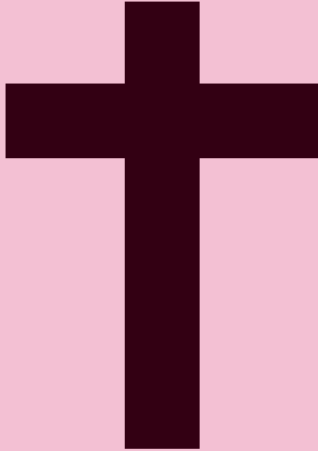

Godigo dwagi yai po
buku

The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New Guinea

Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362

Contents

Dwagi Yai Gesi Po Matyugo Aşani	1
Dwagi Yai Gesi Po Makgo Aşani	84
Dwagi Yai Gesi Po Lukgo Aşani	134
Dwagi Yai Gesi Po Jonggo Aşani	213
Tpi	272
Polgo Po Pas Rom Dabeba Aşani	351
1 Korin	394
2 Korin	432
Polgo Galesia Dabeba Pas Aşani	458
Polgo Efesus Dabeba Pas Aşani	475
Polgo Filipai Dabeba Pas Aşani	491
Polgo Kolosi Dabeba Pas Aşani	502
1 Tesalonaika	512
2 Tesalonaika	520
1 Timoti	526
Polgo Si Wali Pas Timotiba Aşani	538
Polgo Pas Taitusbolo Aşani	546
Polgo Pas Filemonba Aşani	552
Hibru Dabeba Tolali Pas	555
Jemsgo Aşani Pas	588
Pitago Hasia Pas Deli Aşani	600
Pitago Si Sogo Aşani Pas	611
Jonggo Hasia Deli Sogo Aşani Pas	618
Jonggo Si Sogo Pas Aşani	627
Jonggo Sela Sogo Wabo Aşani Pas	629
Jutgo Aşani Pas	631
Ped	635
Tib	680

Dwagi Yai Gesi Po Matyugo Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Matyu aga te Juda hani bidi bidai, tama agai homugo te Juda we bidi augwaligo agai aşani po nedama tama augwaligo hania koneaibao, Jisas da te Godigo te we bidi tau somainu sa muani bidi Krais dao, te Juda dabego Mesaia bidi mu dao. Tama Matyugo homugo me te Juda dabego e me konea somainu yali, Jisas da te moni genuai Tuni Bidi dao. Te Juda bage mebago Jisasde dwagi yai homu eyu aga sali goli, te augwali hauwa umabo bidi augwaligo aga me sabeo. Matyugo dabolo hania ola mobao, te Jisas agai te Godigo te we bidi tonalubo kolesaga tede po hauwa ola mani.

Matyugo aşani gesi dwagi yai po te buk dabe me si me si elalubo te buku me deli wali e buku da te buku dabego te Jisas e tde bidibadi pedelali şe dabede po pusalio. E bukude te wegi Mariago Jisas ame nani sogo yali şe po pusali, te po pususu pali, te Jisas augwaligo elama, tama te g pagede ma hodaluai sogoba te po usu nigi palio, tama aga hani dabe tagalama, tama aga dagaluba holai dao.

Te genuai şe me deli te Matyugo ola maiabo homu yali, te e tiwai şe, Jisasde yali sego te Godigo polobadu po da weyu, te po aşani buku dabe nogi Olpela Testamen ma Polobadu Kontrak dabede wali po dabeba mu usu nani. Godigo homo yai po da weyu, te bidi me deli tagala palama, te Israel dabe ma saibao po wali, tama e bukude te ola mayu, te Jisas te bidi tama dao po walio. Te buk Matyu hauwa pedai tomode te pogo ola mayu, te Jisasgo yali şe e tiwai da po ola mani, te po dabe augwaligo te Godigo po pusali bidi profet dabego polobadu pusali po dabeba mu usu nai dao. *

Te gasa genuai şe mede te buku Matyugo te po wai, te dagalu tomode elalubo genuai homo ma te Godigo genuai homo elalubo te tama po wali. Te Jisasgo yali şede naga God te tigidali we bidi dabego king mu pedelabo homu elalubao, tama agai homugo tigidali we bidigo agai homu kolesaga naga wali mu pomainogo homu ebo dao. Te buku Matyu pedai a nagade te Jisasgo pusali bobage po dabe a naga elalubao. Hasia pusali po te Da 5-7 tede elalubao, tama Jisas te bulu du me deli daide bidu pusali po dabe te elalubao. Tede wali pogo te God aga we bidi hani dabe mu bidibo we bidi dabego yabo kolesaga po ola mawai. Te si wali bobage po te Da 10de elalubao. Te wali po te Jisas aga wali bilali şe bidi dabeba mani po da, te augwali pelama, te gasa we bidi hani dabeba te Jisasgo po pusigi pabo side yabo şe dabede po olama wali po dao.

Te sela wali bobage pogo te po wali, te Da 13de te tiwai po wali, Jisasgo te God agai genuai homo tomode elalubo kolesagade po begelama, te we bidi dabe augwaliba ola mabo po pusai. Te me si me si wabo bobage po, te Da 18de te po elalubao. Jisasgo te aga wali mu pelama bidibo we bidi dabego ebo kolesagade po pusali. Te a naga wabo bobage po, te Da 24-25 tede elalubao. Jisasgo te tama wali, te

* :: Te Da 1:22-23; 2:4-6; 2:14-15; 2:23; 4:13-16; 8:16-17; 12:15-21; 13:34-35; 21:2-5; 21:16; 26:24; 26:31; 26:54; 27:6-10, te tama da dabede te tiwai po elalubo suao.

e tō me dagalu te silabo side yabo şe dabe po wali. Te e bukude digi weyu te mena bidi mugo te e buku aşani po wali te me elalubao. Tiali goli e bukugo nogi te tiwai sali, Matyugo aşani gesi dwagi yai po dao. Augwaligo homugo e Matyu homude koneani, aga te takis mone sabo şe ebo bidi bidali, te Daj 9:9-13 tede te po elalubo suao.

Jisas Kraisgo nõu wai hani dabe augwaligo nogi
(Luk 3:23-28)

¹ E te Jisas Kraisgo nõu wai hanigo nogi nedada pabo po e dao. Jisas aga te Devitgo hani, tama Devit aga te Abrahamgo bidi hani dao.

² Te Abraham aga ogwa Aisak. Tama Aisak aga ogwa Jekop. Tama Jekop aga ogwa Juda te aga ama dede dali dao. ³ Juda aga ogwa Peres me Sera te si da. Te augwa si ida Tamar dao. Tama Peres aga ogwa Hesron. Tama Hesron aga ogwa Ram. ⁴ Tama Ramgo ogwa Aminadap. Tama Aminadapgo ogwa Nason. Tama Nasongo ogwa Salmon. ⁵ Tama Salmongo ogwa Boas, tama Boas aga ida te aga Rahap. Tama Boasgo ogwa Obet, tama Obet aga ida te Rut. ⁶ Tama Obetgo ogwa Jesi. Tama Jesi aga ogwa te tuni bidi Devit dao.

Tama Devitgo ogwa Solomon, te Solomon aga ida te polobadu te bidi Uriago we dao. ⁷ Tama Solomon aga ogwa Rehoboam. Tama Rehoboam aga ogwa Abiya. Tama Abiya aga ogwa Asa. ⁸ Tama Asa aga ogwa Jehosafat. Tama Jehosafat aga ogwa Joram. Tama Joram aga ogwa Usia. ⁹ Tama Usia aga ogwa Jotam. Tama Jotam aga ogwa Ahas. Tama Ahas aga ogwa Hesekia. ¹⁰ Tama Hesekia aga ogwa Manase. Tama Manase aga ogwa Amos. Tama Amos aga ogwa Josaia. ¹¹ Tama Josaia aga ogwa Jekonia te aga ama dede dali dao. Te sogo, te augwali bidibadi, te boi bidi dabe augwaligo te Israel dabe aiyaba elaluama, tama augwali te Babilon buluba kalabus şe emainogo sela pali. *

¹² Te augwali Babilon buluba kalabus egi pai, tialima Jekonia aga ogwa Sealtiel. Tama Sealtiel aga ogwa Serubabel. ¹³ Tama Serubabel aga ogwa Abiut. Tama Abiut aga ogwa Eliakim. Tama Eliakim aga ogwa Asor. ¹⁴ Tama Asor aga ogwa Sadok. Tama Sadok aga ogwa Akim. Tama Akim aga ogwa Eliut. ¹⁵ Tama Eliut aga ogwa Elesar. Tama Elesar aga ogwa Matan. Tama Matan aga ogwa Jekop. ¹⁶ Tama Jekop aga ogwa Josep. Tama Josep te we Maria aga bidi dao. Tama Mariago Jisas ame nai, augwaligo aga nogi te Krais da wabo dao. Te aga sa muyu asaiba wali bidi dao.

¹⁷ Tama te tiwai nedada pelama, tama Abrahamgo hani tigidalide gagalasa aselama Devitgo haniba sabolali, te nogo si olama sağa badu me si me si hani dao. Tama tigidali Devitgo hanide gagalama asali augwali te Babilon buluba kalabus egi pali sogo, te me te nogo si olama sağago me si me si hani dao. Tama augwali Babilonba kalabus egi pali sogo, te Godigo sa muani bidi Krais pedalabo sogo me, te hani tigidali me te nogo si olama sağago me si me si hani bidi dao.

Mariago Jisas Krais ame nani
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Te Jisas Krais aga ame nani po, e tiwai dao. Aga ida Maria augwaligo Josepboldo noma po wai. Tiali goli augwali si taluama

* 1:11: 2 Kin 24:14-15; 2 Sto 36:10; Jer 27:20

bidisiabadi digi, tama Mariago suali aga te Godigo Tedali Mobo Bidigo şş yalima haliga yai elaluai. ¹⁹ Maria aga bidi Josep, aga te doloba pai bidi da, tama agai Maria haliga elalubo po odobaso, tama agai Mariabolo hale mabo hagela homu yai. Tama agai dua digi naga tama aga tagalai homu yai. ²⁰ Tama Josepgo te homu idubadi, tama nade Genuai Bidigo ensel mobo bidi me deli agaba pedelai. Ensel bidigo te po wali, "Josep, Devitgo ogwa, nago naga we Maria sabo wi egio. Odao. Te wai aga haligade sali, te Godigo Tedali Mobo Bidigo aga mawai dao. ²¹ Te agai te wai ogwa ame naibao, tama nago aga nogi Jisas poao. Magi baso meni, agai te we bidi augwaligo şşş elalubo sela şşnama tama augwali ma saibao," te po wali.

²² Te tigidali pedelali şş te tiwai te po me deli te Genuai Bidigo te agai po pusubo profet bidigo pedauwalidu wali po usu nanio. Te po pusubo profet bidigo te polobadu mu pusai po e tiwai wai,

²³ "Odao, wegi me deli te bidi dali me pişşwai, te wegi aga haliga elama, te wai ogwa ame naibao. Tama augwaligo te wai nogi Emanuel nogi yaibao," te po wai.

Tama te nogi page e tiwai dao, God aga da dali bidibao. *

²⁴ Te Josep godege pilama hodaluama, tama agai te Genuai Bidigo ensel mobo bidigo aga dali wali po gilama te tiwai şş yai. Agai aga we sai. ²⁵ Tiali goli te wai ame nisiabadi agai aga te we dali me pibe, tama aga te wego wai ogwa ame nabo te sogo pedelai. Tama agai te wai aga nogi Jisas poai.

2

Po page koneai bidi dabe augwali aselama, Jisas suagasai

¹ Te Mariago Jisas te Betlehem bulude ame nani, te Judia tşde. Tama te sogo te moni gavman tuni bidi nogi Herot aga bidali. Tama Mariago te wai Jisas ame nai digi, tama nosali te sia ge pedalobo badu bidali po page koneai bidi dabe augwali meba te Jerusalem moni hanuba sabolali. Tama augwali te dagalu hşde haniani po page mu koneai dao. Tama augwali Jerusalem hanuba sabolama, tama augwaligo te po wai, ² "Wai me deli aga te Juda dabego tuni bidi pedelainogo ame nani, aga menade bidibowe? Da te sia ge pedalobo badude bidibadi dago aga hş pedalobo sulama, tama agade kidu sugunama dago agade lotu po wainogo digibulu asai dao," te po wai. ³ Tama te gavman tuni bidi Herotgo te po wabo odama, tama aga noma siyu moni homu mu yali. Tama tigidali Jerusalem we bidi augwali me noma siyu moni homu yai. ⁴ Tama Herot agai te pris tuni bidi dabe me, te Israel dabego bomai po page koneai bidi dabe dali deliba sisinama, tama agai augwalibolo hanalu wali, "Te Godigo sa muani nosali asaibao wali bidi Kraisi aga mena bulude ame naibawe?" ⁵ Herotgo te po wai. Augwaligo agabolo te po wali, "Te Betlehem bulude, te Judia tşde dao. Te Godigo po pusubo profet bidigo po polobadu aşşyu te po wai,

⁶ Te Betlehem hanu, te Juda tş tomode, te Juda bagego tuni bidi dabego gedude nago nogi te dwasianunu elalugobeo. Te mu menio. Te nagede genuai tuni bidi me deli pedelaibao, tama agai eno

* 1:23: Ais 7:14

hani Israel tonaluabo bidi dao,' te po aşani,"

augwaligo te po Herotbolo wai. *

⁷ Tama te po odolama, tama Herotgo geme te sia ge pedalobo badu asali te po page koneani bidi dabe augwali i wai. Tama augwali aga pageba aselama, tama dua dua eyu agai augwalibolo "Te dagego suali hq te mena sogo pedalaliwe?" te po hanalu wali. Tama augwaligo agabolo te hq pedalali sogo pusali. ⁸ Tama tilama, agai augwali te Betlehem buluba tagala paliyu, tama te po wali, "Dage pelama, tama bomo elama te wai gegao. Tama dagego gegelama subaso da, teda dagego po enaba ma sela asao. Tama ena me pelama, agade kidu sugunama, eno agade lotu po wagi paibao," Herotgo te po wai.

⁹ Te augwaligo te tuni bidigo po odama, tama augwali pai. Tama pobadi, te hq polobadu augwali te sia ge pedalubo badude bidibadi suali hq, te hq augwali asobodu polasa pelama, tama te wai bidibo be pedu ugwadu dolo dolalulai. ¹⁰ Tama augwaligo te hq sulama, tama augwali wiegi yai homu genuai pemene mu yai. ¹¹ Tama augwali te be tomoba pelama, tama augwaligo te wai aga ida Maria dali suai. Tama augwali tobolu basi gulama, tama kidu sugunama, te waiba lotu po wai. Tama augwaligo augwa wa dabe dalama, tama augwaligo te waibolo wiegi yai nai meba olo mawai, te kapa nogi gol me, te wiegi yai denami ebo pauda nai me, te tigide wiegi yai denami ilibo nai, te tama nai te wai olo mawai.

¹² Tama tilama, tama Godigo nade augwalibolo te po pusali, tama augwa te moni gavman tuni bidi Herot bidibo digi ma pigio te po wai. Tama augwali gasa tudu peyu, augwa buluba ma pai.

Josep aga we dali wai bq̄ augwali Isip buluba pai

¹³ Te Jisas suagasali po page koneai bidi dabe pela silai digi, tama Genuai Bidigo ensel mobo bidi Josepba nade pedalai. Ensel mobo bidigo te po wai, "Nage hodaluama te wai bq̄ aga ida dali selama, tama Isip tq̄ba wi pao. Te genuai gavman tuni bidi Herot agai te wai bq̄ te ela muabo homu eyu, aga gegebo tamadi gagaibao. Tama tibaso, megi wi pao. Tama nage Isip tq̄de bidibadi te eno ma asao obaso nage asao," te po wai. ¹⁴ Tama Josep hulide digi hodaluama te wai aga ida dali selama, tama aga Isip buluba pabo gagalali. ¹⁵ Tama Josep te Isip tq̄de bidibadi tama te moni gavman tuni bidi Herot isabo sogo tonaluyu bidali.

Te pedalali se te tiwai te po me deli te Genuai Bidigo te agai po pusubo profet bidigo pedauwalidu wali po usu numainogo yai. Agai te po wali, "Eno ogwa aga Isipde bidibadi, tama eno aga tedu asomainogo i wai dao." *

Herotgo pode augwaligo wai bq̄ dabe hauwa ela muai

¹⁶ Tialima te genuai gavman tuni bidi Herotgo koneama, te giliga pedalobo badu asali po page koneai bidi augwaligo agai wali po tudiba munama, tama gasa tudu geme pai homu yali, tialima aga sebe mu yai. Tama agai enesigi bidi dabe tagala paliyu, augwalibolo te po wai, "Dagego te Betlehem bulude me te pade elalubo bulude me tede bidibo ogwa wai dabe te kibu be si yabo tomode augwali tigidali ela muao," te po wali. Agai te po page koneai bidi augwalibolo te hq hasia pedelali

* 2:6: Mai 5:2 * 2:15: Hos 11:1

sogode hanalu badi, tama augwaligo aga dali te wali po homugo ma koneama, agai kibu be si weyu tama tiwai dao.

¹⁷ Tama te şe ebogo te Godigo po polobadu pusali profet bidi Jeremaigo wali po me deli usu nanio. Agai te po wai,

¹⁸ "Augwaligo po me deli te Rama hanude odali.

Augwaligo te genuai gela wabo me te hobede yabo i wabo me odali. Te we Resel aga wai dabe hagede gela obao, tama te we bidi augwaligo aga homu wiegi yai me ilibo usu ebe. Magi baso meni. Aga wai dabe augwali tigidali isalio." *

Josep aga me aga we me te ogwa dali augwali ma asai

¹⁹ Te nosali te moni gavman tuni bidi Herot isai. Tialima Isip buluba te Genuai Bidigo ensel mobo bidi Josep bidibo digi nade pedelai.

²⁰ Tama agai te po wai, "Nage hogodolama, te wai aga ida dali selama, tama nage te Israel tba ma pao. Te wai elainogo yali bidi dabe, augwali isai dao," te po wai.

²¹ Tama tibaso Josep hogodolama, tama te ogwa wai aga ida dali oda selama, tama augwali te Israel tba pai.

²² Tiali goli agai odali, te bidi Arkelausgo te aga aya gavman genuai bidi Herotgo yali şe selama, tama te Judia genuai tde gavman tuni bidi şe eyu bidibo po wai. Tama aga te po odobaso, aga te Judia genuai tba bidigi pabo wi yali. Tama nade gasa po me Godigo agabolo olama, tama aga te Galili genuai tba pai.

²³ Tama te tba sabolama, tama aga te hanu me nogi Nasaret te hanuba bidigi pai. Tama te şe yaligo da te Godigo po pusali profet dabego wali po usu nubao, "Tama augwaligo aga te Nasaret hanu te bulu bidi dao, te po waibao," te po wali. *

3

Jon te we bidi baptais mabo bidi agai po pusai

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Te nosali augwali te Nasaret hanude bididubadi te Jon, te baptais mabo bidi aga pedelai. Aga te Judia t tomode te bidi meni yai bulude bidali, tama agai te po augwalibolo pusali,

² "Dage dwai kolesaga yalide ge neyu, homu geasa peyu bidio. Magi baso meni. Te dagalude bidibo bidi God agai we bidi tonalubo şe yabo homo te pba asai dao, dage te homo dologoba asio," te po wali.

³ Jon da, te agade Godigo te aga po pusali bidi Aisaia te profetgo pedauwalide wali po usu nani bidi dao. Aisaia po polobadu e po weyu aşani,

"Te bidi meni yai bulude bidi me deligo i weyu, bomonama te po obao, 'Genuai Bidigo asabo t sisi ilao. Aga t dabe dodolao,' " te po aşani. *

⁴ Jongo te moni kibu kamel nisigo te augwaligo nigai bobage ugwa munama, tama agai tigde te kugulu gudai. Tama agai te mano tiwai nai me te mege i te nai si tuyu bidai.

⁵ Tama te sogo te Jerusalem moni hanude bidai we bidi dabe me, te Judia genuai t we bidi me, te Jordan pabo i pde bidali we bidi me, te augwali tigidali Jon bidibo digi asai.

⁶ Tama augwaligo augwa yali sege dabe pusuyu, tama Jongo augwali te Jordan ide baptais mani.

* 2:18: Jer 31:15 * 2:23: Ais 11:1; Mak 1:24; Luk 2:39; Jon 1:45 * 3:3: Ais 40:3

⁷ Tiali goli Jongo suali, te lotu po wabo bidi hani si te Farisi bage me te Sadyusi bage me te augwali me baptais somainogo asali, tama agai augwalibolo te sesanobo po weyu te po wali, “Dage te dwai hasamani dabego wai dabe, te Godigo te dwai şe yali we bidibolo dene ilabo sogo mu asaibao. Tama tialima mena bidigo dage dali po obaso, tama megı dage wi painogo ebawe?” ⁸ Tama dagego homu kolesaga begelebaso da, teda dagego dwagi yai kolesaga naga yao. Tama tiyu da, dagego duga homu kolesaga mu begelali te dago hania koneaibao. ⁹ Dagego eno pode geda siyu, dagego homude te homu me egimio: ‘Te Abraham da, te dago aya da, tama tibaso da bugagia bidibao, te dago dena homu magı baso begelaibawe,’ te wagio. Eno dagebolo te po obao, God agai da e masigi dabego te Abrahamgo wai pedala wali da te pedalobo usu yaibao. ¹⁰ Tama megı te sigı hwa ni pagede muai elalubao, te ni gelemainogo. Tama te nigo wiegi yai nai du walisiabaso da, te tobage ni tigidali augwaligo gelama siaba şawaibao.”

¹¹ “Te eno dage olo aigo baptais mabo te dage homu begelai elalubo te daı tiwai dao. Tiali goli ena tıdı badu nosali asobo bidi, te agai bomogo eno bomu aiyaba elaluaibao. Ena da, te wiegi yai bidi meni, tama tiyu eno agai şaęa nadoba tolabo te usu egobeo. Agai dage te Godigo Tedali Mobo Bidi me te sia dali si dagebolo mawaibao, te baptais mabo şe tiwai. ¹² Te nai dagalobo bidi tiwai agai aga savol te aga nogode tolalubao, tama agai te tubo nai wit ge dagalobo şe emainogo ebao. Tama agai te wit hogomu te tigidali sela şawaibao. Tama agai te wiegi yai wit ge naga aga wit ge muabo beba sisinaibao. Tiali goli agai te dwai wit hogomu te isisaıo siaba ulaibao,” Jongo te po wai.

Jongo Jisas baptais mawai

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Te Jon agai te we bidi baptais mabo sogo Jisas aga te Galili genuai tı tagalama te Jordan weba pai. Aga Jonba pali, tama aga te Jon nogode baptais sainogo tiwai. ¹⁴ Tiali goli Jongo aga te paliainogo yali, tama te po wali, “Te ena nago baptais mabo te usu egi dao. Tiali goli nage enaba asalio,” te po wai.

¹⁵ Tiali goli Jisago agabolo po wei ponoyu te po wali, “Woo, te nago eno wabo po wali peyu, te şe yao. Tama tiyu, te dago doloba pai kolesaga naga usu nama inao,” te po wai. Tama tialima Jongo agai po wali pai.

¹⁶ Tama Jisas baptais selama, tama polo aga te we tagalama te we sesegeba holai. Tama dagalu tomode buga palima, te Godigo Mobo Bidi te aiyaba dulubo te agai suali, te ba hi tiwai tama aselama, te Jisago tigiba bidagasali. ¹⁷ Tama pedauwali me delide te dagaludu i weyu, te tiwai po wai, “Te aga eno Ogwa dao. Eno aga godolo mu ebao. Tama eno homu agade te pemene wiegi yai ebo dao,” te po wai.

4

Satango Jisas usu sai

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Te sogo Jisas baptais selama, tama Godigo Mobo Bidigo Jisas te bidi meni yai buluba odasa pali, te Satango aga dwai şe yanama sinawainogo yai. * ² Tama Jisas nai tusaıbadi aga te bidi sese si siade

* 4:1: Hib 2:18; 4:15

me hulide me bidai. Tama nosali aga nasi yai. ³ Tama te usu sabo bidi agaba pedelama, tama aga dwai şe tomoba kegainu agai te po wali, "Nage te Godigo Ogwa da wida, teda nago po obadi e elalubo masigi dabego te begelama, te tubo nai bret pedalomainao, nago tumainogo yao," te po wai.

⁴ Tiali goli Jisasgo e tiwai wali, "Godigo po bukude te po aşani, 'Te tubo nai bretgo naga te bidi bidabo ula magobeo. Te bidigo bidibo ula te Godigo pedauwalide pedalobo tigidali pode sabo dao.'" *

⁵ Agai te po obaso, tama Satango aga selasa te moni wiegi yai tedali hanuba pali, tama aga te Moni Lotu Be tempel pedu te ugwaba mu dodolali. ⁶ Tama agai agabolo po weyu te po wali, "Nage Godigo Ogwa da wida, teda nage te Moni Lotu Be pedu tedu aiyaba a tşba samonao. Godigo po bukude te po wai, 'Agai aga ensel mobo bidi dabebolo nagede po olama, tama nage augwaligo nogo daide ugwaba saibao. Tiyu te nago şaşı te masigigo me selidali weyu tama tiaibao,' te po aşani," Satango te po wai. *

⁷ Jisasgo agabolo te po wali, "Tiali goli te bukude te po ma wai, 'Nago Genuai Bidi God olo subigila usu sigio, sinagio. Aga te nago God dao.' Te po elalubao," wali. *

⁸ Te Satango Jisas ma selama, tama te bulu du me ugwanu yai me deli teba sela holai. Tama Satango agabolo te tşde genuai ula yai homo me, te tşde tigidali elalubo wiegi yai nai dabe dali tigidali agabolo ola mani. ⁹ Tama agai Jisasbolo te po wali, "Tama nago kidu sugunama tama basi gulama, ena dologoba peyu enabolo lotu po obaso da, teda eno te tigidali nai nagebolo mawaibao," wali.

¹⁰ Tama Jisasgo aga dali te po wali, "Satan, nage gedao. Godigo po bukude te po wai, 'Nago naga Genuai Bidi God dali naga lotu po weyu, aga dologode bidao. Tama nago agai şe deli naga daşı olama yao.' Te po elalubao," Jisasgo te po wali. *

¹¹ Tama te Satango Jisas aga taga pali. Tama ensel mobo bidi dabe meba aselama Jisas tau sai.

Jisasgo şe ebo te Galili moni tşde gagalai
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Te Jisasgo te po odali, augwaligo Jon te we bidi baptais mani bidi kalabusive muani po wali, tialima aga Galili moni tş teba pai. ¹³ Tama aga te Nasaret hanude osogo bidama, tama tedu pelama, te Kaperneam buluba pelama bidigi pai. Te Kaperneam hanu te sigi wş sesegede elaluali, te Sebulun bidi hanigo tş me te Naptali bidi hanigo tş me te tş si te badu elalubo dao. ¹⁴ Tama tiyu, te po me deli te Godigo po polobadu pusali profet bidi Aisaiago pedauwalide wali po usu nani, tama Aisaiago te po wali,

¹⁵ "Tama te Sebulun hanigo moni tş badu, me te Naptali hanigo moni tş te badu me, te sigi wşba pabo tş badu, te Jordan pabo aşı badu, te Juda hani isişwai bidi dabe hauwa bidibo tş nogi Galili, ¹⁶ te tş tşidalide bidibo we bidi augwali hulide bidaluali, tama augwaligo te genuai ula nanobo suai dao. Te

* 4:4: Bom 8:3 * 4:6: Tib 91:11, 12 * 4:7: Bom 6:16 * 4:10: Bom 6:13

we bidi augwali te isabo be hulua sai digi bidaluali
tama te wiegi yai ula augwaliba pedelai dao.”*

¹⁷ Tama te sogo Jisasgo agai po pusubo şe ebo gagalai. Agai te po oduali, “Dage dwai kolesaga yalide ge neyu, homu geasa pişo. Te Godigo te we bidi tonalubo şe yabo sogo pađe dao.”

Jisasgo bidi me si me si i olama augwali aga wali asa wai
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Te me sogo Jisas te Galili sigi weş sesegedu pobadi, tama agai te augwali ama name si suali, te bidi me nogi Pita, me aga ama, Andru, augwali sigo te suşu sabo wa te sigi weba şabo şe yai. Te augwali sigo te suşu selama mone sabo bisnis şe yai dao. ¹⁹ Jisas agai augwali sibolo te po wai, “Dage si ena wali asao, tama eno dage si te bidi sabo şe ola mawaibao.” ²⁰ Tama polo augwali sigo te suşu sabo wa tagalama, tama Jisas aga wali pai.

²¹ Tama Jisas aga ma pobadi, tama agai gasa ama name si me suali, te Jems, te Sebedigo ogwa, te aga ama Jon dali. Te augwali si augwa si aya Sebedi dali te moni gebade bidibadi, tama augwa te suşu sabo wa dodolobo şe iduai. Tama agai augwali si i wai. ²² Tialima tama polo augwali sigo te augwa si aya me te geba me tagalama, tama Jisas wali pai.

Jisasgo po pusulama we bidi hauwa usu ilai
(Luk 6:17-19)

²³ Te Jisas aga te moni tş Galili te tigidali sesege badu aga biligi pai. Agai aga ola mabo po te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tomode te we bidibolo ola mawai. Tama ola mayu, agai augwalibolo te Godigo we bidi tonalubo şede te gesi dwagi yai po pusali, tama te tigidali haniani gasi dabe me te tigidali dwai naigo te tigi dolai we bidi augwali tigi usu ma ilai dao. ²⁴ Tama augwaligo agai te şe yali po tigidali te Siria genuai tşde bidibo we bidibolo me te po pusai. Tama te po augwaligo odama, tama augwaligo te tigidali dwai gasi haniani eyu, te dwai dene sali bidi dabe me selasa asali, tama te dwai noma bidi elalubo bidi me, te esela pabo bidi dabe me, tama te şağş dili bomu isai bidi dabe me, te sela asai. Tama agai augwali wiegi yai ma ilai dao. ²⁵ Tama te genuai we bidi hani hauwa, te genuai tş Galilide bidibo we bidigo me, te Dekapolis tşde bidibo we bidigo me, te moni hanu Jerusalem we bidigo me, te Judia genuai tşde bidibo we bidigo me, te Jordan pabo aş te tş u badu bidibo we bidigo me, te tş tşidalide bidibo we bidi mebagu naga te aga wali pai.

5

Jisasgo po te bulu du bageba holama ola mani

¹ Te Jisasgo te genuai we bidi hani aga wali asobo suali, tama aga te bulu du me deli bageba holai. Tama aga te bulu dude dulalubadi, tama aga wali bilali bidi dabe augwali aga pageba asali. ² Tama agai po augwalibolo weyu te po ola mani,

³ “Te kolesaga koneani we bidi augwali te Godigo
gedude augwa digi usu elama aiyaba elaluama
bidibo we bidi dabe, te augwali homu wiegi yai

* 4:16: Ais 9:1-2

pemene ebao. Te Godigo obo tomode augwaligo bidabo madi elalubao. ⁴ Tama te gela udubo we bidi dabe, te augwali homu pemene yaibao. Te Godigo augwali mumanama homu wiegi yai pemene ma ilaibao. ⁵ Tama te nagamea pai homu eyu augwa dene bugagia tolobo we bidi, te augwali homu wiegi yai pemene emainao. Te Godigo to tigidali augwalibolo mawaibao. ⁶ Tama te doloba pai kolesaga sainogo homo eyu godolo ebo we bidi dabe augwali wiegi yai homu pemene emainao. Te homu tiwai ebo we bidi dabe augwaligo homu kolesaga te Godigo augwali mu usu nama te tiwai pedelaibao. ⁷ Te gasa bidi dabe augwali dali homu dene eyu augwali olo mu tau sabo we bidi dabe, te augwali homu pemene wiegi yai emainao. Te Godigo augwalibolo me te homu dene eyu olo mu tau sabo kolesaga yaibao. ⁸ Tama te wiegi yai kolesaga eyu, te meda isama doloba pai we bidi dabe augwali, te augwali homu pemene wiegi yai emainao. Te augwaligo augwa gedugo God sueibao. ⁹ Tama te wado po wabo me te hwibo po te isilibo bidi dabe, te augwali wiegi yai homu pemene emainao. Te tama tebo bidi dabe augwalibolo te augwali Godigo ogwa dabe da wabo nogi waibao. ¹⁰ Te bidi dabego te doloba pai kolesaga wali pabode sulama, te kolesagade te dwai se ebo bidi dabego augwalibolo sege sobaso da, teda augwali homu pemene emaino inao. Tama te Godigo obo tomode augwaligo augwa bidabo madi elalubao.”*

¹¹ “Tama dagebolo sege mabo bidi dabe augwaligo suali dagego ena wali pabo subaso da, te augwaligo dage dali dwai posobo po weyu, tama dene mobadi augwaligo te kedu meni yai tibo po haniani weyu ebaso da, teda dage homu pemene wiegi yai yao. * ¹² Tama dage homu bugagia wiegi yai elama, pemene mu eyu bidiào. Te genuai wiegi yai nai mugo dage dagalude tonalubao. Te tiwai naga te bidi dabe augwaligo te Godigo po pusali profet bidi dabebolo hasia polobadu dene mawai tiwai dagebolo me tama tibao.” *

Konealubo po daw wabo bidi aga te tamu dali sole ula tiwai si dao (Mak 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ “Te dage konealubo po daw wabo we bidi dabe, dage e tode bidibo we bidi tomode bidiyu, tama dage te tamu aga se ebo tiwai eyu bidiào. Te tamu aga pusu te tubo naibolo mabo dao. Tama dagego dwagi yai kolesaga ebogo te gasa we bidi augwaligo ebo kolesaga dwagi yai ilao. Tiali goli, tamu halia peyu pusu ebo tagaliyu da, teda dago magi ilama te tamu aga pusu yali ma saibawe? Menio, te tamugo da, te se ma egobeo. Te bidi dabego sela sayu naga eyu, tama augwaligo sagago agabo dao.”

* 5:10: 1 Pi 3:14 * 5:11: 1 Pi 4:14 * 5:12: 2 Sto 36:16; Tpi 7:52

14 “Te dage te tigidali tõe ula tiwai dao. Te hanu me deli te bulu du bagede elaluyu, tama be hulide te augwaligo sole lam ula ebadi, tama te hanu aga duala sabo te usu egobeo. 15 Tama te bidi dabe augwaligo te sole lam domonama te baket dologoba me mubo menio. Te meni. Augwaligo te sole ula te tebol saiba munama, tama te sole ulago te bede bidibo we bidi ula mabo dao. 16 Tama te tiwai naga dagego wiegi yai kolesaga ebo te sole ula ebo tiwai dao. Tama tibaso dagego ebo dwagi yai şe te we bidigo sumainao. Tama augwaligo sulama, tama augwaligo duga Aya te dagalude bidibo bidi nogi ugwaba saibao.”

Jisas te Godigo bomo yai po usu numainogo asai

17 “Dagego homugo ena asali eno te Godigo bomo yai po me te Godigo po pusali bidi profet dabego ola mani po dali sela şawainogo asali homu egimio. Menio. Te eno te po sela şawainogo asobe, te eno te po mu usu nainogo ena asai dao. 18 Te eno mu po dagebolo obao. Te dagalu dali tõe si silisabadi da, tama te aşani bomo yai po dwasianunu me deli munu me siligobeo. Menio. Te po tigidali augwali elaluaibao. Tama elalubadi te bomo yai pogo aga şe tigidali silaibao. Tama aga şe silibaso da, te sogo naga te bomo yai po me silaibao. 19 Tama tibaso bidi me deligo te bomo yai po dwasianunu me deli tagaliyu, tama agai gasa bidi dabebolo te tiwai kolesaga ola mobaso da, teda te bidi aga nogi me te Godigo we bidi tonalubo sogode, te bidigo nogi dwasianu pedelaibao,. Tiali goli te bomo yai po wali pelama te we bidigo te po wali pomainogo ola mabo bidi, agai nogi da te Godigo we bidi tonalubo sogo genuai pedelaibao. 20 Tama tibaso, eno dagebolo obao, te dagego doloba pai kolesaga ebogo te bomo yai po koneani bidi me te Farisi dabe dali augwaligo kolesaga dagego aiyaba me elalusişbaso da, teda dage te Godigo we bidi tonalubo obo tomoba pogobeo.”

Jisasgo te gesi usu ni mawai

(Luk 12:57-59)

21 Te Jisasgo te po wai, “Te Mosesgo dagego wai dabebolo polobadu ola mani po te po dagego odai dao. Agai te po wai, ‘Te nago bidi me ela mugio. Tama bidi mego bidi me deli ela mubaso da, teda dagego te bidi aga te po tõe ebo bidiba odasa pao,’ te po wai. * 22 Tiali goli megi eno po dagebolo obao: Tama bidi mego aga ama dali şeşe eyu da, te bidi aga po tuba odasa paibao, tama dene saibao. Tama bidi mego aga ama dali dwai po obaso da, teda te bidi aga te polalubo kaunsil bidibo digiba pelama, po tõe emainogo yao. Tama bidi mego aga ama dali nogi posobo po weyu, nage şe isişabo homu meni yai dwai bidi dao weyu da, teda te bidi aga te dwai madigi sia dabo dene sabo buluba paibao. 23 Tama tibaso, nago Godibolo maiabo nai ofa te Moni Lotu Be tempelba sela aselama, tama te maiabo nai muabo saide bidibadi, tama te sogo polo ma homugo koneani naga amago po me deli elalubo homu nago ebaso da, 24 teda nago te Godibolo mawainogo yali nai ofa tede munalubadi taga soao. Tama nage pelama, hasia naga ama dali po bolo dodolao. Te po dodola silama, tama megi da nage pelama, tama Godibolo ofa nai magi pao.”

25 “Tama bidi me deligo nage po tõe ilainogo ebaso da, tama te po tõe yabo sogo dage si tõe pidubadi, tama polo nago po duga si te po dola

* 5:21: Sai 20:13; Bom 5:17

sao. Te sogo nago aga dali dodola sisawani da, te po tu yabo bidigo nage te po tu dodolobo bidi jasgo nogoba muaibao, tama jasgo nage enesigi bidigo nogoba munama, tama enesigi bidigo nage kalabusiba muaibao.²⁶ Tama eno mu po dagebolo obao, nago te po tuđe sali negeli wei tigidali masiabadi, teda nage kalabuside bidibo tagalogobeo,” Jisasgo te po wai.

We sabo kolesaga dolobo kolesagade po wai

²⁷ Te Jisasgo te po wai, “Te Mosesgo dagego wai dabebolo polobadu ola mani po te po dagego odai dao. Agai te po wai, ‘Penani egio.’

* ²⁸ Tiali goli megi eno po dagebolo obao: Te bidi me deligo agai te we me deli olo naga agai homude godolo ebo homu eyu, tama te we dali penani se yabo homu eyu tonono eyu da, te bidi agai homude te homo yai po bolama, tama agai homude te penani se ebo tiwai yali dao. ²⁹ Tama tibaso, nago dolo nogo badu elalubo gedugo nage te dwai segeba kegebaso da, teda nage hagaidali weyu nago te gedu gudama sayao. Tama nago tigi me badu te tiwai hagabaso, te dwai dao. Tiali goli nago tigi sese bidibadi tama nago dwai se edubaso da, teda augwaligo nago tigi sese te dwai dene sabo madiba sawaibao. Te dwai mu dao. ³⁰ Tama nago dolo nogogo me nage te dwai se ilibaso da, teda nago te nogo togolama sayao. Tama nago tigi me badu te tiwai hagabaso, te dwai dao. Tiali goli nago tigi sese bidibadi tama nago dwai se edubaso da, teda nago tigi tigidali te dwai dene sabo madiba paibao. Te dwai mu dao,” Jisasgo te po wai.

We tagalobo kolesaga

(*Mat 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18*)

³¹ “Po me polobadu augwaligo te po wai dao: ‘Te bidi me deligo aga we tagalobaso da, agai te we tagalobo po page asenama, tama te pepa te webolo mao.’ * ³² Tiali goli megi eno dagebolo te po obao: bidigo aga sai we tagaliyu, tama te wego dwai penani se me isabadi, teda te bidigo te wego te penani se ilibao, te we gasa bidigo siyu da. Tama te tobage we sabo bidi me agai te penani se gama ebao.”

Mu po da wabo kolesaga

³³ Jisasgo te po wai, “Te Mosesgo dagego wai dabebolo polobadu ola mani po me te po dagego odai dao, agai te po wai, ‘Nago te Genuai Bidi Godibolo te eno te se mu yaibao po weyu, tama nago te po dađ olama, tama nosali nago te dađ wali po togogio. Menio. Nago te po dolo wali peyu te se yao,’ Mosesgo te po wai. * ³⁴ Tiali goli megi eno e po dagebolo obao: dagego te duga nosali yabo seđe po weyu, tama we bidi augwaligo te mu po dao homu emainogo dagego te po dađ wabo po munu me wagio. Mu menio. Dagego po me deli dađ waliyu, dagalu me nogi ilamuo. Magi basowe, dagalu da, te God dulalubo sia sai dao. ³⁵ Tama dagego te tođ nogi elama, te po me deli dađ waligio. Magi basowe, tođ te dwasianu sai te Godigo sađa mubo madigi dao. Tama dagego te moni hanu Jerusalemde te po me deli dađ waliyu te nogi wagio. Magi basowe, te Jerusalem te genuai tuni bidigo moni tedali hanu dao. ³⁶ Tama nago naga tobolu nogi elama te nago po wabo me deli te me dađ waligio. Magi basowe, te nago tobolu nisi me te tedala

* **5:27:** Sai 20:14; Bom 5:18 * **5:31:** Bom 24:1-4; Mat 19:7; Mak 10:4 * **5:33:** Prs 19:12; Nam 30:2; Bom 23:21

yai me te sisi yai te pedalaingo ilibo te me nage usu egobeo. Te Godigo se naga dao. ³⁷ Tama dagego 'Awe' obaso da, teda 'Awe' naga waiyo. Me ma, dagego 'Menio' obaso da, teda 'Menio' naga waiyo. Teda usu yaibao. Tiali goli dagego duga wabo po mu daw omainogo te gasa po me obaso da, te po te dwai bidi Satan aga te po page bidi dao," Jisago te po wai.

Jisago te dwai se wei ponobo kolesagade po wai
(Luk 6:29-30)

³⁸ "Te Mosesgo dagego waj dabebolo polobadu ola mani po me te dagego odai dao, te po e dao, 'Te bidi me deligo nago gedu dolobaso da, teda nago agai gedu me dolao. Tama bidi me deli agai nago kele me deli togobaso da, teda nago aga kele me deli me togwao.' ^{*} ³⁹ Tiali goli megie eno dagebobo obao, te bidi mego dwai se dagebobo ebaso da, te dagego agabolo te se ebo wei ponogio. Menio. Te bidi me deligo nage nabo gede me badu nogogo elebaso da, teda nago gasa me badu nabo ge me te begelao, agai tede elemainao. ⁴⁰ Tama bidi mego nage dali po tu elama, tama nago holobo ugwa sainogo ebaso da, teda nago holobo ugwa te agabolo mao, te nago kedau sogo gudubo kol siot te me mao. ⁴¹ Tama bidi me deligo bomonama nage dali nago agai walu te daw deli te digibulu gana sela pina obaso da, teda nago agai walu te daw deli wali tagalama tama nage aga dali te daw si ugwanu gana mu pao. ⁴² Tama bidi me deligo nage dali te nai me deli po hanalu obaso da, teda nago te nai aga mao. Tama bidi mego nage dali negeli sainogo homu ebaso da, teda nago te bidi aga tudiba munama tama nage gesabi gasaba gegi pigio. Agabolo te nai osogo mao," Jisago te po wai.

Jisago te boi bidi godolo ebo kolesaga po wai
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Jisago te po wai, "Te dagego odai, polobadu augwaligo te po wai dao, 'Nago naga abagi godolo eyu, tama nago naga boi bidi dali dwai homu yao.' ⁴⁴ Tiali goli megie eno dagebobo obao, dagego duga boi bidi dali dwagi yai homu eyu tama godolo eyu yao. Tama bidi meba augwaligo dagebobo dene mobaso da, teda dagego gedu haluasa po Godibolo wao, te agai augwali dali dwagi yai se emainogo. ⁴⁵ Tama tiyu da, dage te duga Aya dagalude bidibo bidigo wai puluba mu bidaibao. Agai te tobage dwagi yai se naga eyu, tama agai sia nanobo te dwai se ebo bidi dabeba me te dwagi yai se ebo bidi dabeba dali si te sia nanobo ula ilibo dao. Tama te tulubage tulubo me te doloba pai bidi dabeba me, te doloba pesiawai bidi dabeba me te tulubage tuluyu ilibo dao. ⁴⁶ Tama te bidi dabe augwaligo dage godolo ebo bidi dabe te augwali dali naga dagego dwagi yai homu elama godolo eyu da, te Godigo dagebobo dwagi yai nai magi baso mawaibawe? Te takis mone sabo bidi dabe augwaligo te tiwai se ebo dao. Tiali goli dagego homu augwali dwai bidi dabe dao. ⁴⁷ Tama dagego duga abagi dedebolo naga te siade da po weyu da, teda dagego te se de te gasa bidi augwali aiyaba elaluaibawe? Te menio. Te Godigo po odosiawai we bidi augwaligo me te tiwai kolesaga ebo dao. ⁴⁸ Tiali goli dage, te dage wiegi yai kolesaga

* 5:38: Sai 21:24; Prs 24:20; Bom 19:21

dali bugagia doloba pai mu bidiąo, te duga dagalude bidibo Aya aga bugagia doloba pai mu bidibo tiwai gilama yao,” Jisasgo te po wai.

6

Jisasgo te we bidi tau sabo kolesaga te po wai

¹ Te bulu du daide bididubadi, Jisasgo te po me wai, “Dage dua dao. Te we bidi dabe augwaligo dagego te wiegi wiegi yai kolesaga ebo sulama, tama augwaligo dagego nogi ugwaba somainogo te bidi dabe augwali gedude te duga wiegi yai kolesaga egimio. Te dagego tama kolesaga eyu da, te duga dagalude bidibo Aya agai te dage mawainogo sisi elama elalubo te wiegi yai nai te dagego me sogobeo.”

² “Tama tibaso, dagego tama tiao. Nago te magi nai meni yai bidi tau siyu, te masigi madu gebo si, te nago polasa te bu wabo nai biugel bu wabo bidi bolo tagala paligio, te ugwadu homugo naga po wabo bidi dabego ebo tiwai egio. Te we bidigo augwali nogi ugwaba somainogo tama augwaligo te we bidi gesabidide te nai meni yai we bidibolo masigi mabo dao, te bomo yai po ola mabo bede me, te pabo tųde me te kolesaga augwaligo ebo dao. Eno mu po dagebolo obao, augwaligo te tobage sę elama, tama we bidigo augwaligo nogi ugwaba sai goli, te tama dao, te Godigo te sę ebode augwalibolo wiegi yai nai mu me magobeo. ³ Tiali goli nago te magi nai meni yai bidi dabe augwali tau sabo si, teda te sę geme yao, tama nago pobase nogogo te dolo nogogo ebo sę koneabuo. ⁴ Tama tiyu da, nago augwalibolo nai mabo sę te geme dulalua. Tama nago Ayago te nago geme dulalubo sę dabe subo dao, tama agai te wiegi yai nai wei nagebolo ponaibao,” Jisasgo te po wai.

Gedu haluasa po wabo kolesaga

(Luk 11:2-4)

⁵ “Tama dagego gedu haluasa po wabo sogo, dagego te ugwadu homugo naga po wabo bidi dabe augwaligo ebo kolesaga tiwai egimio. Augwaligo te bomo yai po ola mabo be tomode dolaluyu, gedu haluasa po wabo godolo eyu, me te genuai pabo tų bagu badu me, te we bidi dabego augwali sulama, tama augwali nogi ugwaba somainogo tiwai ebo dao. Eno mu po dagebolo obao, augwaligo te tobage sę elama, tama we bidigo augwaligo nogi ugwaba sai goli, te tama dao, te Godigo te sę ebode augwalibolo wiegi yai nai mu me magobeo. ⁶ Tiali goli nago gedu haluasa po wainogo da, te naga be tomode dąi togali digi pelama, tama tų paliama, naga Ayaba gedu haluasa po geme te be tomode nagaduba wao. Tama naga Ayago te nago geme dulalubo sę dabe subo dao, te agai te wiegi yai nai wei nagebolo ponaibao,” wali.

⁷ “Tama dagego gedu haluasa po wabo sogo, te olo po hauwa widu geyu, te Godigo po odosiąwai bidi dabego wabo po tiwai egio. Augwaligo homu augwaligo po hauwa widu gebaso, te Godigo te po odama, tama agai augwalibolo te hanalu wali nai mawaibao. ⁸ Te dagego augwaligo ebo kolesaga wali pigio. Te sogo dagego duga Ayabolo po hanalu wasiąbadi, agai dage te tigidali nai habuge ebo te agai koneai dao. ⁹ Tama dagego gedu haluasa po e tama wao,

‘Dago Aya, nage dagalude bidibo bidi, dago homugo nago nogi wiegi yai tedali mu bideibao. ¹⁰ Dago homugo te nago te we bidi mu tonalubo sogo

daba asomainao. Tama te dagalude bidibo bidi augwaligo nago homu kolesaga wali pabo tiwai gilama, tama nago homu kolesaga e tde bidibo we bidi augwaligo wali pao. ¹¹ Dago homugo nago megi e sogode usu nama te da tuabo nai mao.

¹² Tama dago homugo nago dago dwai se yali sela sayao. Te bidi dabe augwaligo da dali dwai se elama, tama dago augwaligo te dwai se yali sela sabo tiwai yali gilama tama nago dago sege sela sayao. ¹³ Te da te dwai se yanama sinawainogo ebo sogo daba asidali weyu, nago te habu selao. Tama te dwai se page bidi agai da dolidali weyu te nago da tau sao. [Tama nago te genuai bomo me ula, te genuai nogi me te nagede sesemane sogo bidada paibao. Mu dao, te tama tiwai pedalomainao, te dago homugo dao.] Te tiwai eyu, gedu haluasa po wao,” wali.

¹⁴ “Odio. Te dagego gasa we bidi augwaligo dage dali dwai se ebo sela sabaso da, teda duga Aya dagalude bidibo bidi agai te dagego dwai se ebo me te sela sawaibao. ¹⁵ Tiali goli, dagego te gasa we bidi augwaligo dage dali dwai se ebo sela sasibaso da, teda duga Aya agai me te dagego dwai se te sela sagobeo,” Jisasgo te po wai.

Tubo nai osogo gisilibo kolesaga po

¹⁶ “Te dagego Godibolo po wainu tama nai osogo gisilidu gebo si, teda dagego dwai gesabi siyu, te hulua sabo te tiwai te ugwadu homugo naga po wabo bidi dabego nai osogo gisilama gesabi hulua sabo tiwai egimio. Te menio. Augwaligo gesabi doloyu, hulua sabo te we bidigo augwaligo nai gisilali sulama konemainogo ebo dao. Eno mu po dagebolo obao, augwaligo te tobage se elama, tama we bidigo augwaligo nogi ugwaba sai goli, te tama dao, te Godigo te se ebode augwalibolo wiegi yai nai me magobeo. ¹⁷ Tiali goli dage da, te dagego God dali po wainu te nai osogo gisilidu gebo si, te dagego gesabi dologio, te dagego duga tobolude wel munama, tama dagego gesabi we tela yao, ¹⁸ te we bidi augwaligo dagego tubo nai gisilibo koneidali weyu tama yao. Te duga Aya te bidigo gedugo susibo bidi agai naga dagego ebo se sueibao. Tama duga Ayago te geme dulalubo nai subo dao, agai dagebolo te wiegi yai nai wei ponaibao,” Jisasgo te po wai.

Wiegi yai doado bage dagalude sisinibo kolesaga po (Luk 12:33-34)

¹⁹ “Dagego duga wiegi yai doado bage e tde sabogimio. E tde dwai asibago me te yaba ilibo nai dabego te nai doloyu, me te nai wi sabo bidi dabego te be tomode munalubadi aselama, nai wi sabo dao. Tama tibaso, te nai e tde sabogimio. ²⁰ Te menio. Te dagalude te dwai asiba dabego me te doloyu, te dwai yaba ebogo te nai me dologobeo, tama te nai wi sabo bidi dabego te be aluama te nai wi me sagasogobeo. Tama tibaso, dagego duga wiegi yai doado bage te dagaluba naga saboama muio. ²¹ Te dagego wiegi yai doado bage elalubo bulu, te bulude naga dagego homu konea palaibao,” Jisasgo te po wai.

*Tigigo ula ebo po wai**(Luk 11:34-36)*

²² “Gedu da, te tigde lam tiwai dao. Tama nago gedu wiegi yai elalubaso da, teda nago tigi me te tigidali te ula yaibao. ²³ Tiali goli nago gedu dwai yaibaso da, teda nago tigi me te tigidali be hulua saibao. Tama nage tomode elalubo ula te be hulua sabo tiwai yaibaso da, teda te hulua sali te genuai mu yaibao,” Jisaso te po wai.

*Bidi deligo te genuai bidi side şe ebo usu egobeo**(Luk 16:13; 12:22-31)*

²⁴ “Te bidi deligo genuai bidi sigo şe ebo usu egobeo. Agai me deli dali dwai homu eyu, tama me dali te agai wiegi yai homu yaibao. Te agai me deli wali peyu, tama agai gasa bidi me aga homude bo weyu, te tudiba muaibao. Te tiwai dagego te Godigo şe dali te mone sabo şe dali yainogo ebo te usu egobeo. Te dage te mone dali doado bage dali si sabo şe ebo homu dologode bidiyu da, teda dagego duga homu te Godigo şe ebode bugagia mugobeo,” wali.

²⁵ “Tama tibaso, eno e po dagebolo obao, dagego duga bidibo ula tigi tau mabo naide homu hauwa eyu, te po wagimio, ‘Da magi nai tugowe?’ ma ‘Da magi wę tueibawe?’ Tama dagego duga tigi tau siyu gudabo ugwade homu hauwa elama te po olamuo, ‘Da magi ugwa gudugowe?’ Te bidabo ula elalubogo te tubo nai aiyaba elalubo dao. Me te tigi elalubogo te gudabo ugwa aiyaba elalubo dao. ²⁶ Dagego te ba dabe suo, te dagalude bola pobao. Augwaligo nai bulusiama, tama te nai sisinama te nai mubo beba me mubo meni goli, augwali nai te Godigo mabo dao. Tama tiyu, God agai gedude te ba dabe augwali genuai nai meni yai goli, agai augwali bugagia tonalubo dao. Tama dage da, dage agai gedude genuai dao. Tama tibaso, agai dage me bugagia tonaluaibao. ²⁷ Mu tama dao, dage tomode niwai bidigo moni homu ebogo te aga digi aga bidabo bubuga bobobage ma ilabo usu yaibawe? Te menio, usu me egobeo.”

²⁸ “Tama magi baso dagego homu hauwa te tigde gudubo ugwade ebawe? Dagego te gide holobo plaua noswai suião, te augwali da magi ilama pedalobo dawe? Augwali da te şe dene ebeo. Te augwaligo ugwa me nigibo menio. ²⁹ Tiali goli eno dagebolo obao, polobadu te tuni bidi Solomon agai tigidali au dobage muyu, aga wiegi wiegi yai gudubo ugwa guduai goli, agai tigde muani au dobage te noswai plauago augo aga aiyaba elaluai dao. * ³⁰ Tama te gide megi elaluali noswai, tama do da te noswai augwaligo togolama, siaba şawaibao. Tama te tiwai olo noswai te Godigo au ilibo dao. Tama dage te konealubo po dwasianu naga daų wabo we bidi, dagego mu koneião. Godigo dage me bugagia tonaluyu, te ugwa dabe dagebolo me mu mawaibao. ³¹ Tama tibaso, dagego homu hauwa eyu te po wagimio, ‘Te da magi nai tugowe?’ ma ‘Da magi wę tugowe?’ ma ‘Dago gudubo ugwa dabe menade saibawe?’ Te dagego tama moni homu egimio. ³² Menio. Te kolesaga tigidali te Godigo po odisãbo we bidigo wali pabo homu kolesaga dao. Tama duga Aya dagalu bidi agai dage te haniani nai habuge ebo si agai koneyu, tama agai dage tau saibao. ³³ Tama tibaso, te naide moni homu isiama, tama dagego hasia bolo te Godigo we bidi tonalubo şe dali, me te wiegi yai doloba pai kolesaga sabo şe bolo wali piduama sao. Dagego te tama

* 6:29: 1 Kin 10:4-7; 2 Sto 9:3-6

kolesaga ebaso da, te nosali agai gasa nai dabe tigidali me dagebolo mawaibao. ³⁴Tama tibaso, dagego do yabo şede homu hauwa mu egio. Te do pedalabo seęe te augwa digi do dodololaibao. Te deli sogo ebo seęe te sogo naga usu nama yaibao,” Jisasgo te po wai.

7

We bidi osola subo kolesaga po

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Te Godigo dage osola suidali weyu tama dagego gasa we bidi dabe augwali osola subo kolesaga ebo tagalião. ² Te dagego gasa we bidigo ebo kolesaga osola sulama, tama augwali seęe mabo tiwai gilama tama God agai dagego ebo kolesaga me osola sulama, tama dagebolo seęe mawaibao. Dagego augwali usu sali usu nigo naga te Godigo dage me usu saibao. ³ Tama tibaso, magi baso nago naga amago gedude elalubo dwasianu pobele bage suai, tiali goli nago naga gedude elalubo genuai pobele bage te bõ nami tiwai te nago magi baso subo meniwe? ⁴ Nago naga gedude te genuai bõ nami tiwai elalubo pobele bage sela sasiãbadi, te nago magi baso naga amabolo te po weyu, ‘Ama, nago gedude elalubo pobele bage eno sela şawaio,’ te po obawe? ⁵ Nage ugwadu homugo naga po wabo bidi, hasia bolo nago naga gedude te bõ nami tiwai elalubo pobele bage guda şayao. Tama tiyu nosali te nago gedu bugagia wiegi yai ebaso, teda naga amago gedude elalubo pobele bage sela şayu guda sabode nage usu yaibao,” Jisasgo te po wai.

⁶ “Te dagego te wiegi yai tedali nai te yowi dabebolo magimio. Tama dagego duga wiegi wiegi yai au yabo bis tiwai nai dabe te kibu dabeba şagimio. Tiyu augwaligo te nai dabe şaęaęo agalama, tama augwali ma begeleyu, tama dage ma tuidali weyu tama egimio,” Jisasgo te po wai.

Gedu haluasa po bomu ebo seęe ebo bidi po

(Luk 11:9-13)

⁷ “Te dagego gedu haluasa po Godiba hanalu da, teda agai dagego te hanalubo nai te dageba mawaibao. Dagego te nai gegebo seęe idu da, teda te nai dagego sueibao. Tama dagego be tuba eliyu bebego wedu da, teda Godigo dagebolo te tũ dalaibao. ⁸ Magi baso meni. Tigidali bidigo gedu haluasa po God dali hanalubo po wabo bidi dabe, augwaligo te nai saibao. Te nai gegebo seęe ebo bidi, agai te nai sueibao. Tama te be tuba elibo bidi, teda Godigo te bidibolo tũ dalobo dao. ⁹ Tama dage tomode bidi me deligo waigo aga ayabolo te tubo nai bret mao po obaso da, teda aga ayago te waibolo te masigi me deli sela mawaibawe? Menio. ¹⁰ Tama te nasi ebo waigo aga ayabolo te şuęu mao po obadi da, teda aga ayago te waibolo te dwai hasamani me deli sela mawaibawe? Te me menio. ¹¹ Tama dage dwai bidi dabe bidibo digi, tama dagego te wiegi yai nai duga wai dabeba mabo koneyu da, teda dagego mu koneião, te duga Aya dagalude bidibo bidi agai wiegi yai nai te agabolo gedu haluasa po wabo bidi dabebolo mu mawaibao. Tama agai te dwagi yai nai mabo kolesaęaęo dagego mabo kolesaga aiyaba mu elaluaibao,” wali.

¹² “Te dagego homugo te gasa we bidi dabe augwaligo dagebolo yabo dwagi yai kolesaga tiwai gilama tama dagego me augwali dali te tiwai dwagi yai kolesaga naga iyão. Te Mosesgo polobadu aşani bomu yai

po tigidali me, te Godigo po pusali profet bidi dabego pusali po tigidali me, te po tigidali te page deli naga elalubao, te eno megı tama wali po naga dao,” Jisasgo te po wai.

Bidibo ula sabo tu dwasianu dao
(Luk 13:24)

¹³ “Te da we bidi pabo tu si elalubao. Tama te sunumi me deli te dwasianu dao. Tama gasa sunumi te genuai dao, tama tedu pelama tama te pabo tu da te pobele bage meniama te noma yai dao. We bidi augwali te genuai tuđu pabo te hagela isiawai tu dao. Tama we bidi umabo te tuđu wali pabo dao. Tiali goli te genuai tu te dwai sia elalubo madigi haga yabo tuđa pabo tu dao. Tama tibaso, dage te gasa dwasianu sunumidu pao. ¹⁴ Tama te dwasianu sunumi tomodu pelama, tama te dwasianu tuđu peyu, tama te bidibo ula elalubo madigi painogo te sinabo se ebo dao. Tama deli deli we bidigo naga te tu gegelama subo dao,” Jisasgo te po wai.

Dagego te ili po ola mabo bage bugagia suao
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ “Te tibo lotu po ola mabo po wabo bage augwali asidali weyu bugagia suao. Augwali dageba asobo si, te augwali kibu sipsip tiwai asaibao, te augwali dwai se isašo bage tiwai augwaligo dagede dwai se yabo homu geme dualama, tama augwali dageba asaibao. Tiali goli, augwaligo homude dage mu dolabo homu kolesaga ebo dao, te dwai bulu yowi tiwai dao. ¹⁶ Tama augwaligo ebo dwai se te dagego subo si da, te dagego augwaligo ebo homu kolesaga te kuna mu koneaibao. Te sesani yai bono te pusu ebo wain bono du dabe dali gelama walogobeo. Me te sesani yai bono elalubo digi te ni kaya du elalubaso te bidi dabego sabo dawe? Menio. ¹⁷ Tama te bugagia pua pai holai nigo aga dwagi yai du naga walobo dao. Me ma te ni bugagia holosiawai haganawai nigo dwai du naga walobo dao. ¹⁸ Tama te bugagia pua pai holai nigo te dwai nedu du dabe walogobeo, te menio. Me ma, te bugagia holosiawai haganawai nigo wiegi yai nedu du dabe me walobo menio, usu egobeo. ¹⁹ Tama te wiegi yai du walosiawai ni te augwaligo gelama, tama siaba ulubo dao. ²⁰ Tama tibaso, dagego te tibo lotu po ola mabo po wabo bage te dagego augwaligo ebo se subo si da, te augwali dagego kuna mu koneaibao,” Jisasgo te po wai.

²¹ Te Jisas agai po me weyu, te po wai, “Te we bidi hauwa augwaligo enade bomonama te po wabo dao, ‘Dago Genuai Bidi, dago Genuai Bidi,’ te po augwaligo enade wabo dao. Tiali goli, augwali tigidali te Godigo we bidi tonalubo madi te dagalu tomoba pogobeo. Tigidali menio, meba we bidi naga tomoba paibao. Eno Aya aga bidibo madi dagalude bidibo dao. Tama niwai bidi agai eno Ayago homu wali pabo bidi, te bidi naga te Godigo we bidi tonalubo madi tomoba bidigi paibao. ²² Tama te genuai sogo asobo si, te we bidi hauwa augwaligo enabolo te po waibao, ‘Genuai Bidi, Genuai Bidio, dago nago nogi weyu, dago Godigo po te we bidibolo pusai dao. Nago nogigo bomogo dago te dwai haubo te we bidide elaluali sela sawai dao, dago te we bidi noma sabo bomai se yai dao,’ augwaligo te po waibao. ²³ Tama te sogo eno augwalibolo te po hanilama waibao, ‘Eno dage munu me konebeo.

Dage dwai şe ebo bage, dage pişo, eno te po te sogo waibao,” Jisasgo te po wai.

Be şe ebo kolesaga si po wai

(Luk 6:47-49)

²⁴ “Te niwai bidi agai eno e wabo po odama wali pabo bidi, teda te bidi me deli agai homu te wiegi yai tiwai elalubo bidi, tama agai be te masigi daide ugwadu şe yai dao, te be bugagia daş omainogo yai. ²⁵ Tama tulubage tuluyu, tama wşe bomu yai asiyu, tama bomu yai wali pedaliyu, tama te nai dabego te be degelainogo yai dao. Tiali goli te be aga degebeo. Magi basowe, te be daş mu walali te tş tomode genuai genuai masigiba daş mu wai dao. ²⁶ Tiali goli bidigo eno e po wabo odama wali pişawani bidi, aga te esela pabo bidi tiwai elama, tama agai be tş daş wasiama, te kemi tşde naga ugwadu şe yai dao. ²⁷ Tama tulubage tuluyu, te wşe bomu yai asiyu, tama bomai wali pedaliyu, tama te nai dabego te be degelama, tama te be degelai dao. Te be dolama mu degai dao,” Jisasgo te po wai.

²⁸ Jisasgo wali po silagasu te po wali, tama tibaso te genuai we bidi hani augwaligo te po odama, augwali te pode noma mu siyu bidai dao. ²⁹ Magi basowe, agai augwali ola mani po te augwaligo bomu yai po page koneai bidi dabego po wabo tiwai wabeo. Menio. Agai augwali po ola mani te po page bidi, bomu elalubo bidi bidiyu, te po augwalibolo ola mani.

8

Jisasgo te tigiwalide dwai gasi yai bidi me deli ma wiegi yai ilai

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-16)

¹ Te Jisas aga te bulu dude bidali tagalama, tama aba dulama, tama we bidi hauwa aga wali asai. ² Tama te tigiwalide dwai gasi yai bidi me deli aga Jisas paba aselama, tama tşba kidu sugunama, tama agai te po wali, “Nogi elalubo bidi, te nago homugo usu dao wida, teda nago ena wiegi yai ma ilama, tama ena te meda meni yai tiwai ma bidaibao,” te bidigo te po wai.

³ Te Jisasgo nogo te bidi tigiba munama, tama aga nogogo tigiba dişyu te po wali, “Ao, eno homugo nage gasi usu ilaibao. Tama nage wiegi yai pedalaş, te meda meni yai bidi bidao.” Tialima, megi naga tama agai tigiwali dolali gasi silama, tama te bidi aga tigi wiegi yai yai. ⁴ Tama Jisasgo te bidi aga dali te po wali, “Bugagia dua dao. Nago bidi me deli dali eno nagede yali şe po me wagiş. Menio. Nage dolo pelama, tama nago tigi te pris bageba waseligi pelama, tama agai nago tigi osola sumainao. Tama tilama, tama polobadu Mosesgo wali po gilama Godibolo nai ofa yao. Tama tiyu te bidi dabego koneyu, te nago gasi silali, nage te meda meni yai bidi tiwai megi ma bidibao, te homu augwaligo yaibao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te Rom ami genuai bidigo şe ebo bidi gasi usu ma ilai

(Luk 7:1-10)

⁵⁻⁶ Jisas te Kaperneam hanu tomoba pobadi, tama te ami bidi hauwa 100 tonalubo genuai bidi aselama, agabolo bomu elama hanaluyu te po wali, “Nogi elalubo bidi, eno şe ebo bidi gasi yai bede pila mubao.

Agai nogo saęa dili tigidali bomo isai, tama aga dwai mu bidibao,” te po wai.

⁷ Jisasgo te po wai “Te eno aga geseligi paibao,” wali.

⁸ Tiali goli te ami genuai bidigo po wei ponoyu, aga dali te po wali, “Nogi elalubo bidi, ena wiegi yai bidi meni, tama tiyu nage eno be tomoba pogobeo. Nago pogo naga po olama, tama eno se ebo bidi aga gasi usu ilao. ⁹ Ena me te ena genuai nogi elalubo bidigo tonaluyu bidibo dao. Tama eno digi te ena ami bidi dabe te ena dologode augwali bidibo dao. Tama eno me delibolo te po weyu, ‘Nage pao’ obaso da, teda aga pabo dao. Tama eno gasa bidi me dali te po weyu, ‘Nage asa’ wali da, teda aga asobo dao. Tama eno ena se ebo bidibolo te po weyu, ‘Nago te se yao’ obaso, teda agai te se ebo dao,” te ami genuai bidigo te po wai.

¹⁰ Jisasgo te po odama, tama aga homu noma siyu, tama agai aga wali asobo we bidi dabebolo te po wali, “Eno mu po dagebolo obao, eno te Israel we bidi hanide te tobage konealubo po daę wai bidi tiwai me deli eno subeo. Menio. ¹¹ Eno dagebolo obao, te sia pedalobo badu me, te sia aiyaba dega sigi pabo badu me, te si badu te we bidi hauwa aselama, tama augwali te polobadu e tode bidali bidi te Abraham me Aisak me Jekop te bidi dabe dali deliba dualama, tama dagalude te Godigo we bidi tonalubo madi tomode bidiyu moni nai tueibao. ¹² Tiali goli, Godigo hasia bolo te dwai tigi dene sabo buluba muabo sa muani we bidi augwali da, te augwaligo te bulu badu te be hulua sai dwai madigi sela saęwaibao. Tede augwali dwai gela weyu, tama augwa kele ma halua tueibao.”

¹³ Tama Jisasgo te ami genuai bidibolo te po wai, “Naga beba pao. Eno homugo nago konealubo po daę wali pode te se nageba pedalaibao,” wali. Tama Jisasgo te po wali sogo naga tama te ami genuai bidigo se ebo bidi gasi usu ma yai dao.

Jisasgo Pitago we aga ida gasi usu ma ilai
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Tama Jisas Pitago be tomoba pobadi, tama Pitago we aga ida gasi eyu pila mubo suai. Aga tigi posolo gasi yai. ¹⁵ Tialima Jisasgo aga nogogo te wego nogo dięyu, tama te gasigo aga tagalali. Tama aga hodaluama, tama Jisasgo nai sisi ebo se ebo gagalali.

Jisasgo gasi yai we bidi hauwa wiegi yai ma ilai
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Tama te sogo pio naga augwaligo te dwai haubo augwalide elalubo we bidi hauwa augwali odasa aselama, tama Jisas pageba pedalai. Tama agai pogo naga po obadi tama te dwai haubo noma bidi dabe sela saęwai. Tama agai tigidali gasi yai bidi dabe wiegi yai ilai dao. ¹⁷ Tama tiyu, agai te po me deli te Godigo po pusali bidi profet Aisaigo pedauwalidu wali po te usu nanio. Agai te po polobadu wai, “Aga digi dago gasi sai, tama agai dago tigi dolobo seę seę tolasa pai dao.” *

Jisas wali painogo ebo bidi
(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisasgo te genuai we bidi hanigo aga bagulubo sulama, tama agai te aga wali asobo bidi dabebolo te po wai, “Da te sigi aę u badu sesege

* 8:17: Ais 53:4

badu te gebadu pinao,” te po wai. ¹⁹ Tama te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi me deli aselama, aga dali te po wali, “Po ola mabo bidi, ena nage pabo bulu tigidali te nage wali ena paibao,” te po wai.

²⁰ Jisasgo te po agabolo wali, “Te uni yowi dabe da, augwali pibo dedage te tɔde elalubao, tama te ba dabe da, te augwali me pibo be elalubo dao. Tiali goli Godigo Bidi Mu da, te aga tobolu munama piabo digi te bulu pesage menio,” wali.

²¹ Tama Jisas aga wali pabo bidi me deligo agabolo te po wali, “Genuai Bidi, nago usu da po wai wida, teda ena pelama, te eno aya bolo pubuligi paibao, tama nosali ena nage wali ma asaibao,” te po wali.

²² Tiali goli Jisasgo agabolo te po wali, “Nage da, ena wali asao. Te Godigo po odisabo isai bidi tiwai bidi dabe augwa digi te isai bidi dabe pubalomainao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te genuai wali isilali

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

²³ Jisas te gebaba holobaso, tama aga wali pabo bidi dabe me augwali aga wali pai dao. ²⁴ Tama augwali te gebadu te sigi ɔi daidu pobadi, te genuai wali mu polo tama hodaluama pedaliyu, tama te moni we dini asobogo te geba haluainogo yai. Tiali goli Jisas aga da te gebade godege pila mudai dao. ²⁵ Tama augwaligo aga pila mubadi hodoligi pali, tama augwaligo te po wai, “Genuai Bidi, nago da tau sao. Da megie gebade dolama isiebao,” wali.

²⁶ Tama agai augwalibolo te po wali, “Magi baso dage wi ebawe? Dagego homugo enade konealu po daɔ wabo te dwasianu naga dao.” Tama aga hodaluama, te wali dali te moni we dini te sia sao po wai. Tama te wali yali sia siyu, tama te we memenege dwasianu me ebeo.

²⁷ Tama augwali moni noma siyu, tama augwaligo te po wali, “E bidi da, aga te mena tiwai bidi weyu, tama te wali de te we sigo agai po odali dawew?” augwa hasi te po hanalu wai dao.

Jisasgo bidi side dwai haubo noma bidi sela sawai

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-39)

²⁸ Te Jisas te gebadu pelama, te sigi we u badu sabolali, te Gadara bidi hanigo tɔba pedelai. Tama te sigi we tagalama, tama tɔdu pobadi te dwai haubo bidigo daɔ wai bidi si te bidi si aga tiaba asai. Te bidi si te gu page elalubo madide bidama asai. Te bidi si te dwai uni yowi bidibo tiwai ebaso, tama te we bidi augwali te tɔdu bilainogo ebo te usu me yai menio. ²⁹ Tialima, te bidi sigo bomonama i weyu, te po wai, “Nage Godigo Ogwa dao, nago magi se da dali megie yainogowe? Te bodolu mani sogo me elalubadi digi, te nage eba asali te nago da dene mawainogo ebawe?” wali.

³⁰ Tama tede genuai kibu hani augwali te dwasianu digibulu gana nai tuyu bidaluai. ³¹ Tama te bidi si daɔ wabo te dwai haubo mobo bidi dabego Jisas dali bomonama i weyu, te po wali, “Nago da sela sawai da, teda nago da te kibu dabe tomoba tagala palao.” Te po wai.

³² Tama agai augwalibolo te po wai, “Dage pao.” Tialima, te bidi si daɔ olaluali te dwai haubogo te bidi si tagalama, tama augwali te kibu dabe tomoba pai. Tama te kibu hani dabe tigidali augwali bomonama udulama, tama te dwai saoba pai. Tama augwali te sigi weba tulaluama, tama augwali te we tulama, poma peyu isila pai dao.

³³ Tama te kibu tonaluali bidi dabe augwaligo te şę ebo sulama augwali wi pai. Augwali pelama, te hanuba sabolama, tama te po dabe tigidali pusai. Tama augwaligo te dwai haubogo daų wali bidi side ebo suali şę po pusai dao. ³⁴ Tialima te hanude bidali we bidi tigidali palima, Jisas tiąba pai. Tama augwaligo aga sulama, tama augwaligo po bomonama aga dali te po hanalu weyu, tama aga te tõe bidibo tagalama, tama aga gasa buluba pao, te po wai dao.

9

Jisasgo te nogo saęa dili isai bidi usu ma ilai

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Te Jisas te geba me deliba holama, tama te sigi wę e badu ma aselama, tama aga buluba ma pedelai. ² Tama augwaligo gasi bidi me deli aga pageba tolasa asali, te bidigo saęa tigi dili tigidali mu isai, tama aga te gologobe wade pila muai. Tama augwaligo konealubo po agade daų wali sulama, tama agai te gasi bidibolo te po wai, "Ogwa, nago homu ma tegaluama bidao. Eno nago yali dwai şę şęęę sela şabao," Jisasgo te po wai.

³ Tialima te Juda dabego bomu yai po page koneai bidi meba augwaligo augwa digi homude po weyu, te po wali, "Te bidi agai te Godigo nogide posobo po obao," te po wai.

⁴ Tama Jisasgo augwaligo homude wabo po koneama, tama agai augwalibolo te po wali, "Magi baso dagego dwai homu eyu, te duga homude te dwai dwai po obawe? ⁵ Eno po bomu elalubo dagebolo ola mawainu, te eno magi po wagowe? Eno e bidibolo te po naga wabo si, 'Nago dwai şę dabe sela şabao,' teda eno pogo bomu elalubo dagego hania konegobeo. Me ma, eno e bidibolo te po wabo si, 'Nage hodaluama, bilao,' tama aga hodaluama agai aga pibo somo selama bilibaso da, teda dagego eno pogo bomu elalubao waibao. ⁶ Ena da, te Godigo Bidi Mu da. Bidigo dwai şę şęęę e tõe sela şabo bomu eno elalubo, te dagego suięo." Tama weyu, agai te saęa dili tigidali isai bidibolo te po wai, "Nage hodaluama, naga somo selama, tama naga beba pao," te po wai.

⁷ Tama te bidi aga hodaluama, tama aga beba pai dao. ⁸ Tama te hanude bidali we bidi augwaligo te tebo bomai şę sulama, tama augwali wi yai. Tama augwaligo Godigo nogi ugwaba sai. Magi baso meni, agai te tobage bomu yai şę yabo bomu te we bidibolo mawai dao.

Jisasgo Matyu i wai

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Te Jisas te bulu tagalama, tama aga pobadi agai bidi me deli te nai sela asobo we bidide takis mone sabo bede dulalubo suali, te bidi nogi Matyu da. Tama Jisasgo agabolo te po wali, "Nage ena wali asao." Tama aga hodaluama, sisi elama, tama aga wali pai.

¹⁰ Tama Jisas te be me delide dulaluyu nai tubadi, tama te we bidide takis mone sabo bidi dabe me, te Juda dabego bomu yai po bugagia wali pesiųwai bidi dabe me, augwali hauwa asai. Tama augwali Jisas me aga wali pabo bidi dabe dali dulaluyu nai hodobo tuai. ¹¹ Tama te Farisi hani bidi dabe meba augwaligo sulama, tama augwaligo aga dali wali pabo bidi dabebolo te po wali, "Magi baso duga po ola mabo

bidi agai te takis sabo bidi dabe dali, me te dwai seęę sai bidi dabe dali hodobo nai tubo dawew?" te po wai.

¹² Jisargo te po wabo odoyu, tama agai te po wali, "Te gasi meni yai bidi dabe augwali te haus sikba dokta bidibo digi pabo menio. Menio. Te gasi yai bidi dabe naga te haus sikba pelama, te doktago munamuna mabo dao. ¹³ Tama dage pao, te Godigo po bukude aşani po me deli nedama, tama te po page bugagia koneião. Te po e dao: 'Dagego te hasa elama tama enabolo olo mabo kolesaga, te tobage tebo ofa seę eno godolo menio. Te dagego gasa we bidide homu dene eyu tau sabo kolesaga te eno godolo ebo dao,' te po aşani. Tama ena asali, eno te we bidi augwa digi augwa homugo da doloba pai we bidi dao wabo we bidi i wainogo asobeo. Menio. Ena asali te eno dwai seęę sai bidi dabe i wainogo asai dao," Jisargo te po wai. *

Nai osogo gisilibo kolesaga po
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Tama te sogo te we bidi baptais mabo bidi Jon aga wali pabo bidi dabe augwali Jisas bidibo digi aselama, te po wali, "Te da me, te Farisi hani bidi dabe dali dago te nai osogo gisilibo dao. Tiali goli nage wali pabo bidi dabe augwali magi baso nai gisilibo meniwe?" te po hanalu wai.

¹⁵ Tama Jisargo te po digi begelai po me deli augwalibolo weyu te po wai, "Te gesi we tamadi sai bidi te aga abagi dabe dali bidibaso da, teda augwali homu te sogo homu seęę elaluaibawe? Menio. Tiali goli nosali te we sai bidi augwaligo selama, gasaba pabo sogo da, tama aga abagi dabe dali me bidigobeo. Tama te sogo augwali homu seęę eyu nai osogo gisilaibao," wali.

¹⁶ "Tama te bidi mego te gesi ugwa pedai selama, te poloba gudubo ugwa peda pali te me hobolobo menio. Ma agai tama tiyu da, teda te gudubo ugwa dedage hobolali te ugwa ma peda peyu, tama dedage genuai ma ebo dao. ¹⁷ Tama me, te bidi mego te gesi wain aı te poloba kibu meme waligo nigai botol tomoba mubo menio. Ma agai tama tiyu da, teda nosali te wain weę du paęana pelama, tama te meme wali botol peda peyu, tama te wain weę tıba olo gea peyu, tama te meme wali me doyu hagawaibao. Tama tibaso augwaligo te gesi wain weę te gesi meme wali botolde buliyu, tama te si dali si te bugagia munalubo dao," Jisargo augwalibolo te po wai.

Jisargo te genuai tobolu bidigo wegi ma hodoliyu, te agai ugwa dię yagasali we me usu ilali po
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Te Jisargo te Jon wali pabo bidi dabebolo te po odubadi yaide, tama te Juda hani genuai tobolu bidi me deli aselama, aga pageba kidu sugunagasu agai te po wai, "Te eno wegi megi tama isalio. Tiali goli nage eno beba aselama, tama nago nogo aga tigiba muagasiyu, tama eno wegi ma bidaibao." Te Juda hani genuai bidigo te po wai dao.

¹⁹ Tama te po obaso, Jisas hodaluama, tama Jisas dali aga wali pabo bidi dabe me aga dali hodobo peyu, te bidi wali pai.

²⁰⁻²¹ Tama augwali pobadi yaide, we me deli augwali wali asai. Tama te we aga moni kaneme pidubadi, kibu be 12 kibu be bidai. Te we Jisas

* 9:13: Hos 6:6; Mat 12:7

aga pabo wali asiyu, tama aga homude te wego te po wali, ‘Te eno agai ugwa sabi badu nogogo diayyu da, teda ena usu yaibao,’ te wego te homu yai. Tama te homu elama, te we Jisas tudi badu pelama, tama agai ugwa sabi badu nogogo diayyani.

²² Te Jisas begelama, te we suali. Agai te webolo te po wai, “Eno wegi, nago homu te tegaluama bidao. Nago konealubo po enade daay waibaso, nago tigi ma usu ilali.” Tama Jisasgo te po obadi yaide, polo tama te we dwagi yai ma yali.

²³ Tama Jisas ma pelama, te Juda hani genuai bidigo beba sabolama, tama Jisas te be tomoba pai. Te be tomode agai te diligide ona elebo bage suali, te we bidi augwaligo moni gela weyu, genuai kiligili wabo agai odali. ²⁴ Tama te sulama, Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dage we bidi tigidali buluba piay. Te wegi isibe dao, aga olo pila mubao.” Tama Jisasgo te po obaso, te bede bidali we bidi aga dwai gisugu mawai. ²⁵ Tama te we bidi augwaligo te bedu buluba gudulama, tama te wegi tigi munalubo be daay togali tomoba pelama, tama Jisasgo nogogo te wegigo nogo tubaso, tama te wegi ma hodaluuli. ²⁶ Tama Jisasgo te se yali po polo odada pelama, tama te genuai tade bidali we bidi tigidali augwaligo te po polo odali.

Jisasgo te gedu widai bidi si usu iliyu, te pedauwali pania sai bidi deli me usu ilali po

²⁷ Te Jisasgo te be tagalama pai. Tama aga pobadi te gedu widai bidi si aga wali asiyu, i olama po weyu, te po wai, “Nage Devitgo Ogwa dao, tama nago da si homu dene eyu tau sao.” Te po wai.

²⁸ Tama aga pelama, be tomoba bidigi pali, tama te gedu widai bidi si agaba asali. Tama Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Dage sigo duga homu tigidali enaba munama, tama eno te dage si tau sabo usu ebo te homu dagego ebawe?” Tama te bidi sigo agabolo te po wali, “Awe, Genuai Bidi.” ²⁹ Tama agai te bidi si geduba nogo muyu te po wai, “Dage sigo konealubo po enade daay wai. Tama tialigo da, te tiwai se megidage siba pedalomainao, te eno homugo.” ³⁰ Tama te bidi sigo gedu widai elaluuli te ma pedai. Tama Jisasgo bomonama te augwali sigo te yali se po hogwa somainogo te po wai, “Te bidi me deligo te se yali po koneidali weyu wagimio.” ³¹ Tiali goli agai te po wali digi te bidi si Jisas bidibo digi tagalama, tama buluba soyu, tama Jisasgo te bomai se ebo po te genuai tade bidibo we bidi tigidalibolo pusali.

³² Te bidi si Jisas tagalama painogo ebadi, tama gasa bidi dabe augwaligo bidi me deli te pedauwali pania sai bidi te dwai haubo mobo elalubo bidi sela aselama, tama Jisas pageba sela asai. ³³ Tialima, Jisasgo te bidide elalubo dwai haubo mobo te sela sanama, tama polo te pedauwali pania sai bidi aga po wabo gagalali. Tama te tade bidali we bidi augwali noma selama, tama te po wai, “Polobadu te tiwai megid yali bomai se te Israel tade munu me pedalai menio,” te po wai.

³⁴ Tiali goli te Farisi hani dabe augwaligo te po wai, “Agai te dwai haubo mobo sela sabo se ebo te dwai haubo mobo tobolu bidi dabego bomode te dwai haubo mobo te sela sabo dao,” te po wai.

Jisasgo te we bidi augwali homu dene yali po

³⁵ Te Jisas te genuai hanuba me te dwasianu buluba me biligi piduai. Agai te we bidi augwali te augwa bomu yai po ola mabo be tomode te

agai aga po ola mani. Agai te Godigo we bidi tonalubo seđe dwagi yai gesi po pusali, tama agai augwali tigide elalubo haniani gasi tigidali usu ma ilai dao, te tigi bomo meni yai gasi me silama, te we bidi dwagi yai ma ilai dao. ³⁶ Tama bilidubadi, agai te genuai we bidi hani augwali sulama, tama agai homu dene augwalide genuai mu yali. Magi basowe, augwaligo homu dolo elalusişwai baso, tama augwaligo augwa digi tau sabo usu isişwai bidibo suali. Augwali dwai mu bidiyu, te kibu sipsip dabe augwa aya meni yai tiwai bidai. * ³⁷ Tama agai aga wali pabo bidi dabebolo te po wali, “Te nai hauwa mu te gide tau yai elalubao, tiali goli te tau yai nai sabo se ebo bidi hauwa menio. ³⁸ Tama tibaso, dagego te gi aga ayabolo gedu haluasa po waişao, tama agai aga se bidi tagala palama, te gide elalubo nai sisinigi pomainogo wao,” Jisasgo te po wai.

10

Jisasgo wali pabo bidi nogo si olama şaęaęo si te agai seęba tagala palali po

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Te Jisasgo aga wali pabo bidi dabe nogo si olama şaęaęo badu si bidi asa olama i wali, tama agai augwalibolo bomu mani, te dwai haubo mobo bidi dabe sela şamainogo, tama te we bidi tigidali te haniani gasi me, te tigi bomu meni yai gasi me usu ilimainogo yai dao. ² Te 12 bidi nogi te e dao: hasia bidi aga nogi Saimon, te aga gasa nogi Pita, tama me aga ama nogi Andru dali. Tama Jems me aga ama Jon dali, augwali si te Sebedigo ogwa si dao. ³ Tama Filip me Bartolomyu dali. Me Tomas, me Matyu, te takis mone polobadu sai bidi. Me Jems, te Alfiusgo ogwa, me Tadius dao. ⁴ Tama gasa Saimon te Selot hani bidi, augwaligo te Rom gavman bidi dabe sela şabo homu yai bage dao. Tama Judas te Keriot bulu bidi, te Jisas boi bidi augwali nogoba nosali muani bidi dao.

Jisasgo te 12 bidibolo te po sela pabo seę mani po

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Te Jisasgo te 12 bidi seęba tagala palali, tama agai po augwalibolo ola mayu, te po wai, “Dage te Israel hani isişwai bidi dabeba me pelamuo. Tama dage te Samaria dabego genuai hanu tomoba me pigimio. Menio. ⁶ Dage te Israel hani we bidiba naga pao, te augwali te hagawai kibu sipsip tiwai dao. ⁷ Dage pelama, te dagego e tiwai po wao, “Te dagalude bidibo God agai we bidi tonalubo se yabo sogo paęa yagasai dao, megi e dao,” te po waişao. ⁸ Dagego te gasi we bidi dabe augwali usu iligi pao, tama isai bidi dabe ma hodoliyu, tama oiyabe gasi sai bidi dabe wiegi yai meda isişwai ma iliyu, tama dwai haubo mobo sela şayyu yao. Tama dage te se yabo bomu te dagego olo sali, tama monego abelai menio. Tama tibaso, dagego te we bidi te bomogo olo tau sao, tama dagego augwalide mone sigio. ⁹ Tama dagego te nai abelabo nai gol me, te mone ge silva me, te kapa mone me te dagego mouwadagede sabiligio. ¹⁰ Tama dage bilibo sogo dagego te wa sabiligio, ma te holobo ugwa si me te şaęaęo nadoba olo si me, te bilibo dono olo si me tolasa biligio.

* 9:36: Nam 27:17; 1 Kin 22:17; 2 Sto 18:16; Ese 34:5; Sek 10:2; Mak 6:34

Menio. Te dagego tau sabo we bidi augwaligo dagebolo te tobage tigi tau sabo nai momainao.” wali.

¹¹ “Tama dage si si te hanu me deliba ma te dwasianu bulu tomoba me pobaso da, teda dagego bugagia sulama koneyu, mena bidi aga te bulude wiegi yai ma te doloba pai bidibo weyu suo. Tama te tiwai bidigo bede dage bidao, tama tede bididubadi te dage te gasa buluba pabo sogode te usu yaibao. ¹² Tama dage te be tomoba pobadi, dagego te bede bidibo we bidi augwalibolo dwagi yai homu eyu te po wao, ‘Te dago homugo te wiegi yai sogo mu dageba asomainao.’ ¹³ Tama dagego te po olama, tama te bede bidibo we bidigo dage dali wiegi yai homu eyu usu da po obaso da, teda dagego wiegi yai po augwali dali bidimainao. Ma, augwaligo dagebolo wiegi yai homu me isaşbaso da, teda te wiegi yai pogo augwali tau sisiama te po dagebolo ma asaibao. ¹⁴ Tama bidi me deligo beba dage me sela pişama, tama dagego po me odisaşbaso da, teda te be dali te hanu si tagalama, tama dagego duga şağade pu elalubo pobebe bage sela şağao, te augwaligo konemainogo te Godigo me augwali tagalai.yabo te homu emainogo yao. * ¹⁵ Eno mu po dagebolo obao, te tigidali we bidi po tu ebo bodolu muani sogo, te dagego po odobo hagela yai we bidi augwaligo sabo seęe te genuai mu saibao, te seęe te hanu si Sodom me Gomora side polobadu bidali dwai dwai kolesaga yali we bidigo sabo seęe aiyaba elaluaibao,” Jisasgo te po wai. *

Haniani seęe pedalabo po

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Odao, eno dage te sipsip tiwai te uni yowi augwali tomoba tagala palobao. Tama tibaso dagego te hasamanigo ebo kolesaga tiwai wali peyu, tama hasia bolo dagego yabo se bolo homugo kone palao. Tama dagego te ba higo ebo nagamea pai kolesaga tiwai wali peyu, tama dwai se me deli yabo homu kolesaga egimio. ¹⁷ Tama dage te dwai kolesaga ebo bidi dabede dua dao. Te augwaligo dage augwa kaunsil bidi dabede po tu ilainogo sela peyu, tama augwaligo dage te homo yai po ola mabo be tomode te keloago elaibao. ¹⁸ Te dagego ena wali pobaso, dage augwaligo te gavman bidi dabebolo me te genuai tuni bidiba me selasa paibao, te po tu tede ilimainogo yaibao. Tama dagego augwali dali me, te Israel hani isaşwai bidi dabe dali augwalibolo eno gesi wiegi yai po pusao. ¹⁹ Tama augwaligo dage po tuşa odasa pabode, tama dage wi elama te homu egimio, ‘Dago po mena tama wagowe? Tama dago magi po wei ponogowe?’ te homu egimio. Menio. Te sogo naga digi te Godigo dagego pusabo po ola mawaibao. ²⁰ Te duga digi naga te po pusugobeo. Menio. Te duga Ayago Moba Bidigo, agai te po dagego pedauwalide ola mobaso, dagego te po waibao.” wali.

²¹ “Tama bidi mego aga ama te boi bidigo nogoba munama, tama augwaligo aga ela muaibao. Tama ayago aga ogwa dali tama naga tiaibao. Tama ogwa wegi dabe augwaligo augwa aya ida si dali boi bidi homu elama, tama augwali ela mumainogo te gasa bidi dabego nogoba muaibao. ²² Tama tigidali we bidigo dwai homu mu dage dali yaibao. Magi basowe, dage eno hani bidi mu bidibaso tiaibao. Tiali goli, te bodolu muani sogo tonaluyu bomonama bidibo bidi, teda te

* **10:14:** Tpi 13:51 * **10:15:** Gag 19:24-26; Mat 11:24

bidi aga te Godigo ma dobola siyu, tama te dwagi yai madiba muaibao. ²³ Tama augwaligo dage te hanu me delide dene mobaso da, teda dage wi peyu, gasa hanuba pao. Eno mu po dagebolo obao, te tigidali Israel hanude te dagego şe ebo silisşabadi yaide, tama te Godigo Bidi Mu aga ma asaibao.” wali.

²⁴ “Augwaligo ena dali yali dwai kolesaga, te kolesaga naga augwaligo dage dali me yaibao. Te skul ogomani agai aga po ola mabo tisa bidi te aiyaba me elalugobeo, tama te şe ebo bidi te aga ugwadu elaluyu te şe tonalubo bidi aga aiyaba elalugobeo. ²⁵ Tama te skul ogomanigo te aga tisago ebo kolesaga tiwai ebo usu ebaso da, te usu dao. Tama te şe ebo bidigo aga tonalubo bidigo kolesaga tiwai ebo usu ebo si da, teda te me usu dao. Te augwaligo te nogi posobo po weyu, ‘Nage te dwai haubo bidigo tobolu bidi Belsebul dao’ po te hani tobolu bidibolo obaso da, teda dago koneao, te augwaligo dwai dwai nogi weyu posobo po wabo te aga dali bede bidibo bagebolo mu waibao,” Jisasgo te po wai.

Bidigo Godide naga wi yao po

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Te bidi dabe augwaligo dage dali te tobage şe nosali yaibao, te dagego konebaso, tama dagego te dwai şe ebo bidi dabe augwalide wi egimio. Te tigidali geme halualuali nai te bulu ulaba hania pedelaibao. Tama tigidali te geme dualualuali po te we bidigo hania koneaibao. ²⁷ Tama te hulide eno dagebolo ola mabo po, te po dagego te giligade we bidibolo pusao. Tama dagego te olode duadigi odali po, te dagego te be daiba holama, te po augwalibolo pusao. ²⁸ Dagego tigi naga ela mubo bidi dabe te dage wi egio. Augwaligo dagego po wabo mobo noma bidi te dali me ela mugobeo. Menio. Te Godigo dagego tigi me noma bidi dali te genuai dene sabo te siade mu dolobo bomo elalubaso, te dage agade naga wi yao. ²⁹ Te we bidi augwaligo dwasianu bu ba tiwai si te mone ge deligo naga abelebo dao. Te ba dabe augwali dwasianunu olo nai dao. Tiali goli duga Aya God agai te tiwai ba bugagia tonalubo dao. Tama tonalubadi, te tiwai dwasianu ba me deli olo isigobeo, te Godigo bodolu mani isabo sogo naga te isaibao. ³⁰ Tama dage da, te Godigo dage bugagia tonaluyu, te dagego tobolude elalubo tobolu nisi tigidali deli deli agai neda silai dao. ³¹ Tama tibaso, dage wi me egio. Agai gedude te dage te bu ba dabe aiyaba mu elalualigo da, teda agai dage mu tau saibao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo nogi hwaga sabo kolesaga ebo po

(Luk 12:8-9)

³² “Niwai bidigo eno nogi te we bidi augwali gedude pusuyu, ‘Te ena Jisas wali pabo bidi dao’ wabo bidi, te eno te bidi agai nogi me te eno Aya dagalude bidibo bidi gedude pusaibao. ³³ Tiali goli mena bidi agai te we bidi augwali gedude ena nogi tudiba mubo bidi, te eno me eno Aya dagalude bidibo bidi gedude aga nogi tudiba muaibao.” Jisasgo te po wai.

Jisas aselama, we bidi dagalagasali po

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Dagego homugo ena asali te e tşde wşbi hwşbo tigidali isilainogo asali homu dagego egio. Ena asali eno te hwşbo isilainu asobeo. Menio. Eno te bobobage ge hwş selasa asai tiwai dao, te we bidi dagalaibao.

³⁵ Te deli hani augwa hasi boi bidi ebo kolesaga pedelainogo te ena asali. Tama bidigo aga aya dali boi bidi eyu, tama wegigo me aga ida dali boi bidi yaibao, tama we aga bidigo ida dali me boi bidi yaibao. ³⁶ Tama bidi me deli aga bede bidibo we bidi dabe, te aga hani we bidi, augwali te bidi dali boi bidi eyu bidaibao. ³⁷ Tama niwai bidi agai aga aya me ida naga mu godolo eyu tama ena kuna godolo me isawani da, te bidi aga eno abagi bidigobeo, te usu menio. Tama bidi mego aga ogwa ma wegi naga godolo eyu, tama ena kuna godolo me isabo bidi, te aga eno abagi bidigobe dao. ³⁸ Tama bidi aga ena wali peyu, tama gasa bidi dabe augwaligo agabolo dene me seęę dali mayu, tama te aga isilabo ni pedai tiwai dao. Tama agai te ni pedai selama, ena wali asisawani da, teda te bidi aga eno abagi bidigobeo. ³⁹ Tama niwai bidi aga tigi me aga tode bidibo ula dali naga bugagia tonaluyu bidibo bidi, te bidi aga nosali wiegi yai mu bidabo ula hagawai bidi pedelaibao. Me ma, bidi aga tigi me aga tode bidibo ula dali agai eno seba munama tama aga isiyu da, teda te bidi te nosali wiegi yai bidabo ula mu saibao, te bidada paibao,” Jisasgo te po wai.

Bidigo wiegi yai nai sabo po
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Bidigo dagego eno se ebo sulama, tama wiegi yai kolesaga dagebolo ebaso da, teda agai te tiwai kolesaga dagebolo naga ebo meni, te ena dali me ebao. Tama bidigo wiegi yai kolesaga ena dali ebo bidi, agai te God dali me te wiegi yai kolesaga ebao, te agai ena tagala palobaso ena asai dao. ⁴¹ Bidi mego te homu eyu, ‘Eno te Godigo po pusubo bidi profet bidi tau sabo’ homu elama, tama te profet bidi sela pelama, aga bede te bidi bugagia nai gesebo dao, te bidi agai te profetgo nosali sabo wiegi yai nai me badu agai buga selama saibao. Tama bidigo homugo ‘Te bidi doloba pai bidi bidibaso, eno aga tau saibao’ homu eyu, tama te doloba pai bidi aga beba sela pelama, nai mayu bugagia gesebaso da, teda te Godigo te doloba pai bidibolo nosali maiabo nai me badu te bidi agai buga selama saibao. ⁴² Tama bidigo te ena wali pabo olo nogi meni yai bidi me deli aņ nogone ebo sulama, tama aga tau siyu. tama te kedau wai we naga mabo bidi da, teda eno mu po dagebolo obao, Godigo te bidibolo te wiegi yai nai mu mawaibao, te nai te munu me hagagobeo,” wali.

11

Jongo aga wali pabo bidi Jisas bidibo digi tagala palali po
(Luk 7:18-35)

¹ Te bidi Jisas aga wali pabo bidi nogo si olama saęa badu si bidi dabebolo te se ebo po mawai. Te po silibode teda agai te bulu tagalama, te tō badu elalubo genuai hanu dabeba pelama, tama te we bidi augwalibolo agai po ola mayu, tama Godigo po pusai dao.

² Tama Jon te we bidi baptais mani bidi, te bidi aga te kalabuside bidibadi tama te sa muyu asaiba wali bidi Kraisgo te tigidali se ebo po odai. Tama tibaso, Jongo aga wali pabo bidi dabe meba te Jisas bidiboba tagala palai dao. ³ Tama augwaligo agabolo te po hanalu wagasai, “Nage da, nage te sa muyu asaibao wali te bidi dawe, ma dago gasa bidi asobo tonaluaibawe?” augwaligo te po hanalu wali.

⁴ Te po obaso, Jisago augwalibolo te wei ponoyu, te po wai, “Dage pelama, Jonbolo te tigidali şe dagego odali po me, te suali şe me, te po tigidali agabolo wagi pao. ⁵ Dagego e subao, te gedu widai bidi dabe augwali gedu usu ma iliyu, te şaşa dwai bidi dabe augwali bugagia ma bilibo dao. Te oiyabe yai bidi dabe augwali tigi wiegi yai pedaliyu, tama olo degai bidigo po ma odobo dao. Te isai bidi dabe augwali ma hodoliyu, tama te magi nai meni yai bidi dabe augwaligo te Godigo wiegi yai gesi po odobo dao. * ⁶ Tama bidi enade homu si isiama tama ena aga tudiba musiabo bidi, te bidi aga wiegi yai homu pemene yao,” Jisago te po wai.

⁷ Tama Jon wali pabo bidi dabe augwaligo te po odama, tama geasa ma pobadi yaide, tama Jisago te we bidi augwalibolo te bidi Jonde po wai, “Polobadu dage te bidi meni yai buluba pali, te bidi Jon dagego sugi pali, te dagego magi nai sugi paliwe? Ma, dagego te awi dili me deli te waligo memenege ilibaso sugi paliwe? Menio. ⁸ Dagego magi nai sugi pai dawe? Ma, dagego te bidi me deligo te wiegi wiegi yai ugwa tigde muai yaibaso sugi paliwe? Menio. Te wiegi wiegi yai ugwa muai bidi dabe augwaligo te tuni bidigo wiegi yai bede naga bidibo dao. ⁹ Tiali goli, dage magi baso pai dawe? Ma, te Godigo po pusubo profet bidi me deli sugi pai dawe? Awe, eno dagebolo obao, e Godigo po pusubo profet bidigo da, agai te gasa te Godigo po pusali profet bidi dabe te tigidali aiyaba elalualio. ¹⁰ Te Jon agade te gasa profet bidigo Godigo wali po polobadu aşai dao,

‘Suao, te eno po pusabo bidi tagala palobaso, tama
aga nage asabo digi polasa paibao. Agai nago tş sisi
iligi paibao.’ *

¹¹ Eno mu po dagebolo obao, Jon te we bidi baptais mani bidi agai te tşde pedelali tigidali bidi aiyaba elalui dao. Tiali goli te Godigo we bidi tonalubo madide bidibo nogi meni yai olo bidi, te bidigo Jon aiyaba elalubao. ¹² Tama te baptais mani bidi Jon agai aga şe ebo gagalali sogo daş elama, tama aga şe edubadi megi asama, te Godigo we bidi tonalubo şe te bomonama tama paşa yagasai dao, tama te sesena pai bomai bidi dabe augwali tola sainogo ebo dao. ¹³ Tama te Jon aga pedalisiaşadi te Godigo po pusali bidi profet bidi dabe me, te bomo yai po me, te augwali tigidaligo te nosali yabo şe po pusai dao. Tama nosali Jon agai po pusagasali. ¹⁴ Tama dagego odai wida, teda te po odao: te polobadu bidali profet bidi dabe augwaligo te genuai profet bidi Elaija ma asaibao po wai dao. Tama Jon da, Jon aga te bidi Elaija dao po wali. ¹⁵ Tama te olo elalubo bidigo agai te po odao,” wali.

¹⁶ “Te eno te megi bidibo we bidi augwali magi nai tiwai dao wagowe? Augwali te wai puluba tiwai dabe te maket bulu tomode bidaluyu, tama gagali eyu, tama augwaligo te gasa wai puluba dabebolo i bomonama weyu, te po obao, ¹⁷ ‘Dago dage ona sulubadi, tiali goli dagego teşabi ebo hagela ebao. Dago homu dene ebo teşabi obadi, tiali goli dagego gela wabo hagela ebo dao.’ ¹⁸ Tama tiwai, te Jon asali, tama agai te nai osogo gisiliyu, te bomai wain we me tuai menio. Tama tibaso augwaligo agade te po wai, ‘Te dwai haubo mobo bidi agade bidibao,’ te po wai dao. ¹⁹ Me ma, te Godigo Bidi Mu asali, tama agai nai dali aşi dali tuyu yai, tama augwaligo agade te po wai,

* 11:5: Ais 35:5-6; 61:1

* 11:10: Mal 3:1

‘Suao, aga te nai hauwa mu tubo bidi, tama agai te bomai wain wé me hauwa mu tubo dao. Aga te takis mone sabo dwai bidi dabe dali te seşę sai bidi dabego kisasa bidibo abagi dao,’ te po wai dao. Tiali goli te God aga mu konebo homu kolesaga ebo po te we bidigo odama, tama te kolesagago yali seş nosali subaso da, teda augwaligo koneaibao, te homu kolesaga mu dao,” Jisasgo te po wai.

Te bulu meba bage augwali homu begelebeo

(Luk 10:13-15)

²⁰ Te Galili tşde Jisasgo te hanu mebade te bomai seş hauwa mu yali goli, te hanude bidibo hani augwaligo augwa dwai kolesaga yalide ge neyu, homu begelama dwai kolesaga yali tagalasiabaso, te Jisasgo augwali sesanobo po weyu te po wali, ²¹ “Auo, dage Korasin dabe, homu deneo, te dwai dwai sogo dageba pedelaibao. Dage Betsaida hani bage me, homu deneo, te dwai dwai sogo dageba pedelaibao. Tama bidi me deligo bomai seş te hanu si nogi Tair dali Saidon te hanu side te eno dagego e bulude yali seş tiwai egi sogo da, teda te sogo digi polobadu te Tair hanude me Saidon hanu side augwaligo te beg dage te ugwa tiwai gudama, tama augwali te sia nogani kelide dualama, tama te sogo te hani sigo dwai seş yali tagalama, homu begelegi dao. * ²² Tiali goli, eno dagebolo obao, te we bidi po tş yabo sogo bodolude, te Godigo dagebolo seşę genuai mu mawaibao. Te dagego sabo seşęgo te Tair me Saidon hanu sigo sabo seşę aiyaba mu elaluaibao. ²³ Tama dage Kaperneam hanude bidibo bage, te dagego homu te dagego nogi ugwaba siyu, te sigiba mu, te dagaluba paio, te homu yali. Tiali goli, mu menio. Te dage tigi dene ebo dwai sia dabo dedage pageba şawaibao. Tama bidi me deli agai bomai seş dabe te eno dagego hanude yali bomai seş dabe tiwai te bomai seş te Sodom hanude egi sogo da, teda megi me te Sodom hanu elalugi dao. * ²⁴ Tiali goli eno dagebolo obao, te we bidi po tş ilabo sogo te Godigo dagebolo seşę genuai mu mawaibao. Te dagego sabo seşęgo te Sodom we bidigo sabo seşę aiyaba mu elaluaibao,” Jisasgo te po wai.

Dage enaba aselama toma tuabo po

(Luk 10:21-22)

²⁵ Tama te sogo Jisasgo Godibolo te po wai, “Ayao, nage te dagalu dali tş dali nigila tonalubo Genuai Bidi dao. Eno nage dali deli homu eyu, nagebolo usu da po obao. Tşde homu kolesaga koneai bidi dabe augwaligo koneidali weyu tama nago te eno tamadi pusali po page nago geme dualai dao. Tiali goli te tşde elalubo homu kolesaga konesişwai we bidi augwalibolo nago te po page ola mawai dao. ²⁶ Awe, Aya, nago te tiwai yaibao homu elama, tama tede dwagi yai homu eyu, nago tama tiwai naga yai dao.” Jisasgo te po aga Ayabolo wali.

²⁷ Te we bidibolo Jisasgo te po wai, “Eno Aya agai tigidali nai eno nogoba muai dao. Tama niwai bidi me deli agai te Ogwa mu konea silai menio. Aya agaduba deligo naga te Ogwa konea silai dao. Tama niwai bidi me deligo agai te Aya me konea silai menio. Ogwago naga konea silai dao, tama te we bidi dabebolo te Ogwa aga digi te Aya

* **11:21:** Ais 23:1-18; Ese 26:1-28:26; Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:2-4 * **11:23:** Gag 19:24-28; Ais 14:13-15

augwalibolo ola mobaso da, te augwaligo me te Aya konea silaibao,” wali.

²⁸ “Dage we bidi dabe şe dene genuai eyu şeşeyai nai tolobo tiwai we bidi dabe, dage tigidali enaba asao, te eno dage tau siyu, tama dagego toma tueibao. ²⁹ Dage ena dali hodobo wali asişo. Tama dage ena dali bididubadi eno dagebolo po ola mawaibao. Tama dagego kolesaga enade sao. Magi basowe, eno nageamea pai kolesaga te bidi dabe augwali dali eyu, tama ena digi ena aiyaba elalubo dao. Tama dage enaba asobaso da, teda dagego homude te toma tuagameo. ³⁰ Dage ena wali asiyu, tama eno dagebolo dene magobeo, te şeşeyai nai me eno dagebolo magobeo,” Jisasgo augwalibolo te po wai.

12

Te Sabat sogode şe habu selebo po
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Te po olama nosali me sogo Sabatde Jisas te tubo nai wit gi tomodu pai. Tama aga wali pabo bidi dabe augwali nasi ebaso, tama augwaligo te wit ge selama, tama augwaligo tuai. * ² Tama te Farisi bage augwaligo te kolesaga ebo sulama, tama augwaligo agabolo te po wai, “Suao, te kolesaga nage wali pabo bidi dabe augwaligo ebo, te Sabat sogode habu selai dao,’ wali.’

³⁻⁴ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te dagego te dena nõşu bidi nogi Devitgo yali şeşeyai po dagego nedebeşe? Me sogo aga me, aga dali bidali bidi dabe me, augwali nai sili bidibadi tama moni nasi ebaso, tama Devitgo Godigo lotu be tomoba pelama, te Godigo gesabide muani bret selama tuali. Aga hani dabego me tuali. Tiali goli, te bret te habu selai elaluai, tama te pris dabego naga tubo usu yaibao, te bomo yai pode te po wai. Tiali goli te bret augwaligo me tuali digi Godigo gedude dwai şeşeyai ebeo. Dagego te aşani po nedebeşe? * ⁵ Ma dagego te bomai po aşani bukude elalubo po me deli nedebeşe? Te po e dao, te pris bidi dabe, augwaligo te Moni Lotu Be tempel tomode te Sabat sogo tigidali me augwa şeşeyai ebo dao. Tama tiyu, augwaligo te Sabat sogo şeşeyai egio wabo bomo yai po augwaligo bolobo dao. Tiali goli Godigo augwalibolo şeşeyai magobeo. Dagego te po nedebeşe? ⁶ Eno megi te Moni Lotu Be tempelde po wali. Tialima eno dagebolo obao, te ede megi elalubo nai, agai te Moni Lotu Be tempel te aiyaba elalubo dao. ⁷ Tama bukude Godigo wali po me deli augwaligo aşani, ‘Eno te dagego enabolo olo mabo nai ofa te godolo ebo menio. Dagego gasa we bidi dali homu dene eyu tau sabo kolesaga ebo, te eno godolo ebo dao.’ Tama dagego te po page bugagia konegi sogo da, teda dagego te dwai şeşeyai bidi dabebolo şeşeyai magi menigi dao.

⁸ Magi baso meni. Ena da, te Godigo Bidi Mu da. Ena da te Sabat sogode te genuai bidi dao. Tama tibaso, bidigo Sabatde mena şeşeyai yagameo wabo po te eno digi waibao,” Jisasgo te po wai.

Te Sabat sogode Jisasgo nogo dili isai bidi usu ilali po
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Te Jisas aga te badu bidali tagalama, tama augwaligo Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomoba pai. ¹⁰ Tama bidi me deli tede

bididuai, te bidi aga nogo dili bomo isai elaluai. Tama bidi meba augwaligo Jisas po tu ilainogo homu elama, tama augwaligo aga hanalu wai, “Ma, dago te Sabat sogode te gasi yai bidi usu ilibaso, te bomo yai po bolaibawe ma meniwe?” te po wai.

¹¹ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te dage tomode bidi me deli agai kibu sipsip me deli elaluyu, tama te sipsip te dedageba Sabat sogode tulaluai yaibaso da, te bidigo te sipsip ugaba ma kegelama ma saibawe, ma meniwe? Ao, te Sabat sogo digi te ma saibao. ¹² Tama te bidi da, bidigo da te sipsip aiyaba mu elalubo dao. Tama tialigo da, dago te Sabat sogode we bidi tau sabo dwagi yai se eyu da, teda tama tiyu dago te bomo yai po bologobeo, te usu dao.” wali.

¹³ Tama te po olama agai te nogo dwai bidibolo te po wai, “Nago nogo dodolao.” Tialima agai nogo dodolali, tama nogo wiegi yai ma pedelai, te gasa me nogo tiwai yai. ¹⁴ Tiali goli te Farisi dabe augwali te be tagalama, tama augwali deliba sisinama po miyu, tama Jisas elabo po miai dao.

Jisas aga Godigo se ebo bidi mu dao

¹⁵ Tiali goli Jisasgo augwaligo te po wabo koneama, tama agai te bulu tagalama gasaba pai. Tama te we bidi hauwa aga wali pai, tama agai augwali tomode tigidali gasi we bidi usu ma ilai dao. ¹⁶ Tama augwali usu ma ilama, tama agai augwalibolo agai nogi me agai ebo bomai se po te gasa we bidibolo pusidali weyu habu selai dao.

¹⁷ Tama tebogo te po me deli te Godigo te agai po pusali profet bidi nogi Aisaiago pedauwalide wali po usu nanio. ¹⁸ Te po e dao,

“E bidi da, te eno se ebo bidi dao, eno aga sa muai dao. Eno aga godolo mu elama, tama eno homu aga dali wiegi yai ebao. Te eno Mobo Bidi te agaba mubaso, tama agai te doloba pai kolesaga ebo te po te gasa Israel hani isawai bidi dabe augwalibolo te po pusaibao.

¹⁹ Tiali goli agai te konila ebo po me te genuai po daga me wagobeo. Te augwaligo agai pedauwalidu genuai daga olama i wabo te genuai tude me odogobeo.

²⁰ Te awi dili me deli dwasianu togwa painogo yali, te tigidali me agai togwa pogobeo. Tama te lamde mubo hobi dwasianu bogoli idubo, te me agai tigidali te isiligobeo. Menio. Agai te tobage bomo kimi meni yai we bidi tau sabo se iduaibao, tama bomonama elama, te doloba pai sego te dwai se aiyaba elaluaibao.

²¹ Tama te gasa hani dabe, te Israel hani isawai we bidi dabe augwaligo konealubo po agade daga olama tonaluaeibao,”

te bidi Aisaiago te po polobadu asenama, tama Jisasgo te po usu nanio. *

*Augwaligo te po weyu Jisasgo Belsebul dali se ebo da wali po
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)*

²² Tama te sogo augwaligo bidi me deli agaba sela asali, tama te bidide dwai haubo mobo bidi bidai. Aga gedu dali pedauwali dali te si pania sai. Tama Jisasgo aga usu ma ilali, tama te pedauwali pania sali bidi po ma weyu gedu ma pedeyu yai dao. ²³ Tama tigidali genuai we

* 12:21: Ais 42:1-4

bidi hani augwali noma mu sai, tama augwaligo te po wai, “E bidi da aga te Devitgo Ogwa yaliwe, ma meniwe?”

²⁴ Tiali goli te Farisi dabe augwaligo te po odolama, tama augwaligo te po wai, “Woo, te dwai haubo mobo bidi te Belsebulgo bomode naga te bidigo te dwai haubo sela şabo dao. Te Belsebul aga te dwai haubo mobo bidi dabego tobolu bidi dao,” te Farisi bagego te po wai.

²⁵ Tama agai augwaligo homude ebo kolesaga koneama, tama agai augwalibolo te po wai, “Te tuni bidigo bomoto bidali bidi dabe augwali hani si te bugulama, tama augwa hasi wabi hwiyu da, teda te hani si dolaibao. Tama te hanu me delide bidali bidi dabe, ma te deli bede bidali hani, te augwali te si bugulama, tama augwa hasi wabi hwiani da, te hanu ma te be me elalugobeo, te tulolueibao. ²⁶ Tama tibaso, Satango te Satan aga ma sela şayu da, teda aga hani te buga sai elalui dao. Tama agai tonalubo hani augwali bomoto me elalusişbaso, te dolaibao, te tulolueibao. ²⁷ Te mu tama te Belsebulgo ena tau sobaso tama eno te dwai haubo mobo bidi augwali sela şagi sogo da, teda dego te dage wali pabo bidi dabe augwali tau selama, tama augwaligo te dwai haubo mobo bidi augwali sela şagowe? Tama tiyu da te duga digi duga hanigo po tu ilibo dao, te dage geda muani po hania ola mawaibao. ²⁸ Tiali goli, Godigo Mobo Bidigo ena te dwai haubo mobo bidi sela şayabo bomoto mabo dao. Tama tibaso dagego koneişo, te Godigo we bidi tonalubo kolesaga te dageba asai dao. ²⁹ Tama te se e tiwai dao. Te bidi me deli aga te bomai bidigo be tomoba pelama, tama agai bede elalubo doado bage sai hagede, agai te bomai bidi aiyaba elaluama, tama te dila pai bonogo te bidi keyu bolo yao. Agai tama tilama, tama agai te bidigo bede munalubo nai dabe saibao,” wali.

³⁰ “Bidigo ena dali abagi me wasişo, te bidi aga eno boi bidi dao. Bidigo nai ena dali sisinişo bidi, te bidi agai te nai subigila şaş bilibo dao. ³¹ Tama tibaso, eno dagebolo obao, te Godigo te we bidi augwaligo dwai seşe ebo te tigidali me te posobo po me, te sela şabo usu yaibao. Tiali goli bidigo te Godigo Mobo Bidibolo posobo po obaso, te bidigo seşe te Godigo me sela şagobeo. ³² Tama bidi mego dwai po me deli te Godigo Bidi Mu dali obaso da, teda Godigo te bidi agai seşe te sela şabo usu yaibao. Tiali goli bidigo dwai po te Godigo Mobo Bidi dali weyu da, te bidi agai seşe te megi e tşde bidibo sogo me te nosali me munu me te seşe me sela şagobeo. Te seşe me elalua peyu, bidada paibao,” Jisasgo te po wai.

*Ni dwaigo nai dwai walobo po
(Luk 6:43-45)*

³³ “Te wiegi yai nigo da, te nai me wiegi yai walaibao. Ma, te dwai nigo da, teda te nai me dwai walobo dao. Tama te bidi dabe augwaligo te nai bolo sulama, tama augwaligo koneaibao, te ni wiegi yai yaliwe ma dwai yaliwe naga osola subo dao. ³⁴ Dage te dwai bidi dabe, dage te dwai hasamani dabe tiwai dao. Tama tialigo da, magi ilama dagego wiegi yai po waibawe? Tama bidigo pedauwalidu te tiwai po aga homude elalubo po pusubo dao. ³⁵ Wiegi yai bidigo homude te wiegi yai po hauwa elalubo dao. Tama agai kolesaga wiegi yai pedalobo dao. Bidi dwaigo agai homude dwai homu kolesaga hauwa elalubo dao. Tama tiyu, agai dwai kolesaga pedalobo dao,” wali.’

³⁶ “Eno dagebolo obao, te genuai po tų pedalobo sogo te Godigo te we bidi dabe augwaligo tigidali subigila wali dwagi yai se işiabo po te po tų ebode dagalaibao, tama te pode seęę mawaibao. ³⁷ Tama naga pode digi te Godigo nage doloba pai bidi nogi poaibao, te nago yali kolesgade te seęę sisawai bidi dao. Tama naga pode naga digi te agai nage dwai bidi nogi poaibao, tama nage seęę mawaibao,” Jisasgo te po wai.

*Meba bidi augwaligo te bomai se ebo suainogo wali po
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Tama agai te po obaso, te Juda dabego bomomo yai po page ola mabo bidi meba me, te Farisi dabe meba dali augwaligo te po agabolo wai, “Po ola mabo bidi, dago homugo nago bomai se me deli ebode, tama dago sumainogo nago te se yao,” te po wai.

³⁹ Tiali goli agai po wei augwalibolo ponoyu bomonama te po wai, “Te God tagalama tama dwai se ela bilibo megi bidibo we bidi hani dabe, augwaligo te bomai se ebo suainogo i wabo dao. Tiali goli, eno dagebolo te bomai se me deli eno ala magobeo. Te polobadu Godigo po pusali bidi profet Jona agade pedelali bomai se tiwai naga pedelama, tama dagego te sueibao. ⁴⁰ Tama polobadu te tiwai yai te bidi Jona sela sogo giligade me sela sogo hulide te genuai suęę haliga tomode bidai, tama te tiwai yali gilama naga te Godigo Bidi Mu aga me te sela sogo giligade me sela sogo hulide e tų tomode bidaibao, te isai we bidi bidibo madide. * ⁴¹ Tama Godigo we bidi augwali dagalobo sogode te Ninive hanu we bidi dabe augwali te po tųde dolaluyu, tama dage megi bidibo we bidibolo te augwaligo dwai kolesaga yali po pusaibao. Magi baso meni. Polobadu mu Godigo po pusa mani bidi nogi Jona agai te Ninive we bidibolo Godigo po pusa mobadi yaide, augwaligo odama, dwai dwai se yalide ge neyu, tama tagalama homu begelai dao. Tiali goli Jona aiyaba elalubo bidi me deli pedelama, tama megi dage tomode bidibao. * ⁴² Tama polobadu bidali te genuai bidi nogi Solomongo wabo wiegi yai kolesaga ebo po odai hagede, digibulu bulude bidiyu genuai bulu tonalubo we asai dao. Tiali goli Solomon aiyaba elalubo bidi me deli pedelama, tama megi dage tomode bidibao. Tama dagego agai po odisaşbaso, te Godigo te we bidi po tų ebo sogo te digibulu bulude asali genuai wego ‘Dagego te dwai se yai dao’ po waibao,” Jisasgo te po wai. *

*Dwai haubo noma ma geasa asobo po
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Jisasgo te po ma gagaliyu, te po wali, “Te dwai noma haubogo bidi me tagalama, te dwai tulubage meni yai buluba toma nabo pesage gegegi pabo dao. ⁴⁴ Tiwai pesage me susişbaso da, aga homugo tama tebao, ‘Ena taga soali beba ma geasa paibao’ homu yaibao. Tama aga pelama, te be sugi pali, augwaligo bugagia dodolama, pobele bage meni yai au ma ilai beba ma pabo aş te bidi pageba, dwai noma ma peyu tebo dao. ⁴⁵ Tama aga pelama, gasa dwai noma te a naga olama me si sigi pali. Tama te gasa dwai noma haubo dabego te dwai dwai se ebo kolesaga tebogo te hasia dwai mobo haubogo ebo dwai kolesaga aiyaba elalubo dao. Tama augwali aga dali aselama, tama augwali

tomoba pelama, tama augwali te bede bidibo dao. Polobadu te bidi dwai bidai, tiali goli megi me te aga dwai mu bidibao. Te tiwai naga megi e sogo dwai şe eyu bidibo we bidi augwalibolo me te tiwai şe pedelaibao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo ida me Jisasgo ama dede dali po

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Jisasgo po te we bidi augwalibolo madubadi, tama aga ida ama dede dali augwali aselama, bulu badu dolaluagasai. Augwaligo aga dali po miainogo asai. ⁴⁷ Tama bidi me deligo agabolo te po wai, “Odao, naga ida me naga ama dede augwali bulu badu aselama dolalubao, tama augwaligo nage dali po miai hagede ebao.” wali.

⁴⁸ Tiali goli Jisasgo po wei te bidibolo ponoyu te po wai, “De aga eno ida dawe? De eno ama dawe?” Jisasgo te po wai. ⁴⁹ Tama agai aga wali pabo bidi dabe nogo du eyu, te po wali, “Suao, eno ida me eno ama dede dali, te e dao. ⁵⁰ Eno Aya dagalude bidibo bidi agai homu wali pabo we bidi da, te eno ama dabe me, abe dabe me ida dabe dao,” Jisasgo te po wai.

13

Bidigo tubo nai wai gide şaş şabilibo po begelama po digi wali po

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Tama Jisasgo te po ola silama, tama te sogo naga aga te be tomode bidali tagalama, te bedu buluba soai. Tama aga pelama, te sigi aı sesege badu dulalugi pai. ² Tama we bidi hani hauwa aselama. aga pageba sisinagasobaso tama aga te geba me deli daiba holama duagulali, tama te asali we bidi augwali tigidali te sigi aı sani sesegede bidaluai. ³ Tama agai po digi po hauwa begelama augwalibolo wai. Agai te po wali, “Te bidi me deli pelama, te giba nai wai ge telala biligi pai. ⁴ Tama agai te nai wai ge telala pobadi, tama te nai wai ge me badu te soabo tıde tudulaluali. Tama te tıde tudulaluali nai ge te ba dabego tuagasai. ⁵ Tama te nai wai ge me badu te tı ili hauwa meni yai digi te masigi elalubo madigi daiba tudulalualio. Te tı ayanu dulişawai madi tama te tedelaluali nai wai ge polo holali. ⁶ Tiali goli giliga pedaliyu posologo te nai wai ge te giligago ulai. Tama te nai wai sele meniama, tama tigidali sasia pelama, tama isali. ⁷ Tama meba te tedelawali nai wai ge te sesane yai bono elalubo madi tomoba tudulaluali. Tama te sesane yai bono elalubo madi tomodu te nai wai ge holali digi, te sesani yai bonogo haluama, tama te nai isilali. ⁸ Tiali goli te telala pali nai wai ge me badu te wiegi yai tıba tudulaluali, tama te nai du walali. Meba te 100, tama me badugo te 60 walali, tama me badugo 30 tama waliyu yai,” wali.

⁹ “Duga po odobo olo elalubo bidigo da, te po bugagia odişo,” Jisasgo te po wai.

Magi baso Jisasgo po digi po begelama waliwe?

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Te Jisas aga wali pabo bidi dabe aga pageba aselama, te po wai, “Magi baso nago po digi po begelama augwalibolo obawe?”

¹¹ Agai po wei ponoyu te po wai, “Godigo agai we bidi tonalubo şe geme dualaluali po page haninama te agai dagebolo ola mawai dao.

Tiali goli e bidi dabebolo te geme dualali po page te haninai menio. ¹² Magi baso menio. Bidi me deligo nai meba elalubaso da, teda Godigo agabolo te nai umabo mayu, tama aga nai hauwa elaluaibao. Tama bidi me deligo te dwasianu nai naga elalubaso da, teda Godigo te dwasianu nai dagala şawaibao. ¹³ Tama tebo şede eno te po digi po begelama augwalibolo obao: augwaligo gedugo da tonono bilibadi, tiali goli augwaligo magi nai me deli subo menio. Augwaligo olo mubadi, tiali goli augwaligo po me odisayü tama kolesaga sabeo. ¹⁴ Te tiwai şe ebo we bidi augwalide te po me deli te Godigo po pusali profet bidi Aisaiağo wali po te usu nanio. Agai te Godigo wali po aşęai dao: 'Te dagego po odobo şe ebadi, tiali goli dagego te po page koneğobeo. Te dagego tonono bilibo şe ebadi, tiali goli dagego magi nai me deli sugobeo.

¹⁵ Magi baso meni. E we bidi hanigo homu kolesaga te puna pai dao. Tama augwaligo ologo po odobo te hagela eyu, tama augwaligo augwa gedu palia sai. Tiyu augwaligo gedugo te magi nai me deli suidali weyu tiali, tama augwaligo ologo po odidali weyu tiali, tama augwaligo homude te po page ma koneama, tama augwali begesa enaba ma aselama, te eno augwali usu ma ilidali weyu augwaligo tama kolesaga yai dao,' *

Aisaiağo Godigo wali po augwalide tama aşęai dao. ¹⁶ Tiali goli dage da, te wiegi yai homu pemene yao. Magi baso meni. Dagego gedugo te nai dabe te subo dao, tama dagego ologo po odobo dao. ¹⁷ Eno mu po dagebolo obao, polobadu te Godigo po pusali bidi hauwa dabego me, te doloba pai bidi hauwa augwaligo me te megi dagego te subo şe suainogo godolo yai, tiali goli augwaligo me subeo. Tama augwaligo me megi dagego te odobo po odainogo godolo yai, tiali goli augwaligo te po me odai menio," Jisasğo te po wai. *

*Tubo nai wai gede po digi po page begelama wali po
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ "Te megi da dagego te bidigo nai wai ge te giba tededalo bilagasali po digi po page odiağo, bugağia koneao. ¹⁹ Te Godigo we bidi tonalubo kolesagade po wabo odobo digi te po page koneyu dağ wasiğwai bidi, te bidi te aga da te soabo tuğa olo tudulaluali nai wai ge tiwai dao. Tama te Satan agaba aselama, tama polo te po Godigo aga homuba budali po te Satango te dagala sabo dao. ²⁰ Tama te gi page bidigo te telala biligi pali nai wai ge meba te masigi elalubo madigi tudulaluali po wali da, te tiwai te bidigo te po odama tama polo selama, tama te pode wiegi yai homu pemene ebo. ²¹ Tiali goli aga da te sele meni yai nai tiwai dao. Tama tibaso, aga homu daide naga te odali po te dwasianu sogo naga elaluaibao. Tama nosali bidi mebago te Godigo po aiyaba elaluabo homu eyu da, teda te bidibolo augwaligo şeğę menama, tama dwai kolesaga agabolo eyu, tama agai konealubo po dağ wali te polo tagalama, tama tulalubo dao. ²² Tama meba te tedela palali nai wai ge te sesani yai bono elalubo madi tomoba tudulaluali, te bidigo po sabo tiwai yali, tiali goli agai homu hauwa te tğde naiba pelama, tama agai mone dabe te doado bage hauwa sabobo homu hauwa yali, tama te homu ebogo te Godigo po mesegelama, tama agai nai ge walobeo.

* 13:15: Ais 6:9-10 * 13:17: Luk 10:23-24

²³ Tiali goli te tedela palali nai wai ge te wiegi yai ili yai elalubo tba tudulaluali po wali da, te bidigo po odama tama te po page bugagia koneani dao. Te tobage we bidi augwaligo nai ge walaibao, te 100, ma 60, ma 30 tama walobo dao,” Jisasgo te po wai.

Te gide dwai noswai pedalobo po begelama po digi po wali

²⁴ Te Jisasgo gasa po digi po begelama, augwalibolo te po wai, “Te Godigo we bidi tonalubo şe e tiwai dao. Te bidi me deligo aga wiegi yai nai wit wai ge te aga giba telala bilali. ²⁵ Tama elama, tama me sogo hulide we bidi augwali godege piai digi yaide, te bidi aga boi bidi aselama, tama agai te nai wai telawali wit gi tomoba te dwai noswai wai ge şaş bilagaselama, tama aga pialio. ²⁶ Tama nosali te wit holama, tama nai ge walainogo ebadi, tama augwaligo te nai wai telawali gide te dwai noswai dali holobo suai. ²⁷ Tama te gide şe ebo bidi dabe pelama, te gi aga ayabolo wagi peyu, augwaligo te po wai, ‘Genuai bidi, dago homugo nago gide wiegi yai nai wai ge naga tedelalo bilali homu yai dao. Tama magi ilama te tiwai dwai noswai dali pedalaliwe?’ te po wai. ²⁸ Tama agai te şe bidi dabe augwalibolo te po wai, ‘Te boi bidi me deligo te tiwai şe yali dao.’ Tama te şe ebo bidi dabego agabolo te po wali, ‘Tama tibaso, nago homugo usu wida, teda da pelama, te dwai noswai gudama, sisinigi pabo te usu yaibawe?’ ²⁹ Tiali goli, agai augwalibolo te po wai, ‘Mu menio. Tiyu dagego te dwai noswai gudama sisinibo şe eyu, dagego te wit dali gudabuo,’ te po wai. ³⁰ ‘Dagego te si dali si holomainao, te si holama, tama te nai sabo sogode te usu naibao. Tama te nai sabo sogo eno te nai togwa sabo şe ebo bidi augwalibolo te po waibao, “Dagego te dwai noswai bolo hasia sisinama, tama dunama, siade ulainogo kenama muao. Tiali goli, dagego te wit da, te te sisinama te eno nai mubo beba muao,” eno te po waibao,’ te bidigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

Te nai wai mastet me, te bret bo dabo nai yis te side po digi po begelama wali po

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-21)

³¹ Te Jisasgo gasa po digi po begelama, augwalibolo te po wai, “Te Godigo we bidi tonalubo şe te nai wai me deli tiwai, te nai mastet wai tiwai dao. Bidi me deligo te nai wai selama, aga gide bulubo dao. ³² Te nai mastet wai ge da, te kementi ge tiwai sabi si dwasianunu mu dao. Tiali goli nosali te nai ge genuai hola silama, agai te gide holali haniani nai tigidali te aiyaba elalubo dao. Te ni tiwai holama, tama te ni nologoba te ba dabe duayagasobo dao,” wali.

³³ Tama agai gasa po digi po me ma begelama, te po augwalibolo wai, “Te Godigo we bidi tonalubo şe te bret bo dabo nai yis tiwai dao. Te we me deligo te dwasianu yis selama, tama te genuai dramde munalubo tubo plaua dali taluama begelaibao. Tama nosali te plaua tigidali te bo dai subo dao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo po begelama naga po digi pogo pusali po

(Mak 4:33-34)

³⁴ Te ola mabo po tigidali tama odubadi, Jisasgo te we bidi augwalibolo te po digi po begelama naga wai. Agai te po me deli haninama augwalibolo me pusubeo. Menio. Agai po digi po begelama naga augwalibolo te po wai dao, ³⁵ te Godigo po pusali bidi profet

me deligo pedauwalide pusali po usu numainogo. Te profet bidi agai polobadu te po wai,

“Te eno augwalibolo po weyu, tama eno te po digi po wabo tiwai yaibao. Te eno augwalibolo te polobadu mu geme dualaluali po te megi e sogo me geme dualaluali po te po eno augwalibolo pusaibao,” te po wai. *

Dwai noswai po digi po page po

³⁶ Te sogo Jisasgo te we bidi augwali tagalama, tama aga te be tomoba pelama bidai. Tama aga wali pabo bidi dabe augwali agaba aselama, te po wai, “Nago te dwai noswai te gide pedalobo po olama po digi po begelama wali po page te dabolo haninama ola mao,” te po wai.

³⁷ Te Jisasgo po wei ponoyu te po wai, “Te wiegi yai nai ge telala pali bidi po wali da, te bidi da te ena dao, Godigo Bidi Mu dao. ³⁸ Tama te nai ge tedelalo pali gi da, te e t̄o dao. Tama te wiegi yai nai ge da, te Godigo obo tomode bidibo we bidi dao. Tama dwai noswai da, te Satango we bidi dabe dao. ³⁹ Te boi bidigo dwai noswai ge tedela bilagasali, te bidi da Satan dao. Te nai sabo sogo bodolu wali, te e t̄o silabo sogo dao. Te gi nai sabo bidi dabe augwali da, te Godigo şe ebo ensel mobo bidi dabe naga dao. ⁴⁰ Te gi şe ebo bidi dabe augwaligo dwai noswai sisinama siade ulubo, te tiwai naga augwaligo e t̄o silibo sogo muani bodolude te tiwai yaibao. ⁴¹ Te Godigo Bidi Mu agai aga şe ebo ensel mobo bidi dabe tagala palama, tama augwaligo te Godigo tonalubo we bidi tomode elalubo dwai dwai şe ilabo kolesaga me, te haniani gasa dwai şe ebo we bidi me, augwali tigidali sisinama ⁴² tama augwaligo te we bidi dabe augwali te moni tigi dene ebo siaba şawaibao. Tama te siade te augwali dwai gela mu weyu, tama augwa kele gaşo halua tuyu bidaibao. ⁴³ Tama te sogo te doloba pai we bidi augwali augwa Ayago we bidi tonalubo madide bidiyu, tama augwali tigde te giliga ula tiwai eyu bidaibao. Odo elalubo bidi dabego te po bugagia ođião,” Jisasgo te po wai.

Bidigo te geme dualali wiegi yai doado bage gegebo po digi po begelama wali po

⁴⁴ “Te Godigo obo tomode bidibo kolesaga te wiegi yai mu dao, te gide geme dualaluali dila pai nai mu tiwai dao. Bidi mego te nai subaso, tama agai ma dualali. Agai wiegi yai homu pemene yai, tama aga pelama, aga doado bage tigidali te bidi dabebolo menama, mone selama, tama te gi t̄o abelegi paibao, te aga suali dila pai nai somainogo,” Jisasgo te po wai.

Te wiegi yai bis po begelama wali po digi po

⁴⁵ “Te po me e dao. Te Godigo obo tomode bidibo kolesaga te wiegi yai mu dao, e tiwai dao. Bidi me deligo aga mone sabo bisnis şe eyu, te wiegi yai bis gegi bilibo dao. ⁴⁶ Agai te bis wiegi wiegi yai mu me deli subaso, te bis gasa bis tigidali aiyaba elalubaso, teda aga pelama, te aga doado bage tigidalide te mone sigi pelama, tama te wiegi yai bis abelegi paibao,” Jisasgo te po wai.

Te şuşu sabo wade po digi po begelama wali po

* 13:35: Tib 78:2

⁴⁷ “Ma, te Godigo we bidi tonalubo şe e tiwai dao. Bidi dabe augwaligo te şuęu sainu te genuai şuęu sabo wa te sigi aıba şanama, tama haniani şuęu te wa tomoba pabo te tiwai dao. ⁴⁸ Tama te şuęu sabo wa paęa şuşu, teda augwaligo te wa kegasa te aı saniba tuagasobo dao. Tama augwali dualama, te wiegi yai şuęu naga te genuai pede mebaba sisinaibao. Tiali goli te dwai şuęu dabe da, te augwaligo te sela şabo dao. ⁴⁹ Tama e tų de dagalu si silibo sogo te tiwai gilama naga yaibao. Te Godigo şe ebo ensel mobo bidi dabe augwali aselama, te dwai kolesaga yali bidi dabe te doloba pai bidi dabe tomode bidibo te dagalama, sela şawaibao. ⁵⁰ Tama augwaligo augwali te genuai tigi dene yabo siaba şawaibao. Tama te siade augwali dwai gela weyu, tama augwa kele gaęu ma halua tueibao,” Jisasgo te po wai.

⁵¹ Te Jisasgo augwalibolo hanalu wali, “Te eno megi pusali po page tigidali dagego koneaniwe?” Tama augwaligo agabolo te po wai, “Awe.” ⁵² Agai augwalibolo te po wali, “Awe, te Juda dabego polobadu bomu yai po page koneani bidi aga te Godigo we bidi tonalubo kolesaga tede te po te skul wai tiwai pedalobaso da, teda agai te Godigo polobadu wali po me, te megi elalubo gesi wiegi yai po dali, te po si aga homude elaluaibao. Tama te dwagi yai po hauwago agai gasa we bidi ola mabo usu mu yaibao,” Jisasgo te po wai.

*Te Nasaret dabe augwaligo Jisas tudiba muani po
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jisasgo te po digi po wali te po dabe ola silama, tama agai te bulu tagalama pai. ⁵⁴ Tama aga page buluba pali, tama Godigo po agai te augwa bomu yai po odobo be tomode ola mawai. Tama augwali noma mu siyu, te po augwa hasi wai, “Te kolesaga koneani, me te bomai şe tigidali, te bidi agai magi ilama te tigidali kolesaga saliwe? ⁵⁵ Te bidi da te kamda bidigo ogwa naga dao. Aga ida nogi Maria dao. Agai ama dabe te Jems, me Josep, me Saimon, me Judas, te augwali dao. ⁵⁶ Agai abe dabe tigidali da dali bidibao. Te kolesaga koneani me te bomai şe tigidali agai magi ilama saliwe?” ⁵⁷ Augwaligo te po olama, tama augwaligo aga dali dwai homu yai. Tiali goli Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te Godigo po pusubo bidi profet agai nogi te tigidali bulude elalubo dao. Tiali goli aga page bulude me, aga bede me, te aga nogi meni yai elalubo dao,” te po wai. ⁵⁸ Augwaligo agade konealubo po daęu wasiıbaso, agai bomai şe hauwa te aga page bulude ebeo.

14

*Te we bidi baptais mani bidi Jon isali po
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; Luk 3:7-9)*

¹ Te Jisas aga page bulude bidali sogo te Juda hani genuai gavman tuni bidi nogi Herot agai te Jisasgo şe ela bilibo po odai. ² Tama agai aga şe ebo bidi dabe augwalibolo te po wai, “Te bidi aga te baptais mani bidi Jon dao. Aga te gu pagede ma hodaluıli dao. Tama tibaso, te tobage genuai bomai şe te aga nogodu pedalobo dao,” te po wai. ³ Te tiwai pedelali. Polobadu te gavman tuni bidi Herotgo bidi dabe tagala palama, tama augwaligo Jon pageba pelama, tama aga bonogo nogo dınama, tama “Aga kalabusiba muao,” po obaso, te aga kalabusiba muani. Te tuni bidi Herot aga ama Filipgo we nogi Herodias, te wego “Aga kalabusiba muao” po obaso, teba muani. ⁴ Magi baso meni.

Polobadu Jon agai Herotbolo te po widu geai, “Nago te we sali şę te dolo menio.” ⁵ Tama Jongo te po obaso, Herotgo Jon ela muabo homu yali goli, aga te Juda we bidi augwalide wi yai. Augwaligo homugo te Jon aga da, te Godigo po pusubo bidi profet da te homu yai dao.

⁶ Tama me sogode bidi meba augwali te tuni bidi Herot dali aga beba sisinani, te aga idago aga ame nani sogo pedalobo koneama tiwai. Tama te sogo te we Herodiasgo wegi, te gesi we, te aga te augwali tomode teąbi ela bilai. Tama Herotgo godolo mu ebaso, ⁷ tama agai po daų weyu, te gesi webolo te po wai, “Mu tamao, magi nai nago enabolo hanalu obaso da, teda te nai eno nagebolo mawaibao,” te po wai.

⁸ Tama te wegi aga idago agabolo te homu kolesaga mani, tama agai te Herotbolo te po wai, “Nago te we bidi baptais mani bidi Jon elama, aga mage togolama, tama aga tobolu te pou me delide munama, tama selama, enabolo eba magasao,” te gesi wego te po wai.

⁹ Agai tama po wai, tama tuni bidigo homu seęę yai. Tiali goli agai po daų weyu po mu po da wali te homu elama, tama aga dali dualama nai tuali bidi dabe augwaligo me te po wabo odoi. Tama tibaso, agai te po aga seę ebo bidi dabebolo wai, “Te nai agabolo mao,” te po wai. ¹⁰ Tama agai bidi me deli te kalabus beba tagala palama, tama Jongo tobolu togogi pai. ¹¹ Tama augwali aga tobolu te pou me delide munama sela asali, tama augwaligo te wegibolo mawai. Tama agai aga ida bidibo digi selama pai dao. ¹² Tama Jon aga wali pali bidi dabe augwali aselama, aga tigi naga selama pubulai. Augwaligo pubulama, tama augwali pelama, Jisasbolo te po wagi pai dao.

*Jisasgo 5,000 bidi dabe mu te nai mani po
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

¹³ Te Jisasgo te Jon isali po wabo odama, tama agai te bulu tagalama, tama geba me deli selama, tama ađ daidu peyu, aga te bidi meni yai bulu badu pali, aga wali pabo bidi dabe augwali naga aga dali pali. Tiali goli te we bidi augwaligo aga pali po odobaso, tama augwali te hanude bidali tagalama, tama augwali aga pali wali pai dao. ¹⁴ Tama nosali Jisas aga te gebadu pelama, te we u badu tugi pelama, tama agai genuai we bidi bidalubo suali. Tama agai augwali homu dene mu ebaso, tama agai augwaligo gasi sai bidi dabe usu ma ilali.

¹⁵ Tama pio aga wali pabo bidi dabe augwali agaba aselama, te po wai, “Te ede bidi meni yai madigi dao, tama be pio yalio. Tama nago e we bidi augwali tagala palama, pomainao. Augwa te be nani dabeba tedela pelama, tama augwa nai abela tugi pomainao,” te po wai.

¹⁶ Tiali goli Jisasgo augwalibolo te po wai, “Magi baso augwali pomainogowe? Duga digi augwali nai mao.”

¹⁷ Tama augwaligo agabolo te po wai, “Dago nai hauwa ede munalubeo. Te a naga bret badi, te sųę si naga munalubao,” te po wali.

¹⁸ Agai te po wai, “Te nai enabolo edaba sela asao.” ¹⁹ Tama agai te we bidi augwalibolo po olama, augwali te noswaide duada pao te po wai. Tama agai te a naga bret badi te sųę si dali selama, tama agai dagaluba ugwaba tonaluyu, aga Ayabolo nage usu dao po wai. Tama agai te bret pedama, tama aga wali pabo bidi dabebolo menama, tama aga wali pabo bidi dabego te we bidi augwalibolo te nai dobaba pai. ²⁰ Tama augwali tigidaligo te nai tulama, tama augwali te naigo tabiai.

Tama augwaligo te nai meba munalubaso, tama te Jisas wali pabo bidi dabe augwaligo te munalubo nai sisinama, tama bonou wa 12 pağawai dao. ²¹ Te tiwai te 5,000 bidi dabego te nai tuai. Augwaligo te we me te wai puluba dabe augwaligo te nai tuali goli, augwali nedebeo.

*Jisas te sigi ađ daidu pali po
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Tama te nai tula silama da, tama megi da Jisas aga wali pabo bidi dabe augwalibolo te po wali, tama augwali te gebaba holama, te augwali polasa te sigi ađ u badu pao wai. Tama agaduba digi te we bidi augwali tagala palainogo yai. ²³ Agai te we bidi augwali tagala pala silama, tama agaduba deli naga te bulu duba holama, Godibolo po wainogo yai. Tama pio agaduba naga te bulude bidai. ²⁴ Aga tede bidibadi, te geba te sigi ađ digibulu tomodu pobadi, tama moni bomai wali te geba sabi badu asiyu, tama te ađ dini ugwaba holoyu, tama augwaligo ađidu todogo pabo se dene yali. ²⁵ Tama te be posabo magade Jisas te sigi ađ daidu pelama, aga wali pabo bidi dabe augwali bidibo gebaba pedalainogo pai. ²⁶ Tama augwaligo aga te sigi ađ daidu asobo sulama, tama augwali moni wi mu yai. Augwaligo te po wai, “Te isi bidi me deli dao.” Augwali wi eyu, tama augwaligo hwa wali. ²⁷ Tialima polo Jisasgo te po augwalibolo wali, “Dagego homu keña sao. Te ena dao. Dage wi egimio.”

²⁸ Pitago agabolo po wei ponoyu, te po wai dao, “Genuai Bidi, te nage tama da wida, teda nago enabolo olama, tama ena me te we daidu nage pageba asao wao,” te po wai.

²⁹ Jisasgo te po wai, “Nage asao.” Tama te po obaso, Pitago te geba tagalama, tama te sigi ađ daidu te Jisas bidiboba pabo gagalali. ³⁰ Tiali goli agai te wali asobo sulama wi yali, tama aga te ađ tomoba tigi dwasianu hoasainogo yai. Tama agai bomonama i weyu, te po wai, “Genuai Bidi, nago ena tau sao,” te po wai.

³¹ Tama polo mu Jisasgo nogo munama, Pita nogogo tola sali, tama agabolo te po wai, “Nago naga homu tigidali enaba mubeo, dwasianu naga mawai. Magi baso nago homu si ebawe?” ³² Tama augwali si te gebaba hola soabo side da, tama te moni wali sia sai dao. ³³ Tama te gebade bidali bidi dabe augwaligo agabolo aga nogi ugwaba sabo po weyu, augwaligo te po wai, “Mu tama, nage te Godigo Ogwa dao,” wali.

*Jisasgo gasi yai we bidi hauwa te Genesaretde usu ma ilali po
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Augwaligo te sigi ađ nogolama, tama augwali pelama, te Genesaret te badu tugi pai. ³⁵ Tama te bulude bidibo bage augwaligo koneani, te aga Jisas dao. Tama augwaligo te pađe elalubo be nani tigidali dabeba po todolo pela silama, tama augwaligo haniani gasi yai we bidi dabe tigidali aga pageba selasa asai. ³⁶ Tama augwaligo agabolo hanaluyu, te gasi yai we bidi augwaligo nogo naga te agai ugwa sesegeba mumainao wai. Tama te gasi yai we bidi dabe augwaligo te tiwai yali bage tigidali augwaligo gasi usu ma ela silai dao.

15

Te Godigo bomai pogo te wai nõu dabego po aiyaba elalumainao po wali

(Mak 7:1-13)

¹ Te Farisi hani bidi meba me, te Juda dabego bomai po page koneani bidi hani bage me, augwaligo te moni hanu Jerusalem tagalama, Jisas agaba aselama, augwaligo te po hanalu wagasai dao, ² “Magi baso nage wali pabo bidi dabe augwaligo te wai nõu dabego dabolo mani kolesaga te augwaligo bolobawe? Te augwaligo nai tuainogo ebo sogo, augwaligo te augwa nogo ai me telabo menio, te dena wai dabego nogo ai telabo gasagi yai se ebo augwaligo wali pabo menio.” Te bagego te po hanalu wali.

³ Jisasgo po wei ponoyu, augwalibolo bomonama te po wai, “Te dage, dage magi baso duga digi duga kolesaga wali peyu, tama dagego te Godigo bomo yai po bolobo dawe? ⁴ Te Godigo te po wai, ‘Nago naga aya de ida sigo nogi ugwaba siyu, augwali sigo po wali pao’ wali, tama me ‘Te bidigo aga aya de ida si dali dwai po obaso da, teda te bidi aga ela muao,’ Godigo te po si wai. * ⁵ Tiali goli te bomo yai po geda siyu, dagego te po wabo dao, ‘Te bidi me deli agai aga aya me ida tau sabo mone me doado bage me elaluali digi, agai augwali sibolo “Eno e nai te Godibolo mawainogo sa muai nai dao” weyu da, ⁶ te usu da, te agai aga aya ida tau sabo tagalama, agai augwali sigo nogi ugwaba sabo bomo yai po bolobo se te usu dao,’ te dagego te po ola mabo dao. Te tebo kolesagago dagego te Godigo po aiyaba elaluama, tama duga ebo kolesaga digi te ugwaba sabo dao, te naga wali pomainogo. ⁷ Dage homu ugwadu naga po wabo bidi dabe dao. Te Godigo po pusali profet bidi Aisaia agai dagede polobadu mu wali po te mu po tama dao. Agai dagede te Godigo po tama wai,

⁸ ‘Te hani we bidi augwaligo eno nogi te pedauwaligo naga ugwaba sabo dao, tiali goli augwaligo homu kolesagago augwaligo ena dali abagi homu ebo menio.

⁹ Augwaligo te bidi dabego ola mani bomo yai po naga pusuyu te po wabo dao, “E te Godigo po dao.” Tama tibaso augwaligo olo naga enabolo lotu po wabo dao,’ *

Godigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

Te bidi meda ilisiabo nai po

(Mak 7:14-23)

¹⁰ Te Jisasgo te po te tuni bidi dabebolo olama, tama te gasa olo we bidi augwali aga pageba asomainogo i olama, tama augwali aselama, tama agai augwalibolo te po wai, “Dagego e po bugagia odama, homude kuna koneao. ¹¹ Te bidi deligo agai aga nogo we telasiabadi te agai nai sela tubaso da, te kolesagago te bidi meda me iligobeo, tebogo aga Godigo gedude dwai bidi me iligobeo. Menio. Tiali goli te po bidigo pedauwali tomodu te buluba soabo pogo, tego naga te bidi meda ilibo dao,” Jisasgo te po wai.

* 15:4: Sai 20:12; 21:17; Prs 20:9; Bom 5:16 * 15:9: Ais 29:13

¹² Tama te sogo te aga wali pabo bidi dabe augwali aselama, agabolo te po wagasai, “Nago te Farisi dabe augwaligo nago megi tamadi wali po odoyu, tama augwaligo dwai homu ebo koneaniwe?” te po wai.

¹³ Agai po wei ponoyu, te po digi po begelama te po wai, “Eno Aya dagalude bidibao, agai gi tiwai elalubao. Tama tigidali nai dabe te agai digi me bulusawani nai da, te nai tigidali deli deli agai te sele dabe dali page guda sawaibao. ¹⁴ Dagego te Farisi dabe augwali sula tagalama elalua. Augwali te gedu widai, tama te gedu widai mego te gasa gedu widai bidi te pabo tu ola mawainogo ebao. Tiali goli, te me gedu widaigo te me gedu widai bidi te tu ola mayu da, teda bidi talua si te ai gamia pageba tulaluaibao,” Jisasgo te po wai.

¹⁵ Pitago te po wai, “Nago te hasia wali po digi po begelama wali po page pusao, tama dago odaio.”

¹⁶ Jisasgo te po bomonama wai, “Dage me te homu kolesaga meni yai bidi dabe dawe? ¹⁷ Te dagego konebo meniwe? Te tigidali nai pedauwali tomodu te tabiba pelama, tama te tabigo nosali te di beba sela sagi pabo dao. ¹⁸ Tiali goli te po pedauwalide bidama tama te buluba asobo, te po te bidigo homu kolesagadu pedalobo dao. Tama te pogo naga te bidi meda ilibo dao, tebogo aga Godigo gedude dwai bidi ilibo dao. ¹⁹ Tama bidigo homu kolesagadu te haniani dwai se ilabo homu pedalobo dao. Tama te tobage homu eyu, augwaligo po weyu, tama augwaligo te bidi ela mubo kolesaga me, te we sabo se dolobo kolesaga me, te hale ilibo penani kolesaga dabe me, te nai wi sabo kolesaga me, te po tude tibo po wabo kolesaga me, te bidi nogi posobo po wabo kolesaga me, te tobage dwai dwai se ebo dao. ²⁰ Tama te tebo kolesaga dabego te bidi Godigo gedude te dwai meda ilibo dao. Tiali goli bidigo duga wai go ola mani nogo we telabo kolesaga isiabadi te nai tubo, tebo kolesagago te bidi meda iligobeo,” Jisasgo te po wai.

*Kenan to we agai konealubo po Jisasde dau mu wali po
(Mak 7:24-30)*

²¹ Te Jisasgo te Genesaret to tagalama, tama aga gasa toba pai, te hanu si nogi me Tair, me Saidon, te hanu si paba pai. ²² Tama te Kenan todu asai we me deli te bulude bidai, te we da te Israel hani isiawai we dao. Tama te we Jisas pageba asama, tama te po wedu geai, “Genuai bidi, nage te polobadu bidali bidi Devit aga hani bidi, nage ena dali homu dene eyu, tau siyu yao. Eno wegi te dwai haubogo mu dagana sai, tama te dwai haubogo te wegibolo dene mu mabo dao,” te wego te po wedu geai.

²³ Tiali goli Jisasgo te wego po wei ponobeo, sagia sai. Tama aga wali pabo bage augwali agaba aselama, tama aga homu begelemainogo te po wai, “Te we aga tagala palao. Aga da wali asiyu, da dali bomonama i weyu ebao,” augwaligo te po wai. ²⁴ Tama Jisasgo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, “Te Israel we bidi hani augwali te hagawai kibu sipsip tiwai dao. Tama God agai ena toba tagala palali, te eno augwali naga tau somainogo asai,” Jisasgo te po wai. ²⁵ Tiali goli te wego te po odolama, tama Jisas aga sagade kidu sugunagaselama, tama yalima, te wego te po wai, “Genuai bidi, nago ena tau sao.”

²⁶ Tama Jisasgo te wego po wei ponoyu, te po digi po begelama, te po wai, “Te wai pulubago tubo nai te nai dago te dwasianu yowi dabebolo menamuo, te dolo menio,” Jisasgo te po wai.

27 “Te po mu dao, genuai bidi,” te wego te po wai. “Tiali goli te yowi dabe me augwaligo te ni nami sai dologoba tulaluali tubo nai kagali, te nai te yowi dabego tubo dao, page bidigo bede,” te wego te po wai.

28 Tama Jisasco te wego po wei ponoyu, te po wai, “We, nago naga homu tigidali enaba mani şe, enade konealubo şe, te şe genuai mu dao. Tama tibaso, nago ena dali hanalu wali nai po te pedalaibao,” te po wai. Tama Jisasco te po wabo side, tama te sogo polo tama te wego wegi gasi sana pelama, bidai.

Jisasco gasi yai bidi hauwa geselali po

29 Te megi da, Jisasco te hanu si tş tagalama, tama te sigi aş Galili tş paba pai. Tama aga te tşde te bulu du me deliba holama, tama te bulu dude dulaluai. 30 Tama we bidi hani hauwa augwali aselama, aga pageba sisinagasai. Tama augwaligo te şağ dwai we bidi dabe me, te gedu widai bage me, te dili gagea pai bage me, te pedauwali pania sai bage me, te gasa gasi yai bidi dabe hauwa me, tama augwaligo te bidi dabe Jisas şağ pageba muagasai. Tama agai augwali ma usu ilama, gesela silai dao. 31 Tama te we bidi augwali noma siyu, augwali homu hauwa yai. Magi basowe, augwaligo suali, te pedauwali pania sai we bidi dabe po ma weyu, te dili gagea pali bage te usu ma eyu, tama te şağ dwai bage me te ma biliyu yai, tama te gedu widai bage te gedu pedeliyu yai. Tama tibaso, augwaligo te Israel bagego God nogi ugwaba mu sai dao.

*Jisasco te 4,000 bidi dabe nai mani po
(Mak 8:1-10)*

32 Te Jisasco aga wali pabo bidi dabe i olama asobode, tama agai te po wai, “Eno e we bidi augwali homu dene ebuo. Augwali sela sogo ena dali bidali, te augwa sesali nai tula silali. Te eno augwali nasi ebadi pao po weyu tagala palogobeo. Tiyu augwali tşde nasigo sidalio,” Jisasco te po wai. 33 Tama aga wali pabo bidi dabe augwaligo agabolo te po wai, “Te ede te bidi meni yai digi dao. Te dago te tubo nai bret hauwa te menade selama, te e tiwai bidibo genuai we bidi hani hauwa magowe?” te po wai.

34 Jisasco augwalibolo te po wai, “Dagego nisu naga bret elalubawe?” Augwaligo te po wai, “Dago bret nogo a naga me badu nogo si badi, tama dwasianu şuğ si sela badi tama dago munalubao,” te po wai.

35 Tama Jisasco te we bidi augwalibolo te po olama, tama augwali te tşde duda pai. 36 Tama agai te bret a naga olama me badu nogo si badi, te şuğ dabe sobadi elama, tama agai Godibolo nage usu da po olama, tama te nai pebedelama, tama aga wali pabo bidi dabebolo madubadi, tama augwaligo te we bidibolo te nai dobaba pai. 37 Tama tigidali augwaligo te nai tuali usu ela silai. Tama Jisas aga wali pabo bidi dabe augwaligo te me badu elaluali nai tigidali sisinani, tama te naigo te genuai bonou wa a naga olama me si pağawai. 38 Tama te we dabe sibi me te wai puluba me augwaligo te nai me tuali goli, augwali nedebeo, te nai tuali bidi dabe naga nedali e tiwai te bidi sese hauwa 4,000 bidi dao.

39 Te augwaligo te nai tula silama, tama Jisasco te we bidi augwa buluba tagala palama, tama aga te geba holama, tama aga te aş daidu pelama, te Magadan tş badu pai dao.

16

Augwaligo te bomai şe suainogo hanalu wali po (Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Te Farisi hani dabe mebago me, te Sadyusi hani dabe mebago me, augwali Jisas pageba aselama, tama aga augwaligo usu sainogo yai. Augwaligo agabolo te dagalude bomai şe ebo me deli te augwaligo suainogo te şe yao te po wai. God agai te Jisasde dwagi yai homu egowe ma egobewe, te konemainogo augwaligo te po agabolo wai. ² Tiali goli agai po wei ponoyu, bomonama te po wai, "Te be pio ebode dagego te po wabo dao, 'Dagalu mama ebao, tama tibaso do te wiegi yai be posaibao,' te po wabo dao. ³ Tama be posobode kigamu dagego te po wabo dao, 'Te po sisi elama tama dagalu mama ebao. Tama tibaso megi da, te wali me tulubage tulaebao,' te po wabo dao. Awe, dagego te dagalu sulama, tama te magi be nosali pedalabo be te dagego konebo dao, te dagego dagalobo dao. Tiali goli dagego megi e sogo da te bodolu koneama dagalobo menio. ⁴ Dage dwai we bidi hani, te aga bidi tagalai we agai penani şe ebo gilama, te dagego God tagaliyu ebo we bidi dabego te bomai şe suainogo i obao. Tiali goli eno bomai şe te dagego sumainogo me egobeo. Menio. Te dagego Jonago polobadu mu yali bomai şe naga suagameo," wali. Tama Jisasgo augwali tagalama, gasaba pai.

Ola mabo po bugagia suao po (Mak 8:14-21)

⁵ Te augwali te sigi aî nogali, tiali goli te Jisas wali pabo bidi dabe augwaligo te tubo nai bret meba dali sela asainogo yali te homugo kegeda pai. ⁶ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, "Dage dua bugagia dao. Dage te Farisi hani dabe me te Sadyusi hani dabe dali sigo bret bo dabo nai yisde dua dao," wali.

⁷ Te augwa digi augwa hasi po miyu, te po wai, "Dago te bret sela asişabaso, agai te po obao."

⁸ Tama Jisasgo augwaligo wabo po koneama, tama agai te po wai, "Aua, dage da te enaba duga homu dwasianu muani bidi dabe da. Magi baso duga digi te po weyu, 'Te da bret menio' te po obawe? ⁹ Ma, dagego me konebo meniwe? Te bidi sese hauwa 5,000 bidigo te a naga bret sela tuali te augwali tabibaso, tama te bonou wa basket nisu naga pağawai dawe? Te tiali şe dagego koneşiama gageda pai dawe? ¹⁰ Ma, te a naga olama me si tama bret te bidi sese hauwa 4,000 bidi dabebolo menama tuali, te dagego homugo te naigo nisu naga basket wa pağawani, te dagego gageda pisişama konealusişayu ebawe? ¹¹ Te eno bret po dagebolo wabe. Magi baso dagego te konebewe? Dage te Farisi hani dabe me te Sadyusi hani dabe dali sigo bret bo dabo nai yisde dua dao," Jisasgo te po wai.

¹² Tama te po odama, tama augwaligo koneai, agai augwalibolo te bret bo dabo nai yisde te po olama wabeo. Menio. Agai te po wali, te augwali te Farisi dabe me te Sadyusi dabe dali sigo ola mabo pode te bugagia dua dao te po olama wali.

Pitago Jisas aga te Kraisi da po haninama pusali po (Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Te Jisas te gasa tþba pali, te tþde te hanu me deli nogi Sisaria tede elaluali, te gavman bidi nogi Filip agai te bulu tonaluali. Tama te badu pelama, tama te sogo Jisasgo agade digi te aga wali pabo bidi dabe augwalibolo hanaluyu, te po wai, “Te we bidi augwaligo homu te Godigo Bidi Mude aga de dawwe, augwaligo magi po agade wabo dawwe?” Jisasgo aga digi te po wai.

14 Tama augwaligo te po wai, “Mebago te po wabo dao, te nage te baptais mani bidi Jon da po wabo dao. Tama mebago nage ma te polobadu bidali profet bidi Elaija da wabo dao. Tama mebago te po weyu, nage te Jeremaia da po weyu, ma gasa te Godigo po polobadu pusali profet bidi da te po wabo dao.”

15 Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Tiali goli dagego da, te dagego homugo ma ena de da wabo dawwe?”

16 Tama Saimon Pitago po wei ponoyu, te po wai, “Nage da, nage te Godigo te we bidi tau sabo sa muani bidi Kraisa dao, te nage bidibo ula elalubo Godigo Ogwa dao,” Pitago te po wai.

17 Jisasgo po wei ponoyu, agabolo te po wai, “Saimon, Jongo ogwa, God agai nage dali wiegi yai şe mu yai dao, tama nage wiegi yai homu pemene yao. E tþde bidi me deligo te po nagebolo me ola mabeo. Menio. Eno Aya dagalude bidibo bidi agai te po nagebolo ola mani dao. 18 Tama eno nagebolo te po obao, nage Pita dao, te nogi page te masigi dao, tama eno ena po wali pabo we bidi hani te masigi daide pedalaibao, te be me deli te genuai masigi daide şe ebo tiwai. Tama te we bidi hani augwali te dwai mobo bidi Satango we bidi ela muabo bomogo augwali me aiyaba elalugobeo. 19 Te eno nagebolo te we bidi Godigo augwali tonalubo madi tomoba pabo tþ dabo ki, te ki eno nagebolo mawaibao. Tama menama, tama nago te tþde ebo niwai kolesaga daþ weyu habu selebaso da, teda Godigo me te aga bidibo madide te kolesaga daþ weyu habu selaibao. Tama nago e tþde niwai kolesaga yoga sisama pisigina şabaso da, teda Godigo me te aga bidibo madide te kolesaga yoga sisama pisigina şawaibao,” Jisasgo te po Pitabolo wai. 20 Tama te po olama, agai po bomonama aga wali pabo bidi dabebolo wali, augwaligo gasa bidi dabebolo te aga digi te Godigo sa muani Kraisa bidi da wali po me waggio, hogwa sao, te po wai.

*Jisasgo aga dene selama, isama, ma hodalueibao wali po
(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)*

21 Tama te sogo, te Pitago nage Kraisa dao po wali sogo, te sogo Jisasgo gagalama, aga wali pabo bidi dabebolo te po haninama ola mawai, “Te mu tama, ena te moni hanu Jerusalem paibao. Tama pelama, tama tede nosali te Juda dabe genuai bidi dabego me, te pris tobolu bidi dabego me, te Juda dabego bomu yai po page ola mabo bidi dabego me, te augwaligo ena dene genuai mu mawaibao. Augwaligo ena isilama, tama nosali te sela sogo wabo side ena ma hodalueibao,” Jisasgo te po wai. 22 Tama Pitago aga te gasaba odasa aselama, tama bomonama yoga sabo po wabo galalai, “Genuai Bidi, mu menio. Eno homugo God agai nage dali homu dene eyu, tau siyu yao, te şe nageba pedaliwali weyu. Te şe nageba me pedalogobe dao, te homu ebao,” Pitago te po wai.

23 Tama Jisas begelama, Pitabolo te po wai, “Satan, nage ena tudi badu soao. Nago eno pabo tþde tþa palobo nai tiwai dao. Nago Godigo

homu kolesaga wali pabeo. Menio. Nago e tõe bidigo homu kolesaga naga wali peyu, enabolo te po wai,” Jisasgo Pita dali te po wai.

²⁴ Tama te sogo Jisas aga wali pabo bidi dabe augwalibolo te po wai, “Te ena wali niwai bidi me deli asainu da, aga tobade aga digi aga homu aiyaba elaluama, tama agaba asobo niwai seşe bugagia tolalu ena wali asao. ²⁵ Magi baso meni. Bidi me aga e tõe bidibo sogo aga tobade aga tigi sese yai da homu eyu da, teda dwaibao, hagawaibao. Me ma, niwai bidi me deli agai homugo ena koneyu, tama ena tobade aga bidibo ula tagaliyu da, teda aga bidabo ula mu saibao. ²⁶ Bidigo e tõe elalubo tigidali nai aga sai goli, tama te nai sobadi aga mu bidabo ula doloyu da, teda te tigidali sali naigo aga tau sabo usu egobeo. Te bidigo te bidibo ula ma abelainu te mena nai mobaso, te usu me egobeo. Te menio. ²⁷ Magi baso meni. Nosali Godigo Bidi Mu te aga Ayago genuai bomo me, ula me dali, te ensel mobo bidi dabe dali hodobo si asaibao. Te sogo te agai tigidali we bidigo yali kolesaga usu nama wei ponaibao. ²⁸ Eno mu po dagebolo obao, dage megi ede bidalubo bidi dabe me badu isisabadi, dagego te Godigo Bidi Mu aga we bidi tonalubo se yabo bomo dali asobo sueibao,” Jisasgo te po wai.

17

Jisasgo tigi gasagi yai pedalai

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Te nosali me sela sogo silama, tama Jisasgo Pita badi, te Jems de Jon ama name si badi, te bidi sela naga Jisasgo selama, tama aga polasa peyu, augwali te moni bobage bulu duba holai. Tede augwa naga bidaluai. ² Tama augwali te bulu dude bidibadi, te bidi sela augwaligo gedugo Jisas tonalubadi yaide, tama Jisasgo tigi augwaligo gedude gasagi yai pedalai. Aga gesabidi te giliga ge nanobo tiwai yai. Aga ugwa dabe me te gegemani eyu, tama ba nala nisi tiwai mu pedalai dao. ³ Tama tilama, tama teba gasa bidi me si pedalali, te Jisas wali pabo bidi sela augwaligo te bidi si gedugo suai. Te polo pedalali bidi si me bidi nogi Moses, bidi me aga nogi Elaija, te tõe polobadu mu bidai bidi si dao. Tama augwali si Jisas dali po mibo te bidi selago suai. ⁴ Tama tibaso, Pitago Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, da ede bidibo te wiegi yai mu dao. Tama nage te homu eyu da, eno te osogo bidabo be sela se yaibao, me nage bidabo be, me Moses bidabo be, me Elaija bidabo be tama se yaibao,” Pitago te po wai. ⁵ Tama Pitago te po odubadi yaide, tama ula mu ebo pø me deligo augwali tigidali polo mesega sagasali. Te pøgo augwali mesega sagaselama, tama te pø tomodu po me weyu te po wali, “E bidi da, eno Ogwa dao, te eno aga godolo mu ebo dao, eno aga dali dwagi yai homu mu ebo dao. Agai wabo po dagego mu odiyo,” te po wai. * ⁶ Tama Jisas wali pabo bidi sela augwaligo te po wabo odobo si, augwali wi genuai mu eyu, augwa tigi tøba basi guluyu, augwa gesabidi tøba mugulama, tama augwali wi mu yai dao. ⁷ Tama Jisas augwali paba asiyu, agai nogogo augwali diayu, augwalibolo te po wai, “Dage hodaluao. Dage wi egimio,” te po wai. ⁸ Tama augwaligo ugwaba tonono holali, te bidi si subeo. Te Jisas agaduba naga dolalubo suai.

* 17:5: Gag 22:2; Bom 18:15; Tib 2:7; Ais 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mak 1:11; Luk 3:22

⁹ Te augwali te bulu dude bidali tagalama dulubadi, Jisasgo bomo elama, augwalibolo te po wai, “Dagego megi suali şę po te gasa bidi dabebolo wagio. Dagego te po osogo hogwa sao. Tama nosali te Godigo Bidi Mu aga isama, tama ma hodalobode, tama te sogo dagego megi suali şę po te we bidibolo wagameo,” Jisasgo te po wai.

¹⁰ Tama Jisas aga wali pabo bidi dabego agabolo hanalu wali, “Tiali goli, magi baso te da Juda dabego bomo yai po page koneai bidi dabe augwaligo te polobadu e tõe bidali bidi Elaija bolo hasia asaibao po obawe?” *

¹¹ Tama agai po wei ponoyu, te po wai, “Awe, mu dao, Elaija aga ma asama, agai tigidali nai hasia dodolagasaibao. ¹² Tiali goli eno dagebolo obao, Elaija aga asali goli, tama te bidi dabe augwaligo aga konebeo. Menio. Augwa digi augwaligo augwa ebo haniani dwai kolesaga wali peyu, aga dali dwai şę yai. Te tiwai kolesagago naga augwaligo te Godigo Bidi Mu dali me dwai şę eyu agabolo dene mayu yaibao,” te po wai.

¹³ Jisasgo te po tiwai po obaso, tama aga wali pabo bidi dabe augwaligo koneani, agai augwalibolo te baptais mani bidi Jonde po wai, te Jon aga Elaijago şę yagasai dao.

Jisasgo dwai haubogo touai ogwa me deli usu ilali
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

¹⁴ Te Jisas dali, aga wali pabo bidi me sela hodobo augwali te bulu du dulama, tama te genuai we bidi hani bidalubo madi sabolali. Tama augwali teba sabalobadi, tama bidi me deli Jisas paba kidu sugunagaselama, ¹⁵ tama te bidi agai te po wai, “Genuai bidi, nago eno ogwade homu dene eyu tau sao. Aga te esela pelama, tama aga tigi dwai mu bidibao. Awe, hauwa sogo aga te siaba tulaluyu, tama hauwa sogo me aga te aiba tulaluyu ebo dao. ¹⁶ Tama naga wali bilibo bidi dabego te aga usu ilimainogo eno aga augwali pageba sesai dao. Tiali goli augwaligo aga geselainogo yali usu isaşbaso tagalai dao,” te po wai.

¹⁷ Te Jisasgo te po wei ponoyu, bomonama te po wai, “Dagego homu enaba begi pişawai we bidi hani, tama dagego homu gagea pidubao. Ena dage dali nisu naga sogo me bidigowe? Nisu naga sogo eno dagego şęę tologowe? Dagego te ogwa eba sesao,” wali. ¹⁸ Tama te ogwa sesama, tama Jisasgo te dwai haubo noma bidibolo wado ilibo po obaso, tama agai te ogwa dali bidali tagalama pabo si da, tama megi naga tama te ogwago gasi sia sai dao.

¹⁹ Te nosali te Jisas aga wali bilibo bidi dabe naga agaba aselama, te po wai, “Magi baso dago te dwai haubo sela şawainogo ebo te usu ebewe?” ²⁰ Tama agai te po augwalibolo wai, “Dagego homu Godiba dwasianu naga begi pobaso, dagego te şę yainogo ebo te usu meni dao. Awe, eno mu po dagebolo obe dao, te dagego Godiba duga homu begi pabo kolesaga te dwasianunu, te kemeni ge tiwai usu elalubaso da, teda dagego e bulu dubolo te po weyu da, ‘Nage hodalutama tama u badu pao’ wabo si da, tama aga teba paibao. Tama dagego te tiwai bomai şę tigidali ebo te usu yaibao. ²¹ [Tiali goli dagego te gedu haluasa po wabo me, te osogo nai gisilibo şę me, te şę si isaşbaso da, teda dagego te

* 17:10: Mal 4:5

tobage gasa dwai haubo noma bidi sela şawainogo ebo te usu egobeo. Menio.]” Jisasgo te po wai.

Jisasgo aga isama ma hodaloabo po ma wai

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Augwali hodobo te Galili tðde deliba sisinama, tama Jisas aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Augwaligo ena te Godigo Bidi Mu e tðde bidigo nogoba mawaibao. ²³ Tama augwaligo aga ela muaibao. Tama sela sogo wabode te Godigo bomogo aga ma hodolobaso, te aga ma hodalueibao,” Jisasgo te po wai. Tama aga wali pabo bidi dabe augwali homu seęe mu te pode yai dao.

Jisasgo te Moni Lotu Be tempel beba takis mone muani po

²⁴ Te nosali te sogo augwali te Kaperneam hanuba sabolama, tama te Moni Lotu Be tempel tau sabo takis mone sabo bidi augwali te Pita pageba aselama, agabolo te po wai, “Te dagego po ola mabo bidi agai te Moni Lotu Be tempelba te takis mone mubo dawee?” te po wai. ²⁵ Tama Pitago te po wai, “Awe, magiai, te mabo dao.” Tama aga te po olama, tama aga beba palima, te be tomoba pelama, tama agai po wasiabadi hasia bolo Jisasgo agabolo hanalu wai, “Saimon, nago magi homu ebawe? Te e tðde tuni bidi augwaligo te mone sabo haniani takis seę niwai bidide sabo dawee? Augwaligo augwa hani we bidi dali siyu, ma gasa hani we bidide sogowe?”

²⁶ Tama Pitago te po wai, “Te gasa we bidi hanide sabo dao.” Tama Jisasgo agabolo te po wai, “Awe, tama tibaso te tuni bidi aga hani bidi augwaligo te takis mone magobeo,” agai te po wai. ²⁷ Aga homu agai te takis mone masiabaso da, te usu da, te homu eyu tama agai Pitabolo po me wai, “Tiali goli, e takis sabo bage augwaligo da si dali dwai homu idali weyu, tama nage te sigi aiba pelama, te suęu sabo huk te aiba saęi pao. Tama nago hasia sabo suęu, te nago selama penane pedegao, tama nago te suęu tomode te mone ge me deli sueibao. Te mone ge nago selama, augwalibolo mao, te dadi si talua sigo takis mone usu nama muaibao,” Jisasgo te po wai.

18

De te Godigo we bidi tonalubo madide genuai bidi dawee?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Tama te takis mabo po wali sogo aga wali pabo bidi dabe augwali Jisas pageba pelama, te po wai, “De mu te Godigo we bidi tonalubo madi genuai bidi mu dawee?”

² Tama Jisas agai te wai bõu me deli i olama asobo si, te wai bõu agai augwali tomoba sela aselama dodolali. ³ Tama agai te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, te dage e wai bõu tiwai pedelama hasegelesiabaso da, ta dage te Godigo we bidi tonalubo bomo tomoba munu me pogobeo. ⁴ Te mena bidi aga digi te aga ebo kolesaga dabe dali aga aiyaba elaluama aga nagamea homu eyu, e wai bõu tiwai gagawali da, te tiwai kolesaga ebo bidi agai te gasa Godigo tonalubo we bidi dabe augwaligo yali kolesaga aiyaba elaluaibao. ⁵ Tama mena bidigo enade homu beagas wiewi yai homu eyu, tama e tiwai wai bõu me tau sobaso da, teda agai te wai bõu naga tau siyu ebeo. Te ena agai tau siyu ebao. ⁶ Tiali goli bidi mego e tiwai wai pulubago enaba homu

begagaselama, te konealubo po daų wali te aga dwai şę ebo tomoba kegeyu tulaluyu da, tebo bidigo dwai şęęę mu saibao. Tama aga te dwai şę idali weyu, te bidi dabe augwaligo aga magede moni şęęę yai masigi te bonogo kęnama, te bidi te tamu aį moni ge tomoba sela şayu aga tede wę tuyu poma peyu elama isigi sogo da, teda te usugi dao. Te şę agaba pedaligi sogo da, aga te moni dene sigi menigi da.”

⁷ “Magi baso meni. Te tęde bidi dabe augwaligo te bidi meba te dwai şę ebo kolesaga tomoba kegelama, te bidi meba tulalubo dao. Te augwali kegali bidi dabego moni dene mu saibao. Mu dao, te tobage haniani dwai kolesaga pedalaibao. Tiali goli te dwai şę ebo kolesaga tomoba gasa bidi kegebo bage, augwalide hobede mu yao, augwaligo moni dene mu saibao. ⁸ Me ma, te naga nogo ma şaęaęo te nage dwai şę eboba kegeyu tama nage te kolesagaba tulaluainogo idali weyu, tama nago te nogo ma şaęa te togwa şayao. Tama tiyu te nago nogo me deli naga elaluyu, ma naga şaęa me te me deli naga elaluyu, tama nago te sesemane sogo bidada pabo ula sabo te usu dao. Tiali goli nago nogo si ma te naga şaęa si me elaludu da tama augwaligo dwai şę eyu, nage te genuai dene mu siyu bidada pabo te isisabo sia dabo madi teba peyu da, te dwai mu dao. ⁹ Tama me ma, naga gedu mego nage te dwai şę eboba kegeyu, tama nage tulaluainogo ebaso da, teda nago te gedu guda şayao. Tama nago gedu deli naga elaluyu, te naga sesemane sogo bidada pabo ula sabo, te usu dao. Tiali goli nago gedu si elaluyu, tama augwaligo nage te dedage page sia dabo madiba şayu da, te dwai mu dao. ¹⁰ Dage dua bugagia dao. Tiyu dagego te homu eyu, e dwasianu we bidi tomode me deli te olo nai tiwai da wagimio, augwalide tagala wagimio. Menio. Eno dagebolo te po obao, te Godigo bidibo madide bidibo ensel te mobo bidi dabe augwaligo sesemane sogo te eno Aya dagalude bidibo subo dao. Tama tiyu, te ensel mobo bidi dabego e tiwai dwasianu we bidi hani tonalubo dao. ¹¹ [Magi baso meni. Te Godigo Bidi Mu agai te hagawai we bidi dabe augwali ma sagasu asai dao.]” Jisasgo te po wai.

*Te po digi po begelama, te kibu sipsip hagawali po wai
(Luk 15:3-7)*

¹² Jisasgo te po wai, “Dagego magi homu ebowe? Ma, te bidi me deligo kibu sipsip te 100 sipsip elaluai baso da, tama te sipsip me deli hagabaso da, teda te bidigo magi yaibawe? Te agai te 99 sipsip te bulu dude nai tuyu bidibadi tagalama, tama agai te hagawali sipsip me deli gegebo şę gagalaiabawe? ¹³ Awe, eno mu po dagebolo obao, te agai gegali sipsip subaso da, teda agai te hagasaiwani bidibo sipsip dali wiegi yai homu yai goli, agai te hagawai sipsip ma sali te sipsip delide wiegi yai homu pemene mu yaibao. ¹⁴ Tama te tiwai naga duga Aya dagalude bidibo bidi agai e dwasianu wai puluba me deli hagaidali homu ebo dao,” Jisasgo te po wai.

Amago ebo dwai kolesaga dodolobo po

¹⁵ “Te nago ama agai dwai kolesaga nage dali ebaso da, teda nage pelama dugaduba si digi bidiyu, tama nago aga dwai şę yali kolesaga te agabolo haninama ola mao. Tama agai nago po odobaso da, teda naga ama te dwai şęba kegali te nago aga ma oda sabo tiwai ebo dao, te dage si deli homu naga yaibao. ¹⁶ Me ma, agai nago po wabo odobo

hagela ebaso da, teda nago te gasa bidi deli ma bidi si selama, tama agaba ma pao. Magi baso meni. Te Mosesgo aşani bomu yai pogo te tama po wabo da, ‘Te dwai kolesaga dodolobo po te bidi si selago odişo, augwaligo “Te mu po dao” nosali omainogo te tama yao.’ * ¹⁷ Tiali goli agai augwaligo po odobo me hagela ebaso da, teda dagego te Godigo po odobo we bidi hanibolo te po pusao. Tama agai te Godigo po odobo we bidigo po me odisaşbaso da, teda dagego homugo aga te Godigo po odisaşo bidi, ma te takis mone sabo şe ebo dwai bidi tiwai da homu eyu, aga sula tagalao,” Jisasgo te po wai.

¹⁸ “Eno mu po dagebolo obao, dagego e tşde daş weyu habu selali nai te nai tigidali te Godigo me te aga we bidi tonalubo madide me daş weyu habu selaibao. Ma, dagego e tşde pisigina şabo nai te nai tigidali te Godigo me te aga we bidi tonalubo madide me pisigina şawaibao. ¹⁹ Tama eno po me dagebolo obao, e tşde dage tomode bidi me sigo deli homu kolesaga eyu, tama nai me deli sainogo augwali sigo gedu haluasa po obaso da, teda eno Aya dagalude bidibo bidi agai te nai te bidi sibolo mawaibao. ²⁰ Awe, te bidi si ma selago eno nogide bulu me deliba sisinabaso da, teda ena augwali tomode bidaibao,” Jisasgo te po wai.

Te po digi po begelama bidi mego gasa bidigo negeli sela şasişbo po wai

²¹ Tama te sogo Pita Jisas pageba asama tama aga dali te po wai, “Genuai Bidi, nisu naga sogo ena amago dwai şe enabolo emainogo yai, tama agai enabolo dwai şe yali te şeş eno nisu naga sogo sela şaşowe? Ma a naga olama me badu nogo si tama sogo te şeş sela şabo usu egowe?” Pitago Jisas dali te po hanalu wai. ²² Tama Jisasgo Pita dali te po wai, “Eno nagebolo te a naga me badu nogo si tama sogo te po wabeo. Menio. Eno te po obao, nago naga amago dwai şe yali te nago sesemane sogo agai te dwai şeş sela şaşao, eno te po nage dali obao. ²³ Magi baso meni. Te God agai we bidi tonalubo şe e tiwai dao, te tşde gavman tuni bidi me deligo aga şe tonalubo bidi dabego negeli sali nai dodolainogo yai. ²⁴ Tama agai te nai negeli sali dodolobo şe ebo gagalama, tama augwaligo bidi me deli aga pageba sela asai, tama te sela asali bidigo negeli sali mone te genuai mu tama te mone nogi hauwa mu dao. ²⁵ Tiali goli te bidi agai te negeli sali mone wei ponabo mone usu mu menio. Tama tibaso, te gavman tuni bidigo augwalibolo te po olama, ‘Te bidi me aga we wai dabe dali tama aga doado bage dali tigidali munama, tama gasa bidigo abelama, tama te negeli sali me badu ponabo mone sao. Aga gasa bidigo masigi şasişbo şe ebo bidi bidaibao,’ te po wai. ²⁶ Tama te şe tonalubo bidi aga te tuni bidigo şaş pageşe tşba kidu sugunama, tama te tuni bidigo homu bedegau iliyu, gonobo po weyu, te po widu geai, ‘Nago ena hobede elama, ena tonaluaş. Tama eno nage dali negeli sali tigidali nagebolo wei ponaibao,’ wali. ²⁷ Tama genuai bidigo te şe tonalubo bidi aga hobede ebaso tagalai, tama agai te olo negeli sali mone me tagalai.”

²⁸ “Tama te şe tonalubo bidi buluba solama, tama aga te gasa şe tonalubo bidi me deli aga abagi me suali, tama agai te bidibolo negeli polobadu mane pololai masigi nogo si elalui. Tama agai aga abagi te bidi dogoniba keş sigi pelama, tama bomu eyu, te bidi poma peyu,

* 18:16: Bom 19:15

tama agai agabolo te po wai, ‘Nago negeli sali mone tigidali wei enabolo ponao.’²⁹ Tama aga abagi te bidi t̄ba kidu sugunama, tama agabolo homu bedegau ilibo po weyu te po wai, ‘Nago ena hobede elama tonaluo. Eno nago mone negeli sali wei ponaiobao,’ wali.³⁰ Tiali goli te bidi aga hagela yai. Tama agai aga abagi te bidi kalabusiba mugi pai, tama te bidi tede bidibadi agai negeli sali wei usu numainogo tiwaibao.”

³¹ “Tama te tuni bidigo şe ebo bidi meba augwaligo te kolesaga ebo sulama, tama augwali dwai homu mu yai. Tama augwali pelama, augwa genuai bidibolo te po tigidali pusigi pai. ³² Tama tibaso, te genuai bidigo te bidi i olama, tama aga dali te po wai, ‘Nage dwai kolesaga ebo şe tonalubo bidi dao. Hasia nage ena dali gela obaso, tama nago te negeli sali nai tigidali eno olo mu tagalao po wai dao,’ te genuai bidigo te şe bidi dali te po wai. ³³ ‘Tama te sogo eno nage hobede yai dao. Tama magi baso nago me naga abagi te gasa şe tonalubo bidi hobede yai meniwe?’ wali. ³⁴ Tama genuai bidigo aga te dene maiabo bidi dabego nogode muai, te kalabuside, tama te bidi tede bidibadi agai nai negeli sali tigidali usu numainogo tiwaibao. ³⁵ Te tiwai me, dagego homu mu esişyu, dagego duga ama dabego dage dali yali dwai şe sela şaşiwani da, teda eno Aya dagalude bidibo bidi agai me te dagego dwai şe ebo te aga sela şagobeo,” Jisasgo te po wai.

19

Jisasgo te bidigo aga sai we sela şabo kolesaga ebo po wai
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Te Jisasgo te şe tonalubo bidi dabede po digi po begelai po wali silama, tama agai te Galili t̄de bidali tagalama, tama te moni pabo ā Jordan bolama, te Judia t̄ badu pai. ² Tama we bidi hauwa augwali aga wali asai. Tama tede agai augwaligo gasi dabe usu ma ilai.

³ Tama te Farisi hani dabe meba agaba aselama, tama augwaligo agai geda mubo po wagowe te homu eyu, tama augwaligo aga usu sagasai. Augwaligo te po wai, “Nago magi homu ebowe? Ma, dago bomo yai pode te bidigo aga homu naga wali peyu, tama aga we te tigidali magi şede sela şabo te usu egowe?” te po wai.

⁴ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Te dagego polobadu te aşani po me nedai meniwe? Agai te po wai dao, ‘Polobadu mu Godigo tigidali nai nigali sogo agai te bidi me we augwali nigilama pedelai dao.’ *

⁵ Tama agai te po me wai, ‘Tama tiyu, bidigo aga aya ida tagalama, tama aga we dali mu keş pelama, tama augwa si te deli tigi tiwai mu pedeliyu bidaibao,’ te po wai. * ⁶ Tama tibaso, augwa si hasia tedali tedali bidali tiwai egobeo. Menio. Augwa si te dedeli tigi tiwai mu yaibao. Tama Godigo te daş olama kenani nai te bidigo me togolamuo,” Jisasgo te po wai.

⁷ Tama te Farisi dabe augwaligo agabolo te po wai, “Tama tiyu da, te magi baso Mosesgo polobadu te bomai po mayu, te bidigo we sela şabo po te pasde aşnama te webolo menama, tama aga sela şayao po magi baso wai dawew?” *

* 19:4: Gag 1:27; 5:2 * 19:5: Gag 2:24 * 19:7: Bom 24:1-4; Mat 5:31

⁸ Te Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dage te masigi homu tomoba şawai elalubo bidama dobaso, tama tiyu Mosesgo suali dagego te tiwai kolesaga ebaso, agai dagego wai dabebo te we sela şabo po wai dao. Tiali goli te Godigo tigidali nai nigali sogo te tiwai kolesaga meni yai dao. ⁹ Eno, eno e tiwai po dagebolo obao, te bidi mego wego te dwai penani şe me işabadi, tama bidigo te we aga sela şanama gasa we sobaso da, teda te bidi aga digi te dwai penani şe ebo kolesagaba kekebo şe tiwai ebo dao,” Jisasgo te po wai.

¹⁰ Tama aga wali bilibo bidi dabego agabolo te po wai, “Te bidi aga we dali bidibo kolesaga te tiwai ebaso da, teda te bidigo we sabo şe te tagalabo digi dao, aga olo bidao,” te po wai.

¹¹ Tiali goli agai augwalibolo te po wai, “Te bidi tigidaligo te we sisabo po me sabo usu egobeo. Menio. Godigo te bidi mebabolo naga te po mabo dao. ¹² Magi baso meni. Te haniani bidi augwali te we me sogobeo, te usu egobeo. Augwali meba bidi te augwa idago ame nani sogo te augwali tama tiwai naga ame nai, aga tigi dwali. Tama meba ma te gasa bidi dabego augwaligo domo ge dinama, tama augwaligo we me sogobeo. Tama mebago te Godigo we bidi tonalubo şe asomainogo tiyu, te we sabo şe habu selebo dao. Bidigo te po agai sainogo usu ebo bidi da, teda agai te po somainao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te wai puluba bugagia bidabo po mobo mani po
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Te sogo te we bidi augwaligo te dwasianu wai puluba meba te Jisas agaba odasa asai. Augwaligo agabolo te po wainogo te nago nogo te e wai puluba tobolude munama, bugagia bidainogo gedu haluasa po wao. Tiali goli te Jisas wali pabo bagego te bidi dabego te po wainogo asobo sulama, tama te we bidibolo wado po weyu, te şe ebo tagalao te po wai. ¹⁴ Tiali goli Jisasgo te po wai, “Dagego te wai puluba augwali ena pageba asomainao,” po wali. “Dagego augwali daw me wagimio. Menio. Te e wai pulubago ebo homu kolesaga tiwai ebo we bidi te augwali Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba asagameo,” wali.

¹⁵ Tama agai nogo augwali tobolude munama, bugagia bidabo mobo mabo po wai. Tama nosali aga te bulude bidali tagalama, gasaba pai.

Gesi bidigo doado bage hauwa elalubo po
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Te me sogo bidi me deli Jisas pageba sabolama, te po wai, “Po ola mabo bidi, eno mena tiwai wiegi yai kolesaga elama, tama ena te bugagia sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula sogowe?” Te bidigo te po wai.

¹⁷ Tama Jisasgo agabolo te po wai, “Te enabolo magi baso nago te wiegi yai şede hanalu obawe? Te me deli digi naga te aga wiegi yai dao, te God dao. Tama nage te wiegi yai bidabo ula sabo homu ebo wida, teda nago te Godigo bomo yai po wali pao.”

¹⁸ Tama te bidigo agabolo te po wai, “Mena bomai po dabewe?” Tama Jisasgo te po wai, “Te e po dabe dao: ‘Nago bidi ela mugio. Nago te penani şe egio. Nago nai wi sigio. Nago gasa bidide tibo po ola magio.

* ¹⁹ Nago naga aya idago po wali pao. Tama nago gasa bidi dabe dali dwagi yai homu eyu godolo yao, te nago naga digi naga dwagi yai

homu eyu godolo ebo tiwai kolesaga te gasa bidi dabe dali me tama naga tiao,” wali. *

²⁰ Te gesi bidigo agabolo te po wai, “Te tigidali bomai po eno wali pela silai dao. Eno magi şe me deli yabo te habuge elalubowe?”

²¹ Tama Jisasgo agabolo te po wali, “Te nage doloba pai mu pedalabo homu ebaso da, teda nage pelama, nago doado bage tigidali te bidi dabego abelemainogo munama, tama nago te sali mone te magi nai meni yai we bidi augwalibolo te mone mao. Teda nago nosali sabo wiegi yai nai hauwa mu te Godigo bidibo madide sisi ilai elaluaibao. Tama tilama, nage ena wali asao,” Jisasgo te po wai. ²² Te gesi bidigo te po wali odolama, tama aga homu seşe mu yali, tama aga beba ma pai. Magi basowe, te agai doado bage hauwa mu elalui.

²³ Tama Jisasgo aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Eno mu po dagebolo obe dao, te mone hauwa munalubo bidi aga te Godigo we bidi tonalubo kolesaga te tomoba painogo te sinabo şe mu yaibao.

²⁴ Eno dagebolo te po ma obe dao, te moni kibu kamel te ugwa hobolo medabu dedage tomoba painogo te sinabo şe yaibawe? Awe, tiali goli te mone hauwa elalubo bidi te Godigo we bidi tonalubo kolesaga tomoba painogo sinabo şe genuai mu yaibao,” te po wai.

²⁵ Te aga wali bilibo bidi dabe augwaligo te po wabo odama, augwali te pode noma mu sali. Tama augwaligo te po wai, “Tama te tiwai ebaso da, teda de Godigo aga ma selama, tama aga te bugagia sesemane sogo bidada pogowe?”

²⁶ Tama Jisasgo augwali dolo mu ponama tonalu, tama te po augwalibolo wali, “Te e tşde bidi dabe augwaligo te şe ebo te usu me egobeo. Tiali goli God da, te tigidali şe ebo usu yaibao,” wali.

²⁷ Jisas agai te po olama, tama Pitago agabolo po wei ponoyu, te po wai, “Da suao, te dago tigidali nai dabe tagalama, nage wali asobao. Te dago magi nai saibawe?”

²⁸ Tama Jisasgo augwali dali te po wali, “Eno mu po dagebolo obao, te tigidali nai gesi noma ma pedalobo sogo, te Godigo Bidi Mu aga genuai nogi me bomo dali te sogo te tuni bidi duabo sia saide dulaluyu, te sogo te dage, dage ena wali asali bidi dabe me, dage tuni bidi dabe bidiyu, tama te 12 wali te duabo sia saide dualama, tama te 12 te Israel hani augwali tonalubo şe yagameo. ²⁹ Tama tigidali we bidigo eno nogiba homu tia sagaselama, tama augwaligo augwa be dabe me, augwa ama dede me, abe dede me, te augwa ida aya me, augwa wai puluba me, gi dabe me tagalama, tama ena wali asali we bidi da, te augwaligo te tagalali nai wei genuai mu ma saibao. Augwaligo nosali sabo naigo te polobadu tagalali nai edelaibao. Tama te sesemane sogo bugagia bidada pabo wiegi yai ula me saibao.

³⁰ Tiali goli, te megi polasa pali bidi dabe hauwa augwali nosali badu ma igisulama, te nosali badu asali we bidi dabe hauwa te pologi soaibao,” Jisasgo te po wai.

20

¹ “Magi baso menio. Te Godigo we bidi tonalubo kolesaga te bidi me deligo tş hauwa elalubo bidigo yali kolesaga tiwai dao. Te kigamu digi mu te bidigo aga du walobo bono gide şe yabo bidi sesa biligi pai. ² Te

* **19:19:** Sai 20:12; Prs 19:18; Bom 5:16

augwaligo te mone ge nogo si sabo usu da olama, te mone ge nogo si te sogode saiba po usu da obaso, tama agai wain bono du giba şe egi pomainogo augwali tagala palai. ³ Tama te giliga nanobode aga asiyu suali, te bidi meba olo te bidi sisinama bidibo digi dodolalubo suai. ⁴ Agai augwalibolo te po wai, ‘Dage me pelama, te wain giba şe egi pişo, tama te şe ebogo sabo mone tiwai usu nama, te eno dagebolo mawaibao,’ wali. ⁵ Tama po obaso, augwali pai. Tama te giliga tomode me te be pio ebode me aga ma peyu, tama naga tiwai. ⁶ Tama be pio giliga dega sabode aga ma pelama suali, te bidi dabe meba olo dodolalubo suai. Tama agai augwalibolo te po wai, ‘Magi baso dage moni e giligade olo mu dolaludubadi geaniwe?’ te po wai. ⁷ Tama augwaligo po wei ponoyu, te po wai, ‘Te dabolo şe maiabo bidi me menio.’ Tama agai augwalibolo te po wai, ‘Dage me te wain giba pelama, şe egi pişo.’ ⁸ Tama te be pio yai digi, tama te wain bono du gi page bidigo te aga şe ebo bidi dabe tonalubo bidibolo te tiwai po wai, ‘Nago te şe egi pali bidi dabe augwali i olama, mone mao. Nago te nosali badu mu şe yagasali bidi dabe gagalasa, tama nago augwali mone mena mena pelama usu nigibu, tama te polasa kigamu şe egi pali bidi dabe mone simaniyu augwali mone nosali mao,’ te po wai. ⁹ Tama i olama, tama te giliga dega sigi pabode şe gagalama yali bidi dabe, augwali pedalama, tama augwali deli deligo te mone ge nogo si, nogo si mone ge sai. ¹⁰ Tama te şe kigamu digi polasa pelama şe gagaligi pali bidi dabe, te augwali aselama, te augwaligo homugo te augwali mone hauwa saibao homu yai. Tiali goli menio. Augwaligo me te mone ge nogo si, nogo si, mone ge naga sesa palio. ¹¹ Augwaligo te mone selama, tama augwaligo te gi page bidi dali dwai homu eyu, po wabo gagalali. ¹² Augwaligo dwai homu eyu, te po wai, ‘Te nosali mu aselama şe yagasali bidi dabe, augwaligo şe te hauwa sogo ebeo. Tiali goli dago kigamu mu şe egi pali te megi e sogoba usu nagasobao, tama giligago da tigde ulali dene yalio. Tama tiali digi nago augwalibolo mani mone te dabolo megi e mani mone tiwai si manio,’ wali. ¹³ Te gi page bidigo augwali tomode bidi me delibolo po wei ponai. Agai te po wai, ‘Abagio, eno nage dali dwai şe ilibeo. Te dadi sigo te mone ge nogo si sabo po dodolama, usu da po wai meniwe? ¹⁴ Nago naga mone selama, tama nage pao. Eno homugo te eno nagebolo mani mone, tiwai naga eno te nosali şe yagasali bidi agabolo mawainogo ebao. ¹⁵ Te mone te eno şe ebo nai dao. Ma, eno te ena monede digi te tiwai homu egobewe? Eno wiegi yai kolesaga aga dali ebaso, nago homu dwai ebawe?’ gi page bidigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

¹⁶ Te Jisasgo te po silagasu wabo po weyu, te po wai, “Awe, tama tiwai te nosali mu yali bidi dabe augwali te pologi soaibao. Tama te polali bidi dabe augwali nosali badu ilaibao,” te po wai.

Jisasgo aga isabo sogode sela sogo po wali

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Te Jisas te moni hanu Jerusalemba pobadi, te aga wali pabo bidi dabe nogo si olama saşago si bidi dabe augwali naga agai selama, tama olo we bidi tagalama tedali pai. Te tudu pelayu, Jisasgo augwali dali po weyu, te po wai, ¹⁸ “Odişo, te megi da te moni hanu Jerusalemba holobao. Tama tede augwaligo te Godigo Bidi Mu te pris tobolu bidi dabebolo badi, te homo yai po page koneai bidi dabe dali, augwaligo

bomoba aga mawaibao. Tama augwaligo aga po tų ilama, tama aga ela muabo po mia saibao. ¹⁹ Tama augwaligo aga te Juda hani isawai bidi dabe augwaliba mawaibao, te bagego agabolo te dwai usubo şę eyu, te posobo po weyu, tama aga bigo eliyu elama, tama aga ni pedaiba daganama, te neligo enama isaibao. Tama bidama, te sela wali sogode te aga ma hodaluabao.” Jisasgo te po agade tiaibao olama te po wai.

*Jems de Jon dali si genuai bidi bidaiba wali po
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Tama te sogo te bidi Sebedi aga ogwa sigo ida, te we aga ogwa si dali te Jisas pageba asai. Tama te we aga te tųba kidu sugunama, tama agabolo te nai me deli sainu te po agabolo te po hanalu wagasai. ²¹ Tama Jisasgo agabolo te po wai, “Nago magi nai godolo ebowe?” wali. Tama agai Jisasbolo te po wai, “Nago po obaso da, teda eno e ogwa si te nago we bidi tonalubo madigi nage pade dulalumainogo, te me nago dolo nogo badu bidiyu, te me nago pobase nogo badu bidiyu emainao.” Te bidi sigo idago te po wai.

²² Agai te tiwai po obaso, tama Jisasgo te po wei ponoyu, te po wai, “Dage sigo te nai po page bugagia konesiama dagego te hanalu obao. Dage sigo eno te aı tuainogo ebo kapde te aı dage sigo me tubo usubo gilama, te eno sabo dene tiwai gilama te dage sigo sabo usu egowe?” Tama augwali sigo agabolo te po wali, “Te da sigo tubo usu yaibao.”

²³ Tama Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Mu dao, te dage si eno kapde aı tueibao. Tiali goli de mu te eno dolo nogode me pobase nogode me dua yabo, te şę eno egobeo. Menio. Te tobage bidi dabe bidabo bulu dabe te eno Ayago naga augwali dua yabo digi sisi yai elalubao,” Jisasgo te po wai.

²⁴ Tama te nogo si bage augwaligo te po wabo odolama, tama augwaligo te ama name si dali dwai homu eyu, wado po weyu yai. ²⁵ Tiali goli Jisasgo augwali i olama, tama aga pageba asobo si, tama agai te po wai, “Dagego koneani, te Israel hani isawai bagego tuni bidi dabe augwaligo bomonama augwa hani we bidi dabeba seęę muyu, tama naga tiyu augwali tonalubo dao. Tama me te genuai bidi dabe augwaligo bomu elama, te we bidigo augwaligo po wali pomainogo ebo dao. ²⁶ Tiali goli te tobage şę ebo kolesaga dage tomode me elalugobeo. Menio. Te bidi mego aga te genuai bidi te dage tomode bidainogo da, aga te dagego şę ebo bidi bidao. ²⁷ Tama bidi me aga te dagego genuai polalubo bidi bidainogo da, aga te dagego masigi sisabo şę ebo bidi tiwai bidao. ²⁸ Te tiwai naga gilama te Godigo Bidi Mu aga te bidi mego tau somainogo me asobeo. Menio. Aga asali te augwali digi tau somainogo asali, tama agai bidibo ulago te we bidi hauwa mu ma abelemainogo asai dao,” Jisasgo te po wai.

*Jisasgo te gedu widai bidi si geselai
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Te augwaligo te Jeriko hanu tagalama, te Jerusalem hanuba pabo ma gagalali. Tama we bidi hani genuai mu augwaligo Jisas wali aselawai. ³⁰ Tama gedu widai bidi si te tų pade dulalulai. Tama te bidi sigo Jisas asobo po odama, tama te bidi sigo bomonama i weyu te po wai, “Genuai bidi, nage te polobadu bidali bidi Devitgo hani bidi dao, nago dadi si dali homu dene eyu, da tau siyu yao,” wali. ³¹ Tama te we

bidi augwaligo te bidi si hagea siyu, po bomonama penane pania sao po wai. Tiali goli te bidi sigo po dağ geninama mu weyu, bomonama te po wai, “Genuai bidio, nage te polobadu bidali bidi Devitgo hani bidi, nago dadi si homu dene elama tau sao.”³² Tama Jisas pelama, sagia sigi pelama dolaluali, te bidi si i weyu te po wai, “Dage sigo homugo eno magi şe dage sibolo emainogowe?”³³ Tama te gedu widai bidi sigo agabolo te po wai, “Genuai bidio, da sigo homugo nago da si gedu ma pedalao,” wali.³⁴ Tama Jisasio augwali si homu dene yali, tama agai nogo te bidi si geduba muani, tama megi naga tama te bidi sigo gedu pedama wiegi yai ma yai. Tama augwali sigo Jisas aga wali pai.

21

Jisas te Jerusalem hanu tomoba tuni bidi tiwai pai

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Te augwali Jerusalem pağa sabolama, te dwasianu hanu nogi Betfage teba sabolali, te Oliv bulu du pađe elalui. Tama Jisas aga wali pabo bidi si tagala paliyu, tama augwali sibolo te po wai,² “Dage sigo te pađe elalubo dwasianu bulu tomoba pelama, suo. Tama polo dage sigo te kibu donki me deli augwaligo te bonogo gebelai dolalubo sueibao, tama te donki aga wai dali dao. Tama dage sigo te gebelali bono pisiginama, te kibu donki si ena pageba selasa asao.”³ Tama dage sigo te donki si sela sobadi, bidi me deligo dage si dali po me obaso da, te bidi dali dage sigo te po wao, ‘Woo, Genuai Bidigo şe e donki side elalubo’ po wao. Tama te po olama, tama polo agai te kibu donki si dage sigo sela piğ te po waibao,” Jisasio te po wai.⁴⁻⁵ Te şe pedalobo si te Godigo şe nosali pedalabo po pusali bidigo polobadu wali po usu numainogo yai. Agai te po wali,

“Te Saion bulu we bidi dali te po wao, ‘Suo, dagego tuni bidi duga pageba asobao. Agai nagame yai kolesaga dali, te aga kibu donki daide naga dualasa asobao. Tama aga te walu sabilibo donkigo wai tede dualasa asobao,’ te po wao,”*

profet bidi me deligo te po polobadu wai.

⁶ Tama aga te wali pabo bidi sigo te Jisasio augwali si dali wali po wali pelama tama tiwai.⁷ Tama tega sigo te donki aga ida dali te wai dali me sela asai, tama augwa si gudubo ugwa te donki si tudiba muai. Tama Jisas aga te donki wai tudide dualasa pabo gagalai.⁸ Tama aga pobadi we bidi hauwa augwaligo augwa gudubo bobobage ugwa dabe te tuđe wawa sili pelama, muna muna pai. Tama bidi meba augwaligo yabe elalubo ni nologo togolama, tuđe muna muna pai. Genuai bidi asobao homu eyu tama tiwai.⁹ Tama te bidi Jisas tomoba ilama peyu, tama we bidi meba augwali polasa pabo bage dali, nosali asobo we bidi dali augwaligo bomo elama i weyu, te Jisasio nogi ugwaba siyu, te po wai,

“Dago nage dali dwagi yai homu pemene ebao, te nage Devitgo hani bidi dao. Godigo nage dali dwagi yai şe yao, te nage te Genuai Bidigo nogide asali bidi dao. Dagalude bidibo bage me augwaligo aga

* 21:4-5: Sek 9:9

nogi ugwaba sao.” *

¹⁰ Te aga te Jerusalem hanu tomoba pali, tama te hanu tomode bidali we bidi augwali noma mu selama, tama te po wai, “Te bidi aga te de dawe?” te po wai. ¹¹ Tama aga dali asali we bidi augwaligo te po wai, “Aga te Jisas dao, te Godigo po pusubo profet bidi, te Nasaret hanudu te Galili tşdu asai dao,” augwaligo te po wai.

Jisasgo te Moni Lotu Be tempelde bisnis şe yali bidi dabe sela şawani
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Te Jisas aga te Jerusalem hanu tomoba pelama, tama aga te Moni Lotu Be tempel tomoba peyu suali, te nai muani bage dali me, te nai abelebo bage dali me sulama, tama agai augwali tigidali buluba sela şawai. Tama agai te Godibolo ofa mabo gasagi yai masigi ge dobu si ebo bagego tebol sai dali mone ge dali gelali. Bidi meba augwaligo ba hi dabe te be tomode muagasai, te olo we bidi augwaligo te ba hi abelama, te Godibolo ofa olo mawainogo te ba dabe muani. Tama agai te bagego duabo sai dabe gea palali. ¹³ Tama tilama, agai te po augwalibolo wai, “Bukude Godigo e po aşei dao, ‘Eno be da, te we bidigo gedu haluasa po wabo be dao,’ te po elalubao. Tiali goli dagego te be te nai wi sabo bidigo be tiwai te ilibao,” Jisasgo te po wai. *

¹⁴ Tama aga te Moni Lotu Be tempel tomode bidibadi, tama te gedu widai we bidi dabe me, te şağş dwai bidi dabe me augwali aga bidibo paba asali, tama agai augwali wiegi yai ma ilali. ¹⁵ Tiali goli te genuai pris bidi dabe me, te bomo yai po page koneai bidi dabe me augwaligo agai te bomai şe ebo sulama, tama odali te wai puluba augwaligo te Moni Lotu Be tempel be tomode bomonama i weyu te po wai, “Te Devitgo hani bidi dali wiegi yai homu pemene yao,” te wai puluba augwaligo te po wai. ¹⁶ Tama tibaso, te genuai bage augwaligo homu dwai eyu, agabolo te po wai, “Te nago augwaligo te wabo po nago odaliwe?” Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Ao, eno odalio. Tiali goli dagego te bidi me deligo te Godide polobadu aşeani po me deli nedebewe? Te po e dao, ‘Nago te gilama, tama te dwasianu wai puluba augwaligo nago negeri ugwaba sabo wiegi yai po wai dao.’ Dagego te po nedebewe?”

¹⁷ Tama agai augwali tagalama, tama aga te moni hanu buluba pelama, tama te dwasianu hanu Betani te badu hulide bidigi pai.

Jisasgo pode te ni kaya sasia pai
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Te sogo kigamu digi mu aga te moni hanu tomoba ma pobadi tama aga nasi yai. ¹⁹ Tama aga pelama, te tş sesegede elaluali ni kaya sulama, tama te ni paba pali, aga du sela tuainogo yai. Tiali goli tede nai me deli walai elalubo subeo. Menio. Yabe naga elaluai. Tama agai te ni kayabolo te tiwai po wali, “Nago nai ma walogobeo. Mu menio.” Tama polo mu te ni kaya aga sasia pai dao.

²⁰ Te aga wali pabo bidi dabe augwaligo te şe ebo sulama, tama augwali noma mu sai. Augwaligo te po wai, “Magi baso e ni kaya te polo sasia paliwe?” ²¹ Tama Jisasgo po wei ponoyu, augwalibolo te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, dagego te Godide konealubo po mu daş olama, tama dagego homu si me işbaso da, teda dagego eno

* 21:9: Tib 118:25, 26 * 21:13: Ais 56:7; Jer 7:11

e ni kayade yali tiwai şe dagego me ebo te usu yaibao. Tama dagego te şe naga egobeo. Menio. Te dagego e elalubo bulu dubolo te po weyu, 'Nage hodaluama, nage te tamu aiba samonao' po obaso da, teda agai te tiwai yaibao. ²² Tama dagego konealubo po daş olama gedu haluasa po weyu da, teda te nai dagego sainogo gedu haluasa po wabo, te nai dagego saibao," Jisasgo te po wai dao.

Augwaligo Jisasbolo hanalu wali dego te şe aga nogoba mani po wai (Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Te Jisas te Juda dabego Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, te wiewi yai po te we bidibolo ola maduai. Tama te genuai pris bidi dabe dali, te Juda bagego tobolu bidi dabe augwali dali agaba aselama, tama te po wai, "Nago magi bomo elaluyu, nago naga ebo şe ebawe? Tama dego te bomo nagebolo mayu te şe yao weyu yaliwe?" ²⁴ Tama Jisasgo po wei ponoyu, augwalibolo te po wai, "Eno me eno magi nai po me deli naga dagebolo hanalu waibao. Tama dagego eno po wei ponebaso da, teda eno me eno dagebolo te eno magi bomo elaluyu, eno e şe ebo te po dagebolo waibao." ²⁵ Tama agai te po wali, "Te Jongo we bidi baptais mani şe te menade pedalaliwe? Te Godigo te şe agabolo maniwe, ma bidi dabego mani şe nagawe?" wali.

Augwaligo te po wabo odolama, tama augwa digi augwa hasi po miyu te po wai, "Ma, dago e tobage po wabo si, 'Te Godigo te şe agabolo mani' po obaso da, teda agai dabolo e tiwai tobage po waibao, 'Teda magi baso agai wali poba dagego duga homu muyu daş wabewe?' Te po da dali waibao. ²⁶ Tama te po obaso, dago te po waibao, 'Bidi dabego naga te şe Jonbolo mani' obaso da, teda da te e bidalubo we bidi wi yaibao. Magi baso meni, tigidali bage augwaligo te Jon aga te Godigo po pusali bidi profet da te homu naga ebo dao," te po wai. ²⁷ Tama tibaso, augwaligo te po wei ponoyu, Jisasbolo te po wai, "Dago konebeo." Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, "Eno me eno dagebolo te eno magi bomo elaluyu, eno e şe ebo po te dagebolo me wagobeo," Jisasgo te po te Juda bage genuai bidi dabe dali wai dao.

Bidi deligo ogwa side po digi po begelama wai

²⁸ "Tiali ma, dagego magi homu ebowe? Bidi deligo ogwa si bidai. Aga te me ogwa pageba pelama, agabolo te po wai, 'Ogwao, te megi e sogode nage pelama, te wain bono du giba şe egi pao,' te po wai. ²⁹ Tama aga ogwago te po wai, 'Ena hagela palio.' Tiali goli nosali aga homu ma hasegelama, tama aga te şe egi pai. ³⁰ Tama te bidi aga gasa ogwa pageba pelama, te wali po tiwai naga agabolo wai. Tama agai te po wai, 'Awe, aya.' Tiali digi aga pabeo. ³¹ Tama tilama, te ogwa sigo te mena ogwago mu te aga ayago homu kolesaga wali paliwe?" Jisasgo te po hanalu wai. Tama augwaligo te po wai, "Te aga hasia ogwago agai po wali pali." Tama Jisasgo te Juda bage genuai bidi dabebolo te po wai, "Eno mu po dagebolo obe dao, te takis mone sabo dwai bidi dabe augwali badi, te penani yali we dabe dali, augwaligo ge neyu homu ma hasegelama, tama augwali dage aiyaba elaluama tama polasa te Godigo we bidi tonalubo kolesaga tomoba peyu, tama dage nosaliba ilalio. ³² Magi baso meni, Jon dageba pedalama, tama agai te doloba pai kolesaga ebo te po dagebolo ola mani, tama dagego aga wali poba homu daş wabeo. Tiali goli te takis mone sabo dwai bidi dabe badi, te

penani yali we dabe augwaligo homu te poba daų wai. Tama te tama tebo dagego suali goli dagego ge neyu, homu hasegelama, agai wali poba homu daų wabo kolesaga munu me ebeo,” Jisasgo te po augwali dali wai.

Te po digi po begelama te dwai bidi dabego te wain bono du gi tonaluali wali

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Dagego te gasa po digi po begelama wali po me odao. Bidi me deligo genuai tų elalubo bidigo agai te bono du wain gi bulama, tama obo bagulali. Tama te gi tomode agai te wain bono du agayabo te tank nai nigilali, tama te gi tonalubo bidigo bobobage be me me deli seų yani. Tama agai te gi te seų yabo bidi meba augwaligo nogoba muani, te augwaligo te gi tonalubo seų eyu, te gi nai meba naga somainogo yai. Tama te gi page bidi aga digi digibulu bulu me deli teba pai. ³⁴ Nosali, te wain bono wai sininabo sogo bodolu paąa yagasali, tama agai te seų bidi dabe augwali tagala palama, augwali te wain bono giba pelama, te gi page bidigo nai sigi pomainogo yai. ³⁵ Tama te gide seų yali bidi dabego te tagala palali seų bidi dabe selama, tama augwaligo me deli ela tagaliyu, tama gasa seų bidi me te mu ela muani, tama gasa seų bidi mebolo te masigigo naga elainu te masigi sayani. ³⁶ Tama te gi page bidigo te seų bidi meba ma tagala palali. Agai seų bidi hauwanu gana tagala palali, te polobadu yali tiwai ebeo. Tama te gide seų ebo bidi dabego te hasia yali kolesaga tiwai naga augwali dali yai. ³⁷ Tama nosali agai aga ogwa mu te augwalibolo tagala palai. Ayago e tiwai po wai, ‘Te augwaligo eno ogwago po mu odaibao,’ te homu yai. ³⁸ Tiali goli te gide seų ebo bidi dabe augwaligo te ogwa asobo sulama, tama augwa hasi po miyu te po wai, ‘Te aga aya isibo si, e bidigo te aga ayago nai tigidali saibao. Asao, te dago aga ela muiąo, tama dago agai sabo gi saibao,’ te gide seų ebo bidi dabe augwaligo te po wai. ³⁹ Tama augwaligo aga selama, tama aga augwaligo te gidu te buluba ma sela sayani, tama augwaligo aga ela muai dao. ⁴⁰ Tama tibaso, nosali te wain bono du gi page bidi asiyu, tama mena tiwai kolesaga te gide seų yali bidi dabe augwali dali egowe? Dagego magi homu ebawe?” Jisasgo te po wai.

⁴¹ Te augwaligo agabolo te po wai, “Teda augwali te dwai seų yali bidi dabe bidibaso, agai augwali dwagila mu dolaibao. Tama agai te wain gi gasa hanigo te gi seų tonalumi hagede mawaibao, tama te gide nai sabo sogo augwaligo aya agabolo nai mawaibao,” augwaligo te po wai.

⁴² Te Jisasgo augwalibolo te po wali, “Te bukude polobadu aşani te po te dagego nedebewe? E tiwai dao,

‘Te masigi be seų yabo masigi me deli te seų bidi dabego sela sayani masigi, megi da polalubo masigi pedalama, te be daų walali elalubao. Genuai Bidigo agai te tiwai seų elama pedalali, tama dago suali te wiegi yai mu dao.’ *

⁴³ Tama tibaso eno e po dagebolo obao, te Godigo we bidi tonalubo seų dagede elaluali dagalama, tama te Godigo we bidi tonalubo seų doloba pai kolesaga ebo we bidi augwaliba eno te nai mawaibao.

⁴⁴ [Tama bidi te masigi daiba ugwadu tulalubo bidi da, teda te bidi aga

* 21:42: Tib 118:22-23

te dwasianu dwasianunu mu pebeda paibao. Ma, te masigi te bidi deli daiba ugwadu tulalu baso da, teda agai aga mu dolama, tama pobebe bage naga tiwai pedalaibao.]”

⁴⁵ Te genuai pris bidi dabe badi, te Farisi dabe dali, augwaligo Jisasgo te po digi po begelama wabo po odama, tama augwaligo koneani, agai te po augwalide wai. ⁴⁶ Tama augwaligo aga daş wabo tu kegali, tiali goli augwali te we bidi augwalide wi yali. Te we bidi augwaligo homugo Jisas aga te Godigo po pusubo bidi dao te homu yalio.

22

*We sabode genuai nai da tubo pode po digi po begelama wai
(Luk 14:15-24)*

¹ Te Jisasgo po digi po begelama augwalibolo te po ma weyu te po wai, ² “Te Godigo we bidi tonalubo kolesaga te tuni bidi me deligo yali kolesaga tiwai dao. Te aga ogwa we sainogo ebaso, tama tuni bidigo te genuai nai da sisi elama muai dao. ³ E me te tiwai yainogo tama hasia bolo agai te bidi meba te we sabode nai tuagasomainogo i wai. Tama te nai tubo sogode te aga se ebo bidi dabe tagala palama, te nai tuagasiyu asomainogo i wagi pali. Tiali goli augwali asobo hagela elama me asobeo. ⁴ Tama agai gasa se ebo bidi meba ma tagala paliyu, augwalibolo te po wai, ‘Dage eno te asomainu i wali bidi dabe augwali bidiboba pao, tama dagego augwalibolo e tiwai po wao, ‘Odişo, te we sabo bidide eno te nai sisi yai elalubao. Te omai bulmakau dabe badi, te eno wiegi yai nisai bulmakau wai dabe me, dago elalio. Tama tigidali nai sisi yai elalubao. Dage te we sabode da tubo naiba asişo,” te po wao,’ te tuni bidigo te po wai. ⁵ Te se ebo bidi dabego te po augwalibolo wagi pai, tiali goli augwaligo te po odobo hagela yali, tama augwali gasaba tedela pai. Me deli te aga giba pali, tama me te aga mone sabo se egi pali. ⁶ Te bidi dabe mebago te tuni bidigo tagala palali se bidi pageabi elama, dene menama elama, tama augwali ela muai dao. ⁷ Tama te tuni bidi seşe elama, tama aga te enesigi bidi me te ami bidi dabe tagala palama, augwali pelama, te se ebo bidi dabe elali bidi dabe augwali tigidali mu ela siligi pai. Tama be me bulu dabe tigidali sia tulama ula silai. ⁸ Tama te tuni bidigo aga se bidi dabe augwalibolo te po wai, ‘Te we sabode tuabo nai sisi yai elalubadi, tiali goli eno te i wali bidi dabe, augwali te asobo usu menio, te dwai bage dao. ⁹ Tama tibaso, dage te tigidali tu tunu magi siba pao, tama dagego te suali we bidi dabe tigidali, dagego augwali i olama, te we sabo sogode te nai megi tuagasao, te po wao.’ ¹⁰ Agai tama tiwai po wai, tama te se bidi dabe augwali te tigidali tu tunu magiba tedela pelama, tama te suali we bidi dabe tigidali augwali sisinao, te dwai bidi dabe me te wiegi yai bidi dabe augwali dali sisinagasai. Tama augwali te we sabo madi aselama, mu paşana sagasai.”

¹¹ “Te we bidi augwali duada pai digi, tama te tuni bidigo augwali suainogo te be tomoba pai. Tama agai suali, bidi me deli te we sabo digi asainogo wiegi yai ugwa gudama asisawai suali. ¹² Tama te tuni bidigo agabolo te po wali, ‘Abagio, magi ilama nago e we sabo sogode asainu nago ugwa wiegi yai gudama eba asai meniwe?’ Tiali goli agai sagia sai, po me wabeo. ¹³ Tama te tuni bidigo aga se ebo bidi dabe augwalibolo te po wai, ‘Dagego aga nogo saşa dunama, te bedu buluba

şanama, tama te be hulua side digibulu bidimainao. Te be hulua side aga dwai gela weyu, tama aga kele ma halua tumainu yaibao,' te tuni bidigo te po wali," Jisasgo te po wai.

¹⁴ "Awe, te tama tiwai Godigo te we bidi hauwa i wabo dao, tiali goli agai bidi deli deli naga sa munama, tama aga te we bidi tonalubo kolesaga tomoba asomainogo tebo dao," Jisasgo te po wai.

Augwaligo Jisasbolo te Sisarbolo takis mabo kolesaga po hanalu wai (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Te Farisi hani dabe augwali Jisas taga pelama, po migi peyu te po wai, "Dago magi ilama te aga wabo pode aga daş omainogo eyu aga usu sogowe?" te po miani. ¹⁶ Tama augwaligo augwa wali pabo bidi dabe augwali dali, te genuai gavman bidi Herotgo bidi dabe me tagala palama, tama augwaligo Jisas pageba pedalama, te po wai, "Po ola mabo bidi, dago koneani, nage te doloba pai bidi mu dao. Tama nago mu pode naga te we bidi augwalibolo te Godigo te yao wali wiegi yai kolesaga po ola mabo dao. Bidi me deli aga genuai nogi elaluyu da, te nage aga wi menio, nago deli po tiwai naga te tigidali bidibolo wabo dao. ¹⁷ Tama tibaso, nago po dabolo wao. Nago magi homu ebawe? Dago te Rom gavman tuni bidi Sisar agabolo takis mone mobaso da, teda tama tiyu dago te Mosesgo mani bomo yai po dago bolaibawe, ma meniwe?" augwaligo te po Jisasbolo hanalu wai.

¹⁸ Tialima, Jisasgo augwaligo dwai tibo homu ebo konea pelama, tama agai te po wai, "Dage tibo po wabo bidi dabe dao, magi baso dagego ena daş omainogo eyu usu sobawe? ¹⁹ Dagego te takis Sisarbolo mabo mone ge me deli enabolo waselao." Tama augwaligo mone me deli sela aselama, agabolo ola mani. ²⁰ Tama agai augwalibolo hanalu wali, "Te e masigi daide elalubo gesabidi noma me, e aşani nogi me, te dego dawe?" ²¹ Tama augwaligo te po wali, "Te Sisargo dao." Tama agai augwalibolo te po wai, "Tama tibaso, te Sisargo nai, te dagego te Sisar agabolo wei ponoyu mao. Tama Godigo nai da, te dagego Godibolo mao," wali.

²² Augwaligo te po wabo odolama, tama augwali noma mu sai. Tama augwali aga tagalama, pai dao.

Augwaligo Jisasbolo te bidi isama ma hodalobo po hanalu wai (Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Tama te sogo naga te Sadyusi bidi meba te Jisas pageba sabolai. Te bidi hanigo homugo te isai bidi augwali ma hodalogobeo te po wabo dao. Te Sadyusi bage augwali Jisas pageba sabolama hanalu wai, ²⁴ "Tisa, po ola mabo bidi, te polobadu mu bidali bidi Mosesgo te po wai, "Te bidi me deli aga we selama, wai meni ebadi isibaso da, teda aga amago te we selama, tama aga ama tau selama, te wai ame nao.' Mosesgo te po wai. * ²⁵ Tama polobadu te ama solo te nogo a naga me si te da tomode bidai. Tama gomunai bidi aga we selama, bidama, isai, tiali goli agai wai meni yai. Tama aga ama mego te ama isiyu taga pali we sai. ²⁶ Tama tomo bidigo me te tiwai naga yali, tama te tomo bidi tudi badu bidigo me tiali, tama naga tede pelama, te a naga olama me badu nogo si wali bidiba usu nigi pai dao. ²⁷ Tama te bidi dabe tigidaligo wai meni badi isila silali, tama nosali mu te we me isai.

* 22:24: Bom 25:5

²⁸ Tialima, nago po wao. Te isali bidi dabe ma hodalo bo sogo, te we dego we mu te bidi a naga olama me badu nogo si augwalide bidigowe? Nago koneani, tigidaligo te we naga sai dao,” Sadyusi bagego te po wai.

²⁹ Tiali goli Jisago augwalibolo po wei poneyo, te po wai, “Dagego te Godigo bukude wali po konebeo. Tama dagego te Godigo bomo me konebeo. Tama tibaso, dagego geda muyu, te po obao. ³⁰ Magi baso meni. Te isali bidi dabe augwali ma hodalo bo sogo, te bidi dabego te we sabo se me egobeo. Menio. Te augwali olo te dagalude bidibo mobo bidi ensel bidibo gilama tiwai bidaluai bao. ³¹ Tiali goli, te isai bidi dabe ma hodaluai bao wali po, te pode eno dagebolo ma hanalu obao, ma Godigo te dagebolo wali po te dagego me nedebewe? Agai te po wai dao, ³² ‘Ena da, te Abrahamgo God me, ena te Aisakgo God me, ena te Jekopgo God me bidalubo dao,’ Godigo te po wai. Tama te po page e dao, God aga te isila silali bidi dabego God menio. Aga te ula dali megı bidibo bidi dabego God dao,” Jisago te po wai. *

³³ Tede sisinagasali we bidi hauwa augwaligo te po wabo odolama, tama augwali agai te wali pode noma mu salio.

Godigo polalubo bomo yai po
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

³⁴ Jisago te wali pogo te Sadyusi bagego pedauwali paniai. Tama te Farisi dabego te po odama, tama augwali aga pageba sisinagasali. ³⁵ Tama augwali tomode te bomo yai po page koneai bidi me deli bidali. Agai Jisas usu siyu hanalu wainogo yali, ³⁶ “Tisa, po ola mabo bidi, te Godigo bomai po tigidali tomode mena pogo te tigidali gasa bomai po te aiyaba elaluama, tama te genuai mu dawe?”

³⁷ Tama Jisago agabolo te po wai, “ ‘Genuai Bidi da aga nago God dao. Te nago aga godolo ebo te nago homu tigidali me, te nago noma tigidaligo me, te nago homu kolesaga tigidali agaba munama, tama aga nago godolo mu yao.’ * ³⁸ Te bomai po aga te genuai elalubo, tama aga te polalubo mu dao. ³⁹ Tama te bomai poba daganalubo po aga te tiwai dao. Te e dao, ‘Nago naga digi godolo ebo te kolesaga tiwaigo te nago bidi hasi dabe augwali dali wiegi yai homu elama godolo yao.’ * ⁴⁰ Te bomo yai po side te tigidali bomo yai po page me, te Godigo po pusali bidi profet dabego po page me, te po side naga elalubo dao,” Jisago te po wai.

Jisago te Farisi dabebolo te Kraıs po hanalu wai
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Te Farisi dabe augwali Jisas pageba sisinama bidalubadi, tama agai augwalibolo hanalu wai, “Dagego magi homu te Godigo sa muani bidi Kraıde ebawe? ⁴² Aga te dego hani bidi dawe?” Tama augwaligo agabolo te po wai, “Te Devitgo hani bidi dao.” ⁴³ Tama agai augwalibolo te po wai, “Tialima magi baso Godigo Mobo Bidigo Devitbolo e homu kolesaga menama, tama Devitgo aga Genuai Bidi da nogi waliwe? Agai e po wai,

⁴⁴ ‘Genuai God agai eno Genuai Bidibolo weyu, te po wai, “Nage eno dolo nogo badu duayao, tama te eno nago boi bidi dabe nageba munama, tama

nago dologoba mubo sogo pedelabo tonalua.*

⁴⁵ Dagego suao. Devit aga digi aga Genuai Bidi da nogi waligo da, teda magi baso dagego aga te Devitgo hani bidi naga da po waliwe?"

⁴⁶ Tama niwai bidi me deligo Jisasgo te po wei ponabo te usu menio. Tama te side augwali agade wi ebo gagalali, tama nosali augwaligo agabolo te magi nai po me hanalubo menio.

23

Te bomai po page ola mabo bidi dabe dali, te Farisi dabe dali sigo ebo kolesaga

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Te Jisas agai te Farisi dabego po aiyaba elaluama, tama te sogo tama agai po te we bidi dabe dali, aga wali bilibo bidi dali, augwalibolo te pusali. ² Agai e tiwai po wai, "Te bomai po page ola mabo bidi dabe dali, te Farisi dabe dali, augwaligo dagebolo te bomo yai po ola mabo dao, te Mosesgo yali gilama ebo dao. ³ Tama tibaso, te tigidali po augwaligo dagebolo ola mabo po te dagego odama, wali pao. Tiali goli augwaligo ebo kolesaga, te kolesaga dagego wali pigimio. Menio. Augwaligo po hauwa obadi, tiali goli augwa digi augwaligo te po me wali pabo menio. ⁴ Tama tiyu, augwaligo te mesegaluai sege te bidi dabe augwali nageba ugwadu muaibao, tiali goli augwa digi augwaligo dwasianunu me nogo danigo naga me te tola selama, te sege tolobo bidi dabe augwali tau me sogobeo. ⁵ Augwaligo ebo kolesaga tigidali te we bidi dabego augwali genuai nogi yai bidi da olama sumainogo tibo dao. Awe, te bomo yai po wali peyu, augwaligo te Godigo po aşani nogo mo dali, te wiani dali, augwa tigide mubo dao. Tama augwa gudali ugwa sesegede te sesemo elalubo dao. Tiali goli te we bidigo augwali sumainogo augwaligo te nogo mo me te wiani me te sesemo me, augwaligo te nai genuai mu nigilama mubo dao. * ⁶ Augwaligo te genuai nai da tubo side te polalubo ni namide duabo godolo elama, te nai hasia sabo homu ebo dao, tama te bomai po ola mabo bede me te polalubo wiegi yai ni namide naga duabo dao. ⁷ Augwaligo te we bidi dabego augwali te bidi sisinama bidibo madi tomode te augwalibolo te we bidigo siade da wabo godolo elama, tama augwaligo augwalibolo nogi weyu, te po ola mabo bidi eno tisa da po wabo godolo ebo dao."

⁸ "Tiali goli, te bidi dabe augwaligo dage nogi eyu, 'Tisa, po ola mabo bidi da' olamuo. Menio. Te bidi me deli naga te aga dagego te po ola mabo bidi dao, tama dage tigidali te ama dede ama dede naga bidibo dao. ⁹ Tama e tode te bidi me delibolo te dagego aya da po me wagio. Te bidi me deli naga te dagego Aya dao, te aga dagalude bidibo dao. ¹⁰ Tama augwaligo dagebolo nogi nogi eyu 'Tobolu bidi' po me olamuo. Dagego tobolu bidi deli bidibao, aga te sa muani bidi Kraisi dao. ¹¹ Dage tomode dagego genuai bidi aga te dagego se bidi bidao. ¹² Magi baso meni, bidi mego aga digi aga nogi ugwaba sabo bidi, te bidi Godigo aiyaba muaibao. Tama bidigo aga digi aga nogi aiyaba elalubo bidi, te aga genuai nogi Godigo agabolo mawaibao," Jisasgo te po wai.

* **22:44:** Tib 110:1 * **23:5:** Nam 15:38; Bom 6:8; Mat 6:1

Jisargo te bomai po page ola mabo bidi dabego dwai kolesaga ebo po augwalibolo wali

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ “Dage te bomai po page ola mabo bidi dabe me, dage Farisi dabe me, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao, dage tibo po wabo bage. Te Godigo we bidi tonalubo kolesaga tomoba pabo tu te dagego te we bidi augwaligo gesabidiba te tu palibo dao. Duga digi te tomoba me pabo meni, tama te we bidi augwali te tomoba painogo ebadi, te dagego augwali pabo tu palibo dao. ¹⁴ [Dage bomai po page ola mabo bidi me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu te pedelaibao, dage tibo po wabo bage. Dage te augwa bidi isai we dabe pageba pelama, tama dagego te ugwadu homugo naga po augwali dali olama, tama augwaligo be me doado bage wi sabo dao. Tama dagego gedu haluasa po bobobage weyu, duga te dwai se yali po geme dualiyu tebo dao. Tama tibaso, te dwai se wei ponabo sogode te dageba asabo sege te dwasianu menio.]” Jisargo te po wai.

¹⁵ “Dage bomai po page ola mabo bidi dabe me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao, dage tibo po wabo bage. Dage te tamu aide badi, te tode dali bilibao, te bidi me deli gegelama, tama te bidi me deli aga dage dali bilibo bidi sainogo dagego homonama gegebo dao. Aga te dage dali bilibo bidi pedalama, tama dagego aga te moni sia dabo buluba pomainogo ilibo dao, te duga tiwai ilibao. Dagego aga te dwai se ebo tomoba kegelama, tama agai ebo dwai sego dagego ebo dwai se aiyaba mu elalubo dao,” wali.

¹⁶ “Dage gedu widai bagego te bidi dabe augwali tu ola mawainogo ebao, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao. Dagego e tiwai po te bidi dabebolo ola mabo dao, “Te nago po daŋ omainogo eyu da, te Moni Lotu Be tempel nogi olama, tama mu po dao wao. Tiali goli nosali nago te daŋ wali po togoyu da, te usu dao, te sege menio. Tialima, nago te Moni Lotu Be tempel tomode elalubo wiegi yai kapa gol nogi ilama, tama mu po da wabo si da, teda nago te po wali se tiwai yao, togolamuo.’ Dagego augwalibolo te po ola mabo dao. ¹⁷ Dage esela pelama gedu widalio. Magi nai da te polalubo nai dawe? Ma, te gol da, te polalubawe? Ma, te Moni Lotu Be tempelgo te gol wiegi yai ilali, ma te da te polalubo nai dawe? Te be tempel polalubo dao. ¹⁸ Tama dagego te po me augwalibolo ola mabo dao, “Te bidigo aga po daŋ omainogo eyu da, te Godibolo olo mabo ofa ebo sai nogi ilama, mu po dao wao. Tiali goli nosali agai te daŋ wali po togoyu da, te usu dao, te sege menio. Tiali ma, agai te ofa saide muani olo mabo nai nogi ilama, tama mu po da obaso da, teda agai te daŋ wali po wali se tiwai yao, togolamuo.’ Dagego te tobage po augwalibolo ola mabo dao. ¹⁹ Dage gedu widalio. Magi nai te polalubo naiwe? Ma, ofa polalubawe? Ma, te ofa ebo sai yaligo te ofa wiegi yai ilaligo, te polalubo naiwe? Te ofa ebo sai te polalubo nai mu dao. ²⁰ Tama tibaso, bidigo aga po daŋ omainogo eyu, tama te Godibolo olo mabo ofa ebo sai nogi ilama, mu po dao obaso da, teda agai aga po te ofa ebo sai nogi dali, te saide muani nai tigidali dali side agai po olama daŋ walali. ²¹ Tama bidigo te Moni Lotu Be tempel nogi ilama, mu po da obaso da, teda aga po me te tempel be dali, te tempel bede bidibo bidi God dali, te side te po daŋ walobao. ²² Tama bidi mego dagalu nogi ilama, mu po da wali da,

teda agai te po badi, te Godigo duabo sia sai dali, te sia saide dulalubo bidi dali, te side te wali po daş walobo dao.” Jisasgo te po wai.

²³ “Dage bomai po page ola mabo bidi me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao, dage tibo po wabo bage. Dage te dwasianu bomai po wali peyu, te tigidali gide elalubo dwasianu nai te kaya dabe dagego nogo si bugulama, deli te Godibolo menama, tama nogo a naga olama me badu nogo me si me si dagego sabo dao. Ao, te usu dao. Tiali goli dagego te bomu yai po genuai tigidali me badu sula tagalali, te bidi dagalobo doloba pai kolesaga me, te bidi homu dene eyu tau sabo kolesaga me, te bidi dabe dali dolo şe naga ebo kolesaga me dao. Te Godibolo nogo si nai bugulama deli mabo bomai po badi, te po dagego tagaligio, tiali goli e tobage te genuai bomai po te şe dagego mu iyao. * ²⁴ Dage gedu widai bagego te bidi dabe augwali tu ola mawainu ebao. Dagego te aşi te dwasianu dinai dali tuidali weyu, dagego te aşi osola suainogo te nami ugwaba gelebo dao. Tiali goli te kibu kamel dagego sese dalobo dao,” wali.

²⁵ “Dage bomai po page ola mabo bidi me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao. Te daide dage te dwagi yai bidi dabe tiwai dao. Tiali goli dagego homu kolesaga tomode te nai wi sabo kolesaga me te tigigo ebo kolesaga paşanama, te kolesaga wali pabo dao. Dage da, te aşi tubo kap me plet pou te bulu badu naga penebo bidi tiwai dao. ²⁶ Nage Farisi, nage gedu widai. Hasia bolo nago te kap tomode elalubo pobeke bage penao, tama te kap bulu badu me te hogomu meniama usu elaluaibao.”

²⁷ “Dage bomai po page ola mabo bidi me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao. Dage te guş page ola be augwaligo te tedela yai pengo pilali tiwai dao. Bulu badu da, te bidigo subo dwagi yai ilali, tiali goli tomode da, te isai bidi dabego dili dabe me te tigidali dwai meda yai mobia pai nai te paşanalubo dao. ²⁸ Dagego me te tiwai naga elalubao. Te bidi dabego dage tigi subo da, augwaligo da dage doloba pai bidi dabe da te homu ebao. Tiali goli tomode da, dagego te tibo po wabo kolesaga me te bomai po sela şabo kolesaga paşanalubo dao,” Jisasgo te po augwali dali wai.

Jisasgo te bomai po page ola mabo bidi dabe augwali dwai dene sabo po wali

(Luk 11:47-51)

²⁹ Po ma weyu, agai te po wai,” Dage bomai po page ola mabo bidi me, dage Farisi dabe dali, hobede ya. Dageba te dwai sogo mu pedelaibao. Dagego te polobadu po pusali bidi profet dabe guş pagede masigi be şenama, tama te polobadu bidali doloba pai bidi dabe muani guş page au ilibo dao. ³⁰ Tama tiyu, dagego e tobage po obao, ‘Da te polobadu waşi dabe bidali sogo da bidigi sogo da, teda dago te Godigo po pusali bidi profet dabe augwali elibo me tau sigi menio.’ ³¹ Dagego te pogo ola mani, dage da te polobadu po pusali bidi dabe elali te bidi dabego wai dabe te dage megi e bidalubao. ³² Tama tibaso, megi da dage pelama, duga waşi dabego yali dwai kolesaga usu nigi pao. ³³ Dage dwai hasamani dabe dao. Dage dwai hasamanigo wai pulubi dao. Godigo dage po tu ilibaso, tama dage te dwai sia dabo madi pageba paibao. Mena tama dage menadu wi paibawe? Menio. ³⁴ Tama tibaso, eno

* 23:23: Prs 27:30

te Godigo po pusabo bidi meba badi, tama te wiegi yai homu konea palabo bidi me, te Godigo po ola mabo bidi augwali dageba tagala palabaio. Tama te bidi dabe meba dagego ela muyu, tama meba te ni pedaide eliyu, tama meba dagego homo yai po ola mabo be tomode bigo eleyu, dene mawaibao. Tama dagego augwali te hanu me delide ela gudulama, tama gasa hanu meba dagego augwali pobasa pabo se yaibao. ³⁵ Tama tibaso, te doloba pai bidi dabe augwali e tode bidaluali, tama te bidi dabego augwali ela silalio, te sege dugade naga elaluaibao. Augwaligo te doloba pai bidi dabe ela silali, te wiegi yai bidi Abel gagalasa pelama, te Sekaraia teba usu nigi palio, te Berekiago ogwa, aga dagego te Moni Lotu Be tempel tomode ela muani, te dwasianu be daj togali me te ofa muabo sai te si tomode dagego Sekaraia ela muani. ³⁶ Eno mu po dagebolo obe dao, te dwai se yali sege tigidali te megie e tode bidalubo we bidi haniba mu pedelaibao,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te Jerusalem hanude gela walali
(Luk 13:34-35)

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem, nago te Godigo tagala palali bidi profet dabe augwali ela munama, tama nago te Godigo nageba tagala palali se bidi masigi sanama, augwali me ela muanio. Hauwa sogo mu eno nago we bidi sisinainogo ebadi, te so ba kakarukgo te aga wai dabe augwali te bogo dologoba sisinibo tiwai, tiali goli dagego hagela yai dao. ³⁸ Dagego odao, megie da, dagego bulu da te olo elaluaibao, tagalai dao. ³⁹ Awe, eno dagebolo obao, te dagego ena ma sugobeo, tama bidama nosali sogo usu nigi pelama, tama te sogo dagego te po enade waibao, ‘Dago homugo te Godigo te Genuai Bidigo nogide asali bidi dali wiegi yai se yao,’ dagego te po waibao,” Jisasgo te po wai.

24

Jisasgo te Moni Lotu Be tempel dolaibao po wali
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisasgo te Moni Lotu Be tempel tagalama pobadi, tama aga wali pabo bidi dabe augwali aga pageba asai. Augwaligo te tempel bego haniani be dabe agabolo ola mawainu yai. ² Tiali goli agai po augwalibolo wei ponoyu, te po wai, “Awe, dagego te haniani be dabe tigidali suao. Eno mu po dagebolo obao, augwaligo e gasa masigi daide ugwadu manama elalubo masigi dabe, te me gogolama me sula tagalogobeo. Te tigidali augwali pebedelama, te toba aiyaba sasawaibao.” Jisasgo te po wai.

Jisasgo sege hauwa pedalabo po wai.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Te aga pelama, tama te dwasianu bulu du Oliv teba sabolama, aga tede dualaluyu, tama aga wali bilibo bidi dabe naga augwali aga pageba aselama, augwaligo te po wai, “Nago dabolo wao, nisu sogo te Moni Lotu Be tempel dolobo se pedelaibawe? Magi se bolo hasia pedelama, dago koneai elalubadi, nage ma asiyu e to siligowe?”

⁴ Te Jisasgo augwaligo po wei ponoyu, bomonama te po wai, “Bidigo dagebolo tibo po olama, tama dagego te mu po dao homu idali weyu, dage dua dao. ⁵ Magi baso meni. Bidi hauwa aselama, augwaligo eno nogi nogi ilama, tama augwaligo te po waibao, ‘Ena digi ena te Godigo

sa muani bidi Kraisi dao.' Tama augwaligo te we bidi hauwa ili po ola mawaibao, te augwali gasa tũa paibao. ⁶ Tama dagego te moni wabi hwibo kulukulu dali te wabi hwibo po sabilibo po odaibao. Dagego odama, dage midigi polo selama noma sigio. Te se bolo pedelaibao, tiali goli te to de dagalu si silabo sogo me elalubao. Te nosali mu pedelaibao. ⁷ Awe, tama genuai hwiyu, bidi hani me deligo te wabi te gasa genuai bidi hani dali hwi yaibao. Tama me tuni bidigo bidi hani te gasa tuni bidigo bidi hani dali wabi hwiyu hwi yaibao. Tama haniani bulu habu badu genuai nai nasi ela ela paibao, tama to me mali ela ela paibao. ⁸ Te tigidali se te wego wai ame nainogo hasia dene ebo te tiwai pedelaibao," wali.

⁹ "Te tebo sogo augwaligo dage selama, dene ilama, sege mobadi yaibao, tama augwaligo dage ela muaibao. Tama tigidali we bidi hani augwaligo dwai homu mu dagebolo yaibao. Magi baso meni, eno nogi dagede elalubaso augwaligo dage dali tama tiaibao. ¹⁰ Tama tebo sogo te we bidi hauwa augwaligo enade konealubo po daw wali tagalama, tama augwaligo augwa ama dabe boi bidigo nogoba munama, tama augwa me augwa digi augwa ama dabe dali boi bidi yaibao. ¹¹ Tama te tibo po pusubo bidi profet dabe hauwa pedelama, tama we bidi hauwa tibo po ola mawaibao, augwali gasa tudu kegasa pomainogo yaibao. ¹² Tama te dwai kolesaga ebo hauwa mu pedeliyu, tama te bidi hauwago gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga kedauwa saibao. ¹³ Tiali goli, mena bidi aga te to dagalu silibo side bomonama bidali bidi da, teda Godigo aga ma dobola saibao. ¹⁴ Tama augwaligo te Godigo we bidi tonalubo kolesaga po, te wiegi yai po te tigidali to habu badu pusaibao, te po tigidali tode bidibo we bidi augwaligo odomainogo, tama nosali gana digi te to, de dagalu si silabo sogo te pedelaibao," Jisago te po wai.

Dwai nai mu pedelaibao

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Jisago te po me wai, "Te polobadu bidali bidi Daniel agai Godigo po pusuyu, te dolobo gasa dwai naide po pusali, polobadu. Tama dagego te dwai nai te magi dwai se isawai wiegi yai bulude bidibo sueibao. (Bidigo te po nedebaso da, agai homugo bugagia koneao.) * ¹⁶ Tama te se pedelabo sogo te Judia tode bidibo we bidi augwali te bulu duba wi pao. ¹⁷ Tama te be daide ugwadu bidibo bidi te aga be aiya dulama, te doado bage me sigilugobeo, aga wi naga pao. ¹⁸ Tama te sogo gide bidibo bidi, te aga tudiba begelama, aga gudubo ugwa bede me sigi pelamuo, olo wi pao. ¹⁹ Te haliga yai we dabe me te sogode te we dabego wai ame mobadi te augwali hobede mu dao. ²⁰ Dagego gedu haluasa po waiyo, te dage te kedau ebo sogo ma te Sabat sogode wi pidali weyu tama tiao. ²¹ Te sogo da, te sege genuai mu elaluaibao. Te e to gesi sogo elalubadi te megi e sogode te usu nagasu, te tiwai sege te polobadu munu me pedalobeo. Tama nosali me te tiwai sege munu me ma elalugobeo. Menio. ²² Tama Godigo te genuai sege elalubo sogo togogi menigi da, teda te tigidali we bidi mu doligi dao. Tiali goli God aga te sa muani we bidi augwalide homu konealua. Tama tiyu, augwali tobade agai te sogo togwaibao" wali.

* 24:15: Dan 9:27; 11:31; 12:11

²³ “Te sogode, te bidi me deligo dagebolo e tobage po waibao, ‘Suao, te Godigo sa muani bidi Krai ede bidibao,’ ma ‘Ude bidibao’ obaso da, teda dagego homu te poba me daş olamu dao. ²⁴ Magi baso meni, te bidi meba aselama, tibo po e tiwai waibao, ‘Ena Krai, te sa muani bidi dao,’ ma ‘Ena te Godigo po pusubo profet bidi me deli dao,’ te tobage po waibao. Tama augwaligo bidi noma sabo bomai ş genuai eyu, tama haniani haniani ş yaibao. Augwaligo te we bidi God aga sa muani bage tibo po olama, te dwai ş ebo tomoba kegai hagede tebo dao. Tiali goli, te usu egobeo. ²⁵ Odişo, te ş pedelasişbadi eno dagebolo te po hasia bolo wai dao. ²⁶ Tama tibaso, augwaligo dagebolo te po waibao, ‘Suao, aga u badu te bidi meni yai madi bidibao,’ obaso da, te dage te badu me sugi pelamuo. Ma, augwaligo te po waibao, ‘Suao, aga te be tomode geme dualalubao,’ obaso da, te dagego te poba homu daş me olamu dao. ²⁷ Magi baso meni, te dagalude te be sele ula ebo sogo, te ula te sia ge pedalobo badu pedalama, tama te ula ebogo te sia ge dega saboba me pabo dao. Tama te Godigo Bidi Mu ma asobo sogo te tiwai naga pedelaibao, hania mu pedalaibao,” te po wai.

²⁸ “Te isali hasa tigi elalubo madi, te pesageba te tigi mi tubo ba dabe augwali deliba sisinagasaibao,” Jisago te po wai.

Godigo Bidi Mu nosali asaibao

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Te sogo te genuai seş yali te silai madi, tama polo te sia ge hulia selama, tama te polua ula me egobeo, tama te hş dabe dagalude tulaluaibao. Tama te dagalude bomai nai te tş mali tiwai elama, geş page yaibao. * ³⁰ Te tebo sogo te Godigo Bidi Mugo daş te dagalude pedelaibao, tama te tşde we bidi hani tigidali augwali augwa nogo pagasa moni gela waibao. Tama augwaligo te Godigo Bidi Mu te dagalu pş daide ugwadu dualasa asobo sueibao, tama aga genuai bomo me genuai ula dali dulaibao. ³¹ Tama aga mobo bidi ensel dabe tagala palama, augwaligo te bu wabo nai biugel bomonama mu bu ola asaibao, tama augwaligo aga te sa muani we bidi dabe sisinaibao. Te augwali te tş bogo me si me si yali badu te we bidi sesa asiyu, tama te dagalu sesege badu mu usu nigi paibao, te we bidi sigi paibao,” Jisago te po wai.

Ni kayago te tş de dagalu si sisşbo sogo bodolu muani kolesaga yai

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Dagego te ni kayade koneişo. Te agai nologode te weş elaluyu, te gesi yabe pedalabo sogo, dagego koneaibao, te sogo te dwagi yai giliga nanobo si pedalainogo ebao, te po wabo dao. ³³ Te tiwai naga, nosali dagego te eno megi pusali ş tigidali pedalobode subo si, teda dagego koneageo, te tş dagalu si silabo sogo te pşba yagaselama, te e tşde elalubao po waibao. ³⁴ Eno mu po dagebolo obao, te megi e sogode te tşde bidalubo we bidi augwali me isisşbadi, tama te ş tigidali pedalaibao. ³⁵ Te dagalu de tş si da, te silaibao, tiali goli eno po da, te munu me sia sogobeo,” Jisago te po wai.

Niwai bidi mego te asobo sogo te bodolu me konegobeo

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

* **24:29:** Ais 13:10; 34:4; Ese 32:7; Jol 2:10, 31; 3:15; Ped 6:12, 13

³⁶ “Tiali goli mena bidi mego te asabo sogo te bodolu munu me konebeo. Te dagalude bidibo mobo bidi ensel dabe augwaligo me konebeo. Ogwago me konebeo. Aga Aya deligo naga te bodolu konealubo dao. ³⁷ Te polobadu mu bidali bidi Noa aga tõe bidali sogo augwaligo yali kolesaga, te kolesaga tiwai naga te Godigo Bidi Mu ma asobo sogode me augwaligo tama tiaibao. * ³⁸ Te polobadu te genuai aşi asişabadi, we bidi augwali te nai tuyu, te we dabe tuyu, te we siyu ela bidalubadi yaide, tama Noa te moni geba tomoba pai dao. ³⁹ Augwaligo homu kone me isama, te augwali tama naga bidiba homu yali, tama polo te genuai aşi asiyu, te we bidi tigidali dagalasa pela silali. Te yali tiwai naga te Godigo Bidi Mu ma asobo sogo tiaibao, augwaligo te asabo sogo bodolu konesiabadi.tama tiaibao * ⁴⁰ Tama te bidi si gide şe ebadi, tama Godigo me deli naga siyu, tama gasa me da, tede bidibadi tagalaibao. ⁴¹ Tama te we sigo te keli gagawai nai plaua nigibadi, tama Godigo me deli naga saibao, tama me da, tede bidibadi tagalaibao. ⁴² Tama tibaso, dagego bugagia tonalua. Duga Genuai Bidi ma asobo sogo, te dagego konegobeo. ⁴³ Dagego homugo te şede koneao, te be page bidigo hasia bolo te nisu sogo hulide te nai wi sabo bidi asobo te agai konegi sogo da, teda agai bugagia tonalugi baso, tama te nai wi sabo bidigo agai be aluama, te tomoba soabo si te me gogolama me sula tagaligi menigi da. ⁴⁴ Tama tibaso, dage me sisi elalua. Te Godigo Bidi Mu te me sogo dagego homugo konesiabo sogo te aga asaibao,” Jisasgo te po wai.

Wiegi yai şe bidi dali, dwai şe bidi dali side po digi po begelama wai (Luk 12:42-46)

⁴⁵ “Mena şe bidigo wiegi yai homu elama, tama agai aga genuai bidide homu keş pai bidi dawe? Te bidi aga genuai bidigo aga sa munama, te gasa şe ebo bidi augwali tonaluminogo, tama augwalibolo aga te nai mabo sogo te nai momainogo yai. ⁴⁶ Tama aga genuai bidi gasaba pelama, tama nosali ma asobode, tama te şe bidigo polobadu agai wali po selama, te şe bugagia yai suali da, teda te şe bidi aga homu wiegi yai pemene yagameo. ⁴⁷ Eno mu po dagebolo obao, teda agai te şe bidi aga te tigidali agai nai tonalubo bidi munama bidaibao. ⁴⁸ Tiali goli, te şe bidi dwai bidi bidibaso da, teda aga homugo digi aga te homu elama, te eno genuai bidi te polo me asogobe da homu eyu, ⁴⁹ tama agai aga dali deli şe ebo bidi dabe augwali elibo şe gagalaibao, tama agai te nai me te we me te bomai aşi tubo bidi augwali dali te aşi tubo şe gagalaibao. ⁵⁰ Tama te şe bidi aga genuai bidi ma asabo sogo sisi isabadi, tama me sogo agai te bodolu konesiabo sogo te aga genuai bidi ma asaibao. ⁵¹ Tama ma aselama, te genuai bidigo te şe bidi mu dolama, tama agai aga te tibo po wabo bidi dabe dali te dwai buluba munama bidaibao. Tede te augwali dwai gela weyu, tama augwa kele halua tuyu bidaibao,” Jisasgo te po wai.

25

Nogo si wegi manide po digi po begelama wai

¹ Jisasgo te po wai, “Te aga ma asobo sogo te Godigo we bidi tonalubo madi tomoba painogo ebo we bidi augwali te wegi mani nogo si tiwai

* 24:37: Gag 6:5-8 * 24:39: Gag 7:6-24

dao. Te bidi me deli megi tama we sabo bidi, aga asaiba wali. Tama te gesi wegi mani augwaligo augwa lam sole selama, tama augwali te gege peyu, te tũdu tiąba pelama, tama aga odasa asainogo yai. ² Tama a naga wegi mani homu kolesaga meni yai, tama me a naga wegigo wiegi yai homu kolesaga elaluai. ³ Te homu kolesaga meni yai wegi mani augwaligo lam sole sela asali, tiali goli augwaligo te ąi manabo wel dali me sela asobeo. ⁴ Tiali goli te homu kolesaga elalubo wegi mani augwaligo te ąi manobo wel te augwa botolde paąanama tama augwaligo te dali sela asai. ⁵ Te bidi te we sabo bidi aga polo asobe, tama te wegi mani tigidali gedu seęę elama tama augwali godege paii.”

⁶ “Tama huli tomode mu i me deli ola asai, ‘Te we sabo bidi aga asobao. Dagego aga te tũdu tiąba pelama tama aga odasa asao.’ ⁷ Tama olama, tama te wegi mani augwali tigidali hodaluama, tama augwa lam sole sisi elama dodolai. ⁸ Tama te homu kolesaga meni yai wegi manigo te wiegi yai homu kolesaga elalubo wegi dabebolo te po wai, ‘Dagego wel ąi me badu dabolo mao. Dago sole lam ąi sula sainogo ebuo.’ ⁹ Tiali goli te kolesaga yai wegi manigo po wei augwalibolo ponoyu, te po wai, ‘Te e wel ąigo te da me te dage dali usu egowe, egobewe, te dago konebeo. Te duga stua beba pelama, duga tedali abelegi pao,’ wali. ¹⁰ Tama augwali pelama, te wel ąi abelegi pai digi, tama te we sabo bidi aga asali. Tama te sisi elama bidali wegi mani augwali te be tomoba aga dali te we sabo genuai nai tubo madi pali. Tama bede bidibo bage augwaligo te be tũ bugagia paliai.”

¹¹ “Nosali te wel ąi abelegi pali te gasa a naga wegi ogwa we augwali aselama, tama augwaligo bego bego weyu te po wai, ‘Genuai bidi, genuai bidi, nago da be tũ dalao.’ ¹² Tiali goli agai po wei ponoyu, bomonama te po wai, ‘Eno mu po dagebolo obao, eno dage konebeo,’ wali.”

¹³ “Tama tibaso, dagego bugagia tonalua. Dage me, te dagego te aga asobo sogo me te bodolu me konebe dao,” Jisasgo te po wai.

Te po digi pode begelama te se bidi dabego mone sali po wai
(Luk 19:11-27)

¹⁴ Te Jisasgo te po me wali, “Te Godigo Bidi Mu aga ma asobo sogo e tiwai yaibao. Te genuai bidi me deli aga te digibulu bulu painogo ebo. Agai aga se ebo bidi dabe i olama, asobo si, tama agai nai dabe augwali nogoba osogo muai, augwaligo bugagia tonalumainogo yai. ¹⁵ Agai te se bidi deli deli augwaligo kolesaga me bomu homugo koneama, tama augwalibolo te mone dobawai. Me delibolo agai te bidi sese mone hauwa 5,000 kina mani, tama mebolo agai te bidi sese mone hauwa te 2,000 kina mani, tama mebolo agai te bidi sese mone hauwa 1,000 kina mawai. Agai tama tilama, aga pai. ¹⁶ Aga pai madi, tama polo te 5,000 kina sali bidigo te monede bisnis se elama, tama gasa mone te 5,000 kina sali, te moneba ugwadu daganani mone te profit mone dao. ¹⁷ Tama te 2,000 kina sali bidigo, agai me te monede bisnis se elama, tama gasa mone 2,000 kina te moneba ugwadu daganama sai. ¹⁸ Tiali goli te bidigo te mone 1,000 kina sali bidi aga pelama, tama agai te tę dedage dogolama, tama aga genuai bidigo mani mone te dedagede geme dualigi pai.”

¹⁹ “Bobobage sogo bidada pai madi, tama nosali te se bidi dabe augwa genuai bidi ma asai. Tama agai augwalibolo te mani mone

po dodolainogo yai. ²⁰ Tama te 5,000 kina sali bidi asali, tama agai te moneba ugwadu te 5,000 kina daganama sesali, tama te po wai, ‘Genuai bidi, nago mone 5,000 kina eno nogoba osogo muai dao. Suao, eno bisnis şe elama, gasa mone 5,000 kina ma sela muai dao,’ wali. ²¹ Aga genuai bidigo agabolo te po wai, ‘Nage wiegi yai şe bidi dao, nago enade homu keş pai bidi dao, nago wiegi yai şe mu yai. Nago dwasianu nai bugagia tonalualigo da, tama eno homugo nage te nai hauwa tonalubo bidi nigilaibao. Nago wiegi yai homu pemene ena dali yagasao,’ wai. ²² Tama bidigo te 2,000 kina sali bidi me aselama, tama agai te po wai, ‘Genuai bidi, nago te 2,000 kina enabolo mawai. Suao, eno bisnis şe ma elama, te eno gasa mone 2,000 kina ma sela muai dao,’ wali. ²³ Aga genuai bidigo agabolo te po wali, ‘Nage wiegi yai şe bidi dao, nago enade homu keş pai bidi dao, nago wiegi yai şe mu yai. Nago dwasianu nai bugagia tonalualigo da, tama eno homugo nage te nai hauwa tonalubo bidi nigilaibao. Nago wiegi yai homu pemene ena dali yagasao,’ te po wai.”

²⁴ “Tama te 1,000 kina sali bidi, te bidi me aselama, tama te po wai, ‘Genuai bidi, eno koneani, nago te nai ge bulasişwai goli, nago te nai sabo dao. Tama gasa bidi mego tş badu te nai wai telawai digi, tede nago te nai dabe sabo dao. Nage sesena pai bidi dao. ²⁵ Tama ena wi ebaso, nago enabolo te mani mone te 1,000 kina, te eno tş dedageba geme dualai. Te naga mone e dao,’ te şe bidigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

²⁶ “Tiali goli aga genuai bidigo po agabolo wei ponoyu, te po wai, ‘Nage dwai şe bidi dao. Nage şe hagela ebo bidi. Ma, nago bugagia koneani eno te nai ge bulasişwai goli, te nai siyu, tama gasa bidigo tşde telawai nai sabo te nago konebo dao. ²⁷ Tialima, nago magi baso eno mone te benkba muai meniwe? Nago te eno mone te benkba mugi sogo da, teda ena ma asobode te ena nai dali te gasa ugwadu daganani nai te profit mone dali sigi da. ²⁸ Tialima, dagego te mone 1,000 kina te bidi agade selama, te mone 10,000 kina munalubo bidibolo mao. ²⁹ Magi baso meni, te nai meba elalubo bidi augwali tigidali, te eno meba ma augwalibolo mawaibao, tama augwaligo nai umabo mu elaluaibao. Tiali goli, te dwasianu nai naga elalubo bidi, te agade eno te dwasianu nai me ma saibao. ³⁰ Tama e dwai olo bidi, dagego aga te be hulua si madi buluba sela şayao. Tama tede augwali dwai gela weyu, tama augwa kele ma halua tueibao,’ te genuai bidigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

Te Godigo Bidi Mugo tigidali bidi hani dagalaibao wali

³¹ Te po ma weyu, Jisasgo te po wai, “Nosali te Godigo Bidi Mu te tuni bidi ma asobode, tama tigidali ensel mobo bidi aga dali, te sogo aga te tuni bidigo wiegi yai sia saide dualagasaibao. ³² Tama tigidali tşde bidibo we bidi hani augwali aga gesabidiba sisinaibao. Tama agai augwali dobolama, tama hani si bugulama muaibao, tama te sipsip me meme tonalubo bidigo te sipsip hani tedaliba muyu, te meme hani tedaliba mubo gilama tiwai yaibao. ³³ Agai te sipsip dabe aga dolo nogo badu muyu, te meme dabe pobase nogo badu muyu ebo tiwai yaibao. ³⁴ Tama te tuni bidigo aga dolo nogo badu bidibo bidi dabobolo po weyu, te po waibao, ‘Dage da, te eno Ayago dage dali wiegi yai şe mu yai dao. Polobadu mu agai te tş nigali sogode agai

we bidi tonalubo kolesaga sisi ilama, tama tede dage bidabo madi sisi ilali elalubo. Dage aselama, te bulu tomoba dage asiąo. ³⁵ Magi baso meni, polobadu ena nasi dali bidibadi, dagego ena nai mawai. Ena ąi nogone ebadi, tama dagego ena ąi mawai. Ena gasa bulu bidi asobaso, tama dagego duga beba ena odasa pai. ³⁶ Ena ugwa meni badi, tama dagego ugwa ena mani. Ena gasi ebadi dagego ena bugagia tonaluai. Ena kalabuside bidibadi, tama dagego ena suagasai dao,' te tuni bidi agai te po waibao. ³⁷ Te po obaso, tama te doloba pai we bidi dabego po agabolo wei ponoyu, te po waibao, 'Genuai Bidi, nisu sogo dago suali, nage nasi elalubadi, tama dago nage nai mawai dawe? Tama nisu sogo nage ąi nogone ebadi, dago nage ąi maniwe? ³⁸ Nisu sogo dago suali, nage gasa bulu bidi asama, tama dago beba odasa paliwe? Tama nisu sogo nage ugwa meni baso, tama dago ugwa nage mawai dawe? ³⁹ Tama mena sogo dago suali, nage gasi elalubaso, ma nage kalabuside bidibadi, tama dago nage suagasu tau saliwe?' te doloba pai we bidi augwaligo te po hanalu waibao. ⁴⁰ Tama tuni bidigo po wei ponoyu, augwalibolo te po waibao, 'Eno mu po dagebolo obao, te tigidali se dagego te eno amanu e tiwai te nogi meni yai bidi dali yali wiegi yai se, te se dabe te dagego ena dali te yali dao.' Tuni bidigo te po waibao."

⁴¹ "Tama tuni bidi agai te pobase nogo badu bidibo we bidi augwalibolo e tobage po waibao, 'Dage haga yabo bidi dabe dao. Dage enade geda selama, tama dage te munu me sula sisabo siaba pao, te sia te Ayago sisi ilali elalubo, te dwai se yali tobolu bidi Satan aga wali bilibo mobo ensel bidi dabe augwali dali mumainogo yai. ⁴² Magi baso meni, polobadu ena nasi idubadi, dagego ena nai mabeo. Ena ąi nogone idubadi, tama dagego ena ąi mabeo. ⁴³ Ena gasa bulu bidi digi, tama dagego beba ena odasa pabeo. Ena ugwa meni badi, dagego ugwa ena me mabeo. Ena gasi elalubadi, ma ena kalabuside bidibadi, tama dagego ena suagaselama tau sabe,' tuni bidigo te po waibao."

⁴⁴ "Tama augwaligo me agai po wei ponoyu, te po waibao, 'Genuai Bidi, nisu sogo nage nasi ebadi dago suali, ma nage ąi nogone ebadi, ma nage gasa bulu bidi, ma nage ugwa meni yai me, ma nage gasi elalubadi, ma nage kalabuside bidibadi, tama dago nage me tau sabewe?' augwaligo te po waibao."

⁴⁵ "Tama agai augwaligo po wei ponoyu, te po waibao, 'Eno mu po dagebolo obao, te dagego eno megı e wali tobage se te e tiwai nogi meni yai bidi aga dagego tau me sabeo, te tobage se dagego enabolo me te ebeo,' te tuni bidigo te po waibao. ⁴⁶ Tama te bidi hani augwali te dwai dene genuai sigi paibao, te sesemane sogo dene iduabo bulude bidaibao. Tiali goli te doloba pai we bidi dabe augwali da, te sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula selama bidaibao," Jisasgo te po wai.

26

*Te tobolu bidi dabe augwaligo Jisas elabo po minama daw wai
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Te Jisasgo te po wali tigidali silama, tama te sogo agai aga wali pabo bidi dabebolo te po wali, ² "Dagego koneani, si sogo naga bidilama, tama te bo disawai nai tubo si nogi Pasova te pedelaibao. Tama

augwaligo te Godigo Bidi Mu te boi bidi dabego nogoba munama, tama augwaligo aga te ni pedaide walaibao,” wali. *

³ Tama te sogo tama te genuai pris bidi dabe me, te Juda tobolu bidi dabe badi, augwali te pris tobolu bidigo wiegi yai genuai beba sisinani, te aga nogi Kaiafas dao. ⁴ Tama augwaligo Jisas geme daų olama, tama aga ela muabo po miai dao. ⁵ Tiali goli augwaligo e tiwai po wai, “Dago te sę te toma tuyu olo bidibo wiegi yai side me egobeo. Tiyu te we bidi augwaligo wabi hwıbo sę hodolabuo,” te po wai.

Wego te denami ebo nai wel te Jisas toboluba gelali

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Te moni hanu Jerusalem pađe te dwasianu hanu nogi Betani elalubao, tama tede te bidi me deli nogi Saimon bidai. Polobadu te oiyabe gasi yai bidi bidama, tama te gasi silai dao. Tama Jisas aga te bidi Saimongo bede bididubadi, ⁷ tama we me deli aga pageba asali, tama gasagi yai denami ebo wel wiegi yai mu te wego te botol masigi elalubo sela asai. Te wel abelabo mone te genuai mu da. Tama agai te denami ebo wel te Jisas toboluba gelali, te aga nai tubo saide dulalubo sogo tiai dao. ⁸ Tama aga wali pabo bidi dabe augwaligo te tebo sulama, tama augwaligo homu dwai yai. Augwaligo te po wai, “Magi eyu te wiegi yai denami ebo wel olo dali hagawaliwe? ⁹ Tama te wiegi yai denami ebo nai wel te bidigo abelemainogo magi sogo da, tama dago genuai mone te naide selama, te magi nai meni yai bidi dabe augwalibolo magi dao.” Augwaligo te po wai.

¹⁰ Te Jisago augwaligo te po wabo koneama, tama agai augwalibolo te po wai, “Magi baso dagego sęę te e webolo mobawe? Agai wiegi yai kolesaga mu enabolo yalio. ¹¹ Tama te magi nai meni yai bidi dabe dage dali sesemane sogo bidaibao. Tiali goli ena da, te ena dage dali sesemane sogo me bidigobeo. ¹² Te e wego te wiegi yai denami ebo wel ena tigiba gelali, te agai ena te gų pagede muabo sę te megi e sisi ilali dao. ¹³ Eno mu po dagebolo obao, te tigidali tų habu badu te augwaligo Godigo dwagi yai gesi po pusigi pobaso da, tama tede augwaligo te megi e wego pidade yali sę po me augwaligo pusaibao. Tama agai yali sę kegeda pidali weyu, augwaligo teba homu munama koneaibao,” Jisago te po wai.

Judasgo Jisas te tobolu bidi dabego nogoba maiabo po daų wai

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Te Jisas wali bilibo bage te nogo si olama saęaęo si bidi te me deli, aga nogi Judas aga bulu nogi Keriot dao. Tama te wego te wel Jisago toboluba gelali sogo te bidi aga te pris tobolu bidi dabe pageba pelama, tama augwalibolo te po wai, ¹⁵ “Dagego magi nai enabolo mobaso, tama eno dage nogoba te Jisas mawaibawe?” wali. Tialima augwaligo te mone ge 30 agabolo mawai. Te masigi dabe te wiegi yai kapa nogi silva tego nigai masigi dao. ¹⁶ Tama te sogo agai Jisas te boi bidi dabe augwali nogoba mawainogo te deli sogo me sogo gegebo sę gagalama yai.

Jisas aga wali bilibo bidi dabe dali Pasova nai tuali po

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

* 26:2: Sai 12:1-27

¹⁷ Te polali side te bo disawai nai bret tubo sogo olo bidibo side, Jisas aga wali pabo bage augwali aga pageba aselama, tama augwaligo te po wai, “Nago homugo dago nago Pasova tuabo nai menade sisi ilagawe?”

¹⁸ Tama agai te po wai, “Dage te moni hanu tomoba pelama, tama dage te bidi me deli bidibo digi pelama, agabolo te po wao, “Te po ola mabo bidi agai te po walio, “Eno bodolu mani sogo te paba yagasalio. Nago bede te eno nai Pasova te ena wali pabo bidi dabe dali tuaiba,” te po walio.’ Te be page bidibolo te po wao,” Jisago te po wai.

¹⁹ Tialima, aga wali pabo bidi dabego te Jisago augwalibolo wali po selama, te tiwai yali, tama augwaligo te Pasova tubo nai sisi ilali.

²⁰ Tama be pio ebode aga te aga wali pabo bidi te 12 bidi dabe dali te nai tubo tebol sai pađe dualama bidai. ²¹ Augwali nai tuyu bidibadi, tama agai te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, dage tomode me deligo ena te boi bidi dabego nogoba mawaibao,” wali.

²² Tama augwali te pode homu seğe mu ebaso, tama deli deli bidibo bage augwaligo agabolo hanaluyu, te po wai, “Genuai Bidi, ma ena dawewe?”

²³ Tiali goli agai po wei ponoyu, te po wai, “Te ena dali tubo nai sainu e pouba aiya nogo mubo bidi, agai ena te boi bidi dabego nogoba mawaibao. ²⁴ Te Godigo Bidi Mu aga pabo tu po augwaligo te bukude polobadu aşani, tama te tuđu aga peyu, tama isaibao. Tiali goli te Godigo Bidi Mu te boi bidi nogoba muabo bidi da, hobede mu ebao. Te aga idago te bidi aga me ame negi menigi sogo da, te usugi da,” Jisago te po wai.

²⁵ Judas aga te boi bidi nogoba mani bidi, agai po wei ponoyu, te po wai, “Po ola mabo bidi, ma ena dawewe?” Jisago agabolo te po wai, “Awe, nago te tiwai po obao.” Jisago te po wai.

Jisago bret me wain ađi aga wali bilibo bidi dabebolo mani

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Ko 11:23-25)

²⁶ Augwali nai tudubadi, tama Jisago te bret selama, tama Godibolo nage usu da po olama, tama nogogo pebedelama, tama aga wali bilibo bidi dabebolo mani. Tama agai te po wai, “Dagego selama tuao. Te eno tigi dao.”

²⁷ Tama agai te wain ađi munalubo kap me deli selama, tama Godibolo nage usu da po olama, tama augwalibolo mani, tama te po wai, “Dage tigidaligo te ađi naga tuao. ²⁸ Magi baso meni, te eno kaneme dao. Augwaligo ena ela muyu, tama eno kaneme gelebogo te Godigo te we bidi ma dobola sabo gesi po te bomo menama mu dađi walaibao. Eno te kaneme gelebogo te hauwa we bidigo dwai se ebo te tagaliyu dagala şawaibao. * ²⁹ Eno dagebolo obao, eno te wain ađi munu me ma tugobeo, te sogo eno te gesi wain ađi dage dali te eno Ayago we bidi tonalubo madi tomode bidibo sogoba usu nagasaibao,” Jisago te po wai.

³⁰ Jisago te po silibo si, tama augwaligo Godigo nogi ugwaba sabo teđabi po ola silama, tama augwali te bedu buluba solama, tama augwali te Oliv bulu duba pai.

Jisago te Pitago aga tudiba muaibao po wali

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

* 26:28: Sai 24:8; Jer 31:31-34

³¹ Te augwali te Oliv bulu duba sabolama, tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Megi e sogo hulide dage da, te dage tigidali te enaba duga homu tigidali mubo şe tagalama tuloluaibao. Magi baso meni. Te Godigo polobadu wali po augwaligo te bukude aşani, te po tama wai, ‘Eno te sipsip tonalubo bidi elibaso, tama te sipsip hani dabe augwali tedali tedela wi paibao.’ Te aşani po elalubao.” * ³² Tiali goli ena işama tama ma hodaluama, tama ena dage asabo madi polasa te Galili tşba paibao,” Jisasgo te po wai.

³³ Pitago po wei ponoyu, bomonama agabolo te po wai, “E bage augwali tigidaligo te nageba augwa homu mubo kolesaga tagalama tolalueibao nago te tama po wabo digi, te ena da, ena tama me tegobeo,” Pitago te po wai dao.

³⁴ Jisasgo agabolo te po wali, “Eno mu po nagebolo obe dao, e sogo megı hulide, te ba kakaruk po wasiřbadi tama sela sogo nago po weyu, nago ena konebeo te po waibao.”

³⁵ Pitago agabolo te po wai, “Bidi dabe augwaligo ena me nage dali ela muyu da, teda te usu dao. Tiali goli, eno nage konebeo po munu me wagobeo. Mu menio,” Pitago te po wai. Tama tigidali aga wali pabo bidi dabego te tiwai po naga wai.

Jisasgo gedu haluasa po te Getsemani gide wali

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Tialima, Jisas augwali dali gasa badu te augwaligo nogi yali te Getsemani teba pai. Tama aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Dage ede dualama bidaluao, tama ena u badu pelama, gedu haluasa po wagi pobao,” te po wai. ³⁷ Tama agai Pita dali te Sebedigo ogwa si selama, augwali hodobo pai. Tama megı da, aga homu seęe elama, tama aga homu dene dwai mu yalio. ³⁸ Agai augwalibolo te po wali, “Eno homu seęe mu ebaso, pade ena isainogo ebao. Dage ede bidiyu, tama ena dali tonaluyu, godege pigimio.” ³⁹ Tama aga dwasianu gana obaba pelama, tama aga pabo gesabidiba degasa dulama, tama gedu haluasa po weyu, bomonama te po wai, “Eno Aya, te usu da wida, teda nago enade te elalubo kap dagala şayao. Tiali goli nago eno homu kolesaga wali me pelamuo. Menio. Nago naga homu kolesaga naga wali pao,” wali.

⁴⁰ Tama aga wali pabo bidi dabe bidiboba aga pelama, tama suali, augwali godege pila muai. Tama agai augwali hodolama, tama Pitabolo agai te po wai, “Magi yaliwe, dagego ena dali te dwasianu sogo tonalugobewe?” ⁴¹ Dagego tonaluyu, gedu haluasa po wao. Tiyu dage usu sabo dwai kolesagago te dage aiyaba elalugobeo. Mu tama, dagego homugo te wiegi yai se naga yaibao. Tiali goli, te dagego bomu usu egobeo,” wali.

⁴² Aga si sogo ma pelama, gedu haluasa po te aga dene sabode te tiwai po wai, “Eno Ayao, tama te kapgo ena ela soabo usu me egobe da homu elama, tama eno te kap selama, te aı tumai da wida, teda nago naga homu kolesaga wali naga pao,” te po wai. ⁴³ Tama aga ma aselama suali, augwali pila mubo suai. Augwali gedu seęe yalio. ⁴⁴ Tama agai augwali ma tagalama, tama aga pelama, gedu haluasa po sela sogo wagi pai. Te gedu haluasa po aga hasia wali tiwai, te naga agai ma walio. ⁴⁵ Nosali aga wali pabo bidi dabe pageba aselama,

* 26:31: Sek 13:7

augwalibolo te po wai, “Dage me pila mudu toma tudubawe? E dao odiąo, te sogo megı pedalalıo, te augwalıgo Godıgo Bıdı Mu te dwai seęe sai bıdı dabego nogoba mawainogo ebao. ⁴⁶ Dage hodaluao, tama da augwali tiąba pinao. Suao, ena augwalıgo nogoba maiabo bıdı aga te pąba megı yagasobao,” Jısasgo te po wai.

Judasgo Jısas te boi bıdı dabego nogoba mawai

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴⁷ Te Jısasgo po udubadı yaide, tama Judas, te aga wali pabo bıdı te 12 wali bıdı me deli, aga asalı. Tama genuai bıdı hani aga dali asalı, tama augwalıgo te bobobage hwaę ge me waıbi me nogode tulama asai. Te genuai pris tobolu bıdı dabe dali, te Juda dabe tobolu bıdı hani dabego augwalı tagala palobaso asalıo. ⁴⁸ Tama aga te augwali nogoba maiabo bıdıgo, agai e tiwai po me deli augwalibolo usu selama mani, “Te eno bıdı me deli aga dali ena kisa sigi paibao. Te bıdı aga Jısas dao. Dagego aga naga daę olama, pageabi yao.” Te po wai. ⁴⁹ Tama aga polo Jısas pageba dolo aselama, tama te po wali, “Hulide dao, po ola mabo bıdıo.” Tama agai aga dali gesabi sebedi usu sagasai.

⁵⁰ Jısasgo agabolo te po wai, “Abagio, te nago aselama yainogo yalı seę, te seę nago polo tama yao,” wali. Megı da augwali aselama, nogo Jısasba munama, tama aga pageabi elama daę wai. ⁵¹ Tialıma, Jısas dali bıdı bıdı me delıgo agai aga bobobage hwaę ge kega sai. Tama agai te hwaęgo te pris tobolu bıdıgo seę bıdıgo olo togwa şanama, tıba tulaluai. ⁵² Tialı goli Jısasgo agabolo te po wai, “Te nago hwaę ge aga muani madi ma bulao. Tıdıdali bıdı te bobobage hwaę gego hwiıbo kolesaga ebo bıdı dabe, augwali te gasa bıdı dabego moni hwaę gego ela muaıbao. ⁵³ Nago eno bomo konebeo. Eno ena Ayabolo hanaluyu da, teda agai te ensel mobo bıdı hani umabo mu tagala palama, tama augwali dulama, ena tau sagasaıbao. ⁵⁴ Tialı goli, eno te tiwai ebaso da, teda te megı enade pedelabo seę pedalogobeo. Polobadu Godıgo po aşani bukude te enade megı pedelabo seę po aşai dao. Pedalomainao,” wali.

⁵⁵ Tama te sogo naga Jısasgo te aga sagasai bıdı hanibolo te po wai, “Dagego ena sagasiyu, tama dagego te bobobage hwaę ge me waıbi dabe tolasa asalı, te dage te nai wi sabo bıdı sainogo asobo tiwai yalı. Magı baso te tiwai yalıwe? Tıdıdali sogo ena te Moni Lotu Be tempel tomode bıdıyu, tama eno po te we bıdı augwalibolo ola madu geai goli, te dagego te sogo tama dagego ena me nogo daę me wabeo. ⁵⁶ Tialı goli te seę tıdıdali enade megı pedalobo te polobadu Godıgo po pusalı bıdı profet dabego bukude aşani po usu nainogo ebao,” Jısasgo te po wai. Tama aga wali palı bıdı dabe augwalıgo Jısas taga peyu, tama augwali wi pela silai.

Augwalıgo Jısas po tuę ela mani

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Te bomai po page koneai bıdı dabe dali, te Juda dabe tobolu bıdı dabe dali, augwali te bıdı Kaiıfasgo beba sisinama bıdıluai. Te Kaiıfas aga te pris bage tuni bıdı mu dao. Tama te Jısas nogo tulama daę wali bıdı dabe augwalıgo aga te Kaiıfasgo beba odasa palıo. ⁵⁸ Tama Pita Jısas aga wali pai, tialı goli aga đıgıbulu gana dwasianu bıdı. Aga te tuni bıdı Kaiıfasgo obo tomoba pelama, tama te enesıgi bıdı dabe dali te be mesalode dulaluai. Agai te magı seę Jısasde pedalobo te agai sula

sainogo yali. ⁵⁹ Te pris tobolu bidi dabe dali, te tigidali kaunsil dabe dali, augwaligo te Jisasde tibo po omainogo yabo bidi dabe gegebo şę yali, tama augwaligo aga ela muabo po daų wabo tu gegemainogo yalio. ⁶⁰ Tama bidi hauwa pedelama, tama tibo po dabe agaba walio. Tiali goli augwaligo aga elabo te dwai şę yali te po gegali te usu me ebeo. Tiali goli nosali bidi me si aselama sabolali. ⁶¹ Tama te bidi sigo te po walio, "Te bidigo te po wai dao, 'Eno te Godigo Moni Lotu Be tempel aluama degebode, tama sela sogo eno ma şę ebo usu yaibao,' agai te po wai dao," augwali sigo te po wai. ⁶² Tama te pris tuni bidi doligulama Jisasbolo te po wai, "Nago te po me deli wei ponosiąma ebawe? Magi yaide augwaligo te po dabe nagebolo togolobawe?" wali. ⁶³ Tiali goli Jisago po me wabeo. Tama te pris tuni bidigo agabolo te po wai, "Te nago dabolo mu po naga omainogo eno nagebolo te bidibo ula elalubo Godigo nogide te po hanalu obao, nage te Godigo sa muani bidi Kraiss, te Godigo Ogwa dawę, ma meniwe?"

⁶⁴ Jisago agabolo te po wali, "Awe, nago po wali ena te tiwai dao. Tiali goli eno dagebolo obao, nosali dagego te Godigo Bidi Mu te Tigidali Bomo Elalubo Godigo dolo nogo badude dualalubo sueibao. Tama aga te ugwadu daide elalubo pęde bidama asobo, te me dagego sueibao," wali. *

⁶⁵ Jisago te tiwai po wali, tama te pris tuni bidigo te po odama, tama dwai homu mu eyu, tama aga gudali bobage ugwa pisilama, te po wali, "Agai Godibolo posobo po walio. Tama te bidi meba bolo agai e bidide po pusumainogo i wabo tagalao. Agai Godibolo posobo po walio. Megi tama te po wali dagego odali dao. ⁶⁶ Dagego magi homu ebowę?" Tama augwaligo po wei ponoyu te po wali, "Agai dwai şę yalio, tama aga isimainao," wali.

⁶⁷ Tama megi da augwaligo pesa Jisas gesabiba şawani, tama augwaligo nogo sugunama aga elali, tama mebago nogo kalago aga elama, * ⁶⁸ tama augwaligo te po wai, "Nage Kraiss, te Godigo sa muani bidi, nage te Godigo po pusubo bidi profet da wida, megi wao. Dego nage elaliwe, te nogi nogi ya," augwaligo te Jisas dali wai.

Pitago te po wali, "Eno Jisas me konebeo"

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Te augwaligo te şę Jisas dali ebadi, tama Pita te be mesalode dulaluai. Tama tede şę ebo we me deli aga pąba aselama, tama te po wai, "Nage me te Galili tę bulu bidi Jisas dali bidai dao," wali.

⁷⁰ Tiali goli Pitago po weyu, menio po te tigidali bidigo gedude bomonama, te po wai, "Eno nago te wabo po page konebeo." ⁷¹ Tama aga solama, te be bagulali obo mabo pąde bidai. Tama gasa şę we mego aga sulama, tama te pąde bidalubo we bidi augwalibolo te po wai, "Te e bidi da, te Nasaret bulu bidi Jisas dali bidali bidi dao." Te po wai.

⁷² Tama Pitago po geme ma dualiyu, bomonama te po wai, "Mu tamao, eno te bidi me konebeo." ⁷³ Nosali gana dwasianu, tama te dolaluali bidi meba augwali aselama, Pitabolo te po wali, "Mu tama, nage augwali hani bidi dao. Naga pogo nage haninani dao, nago po te Galili bidigo po wabo tiwai wabo dao," wali.

* 26:64: Dan 7:13 * 26:67: Ais 50:6

⁷⁴ Tialima megı da Pitago po bomo mu elama weyu, agai tibo po obaso da, teda Godigo aga ela mumainogo eyu te po wai, “Mu tamao, eno te bidi munu me konebeo. Mu menio.” Agai te po ola silai madi, tama polo te ba kakaruk po walio. ⁷⁵ Tama megı da Pitago Jisasgo aga dali wali po homugo ma koneanio, “Te ba kakaruk po wasıqıbadi, tama nago po sela sogo olama, te nago ena konebeo waıbao.” Tama Pita aga te bedu buluba solama, gela geninama mu wai dao.

27

Augwaligo Jisas te Pailat bidibo madi odasa pai
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Te be posa pabode, tama te tıgdali Godibolo nai ula mabo pris genuai bidi dabe badi, te Juda hani tobolu bidi dabe dali, augwaligo po minama, Jisas elabo po olama, tama deli homu elama te po daı wai. ² Augwaligo aga te alıgabo bonogo keınama, tama augwaligo aga selama, te polalubo genuai gavman bidi Pontius Pailat bidibolo magı pai.

Judas isalio
(Tpi 1:18-19)

³ Megı da Judas, te Jisas boi bidi dabego nogoba mani bidi, agai Jisas augwaligo po tı ebode aiyaba elaluama tama aga ela muabo homu ebo suai. Tama aga ge neyu, tama homu hasegeleyu yai, tama te sali mone ge bidi sese olama nogo si silva mone te pris genuai bidi dabe dali te Juda dabe tobolu bidi dabe augwalibolo te mone sela pelama, ma magı palio. ⁴ Tama agai augwalibolo te po wai, “Eno dwai seı elama, seı seı salio. Eno te magı dwai seı me isawai bidi te boi bidi dabego nogoba manigo, tama aga isaıbao,” wali. Tiali goli augwaligo te po wai, “Te dago seı menio. Te naga seı tali dao.” ⁵ Tama Judasgo te silva mone ge dabe te Moni Lotu Be tempel tomode saınama, tama aga pelama, aga digı te ba bonoba waligi pelama isai.

⁶ Te genuai pris bidi dabe augwaligo te Judasgo saıwani mone ge selama, tama augwaligo augwa hasi te po wai, “Te e monede da, te bidi elai mone dao. Tama tibaso, dago te mone ge te Moni Lotu Be tempel mone dali muyu da, teda dago te bomai po bolaıbao. Te dali me mugobeo,” wali. ⁷ Tama tibaso, augwaligo po me dedeli minama daı wali, tama nosali augwaligo te monego te bidi dabego te sene nigabo mama tı sabo madi te tı abelali. Augwaligo te homu yali, te digıbulu bulu bidi dabe ede isiyu da, teda te tı augwali muabo gı page nigilama elalumainogo homu yali. ⁸ Tama augwaligo te tı te bidi elai monego abelebaso, te we bidi augwaligo te tı nogi poali, te Kaneme Tı nogi wai. Tama megı tama me, te nogi me elalubo dao. ⁹ Tama augwaligo te tı tama abeleyu, tama po me deli polobadu Godigo aga po pusali bidi profet Jeremaıago pedauwalide wali po te megı mu usu nanio. Agai te po polobadu wai,

“Te Israel dabe meba augwaligo te bidi me deli abelabo mone ge noma dodolama tama te silva mone ge bidi sese olama nogo si te tama po daı wali. ¹⁰ Tama augwaligo te mone ge selama, tama augwaligo te sene nigabo mama tı sabo tı

abelali, te Genuai Bidigo enabolo wali po tiwai dao.”*

“Nage te Juda dabego tuni bidi dawę?”

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Te bidi Jisas te gavman polalubo bidi gedude te be tomode dodolai. Tama genuai polalubo gavman bidigo agabolo hanalu wali, “Nage Juda dabego tuni bidi dawę?” Tama Jisasgo te po wali, “Naga digi naga te po obao.” ¹² Tama te genuai pris bidi dabe badi, te Juda bage tobolu bidi dabe dali, augwaligo aga po tų ilibo şę yali. Tiali goli agai po me deli wei me ponebeo. ¹³ Tama te gavman genuai bidi Pailatgo agabolo te po wali, “Ma, nago te tigidalı po augwaligo nage po tų ilibo po te nago odobewe?” ¹⁴ Tiali goli Jisasgo po me deli te gavman bidi Pailatbolo wei me ponebeo. Tama tibaso, te polalubo gavman bidi aga homu hauwa eyu noma sali.

Pontius Pailatgo Jisas ni pedaide elabo po wai

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

¹⁵ Te tigidalı kibu bedę te Pasova side bodolu munama olo bidali sogo, te polalubo gavman bidigo te kalabus bidi me deli olo tagala palobo dao. Te we bidi augwa digi te bidi me deli tagala palomainogo aga nogi obaso, teda te tuni bidi Pailatgo augwaligo homu wali peyu, te bidi me deli te augwaliba tagala palobo dao. ¹⁶ Tama te sogo agai dwai şę yai dwai bidi mu me deli te kalabuside bidai, te aga nogi Jisas Barabas dao. ¹⁷⁻¹⁸ Tama megi da Pailat aga te be tagalama, buluba pelama, tama we bidi augwali sisinagasali. Agai koneani, te tobolu bidi dabe augwaligo Jisas dali naga dwai homu elama, tama augwaligo Jisas aga gesabidide po tų ilainogo eyu, odasa asai dao. Tama tibaso, Pailat agai te we bidibolo te po wai, “Dagego homugo eno de dageba tagala palagawe? Ma, eno te Jisas Barabas, ma eno te Jisas, augwaligo te Kraıs nogi ebo bidi te dageba tagala palagawe?” ¹⁹ Tama me, te bidi Pailat aga te po tų odobo bidi jas dugabo siade aga dualalubadi, tama aga wego po agabolo toliyu te po wai, “Nago magi şę me deli te doloba pai bidi dali me elamuo. Te eno hulide nade aga sulama, tama eno genuai homu elalubao.” Te po wai.

²⁰ Te genuai pris bidi dabe badi, te Juda dabe tobolu bidi hani dali, augwaligo te we bidi homu hodolama, augwaligo te Pailatbolo i weyu, te bidi Barabas tagalama, te Jisas ela muao, te po omainogo yai. ²¹ Tama te genuai gavman bidigo po augwalibolo ma naga wali, “Dagego homugo eno te e bidi sigo te mena bidi dageba tagala palomainogo homu ebawe?” Augwaligo te po wai, “Barabas.” ²² Pailat agai augwalibolo te po wai, “Eno tama tiyu da, teda e bidi da Jisas, augwaligo Kraıs nogi ebo bidi, agabolo eno magi şę yagawe?” Tama augwali tigidalıgo te po wai, “Aga ni pedaide elao.” ²³ Tama Pailatgo te po wali, “Magi basowe? Agai magi dwai şę yaliwe?” Tiali goli augwaligo bomonama ma i wali, “Ni pedaide aga elao,” wali.

²⁴ Tama megi da Pailatgo koneani, agai po usu ebeo. Menio. Tama wıbi genuai hwıainogo yai. Tama agai augwali ola momainogo agai wę te poude meba selama, tama aga nogo te we bidigo gedude wę telawai. Tama nogo wę teladubadi agai te po wai, “Te e bidi elibo da, te eno şęę menio. Te duga şę naga dao.” ²⁵ Tama tigidalı we bidi

* 27:10: Jer 19:1-13; Sek 11:12-13

augwaligo po wei ponoyu, te po wai, “Te aga elebo seęę te daba me te dena wai dabeba asomainao,” wali. ²⁶ Tama te sogo Pailatgo te bidi Barabas augwaliba olo tagala palali. Tama agai po olama, tama gasa bidigo Jisas te dwai bigo elidu gelama, tama te ami bidi dabe nogoba mani, te augwaligo aga te ni pedaide elimainogo yalio.

Ami bidi dabe augwaligo Jisasbolo posobo po wai
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Tama megi da, te ami bidi dabego Jisas te gavman tuni bidigo be tomoba odasa pali, tama augwali tigidali aga pageba sisinagasai. ²⁸ Tama augwaligo agai gudali ugwa pedela munama, tama augwaligo bobobage mama ugwa me deli aga tigiba muanio, te genuai polalubo bidigo ugwa tiwai dao. ²⁹ Tama augwaligo sesani yai bonogo madi me deli nigilama, tama augwaligo Jisas toboluba muai. Tama elama, tama augwaligo te awi dili me deli agai dolo nogode muai. Tama augwaligo agaba kidu sugunama, tama augwaligo posobo po agabolo e tiwai wai, “Siade dao, Juda dabego tuni bidi dao.” ³⁰ Tama olama, tama augwaligo agabolo pesa sayani, tama augwaligo te awi dili ma dobola selama, aga toboluba elidu geai. ³¹ Augwaligo te dwai posobo po dabe agabolo ola silibo si, megi da agai te gudali mama ugwa te augwaligo peda sali, tama augwaligo aga ugwa ma tigiba muai. Tama augwaligo aga te ni pedaide elainogo sela palio.

Augwaligo Jisas ni pedaide daganama enani
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Augwali te moni hanu buluba pobadi, tama augwaligo te Sairini bulu bidi me deli suali, aga nogi Saimon. Tama augwaligo bomonama agai te Jisasgo tolali ni pedai tolao wali, tama agai tolali. ³³ Augwali pelama, dwasianu bulu du me deliba sabolali, aga nogi Golgota. Te bulu nogi page e tiwai dao, tobolu dili tiwai bulu du da wai. ³⁴ Tama augwaligo te wain aı meba te ha ebo dwai marasin dali gelama, Jisasgo tumainu manio. Tama agai tula suali, tiali goli agai tubeo.

³⁵ Augwaligo Jisas aga te ni pedaide elama daganai madi, tama agai gudali ugwa dabe augwa dobola sainogo augwa hasi satu gagali bolo yalio. * ³⁶ Tama elama, tama augwali te bulude dualama, tama augwaligo aga tonaluyu bidalio. ³⁷ Te aga tobolude ugwadu augwaligo aga te po tu ilali po aşai. Augwaligo e tiwai po aşanio: ‘Te e bidi Jisas, te Juda dabego tuni bidi dao.’ ³⁸ Te Jisas pađe augwaligo te nai wi sai bidi me si te ni pedaide walali, me deli te dolo nogo badu waliyu, me te pobase nogo badu waliyu yalio.

³⁹ Tama te we bidi augwali iba soyu, oba soyu eyu, augwaligo dwai posobo po agabolo walio. Tama augwaligo augwa tobolu bebegeliyu, * ⁴⁰ tama te po wai, “Nago te Moni Lotu Be tempel aluama, tama sela sogo naga ma se yaiba po wali bidi, megi da, te naga digi naga tau sao. Tama nage te Godigo Ogwa da wida, teda nage te ni pedaide daganalubo tagalama, tama nage te tıba aiya dulao,” augwaligo te tiwai posobo po wai.

⁴¹ Te genuai pris bidi dabego me, te homo yai po page ola mabo bidi dabe dali, te Juda dabe tobolu bidi dabe badi, augwaligo me dwai posobo po weyu, bomonama te po augwa hasi wai, ⁴² “Agai gasa bidi

* 27:35: Tib 22:18 * 27:39: Tib 22:18

dabe augwali naga tau sali, tiali goli aga digi aga tau sainogo ebo usu egobeo. Ma, aga da te da Israel bagego tuni bidi da wida, teda aga te nide daganani tagalama, aiyaba dulubaso, teda dago bomo yai homu agaba munama daş waibao. ⁴³ Agai homu Godiba tinama te po wali, 'Ena Godigo Ogwa dao' wai. Tialima, Godigo aga godolo eba wida, agai aga megı tau somainao." Augwaligo te po wai. ⁴⁴ Te nai wi sai bidi me si augwaligo te Jisas walali ni pedaıde pađe ela daganai, te bidi sigo me te tiwai dwai posobo po naga agabolo walio.

Jisas isalio

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Tama te sia ge tomode mu, te tıgıdali tş badu te be hulıa sabo tiwai elama, te be hulıa si mu elama, tama telalubadi te be pio yabo magaba usu nanio. ⁴⁶ Tama be pio ebo pađe Jıasgo i bomonama weyu, te po wai, "Eli, eli, lama sabaktaniwe?" Te po page e tiwai dao: "Eno God, eno God, magı baso nago ena tagaluwe?"

⁴⁷ Tialima meba te pađe dolalualı bidi, augwaligo te wabo po odama, tama augwaligo te po wai, "Te bidi agai te polobadu bidali bidi Elaija te i obao," te po wai. ⁴⁸ Tama polo te bidi dabe augwali me deli udada pelama, te tamu aıde elalubo wawi yai nai me deli sigı pali, tama te nai te wain aı dali taluama, tama te nai awi dili donode kenama, tama te nai Jıasgo tumainogo manio. ⁴⁹ Tiali goli gasa bidi dabe meba augwaligo te po wai, "Meo, dago bolo sueıbao. Ma, te bidi Elaija aselama, aga tau sagasobowe, ma menigowe?" te po wai.

⁵⁰ Te Jıasgo i bomonama ma olama, tama aga noma bidi mobo tagala palalio, te aga mu isalio.

⁵¹ Tama te sogo naga te Moni Lotu Be tempel tomode walalualı genuai bobage daş ilali nami ugwa te ugwadu gagalasa aiyaba mu pedasa dulama, tama pedai si pedalalı. Tama tş mali ebadi, tama genuai masigi dabe me pebeda palio. * ⁵² Tama gş page palialualı tş dala pelama, tama Godigo we bidi hauwa, polobadu augwali isalı, megı augwali tıgi elalubadi tama ma hodalualio. ⁵³ Augwaligo te gş page tagalalı, tama nosalı Jıas ma hodaloi madi, augwali te Godıbolo hoguea sali moni hanu tomoba palio. Tama bidi hauwago te sogo augwali suai dao.

⁵⁴ Tama te enesigi bidi dabego tobolu bidi aga ami bidi dabe aga dali te Jıas tonalualı bage, augwaligo te tş mali ebo me te şe dabe pedalobo sulama, tama augwali moni wi mu yalio. Augwaligo te po wai, "Mu tamao, te bidi aga te Godigo Ogwa mu dao," te po wai.

⁵⁵ Tama we hauwa bidalı, augwali te Galılı tşdu Jıas tau sainogo aga wali asai. Te we dabe augwali te dwasianu digıbulu gana dolalu tononaluai. ⁵⁶ Te we me deli augwali dali tomode bidalı we te Maria aga bulu Makdaladu asai. Tama we me te aga Maria, te bidi si Jemsde Josep sigo ida. Tama we me deli te bidi Sebedigo we, te aga ogwa sigo ida dao.

Augwaligo Jıasgo tıgi te masigi ola be dedageba muai

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Te pio te Arimatea bulu bidi me deli te masigi hauwa elalubo bidi, aga nogı Josep, aga asai. Aga me te Jıas wali pali bidi dao. ⁵⁸ Tama

* 27:51: Sai 26:31-33

aga te gavman polalubo bidi Pailat pageba sabolama, te Jisasgo tigi sabo po hanalu wai. Tama te Pailatgo te ami bidi dabebolo olama, tama augwaligo te tigi Josepholo sela mawai. ⁵⁹ Tama Josepgo te Jisas tigi selama, tama aga te meda meni yai tedela yai gesi nami ugwade bebe pelama mesegelai. ⁶⁰ Tama agai te Jisas tigi te aga digi nigai gu pageba mugi palio. Agai te genuai masigi tomode te ola be me deli tamadi nigai. Tama agai te tigi te ola be tomoba munama, tama agai te genuai masigi me deli hogogo bele pelama, te tigi muani gu page ola be sunumi te masigi mego paniani. Agai tama tilama, tama aga palio. ⁶¹ Maria te Makdala bulu we badi, te gasa we Maria dali, augwali si tede bidali. Augwali si te gu page dolo si pade dualaluali, tama augwali sigo te gu pageba tononaluyu bidalio.

Te ami bidi dabe augwaligo te gu pagede tonaluai

⁶² Tama nosali sogode, te Sabatde nai sisi ebo sogo te silai madi, tama te genuai pris bidi dabe badi, te Farisi dabe dali, augwali te genuai gavman bidi Pailat pageba pelama, sisinigi palio. ⁶³ Augwaligo te po wali, “Genuai bidi, dago po me deli te tibo po wali bidi aga bidali sogo wali po me deli megi ma koneani. Agai te po wai, ‘Nosali te sela sogo wabode te ena ma hodaluabao’ wai dao. ⁶⁴ Tama tibaso, nago po olama, tama augwaligo te gu page sela sogo bugagia tonalumainao. Tiyu yaide aga wali pali bidi dabego aga tigi geme wi sagaselama, gasaba mugi pidali weyu te bugagia tonalua po wao. U bagego aga tigi selama, tama augwaligo tibo po te we bidi augwalibolo weyu, ‘Aga te gu pagede ma hodalualio’ waibao. Tama tiyu da, te nosali wabo tibo pogo te polobadu wali tibo po aiyaba elaluaibao,” augwaligo te po wai. ⁶⁵ Tama Pailat agai augwalibolo te po wai, “Dagego te tonalubo bidi dabe meba elalubao. Tama dage pelama, te gu page bomonama tonalua, te duga ebo tiwai gilama yao.” ⁶⁶ Tama te po obaso, augwali pelama, te gu page panialugi pai. Augwaligo te gu page sunumi paniani masigi daide te habu selebo daji me deli ilama, tama augwaligo ami bidi dabe mebagu te gu page tonalumainogo muanio.

28

Jisas ma hodaloai

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Te Sabat side silai madi, te Sarere hasia polali sogo te giliga pade pedelainogo ebadi, tama te Makdala bulu we nogi Maria badi, te gasa we Maria dali, augwali si te gu page suagasainogo asai. ² Tama polo mu genuai to mali pedalai. Magi baso meni. Te Genuai Bidigo mobo bidi ensel te dagalu tagalama, tama e toba aiya dulali, tama agai te ola be gu page sunumi paniani masigi hogogo bele pelama, tama aga te masigi daide ugwadu dulalualio. ³ Aga gesabi ula te be sele ula tiwai yali, tama aga gudali ugwa te tedela yai te dagalu po ula tiwai yalio. ⁴ Tama te gu page tonaluali ami bidi dabe augwaligo te tebo sulama, tama augwali agade wi elama, tama augwali tigi didibili eyu, tama augwali te isai bidi tiwai gagawalio, te toba tulalio.

⁵ Tiali goli te mobo bidi enselgo te we sibolo te po wai, “Dage si wi tagalao. Eno koneani, dage sigo Jisas gegagasu asali, te bidi augwaligo te ni pedaide walali bidi dao. ⁶ Aga ede me bidibeo. Aga

ma hodaluai, te tiwai po polobadu agai wali. Dage sigo aga munaluali madi suagasao. ⁷ Tama sulama, tama dage si polo pelama, aga wali pali bidi dabebolo te po wao, aga gų pagede ma hodaluai. Odiąo. Aga dage asabo madi polasa te Galili tų teba paibao, tama dagego aga tede sueibao, augwalibolo te po wao. Te eno po tama dao,” te ensel bidigo te po wai.

⁸ Tama te we si wi homu dali elaluyu, tama wiegi yai homu pemene dali te geninama mu eyu, tama polo augwali sigo te gų page ola be tagalama, tama te ensel bidigo wali po te aga wali pali bidi dabebolo wagi painogo udulama polo palio. ⁹ Tama polo Jisasgo augwali si te tųde pobadi tiąba asai, tama te po wai, “Kigamu mu dao.” Tama te we si paąba pelama, tama aga saąa page tola selama, te we sigo agabolo lotu po walio. ¹⁰ Jisasgo po weyu te we sibolo te po wai, “Dage si wi elamuo. Dage sigo eno ama dede augwalibolo wagi pelama, tama augwali te Galili buluba pao wao. Tama augwaligo ena tede sumainogo yaibao,” Jisasgo te we sibolo te po wai.

Ami bidi dabego wali po

¹¹ Te we si te tųdu pidubadi yaide, tama te gų page tonaluali ami bidi meba augwali te Jerusalem hanu tomoba pelama, tama augwaligo te po te genuai pris bidi dabe augwalibolo te tigidali sę pedalali po walio. ¹² Tama te genuai bidi dabe augwali te Juda dabe tobolu bidi dabe dali sisinama, tama augwaligo po me deli mianio, tama augwaligo yabo sę po daų wali. Augwaligo genuai mone te ami bidi dabebolo menama, tama augwaligo te po wai, ¹³ “Dagego e tiwai po wao, ‘Da hulide godege piאי digi, tama aga wali pali bidi dabe augwali geme aselama, tama augwaligo aga tigi wi sela pai yalio,’ dagego we bidibolo te po wao. ¹⁴ Tama polalubo genuai gavman tuni bidigo te pedalali sę po odobo si, teda dago po meba agabolo weyu, tama dagego magi dwai sę yali homu me elalugobeo.” Te Juda dabe tobolu bidi dabego te po wai. ¹⁵ Tama te ami bidi dabe augwaligo te moni mone selama, tama augwaligo te wali po augwaligo wali palio. Tama te po te Juda we bidiba pelama odali, tama augwaligo te po naga ola pali te megi tama me augwaligo te po me wabo dao.

Jisasgo misin sę aga wali pali bidi dabebolo manio

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁶ Te aga wali pali bidi dabe nogo si olama saąa badu deli augwali te Galili buluba pali, tama augwali te bulu duba sabolali, te Jisasgo augwali te polobadu bodolu mani bulu duba. ¹⁷ Tama augwaligo tede Jisas sulama, tama augwaligo agabolo lotu po wai. Tiali goli mebago homu si elaluama te homu yali, te aga mu ma hodaluaiwe? ¹⁸ Tama Jisas paąba aselama, augwalibolo e tiwai po wali, “Godigo enabolo te tigidali dagalude me tųde elalubo nai tonaluabo bomu mawai dao. ¹⁹ Tama tibaso, dage pelama, tigidali we bidi hani ena wali asobo we bidi pedelao. Tama dagego augwali te Aya me Ogwa me Mobo Bidigo nogide baptais mao. ²⁰ Tama dagego eno dagebolo te mani po tigidali augwaligo wali pomai hagede ola mao. Odiąo. Ena dage dali tigidali sogo bidaibao, tama te dagalu de tų si silibo sogoba usu naibao,” Jisasgo te po wai.

Dwagi Yai Gesi Po Makgo Aşani Hasia nedebo tau sabo po

pi Te bidi Mak aga te Juda hani bidi da, tama agai te Jisas Kraisde po aşanama, tama te Juda hani isişwai Grik po wabo we bidi dabebolo mani. Jisasgo agade digi te nogi poai, “Ena Godigo Bidi Mu dao,” te po wai, tama agai te we bidigo yali dwai şe şeşe sela şamainogo asali. Agai te we bidide elaluali dwai haubo noma sela şabo bomode me, te agai ola mani pode me, te we bidigo sali şeşe sela şabode me, tede dago Jisasgo bomo hania konea sabo dao. Makgo te Jisasgo yali şede po hauwa pusali, tiali goli agai te Jisasgo te we bidi dabe aga po ola mani şede po hauwa me wabeo. Te hasia bolo Makgo te baptais mani bidi Jongo po pusali, tama te Jisas aga baptais selama pobadi te Satango aga usu sali po me pusali. Nosali dago suali, te haniani şeşe dabe tolali we bidi dabe augwalide Jisasgo olo mu homu dene eyu tau sabo şe eyu, tama agai augwali po ola mani. Te hasia bolo aga wali pali bidi dabego Jisasgo yali şe page kuna konesişbaso, te dua dua augwaligo agade konea sabo şe yai dao. Te bidi dabego me te Jisasde boi bidi pedalubo şe eyu, tama augwaligo agaba şeşe hauwa mani. Tama te silagasu agai aşani buku pedaide, te Makgo te po weyu, te Jisas isilama, ma hodaluali po walio.

*Te we bidi baptais mani bidi Jongo po pusali
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Jon 1:19-28)*

¹ E po da te Jisasde gesi dwagi yai po dao. Jisas da, te Godigo te we bidi tau sainu daş ilai bidi Kraisi da, te God aga ogwa dao. ² Te gesi dwagi yai po pusubo şe e tiwai hasia bolo pedelai elaluali. Godigo agai Kraisi wali po te Godigo po pusa mabo profet bidi Aisaiabolo polobadu mu pusali. Tama Godigo agabolo po olama, tama te profet bidi Aisaiago Godigo po te bukude aşai. Te bukude aşani po tomode Godigo aga ogwabolo te po wai, “Edao. Eno po sela pabo bidi tagala palama, tama aga nage pabo badu poligi soaibao. Agai te nago pabo tu sisi yaibao,” te po wai. * ³ Godigo te polasa pabo bidide te po me wai, “Bidi meni yai bulude aga i bomonama weyu, te po waibao, ‘Te dago Genuai Bidi aga pabo tu sisi eiyao, te agai dage tonalubo şe yabo sunumi bugagia dodolao,’ te polasa pabo bidigo te po waibao,” Godigo te po olama, tama bidi me deligo te po bukude aşani. *

⁴ Te po polobadu obaso, te gesi dwagi yai po pusubo şe te tiwai nosali gagalali, te we bidi baptais mabo bidi Jon diş holali side. Tama te bidi meni yai bulude pedelama bididu, tama Jongo e po te agaba asali we bidibolo pupusu pai, “Te dagego duga yali dwai şede ge neyu tama homu begeleao, te Godigo dagego dwai şede sali şeşe wei ponogobeo, sela şawaibao, te eno dage weşo baptais mawaibao,” Jongo te po wai. ⁵ Tama te Judia to pedai provinsde bidali we bidi dabe umabo mu Jon pageba sisinigi pai, te Jerusalem moni hanu we bidi dabe umabo me agaba asali. Tama augwali deli deligo augwa dwai şe yali şeşe hania hanilama, tama te po wai, “Eno dwai şe dabe yai dao.” Tama tibadi

* 1:2: Mal 3:1 * 1:3: Ais 40:3

Jongo augwali te Jordan pabo ađide baptais mani. ⁶ Tama Jongo gudubo ugwa te moni kibu kamel nisigo nigai dao, tama aga tabide te kibu wali kukulu gudai. Tama aga te bulu tomode bidibo kuli mano me hanamu dali si tuyu bidai dao. ⁷ Tama agai po bomo elama pusuyu, te po wai, “Te ena tudi badu asobo bidi me deligo, tama agai bomogo te eno bomo aiyaba elaluaibao. Ena wiegi yai bidi weyu, tama ena aga se ebo bidi bidiyu, ena duagulama te eno agai sađa nadoba bono me pisagagobeo. ⁸ Eno dage wego naga baptais mani dao. Tiali goli agai dagebolo Godigo Tedali Mobo Bidi dobawaibao, dage dali bidimainu tama tiaibao,” Jongo te we bidi dabebolo te po wai.

Jongo Jisas baptais mani
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Te side Jisas te Nasaret dwasianu hanu te Galili tđe bidali taga soyu asali. Tama Jongo aga te Jordan pabo ađi tomode baptais mani. ¹⁰ Tama polo aga te we tagasu, te bulu we sesegeba doligulubadi, tama agai te dagalu dala pabo suali, tama te Godigo Tedali Mobo Bidi te ba hi tiwai gagalasa agaba dulali. ¹¹ Tama te dagalude pedauwali me delidu bomonama i weyu, te po wai, “Nage eno Ogwa dao. Eno nage godolo mu ebao. Eno homu nagede wiegi yai ebo dao,” te po wai. *

Satango Jisas usu sali
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Tama te po ola silama, tama polo te Godigo Tedali Mobo Bidigo bomonama te Jisas bidi meni yai buluba polo tagala palai. ¹³ Tama aga te bidi meni yai bulude bididubadi, te bidi sese si sogo bidali, tama te usu sabo dwai mobo bidi Satan asama, tama sesemane sogo aga usu sagasali, Jisasgo dwai se emainogo tama usu sali. Tama Jisas te bulu hasa dabe dali bidali. Tama Godigo dagalude se ebo ensel mobo bidi dabego aga tau sali.

Jisasgo se ebo te Galili tđe gagalali
(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Te Jongo te gavman bidi Herotbolo “Dwai se egio” po obaso, te Herot sebe eyu, tama agai Jon kalabusiba muani. Tama te sogo Jisas te Galili moni tđ pedai tomoba pelama, tama Galili tđe biliyu, agai Godigo gesi dwagi yai po pusa mena mena bilai, te po wai, ¹⁵ “Te megida, te bodolu sogo mu pedalubao. Te Godigo te we bidi mu tonalubo sogo pađa yagasalio. Tama tibaso, dagego duga yali dwai seđe ge neyu, tama homu begelama, tama duga homu te gesi dwagi yai poba begi pao,” Jisasgo te we bidi dabebolo te po pususu bilai dao.

Jisasgo bidi me si me si aga wali asiąo wali
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Te Jisas te Galili sigi ađ sane sesegeđu pobadi, tama agai te Saimon aga ama Andru dali si suali. Augwali si te sigi weba te suđu hagani togobo wa sađu se iduai. Augwali sigo te suđu sabo seđe te mone sabo bisnis se eyu bidai. ¹⁷ Tama Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Dage si ena wali asiąo, tama eno dage sibolo te bidi sabo se ola mawaibao, te sali bidi dabe ena wali asomainogo yaibao,” te po wai. ¹⁸ Tama polo te augwa si te suđu hagani togobo wa tagalama, tama Jisas aga

* 1:11: Gag 22:2; Tib 2:7; Ais 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mak 9:7; Luk 3:22

wali pai. ¹⁹ Aga dwasianu ma pelama gana, tama agai Jems suali, te bidi Sebedigo ogwa, te aga ama Jon dali bidibo suai. Augwali si me te augwa gebade bididu, te sugu sabo hagani togobo wa dodolobo se idubadi suali. ²⁰ Tama agai augwali si polo i olama, tama augwali sigo te augwa si aya Sebedi te gebade te aga se bidi dabe dali bidibadi taga peyu, tama augwali si te Jisas wali pali.

Jisasgo te dwai haubo noma bidi te bidi me delide sela şawani
(Luk 4:31-37)

²¹ Te Jisas dali, aga bidi me si me si dali, augwali te Kaperneam hanuba pelama, tama teba sabolali. Tama te Sabat sogo dwasianu Sarere Jisas te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomoba polo pelama, tama agai po te we bidi augwalibolo ola mani. ²² Tama augwaligo agai po odama, tama augwali moni noma siyu, tama midigi sai. Magi baso meni. Agai augwali te Juda dabego bomai po koneani bidi dabego kolesaga ola mabo tiwai gilama me ebeo. Menio. Agai augwali te nogi dali bomo dali si elalubo bidigo kolesaga ola mabo tiwai mu yai.

²³ Te sogo bidi me deli te augwaligo bomai po odobo lotu be tomode bididuali, tama agade te dwai haubo noma bidi elaluali. Agai bomonama i weyu, te po wali, ²⁴ “Te Nasaret hanu bidi Jisas, nago da dwai mobo dabebolo mena se yainogo asaliwe? Te nago da dolainogo homu eyu, asai dawe? Eno nage koneani, nage te Godigo gasagi yai tedali wiegi yai bidi dao,” te po wai.

²⁵ Tiali goli Jisasgo te dwai mobobolo te po wai, “Nago pedauwali pania selama, tama te bidi nago taga soayu, buluba soao,” te po wai. ²⁶ Tama te dwai mobogo te bidigo tigi omagia mu didibili ilai, tama i wabogo po daga genuai mu olama, tama te bidi taga palio.

²⁷ Tama tigidali we bidi augwali noma siyu, tama augwa hasi tomode digi po miani, “Te e da mena se dawe? Te gasagi yai gesi ola mabo po dao,” te po wai. “Te bidigo bomo elalubaso, tama agai te dwai haubo noma bidi dabeba po pusubaso, tama augwaligo agai po odali,” te po wai. ²⁸ Tama agai yali se po Galili to pedaiba polo pelama, te we bidi tigidaligo odali.

Jisasgo te Pitago wego ida usu ilali
(Mat 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ Te bidi Jisasgo te dwai mobo bidi sela şanama, tama te Juda dabego bomai po odobo lotu be taga pelama, tama te Saimon dali Andru dali sigo be tomoba pali. Tama Jems me Jon augwali si me hodobo pali. ³⁰ Tama Saimon aga au te be tomode te pibo be saide pila muai, te tigi posolo gasi elaluali. Tama te we gasi elalubo po augwaligo te Jisasbolo polo wali. ³¹ Te po olama, tama Jisas agaba pelama, tama aga nogo tola sigi pelama, hodolali. Tama te tigi posolo gasi agade elaluali tagalama, tama te wego augwali nai sisi ilibo se yai.

Jisasgo te we bidi hauwa usu ilali
(Mat 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Te be pio eyu, giliga dega sigilubode, te we bidi augwaligo te gasi yai we bidi dabe me, te dwai haubo noma bidi elalubo we bidi dabe te augwaligo agaba selasa asai. ³³ Tama te hanude bidaluali we bidi tigidali augwali te be sunumi paşa sisinani. ³⁴ Tama agai te gasi

haniani elaluali we bidi hauwa usu ma ilili pali. Tama agai te dwai haubo noma bidi hauwa elaluali te sela şawani. Tama te şe ebadi, te dwai haubo noma bagego aga Godigo Ogwa da konebaso, augwaligo tede po waidali weyu, agai augwalibolo habu selibo po bomonama wai.

Jisas te Galili Provins tqde şe ela bilali
(Luk 4:42-44)

³⁵ Te sogo kigamu digi mu aga hodaluama, tama agaduba buluba diş solama, tama te bidi meni yai madiba me pelama, aga Godibolo po wainogo yai. ³⁶ Tama nosali, Jisasgo Godibolo po me odubadi, tama Saimon dali aga abagi solo me augwaligo Jisas gege pai. ³⁷ Augwaligo aga gegela sulama, tama augwaligo te po wali, "Te tigidali we bidi augwaligo nage gegainogo ebo dao," te po wai. ³⁸ Tama agai augwaliba te po wali, "Te tagalama, te da meba te gasa pađe elalubo buluba pinao. Eno po augwaliba me pusainogo. Te şede naga ena asaı dao," te po wai. ³⁹ Tama olama, aga te Galili tq pedai tigidaliba pelama, tama agai te wiegi yai po te augwaligo bomai po odobo lotu be dabe tomode pusuyu, tama agai te dwai haubo noma bidi dabe sela şayı yai.

Jisasgo te oiyabe gasi yai bidi me deli wiegi yai ilali
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Te oiyabe gasi yai bidi me deli agaba asama, bomonama hanalu wagasali. Aga kidu sugunagasama, tama Jisasbolo te po wai, "Te nago homugo usu dao wida, teda nago ena wiegi yai ma ilama, tama ena te meda meni yai tiwai ma bidaıbao," te bidigo te po wai. ⁴¹ Tama Jisasgo aga homu dene mu ebaso, tama agaba nogo munama dişyu, tama agabolo te po wai, "Awe, eno homugo nage gasi usu ilaıbao. Tama nage wiegi yai pedalao, te meda meni yai bidi bidao," te po wai. ⁴² Tama megi naga tama te oiyabe gasigo agade elaluali taga palio, tama aga wiegi yai pedelali. ⁴³ Tama Jisasgo te bidi tagala palobadi agabolo po bomonama weyu, te po wai, ⁴⁴ "Bugagia dua dao. Nago bidi me deli dali eno nagede yali şe po me wagio. Menio. Nage dolo pelama, tama nago tigi te pris bageba waseligi pelama, tama agai nago tigi osola sumainao. Tama tilama, tama polobadu Mosesgo wali po gilama Godibolo nai ofa yao. Tama tiyu, te bidi dabego koneyu, te nago gasi silali, nage te meda meni yai bidi tiwai megi ma bidıbao, te homu augwaligo yaıbao," Jisasgo te po wai. *

⁴⁵ Tiali goli te bidigo Jisasgo agaba wali po wali pişama, agai te şe yali po tigidali we bidi dabeba subigila pususu bilali, te tigidali hanuba pususu bila silali. Tama tibaso, te we bidi umabo augwali agaba asidali weyu, Jisas aga te hanu dabe tomoba hania pabo usu ebeo. Menio. Aga te hanu bulu badu naga bidali, te bidi meni yai madi naga bidai. Tama te tq pedai tigidali habu badu we bidi dabe te aga bidıbo madi naga asiyu yai.

2

Jisasgo te nogo sqq dwai bidi me deli usu ma ilali
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Te meba sogo hododolama bidali silama da, tama aga te Kaperneam hanuba ma pai. Tama Kaperneam hanuba sabolama, tama te we bidi

* 1:44: Prs 14:1-32

augwaligo aga te bede bidibo po odali. ² Tama we bidi hauwa sisinama, tama te be pağana salio. Tama bulu badu te be sunumi pađe te agebele olo me elalubeo. Tama agai te gesi dwagi yai po augwaliba pusubo se yali. ³ Tama pusubadi, augwaligo gasi yai bidi me deli agaba selasa asai. Te bidigo nogo sağa dili me te tigidali mu penelai. Tama bidi me si me si augwaligo te gasi yai bidi tolasa asai. ⁴ Te we bidigo te be tomode bidabo pesage mu pağana selama, mu pena sai baso, tama augwaligo te gasi yai bidi aga te Jisas pağa sela asabo usu isaşwai. Tama augwali te be ugwadu daiba holama, tama augwaligo te Jisas bidibo madi badu te be dađ dawali. Augwaligo te dalama, tama augwaligo te gasi yai bidi pila mubo bono wa dali selama, te aiyaba tagalaluama mugulali. ⁵ Tama Jisasgo augwali sulama koneani, augwaligo agaba augwa homu tigidali muyu, tama agaba homugo tialubo bidi dabe dao, te agai koneani. Tama tibaso, agai te gasi yai bidibolo te po wai, “Eno ogwa, eno nago yali dwai se sela saşwano,” wali.

⁶ Te Juda dabego bomu yai po page koneai bidi dabe meba augwali tede dulalu bidualuali, tama augwa homude augwaligo te tiwai homu yai, ⁷ ‘Magi baso te bidigo agai te tiwai po wabowe? Agai te Godiba posobo po obao. Te mena bidi me deligo te bidigo dwai seğe me sela sağobeo. Te God agaduba se naga dao,’ augwaligo te homu yali.

⁸ Te Jisas aga homude polo koneani, augwaligo te homu augwa homude elaluali. Tama agai te po augwaliba wali, “Magi baso dagego te tobage homu te duga homude elalubawe? ⁹ Te eno pogo bomu elalubo te dagego hania konemainogo eyu, eno mena po waibawe? Eno e bidibolo te po wabo si, ‘Nago dwai se eno sela saşwani,’ teda eno po bomu elalubo dagego hania konegobeo. Tiali goli eno e bidibolo po olama, tama aga hodaluama, agai aga pibo somo selama bilibasao da, teda eno pogo bomu elalubo te dagego mu koneaibao. ¹⁰ Ena da, te Godigo Bidi Mu da, tama eno homugo dagego konemainogo, eno e tđe bomu elalubao, te we bidi dabego dwai seğe sela saşyabo usu yabo elalubo. Dagego suişo,” te po wai. Tama begelama, agai te nogo sağa dili isai bidibolo te po wali, ¹¹ “Eno nagebobo obao, nage doligulama, tama naga pibo somo selama, tama naga beba pao,” te po wali. ¹² Tama te bidi hodaluama, tama te tigidali we bidi gedude aga pibo somo polo selama, tama palio. Tama tibaso tigidali we bidi augwali noma mu siyu, midigi sai. Tama augwaligo God nogi ugwaba siyu, tama augwaligo te po wali, “Polobadu dago te tobage tiwai se ebo me susişwai dao,” te po wai.

Jisasgo Livai i wali

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Te Jisas te Galili sigi we saniba ma biligi pai. Tama genuai hani we bidi agaba asobaso, tama agai te Godigo wiegi yai po augwaliba pusa mawai. ¹⁴ Tama aga pobadi, tama te bidi nogi Livai suali, te Alfiusgo ogwa, aga te maket takis mone sabo bede dulalubadi. Tama Jisasgo agabolo te po wali, “Nage ena wali asao,” wali. Tama aga hogodama, aga wali palio.

¹⁵ Tama nosali Jisas me, aga wali pabo bidi dabe me, augwali te Livaigo beba duagi pelama, nai tuali. Tama te takis mone sabo bidi hauwa me te dwai seğe sai bidi hauwa augwali Jisas dali me aga wali pabo bidi dabe dali hodobo dugulama nai tuali. Te tobage tiwai bidi

hauwa augwali sesemane sogo te Jisas wali bilalwai. ¹⁶ Te Juda bidi dabe tomode te hani me deli nogi Farisi hani elalwai. Tama Farisi bage meba augwali te Mosesgo bomo yai po page koneai bidi dabe, augwaligo suali, te Jisasgo te dwai seęę sai bidi dabe dali, me te takis mone sabo bidi dabe dali, nai tubo suali. Tama augwaligo aga wali pabo bidi dabebolo wali, “Magi baso agai te takis mone sabo bidi dabe dali, me te dwai seęę sai bidi dabe dali nai tubawe?” te po wai. ¹⁷ Jisasgo te po wabo odobaso, tama agai te po te Farisi dabebolo wali, “Te gasi meni yai bidi dabe augwali te munamuna mabo bidi pageba pogobeo. Menio. Te gasi yai bidi naga te munamuna mabo bidiba paibao. Ena asali, eno te doloba pai bidi dabe i wainogo me asobeo. Ena asali te eno dwai seęę sai bidi dabe i wainogo te ena asai dao,” Jisasgo te po wai.

Tube nai osogo gisilibo kolesaga po
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Te we bidi baptais mani bidi Jon wali pali bidi dabego me te Farisi dabe augwaligo me te tubo nai osogo gisilibo kolesaga wali pali. Tama bidi meba aselama, Jisasba wagasiyu, te po wali, “Te Jon wali pabo bidi dabego me, te Farisi wali pabo bidi dabego badi, te nai osogo gisilibo kolesaga ebo dao. Magi baso te nage wali bilibo bidi dabe augwaligo me te nai osogo gisilibo meniwe?” wali. ¹⁹ Tama Jisasgo po digi po begeleyu, tama te po augwalibolo wali, “Te we kebo bidi me deligo abagi dabe te we sainogo ebadi tama te bidi augwali dali bidibadi te nai osogo gisilibo usu egowe? Menio. Te we sabo bidi augwali dali bidibadi, te sogo te augwaligo te nai osogo gisilibo te usu me egobeo. ²⁰ Tiali goli nosali gasa bidi dabego te we kebo bidi bomonama odasa pabo si, teda te sogo aga abagi augwali homu dene eyu, tama augwaligo osogo te nai habu selaibao. Tama ena e tode bididubadi eno bidi dabe augwaligo nai osogo gisiligobeo,” Jisasgo te po wai.

Polobadu seę dali gesi seę dali deliba talua palamuo po wali

²¹ Te sogo Jisasgo gasa po digi po me begeleyu, te po wai, “Bidigo te gesi ugwa pedai selama, te poloba badi ugwa pedai dali me hobologobeo. Te agai te tiwai ebo si da, teda te dedage hobolali ugwa pedaigo te badi ugwa ma dedage ilaibao. Te gesigo te poloba badi ugwa pisilama, tama dedage genuai ma pedalaibao. ²² Tama me, te bidi mego te gesi wain aı te poloba badia pai kibu meme waligo nigai botol teba tabigobeo. Ma agai tama tiyu da, teda nosali te wain we genuai bo delama, tama te meme wali botol peda peyu, tama te wain we tıba olo gea peyu, tama te meme wali me doyu hagawaibao. Tama tibaso, augwaligo te gesi wain aı te gesi meme wali botolba tabibo dao, tama te si dali si te bugagia munalubo dao,” Jisasgo augwalibolo te po wai.

Te Sabat sogode seę ebo habu selebo po
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Te Juda dabego Sabat sogo me delide Jisas te wit gi tomodu soai. Tama aga wali pabo bidi dabe aga dali soali, tama augwali nasi baso, tama augwaligo te nai wit meba selama, tama te ge tuali. * ²⁴ Tama Farisi dabe meba tede bidali. Augwaligo te tebo seę sulama, tama

* 2:23: Bom 23:25

Jisasbolo te po wali, “Suao. Magi baso augwaligo te Sabat side habu selali şe bolaliwe?”²⁵ Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Te dagego te dena nõu bidi nogi Devitgo yali şe po dagego nedebewe? Me sogo aga me, aga dali bidali bidi dabe me, augwali nai sili bidibadi tama moni nasi eyu bidali.²⁶ Te sogo te bidi nogi Abiatar te genuai tobolu pris bidi bidibadi, tama Devitgo Godigo lotu be tomoba pelama, te Godigo gesabide muani bret selama tuali. Aga hani dabego me tuali. Tiali goli, te bret te habu selai elalui, tama te pris dabego naga tubo usu yaibao wai, te bomo yai pode. Tiali goli te bret augwaligo me tuali digi Godigo gedude dwai şe ebeo. Dagego te aşani po nedebewe?”^{*}

²⁷ Tama Jisasgo te po augwalibolo wai, “Godigo te bidi muani te Sabat sogo tau somainogo me mubeo. Menio. Agai te Sabat sogo muani te bidi tau somainogo muai dao.²⁸ Ena da, te Godigo Bidi Mu da. Ena da, te Sabat sogode te genuai bidi dao. Tama tibaso, bidigo Sabatde mena şe yagameo, te eno waibao,” Jisasgo te po wai.

3

Te Sabat sogode Jisasgo te nogi penelai bidi usu ma ilali
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Te me sogo Sabatde Jisas te bomai po odobo lotu be tomoba ma pali. Tama bidi me deli bididuali, te aga nogo me deli dwai elalui. Te aga nogo penelama, te wa pai tiwai elalui.² Tama augwaligo Jisasba tonaluali. Augwaligo koneainogo, agai te bidi te Sabatde te wiegi yai ilibowe, ma meni ebowe naga sueinogo yai. Augwaligo te Jisasgo te şe ebode te po tų ilainogo homu yali.³ Tama Jisasgo te nogi penelali bidibolo te po wai, “Nage eba asao, te we bidi gesabidide dolaluagasao.”⁴ Aga pąba asama, tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te eno dagebolo hanalu obao, te dago te Sabat sogo te wiegi yai kolesaga yabo homu yaibawe, ma dago dwai kolesaga yaibawe? Dago te Sabat sogo te bidi dabe bugagia bidimainu tau sabo şe yaibawe, ma dago te bidi ela mumainogo eyu yaibawe? Dago bomo yai pogo tede magi po elalubawe?” Tiali goli augwali sagia siyu, po me wabeo.⁵ Tama agai augwaliba tonono bilama, tama augwaligo te nogi dwai bidi homu dene eşiąbaso, aga şeşę yali. Tama agai augwaligo tabi dagana sabo sulama, tama aga tede homu şeşę yali. Tama agai po te bidibolo wali, “Nage nogi debelao.” Tibaso, aga nogi debelali, tama nogi wiegi yai ma pedalali.⁶ Tama te Farisi dabego te tebo sulama, tama polo te augwali hogodosa pelama, tama augwali te Herodion hani dali deliba sisinigi pali. Augwali tigidaligo po miyu, tama Jisas elabo po miani.

We bidi hani hauwa mu augwali te sigi ąi sane pąba sisinani

⁷ Te Jisas dali aga wali pabo bidi dabe augwali te bidali bulu tagalama, tama augwali te Galili sigi ąi saneba pali. Tama te genuai hani we bidi augwali aga wali asali. Augwali te Galili tų we bidi me, te Judia tų me,⁸ te Jerusalem moni hanu me, te Idumea tų we bidi dabe me, te Jordan pabo ąi pedai u badu bidibo we bidi me, te moni hanu si Tair dali Saidon side bidibo we bidi, te genuai hani we bidi dabe augwaligo te Jisasgo ebo şe po odama, tama augwali agaba asali.

* 2:26: 1 Sml 21:1-6

⁹ Tama Jisasgo aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Te genuai we bidi hani mu bidalubao. Tiyu augwaligo ena gea sidali, dagego te moni geba me deli dodolama muao. Ena teba holama, tama bugagia bidaibao,” agai te po wali. ¹⁰ Magi baso meni. Agai te gasi yai we bidi hauwa wiegi yai ma ilali, tama tibaso te gasa gasi yai we bidi dabego agaba bomonama keş sai elalui. Augwaligo agaba nogo muainogo homu yai. ¹¹ Te dwai haubo noma bidi elaluali bidi dabego aga subaso da, teda augwaligo agaba kidu sugunama, tama augwali i bomonama weyu te po wali, “Nage Godigo Ogwa dao,” wali. ¹² Tiali goli agai po bomonama augwaliba wali, augwaligo te aga nogi hanilama munu me wagio wai.

*Jisasgo aga po sela pabo bidi nogo si olama şaęaęo si bidi sa muani
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Jisas te bulu du daiba holai. Agai te bidi meba sa muainogo yai. Tama agai te bidi dabe i olama, tama augwali agaba asali. ¹⁴ Tama agai nogo si olama şaęaęo si bidi sa munama, te augwali aga dali bidimainu yai. Agai augwali te wiegi yai po pusigi pomainogo tagala palabo homu elama, ¹⁵ tama agai augwalibolo te dwai haubo noma bidi sela şabo bomo mawainogo yai. ¹⁶ Agai te nogo si olama şaęaęo si sa muani bidi dabego nogi e dao: te me Saimon, Jisasgo agabolo gasa nogi Pita mawai. ¹⁷ Tama Jems, te Sebedigo ogwa, te aga ama Jon dali, te agai gasa nogi Boanerges mani. Te nogigo page te e tama tiwai dao: te be kulukulu wabo dagalugo ogwa dao wali. ¹⁸ Tama gasa sa muani bidi dabego nogi Andru, me Filip, me Bartolomyu, me Matyu, me Tomas, me Jems te Alfiusgo ogwa, me Tadius, me Saimon te Kenan tş bidi, ¹⁹ tama Judas te Keriot bulu bidi, te bidigo nosali te Jisas dali boi ebo bidi dabego nogoba muai dao.

*Augwaligo Jisasbolo tibo po kisilali
(Mat 12:24-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Jisas te beba pai. Tama te genuai we bidi hani augwali ma sisinani, tama te Jisas aga wali pabo bidi dabe dali augwaligo te we bidi tau sabo şe hauwa elalubaso, augwali te nai tuabo sogo meni yani. ²¹ Te Jisas aga deli kaneme bage augwaligo te po odama, tama augwaligo aga sagasainogo asai. Magi baso meni, te olo we bidi dabego “Aga te wabo palio” po wabo augwaligo odali.

²² Te Juda dabego bomai po page koneani bidi dabe augwali te Jerusalemde bidaluali tama meba edaba dulama, tama augwaligo Jisasde te po wai, “Te dwai haubo noma bidi dabego tobolu bidi nogi Belsebul, tego Jisasde dagana siyu bididubao. Tama te Belsebulgo agabolo mani bomogo Jisasgo te dwai haubo noma bidi dabe sela şabo dao,” augwaligo te po wai.

²³ Tama te po obaso, Jisasgo augwali aga paba asomainogo i olama, tama agai te po meba habu sugunama te po begelama wali. Agai te po wai, “Te magi ilama tama te Satango te Satan aga digi te sela şawainogo ebo usu yaibawe? Woo, te Satango aga digi me sela sagobeo. ²⁴ Te genuai tşde bidi me deligo bomo tomode bidibo bidi dabe augwa hasi te hani si bugulama tama hwıbaso da, teda te bomu elaluali te usu me elalugobeo, te moni hani tulaluaibao. ²⁵ Tama te deli bede bidaluali bidi hani te augwa hasi bugulama, tama augwali hwıbaso da, teda

te bede bidali bage te bomo elama me bidigobeo, te pebeda paibao. ²⁶ Tama te tiwai me, te Satan agaba digi boi bidi elama, tama aga hani te peda siyu da, teda aga bomo elama bidabo te usu me elalugobeo. Menio. Te aga sia saibao. ²⁷ Me ma, te bidi me deli aga olo tama te bomai bidi me deligo beba pelama, tama agai nai selama dobawainogo ebo te usu me egobeo. Menio. Agai te bomai bidibolo hasia te nogo şağā duaibao. Agai tama tilama, tama agai te bidigo bede elaluali doado bage tigidali dobola selama selasa paibao,” wali.

²⁸ Tama Jisasgo te po olama, po me weyu agai te po wai, “Eno mu po dagebolo obao. Te we bidigo magi magi dwai şe ebo, ma augwaligo magi dwai posobo po Godibolo wabo, te tigidali dwai dwai kolesaga te God agai sela şabo bomogo sela şabo usu mu yaibao. ²⁹ Tiali goli bidigo dwai posobo po te Godigo Tedali Mobo Bidi dali obaso da, teda Godigo agai te şeğe me sela şasiąma elaludu, te megi me nosali me te munu me sela şagobeo. Menio. Te şeğe agade me tama elalua pidu pidubadi geaibao,” Jisasgo augwalibolo te tama po wai. ³⁰ Magi baso meni. Augwaligo aga dali te po wai, “Te agade dwai haubo noma bidi elalubao,” wali.

*Te Jisasgo ida dali te ama dede dabe dalide po
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Te po wabo silama, tama te sogo te Jisasgo ida me ama dede dabe dali augwali sabolali. Augwali te be bulu badu dodolalu, tama augwaligo po agaba ola tolali. Augwaligo homugo te aga augwaliba asomainu homu yai. ³² Tama genuai we bidi hani duada solama, te aga bagulama tomode bidibaso, tama augwaligo te po agabolo wali, “Odao, te naga ida me ama dede badi, te augwali bulu badu bidaluagaselama, te augwaligo nage i obao,” wali.

³³ Tama agai te po wei augwaliba ponani, “De dede te eno ida me ama me dawe?” ³⁴ Agai te aga bagulama duada pali we bidiba tonono bilama, tama agai te po wai, “Te eno ida dede, ama dede dabe ena dali bidalubo suiąo,” wai. ³⁵ “Te bidigo te Godigo homu kolesaga wali pabo bidi bidibaso da, aga te eno ama abe me ida dao,” Jisasgo te po wai.

4

*Bidigo te giba nai wai tedela palali po
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Te nosali me sogo Jisasgo te we bidi augwali te Galili sigi we şane pade po ola mabo şe ebo ma gagalali. Tama genuai we bidi hani mu te augwali agaba sisinagasali. Tama aga te geba me deliba holama, tama tede dulaluai. Tama geba te sigi we tomode elaluali. Tama tigidali we bidi augwali te we şane pade duada pelama bidaluai. ² Tama agai ola mani po hauwa te po habu sugunama, te begelebo pogo naga augwali dali wali. Agai e tama tiwai po augwaliba mawai. ³ “Dagego odia! Te bidi me deli pelama, te giba nai wai tedelalo biligi pai. ⁴ Agai tedelalo palio, tama te nai wai ge meba te sunumide tudulaluali. Tama ba dabe asiyu, te nai wai ge tuali. ⁵ Tama meba nai wai te masigi elalubo badu tudulaluali, tama te to hauwa meni yai madi. Te to aiyanu igilusiąwai madi weyu, tama te nai wai polo holai. ⁶ Tiali goli giliga ugwadu naniyu, tama te giligago ulali. Tama te wit nai aga sele meniama, tama tigidali wa pelama, tama sasia pelama isali. ⁷ Tama meba nai

wai te sesani bono elalubo tomoba tudulalwai. Tama te sesani bono me holama te mesegelali, tama agai nai me walobeo. ⁸ Tiali goli te nai wai meba te wiegi yai t̄o ili yai madiba tudulaluama, tama genuai holama, tama nai du walai. Mebago ge dwasianu te 30 walali, mebago te 60 walali, tama mebago geninama mu tama te 100 walalio.” ⁹ Tama agai te po me augwalibolo wali, “Te olo elalubo bidi agai te po odiąo,” te po wai.

*Jisasgo po digi po begelebo sę page po
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Te nosali te we bidi hauwa aga dali menibadi, Jisas agaduba naga bididuali, tama aga wali pabo bidi nogo si olama saęąo si badi, te meba Jisas aga dali bidalubo bidi dabe dali, augwaligo agabolo te begelama wali po pagede hanalu wali. ¹¹ Tama agai te po augwalibolo wai, “Godigo dagebolo te agai te we bidi dabe tonalubo sę page geme dualalwali po page te dagebolo ola mawai dao. Tiali goli te Godigo po odisąma bulu badu bidibo bidi dabe augwaligo da, te eno pusubo po te po digi po begelama, tama wabogo naga te po odobo dao. Te po page augwaligo odobo menio. ¹² Te Godigo po bukude te gasa we bidide polobadu aşani po, te po page te megi bidalubo we bidide elalubao, te e tiwai dao:

‘Te augwaligo tonono bilibadi, tiali goli te augwaligo te subo nai page hania konegobeo. Te augwaligo po odobadi, tiali goli te po page augwaligo me koneşiawani. Tama augwaligo konegi sogo da, teda augwaligo homu begeleyu, tama Godigo augwaligo dwai sę yali sęęę sela saęi da,’ *
te po polobadu aşani,” Jisasgo te po wai.

*Te nai waide po page begelama wali po
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Tama Jisasgo augwalibolo te po hanalu wai, “Dagego te eno po digi po begelama wali po page me konebe dawę? Tama tiyu da, teda dagego mena tama te begelama wabo po page tigidali koneaibawe? ¹⁴ Te bidigo nai wai bulai po wali agai te Godigo po haniani we bidibolo pusuyu te bulali tiwai dao. ¹⁵ Te sunumide tudulalwali po wali te Godigo po odali we bidi hani dabe, tama te sogo naga Satan asama, te Godigo augwali homude bulali po dagala saęwai. ¹⁶ Tama meba we bidi augwali te masigi elalwali t̄ba tudulalwali nai wai tiwai yai. Augwaligo Godigo po odama, tama polo augwali kolesaga sali, tama augwali tede wiegi yai homu pemene yali. ¹⁷ Tiali goli augwaligo sele te daę me olalubeo. Augwali te dwasianu sogo naga elalwali. Te nosali Godigo po aiyaba elaluainogo ebo bidi mebago te we bidi augwaliba sęęę dali dene dali mobaso da, teda augwaligo te po wali pabo kolesaga tagalaibao. ¹⁸ Tama meba we bidi augwali te sesani yai bono elalubo tomoba tudulalwali nai wai tiwai yai. Te hani augwaligo te Godigo po odali, ¹⁹ tiali goli augwaligo homu hauwa te t̄de naide elama, tama augwaligo te mone hauwa sisinabo homu elama, tama haniani doado bagede godola pelama pesa yali. Te doado bage dabede homu ebogo te Godigo po mesegelama, tama tebo we bidi hani augwali te nai du me walisiąwai. ²⁰ Tiali goli meba we bidi augwali te wiegi

* 4:12: Ais 6:9-10

yai t̄ba tudulaluali nai wai tiwai gilama yai. Te augwaligo Godigo po odama, tama augwaligo selama tama tolaluali, tama augwaligo nai du walali. Mebago te ge dwasianu walu, te mebago hauwa walu, te mebago geninama mu tama waliyu yalio,” Jisasgo te po wai.

Te ulade po digi po begelali po
(Luk 8:16-18)

²¹ Tama agai te po me augwalibolo wai, “Te bidigo lam sole domonama bogoli ebadi tama sela asama, te baket dologoba ma te pibo sai bet dologoba te mubo dawe? Menio. Agai te tebol sai daiba mubo dao. ²² Te tigidali geme dualaluali nai nosali te hania haninama pedalaibao. Tama bidigo te mesegaluali tigidali nai, nosali te ulaba hanilama pedalaibao. ²³ Te olo elalubo bidi agai eno te po odiào!”

²⁴ Tama agai te po me augwalibolo wai, “Te dagego odali po, tede dagego bugagia kone palao! Te dagego bidi dabebolo te mabo nai usu nama, te usu si naga dageba wei ponaibao. Tama agai meba ma wadolama te dageba mawaibao. ²⁵ Te bidi me deligo nai tolalubo bidi, te Godigo agabolo geninama ma mawaibao. Tiali goli, te bidi me deligo dwasianu nai naga me elalubo bidi da, teda agai te elalubo nai, te hagawaibao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

Te nai wai holobo po begelama wali

²⁶ Tama agai te po me wai, “Te Godigo we bidi tonalubo şe tomoba pabo t̄u te e tiwai dao, te bidi me deligo te nai wai t̄ba tedelalo pabo tiwai dao. ²⁷ Tama tigidali sogo be hulibo usu nama te bidi godege piduali, tama be posobode aga hogodama bilidu yai. Tama te tedelalo pali nai wai holama, tama mena tama genuai ebo me, te bidi agai me konebeo. ²⁸ Te t̄o aga digi şe ebaso tama te nai wai holama, tama nosali te nai wai du walaibao. Hasia bolo te nai honu pedalama, tama nosali te nai tobolu tomode te nai genuai pedalaibao. ²⁹ Tama nosali te nai genuai elama te nai inabo si da, teda te bidigo te hw̄ ge dali şe yaibao. Te nai sabo sogo bodolu te pedalali dao,” Jisasgo te po wai. *

Te mastet nai waide po begelama wali po
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Tama Jisasgo te po wali, “Dago te Godigo we bidi tonalubo şe te mena tama usu saibawe? Tama dago tede mena usu sabo po begelama waibawe? ³¹ Te tiwai nai wai me deli te nogi dago te mastet wabo. Te nai mastet wai ge da te e t̄de gasa tigidali elalubo nai wai ge tiwai me elalubeo. Menio. Te dwasianunu mu tama. Bidigo te nai wai ge te t̄ba bulaibao. ³² Bidigo te mastet nai wai ge bulama, tama holama tama genuai igulama, tama te kaya te tobage tigidali ni aiyaba elaluaibao. Te aga nologo genuai igulama, tama te ni nologode te ba dabe te t̄w̄ai madi dologoba duayagasu yaibao,” Jisasgo te po wai.

³³ Jisasgo te we bidi augwalibolo te po digi po hauwa begelama, te tama tiwai agai po pusali, te augwaligo homu kolesagaba muabo usu po naga wai dao. ³⁴ Agai te po te we bidi augwalibolo hanilama me pusubeo. Menio. Agai te po begelama naga pusali. Tama aga te wali pabo bidi dabe naga aga dali bidibadi, agai te po page tigidali hanilama augwali dali pusuyu yai dao.

* 4:29: Jol 3:13

*Jisasgo po obaso, tama genuai wali sia sali**(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Tama te silama te sogo digi te be pio ebode, agai te aga wali pabo bidi dabebolo weyu, te po wai, “Da te sigi aı u badu pedai badu pinao,” po wai. ³⁶ Tama augwaligo te genuai we bidi hani bidaludubadi taga peyu, te augwali Jisas dugulaluali gebaba holama, tama augwaligo aga dali selama pali. Tama gasa bidi dabe augwali meba gasa geba dabe me tedu augwali dali pai. ³⁷ Tama augwali te sigi aı tomodu pobadi, te moni genuai wali me deli hogodama, tama we dini te geba tomoba asali, tama te geba te weba hoa sigulama, te wego geba pağana sainogo yai. ³⁸ Tama Jisas te geba dugi badu bidali, tama aga tobolu te geba dugiba munama, godege pila muani. Augwaligo aga hodoligi pelama, tama augwaligo te po wai, “Tisa po ola mabo bidio, te pađe da weba hoa selama hagainogo ebao, tama nago homugo te kone palobewe?” ³⁹ Tama Jisas hodasa holama, tama te waliba wado po obadi, tama webolo po weyu te po wali, “Megi da, usu dao. Nage sia sao! Nage megı tama silama isao!” Tama wali kekasa peyu, tama te we me dwasianu memenege munu me ebeo. ⁴⁰ Tama agai aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Magi baso dage te tiwai wi ebawe? Te dagego enade te konealubo po dağ weyu enaba duga homu me tialubo meniwe?” te po wai. ⁴¹ Tiali goli augwali wi dwai mu elama, tama augwa hasi tomode po mia siyu, te po wali, “Te bidi aga niwai bidi, tama te wali de we dali sigo agai po odaliwe?” te po wai.

5*(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Te Jisas dali aga bidi dabe dali augwali te gebadu pelama, tama te sigi we u badu pedai badu te Gerasa dabego toba sabolali. ² Agai te geba taga soai madi, tama polo te wabo pabo dwai haubo elalubo bidi me deli te Jisas tiaba asali. Te bidi te gı page hauwa elalubo tođe subigila biliduıai bidi tama asali. ³ Aga te gı pagede pilala bilai. Tama te bidi me deligo aga dağ wabo te usu me isawai. Te sengo me usu me ebeo. ⁴ Te hauwa sogo augwaligo te hankapgo me sengo nogo sağ duyu yali. Tiali goli agai te hankap me sen me togwa sawani. Agai te moni bomu mu eyu, tama bidi mego aga tuainu ebo te usu me isawai. ⁵ Te sesemane sogo giligade me hulide me aga te gı pagede me bulu dude bidada biliduıai. Tama agai i dwai olama, tama aga tigi te aga digi masigigo tologobo se iduai.

⁶ Te agai Jisas te digibulu bidibadi digi sulama, tama aga udada asama, tama aga pageba kidu sugunagasali. ⁷ Agai bomu elama mu i weyu, te po wai, “Jisas, nage ugwade bidibo Godigo ogwa mu, nago magi se enade yainogo ebawe? Eno te Godigo nogide nagebolo hanalu obao, nago te dene enabolo me magio,” te po wai. ⁸ Magi baso meni, te Jisasgo agabolo wali, “Nage dwai haubo noma bidi, nago te bidide bidibo taga pao,” wali.

⁹ Tama Jisasgo agabolo hanalu wali, “Nago nogi dewe?” Tama agai te po wai, “Ena nogi Ami dao. Magi baso meni, da hani genuai hauwa dao.” ¹⁰ Tama agai Jisasbolo i bomu elama weyu, Jisasgo te dwai haubo noma bidi dabe te moni tođe munu me sela sağio po widu geai. ¹¹ Te genuai kibu hani sibi dabe augwali te dwasianu bulu du pađe nai

tuduladu bidaludai. ¹² Tama te dwai haubo noma bidi dabe augwaligo te bomonama i weyu, Jisasbolo te po wali, “Nago da te kibu dabe tomoba tagala palao,” te po wai. ¹³ Tama Jisasgo augwali teba pao olama usu da wai. Tama te dwai haubo noma bidi dabe augwaligo te bidi taga peyu, tama augwali te kibu dabe tomoba bula sigi pali. Tama te kibu hani dabe bomonama mu udada pelama, tama te dwai bulu sau pado me deliba samonani. Te tigidali kibu umabo mu te bidi sese hauwa 2,000 dao. Tama augwali te sigi ąiba tulaluama, tama augwali te wę tulama poma peyu isila silai dao.

¹⁴ Te kibu tononaluali bidi wi pelama, tama augwaligo po te hanuba me tede elalubo bulu dabeba sela pali. Tama te we bidi augwali te sę ebo suagasali. ¹⁵ Augwali te Jisas bidiboba sabolama, tama augwaligo suali, te dwai haubo noma bidi hauwa polobadu agade bidali bidi, te bidi Jisas dali bidibo augwaligo suali. Megi da, aga ugwa gudama, tama aga homu kolesaga peda pelama, tama aga bugagia dualaludali. Tama te we bidi augwaligo te sulama, tama augwali wi yai. ¹⁶ Tama te bidi dabe te Jisasgo yali sę suali bage, augwaligo te hanudu tamadi asali we bidibolo te bidide pedalali sę po pususu pali, polobadu te dwai haubo noma bidi agade bidai. Tama augwaligo te kibu dabede yali sę po me pusali. ¹⁷ Tama tibaso, te we bidigo bomonama weyu, te Jisas augwaligo bulude bidibo tagalama, te gasaba pao wai.

¹⁸ Tialima, Jisas te gebaba holobadi, tama polobadu te dwai haubo noma bidi sela sęwani bidi, agai te tiwai po Jisasba hanalu wali, “Ena nage dali paio,” wali. ¹⁹ Tiali goli Jisasgo hagela homu yali. Agai agabolo te po wali, “Nage naga beba me naga deli hani bidibo madiba pao. Tama nago te tigidali sę Genuai Bidigo nagede yali sę po pusugi peyu, tama agai nage homu dene eyu tau sali po me pusao,” Jisasgo te po wai. ²⁰ Tama tibaso te bidi pelama, tama agai te sę yali po te hanu nogo si elalubo tę pedai badu te Jisasgo agade yali sę po tigidali pususu bilali. Tama tigidali we bidi augwali homu hauwa eyu noma sali.

Te isali wegi dali gasi yai we dali side po

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Te Jisas te gebadu peyu, te sigi ąi ma nogeali. Aga te wę u badu pedai badu tugi pali, tama genuai we bidi hani augwali aselama agaba sisinagasali. Tama Jisas aga te sigi ąi sane pąde bidali. ²² Te Juda dabego bomai po odobo lotu be tonalubo tobolu bidi me deli asali, aga nogi te Jairus. Agai te Jisas sulama, tama aga sęę pąba basi gulama kidu sugunagasali. ²³ Tama agai bomonama agabolo te tiwai po hanalu wali, “Te eno dwasianu wegi te pąde isabo homu yai. Nago agaba nogo muagaselama, tama aga usu ma igulama bidimainogo obao,” te bidi Jairusgo te po wai.

²⁴ Tama Jisas aga dali hodobo pali. Tama genuai we bidi hani augwali aga wali pali, tama aga pabo madi te augwali mu pena sali. ²⁵ Tama we me deli bididuali, tama aga tigde kaneme sesemane sogo idubadi, tama te kibu be nogo si olama sęęę si bidai. ²⁶ Te hauwa dokta bidigo te hauwa sogo agaba dene madubo sę iduali, tama te wego aga mone tigidali te augwaliba mena silali. Tiali goli agai gasi te dwasianu usu me ebeo. Menio. ²⁷ Te wego te Jisasgo ebo sę po odai. Tama aga aselama, tama aga te genuai we bidi hauwa bidalubo tomode bididuali. Aga te Jisas pabo wali nosali asidu, tama agai ugwa sabi badu diąna

asiduai. ²⁸ Agai te tiwai homu eyu te po wali, ‘Te eno nogo agai ugwa sabi badu naga diąbaso da, te ena usu ma yaibao,’ agai te homu yai. ²⁹ Tama te deli sogo naga, te aga kaneme yali te togwa siyu tama wa sali, tama aga tigide te gasi pela silali homu yai.

³⁰ Tama polo Jisasgo koneani, te meba homo agade taga pabo koneani. Tama tibaso aga begelama, te we bidi dabebolo te po wali, ‘Dego eno ugwaba nogogo diąyaniwe?’

³¹ Tama aga wali pabo bidi dabego agabolo te po wali, ‘Nago suao, te genuai we bidi hani te nage pađe pena sali dao. Tama magi baso nago te po weyu, ‘Dego eno ugwaba nogogo diąbo’ po obawe?’

³² Tama dego te tialiwe nama, Jisasgo te we bidi tomode tonono bilali. ³³ Tama te wego te şe agade pedelali koneama, tama aga wi eyu didibili dali yali. Tama tiyu aga asama, Jisas pađa kidu sugunagasama, tama te tigidali şe agade yali po te hanılama pusali. ³⁴ Tama Jisasgo agabolo te po wai, ‘Eno wegi, te naga enade konealubo po daų weyu, enaba homu tialubo kolesaga ebogo te nage usu ma ilali dao. Nage pao, tama naga homu nagame wiegi yai elalua. Nago gasi silimainogo yai,’ te po wai.

³⁵ Jisasgo te po odubadi, tama te bomai po odobo lotu be tonalubo tobolu bidigo bede bidibo bidi dabe meba aselawali. Augwaligo te po wali, ‘Te nago wegi isalio. Magi baso nago te şe dene yabo po te po ola mabo tisa bidibolo obawe?’

³⁶ Tiali goli Jisasgo augwaligo te wabo poba olo me musiąma, odola tagalali. Agai te bidi Jairusbolo te po wali, ‘Nage wi egio. Nago enade konealubo po naga daų weyu naga homu enaba tialuama bidao,’ te po wai. ³⁷ Tama agai te we bidi dabe augwali habu selama, te augwali aga dali me pelamuo wali. Pita me Jems me Jon, te Jems aga ama, te augwali sela naga aga dali pali. ³⁸ Augwali te tobolu bidi Jairus aga beba sabolama, tama Jisasgo suali, augwaligo te genuai po kulukulu wabo suali. Augwali te homu dene ebaso dwai gela mu oladuali. ³⁹ Tama aga te be tomoba pelama, tama augwalibolo te po wali, ‘Magi baso dagego te genuai po kulukulu weyu, te gela weyu ebawe? Te wai te aga mu isibeo. Aga te godege naga piali dao,’ agai te po wai.

⁴⁰ Tiali goli augwaligo aga gisugu mani. Tama tibaso agai te be tomode bidali tigidali we bidi buluba gudula silali. Tama agai te wai aga aya de ida dali si naga selama, tama aga wali pabo bidi sela sobadi elama, tama augwali te isali wai munalubo madi te be habu tomoba pali. ⁴¹ Tama agai te wegi nogo tolalu, tama agabolo weyu, te po wali, ‘Talita kumi.’ Te po begelama tama dena pogo te po page e tiwai dao, ‘Dwasianu wegi, eno nagebolo obao, nage hodaluao,’ wali.

⁴² Tama polo te dwasianu wegi hodaluama tama soali. Agai kibu be 12 elaluai. Tama augwaligo te şe ebo sulama, tama midigi siyu noma mu salio. ⁴³ Tama Jisasgo po bomonama augwalibolo weyu, te po wai, ‘Dagego te şe ebo suali po te bidi me delibolo munu me olamuo.’ Tama agai augwalibolo weyu, te nai meba selama te dwasianu wegibolo maiąo po wai.

6

*Te Nasaret dabe augwaligo te Jisas tudiba muani
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Te silama tama Jisas te bulude bidali tagalama, te aga page bulu Nasaret hanu teba pali. Tama aga wali pabo bidi dabe augwali aga wali pai. ² Te Sabat sogo aga te bomai po odobo lotu be tomoba pelama, tama te we bidi augwalibolo te Godigo po pusa mani. Tama augwali hauwago agai po odolama, tama augwali dwai noma siyu midigi sali. Augwaligo te po wali, “Te bidigo te ola mani po menade saliwe? Te agade koneani elalubo kolesaga, te menagiai kolesaga dawwe? Mena tama tilama agai te bomai şe ebowe? ³ Te bidi aga te be şe ebo kamda bidi naga dao, te dago koneani. Aga te we Mariago ogwa, tama aga ama dede da te Jems, me Josep, me Judas, me Saimon, te tama bagego ama gomunai bidi dao. Te aga abe dabe da dali ede bidibao.” Augwaligo te tiwai po olama, tama augwaligo aga dali dwai homu ela mani.

⁴ Tama Jisago augwalibolo te po wali, “Te Godigo po pusubo profet bidigo nogi tigidali bulude elalubao. Tiali goli te aga page bulude me, te aga deli kaneme hanide me, te aga be mude me, te aga nogi meni yaibao,” te po wai. ⁵ Tama agai te bomai şe me deli te bulude me egobeo. Agai nogo te gasi bidi si selaba naga munama tama augwali wiegi yai ma ilali. ⁶ Tama te we bidi augwaligo agade konealubo po daş wasiayyu, tama augwa homu agaba tialusiabaso, te aga noma siyu midigi sali.

Jisago aga bidi dabebolo şe mani
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Te Jisago te Nasaret hanu tagalama, tama aga te bulu pedai dabeba biligi pelama, tama agai te Godigo po te we bidi dabe augwalibolo ola mena mena bilai dao. ⁷ Tama agai te aga wali pabo bidi nogo si olama sağago si bidi dabe i olama asali, tama agai augwali bidi si si tagala palali. Agai te dwai haubo noma bidi sela şayabo bomo te augwalibolo mawai. ⁸ Tama agai te po augwalibolo wai, te bilibo dono augwaligo tolasa bilao wali, tiali goli augwali te biligi pabo sogo gasa doado bage dali me sabiligio wali. Augwaligo te bret me sabiligio wali. Te wa brasbel me augwaligo me sigio po wali, tama augwaligo gudali ugwa agebelede te mone bulama me sela pelamuo. Menio. ⁹ Augwaligo te sağa nadoba mumainogo yao wali, tiali goli augwaligo te holobo ugwa si munamuo wali. ¹⁰ Tama agai augwalibolo te po me wali, “Te dage bulu me deliba sabolama tama te be me deli tomoba pobaso da, teda dage te be tomode naga bidişo, te gasa gasa beba pigimio. Tama nosali dagego te be tagalama te dage pişo. ¹¹ Tama te meba bulude te augwaligo dage te augwa beba dage sela pişama, tama augwaligo dagego po odisayyu ebaso da, teda dagego te bulu taga peyu, tama te dagego sağade elalubo pobebe bage sela şayao. Tama tiyu augwaligo te augwa dage dali yali dwai kolesaga homugo kone palomainao,” agai te po wai.

¹² Tama tibaso te po sela pabo şe bidi dabe si si pelama, tama augwaligo te tiwai po te we bidi dabebolo haniani bulude pusali, “Dagego duga dwai şe tagalao, tede ge neyu duga homu kolesaga begeleşo,” te tobage po wali. ¹³ Tama me augwaligo te dwai haubo noma bidi hauwa sela sanama, tama augwaligo te hauwa gasi yai bidi tigde wel munama tama augwali usu ma iliyu yai dao.

Te we bidi baptais mani bidi Jon isali po

(Mat 14:1-12; 9:7-9)

¹⁴ Tama megi da, te gavman tuni bidi Herot agai te şe ebo po dabe odali, magi baso meni, te tigidali tş pedaide te Jisasgo nogi usu elalualio. Te meba we bidi augwaligo te po Jisasde wali, “Te we bidi baptais mani bidi Jon aga te gş pagede ma hodaluualio, te aga Jisas dao. Tama tibaso te genuai bomo aga nogode pedalubao,” te po wai. ¹⁵ Tama meba augwaligo te po wali, “Woo, te meni. Jisas da, te aga te polobadu bidali profet bidi Elaija dao.” Tama mebago te po wali, “Aga te profet dao, te polobadu Godigo po pusubo şe ela bilali profet dabe tiwai dao.”

¹⁶ Tama te gavman tuni bidi Herotgo te wabo po odama, tama agai te po wai, “Polobadu eno bidi me tagala palama, tama agai Jon dogoni togolama tama aga isai dao. Tiali goli megi da, aga ma hodaluualio,” te po wali. ¹⁷⁻¹⁹ Polobadu Herot aga ama Filip me bidibadi, te Herotgo Filipgo we nogi Herodias dagala sai. Tama tibaso Jonggo hauwa sogo te Herotbolo te po wai, “Nago te naga amago we sali, te dolo me ebeo,” wali. Tama te we Herodias agai homu dwai mu te Jon dali elama, tama aga ela muabo homu yali, tiali goli agai te tiabo şe usu ebeo. Herotgo te bidi meba tagala palama, tama augwaligo te Jon pageabi elama, tama te kalabus bede aga te sengo keani. Tiali goli agai Jon ela mubeo. ²⁰ Magi baso meni, Herot aga te Jonde wi yai. Agai koneani, Jon aga te wiegi yai tama doloba pai bidi bidali. Tama agai te aga bugagia tonaluali. Agai te Jonggo pusubo po odama, tama aga homu hauwa elama, tama aga homu şeşe iduali. Tiali goli agai te agai po odobo te godolo mu yai.

²¹ Nosali te we Herodiasgo te tiwai sunumi elalubo pedalali. Herot aga idago aga ame nani side pedalubaso, te agai genuai nai ulaiba wali. Agai te nai da tueinu ebo te aga dali gavman şede tau sabo bidi dabe dali tueinogo yali, tama te polalubo ami tuni bidi me, te Galili tşde bidalubo genuai bidi dabe dali te nai da tueinogo yai. ²² Tama te we Herodias aga wegi aga te nai tubo madi tomoba aselama, tşabi yagasali. Tama Herot dali te aga dali nai tuali bidi dabe me, augwali godolo mu yali. Tama Herotgo te gesi wegibolo weyu, te po wai, “Nago magi nai saiwe? Nago enabolo po obaso, te eno nagebolo mu mawaibao,” te po wai. ²³ Tama Herotgo agai po daş wabo po bomonama weyu, agai agabolo te po wai, “Mu tama dao, nago mena nai po enabolo hanalu wali, te eno nage mawaibao. Te nago eno te we bidi tonalubo te bomo tomode togolama, te nage mao po obaso da, teda eno nage mawaibao,” agai te gesi wegibolo te po wali.

²⁴ Tama te wegi buluba solama, tama aga idabolo hanalugi soali, “Te eno mena nai sai po wagawe?” Tama aga idago te po wai, “Nago te we bidi baptais mani bidi Jonggo tobolu sabo po wao,” te po wali.

²⁵ Tialima, te gesi wegi polo ma te tuni bidi pageba ma asama, tama te po agabolo wali, “Megi naga tama eno homugo nago te baptais mani bidi Jonggo tobolu te pou me delide munama, tama nago enabolo mao,” wai.

²⁶ Agai te tama po obaso, tama te tuni bidigo homu şeşe mu yalio. Tiali goli agai homude te agai mu po da daş wali te aga dali hodobo te duada pelama nai tudu pabo bidi dabe gesabidide wali po, te pode homugo kone palali. Tama agai te wegigo po sela şagobeo homu yalio.

²⁷ Tialima, polo tama te tuni bidi Herot agai te ami bidi me deli tagala palama, te Jongo tobolu togogi pelama sela asomainogo yali. Te ami bidi te kalabus teba pelama, tama Jongo tobolu mage togwai. ²⁸ Tama agai te Jongo tobolu togwali te pou me delide munama, tama selasa aselama, tama te gesi wegibolo magasali. Tama te wegigo aga idabolo mawai. ²⁹ Te Jon aga wali pabo bidi dabego te wabo po odama, tama augwaligo aga tigi sagaselama, tama augwaligo te gu pageba pubaligi pai.

Jisasgo bidi dabe umabo 5,000 bidi nai mani

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

³⁰ Te Jisasgo tagala palali po sela pali se bidi dabe augwaligo se silama, tama ma begasa aselama, tama augwali Jisas dali deliba sisinani. Tama augwaligo te egi pali se po miani, tama tigidali po augwaligo te we bidibolo ola mani po wai. ³¹ Te we bidi hauwa eda asiyu, ugwa soyu yali, tama Jisas dali aga wali pabo bidi dabe dali augwaligo te we bidi tau sabo se ebaso, augwali nai tuyu toma nabo sogo meni yani. Tama tibaso Jisas aga wali pabo bidi dabebolo te po wali, "Ae, tegobao, dena naga te bidi meni yaiba me deli pelama, tama dage toma dwasianu tuiagameo," te po wai. ³² Tama augwali te geba selama, tama augwali te sigi ađ daidu te bidi meni yai habu me deli badu pali. Augwa naga palio.

³³ Tiali goli te we bidi hauwago augwali pabo suali, tama augwaligo te augwali koneani. Tama tigidali hanu we bidi augwali teba pedai badu todu udada pelama, tama augwali te Jisas pali sunumi te badu polasa pedaligi palio. ³⁴ Tama Jisas te gebadu pelama, te we pedai badu tugi pelama, tama agai te we bidi hauwa bidalubo suali. Tama agai augwali homu dene genuai mu yali. Augwali te sipsip kibu tonalubo bidi meni yai tiwai bidaluali. Tama tibaso agai gagalama, te wiegi yai po hauwa augwaliba ola mawai. * ³⁵ Te giliga dega sigulainogo yali, tama te Jisas aga wali pabo bidi dabe te agaba aselama, tama augwaligo te po wai, "Te ede da, te bidi meni yai madi tama te giliga dega sigulainogo ebao. ³⁶ Nago te we bidi augwali tagala palao. Augwali peyu, te be nani dabeba pomainao, tama augwa tuabo nai abelegi pomainogo tagala palao," te po wali.

³⁷ Jisasgo augwaliba te po wei ponani, "Duga digi te augwali nai maiąo." Tama augwaligo agabolo te po wali, "Te nago homugo dago te bidi sese a naga 200 kina monego dago te bret abelegi pomainogo eyu obawe?" ³⁸ Tama agai augwalibolo te po wali, "Dagego nisu naga bret munalubowe? Dage pelama sugi piąo." Augwaligo sula selama, tama augwaligo te po wai, "Dago te bret a naga, me te sugu si te tama elalubao." ³⁹ Tama agai augwalibolo te po wali, "Tigidali augwali te wiegi yai nosaide wasisi pelama, duada piąo wao," te po wali. ⁴⁰ Tama te we bidi tigidali augwali duada pali, tama te wasisi pelama, duada pali hani me badu te bidi sese a naga 100 bidi duada pobadi, te meba duada pali hanide te bidi si olama nogo si 50 bidi bidadu pali. ⁴¹ Tama agai te a naga bret dali te sugu si me sali. Tama agai te dagaluba tonaludama, tama puba hwi po Godibolo walio. Tama agai te bret pebedama, tama te aga wali pabo bidi dabebolo menama, tama

* 6:34: Nam 27:17; 1 Kin 22:17; 2 Sto 18:16; Ese 34:5; Sek 10:2; Mat 9:36

augwaligo te we bidiba dobaba pali. Tama te şuęu si me tologolama, tama te tigidali we bidiba dobaba palio. ⁴² Tama tigidali augwali te nai tudu pali te usu mu yalio. ⁴³ Tama te bret me şuęu te me badu tigidali munalua pali, te augwaligo sisinama, tama te bonou wa basket te nogo si olama şaęaęo si paęawani. ⁴⁴ Te bret me şuęu tuali bidi dabe, augwali te bidi sese umabo te 5,000 bidi dao.

Jisas te sigi aę daidu pali
(*Mat 14:22-33; Jon 6:16-21*)

⁴⁵ Te nai mabo şe silama, tama Jisasęo aga wali pabo bidi dabe augwali te asesa piąo olama, te augwali polo te gebaba holomainogo elama, tama augwali te aga asabo badu te sigi aę pedai badu polasa te Betsaida buluba piąo wali. Agaduba digi te we bidi dabe augwa beba tagala palu pomainogo yai. ⁴⁶ Agai te we bidi augwali tagala palama, tama aga te bulu du bageba uęwa holai. Aga tede agaduba bididubadi te Godibolo po wainogo tiali. ⁴⁷ Te be pio ebode te geba te sigi aę tomode elaluali, tama Jisas agaduba te tode me bididuai. ⁴⁸ Tama agai suali, te waligo augwali degelainogo ebaso, tama augwali te weę togobo şe dene mu yai. Te be posabo paęe, teda Jisas te sigi aę daidu augwali bidiboba pali. Agai te augwali ela soainogo yai. ⁴⁹ Tiali goli te aga wali pabo bidi dabe augwaligo aga te sigi aę daidu asobo sulama, tama augwaligo homugo aga te isi bidi me deli da te homu yai. Tama augwali homu dwai noma sabo i dali walio. ⁵⁰ Magi baso meni, tigidali augwaligo aga sulama, tama augwali wi mu yai.

Tama polo Jisasęo augwalibolo weyu te po wai, “Dage homu tegaluiąo, bomo elama bidiąo. Te ena tama dao. Dage wi egimio,” te po wai. ⁵¹ Tama aga te gebaba holama, tama augwali dali bidibo si, tama te moni wali asali sia salio. Tama augwali midigi eyu noma mu selama, tama augwaligo homu hauwa yalio. ⁵² Magi baso meni. Te Jisasęo te we bidi hauwa tebolo bret dabe dobawali şe page tede augwaligo bugagia homu kone me palobeo. Menio. Augwa homu me hulialuama tama usu ebe.

Jisasęo te Genesaretde gasi bidi hauwa wieęi yai ma ilali
(*Mat 14:34-36*)

⁵³ Te silama, tama augwali te sigi aę nogolama, tama augwali te Genesaret pedai badu tugi pali, tama augwaligo te geba tede gebelali. ⁵⁴ Augwaligo te geba taga sobadi, tama polo te we bidi dabe augwaligo te Jisas sulama, tama aga konea palio. ⁵⁵ Tama te bidi dabe udada pelama, te paęe elalubo tigidali bulu dabeba tedela pali. Tama tigidali bageęo te Jisas bidibo po odama, augwaligo te gasi yai bidi dabe te gologobe wade munama, tama augwaligo te augwali tolama tama aga pageba tolasa pelawali. ⁵⁶ Tama tigidali bulude me te tigidali hanude me te tigidali tę pedaide te Jisas sabaligi pabo digi, augwaligo te gasi yai we bidi dabe sela asama, te maket ebo pesage tomoba muagasiyu yai. Te augwaligo i bomo elama Jisasbolo weyu, tama te gasi yai we bidi dabego te agai uęwaba nogogo diąmainogo gogoliyu sula tagala wali. Tama tigidali gasi bidi dabego te agai uęwaba nogo munama, te augwali tigidali wieęi yai elama, usu ma ela pai dao.

7

*Bidi mebago Godigo kolesaga tudiba muani**(Mat 15:1-9)*

¹ Te meba Farisi hani bage meba dali, te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe meba dali, augwaligo te mone hanu Jerusalem taga soyu, te augwali Jisas bidibo madiba sininagasai. ² Tama augwaligo te aga wali pabo bidi dabe mebago nai tubo suali, te augwaligo nogo bolo hasia węgo te nogo habuba mu tugulama telasiąma te nai sela tuali. ³ Te Farisi dabego me te tigidali Juda dabe augwaligo te augwa wai nę dabego polobadu yali kolesaga wali pelama, tama augwali te nogo ai hasia nogo habuba usu nama telasiąbadi da, te augwaligo nai tusiąwai dao. ⁴ Te augwali te Juda hani isąwai bagego maket elaluboba pelama ma asiyu, tama augwaligo nogo wę telasiąbadi da, te augwaligo nai me tuai menio. Tama augwaligo te wai nęde sali gasa kolesaga hauwa me wali peyu yai. Augwaligo te wę tubo kap me, sene me, genuai pou me, te pibo bet sai me wę telayu yai dao.

⁵ Tama tibaso te Farisi dabe me te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe augwaligo te Jisasbolo hanalu wali, “Magi baso te nage wali pabo bidi dabe augwaligo te dago wai nę dabego kolesaga wali pabo meniwe? Te augwaligo dago nogo wę telabo kolesaga isąma, tama nogo meda elalubadi nai tubo dao,” te po wai.

⁶ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te polobadu bidali profet bidi Aisaia agai dagede te po meba dolo mu weyu, tama te dage ili po wabo bidi dabe da wai. Agai te e tama tiwai po polobadu aşani, ‘Godigo te po wai, “Te hani bidi augwaligo eno nogi te pedauwaligo ugwaba sabo dao, tiali goli augwaligo homu te enade digibulu elalubo dao.

⁷ Augwaligo enade olo dali lotu po weyu ebo dao. Magi baso meni, augwaligo te bidigo nigali bomai po naga ola mayu te po wali, “Te e da Godigo po dao’ wai,”

Aisaia go te po aşani.” *

⁸ “Tama dagego te Godigo bomai po tagalama, tama dagego te bidi dabego ola mabo po naga dę olama tolalubo dao,” Jisasgo te Farisi bage dali te Juda dabego bomai po page koneani bage me augwalibolo wai.

⁹ Tama agai augwalibolo te po me wali, “Dagego te Godigo bomai po tagalabo bugagia koneama, tama duga digi ebo kolesaga wali pabo dao. ¹⁰ E tiwai dao. Polobadu Mosesgo te bomo yai po pusali, ‘Nago te naga aya idago po wali pao,’ wai, tama me po wali, ‘Bidigo dwai po te aga aya idabolo wabo bidi te aga isimainao,’ te po si Mosesgo ola mani. * ¹¹ Tiali goli dagego te po si tagalama, dagego e tiwai po dabolo ola mabo da, te bidi me deligo aga aya ma ida tau sabo mone ma doado bage elalubadi, tiali goli agai te po augwali sibolo waibao, ‘Te e mone da, te eno Godiba mawainogo sa muani elalubao’ po obaso da, ¹² teda agai te aga ida bugagia wiegi yai ilibo se te tama tagaliyu da, te usu dao, dagego te tobage po ola mabo dao. ¹³ Tama naga tiyu, tama dagego te duga wai nęde sali kolesaga wali pelama, tama dagego te

* 7:7: Ais 29:13 * 7:10: Sai 20:12; 21:17; Prs 20:9; Bom 5:16

Godigo po dolobo aq ebo dao. Tama dagego te tobage tiwai kolesaga hauwa ebao,” Jisasgo te po wai.

Te bidi meda ilibo naide po wai
(Mat 15:10-20)

¹⁴ Tama Jisasgo te we bidi augwali i ma olama, tama agai te po augwalibolo wali, “Dage tigidaligo eno po odama tama homugo konea sao! ¹⁵ Te bidi me delide te nai bulu badu elaluali tama te nai aga tomoba pelama, tama te naigo te bidi meda ilibo te usu me egobeo. Menio. Te bidi tomode elaluali nai dabe te buluba soyu, tama tego naga te bidi dwai meda ilaibao. ¹⁶ [Te olo elalubo bidigo agai te po odiao.”]

¹⁷ Agai te we bidi bidalubadi taga peyu, te aga beba pai. Tama aga wali pabo bidi dabego agabolo te begelama wali po digi po page hanalu wali. ¹⁸ Tama agai te po augwalibolo wali, “Dage me te homu kolesaga meni eyu, obawe? Te dagego konebewe? Te tigidali bulu badu elaluali nai te bidi tomoba pelama, tego te bidi dwai meda ilibo usu egobeo. ¹⁹ Magi baso meni, te tiwai naigo te bidi homu tomoba mu pogobeo. Menio. Te haliga tomoba peyu, tama te di tabo sunumidu naga pelama, tama nosali te di beba paibao,” agai te po wai. Te pode Jisasgo te tigidali haniani tubo nai te wiesti yai da, te habu selebo menio, te po wai.

²⁰ Tama agai te po me wai, “Te dwai nai te bidi tomode elaluama tama buluba asobo, tego te bidi meda ilibo dao. ²¹ Te bidi tomode, te homu kolesaga tomode pedalubo nai dabe te e tiwai: te dwai homu kolesaga dabe, te penani ebo kolesaga, me te nai wi sabo kolesaga me, te bidi ela mubo kolesaga me, ²² te we sabo dolobo kolesaga me, te mena nai sainu homu hogodama pesa dalobo kolesaga me, te haniani dwai dwai kolesaga me, te tibo po weyu te hagoma ebo kolesaga, me te bidi nogi posobo po wabo kolesaga ebo, me te hagoma homu elama te esela pabo bidigo kolesaga tiwai eyu ebo dao. ²³ Te tobage tigidali dwai kolesaga te bidi tomode elaluali te buluba asiyu, tama te bidi meda ilibo dao,” Jisasgo te we bidi dabebolo te po wai.

Te Fonisia hani wede po
(Mat 15:21-28)

²⁴ Te Jisas hogodama tama aga te bidali bulu taga soali, tama te Tair hanu pedaiba pai. Aga te be me deli tomoba pali, tama aga tede bidibo te bidi me deligo aga koneidali homu yali. Tiali goli aga geme duala sainogo ebo te usu me egobeo. ²⁵ Menio. Te we me deligo aga bidibo po odali. Te we aga wegi elaluali, tama te dwai haubo noma bidi te wegide bidai. Tama te we aga polo tama asama, te Jisas saqa paba kidu sugunagasali. ²⁶ Te we aga te Juda hani isawai we da, aga te Fonisia hani we, te Siria moni tade elalubo bulu da. Agai te Jisasba i weyu, te agai wegide elalubo dwai haubo noma bidi sela sayao wai. ²⁷ Tiali goli Jisasgo agabolo po wei ponoyu, te Juda hani dali te Juda hani isawai bage me te side po digi po begelama tama te po wai, “Dago te wai dabebolo te hasia nai mao. Tiyu dago te wai dabego nai sela tuyu tama te yowi dabeba te nai sayabuo,” te po wai.

²⁸ Tiali goli te wego agabolo po wei ponoyu, te po wali, “Genuai Bidi, nago te mu po obao. Tiali goli te yowi dabego te wai dabego nai kagali te tebol sai dologoba tulalubo nai sela tubo dao,” te wego te po wai.

²⁹ Tama Jisasgo agabolo te po wali, “Nago te tiwai po obaso da, teda nage ma geasa pagameo. Te dwai haubogo nago wegi daꝥ elaluali te taga palio,” te po wai. ³⁰ Tama te we aga beba ma geasa pelama, tama aga wai te bet saide pila mubo suali, tama mu tama, te dwai haubogo daꝥ elaluali te taga pai sualio.

Jisasgo te olo degai bidi wiegi yai ma ilali

³¹ Te silama, megi da Jisas ma hogodama, tama te Tair tꝥ pedaide bidali tagalama, tama te Saidon bulu tomodu pai. Tama aga te hanu nogo si elalubo genuai tꝥ tedu pelama gana, tama te sigi aꝥ Galili paꝥa sabolali. ³² Tama augwaligo bidi me deli agaba selasa asali, te aga olo degebadi te hamena begebadi yai elaluai. Tama augwaligo Jisasba hanalu te bidiba nogo diꝥyao po wai. ³³ Tama tibaso, Jisasgo aga selasa pelama, tama te we bidi taga soali, tama augwaduba si naga bidigi pali. Tama Jisasgo nogo dani te bidigo oloba munama, tama pesa şanama, tama te pesa nogo daniba muyu, te bidigo hamenaba muanio. ³⁴ Tama agai te dagaluba tonaludu, tama mobo bomonama ponani, te aga homude gela wabo tiwai elama, tama agai agabolo weyu te po wai, “Efata!” po wai. Te tiwai wali, “Nago olo dala pao,” wai. ³⁵ Tama te bidigo olo degai elaluali te dala pali, tama aga te hamena panialuali nai te polo taga pali, tama aga po bugagia wai. ³⁶ Tama Jisasgo augwaliba habu seleyu, bomonama wali, augwaligo te şe yali po te bidi me delibolo munu me wagio po wai. Agai bomonama augwali habu selali, tiali goli menio, augwaligo homo mu elama, te po pususu palio. ³⁷ Tama te şe yali po odali we bidi tigidali augwali midigi siyu, tama noma mu sali, tama augwaligo te po wai, “Tigidali şe agai ebo, te agai wiegi yai şe naga ebo dao. Agai te olo degai bidi me, te bidigo po odomainogo iliyu, tama te pedauwali pania sai bidigo po ma omainogo eyu yai dao,” te we bidi dabego te po wai.

8

Jisasgo te we bidi hauwa umabo 4,000 nai mani
(Mat 15:32-39)

¹ Te silama, tama nosali me sogo te genuai we bidi hani ma sisinani, tama augwali tuabo nai tula silama tama nai meni yai. Tama tibaso, Jisasgo aga wali pabo bidi dabe i olama asobo si, tama agai augwalibolo te po wali, ² “Eno te e bidalubo we bidi augwalide homu dene ebao. Augwali ena dali sela sogo bidalio, tama megi augwali nai meni yai dao. ³ Tama augwali nai sili bidai elalubadi te eno augwali te augwa beba pomainu tagala palali da, teda augwali tomode pobadi te gedu te geꝥ page elama, te augwali sunumiba tulaluaibao. Meba augwali te digibulu asiyu asalio,” te po wai.

⁴ Tama aga wali pabo bidi dabego agabolo te po wei ponoyu, te po wai, “Te ede da, te bidi meni yai madi bidibao. Tama dago menade te bret tubo nai selama, te we bidi augwali mawaibawe?” Te po wai.

⁵ Jisasgo augwaliba hanalu wali, “Dagego nisu naga bret munalubowe?” Tama augwaligo te po wali, “Te a naga olama me badu si munalubo,” wai. ⁶ Tama agai te we bidi augwalibolo olama, tama augwali te tꝥba tuada pao wali. Tama agai te a naga olama me badu si bret selama, tama agai Godiba puba hwi olama, tama te nai pebedama,

tama aga te wali pabo bidi dabebolo menama, te augwaligo dobaba pomainogo yali. Tama augwaligo te we bidiba dobaba palio. ⁷ Tama augwaligo te dwasianu şuęu si sela me elaluali. Tama agai te me selama, te Godiba puba hwi olama, tama aga wali pabo bidi dabebolo te me dobayao po wai, tama augwaligo te me dobaba pali. ⁸ Nosali te we bidi augwali te nai tula silama usu ebaso, tama aga wali pabo bidi augwaligo te elalubo nai meba dwasianu delage sisinama, tama te bonou wa basket te nogo a naga me si tede bulama paęawani. ⁹ Te nai tuali we bidi augwali bidi sese hauwa umabo 4,000 bidi usu tama. Tama Jisaso augwali pomainu tagala palalio. ¹⁰ Tama elama, polo aga te aga wali pabo bidi dabe dali te gebaba holama, tama augwali te Dalmanuta te badu pedaiba pai.

Te Farisi meba augwaligo te bomai şe ebo suainogo yai
(Mat 16:1-4)

¹¹ Te Farisi dabe meba augwali aselama, tama augwaligo te Jisas dali te wado po tiwai weyu konila po wai. Augwaligo te Jisasbolo bomai şe me deli yao po wali. Augwaligo aga te usu sabo şe senayu naga yai. ¹² Jisaso aga homu noma bidide şeęe ebo aę ebaso, tama agai te po wai, "Magi baso te we bidi hanigo e sogode te bomai şe yao obawe? Eno mu po dabeolo obe dao, te e sogode te bidalubo bidi dabego suabo bomai şe me deli eno me egobeo. Mu menio!" wali. ¹³ Tama agai te Farisi bidi dabe augwali tede bidaludubadi taga peyu, tama aga te gebaba ma holama, tama te sigi aę pedai u badu pabo gagalali.

Jisaso te nai yisde po digi po begelama wai
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Tama te Jisas wali pabo bidi dabe augwaligo te homu gegeda peyu, tama augwaligo te tubo nai bret meba dali sela asisawai. Augwaligo te bret deli digi naga te gebade augwaligo munaluai. ¹⁵ Tama Jisaso po bomo elama augwaliba weyu, te po wai, "Dage bugagia tonaluięo! Dage te Farisi dabego yisde me te gavman tuni bidi Herotgo yisde te dage dua dao!" te po wai.

¹⁶ Tama augwa digi augwa hasi po mia siyu, te po wai, "Dago te bret meni baso, tama agai te po da dali obao," te po wali. ¹⁷ Jisaso koneama, tama agai augwalibolo te po wali, "Magi baso dagego te tiwai po duga hasi mibawe, 'Dago te bret menio,' te magi baso obawe? Te dagego homude kone palai elalubo meniwe? Te dage homu kolesaga meni yai elalubawe? Te dagego homu puna paliwe? ¹⁸ Dagego gedu elalubo, tama dagego te nai subo meni da, agawe? Dagego olo elalubao, tama dagego te po odobo meni da, agawe? Dagego homugo te brette gegeda palai dawe? * ¹⁹ Eno te a naga bret te bidi sese hauwa umabo 5,000 bidi te nai pebedama mani sogo, dagego te nisu naga bonou wa basket te me badu munaluali bretgo paęawai dawe?" Tama augwaligo te po wai, "Te nogo si olama saęago si da," wali. ²⁰ "Tama eno te bidi sese hauwa umabo te 4,000 bidi te nai bret te bidi meni yai bulude pebedama mani sogo, dagego te nisu naga bonou wa basket te me badu munaluali naigo paęanai dawe?" Tama augwaligo te po wai, "Te a naga olama me badu si dao," te po wai. ²¹ Tama agai augwalibolo te po wai, "Tama dagego me konesięama ebawe?"

* 8:18: Jer 5:21; Ese 12:2; Mak 4:12

Jisasgo te gedu widai bidi wiegi yai ilali

²² Tama augwali te Betsaida hanu teba sabolali. Tama te we bidi augwaligo bidi me deli te agaba selasa asali, te aga gedu widai. Tama augwaligo Jisasbolo weyu, te bidiba nogo muao po walio. ²³ Tialima, Jisasgo te gedu widai bidigo nogo tola selama, tama agai aga te buluba odasa soali. Tama agai te bidi geduba pesa şanama, tama aga geduba te nogo ugwadu munama, tama agabolo hanalu wali, “Nago te nai me deli subowe, ma meniwe?” ²⁴ Tama te bidigo tonono bilama, tama agai te po wai, “Awe, eno te bidi meba suali. Eno augwali te ni tiwai suali, tama augwali bilaluali,” te po wai. ²⁵ Tama Jisasgo nogo aga geduba ma muai. Tama te bidigo bomu elama tonono bilali, tama agai gedu wiegi yai pedelama, tama aga tigidalali nai hania sula silai. ²⁶ Tama Jisasgo te bidi aga te aga beba tagala palu, tama te po wai, “Nage te bidi dabe bidibo be nani tomoba ma pigio, naga beba dolo pao,” te po wai.

Pitago Jisas aga te Kraisa da po haninani po

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Te Jisas aga te aga wali pabo bidi dabe dali hogodama, tama augwali te to pedai Sisaria Filipai teba pali. Tama te sunumidu peladu te agai aga wali pabo bidi dabe augwaliba hanalu, te po wali, “Te we bidi dabe augwaligo ena de nogi ebo dawewe?”

²⁸ Tama augwaligo agabolo te po wai, “Te meba augwaligo nage te we bidi baptais mani bidi Jon nogi ebao. Tama mebagu nage te polobadu bidali bidi Elaija nogi ebao. Tama mebagu te po weyu, nage te Godigo po pusali polobadu bidali profet bidi me deli da po obao.” ²⁹ Tama Jisasgo te augwalibolo hanalu wali, “Duga digi te ena de nogi ebo dawewe?” Tama Pitago agabolo po wei ponoyu, te po wai, “Nage Kraisa dao, e we bidi tau somainu Godigo nage sa muyu asaiba wali bidi dao,” te po wai. ³⁰ Tama agai augwali habu seleyu, te augwaligo bidi me delibolo olamu da po wai.

Jisasgo te aga isama ma hodaluwaibao po wali

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Te Jisas agai te aga wali pabo bidi dabe augwalibolo te tiwai po ola mabo gagalali, “Te Godigo Bidi Mu te aga dene hauwa tolomainu waibao, tama te Juda dabegu tobolu bidi dabe, me te genuai pris bidi dabe, me te Juda dabegu bomai po page koneai bidi dabe augwaligo te aga tudiba munama, tama aga ela muaibao. Te nosali sela sogo bidama te aga ma hodaluwaibao,” te po wai. ³² Agai te po augwalibolo hania haninama wai. Tama tibaso, Pitago Jisas te sesege badu odasa solama, tama aga dali te tobage po wagio po wali. ³³ Tiali goli Jisasgo begelama, tama aga wali pabo bidi dabeba tononalu, tama agai Pitabolo wado iliyu, te po wai, “Satan, nage ena tudi badu soao! Nago te Godigo homu kolesaga wali me pabo menio. Te meni. Nago te tode bidigo ebo homu kolesaga naga te wali pobao,” te po wai.

³⁴ Tama agai te we bidi agaba asomainu i weyu, te aga dali wali pabo bidi dabe me asomainu yai. Tama aselama, tama agai augwalibolo te po wai, “Te bidi me deligo ena wali asainogo da, te aga digi aga aiyaba elaluama, tama agai e homu yao, aga ena wali pobadi aga dene sobaso da, teda te usu da, te homu ebo bidigo agai aga ni pedai tolasa pabo tiwai eyu, aga ena wali asao. ³⁵ Magi baso meni, te bidi me deligo aga

digi aga bidabo ula bugagia tonalubo homu ebaso da, te aga bidabo ula te hagawaibao. Tiali goli te bidigo enade te Godigo wiegi yai gesi pode te homu kone palama, tama aga bidabo ula tagalu da, te aga bidabo ula mu saibao. ³⁶ Te bidigo te tigidali tde doado bage siyu, te aga digi aga bidibo ula tagaluyu da, teda te bidigo genuai wiegi yai nai tama saliwe? Te meni. ³⁷ Te bidigo mena mone mayu, te aga bidabo ula dobola siyu ma abelaibawe? Te menio. ³⁸ Tama te megı e sogo tde bidibo we bidi dabe augwali da, te aga bidi taga soayu penani ebo we tiwai da, augwaligo Godigo po taga soali, tama haniani dwai şe ebo dao. Te bidi augwali bidalubo tomode bidiyu, tama agai enade me te eno ola mabo pode me hale eyu ebaso da, teda nosali ena te Godigo Bidi Mu, ena me te bidide hale eyu aga nogi geme dualaluaibao, te eno ena Ayago genuai bomo yai ula dali, te wiegi yai tedali ensel mobo bidi dabe dali e tba ma asobo sogo tama tiaibao,” Jisasgo te po wai.

9

¹ Te po silama, tama agai augwalibolo te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, te ede dolalubo bidi dabe meba te augwali me isisbadi, tama te Godigo te we bidi tonalubo şe te aga bomo dali pedalubo augwaligo sueibao,” agai te po wai.

Jisasgo tigi te gasagi yai hasegelali
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Nosali te Sarere deli bidai madi, Jisasgo Pita me Jems me Jon selama, tama agai augwali te ugwanu holai bulu du me deli te bageba odasa holali. Tama augwa naga tede bidaluali. Tama augwali gedude Jisasgo tigi hasegelama, tama aga gasagi yai pedalai. ³ Tama agai ugwade te dula gegemani ebo tiwai pedalali, tama te nala nisi tedela tiwai mu yai. Te tde bidi me deligo ugwa te tiwai gilama pedalubo usu me egobeo. ⁴ Tama te polobadu bidali bidi si Elaija dali Moses dali si pedalama, tama augwali sigo te Jisas dali po mibo te augwaligo suali. ⁵ Pitago te sulama, tama agai Jisasbolo weyu, te po wai, “Tisa, po ola mabo bidi, da ede bidibo, te wiegi yai ebao. Dago te bola yano be sela şe yainogo, te me deli nago, te me deli Mosesgo, te me deli Elaijago dao,” Pitago te po wai. ⁶ Magi baso meni, te augwali wi mu ebaso, te agai mena po wagawe weyu, te Pitago konesima te homu yai.

⁷ Tama te dagalu p me deli pedelama, te augwali mesega sagasali. Tama te ptomodu te pedauwali me delidu te po waida wai, “E bidi da, te eno Ogwa da, eno aga godolo mu ebao. Dagego agai po odiao,” wai. ⁸ Tama polo tama, te augwaligo tonono bilali, tama augwaligo te gasa bidi me si te subeo, polo pali. Te Jisas agaduba deli naga te augwali dali bidibo suali.

⁹ Augwali te bulu dude bidali tagalama tama aiyaba dudulayu, tama Jisasgo augwali habu seleyu, te tiwai po wai, “Te dagego suali şe, te dagego bidi me delibolo munu me wasiama, te ena Godigo Bidi Mu te gu page tagalama ma hodalobo sogoba usu naibao,” wali.

¹⁰ Tama tibaso te po augwa homuba da ola selama, tama augwa hasi digi te e tama po miani, “Te gu page tagalama ma hodaluaiba po wali, te mena şe dawe?” te po miani. ¹¹ Tama augwaligo agabolo hanalu wali, “Magi baso te bomai po page koneani bidi dabe augwaligo te po weyu, te hasia bolo te Elaija asaibao, tama nosali naga te Godigo

tagala palabo bidi asaibao, te po magi baso wabo dawew?” augwaligo te po hanalu wali. * 12-13 Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Awe, mu tama, te Elaija bolo hasia asama, tama te Godigo tagala palabo bidi asobode te tigidali nai ma dodolagasomainu yaibao. Awe, eno dagebolo obao, Elaija te asalio. Tama te bidi dabe agwa homugo digi wali peyu, augwaligo dwai se aga dali yali, te Godigo po bukude polobadu aşani po tiwai gilama yai dao. Tiali goli te Godigo po bukude te ena Godigo Bidi Mude magi po tede elalubawe? Te po e tiwai dao, ena te dene hauwa toloyu, tama te bidi dabego ena tudiba muaibao,” Jisasgo te po wai.

*Te ogwa esela pabo se ilibo dwai haubo noma bidide po wali
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Augwali pelama, tama te bulu du pageba dulama, te wali pabo bidi dabe meba bidalubo madi sabalubadi, tama te genuai we bidi hani te augwaliba sisinai elalubo suai. Tama te Juda dabego bomai po page koneani bidi dabe meba augwaligo te wado po konila po augwali dali oduai. ¹⁵ Te po odoobo we bidi tigidali augwaligo te Jisas asobo sulama, tama polo te augwali midigi siyu te noma sali. Augwali te aga pageba udada pelama, tama augwaligo siade da po aga dali wali. ¹⁶ Tama agai te aga wali pabo bidi dabebolo hanalu wali, “Dagego te konila po wabo te bomai po page koneani bage dali te mena pode obawe?” te po wai.

¹⁷ Tama te we bidi hani tomode bidali bidi me deli agai te po Jisasbolo wei ponoyu, te po wai, “Tisa, po ola mabo bidi, te eno ogwade te pedauwali panialubo dwai haubo noma bidi me deli elalubaso, tama eno aga te nageba odasa asai. ¹⁸ Te hauwa sogo te dwai haubogo aga daş olaluyu, tama agai aga te tşba şadubao. Tama aga pedauwalide te pesa dini pedaliyu, tama aga kele penane dagana selama, tama aga tigi te tigidali boma peyu didila pai. Tama eno te nage wali pabo bidi dabebolo te dwai haubo sela şayao po hanalu wali, tiali goli te augwaligo usu ebeo.” Te bidigo te po wai.

¹⁹ Jisasgo te po odama, tama agai te we bidi augwalibolo wai, “Te dage hani we bidigo enade konealubo po daş olama, duga homu enaba tialubo menio! Nisu naga sogo ena dage dali me bididuaibawe? Nisu naga sogo te eno dagego seşę tolomainogo ebawe? Dagego te ogwa enaba odasa asao,” wali. ²⁰ Tama augwaligo te ogwa agaba odasa pali. Te dwai haubogo Jisas sulama, tama polo te ogwa degelainu mu yali, tama te wai te tşba degasa dulama, tama hogogo bele pelama, tama te dini pesa me deli te aga pedauwalidu pedalali. ²¹ Tama Jisasgo aga ayabolo hanalu wali, “Nisu naga sogo aga te tiwai elaluai dawew?” Tama agai te po wai, “Te aga dwasianu elalubadi te tama tiai elaluai dao. ²² Tama hauwa sogo te dwai haubogo aga te siaba şayyu, te weşba şayyu yai, tama aga ela muabo homu yai. Tiali goli te nago usu ilabo homu yaiba wida, teda nago da homu dene elama, tama da tau sao!” wali.

²³ Jisasgo agabolo te po wali, “Awe, mu da, te nago enade te po wali, ‘Nago usu yaiba wida,’ nago te po wali. Tiali goli te tiwai meni. Te nago enade konealubo po daş olama, tama nago homu enaba tialubo usu elalu da, te nago tigidali nai sabo te usu yaibao.” ²⁴ Tama polo te ogwa aga ayago i weyu, te po wai, “Eno nagede konealubo po daş wali, tiali goli tede ena te habuge tiwai yai! Nago ena tau sao!” ²⁵ Jisasgo te

* 9:11: Mal 4:5; Mat 11:14

genuai we bidi hani augwali sisinagasobo suali. Tama tibaso agai te dwai haubo bidiba wado iliyu, te po wali, “Nage te pedauwali pania sai, me nage te olo degai haubo bidi, eno nagebobo obe dao, nago te ogwa taga pao! Tama nage aga tomode munu ma bidilamu dao,” te po wai. ²⁶ Tama te dwai haubogo te dwai i weyu, tama agai te ogwa degelai sedu genama, tama te dwai haubogo te aga taga peyu tama palio. Tama te ogwa te isai bidi tiwai munaluali. Tama bidi hauwa augwaligo te po weyu, “Aga te isali dao,” wai. ²⁷ Tiali goli Jisago aga nogo tola selama, tama aga hodolobaso, tama aga doligulalio.

²⁸ Nosali Jisas te be tomoba pelama, tama te aga wali pabo bidi dabe naga bidalubadi tama augwaligo agabolo hanalu wali, “Magi baso dago te dwai haubo sela şawainu yali te usu meni yaniwe?” ²⁹ Tama agai te po augwalibolo wai, “Te Godibolo gedu haluasa po wabogo naga te tobage dwai haubo noma bage sela şabo te usu yaibao. Te gasa şe ebogo da, te usu me egobeo,” te po wai.

Jisago te aga isama ma hodaluai po te si sogo wali
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Augwaligo te bidali bulu taga peyu, tama augwali te Galili to tomoba pali. Tama Jisago te aga menade bidibo, te we bidi augwaligo aga koneidali homu yai. ³¹ Magi baso meni, agai te aga wali pabo bidi dabe ola mabo şe yainogo yai. Tama agai augwalibolo te po wai, “Te augwaligo ena Godigo Bidi Mu te bidi dabego nogoba muaibao. Tama augwaligo ena ela muaibao. Augwaligo ena ela munama, tialima sela sogo bidama nosali te ena ma hodaluai,” te po wai. ³² Tiali goli augwaligo te po page konesiawai. Tama augwaligo agabolo hanalu wabo wi yalio.

De aga genuai bidi bidigowe po
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Tialima, augwali te Kaperneam hanuba sabolali. Augwali te be tomoba pela siali madi, tama Jisago aga wali pabo bidi dabeba hanaluyu, te po wai, “Te da asobadi, te sunumide dagego duga hasi mena po miai dawew?” ³⁴ Tiali goli augwaligo po me wabeo. Magi baso meni, te sunumide augwaligo te augwali tomode de polalubo bidi bidaibawe te po miai. ³⁵ Tama aga duagulama, tama te wali pabo bidi nogo si olama şağao si bidi i wai. Tama agai augwalibolo te po wai, “Te bidi me deli aga te polalubo bidi bidabo homu ebaso da, teda aga te nosali sabi badu mu bidama, te tigidali bidi tau sabo şe ebo bidi tiwai bidao,” wai. ³⁶ Te po olama, tama agai te dwasianu wai me deli selama, tama aga te augwali tomode dolalumainogo ilali. Tama agai aga nogo tolasa, tama augwalibolo te po wai, ³⁷ “Te bidigo eno nogide homu kone palama, tama te tiwai dwasianu ogwa wai me deli tau sobaso da, te agai ena tau sobao. Tama ena tau sabo bidi, agai te ena naga tau me siyu me ebeo. Menio. Agai te eno Aya me tau sobao, agai ena tagala palobaso te ena asai dao,” Jisago te po wai.

Te da dali boi bidi isiabo bidi, te aga dago abagi da
(Luk 9:49-50)

³⁸ Te aga wali pabo bidi me deli, aga nogi Jon, tego agabolo weyu, te po wai, “Tisa, po ola mabo bidi, te bidi me deligo nago nogide te dwai haubo noma bidi sela şabo şe ebo dago suali. Tiali goli aga te

da wali me asobeo. Tama tibaso, dago aga habu selali,” te po wai. ³⁹ Jisasgo agabolo te po wai, “Dagego te aga habu me selamuo. Te bidi me deli agai eno nogide te bomai se me ebaso da, teda agai polo tama te eno nogi posobo po me wainogo me egobeo. ⁴⁰ Te dade boi bidi homu me isiabo bidi da, aga te dago abagi dao. ⁴¹ Te bidi me deligo dage sulama, tama agai te homu elama, ‘Eno te Kraisgo bidi dabe tau saiba’ homu elama, tama agai te kapde we dage mobaso da, teda eno mu po dagebolo obao, te bidigo nosali sabo wiegi yai nai da, te me hagagobeo,” Jisasgo te po wai.

*Te dwai se tomoba gegebo kolesaga po
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Te Jisasgo po me weyu, te ola mabo po wai, “Te bidi me deligo e tiwai wai pulubago enaba homu begagaselama, te konealubo po da olalubadi, te aga dwai seba tulalumainu iligi sogo da, teda te tebo bidigo dwai sege mu sigi da. Tama aga te tiwai dwai se te wai dali idali weyu, te bidi dabe augwaligo te bidigo magede moni sege yai masigi te bonogo kenama, tama aga te tamu ai moni ge tomoba sela sayu aga tede isigi sogo da, teda te usigi dao. Te se agaba pedaligi sogo da, aga te wai dali dwai se isiamama tama moni dene sigi menigi da. ⁴³ Tama tibaso, dage deli delide e tiwai dao. Te nago nogogo te nage dwai seba tulalumainu ilibaso da, te nago te nogo aga togolama sela sayao. Teda nago nogo deli naga elaluyu, tama nago te dwai se isiabo te sesemane sogo bidada pabo ula sabo, te usu dao. Tiali goli nago nogo si me elaludu da, tama augwaligo dwai se eyu, nage te genuai dene mu siyu bidada pabo te isisabo sia dabo madi teba peyu da, te dwai mu dao. ⁴⁴ [Te bulude te dwasianu isisabo kigi dabe te augwa tigide elalubao, tama te sia dabo munu me sula sogobeo.] ⁴⁵ Tama naga sağago te nage dwai seba tulalumainu ilibaso da, nago te sağaga togwama sela sayao. Teda nago sağaga te deli badu naga elaluyu, tama nago te dwai se isiabo te nago te bidabo ula mu saibao, te usu dao. Tiali goli nago sağaga te si elaludu da, tama augwaligo dwai se eyu nage te genuai dene mu siyu bidada pabo te isisabo sia dabo madi teba peyu da, te dwai mu dao. ⁴⁶ [Te bulude te dwasianu isisabo kigi dabe te augwa tigide elalubao, tama te sia dabo munu me sula sogobeo.] ⁴⁷ Ma, nago gedugo nage te dwai seba tulalumainu ilibaso da, te nago aga gudama sayao. Teda nago gedu deli naga elaluyu, tama nago te dwai se isiabo te sesemane sogo bidada pabo ula sabo, te usu dao. Tiali goli nago gedu si me elaludu da, tama augwaligo nage dwai seba tulalumainu iliyu da, augwaligo nage te dwai isisabo sia dabo madi saoba sawaibao, te dwai mu dao. ⁴⁸ Te bulude te dwasianu kigi dabe te augwali tigide bidalu te augwali me isisama, tama te sia dabo te me sula sogobeo,” Jisasgo te po wai. *

⁴⁹ Te agai po me weyu, te po wai, “Te bidi mego tamu aga tubo naide mubo tiwai gilama, Godigo te we bidi dabeba te dabo sia mawaibao. ⁵⁰ Tamu te wiegi yai nai dao. Tiali goli, te tamu te halia pobaso da, teda dagego mena tiwai ilama tama te tama ha ma elalugowe? Te usu egobeo. Te tamude elalubo tubo nai te pusu tiwai gilama, tama dage bugagia bidiqo, duga hasi nageama homu eyu tama bugagia bidiqo,” Jisasgo te po wali.

* 9:48: Ais 66:24

10

Jisasgo te we sabo şe togobo kolesagade po wai
(*Mat 19:1-12; Luk 16:18*)

¹ Te Jisas hogodama, te bidali bulu taga peyu, tama aga te Judia provins tş pedai badu te pabo aş Jordan pedai u badu pai. Tama we bidi hauwa agaba ma sisinagasali. Tama agai te aga ebo kolesaga wali peyu, tama Godigo po te augwalibolo ola mawai. ² Tama te po ola mobadi, te Farisi dabe meba agaba aselama, tama augwaligo usu sinayani. Augwaligo te po wali, "Te da Juda dabego bomai pode te bidigo aga we sela şabode, te usu da wali elalubowe, ma meniwe?" ³ Jisasgo augwaliba po wei ponoyu, te po wai, "Mosesgo mena bomai po dagebolo mawai dawew?" ⁴ Augwaligo te po wali, "Moses agai te po wai, bidigo we sabo togobo nogi pepa aşenama, tama te we sela şawainu eyu da, te usu da po wai dao." *

⁵ Tiali goli Jisasgo augwalibolo te po wai, "Te dagego hagoma ebaso, tama Mosesgo te tobage bomai po dagebolo polobadu aşai dao. ⁶ Tiali goli polobadu mu, hasia bolo te Godigo tigidali nai nigali sogo, agai te bidi me we augwali si nigai dao. * ⁷ Tama tibaso, megi bidigo te aga aya de ida si tagalama, tama aga we dali keş pelama bidaibao. ⁸ Tama tiyu, augwali si tigi te deli mu naga pedelaibao. Tama tibaso, augwali si te tedali bidu tedali bidu yali tiwai gilama ma elalugobeo. Menio. Augwali si tigi te dedeli mu tiwai naga bidaibao. ⁹ Tama tibaso, te Godigo tama kenani nai, te bidigo me togolamu dao," Jisasgo te po wai.

¹⁰ Te po olama, nosali augwali te be tomoba ma geasa pelama, tama aga wali pabo bidi dabego agabolo te wali pode hanalu wali. ¹¹ Agai te po augwalibolo wali, "Te bidi me deligo aga we tagalu, tama gasa we sobaso da, te bidigo aga hasia sali we doloyu tama penani ebo kolesaga yai dao. ¹² Te tiwai me, te we me deligo aga bidi tagalu, tama gasa bidi dali pobaso da, te we agai te penani ebo kolesaga yai dao," Jisasgo te po wai. *

Jisasgo te dwasianu wai puluba augwali te wiegi yai po mani
(*Mat 19:13-15; Luk 18:15-17*)

¹³ Te we bidi meba augwaligo te augwa dwasianu wai puluba meba te agaba odasa asali. Augwaligo homugo te agai nogo augwaliba muyu, te augwaliba dwagi yai şe pedalabo po omainu homu yai. Tiali goli te aga wali pabo bidi dabego augwaliba wado ilali. ¹⁴ Jisasgo te tebo sulama, tama agai homu dwai yai. Agai augwalibolo te po wai, "Dagego te dwasianu wai puluba augwali enaba asomainu emainao. Dagego augwali panigimio. Te Godigo bomu dologoba peyu tede bidabo we bidi, augwaligo homu kolesaga te e wai pulubago homu kolesaga tiwai si dao. ¹⁵ Eno mu po dagebolo obe dao, te bidi me deli aga te dwasianu wai puluba tiwai gagayu, te God bidibo madi tomoba pabo homu me isişwani bidi, aga te tomoba painu ebo usu me egobeo. Mu menio," te po wai. ¹⁶ Tama olama, tama agai nogogo te wai puluba tolalu, tama augwali deli deliba nogo ugwadu munama, tama augwaliba te wiegi yai mobo mawai.

* **10:4:** Bom 24:1-4; Mat 5:31 * **10:6:** Gag 1:27; 5:2 * **10:12:** Mat 5:32; 1 Ko 7:10-11

*Doado bage hauwa elalubo bidide po**(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)*

¹⁷ Te Jisas hogodama tama ma pobadi, tama bidi me deli udada asama, tama agaba kidu sugunagaselama, tama agabolo hanalu, “Te po ola mabo wiegi yai tisa bidio, te eno magi ilama tama eno te bidabo ula selama, bugagia sesemane sogo bidada peyu bidada pogowe?” Te po wai. ¹⁸ Jisasgo agabolo te po wai, “Magi baso nago ena wiegi yai da nogi obawe? God agaduba deli naga te wiegi yai dao. ¹⁹ Nago te bomai po koneanio: ‘Nago te bidi ela mugio. Nago te penani şe egio. Nago nai wi sigio. Nago gasa bidibolo tibo po me olamuo. Nago tibo pode gasa bidigo doado bage anoma elama sigio. Nago te naga aya de ida sigo po wali pao,’ te bomai po dabe nago koneanio, te wali pao,” Jisasgo te po wai. *

²⁰ Tama te bidigo Jisasbolo weyu, te po wai, “Tisa, po ola mabo bidi, te ena wai bõde digi gagalasa megi e sogoba usu nagasali, eno te bomai po tigidali wali pai dao.” ²¹ Jisasgo agaba tonaludama, tama aga dali dwagi yai homu eyu godolo mu yai. Agai agabolo te po wai, “Nage te nai me deli digi habuge yai elalubao. Nage pelama, te nago doado bage tigidali munama, tama nago tede mone selama, tama te magi nai meni yai bidi dabeba dobayao. Tama tiyu da, te nago wiegi yai nai mu te Godigo bidibo madide elaluaibao. Tama nage ena wali asao,” te po wali. ²² Te bidigo te po odama, tama aga gesabidi hulua selama, tama aga homu şeş ebaso, tama aga pai. Magi baso meni, te agai doado bage hauwa elalubaso te homu yai.

²³ Te bidi taga pelama, tama Jisasgo aga wali pabo bidiba tonono bilama tama te po wai, “Te doado bage hauwa elalubo bidi dabe augwali te God bidibo madi tomoba pabo te sinabo şe yaibao,” te po wai. ²⁴ Tama aga wali pabo bidi dabe te pode midigi siyu noma sai. Tiali goli Jisasgo po wei augwalibolo ma ponoyu, te po wai, “Te eno ogomani dabe, te God bidibo madi tomoba painu ebo bidi, aga te sinabo şe dene yaibao. ²⁵ Te moni kibu kamel te ugwa hobolobo medabu agebele tomodu dula painu da, aga te sinabo şe dene me isiama te doado bage hauwa elalubo bidi te Godigo bidibo digi tomoba painu sinabo şe ebo tiwai gilama me egobeo,” te po wai. ²⁶ Tiali goli te aga wali pabo bidi dabe augwali te pode homu midigi mu selama, tama augwa hasi po mia siyu te po wali, “Te tiwai elalubaso da, teda de te Godigo aga ma dobola somainogo usu yaibawe?” ²⁷ Tama Jisasgo augwaliba dolo ponama tonalu, te po wai, “Te we bidi dabe augwa digi tede augwali usu egobe, tiali goli God agai da, te usu yaibao. Godigo te tigidali şe yainu ebo usu dao.”

²⁸ Tama Pitago po me deli Jisasbolo weyu, te po wai, “Suao, da nage wali pabo bidi dabe, dago te tigidali doado bage tagalama, tama da nage wali bilibao,” te po wai.

²⁹ Jisasgo te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, tigidali bidigo enade homu kone palu, tama te Godigo wiegi yai gesi pode me koneama, tama te be, ma ama, me abe, me ida, me aya, me wai, me gi, te tigidali nai taga peyu da, ³⁰ teda Godigo augwaliba te tobage nai te 100 nedama tama wei ponai. Tama augwali te tõe bidalubo sogo teda augwaligo be hauwa siyu, te ama me hauwa siyu, te abe me hauwa

* **10:19:** Sai 20:12-16; Bom 5:16-20

sobadi, te ida me hauwa sobadi, te wai puluba me hauwa siyu, te gi me hauwa sobadi yaibao. Tama te bidi mebago te dwai kolesaga hauwa augwaliba yaibao. Tama te nosali bidabo sogo augwali te sesemane bugagia bidada peyu, bidada pabo ula me saibao. ³¹ Tiali goli te sogo te megi polali bidi dabe hauwa mu augwali nosali tudi badu yaibao. Tama te megi tudi badu yali bidi dabe hauwa augwali poligi soaibao,” Jisasgo te po wai.

*Sela sogo wali Jisasgo aga isibode po wali
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Augwali te sunumidu pelayu, tama augwali te Jerusalem moni hanuba pabo homu yai. Te Jisas poligi pelama pali. Tama aga wali pabo bidi dabe augwali homu hauwa yai. Tama augwali wali asali we bidi, augwali wi yali. Jisasgo aga wali pabo bidi te nogu si olama şağago si te augwali tedali ma selama, tama agaba pedelabo şe po te po augwaliba wabo gagalali. ³³ Agai te po wali, “Odişo, megi da te Jerusalem hanuba paibao. Tama da teba sabolama, tama bidi me deligo ena Godigo Bidi Mu te genuai pris bidibolo me, te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe augwaligo nogoba muaibao. Tama augwaligo ena po tu ilibo şe elama, tama ena ela muabo po minama daşu waibao. Tama augwaligo ena te Juda hani isawai bidi dabeba mawaibao. ³⁴ Tama te bage augwaligo posobo po enaba weyu, tama enaba pesa şayu, te ena subigila eliyu elama, tama ena ela muaibao. Tama sela sogo ena te gu pagede bidama, tama nosali ena Godigo Bidi Mu ena ma hodaluaiabao,” Jisasgo te po wai.

*Jems de Jon augwali si te genuai bidi bidabo homu yali
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Te bidi Sebedigo ogwa si, Jems me Jon, augwali si te Jisasba aselama, te po agabolo wai, “Tisa bidi, da sigo te magi nai po deli nagebolo hanalu waibao, tama da sigo homugo nago te şe da sibolo emainu homu ebao.” ³⁶ Tama agai augwali sibolo te po wai, “Dage sigo homugo eno mena şe dage sibolo emainogowe?” ³⁷ Augwali sigo agabolo te po wali, “Nosali te nage genuai tuni bidi pedalubo side, da sigo homugo te da si me deli te nago dolo nogu badu dugayu, te me nago pobase nogu badu dugayu emainu te homu yai dao,” te po wai. ³⁸ Tiali goli Jisasgo te aga tamadi tama dene sabode me, te aga isibo side yabo şe po, te side agai po digi po begelama, weyu, tama augwali sibolo te po wali, “Dage sigo te enabolo hanalubo naide po te dage sigo bugagia konesişama te obao. Te dage sigo eno tamadi e aşi tuainu ebo kap tede te dage sigo homugo tuabo te usu dawwe? Ma, te dage sigo eno megi sainu ebo baptais te dage sigo me te sabo homu usu dawwe?”

³⁹ Tama augwali sigo agabolo te po wai, “Te da si usu yaibao,” wai. Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Mu dao, te megi eno aşi tubo kapde te dage sigo me tueibao. Te megi eno baptais sabo, te dage sigo me saibao. ⁴⁰ Tiali goli de te eno dolo nogode ma pobase nogode duayabo şe, te şe eno me egobeo. Menio. Godigo digi te duabo sia sai te bidi mebabolo mawainu agai sisi ilai elalubao,” Jisasgo te po wali.

⁴¹ Te wali pabo bidi dabe nogu si bage augwaligo te tiali po odama, tama augwaligo te Jems de Jon si dali dwai homu mu yai dao. ⁴² Tiali goli Jisasgo augwali i olama asobo si, tama agai augwalibolo te po wai,

“Dagego koneani, te Juda hani isawai we bidi hani tomode te augwa tobolu bidi dabego augwali aiyaba elaluabo bomo hauwa elalubao, tama augwa genuai bidi dabego te augwali bomo elama mu tonalubo dao. ⁴³ Tiali goli te kolesaga dage tomode munu me elalugobeo. Menio. Te bidi aga te dage tomode genuai bidi bidabo homu eyu da, te aga dagego şe ebo bidi tiwai bidao. ⁴⁴ Tama bidi te polalubo bidi bidabo homu eyu da, teda aga te tigidali bidigo şe ebo nogi meni yai bidi tiwai bidao. ⁴⁵ Magi baso meni, te ena Godigo Bidi Mu tama, tama ena me te bidigo ena tau sabo şe emainu me asobeo. Menio. Ena asali, te eno augwali tau sabo şe yainu asai, tama eno bidibo ulago digi te hauwa we bidi ma abelagasai dao,” Jisasgo te po wai.

Te Jeriko hanu gedu widai bidi po
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Te Jisas dali, aga wali pabo bidi dabe dali, augwali te Jerusalemba pabo tuđu pobadi, tama augwali te Jeriko hanuba sabolali. Tama agai te Jeriko tagalama pali. Tama aga wali pabo bidi dabe, te genuai we bidi hani dali, augwali aga dali pali. Tama bidi me nogi Bartimeus, te Timeus aga ogwa, aga te sunumi bogo sese badu dulaludai. Aga te gedu widai, tama te sunumidu soabo we bidi dabe augwalibolo te mone ge me doado bage momainu i udubo şe iduai. ⁴⁷ Agai te Nasaret bidi Jisas asobo po odama, tama agai i wabo gagalama bomonama wai, “Jisas, nage te Devitgo Ogwa dao, nago ena homu dene eyu tau sao!” te po wai. ⁴⁸ Te bidi hauwa augwaligo aga wado iliyu, te po wali, “Nago pedauwali pania sao,” wai. Tiali goli agai po dağa genuai olama i wali, “Devitgo Ogwa, nago ena homu dene eyu tau sao!”

⁴⁹ Tama Jisas dolagaselama, tama te po wai, “Te aga i olama asomainao.” Tama augwaligo te gedu widai bidi i olama, tama augwaligo agabolo te po wai, “Nago haliga bomu emainao. Nage hodalua. Agai nage i obao.” ⁵⁰ Tialima, aga genuai holobo ugwa peda şanama, tama polo doligulama, tama Jisas bidiboba pali. ⁵¹ Tama Jisasgo agabolo te po wali, “Nago homugo te eno magi şe nagebolo emainuwe?” Tama te gedu widai bidigo agabolo te po wai, “Tisa bidi, te ena gedu ma pedelimainu elama, bulu ula ma suainogo yai.” ⁵² Tama Jisasgo agabolo te po wai, “Nage pidua. Te naga enade konealubo po dağ olama, naga homu enaba tialubo kolesaga ebogo te nage wiegi yai ma ilibao.” Te tama polo te aga gedu usu elama, tama aga bulu ula ma suali. Tama agai te Jisas dali te sunumidu wali pai.

11

Jisas te Jerusalem tomoba tuni bidi tiwai pedalama pali
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Augwali te Jerusalem moni hanu paşa sabolama, tama augwali te Betfage me Betani te be nani siba sabolali, te oliv ni sili elalubo bulu du nogi Oliv te pađe elalui. Tama sabolama, tama Jisasgo aga wali pabo bidi si tagala palu, ² tama augwali sibolo te po wai, “Dage si te e pađe elalubo te be naniba piąo. Dage si te be nani tomoba pabode, tama polo dage sigo te megi tama holobo gesi kibu donki me deli augwaligo te haliga bonogo gebelai elalubo sueibao. Te bidi me deli tede dualasa bilisiawai elaluaibao. Te aga gebelali haliga bono pedalama, sela asao.

³ Tama bidi me deligo dage sibolo te po weyu, ‘Magi baso dage sigo te şe ebawe?’ obaso da, teda dage sigo te po waiyaşo, ‘Te Genuai Bidigo agade te şe elalubo, tama agai te aga polo ma tagala palaibao’ po waiyaşo,” Jisasgo augwali sibolo te po wai.

⁴ Te po obaso, augwali pai, tama augwali sigo te gesi ogwa bidi donki me deli suali, augwaligo te be me deli te sunumi paşe bulu badu gebelama elaluai. Tama augwali pelama, te haliga gebelai elalubo bono pedali. ⁵ Tama te paşe dolaluali bidi meba augwaligo te po augwali sibolo wai, “Dage sigo magi baso te ogwa bidi donki kibu haliga pedebawe?” ⁶ Tama augwali sigo te Jisasgo wali po tiwai gilama augwalibolo wali. Tama augwali sibolo te donki sela pao olama, augwaligo usu da po wai. ⁷ Tialima, augwali sigo te ogwa bidi donki Jisasba sela asali. Tama augwali sigo te augwa bulubo ugwa te donki tudi daiba pasugulama, tama te daide Jisas duayali. ⁸ Tama bidi hauwa augwaligo te augwa holobo ugwa dabe te sunumide wawa sili pai. Tama meba augwali te giba pelama, tama te yabe hauwa elalubo ni nologo togolama, tama te sunumiba muna wuna pali, aga soabo sunumi au iliyu tama yali. ⁹ Tama te polasa pabo we bidi augwaligo me, te nosali asobo we bidi augwaligo me, te augwaligo bommo elama i wali, “Te Godigo nogi ugwaba mu sinao! Godigo te Genuai Bidigo nogide asali bidi te wiegi yai bugagia ilao! * ¹⁰ Godigo megi te asobo bommo te wiegi yai ilao, te dago waş nşu te Devitgo bommo dao. Te Ugwade Mu Bidibo Godigo nogi ugwaba sao!” augwaligo te po bommo elama weyu bilali.

¹¹ Tama te tiwai eyu, Jisas te Jerusalem tomoba sabolama, tama te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tama tede elalubo tigidali nai tonono bila silalio. Tiali goli te giliga dega sigulai. Tama tibaso, aga wali pabo bidi nogo si olama şaşaşo si bidi dabe dali augwali te Betani be naniba pigi pai.

Jisasgo te Moni Lotu Be tempel bede te bisnis şe iduali bidi dabe ela gudelali

(Mat 21:18-19)

¹² Te nosali sogode augwaligo te bulu Betani tagalama, tama Jerusalemba ma asobadi, tama Jisas aga nasi yali. ¹³ Agai te ni kaya me deli te dwasianu digibulu gana dolalu, tama yabe te hauwa elalubo suali. Aga te ni paşa pelama, te du meba walai elalubowe naga gegainu yai. Tama aga te ni pageba sabolali, tiali goli tede te nai du walai elalubo me deli subeo. Menio. Te yabe naga elaluali. Magi baso meni, te ni fikgo du walobo sogo pedalubeo. ¹⁴ Tama Jisasgo te niba te po wai, “Nago te du munu me walamuo. Mu menio,” te po wai. Tama aga wali pabo bidi dabe augwaligo te po wabo odai.

¹⁵ Augwali ma pelama, te Jerusalemba ma sabolali. Tama Jisas te Moni Lotu Be tempel be tomoba pelama, tama te be tomode bisnis şe ebo bidi dabe sela şayu, ela gudelubo şe gagalali. Agai te mone ge dobu si ebo bidi dabego tebol sai gea palobadi, te ba dabe dobu si ebo bidi dabego duabo sai dali gelibadi yai. ¹⁶ Tama augwalibolo agai te tobage nai dabe tolasa biliyu, te tempel Be tomodu bilibo po te augwaliba habu selali. ¹⁷ Tama agai augwalibolo te po ola mani, “Te Godigo po bukude te aşani pode e tiwai po Godigo wai po elalubao, ‘Eno be da,

* 11:9: Tib 118:25, 26

te tigidali we bidi hanigo te enabolo gedu haluasa po omainu ebo be da' po wai. Tiali goli dagego te geme nai wi sabo bagego be pedalubo tiwai gilama ilibao," Jisasgo te po wai. *

¹⁸ Te genuai pris dabe dali, te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe dali, augwaligo te se ebo po odama, tama augwaligo aga ela muabo sunumi gegebo se galalali. Augwali agade wi yali. Magi baso meni, te tigidali we bidi augwali te agai ola mani pode te midigi eyu noma mu sai. ¹⁹ Tama te be pio ebode Jisas dali, te aga wali pabo bidi dabe badi, te augwaligo te Jerusalem tagalama palio.

Te kaya nide konea sali po

(Mat 21:20-22)

²⁰ Te nosali sogode te kigamu mu augwali Jerusalemba ma pobadi, tama augwaligo te ni kaya sasia pai suali. Te yabe me te ni pedali dali tigidali te sasia pali. ²¹ Pitago tede homugo ma kone palama, tama agai te po wai, "Tisa bidi, suo. Te do sogode nago te ni kaya dolaiba po wai. Megi te aga sasia pali dao," Pitago te po wai.

²² Tama Jisasgo augwaliba po wei ponoyu, te po wai, "Te dagego Godiba konealubo po daş olama, tama duga homu agaba tialubaso da, ²³ teda dagego te bulu dubolo po weyu, 'Nage hogodama, tama nage te tamu aiba samonao,' te po wagameo. Tama homu si me isayü, tama duga homude Godide konealubo po daş naga olama, te po weyu, 'Eno te wali po te mu po pedalaibao,' te homu mu eyu da, teda dagego te bulu dude wali po gilama te se mu pedalaibao. ²⁴ Tama tibaso, eno dagebolo obe dao, dagego te nai me deli sainogo te Godibolo po weyu, te naide hanalu wabo po wabo side, tama dagego homude te Godide konealubo po daş olama tama te homu eyu da, 'Awe, mu da, dago te nai saibao,' te se te dagego wali po tiwai gilama pedalaibao. ²⁵ Tama dage doligulama gedu haluasa po wabo sogo, tama te duga Aya dagalude bidibo bidi agai te dagego dwai se yali sela sawainogo eyu, tama dagego te bidi me deligo te dagebolo dwai se ilali te homu kone palobaso da, teda dagego te bidigo dwai se yali te sela sayao. ²⁶ [Tiali goli te dagego gasa bidigo dwai se sela sasiabaso da, teda duga Aya dagalude bidibo bidi agai te dagego dwai se te me sela sagobeo.]" Jisasgo augwalibolo te po wai.

Jisasgo aga se yabo bomu menade saliwe?

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Tama augwali te Jerusalemba ma sabolai. Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode bilibadi, tama te genuai pris bidi dabe dali, te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe me, augwali te agaba asali. ²⁸ Augwaligo agabolo te po wai, "Nago magi bomu elalu, tama nago te se dabe ebawe? Tama dego te bomu nageba menama, tama nagebolo weyu, te se yao po waliwe?" ²⁹ Jisasgo augwalibolo te po wali, "Eno me te eno magi nai po me deli te dagebolo hanalu wabo homu ebao. Tama dagego eno po wei ponobaso da, teda eno me te eno magi bomu elalu, eno te se dabe ebo po dagebolo waibao. ³⁰ Te Jongo te we bidi baptais mani se, dagego homugo te dagalude nai da homu ebawe, ma te bidigo se naga te homu ebawe? Dagego te po enabolo wei ponao."

* 11:17: Ais 56:7; Jer 7:11

³¹ Tama te tobolu bidi dabe augwa digi augwa hasi po miani, "Dago te mena pogo agai po wei ponaibawe? Dago te po weyu, "Te dagalude nai da' po obaso da, teda agai te po waibao, 'Magi baso dagego homu aga poba begi pabewe?" te po waibao. ³² Tama dago te po obadi, "Te bidigo nai naga da' po obaso da, teda te po usu meni yaibao," wali. Magi baso meni, augwali te we bidide wi yai. Tigidali we bidigo homugo te Jon da, te Godigo po pusubo profet bidi da, te homu yai. ³³ Tama tibaso, te tobolu bage augwaligo Jisasba po wei ponoyu, te po wai, "Dago konebeo." Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, "Eno me te eno magi bomo elalu, te eno te şe dabe ebo po te dagebolo eno me wagobeo," wali.

12

*Te bono du gi tonalubo bagede po digi po begelama wali po
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Tama Jisago te po meba begelama, te Juda dabego genuai bagebolo wai. Agai te po wali, "Te bidi me deli agai te bono du wain gi bulama, tama obogo bagulali. Tama agai te wain bono du aı sabo agabo madi nigilama, tama te gi tonaluabo bidigo bobage sigi be me deli şe yani. Tama agai te gi te bisnis şe yainogo ebo bidi dabe mebago nogoba muai. Tama aga digi te aga digibulu bulu habuba palio. ² Te nosali aga te bodolu sogo pedalubaso, teda agai te şe bidi me deli te wain gide şe ebo bidi dabe bidalubo madiba tagala palai. Agai homugo te gide nai meba te agaba momainu yai. ³ Tama augwaligo te şe bidi pageabi elama, tama aga dodolagia elama, tama aga olo ma tagala palalio. ⁴ Tama te gi page bidi agai gasa şe bidi me te augwaliba tagala palali. Tama augwaligo aga tobolude gagai ilama, tama agaba dwai şe ilali. ⁵ Tama agai şe bidi me dedeli ma tagala palai. Tama augwaligo te bidi aga ela muai. Tama agai şe bidi hauwa mu ma tagala palai. Tama augwaligo meba olo eliyu, tama meba te augwaligo ela muyu yali. ⁶ Tama agai bidi deli mu ma elalualio. Te aga ogwa, agai godolo mu yai. Nosali mu agai te ogwa te wain gi şe ebo bidi dabe bidalubo digi ma tagala palali. Agai te tiwai homu yai, "Te augwaligo eno ogwago po odaiba' homu yai. ⁷ Tiali goli te gide şe yali bidi dabego augwa hasi tomode po mia siyu, augwaligo te po wai, "Te e bidigo te aga ayago doado bage tigidali nosali saibao. Te bageo, dago te aga ela muinao. Tama dena digi te gi tolaluaibao,' te po wai. ⁸ Tama olama, te augwaligo aga selama, ela muai. Tama augwaligo aga tigi te gi sesege bulu badu şawani."

⁹ "Tialima, te wain gi page bidi agai magi yaibawe? Te aga aselama, tama te gide şe yali bidi dabe te augwali ela muaibao. Tama agai te gi te gasa bidi meba augwaligo nogoba mawaibao. ¹⁰ Dagego te Godigo po bukude aşani po me deli dagego nedebewe? Agai e tiwai po wali dao:

Te şe bidi dabego sela şawani masigi, megı da aga te be polalubo kele ni tiwai daı elalubo masigi pedalai elalubao. ¹¹ Genuai Bidigo digi te şe pedalumainu ilali, tama dago sulama, te wiegi yai mu yai.'*

* 12:11: Tib 118:22-23

Dagego te po polobadu nedebewe?" Jisasgo te po wali.

¹² Te Juda dabego tobolu bidi dabe augwaligo Jisas pageabi elama tuainu yali, tiali goli augwali te we bidide wi yai. Augwaligo koneani, Jisasgo te po digi po begelama, te augwali tobolu bagede wai. Tama augwaligo aga taga peyu, tama augwali palio.

Te gavmanibolo takis mabo şede po
(*Mat 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³ Tama nosali te Juda dabego tobolu bidi dabe augwaligo te Farisi meba dali, te Herot wali pali bidi meba me augwali tagala palama, te augwali Jisas bidiboba pali. Augwaligo te Jisas usu sabo po meba wainogo yai. ¹⁴ Augwali aselama, tama augwaligo agabolo te po wai, "Tisa, po ola mabo bidi, dago koneani, nage mu po wabo bidi dao. Tama nago homugo te bidi delide homu naga me egobeo. Nago te nogi yai bidi dali gasa po me tedali weyu, te nogi meni yani bidi dali gasa po me tedali weyu me egobeo. Menio. Nago te mu pode naga te Godigo kolesaga te we bidi augwali ola mayu ebao. Nago mena homu ebawe? Te dago takis te Rom gavman tuni bidi mu Sisar agabolo mobaso, tebogo dago te Godigo bomai po bolobowe, ma meniwe? Dago mawaibawe, ma dago magobewe?" Augwaligo te po wai.

¹⁵ Tiali goli Jisasgo augwaligo te tibo po wabo te agai koneama, tama agai augwalibolo te po wai, "Magi baso dagego ena usu sobawe? Te mone ge me deli sela aselama, eno sueibao," te po wai. ¹⁶ Tama augwaligo te mone ge me deli sela asali. Tama agai augwalibolo hanalu wali, "Te e mone gede elalubo noma me te aşani nogi te dego dawe?" Tama augwaligo te po wai, "Te gavman tuni bidi Sisargo dao." ¹⁷ Tama Jisasgo augwalibolo te po wei ponani, "Te Sisar gavmanigo nai, te dagego Sisarbolo maião. Tama Godigo nai, te dagego Godibolo maião," wali. Tama augwali te pode noma mu sali.

Te bidi isqma ma hodalobo po
(*Mat 22:23-33; Luk 20:27-40*)

¹⁸ Megi da te Sadyusi hani bidi meba augwali te Jisasba asali. Te hani augwaligo te homu yai, te isali bidi ma hodalogobeo wai. Tama augwaligo agabolo hanalu wagasali. ¹⁹ "Tisa, po ola mabo bidi, Mosesgo te po me deli aşeyu, dabolo te tiwai bomo yai po wai: te bidi me deli isqma, tama agai wai meni yani, tiali goli aga we te bididubaso da, teda te bidi aga amago te we selama, tama aga isali ama tau siyu, te wai ame nomainogo yao, te Mosesgo dabolo te bomai po mawai dao. ²⁰ Tialima, te ama a naga olama me badu si bidai. Te gomunai bidigo we sali, tama nosali aga isali, tama wai me ame nisiqwai. ²¹ Tialima, tomo bidigo te we sali, tama aga me isai, tama wai me ame nisiqwai. Tama te tudi badu bidigo me tiwai yai. ²² Te tiwai naga ela pidubadi, tama te a naga olama me badu si ama dabe tigidaligo te we sesa pali goli, te wai me ame nisqma, tama augwali isila pai. Tama nosali mu, te we me isali. ²³ Tialima nosali te isai we bidi dabe ma hodalobode, te sogo te we aga te dego we mu bidigowe? Nago koneani, te bidi a naga olama me badu si bidi dabego te we te augwaligo selama bidai," te Sadyusi bagego te po wai.

²⁴ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dagego te Godigo po bukude elalubo po page me konebeo. Tama te Godigo homo me dagego konebeo. Tama tibaso, dagego te we bidi ma hodaloode wabo po geda muyu obao. ²⁵ Te isai bidi dabe te gu page tagalama ma hodalo sobode, te isai we bidi augwali te bidigo we ma siyu me egobeo. Menio. Te augwali te dagalude bidalubo enyel mobo bidi dabe bidalubo tiwai gilama bidaluaibao. ²⁶ Tiali goli te isai bidi dabe ma hodaluaiba po wabo, te dagego te Mosesgo aşani bukude te dwasianu nide sia dali po wali te po nedebo meniwe? Te wali pode Godigo te po Mosesbolo te polobadu isali bidi dabede wai, ‘Ena te Abrahamgo God, me Aisakgo God, me Jekopgo God te dao,’ te po wai. ²⁷ Tama te po page e dao, ma te bidi dabe selago mobo noma isigi sogo da, teda God da augwaligo God me menigi da. Tiali goli te tiwai elalubeo. Menio. Aga da, te bidibo ula elalu bidalubo bidi dabego God dao. Te dagego po te mu geda muanio,” Jisasgo te Sadyusi bidi dabebolo te po wai.

*Godigo hasia polalubo bomai po
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Te Juda dabego bomai po page ola mabo bidi me deli aga asama, tama agai te augwa hasi konila po wabo odali. Tama agai odobadi, te Jisasgo wiegi yai po augwaliba wei ponobo po odali. Tama agai Jisasbolo hanalu wali, “Mena bomai po agai te tigidali bomai po aiyaba elaluama, tama te polalubo dawew?”

²⁹ Jisasgo po wei ponoyu, agabolo te po wai, “Te polalubo bomai po te e dao:

‘Dage Israel hani we bidi, dagego odia! Genuai Bidi, dago God, aga deli digi naga te dago Genuai Bidi dao. ³⁰ Tama nago te Genuai Bidi godolo mu yao, te nago God dao, te nago homu tigidaligo me, te nago noma bidi tigidaligo me, te nago homu kolesaga tigidaligo me, te nago homo tigidaligo me te aga godolo mu yao.’ *

³¹ Tama te si wabo bomai po te e dao:

‘Nago gasa bidi godolo eyu, te nago naga godolo ebo tiwai gilama yao.’

Te gasa bomai po te genuai elama, tama te bomai po si te aiyaba me elaluai me elalubeo,” Jisasgo te po wai.

³² Tama te bomai po page ola mabo bidi agai te tiwai po Jisasbolo wai, “Tisa, po ola mabo bidi, nago po te wiegi yai. Mu dao, God agaduba deli naga te Genuai Bidi, tama gasa bidi me bidibeo. ³³ Dago aga godolo mu ebo, te tigidali homugo me, te tigidali kolesagago me, te tigidali dago bomogo tama tia. Tama dago gasa bidi godolo yainu te denade godolo ebo tiwai gilama yao. Dago te bomai po si wali pali da, teda te kolesagago te dago te Godibolo siaba tigidali te hasa ulubo ofa ilibo te tigidali aiyaba elaluama, tama te gasa ebo ofa tigidali me te aiyaba elalua silaibao,” te bidigo te po wai. *

³⁴ Jisasgo te bidigo po wei ponobo po odali, te wiegi yai kolesaga koneai bidigo po wabo tiwai gilama yali, tama Jisasgo agabolo te po

* 12:30: Bom 6:4-5 * 12:33: Hos 6:6

wali, “Nage te God dologoba pabo te nagede digibulu me elalubeo,” te po wai.

Te sogo gagalama tama tigidali bidi dabe augwaligo usu sabo po meba te Jisasbolo hanalu wabo te augwali wi yai dao.

Jisasgo te Kraisi po augwaliba hanalu wali

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisas te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama bidiyu, tama te we bidi dabe augwaliba po ola mabo şe yai. Tama ebadi, agai te po hanalu wali, “Magi baso te Juda dabego bomai po page ola mabo bidi dabego te po wabo, te Kraisi, Godigo te we bidi tau somainu  ı ilali bidi, te aga te Devitgo ogwa da po magi baso wabo dawe? ³⁶ Te polobadu Godigo Tedali Mobo Bidigo te Devitbolo te homu kolesaga mobaso, tama Devitgo digi te po wai,

‘Genuai Bidi agai te eno Genuai Bidibolo te tiwai po wai dao: “Nage eno dolo nogo badu duayagasao, te nosali te eno nago boi bidi dabe aiyaba elaluama, tama augwali nago dologoba muabo sogo usu nagasaibao,” te po wai.’

³⁷ Devitgo digi aga te Genuai Bidi nogi yali. Tama tibaso, te mena tama te Genuai Bidi aga te Devitgo bulai wai pedalaibawe?” Jisasgo te po wai.

Te bomai po koneai tisa dabego kolesagade dua dao po wai

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

Te genuai we bidi hani augwaligo te Jisasgo ola mani po odoyu, wiegi yai homu pemene yai. ³⁸ Tama Jisasgo augwali ola mayu, tama agai te po wai, “Dage te bomai po page koneai bidi dabe dua dao. Augwali te bobage gudubo ugwa belama pabo homu godolo ebo dao. Te we bidi sisinibo pesagade te we bidi augwalibolo te siade da wabo te augwaligo godolo naga ebo dao. ³⁹ Augwali te bomai po ola mabo lotu bede te we bidi gesabidi badu te polalubo ni namide duayabo godolo ebo dao, tama te genuai nai da tubo sogode te augwali te polalubo ni namide duayabo homu godolo ebo dao. ⁴⁰ Augwaligo te augwa bidi isai we dabe tibo po weyu, tama augwaligo be dabe wi siyu ebo dao. Tama te ebo kolesaga mesegelainogo eyu, tama augwaligo tibo gedu haluasa po bobage weyu ebo dao. Te Godigo po tı ebo sogode te bidi dabe augwaligo genuai şeş mu saibao,” Jisasgo te po wai.

Doado bage meni yai wilawe we agai Godiba ofa mani

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode bidiyu, tama aga te Godibolo ofa maiabo mone ge mubo halobage  ade dulaluai. Tama agai te we bidi dabego te halobageba mone ge tulagasobo suali. Tama doado bage hauwa elalubo bidi dabego masigi hauwa tulagasu yai. ⁴² Tama aga bidi isai wilawe we, te doado bage meni yai we me deli, aga aselama, tama te dwasianu nogeai mone ge si te halobage tomoba bulagasali, te mama yai dwasianunu masigi si naga dao. ⁴³ Tama Jisasgo aga wali pabo bidi asomainu i olama, tama augwalibolo agai te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, te aga bidi isai wilawe we, te doado bage meni yai wego, agai te mone ge muani, te tialigo te tigidali we bidigo te halobageba mone muani mone te aiyaba elalualio. ⁴⁴ Magi baso meni,

te tigidali we bidi augwaligo te mone ge hauwa elalu, tama augwaligo meba naga te halobageba muani. Tiali goli te we aga te mu menia sai digi, tama agai aga mone tigidali te halobageba muani, tama aga nai me badu abela tuabo te mu meni dao,” Jisasgo te po wai.

13

Te tigidali nai silabo sogo asobo po

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisasgo te Moni Lotu Be tempel tagalama sobadi, tama aga wali pabo bidi me deligo agabolo te po wali, “Tisa, po ola mabo bidi, te e Moni Lotu Be tempelde elalubo genuai genuai masigi me te masigigo nigali wiegi wiegi yai be dabe elalubao suao,” te po wali. ² Tama Jisasgo agabolo te tiwai po wei ponani, “Nago te elalubo genuai be dabe suyu, obe dawe? Te nosali augwaligo te masigi me daide te gasa masigi manalubo te gogoloyu me sula tagalogobeo. Menio. Te augwali tigidali pebedama, aiyaba şaşwaibao,” te po wai.

³ Tama nosali Jisas te Oliv bulu dude dualalu, tama te Moni Lotu be tempel u badu pedaide elalubo suali. Tama Pita, me Jems, me Jon, me Andru, te augwali naga agaba aselawali. Tama augwaligo agabolo hanalu wali, ⁴ “Nago dabolo wao, nisu sogo te seğe te Moni Lotu Be tempelba pedalugowe? Mena daıı bolo hasia pedalubo si, tama dago koneai elalubadi, megi da te se dabe te pađe pedalaiba homu elalugowe?”

⁵ Tama Jisasgo po augwaliba pusa mayu, te po wai, “Dage dua dao. Tiyu te bidi me deligo dage ili po ola mayabuo. ⁶ Te bidi dabe hauwa augwali aselayu, tama ena nogi ilama, tama augwaligo te po waibao, ‘Ena digi ena te bidi dao.’ Tama augwaligo te we bidi hauwa tibo po ola mawaibao. ⁷ Tama me, nosali dagego te boi hwıabo kulukulu wabo po me, te boi hwıabo po sabilibo po me odobaso da, teda dage asesa polo tama noma siyu, midigi munu me elamuo. Te se dabe pedaliyu da yaibao, tiali goli te dagalu de tı si silabo sogo bodolu te me elaluaibao. ⁸ Te bidi hani me deligo te gasa bidi hani me dali wabi hwıaibao. Tama me tuni bidi hani me deligo te gasa tuni bidi mego hani bidi dali te wabi hwıaibao. Te me badu pedai badu te tı mali eyu, tama augwali nasi genuai elaluaibao. Te se ebo te wego hasia wai ame nainu dene pedalubo tiwai gilama te hasia pedalaibao.”

⁹ “Duga digi te bugagia tonaluiıo. Te augwaligo dage te augwa kaunsilba po tı ela mawaibao. Tama augwaligo dage te Juda dabego bomai po odobo lotu be tomode elaibao. Te augwaligo ena nogi aiyaba elaluabo homu elama, tama augwaligo dage te gavmaniba me te tuni bidi gesabidiba dodolaibao. Tama tebode te dagego te Godigo gesi wiegi yai po te augwaliba pusa mao. ¹⁰ Te tigidali tıde bidibo hani bidigo te Godigo gesi wiegi yai po pusubo bidigo po hasia odoyu bolo yaibao. ¹¹ Tama augwaligo dage nogo tulama, tama dage te po tıba odasa pabo sogo, dage wi eyu te homu me elamuo, ‘Te dago te po tıde mena po wagowe?’ Menio. Tigidali po Godigo dagebolo te sogode digi menama, te dagego pusumainu yaibao. Magi baso meni, te duga digi te po me pusugobeo. Menio. Te Godigo Tedali Mobo bidi agai te po pusaibao. ¹² Tama tobage se pedalubo sogo te bidi dabego augwa ama dabe te boi bidi dabego nogoba munama, te augwali ela mumainu

yaibao. Tama te aya dabego me te ogomani augwali te boi bidi nogoba muyu, te tama tiaibao. Tama te ogwa me wegi me augwaligo me te augwa aya ida dabe te boi bidi nogoba munama, tama augwali ela mumainu yaibao. ¹³ Tama tigidali bidi dabe augwaligo dage dali dwai homu mu yaibao. Eno nogi dagede elalubaso, tama augwaligo te tiwai kolesaga yaibao. Tiali goli te mena bidigo bomo elama dolaludubadi te dagalu de t̄o dali si siligi pabo sogoba usu nagasali bidi, te aga da, Godigo ma dobola saibao,” Jisasgo te po wai.

¹⁴ “Tama te bulu dolabo dwai dwai nai mu dagego sueibao. Aga da, te habu selai elalubo bulu te badu doligi soaibao.” (Te po nedebo bidi agai homude bugagia kone palao.) “Tama te şe ebo sogode te Judia t̄o pedai badu bidibo we bidi augwali te bulu duba wi pelawaibao. * ¹⁵ Tama te aga be daide ugwadu bidibo bidi aga te aiyaba dulama, te be tomoba doado bage sigulainu ebo te usu munu me egobeo, aga olo naga wi pao. ¹⁶ Tama te sogo aga gide bidibo bidi, aga begasa pelama, te kedaude gudubo ugwa me beba sigi pelamuo, te aga olo naga wi pao. ¹⁷ Te haliga elalubo we dabe, me te sogo wai ame mabo we dabe, te augwali hobede mu dao! ¹⁸ Tama dagego te Godibolo gedu haluasa po waiya, te şe dabe te moni kedau sogode pedelabuo. ¹⁹ Magi baso meni, te sogode te genuai şeşę mu elaluaibao. Te Godigo tigidali nai nigali sogo gagalasa, te megi e sogoba usu nagasu, te tiwai şeşę te polobadu me pedalisişwai. Tama nosali me te tiwai şeşę meni yaibao. * ²⁰ Tama Genuai Bidigo te sogo bodolu te hagana selama, pewardage iligi menigi da, teda te tigidali we bidi hagagi dao. Tiali goli agai te sa muyu d̄ai ilali we bidi augwalide homu kone palama elaluali. Tama tibaso agai te bodolu sogo pewardage sogo ilama elalubo dao.”

²¹ “Te sogode, te bidi me deligo dagebolo weyu, ‘Suao, te Kraisi ede bidibao,’ ma ‘Suao, aga ude bidibao,’ te po obaso da, dagego te pode homu d̄au me olamuo. ²² Magi baso meni, te bidi meba te sogo aselama, tama tibo po weyu, te tiwai po waibao, ‘Ena Kraisi da,’ ma ‘Ena te Godigo po pusubo profet bidi me deli dao,’ tama augwaligo te bidigo susişwai bomai şe eyu, tama gasagi gasagi yai şe dabe yaibao. Mu tama, te augwali usu yali homu ebogo da, teda augwaligo te Godigo augwali sa muyu d̄ai ilali we bidi tibo po ola menama, tama augwali tulalumainu yaibao. ²³ Tama tiyu dage dua dao. Te şe me pedalisişbadi eno te tigidali şe yabo po te dagebolo wai dao,” Jisasgo te po wai.

Nosali te Godigo Bidi Mu asaibao

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Jisasgo po me weyu, te po wai, “Tiali goli te genuai şeşę hasia bolo ela silama, tama te sogode te giliga ge hulua selama, tama te polua me ula isişama, * ²⁵ tama te dagaludu h̄o dabe tudulaluaibao. Te dagalude elalubo bomai nai tigidali te mumunu yaibao. ²⁶ Tama te tebo sogode teda augwaligo te Godigo Bidi Mu te dagalu tomodu te p̄o me deli daide ugwadu dualasa asobo sueibao, te aga genuai bomo me genuai wiegi yai ula elalubadi te asaibao. * ²⁷ Tama te sogo te aga ensel mobo bidi dabe augwali tagala palama, tama augwaligo te aga sainu sa muani we bidi augwali sisinigiluaibao. Te agai te tigidali t̄o pedai badu sesa

* **13:14:** Dan 9:27; 11:31; 12:11 * **13:19:** Dan 12:1; Ped 7:14 * **13:24:** Ais 13:10; Ese 32:7; Jol 2:10, 31; 3:15; Ped 6:12 * **13:26:** Dan 7:13; Ped 1:7

biligiluama, te dagalu de tş dali si ununani te sesege tigidali habuba mu usu nama augwali sisinaibao,” Jisasgo te po wai.

²⁸ Tama agai po me weyu, te po wai, “Dagego te ni kayade kolesaga konea sao. Te ni aga nologo aşı elalu, tama te gesi yabe hogonu pedalubo sogo, dagego koneani, te poi pibo sogo wiegi yai giliga nanobo sogo pedelainu ebo, te homu ebo dao. ²⁹ Te tiwai gilama naga, nosali dagego te suali te şę pedalubaso, teda dagego koneaibao, te ena ma asobo sogo te paba yagaselama, tama te sunumide elalubao. ³⁰ Eno mu po dagebolo obe dao: te megi e sogode bidalubo we bidi dabe augwali me isişabadi, tama te şę tigidali pedalubo sueibao. ³¹ Te dagalu de tş dali si da, te mu sia saibao, tiali goli eno po da, te munu me hagayu, te sia siyu me egobeo. Te me elalua paibao,” agai te po wai.

Te bidi me deligo Kraias asabo sogode te bodolu me konebeo
(Mat 24:36-44)

³² Te Jisasgo po ma weyu, te po wai, “Tiali goli te bidi me deligo te asabo sogode te bodolu me konegobeo. Te dagalude ensel mobo bidi dabe augwaligo me te me konebeo. Te Godigo Ogwago me agai me konebeo. God Ayago naga agai te asabo sogo bodolu koneai elalubao. ³³ Dage dua dao. Dagego tonalu bidişo. Te nisu sogo pedalabo te dagego me konebeo dao. ³⁴ E tiwai elaluaibao. Te bidi me deligo te aga be tagalama, te gasaba pelama biligi pali. Hasia bolo agai te şę ebo bidi dabebolo te agai doado bage tolaluabo po wali, tama agai te şę bidi deli deli augwalibolo te şę dobayali. Tama agai te be sunumi tonaluabo bidibolo te po wali, agai te sunumi bugagia tonaluaşo po wai. ³⁵ Tama te dagego me te tiwai gilama bugagia tonaluişo. Te be page bidi aga nisu sogo asabo te dagego konebe. Te aga pio asogowe, ma huli tomode asabo me, ma te be posainuba po obadi me, ma te kigamu asabo me, te dagego konebeo dao. ³⁶ Tiyu aga te deli sogo naga mu polo tama asiyu, te dage pila mubadi aga asidali weyu, tama dage tonaluyu bidişo. ³⁷ Eno dagebolo te mabo po, te po eno tigidali we bidibolo obao, dage tigidaligo te bugagia tonaluaşo!” Jisasgo aga wali pabo bidi me si me si augwalibolo te po wai.

14

Te tobolu bidi dabe augwaligo te Jisas ela muabo po wai
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Te sogo te Juda dabego olo bidiyu, te bo dişawai bret nai tuabo sogo nogi Pasova, te tuabo side te pedelabo bodolu si elaluali. Tama te genuai pris dabego me te bomai po page koneai bidi dabe augwaligo te po wai, “Mena tama tilama, te dago Jisas geme pageabi elama, tama aga ela muaibawe?” * ² Augwaligo te po miyu, tama te po me wai, “Dago te tiwai şę te olo bidibo Pasova side me egobeo. Tiyu te we bidi augwaligo wabi hwıabo şę hodolabuo,” te po wai.

Wego Jisas toboluba te denami ebo nai sanda gelali
(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Te Jisas hogodama, te Betani be nani teba te oiyabe gasi sai bidi nogi Saimongo beba pali. Aga te tebol saide duagi pelama, tama nai tuyu bidibadi, tama we me deli asali, tama agai te gasa sawi yai botol

* 14:1: Sai 12:1-27

masigide te wiegi yai denami ebo nai sanda elaluali, te nai abelabo mone te genuai mu dao. Tama agai te botol dalama, tama te denami yai sanda te Jisas toboluba gelali. ⁴ Tiali goli meba te bidaluali bidi, augwaligo homu dwai yali. Augwa hasi po mia siyu, te tiwai po wai, “Magi baso te wiegi yai denami ebo sanda olo dali hagamainu ebowe? ⁵ Dago te nai te bidi dabego abelemainogo egi sogo da, teda dago te mone te 300 kina sigi sogo da, tama te doado bage meni yai we bidi dabe augwaliba magi dao.” Tama te homu elama, augwaligo te webolo wado po wali.

⁶ Tiali goli Jisasgo te po wai, “Dagego te we seęę mabo tagalao. Magi baso dagego agabolo seęę mobawe? Te agai wiegi yai kolesaga enabolo ebao. ⁷ Sesemane sogo te doado bage meni yai bidi dabe te augwali dage dali bididuaibao. Tigidali sogo dagego augwali tau siduabo homu idubaso da, teda tų elaluaibao. Tiali goli te ena da, te dage dali sesemane sogo me bidigobeo. ⁸ Te wego yabo homu yali seę, te agai te seę yalio. Agai ena tigiba te denami wel muani te ena gų pageba mumainogo sisi iliyu yai. ⁹ Eno mu po dagebolo obao, te tigidali tų pedaide augwaligo te Godigo gesi wiegi yai po pusubo seę ela pabode, te augwaligo e wego te yali seęde po mimi peyu, tama augwali tede homu kone palaibao,” Jisasgo te po wai.

Judasgo Jisas te boi bidi dabego nogoba maiabo po daų wai
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Te wego te sanda nai Jisasgo toboluba gelali sogo, te sogo te 12 wali pabo bidi me deli, te Judas te Keriot bulu bidi, aga te genuai pris dabe augwali bidibo digi pai. Agai te Jisas augwali nogoba mawainu yai. ¹¹ Augwaligo te wabo po odama, te augwali wiegi yai homu pemene yai. Tama augwaligo agabolo te masigi meba maiabo po daų wai. Tama Judasgo te me sogo te Jisas augwali nogoba muabo sunumi me deli gegebo seę ebo te sogo gagalali.

Jisas aga wali pabo bidi dabe augwali dali te Pasova nai tuali
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

¹² Te Juda dabego te yis meni yai bo disawai bret nai tuabo si pedalali. Tama te polasa gagalobo sogode augwaligo te Pasova nai tuabo sipsip kibu wai eliyu ebo dao. Tama Jisas aga wali pabo bidi dabego Jisasbolo po weyu, te po wai, “Nago homugo dago te tubo nai menaba sisi iligi pelama, tama nago te Pasova nai tuaibawe?” ¹³ Tialima, Jisasgo te augwali si naga tagala palu, tama augwali sibolo te po wai, “Dage si te Jerusalem hanu tomoba piąo. Tama te sene wę tulama sela asobo bidi me deligo dage si te sunumide sueibao. Dage sigo aga wali piąo. ¹⁴ Aga te be me deli tomoba pabo si da, teda dage sigo te be page bidi agabolo te tiwai po waiyaę, “Te Tisa, po ola mabo bidi, agai te po wali, “Te eno ena wali pabo bidi dabe dali te Pasova nai tuabo madi te be habu nigilali te menade elalubowe?” te po wao. ¹⁵ Tama agai dage sibolo te ugwadu sigide elalubo te be habu ola mawaibao, tede te tebol sai me, duabo sai me te sisi ilai elaluaibao. Dage sigo da tuabo nai te be habude sisi ilao,” Jisasgo te po wai.

¹⁶ Tialima, te wali pabo bidi si palio. Augwali si te hanuba sabolama, tama augwali sigo te Jisasgo augwali sibolo wali po tiwai gilama yai. Tama augwali sigo te tuabo nai Pasova sisi ilali. ¹⁷ Te sogo be pio ebode

Jisas aga wali pabo bidi dabe dali aselawai. ¹⁸ Augwali te tebol saide dudulaluyu tama nai tutuladu, tama Jisasgo te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, te dage tomode bidi me deli agai ena te ena dali boi bidi ebo bidi dabe augwaligo nogoba mawaibao. Te ena dali megı nai tubo bidi me deligo tama tiaibao,” te po wai.

¹⁹ Te wali pabo bidi dabe augwali homu seęe elama, tama augwali deli deligo aga hanalua pabo gagalali, “Te enawe?” te po wai. ²⁰ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te dage nogo si olama saęaęo si bage te me dedeli tomode dao. Te ena dali te nogo talua te pou tomoba muyu, tubo nai sabo bidi te dao. ²¹ Awe, mu tama, te Godigo Bidi Mu aga isaibao, te agade te tiwai po te Godigo po bukude aşani po tiwai isaibao. Tiali goli te Godigo Bidi Mu te boi bidi dabe nogoba muani bidi da, te aga hobedagia mu ebao! Te bidi aga idago aga me ame nagi menigi da, te usu egi da, aga bugagia bidigi da,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te komunion nai augwalibolo mani

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²² Augwali te Pasova nai tutuladubadi, tama Jisasgo te bret me deli selama, tama Godiba puba hwi olama, tama pebedama, tama augwalibolo mani. Tama agai te po wai, “Dagego sela tuao. Te eno tigi dao.” ²³ Tama agai te wain we tabiali kap me deli selama, tama Godiba puba hwi olama, tama augwalibolo mani. Tama augwali tigidaligo tede wain aı tudu pela silali. ²⁴ Tama agai augwalibolo te po wai, “Te da, te eno kaneme dao, tama te kanemego te Godigo aga we bidi tau somainogo eyu mani po te daę walobao. Eno te kaneme gelebogo te we bidi hauwa umabo mu tau saibao. * ²⁵ Eno mu po dagebolo obao, eno te wain du kaneme aı munu ma tusaıbadi te eno gesi aı te Godigo we bidi tonalubo madide tubo sogoba usu nigi paibao,” Jisasgo te po wai.

²⁶ Tama augwaligo te Godigo nogi ugwaba sabo teębi po me deli olama, tama augwali te be tagaluyu, tama Jerusalem hanu bulu badu pelama, tama te Oliv bulu duba pelawai.

Jisasgo te Pitago aga tudiba muaibao po wai

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Te Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te dage tigidaligo ena taga peyu, tama wi paibao. Magi baso meni. Te Godigo po bukude elalubo po me deli tiwai dao, te Godigo wali po e dao, ‘Eno te kibu sipsip tonaluali bidi elibaso, tama te sipsip dabe wi tedela paibao,’ te po wai dao. * ²⁸ Tiali goli ena te gu pagede ma hodaluama, tama dage asomainu ena polasa te Galili to pedai teba paibao,” Jisasgo te po wai.

²⁹ Pitago agabolo te po wai, “Te e bidi tigidali augwaligo nage taga peyu wi pobaso da, tagalao, magigo meni, te eno nage taga pogobeo,” te po wai. ³⁰ Tama Jisasgo agabolo te po wai, “Eno mu po nagebolo obao, megı e sogo hulide, te ba kakaruk po si sogo wasıabadi, tama nago ena konebeo po te sela sogo waibao.” wali. ³¹ Tiali goli Pitago po bomo elama mu weyu, “Tagalao, te ena nage dali isibaso, te usu dao. Tiali goli eno te nage konebeo po munu me wagobeo. Mu menio!” Tama Jisas wali pabo bidi dabe tigidali augwaligo me te tiwai po naga ola pai.

* 14:24: Sai 24:8; Jer 31:31-34 * 14:27: Sek 13:7

*Jisago te Getsemani gide Godibolo gedu haluasa po wai**(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Te augwali peyu, tama te gi me deliba sabolali, te gi bulu nogi Getsemani. Tama Jisago aga wali pabo bidi dabe augwalibolo te po wai, "Dage ede bidaluiąo. Ena God dali po wagi painu homu ebao."

³³ Tama agai te Pita, me Jems, me Jon, te bage sela selama, tama augwali aga dali pali. Megi da, te aga homu moni seęę eyu, tama aga kone palu te aga dwai homu mu yai. ³⁴ Tama agai augwalibolo te po wai, "Te eno homu seęę mu eyu, te pade ena isabo homu ebao. Dage ede bidaludu tama bugagia tonaluao," wali.

³⁵ Tama aga dwasianu pelama gana, tama toba basi gulama, tama agai gedu haluasa po wai. Te Godigo usu da wida, te dwai denego aga te sogo ela somainu homu yai. ³⁶ Agai te po wali, "Aya, nago te tigidali se ebo usu dao. Eno homugo nago enaba megı te pedalainu ebo te dene dagala samainu homu ebao. Tiali goli nago te eno homu wali me pelamuo. Menio. Nago te naga homu wali naga pao," Jisago te po wai.

³⁷ Tama aga ma geasa pelama, tama te wali pabo bidi dabe pila mubo suali. Tama agai Pitabolo te po wai, "Saimon, nage pila mudubawe? Nago te bodolu pade yagasobo te tonaluabo te usu esiąyu egobe dawew?"

³⁸ Tama agai te augwali selabolo te po wai, "Dagego bugagia tonaludu, gedu haluasa po waiyaąo. Tiyu te dage usu sabo naigo te dage gege asabuo. Mu tama, duga noma bidi dabe te dwagi yai se yabo homu ebo dao. Tiali goli duga tigigo bomu saą pobao," agai te po wai.

³⁹ Tama aga ma pelama, gedu haluasa po wagi pai. Te aga hasia gedu haluasa po wali tiwai ma wali, te gedu haluasa po tiwai naga Godibolo ma weyu yai dao. ⁴⁰ Tama aga ma aselama suali, te aga wali pabo bidi dabe augwali godege pila mubo suai. Te augwaligo gedu seęę mu elalui. Tama augwaligo agabolo te mena po agabolo wainogo yabo te augwaligo me konebeo.

⁴¹ Jisago te sela sogo aga Ayabolo po wagi peyu yali silama, ma aselama, tama agai augwalibolo te po wai, "Dage pila mudu tama toma nedu edubawe? Tama dao! Suao, megı da bidi me deligo te ena Godigo Bidi Mu te dwai seęę sai bidi dabego nogoba muaibao.

⁴² Dage hodaluama, tama da pinao. Suiąo, te boi bidigo nogoba ena mawainogo ebo bidi te augwali aga dali asai dao," Jisago te po wai.

*Augwaligo Jisas nogo tuali**(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴³ Jisago po odubadi, tama polo te Judas, te wali pabo bidi 12 te augwali me deli, aga asai. Te genuai bidi hani aga dali asai, tama augwaligo te poa pai hwa bobage hwa ge bainat me sesemone wabi me te tolasa asai. Te genuai pris dabego me, te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabego me, te Juda dabe tobolu bidi dabe badi, te augwaligo te tagala palobaso te augwali Judas dali asai. ⁴⁴ Tama te Jisas augwali nogoba maiabo bidi agai te dai me deli augwali mawaibao po weyu, te po wai, "Te eno bidi me deliba kisa sigi pelama nono naibao. Te bidi aga te Jisas dao. Dagego aga pageabi elama tulama, tama aga bugagia amua elama, tama aga selasa pıaąo," wai.

⁴⁵ Tialima, Judas aga sabolama, tama Jisasba polo pelama, tama te po wai, "Tisa, po ola mabo bidi," te po wai. Tama agai Jisasba kisa sagaselama, nono nai. ⁴⁶ Tama tibaso, augwaligo nogo Jisasba

munama, tama aga pageabi yai. ⁴⁷ Tiali goli te Jisas wali pabo bidi dabe pađe te dolaluali bidi me deli, agai te aga elaluali bobage ge hwa kega selama, tama te tobolu pris bidigo se ebo bidi elama, tama aga olo togolama, tama toba tulaluali. ⁴⁸ Tama Jisasgo te asali bidi dabebolo te po wai, “Dagego ena sagasu, tama dagego te poa pai bobage hwa me sesemone wabi me tolasa asali, te dagego nai wi sai bidi me deli sagasobo tiwai gilama yainu te yali da, agawe? Magi basowe? ⁴⁹ Tigidali sogode te ena dage dali te Moni Lotu Be tempel tomode dulalu, tama eno te Godigo po dagebolo ola mawai, tama dagego ena nogo tulama pageabi me ebeo. Tiali goli dagego enade megi ebo se ebogo te Godigo po bukude elalubo po meba te mu pedalumainu ebao,” Jisasgo te po wai.

⁵⁰ Tama aga wali pabo bidi dabe tigidali augwaligo aga taga peyu, tama augwali wi pelawai. ⁵¹ Tama gesi bidi me deli te Jisas wali asudai, tama agai tigide te tedela yai nami ugwa naga gudasa asiduai. Tama augwaligo aga pageabi elama tuali. ⁵² Tiali goli aga te tedela nami ugwa taga peyu, tama aga tigi olo naga elalubadi te aga wi pai.

Augwaligo Jisas te kaunsilgo gedude po tu ilali
(*Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24*)

⁵³ Tama augwaligo Jisas te tobolu bidi prisgo beba odasa pai. Tama tigidali genuai pris me te Juda dabego tobolu bidi dabe me te augwa bomai po page koneai bidi dabe, te augwali aselama, te beba sisinagasali. ⁵⁴ Tama Pita te Jisas pabo wali pali, tiali goli aga te dwasianu digibulu gana bidai. Aga te tobolu pris bidigo be bagulali obo tomoba pai. Tama aga te enesigi bidi dabe dali dualalu, te augwaligo kedau nainu nogani siade te aga tigi kedau neduali. ⁵⁵ Tama te genuai pris dabego me te tigidali kaunsil dabe augwali te bidi dabe meba i olama asobo side, te augwaligo te Jisasgo yali kolesaga po pusumainu yai. Augwaligo te aga ela muabo homu ebaso, tama te dwai se yali sunumi me deli te gegali. Tiali goli te augwaligo agai dwai se yali te me gegebeo. ⁵⁶ Te bidi dabe hauwa augwaligo agade te tibo po kisilali, tiali goli augwaligo po te tiwai si me ebeo. ⁵⁷ Tama te bidi meba augwali doligulama, tama tibo po te Jisasba kisilama weyu, te po wai, ⁵⁸ “Dago odali, agai te tiwai po wai, ‘Te eno digi eno te bidi dabego nogogo se yani te Moni Lotu Be tempel te aluaibao. Tama nosali te be eno te sela sogode gasa dodolama se yaibao, tiali goli te be te nogogo me se egobeo,’ agai te po wabo dago odalio,” augwaligo te po wai. ⁵⁹ Tiali goli augwaligo te wali po te me geda muyu, tama te po tiwai si me ebeo. Bidi mego pusali po te gasagi yai tedali dwasianu yai, tama gasa bidigo po me tedali gasagi yai po wai, te tiwai si meni. Te usu ebeo.

⁶⁰ Tama te tuni bidi pris mu te tomode dolaluyu, tama Jisasbolo hanalu wali, “Nago te po deli me wei begelesiama ebawe? Te nageba kisilama wabo pode te nago magi ebawe?” ⁶¹ Tiali goli Jisas aga pedauwali panialu, tama te agabolo po me deli wei me ponobeo. Te tuni bidi pris bidigo agaba ma hanalu wali, “Nage Kraisa, te magi dwai se deli me isiawai te Godigo Ogwa dawo, ma meniwe?” ⁶² Tama Jisasgo te po wai, “Te ena tama dao. Tama nosali dagego te Godigo Bidi Mu te Tigidali Bomo Elalubo Godigo dolo nogode dualama asobo dagego sueibao. Tama aga te dagalu tomodu te po me deli daidu dualasa asaibao,” wali.

⁶³ Tama Jisasgo te po wabode te tuni bidi pris bidi sebe eyu, tama aga gudaluali ugwa pisila sayu, tama te po wai, “Dago te gasa bidigo e bidigo yali sepe po wabo me odogobeo. Te tagalao. ⁶⁴ Dagego odalio e agai te Godiba posobo po wai. Dagego mena homu ebawe?” Tama augwali tigidaligo te tiwai po Jisasde wai, “Agai dwai se yai elalubaso, tama aga isimainao.” ⁶⁵ Megi da augwali mebago gagalama, te aga pesa sayu yai. Tama augwaligo te nami ugwa pedaigo te aga gedu paniama, tama augwaligo aga elama, tama augwaligo te po wai, “Nago te haniani sepe koneai profet bidi tiwai eyu tama po wao. Dego nage elaliwe?” Tama te ami bidi dabego aga selama, tama aga subigila dodolama elali.

*Pitago te po wali, “Eno Jisas konebeo,” wai
(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pita te aiyadu bidali, te be bagulali obo tomode bididuai. Tama te tuni bidi pris bidigo se ebo we me deli asali. ⁶⁷ Tama te we agai te Pita aga te siade tigi kedau nedubo suali. Tama te se ebo wego te aga dolo ponama tonalu, tama te po wai, “Nage me, nage te Nasaret bulu bidi Jisas dali bidai dao.” ⁶⁸ Tiali goli Pitago po weyu, menio te tiwai po wai, “Eno nago te wabo po eno me konebeo.” Tama aga te be obo sunumi pa badu buluba doligi soali. Tama ba kakaruk po me deli wai.

⁶⁹ Tama tede me te se ebo wego aga ma sulama, tama agai te pade dodolalubo bidi dabe dali po ma weyu, te po wai, “Te e bidi da, aga te Jisas wali pabo bidi me deli dao.” ⁷⁰ Tiali goli Pitago po ma weyu, “Menio,” wali. Nosali dwasianu bidama gana, te aga pade dodolaluali bidi dabe augwaligo te po ma Pitabolo wai, “Mu tamao, nage te augwali hani bidi dao. Nage te Galili bulu bidi naga dao,” te po wai. ⁷¹ Tialima, meg i da Pitago po bomonama weyu, te po wai, “Te eno meg i te mu po naga wasiayu da, teda Godigo ena elimainao. Eno dagego te po wabo bidi me konebeo.” ⁷² Tama polo te ba kakaruk hwa si sogo wai. Tama Pitago te Jisasgo agabolo wali po te homugo ma kone palali, “Te ba kakaruk po si sogo wasiabadi, tama nago po sela sogo wagi soyu, nago ena konebeo po waibao,” wai. Tama Pita aga dwai gela mu wai.

15

*Te Rom gavman tuni bidi Pailat agai Jisas osola suali
(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Te kigamu mu te genuai pris dabe dali, te tobolu bidi dabe me, te bomai po page koneai bidi dabe me, te tigidali kaunsil dabe badi, te augwaligo po me deli miani. Tama augwaligo Jisas te bonogo nogo si dunama, tama augwaligo aga selama, tama aga te Rom gavman polalubo tuni bidi Pailat agabolo mawai dao. ² Tama Pailatgo agabolo hanalu wali, “Nage te Juda dabego tuni bidi da, agawe?” Jisasgo po wei ponani, “Naga digi nago te tiwai po obao.” ³ Tama te genuai pris bidi dabe augwaligo agaba te po hauwa kisilama wali. ⁴ Tama tibaso, Pailatgo agaba ma hanalu wali, “Nago te po me deli wei me ponosiama, ebawe? Odao, augwaligo te po hauwa nageba kisilama obao,” te po wai. ⁵ Tiali goli Jisasgo te po deli wei me ponobeo. Tama tibaso, te Pailat aga noma mu sali.

⁶ Te tigidali kibu bed e te Juda dabego te Pasova olo bidiyu toma nabo side, te gavman bidi Pailat agai te kalabus bidi me deli te olo tagala

palu yai. Te Juda we bidi augwa digi te bidi me deli nogi ilama tagala palumainu i obaso da, teda Pailatgo te bidi augwaliba tagala palu yai. ⁷ Tama te sogo te bidi me deli te kalabusive bidai, te aga nogi Barabas. Aga te gavman bidi dabe dali wẹbi hwjai bidi dabe augwali dali kalabus yai bidai. Te hani augwaligo te wẹbi hwjinama, tama augwaligo te bidi meba ela muai. ⁸ Tialima, te we bidi augwali sabalu, tama augwaligo te Pailatba i waliyu, te agai polobadu te augwalibolo ebo tiwai te emainu i wai. ⁹ Tama Pailatgo po wei augwaliba ponoyu, te po wai, “Te dagego homugo eno te dage Juda dabego tuni bidi Jisas te dageba tagala palumainu homu ebawe?” ¹⁰ Magi baso meni. Agai koneani, te genuai pris bidi dabego te homu dwai Jisas dali naga elama, tama augwaligo aga te po tẹba odasa asai.

¹¹ Tiali goli te genuai pris bidi dabego te we bidi dabe augwaligo homu hodoloyu, te augwaligo Pailatba i waliyu, te Barabas augwaliba tagala palao po wai. ¹² Tama Pailatgo po augwaliba ma wali, “Tama dage te Juda dabego tuni bidi nogi ebo, eno te bidi aga magi yaibawe?” ¹³ Augwaligo te i ma wai, “Aga te ni pedaide elao!” ¹⁴ Tama Pailatgo augwalibolo te po wai, “Magi basowe? Agai magi dwai sẹ yaliwe?” Tiali goli te we bidi augwaligo po daga weyu i bomonama wai, “Te aga ni pedaide elao,” wali. ¹⁵ Tama Pailatgo homugo te we bidi augwaligo aga dali dwagi yai homu emainao homu yali. Tama tibaso agai te kalabus bidi Barabas te augwaliba tagala palali. Tama agai Jisas te ami bidi dabe augwali nogoba menama, te augwaligo aga dene mayu, dwai bigo eliyu elama, tama aga te ni pedaide elimainu yai.

*Te Rom ami bidi dabe augwaligo Jisasba te dwai posobo po wai
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Te Rom ami bidi dabe augwaligo Jisas te gavman bidi Pailatgo be obo bagulali tomoba odasa pelama, tama te be mesalode augwaligo te tigidali ami bidi dabe asomainu i wai. ¹⁷ Augwaligo te mama yai nami ugwa me deli selama, te Jisasba gudulali. Tama augwaligo te sesani yai bono me deligo te madi nigilama, tama augwaligo te Jisas toboluba muai. ¹⁸ Tama augwali hodalu, doligulama, tama agaba nogo dodoloyu, te po wai, “Giligade dao, te Juda dabego tuni bidi dao!” ¹⁹ Tama augwaligo aga toboluba te wawi yai sigi dili me deligo elali. Tama augwaligo agaba pesa sẹwai. Tama augwaligo kidu sugunu gulama, tama augwaligo tibo po naga weyu, te aga genuai bidibolo ebo kolesaga tiwai yali. ²⁰ Augwaligo te gisugu mabo sẹ me te dwai posobo po dabe aga dali ola silibo si da, teda augwaligo agaba te gudulali mama ugwa te augwa peda selama, tama augwaligo aga ugwa te agaba ma gudulali. Tama augwaligo aga te ni pedaiba walainu selasa palio.

*Augwaligo Jisas te ni pedaide walali
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

²¹ Bidi me deli, Saimon te Sairini bulu bidi, te Aleksander me Rufus sigo aya, aga aselama, tama te Jerusalem hanu tomoba painu soali. Tama te ami bidi dabe augwaligo agade bomo eyu, agai te Jisas elabo ni pedai te agai tolao wai. Tama agai te ni pedai tolasa pabo gagalali. ²² Tama peyu, augwaligo Jisas te bulu du me deli teba sela pali, te aga nogi Golgota. Te nogi page te e tiwai dao, te tobolu dili tiwai bulu du dao. ²³ Augwaligo te Jisasbolo te wain ẹi dali taluali marasin ẹi

mawainu yai, te aga tigi dene silabo marasin tiwai elalubao. Tiali goli agai me tubeo. ²⁴ Tialima, augwaligo aga te ni pedaide ela daganama, tama te ami bidi dabe augwaligo te agai gudali ugwa tigidali te augwa dobola sai. Augwaligo te satu gagali elama, dego te mena ugwa te daji elama sainu tiali. ²⁵ Te giliga ula daji ebo kigamu tama, te augwaligo aga te ni pedaide daganama walali. ²⁶ Tama te ni pedaide ugwadu te augwaligo aga po tu ilali po aşai. Augwaligo e tiwai po aşai dao, “Te Juda dabego tuni bidi dao,” te po aşanama te ni pedaide elaluali. ²⁷ Te Jisas walali ni pedai pade augwaligo te nai wi sai te dwai şe yai bidi augwali si te gasa ni pedai side walali. Augwaligo te bidi me aga te dolo nogo badu waliyu, tama me agai pobase nogo badu waliyu yai. ²⁸ [Tama tialima te Godigo po bukude aşani po me deli te mu pedalai. Te e tiwai po wai dao, “Augwaligo aga dali te dwai bidi dabe dali nedali.”]

²⁹ Tama te augwali eda soyu, ugwa peyu ebo we bidi augwaligo dwai posobo po agabolo weyu yai. Augwaligo tobolu pemeyu, tama po wai, “Ta, nago te Moni Lotu Be tempel aluama tama te sela sogo naga ma şe yaiba wali bidi dao. Behede! * ³⁰ Megi da, naga digi naga tau sao. Nage te ni pedaide daganalubo tagalama, tama nage aiyaba dulao,” te po wali. ³¹ Te genuai pris bidi dabe dali te Juda dabego bomai po page koneai bidi dabe, augwaligo me te dwai posobo po wai. Augwaligo te augwa hasi tomode digi te tiwai po wai, “Agai te gasa we bidi dabe tau sali, tiali goli aga digi aga tau sabo usu ebe. ³² Te bidi Krai wabo, te da Israel dabego tuni bidi, aga te ni pedaide daganalubo tagalama tama te toba aiya dulubaso, tama dago sulama, tama dago agade konealubo po daju waibao,” genuai bage augwaligo te po wai. Te bidi si augwaligo te Jisas pade te ni pedaide walali, te bidi me deligo me te dwai posobo po agabolo wai.

Jisas isalio

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Te nai tubo belo wabo giliga tomode, te tigidali to badu be huli si ela selama, te giliga dega sigi painu ebo teba usu nani. ³⁴ Tama te giliga dega sainu ebode te Jisasgo po daga bomonama weyu, te po wai, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” E tiwai po wai, “Eno God, eno God, magi baso nago ena tagalubawe?” ³⁵ Tama te pade dodolaluali bidi meba augwaligo te po odama, tama augwaligo te po wali, “Odişo, agai te Elaija i obao.” ³⁶ Tama bidi me deli udada pelama, tama te wawi yai bola tiwai nai selama, tama te nai te olo wain aşi te naiba gelama, tama te sigi dili me delide munama, tama Jisas agabolo te tumainu ugwaba mawai. Tama te bidigo te po wai, “Meo, dago suyu bolo yaibao. Te bidi Elaija asama, aga te toba aiya sela dulaiba homu egowe, ma meni egowe?” te po wai.

³⁷ Tama Jisasgo po daga bomonama mu olama, tama aga isalio.

³⁸ Te sogo naga tama te Moni Lotu Be tempel tomode daji tiwai walalobo genuai nami ugwa, te ugwa te ugadu pedasa dulali te aiyaba sabolali, tama te moni nami ugwa pedai si pedelai. ³⁹ Tama te ami bidi dabe augwa genuai bidi aga te Jisas pade dolalubadi aga te tiwai elama

* 15:29: Tib 22:7; 109:25; Mak 14:58; Jon 2:19

isibo suali. Tama agai te po wai, “Mu tama, te bidi aga te Godigo Ogwa dao.”

⁴⁰ Te we dabe meba me te digibulu gana dwasianu dodolalu, tama augwaligo me tononaluali. Te augwali tomode bidali we me deli te Makdala moni tş we Maria dao. Tama we me deli te Maria, te nogi sabi si wali, te bidi Jems me Joses tega sigo ida. Te bidi Jems aga nogi me Gesi Bidi dao. Tama we me deli aga te Salome dao. ⁴¹ Polobadu Jisas te Galili tşde bidibadi, tama te we dabe augwali aga wali biliyu, tama aga tau sai. Tama te gasa we dabe hauwa me bidali, augwali te moni hanu Jerusalemba Jisas dali asai dao.

Augwaligo Jisas pubulali

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁴² Te be pio ebode te Arimatea tş bidi nogi Josep aga asali. Aga te Juda dabego genuai kaunsil hani bidi me deli, tama agai nogi wiegi yai elaluali. Agai me te Godigo we bidi tonaluabo sogo asobo tonaluyu bidali. ⁴³ Do tama da wabo side te Sabat sogo pedelabo elalubaso, tama megi pio te haniani nai sisi ebo sogo elaluali. Tama tibaso Josep aga te Pailat bidibo be tomoba pelama, te aga gesabidiba doligi pelama, tama aga wi me ebeo. Menio. Agai te Jisasgo tigi sabo po agabolo hanalu wali. ⁴⁴ Te pode Pailat aga noma sali, tama te po wai, “Aga polo isai dawe?” Tama agai te ami polalubo bidi kepten i olama asobo side, tama agabolo hanalu wali, “Te Jisas isaliwe, ma meniwe?” ⁴⁵ Agai te ami tuni bidi keptengo po odama, teda agai Josepbolo te po wai, agai te tigi somainao. ⁴⁶ Tama Josepgo te tedela moni nami ugwa abelama, tama agai Jisas tigi te ni pedaide daganaluali te aiyaba sela dulai. Tama agai aga te tedela ugwago bebe pelama, tama aga te gş page me deli tomoba muai. Augwaligo te gş page te genuai ola be masigi tomode nigai. Tama Josepgo te moni masigi me deli hogogo bele pelama, tama te ola be gş page dedage elalubo te paniai. ⁴⁷ Te Maria Makdala tş we me te gasa we Maria dali, te Josesgo ida, augwali sigo tononaluali, tama augwaligo te Jisas mubo pesage augwali sigo suali.

16

Jisas ma hodaluai

(*Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10*)

¹ Sabat sogo bidama silai madi, tama Maria te Makdala tş we, te gasa Maria dali, aga da te bidi Jems aga ida, tama te gasa we nogi Salome, te we sela augwaligo te wel me te gasa wiegi yai denami ebo nai me abelai. Augwaligo te Jisas tigiba piligi pabo homu yai, aga tigi polo daumua pidali weyu tama yai. ² Te kigamu mu te wik polasa gagalobo sogo augwali te gş pageba pai. ³⁻⁴ Tama pobadi augwa hasi po mia siyu, te po wai, “Dego da tau selama, tama te gş page paniani masigi hogogo bele pogowe?” Magi baso meni, te masigi te genuai bage mu dao. Tama pşba sabolama, tama augwaligo tonono pobadi, tama augwaligo suali, te gş page paniani masigi te me elalubeo. Menio. Bidi me deligo te masigi hogogo bele pai. ⁵ Augwali te gş page tomoba pobadi, tama augwaligo te gesi ogwa bidi me deli te dolo nogo badu dualalubo suai. Aga te bobage tedela ugwa gudai elaluai. Tama augwali noma siyu midigi siyu wi yali. ⁶ Tama agai augwalibolo te po wai, “Dage midigi siyu noma me selamuo. Eno koneani, dage asali te Nasaret bidi

Jisas gegagasali, aga augwaligo te ni pedaide walali. Aga hodalu! Aga te ede me bidibeo! Te augwaligo aga muani pesage te elalubo suiào. ⁷ Tiali goli dagego te aga wali pali bidi dabebolo wagi piào, tama Pitabolo wao, 'Jisas aga te dage asabo madi te Galili tũa polasa pobao. Te agai polobadu wali po tiwai gilama, te dagego aga te Galili tũa sueibao,' agai te po wai.

⁸ Tama te we dabe augwali te gu page tomoba pali te buluba solama, tama augwaligo te gu page tagalama wi soai. Augwali didibili elama, tama augwali homu te midigi siyu dwai noma sali. Tama augwaligo te bidi me deli dali te po deli me wabe, magi baso meni, te augwali wi yai.

Maria te Makdala tũa we agai Jisas suali
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)

⁹ [Jisas te kigamu mu te se polasa gagalobo sogo tede hodalu. Tama aga hasia te Makdala bulu we Mariaba pedelai. Te we polobadu Jisasgo te dwai haubo noma bidi te nogo a naga olama me badu si elalubadi sela sawani te we dao. ¹⁰ Te we Maria agai Jisas sulama, tama aga pelama, te Jisas dali wali bilali bidi dabebolo te aga suali po wagi pai. Te bidi dabe augwali homu sege elama, tama augwali gela weyu bidaludai. ¹¹ Maria agai te po augwalibolo wai, "Jisas aga te bidibo ula elalu bidibo tama eno sualio." Tama augwaligo te po odama, tama augwaligo homu te poba daũ me wabeo.

Te wali pali bidi sigo Jisas te sunumide suali
(Luk 24:13-35)

¹² Tama nosali te wali pali bidi sigo te moni hanu Jerusalem tagalama, tama te sunumidu pai. Tama Jisas te gasagi yai hasegelama, tama augwali siba pedaligi pai. ¹³ Tama augwali sigo aga sula koneama, tama augwaligo te po te gasa wali pali bidi dabeba pusugi pai. Tiali goli augwaligo te augwali sigo wali poba homu daũ me wabeo.

Jisasgo augwalibolo te Godigo po pusugi pabo se mani
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁴ Nosali badu te wali pali bidi dabe nogo si olama sağago deli te augwali dugulama nai tubadi, tama Jisas te augwaliba pedelai. Te augwaligo agai wali poba augwa homu daũ me wasiabaso, tama agai augwaliba wado ilali. Magi baso meni, augwaligo olo te palialu, tama te we bidi augwaligo suali, aga te ma hodaloai yali po wabo te augwaligo homu teba daũ me wabeo. ¹⁵ Tama agai po augwaliba weyu, te po wai, "Dage te tigidali tũa habu pedaiba pelama, tama te enade gesi wiegi yai po te tigidali we bidiba pusa mao. ¹⁶ Te enade konealubo po daũ olama, tama aga homu enaba tialuyu tama te baptais sabo bidi, aga te Godigo ma dobola selama, tama aga bidi da waibao. Tiali goli te enade te konealubo po daũ me wasiawani bidi, aga te po tu ebo sogode hagawaibao. ¹⁷ Godigo te bomai se meba te enade homu daũ wabo bidi dabego nogode pedalumainu ilaibao. Te eno nogide augwaligo te dwai haubo noma bidi dabe sela sağo se yaibao, tama augwaligo te bidi dabego odisawai gesi noma po te pusuyu yaibao. ¹⁸ Te augwaligo augwa nogo te bidi gaũ kelebo dwai hasamaniba mubaso, ma te konesiabadi augwaligo te bidi isibo nai tubaso da,

teda te hasamanigo me te isibo naigo me augwali dologobeo. Tama augwaligo nogo te gasi sai we bidiba mubo si da, tama te gasi sai bidi dabe usu ma yaibao,” Jisasgo te po wai.

Godigo Jisas selama te dagaluba pai

(Luk 24:50-53; Tpi 1:9-11)

¹⁹ Genuai Bidi Jisas agai po augwaliba pusa silama, tama Godigo aga selasa te dagaluba holai. Tama megi da, aga te Godigo dolo nogo badude dualalu bidibao. * ²⁰ Tama te wali pabo bidi dabe augwali pelama, tama augwaliba te ola mani po te tigidali tō pedai badu pelama, te po pususu biligi pai dao. Tama Genuai Bidi te augwali dali se eyu, tama te augwaligo nogode te haniani bomai se ebogo agai hania hanilali, te augwaligo ola mabo po te mu po naga dao.]

* **16:19:** Tpi 1:9-11

Dwagi Yai Gesi Po Lukgo Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Jisasde po aşani bidi nogi Luk aga te Israel hani isawai bidi bidiyu, tama agai Grik po wali. Agai te munamuna mabo şe yali, te dokta bidi bidai. Tama me sogo aga Pol dali te haniani tþba pali. Agai e bukude elalubo po te Grik bidi me delibolo aşena tolali. Lukgo te Jisargo te haniani şeşę dali dene tolobo olo we bidi dali homu dene eyu godolo eyu, tama agai augwali tau sali şe te Lukgo dabolo waselebo dao.

Lukgo Jisasde aşani po meba te gasa bidi dabe Matyu me Mak me Jon augwali selago aşebo, te Luk agaduba naga te po aşani. Te Jisas aga ame nane sogode pedelali şe po me, te aga ogwade bidali po me, te agai pusali po digi po begelali po meba me, te tobage po te Lukgo naga aşani. Te bidi Lukgo po te bukude naga aşenama silibeo. Menio. Luk agai naga dago te nogi ebo “Godigo şeba tagala palai bidigo po” nogi wabo buku te me Lukgo aşani

Lukgo Tiofilusbolo aşenama mawai po

¹ Genuai bidi Tiofilus, polobadu te bidi hauwa augwaligo te Godigo polobadu da tomode yali şe po aşebo homu eyu bugagia sina wai dao.

² Augwaligo te şe gagalobo te gedugo suali bidi dabego po siyu wali pai dao. Te gedugo suali bidi dabe augwaligo te po pupusu bilai dao. ³ Tama tibaso, eno me te po naga aşenama, nagebolo tolainu te ebao. Hauwa sogo mu te şe pagede eno te şe gedugo suali bidi dabebolo hanalu wai dao. Megi eno bugagia dodolama, te aşeyu te ebao. Tialima, deli po naga tama dao. ⁴ Tama nago polobadu augwaligo nagebolo ola mani po mu yai daba homu emainu, eno te po ma te aşena tolobao.

Enselgo Sekaraiabolo Jon ame naibao wali

⁵ Te bidi nogi Herot te Juda bagego gavman tobolu bidi bidibadi, polobadu Israel hani augwa pris bidi me nogi Sekaraia bididualio. Agai hani sibi nogi Abiya sibi da, te hanide pris bidai bidi dao. Te Sekaraiago Aron hani sibi me nogi Elisabet sai. Te Aron hani sibi me te pris şe ebo hani bidi bidai. * ⁶ Te bidi Sekaraia dali aga we dali si te God gedude dolasa bidiyu, te God tonaludubadi, te augwali sigo dwai şe me ebeo. Augwa si Godigo bomu yai po tigidali wali pidu digi, te Genuai Bidigo po dabe me tigidali wali palio, tama augwali sigo dwai şe me ebeo. ⁷ Tiali goli augwali si wai menio. Te we Elisabet aga haliga daş wai. Te Elisabet dali Sekaraia dali augwali si monu dabe mosi dabe eyu, wai ame nabo usu meni yai.

⁸⁻¹⁰ Te Sekaraia aga dali deli şe ebo bage şeba asaialio, te Moni Lotu Beba, te Sekaraia aga paşę wali bodolude, te şede dagalali. Tama tibaso, Sekaraia agai aga pris şe eyu, tama aga te denami yai nai siago ulubo şe egi palio, Godigo gesabidide. Te ebo şe page da, te Godibolo gedu haluasa po pusubo tiwai. Tama tibaso, aga te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tama te denami yai nai siago uludubadi, we

* 1:5: 1 Sto 24:10

bidi te bulu badu tonaludu, augwaligo Godibolo gedu haluasa po weyu bidali.

¹¹ Tebadi yaide, Godigo ensel bidi me deli dulama, te denami yai hano holobo pesage doloba polo badu dolalubo suali. ¹² Tama Sekaraiago Godigo ensel bidi dolalubo sulama, moni noma sali, wi yali. ¹³ Tiali goli, te enselgo agabolo te po wali, "Sekaraia, nage wi tagalao. Te Godigo nago agabolo hanalu wali po odalio. Naga we Elisabetgo nago ogwa me deli ame naibao. ¹⁴ Nago te ogwa nogi Jon poao. Aga ame nabo si, dage si me gasa we bidi hauwa me bugai homu naga yaibao. Magi baso meni. ¹⁵ Godigo gesabidide agai nogi genuai elaluaibao. Agai diluai we dabe tulamuo. Te Jon aga ame nabo sogo gagalama, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga dali bidaibao. * ¹⁶ Te Jon agai te Israel we bidi dabe hauwa te God augwa Genuai Bidiba ma begasa asao po wabo bidi dao. ¹⁷ Agai te Godigo po polobadu pusa mawai bidi Elaijago yali se me, bomo me tigidali selama, Genuai Bidi nosali asaibao obaso, te Jon aga polasa paibao. Agai te aya dabego homu hasegelama, wai boq hobede emai yaibao. Me agai te po sela saþo bidi dabego homu hasegelama, augwali doloba pai bidigo homu somai yaibao. Agai bidi hauwa sisi elama elaludu, Genuai Bidi asabo tonalu mai yaibao. Tama tibaso, te we bidi augwaligo te Jonde bugai homu mu yaibao," te ensel bidigo te po wali. *

¹⁸ Te po olama, Sekaraiago te ensel bidibolo hanalu te po walio, "Te eno we me, ena me, te da si mosi dabe monu dabe yai dao. Mena tama ma nago te po eno mu dao wagowe?" ¹⁹ Tama ensel bidigo te po wei ponoyu te po wai, "Ena nogi Gebriel dao. Ena God gesabidide dolalubo dao. God aga digi ena tagala palama, nagebolo dwagi yai po pusigi pa tobo obaso, nagebolo te po pusagasiyu te obao. * ²⁰ Nago odao. Nago eno wali po mu dao homu isaþaso da, nago pedauwali dagana saibao. Dagana selama, nago po me wasiaþadi, eno po tu sisu pabo bodolude nage doloa paibao. Te eno po tu sisu pao wali bodolude te se yaibao," ensel bidigo te po wali.

²¹ Te gasagi yai nai pedalobaso, Sekaraiago u be tomode tonalubadi, te we bidigo aga magi yaliwe homu yali, aga magi baso gesegebawe homu yali. ²² Tama nosali aga buluba asama, po wabo usu ebeo. Agai nogogo naga bagi ela bilali. Tama augwaligo te tama tebo sulama, "U be tomode magi nai sualiwe namao," wali.

²³ Te Sekaraia aga se silabo bodoluba yagasobaso, aga buluba soali. ²⁴ Tama nosali aga we Elisabet haliga yalio. Aga bede dualalubadi, polua a naga palio. ²⁵ Elisabet agai te po wai, "Te Genuai Bidigo ena olo dali tau selama, isabo magade eno wai saibao. Tama tialigo we bidi gesabidide ena hale yai goli, megı agai te hale sela saþwai dao," Elisabet agai te po wali.

Ensel bidigo Mariabolo Jisas ame naibao po walio

²⁶ Te we Elisabet haliga elama, polua a naga olama, me badu nogo deli wagisu, tama Godigo te ensel bidi nogi Gebriel te bulu me nogi Nasaretba pao walio. ²⁷ Gesi wegi me te bidi Josepholo noma po wai, te wegi nogi Maria dao, "Te wegi pageba po pusigi pao," te Godigo te enselbolo te tama po wali. ²⁸ Te bidi Josep te Devitgo hani bidi dao.

* 1:15: Nam 6:3 * 1:17: Mal 4:5-6 * 1:19: Dan 8:16; 9:21

Tama te ensel bidi Gabriel te Maria pageba pelama, “Giligade dao,” te po wali. “Genuai Bidigo nage megi hobede yalio, nage bugai homu yabo se yalio. Aga nage dali bidibao,” wali.

²⁹ Te wegi Mariago te po odobo si, aga homu tuꞥ palio. Agai homugo e bidigo magi po nama wabowe, te homu yali. ³⁰ Tama te ensel bidigo Mariabolo “Nage wi egio,” te po wali. “Godigo nage dali dwagi yai homu ebao. ³¹ Edao! Nage haliga yaibao. Nage haliga elama, ogwa tega paibao. Te ogwa nogi nago Jisas poao. Aga genuai bidi bidaibao. ³² Tama Godigo te po waibao, ‘Aga nogi Genuai Godigo Ogwa dao,’ waibao. Godigo aga genuai bidi nigilaibao, aga nõꞥ Devitgo yali gilama. * ³³ Te tigidali sogo Jekopgo hanigo genuai bidi bidaibao. Aga te we bidi sesemane sogo tonaluaibao,” te enselgo te po wali. ³⁴ Tama Mariago enselbolo te po hanalu wali, “Ena bidigo we menio. Tama magi ilama, tama tiwaiabwe?” ³⁵ Tama te ensel mobo bidigo po wei ponoyu, te po walio, “Te Godigo Mobo Bidi asama, tama agai homogo nage mesegalueibao. Tama tibaso, nago tega pabo wai nogi Godigo nogi poaibao, ‘Dwai se isaꞥo ogwa dao,’ waibao, ‘Te Godigo Ogwa dao,’ waibao. ³⁶ Edao. Naga be bidi we Elisabet mosi dabe mu bidai goli, agai ogwa haliga elalubao. Polobadu augwaligo te wego wai ame nogobeo wai dao. Tiali goli, megi aga haliga elalubadi, polua a naga olama, me badu nogo deli polo pai dao. ³⁷ Godigo me isaꞥwai se me menio,” te ensel bidigo te po wali. * ³⁸ Tama Mariago te po wali, enselbolo, “E. Ena Genuai Bidi agai se ebo we dao. Eno homugo nago enabolo wali po tuꞥ sisu pomai yaiba,” te po wali. Tama te enselgo Maria taga palio.

Mariago Elisabet sugi pali

³⁹ Te tamadi ganama, ensel dali po miani elalubadi, Maria aga Judia hanude bulu du meba palio. ⁴⁰ Teba sabolama, aga Sekaraiago beba sabolama, Elisabetbolo “Giligade dao” wali. ⁴¹ Tama Mariago “Giligade dao” wali po obadi, Elisabetgo haligade elaluali wai mobodo yalio. Te Godigo Dwagi Yai Mobogo Elisabet beasagasalio. ⁴² Tama Elisabetgo midigi sali, Mariabolo daꞥa olama, te po wai, “Te Godigo nage dali dwagi yai homu mu ebe yabao, gasa we dabe aiyaba elalualio. Nago uda haliga elalubo ogwago me tama naga te waibao, olo bidi dabe aiyaba elaluaibao. ⁴³ Godigo ena te moni dwagi yai se magi baso maniwe, te eno Genuai Bidi aga idago ena suagasali. Te ena genuai we menio. ⁴⁴ Edao! Nago enabolo ‘Giligade dao’ wabo odama, eno haligade elalubo waigo dwagi yai homu eyu, mobodo yalio. ⁴⁵ Genuai Bidigo nagebolo wali poba nago homu begi pai yabao. Tama teyu, nage bugai homu mu te ebao. Nosali Genuai Bidigo yaibao wali se tuꞥ sisu paibao,” Elisabetgo te po wali.

Mariago wali teꞥbi po

⁴⁶ Te Mariago te po wali, “Eno homugo da Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao. ⁴⁷ Tama eno nomago ena tau sabo Godibolo bugai homu mu ebao. Te ena agai se ebo we da. ⁴⁸ Tiali ena da, olo bage da. Tama agai ena kegeda pabo menio. Te megi me, nosali me bidibo we bidigo Godigo enabolo bugai homu mani po naga ola paibao. Magi baso meni. ⁴⁹ Moni Bomai Godigo enabolo te genuai se yali pode te obe

* 1:32: 2 Sml 7:12, 13, 16; Ais 9:7 * 1:37: Gag 18:14

dao. Agai nogi gasagi yai mu tedali dao. ⁵⁰ Te God agai po tų sisu pabo we bidibolo agai olo tau sabo şe me, te iba bidada pabo bidigo ogwago ogwa dabego me, agai po tų sisu pidubaso da, agai tama tede piduabo tolai dao. Agai nogogo bomai şe yai dao. ⁵¹ Po sela şayu augwaligo augwa nogi kegenanu ebo bage agai augwali besela şawai dao. ⁵² Agai gavman tobolu bidi dabe aiyaba elaluama, te nogi meni yai bidi nogi ugwaba sabo dao. ⁵³ Agai te nasi ebo bidi dwagi yai naigo tabi paşalobo dao. Agai te sibage hauwa mubo bidi olo dali gudula palobo dao. ⁵⁴ Polobadu mu Godigo dago nų dabebolo bodolu mawani. Tama megi agai bodolu tų sisu pobao. Da Israel dabe agai şe ebo we bidi dabe dao, tama megi agai da tau magasalio. ⁵⁵ God agai dago nų dabebolo te po wali, "Te eno Abraham hobede eyu, te aga hani me, ibaba ame nabo ogwa me, tama naga tede paibao." Tama te wali po agai kegeda pabeo," Mariago te po wali. *

⁵⁶ Te Maria Elisabet dali bidibadi, polua sela bidama da, tama nosali aga buluba ma pali.

Elisabetgo Jon tega pali

⁵⁷ Te Elisabet agai wai tega pabo bodolu asobaso, te agai ogwa tega pai dao. ⁵⁸ Aga hani dabe me, te deli bulu bage me tigidaligo Godigo Elisabet aga olo dali tau sali po odama, tigidali Elisabet dali bugai homu ela silai dao.

⁵⁹ Te Sarere deli silama, tama augwaligo te ogwa tigiwali togwagasali, te tebo Juda dabego polobadu tama tolai şe dao. Tama augwaligo homugo "Agai aya nogi Sekaraia ma poaibao," te po wali. ⁶⁰ Tiali goli te ogwa aga idago po weyu," Te egobeo. Dago e wai nogi Jon poaibao," te po wali. ⁶¹ Tama augwaligo te po weyu," Te naga deli hani bagede te tiwai nogi nago awa dabede me, hai dabede me tiwai nogi elalubo menio," te po wali. ⁶² Augwaligo nogogo bagi eyu, Sekaraiabolo "E wai nogi de poaibawe?" te po wali.

⁶³ Tama Sekaraia agai nogogo bagi eyu, "Te buku aşebo nai me sesao," olama, tama agai e tama aşanio, "Agai nogi Jon dao." ⁶⁴ Tama augwaligo homu tųş pali. Polo tama Sekaraia agai po wabo ma usu yalio. Tama agai hamena ma usu yali. ⁶⁵ Te po weyu, agai Godigo nogi ugwaba sali. Tama augwa deli bulu bidi dabe me wi kisu dali. Augwali tigidaligo te po ola silama, pomo mu yalio, te Judia dabego bulu bageba me bulu agebele me. ⁶⁶ Augwaligo te po odobo si, monu pomo mu ebaso, augwaligo te po wali, "Te wai nosali mena tama tiwai wai bidigowe?" wali. Genuai Bidigo bomu aga dali bidibo augwaligo koneanio.

Sekaraiago wali tşabi po

⁶⁷ Godigo Tedali Mobo Bidigo Sekaraia beasagaso baso, te Godigo po pusuyu, te po walio, ⁶⁸ "Dena Genuai Bidi Israel dabego God nogi kegenaninao. Agai aga we bidi da tau sagasalio. ⁶⁹ Tilama, agai da ma abelai dao. Polobadu aga şe yali bidi Devitgo eda dadalo asali hanide bomai bidi me deli pedelama, te bidi Godigo da ma sabo bidi nigilai dao. ⁷⁰ Polobadu agai po pusa mani bidi dabego waligia te yaliao. ⁷¹ God agai polobadu agai da boi bidigo nogode ma saibao wali po te sabao, te da dali dwai homu ebo bidigo nogode me agai da sali.

* 1:55: Gag 17:7; 1 Sml 2:1-10

⁷² Agai dago wai dabe moni hobede eyu, tau saibao wali bidi te asalio. Tama agai polobadu bodolu mani aga me konealubao. ⁷³ Agai dago wai Abrahamolo bomai bodolu mu mawai dao. Tama megai agai polobadu yaibao waligia yainu te ebao. Boi bidigo nogode agai da ma sainu ebao wai. ⁷⁴ Tama agai se dago daw olama, tulama, wi egobeo. ⁷⁵ Da e tade bidibo sogo dago dwai se isama, dolo tudu pelama, agai se inao. Tama aga gesabidide da dolasa bilinao,” Sekaraiago te po wali. ⁷⁶ Agai te po me Jonde wali, “Eno ogwa, ‘Nage nosali Moni Godigo po pusa mabo bidi mu dao,’ Godigo te po waibao. Nage bolo polasa paidigi Genuai Bidi nosali asaibao. Nage polasa pelama, aga asobo tu sisi ela muaibao. * ⁷⁷ Agai we bidibolo nago po ola menama, konealueibao. Agai augwaligo dwai se dabe sela sanama, augwali ma sai hagede ebao homu yaibao. ⁷⁸ Dago God da dali hobede mu elama, agai e tama tiwaibao. Te dagalu be posobo ula elalubo e toba dabolo tagala palaibao. ⁷⁹ Tama te hulide bidalubo bageba ula ilimainu, me isabo pade elalubo bage me, te bage tau somainu tiwaibao. Agai da te dwagi yai homude bilibo tudu pabo po agai dabolo mobo ola mawaibao,” Sekaraiago te po wali. *

⁸⁰ Nosali e wai Jon genuai elama, te aga noma bidi me bomo yai pedalumainu ilali. Tama aga te we bidi meni yai bulude bidali. Tama nosali aga te Israel we bidigo gesabidiba hanilagaselama, bidali.

2

Mariago Jisas ame nani

(Mat 1:18-25)

¹ Te sogo gavman tobolu bidi Sisar Ogastus bidibo sogo, te tigidali we bidi nogi sabo sogo bodolu muani. ² Te sogo hasia mu augwaligo nogi sabo gagalali. Te Siria togo gavman tobolu bidi nogi Sairinias te sogo bidai dao. ³ Tama tibaso, tigidali we bidi augwa page buluba nogi sai hagede pela silalio. ⁴ Tama te bidi Josep me aga bidali odogo bulu te Galili to pedaide elaluali bulu Nasaret taga pelama, te aga wai Devitgo te Judia tade nigali hanu nogi Betlehem hanuba holalio. ⁵ Josep dali aga daganasa bidibo we Maria dali augwali si me nogi sai hagede holalio. ⁶ Tama Mariago haliga elalualio. Augwali si Betlehem tede bidibadi yaide, Mariago wai tega pabo bodolu maga yalio. ⁷ Tama Maria agai hasia ogwa ame nani. Tama pedai ugwa nanamenu dabego belama, tama kibu bulmakaugo nai tubo halobageba te ogwa wai pilagalama elalualio. Magi baso menio. We bidi osogo pibo be pagana saide.

Ensel dabego kibu sipsip tonalubo bagebolo po pusali

⁸ Te bulu bogu badu kibu sipsip tonalubo bage me badu bidaluai, tama augwaligo hulide me kibu sipsip tonalubo dao. ⁹ Genuai Bidigo ensel bidi aga augwali pageba aselama, te Genuai Bidigo ula augwaligo tigde te moni ula yali. Tama augwali moni wi mu yali. ¹⁰ Tiali goli “Wi egio,” enselgo te po wali. “Ena dage pageba dwagi yai po sela sobao, te we bidigo te po odama, bugai homu mu emainu ebao. ¹¹ Megi pio hulide Devitgo hanude wai me tega pai dao, te agai dage ma dobola saibao, aga te we bidi tau somainu sa muani Genuai Bidi dao. ¹² Dagego gegegi peyu da, te wai boq me ugwa nanamenu dabego mesega galama,

* 1:76: Mal 3:1 * 1:79: Ais 9:2

tama bulmakaugo nai tubo halobage tomode pilai elalubo sueibao. Telalubo sulama, dagego te po mu daba homu yaibao,” te enselgo te po wai.

¹³ Te enselgo te po obadi, polo tama dagalu badu ensel hauwa mu dulama, te ensel dali dololalubo sualio. Augwaligo Godigo nogi ugwaba siyu, tama walio, ¹⁴ “God agai nogi ugwanu mu kegenanao. Tode bidibo we bidi homu tegaluama, bidiąo. Augwalibolo Godigo dwagi yai homu ebao,” te ensel dabego te po wali.

Kibu sipsip tonalubo bagego Jisas sugi pali

¹⁵ Te ensel dabe dagaluba ma pebelawaide, te sipsip tonalubo bagego te po wali, “Da Betlehempa pelama, megi Genuai Bidigo dabolo wali po page sugi pebelawaibao,” wali. ¹⁶ Tama augwali polo pali. Gege pelama, Maria me Josep dali augwali si suali, te wai boų me bulmakaugo tubo nai halobage tomode pila mubo suali. ¹⁷ Sulama da, te waide augwaligo odali po dabe te bidi Josep dali Maria dali augwali sibolo te po dabe pusa mani. ¹⁸ Tigidali we bidigo te sipsip tonalubo bidi dabego wali pode noma mu salio. ¹⁹ Tama Mariago te po odobo si, agai te po page me, agai gedugo suali se me, mena tama yaliwe te homu idu konealudu geani. ²⁰ Tama te sipsip tonalubo bage te sipsip tonalubo seba ma geasa peyu, Godigo nogi kegene nalani. Te augwaligo gedugo suali se dabe me, te augwaligo odali po dabe me, tu sisu pela silali. Tama tibaso, augwaligo bugai homu elama, augwaligo Godigo nogi ugwaba kegenanali.

Jisas nogi poali

²¹ Te Sarere deli bidama, nosali augwaligo te wai tigiwali togolama, aga nogi Jisas polali. Te wai aga idago tabide menibadi, hasia te enselgo te nogi ola mawai.

Augwaligo Jisas te Moni Lotu Be tempel teba magasali

²² Te wai dali aga ida dali si habu selali bodolu ela soaide, Mosesgo waligia, tama aga ida dali aya sigo Jerusalembe Genuai Bidibolo mawainu sela pali. ²³ Genuai Bidigo bomo yai pode aşani yaligia, “Wego hasia ogwa ebaso da, Genuai Bidigo nogoba muiąo,” tama po aşani, te augwali sigo te po wali pali. * ²⁴ Tama augwali sigo te Godibolo maiabo ba hi si ma ba ni sasi si sela pelama, te Godiba maiabo pogo me asai dao. Te Genuai Bidigo bomo yai pode wali yaligia tialio.

²⁵ Te sogo bidi me nogi Simeon Jerusalemde bidalio. Te aga doloba pai kolesaga eyu, te Godiba lotu wabo bidi bidai dao. Aga te Israel dabe tau sabo bidi asobo tonaludu gesege yai dao. Godigo Tedali Mobo Bidi aga dali bidibaso, tama Godigo Mobo Bidigo agabolo weyu, te aga polo isigobeo po wai dao. ²⁶ “Te Genuai Bidigo we bidi tau somainu sa muani bidi Krai sulama, nage isaibao,” te po wali. ²⁷ Tama Godigo Mobo Bidigo Simeon hodolama, tama Moni Lotu Be tempel tomoba pali. Godigo bomo yai pode wali po yaligia emainu, te aga ida de aya sigo Jisas te be tomoba sela pali. ²⁸ Simeongo nogogo te wai dobola selama, tama agai Godigo nogi ugwaba siyu, e tama te po wali, ²⁹ “Genuai Bidi, megi nago se ebo bidi pomainao, megi ena homu tegaluama, bidaio, polobadu nago wali yaligia. ³⁰ Eno gedugo nago da

* 2:23: Sai 13:2, 12

ma sainu yali şe eno sualıo. ³¹ Nago te tigidali tşde bidibo we bidi gesabidide sisi ela muai dao. ³² Sole ula deli dao, tego deli te Israel hani işawai we bidibolo ula ola mawaibao. Tama agai moni nogi te Israel hani we bidi dabebolo mawaibao,” Simeongo Jisasde te po wali.
*

³³ Te ogwa aga aya de ida si Simeongo te ogwabolo wali pode augwali si noma sali. ³⁴ Simeongo Godigo bugai homu Jisas dali aga aya de ida si augwalibolo me ilao wali. Agai Jisas aga ida Mariabolo te po wali, “Odişo. E waigo pode Israel we bidi hauwa augwaligo God taga paibao. Tama hauwa bage me augwali God paba asaibao. Te aga daş tiwai me deli nigalueibao, tama bidi hauwago agabolo dwai po waibao. ³⁵ Tama tibaso, we bidi hauwago geme dualaluali homu te pebeli diliba pedelaibao. Tiali goli nage da, te bainat hwa ge tiwai me deli elalu, te nago hoboludu togwalubo tiwai ebaso, te homu dene tiwai yaibao,” Simeongo te po wali.

³⁶⁻³⁷ Te Simeon agai wali po silibo si, te mosi dabe we me deli te Godigo po pusa mani profet we tiwai we bididuali, te we aga nogi Ana dao. Aga te Fanuelgo wegi dao, te Aser hani we dao. Te we mosi dabe mu dao. Te mosi we te Moni Lotu Be tempel tomoba asali. Te mosi we gesi tigi elalubadi bidigo selama bidali, te kibu be nogo a naga me badu nogogo si te 7 yia dao. Tama nosali aga bidi isaide, te agaduba naga bidali kibu be 77 bidali. Te aga bidi dali bidali kibu be dali deliba taluyu, te bidi sese me si me si tama me si me si, te 84 yia dao. Te we agai te Moni Lotu Be tempel taga pabo menio. Aga nai habu selama, Godibolo gedu haluasa po hanaludu bidama, Godigo şe me ulade eyu, hulide eyu yai dao. ³⁸ Te sogo me aga paba aselama, Godibolo “Nage usu dao” wai dao, Godigo te wai mawai baso. Te Godigo Jerusalem bage ma sai hagede tonalubo we bidi dabebolo te ogwa wai bidibo po pusa mani, te mosi we Anago.

Josep Nasaretba ma pali

³⁹ Te Josep dali Maria dali sigo Godigo bomu yai pode yao wali şe dabe ela silama, augwa te Galili tş pedai tomode elalubo bulu Nasaret be naniba ma pali. ⁴⁰ Tama te ogwa gawabulu elama, bomu mu yali. Godigo aga olo mu tau sabo kolesagade olo dali mu tau selama, dwagi yai kolesaga elalualio.

Jisas wabo ogwa Moni Lotu Be tempel tomoba pali

⁴¹ Te Jisas aga aya dali ida si Genuai Bidigo te Juda dabe augwali daş ilalide Godigo enselgo augwali ela soali te kone palu tubo nai tubo sogode tigidali kibu be tomode augwali si Jerusalemba holoduai dao. ⁴² Jisas kibu be nogo si olama, şaşago si digi peda sai elalubadi, augwali te nai tubo sogo Jerusalemba holodubogia holali. ⁴³ Tama te nai tubo bodolu ela sobaso, augwa buluba pebelabo gagalali. Tiali goli, te ogwa Jisas Jerusalemdede me biduali. Aga bidibo aga ida dali aga aya sigo konebe. Augwali sigo te homu yai, “Aga te pebelabo bage tomode pabe yaba” homu yali. ⁴⁴ Tama deli sogo augwali palio. Te sogo pio augwali sigo augwa be bidi dabe, augwa abagi dabe tomode Jisas gegali, mu menio. ⁴⁵ Susişbaso, augwali si Jerusalemba geasa ma pali, tede gegali. ⁴⁶ Augwa si gegedubadi, sela sogo hulide usu nama gegalio,

* 2:32: Ais 42:6; 49:6; 52:10

nosali augwali sigo aga te Moni Lotu Be tempel tomode suali. Te Juda dabego po ola mabo bidi dabe tomode duguladubo suali. Augwaligo po wabo odalu, agai me ugwaba hanalu idubo suali. ⁴⁷ Agai po odali we bidi dabe tigidali noma sali, "Agai homu poa pelamubao, agai pusali po dwagi yai po dao," wali. ⁴⁸ Aga ida dali aya sigo sulama, noma sali. Aga idago agabolo te po wali, "Idao, magi baso nago tama te ebawe? Naga aya dali dadi si homu adaladu baso, gegaligo sai dao," te po wali. ⁴⁹ Tama agai augwali sigo po wei ponoyu, te po wali, "Magi baso dage sigo ena gasa bulude gegeduai dawe? Eno ayago bede bidabo da, dage sigo konebewe?" ⁵⁰ Tiali goli augwali sigo agai te wali po page konebe. ⁵¹ Tama aga ida de aya si dali Nasaretba aiyaba ma dulali. Tama tigidali sogo agai ida dali aya sigo po wali piduali. Tama aga idago tigidali po aga homuba munama, te daş olaluali. ⁵² Tama Jisas genuai elama, agai homu kolesaga dwagi yai mu yali. Godigo me e tode bidigo me Jisas godolo mu elama, kua pali.

3

*Te we bidi baptais mabo bidi Jon agai Godigo po pusali
(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)*

¹⁻² Te Sekaraiago ogwa Jon te bidi meni yai bulude bidibadi, Godigo agai po agabolo konelali. Tama te sogo tr gavman genuai tobolu bidi me nogi Taiberius, me sogo Sisar wabo da, agai şe gagalali kibu be nogo si olama, me saşa sese silali. Bidi me nogi Pontias, me sogo Pailat wabo, te Judia bulude aga gavman tobolu bidi bidai dao. Me Herot aga Galili tode gavman tobolu bidi bidali. Aga ama Filip te bulu me nogi Ituria dali Trakonitis dali si tonaluali. Bidi me nogi Lisantias agai te bulu me nogi Abilene tonaluali. Te sogo te pris bidigo tobolu bage nogi Anas dali Kaiafas dali si bidibadi dao. ³ Godigo po Jonbolo ola mobaso, Jon aga te pabo aşi nogi Jordan sesege bulu dabeba pali. Agai te bulu we bidi dabebolo po pusuyu, tama te po wali, "Dagego dwai şe eboba tudi ilama, dage tigidali baptais sao, tama Godigo dagego dwai şe yali gageda palomainu," tama po pusudu geani. ⁴ Jongo yali şe te Godigo po pusali profet bidi Aisaiago polobadu bukude aşeyu, tama te po wai dao, "Te bidi me deligo bidi meni yai bulu tomode i udubao, 'Genuai Bidi asobo tuş geselao. Aga bilabo tuş dolo mu nigao. ⁵ Tigidali odogo dabe mu paşanao. Tigidali bobiabi dabe du dabe kigila palao. Gagila bilai tuş dabe me dolo ma dodolao. ⁶ Tigidali we bidigo Godigo olo hobede elama, tau sabo kolesaga augwa gedugo sueibao,' " te Aisaiago te po polobadu aşei dao. *

⁷ Tama we bidi hauwa mu Jon agai augwali baptais momainu Jon aga pageba beasagasali. "Dage dwai hasamani dabe," agai augwalibolo te po wali. "Godigo dage dali yabo şeşede dage sana pagameo po tego dabebolo waliwe? ⁸ Dagego dwagi yai şe ebo sulama, dagego dwai şe dabe tudiba şawai yabao po waibao, te gasa bidigo te po waibao. 'Abraham da dago waşi mu da, dago dwai şe meni,' te homu ebo gagali igimio. Eno dabebolo megi mu po tama obe dao. Godigo e elewi dabego Abrahamgo bulai waşi hani sibi nigilabo homu eyu da, te agai tegi dao. ⁹ Ni gelabo bidigo te ni tigde sae ilama, te sae nide hwaş

* 3:6: Ais 40:3-5

munalubaso da, te ni tamadi tama gelaibao homu yaibao. Ni dabe du gesege walisiawani ni dabe da, gelama, isiba saıwaibao. Dage te tobage sae ilali ni tiwai dao,” Jongo te po wai.

¹⁰ Te bagego agabolo hanalu wali, “Dago megı magı se egowe?” ¹¹ Jon agai te poba wei ponoyu, te po wali, “Holobo ugwa si munalubo bidigo me deli te holobo ugwa meni yai bidibolo mao. Me tubo nai munalubo bidigo me te meni yai bidibolo dobayao,” Jongo te po wali.

¹² Takis sesa bilibo bidi dabe me badu Jon pageba te baptais sainu asama, hanalu wali, “Po ola mabo bidi, dago magı yagawe?” wali. ¹³ “Te takis mone sa wali gilama dolo tama naga weli pelama siyu, te dagego homugo edelama obanu sigı pigimio,” Jongo te po wali.

¹⁴ Enesigi bidi dabe me badu Jon pageba asama, hanalu wali, “Da da, magı yaliwe? Dago da magı egowe?” Jongo augwalibolo te po wali, “Dagego gasa bidigo mone bomo elama, sigimio, me tibo po tu elama, sigimio. Duga mabo mone deli naga sabo homu elasa sıo,” wali.

¹⁵ Te we bidigo bugai homu mu hodolali. Augwaligo homugo Jon te Godigo we bidi tau somai hagede sa muani bidi Kraıs yaliwe homu yali. ¹⁶ Tama tibaso, Jongo augwali tigidalibolo te po wali, “Eno dage da aıgo naga baptais mobao. Tiali goli ena ela holai bidi deli nosali asobao. Eno agai saıa nadoba pedabo me usu me egobe. Tama te bidi agai te Godigo Tedali Mobo Bidi dage me badubolo mawaıbao, te baptais mabo tiwai. Agai dage me badubolo sia mawaıbao, te baptais mabo tiwai. ¹⁷ Nai dagalobo bidi aga savol selama, tubo nai wit ge dali sabea dali si dagalaıbao. Tilama, aga te nai ge naga aga beba muyu, sabea naga te siaba muaıbao. Tama te nosali asobo bidi agai te we bidi dagalu me te hası yaıbao, augwali me badu agai te sula sısabo siaba mawaıbao,” Jongo te po wali.

¹⁸ Te hauwa sogo haniani tuđu Jongo dwagi yai poba sııo nama, te Godigo po pusubo sogo agai mobo maduali, te we bidibolo, dwai ebo kolesaga hasegelemai hagede Jongo tama odualio. ¹⁹ Tiali goli, Jongo pogo gavman tobolu bidi Herot guni pagede mu ela paludali. Te magı baso menio. Aga amago we Herodias aga dagala selama, me hauwa sogo dwai dwai se mu iduali. ²⁰ Tama Herot aga Jon kalabusıba ma muanigo Herot agadi dwai se tomoba mu togwa pai dao.

Jongo Jısas baptais mani
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Te Jongo tıgdali we bidi baptais menama, tama nosali agai Jısas me baptais mani. Tama baptais selama, Godibolo po odubadi yaide, dagalu tomode sı buga pali. ²² Tama Godigo Tedali Mobo Bidi dagaludu dulali. Te Godigo Mobo Noma Bidi ba hi tiwai aga toboluba dugayagasali. Dagalu badu i weyu, te po wali, “Nage eno homu keşlubo Ogwa mu dao. Eno nage dali dwagi yai homu elalubao,” te po wai.

Jısas aga nıugo nogi dabe e dao
(Mat 1:1-17)

²³ Te bidi Jısas agai kibu be bidi sese deli olama, me bidigo nogo sı wagi sobadi, te 30 yia wabode aga se ebo gagalalio. Tıgdali we bidigo homugo Jısas Josepgo ogwa daba homu yali. Tama Josep aga aya Heli. Heli aga aya Matat, Matat aga aya Livai. ²⁴ Livai aga aya Melki, Melki aga aya Janai, Janai aga aya Josep. ²⁵ Josep aga aya Matatias, Matatias

aga aya Amos. Amos aga aya Nehum, Nehum aga aya Esli, Esli aga aya Nagai. ²⁶ Nagai aga aya Mat, Mat aga aya Matatias, Matatias aga aya Semen, Semen aga aya Josek, Josek aga aya Joda. ²⁷ Joda aga aya Joanan, Joanan aga aya Resa, Resa aga aya Serubabel, Serubabel aga aya Sealtiel, Sealtiel aga aya Neri. ²⁸ Neri aga aya Melki, Melki aga aya Adi, Adi aga aya Kosam, Kosam aga aya Elmadam, Elmadam aga aya Er. ²⁹ Er aga aya Josua, Josua aga aya Elieser, Elieser aga aya Jorim, Jorim aga aya Matat, Matat aga aya Livai. ³⁰ Livai aga aya Simeon, Simeon aga aya Juda, Juda aga aya Josep, Josep aga aya Jonam, Jonam aga aya Eliakim, ³¹ Eliakim aga aya Melea, Melea aga aya Mena, Mena aga aya Matata, Matata aga aya Natan, Natan aga aya Devit, ³² Devit aga aya Jesi, Jesi aga aya Obet, Obet aga aya Boas, Boas aga aya Salmon, Salmon aga aya Nason. ³³ Nason aga aya Aminadap, Aminadap aga aya Atmin, Atmin aga aya Arni, Arni aga aya Hesron, Hesron aga aya Peres, Peres aga aya Juda. ³⁴ Juda aga aya Jekop, Jekop aga aya Aisak, Aisak aga aya Abraham, Abraham aga aya Tera, Tera aga aya Nahor, ³⁵ Nahor aga aya Seruk, Seruk aga aya Reu, Reu aga aya Pelek, Pelek aga aya Eber, Eber aga aya Sela. ³⁶ Sela aga aya Kainan, Kainan aga aya Arpaksat, Arpaksat aga aya Siem, Siem aga aya Noa, Noa aga aya Lamek. ³⁷ Lamek aga aya Metusela, Metusela aga aya Enok, Enok aga aya Jaret, Jaret aga aya Mahalalel, Mahalalel aga aya Kainan. ³⁸ Kainan aga aya Enos, Enos aga aya Set, Set aga aya Adam, Adam aga aya God dao.

4

Satango Jisasbolo dwai şe yanama, sinayani (*Mat 4:1-11; Mak 1:12-13*)

¹ Jisas tigide Godigo Tedali Mobo Bidi pağanaluali. Tama Jisasgo te Jordan pabo aşi taga pelama, ma geasa pali. Tama Godigo Mobogo aga te bidi meni yai buluba odasa pali. ² Jisas te bidi meni yai buluba pelama bidibadi yaide, Sarere a naga olama, a naga sogo, te 40 dei bidai elalubadi, Satango Jisasbolo dwai şe yanama sinayagasali. Te sogo usu nama Jisasgo nai munu me tubeo. Tama te sogo silibo si, Jisas nasi yali. ³ Tibaso, Satango agabolo wali, “Nage Godigo Ogwa da wida, teda nago wele elewibolo po olama, tubo nai gagagi sobaso da, nage tuao.” ⁴ Tiali goli, Jisasgo agai po wei ponoyu, te po wali, “Woo, Godigo bukude wali po e tiwai po wai dao, ‘Te tubo nai Bretgo naga te bidi bidabo ula magobeo.’” * ⁵ Nosali Satango Jisas odasa holama, polo tama tigidali we bidi tşde bidibo ola mani. ⁶ Satango te po wali, “Te tigidali we bidi tonalubo bomo me, genuai nogi me, nagebolo naga mawaibao. Te tigidali nai eno tonalubo dao. Eno gasa bidibolo maiabo homu ebaso da, mawaibao. ⁷ Nago enabolo kidu tşba polama, enabolo lotu po weyu da, teda te nai dabe naga saibao,” Satango te po wali. ⁸ Tibaso, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Woo, Godigo bukude wali po e tiwai po wai dao, ‘Nago naga Genuai Bidi God dali naga lotu po weyu aga dologode bidao. Tama nago agai şe deli naga daş olama yao,’ te po wai dao,” Jisasgo te po wai.*

* 4:4: Bom 8:3 * 4:8: Bom 6:13

⁹ Nosali Satango Jisas Jerusalem Moni Lotu Be tempel poa pali daiba mu sela holali. Tama Satango te po wali, “Nage Godigo Ogwa da wida, edu aba samanao. ¹⁰ Godigo po wali bukude te po wai dao, ‘Godigo aga ensel dabebolo olama, nage saboa sagasaibao,’ te po wai dao. * ¹¹ Tama te bukude me te po wai dao, ‘Augwa nogogo nage tola selama, elewigo nage me şağade me selegobeo,’ wai dao,” te po wali. * ¹² Tiali goli, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Te bukude po tama telalubao, ‘Nago Genuai Bidi God olo subigila usu sigio, sinagio. Aga te nago God dao,’ ” te po wali. * ¹³ Satango tama sinana bilali dobaso, Jisas aga taga pali, me sogo ma sinawainu yai.

Jisasgo Galili tşde şe ebo gagalali

(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Te Godigo Tedali Mobo Bidigo bomode Jisas ma pelama, Galili tşba sabolali. Aga asali po te bulude mu pagia pali. ¹⁵ Hauwa sogo Jisas agai po te Juda dabego homo yai po ola mabo be dabede te we bidibolo ola madu geani. Tama tibaso, tigidali we bidigo aga nogi ugwaba sali.

Nasaret bagego Jisas tudiba ilali

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Te bidi Jisas polobadu aga dwasianu badi bidama, gomunai yali pesage te Nasaret be nani tomoba palio. Te Sabat sogo aga te Juda dabego homo yai po ola mabo beba pidu bogia. Tama tede aga te Godigo wali po buku po nedai hagede, dolalugulali. ¹⁷ Augwaligo agabolo polobadu Godigo po pusa mabo profet bidi nogi Aisaiaago aşani po buku nedao olama mawai. Tama agai te buku dagalama, po e tama aşai suali, augwalibolo haninama nedali.

¹⁸ “Genuai Bidigo Mobo Bidi ena dali bidibao.

Agai dwagi yai po eno te nai meni yai we bidibolo ola momainu ena sa muai dao. Agai ena tama po pupusu bilimainu tagala palai dao, ‘Dage kalabus yali bage kalabus tagala pişo. Gedu widai bage, dage duga gedugo ma sueibao.’ Kalabus şego tabibo bage augwaligo şe togolomainu agai ena tagala palai dao. ¹⁹ Genuai Bidigo e tşde bidibo we bidi ma sagasabo bodolu magayagasobaso, pupusu bilimainu ena tagala palali,” *

te aşani po Jisasgo haninama nedali, aga digi aga homugo tiyai. ²⁰ Te Jisasgo te buku ma mesegelama, te buku tonalubo bidibolo menama, aga dugagulali. Tama te be tomode bidali we bidigo aga naga tonono yali. ²¹ Tibaso, agai te po wabo gagalali, “Megi tama te eno nedali po dolo tş sisu pabo po duga te odali dao,” te po wali.

²² Te we bidi tigidali augwaligo Jisas nogi ugwaba sali, tama Jisasgo dwagi yai po pusalide augwali tigidali noma sali. Tiali goli, augwaligo te po wali, “Mena tamawe, e bidi da, Josepgo ogwa meni yali wenagao,” te po wai dao.

²³ Te Jisasgo augwalibolo te po wali, “Mu tama, dagego enabolo hasia bolo te po waibao, ‘Dokta bidi, naga digi naga ma geseleyu yao. Nago bulu me nogi Kaperneamde yali şe po dago odai dao. Tama naga te

* 4:10: Tib 91:11 * 4:11: Tib 91:12 * 4:12: Bom 6:16 * 4:19: Ais 61:1-2

yaligia nage e pesagede me ma tama tiao,' dagego enabolo waibao." ²⁴ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, "Eno dagebolo mu tama te obe dao, Godigo po ola mabo bidigo po aga bulude bidu wabo, aga te bulu bidigo mu tama odobo menio. ²⁵ Eno dagebolo mu tama obe dao, Godigo po pusa mabo bidi Elaija bidali sogo, kibu be sela olama, me kibu be tomode togolama, tulubage munu me tulai menio. Tigidali pesagede nasi ela pai dao. Te sogo Israel hani wilawe we hauwa mu bidai dao.

* ²⁶ Tiali goli, Godigo Elaija te Israel hani wilawe we me tau somainu teba pao wai menio. Tiali goli, te Israel hani isaşwai bage Saidon tşde, Sarefat be nani we wilawe deli bidibo madi naga tau sigi pao wai dao, Godigo. ²⁷ Me Godigo po pusa mabo bidi Elaisa bidali sogo, Israel bage oiyabe bidi hauwa bidai dao. Tiali goli, augwali me deli ma geselai menio. Me ma, te Israel hani isaşwai oiyabe bidi me deli bidai, te Siria tşde. Agai nogi Naman. Te oiyabe bidi deli digi Elaisago ma geselai dao," Jisasgo te po wali.

²⁸ Te Juda dabego bomo yai po ola mabo bede bidali bagego te po odoyu, moni şeşę yali. ²⁹ Augwali hodaluama, Jisas nogo tuluama, aga te be nanidu kegasa pelama, buluba şayani. Te be nani dude şę yai dao. Tama augwaligo te sau mabo dageba Jisas odasa pali, te sauba şawai hagede. ³⁰ Tiali goli, Jisas aga te bidi hauwa tomo agebeledu diş sesa palima, aga polo palio.

Jisasgo bidi me tigide dwai haubo sela şayani
(Mak 1:21-28)

³¹ Te bidi Jisas Galili bulude be nani me nogi Kaperneamba dulali. Tama te Sabatde we bidi Godigo po ola maduali, te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomode. ³² Tama agai po bomo yai mu wabo odama, te we bidi noma sali. ³³ Te be tomode bidi me dwai haubo dagawai bidi bididuali. Agai moni hai olama, te po wali, "Tega Jisas, nage Nasaret bidi da. ³⁴ Nage dabolo magi şę yainu asaliwe? Nage da dolainu asaliwe namao. Eno nage koneani. Nage Godigo gasagi yai tedali wiegi yai bidi da," wali. ³⁵ Tama Jisasgo agai po tomode togwa şayyu, te po wali, "Nage sagiasa peyu, te bidi taga soao," wali. Tama te dwai haubogo te bidi augwali tomode te tşba şayani. Tama te dwai mobogo taga pelama, te bidigo tigi me dolobe. ³⁶ Tibaso, tigidali we bidi midigi yali. Augwa hasi ugwa tono, eda tono eyu, te po wali, "E ma, magi po wagawe? Dwai haubobolo bomo elalubo bidigo wabo po gagawai wabo yabao. Te po odama, wabo po selama, te dwai haubogo te bidi taga pobao," te po wali. ³⁷ Jisasgo tama tiali po te bulu tigidali bila similali.

Pitago aga augo gasi Jisasgo pogo silali
(Mat 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Te Jisasgo te Juda dabego bomo yai po ola mabo be taga pelama, tama Saimongo be tomoba pali. Saimon aga au tigi moni posolo gasigo mu isai şęai pila muani. Te we tau somainu eyu, augwaligo Jisas i wali. ³⁹ Te we pageba Jisas aga dolalugi pelama, "Te dwai gasi, nago te we taga pao," Jisasgo te po wali. Te po obaso, te gasigo te we taga pali. Tama tilama, te we polo tama ma hogoda sanama, be page asali bidi dabe nai ula mabo şę ela bilali.

* 4:25: 1 Kin 17:1

*Jisasgo we bidi hauwa geselali**(Mat 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Te giliga ge aba degasaide, te gasi yali bidi aga abagi dedego augwali Jisas aga pageba odasa aselawali. Tama agai nogo te gasi we bidi dononama, mumuna bilali. Tama augwali tigidali ma gesa pali. ⁴¹ Dwai haubo dabego we bidi hauwa taga pali. Tama te dwai haubo dabego hai olama, te po wali, "Nage Godigo Ogwa dao." Augwaligo koneani, Jisas te Godigo we bidi tau somainu sa muani bidi Kraisa da. Tama tibaso, augwaligo te po te we bidibolo waidali weyu, agai augwaligo po tomode togwa sayani.

*Jisasgo be nani dabede şe ela bilali**(Mak 1:35-39)*

⁴² Te sogo do kigamu hulide mu Jisas hogoda sanama, bidi meni yai buluba mu pali. Nosali te we bidi augwaligo gegali digi sulama, augwali taga pidali weyu, "Jisas, nage ede bidao," wali. ⁴³ Tiali goli, agai wei ponoyu, te po wali, "Godigo eno şe emai hagede, tagala palali şe gasa hanuba me egi pabo elalubo. Godigo we bidi tonaluabo po pupusa memena bilabo şe elalubo," te po wali.

⁴⁴ Tama aga te po Juda dabego homo yai po ola mabo be dabe tomode ola maduali, te Juda dabego tşde.

5*Jisasgo te bidi dabe me badubolo ena wali asişo wali**(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Te me sogo Jisas te Genesaret sigi aş sesegede dolalubadi, Jisas aga pageba Godigo po odainu we bidigo mu odoga sagasalio. ² Tama Jisasgo te geba si sigi aş bogo badu gebeadubo suali. Tiali goli te şuşu sabo bagego geba osogo tagalama, augwa te agane togobo nai umben aş teladualio. ³ Jisas aga Saimongo geba meba hola pali. Agai te Saimonbolo "Te geba sigi aş tomoba ugwaba dwanu pogwa palao," te po wali. Tama aga te geba daide duguladu, te we bidibolo Godigo po pusa mabo dage ma wadolali.

⁴ Agai te po pusa silama, Saimonbolo te po wali, "E geba sigi aş tomoba ugwanu ma nogelama, duga şuşu sainu da, te agane togobo wa umben te aşba tuliagameo." ⁵ Saimongo wei ponoyu, te po wali, "Genuai Bidi, moni huli sesabi dago yabo şe iduali goli, te şuşu deli munu me sai menio. Tiali goli, nago po obaso da, eno agane wa te aşba tuluaibao," wali. ⁶ Tama augwaligo te agane togobo wa dabe aşba tulama, şuşu umabo mu tualigo te agane wa pade togwa pai şe yanio. ⁷ Tama tibaso, augwa gasa gebade bidali age dabe me badu ma augwali tau sagasomainu i wali. Tama augwali aselama, te geba si şuşugo paşanani. Tebadi yaide, te geba si te weba hoa sigulainu şe yanio. ⁸ Tama Saimon (me sogo Pita wabo bidi) agai te tebo sulama, Jisasgo saşa pagede aga kidu sugunama, Jisasbolo te po wali, "O Genuai Bidi, nago ena taga pao. Ena da, dwai şe ebo bidi dao," te po wai. ⁹ Agai augwaligo te sali şuşu sulama, noma mu sali. Aga dali bidali bidi dabe me noma mu sali. ¹⁰ Bidi me nogi me Sebedigo ogwa si Jems dali Jon dali si me, Saimon aga age solo da. Augwali si me moni noma sali. Tama Jisasgo Saimonbolo te po wai, "Nage wi egio. Nosali nago we bidi siyu tama tiwaibao," te po wali. ¹¹ Tama te geba si aş saniba ma

nogelama, tigidali nai dabe tede tagalama, augwali tigidali Jisas wali pela sialio.

Jisasgo oiyabe bidi me deli geselali

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Me sogo Jisas be nani me delide bidibadi yaide, oiyabe gasi sai bidi aga pageba asali. Te oiyabe gasigo aga tigi sibi tigidali mu usu nai bidi da. Te bidigo Jisas sulama, kidu sugunama, agai Jisasgo bomo gonobo po weyu, te po wali, “Genuai Bidi, nago homugo usu dao wida, teda nago ena wiegi yai ma ilama tama ena te meda meni yai tiwai ma bidaibao,” te bidigo te po wai. ¹³ Tama Jisasgo nogo debelama, te bidi tigiba diayu, te po wali, “Awe, eno homugo nage gasi usu ilaibao. Tama nage wiegi yai pedalao, te meda meni yai bidi bidao,” Tama te sogo polo tama te bidi dwagi yai ma yali. ¹⁴ Tama Jisasgo te bidi aga dali te po wali, “Bugagia dua dao. Nago bidi me deli dali eno nagede yali şe po me wagio. Menio. Nage dolo pelama, tama nago tigi te pris bageba waseligi pelama, tama agai nago tigi osola sumainao. Te elama, tama nago te Godibolo te ofa mao, te bidi Mosesgo te kolesaga yao wali po tiwai gilama emainogo yao. Tama tiyu te bidi dabego koneyu, te nago gasi silali, nage te meda meni yai bidi tiwai megi ma bidibao, te homu augwaligo yaibao,” Jisasgo te po wai. * ¹⁵ Jisasgo agade “Po pusulamuo” po wai goli, agai yali şe po pususu paligo ugwa genia palio. Tama umabo we bidi aselama, agai wabo po odagasali, agai augwaligo gasi dabe sela şamainu yai. ¹⁶ Tiali goli, hauwa sogo agai te we bidi dabe bidalubadi pali. Aga te bidi meni yai sesawai digiba pelama, agai Godibolo gedu haluasa po wagi pidu geduai dao.

Jisasgo nogo şağ şai bidi dwagi yai ma ilali

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Me sogo Jisas be me tomode bidai. Agai te we bidibolo aga po pusa mawai. Tama te Farisi hani sibi dabe me, te Godigo bomu yai po konebo bidi dabe me, augwali bidibadi, augwaligo aga tonaluali. Augwali te Galili bulu tş bulu tşidalidu asai, te Judia tşdu me, te Jerusalem be nanidu me asai. Tama Genuai Bidigo te gasi dabe silabo bomu Jisasbolo mani. ¹⁸ Bidi mebago te nogo şağ dili kimi isai bidi te aga gologobe ni wade munama, tolasa asali. Te sela asali, te be tomoba sela pelama, te Jisas pageba muwainu yai. ¹⁹ Tiali goli, te we bidi hauwa mu te be tomode pağana sai elaluali. Augwaligo sunumi gegali. Meni baso, be peduba te togobilidu holali. Te be asege be dao. Te be pedu haluali nai dagala munama, tama augwaligo te bidi aga te ni gologobe wa dali te we bidi bidibo tomoba, te Jisas bidibo digi gesabidi badu aiyaba tagalaluama mugulalio.

²⁰ Jisas agai suali, te bidi dabe agai poba homu begi pai bidi dabe da. Sulama, agai te nogo şağ şai bidibolo te po wali, “Abagi, eno nago yali dwai şe sela şayanio,” te po wali. ²¹ Tama Godigo bomu yai po page konebo bidi dabe dali, te Farisi hani sibi dabe dali, augwa hasi ugwa tono, eda tono eyu, te po wali, “E bidi magwai bidi yaliwe? E bidigo Godigo nogi dolobo po olamuo. God deligo naga bidigo dwai şe sela şabo da.” Te po wai. ²² Tama Jisasgo augwaligo ebo homu koneama, agai augwalibolo po wei ponoyu, te po wali, “Dagego magi

* 5:14: Prs 14:1-32

baso tama homu ebawe? ²³⁻²⁴ Eno po bomo elalubo dagebolo ola mawainu, te eno mena tama wagowe? Eno e bidibolo te po naga wabo si, 'Nago dwai şe dabe sela şayani,' teda eno pogo bomo elalubo dagebolo hania konegobeo. Me ma, eno e bidibolo te po wabo si, 'Nage hodaluama, bilao,' tama aga hodaluama agai aga pibo somo selama hogodasa pobaso da, teda dagego eno pogo bomo elalubao waibao. Ena da, Godigo Bidi Mu da. Bidigo dwai şe e tşde sela şabo bomu elalubo dagego suyaganio," wali. Tama agai te nogo şaşı isai bidibolo te po wali, "Eno nagebolo obe dao, hodaluama, nago somo selama, beba pao." ²⁵ Polo tama, tigidali we bidigo tonalubadi yaide, te nogo şaşı isai bidi hodaluama, agai odobe wa selama, beba pai. Aga beba peyu, Godigo nogi ugwaba sali. ²⁶ Tama tigidali we bidi gegemani mu selama, Godigo nogi ugwaba sali. Augwali wi elama, te po wali, "Megi dago gasagi yai şe mu ebo sualio."

Jisasgo bidi me nogi Livai i wali

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Te nosali Jisas te be nani taga pobadi yaide, agai te maket takis sabo bidi me deli suali, aga ofis bede. Te bidi nogi Livai. Tama sulama, Jisasgo agabolo "Nage ena wali asao," wali. ²⁸ Livai hodaluama, agai ebo şe tagalama, Jisas wali pali. ²⁹ Tama Jisas moni nogi elalubaso, Livaigo agai bede nai ulubaso, te takis sabo bidi hauwa mu dali, te gasagi yai bidi dabe me, augwali te nai tuagasali. ³⁰ Tama te Farisi hani sibi bidi dabe me, te Godigo bomu yai po konebo bidi dabe me, augwaligo te sulama, Jisas wali pabo bidi dabebolo wado po weyu, te po hanalu wali, "Dage te takis sabo dwai bidi dabe me, te dwai şe ebo dabe me, te augwali dali hodobo magi baso nai tubawe?" ³¹ Jisasgo augwalibolo po wei ponai. Dwai dwai şe ebo bidi dabe te gasi bidi dabe aş elalubaso, Jisasgo tama po digi sugunuyu te po wali, "Gasi meni yai bidi te dokta bidi pageba pabo menio. Gasi yai bidi naga te dokta bidi pageba pabo dao. ³² Ena te homu doloba pai bidibolo 'Nage homu begalao' po wagasobeo. Te meni. Ena te dwai şe ebo we bidibolo 'Duga homu begeleaşo' po wagasali," te po wali.

Tubo nai gisilibo şe

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Te Farisi hani sibi me, te Godigo bomu yai po konebo hani bage dabe me, augwaligo Jisasbolo te po wali, "Te bidi Jon aga wali pabo bidi dabe augwaligo tubo nai gisilama, Godibolo po wabo dao. Tama te Farisi hani sibi wali pabo bidi dabe me, augwaligo me tebo şe gilalma ebo dao. Tiali goli, nago bidi dabe augwaligo te nai gisilibo şe ebo menio. Augwa nai me wş me tudubo dao," wali. ³⁴ Tama Jisas aga dali aga wali pabo bidi dabe me, te badi agai te we sabo bidide po begelama, wai. "Te bidi mego we sabo sogode, dagego aga abagi solobolo 'Nai osogo gisiliao' po wabo menio. Magi baso meni. Te we sabo bidi augwali dali bidibo sogo augwali bugai homu ebo dao. ³⁵ Tama nosali me sogo te boi bidi dabego te we sabo bidi gasa buluba sela pelama, aga age solo homu dene ebaso, te sogo nai osogo gisilabo sogo pedelaibao," Jisasgo te po wali.

³⁶ E po begelai po digi po me Jisasgo augwalibolo pusa mayu, te po wali, "Bidi mego me gesi ugwa nami pisalama, pobidi badia pai ugwa

nami me hobologobeo. Mego tama teyu da, aga te gesi ugwa pisawaiba, tama gesi ugwa te pobidi ugwa ma gagagobeo. ³⁷ Ma mego me te gesi bomai wain we te poloba sipsip tigiwaliba tabigobeo. Mego te eyu da, te gesi bomai wain wego te sipsip wali aulua sanama, buluba gea paibao. Tama te sipsip wali aulua pelama, doaibao. ³⁸ Gesi bomai we te gesi sipsip waligo nigali botolba tabiao. ³⁹ Te bidi mego te polobadu muai bomai a tulama, gesi bomai a ma tuabo homu ebo menio. 'Polobadu muani bomai a da usu da,' te po wabo da," Jisasgo te po wali. Te po weyu, agai te Farisi bagebolo te po page wa hagede, te poloba po dali, te gesi po dali te si augwaligo taluamuo.

6

Sabat side se ebo po

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Me sogo Sabatde te Jisas me aga dali bidali bidi dabe me, augwali te gi tomodu pali. Tama te gide te rais tiwai nai wit holobo gi dao. Tama augwali pobadi, te bidi dabe augwaligo te wit ge togolama, nogogo pelegelama, te saba wali ma te agau buluba tedela sanama, te ge dabe tubo gagalali. ² Tama Farisi hani sibi dabe me badu tede bidali. Augwaligo te sulama, te po hanalu wali, "Te dena bomu yai pode tama po wabo da, 'Sabat sogode se egio.' Tama te po wai goli, dagego e se magi baso ebawe?" wali.

³⁻⁴ Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, "Te dagego te dena no bidi nogi Devitgo yali se po dagego nedebewe? Me sogo aga me, aga dali bidali bidi dabe me, augwali nai sili bidibadi tama moni nasi eyu bidali. Tama tibaso Devitgo Godigo lotu be tomoba pelama, te Godigo gesabide muani bret selama tuali. Aga hani dabego me tuali. Tiali goli, te bret te habu selai elalui, tama te pris dabego naga tubo usu yaibao wai, te bomu yai pode. Tiali goli te bret augwaligo me tuali digi, Godigo gedude dwai se ebeo. Dagego te aşani po nedebewe?" * ⁵ Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, "Ena da, te Godigo Bidi Mu da. Ena da, te Sabat sogode te genuai bidi dao. Tama tibaso, bidigo Sabatde mena se yagameo te eno waibao," wali.

Nogo penenai bidi Jisasgo Sabatde dodolai po

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Te me sogo Sabatde Jisas te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tomoba pelama, we bidibolo po ola mani. Tama tede te dolo nogo penenai bidi me deli bidai. ⁷ Tama te Juda dabego bomu yai po konebo bidi dabe me, te Farisi sibi dabe me, augwaligo Jisas gedu diliasa tonaluali. Magi ebawe weyu, te Jisas po tu ela mawai hagede te page gegali. Augwaligo Jisasgo te Sabatde te nogo dwai bidi dodologowe weyu, tonaluali. ⁸ Tiali goli, aga digi te bidi dabego ebo homu koneani. Tama agai te nogo penenai bidibolo te po wali, "Nage holalua, te we bidi bidiboma teba tomoba dolaluagasao," wali. Tama te bidi hodaluama, we bidi tomode dolaluagasali. ⁹ Tama Jisasgo te tonaluali bagebolo te po wali, "Te eno dagebolo hanalu obao, dago Sabatde dwagi yai se yaibawe? Dago bomu yai po dabego mena po wabo dawewe? Dago bidi dolabo se yaibawe, ma dago tau saibawe?" te po hanalu

* 6:3-4: Prs 24:9; 1 Sml 21:1-6

wali. ¹⁰ Tama agai te bidi dabe gedu tonono biliama, te nogo penenai bidibolo te po wali, “Nago nogo debelao.” Tama te bidigo tama tilama, agai nogo bugagia ma gesa soali.

¹¹ Te bidi Jisago te nogo dwai bidi ma dodolobo şe ebo tononaluali bidi dabe da, te bomo yai po konea pai bidi dabe me, te Farisi hani me augwaligo te şe ebo sulama, moni şeşę eyu, guni bula salio. Augwa hasi augwaligo te bidi Jisas mu ela muabo sunumi gegabo po mibo po gagalobo şe yalio.

Jisago aga tagala palabo bidi dabe sa muani
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Te sogo Jisago Godibolo po wainu eyu, tama bulu duba holama, moni huli sesabi Godibolo po udali. ¹³ Tama te be posobo si, aga wali pabo we bidi aga pageba i olama, agai te bidi dabe nogo si olama, şaşa me badu si daş ilali. Tama nosali agai te bidi dabe “Eno tagala palabo bidi dabe da” wali. ¹⁴ Tama te bidi dabe nogi e dao, me Saimon (Jisago aga nogi Pita poai), me bidi nogi Andru, te Saimon aga amanu. Me bidi si nogi Jems me Jon. ¹⁵ Me bidi si nogi Filip, me Bartolomyu, me bidi si nogi me Matyu, me Tomas. Me bidi nogi Jems, te Alfiusgo ogwa da. Me bidi nogi Saimon, agai nogi me Selot. ¹⁶ Bidi me aga nogi Judas, te gasa bidi Jems aga ogwa dao. Gasa bidi aga nogi Judas, aga te Keriot bulu bidi dao. Nosali te bidigo Jisas te boi bidi nogoba muani, Jisas po hwa pabo bidi.

Jisago we bidi dabebolo agai po pusa mani
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Te Jisas te bulu dude bidama aiyaba ma dulai, aga tagala palabo bidi dabe dali dulali. Tama dulama, augwali te bulu odogo tş maluba sabolama, te aga hanide po pusali. Tama umabo we bidi aga pageba asali. Augwali me badu te Judia tşdu asai, me badu Jerusalem be nanidu asai, me badu te nabis bulu sidu asai, me nogi Taia, me nogi Saidon, tedu me asali. ¹⁸ Augwali Jisago ola mabo po odagasai. Te gasi yai bidi dabe bugagia dodolomai hagede asai. Me badu we bidi dwai haubo bidibo we bidi aselama, Jisago te dwai haubo sela şayı, “Te dage pao,” wali. ¹⁹ Jisas agai bomogo gasi yai we bidi hauwa usu ilibaso, mebago me Jisas agai tigi dişwainu yali, augwali dwagi yai ma emai hagede.

Bugai homu dali hobede dali si
(Mat 5:1-12)

²⁰ Te Jisago aga hani bidi dabeba tonono bilama, te po wali, “Te dage nai meni yai we bidi, bugai homu iyşo. God da dagego tobolu bidi dao. ²¹ Dage megi nasi ebo bage, dage bugai homu iyşo. Dage nosali tabiaibao. Dage megi gela wabo bage, dage bugai homu iyşo. Nosali duga gisugu waibao. ²² Megi dagego ena te Godigo Bidi Mu wali pobaso gasa bidigo dage dali sesanobo po weyu, dage buluba gudula palu, dage bidasabo po dwai weyu, dage dwai bidi dao obaso da, teda dage bugai homu pemene yao. ²³ Magi baso meni, dage bugai homu elama, gawi iyşo. Tama tibaso, dagebolo maiabo nai genuai mu te dagalude elalubo. Dagebolo tama şe ebo bage augwa nşu dabego me Godigo po ola mabo bidi dabebolo me polobadu tama teduai dao. ²⁴ Tiali goli, dage megi nai hauwa munalubuo we bidi dabe dwai side bidaibao.

Duga homu tegaluama, bugagia bidali sogo te ela pali dao. ²⁵ Te nai dabe megi elalubo bage, dage dwai side bidaibao. Nosali duga nasi yaibao. Te megi gisugu wabo bage, dage dwai bede bidaibao. Nosali dage moni homu dene elama, gela waibao. ²⁶ Tama tigidali we bidigo dage kegenano baso da, nosali dwai bede bidaibao. Augwa nõugo me te tiwai po naga tibo po pusa mabo profet bidibolo tebo po udai dao,” Jisasgo te po wali.

Boi bidi dali bugai homu iyao
(Mat 5:38-48)

²⁷ Te Jisasgo te po ma wadolu, te po wali, “Megi dage eno pusubo po odalubo bidi dabe, dagebolo eno megi e po pusubao. Dagego boi bidi dali dwagi yai homu eyu, dage sesalubo bidi dabebolo dwagi yai şe eyu iyao. ²⁸ Dage i ola mabo bidi dabebolo dwagi yai homu elama, dage dali dwagi yai homu isašo bagede Godibolo po olama, dwagi yai homu ilabo po waiyao. ²⁹ Bidi mego nago nabogode ele baso da, me badu me elemainao. Bidi mego eda badu gulali holobo ugwa saket bomo elama sobaso da, te ugwadu tomode gudali holobo ugwa me somainao. ³⁰ Mena bidi augwaligo nagebolo magi nai me mao obaso da, te nago mao. Bidi mebago nago nai bomonama sobaso da, te ena ma mao wagio, somainao. ³¹ Nagebolo gasa bidigo te dwagi yai şe emainao homu ebogia, te nago gasa bidibolo me tama tiyao,” wali.

³² “Dagebolo dwagi yai homu ebo bidi dabebolo naga duga dwagi yai homu eyu da, magi baso Godigo te dagebolo dwagi yai homu yao po waibawe? Dwai dwai şe ebo bidigo me augwalibolo dwagi yai homu ebo bidi dali dwagi yai homu ebo dao. ³³ Ma, te dagebolo dwagi yai şe ebo bidi dabebolo naga duga dwagi yai şe eyu da, magi baso Godigo dagebolo dwagi yai homu yao po waibawe? Dwai dwai şe ebo bidi dabego me te tama naga te tiwai şe ebo dao. ³⁴ Dugabolo wei maiabo homu aq ebo bidibolo naga te nai osogo mayu da, te magi baso Godigo dagebolo dwagi yai homu ilao po obawe? Dwai dwai şe ebo bidi dabego me te tama naga tebo dao. ³⁵ Tegio. Boi bidibolo dwagi yai homu elama, augwalibolo dwagi yai şe iyao, nai olo menama, wei ma sigimio. Genuai Godigo te agabolo nage usu dao wasiawai bidi dabebolo me, te dwai şe ebo bidi dabebolo me dwagi yai şe ebo da. Tama tibaso, dagego te şe yalide, dage maiabo nai genuai mu nosali elalubo. Tama dage Genuai Godigo ogwa dabe yaibao. ³⁶ Duga Ayago we bidi hobede elama, tau sabogia, dagego me we bidi hobede elama, tau سیا,” Jisasgo te po wali.

We bidi dagalabo habu selali po
(Mat 7:1-5)

³⁷ Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, “Dagego gasa bidi dabe dagalama, augwali dwai bidi dabe da po weyu, posobo po wagimio. Tama tiyu da, Godigo dage dagalama posogobeo. Şeşe yai po dagego dobagio. God agai dagebolo şeşe yai po dobaidali weyu, dagego gasa bidibolo şeşe yai po wagimio. Gasa bidigo dagebolo dwai şe yali te sela şanama, kegeda paliqo. Tama tiyu da, teda Godigo dagego dwai şe yali kegeda palaibao. ³⁸ Gasa bidibolo nai maiqo. Godigo dagebolo me tiwaiabao. Te wei Godigo dagebolo edelama, duga nogoba gelaibao.

Duga gasa bidibolo mani tiwai, Godigo dagebolo ma tama mawaibao,” Jisago te po wali.

³⁹ Jisago e po digi po augwalibolo pusali, “Gedu widai bidi mego me gedu widai bidi tų ola magobeo. Tama tiyu da, augwali si dali si te ąi gamia soabo dedageba tulalueibao. ⁴⁰ Skul wai mego aga tisa ela holai elalubeo. Tiali goli, aga skul silama, se usu selama, aga tisa dali usu si yaibao. ⁴¹ Magi baso nago naga amago gedude elalubo dwasianu pobele bage suai, tiali goli nago naga gedude elalubo genuai pobele bage te bų nami tiwai te nago magi baso subo meniwe? ⁴² Nago naga gedude te genuai bų nami tiwai elalubo pobele bage sela saşıabadi, te nago magi baso naga amabolo te po weyu, ‘Ama, nago gedude elalubo pobele bage eno sela saşwaio,’ te po obawe? Nage ugwadu homugo naga po wabo bidi, hasia bolo nago naga gedude te bų nami tiwai elalubo pobele bage guda sayao. Tama tiyu nosali te nago gedu bugagia wiegi yai ebaso, teda naga amago gedude elalubo pobele bage sela sayu guda sabode nage usu yaibao,” Jisago te po wali.

Ni aga du dwai walobo po

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Jisago te po digi po ma wadolali, “Bugagia pua pai holai nigo du dwai walobo menio. Ma, haganawai nigo du geswai walobo menio. ⁴⁴ Ni aga du dagego subaso da, te ni dagego konebo dao. Magi baso menio. Bidigo te sesani yai bono dilibide siga du togobo meni. ⁴⁵ Sesani yai bono dilibide me bobi dabe togobo meni. Geswai bidigo aga homude pağanalubo dwagi yai se ebo dao. Dwai bidigo da, aga homude pağanalubi dwai se ebo dao. Bidi aga homude pağanalubi po aga pedauwaligo wabo dao,” Jisago te po wali.

Be se ebo bidi si

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ Te Jisago te po digi po ma wadolu, te po wali, “Te dagego eno yao wali se isanama, magi baso enabolo ‘Dago Genuai Bidi dao’ po ola obawe? ⁴⁷ Eno wabo po odagasama, wali pabo bidi da, mena tama tiwai yali wenama sumainu, ola mawaibawe? ⁴⁸ Aga be se eyu, be beli ni ayanu mu diganama, masigi daiba bululama, se yani bidi ąo, te elalubao. Te be senama, nosali te pabo ąi asobo si, te be degelebe, te be degebe. Magi baso meni. Te be se yani bidigo gisiga se yai eyu, degebe. ⁴⁹ Tiali goli, eno po odama, wali pisabo bidi da, te bidi aga be beli ni bugagia bulisişawai digi, we asiyu pogolobode polo mu pagesa soali. Tama te be mu dolali,” Jisago te po wali.

7

Jisago te Rom genuai bidigo se ebo bidi tau sali

(Mat 8:5-13)

¹ Te Jisago we bidibolo te po pusa silama, nosali Kaperneam be nani tomoba pali. ² Te Rom ami genuai bidigo te 100 ami bidi dabe tonalubo bidigo te aga dali homu keą pelama se ebo bidi isai hagede seanio. ³ Tama te ami genuai bidigo Jisas te Kaperneam hanude bidibo po odama, te Juda dabe tobolu bidi me badu tagala palali. Jisas asama, aga se ebo bidi dwagi yai ma ilaimainu, te bidi dabebolo Jisas oda sigi piąo wai. ⁴⁻⁵ Tama te Juda tobolu bidi dabe Jisas pageba sabolama,

Jisasbolo hanalua suali. Augwaligo agabolo te po wali, “Te Rom ami genuai bidi dwagi yai bidi da. Agai da Juda dabe dali homu keş pabo da. Agai dago bomo yai po ola mabo be se ebo agai masigigo da tau sali. Tama tibaso, nago agai dwagi yai se wei ponao,” augwaligo te po wali. ⁶ Tama Jisas augwali hodobo pali. Jisas te bidigo be pađe asobadi yaide, te bidigo aga abagi dabe tagala palama, Jisasbolo te po wagi pali, “Genuai Bidio, nage eno beba asomaina homu ebo tiwai egobeo. Ena geswai wiegi yai bidi menio. Ena genuai bidi meni yai baso, nage eno beba asobo usu egobeo. ⁷ Tama tibaso, ena me ena digi nage pageba asobo homu ebeo. Tiali goli, nago po naga wao, eno se ebo bidi dwagi yai eyu gesa paibao. Ena me gasa bidi dabego bomo dologode bidibo bidi dao. ⁸ Ena me te ena genuai nogi elalubo bidigo tonaluyu bidibo dao. Tama eno digi te ena ami bidi dabe te ena dologode augwali bidibo dao. Tama eno me delibolo te po weyu, ‘Nage pao’ obaso da, teda aga pabo dao. Tama eno gasa bidi me dali te po weyu, ‘Nage asa’ wali da, teda aga asobo dao. Tama eno ena se ebo bidibolo te po weyu, ‘Nago te se yao’ obaso, teda agai te se ebo dao,” te Rom ami genuai bidigo te po wai. ⁹ Tama te po wali Jisasgo odama, noma sali. Tudiba begelama, aga wali asali we bidibolo te po wali, “Te Israel bage tomode me Godibolo tama tiwai homu ebo bidi eno me suai menio. Megi dagebolo te mu po obe dao,” te po wali. ¹⁰ Te ami genuai bidi aga po sela asali abagi dabe te ami genuai bidigo beba ma begasa pelama, te se ebo bidi bugagia ma bidibo suali.

Wilawe wego ogwa Jisasgo hodolali

¹¹ Te bidi tau sali, te sogo do Jisas be nani me nogi Nainba pali. Aga wali pali bidi dabe me, umabo we bidi me aga dali pali. ¹² Te be naniba sabaligi pobadi, te isai bidi me deli te pubaligi peyu tolasa soabo سوالio. Te isali bidi wilawe wego ogwa deli digi tama pubaligi su sobaso, aga ida me we bidi me hauwa wali asali. ¹³ Tama Genuai Bidigo te wilawe we sulama, moni hobede mu eyu, “Gela wagio” wali. ¹⁴ Nosali Jisas aga pelama, te isai bidi muani ni gologobe wa dişbadi, te ni gologobe wa tolasa asali bage dolaluali. Tama “Ogwa bidi, hodaluao, eno mu po nagebolo tama obe dao,” Jisasgo te po wali. ¹⁵ Tama te isali bidi hodaluama, po wabo gagalobadi, Jisasgo aga idabolo ma mani. ¹⁶ Tama te tigidali we bidi moni wi elama, augwaligo Godigo nogi ugwaba sali. Augwaligo te po wai, “Moni Godigo po ola mabo bidi da tomode megi e pedaligulai yabao. God aga we bidi tau sagasu, te asai yabao.” ¹⁷ Jisasgo te tiali po tigidali Juda dabego buluba me, te bogo badu elalua pabo buluba me, pela silali.

Baptais mani bidi Jonggo Jisasbolo po wagi pabo bidi dabe tagala palali (Mat 11:2-19)

¹⁸ Te Jon aga wali bilibo bidi dabego Jisasgo ebo se suali po Jonbolo pusa mani. ¹⁹ Tama Jon aga wali bilibo bidi si i wali. Tama te bidi sibolo “Genuai Bidibolo hanalugi pao,” wali, “ ‘Nage Jonggo te nosali asaibao wali bidi dawe, ma gasa bidi me asobo dago tonaluaibawe?’ ” Jonggo tama Jisasbolo wao po wali. ²⁰ Tama tega si Jisas pageba asiyu, “Te we bidi baptais mani bidi Jonggo dadi si nage pageba nage te asaibao wali bidi nage tama dawe, ma gasa bidi me tonalugawe, po omainu dadi si tagala palalio,” te po wali.

²¹ Te sogo naga tama Jisasgo olo gasi me, dwai gasi mu me, te dwai noma bidi elalubo bidi me dwagi yai ma ilali. Tama gedu widai we bidi me gedu ma pedalali. ²² Te po obaso, Jisasgo augwalibolo te wei ponoyu te po wai, “Dage pelama, Jonbolo te tigidali şe dagego odali po me te suali şe me te po tigidali agabolo wagi pao. Dagego e subao, te gedu widai bidi dabe augwali gedu usu ma iliyu, te şaęa dwai bidi dabe augwali bugagia ma bilibo dao. Te oiyabe yai bidi dabe augwali tigi wiegi yai pedaliyu, tama olo degai bidigo po ma odobo dao. Te isai bidi dabe augwali ma hodaluuyu, tama te magi nai meni yai bidi dabe augwaligo te Godigo wiegi yai gesi po odobo dao. ²³ Tama bidi enade homu si isişama tama ena aga tudiba musişabo bidi, te bidi aga wiegi yai homu pemene yao,” Jisasgo te po wai.

²⁴ Tama tede bidali we bidibolo Jisasgo te po hanalu wali,” Polobadu dage te bidi meni yai buluba pali, te bidi Jon dagego sugi pali, te dagego magi nai sugi paliwe? Ma, dagego te awi dili me deli, te waligo memenege ilibaso sugi paliwe? Menio. ²⁵ Te menio. Magide suainu pai dawew? Wiegi yai ugwa gudali bidi dagego sugi paliwe? Te menio. Te tobage ugwa gudalubo bage, te doado bage umabo munalubo dabe, augwali te genuai gavman tuni bidigo wiegi yai be dabede bidibo dao, te bidi meni yai bulude meni. ²⁶ Tiali goli dage magi baso pai dawew? Ma, te Godigo po pusubo profet bidi me deli sugi pai dawew? Awe, eno dagebolo obao, e Godigo po pusubo profet bidigo da, agai te gasa te Godigo po pusali profet bidi dabe te tigidali aiyaba elalualio. ²⁷ Te Jon agade te gasa profet bidigo Godigo wali po polobadu aşai dao, ‘Suao, te eno po pusabo bidi tagala palobaso, tama aga nage asabo digi polasa paibao. Agai nago tu sisi iligi paibao.’ *

²⁸ Ma wadolu, Jisasgo te po wali, “Eno dagebolo obe dao, e tode ame nabo we bidi tigidali Jongo aiyaba elalualio. Tiali goli, te Godigo obo tomode bidibo moni nogi meni yai bidi me agai nogigo te Jon aga moni nogi aiyaba elaluaibao,” Jisasgo te po wali. ²⁹ Te bidi Jongo baptais mani we bidi dabe me, te baptais sali te takis sabo bidi dabe me, augwaligo Jisasgo wali po odolama te homu yai, Godigo mu po dolo wali da homu yalio. ³⁰ Tiali goli, te Godigo augwali tau sainu yali homu Farisi sibi dabe me, Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi dabe me, augwaligo te homu sela şanama, “Jongo da baptais mabo hagelabo,” te po wai dao.

³¹ Ma wadolu, Jisasgo te po wali, “Dage megı bidalubo bage magideba usu nagawew? Dage magi nai tiwai yagawew? ³² Dage da, te maketde gagali ebo wai puluba aę, te elaluba. Te wai puluba mego hai ulugu weyu, ‘Dago ona sulubadi goli, dagego teşabi ebe. Me ma, dago gela obadi goli, dagego gela wabe.’ Magi baso meni. ³³ Te we bidi baptais mabo bidi Jon asama, nai gisilu, bomai we gisilu yali goli, dagego te agade ‘Aga da, te dwai noma bulalubo bidi dao,’ te po wali. ³⁴ Me ma, ena Godigo Bidi Mu asama, nai tuyu, aı tuyu ebadı goli, dagego enabolo ‘Buluba sela şawai bidi dabe, takis sabo bidi dabego abagi dao,’ wai dao. Me dagego enade ‘Bomai aı me nai e tudu gebo dwai bidi dao,’ wai dao. ³⁵ Tiali goli, Godigo po wali pabo we bidi dabebolo Godigo kolesaga mu augwalibolo mu ola mabo dao,” Jisasgo te po wali.

* 7:27: Mal 3:1

Jisas te Farisi sibi bidi nogi Saimongo bede nai tuali

³⁶ Te Farisi bidi mego Jisas agai beba nai tuagasomainu eyu, i wali. Tama Jisas agai beba pelama, nai tuainu, ni nami daide dulalu tişluali, Juda dabe augwaligo nai tubo şe ebogia. ³⁷ Te be nanide dwai dwai şe idubo we me deli bidai. Te wego Jisas te Farisi bidigo bede bidibo po odama, masigigo nigai genagi deli denami yai wel paşanalubadi, te beba sisali. ³⁸ Jisasgo şaşı pagede tudi badu dolaludu, gela weyu, aga gela guago Jisas şaşı sawali nadugwali. Tama te we aga bobobage tobolu nisigo Jisasgo şaşı sawali holama, şaşı sawali si nono nenama, te denami wel aga şaşıde pilali. ³⁹ Tama Jisas i wali Farisi bidigo aga homude ‘E bidi Godigo po ola mabo bidi tigi sogo da, teda te mena tama bilibo wego ena diş yagasobo we homu egi dao, ma mena tama bidibo we yaliwe wagi dao,’ te Farisi bidigo te homu yali.

⁴⁰ Jisasgo te Farisi bidibolo te po wali, “Saimon, nagebolo eno pusabo po me deli elalubao.” “Tisa bidi, enabolo pusao,” Saimongo te po wali. ⁴¹ Jisasgo tama gagalali, “Gasa bidigo bidi me sibolo mone negeli mani. Bidi mebolo 100 kina mobadi, mebolo 10 kina mayu yali. ⁴² Tama nosali tega sigo te mone wei ponabo aş işbaso, agai mone negeli si sela şawani. Mena bidigo te mone negeli munani bidi dali homu mu keşluaibawe?”

⁴³ Saimongo te po wali, “Eno homugo mone genuai mu sali bidigo te bidi dali homu mu keşluaibao,” wali. “Nago po dolode walao,” Jisasgo te po wali. ⁴⁴ Te sogo naga Jisas te we pageba ugwaba begegi soyu, Saimonbolo te po walio, “E we nago subawe? Ena nago beba asali goli, nago ena bugagia gesesişwai, eno şaşı aş tela yabo aş me mawai meni. Tiali goli, e wego gela guago eno şaşı sawali aş tedalama, aga bobobage tobolu nisigo eno şaşı holali. ⁴⁵ Nago beba ena asobadi, dwagi yai homu elama, nago ena nono nabe. Tiali goli, e wego da, ena asobode gagalama eno şaşıde nono nabo togobeo. ⁴⁶ Nago wel eno toboluba me mube. Tiali goli, e wego dwagi yai denami welgo eno şaşı sawali usu nani. ⁴⁷ Eno nagebolo obe dao, agai enade mu tia pabogo agai dwai dwai şe yali mu sela şawani nama e ola manişo. Mego ena dali homu dwasianu keşluba, ta dwai dwai şe yali dwasianu sela şawani te ola mobao,” Jisasgo te po wali. ⁴⁸ Tama Jisasgo te webolo te po wali, “Nago dwai dwai şe yali polo sela şawani,” wali. ⁴⁹ Me badu ni namide dugulaluali we bidi augwa homugo te po wali, ‘E niwai bidi yaliwe? Agai we bidigo dwai dwai şe yali sela şabo dao,’ augwaligo te po wali. ⁵⁰ Tiali goli, Jisasgo te webolo “Nago enaba homu beagasaligo nage sana palali dao. Nage dwagi yai homu dali pao,” wali.

8

Jisas dali pali we dabe

¹ Te tiali magede, Jisasgo Godigo we bidi tonalubo dwagi yai po pupusu biligibu genuai be nani dabe dali, dwasianu be nani dabeba pali. Aga dali bilibo nogo si olama, şaşı si peda sigisu tama bidi dabe aga dali pali. ² Te we dabe, me badu dwai haubogo tuaide Jisasgo sela şayani we dabe me, me badu gasi ebaso, te gasi sela şayani we dabe me, augwali Jisas wali bilali. Te we me nogi Maria, aga bulu nogi Makdala. Polobadu dwai haubo nogo a naga olama, me badu nogo si peda selama, te tama haubo noma bidigo te we tolalubaso, Jisasgo sela

şayani. ³ We me nogi Joana, Herotgo bedede şe ebo genuai bidi Kusago we dao. We me nogi Susana. Me badu we dabe hauwago augwa monego Jisas me, Jisas aga dali bilibo bidi dabe me tau sali.

Tubo nai ge sasa bilibo bidiba elasa soali po digi po pusali

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ We bidi dabe hauwa moni be nani dabedu aseselama, Jisas pageba moni pesage odogolama bidibadi, Jisasgo te po digi po augwalibolo pusali. ⁵ “Me sogo bidi me deligo aga tubo nai wai ge te giba telaligi pai. Tama aga te nai ge tedelalo bilibadi, me badu tude tulaluali. Tama nosali te tude tulaluali nai wai me badu bidigo şağago agayu, me badu ba dabego tuali. ⁶ Tama aga te nai ge tededalo bilibadi, me badu elewi elalubo tş daiba tulaluali. Tama nosali te nai ge kulubi holali goli, tş ili meni duama, sasia pelama, isali. ⁷ Tama te bidigo nai ge me badu sesani yai bono siliba tedelaluali. Tama nosali holobadi yaide, te sesani yai bono dabe dali talua holama mesegelali, tama te nai isila pali. Tama me badu ge dabe dwagi yai tşba tulaluali. ⁸ Te nai dabe holama, du umabo walali. Duga po odabo olo elalubaso da, bugagia odiaşo,” Jisasgo te po wali.

Te po digi po dabego şe

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisas aga dali bilali bidi dabego hanaluyu,” Nago wali po digi po mena po olama, obawe?” wali. ¹⁰ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Godigo te we bidi tonalubo bomo geme dualalubo po page dagebolo da hanilai dao. Tiali goli, gasa we bidi dabebolo eno te po digi pogo naga ola mobe dao. Augwaligo gegali goli, te susişamainu eyu, te odali goli, te konesişamainu tebo dao,” Jisasgo te po wali. *

Jisasgo te tubo nai wit ge tedelabo bilali bidiba ela sigi soali po digi po page hanilani

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Jisasgo te po ma wadolu, te po wali, “Te po digi po e tama po weyu, te walio. Te tubo nai ge da, te Godigo po dao. ¹² Te tubo nai ge tşde tulaluali da, te bidi dabe augwaligo po odali goli, Satan asama, te poba homu begi pelama, sana pidali weyu, agai sela şayagasali po olama waliao. Satango homugo tiali, teyu te augwaligo homude konealubo po daş obaso da, te Godigo augwali ma saiba homu yali. ¹³ Te tubo nai ge elewi elalubo tş daiba tulaluali po wali da, te bidi dabe augwaligo dwagi yai homu elama, te po odali tiwai yali. Tiali goli, augwa homu tomoba te po mu musişama, olo ugwadu homugo te poba begi pelama elalubadi, te Satango dwai şe yanama sinabo sogo augwali tulalu, te Godiba homu muani tagalobo dao. ¹⁴ Te tubo nai ge sesani yai bono sili elalubo tomoba tudulaluali po wabo da, te da te bidi dabe augwaligo te Godigo po odali tiwai yali goli, e tşde ebo naide moni homu hauwa eyu, te nai doado bage hauwa elalu, te monede me, e tşde ebo şede bugai homu pemene eyu, tama te nai doado bagego augwali homu hogodabo mesegelama, te augwaligo Godigo po bugagia me odobeo. Augwali te nai du bugagia walama, te inawai nai tiwai elalube dao. ¹⁵ Te tubo nai ge te ili elalubo dwagi yai geswai tşde tudulaluali po wali da, te da te bidi dabego po odama, te augwa bugagia wali pelama, te homude

* **8:10:** Ais 6:9-10

daŋ ola sali tiwai yali. Te augwa haliga bugagia dolasa elalubadi, te augwa bomo elama bidu, te augwa nai du walobo tiwai te elaluali dao,” Jisasgo te po wali.

Bidi dabe augwaligo lam sole ula te baket dologoba gemi dualigio po wali, te po nogo habu sugunama wali
(Mak 4:21-25)

¹⁶ Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, “Bidi mego te lam sole domonama bogoli ebadi, tama sela asama, te senego mesegele, ma pibo bet dologoba mugibu me egobeo. Menio. Te bidi dabe augwaligo te tebol sai daiba ugadu dugulaibao, te be tomoba asobo we bidi dabe augwaligo te ula sumainogo tebo dao. ¹⁷ Te tigidali magi magi nai geme dualaluali, te nosali pebeli diliba hanilaibao. Te tigidali magi magi po te bidi dabego geme mesegaluali, te po te hania pebeli diliba pedelama, we bidigo odaibao. ¹⁸ Dagego te po odoyu, mu dua dao. Bidi mego nai meba tolalubo bidi yai baso da, teda Godigo agabolo gasa nai me ugadu daganama mawaiibao. Tiali goli, bidi mego nai me deli menibadi goli, te dwasianu aga tobade munaluba homu yali nai sela paibao,” Jisasgo te po wali, te bidi dabe augwa homu agaba muani bidi dabeba magi paibao po wali.

De dede te Jisasgo ida me ama dabe dawe?
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Jisas aga ida me ama dabe me aga pageba asainu yali goli, tama we bidi dabego sesela selama, te Jisas suabo aŋ ebeo. ²⁰ Mebago Jisasbolo te po wali, “Naga ida me, naga ama dabego me nage sueo olama, bulu badu e dodoladubao,” wali. ²¹ Jisasgo te we bidi augwalibolo te po wali, “Godigo po odama, wali pabo we bidi da, ta eno ida dabe, ama dabe dao,” wali.

Jisasgo moni wali tamunani
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Me sogo Jisas me aga dali bilibo bidi dabe me moni geba ugwaba daiba holama, tomoba dualama, tama agai te po wali, “Da e sigi aŋ u badu bogo badu pinao.” Tama augwaligo nogebo gagalali. ²³ Tama augwaligo te we gebadu haŋesegego todogo pidubadi, te Jisas godege piali. Moni bomai wali te sigi aŋide pedelama, te geba tomoba aŋ paŋela saŋwani. Augwali dwai tuŋba mu degelali. ²⁴ Augwaligo Jisas hodolagasu, te po wali, “Genuai Bidi, Genuai Bidi. Da isabo magana pali.” Tama Jisas hodaloama, wali hageyu, te waligo sabilibo aŋ hagelama togoliyu yali. Te waligo me, aŋigo me moni te bomu hodali tagalama, ma tamugulali. ²⁵ Tama aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, “Magi baso enaba homu beagasobewe?” Tiali goli, augwali noma selama, wi yali. Augwa hasi ugwa tono eda, tono elama, te po wali, “E magwai bidi yaliwe? Agai te wali dabe, aŋ dabebolo me hage baso, augwali sigo agai wabo po wali pabo dao,” augwaligo te po wali.

Bidi me delide dwai haubo dabe elalubo Jisasgo sela saŋwani
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Te augwali te moni gebadu pelama, te u badu bogo badu Gerasa dabego buluba sabolali. Te bulu te Galili bulu dolo si dao. ²⁷ Tama Jisas te gebadu asobadi yaide, dwai haubogo toai bidi Jisas tiŋba asali, te aŋ saniba. Polobadu te be nanide bidama, bolu olo te isai bidi mubo

ola be dabeba gudasa pelama, bidai. ²⁸ Te bidigo Jisas suyu, moni hai gela olama, Jisas saęa pageba degagaselama, moni i hai olama, te po wali, “Jisas, nage moni genuai Godigo Ogwa dao. Nago enabolo magi seę egowe? Nago ena dene magio,” wali.

²⁹ Jisasgo dwai haubo pomainu gudulu baso, te bidigo te po wali. Polobadu hauwa sogo bidi dabego te bidi aligabo bidilama, kalabuside muani. Mubadi goli, dwai nomago tulama, dię paludali. Tama te dwai haubogo te bidi te bidi meni yai bulu tomoba sela piduali. ³⁰ Jisasgo agabolo hanalu wali, “Nage nogi de dawe?” te po wali. “Ena nogi Hauwa dao,” te bidigo te po wali. Dwai haubo noma bidi hauwa mu aga tigiba dagawani baso, te nogi “Hauwa” poai. ³¹ Tama te dwai haubo dabego Jisasbolo hanalu, te po wali, “Da megi dwai bulu te bidibolo dene mabo madiba mugio,” wali.

³² Te kibu dabe umabo ugwadu sau pado paęe nai tuyu bidaluali. Tama te dwai haubo dabe augwaligo u kibu dabe tigiba dagana sigi pai hagede, Jisasbolo gonai. Tama gonobaso, Jisasgo augwa te emainu tagala palali. ³³ Tama tibaso, te bidi tagalama, kibu dabe tomoba pali. Moni te kibu dabe tigidali wi peyu, te sigidu sau padoba samonama, sigi aęba tulaluama, tama augwali te weę tulama poma peyu isila pai dao.

³⁴ Te kibu dabe negeduali bidi dabego te tebo sulama, polo pelama, moni be nani dabeba me, moni gi seę eyu bidalubo bidi dabeba me te seę yali po pupusu bilali. ³⁵ Te we bidi dabe augwaligo te tiali seę po odama, sugibu pebelawali. Augwali Jisas pageba aselama, suali, te dwai haubo dabego tulama wabo pali bidi te dwai haubo bidi sela saębaso, te aga ugwa ma gudama, Jisas saęa pagede dugulalubo suali. Aga polobadu wiegi yai homu dali ma elama, duguladubo suali. ³⁶ Tama tibaso, augwali moni wi mu yali. Jisasgo te seę ebo suali bidi dabego te we bidibolo te bidi sana palobo suali po pusali. ³⁷ Tama te Gerasa bulu bidi dabe tigidali wi kisu mu dobaso, Jisas pao olama, gudulali. Tama te po obaso, Jisas te geba daiba holama, painu yali. ³⁸ Tama te dwai haubo noma bidi dabego taga pali bidigo Jisasbolo po bomo elama mu hanalu wali, “Ena me nage dali paio,” wali. ³⁹ Tiali goli, Jisasgo te bidi ma geliyu, te po wali, “Nage ma geasa pelama, Godigo nagebolo yali seę po naga pesageba pupusu biligi pao.” Tama te bidigo te be nanide bidibo we bidi tigidalibolo Jisasgo agade yali seę po pupusu bilama, siminani.

Jisas aga ugwa dię yagasali we dali, Jairus aga wegi dali side po (Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisas te sigi aę me badu pedai bogo badu te moni gebadu ma nogebadi yaide, te we bidi tigidali augwaligo aga asobaso sulama, te augwa dwagi yai homu pemene yali. Magi baso meni. Augwaligo aga asobo tonaluai dao. ⁴¹ Tama Juda dabego bomo yai po ola mabo lotu be tonalubo genuai bidi tobolu bidi nogi Jairus sabolali. Aga Jisas saęa pageba degelagaselama, “Nage eno beba asaibawe?” olama, hanalu wali. ⁴² Aga wegi deli digi kibu be nogo si olama, saęaęo si peda sigi soai te wegi isai sinabaso, te po wali. Jisas tu sisu pobadi yaide, genuai hani we bidigo aga mu beasa pali. ⁴³ We me deli bididuai, te wego tigde kaneme pidubadi, kibu be nogo si olama, saęaęo si peda sigi soali. Aga mone dabe tigidali aga tau somainu dokta bidi dabe abeliyu

mone mani goli, augwaligo aga me tau sabo aq ebe. ⁴⁴ Te we bidi tomode te we Jisas tudi badu aselama, Jisas agai ugwa sabi badu diş yani. Te sogo naga tama agai tigidu kaneme duludali polo tama togwa salio.

⁴⁵ Jisargo te po hanalu wali, “Ena dego diş yaniwe?” Tigidaligo “Ena menio” ola silali. Tama Pitago te po wali, “Genuai Bidi, we bidi hauwago nage mu bealu, nage pogolobao.” ⁴⁶ Tiali goli, Jisargo te po wali, “Eno bomo diş si da obaso, eno koneanio, bidi mego ena diş yani homu ebao.” ⁴⁷ Tama te wego agai yali se Jisas agai aga sulama konebaso, te we didibili dali eyu, Jisas saşa pageba kidu sugunagasalio. Te we bidi tigidali gesabidide Jisasbolo Jisas aga tigi diş yani po pusali. Tialigo aga ma polo gesa pali po pusali. ⁴⁸ Tama Jisargo te webolo te po wali, “Eno wegi, naga enaba homu konealubo homu bealubogo nage te usu ilalişo. Dwagi yai homu elasa pao,” wali.

⁴⁹ Jisargo te po odubadi yaide, genuai bidi Jairusgo bedu tolai po wagasobo bidi asali. Te po sesali bidi agai Jairusbolo te po weyu, “Nago wegi isai dao,” wali. “Te po ola mabo bidi aga asao po ma wagişo,” wali. ⁵⁰ Tiali goli Jisargo te po odama, Jairusbolo te po wali, “Wi egio. Enaba naga homu beaduaşo. Nago wegi ma hodaluaişo,” wali. ⁵¹ Tama Jisas te beba sabolama, bidi me asa wabe. Tiali goli, Pita badi, Jems badi, Jon badi, te wegi aga ida de aya si badi elama naga Jisas dali te be tomoba pali. ⁵² Te isali wegi diliigi asai we bidi tigidali te wai hagede moni hobede elama, gela wali. Tama Jisargo augwalibolo “Gela wagimio, e wegi isibe dao. Aga olo pila mubaşo,” te po wali. ⁵³ Te wegi isai goli, Jisargo mu isibe da obaso, augwaligo Jisas gisugu mani. ⁵⁴ Tiali goli, Jisargo nogogo te wegi nogo tulama, bomonama, “E wegi, nage hodaluao,” te wali. Aga noma ma bula sagasama, te sogo tama polo hodaluaişo. ⁵⁵ Tama Jisargo te wegi aga ida ayabolo “Tubo nai me te wegibolo mao,” wali. ⁵⁶ Te wegi aga ida aya moni noma sali goli, Jisargo “E tama tiali po gasa we bidibolo pusugio,” wali.

9

Jisargo te nogo si olama, saşago si bidi dabeba se mayu, tagala palali (Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Te Jisargo te nogo si olama, saşa badu peda sigi soabo bidi si te augwali deliba sisininainu i olama, tama agai augwaliba te genuai bomo me nogi mayu, te augwaligo te we bidi dabede dwai haubo noma bidi sela şayu, tama augwaligo te tobage gasagi yai gasi dabe tigidali sela şanama, usu ma ilabo bomo manio. ² Tama God agai we bidi tonalubo po me, gasi yai we bidi tau siyu me emainu, Jisargo augwali tagala palali. ³ Agai te bidi dabebolo te po wali, “Dage pelayu, magi nai me sela pigimio. Dono me, nai gonobo wa me, tuabo nai me, mone ge me, te ugwa si me, te tama nai dabe me sela pigimio, bede taga pao. ⁴ Dage mena buluba pobadi, augwaligo dage dali dwagi yai homu ebaso da, teda dage te bede naga bidao. Te be nani taga soabo bodolude taga soyu, te gasa buluba me peyu yao. ⁵ Te dage hanu me deliba pobadi yaide, te hanude bidibo we bidi augwaligo beba dage odasa pişama, tama dagego wabo pode dwagi yai homu işabaso da, te hanu bulu taga soao. Te dage soai hagede, te augwa kolesaga geda muani koneama sumai hagede, duga saşade elaluai pu hola şanama, taga soao,” Jisargo

te po wali. ⁶ Tama augwaligo Jisas taga pelama, tigidali be nani sisu pebelayu, Godigo dwagi yai po pusuyu, gasi bidi tau siyu ela pali.

Gavman bidi Herot homu kone tuq pali

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷⁻⁸ Te Galili to tonalubo tobolu bidi Herotgo te Jisasgo yali se po dabe odali. Tama aga homu kone tuq pali. Magi baso menio. Bidi mebago te baptais mani bidi Jon ma hodaluama, bidibao, wali. Mebago “Te polobadu bidali profet bidi Elaija ma pedelama, bidibao,” te po wali. Mebago polobadu Godigo po ola mani bidi ma pedelalio wali. Te po hauwa obaso, Herot aga homu kone mu tuq pali. ⁹ Tama Herotgo te po wali, “Eno pode Jonge holo togwa sawai goli dao, e ma niwai bidi po eno odobo agawe?” Tibaso, Herot agai ‘Jisas da, te polobadu bidali bidi Jon dawe?’ homu eyu, tama ‘Jisas sueibao’ wai.

Jisasgo bidi umabo mu te 5,000 bidi nai mani

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)

¹⁰ Jisasgo tagala palali bidi dabe augwali Jisas pageba ma sabolama, te augwaligo yali se po dabe ma pusagasali. Tama Jisasgo augwali oda selama, pali. Te gasa we bidi dabe bidibadi tagalama, te augwali naga te hanu me deliba pali. Te hanu nogi Betsaida dao. ¹¹ Augwaligo te we bidi dabe taga pali. Umabo we bidigo augwali pali po odama, augwali me nosali pali. Aga pageba augwali sabolobaso, Jisasgo dwagi yai homu elama, God agai we bidi tonalubo po pusa mayu, gasi yali we bidi meba tau sali. ¹² Giliga aiyaba osoga sobadi yaide, Jisas aga wali pabo bidi dabe augwali aga pageba aselama, agabolo te po wali, “E bidi meni yai digi dao. E we bidi tagala palama, augwa digi tuabo nai me, piabo be me gegemainao, te dwasianu be nani dabede me, te gi dabede me.” ¹³ Tiali goli, Jisasgo augwalibolo te po wali, “Tuabo nai duga digi mao.” Augwaligo wei ponoyu, te po wali, “Dago bret a naga badi, sugu si badi elama naga, munalubao. Moni we bidi dabego tuabo nai dabe dago abelegi pomainu obawe?” (Tama tede bidibo bidi dabe namba nedebo te umabo mu, te 5,000 dao.) ¹⁴ Jisasgo aga bidi dabebolo weyu, “Te we bidi dabe dugayao po wao,” po wali. “Bugulama, te haniani nani elama, duga duga pao, te bidi sese si olama nogo si te 50 50 naga nidigi pelama, dugayao wao,” te po wali.

¹⁵ Te Jisas aga dali bidibo bagego agai wali po selama, dugaya baso, duga duga pali. ¹⁶ Tama Jisasgo te bret a naga badi, sugu si badi selama, dagaluba tonalu, Godibolo nage usu dao wali. Nage usu da olama, te nai pebedama, Jisas aga dali bidibo bagebolo menama, te bagego ma te we bidi dabebolo doboba pali. Te tibadi yaide, te tubo nai kua pali. Augwaligo te nai tulama, tabiali. ¹⁷ Tama Jisas aga wali pali bagego te we bidigo tulama me badu tagalali nai dabe nedama, bonou wa nogo si olama, saqa si peda sigisu paqa yani.

Pitago Jisas dolo mu nogi ya mani

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Te me sogo Jisas agaduba Godibolo po odubadi yaide, aga wali pali bage aga pageba asali. “We bidi augwaligo ena da de da wabo dawe?” augwalibolo tama hanalu wali. ¹⁹ “Mebago nage da te we bidi baptais mani bidi Jon dao wabo dao,” augwaligo te po wali. “Mebago ma nage Elaija dao, te wabo dao. Mebago ma polobadu Godigo po ola mani

bidi ma hodaloai bidi dao wabo dao,” augwaligo te po wali. ²⁰ “Dagego homugo ma ena de da wabo dawe?” wali. Pitago te po wei ponoyu, te po wali, “Nage da, Kraisi da, Godigo da Juda we bidi tau somai hagede tagala palali bidi dao,” Pitago te po wai.

Jisasgo aga dene selama, isabo po wali

(Mat 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Jisas agai augwaligo te po mebolo waidali weyu, bomona hageali, “Te po mesegeleiao,” wali. ²² Agai te po me wali, “Ena da, Godigo Bidi Mu da. Tama nosali te Juda dabego genuai bidi dabego me, te pris tobolu bidi dabego me, te Juda dabego bomu yai po ola mabo tobolu bidi dabego me, augwaligo ena buluba ela palama, dene genuai mu mawaibao. Augwaligo ena isilama, nosali sela wali sogo ena hodaluabao,” te po wali.

²³ Jisasgo tigidali we bidibolo te po wali, “Te ena wali me niwai bidi asainu da, aga tobade homu konebo gegeda pelama, ena tigde ebo dene tiwai aga bidibo donolama iduabo bidi, ena wali asao. ²⁴ Bidi me aga e tode bidibo sogo aga tobade aga tigi sese yaida homu eyu da, te doaibao. Me ma, bidi me ena wali asobadi yaide, aga tode bidibo sogo sia sobaso da, nosali bidibo ula selama, ma bidaibao. ²⁵ Bidi mego e tode elalubo nai tigidali aga sai goli, aga digi ma dolu ma aga ma aiyaba elalu, te nai dabego aga mena tama tau sabo usu egowe? Te menio. ²⁶ Bidi mego enade hale eyu, eno ola mabo pode hale eyu ebaso da, teda nosali eno te bidide hale yaibao. Nosali Godigo Bidi Mu aga bomu dabe dali, aga ayago bomu dabe, moni ensel dabego bomu dabe dali asobo sogo, te hale yai bidi suyu, ena Godigo Bidi Mu eno me te bidide hale yaibao. ²⁷ Te po koneao. Dage megi e bidalubo bidi dabe me badu isisabadi, Godigo we bidi tonalubo se sueibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo tigi osogo hasegelali

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-13)

²⁸ Te po olama, Sarere deli bidama, Pita badi, Jon badi, Jems badi, tama bage Jisasgo selama, bulu duba Godibolo po wainu holali. ²⁹ Tama agai Godiba gedu haluasa po obadi yaide, aga megi tama elaluali tigi gesabidi tagalama, gasa tigi yai gesabidi hasegelama, aga ugwa dabe me te gasa tedela yai mu gagalama, te ula umagi mu pedelalio. ³⁰ Te sogo naga polo tama bidi si aga dali po udubo suali, te bidi Moses dali Elaija si dao. Te Moses, polobadu mu te bidibolo God agai te bomu yai po Juda dabebolo mani. Te bidi Elaija aga nosali bidiyu, Godigo agabolo ola mani po agai te Juda bagebolo pusali bidi dao. ³¹ Te bidi si asali, te Godigo ula dali pedelama, te dagalude elalubo po tedela mu tiwai yali. Te bidi sigo Jisas dali po uduali. Godigo polobadu wali po te dolo wali pomai hagede eyu, Jisas Jerusalemde isabo bodolu maga baso, augwali sigo te po aga dali miduali. ³² Te sogo Pita me, aga abagi si me gedu magane ebaso, godege piyai goli, hodaluama, te Jisasde te dagalu po tedela ula tiwai ula Jisasde elalu, te aga dali dolaluali bidi side me te tiwai ula elalubo suali. ³³ Tama te bidi sigo Jisas taga pidali weyu, Pitago Jisasbolo te po wali, “Genuai Bidi, da ede tama bidibo da usu dao. Da selago ugwa be sela senama, me nage osogo bidabo be se eyu, me Moses osogo bidabo be se eyu,

me Elaija osogo bidabo be şe eyu yaibao,” te po wali. (Pita noma siyu, agai wali po page kuna konesiama tama wali.)

³⁴ Pita agai po odubadi yaide, pø pedalama, pø tiwaigo augwali mesaga sali. Tama te pogo augwali mesaga sagasobadi yaide, te Jisas dali bilali bage wi yali. ³⁵ Te pø tomode po me dagayu te po wali, “E eno Ogwa dao. Agai eno şe emainu sa muani Ogwa dao. Dagego agai wabo po odao.” ³⁶ Te po togwa sobadi yaide, Jisas agaduba bidibo suali. Te pedelali şe dabe augwaligo osogo hogwa selama, tama tiali po te we bidibolo dwasianu me pusube.

Jisargo dwai nomago toai ogwa usu ilali
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Te sogo do te Jisas aga wali bilibo bidi dabe dali te bulu bubia bidu aiyaba dulubadi, te we bidi umabo te Jisas tiaba asali. ³⁸ Te we bidi tomode bidi me deligo moni hai i olama, te po wali, “Po ola mabo bidi, eno nagebolo hanalube dao, e suo. Eno ogwa deli digi tama dao. ³⁹ Dwai noma bidigo tuai digi, moni hai olama, nogo şağ didigi ebo dao. Te aga kele dawede pesa dini pağana pabo dao, kelelaude. Tama tiduama, bomonama, dene ilama, taga pabo da. ⁴⁰ Naga wali bilibo bidi dabe augwaligo te dwai haubo noma bidi sela şamainu eno hanalu wali goli, augwaligo usu selama, usu meni baso, tagalai,” te po wali.

⁴¹ Jisargo wei ponoyu, te po wali, “Magi baso dagego homu enaba begi pişama, gagega pidubawe? Ena dage dali nisu naga sogo bidigowe? Nisu naga sogo dagego şeşe eno tologowe?” wali. Tama te ogwa aga ayabolo te po wali, “Nago ogwa eba sesao.” ⁴² Te ogwa Jisas pageba asobadi yaide, te dwai haubo noma bidigo elama, tþba degasa pelama, aga nogo şağ didigi yali. Tama Jisargo te dwai haubo noma bidibolo hagebo po weyu, te haubo bidi sela şayyu, te ogwa ma sana palama, aga ayabolo ma mani. ⁴³ Godigo moni bomu sulama, tigidali we bidi noma mu sali.

Jisargo aga isabo po ma pusali
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Te we bidi Jisargo te yali şe tigidali sulama, noma sali homu me elalubadi yaide, agai aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, ⁴⁴ “Megi eno dagebolo wabo po munu me kegeda pigimio. Augwaligo te ena Godigo Bidi Mu e tþde bidigo homoba mawaibao.” Te po page mena tama waliwe augwaligo konebe. ⁴⁵ Te po page augwaligo koneidali weyu, Godigo dualali. Tama te po page Jisasbolo ma hanalu wabo augwali wi yali.

De genuai mu dawey?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ “Da tomode de genuai mu dawey?” te po olama, Jisas wali bilibo bidi augwa hasi konila yali. ⁴⁷ Augwaligo te konila ebo homu Jisargo koneama, dolo po mu oba homu emai hagede, wai bøy me deli oda selama, aga panogo badu dualali. ⁴⁸ Augwalibolo agai te po wali, “Bidi mego enade homu kone palu te ena tobade e wai bøy tiwai dali bugai homu eyu, tau sali da, te agai enade bugai homu eyu, tau siyu tebao. Bidi mego ena asobadi, bugai homu eyu tau sobaso da, teda ena tagala palali bidi dali bugai homu eyu tebao. Magi baso meni, bidi me aga digi

nogi elaluama, te dage tigidali tomode aga nogi dwasianu mu elalubo bidi yai baso da, te aga polalubo bidi mu bidaibao,” Jisasgo te po wali.

Bidi mego dage boi bidi isiama hagebaso da, te duga abagi hasi dao (Mak 9:38-40)

⁴⁹ Te bidi Jonggo po dagalama weyu, “Genuai Bidi,” te po wali. “Bidi mego Jisas nago nogide dwai noma haubo bidi dabe sela şaşå bilibo dago sulama, te bidiba dago hagebo po wai dao. Aga nage wali pabo bidi meni baso, dago aga habu seliyu, hageai dao,” wali. ⁵⁰ Tiali goli, Jisasgo te po wali, “Dagego te tobage bidi hagegi biligimio. Gasa bidi agai dageba boi bidi ebo şe işabaso da, te duga abagi hani bidi dao,” wali.

Samaria tş bidi dabego Jisas asobaso, dwagi yai homu ebe

⁵¹ Te Godigo Jisas dagaluba odasa holabo magabadi yaide, Jisasgo koneama, aga te Jerusalemba pabo homu mu elama, pabo gagalali. ⁵² Magi magi nai dabe sisi ela mumainu, po wagi pabo bidi dabe tagala palali. Augwali te Samaria dabego be naniba sabolama, tama augwaligo agai nai me doado bage dodolama, sisi ilainu yalio. ⁵³ Tiali goli, Samaria bagego aga Jerusalemba soabo po odama, tama augwali te Jerusalem bage dali boi bidi homu ebaso, augwaligo agade bugagia gesabo homu ebe. ⁵⁴ Tama Jisas aga wali bilibo bidi si Jems de Jon dali sigo te Samaria bagego te tama tebo kolesaga ebo sulama, augwali sigo Jisasbolo hanalu te po wali, “Genuai Bidi, nago homugo dago dagalu badu isi i olama, te bage isigo domai hagede yaiwe?” ⁵⁵ Tama Jisas tudiba begelama, augwali siba wado po weyu, hageali. ⁵⁶ Tama tiyu, aga augwali dali gasa be naniba pali.

Jisas wali pabo bidi dabe nigainu yai

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Te augwa tş sisu pebelabadi yaide, bidi mego Jisasbolo te po wali, “Nage pabo digi, ena me nage wali paibao.” ⁵⁸ Jisasgo te po agabolo wali, “Te uni yowi dabe da, augwali pibo dedage te tşde elalubao, tama te ba dabe da, te augwali me pibo be elalubo dao. Tiali goli Godigo Bidi Mu da, te aga tobolu munama piabo digi te bulu pesage menio,” wali.

⁵⁹ Agai gasa bidibolo te po wali, “Ena wali asao.” Tiali goli te bidigo te po wali, “Genuai Bidi, hasia bolo eno aya isibo tonaluaibao. Isibaso da, pubulaibao. Nosali ena nage wali asaibao.” ⁶⁰ Tama Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Te Godigo po odisaşo isai bidi tiwai bidi dabe augwa digi te isai bidi dabe pubalomainao. Nage pelama, Godigo we bidi tonalubo po pupusu biligi pao,” te po wai.

⁶¹ Bidi mego agabolo te po wali, “Genuai Bidi, ena nage wali pai hagede digi, te hasia bolo ena pelama, ena ida aya dede dabebolo te augwali tobaligi pabo po wagi pabo usu egowe,” wali. ⁶² Jisasgo agabolo te po wali, “Bidigo eno şe gagalama, te şe ebadi tagalo baso da, te Godigo we bidi tonalubo pesagede te bidigo şe ebo usu egobeo,” wali.

10

Jisasgo te aga şe yabo gasa bidi dabe te 72 bidi dabe tagala palali

¹ Te nosali Genuai Bidigo bidi sese sela olama, me bidi nogo si olama, şaşågo si peda sigisu te 72 bidi sa munama, tagala palali. Aga

nosali pabo pesage tigidaliba te bidi dabe si si tagala paliyu ela palio. ² Tama agai aga wali pabo bidi dabebolo te po wali, “Te nai hauwa mu te gide tau yai elalubao, tiali goli te tau yai nai sabo şe ebo bidi hauwa menio. Tama tibaso dagego te gi aga ayabolo gedu haluasa po waişo, tama agai aga şe bidi tagala palama te gide elalubo nai sisinigi pomainogo wao. ³ Te şe polo egi pişo. Eno dage moni dwai uni yowi dabe tomoba te sipsip tagala palobo aş ebo dao. ⁴ Te mone ge bubo be me, nai gonobo wa me, şaşı nadoba dabe sela pigimio. Tu dilide gasa bidi babe dali po weyu gesego igimio. ⁵ Te dage be me deli tomoba pabo sogo, te dagego hasia bolo te po waişo, ‘E bede bidibo we bidi bugagia bidişo.’ Te tiwai homu nagame ilibo po wao. ⁶ Homu tegaluama, bugagia bidibo bidi me te bede bidibaso da, nago dwagi yai homu me aga dali elalumainao. Te tobage bidi me meni baso da, nago wali po du walisişbaso da, te po dugaba digi ma asomainao. God agai augwalibolo dwagi yai şe egobeo, te dagego koneaiba. ⁷ Te şe ebo bidi aga nai sabo dao. Dage te bede deli bidibadi, te tubo nai maiyu, aş me maiyu ebaso da, te nai tuişo. Dage te bedu me beba peyu ela biligimio. ⁸ Dage mena be naniba pobadi yaide, augwaligo dwagi yai homu elama, dawea sobaso da, te dage tumai hagede muani nai tuişo. ⁹ Dagego suali digi, te dage pali be nanide gasi yai we bidi bidibaso da, te augwali tau şişo. Tede bidibo we bidibolo ‘Godigo we bidi tonalubo şe dage pageba asali dao,’ waişo. ¹⁰ Tiali goli, gasa be nani meba pobadi yaide, dage dali bugai homu elama, dawea siasaşbaso da, te be naniba pabo tu dilide dolalu, te po wao, ¹¹ ‘Dagego e bulude elalubo te dago şaşade dagayane te pobele bage te dago sela şabo da, te duga konemai hagede ebao. Tiali goli, dagego bugagia homu kone palao. Godigo we bidi tonalubo şe ebo bomo dage pageba paşa yagasalio,’ te po waişo. ¹² Eno dagebolo megi obe dao, Godigo we bidi po tu ela mabo sogode, te polobadu dwai bulu Sodom we bidi Godigo hobede elama, dawesianu şeşe mawaibao. Tiali goli, te dagebolo bugai homu isişyu dawea sisaşne be nani we bidi dabeba mabo şeşe te genuagi mu yaibao,” Jisasgo te po wali.

*Homu begi pişabo be nani we bidi dabede po
(Mat 11:20-24)*

¹³ Te Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, “Dage te hanu Korasin we bidi dabe, hobede mu yaibao. Betsaida bage, dage me hobede mu ebao. Magi baso menio. Te bidi me deli te hanu si Tair me Saidonba pelama, te eno dage tomode yali bidi noma sabo bomai şe tiwai me igi pigi sogo da, teda te polo tama te Tair me Saidon, te hanu side bidali we bidi dabe homu begeligi dao. Tama augwa homu hasegeliyu, augwa dwai dwai şe yalide moni homu eyu, dwai homu dene elama, te homu dene ebaso gudubo ugwa dabe gudulama, te augwa tobolude keli pilama dugulalugi dao. Te augwa yali dwai şede homu kone palama tama tigi dao. * ¹⁴ Tiali goli, te Godigo e tşde we bidi po tu ilabo bodolu muani sogo pedalubo side, te dageba pedalubo şeşeşo da, te Taia hanu dali me te Saidon te hanu side bidali we bidi dabeba pedalubo şeşe aiyaba elalu, te yalawainu yaibao. Tiali goli, dagebolo da, te genuai şeşe pedelaibao. ¹⁵ Tama

* 10:13: Ais 23:1-18; Ese 26:1-28:26; Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:2-4

dage Kaperneam hanude bidibo bage, te dagego homu te dagego nogi te we bidi augwaligo te sigiba dagaluba ugwanu mu holobao, te homu eba, agawe?. Tiali goli, mu menio. Te dage tigi dene ebo dwai sia dabo dedage pageba şawaibao,” Jisasgo te po wali.

¹⁶ Jisasgo aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, “Bidi mego dagego pusubo po odobaso da, te agai eno po odoyu tebao. Bidi mego dage buluba ela palobaso da, te agai ena buluba ela palu tebao. Bidi mego ena buluba ela palobaso da, te ena tagala palali bidi me buluba ela palu tebao.” Jisasgo te po olama, te bidi dabe pali.

Te 72 bidi dabe Jisas pageba ma geasa asali

¹⁷ Te nosali Jisasgo te tagala palali bidi dabe dwagi yai homu mu dali Jisas pageba ma asali. Augwaligo te po wali, “Genuai Bidi, dwai noma haubo bidi dabego dago nago nogi olama, hage baso, dago po wali pali.” ¹⁸ Jisas agai te dwai haubo polalubo bidi nogi Satan agai bomo polobadu dolai dao homu eyu, te po wali, “Satan be sole gagawai dagaludu kegasa dulubo eno polobadu suai dao. ¹⁹ Edao. Eno dagebobo bomu mawai dao, dagego te Boi Bidigo bomu mu aiyaba elalumainu. Te hwa dabe me, te bidi gaş kelebo hasamani me, şağago agabaso da, te dage gaş kebaso da, dene isawai, te tiwai dagego te Boi Bidi Satan aiyaba elaluaibao. Agai bomu tigidali tego dage aiyaba elalugobeo. Augwaligo dagebobo magi şe me elama, dene mugobeo. ²⁰ Dagego tama te ebo şede dwagi yai homu egimio. Te po tagalu, ma dagego nogi te dagalude te buku mede aşai dao, tede dwagi yai homu iyao,” Jisasgo te po wali.

*Jisasgo dwagi yai homu eyu, God Ayabolo usu da po wali
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Te sogo naga tama Godigo Dwagi Yai Mobogo Jisas dwagi yai homu mu ilali. Tama agai te po wali, “Ayao, nage te dagalu dali tq dali nigila tonalubo Genuai Bidi dao. Eno nage dali deli homu eyu nagebobo usu da po obao. Tode homu kolesaga koneai bidi dabe augwaligo koneidali weyu tama nago te eno tamadi pusali po page nago geme dualai dao. Tiali goli te tde elalubo homu kolesaga koneşawai we bidi augwalibolo nago te po page ola mawai dao. Awe, Aya, nago te tiwai yaibao homu elama, tama tede dwagi yai homu eyu nago tama tiwai naga yai dao,” wali.

²² Te we bidibolo Jisasgo te po wai, “Eno Aya agai tigidali nai eno nogoba muai dao. Tama niwai bidi me deli agai te Ogwa mu konea silai menio. Aya agaduba deligo naga te Ogwa konea silai dao. Tama niwai bidi me deli agai te Aya me konea silai menio. Ogwago naga konea silai dao, tama te we bidi dabebolo te Ogwa aga digi te Aya augwalibolo ola mobaso da, te augwaligo me te Aya konea silaibao,” wali. ²³ Tama aga wali bilibo bidi dabeba ibaba gelama, geme te po wali, “Te dagego megi subo şe tiwai te bidi dabe augwaligo me subaso da, te dwagi yai homu pemene iyao. ²⁴ Polobadu Godigo po pusa mabo profet bidi dabe me, te genuai tuni bidi king dabe me, augwaligo te ebo şe suainu yai goli me suai menio. Augwaligo dagego odobo po odainu yai goli me odai menio,” wali.

Samaria bidigo dwagi yai kolesaga yali po elasa soyu pusali po

²⁵ Te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi me asama, Jisas usu sai hagede, agai po hanalubo po wagasali. Agai te po wali, “Po ola mabo bidi, eno noma te bugagia gamonabo pesageba painu, magi se yagawe?” ²⁶ Jisago po wei ponoyu, te po wali, “Te Godigo po wabo bukude magi po wali elalubawe? Te wali po dabe nago nedama suali, mena page konebo dawewe?” ²⁷ Te bidigo te po wali, “Te Godigo po wabo bukude te po wabo dao, ‘Nago Genuai Bidi God naga homu sese badi, naga noma sese badi, naga bomo sese badi, naga kolesaga sese badi elama, tigidaligo naga Godibolo homu keşluao,’ wabo dao. ‘Me ma, naga digi naga homu godolo mu eyu keşlubogia, te nago te bidi naga abagi hasi me godolo homu eyu me tama nage tiao,’ te po wabo dao,” wali. *

²⁸ Te Jisago po wei ponoyu, agabolo te po wali, “Te usu dao. Nago po dolo obao. Nago tama tiyu da, te naga bidabo noma bidigo ula te gamonabo bulu selama, bidada peyu, bidada paibao,” te po wali. ²⁹ Tiali goli, te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi aga hale idali weyu, Jisas agade doloba pai bidi dao homu emai hagede, agai Jisabolo ma hanaluyu te po wali, “Eno abagi hasi da, te de dawewe?” wali.

³⁰ Jisago te po wali, “Bidi me Jerusalemdu te Jeriko be naniba dulubadi yaide, nai wi sabo bidi dabe te geme sunumide dula selama, te bidi asobadi pageabi elama tulama, te bidi aga ugwa dabe pepedama, elama, tama augwaligo aga doado bage tigidali wi sali. Tama te bidi isabo pađe magawai te aga mesena isai tiwai munalubadi, taga palio. ³¹ Tebadi yaide, te pris bidi me deli te tuđu naga pali. Tama agai te elali bidi te tama telalubo sulama, te tu bogo badu bogelama ela soyu pali. Te bidi tau sabeo. ³² Tama nosali te tuđu naga Livai sibi bidi me deli teba sabolali. Te bidi munalubo sulama, te tu bogo badu me ela solama pali. ³³ Tiali goli, Samaria bidi me te tuđu naga asiyu, te bidi suali. Te sulama, tama te boi yai bidi dao, te homu elama, tagalobe, moni homu dene yali. ³⁴ Te bidi pageba pelama, wel dabe, bomai we dabe keni idaliyu te elali pesageba gelama, te ugwa bogogo kenama, te bidi aobo kibu daiba muani. Tama bidi osogo pibo beba sela pelama, tede agai tonaluali. ³⁵ Te sogo do agai mone ge si selama, te osogo pibo be page bidibolo mani. Te bidibolo te po wali, ‘Nago bugagia tonaluaao. E mone ge si usuşbaso da, ena ma asobo sogo nago e bidide pali mone eno nagebolo wei ma mawaibao,’ te Samaria bidigo te po wai,” Jisago te po wali.

³⁶ Te Jisago te po hanalu wali, “Te bidi sela tomode nago homugo mena bidigo te elali bidi te bidi aga abagi da homu yaliwe?” ³⁷ Tama te bomo yai po ola mabo bidigo wei ponoyu, te po wali, “Homu dene elama, tau sali bidi dao,” te bidigo te po wali. Jisago ma te po wali, “Te yaligia te nago me tiao.”

Jisas te Marta dali Maria dali sigo beba pai

³⁸ Te Jisas aga wali pabo bidi dabe dali pobadi yaide, be nani me deliba sabolali. Tama tede te we me nogi Martago Jisas asobadi, dwagi yai homu elama, bugagia gesali. ³⁹ Te we aga ama nogi Maria aga te Genuai Bidi saşa pageđe dugulalu, agai ola mabo po odaludalio. ⁴⁰ Tama Marta agai te nai ulubo se dabe sulama, homu tuşa pali. Tama tibaso, aga Jisas pageba aselama, te po wali, “Genuai Bidi, eno amago

* 10:27: Prs 19:18; Bom 6:5

e şe dabe enaduba emainu taga soali nago konebewe? Ena tau sigi pao po wao.”⁴¹ Genuai Bidigo wei ponoyu, te po wali, “Marta, Marta, nage da te tigidali nai sulama, homu te tuş pobao.”⁴² Tiali goli, şeşeyai nai deli mu te elalubao. Tama Mariago homugo te saiba homu yali te segai nai te saleao. Mego me dobago, Jisasgo te po wai

11

Jisasgo Godibolo gedu haluasa po wabo ola mabo po
(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Me sogo Jisas te bulu me deli badu pelama, te Godibolo gedu haluasa po olama, silama, te aga wali bilibo bidi mego agabolo te tama po wai, “Genuai Bidi, te nago dabolo me te Godibolo gedu haluasa po wabo şe ola mao. Te bidi Jongo aga wali bilibo bidi dabe ola manigia yao,” wali. ² Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Godibolo po weyu, e tama waişo,

‘Dago Aya, dago homugo nago dwagi yai nogi ugwaba somainao. Dago homugo nago we bidi tonalubo şe asomainao. ³ Da bidibo dononama dago homugo tubo nai mao. ⁴ Gasa bidigo dabolo dwai şe ebaso da, dago te sela şabo dao. Tama dago homugo nago te dago dwai şede sali şeşeyai me sela şaşo. Nago da te dwai şe emainu bomona sinabo pesageba sela pigio,’ te po waişo,” wali.

⁵ Te Jisasgo aga wali bilibo bidi dabebolo te po wadolama ma weyu, te po wali,” Dage me duga abagigo beba huli tomode pelama, agabolo weyu, ‘Abagi, ena te tubo nai bret negeli sela mao. ⁶ Eno abagi me eno beba asali goli, eno maiabo nai menio,’ waibao. ⁷ Te be tomode bidibo bidi naga abagigo po wei ponoyu, te po waibao, ‘Ena hodoligio. Be tuş polo paişai dao. Ena me, ena wai me te pibo bedugude ugwa banuama paişai dao. Ena hodaluama, nage eno magi nai me magobeo,’ te po waibao. Megi da, magi yaliwe? ⁸ Eno dagebolo obe dao, aga naga abagi goli, aga homugo eno magobeo homu yali. Tiali goli, aga abagi hale işanama, hauwa sogo hanaludu geyu bidibaso da, te aga ma hodaluama, te tuabo nai mawaibao. Te po page tama telalubo. ⁹ Godibolo po weyu tama tiao. Nago mu meni ebo nai sainu da, hanaludu bidama, nosali Godigo nagebolo mawaibao. Hauwa sogo gegebu bidibaso da, Godigo nagebolo ola mawaibao. Be tuş nogogo begobego udu bidibaso da, ta nagebolo dala munaibao. ¹⁰ Magi baso meni. Tigidali bidigo gedu haluasa po God dali hanalu wabo bidi dabe, augwaligo te nai saibao. Te nai gegebo şe ebo bidi, agai te nai sueibao. Tama te be tuş elebo bidi, teda Godigo te bidibolo tuş dalobo dao,” Jisasgo augwalibolo te po wai.

¹¹ Te Godibolo po wabode, Jisas agai augwalibolo te po me wali, “Dage meba duga ogwago şuşu tuainu hanalu badi yaide, dwai hasamani mawaibawe? Menio. ¹² Ba ge tuainu hanalu badi yaide, bidi gaşu kelebo nai hwaş mawaibawe? Menio. ¹³ Dage dwai dwai şe ebo bidi dabe goli, duga wai dabebolo dwagi yai nai mabo dao. Dagalude bidibo Aya me aga Dwagi Yai Mabo Bidi sainu hanalubo bidibolo mu mawaibao. Tama agai te dwagi yai nai mabo kolesagago dagego mabo kolesaga aiyaba mu elaluibao,” Jisasgo te po wali.

Augwaligo po weyu, Jisasgo te Belsebul dali şe ebo da po wali
(*Mat 12:22-30; Mak 3:20-27*)

¹⁴ Me sogo Jisasgo te po wasiabo dwai noma haubo bidi sela şadubadi, te dwai noma haubo bidigo te bidi tagala palobadi, te bidigo nosali po ma wabo gagalali. Tama te we bidi dabego te şe ebo sulama, noma mu salio. ¹⁵ Tiali goli, mebago ma “Te dwai noma tobolu bidi Belsebulgo bomu menama, te dwai noma te sela şabo dao,” wali.

¹⁶ Te bidi mebago Jisas tola sabo bono gaga muyu te aga habela palomainu, te po wali, “Godigo bomu nagebolo mani dago sumainu wida, te nago da noma sabo bomai şe me deli ela suo,” te po wali. ¹⁷ Tiali goli, Jisasgo augwaligo ebo homu koneama, te po wali, “Te deli bulu tş kantri pedai bidi hani si ma bugulama, te boi hwıbaso da, teda polo tama te bulu tş pedai dolaibao. Ma, te deli ayago togwali hani sibi tomode bugulama digi hwıbaso da, teda te deli hani sibi bidibo page dolaibao. ¹⁸ Tama te Satango hani bage si bugulama, hwıgi sogo da, teda magi ilama agai te tobage şe ebo bomogo te nai dabe tonaluđi dawe? Dagego enabolo dwai noma haubo tobolu bidi Belsebulgo te enabolo bomu mawai digi eno te şe ebao, te po dagego obao. ¹⁹ Mu tama ena te Belsebulgo bomu ena dali elalubaso, eno te dwai haubo noma bidi dabe sela şaş bilibao te homu ebaso da, teda dego dage wali pabo hani bage augwali me te tau sabo şe egi dawe? Tiali goli, te duga hani dabego digi te dagebolo te po dolo ola mobaso, te dagego konebao, augwaligo te agai bomogo te şe ebo menio. ²⁰ Te şe ebogo te dagego geda muani şe te ola mobao. Dagego geda mubo po obao. Eno e şe ebo te Godigo bomogo naga te dwai haubo noma bidi dabe sela şaş bilibo dao. Te şe ebogo te Godigo we bidi tonalubo şe dage pageba asai elalubo te ola mobao,” wali.

²¹ Jisasgo te po ma wadolali. “Bomai bidi me deligo aga te boi hwıbo bainat hwş te nai dabe dali te aga bede sisi elalu, aga be tonalubadi yaide, te bede mubo nai dabe bugagia munalubo da. ²² Tiali goli, te boma pai bidi me deli pedelama, te boi sulama te bidi dali hwınama, te bidigo bomu aiyaba elalubaso da, teda te be page bidi aga tobade tişduali te boi hwıbo nai dabe tigidali te bomai bidigo sela pabo dao. Tama te be page bidigo polobadu wi sali nai te bomai bidigo ma selama, tama dobabo dao. ²³ Bidi mebago ena dali homu muişabo bidi da, te bidigo ena dali te boi bidi tiwai te ebao. Ena sipsip tonalubo tau sişabo bidi da, te agai eno sipsip dabe osalubo bidi tiwai eyu te ebao,” Jisasgo te po wali.

Dwai noma ma geasa asobo po
(*Mat 12:43-45*)

²⁴ Jisasgo te po wabo ma gagalali, “Te dwai nomago bidi me taga pelama, wa pai buluba toma nabo pesage gegegi pobao. Tiwai pesage me susişbaso da, aga homugo tama te ebao, ‘Ena taga soali beba ma geasa paibao.’ ²⁵ Tama tibaso, bugagia ma dodolama, pobebe bage meni yai beba ma pabo aş te bidi pageba peyu te ebo dao. ²⁶ Tama ma pelama, te 7 te tama dwai haubo noma bidi dabe agai odasa asobo da. Tama te gasa dwai noma haubo bidi dabego dwai dwai şe ebo kolesaga te ebogo te hasia dwai mobo haubogo ebo dwai kolesaga aiyaba elalubo dao. Augwali asama, aga dali te bidi ma te tuagasobao.

Tama tibaso, polobadu yali şe tagalama, ugwanu mu te egi pobao,” Jisasgo te po wali.

²⁷ Te Jisasgo te genuai we bidi hani tomode te po dagayu, te po obadi yaide, te we me deli augwali tomode bididuali wego te po dağa olama, te tiwai po wali, “Nage ame nenama negali we da, bugai homu ebadi bogo dao,” te po wali. ²⁸ Tiali goli, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Te mu dao. Tiali goli, Godigo po odama, wali pabo we bidi augwali dwagi yai homu mu ebadi bogo dao,” wali.

Bidi mebago Jisasbolo bomai şe yao po wali
(Mat 12:38-42)

²⁹ Te we bidi umabo Jisas odoga sagasobaso, agai te po wali, “Dage megi e sogo bidalubo hani we bidi dabe da, te dwai mu da. Dagego enabolo te ‘Godigo bomode te bomai şe ebao te koneainogo te şe ola mao,’ po wabo yabao. Tiali goli, dagego te bomai şe yabo daği tiwai ilibo dagego me sugobeo. Menio. Te Godigo te profet bidi Jonabolo polobadu yaligia enabolo me te şe ebo dagego sueibao. ³⁰ Polobadu Godigo po ola mabo bidi Jona aga isali tiwai. Tama ma hodolama, agai Godigo po te moni hanu te be nani nogi Ninive tede bidali we bidibolo Godigo po pusigi pali. Tama te tiwai ena te Godigo Bidi Mu te dage megi bidibo bagebalo pedelaibao. ³¹ Te Godigo te we bidi augwali po tu ilabo daği ilali side, te e tq pedai saut badu bidali genuai nogi yai we kwin agai te megi e sogo bidalubo we bidi dabego dwai şe yali po hania hanilama pusaibao. Magi baso meni. Te kwin we bogo badu mu bidali goli, te aga polobadu te Juda dabego king bidi nogi Solomongo dwagi yai kolesaga ebo po odai hagede, digibulu buludu genuai bulu tonalubo we asai dao. Tiali goli, eno Solomon aiyaba elalualio. Eno nogigo me agai nogi aiyaba elaluali goli, dagego eno po odobe dao. Tama dagego eno po odışabaso, te Godigo te we bidi po tu ebo sogo te genuai wego ‘Dagego te dwai şe te yaliao’ po waibao. * ³² Polobadu Godigo po pusa mabo bidi nogi Jona agai te Ninive we bidibolo Godigo po pusa mobadi yaide, augwaligo odama, dwai dwai şe tagalai dao. Tama eno Jona aiyaba elaluali goli, dagego eno po odobe dao. Nosali Godigo we bidi po tu ela mabo sogo te Ninive we bidigo dagebolo ‘Dwai şe dagego te yaliao’ po waibao,” Jisasgo te po wali.

Sole poba elasa soali po
(Mat 5:15–6:22-23)

³³ Jisasgo te po ma wadolama weyu te po wali, “Te bidi dabego te lam sole udulama, te be dedageba aiya muyu, ma te baket me deli tomoba dualogobeo. Menio. Te tebol daiba ugadu munama, tama te be tomoba asobo bidi dabego te sole sumainu, sole mubo tebol daiba mubo dao. ³⁴ Naga tigigo sole te naga gedu da. Naga gedugo be ula bugagia suyu, naga homu kolesaga dwagi yai yaibao. Tiali goli, naga gedu doyu da, teda nago homu kolesaga me te be hulua selama dwaibao. ³⁵ Naga tolalubo sole ula sula sidali weyu, bugagia tonalu dua yao. Tiyu nagede te elalubo ula te be hulua sai pedelabuo. ³⁶ Te naga tigide tigidalide te genuai ula usu nai eladu da, te me badu hulua sisama, te naga tigi tigidalide ula naga usu nai elaluaibao, te lam sole ula elalubogia yaibao,” Jisasgo te po wali.

* **11:31:** 1 Kin 10:1-10; 2 Sto 9:1-12

Jisasgo Farisi sibi dali Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi dabe dali augwaligo dwai şe ebo wali

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Te Jisasgo te po silama, Farisi bidi mego agai beba aga dali nai tuagasao wali. Tama tibaso, Jisas te be tomoba pelama, nai tuainu dugulaluali. ³⁸ Jisas agai te Farisi dabego nogo weş telabo şe wali pişama, nai polo tubaso, te Farisi bidi noma sai. ³⁹ Tama Genuai Bidigo te po wali, "Dage Farisi dabego te kap dabe me, pou dabe me te eda badu bulu badu meda elalubaso, te bugagia dua digi me te aide telabo dao. Tiali goli, dagego homude dwai şe yabo konealubao, gasa bidigo nai sulama, eno somainawe homu ebo bage dao. Tama te ebogo homu dwai dao ola mabo dao. ⁴⁰ Dage da, te mu umawai bage te yabao. Te nai dabe bulu badu nigali Godigo te nai dabe tomo badu me nigibe homu eba, agawe? ⁴¹ Tiali goli, te duga munalubo pou dabe, kap dabe tomode munalubo nai dabe te nai meni yai bidi dabebolo menama, dagego te tiwai kolesaga eyu da, te dage magi dwai meda meni yai wiegi yai mu ma yaibao. ⁴² Dage Farisi dabego duga gide ebo yalawai nai dwasianunu selama, Godibolo mabo dao. Te tama şe da dagego ebadi goli, te dagego doloba pai kolesaga ebo tagalu, te şeş şe we bidi tau sabo menio, me dagego te God godolo mu ebo kolesaga ebo menio. Te tama tebo şe ebogo dage dene genuai mu saibao," wali.

⁴³ "Dage Farisi dabe, dage dua dao. Te dage te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba pelama, te nogi elalubo bidi duayabo pesageba dugawai homu ebo dao. Me ma, we bidigo maketde dage sulama, genuai bidi dao omaina homu ebo dao. Tama te ebogo dage dene genuai mu saibao. ⁴⁴ Dage dua tama dao. Dage da, te isai bidi te gu pagede pubulai madi elalubo te konesiama, te bidi dabe te daide ugadu bilibo tiwai ebo dao. Te dage bulu badu tonobo te wiegi yai da homu ebao. Tiali goli, tomo badu da, dage mu dwaliao. Tama dagego gasa we bidi meda ilibo şe yai dao. Te şe ebogo nosali dage dene geswai saibao," Jisasgo te po wali.

⁴⁵ Te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi mego agabolo te po wali, "Po ola mabo bidi, nago te tama po wabogo te dago nogi me dolobao." ⁴⁶ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, "Dage te bomo yai po ola mabo bidi dabe me nosali dene genuai saibao. Dagego gasa we bidi tudiba şeş yai walu mu te abilibo aş te ebao. Tiali goli duga nogo dwasianu debalama, tau sabe dao. ⁴⁷⁻⁴⁸ Polobadu duga nõşo God aga po pusa momainu tagala palali profet bidi dabe ela muai dao. Tama dagego te pubulali madigi gu page ma aulubao. Tama te ebogo dage nosali genuai dene saibao. ⁴⁹ Tama tibaso, Godigo dwagi yai kolesagago te po polobadu wai dao, "Te eno po pusa maiabo profet bidi dabe me, te eno po pusigi pomainu tagala palobo te aposel bidi dabe me, te eno augwalibolo tagala palaibao. Tama telama, augwaligo te bidi dabe me badu elu, me badu olo sesanama, osogo elaibao," te po wai dao. ⁵⁰ Tama tibaso, megi bidalubo bage te tigidali Godigo po pusa mabo bidi dabebolo polobadu bidali we bidigo yali şe wei siyu, dene saibao. Te Godigo e tş nigali sogo gagalasa asali, te megi e bidibo sogoba usu nagasu, te yali dwai şeş te megi bidalubo we bidi dabede wei ponaiabao. ⁵¹ Polobadu augwaligo te Godigo po pusa mani profet dabe ela muani. Te bidi me nogi Abel elali. Te sogode gagalasa elala asali, te

siminagasu, te bidi Sekaraia ela muani. Te bidi Sekaraia te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, dolalugi pali. Aga te Godibolo nai ula mabo sia nogobo alta pesage pagede bidali. Te habu mu selali pesage si tomo agebelede bidibadi yaide, augwaligo aga ela muani. Te tiali pode eno mu tama obe dao. Te tiali wei siyu megi bidibo we bidi dabe augwali moni dene mu saibao. ⁵² Dage bomo yai po ola mabo bidi dabego te mu po dualigi menigi sogo da, teda te we bidigo bugagia konegi da. Tiali goli, dagego te po dualali. Dagego te po bugagia odisawai, gasa we bidigo odainu sinabadi yaide, dagego augwali togolaliao,” Jisasgo te po wali.

⁵³ Te Jisas te bulu tagalama pobaso, te bomo yai po ola mabo bage me, te Farisi bage me, augwaligo agade dwai homu eyu, te aga nogi dolobo posobo po wabo gagalali. Augwaligo agabolo te haniani po hauwa bage mu hanalu walio. ⁵⁴ Te augwaligo te bidi Jisasgo wabo po me geda mubo wenaga suai hagede, te hanalubo po hauwa bage unula dogia sawanio.

12

Jisasgo dage ugwadu homugo tibo po wabo te Farisi bidi dabe gayayabuo po wali

(Mat 10:26-27)

¹ Te se ebadi yaide, te umabo tausen we bidi Jisas pageba mu odogwa sagaselama, augwa hasi ma agaga bilalubo aq yalio. Tama Jisasgo hasia bolo aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, “Dage te Farisi bage te ugwadu homugo tibo po wabo bidi dabego ebogia yabuo. Dage te tiwai gagaidali weyu, bugagia dilasa bidiqo. Bidi mego bret nigibo sogo, tomoba dwasianu bomonobo nai mubo dao. Tama nosali te bret boma pabo dao. Te Farisi dabego ugwadu homugo po wabo se, te dwai se dage tomoba asiyu da, dage tomode genia paibao, te bret bo dai tiwai yaibao. ² Magi magi nai tigidali mesegaluali, te daiba hania hanilaibao. Tigidali mesegalubo po me konea sialibao. Magi po me dagego hulide wali, te po ulade odaibao. ³ Dage mego te bidi meni yai be tomode bidu, te hulide te oloba pomu po olama dua digi wali po, te bidi mebago te be peduba holama, hai olama waibao,” Jisasgo te po wali.

Bidigo te God delide naga wi yao po wali

(Mat 10:28-31)

⁴ Te Jisasgo po ma wadolama weyu te po wali, “Eno abagi dedeo, eno dagebolo te tiwai po obe dao. Te bidi dabe augwaligo dage te olo tigi busi bulu elebaso, wi elamuo. Te nosali augwaligo magi se me isiyu, te dagego noma bidi me isiligobeo. ⁵ Te eno po hanilama, dage dali obe dao. Te dagego mena bidide wi yaibawe? Te dagego wi yabo bidi dagebolo eno ola mawaibao. Te God dali dagego wi iyao. Te Godigo bidi elama, te noma bidi dali siaba sabo bomo agai usu yaibao. Eno mu tama dagebolo obe dao. God dali naga wi iyao,” wali.

⁶ “Te dagego koneiqo, te dwasianu a naga banu dabe te bidi dabego te nogeai mone ge 2 toea sigo te banu sabo meniwe? Tiali goli, Godigo te tiwai dwasianu banu deli me te homu kone me gegeda palogobeo. ⁷ Tama te ba dabe diluai bage meni goli, Godigo augwali konealubo dao. Te dage bidi dabe da, te genuai diluai bage dao. Godigo duga tobolu nisi dabe tigidali nedama, konea silai elalubo dao. Tama tibaso,

God agai dage bugagia tonalubaso, dage gasa bidide wi egimio,” Jisasgo te po wali.

*Dago bidi sabode Jisasgo nogi wabo hale egio
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Jisasgo te po ma wadolali, “Eno dagebolo obe dao. Bidi sabode bidibadi ‘Ao, ena da te Jisas wali pabo bidi dao’ wabo bidi, te bidi Godigo Bidi Mu eno dagalude Godigo ensel dabe sabode eno te po waibao, ‘Ao, te bidi ena wali asobo bidi dao.’ ⁹ Tialima, bidi sabode ‘Woo, ena Jisas wali pabo bidi menio’ wabo bidi, te Godigo tagala palai bidi eno me dagalude Godigo ensel dabe sabode eno te bidide ‘Woo, te ena wali asobo bidi menio,’ waibao. ¹⁰ Bidi mego Godigo Bidi Mu dali dwai posobo po obaso da, Godigo te bidigo dwai posobo po wali te agai homu kone isiayu gegeda palu tagalubo usu yaibao. Tialima, bidi mego Godigo Dwagi Yai Mobo Bidide dwai posobo po obaso da, Godigo te dwai po wali sela şabo usu egobeo. ¹¹ Dagego Godigo po pusubaso, augwaligo dage te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba odasa selama, po tų ela mawainu eyu, ma te gavman tobolu bidigo gesabidide me po tų ela mawainu ebaso da, eno mena po obaso, te ena sana pabo po wagowe te homu eyu, te nago moni homu egimio. Magi baso menio. ¹² Te sogo tama te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo nago wabo po ola mawaibao, te nage tau sai hagede tiaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te nai doado bage hauwa munalubo te umawai bidibolo po digi po elasa soali po wali

¹³ Te bidi sabode bidi mego te po wali, “Po ola mabo bidi, eno amabolo dena aya isu dabolo taga pali nai duga si te doado bage buga siao po wao.” ¹⁴ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Bidi mego te nai bugulabo bomu enabolo mabe, te nai bugulabo eno usu egobeo. Te eno şe menio.” ¹⁵ Te we bidi dabebolo agai te po wali, “Dua dao, duga tobage nai yogo idali weyu. Nai hauwa mu mubo te bidi geswai bidibo menio. Nai hauwa mu mubo te bidi te aga bidibo ula sabo te usu menio,” wali.

¹⁶ Te Jisasgo te po digi po pusali, “Nai hauwa mubo bidi mego tųde nai bugagia holama hauwa walobo gi me deli elaluali. ¹⁷ Aga homude te po wabo gagalali, ‘Ena gide holali nai muabo pesage dabe usu egobeo. Eno magi yagawe? ¹⁸ Eno te ebaso,’ agai te po weyu, aga homugo tiali, ‘Eno gide ebo nai me, olo dwagi yai nai me muai hagede te eno hasia nai mudali be dabe huginama, genuai be ma şe yaibao,’ te homu yai. ¹⁹ ‘Ena digi enabolo ma te po waibao, “Kisu bidi dao, ena homugo mu tuali, te nai dabe kibu be hauwade şe ela pali nai munalubao. Te tiali ena şe ebo tagalama, nai tuyu, aı tuyu, elama, bugai homu eyu bidao.” Eno te po enabolo ma waibao,’ agai te homu yai. ²⁰ Tiali goli, Godigo te bidibolo te po wali, ‘Nage da, mu umawai bidi dao. Megi hulide tama nage isaibao. Nage isaide, mena bidigo naga tobade yogwaluali nai dabe tigidali saibawe?’” Jisasgo te po wali. ²¹ Jisasgo te po silu, te po wali, “Te da e tųde bidi dabego augwa tobade nai umabo selama, sabobo aų te ebaso. Tiali goli, Godigo gedude augwali te magi nai meni yai bidi bidaibao. Te nai dabe agade me elalugobeo,” Jisasgo te po wali.

*Godiba homu tialubo kolesaga po wali**(Mat 6:25-34)*

²² Jisasgo aga wali bilibo bage dabebolo te po wali, “Tama tibaso, eno dagebolo te tama po obao, dagego te po begelama pusali pode te homu hauwa elama, te tigi tau sabo nai tulama bidabo te naiba homu dogia pigio, “Te mena nai tugowe?” Te dagego tigi tau sabo seđe homu hauwa dogia pelama, te po wagio, “Te dago mena ugwa dabe gudugowe?” te homu me dogia pigio. ²³ Tubo nai da, seđe menio. Tialima, bidi bidibo ula elalubode te seđe elalubao. Gudabo ugwa dabede da, seđe menio. Tialima, duga bidibo tigi elalubo da, te seđe te ebao. ²⁴ Te ba dabe suo. Augwaligo nai me bulama, nogogo sabe dao. Augwa tubo nai muabo be me meni dao. Tialima, Godigo augwali gesebo dao. Ba dabe da seđe menio. Dage bidi da, seđe ebaso, Godigo tubo nai mawaibao. ²⁵ Dage bidi mego moni homu ela pabogo aga isabo bodolu didigili pabo usu egowe? Menio. Dagego te tama homu eyu da bugagia bidada piduaiba te homu ebo usu egobeo. ²⁶ Te dagego te tama tiwai dwasianu seđu me yabo usu isabaso da, teda magi baso dagego te gasa me me naide moni homu ebawe? ²⁷ Te bulu wel noswai duduli walobo dagego suiđu. Augwaligo se dene bomo elama, augwa au ebo menio. Augwaligo te ugwa dabe me nigibeo. Tiali goli, te eno dagebolo obe dao. Te polobadu bidali king bidi nogi Solomongo te nai hauwa mu muani bidi agai aga tigide me te ugwa wiegi wiegi yai au yali goli, te e noswai dabe duduligo yali augo te Solomongo au yali aiyaba elaluali. * ²⁸ Te noswai dabe Godigo aulubo dao. Te noswai dabe megi tama elalubo nago suali goli, te do da sasia pelama, te bidi dabego togolama, isiba ulaibao. Te olo noswai tiwai da, te Godigo aulubo da. Dage we bidi dabego homu dwasianu mu Godiba te begi pobao. God agai dagebolo ugwa maiabogo te noswai aulubo aiyaba elaluaibao. ²⁹ Te dagego moni homu elama, te da tuabo mena nai dabe tueibawe, ma dago te mena ađi dabe tugowe, te homu ebo dao. Dagego te tama homu elama, te nai gegegimio. ³⁰ Te God wali pisabo te tđe we bidi hani dabe tigidaligo te tama tebo moni homu elama, tigidali sogo gegebo dao. Dagego homugo tuabo homu ebo nai da, te duga Ayago agai dage maiabo homu konealubao. ³¹ Te nai dabe gegegebo tagalama, Godigo we bidi tonalubo se wali bugagia pobaso da, ta nago homugo tubo nai me, ugwa me God agai mawaibao,” Jisasgo te po wali.

³² Jisasgo po ma wadolama, “Te dage ena dali bilibo bidi dabe, dage te dwasianu hani sipsip tiwai dao. Te dage wi egimio. Magi baso meni. Duga Ayago dagebolo po weyu, te aga dagego king bidibao po olama, Godigo dagebolo te we bidi tonalubo se mawainu, dwagi yai homu elalubao. ³³ Duga munalubo nai dabe tigidali gasa bidibolo menama, mone ge selama, nai meni yai we bidibolo maiđu. Dagego tama tiyu da, ta duga wiegi yai nai dabe dagalude muiđu. Tama tede te nai me dologobeo, bidi mego wi sogobeo, mano dabego me tugobeo. ³⁴ Duga homu me duga te wiegi yai nai dabe munalubo digi elaluaibao,” Jisasgo te po wali.

Te wiegi yai se ebo bidi dabe dabego sisi elalubo po

³⁵ Jisasgo te po wali, “Magi magi nai asobo tonalu, sisi elaluo. Duga ugwa dabe hagana selama, te kukulu dađu walama, te lam sole

* 12:27: 1 Kin 10:4-7; 2 Sto 9:3-6

udulama tolalu, sisi elaluiąo. ³⁶ Şe ebo bidi dabego augwa genuai bidi we kebo digi pai asobo tonaluali yaligia iyąo. Te genuai bidi sabalu, tuąa bego bego wabo si, polo tama tu dawai dao. ³⁷ Te genuai bidi asu suagasali, te şe ebo bidi dabe te godege pişama, te gedu dila pai bomonama bididubadi yaide, augwa genuai bidigo suagasobaso da, teda te şe ebo bidi dabe da dwagi yai homu pemene mu yaibao. Eno dagebolo obe dao, te genuai bidi agai digi te şe ebo bidi dabego şe ebogia, aga ugwa haganama, te kukulu daų walama, ‘Dage dua yao’ olama, tubo nai augwalibolo mawaibao. ³⁸ Te genuai bidi huli tomode me, ma be posabo magade te ba gogolo po hasia sogo obadi me, te aga asabo konesiąbaso, te augwali sisi elasa bidibadi yaide, aga te huli tomode me, ma be posabo magade me aga asobo si, te augwali dwagi yai pemene mu yaibao. Tama te po konealu iyąo. ³⁹ Dagego te şe homu kone palao. Te be page bidigo te nai wi sabo bidi te mena sogo asobo te konegi sogo da, te da tonalubadi, te nai wi sabo bidi aga be aluama, te be tomoba asobo sulama gogolama tagaligi menio. Te tonalubadi ebaso, te nai wi sagasigi menio. ⁴⁰ Ena da Godigo Bidi Mu dao. Dagego ena ma asabo bodolu konesiąbaso da, dage me olo sisi tama elalu yao,” Jisasgo te po wali.

Genuai Bidigo homu tialubo wiegi yai şe bidi ma homu tiąlusiąbo dwai şe bidi te po olama wali

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Te Pitago Jisasbolo hanalu te po wali, “Genuai Bidi, nago te wali po digi po dabolo naga obawe, ma tigidali bagego me odomainu waliwe?” te hanalubo po tama Pitago wali. ⁴² Tama Genuai Bidigo wei ponoyu, te po wali, “Te eno te kolesaga elama, dwagi yai şe ebo bidibolo obao. Aga genuai bidigo te bidi te şe tigidali tonaluabo genuai bidi me ma nigilaibao. Te bidi te gasa şe ebo we bidi dabe nai dobayabo sogo dobayabo genuai bidi me nigilaibao. ⁴³ Te şe ebo bidigo aga genuai bidigo mani şe idubadi yaide, aga genuai bidigo ma suagasobaso, te şe ebo bidi dwagi yai homu mu yaibao. ⁴⁴ Eno dagebolo mu tama obe dao, te genuai bidigo aga te şe bugagia ebo bidi genuai bidi agai nai dabe tonaluabo bidi nigilaibao. ⁴⁵ Tialima, te şe ebo bidigo aga homude te tama homu yali, ‘Eno genuai bidi polobadu pai goli, gesege ebo’ olama, agai te gasa şe ebo bidi dabe me, gasa şe ebo we dabe me elu yali, tama agai nai hauwa tubadi, te bomai aų me hauwa tuyu elama, te aga tobolu geų elama, te esela pai bidi tiwai eyu, te tama şe idubadi da, ⁴⁶ me sogo te şe ebo bidi agai gegeda pelama, te agai konesiąbo sogo me, te genuai bidi asama, te genuai bidigo te şe ebo bidi hwągo todogolama, denelege milama, muaibao. Tama agai te bidi te po odisąbo bidigo pesageba muaiba.”

⁴⁷ “Te şe ebo bidi me aga genuai bidigo şe ya po wai goli, sisi elama, ya wali şe isąwai bidi, te genuai bidigo te şe bidi biągo dwaigila mu elaibao. ⁴⁸ Me ma, gasa şe ebo bidibolo aga genuai bidigo ya wali şe agai bugagia konesiąnama, aga te biągo elabo homu yabo şeąba usu nama ebaso da, teda te şe ebo bidi te biągo te yalawagia dua digi elaibao. Te genuai nai mu sali bidigo te genuai nai wei ma ponabo şe yabo te elalubao,” Jisasgo te po wali. “Te we bidi augwaligo nai hauwa te bidi me deli te bidigo nogoba muaeibasos da, teda augwaligo te bidibolo te genuai nai mu wei ponabo te genuai te elalubao,” Jisasgo te po wali

We bidi bugulubo bidi Jisas dao

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Te Jisago po ma wadolali, “E tba sia nogagasu, ena asai dao. Tiabo homu eno polobadu yai dao. ⁵⁰ Baptais sabode te ago eno tigi siminibo tiwai, te nosali dene me eno tigi siminaibao. Eno baptais sabo gilama te ena dene sabo s elalubao. Te dene siminasabadi yaide, ena dwai homu mu ebao. ⁵¹ Dagego homugo eno e tba te tigidali we bidi dwagi yai homu ilagasali waliwe? Dagebolo eno mu po obao, te menio. Eno da te we bidi bugulagasu ena asai dao. ⁵² Tama we bidi bugulama, te tiwai me badu e badu bidaibao, me badu u badu bidaibao. Megi da elama, deli bede a naga bidai yabaso da, bugulama, selago te me si dali boi bidi eyu, te me sigo te me sela bage dali boi bidi eyu yaibao. Aya dabego augwa ogwa dali dwai homu eyu yaibao. ⁵³ Ogwa dabego me augwa aya dali dwai homu yaibao. Ida dabego me augwa wegi dali dwai homu yaibao. Wegi dabego me augwa ida dali dwai homu yaibao. Ida dabego me augwa ogwago we dali dwai homu yaibao. Tama ogwago we dabego me augwa auwa dali dwai homu yaibao,” Jisago te po wali.

Jisago te po weyu, te megı pedalubo s bodolu page koneao po wali
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Jisago te we bidi dabebolo te po wali, “Sia ge pabo badu dagalu sisili ela sobaso da, ‘Tulubage tulaibao,’ dagego te po polo wabo da, tama nosali tulubage tulubo dao. ⁵⁵ Tama me badu habu badu wali asobaso da, ‘Teda te giliga nanobo moni posolo yaibao,’ duga tama wabo dao. Tama moni posolo ebo dao. ⁵⁶ Dage ugwadu homugo po wabo mu umawai bage mu dao. Duga tgo me dagalugo me ebo s sulama, konebo goli dao. Magı baso megı e ebo s page dagego konebewe?” Jisago te po wali.

Nage po t ilibo bidi dali polo po dodolao wali
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ Jisago te po ma wadolali, “Magı baso dagego te mena kolesaga te doloba pai te dwagi yai kolesaga dawı, te homu elama dagalobo meniwe? ⁵⁸ Bidi mego nago dwai s yali olama, nage po t ebo pesageba odasa pobadi yaide, te bidi dali dage si te sunumidu pobadi yaide te po t bugagia dodolao. Meni baso da, nage po t ebo bidi pageba kekasa pelama, te bidigo nage enesigi bidigo nogoba muaibao. Augwaligo nage kalabuside muaibao. ⁵⁹ Eno nagebolo te po dolo mu tama obe dao, te po t abelisabaso, nage kalabusı bedı bidıubadı yaide, te nageba da ilalı monego nage te kalabusı bedı abelama simanısıabadı yaide, nage munu me te bulu di soagobeo,” Jisago te po wali.

13

¹ Te Jisas agai po obadı yaide, hasia asısawai we bidi me pageba asalı. Tama augwaligo Jisasbolo te po wali, “Te Galılı t we bidi me badu augwa sipsip kibu ela munama, Godıbolo ofa olo mobadı yaide, tama te moni gavman tobolu bidi nogı Pailat agai po olama, gasa bidi dabego te we bidi ela muai. Tama ela munama, agai augwaligo kaneme me, te sipsip kibu kaneme me sı talualı, tamadı,” augwaligo te po wali.
² Tama te po odama, Jisago augwalıbolo te po wei ponanı, “Te Galılı

tq we bidi augwali te tiwai isibaso, tama dagego homu augwaligo yali dwai şe te gasa Galili tqde bidibo we bidigo yali dwai şe aiyaba elaluali, dagego te homu ebawo? Te tebeo. ³ Eno dolo dagebolo obao, duga dwai şe ebo kolesaga tagalasişbaso, teda dage me isaibao.”

⁴ “Te bulu nogi Siloam, tede moni bobobage sigi be degasa pai. Tama te sigi be degeyu yaide, we bidi hauwa te 18 elalio, augwali mu isali. Te be degali po dagego polo odali. Tama dagego e homu yali bogo, te Jerusalem be nani we bidi me badu augwaligo dwai şe dwasianu yali, tialima te sigi be degeyu elali we bidi augwali dwai dwai şe mu yali. Dagego te homu yali bogo. Te tebeo. ⁵ Eno dagebolo e po obao, duga dwai şe ebo kolesaga tagalasişbaso, teda dage me isaibao,” Jisago te po wali.

Jisago nedu duba po digi po begelama pusali

⁶ Te po olama, Jisago augwalibolo e po digi po pusali. Agai te po wali, “Bidi mego agai wain gide ni haga elaluali. Tama nosali te bidigo te ni du walaliwe naga suagasali. Tialima, haga du walobeo. ⁷ Du walasişbaso, agai te gi şe ebo bidibolo te po wali, ‘Edao. Kibu be selade ena e haga du suagasidu geani. Tiali goli, du walobeo. E ni gelao. E nigo te tq ili magi baso olo sabo dawo?’ ⁸ Tama olama, te gi şe ebo bidigo te po wei ponani, ‘Genuai bidi, meo, e ni haga elalumainao. Kibu be delide elalumainu yaibao. Te kibu be tomode eno e ni haga pagede tq diganama, te tq ili mabo nai munama, tama taga paibao. ⁹ Tama nosali, du walobaso, usu da. Tiali goli e ni haga walasişbaso, eno gelaibao,’ te gi şe ebo bidigo te po wali,” Jisago te po wai.

Te Sabat sogode Jisago te tudi basia sali we usu ma ilalio

¹⁰ Te Sabat sogo mede Jisas te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tomoba pelama, te we bidi dabebolo Godigo po ola mani. ¹¹ Tama agai wabo po odali we bidi bidali tomode te tudi basia sali we bidali. Te dwai kauwa bidi mego te we daş olama, te dwai gasi te we tigide munama elalubadi, tama te kibu be hauwa 18 te tama kibu bede te we tudi basia selama elaluali, te aga bugagia dolo ma dolalugobeo. ¹² Tama Jisago te we sulama, agai te webolo i dwasianu weyu, asao wali. Tama te we asobo si da, Jisago te po wali, “We, nagede te elalubo gasi te silali dao, nage olo bidao,” wali. ¹³ Te Jisas agai nogo si te tudi basia selama te suşalı sali wego tigide mubaso, tama polo tama te we tudi debela palu bugagia dolugualio. Tama te wego Godigo nogi ugaba sali.

¹⁴ Te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tobolu bidi agai şeşe yali, Jisago te gasi yai we Sabat sogode dwagi yai ma ilalide. Tama tibaso, te tobolu bidigo te we bidibolo te po wali, “Nogo a naga bidama, e badu nogo deli sogo dago şe ebo usu da. Tama te sogode e bidigo pageba asişo, agai dagego gasi sia somainu. Tialima, Sabat sogode asigimio,” wali.

¹⁵ Te Genuai Bidi Jisago te tobolu bidibolo te po wei ponani, “Dage magi ebo bidi dawo? Dagego po mobo mabo da, tiali goli duga po mobo mabo te dagego tibo po dali weyu, te wabo po wali pabo meni. Te dagego wabo po me te ebo kolesaga me deli tigi tiwai si me elalubeo. Te Sabat sogode, dage tigidaligo te duga kibu hos me, te kau kibu me muani madi pelama, te weş tumainu, te duga augwali muani pesage tagalama, te weşba odasa pabo da, te Sabat sogode tiaibao. Tama te şe

ebo si, dage moni homu ebo meni dao. ¹⁶ Me ma, e we da, te polobadu genuai bidi Abrahamo hani we da. Tama e we te dwai kauwa bidi Satango daŋu wali, kibu be hauwa 18 bidali. Eno e we tau salio, e we bugagia sese bidimainu sana palalio. Dwagi yai se yalio. Eno dwai se ebeo. Dagego homugo te eno dwai se yalio, te homu ebawe? Te menio,” Jisasgo te po wali. ¹⁷ Tama Jisasgo wali wei ponani po te boi bidi dabe kone palama, tama augwaligo geda muani po me koneama, augwali hale yali. Tiali goli, te we bidi tigidali augwaligo Jisasgo bomai se yali sulama, augwaligo dwagi yai homu mu yali.

*Tube nai ge mastet dwasianunu tede te po digi po begelama wali
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Te Jisasgo te we bidibolo e nai mastetde po digi po weyu, te po wali, “Te Godigo we bidi tonalubo se, te magi se tiwai dawe? Mena se agai ebo se tiwai dawe? ¹⁹ Godigo we bidi tonalubo se te tubo nai nogi mastet ge tiwai dao. Te mastet ge da, te kementi ge sabi si dao, dwasianunu mu dao. Tama bidi mego te mastet ge selama, agai gide tela yali. Tama te nai wai tedelama, te koliali. Koliama, te genuai holama, te ni tiwai pedelali. Tama te ba dabe augwa be te ni nologode se yani,” Jisasgo te po wali.

*Jisasgo te bret bo dabode po digi po elasa pusali po
(Mat 13:33)*

²⁰ Te Jisasgo po wadolama weyu, te po ma hanalu wali, “Te Godigo we bidi tonalubo se te mena se tiwai dawe? ²¹ Godigo we bidi tonalubo se te tubo nai nogi bret bo dabo nai yis tiwai da. We mego te yis selama, tama tubo plaua hauwa selama, te yis dali plaua dali si taluali. Tama taluama, te plaua tigidali bo dalio,” Jisasgo te po wali.

*Jisasgo te po weyu, dage te dwasianu sunumi tomoba paibao po wali
(Mat 7:13-14, 21-23)*

²² Te Jisas te Jerusalem be naniba pabo ma gagalali. Tama peyu, tomode dwasianu be nani dabeba saboloyu, tama agai te we bidi dabebolo Godigo po ola mani. ²³ Tama ebadi yaide, bidi mego aga hanalu wali, “Genuai Bidi, te Godigo ma sabo we bidi nisu nagawe? Hauwa ma sogowe? Deli deli ma sogowe?” wali. ²⁴ Te Jisasgo te we bidibolo te po wali, “Te be tu dwasianu goli, dage bomo elama, te sunumi tomoba piqo. Magi baso meni. Eno dagebolo obao. We bidi hauwa Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pai hagede, ebadi, tiali goli te augwali usu egobeo. ²⁵ Tama te be page bidi hodaluama, te be sunumi palia sai madigi, tama dage te be mesalode bulu badu dolalubadi, dagego te be sunumiba bego bego wabo gagalama eyu, te po waibao, ‘Genuai Bidi, tu dayao, da tomoba asaio.’ Tiali goli, agai dagebolo te po wei ponai, ‘Dage menadu asaiwe, eno konebeo. Dage eno konebeo.’ ²⁶ Tama te sogo dagego e po wabo gagaibao, ‘Woo, dago nage dali nai tuyu, we tuyu yali. Nago dago be nanide da po ola mani,’ waibao. ²⁷ Tiali goli, te be page bidigo dagebolo te po waibao, ‘Eno dagebolo obao, dage menadu asaiwe, eno konebeo. Dage piqo, dage tigidali dwai dwai se ebo bage, dage enade gedao,’ waibao ²⁸ Tama olama, dage tede bidiyu, te polobadu bidali bidi dabe te Abraham me, Aisak me, Jekop me, te Godigo po ola mabo profet bidi dabe me, augwali tigidali Godigo we bidi tonalubo madigi

tomode bidibo dagego sueibao. Tiali goli, dage te bulu badu bidaibao. Dage bulu badu bidibaso, dage hwa waibao, duga kele gaugo ma halua tueibao, te duga sebe ebaso tieibao. ²⁹ Tama we bidi augwali te giliga asobo badu me, te giliga dega sabo badu me, te not bogo badu me, te saut bogo badu me, te tigidali bulu badu we bidi augwali deliba aselama, Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pelama, nai tueibao. ³⁰ Suao. Me badu bidi megı te nosali sabı badu mu bidali bidi dabe da, te polasa pabo bidi yaibao. Me ma, megı me badu polasa pabo bidi goli, nosali te menio, te nosali tudi badu bidibo bage yaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te Jerusalemde bidali we bidi godolo mu yali
(Mat 23:37-39)

³¹ Te Jisasgo te we bidi dabebolo te po obadi yaide, te Farisi sibi bidi me badu aga pageba asaı. Tama augwaligo agabolo te po wali, “Te genuai gavman bidi nogı Herot agai nage isilai hagede homu ebao. Tama tibaso, nage e bulu taga pelama, pao,” te Farisi bidi dabe augwaligo te po wali.

³² Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Dage pelama, te bidi muma sabo te dwai uni yowi tiwai bidi Herot pageba pao, agabolo te po wao, ‘Edao, eno te dwai kauwa bidi sela sayu, te gası yai we bidi dwagi yai ma ilibao, megı me, do me, te se yaibao. Tama duba eno se siminaibao.’ Agabolo te po wao. ³³ Tiali goli, eno pabo tu megı me, do me, duba me ena wali paibao. Magı baso meni. Godigo po ola mabo bidi me deli te gasa bulude isibaso da, te dwali. Tede isilamuo. Jerusalemde isigi sogo da, teda usu igı da. ³⁴ Aua, dage Jerusalem bage dao. God agai po ola mabo bidi dabe dageba tagala palali. Tialima, dagego augwali ela muani, te masigi dabe sayu, eleyu yali. Tama hauwa sogo eno homugo eno dage deliba sisinai hagede, pagia somainu, te ba kakaruk kimi aga gou dabe bogo dologode munama, bogogo bea sabo aq tiwai. Tiali goli dagego hagelabo wali. ³⁵ Edao! Megı dagego bidibo be nani Godigo tagalali, olo elalubao. Tama eno dagebolo obao, nosali dagego ena ma sugobeo. Dagego ena susiama bidu, hauwa sogo sia saibao. Tama sia selama, nosali me dagego ‘Dago te Godigo nogide asobo bidigo nogı ugwaba sao’ wabo sı, teda dagego ena ma sueibao,” Jisasgo te po wali.

14

Jisasgo te tigi bo dabo gası yai bidi dwagi yai ma ilali

¹ Me sogo Sabat Jisas pelama, te Farisi dabe augwa genuai tobolu bidigo beba nai tugi pai. Tama te bidi aga te Farisi sibigo genuai tobolu bidi bidibo dao. Agai bede me te Juda dabego bomo yai po mu koneai bidi dabe me, Farisi sibi dabe me, augwali bidiyu, augwaligo Jisas agai magı se ebo weyu, tonaluali. ² Tama te bede me, nogo saqa tigi bo dae bidi me te Jisas pagede bidali. ³ Jisasgo te bidi sulama, te Juda bagego bomo yai po mu koneai bidi dabe me, te Farisi sibi dabe me, te hanibolo te po hanalu wali, “Te Sabat sogode dago te gası yai bidi dabe usu ma iliyu dodolobo se ebaso da, usu yaibawe?” ⁴ Tiali goli, augwaligo po wei ponebe. Tama Jisasgo te nogo saqa tigi bo dae bidi selama, dodolama, tagala palali. ⁵ Te bidi dodolama, tagala palama, Jisasgo te tonalubo bidi dabebolo te po wali, “Te dage tomode bidi mego ogwa me, kau kibu me we geba te Sabat sogode tulalueibaso, te bidi me agai sulama,

te aga ogwa isidali weyu, polo peyu, saibawe, ma te meniwe? Te kibu kau me, te we geba tulalubaso, page bidigo sulama, te aga pelama, te Sabat sogode agai saibawe?.⁶ Ma, te sogobewe?" wali. Tiali goli, augwaligo agai wali po wei ponogobeo. Augwaligo po me wabeo.

⁷ Te be page bidigo gasa bidi dabebo. Nai tuagasião wai dao. Tama te bidi dabe augwali te be tomoba aselama, augwaligo te nogi elalubo bidi duga yabo madigiba polo pelama, tede bidali. Tama Jisasgo augwaligo te kolesaga ebo sulama, augwalibolo e po digi po wali. Agai te po wali,⁸⁻⁹ "Bidi mego we sabo side, tama augwali nage nai tuagasao wabo side, nage pelama, te nogi elalubo bidi duga yabo madigiba dugwagi pigio. Magi basowe? Nage te nogi elalubo bidi duga yabo madigiba dugwagi pigi sogo da, te be page bidigo te genuai nogi yai bidi i olama, te bidi aselama, be page bidigo nagebolo e duga yabo madigi tagalao, e bidi ede dugwamainao, nage gasa be badu bidigi pao wagi da. Tama agai nagebolo te po wagi sogo da, nage hale eyu, te olo bidi duga yabo madigiba pigi da."¹⁰ Te tiwai egimio. Augwaligo nage i wabo si, olo bidi duga yabo madigiba dugwagi pao. Tama tilama, te be page bidi aselama, sulama, agai nagebolo te po waibao, 'Abagi, nage te nogi elalubo bidi bidibo madigiba asao, tede duga yao.' Te wabo si yaide, te nai tuagasali we bidi tigidaligo gedude nago nogi ugwaba saibao. E po peni e dao.¹¹ Niwai bidi aga nogi ugwaba sobaso da, teda Godigo te bidi nogi aiyaba elaluaibao. Ma, aga nogi ugwaba sisama bidali bidi, Godigo te bidigo nogi ugwa saibao," Jisasgo te po wali.

¹² Te Jisasgo te aga i wali bidibolo te po wali, "Naga nai hauwa te giligade uluyu, ma te piode uluyu elama, te naga abagi dede, ama dede, naga hani bidi me, kisalubo bidi dabe me, augwaligo nai hauwa elalubo bage, te tobage bidi dabe i wagio. Augwaligo nage nosali i olama, wei ponodali weyu, nago augwali i wagio."¹³ Tiali goli, naga nai hauwa nogeainu ebaso, te nai meni yai bidi me, te nogo dwai bidi me, sağa dwai bidi me, gedu widai bidi me, te tobage we bidi i wao.¹⁴ Te tobage we bidi nago i wabo si, Godigo nagebolo dwagi yai se yaibao. Magi baso meni. Augwaligo nage ma wei mabo usu egobeo. Tama te doloba pai we bidi te gu pagede ma hodolobo sogode, Godigo nage ma wei ponaibao," Jisasgo te po wali.

Tubo nai hauwa nogeai po digi po
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Te nai tuabo saide duga yali bidi mego Jisasgo ola mani po odama, te bidigo Jisasbolo te po wali, "Te bidi me Godigo we bidi tonalubo madi tomoba pelama, tede nai tubaso da, teda dwagi yai homu pemene elama, tama bugagia bidada peyu, bidada paibao," wali.¹⁶ Bidi mego te po wali. Tialima, Jisasgo agabolo te po wali, "Te bidi mego tubo nai hauwa selama, nogeaiyu, we bidi hauwabolo agai po ola tolali, 'Eno nai sisi ebo si, dage tuagasião,' te po ola tolali."¹⁷ Tama nosali te tubo nai sisi elama, te bidigo aga se ebo bidi tagala palali, te polobadu i wali we bidibolo e po omainu, 'Megi asião. Te tubo nai sisi ela munama, tue hagede, megi dage asião wali.'¹⁸ Tiali goli, augwali deli deligo ena hagelabo homu eyu, ili po wali. Bidi mego te se ebo bidibolo te po wali, 'Megi tama eno gi tq abelali. Tama te tq megi eno sugi paibao. Nago genuai bidibolo te po wao.'¹⁹ Bidi mego te po wali, 'Eno se ebo kibu kau nogo si megi tama abelali. Tama eno te kibu dabe bomo elama, se

bugagia ebowe weyu, sugi pobao. Nage pelama, nago genuai bidibolo te po pusao. Megi ena asogobeo.’²⁰ Tama bidi mego e po wali, ‘Eno we tamadi k wae dao. Tibaso, ena asogobeo,’ wali.

²¹ Tama tibaso, te s  ebo bidi aga genuai bidi pageba ma pelama, augwaligo wali po pusigi pali. Tama te genuai bidi s be elama, dwai homu yali, te i wali bidi augwalibolo. Aga s  ebo bidibolo te po wali, ‘Polo pao. E moni taun genuai pabo t de me, dwasianu pabo t de me, tede bidibo nai meni yai we bidi oda sigi pelama, asao. Te tigi dwai we bidi me, gedu widai we bidi me, sa a dwai we bidi me, tigidali oda sigi pelama, eba asao,’ te po wali. ²² Tama te s  ebo bidi pelama, aga genuai bidigo yao wali s  elama, genuai bidi pageba ma aselama, te po wali, ‘Genuai bidi, nago enabolo wali s  eno yalio. Tialima, be pa abeo, habuge yali,’ wali. ²³ Te po odama, te genuai bidigo te po wali, ‘Moni taun taga pelama, te moni pabo t de bidibo we bidi me, te dwasianu pabo t de bidibo we bidi me gegegi pelama, eno beba asi o po bomo elama wao, eno be pa amainu, eno sisi yali nai augwaligo tumainu yao. ²⁴ Eno nagebolo e po obao, eno hasia i wali bidi tigidali augwaligo eno sisi yali nai tugobeo,’ te po wali,” Jisago te po wai.

*Bidi te Genuai Bidi Jisas wali peyu da, te bomo yai s  elalubao
(Mat 10:37-38)*

²⁵ Te bidi Jisas te Farisi hani bidigo be taga pelama, Jerusalem be naniba pabo ma gagalali. We bidi me hauwa aga dali wali pai. Tama Jisas hobolu begelama, augwalibolo po pusali, te po wai, ²⁶ “Niwai bidi ena wali pai hagede homu ebaso da, te ena godolo mu tama eyu, ena wali pai hageda, te usu da. Tama agai aga ida aya dali, aga we wai puluba dali, aga ama dede, abe dede godolo mu eyu, tama agai ena dwasianu godolo homu eyu da, tea te tobage bidi ena wali pogobeo. Tama te agai aga digi aiyaba munama, agai ena ugwaba muyu, aga ena wali pabo, te usu dao. ²⁷ Niwai bidi ena isibo hagelabo weyu tama aga ena wali pabo meni, te tobage bidi te eno hani bidi menio. Te ena wali pabo s  e tiwai dao. ²⁸ Bidi mego sigi be s  yainu da, hasia aga digi aga homude homu kone palobo, ‘E be s  ebo ena usu egowe, usu egobewe? Eno mone ge usu egowe, usu egobewe?’ ²⁹ Tama te bidi te homu hasia kone palisi badi, te sigi be ni bulali da, tama agai te be s  ebo s  ebaso, te be s  siligobeo. Tama gasa bidi dabego te s  yali sulama, te agade posobo po weyu, te bo wabo po gagalama, ³⁰ te po waibao, ‘Te bidigo e sigi be s  ebo gagalali. Tiali goli, agai e sigi be s  yani simanobeo.’ Augwaligo te tobage po waidali weyu, agai hasia te be s  ebo bugagia koneama, usu baso, te be s  yao,” Jisago te po wali.

³¹ Jisago e po me wali, aga wali pabo s de, “Te gasa bulude bidibo boi hw bo genuai tuni bidi dali agai enesigi bidi dabe dali, augwali hw  yagasobo si, teda ede bidibo hw bo tuni bidi hw gi paibao, aga enesigi bidi dabe hodobo paibao. Tiali goli, hasia aga homude te po mobo waibao, ‘Te asobo boi bidi aga hw bo bidi hauwa mu 20,000 elalubao. Tama eno hw bo bidi hauwa mu menio, 10,000 naga elalubao. Sabi si menio. Te bidi eno aiyaba elalugowe, elalugobewe, te eno konebe,’ waibao. ³² Tama agai homude ena usu egobe wabo si, teda aga boi bidi digibulu bidibadi, agai po digi bidi tolaibao, boi pimainu yaibao. ³³ Eno tamadi wali po deliba taluyu, tama te tiwai yaibao. Bidi mego

aga doado bage tigidali tagalabo hagela baso, teda te bidi eno hani bidi menio,” Jisasgo te po wai.

Halea pali tamu po

(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Te Jisasgo te po wali, “Te tamu da, pusu ebo wiegi yai nai dao. Tialima, te tamu pusu ebo te mu halea pobaso da, mena tama ma pusu yaibawe? ³⁵ Te mu halea pali tamu te olo nai tiwai dao, şe menio. Aga ili te tşba magobeo. Te gide holobo nai tau sabo şe me egobeo. Te kibu bulmakau di dali taluama, te gide muainu ebaso, usu me egobeo. Te bidi dabe augwaligo te tobage tamu olo sela şabo dao. Eno wabo po konebo bidi, agai eno po bugagia odao,” Jisasgo te po wali.

15

Kibu sipsip me deli hagawai po

(Mat 18:12-14)

¹ Te takis sabo bidi dabe dede, dwai kolesaga ebo bage me, augwali hauwa Jisas pageba asali, agai ola mabo po odainu hagede yali. ² Tama te Farisi bidi hani dabe me, te Juda dabego bomo yai po koneani bidi dabe me, augwaligo hagelabo po weyu, te po wai, “E bidigo te dwai şe ebo we bidi pagebo dao, augwali hodobo beba pelama, nai tugi pabo dao,” wali. ³ Augwaligo te po obaso, tama Jisasgo augwalibolo e po begelama pusuyu, te po wai, ⁴ “Dage tomode bidi mego te kibu sipsip bidi sese nogo a naga te 100 elalubadi, tama te sipsip me deli hagabaso, te bidigo mena şe yaibawe? Te kibu sipsip page bidi agai te bidalubo sipsip te tubo nai sabo madide osogo taga pelama, tama te hagawai sipsip gegegi paibao, nono ebo menio, bugagia gegebo. ⁵ Gegegi pelama, subaso, teda dwagi yai homu eyu, te kibu sipsip nagede auwasa paibao. ⁶ Tama pelama, aga beba sabolama, aga hani bidi dabe me, abagi dabe me i olama, deliba sisinama, augwalibolo te po waibao, ‘Ena dali dwagi yai homu yao. Eno kibu sipsip hagawai. Te eno gegelama, eno salio. Dagego ena dali dwagi yai homu yao,’ te sipsip page bidigo te po waibao. ⁷ Eno dagebolo obao, te tiwai te doloba pai we bidi hauwa olo bidibadi, teda dagalude te ensel dabe dwagi yai homu ebo dao. Tialima, dwai şe ebo bidi me deli aga homu begelama, te aga dwai şe yali tudiba mubaso da, teda te dagalude ensel dabego te moni dwagi yai homu pemene mu yaibao,” Jisasgo te po wali.

Mone ge hagawai po

⁸ Jisasgo te po me wali, “Me ma, we mego mone ge nogo si elalubadi, te mone ge me deli te be tomode hagabaso, tama te wego magi şe yaibawe? Te wego sole domonama, te hagawai masigi te be tomode gegebo gagaibao. Tama agai te be hogomu poalama, te pobele bage dabe deliba sisiniyu, gegaibao, nono ebo menio, bugagia gegebo. ⁹ Gegelama, subaso, teda dwagi yai homu eyu, aga hani dabe me, abagi dede me i olama, deliba sisinama, augwalibolo te po waibao, ‘Ena dali dwagi yai homu yao. Ena hagawai masigi ma sali,’ te wego te po waibao. ¹⁰ Eno dagebolo obao, dwai şe ebo bidi me deli aga homu begelama, dwai şe tudiba şabaso da, teda Godigo ensel bidi dabe augwali dwagi yai homu mu ebo dao, te wego te hagawai masigi ge gegelama ma sali gilama tiwai,” Jisasgo te po wali.

Gesi bidi hagayali po

¹¹ Te Jisago te we bidi dabebolo po me weyu, te po wai, “Te bidi mego ogwa si bidali. ¹² Tama te i badu bidigo aga ayabolo te po wali, ‘Aya, nago doado bage dobayao. Eno nosali saibao homu yali doado bage enabolo megi tama mao,’ te nosali sabo hagela ebo homu elama, te po wali. Te i badu bidigo te po olama, aga ayago aga doado bage tigidali aga ogwa sibolo dobolama, mani.”

¹³ “Te dwasianu bidama, i badu bidigo aga sali doado bage munama, tama gasa bidigo abelama, te i badu bidibolo masigi dabe mani. Tama te i badu bidi aga doado bagede sai mone tigidali selama, gasa digibulu tōba mu pelama, bidigi pai. Tede bidibadi, aga dwai dwai haniani şe eyu, hagoma homu ebo kolesaga elama, aga mone tigidali besela şanama dolama tagalalio. ¹⁴ Tama aga mone tigidali sia sali. Masigi sia selama, tama te sogo te tōde moni nasi yali. Tama te gesi bidi nai meni yai bidi bidali. ¹⁵ Nai meni baso, aga tede bidali tō page bidi me deli pageba pali, tubo nai sabo şe emainu yai. Tama te tō page bidigo te gesi bidi aga giba tagala palali, te aga kibu tonalubo şe emainu yai. ¹⁶ Tama te gesi bidi moni nasi baso, agai te homu yali, ‘Eno te kibu dabego tubo ni du dabe tugi sogo da, teda usu igi da,’ wali. Tialima, bidi mego agabolo tubo nai mabe.”

¹⁷ “Te aga homu kolesaga ma hasegelama, aga tedali homu ma yali. Aga te homu yali, ‘Eno aya aga şe ebo bage augwaligo tubo nai hauwa mu munalubadi goli, ede ena nasigo tama isaibao. ¹⁸ Ena edu taga pelama, eno aya pageba paibao. Teba pelama, eno agabolo te po waibao, ‘Aya, eno Godigo gedude dwai şe yali, nago gabidide me eno dwai şe yalio. ¹⁹ Hasia ena nago ogwa bidali goli, ma eno dwai kolesaga yali. Te megi nago enabolo ogwa olamuo. Enawe nago şe ebo bidi bidagawe?’” te gesi bidigo te homu yali.”

²⁰ “Te homu elama, te bulu taga pelama, tama pelama, aga aya pageba painu yai. Tialima, digibulu aga tomode asodubadi, aga ayago aga asobo suali. Tama ayago agabolo homu dene eyu, aya aga ogwanu pageba udulama pali, te nogogo pageali, te gesabide nono nani. ²¹ Tama te gesi bidigo aga ayabolo te po wali, ‘Aya, eno Godigo gedude dwai şe yali, nago gabidide me eno dwai şe yalio. Ena gesuai bidi menio, dwai bidi dao. Tama tibaso, nago enabolo te ogwa da po olamu dao,’ te po wali. ²² Tiali goli, aga ayago aga wabo po togwali, te şe ebo bagebolo te po wali, ‘Polo pao, te dwagi yai bobobage ugwa sela asao, aga tigde bulao. Dwagi yai nogo mou sela asao, aga nogode holoyu yao, şağā nadoba me aga şağāde buluyu yao. ²³ Te sa muani kibu kau wai selama, elao. Da dwagi yai homu eyu, genuai nai tuinao,’ wali. ²⁴ ‘Magi baso meni. E bidi eno ogwanu isigi pai tiwai yai goli, tama megi ma bidibao. Aga hagawai, tama megi eno ogwanu ma sualio,’ ayago te po wali. Tama olama, augwali genuai dwagi yai homu ebo gagalali.”

²⁵ “Te bidigo gomunai ogwa gide bidali, te i badu bidi beba asali sogode. Tama te gomunai bidi aga be pāba asiyu, te tēabi eyu habidi elebo odali. ²⁶ Te tēabi ebo po odama, agai te şe ebo bidi me deli i olama, agabolo hanaluyu, te po wai, ‘Te dagego e tēabi magi baso ebawe?’ te gomunai bidigo te tama po hanalu wali. ²⁷ Tama te şe ebo bidigo agabolo te po wei ponani, ‘Te nago amanu ma asali. Nago aya

aga ogwanu sese ma asobaso, agai te sa muani tuabo kibu kau wai elao tuinao wali, dabolo,' te şe ebo bidigo te po wali. ²⁸ Tama te po odama, te gomunai bidi şeşę yali. Be tomoba pabo aga hagela yali. Aga aya te be bulu badu asai, aga homu dene baso, 'Nage be tomoba asao' wedu gebadi. ²⁹ Aga ayago 'Nage asao' wali goli, te gomunai bidigo aga ayabolo te po wei ponani, 'Nage eno wabo po homugo suo. Kibu be hauwade eno nago şe yalio. Nago enabolo wali po eno sela şabe, odalio. Ena tama tiali goli, ena dali, eno abagi dede da moni nai tumainu, nago kibu meme wai naga ena munu me mabe. ³⁰ Tiwai goli, u bidi nago ogwanu, agai nago mani doado bage te penani şede bilibo we dabede olo silama, bidali. Aga te dwai şe yali goli, aga eba ma asobo si, naga sa muani tuabo kibu kau wai ela mani, tumainu, nage dwagi yai homu ebaso,' te gomunai bidigo te po wali."

³¹ "Tama aga ayago te gomunai bidibolo te po wei ponai, 'Eno ogwa, tigidali sogo nage ena dali bidibo dao. Eno doado bage tigidali nago nogode mawai dao. ³² Megi da dwagi yai homu eyu, teşabi yabo si dao. Magi baso menio. E bidi nago amanu aga isigi pai tiwai yai yali, tama megi ma bidibao. Aga hagawai, tama megi eno ma suali,' te ayago te po wali," Jisago te po wai.

16

Şe ebo bidi tonalubo bidigo aga genuai bidigo negeli elalubo bidide wei ponabo po begelama pusali

¹ Te Jisago aga wali asobo we bidi dabebolo e po begelai po pusa mayu, te po wai, "Te sibage siyu, genuai bidi me deli bidali. Tama aga doado bage genuai mu elalubaso, aga doado bage tonalubo bidi nigilai dao. Tama nosali gasa bidigo te genuai bidibolo te po wali, 'Nago doado bage tonalubo bidi agai şe bugagia eşişbadi, nago nai dabe olo sela şabo dao,' wali. ² Tama te po odama, te genuai bidigo te doado bage tonalubo bidi i olama, agabolo te po wali, 'Te nago şede bugagia ebo menio po eno odalio. Nago te bidigo wei ponabo po aşani buku tigidali dodolama, ena mao, eno sueio. Nago te şe ma egobeo, eno nage sela şawaibao,' te po wali."

³ "Te aga genuai bidigo wali po odama, te doado bage tonalubo bidigo e homu yali, 'Te genuai bidigo ena te şede sela şawanego da, eno magi masigi sabo şe yagawe? Gi şe yabo eno homo usu egobeo. Te ena we bidibolo masigi gonobadi, ena hale yaibao. Magi şe yagawe? ⁴ E, eno konebao. Te genuai bidide negeli mani bage eno tau saibao. Tama nosali te genuai bidigo ena e şede sela şanama, tama te negeli mani bage augwaligo enade dwagi yai homu eyu, ena te sese sana bidaibao,' agai homude te po wali. ⁵ Tama te homu elama, agai te genuai bidide negeli mani bage deli deli i wali. Tama te hasia asali bidibolo agai te po hanalu wali, 'Te eno genuai bidide te negeli mani nai nisu naga maniwe?' ⁶ Te negeli mani bidigo te po wai, 'Te eno nago genuai bidibolo te 100 dram wel eno negeli sali elalubao. Te eno denama hauwa wei ponaibao, te moni genagi nogo si olama, şaęa sese, me badu şaęa deli, denama paęanama, wei ponaibao,' te po wali. Tama te doado bage tonalubo bidi agai te po wali, 'E bukude e pepa yabe da, nago negeli wei ponabo po aşani pepa yabe dao. Tama nago e pepa

yabede aşani namba po sela şayao, te denama genagi a naga olama, me badu nogo sela aşao, nago mani negeli te tiwai togwao,' wali."

⁷ "Te negeli mani bidigo te tiwai elama, tama te doado bage tonalubo bidi agai te genuai bidide negeli mani bidi mebolu te po hanalu wali, 'Nage me, eno genuai bidibolu te negeli mani nai nису maniwe?' Te negeli mani bidigo te po wei ponani, 'Te moni kobi wa hauwa mu 1,000 selama, tubo nai nogi wit ge te wa dabe paşanama, tama eno te genuai bidibolu mayu, wei ponaibao,' te po wali. Tama te doado bage tonalubo bidigo agabolu te po wali, 'E bukude e pepa yabe da, nago negeli wei ponabo po aşani pepa yabe dao. Tama nago e pepa yabede aşani namba po sela şayao, te gasa namba aşao, hauwa mu meni, hauwa naga 800. Te tiwai nago polobadu mani negeli togwao,' wali."

⁸ "Te genuai bidi agai aga doado bage tonalubo bidigo yali şe po odama, te nai tonalubo bidi nogi ugwaba siyu, te po wali, 'U bidi aga homu tedali yali, te negeli mane bage wi idali weyu, aga digi aga tigi bugagia tau sali,' wali. Te peni e dao. Te augwa homu wali pabo we bidi augwali homu bugagia mu eyu, augwa hasi tau siyu, augwa tigi tau sabo dao. Tialima, te ulade bidibo we bidi augwali homu eyu, augwa tigi bugagia tau sabo menio," Jisago te po wali.

⁹ Te po olama, Jisago po me maneyu, te po wali, "Te eno dagebolu e po obao, te sibage me doado bage me, me sogo te naigo we bidi te dwai kolesaga tomoba kekebo dao. Tiali goli, duga doado bagego we bidi bugagia tau siyu, abagi hauwa nigiliyu, bidao. Tama te tiwai elama, tama nosali te doado bage sia sobaso da, Godigo dage pageyu, 'Eno bidibo madi tomoba asia,' waibao. ¹⁰ Bidi mego dwasianunu nai bugagia tonalubaso da, teda te bidi da, genuai nai me bugagia tonalubo bidi dao. Ma, bidi mego dwasianunu nai tonaluyu, tama tibo po obaso da, teda te bidi da genuai naide me tibo po wabo bidi dao. ¹¹ Tama tibaso, nage e tşde bidibo doado bage bugagia tonalusaşbaso da, teda bidi mego nage te doado bage mu me magomeo. ¹² Tama, gasa bidigo doado bage nago nogode munama, tama nage te nai bugagia tonalusaşbaso da, teda bidi mego nago nai nage me magomeo. ¹³ Nage te genuai bidi sigo tedali şe egomeo. Te menio. Nage te genuai bidi me godolu mu eyu, aga wabo po odaibao. Tiali goli, nage te i badu genuai bidide dwai homu eyu, agai wabo po nago odogobeo. Nago homu Godide mubaso da, teda naga homu te doado bagede me mugomeo. Ma, naga homu te doado bagede mubaso da, teda naga homu Godide mugobeo. Nago homugo me deli sabo aş baso da, deli sao," Jisago te we bidibolu te po wali.

¹⁴ Te Farisi bidi hani dabe augwaligo Jisago wali po odali. Augwali te mone dali pesa ebo bage bidali. Tama tibaso, Jisago agai po obadi yaide, augwaligo bo weyu bidali. ¹⁵ Tialima, Jisago augwalibolu te po wai, "Dagego homugo we bidi augwaligo dagede e homu yaibao, dage doloba pai bage dao. Tiali goli, God agai dagego homu kolesaga mu konebo dao. Tama we bidigo gedude wiegi yai nai dabe, te nai dabe Godigo gedude meda yai nai naga dao," Jisago te po wali.

¹⁶ Te Jisago te po me wali, "Te polobadu bidali bidi Moses agai Godigo bomu yai po bukude aşani. Tama Godigo wali po pusa mani bage augwaligo agai wali po me bukude aşani. Tama bidaluama, te po

kibu be hauwa bidabo po mu dao. Tama te pogo dage ola mani. Tiali goli, te bidi nogi Jon ame nenama, genuai elama, tama agai Godigo po pusa mabo gagalali. Agai te we bidibolo gesi po dwagi yai po ola mayu, God agai we bidi tonaluyu, augwali aga bomode bidaibao, wali. Tama Jongo te po pusa mabo gagalama, hauwa we bidi Godigo be tomoba pai hagede bomo elama, tomoba pabo dao. ¹⁷ Eno te wali goli, te dagalu me, te dagalude bidibo nai dabe me, e tş me, augwali tigidali olo hagawaibao. Tiali goli, Godigo bomo yai po me dwasianunu te munu me olo hagabo.

¹⁸ “Niwai bidi aga we sela şanama, gasa we sobaso da, teda te bidigo penani ebo dao. Me ma, niwai bidi agai te gasa bidigo sela şawai we sobaso da, teda te bidi mego penani ebo dao,” Jisasgo te po wali.

Aga masigi daide bidali bidi me, te nai meni yai bidi me, te bidi side po

(Mat 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁹ Te Jisasgo augwalibolo te po wali, “Polodi te aga masigi daide bidali bidi bidali. Aga ugwa dabede wiegi yai daide bidai. Aga be dwagi yai bede bidu, te pusu nai me dwagi yai tuyu bidali, tigidali sogo. ²⁰ Tama te nai meni yai bidi me bidali, aga nogi Lasarus, te hobedagia bidai bidi. Aga tigde moni hai yai bidi. Te nai meni yai bidi nogi Lasarus gasa bidigo aga pagasa selama, te masigi daide bidali bidigo moni be tş mabo badu te sesegeba dualagasali. ²¹ Tede bididubadi, te genuai bidigo tubo nai sesemo dabe, te kagali dabe aga tuyu bidali. Te haego elae gasi bidi bididubadi, te yowi dabe aselama, te keni bole te hamenago awela tudu bidali, tigidali sogo. ²² Tama te tiwai bidama, tama te nai meni yai bidi isali. Te bidi isama, Godigo ensel bidi dabe augwaligo te isai bidi dagaluba tolasa pali, te polobadu bidali genuai bidi Abraham bogo badu bidigi pali, moni da tumainu yali. Te nosali aga masigi daide bidali bidi me te isali. Isama, aga hani bidigo aga pubulali. ²³ Aga noma te dene ebo buluba bidigi pali. Tede dene dwasianu meni, moni dene mu eyu bidali. Tama te tiwai bidu, aga gedu ugwaba tonama, Abraham digibulu bidibo suali, te nai meni yai bidi Lasarus aga bogo badu bidibo me suali. ²⁴ Tama sulama, agai i weyu, te po wali, ‘Eno aya Abraham, nago ena homu dene eyu, tau mao. Te bidi Lasarus nago tagala palama, agai nogo daniba wş mumainu, te eno hamenaba me yalawai wş muao, eno tigi kedau emainu. Magi baso meni. E siade eno tigi dene genuai mu ebuo,’ te po wali.”

²⁵ “Tiali goli, Abrahamgo te po wei ponani, ‘Woo. Eno ogwa, polobadu bidali te kone palao. Nage tşde bidali sogode naga te dwagi yai nai dabe tigidali siyu, e bidi Lasarus aga te dwai nai dabe naga sali. Tiali goli, megi aga ede bugagia bidibao. Nage tede dene mu siyu bidibao. ²⁶ Peni me elalubao. Dage bidibo madi me, da si ede bidibo madi me, te si tomode te moni genuai sau pado elalubao. Te moni genuai sau elalubaso, niwai bidi aga edu peyu, nage bidibo madiba sabolabo usu egomeo. Me ma, nago bidibo madide bidibo bidi te da bidibo madi asabo me usu egomeo, te moni sau tomode elalubao,’ wali.”

²⁷ “Abrahamgo te po olama, tama te masigi daide bidali bidi agai gela weyu, te po wali, ‘Eno ma homo elama, nagebolo hanalu obao, te bidi

Lasarus eno ayago beba tagala palao. ²⁸ Tede eno ama a naga bidibao. Tama te bidi teba pelama, po mobo momainao, augwali e dene sabo buluba asidali,' wali."

²⁹ "Tiali goli, Abrahamgo po wei ponoyu, te po wali, 'Woo, te menio. Polobadu Mosesgo bukude aşani po augwaligo elalubao. Te polobadu bidali bidi dabe me badu, augwaligo Godigo wali po we bidibolo ola mayu, te po bukude aşani. Te aşani po me nago ama dedego elalubao, konealubao. Te aşani po si augwaligo odoyu, bidimainao,' Abrahamgo te po wali. ³⁰ Te aga masigi daide bidali bidi agai te po wali, 'Eno aya Abraham, te menio, usu egobeo. Tiali goli, te bidi Lasarus te isi bidi bidibo madidu hodaloyu, eno ama dedeba pabo si, teda augwa homu begelama, dwai şe tudiba mawaibao,' te po wali. ³¹ Abrahamgo agabolo po wei ponoyu, e po wali, 'Mosesgo aşani po me, te Godigo po ola mani profet bidi dabego polobadu aşani po me, te po si nago ama dedego odisaşo da, teda bidi me gų pagedu hodaloyu, augwaliba pedaluyu, tama ebo si, te usu egobeo, homu begelegobeo,' Abrahamgo te tama po wali," Jisago wali.

17

(*Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42*)

¹ Te Jisago aga wali asobo bagebolo te po wali, "Te haniani dwai şe ebo kolesaga mu elalubo. Tiali goli, dwai şe ebo sunumi dayabo bidi nosali moni dene mu saibao. ² Aga te tobage şe eidali weyu, augwaligo aga magede moni masigi bonogo keyu, te bidi te tamu aı tomoba sayu, aga tede isigi sogo da, teda te usu igi dao. Aga te tiwai isibaso, tama dwasianu dene saibao. Me ma, te bidi bidiyu, agai e nogi meni yai we bidi me deli te dwai şe ebo kolesaga tomoba gegeyu egi sogo da, teda agai te dwai şe mu egi dao. Te dwai şe eyu da, tama nosali Godigo agabolo moni dene mu mawaibao. Duga digi tobade te koneama, tonaluião, dwai şe edugio menio, bugagia bidião," wali.

³ "Te kisalubo bidi agai nagede dwai şe ebaso da, teda nago agabolo 'Te dwai şe igio' wao. Tama olama, te dwai şe yali bidi aga homu begelegaso, agai yali dwai şe nago sela sayao. ⁴ Tama agai nagede dwai şe elama, tama nosali 'Te ena nagede dwai şe yalide, te ena hobede ebao' nageba wagasu da, teda nago aga yali dwai şe sela sayao. Te bidi deli sogode te tiwai şe me badu nogo a naga olama, me badu nogo si ebaso da, teda nago aga yali dwai şe tigidali sela sayao, wei ponogio," Jisago te po wali.

⁵ Te po sela pabo bidi augwaligo Genuai Bidi Jisasbolo te po wali, "Dena homu kolesaga nageba muani digi, da usube. Da tau sao, dena homu kolesaga tigidali nageba mumainu. Te tiwai munama, te usu yaibao," te po wali. ⁶ Tama te Genuai Bidi Jisas agai augwalibolo te po wali, "Edao. Dagego kolesaga enaba mu daų wabo şe te dwasianunu kemeni ge tiwai dwasianu elalugi sogo da, teda e gasa nigo dagego wabo po odigi da. Dagego e gasa niba 'Nage naga pedali dabe tıdu gudama, tama te tamu aıba pelama, naga digi teba buligi pao' obaso da, teda te nigo te po odaibao, teba buligi paibao," wali.

⁷ Jisago te po me wali, "Dage tomode bidi me deli agai şe ebo bidi elaluyu, tama te şe ebo bidi agai te gi tı elebo şe ebo da, ma te kibu sipsip tonalubo dao. Tama te şe ebo bidi te şe silama, tama beba asobo si, nago agabolo 'Naga nai polo tuao' wabo dawee? Menio. ⁸ Me ma,

nago agabolo te po waibao, ‘Eno tubo nai nogeao. Nai nogeama, tama tubo nai mabo ugwa gulama, tama eno nai ena magasu, tau siyu, tiao. Tama nosali naga nai tuagameo,’ te po waibao. ⁹ Te se ebo bidi agai genuai bidigo nage te se yao wabo po odoyu, te se ebaso da, te genuai bidi agai nage usu da wabowe? Meni. ¹⁰ Te dage dali yaligiama, ‘Te se yao’ po olama, tama te se dagego silibo si, te po wao, ‘Da da, se ebo bage naga dao. Dabolo dage usu da po olamuo. Dago nogode muani se naga dago yalio,’ te po wao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo oiyabe gasi sai bidi nogo si sese ma ilali

¹¹ Te Jisas te moni taun Jerusalemba pabo ma gagalama, te Samaria to me, Galili to me te bulu si tomo te dajiba pali. ¹² Tama aga dwasianu be nani tomoba pai hagede, te oiyabe gasi sai bidi nogo sigo aga sunumide suali. Tama te oiyabe gasi sai bage digibulu gana dolaluali. ¹³ Tede dolalubadi, augwaligo i wali, “Jisas, Genuai Bidi, nago da homu dene eyu, da tau mao,” wali. ¹⁴ Tama Jisasgo augwali sulama, tama agai augwalibolo te po wali, “Dage pişo, te pris bidi dabe pageba pişo. Te bageba pelama, duga tigi augwalibolo waseligi pişo,” te po wali. Tama odama, te oiyabe gasi sai bidi dabe pabo gagalali. Augwali pebelayu subadi, augwa tigi sese ma yali suali, tomode. ¹⁵ Tama augwa tigi sese ma yali sulama, tama bidi me deli aga geasa pelama, i bomona wali, aga Godigo nogi ugwaba siyu, Jisas pageba ma asali. ¹⁶ Tama Jisasgo saşa pagede aga kidu pogulama, nage usu da weyu, “Nage dwagi yai bidi mu dao,” wali. Te gasi meni yani, sese ma yali bidi da, te Samaria bulu bidi dao, Juda hani isaşwai bidi.

¹⁷ Te Jisas agai te we bidi dabebolo te po hanalu wali, “Eno te oiyabe gasi sai bage nogo si sese ma ilali. Tama te bidi me badu menadewe?” ¹⁸ E Juda hani isaşwai bidi naga agaduba geasa aselama, Godibolo nage usu dao wagasali. Te eno sese ma ilali Juda dabe augwali magi baso nage usu da wagasobewe?” ¹⁹ Tama Jisasgo te nage usu dao wagasali bidibolo te po wali, “Nago naga homu kolesaga tigidali enaba mubaso, teda nago tigi sese ma yali dao. Tama tibaso, hodaloyu, naga beba pao,” wali.

Godigo we bidi tonalubo sogo asaibao

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Te Farisi hani bidi me badu augwaligo Jisas hanalu weyu, te po wali, “Te Godigo we bidi tonalubo sogo nisu asogowe?” wali. Tama Jisasgo te po wei ponani, “Te Godigo we bidi tonalubo sogo asobo sunumi te bidigo polo konegobeo, bidigo gedugo susişbo nai dao. ²¹ Godigo we bidi tonalubo se dage tomode pedalubo te gagalai dao. Tama bidi dabe augwaligo ‘Ede pedelali’ ma ‘Ude pedelali’ po wagomeo,” Jisasgo te po wali.

²² Te Jisasgo aga wali asobo bidi dabebolo te po wai, “Ena da Godigo Bidi Mu da. Te nosali sogode dagego ena deli sogo ma sue hagede, tiali goli dagego ena sugobeo. ²³ Tama bidi dabe augwaligo geda muyu, dagebolo ‘Aga ede bidibao’ ma ‘Aga ude bidibao’ po augwaligo waibao. Tama dage augwali wali pigimio, sugi pigimio. Augwaligo wabo po odogimio. Dage kone dao. ²⁴ Te be sele eyu, te dagalude moni ula eyu ebo dao. Tama te tiwai Godigo Bidi Mu ma asobo sogo hania te tiwai yaibao,” wali.

25 “Tiali goli, hasia ena e tde bidibadi, te megi bidibo we bidi augwaligo enabolo dene hauwa menama, ena sela şawaibao, tudiba muaibao. 26 Ena da Godigo Bidi Mu dao. Tama ena pelama, tama ma asobo sogode, te tde bidibo we bidi augwali te polobadu bidali bidi Noa aga tde bidali sogo bidali we bidigo yali şe tiwai yaibao. * 27 We bidi dabe augwaligo te sogo God homu isay, nai tuyu, w ma tuyu, bidali. Augwa we keyu, we ma mayu, bidali. Tama augwali te tiwai bidibadi yaide, te bidi Noa te moni geba tomoba peyu, tama te moni a polo asiyu, te wgo te we bidi tigidali eleyu yali. * 28 Ena e tba ma asobo si, te polobadu bidali bidi me aga nogi Lot, aga tde bidali sogo me tiwai yaibao. We bidi augwaligo God homu isay, nai tuyu, w dabe tuyu, bidali. Augwaligo haniani nai dobuyu, gide haniani nai buluyu, be dabe şe eyu, bidali. Augwaligo God tama homu isay, bidali. 29 Tiali goli, te bidi Lot aga te be nani nogi Sodom taga pabo sogode, te moni sia dabe me, bogoli ebo posolo masigi dabe me, dagaludu tulali, te Sodom bulu we bidi tigidali ela muani. * 30 Te tiwai pedelaibao, nosali, ena e tba ma asobo sogode. * 31 Tama te sogode niwai bidi aga be pedude bidiyu, agai doado bage be tomode munalubaso, tama aga sai hagede aba tba dulama, be tomoba pelamuo. Me ma, aga gide bidibo bidi me, aga bede muani doado bage sai hagede ma geasa pelamuo. 32 Te polobadu bidali bidi Lot aga we, tede koneao, te yaligia yabuo. Te we aga beba ma tonaluyu, isali.”

33 “Niwai bidi aga e tde bidibo sogo aga tobade aga digi sese yai da homu eyu da, teda dowaiabao. Me ma, niwai bidi ena tobade aga tde bidibo sogo sia sobaso da, teda nosali ma bidaibao. 34 Eno dagebolo obao, te Godigo tagala palai bidi ma asobo sogo hulide te bidi si be saide pila mubadi yaide, me naga oda siyu, me naga tagalaibao, te ensel dabe augwaligo. 35 Te sogo ulade me, we si tubo nai sisilubadi yaide, me naga oda siyu, me tagalaibao,” Jisasgo te po wali. 36 [“Bidi si gide bididubadi yaide, me naga oda siyu, me tagalaibao,” Jisasgo te po wali.] 37 Tama Jisasgo aga wali po simanama, aga wali asobo bagego aga hanalu wali, “Genuai Bidi, te şe yaibao wali menade yaibawe?” wali. Jisasgo augwalibolo te po begelai po weyu, te po wali, “Te ba kemodage dabe augwali te isali tigi munalubo madiba sisinaibao,” wali.

18

Te wilawe we dali, po t dodolobo bidi dali po begelama wali po Jisasgo pusali

1 Te Jisasgo aga wali asobo we bidibolo po begelai po me pusali. “Dagego sesemane sogo Godibolo gedu haluasa po weyu, nono meniam, tagalidali weyu, eno e po begelai po dagebolo pusubao,” wali. 2 Jisasgo te po wali, “Te be nani mede te po t dodolobo bidi me deli bidali. Te bidigo Godide wi isay, we bidide me wi isay bidali. 3 Tama te be nanide te bidi isai wilawe we me deli bidali. Tama te wilawe we te po t dodolobo bidi pageba asidu geali. Asiyu, ‘Nago eno po t odao, eno boi bidigo po aiyaba elaluaibao,’ te po wagasidu geali. 4 Tama te po t dodolobo bidi hauwa sogo te wilawe wego wali pode

* 17:26: Gag 6:5-8 * 17:27: Gag 7:6-24 * 17:29: Gag 18:20–19:25 * 17:30: Ena da Godigo Bidi Mu dao.

‘Menio’ wedu gebadi yali. Tiali goli, nosali aga homu begeleyu, aga homugo koneama, te po wali, ‘Eno God me, bidi me wi isabadi goli,⁵ e we hauwa sogo asidu gebaso, eno aga po tu odama, tau mawaibao. Eno aga tau magi menigi sogo da, teda aga sesemane sogo asiyu, eno bomo sia sagi dao,’ te homu yali,” Jisasgo te po wali.

⁶ Tama Genuai Bidi Jisasgo te po wali, “Dagego te gagea pai po tu dodolobo bidigo wali po odiào. ⁷ Te God aga sa muani we bidi augwaligo ulade me, hulide me aga hanalu wabo si, te God agai augwali tau magowe, ma magobewe? Agai bobenu bidama, tau sogowe? ⁸ Eno dagebolo obao, menio, augwaligo hanalu wabo po agai odoyu, tama te tau sabo bodolu asobo si, agai tau mawaibao. Tiali goli, ena Godigo Bidi Mu ena e tũa ma asobo si, enaba homu kolesaga mani we bidi eno sugowe?” Jisasgo te po wali.

Te Farisi hani bidi dali, takis sabo bidi dali sigo po Jisasgo begelama pusali,

⁹ Te Jisas agai po begelai po me pusali. Te we bidi me badu augwaligo te tiwai homu yali, ‘Da naga doloba pai we bidi mu dao. Tiali goli, gasa we bidi tigidali te dwai we bidi dao,’ augwaligo te homu yali. Tama te homu yali we bidibolo Jisasgo e po begelai po pusali. ¹⁰ Agai te po wali, “Te bidi si te Moni Lotu Be tempel be tomoba pali, Godibolo augwa po omainu yai. Te bidi me te Farisi hani bidi da. Bidi me, te gavman takis sabo bidi dao. ¹¹ Tama te Farisi hani bidi doligulama, aga homu tomode te po wali, ‘O God, ena da te gasa bidi dabe tiwai meni baso, eno nagebolo nage usu dao obao. Gasa bage augwaligo doado bage pesa ebo dao. Augwaligo te gavmanigo bomu yai po sela şabo dao. Augwaligo penani ebo dao. Ena da u takis sabo bidi tiwai meni baso, eno nagebolo nage usu dao obao. ¹² Te Sarere deli tomode si sogo ena tubo nai gisilibo dao. Tama eno doado bage nogo si selama, te me deli nagebolo mabo dao, me badu nogo a olama, me badu nogo me si me si ena sabo dao,’ te Farisi hani bidigo te po wali.”

¹³ “Tiali goli, te gavman takis sabo bidi digibulu uba doligi pelama, tama aga gedugo dagaluba ogwaba tonalubeo. Ena dwai dwai şe yalio te homu eyu, homu dene eyu, aga hagawiaba nogogo eledu bidali. Agai te po wali, ‘God, enade homu dene eyu, tau mao. Ena dwai dwai şe ebo bidi dao,’ te po wali. ¹⁴ Eno dagebolo obao, e bidi aga beba ma peyu, Godigo aga yali dwai şe sela şawai bidi dao. U Farisi hani bidi te tiwai menio. Mena bidigo te aga nogi me ugwaba sobaso, Godigo te bidi aiyaba elaluaibao. Ma, mena bidi imilasa bidibaso, teda Godigo te bidigo nogi ugwaba saibao,” Jisasgo te po wali.

*Jisasgo te wai pulubabolo bugagia bidabo po te wali dao
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ Te we bidi augwa wai puluba Jisas pageba magasali. Augwaligo agabolo te po wai hagede, ‘Nago nogo e wai puluba tobolude munama, bugagia bidabo po wao.’ Tiali goli, te Jisas wali pabo bagego te wai puluba dabe sela asobo sulama, tama te we bidibolo “Te şe ebo tagalao” po wali. ¹⁶ Tiali goli, Jisasgo te wai puluba aga pageba i wali, te aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Te wai puluba enaba asomainao. Tagala wagio. Eno wabo po e wai pulubago odalio. Te baso augwaligo ena tia sali. Tama te tobage homu ebo we bidi augwali Godigo we

bidi tonalubo madigi tomoba asageo. Konealua. ¹⁷ Ogwa dali wegi dali augwaligo Godigo wabo po odama, tia sali. Tama te tobage homu isaıai we bidi augwali Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pogobeo,” Jisasgo te po wai.

Masigi daide bidibo bidide po
(*Mat 19:16-30; Mak 10:17-31*)

¹⁸ Te Juda dabe tomode bidai nogi yai bidi me Jisas pageba asali. Agai Jisas hanalu wali, “Po ola mabo dwagi yai bidi, eno mena şe ebaso, ena tigidali sogo bidibo ula selama bidaibawe, ma gamonabo ula selama, bidada paibawe?” wali. ¹⁹ Tama Jisasgo te bidigo po wei ponoyu, te po hanalu wali, “Enabolo magi baso dwagi yai bidi waliwe? Te dwagi yai bidi me menio. Te God deli naga te dwagi yai bidi dao. ²⁰ Nago te Godigo mani bomo yai po koneani. Te bomo yai po te da, penani şe egio, bidi ela mugio, bidi nai wi sigio, tibo po wagio, naga aya ida nogi ugwaba sao,” Jisasgo te po wali. * ²¹ Tama te nogi yai bidigo te po wei ponani, “Ao, ena gesi ogwade bidibadi, te bomo yai po te eno wali pabo gagalali. Tama wali pelama, megi me tama te pode me bidibao,” wali. ²² Te Jisasgo te bidigo wali po odama, tama agabolo te po wali, “Magi nai me deli elalubuo, te şe nago ebeo. Nago beba pelama, naga doado bage tigidali selama, maketba munama, tama gasa bidi dabego abelaibao. Tama te doado bagede sali mone sobaso, te nai meni yai we bidi dobayao. Nago te şe ebaso, Godigo bidibo madide nago doado bage hauwa mu elaluaibao, nosali. Tama nago te şe elama, nage ena wali asao,” Jisasgo te po wali. ²³ Tiali goli, te nogi yai bidi agai Jisasgo wali po odama, aga homu şeşu mu yali. Magi baso meni. Agai sibage me, doado bage me, kisu delalubo, te nai tagalogobeo.

²⁴ Tama Jisasgo te bidi aga homu şeşu mu ebo suyu, te po wali, “Te walu hauwa munalubo we bidi, sibage hauwa munalubo bidi, augwali Godigo bomo tomoba pai hagede, te moni sinabo şe mu yaibao, tabiaibao. ²⁵ Te moni kibu kamel te ugwa hobolobo medabu agabele tomodu dula pabo si, teda sinabo şe eyu, tabigobeo, te masigi hauwa kisu munalubo bidi Godigo bomo tomo dologoba dula pai hagede, moni şe mu yaibao, tabiaibao,” Jisasgo te po wali.

²⁶ Jisasgo wali po odali we bidi noma siyu, augwaligo aga hanalu, te po wali, “Tama tibaso, Godigo mena we bidi ma dobola somainogo usu yaibawe?” ²⁷ Jisasgo te po wei ponani, “Te şe ebo, bidigo te şe yabo usu egobeo, te Godigo te şe ebo usu yaibao.” ²⁸ Tama te bidi nogi Pita agai Jisasbolo te po wali, “Suao. Dago be dabe tagalama, nage wali asobao,” wali. ²⁹ “Ao,” Jisasgo wali, “tama eno dagebolo e po obao, bidi mego aga be dabe, aga we, aga ama dede, aga ida aya, aga wai puluba tagalama, Godigo we bidi tonalubo şe tobade, ³⁰ tama te bidigo te tagalali nai genuai mu ma saibao, e tşde bidibo sogode. Agai nosali sabo nai te polobadu tagalali nai te edelaibao. Tama nosali aga bida bida paibao, gamonaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo aga isabo sogo po sela sogo wali
(*Mat 20:17-19; Mak 10:32-34*)

³¹ Te Jisasgo aga wali asobo bidi nogo si olama, şaşı me badu si selama, augwali te we bidi tagalama, augwa tedali bidali. Agai

* **18:20:** Sai 20:12-16; Bom 5:16-20

augwalibolo te po wali, “Edao. Da Jerusalem be naniba pobao. Tama da tede bidibadi, te polobadu bidai bidi dabego enade aşani po mu po pedelaibao. Ena da Godigo Bidi Mu dao. Augwaligo te Godigo enade wali po aşani, te po mu po pedelaibao, Jerusalem be nanide.”³² Te Juda dabe augwaligo ena te Juda hani isawai bagego nogoba mawaibao. Tama menama, te Juda hani isawai bagego enabolo usu saibao, dwai po weyu, ena tigiba pesa şawaiibao.³³ Augwaligo kibu wali bigo ena tudi badu elaibao. Tama augwaligo ena ela muaibao. Tiali goli, giliga sela sogo elama, ena ma hodaluaibao, bidaibao,” Jisasgo te po wali.

³⁴ Jisasgo te po olama, aga wali asobo bidi augwaligo te po page gisiga konebeo. Te po page geme dualali, tama Jisasgo magi naibolo waliwe augwaligo konebe.

Jisasgo gedu widai bidi gedu pedelama usu ma ilali
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Te Jisas tıdu pobadi yaide, te dwasianu taun nogi Jeriko te paba sabolama, te gedu widai bidi deli te tı sesegede dulaluyu, masigi gonodu bidali.³⁶ Tama te gedu widai bidi agai te we bidi hauwa ela soabo u wabo odama, te po hanalu wali, “Magi ebawe?” wali.³⁷ Tama augwaligo agabolo wali, “Te Nasaret bulu bidi nogi Jisas ela sobao,” wali.³⁸ Te gedu widai bidigo i wali, “Jisas, te polobadu nogi yai bidi Devitgo Ogwa. Nage enade homu dene eyu, tau mao,” wali.³⁹ Te polalubo bidi dabe augwaligo agabolo “Te po tagalao, sagia sao,” wali. Tiali goli, agai bomonama ma i wali, “Devitgo Ogwa, enade homu dene eyu, tau mao.”⁴⁰ Tama tibaso, Jisas bilibo tagalali. “Te gedu widai bidi nogo tolasa asao,” wali. Tama te gedu widai bidi Jisas paba asama, tama Jisasgo hanalu wali, “Nage eno magi şe emainuwe?”⁴¹ Te gedu widai bidigo po wei ponani, “Genuai Bidi, nago eno gedu ma dodolobaso, te eno gedu ma bulu ula bolo ma sueibao,” wali.⁴² Tama Jisasgo te po wali, “Suao. Nago enade tia sobaso, nago gedu dwagi yai ma ilai dao,” wali.⁴³ Polo te bidigo gedu si dwagi yai ma pedelalio. Agai Godigo nogi ogwaba siyu, Jisas wali pabo gagalali. Tama te we bidi augwaligo Jisasgo agade yali şe sulama, tama augwaligo me Godigo nogi ogwaba sali.

19

Te Jisas dali, Sakius dali si po

¹ Te Jisas te be nani nogi Jerikoba sabolama, tama tomoba pai, te be nani ela pomainu yali.² Te be nanide bidali bidi me agai nogi Sakius. Agai mone sabo şe te Rom gavman takis sabo şe yai. Tama aga te takis sabo bagego polalubo bidi dao, agai mone me doado bage me kisu delalubo.³ Tama te bidi Sakius te Jisas asobo po odama, agai homu Jisas eno sueibao. Tiali goli te bidi Sakius te pewardage bidi yai elalubaso, Jisas te agai subeo. Magi basowe? Te we bidi hauwa ugwanu polasa dolalubaso, te sesela salio, tama Sakius agai Jisas subo usube.⁴ Tama tibaso, Sakius polo udalama, pelama, polo te ni me deliba pai. Agai homu, ena e ni holama, te Jisas e ni paba asobaso, eno aga sueibao.⁵ Tama Jisas te ni paba sabolama, ni sigiba ogwa tonali, Sakius suali. Jisasgo te po wali, “Sakius, nage polo dulao. Megi da si nago beba pinao, tede bidaibao,” wali.⁶ Tama te po baso, Sakius polo

dulali. Dwagi yai homu mu eyu, te Jisas agai beba odasa peyu, geseyu yai.

⁷ Te we bidi augwaligo te sulama, tama hagelabo po weyu, te po wali, “Jisas te dwai şe ebo bidigo beba nai tugi pali.” ⁸ Tama Sakius doligulama, agai te Genuai Bidi Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, suao. Eno masigi dabe, doado bage tigidali si bugwaibao. Si bugulama, nai meni yai we bidi dobawaibao. Tama bidi mebolo eno ili po olama, agai nai wi sali da, tama megi te nai eno me si me si elama, wei ponaibao,” wali.

⁹ Te Jisasgo te bidi Sakiusgo wali po odama, tama Jisasgo te po wali, “Megi tama Godigo e bede bidibo we bidi tau mayu, ma sali. Magi baso meni. E bidi da te polobadu bidali nogi yai bidi Abrahamgo ogwa mu dao. Polobadu Abrahamgo Godigo wali po odama, agai mu koneani, tia sali. Megi me, eno wali po odama, nago mu konealualio, tia sali. ¹⁰ Ena Godigo Bidi Mu da, tama Godigo ena tagala palobaso, ena asali. Te olo hagawai we bidi eno gegi asai, te eno augwali tau mayu, ma somainu ebao,” Jisasgo te po wai.

*Nogo si şe ebo bidi dabebolo mone ge dobayali po digi po
(Mat 25:14-30)*

¹¹ Te we bidi augwaligo Jisasgo wabo po odobadi, agai gasa po me augwalibolo pusali, te po digi po. Tama Jisas te be nani nogi Jerusalem paşa sabalobaso, tama augwaligo geda muyu, te homu yali, Jisas te Jerusalem be naniba sabalobo si, Godigo we bidi tonalubo şe tamadi tama gagaibao, augwaligo te homu yali. ¹² Tama tibaso, Jisasgo augwalibolo e po digi po pusali, agai te po wai, “Te nogi yai bidi me deli digibulu gasa buluba osogo pai hagede. Tama tede bidibadi, te gavman genuai polalubo bidigo aga te aga bulu genuai gavman bidi nigilaibao. Tama nigilama, aga page buluba ma bidagasaibao. ¹³ Tama te bidi aga pişabadi, agai şe ebo bage nogo si i olama, augwali deli delibolo mone ni yabe nogo si mawai. Agai augwalibolo te po wai, ‘Te ena gasa digibulu bulude bidibadi, dagego te mone sabo şe yao, eno mawai masigigo tama tia, tama nosali eno masigi hauwa ma saibao,’ te po wai. ¹⁴ Tama te po olama, tama te digibulu gasa buluba pabo gagalali. Tiali goli, te genuai bidi dologode bidaibao wabo bagego bidi me badu tagala palu, te po wai, ‘Dagego te gavman genuai polalubo bidibolo te po wao, “E bidi dago buludu asai bidi, da tonalubo bidi nigibo hagelabo” wao,’ te po wali.”

¹⁵ “Tiali goli, te bidi digibulu buluba sabolama, te genuai polalubo bidigo aga genuai gavman bidi nigali. Tama agai gavman şe ebo bomo selama, aga buluba ma pali. Teba sabolama, agai polobadu masigi menama şe yali bidi dabe i wali, augwaligo gasa masigi nisu naga sali te suai hagede. ¹⁶ Te hasia asai bidi aga pageba asama, te po wai, ‘Genuai bidi, nago enabolo mani ni yabego te eno şe ma elama, te 200 kina ma ugwadu daganabo profet mone salio,’ te po wali. ¹⁷ Tama te genuai bidigo agabolo te po wei ponani, ‘Nage dwagi yai şe ebo bidi dao. Nago te şe bugagia yalio. Eno nago nogode te dwasianu mone menama, tama nago te dwasianu naigo bugagia tonalubo şe ebo bidi mu dao, te eno koneanio. Tama tibaso, megi te be nani nogo si tonalubo bomu eno nagebolo mobao,’ te po wai. ¹⁸ Tama i badu şe ebo bidi aselama, te po wai, ‘Genuai bidi, nago enabolo mani monego te şe ma elama, te eno

mone te 100 kina sai dao,' wali. ¹⁹ Tama te genuai bidigo agabolo te po wai, 'Nago me te be nani a naga te nago tonaluo.' "

²⁰ "Te nosali bidi asiyu, te po wai, 'Genuai bidi, nago enabolo mani mone e dao. E masigi eno ugwade tomogolama, bugagia muani. Magi baso meni. ²¹ Eno nagede wi yalio. Nage da, homu sesena pabo bidi dao. Te gasa bidi dabego munalubo nai, te nago sabo dao. Naga gide nai bulişama, te gasa bidigo gide bulali nai sabo bidi dao,' wali. ²² Te genuai bidigo agabolo po wei ponoyu, te po wai, 'Nage dwai şe ebo bidi, nago megi wali pogo eno nage aiyaba elaluaibao. Ena da homu sesena pabo bidi dao, nago koneani. Gide nai bulişama, eno te tubo nai naga sabo bidi dao, te me nago koneani. Gide nai bulişama, ena tubo nai sabo bidi dao, te me nago koneani. ²³ Nago koneani, ena te tiwai bidi yaibaso, te nago eno masigi te benkde magi baso mubewe? Nage eno masigi te benkde mugi sogo da, teda ena ma asali sogode ena gasa masigi me badu ma sigi da,' wali."

²⁴ "Tama te genuai bidigo tede dolalubo bagebolo te po wai, 'Te ni yabe nogo si masigi selama, te u bidi mao, te masigi bidi sese a naga 200 kina sali bidibolo mao,' wali ²⁵ Tama tede dolalubo bagego te po wai, 'Genuai bidi, te bidi agai bidi sese nogo a naga 200 kina polo sai dao,' wai. ²⁶ Te genuai bidigo te po wali, 'Eno dagebolo obao, te nai elalubo bidi agai nai me saibao. Tiali goli, te dwasianu nai elalubo bidigo nai gasa bidigo saibao. ²⁷ Tama eno boi bidi odasa asao. Augwali ena dologode bidibo hagelabo wali. Tama te bage odasa asao, eno gabidide hwągo ela muao,' te genuai bidigo te po wali," Jisasgo te po wai dao.

Jisas te Jerusalem be nani tomoba pali
(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19*)

²⁸ Te Jisas agai po ola mena silama, tama agai te Jeriko be nani tagalali. Te aga te we bidi polasa peyu, Jerusalem moni taunba pabo ma gagalali, ogwaba. ²⁹ Tama pelama, tama te dwasianu be nani si pąba sabolali. Be nani me nogi Betfage, te be nani me nogi Betani, te si pąba sabolali. Tama sabolama, augwali te bulu du nogi Oliv te bulu duba sabolali. Teba sabolama, tama Jisasgo bidi si i wali, augwali si tagala palama pomainu yali. ³⁰ Augwali sibolo te po wali, "U be naniba pao. Tama te be nani tomoba pelama, tede dage sigo kibu donki wai sueibao, page bidigo haliga gebelalio. Te gesi donki wai te bidi munu me duasiąwai donki dao. Te donki wai gebelali haliga pisigina şayao, ena pageba sesao. ³¹ Bidi mego dage sibolo dage te donki wai magi baso bono pisigawaniwe te po obaso, agabolo te po wei ponao, 'Te Genuai Bidigo te donki waide şe elalubo,' te po wao," Jisasgo te po wai.

³² Tama tibaso, te tagala palai bidi si u be naniba pelama, Jisasgo wali po mu salio, augwali sigo te donki wai suali. ³³ Tama te bidi sigo aga gebelali haliga pisigabadi, te donki wai page bidi dabego hanalu wali, "Dage sigo te hos wai magi baso pisigabawe?" ³⁴ Tama augwali sigo te po wei ponani, "Te Genuai Bidigo te donkide şe elalubuo," wali. ³⁵ Tama augwali sigo te kibu donki wai Jisas magasali. Augwa holobo ugwa dabe dilama, donki wai tudide pasugulali. Tama munama, augwaligo Jisas tau selama, te tudide dualai. ³⁶ Tama Jisas te tiwai pobadi, te we bidi aga soabo sunumi au iliyu, augwa holobo ugwa dabe te pabo gesabi badu tude dodolama, muani. Magi basowe? Genuai bidi asobaso tama muani.

³⁷ Te Jisas te Jerusalem be nani paba sabolali, te bulu du nogi Oliv a odogoba pabo gagalali. Tama teba pobadi, aga wali asobo we bidi hauwa mu tigidali augwali dwagi yai homu mu eyu, bomonama i weyu, Godigo nogi ugwaba siyu yali. Augwaligo Jisasgo polobadu yali bomai se subaso, Godigo nogi ugwaba sali. ³⁸ Augwali e tobage po wali, “Dago te genuai bidigo nogi ugwaba mu sobao. Aga te Godigo nogide asali bidi dao. Dago homugo dagalude boi pibo sogo asomainao. Dago Godigo nogi ugwaba mu sinao,” augwaligo te tobage po wali.

³⁹ Te we bidi tomode te Farisi bidi dabe me badu bidali. Tama augwaligo Jisasbolo te po wali, “Po ola mabo bidi, te nage wali asobo bidi dabebolo ‘Te po tagalama, sagia sao’ wao,” wali. ⁴⁰ Jisasgo te po wei ponani, “Eno dagebolo obao, e we bidigo sagia sobaso, teda e masigi dabego te tobage po wabo gagalaibao, Godigo nogi ugwaba saibao,” wali.

⁴¹ Te Jisas te Jerusalem moni be nani paba asiyu, te be nani suyu, agai te be nanide bidibo we bidide homu dene eyu, gela wali. ⁴² Agai te po wali, “Ena wali asobo we bidi dabe augwaligo te boi pibo sunumi konebao. Megi eno homugo boi pibo te page Jerusalem bage dagego megı koneaibao. Tiali goli, te page God agai geme dualali, dagego sube. ⁴³ Nosali te dwai bidibadi te asaibao. Boi bidi dabe augwaligo e be nani bobegelaibao, dage wi pidali weyu. Augwaligo te be nani moni obode te to hauwa diganama, te to hobolu badu dagana saibao. Tigidali badu bobegelaibao. ⁴⁴ Augwaligo dage Jerusalem dabe ela silaibao, te be dabe tigidali augwaligo mu hugiaibao. Be nigali masigi me deli ugwadu me munalugobeo, tigidali pepedelama, aba şawaibao, meba me tedali, tedali, besala paibao. Magi baso te se yaibawe? Woo, te Godigo dage suagasu tau sabo sogo asali side te dagego konebeo,” Jisasgo te po wai.

Jisas te Moni Lotu Be tempelba pai

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Te Jerusalem be nani tomoba pelama, Jisas te Moni Lotu Be tempel teba pali. Teba sabolama, te lotu be tomoba peyu, te maket tiwai nai dabe te tempel be tomode muduali bidi dabe agai buluba ela gudulu sela şabo gagalali. ⁴⁶ Agai te bidi dabe sela şabadi, te po wali, “Te bukude te Godigo wali po tede noma muanio, te aşani po me deli e dao, ‘Eno be te we bidi enabolo gedu haluasa po wabo be elaluaibao,’ te po polobadu aşani. Tiali goli, dagego e be te nai wi sabo bagego geme dualubo ola be tiwai nigilalio,” Jisasgo te po wai. *

⁴⁷ Te Jisas agai te se yali. Te deli deli sogo agai te we bidi dabebolo ola mani po wali, te Moni Lotu Be tempel tomode. Tama te pris tuni bidi dabe me, te Godigo polobadu wali po koneani bage me, augwaligo Jisas elabo to gegali. Te Juda dabe tuni bidi dabe me, augwaligo Jisas elabo to gegebo gagalali. ⁴⁸ Tiali goli, te Jisas elabo to augwaligo sube. Magi baso meni. Te we bidi tigidaligo bomo mu elama, Jisasgo wabo po odai hagede.

20

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Te me sogo Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode bidu, agai te we bidi ola mayu, augwalibolo Godigo dwagi yai po pusalio. Tama agai

* 19:46: Ais 56:7; Jer 7:11

te po pusabadi, te pris tuni bidi dabe me, te Godigo polobadu wali po page koneani bage me, augwali agaba asali. Te Juda dabe genuai bage me asali. ² Tama aselama, augwaligo agabolo te po hanalu wali, “Nago mena bomogo naga te do yali şe yaliwe? Te şe dego nago nogode maniwe?” augwaligo te po hanalu wali. ³⁻⁴ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Ena me dagebolo po me deli hanalu waibao. Te bidi nogi Jon, agai te we bidi baptais mani. Dego te bidi Jon te şeba tagala palaliwe, te Godigo tagala palaliwe, ma dego te şeba tagala palaliwe? Dagego ena wei ponao,” wali. ⁵ Augwa hasi te po miyu, te po wai, “Te dago ‘Godigo Jon te şeba tagala palali’ po obaso, teda Jisasgo dabolo te po hanalu waibao, ‘Dage Jongo wali po magi baso gisiga odobewe?’ ⁶ Tiali goli, dago ‘Woo, Jon aga homugo te baptais mabo şe sali’ obaso, teda e we bidi tigidaligo masigi şayu, da ela muaibao. Augwaligo homu te bidi Jon da Godigo tagala palali bidi mu dao,” augwa hasi augwaligo te po wai. ⁷ Tama tibaso, augwaligo Jisasbolo te po wai, “Dego te bidi Jon aga şeba tagala palaliwe, te dago konebeo,” wali. ⁸ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno hanalu wali po dagego wei ponosişbaso, teda dagego enabolo hanalu wali po me eno wei ponogobeo. E şe eno nogode muani bidi nogi dagebolo eno wagobeo,” Jisasgo te po wali.

Bono du gi po digi po
(*Mat 21:33-46; Mak 12:1-12*)

⁹ Te Jisasgo te Juda dabe tuni bidi dabebolo agai wabo po silama, tama agai te olo we bidi dabebolo te bono du gi po digi po pusali. Agai te po wai, “Bidi mego bono du gi bulali. Tama aga te bono du gi te şe ebo dabego nogoba osogo muani, augwaligo te gi tonalumainu, te augwaligo masigi sabo şe dao. Tama elama, aga te gasa digibulu buluba bidigi pali, tede hauwa sogo bidai hagede. ¹⁰ Tama nosali, te bono du dabe tau ebo sogode, te gi page bidigo aga şe ebo bidi deli i wali, tagala pomainu. Agai te bidibolo te po wali, ‘Nage pao, te eno bono du gi tonalubo bagebolo te po wao, “Te bono dude sai masigi me badu mao, ena te gi page bidibolo magi paibao.” Te po wao.’ Tama te şe ebo bidi pelama, te giba sabolama, te gi page bidigo wali po pusali. Tiali goli, te gi tonalubo bidi dabe augwaligo masigi mabe. Augwaligo aga wabişigo elama, buluba sela şayu yali.”

¹¹ “Te nosali te gi page bidi agai şe ebo bidi me deli tagala palali, te digibulu giba. Te bidi me te gi tonalubo bagego wabişigo elali. Augwaligo te bidi hale yabo po weyu, buluba sela şayu yali, masigi mabe. ¹² Tama nosali sela sogo weyu, aga şe ebo bidi tagala palali. Te bidi augwaligo elali, elali digi du yai. Tama te bidi me augwaligo buluba sela şawai. ¹³ Te şe yali po odama, te gi page bidigo te homu yali, ‘Ena mena şe yaibawe? E, ena eno dwagi yai homu ebo ogwa mu te tagala palaibao. Te gi tonalubo bagego agai po sela şagobeo, bugagia odaibao,’ te homu yali. ¹⁴ Tiali goli, meni. Te ogwa te digibulu giba sabolama, tama te gi tonalubo bagego aga sulama, augwa hasi te po wali, ‘Aga aya isibo si, e bidigo te gi mu saibao. Tama tibaso, dago aga ela muinao. Nosali aga aya isibaso, teda dago te gi mu saibao,’ te po wali. ¹⁵ Tama olama, augwaligo te gi page bidigo ogwa bono du gi bulu badu şawai, tede ela muani. Tama, dagego homu te gi page bidigo te bagebolo mena şe egowe? ¹⁶ Aga te giba asiyu, te gi tonalubo bage agai ela muyu, te gi te gasa bidi dabego nogoba muaibao, “Jisasgo te po wali. Tama agai

wali po odali we bidigo te po wai, “Daba te seęę maiabuo.” ¹⁷ Tiali goli, Jisago augwali gedu bomonama tonaluyu, te po wali, “Godigo wali po bukude e po wabo da,

‘Te be se ebo bagego polobadu sela şawani masigi, te masigi nosali te be tolalubo masigi nigali.’

¹⁸ Te po page da, te ena te masigi dao. Tama eno dagebolo obao, niwai bidi te masigiba tulolubaso, aga tigi dwasianu gagawaibao. Me ma, te masigi bidiba tulolubaso, aga tigi mia paibao,” Jisago te po wali.

¹⁹ Te Godigo polobadu wali po page koneani bidi dabe me, te pris tobolu bidi dabe me, augwaligo suali, Jisas agai po digi po augwalibolo bomo yai naga walio, augwali aiyaba elalumainu. Tama tibaso, augwaligo te homu yai, “Megi tama dago e bidi Jisas nogo si dıwaibao.” Tiali goli, tuni bidi augwaligo te we bidide wi baso, augwaligo aga nogo si dıbe.

Takis mabo po

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Te genuai tuni bidi pris hani bage, me te bomai po page koneai bidi dabe augwaligo Jisas nogo si dışıabaso, augwaligo aga te moni gavman tobolu bidigo nogode muai hagede, te gavman bidi bomu hauwa mu elalubo bidi dao, we bidi tigidali tonalubo bidi dao. Te Jisas te bidigo nogode maiabo tı augwaligo gegali. Te se eyu, augwaligo sa pabo bidi dabe Jisasba tagala palali. Tama Jisasba aselama, augwaligo agabolo tibo muma sabo abagi po weyu, agai wabo po odai hagede asobo bidi tiwai asali. Jisas agai pode geda mubaso, augwaligo aga nogo si dıwaibao. ²¹ Tama augwaligo agabolo tibo po weyu, te po wali, “Po ola mabo bidi, te nago naga ola mabo po dolo yai po mu naga wabo dao. Nago homude tigidali we bidi usu si dao. Nago homude bidi me ugwaba me diş holobo menio, bidi me aiyaba me elalugobe, tigidali we bidigo kolesaga te deli tama dao. Godigo bomu yai po nago te we bidibolo dolo mu ola mabo dao. ²² Te moni Rom gavman tobolu bidi Sisar, dago te bidibolo te takis moni mabo se, te se dwagi yai se dawe, ma dwai se dawe?” te po augwaligo hanalu wali.

²³ Tiali goli, Jisago augwaligo tibo po nigibo se ebo homu agai polo koneani. ²⁴ Agai augwalibolo te po wai, “Te takis abelabo masigi enabolo waselao, eno sueio. Te masigide dego noma elalubowe? Mena bidigo po tede aşaniwe?” te po hanalu wali. Tama te sa pabo dabego te po wali, “Te gavman tobolu bidi Sisar agai noma te takis abelabo masigi daide elalubo, agai wali po tede aşani.” ²⁵ Tama Jisago augwalibolo te po wali, “Ao. Tama tibaso, te takis mabo se, te bidi Sisarbolo agai nai dabe mao, tama te lotude me te Godibolo maiabo nai yai baso da, te God agai nai dabe da agabolo dolo mao,” wali. ²⁶ Tama augwaligo agai pode tugobeo, te we bidi gesabidide. Te sa pabo bagego noma siyu, sagia sai.

Augwaligo Jisasbolo hanalu wali, isai bidi ma hodaluabawe?

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Te Sadyusi bidi hani augwaligo homugo isai bidi ma hodalugobe. Sadyusi dabe me badu Jisas pageba asali. Tama augwaligo agade muma sabo homu eyu, te po wali, ²⁸ “Po ola mabo bidi, te polobadu bidi Mosesgo e bomu yai po me deli dabolo aşani. Tibaso, gomunai

bidi me deligo we selama, tama agai sali wego wai ame nisawai, tama te bidi isibaso, teda aga amago te we ma sao. Te we selama, tama wai ame nobaso da, isai bidigo wai dao wao. Te şe yao, Mosesgo te bomo yai po aşani. Ao. * ²⁹ Me sogo ama a naga me badu si augwali bidai. Gomunai bidigo we sai, agai wai meni, te aga olo isali. ³⁰ Tama nosali aga ama tomo bidigo te we ma sali. ³¹ Nosali te bidi isilama, te tomo bidi tudi badu bidigo te we ma sali. Ama dede a naga me badu nogo si te we deli naga salio. Tiali, tigidaligo wai me ame nabe. Tilama, tigidali isalio. ³² Nosali te we me isalio. ³³ Te a naga me badu nogo si bidi te bage augwaligo te we selama, bidama, isali. Tilama, te isai we bidi ma hodalobo sogode te we mena bidigo we dawe?" augwaligo te po wali.

³⁴ Te Jisasgo te po wei ponani, "Dage we bidi e sogo megi we sabo dao. Megi tde bidigo we dali bidi si augwa si sabo dao. ³⁵ Tigidali we bidi megi te tiwai ebo dao. Tiali goli, augwali we bidi Godigo po weyu, augwali hodaluama, te nosali sogode bidibo we bidi, augwali te sogode we sabo şe ma egobeo. ³⁶ Augwali ma isigobeo. Augwali mobo bidi ensel tiwai bidaibao. Godigo augwali g pagede hodolali. Tama tibaso, augwali Godigo wai b bidibo," Jisasgo te po wai.

³⁷ "Te Mosesgo aga po aşani, te po wai, 'Isai bidi g pagede ma hodalobo dao.' Agai mena şe elama, tama agai dabolo te po ola maniwe? Agai aşani po tomode te po elalubao, me sogo Mosesgo dwasianu ni pagede sia dilubo suali. Moses agai n dabe polobadu isali goli, agai Godide te po aşani, 'Genuai God te Abraham, Aisak, Jekop te bagego God dao' wali. * ³⁸ Tama Godigo 'Ena da te bagego God dao' obaso, te dago kone dao, te God da, te isai bidigo God menio. Bidibo bidigo God dao. Tama Godigo gedude, bidibo we bidi me, isai bidi dabe me, te bidibao," Jisasgo te po wai.

³⁹ Jisasgo te po te Sadyusi bagebolo olama, augwali aiyaba elaluama, gasa bidi hani dabe, te Juda dabego bomo yai po koneai bage, augwaligo Jisasbolo te po wai, "Po ola mabo bidi, nago augwalibolo wei ponani po usu dao," wali. ⁴⁰ Te Sadyusi dabe augwali agade wi baso, po me deli ma hanalu wabeo.

*Jisasgo augwali te Godigo sa muani bidide hanalu wali
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Te Jisasgo augwalibolo te po hanalu wali, "Dagego te po wabo dao, 'Te nosali asabo bidi Kraisi da, te polobadu bidi nogi Devit aga ogwa da.' Dagego te po magi baso wabo dawe? ⁴² Buku me nogi Sam, te lotu tbi po wabo buku tomode te bidi Devitgo te po aşani, 'God agai eno Genuai Bidibolo te po wai, "Nage eno dolo nogo badude duayao. ⁴³ Nage tede duabadi, eno nago boi bidi dabe nago şağ şağ dologoba muaibao, nago şağ şağ augwali tobolude agawaibao," ' Devitgo te po aşani. ⁴⁴ Tama te po tomode Devit aga digi aga te Kraisi, te nosali asabo bidi, te bidide 'Eno Genuai Bidi' wali. Tama tibaso, Kraisi te Devitgo ogwa naga te menio, te agai genuai bidi mu dao," Jisasgo te po wai.

* **20:28:** Bom 25:5 * **20:37:** Sai 3:6

Te bomo yai po ola mabo bidi dabego yali se po

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Te we bidi tigidali augwali tede bidibadi, Jisasgo wali po odali.
⁴⁶ Tama Jisasgo aga po sabo bidibolo weyu, te po wai, “Dage dua dao, te bomo yai po koneai bidi dabede. Augwali godola pela bobobage ugwa gudama, bilama pabo dao, nogi yai bidi tiwai. Augwali godola pela te we bidigo bidi sisinibo pesagede augwalibolo siade dao omainogo, genuai bidi tiwai. Augwali mu godola pela lotu be tomode bidi gesabidide naga dualubo, genuai bidi tiwai. Augwali godola pela genuai nai tubo side augwali polalubo ni namide naga duawainogo ebo dao. ⁴⁷ Augwaligo te wilawe we dabego doado bage gisigilibo dao. Tiali goli, augwaligo tibo gedu haluasa po bobobage wabo dao. Tama nosali Godigo tigidali we bidide po tu ebo si, te tobage bidi dabe, te bomo yai po koneai dabe, augwaligo moni sege mu saibao, te gasa we bidigo dwasianu sege saibao,” Jisasgo te po wai.

21

Magi nai meni yai wilawe wego aga mone ge dwasianunu Godibolo mani

(Mak 12:41-44)

¹ Te Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode tonolo bilibadi, agai suali, te mone hauwa munalubo bidi dabego augwaligo Godibolo masigi te halobage tomoba mubo agai suali. ² Tama Jisasgo suali, te magi nai meni yai wilawe wego dwasianunu nogeai mone ge si te halobage tomoba muani. ³ Tama sulama, Jisasgo tede bidibo we bidi dali te po wai, “Eno mu po dage dali obao, e magi nai meni yai wilawe wego mani masigigo te tigidali we bidigo mani masigi aiyaba elaluali. ⁴ Te tigidali we bidi augwaligo masigi hauwa me badu munalubo. Augwaligo me badu naga Godibolo manio. Tiali goli, e we da masigi aga mu mina salio. Te we agai masigi tigidali Godibolo manio. Te we aga nai abela tuabo masigi mu mina salio,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te Moni Lotu Be tempel nosali dolaibao po wai

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Te bidi dabe me badugo te Moni Lotu Be tempel tede po wai, “Augwaligo te be dwagi yai masigigo auluai, te we bidigo Godibolo mani nai dabe me sisinama, te se yai dao,” te po wali. Tialima, Jisasgo te po wali, ⁶ “E tode elalubo nai dabe megı dagego subo, te sogo pedalobo side te dage dali boi bidi dabe augwaligo me gogologobeo masigi ugwadu munalubo masigi duluda aiyadu masigi agasi halo olama, tigidali pebedama, aiyaba sawaibao,” Jisasgo te po wai.

⁷ Te augwaligo Jisas hanaluyu, te po wali, “Po ola mabo bidi, te se nisu pedalaibawe? E be dolabo maganubo side, te mena tiwai se hasia pedalubo sulama, dago koneaibawe?” ⁸ Tama Jisasgo po weyu, te po wali, “Bidi hauwa asiyu, Jisas ena nogi waibao, Jisas asaibao wali, ena te Jisas ena e asalise, te po waibao, dage dali. Dage dua dao. Augwaligo dage ili po ola mawaibao. Tama augwaligo te po me waibao, ‘Asobo si te paba maga yagasobao.’ Tiali goli, dagego te po wabo bidi wali pigio. ⁹ Dagego odoyu da moni wabi hwıbo po odobo si, teda dage didibili egio. Ma, bidi dabe augwaligo te gavman sela sawai hagede wabi hwıbo po odobo si, te dage didibili egio. Te se polo hasia pedaliyu

polo yaibao. Tiali goli, te si polo siligobeo, tigidali nai silabo si polo asogobeo,” Jisasgo te po wai.

¹⁰ Jisasgo augwalibolo te po me wai, “Me bidi hanigo me bidi hani dali wabi hwaibao. Te genuai bulude bidibo bidi hani mego te gasa genuai bulude bidibo bidi hani me dali hwaibao. ¹¹ Genuai genuai geş e tşde pedalaibao. Me badu habu badu genuai nasi dali genuai gasi dali yaibao. Te dagalude te we bidi wi yabo moni haniani ş pedalaibao. ¹² Tiali goli, te tigidali ş pedalisiaşbadi, bidi dabe augwaligo dage tulama, dwai ş dage dali yaibao. Augwaligo dage te bomo yai po ola mabo be tomoba odasa pelama, po tş ela menama, tama augwaligo dage kalabus be tomoba muaibao. Eno nogi tobade dage ş ebadi, augwaligo dage te moni gavman tuni bidi gesabide odasa paibao. ¹³ Te dagego Godigo po wabo tş nigilu te ebao. ¹⁴ Tama augwaligo dage dali te ş esiaşbadi, dagego te homu yao, te po tş ebo sogode duga digi tau sabo po dagego homude hasia dodola sigio. ¹⁵ Ena digi ena koneai bidigo po dage pedauwaliba muaibao. Te baso, dagego boi bidi dabego te po sela şanama aiyaba elalugobeo. ¹⁶ Dagego aya ida me, ama me, deli sibi dabe me, abagi me, augwaligo dage te gavman bidi dabego nogoba muaibao. Augwaligo dage me badu ela muaibao. ¹⁷ Tigidali we bidi augwaligo dage dali moni şeş mu yaibao. Magi basowe? Eno nogi dage dali bidibaso augwaligo tama tiaibao. ¹⁸ Tiali goli, dage bugagia mu bidaibao, dagego tobolude tobolu nisi me deli hagagobeo. Tama tibaso, wi egimio. ¹⁹ Dage bomo elama, bidao. Nono esiaşbaso, dagego mu bidabo sogo nosali saibao,” Jisasgo te po wai.

*Jerusalem hanu augwaligo dolaibao po Jisasgo wai
(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Te Jisasgo te po me wai, “Te nosali dagego te ami bidi dabego Jerusalem be nani bagulibo maga dagego subaso, teda te Jerusalem hanu dolabo sogo paşa yagasali, te dagego koneaibao. ²¹ Tama te sogode te Judia tşde bidibo bage augwali te bulu duba wi pao. Tama te Jerusalem hanu tomode bidibo we bidi me, augwali te hanu taga peyu, gasa madiba wi pişo. Te bidi dabe hanu sesege badu bidibo bidi, augwali te hanu tomoba pelamuo. ²² Te sogode te Godigo te Juda we bidigo yali dwai ş wei ponabo sogo dao. Tama te side te Godigo bukude aşani po tigidali te nai igibilama walaibao. ²³ Tama te haliga yai we dabe dali, wai bşu ame megi tama mabo we me, te tobage webolo hobede yao. Genuai şeş mu e tşde pedalaibao, te Godigo şeş yai we bidi te sogo gegaibao. ²⁴ Tama te boi bidi dabego te Juda dabe me badu moni hwaşo ela muaibao, me badu nogo si dşlama, kalabus ilama, odasa pelama, tama tigidali gasa tşba mugi paibao, tede mu bidimainu yaibao. Tama te boi bidi dabe, te Juda bidi hani isşwai dabe, augwaligo te Jerusalem hanu mu dola silaibao, te aiyaba elaluaibao. Tama nosali te Juda hani isşwai dabego Juda dabe aiyaba elaluabo si silaibao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

*Nosali Jisas te Godigo Bidi Mu dagaludu asaibao
(Mat 24:29-31; Mak 13:24-29)*

²⁵ Te Jisasgo augwalibolo po me weyu, te po wai, “Te giligade me, te poluade me, te hşde me te gasagi yai ş pedalaibao, bidigo koneşibo şe. Tama tşde tigidali we bidi dwai homu elama, wi eyu, gela weyu,

tebo side moni tamu aḡ dini asainogo u wabo augwaligo odoyu, wi yaibao. * ²⁶ We bidi augwaligo homugo magi se e tḡde pedalogowe, te po waibao. Tibaso, augwali homude wi eyu, tigi aiyoge eyu, tibo isaibao. Magi basowe? Te dagalude hḡ dabe augwaligo tḡ mina sobaso, gegele bilaibao. ²⁷ Tama te ebo sogo ena te Godigo Bidi Mu ena gasa dagalu pḡ medu asaibao, te eno moni bomo dali, moni ula dali asobo augwaligo te sogo sueibao. Te moni ula te giliga sesena pai nanobo tiwai yaibao. ²⁸ Hasia te se gagalama pedalubo side, te ebo sogo dage tobolu ugwanu elama, dolalua. Te side dage Godigo sabo silabo side pḡba yagasabao,” Jisasgo te po wai.

Kaiya solobo side te ebo sogo bodolu mabo po
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Te Jisasgo po me begelama, augwali daḡ wai. Agai te po wai, “Dagego kaiya dali gasa ni dabe me solobo subo dao. ³⁰ Tama dagego suyu, gesi yabe pedalobaso da, te dagego konebo dao, te sogo poi pibo si tamadi pedalaibao. ³¹ Te tiwai me, te eno dagebolo megī pusali seḡe pedalobo dagego subaso da, te dagego koneaibao, te Godigo we bidi tonalubo sogo polo pḡba asai yabo. ³² Eno mu po dage dali obao, megī e sogo bidibo we bidi augwali me badu bidibadi, te ebo sogo te seḡe tigidali pedalaibao. ³³ Dagalu dali, tḡ dali tigidali pela silaibao, tiali goli eno po me munu me sia sogobeo,” Jisasgo te po wai.

Bugagia suao po

³⁴ “Te dage dua dao, bugagia suao. Dagego tigidali sogo bomai we tulama, aiyoge elamu dao. Tiyu dagego tigi tau sabo homu naga egio. Te tiwai kolesagago dage mesegelebaso da, teda te Bidi Mu asobo sogo dage polo asaibao, te enego hasa enebo tiwai yaibao. ³⁵ Te ena asobo sogo te tigidali tḡde bidibo we bidibolo me te tiwai seḡe pedalaibao. ³⁶ Sesemane sogo dage bugagia suao, dua dao. Te seḡe eyu, tigidali sogo dage God hanalu wao, agai dagebolo aga bomu momainu yao. Tama tilama, tigidali te seḡe dageba pedelainogo yali da, te dage geda munama ela soeibao. Tiyu da, dage ena gesabide bugagia dolaluaibao, ena da te Godigo Bidi Mu dao,” Jisasgo te po wai.

³⁷ Te tigidali sogo Jisasgo po augwali we bidi dali Moni Lotu Be tempel tomode ola mawai. Tilama, te hulide Jisas aga bulu du me nogi Oliv teba pigi pabo dao. ³⁸ Tigidali we bidi augwali kigamu mu aselama, te Moni Lotu Be tempel tomoba bulama, Jisasgo po odainogo yai, tigidali sogo.

22

Bidi me nogi Judas agai Jisas te tuni bidi dabego nogode mabo bodolu mani

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Te olo bidibo sogo me pḡba yagasaibao. Tama te sogo te Juda dabe augwaligo “Te polobadu mu Godigo dago wḡ nḡ dabe mu ela soyu, elisawani sogo da’ weyu, augwaligo te sogo bo disawai nai bret tubo dao. Te olo bidibo sogo nogi Pasova dao. ² Tama te pris tuni bidi dabe me, te Juda dabego bomu yai po koneai bidi dabe me, augwaligo te

* 21:25: Ais 13:10; Ese 32:7; Jol 2:31; Ped 6:12-13

Jisas elabo sunumi gegali. Tama augwali te we bidigo suidali weyu, wi yali. Tama tibaso, te we bidi suidali weyu, augwali te po geme miani.

³ Te dwai haubo noma bidi Satan agai te bidi me nogi Judas aga homu tomoba pai. Te Judas aga te Keriot bulu bidi dao. Tama Judas te Jisas wali tigidali sogo pabo bidi nogo si olama, saęa me badu si tomode bidali bidi dao. ⁴ Tama Satan te bidi Judas aga homu tomoba pelama, tama Judas pelama, te pris tuni bidi dabe me, te Moni Lotu Be tempel tonalubo se ebo tuni enesigi bidi dabe me augwali dali agai po miani. Agai te Jisas augwaligo nogoba mubo sunumi nigabo po wali. ⁵ Tibaso, augwali homu dwagi yai yali. Augwaligo po weyu, te po wai, "Nage dago mone ge mawaibao." ⁶ Judasgo te po wali, "Dagego po usu dao." Tama agai te Jisas augwaligo nogoba mubo sunumi gegebo gagalali. Agai tonaluali, me sogo te we bidi hauwa te Jisasde bidisiąbaso, tebo sogo agai Jisas te tuni bidi dabego nogoba muaibao.

Jisas wali pabo bidi sigo te Pasova tubo nai sisi egi pai
(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Te bo disawai tubo nai bret tuabo olo bidibo side, deli sogo silama, te kibu sipsip wai elebo bodolu sogo yagasali. Sipsip wai eleyu, te Juda dabego ma koneani, 'Polobadu Godigo dago noę dabe ela soyu, elebe.' ⁸ Tama Jisasgo aga bidi Pita dali Jon dali "Dage si pao" augwali sibolo weyu, te po wai, "Dage si pelama, te nai sisi egi pao, te dago Pasova tubo nai," te po wai. ⁹ Tama augwali sigo te po hanalu wai, "Nago homu da sigo te tubo nai menade sisi yaibawe?" ¹⁰ Jisasgo augwali sibolo te po wai, "Dage si te moni be nani tomoba pao. Tama tuđu pobadi, se ebo bidi me deligo baketgo ai tulama, tolasa peyu dage si tiąba asaibao. Te bidi wali dage si pao. Tama be tomoba te bidi pobaso da, dage si me te be tomoba pao. ¹¹ Dage sigo te be page bidibolo wao, 'Po ola mabo bidigo nagebolo te po walio, "Nago be tomode te ena dali, eno bidi dabe dali, dago te Pasova nai tuabo be habu menadewe?"' ¹² Tama te bidigo dage si ugwadu moni be habu ola mawaibao. Tede te nai tuabo ni nami me dua yabo ni nami me agai se ebo bagego te sisila muai dao. Te be habude dage sigo te tubo nai sisila muao," Jisasgo te po wai. ¹³ Tama te bidi si pelama, Jisasgo wali po gilama, te se pedalali. Tama augwali sigo agai wali po wali pelama, te tubo nai sisila muani.

Jisas aga wali bilali bidi dabebolo diluai nai bret me wain ai manio
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)

¹⁴ Te Pasova nai tuabo sogo pedalali. Tama Jisas te beba aselama, te aga te nai tuabo ni namide dua yali, te aga po sela pabo bidi dabe te aposel bage augwali me tede dua yali. ¹⁵ Jisas augwalibolo te po wai, "Eno homugo godola pelama, te dago wai noę hani te Israel dabe bugagia bidimainu sula tagalu ela soale side ma kone palu tubo nai Pasova dage dali megı tama tueibao. Tilama, nosali ena dene saibao. ¹⁶ Eno mu po dagebolo obao, eno e Pasova nai dage dali ma tugobeo. Tama e nai ma tusiąbadi, te Godigo we bidi tonalubo sogo gagalama, e nai tuabo se page hania mu pedelaibao. Tama te sogo eno ma tueibao," Jisasgo te po wai.

¹⁷ Te Jisasgo agai te bono du kaneme wain we paęawai kap selama, Godibolo usu da po olama, tama aga bidi dabebolo mayu, te po wai, "Dage te bono du kaneme wain we selama, duga hasi tomode dobola

selama, tuao. ¹⁸ Eno dagebolo obao, megi tama gagalama, eno bono du wain we ma tugobeo. Tama tusiabadı, te Godigo agai we bidi tonalubo sogo pedalabo sogo eno e nai ma tueibao,” Jisasgo te po wai.

¹⁹ Te Jisasgo agai te diluai nai bret me selama, Godibolo nage usu dao olama, tama te nai bret nogogo togolama, aga bidi dabebolo dobawai. Agai te po wai, “E nai eno tigi mi dao. Eno dage tau somainogo mobao. Tuao. Ena isilama, dage nosali tama tuyu, ena konealu bidao,” te po wai.

²⁰ Te nosali genuai nai tulama, te Jisasgo agai te diluai nai bret dobayu yali tiwai egi pelama, te bono du kaneme wain we me tama tiali. Agai te po wai, “E bono du kaneme da, te eno kaneme dao. Gesi tu eno kanemego nigaibao, dage God dali mu keş somainogo, eno kaneme gelebao. * ²¹ Dagego suao. Ena te boi bidigo nogoba muabo bidi ena dali ede bidibao. ²² Ena da te Godigo Bidi Mu da. Ena te Godigo polobadu tu nigilai te tuđu paibao. Tiali goli, ena te boi bidi nogoba muani bidi tede ena hobede mu ebao,” wali.

²³ Te Jisasgo te po obaso, agai bidi dabe augwa hasi hanalua peyu, dego te kolesaga yaibawe, augwa hasi te po wai.

Da tomode de polalubo bidi dawe?

²⁴ Te Jisas wali pabo bidi dabe augwa hasi konila yali. Tama konila po weyu, te po wai, “Da tomode mena bidi te polalubo bidi dawe?” ²⁵ Jisasgo te po augwali dali wai, “Te Juda bidi hani isawai dabego tobolu bidi dabe augwaligo homo elalu, te we bidi tonalubo dao. Augwali genuai bidi bidibo dao. Augwaligo te we bidigo te tuni bidibolo wiegi yai bidi dao omainogo ebo dao. ²⁶ Tiali goli, te we bidi dabego te wabe. Tiali goli, dagego te tobage se egio. Menio. Dage polalubo bidi homu ebaso da, teda dage nosali bidi tiwai bidao, gesi bidi tiwai. Dagego tobolu bidi bidabo homu eyu da, dage se bidi tau sabo bidi bidao. ²⁷ Mena bidi polalubo bidi dawe? Te saide dualama nai tubo bidi dawe? Te se tau sabo bidi nai poude togola magasobo bidi dawe? Te saide dualama nai tubo bidi naga te polalubo bidi dao. Tiali goli, ena dage tomode bidiyu dage se tau sabo bidi dao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

²⁸ “Te polobadu te se pedelama, enaba te haniani seş asainogo yai digi, dage ena dali bidai dao. Tama dagego ena taga soai menio. ²⁹ Eno Ayago we bidi tonalubo se enabolo mawai. Tiali gilama, eno te se dagebolo mobao. ³⁰ Nosali eno tigidali we bidi tonalubo side, dage ena dali hodobo nai tuagameo. Tama dage te tobolu bidigo duabo ni namide dualama, tama dagego te Israel bidi hani nogo si olama, saş badu si te we bidi hani po dodolobo hani bidagameo,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

Jisasgo te po wai, “Pita, nago ena tudiba muaibao”

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ Te Jisasgo te bidi Saimonbolo weyu, te po wai, “Saimon, Saimon, nage odao. Te dwai haubo noma bidi nogi Satan agai dage dayu, usu sainogo, agai God hanalu wali. Tama Godigo ‘Ao’ wali. ³² Satango te se yainogo yai digi, eno nage tau sainogo, God hanalu wali, ‘Saimon tau sao. Agai homu kolesaga tigidali nageba mubo se tagalidali weyu,

* 22:20: Jer 31:31-34

nago Saimon tau sao.' Tama Saimon, nosali nage begasa, ma aselama, tama nago naga ama dabe bomo mayu daŋ walao," Jisago te po wai. ³³ Pitago Jisasbolo wai, "Genuai Bidi, ena nage dali kalabus paibao. Ena nage dali isabo me sisi yalio," Pitago te wai, Jisas dali. ³⁴ Jisago Pitabolo te po wai, "Pita, eno nagebolo obao, e sogo hulide te ba kakaruk po wasiabadi, tama nago sela sogo waibao, 'Eno Jisas nogi konebe.' Te po nago waibao," Jisago te po wali.

Jisago sela po wai, gamugi dage masigi po dali, wa po dali, hwa ge po me

³⁵ Jisago te po aga wali bilali bidi dabe augwalibolo wai, "Polobadu eno dage te se egi pao weyu, duga gamugi dage masigi dali, wa dali, saŋa nadoba dali sela pigio, te po wai. Tiali sogo, dage nai me deli soŋa paidawe?" Jisago augwali dali te po wai, tama augwaligo "Menio," te po wai. ³⁶ Jisago augwali dali te po wai, "Tiali goli, megi te gamugi dage masigi munalubo bidigo te nai sao, te wa munalubo bidi me aga wa sao. Tama hwa ge meni yai bidi da, teda aga ugwa menama, gasa bidigo abelama, te ugwade sai masigigo te moni hwa ge sao," Jisago te po wai. ³⁷ "Magi basowe? Bukude wali po augwaligo te po wai, 'Augwaligo homude augwaligo aga dali dwai bidi dabe dali sisilai dao,' wali. Tama eno dagebolo obao, tigidali po bukude wali po tiwai ena dali nai gilama walaibao. Ena tode bidibo sogo tamadi sia saibao," Jisago te po aga bidi dabebolo wai. *

³⁸ Augwaligo te po wai, "Genuai Bidi, nago suo, dago moni hwa ge si e dao." Jisago sulama, augwalibolo te po wai, "Te tama usu dao."

Jisago te Getsemani gide Godibolo po wai
(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Te Jisas te be taga peyu, te bulu du nogi Oliv teba pali, aga polobadu hauwa sogo teba pai dao. Tama aga bidi dabe augwali aga wali pai. ⁴⁰ Tama Jisas te bulu du Olivba sabolama, aga bidi dabebolo te po wai, "Dagego Godibolo hanalu po wao, te Satango dage dwai se tomoba gegidali weyu." ⁴¹ Tama Jisago augwali taga peyu, aga dwasianu bobenu gana palio. Agai kidu toba sugunama, Godibolo po weyu, te po wai, ⁴² "Eno aya, nago homugo usu da wida, te seŋe enade elalubo dagala sayao. Tialima, nago eno homu wali pelamuo. Naga homu kolesaga naga wali pao," Jisago te po wai, aga Aya dali. ⁴³ [Tama Godigo se ebo mobo ensel bidi me deli dagaludu asiyu, pedelagaselama, te Jisasba bomo mayu tau sali. ⁴⁴ Jisas aga homu seŋe mu ebaso, Godibolo aga hanalubo po bomonama wai. Tama Jisago tigde te posolo we kisu yai, te we te toba tuloluai, te kaneme tiwai.]

⁴⁵ Te Jisago aga Godibolo wali po silama, tama hodaluama, tama aga bidi dabe pageba ma pali. Tama augwali godege pibo aga suali. Augwali homu seŋe mu ebaso, tama augwali godege pai. ⁴⁶ Tama agai augwalibolo te po wai, "Ya, dage magi baso pibawe? Hodaluiŋo. Godibolo hanalubo po wao, te Satango dage dwai se tomoba gegidali weyu," Jisago te po wai.

Judasgo Jisas te boi bidigo nogoba muani
(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11*)

* 22:37: Ais 53:12

⁴⁷ Te Jisasgo aga po obadi yaide, tama genuai bidi hani paba asali. Te bidi Judas te Jisas wali pabo bidi nogo si olama, saęa me badu si tomode bidali, te bidi polasa asai. Tama aga aselama, Jisas dali paba kisa sagasai. ⁴⁸ Tiali goli, Jisasgo agabolo te po wai, "Judas, ena da te Godigo Bidi Mu dao. Nago kisa sagasu, ena te boi bidi dabego nogoba mubawe?" ⁴⁹ Jisasgo bidi dabe augwaligo te se pedalabo maga ebaso, augwaligo te po wai, "Genuai Bidi, nago usu da wida, dago te boi bidi dabe hwaęa gego elaibao," te po Jisas dali wai. ⁵⁰ Tama te tamadi asai bage tomode te pris tuni bidigo se ebo bidi me deli bidai. Tama Jisas wali pabo bidi mego te bidigo dolo nogo badu olo moni kago hwaęo togwa saęwai, tama te olo tþba tuloluai. ⁵¹ Tiali goli, Jisasgo te sulama, te po wai, "Tagalao. Me menio." Tama agai nogo te boi bidi oloba muai, tama te olo dwagi yai ma yai.

⁵² Te Jisasgo agai po wai, te pris tuni bidi dabe me, te Moni Lotu Be tempel tonalubo tuni enesigi bidi dabe me, te monu dabe me, augwalibolo agai po wai, augwaligo aga tuainogo asali baso. Agai te po wai, "Dagego moni kago hwaęa dabe, waęi dabe sesali da. Te dagego nai wi sai bidi nogo tulama, sela painogo asobo aę yaliwe?" Jisasgo te po boi bidi dali wai. ⁵³ "Tigidali sogo dage dali ena te Moni Lotu Be tempel tomode bidai dao. Te sogo dagego ena me sai menio. Tialima, megi e sogo dagego Godigo bodolu muani side dao, dagego duga homu wali pięo. Megi Satango bomogo se ebo side dao," Jisasgo te po te boi bidi dabe dali wai.

Pitago te po wai, "Jisas eno konebeo"

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Te Jisasgo aga po ola silibo si da, augwaligo aga nogo pageabi elama, sela pai. Augwaligo Jisas odasa peyu, te Godibolo te polalubo tuni pris bidigo beba pai. Tama Pita me augwali wali pai. Tiali goli, aga digibulu gana bidai. ⁵⁵ Te bage augwaligo sia te be mesalode nogai, sia kedau tuenu. Tama Pita me augwali dali dualama, sia te gogo tueinu dua yali. ⁵⁶ Te be tomode se ebo wego Pita suai, te sia ulade. Te wego aga gedu diliasa tonaluyu, te po wai, "Te bidi me Jisas dali bidibo eno suai dao," te po wai. ⁵⁷ Hogwa siyu, Pitago te po wai, "Ena menio. We, nago wabo po eno te Jisas konebeo," Pitago te po wai. ⁵⁸ Nosali gana gasa bidi mego Pita sulama, te po wai, "Nage me te Jisasgo hani dao." Tiali goli, Pitago te po wai, "Abagi, ena mu menio." ⁵⁹ Nosali bidama, gesege elama, gasa bidi mego po bomonama, te po wai, "Mu tama dao. Te bidi me Jisas dali bidai dao. Te bidi Galili tþ bidi tama dao, Jisas tiwai," te po wai. ⁶⁰ Tiali goli, Pitago te po wai, "Abagi, nago te wabo po eno konebeo." Agai te po tama obadi, ba kakaruk po wai. ⁶¹ Tama te kakaruk po ma wabo si, Jisasgo begelama, Pitaba tonani. Tama Pitago Jisasgo aga dali polobadu gana wali po ma koneama, "Te sogo hulide ba kakaruk po wasiaębadi, tama nago sela sogo te po waibao, 'Eno Jisas konebeo,' waibao." ⁶² Tama Pita agai Jisasgo te wali po ma koneagasu, buluba pelama, moni gela mu wai.

Augwaligo Jisas gisugu maiyu, eleyu yai

(Mak 14:65)

⁶³ Te Jisas tonalubo bidi dabe augwaligo dwai dwai haniani po aga dali weyu, te aga eleyu yai. ⁶⁴ Augwaligo Jisas ugwago gedu haluama,

nogogo elama, agabolo hanalu wali, “Dego nage elaliwe? Te nosali asabo nai konea pai profet bidigo wali po tiwai wao,” te po wai. ⁶⁵Tama augwaligo bidi posobo dwai po hauwa Jisas dali wai.

Augwaligo Jisas kaunsil bidigo gedude po tu ela mawai
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Te nosali te giliga pedelai, tama te Israel bidi hani tobolu bidi dabe dali, te pris tobolu bidi dabe me, te Juda dabego bomo yai po page koneani bidi dabe me, augwali tigidali sisinai, tama augwaligo po kaunsil bidigo po wabo gilama, te po wainogo yai. Tama te Jisas tonalubo bage augwaligo Jisas kaunsil geduba odasa pai. Te kaunsil dabe augwaligo te po wai, ⁶⁷ “Nago dabolo wao, nage Godigo sa muai nosali asaibao wali bidi Krai dawe?” Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno dagebolo weyu da, te dagego te po mu po dao homu egobeo. ⁶⁸ Tialima, eno dagebolo me dagego eno ena da te Godigo sa muai bidi dawe hanalu da, te dagego eno po wei ponogobeo,” Jisasgo te po wai, augwali dali. ⁶⁹ “Tiali goli, meg me, tigidali sogo nosali me, te Godigo Bidi Mu te bomo tigidali elalubo Godigo dolo nogo badu bidaibao, polalubo bidi bidabo madide. Ena da te Godigo Bidi Mu dao,” Jisasgo te po wai.

⁷⁰ Te bidi dabe tigidaligo te po wai, “Tama nage te Godigo Ogwa mu dawe?” Jisasgo te po wai, “Dagego enabolo wali po tiwai, ena tama dao.” ⁷¹ Augwaligo te po wai, “Dago magi baso gasa bidi i olama, te bidigo Jisasgo dwai se yali po pusaibawe? Te Jisas aga digi aga pedauwalidu ena da Godigo ogwa da wali dwai po te dago meg tama odalio,” te Juda bagego te po wai.

23

Juda dabe augwaligo Jisas augwa kiap tuni bidi gedude dodolama, po tu ela mawai

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Te genuai bidi dabe augwali tigidali hodalu, te po wai, “Jisas te kiap tuni bidi bidibo madi selasa pao,” wai. Te gavman tuni bidi nogi Pailat dao. ² Augwaligo gagalama, Jisas tu ela mayu, te bidi Pailat gesabide. Augwaligo te po wai, “E bidigo da hanigo ebo kolesaga dolali. Jisasgo da dabe weyu, dago gavman tuni bidi Sisarbolo takis masigi magio homu ebo dao. Tama Jisasgo dabolo habu selebo po weyu, te po wai, ‘Ena da, Godigo sa muyu asaibao wali bidi Krai dao. Te ena tuni bidi dao,’ Jisasgo te po wai dao,” augwaligo te po wai. ³ Tama tuni bidi nogi Pailat agai Jisasbolo hanalu, te po wai, “Nage da, te Juda bagego tuni bidi dawe?” Jisasgo te tuni bidibolo po weyu, te po wai, “Naga digi te po obao, ena tama dao,” Jisasgo te po wai. ⁴ Tama te tuni bidi Pailat agai te pris tobolu bidi dabe me, te sisinai Juda we bidi me, augwalibolo weyu, te po wai, “E bidi agai dwai se yali po page eno suali menio.” ⁵ Tiali goli, augwaligo po bomonama ma weyu, te po wai, “Agai po te Juda we bidibolo mobaso, tigidali we bidi dwai homu hogodolai. Agai te po Galili bulude gagalama, te se meg eba me sela asalio,” augwaligo te po Jisasde wai, te bidi Pailatbolo.

Augwaligo Jisas Herot bidibo digi odasa pelama, tu ela mawai

⁶ Te kiap tuni bidi Pailatgo augwaligo wali po odama, augwalibolo hanalu wai, “Te bidi Jisas te Galili bulu bidi dawe?” ⁷ Augwaligo “Aga te bidi Herotgo tonalubo tde bidibo bidi dao,” wali. Tama te po odama, Pailatgo “Aga Herotba sela pao, agai te po t odomainogo,” wali. Tama te sogo Herot te Jerusalem be nanide osogo bidibadi dao.

⁸ Te bidi Herotgo Jisas sulama, agai homu dwagi yai yali. Agai Jisasgo ebo se po odai, tama agai Jisas polobadu suainogo yai, hauwa sogo. Agai homugo eno te bidi Jisas agai bomai se ebo eno sueibao, te homu polobadu yai dao. ⁹ Tama tibaso, Herotgo Jisasbolo po hauwa hanalu wai. Tiali goli, Jisasgo agai po me wei ponebeo. ¹⁰ Tama te pris tuni bidi dabe dali, te Juda dabego bomo yai po mu koneai bidi dabe me, augwaligo paa aselama, augwaligo Jisas po t homonama mu wai. ¹¹ Tama Herot dali, aga enesigi bidi dabe dali, augwaligo Jisas dali dwai dwai haniani po olama, Jisas mu dolai. Augwaligo dwagi yai ugwa selama, Jisasbolo sabili mubo ao yai. Tama te tiwai elama, augwaligo gisugu wai. Tama elama, Herot agai “Jisas te kiap tuni bidi Pailatba ma odasa pao,” te po wai, tama augwaligo aga odasa pai. ¹² Polobadu Herotgo te kiap tuni bidi Pailat dali augwa si wado yai. Tialima, megı augwali si abagi gagawai.

Kiap tuni bidi Pailat agai Jisas te ni agede elao wai

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39–19:16)

¹³ Te kiap tuni bidi Pailat agai te pris tuni bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe dali, te olo we bidi dali i wai, tama augwali sisinai. ¹⁴ Tama augwali sisinama, agai augwalibolo te po wai, “Dagego e bidi Jisas ena pageba sela asali dao. Dagego te po wai, ‘Jisasgo dago we bidigo ebo kolesaga dolai,’ te po wai. Eno aga te po hanalu wali, duga gesabide. Tama dagego odao. Eno Jisasgo yali magı sege agai me ebeo. Dagego aga t ela mani te agai sege yali eno me subeo,” Pailatgo te po wai. ¹⁵ “Herot agai Jisas dabolo ma tagala palali, dago Jisasde po t odomainogo. Tama tibaso, dago koneani, Herot me agai Jisas agai sege yali me subeo. Tama tibaso, dena Rom dabego bomo yai pode, e bidi dago elegobeo,” Pailatgo te po augwali dali wai. ¹⁶ “Tama tibaso da, eno e bidi bigo naga elama, olo tagala palaibao,” te po wai. ¹⁷ [Te tıgdali sogo te Pasova nai tuabo olo bidibo side te Pailatgo kalabus bidi me deli te we bidibolo olo tagala palobo dao. Pailatgo augwaligo po wali pelama, bidi me augwaligo saibao wabo bidi augwalibolo tagala palobo dao.] ¹⁸ Tama tıgdali we bidigo moni i mu wai, “Te bidi elao, tama te bidi nogı Barabas dabolo olo tagala palao,” te we bidigo te po wai.

¹⁹ Te bidi Barabas agai gavman dali te hanu Jerusalem tomode wabi hwıai, tama agai bidi me ela muai, tama augwaligo te bidi kalabus tomoba muai dao. ²⁰ Tama Pailatgo te we bidi dali po ma wai, agai Jisas tagala palainogo yai. ²¹ Tialima, augwaligo i weyu, te po wai, “Te bidi ni nami agede elao, te bidi ni nami agade elao,” te po ma weyu, ma weyu yai, te Juda we bidigo. ²² Tama Pailatgo sela sogo te we bidibolo wai, “Magı basowe? Te e bidi Jisasgo mena dwai se yaliwe? Eno agai dwai se yali me subeo. Tama tibaso, dena Rom dabego bomo yai pode, e bidi dago elegobeo. Tama aga eno bigo naga elama, olo tagala palaibao,” Pailatgo te po wai, te we bidi dali. ²³ Tiali goli, augwaligo bomo mu yai, augwaligo moni i homonama mu wai. Te Pailatgo Jisas elamuo

po augwalibolo omainogo, te augwaligo i wabo elabo pogo Pailatgo po aiyaba elalui. ²⁴ Tama tibaso, Pailatgo po weyu, te po wai, “Te usu dao. ²⁵ Eno dagego po naga odaibao.” Te bidi nogi Barabas te gavman dali wabi hwiinama, bidi ela muai. Tama te bidi augwaligo kalabus tomoba muai dao. Te we bidigo te bidi Barabas ma augwaligo sainogo te po wai, tama Pailatgo te bidi augwalibolo tagala palai. Tama te Pailatgo te we bidigo homu wali peyu, tama Jisas augwaligo nogoba muai.

Augwaligo Jisas ni pedaide elai

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Te enesigi bidi dabe augwaligo Jisasbolo aga elabo ni pedai tola olama, tama aga tolasa pai, te aga elabo pesageba. Tama augwali Jerusalem be nani taga sobadi, tomode te bidi me nogi Saimon augwaligo suali. Te bidi aga page bulu Sairini, tama megı aga Jerusalem tomoba painogo sobadi, tama te enesigi bidi dabego te bidigo Jisas tau selama, te ni pedai tolao wai. Tama geasa pelama, te bidigo te ni agai nagede tolama, Jisas wali pai.

²⁷ Te hauwa we bidi augwali Jisas wali pai. Tama te wali pabo we dabe hauwago Jisas hagede augwaligo gela weyu, te hobede ebo didigi weyu yai. ²⁸ Tialima, Jisas begelama, te we dabe dali te po wai, “Dage Jerusalem we dabe, dage ena hagede gela wagio. Tiali goli, duga hagede gela weyu, duga wai boq hagede gela weyu yao. ²⁹ Odao. Nosali te sogo pedelaibao, tama augwaligo te po waibao, ‘We dabe augwali wai ame nisiabo we dali, te wai ame nisiawai we dali, te we dabe augwali wai ame masiawai we dali, te augwali dwagi yai homu mu yagameo.’

³⁰ Tama tebo sogo da, augwaligo te bulu dubolo te po waibao, ‘Te bulu du, dage daba degasa dulao.’ Tama te dwasianu bulu dubolo me te po waibao, ‘Dagego da mesega sao,’ te po waibao. * ³¹ Megı da dwagi yai si digi, augwaligo enabolo dwai se ebao. Tama nosali te dwai si dageba asobo si, augwaligo dagebolo dwai se mu yaibao,” Jisasgo te po wai.

³² Te ami enesigi bidi dabe augwaligo gasa bidi me si te sela asai. Te bidi sigo dwai se yai, augwaligo te bidi si Jisas dali elainogo sela asai. ³³ Augwali bulu meba sabolai, te bulu nogi diligo tobolu dao. Te bulu dude augwaligo Jisas ni nami pedaide neligo enama, te ni nami pedaide daq dagana ulai, te ni tba bulai. Augwaligo te dwai se yai bidi si me ni namide neligo enama, te ni pedai si tba bulai. Te bidi me Jisas dolo nogo badu muai, me bidi Jisasgo pobase nogo badu muai.

³⁴ Te Jisasgo te po wai, “Aya, nago augwaligo dwai se yali sege sela sayao. Augwaligo enade ebo se sege augwaligo konebeo.” Tama te ami bidi dabe augwaligo satu gagali elama, Jisasgo gudubo ugwa dabe augwa dobola sai. ³⁵ Tama te Juda we bidi augwali dololaluyu, tigidali se tonolaluyu bidai. Te tobolu bidi dabego Jisas dali dwai po haniani wai, “Jisasgo gasa bidi dabe naga tau salio. Aga Godigo mu sa muyu asaiba wali te bidi Kraıs mu da wida, te Jisas aga digi ma tau sao,” te tobolu bidi dabego te po Jisas dali wai. ³⁶ Te ami enesigi bidi dabe augwaligo me Jisas dali dwai haniani po wai. Augwaligo paba aselama, Jisas dwai ha ebo ai mawainogo yai. ³⁷ Augwaligo po weyu, te po wai,

* 23:30: Hos 10:8; Ped 6:16

“Mu tama, nage te Juda we bidigo tuni bidi da wida, teda naga digi naga ma tau sao,” augwaligo Jisas dali te po wai.

³⁸ Tama te dwasianu ni namide aseyu, te po wai, “Te bidi te Juda we bidi dabego tuni bidi dao,” tama olama aşai. Tama te dwasianu ni namide augwaligo aşani po te ni pedai ugwadu daide neligo enai.

³⁹ Te dwai şe yali bidi me si augwaligo ni namide walai me bidi deligo Jisas dali dwai po wai, “Jisas, nage da we bidi tau sai hagede sa muani bidi Kraisi da wida, naga digi tau siyu, dadi si me tau sao,” Jisas dali ni namide walai bidi mego te po wai. ⁴⁰ Tialima, me bidigo te po odama, te bidi dali wado po wai, “Nago God dali wi ebewe? Nago şeş Jisasgo şeş tiwai sali. ⁴¹ Augwaligo da si elali da, te augwaligo doloba pai kolesaga yalio. Da sigo şeş sali da, te usu tama da si yali şede tialio. Tiali goli, e bidi Jisas da, agai magi dwai şe deli ebeo,” Jisas dali elali bidi mego te po wai. ⁴² Tama te nosali po wali bidigo Jisasbolo te po wai, “Jisas, nosali nage tuni bidi pedelama bidibo side, nago te sogo ena kone palao,” te bidi mego Jisas dali te po wai. ⁴³ Tama Jisasgo agabolo weyu, te po wai, “Eno nage dali mu po obao, megi tama nage ena dali bugagia bida bida pabo bulude bidaibao,” Jisas te po te bidi dali wai.

Jisas ni pedaide mu isai

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Megi te sia tomode dao, tiali goli te sia ge isai, tama be hulua sabo aş yai. Tigidali tş mu hulua siyu ebo tiwai elalubadi, sia ge pio mu egi pai yali. ⁴⁵ Tama te genuai ugwa te Moni Lotu Be tempel tomode walaluali ugwa te tomode mu togwa pai, tama pedai si nigai. * ⁴⁶ Tama Jisasgo i bomonama mu wai, “Aya, ena mobo eno naga nogoba mubao,” Jisas te po tama olama, tama aga mu isai. ⁴⁷ Te enesigi bidi dabego tuni bidigo te şe suai, tama agai Godigo nogi ugwaba siyu, agai te po wai, “Mu tamao, te bidi Jisas doloba pai bidi mu dao,” te bidigo te po wai. ⁴⁸ Tama tigidali we bidi sisinama, te bidi sela elai hagede baso, tonaluai. Augwaligo te Jisas isibo suali. Tama homu dene eyu, augwa nogo pagasa, tama augwa beba pai. ⁴⁹ Tiali goli, Jisas aga abagi dabe dali, te we dabe me Jisas wali Galili buludu asai, augwali digibulu gana dolaluai. Tama augwaligo te şe tigidali suai, te we bidi dabego.

Augwaligo Jisas tigi selama, masigi dedage tomoba muai

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰ Te bidi me deli bidai, te bidi nogi Josep. Te bidi aga Judia tş hanu bidi dao, te hanu nogi Arimatea. ⁵¹ Aga dwagi yai doloba pai bidi bidai. Agai te Godigo we bidi tonalubo sogo asobo tonaluyu bidali. Tama aga te Juda dabego kaunsil digi, agai te meba kaunsil dabego Jisas elabo homude ao wabeo. ⁵² Te bidi Josep te gavman tuni bidi Pailat bidibo digi pelama, te po wai, “Eno Jisas tigi saio,” wai. ⁵³ Tama Pailatgo “Sao,” wai. Tibaso, Josep pelama, Jisas tigi tşba sela dulai. Tama Jisas wiegi yai tedela yai nami ugwago belai, tama Jisas gş page meba mugi pai. Te gş page augwaligo moni genuai masigi tomode nigai. Tama polobadu augwaligo bidi me musiawai digi, gesi mu dao. ⁵⁴ Te sogo Fraide dao, te Juda dabego Sabatde tuabo nai sisi ebo sogo dao. Tama te Sabat tamadi tama pedalainogo ebao.

* 23:45: Sai 26:31-33

⁵⁵ Te we dabe augwali Galili buludu Jisas dali asai, augwali Josep wali pai. Tama augwaligo te gų page suai. Tama Josepgo Jisas tigi mena tama mubo, te me te we dabe augwaligo suai. ⁵⁶ Augwaligo polo suai, tama te we dabe augwali augwa beba ma pai. Tama te we dabe augwaligo wel dabe me, denami yai dwagi yai nai me sisila muai, te Jisas tigde mumainogo, aga tigi daumua pidali weyu.

Te Sabat sogo gagalali. Tama tibaso, Godigo bomo yai po wali peyu, augwali olo bidiyu, toma tuali.

24

Jisas gų pagede ma hodaloai

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ Te Sabat sogode olo bidama, te sogo kigamu Sande kigamu augwali te we dabe gų pageba ma pai. Augwaligo te dwagi yai denami yai nai me, wel dabe me sela pai, polobadu augwaligo sisila muai. ² Tama augwali te gų pageba sabolama, te gų page sunumi daų wali genuai masigi augwaligo suai, te gų page sunumide munalubo sube, te masigi augwaligo hogogo bele pelama bogo badude munalubo suai. Tama tibaso, te we dabe augwali te gų page tomoba pai. ³ Tiali tama, augwaligo Genuai Bidi Jisas tigi munalubo subeo, te ola be masigi tomode. ⁴ Te we dabe augwaligo te tiwai subaso, tama augwali homu hauwa mu yai. Tama augwali we dabe kolesaga tuų pelama, umula pela muai. Tama augwaligo tonalubadi yaide, bidi si polo pedelama, tede dolalualai. Te bidi sigo ugwa da mu udula pela muai. ⁵ Tama te we dabe augwali wi elama, augwa gesabidi toba tonolaluai. Tialima, te bidi sigo augwalibolo te po wai, “Magi baso dagego te bidibo bidi te isai bidi gų pagede gegebawe? Te Jisas ede bidibeo. Jisas ma hodaloai dao. ⁶⁻⁷ Dagego Jisas agai dagebolo mani po ma kone palao, Jisas Galili bulude bidiyu te po wai, ‘Ena da te Godigo Bidi Mu dao. Tama augwaligo ena te dwai şe ebo bidi dabego nogoba mawaibao. Tama augwaligo ena te age sai nide elama, tama sela sogo gų pagede munaluama, ma hodaluai, agai te po wai,” te bidi sigo te po wai, te we dabebolo. ⁸ Tama te we dabe augwaligo Jisasgo polobadu wali po ma augwaligo koneai.

⁹ Te we dabe augwali ma pai, tama augwaligo Jisas wali pabo bidi nogo si olama, şağ badu deli bidi dabebolo te augwaligo odali po dali, suai şe dali pusali. Tama augwaligo gasa we bidi dabebolo me te yali şe po wai. ¹⁰ Tama te po wagi pali we dabe augwaligo nogi e dao. We me nogi Maria, te Makdala bulu we dao. Te we me aga nogi Joana. Te we me aga nogi Maria, aga ogwa nogi Jems. Te we dabe augwali bidai, augwali te we dabe dali gasa we dabe me bidai, te we dabe augwaligo te po Jisas aga wali pabo bidi dabe dali wai. ¹¹ Tiali goli, Jisasgo bidi dabe augwaligo homu te we dabego wali po olo tama me te obao, homu yai. Tama augwaligo te we dabego po homuba daų olama mube, augwaligo homugo tibo po wabao homu yai.

¹² Tialima, Pita polo pelama, gų page sugi pai. Tama Pita te gų pageba sabolama, tudi basia selama, te masigi tomoba suai. Tama agai suai, te wiegi yai telela ugwa dabe naga munalubo suai. Agai Jisasgo tigi sube. Tibaso, Pita beba ma pelama, te pedelali şede aga homu hauwa mu yai.

*Bidi sigo Emeus buluba pabo tuđe Jisas suai**(Mak 16:12-13)*

¹³ Te sogo digi tamao, bidi me si te dwasianu bulu me nogi Emeus teba painogo augwali si te tuđu pai. Te bidi si Jisas wali pabo bidi si dao. Te tu Jerusalem tagalama, Emeusba pabo tu te pađe naga. ¹⁴ Te bidi si te tuđu pai, tama augwali sigo tigidali se Jisas dali pedelama yali se te po mimi pai. ¹⁵ Te bidi si te po ola peyu, augwa hasi hanalua peyu, pai. Tama Jisas aga digi te bidi si pađe pedelama, augwali hodobo pai. ¹⁶ Te bidi si augwaligo gedugo Jisas suali, tiali goli augwaligo konebe, e Jisas te yaba, te homu ebe, te bidi sigo. ¹⁷ Te Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Dage si magi po ola peyu pobawe?” te bidi si dali Jisasgo te po wai. Tama te bidi si dolaluai, tama augwa si homu sege mu yai. ¹⁸ Tama te bidi me nogi Kliopas, te bidigo Jisasbolo te po wei ponoyu, te po wai, “Gasa bulu bidi dabe hauwa augwali megı Jerusalem bulude bidibao. Tama nage deligo nago te se Jerusalemde pedalobo nago subewe?” te bidigo Jisas dali te po wai. ¹⁹ Te bidi agai tama wai, tama Jisasgo augwali sibolo hanalu wai, “Magi sewe?” Tama te bidi sigo Jisas dali te po wai, “Te se te Nasaret bidi Jisasde pedalai. Te bidi Godigo nosali yabo se po wabo bidi, Godigo po ola mabo bidi. Tama te bidigo agai bomai se dali, bomai po dali Godigo gedude dali, te we bidigo gedude dali te se yai,” te bidi sigo Jisas dali te po wai. ²⁰ “Tama te pris tuni bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe augwaligo te bidi te moni gavman tunibolo augwaligo nogoba muai. Tama gavmanigo po weyu, ‘Te bidi elao,’ te po wai. Tama augwaligo te bidi ni pedaıde elai. ²¹ Tiali goli, polobadu dago homu tama yai, te bidigo agai da Israel we bidi te Rom gavman nogode bidali tagalama, agai da tonalumi yaıbao. Dago te homu polobadu yai dao. Tiali, menio. Tama gasa po me tama telaluıao, te se pedelai, tama megı te bidi duba elali, sela sogo bidibao,” te bidi si Jisas dali te po wai.

²² “Te se eyu, gasa se me pedelali, megı. Tama megı da hani we dabe me badu augwaligo da midigi sabo se yai. Kigamu mu te we dabe augwali te bidi muani gu pageba augwali pai,” te po Jisas dali te bidi sigo wai. ²³ “Tama augwaligo Jisasgo tigi subeo. Tama augwali ma asai, tama augwaligo te po wai, ‘Dago Godigo se ebo ensel bidi dabe naga sualio,’ tama te ensel bidi dabe augwaligo te po wai, ²⁴ ‘Te Jisas aga ma bidibao,’ wai. Tama da tomode bidi meba augwali pelama, te gu page sugı pai. Tama augwaligo te we dabego wali po tiwai tama suali. Tiali goli, Jisas aga tigi te augwaligo subeo,” te bidi sigo Jisas dali te po wai.

²⁵ Te Jisasgo te tama po augwali sibolo wai, “Ao, dage sigo homu kolesaga meniwe? Dage sigo homu te polobadu Godigo se nosali pedelabo po ola mani bidigo po naga konealuai dawew?” Jisas po augwali si dali wai. ²⁶ “Magı basowe tama tiyu dage sigo koneai meniwe, Godigo sa muani bidi Kraıs aga dene bolo selama, isilama, tama nosali aga genuai nogı mu saıbao,” Jisasgo te po wai. ²⁷ Tama Jisasgo Mosesgo aşani pode gagalama, tama tigidali Godigo se nosali pedelabo po ola mani profet bidi dabego po Jisasgo te bidi sibolo ola mawai. Tigidali po buku dabede wali po Jisas aga tigde digı yali se po wai. Te Jisas aga dali po page mu te bidi si dali ola mawai.

²⁸ Te augwali pelama, te bidi si pabo bulu teba sabolai. Tama Jisas agai mu pabo ađ naga yai. ²⁹ Tialima, te bidi sigo Jisas “Pigio,” te po wai,

“nage dadi si dali bidao,” wai. “Giliga iba dega sainogo ebo, tama pađe digi tama be hulua saibao,” wali. Tama tibaso, Jisas augwali sigo be tomoba pelama, augwali si dali bidai. ³⁰ Nosali augwali nai tuainogo, tama Jisas augwali si dali dulaluai. Tama Jisasgo te giguai nai bret selama, Godibolo hanaluyu usu da wai, tama te nai togolama, augwali sibolo mawai, Jisasgo. ³¹ Jisas agai tama tiwai tama augwali sigo gedu pedelebo tiwai ilali, tama te bidi sigo Jisas koneai. Tama Jisas polo hagawai, tama te bidi sigo Jisas ma subeo. ³² Tama te bidi si augwa hasi po weyu, te po wai, “Dadi si tuđu asai, tama Jisas agai dadi si dali po ola asai, tama Jisas agai bukude po page dadi si dali hania ola mawai, te sogo dadi sigo homu mu hogodaluai,” te bidi sigo te po wai.

³³ Te bidi sigo te po wai, tama te sogo tama te bidi si augwa si Jerusalem buluba ma pai. Tama te bidi sigo te Jisasgo bidi nogo si olama, sađa badu deli bidi augwalibolo te bidi sigo te bage aga abagi dabe dali augwali deliba sisinama, bidalubo suai. ³⁴ Tama augwaligo te bidi sibolo te po wai, “Mu tamao, Genuai Bidi ma hodaloai, aga ma pedalobo Saimongo suai,” augwaligo te bidi si dali te po wai. ³⁵ Tama augwali sigo te tigidali se augwali sigo tuđe suali po augwali dali wai. Tama te bidi sigo te po wai, “Jisas agai te giguai nai bret togolama, da si mawai, tama dadi sigo te sogo megi koneai, te Jisas dao,” augwali sigo te po wai.

*Jisasgo bidi dabe augwaligo Jisas suai
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ Augwaligo te po odubadi, tama Jisas aga te augwali tomoba polo dolagasai. Agai augwalibolo, “Homu tegaluama, bugagia bidao,” wai. ³⁷ Tialima, augwali gegemani siyu, augwali homu hogodaluai, tama augwali wi yai. Augwali te homu yai, augwaligo Jisas isi bidi subo, tama tiyu augwali wi yai. ³⁸ Tama Jisas agai augwalibolo te po wai, “Magi baso dagego homu hogodalualiwē? Magi baso dagego homu si ebawe?” Jisasgo te po wai, aga bidi dabe dali wai. ³⁹ “Dagego eno nogo sađa suao. Ena ena digi bidibao. Dagego nogo ena tigiba munama, suao. Isi bidi da, mi meni yai, dili meni yai. Tiali goli, ena da dili dali, mi dali elalubao,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai. ⁴⁰ Jisasgo te po olama, tama aga nogo dali sađa dali augwali bidibolo waselai. ⁴¹ Augwaligo Jisasbolo homu munama, te Jisas dao augwaligo me konebe. Augwali dwagi yai homu mu yai digi, augwali noma sai. Tama Jisas agai augwalibolo te po wai, “Tama dagego tubo nai ede me munalubowe?” Jisasgo augwalibolo hanalu wali. ⁴² Tama augwaligo siade ulai suđu dage te Jisas manio. ⁴³ Tama Jisas agai te suđu selama, tubo tama augwaligo suai, Jisas wali pabo bidi dabego.

⁴⁴ Te Jisasgo augwalibolo te po wai, “Polobadu ena dage dali bidibadi, tama eno dagebolo wai dao, tigidali po te polobadu bidi Moses bidibo side aşani, te polobadu Godigo po pusa mani bidi dabego aşani bukude me, te buku nogi Sam tede me aşani po me, te enade aşani po tigidali nai igilama mu walaibao wai,” Jisasgo te po wai. ⁴⁵ Tama Jisasgo augwalibolo homu ula ilai, tama augwaligo Godigo aşani po page hania konemainogo yai. ⁴⁶ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Godigo bukude tama te tobage po wai, ‘Godigo sa muani bidi Kraisdene polo selama, isilama, tama sela sogo aga gu pagede bidama,

⁴⁷ tama hodaluama, tama aga nogigo bomogo aga şe ebo bidi dabe augwaligo agai po tigidali bidi hanibolo ola mawaibao, te we bidi augwaligo homu begelemainogo yaibao. Augwaligo homu begelama, tama Godigo augwaligo yali dwai dwai şe sela şawaibao. Te Godigo sa muani bidi agai şe ebo bidi dabego te tobage po tigidali bidi hanibolo wagi paibao, te şe augwaligo Jerusalem bulude gagalaibao.'

⁴⁸ Te po bukude aşai dao. Tama dagego eno te yali şe tigidali suali, eno wali po tigidali odali. Tama dagego we bidibolo eno wali po me, yali şe po me, te pusa mawaibao. ⁴⁹ Te nai polobadu eno Aya God agai dagebolo mawaiba wali nai, te eno megi dagebolo tagala palaibao. Tialima, dage te Jerusalem hanude bidişo. Dage bidibadi, tama te dagaludu bomu dageba dulaibao," Jisasgo augwalibolo te po wai.

Godigo Jisas dagaluba sela holai

(Mak 16:19-20; Tpi 1:9-12)

⁵⁰ Te Jisasgo agai bidi dabe augwali odasa, bulu me nogi Betani paba sabolai. Tama Jisas agai nogo ugwaba selama, tama bugai homu ilabo po augwalibolo wai. ⁵¹ Tama agai te bidi dabebolo te po madubadi, tama Jisasgo augwali taga pai, tama Godigo Jisas dagaluba sela holai. ⁵² Tama te bidi dabe augwaligo Jisasgo nogi ugwaba munama, tama dwagi yai homu mu eyu, Jerusalem buluba ma geasa peyu yai. ⁵³ Tama tigidali sogo augwali te Moni Lotu Be tempel te be tomoba pelama, tama augwaligo Godigo nogi ugwaba mu sai, Jisasgo şe ebo bidi dabego tama tiwai, God dali.

Dwagi Yai Gesi Po Jonggo Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Jonggo Jisasde aşani pogo te dabolo ola mabo dao, te Jisas da, te Godigo Ogwa mu da, te aga te da tde bidibo we bidi ma dobola sabo bidi dao. Godigo agai po dabolo ola mawainu, tama agai aga Ogwa daba tagala palali. Tama tibaso, Jonggo Jisasde te po wai, aga da te Godigo po dao, tama te pogo te bidi tigi siyu tama bidi gagawai pedalali. Tama Jonggo homugo te agai Jisasde aşani po nedebo we bidi augwaligo homu te poba begi peyu, tama augwaligo te bidada peyu, bidada pabo ula siyu bidaibao.

Te we bidi augwaligo te Jisas te Godigo Ogwa da hania konemainogo eyu, tama Jisasgo haniani bomai şe yali po te Jonggo aşani. Tama Jisasgo ola mani po me Jonggo aşani, te bobobage po dao. Aga isabo sogo pba yagaselama, tama te sogo pio Jisasgo po hauwa aga wali pali bidi dabebolo ola mani, te augwali tau somainogo yai.

¹ Polobadu polobadu mu, te tigidali nai pedalisima, meni yai digi, Po bolo bidai. Po God dali bidai. Tama te Po aga digi God dao. ² Polobadu polobadu mu, te tigidali nai gagalobo sogode, te Po God dali bidai. ³ Godigo te Pobolo po weyu, tigidali nai nigao wai. Tama Pogo tigidali nai nigai. Tama gasa nai gasa tdu me pedalobeo. Menio. Tigidali nai pedalali te Po aga digi nigilama, pedalai. ⁴ Bidabo bomo Po agade elalubo. Tama agai bidabo bomo te we bidi augwaligo ula dao. ⁵ Te ulago hulua sabobolo te ula mabo dao. Tama hulua sabogo te ula me sogo halubeo.

⁶ Godigo bidi me deli tagala palai, te bidi nogi Jon. ⁷ Jon agai te ula po te we bidibolo pusagasai. Te we bidi tigidali augwaligo te po odoyu, augwa homu tigidali te poba konealumainu eyu, te Jonggo te po pusagasai. ⁸ Jon aga digi te ula menio. Tiali goli agai te ula po augwalibolo te po wagasai. ⁹ Te ula da te ula mu dao. Tama aga te sogo tba dulai, tigidali we bidi ula mawainogo yali.

¹⁰ Te Po e tde bidai. Aga digi e t nigai. Tiali goli tde bidibo we bidi augwaligo aga konebeo. ¹¹ Aga bulu muba asai. Tiali goli aga hani augwaligo aga sabeo, gesebeo. ¹² Tialima, aga augwali bidi dabe mego sali, gesalio. Augwaligo augwa homu agaba muani. Tama tibaso, agai augwalide usu da po olama, tama augwali Godigo wai puluba pedalai dao. ¹³ Tama augwali Godigo wai puluba gagawainogo, augwali augwa ida ayago kanemego ame nabeo. Te augwali Godigo wai te augwa tigo homugo me ame nabe. Bidigo homugo menio. God aga digi augwali aga wai puluba pedalali dao.

¹⁴ Te Po aga digi bidi pedalai, tama da we bidi tomode aga bidai. Dago agai genuai nogi dali agai moni bomo dali si sui. Te Godigo Ogwa deligo genuai nogi dali bomo dali si dago sui. Agai te we bidi olo tau sabo şe hauwa eyu, te agai mu po naga weyu yai. ¹⁵ Te we bidi baptais mabo bidi Jon agai te we bidibolo agai po weyu i tama wai, "Polobadu eno te po wai, 'Nosali bidi me asobo bidi agai eno nogi aiyaba elaluaibao. Magi basowe? Ena ame nesibadi, aga polobadu mu bidai. Tama tibaso, agai nogigo eno nogi aiyaba elalubo dao,' eno

te po wai. Tama megì te bidi e dao, eno dagebolo polobadu wali po gilama,” Jongo te po wai. ¹⁶ Aga te olo tau sabo se hauwa mu ebo dao. Tama dabolo agai ma eyu, ma eyu idu gebo dao. ¹⁷ Te bidi nogi Moses agai da Juda dabego wai mu augwalibolo agai Godigo bomo yai po ola mawai. Tiali goli, Jisas Kraìs agai genuai olo tau sabo se dali mu po dali si magasai. ¹⁸ Menio. Bidi me deligo God munu me gedugo subeo. Mu menio. Tialima, te Godigo ogwa deli aga aya pade bidibo, agai Godigo page dabolo ola mawai dao.

We bidi baptais mabo bidi Jon agai po pusali

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Te Juda dabe augwaligo pris bidi dabe dali, Livai bage dali augwaligo bidi dabe te Jerusalemdu te Jon bidibo digiba tagala palali, augwaligo Jon hanalu omainogo yali. Tama augwali Jon pageba sabolama, te po hanalu wai, “Nage dewe?” ²⁰ Tama Jon agai hogwa sabeo, po dualobeo, agai po hanilama weyu, te po wai, “Ena Godigo sa muyu asaiba wali bidi Kraìs menio,” Jongo te po wai. ²¹ Tama augwaligo Jonbolo hanalu wai, “Magi yaliwe? Nage te bidi polobadu Godigo po wali bidi nogi Elaija dawe?” Tama Jongo te po wai, “Ena te bidi Elaija menio.” Tama augwaligo te po wai, “Dago te Godigo po wabo bidi asobo tonalubo dao. Nage te bidi dawe?” Tama Jongo te po wei ponoyu, te po wai, “Ena te bidi menio.” * ²² Tama augwaligo Jonbolo te po wai, “Nage de dawe? Dago te da tagala palai bidi dabebolo po wei ponainogo, dabolo wao. Naga digi nage de da wabo dawe?” ²³ Tama Jongo te po wai, “Te polobadu bidai bidi nogi Aisaia, Godigo po polo ola mani profet bidi, agai te tobage po wai, ‘Bidi me deligo bidi meni yai bulu tomode agai bomonama i weyu, te po obao, “Te Genuai Bidigo asabo tu dodolao.” ’ Te po wabo bidi ena dao,” Jongo te po wai. * ²⁴⁻²⁵ Tama te Farisi bidi hani dabego tagala palai bidi dabe augwaligo te po hanalu wai, “Nage Godigo sa muani bidi menio, tama nage te bidi nogi Elaija menio, nage te Godigo po polo ola mani bidi menio. Tama nago magi baso te we bidi baptais mobawe?” te po hanalu wai. ²⁶ Tama Jongo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, “Eno augwali olo aigo naga te baptais mabo dao. Tialima, dage tomode bidi me deli te dolalubao. Tama dagego te bidi konebeo. ²⁷ Te bidi aga ena tudi badu nosali asaibao. Ena digi ena dwagi yai bidi menio. Teyu, eno agai saqa nadoba bono eno pisigagobeo,” Jongo te po augwali dali wai. ²⁸ Te po bulu me nogi Betani te badu pedalai, te ai nogi Jordan sesege badu. Te bulude Jongo augwali Juda we bidi baptais mawai.

Jisas Godigo kibu sipsip wai tiwai dao

²⁹ Te sogo kigamu Jisas asobo Jongo suai. Tama Jongo te we bidibolo te po wai, “Suao, te bidi da, aga Godigo kibu sipsip wai dao. Agai te tigidali tde bidibo we bidi augwaligo yali dwai sege te sela sawaibao. ³⁰ Polobadu eno te po wai, ‘Nosali bidi me asobo bidi agai eno nogi aiyaba elaluaibao. Magi basowe? Ena ame nesiabadi, aga polobadu mu bidai. Tama tibaso, agai nogigo eno nogi aiyaba elalubo dao,’ eno te po wai. Tama megì te bidi e dao, eno dagebolo polobadu wali gilama. ³¹ Eno digi eno te nosali asobo bidi mena bidi dawe, te eno konebeo.

* 1:21: Bom 18:15, 18; Mal 4:5 * 1:23: Ais 40:3

Tiali goli, eno aga te dage Israel we bidi dali ola momainu, eno we bidi baptais magasiyu asai,” Jonggo te po wai.

³² Te Jon agai suali şe te po weyu, te po wai, “Eno suali, Godigo Mobo Bidi dagalu tagalama, tşba dulubuo, te ba hi tiwai asobo eno suai. Tama te ba hi Jisasgo tigi dolo dulubo, te eno suai. ³³ Eno digi te nosali asobo bidi eno me konebeo. Tialima, Godigo ena tagala palu, we bidi baptais mao weyu, enabolo te po wai, “Te eno Mobo Bidi dulama, bidi mede bidibo nago sueibao. Te bidi da, te nosali asaibao wali bidi dao. Tama te bidi agai te we bidibolo te eno Mobo Bidi mawaibao. Agai te Mobo Bidi augwali we bidi baptais mabo tiwai mawaibao,” Godigo enabolo te po wai. ³⁴ Tama ena digi eno sulama, tama eno dagebolo te po obao, te bidi Jisas aga Godigo Ogwa dao,” Jonggo po tama wai.

Jisasgo aga wali pabo bidi me si me si i olama sai

³⁵ Do tama dao wabo side Jon aga wali pabo bidi si Jon aga dali ma dolaluai. ³⁶ Tama Jon agai Jisas soabo suali, tama Jonggo te po wai, “Suişo. Te bidi te Godigo kibu sipsip wai tiwai dao,” Jonggo aga wali pabo bidi si dali te po wai. ³⁷ Te bidi sigo agai wali po odama, tama augwali si Jon tagalama, Jisas wali pai. ³⁸ Jisas begelama suali, te bidi sigo aga wali asai. Tama Jisas agai te bidi sibolo te po wai, “Dage sigo magi nai gegebawe?” Tama te bidi sigo te po wai, “Rabai, nage mena bede bidibawe?” Te po Rabai, te page, po ola mabo bidi te page elalubo dao. ³⁹ Tama Jisas agai te bidi sibolo te po wai, “Dage si aselama, suagasao.” Tama te bidi si pelama, Jisas bidibo digi sugi pai. Te tama giliga dega sabo sogo 4 klok augwali si Jisas dali pelama, tama te piode augwali si Jisas dali bidai.

⁴⁰ Te Jonggo wali po odali bidi si augwali si Jisas wali pai. Tama bidi me deli aga nogi Andru, te aga ama nogi Saimon Pita. ⁴¹ Tama polo agai aga ama Saimon gegegi pai, tama agabolo te po wali, “Dago te Mesaia bidi suali,” Andrugo aga ama Saimonbolo te po wai. (Dago te nogi Mesaia wali begelama, tama te nogi poai Kraisa dao, Godigo sa muyu asaiba wali bidi dao.) ⁴² Tama Andru agai aga ama Saimon odasa, Jisas bidibo madigi pai. Jisas agai Saimon sulama, te po wai, “Nage Saimon, Jonggo ogwa dao. Nosali nago nogi Sifas waibao.” Jisasgo te po wai. (Dago te nogi Sifas begelama, tama wai, Pita wali nogi, te nogi page masigi dao.)

Jisasgo Filip dali Nataniel dali ‘Dage si ena wali asao’ wali

⁴³ Do tama da wabo side Jisas aga homugo Galili buluba paibao wai. Tama Jisas agai Filip suai, tama agabolo te po wai, “Nage ena wali asao,” te po wai. ⁴⁴ Filip aga te Betsaida be nanide bidai bidi, te bulu te Andru dali Pita dali augwali sigo page bulu. ⁴⁵ Filip pelama, Natanielbolo te po wagi pai, “Te bidi polobadu Mosesgo te bomoyai po bukude aşani po dali, tama Godigo polobadu po ola mani profet bidi dabe me, augwaligo te bidi dali po aşai, te bidi dago suai. Te bidi Jisas aga Nasaret bulu bidi Josepgo ogwa dao,” Filip agai te po wai. ⁴⁶ Tama Nataniel agai te bo weyu, te po agabolo ola mani, “Teyu da, dwagi yai nai me deli te Nasaret bulude pedalaibawe?” Filipgo agabolo te po wali, “Nage aselama, suagasao.” Tama augwali si Jisas pageba pai.

⁴⁷ Jisasgo Nataniel aga pageba asobo suali. Tama Jisasgo te bidi dagebolo tama wali, “Suişo. Te asobo bidi aga Israel bidi mu dao.

Tibo po aga homude me elalubo meni.”⁴⁸ Natanielgo Jisas hanalu weyu, te po wai, “Magi ilama, nago ena koneaniwe?” Jisasgo agabolo po wei ponoyu, te po wai, “Hasia, Filipgo nage i wasiqabadi, te nage ni kaya pagede bidibadi, te sogo nage eno suai dao,” Jisasgp te Nataniel dali te po wai.⁴⁹ Natanielgo Jisasgo po wei begelai, “Po ola mabo bidio, nage Godigo Ogwa dao, nage Israel we bidigo tuni bidi dao.”⁵⁰ Jisasgo po wei ponanio, “Eno nagebolo te po wai dao, ‘Nage eno ni kaya pagede suai dao.’ Tama nago te po odobaso, naga homu tigidali enaba muaniwe? Ao, tama nosali nago sueibao, genuai sego eno meg i yali te se aiyaba elaluaibao.”⁵¹ Tama Jisasgo agabolo ma naga wai, “Mu tamao, eno mu po dagebolo obao, nosali dagego dagalu dala pabo sueibao. Tama dagego Godigo dagalude se ebo ensel mobo bidi augwali ugwaba holoyu, aiyaba duluyu ebo dagego sueibao. Tama augwali enaba asiyu yaibao, ena da te Godigo Bidi Mu dao,” Jisasgo te po wai.

2

Bidi me deli Kana bulude we sai

¹ Te Jisasgo Nataniel dali te po olama, si sogo biliama, sela sogo wabo side tama bidi me deligo Kana bulude we sai. Te Kana bulu te Galili to pedai tomode elalubao. Tama Jisas aga ida te we sabo bede bidai.² Augwaligo Jisas aga bidi dabe dali augwali i wai, Jisas aga bidi dali augwali aselama, te we sabo suagasomainogo, augwaligo te po wai.³ Tama te bomai ai wain silai. Tama Jisas aga idago agabolo te po wai, “Augwaligo bomai ai wain meni, te sia salio,” Jisas dali aga idago te po wai.⁴ Tama Jisasgo aga idabolo te po wai, “Ida, nago enabolo te po magi baso obawe? Eno we bidi augwali tau sabo sogo te pedalobeo,” Jisasgo aga ida dali te po wai.⁵ Jisas aga idago augwali te we sabo be page bidigo se ebo bagebolo te po wai, “Jisasgo po me deli dage dali obaso da, teda dagego te po wali pao,” te po wai.⁶ Te moni masigi sene a naga olama, me badu nogo deli badu munalubo. Tama te tobage sene deli deli augwaligo ai hauwa pagawaibao. Godigo augwalibolo dage usu da omainogo, te Juda dabe augwaligo nai tuainogo eyu, hasia bolo augwa nogo ai polo telawai.⁷ Tama Jisasgo te se ebo bagebolo te po wai, “We sigibao, e moni masigi sene dabe pagayao.” Tama augwaligo te masigi sene dabe mu pagawai.⁸ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te ai me badu dwasianu genagide manama, tama sela pelama, te tubo nai tonalubo bidibolo magibao,” te po wai. Tama tilama, augwaligo te ai sela pai.

⁹ Te tubo nai tonalubo bidigo te ai agai polo tula suai, meg i tama te bomai ai wain pedalali ai agai polo tula suai. Tama agai konebeo, augwaligo menade sali. Tialima, te se bidi augwaligo te ai tuali augwaligo koneai. Tialima, te nai tonalubo bidigo te we sali bidi agai i wai.¹⁰ Tama asama, agai te bidibolo te po wali, “Tigidali bidigo da, augwaligo dwagi yai bomo ai wain polo dobabo dao. Tama nosali, augwali bidi dabego te ai hauwa tulama, tama augwaligo dobo ay yali ai te dobabo dao. Tiali goli, nago naga dwagi yai ai wain naga ay olaluama, tama meg i tama nago sela asalio,” agai te po wai.

¹¹ Te bomai se Jisasgo yali bomai se hasia mu yai. Te Jisas agai te Galili to pedai badu tomode, te dwasianu be nani nogi Kana, ted e te se yai. Tama Jisas aga bomo augwalibolo ola mawai, tama Jisas aga wali

pabo bidi augwa Jisasba homu tigidali muai. ¹² Te şe silama, tama Jisas aga Kaperneam buluba pai. Aga ida me, aga ama dede me, aga wali pabo bidi dabe me, augwali hodobo pai, tama augwali te bulu Kaperneamde osogo bidigi pai, si sela sogo bidai.

Jisasgo te bidi dabe augwali Moni Lotu Be tempel tomode nai dabe dobu si ebadi sela şawai

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Te Juda bage augwaligo bo disawai bret tuabo side te pađe tama o, te si nogi Pasova dao. Tama Jisas aga te Jerusalem moni be naniba pai. ¹⁴ Tama Jerusalem be nani tomoba sabolama, tama te Moni Lotu Be tempel tomode Jisas agai suali, augwali bidi dabe augwa kibu bulmakau me, kibu sipsip me, ba dabe, tama augwaligo te naide maket ebo şe eyu, te Moni Lotu Be tempel tomode yai, we bidi augwaligo te nai si dobu eyu abelama, Godibolo momainogo yai. Tama Jisasgo suali, ma gasa bulu masigi dobu si ebo bidi dabe da augwali ni nami pađe dulalubo suali. ¹⁵ Tama Jisasgo te şe sulama, tama agai bono dabe selama, bi nigai. Bi nigilama, agai te kibu bulmakau dali kibu sipsip dali tigidali te tempel bede augwali bigo elama, buluba gudulai. Tama Jisas agai te masigi dobu si ebo bidi dabego masigi dali ni nami dali gea palali. ¹⁶ Tama agai ba dabe dobu si ebo bidi dabebolo te po wai, “Te nai sela pao,” wai. “Dagego eno ayago be te nai dobu ebo be tiwai egio,” Jisasgo augwali dali te po wai. ¹⁷ Jisas aga wali pabo bidi dabe augwaligo po me Godigo po bukude wali po me ma koneai. Te bukude te po wai, “Eno homugo nago be tonalubo homu bomo ebo dao. Tama augwaligo enabolo dene mawaibao.”

¹⁸ Te Juda dabe augwaligo te sulama, Jisas dali te po wai, “Mena bidigo nagebolo ‘Te nai sela şayao,’ obaso, tama nago te nai dabe sela şayaniwe? God agai nagebolo te po weyu da, teda nago naga moni bomai şe me deli yao. Tama dago nago te şe ebo sulama, Godigo nagebolo ‘Te şe yao’ wali dago koneaibao,” Juda dabe augwaligo Jisasbolo te po wai.

¹⁹ Tama Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Dagego e lotu be tempel huğibaso, tama sela sogo eno polo te be ma şe yaibao,” Jisasgo te po te Juda dabe dali wai. ²⁰ Tama Juda bage augwaligo te po wai, “Te tempel Moni Lotu Be şe yani kibu be bidi sese si olama, tama a naga olama, me badu nogo deli badu kibu be te be şe yai dao,” te po wai. “Tama dago te be huğilama, tama sela sogo nago te be polo me şe yaibawe? Woo, nage usu egobeo,” te po Jisas dali wai. ²¹ Tialima, Jisasgo te tempel lotu be po wali aga tigde po wali, te Moni Lotu Bede meni. ²² Tilama, tama nosali Godigo Jisas gu pagede ma hodolai, te sogo Jisas aga wali pabo bidi dabe augwaligo Jisasgo polobadu te wali po augwaligo ma koneai. Tama augwaligo Godigo bukude muani po dali, Jisasgo wali po dali, te po siba augwa homu muai.

Jisasgo tigidali bidi konea silai

²³ Te bidi Jisas bo disawai nai bret tubo side, te Pasova side, aga Jerusalem bulude bidibadi, tama we bidi hauwa augwaligo agai bomo yai şe ebo suai. Tama sulama, tama augwaligo augwa homu tigidali Jisasba muai. Augwaligo te homu yai, aga te Godigo sa muyu, asaiba wali bidi dao. ²⁴ Tialima, Jisasgo te homu yai, augwaligo konesiabo

ḗḗ, te homu yai. Tama tibaso, Jisas aga digi augwaligo nogoba mubeo. ²⁵ Magi basowe? Jisas aga digi te tigidali we bidigo homu mu konea silai. Gasa bidi mego agabolo te we bidigo homu me ola magobeo.

3

Jisasgo te bidi Nikodemus dali po miai

¹ Bidi me deli bidai, te bidi nogi Nikodemus. Te bidi Farisi bidi hani dao. Tama te bidi Juda bage augwaligo tobolu bidi deli dao. ² Te bidi Jisas bidibo digi hulide aselama, te po wai, “Po ola mabo bidi, dago koneai, Godigo nage e tḗba po ola mabo bidi nigilama, tagala palai. Tibaso da, Godigo bidi me deli dali bidisiḗyu da, agai te seḗ Jisas nago ebo bomai seḗ tiwai me egobeo,” te bidigo Jisas dali te po wai.

³ Jisasgo Nikodemusbolo po wei ponoyu, te po wai, “Mu tama, eno nagebolo obao, bidi me te ma ame nabo tiwai eyu, gesi ma pedalisiḗyu da, te bidi agai Godigo we bidi tonalubo seḗ me sugobeo,” Jisasgo te po wai. ⁴ Nikodemusgo Jisasbolo te po wai, “Magi ilama, monu dabe yai bidi ma ame nabo tiwai eyu, gesi bidi ma pedalaibawe? Teyu da, aga idago haligaba ma bula selama, tama idago ma ame naibawe?” Nikodemusgo Jisasbolo te po hanalu wai.

⁵ Jisasgo te po wei ponoyu, te po wai, “Mu tama eno nagebolo obao, bidi ḗḗde baptais sabo ḗḗ dali Godigo Moba Bidi dali gesi ma gagasiḗyu da, te bidi God bidibo digi tomoba pogobeo. ⁶ Tigigo ame nabo nai, te tigi dao. Tama te nai God agai Moba Bidigo ame nabo nai da, te mobo bidi dao. ⁷ Eno ‘Dage gesi ma pedelao,’ te po wabo pode nage noma sigio. ⁸ Te wali asobo da, te aga homu kolesagago te wali gasaba gasaba pabo dao. Nago te wali asobo po naga odobo dao, tialima nago mena badu pedalama, tama ma mena badu ma paliwe, te po wabo dao. Tigidali bidi gesi noma pedalobo augwaligo te tiwai egibi naga ebo dao,” Jisasgo te po wai. ⁹ Nikodemusgo Jisasbolo te po wei ponai, “Te nai mena tama pedalaibawe?” te po wai. ¹⁰ Jisasgo Nikodemusbolo te po wei ponoyu, te po wai, “Magi yaliwe? Nage te Israel bidi dabe te bomai po page ola mabo bidi dao. Tama magi baso nago te nai konebewe? ¹¹ Eno mu po nagebolo obao, dago e wabo po da te dago koneani po obao, tama dago po pusali da, te dago suali seḗ po dao. Tiali goli dagego dago wali po te dagego tudiba muanio. ¹² Eno dagebolo eno e tḗde nai po obao, tama dagego me ‘Te mu tama dao’ homu ebeo. Tibaso da, eno dagebolo dagalude nai po obaso da, te dagego mena tama te poba duga homu mugowe? ¹³ Gasa bidi me te Godigo bidibo madigiba me holobeo. Ena da Godigo Bidi Mu da, tama ena naga te dagalul tagalama, e tḗba dulai, enaduba deli digio. ¹⁴ Polobadu Mosesgo te kapago nigai tibo hasamani te bidi meni yai bulude ni donogo ugwaba sai. Te tiwai yali gilama, tama augwaligo te Godigo Bidi Mu ugwaba sela mueibao. * ¹⁵ Magi basowe? Tigidali bidi enaba homu mubaso da, augwali tigidaligo dwagi yai bidibo bomo selama, bidada peyu, mu bidada paibao,” Jisasgo te po wai. ¹⁶ God aga Ogwa deli digi mu bidibao. Tialima Godigo e tḗde bidibo we bidi godolo mu eyu, tama augwali tau somainogo eyu, God agai Ogwa te e tḗba tagala palali. Tama tiali da, tḗde we bidi augwa homu agaba mubaso da, augwali hagaidali weyu, augwali dwagi yai bidabo bomo selama,

* 3:14: Nam 21:9

bidada peyu, bidada pomainogo, Godigo te se yai. ¹⁷ Godigo aga Ogwa e tɔba tagala palali te e tɔde we bidi po tɔ dodolomainogo me tagala palobeo. Te menio. God aga Ogwa tagala palali da, te da tɔde we bidi ma dobola sagasomainogo yai. ¹⁸ Niwai bidigo God aga Ogwaba homu mubaso da, teda te bidi da aga po tɔ menio, Godigo agabolo dene magobeo. Tiali ma, niwai bidi aga Godigo Ogwaba homu musiawani bidi da, Godigo te bidibolo po tɔ dodolama, dene mawaibao. Magi basowe? Te bidi agai God agai ogwa teba homu mubeo. ¹⁹ Tama te po tɔ yabo page tama telalubo. Ula yali e tɔde polo pedalai dao. Tialima, bidi dabe augwaligo homugo hulua sabo augwaligo godola pai. Augwaligo ula te godolo ebeo. Magi basowe? Augwaligo kolesaga te dwalio. ²⁰ Dwai kolesaga ebo bidi agai te ulade boi bidi ebo dao. Agai dwai kolesaga yali hania ugwaba sela muidali weyu, aga te ulaba asobo menio. ²¹ Tialima, te dwagi yai kolesaga mu ebo bidi, te bidi aga da te ulaba pedalobo dao. Tama bidi dabe augwaligo te bidi agai se yali te Godigo bomode te se yai bugagia sumainogo, te bidi ulaba asobo dao.

Jonggo Jisas po hanilama wai

²² Te nosali Jisas aga bidi dabe dali augwali hodobo Judia tɔ pedai teba poloba pai. Jisas augwali dali tede bidiyu, tama augwaligo Judia we bidi baptais mani. ²³ Jonggo me te we bidi baptais mani bulu me nogi Ainon, te Salim bulu pade o, tede te we bidi baptais mani. Aɔ hauwa te mu te bulude elalubo. Tama we bidi augwali Jon bidibo digi aselama, baptais sagasali. ²⁴ Bidi Herot tego Jon te sogo kalabusiba me musiabadio.

²⁵ Te Jon aga wali pabo bidi dali te Juda bidi me deli dali, augwali tomode konila po wai. Te po konila ebo page te we bidi baptais mabo kolesagade po wai. ²⁶ Tama augwali Jon bidibo digi pelama, tama augwaligo Jonbolo te po wai, "Po ola mabo bidio, polobadu nage Jordan pabo aɔ u badu bidibadi, nago bidi me dali bidiyu, nago te bidide dwagi yai po wai. Tama megi te bidi agai te we bidi baptais mobao. Agai we bidi baptais mobaso, tama tigidali we bidi augwali te bidi bidibo digi pabo dao," Jon wali pabo bagego Jon dali te po wai. ²⁷ Jonggo po wei ponoyu, te po wai, "Te God agai deli nai deli bidibolo me masiayu da, te bidi agaduba naga me sogobeo. ²⁸ Dagego eno polobadu te wali po odai dao, 'Ena Godigo sa muyu asaibao wali bidi Kraisi menio, tiali goli Godigo ena "Polasa aselama, te bidigo asobo tɔ dodolao," te po Godigo ena dali wai.' ²⁹ Tama tibaso, bidi me deligo we sobaso da, te we te bidigo sali we dao. Tama te bidi aga abagi dolaluyu, aga abagigo po odobao. Tama we sali bidigo po wabode, tama aga abagi megi tama dwagi yai homu ebo dao. Tama te tiwai, Jisas aga se megi e baso, tama ena dwagi yai homu mu ebao. ³⁰ Agai nogi ugwaba diɔ holoyu, eno nogi da aiyaba elaluminumogo yaibao," Jonggo te po wai.

³¹ Bidi ogwadu asobo bidi, te bidi agai tigidali bidi aiyaba elaluai. Tɔde pedalai bidi da, te bidi agai e tɔde nai naga po wabo dao. Tialima, dagaludu asobo bidi te agai tigidali bidi aiyaba elaluai dao. ³² Te bidigo agai po wabo da, te nai dabe agai sulama tama agai odolama te po wai. Tialima, bidi me deligo agai te wali po selama, tama daɔ wabe. ³³ Tialima, niwai bidigo agai te po selama, daɔ wali da, agai te po usu da waibao, God agai mu po naga wabo dao. ³⁴ Te bidi Godigo tagala palali bidi, te bidi agai Godigo po pusubo dao. Magi basowe? Godigo agai

Dwagi Yai Mobo Bidi agabolo habuge me mabeo, sese mu mawai. Tama mobaso, te bidigo Godigo po pusubo dao. ³⁵ Godigo aga Ogwa delide dwagi yai homu yai. Tama God agai tigidali nai aga Ogwago nogoba mawai. ³⁶ Niwai bidi agai homu tigidali te Godigo Ogwaba mubaso, te bidigo bidabo bomo da bidada peyu, bidada paibao. Tialima, niwai bidigo Godigo Ogwago po wali pisabaso da, te bidi aga bidabo bomo me sogobeo. Menio. Godigo seḅe te bidide elalua paibao.

4

Jisasgo Samaria we dali po miai

¹ Te sogo Farisi bage augwaligo po me deli odai, “Jisasgo te we bidi hauwa selama, tama augwali aga wali pobaso, augwaligo baptais sali. Tama Jisas agai te seḅe Jon aiyaba elaluai,” te Farisi bage augwaligo te po odai. ² (Tialima, Jisas aga digi agai te we bidi baptais mabeo. Jisas aga wali pabo bidi augwaligo naga te we bidi baptais mawai.) ³ Jisasgo koneai augwali Farisi bagego te po odama, dwai homu yai. Tama tibaso, Jisas aga te Judia tḷ pedai taga pelama, te Galili tḷ pedaiba pai. ⁴ Tama Godigo homu wali peyu, te tḷ Jisas aga pali tḷ te Samaria tḷ pedai tomoba pabo tḷ dao. ⁵ Tama tilama, Jisas pelama, Samaria bagego hanuba sabolai, augwaligo te bulu nogi Sikar wali. Te tḷ te polobadu mu bidai bidi Jekopgo aga ogwa Josep mani tḷ te paḅe tama dao. * ⁶ Aḷi sabo tḷ dedage polobadu Jekopgo nigai, te bulude elalubuo. Jisas pelama, aga tigi dene baso, te aḷi sabo tḷ dedage paḅe dugulaluai. Te giliga tomo yagasobode. ⁷⁻⁸ Jisas aga wali pabo bidi augwali te be nani nogi Sikarba pelama, nai abelegi pai. Tama Samaria we me deli asama, aḷi tuagasu asai. Jisasgo te webolo po weyu, te po wai, “Aḷi ena mao, ena tueio,” te po wai, Jisasgo. ⁹ Te Samaria we noma siyu, agai Jisasbolo te po wai, “Ya, nage Juda bidi dao, te ena Samaria we dao. Magi baso nago te po obawe, ‘Aḷi ena mao, ena tueio,’ magi basowe?” te Samaria wego te po wai, Jisas dali. (Magi basowe? Juda bidi dabe augwali Samaria bidi dabe dali kisasa gelasa bilibo menio.) ¹⁰ Jisasgo te webolo po wei ponoyu, te po wai, “Nago te God agai te we bidibolo olo mabo nai konegi sogo da, tama ena mena bidigo nagebolo ‘Aḷi ena mao, ena tueio’ obao konegi sogo da, te si nago konegi sogo da, teda nago ena hanalu olama, eno nagebolo te bidabo bomo elalubo aḷi mao wagi da,” Jisasgo te po wai. ¹¹ Te wego Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidio, nago aḷi tuabo nai meni. Tama te aḷi tubo dedage aba mu dao. Tama tiyu da, nago te bidabo bomo elalubo aḷi menade saibawe?” te wego Jisas dali te po wai. ¹² “Dago wai Jekopgo te aḷi dedage dabolo polobadu mawai dao. Tama aga dali, aga wai dabe dali, aga kibu bulmakau sipsip dali tamago tuai aḷi dao. Tialima, nago homu nago Jekop aga aiyaba elalualiwe?” te wego Jisas dali te po wai. ¹³ Jisasgo po wei agabolo ponoyu, te po wai, “Tigidali bidi te aḷi naga ede tuyu da, augwali aḷi nogone ma yaibao. ¹⁴ Tialima, bidi me deli eno mabo aḷi tuyu da, tigidali sogo te bidi aḷi nogone ma egobeo. Te aḷi eno mawainogo ebo aḷi go da, te tama tiaibao, te aḷi da bidabo bomo mabo we ulu pedalubo aḷi te bidi tigi tomode tiwai yaibao. Tama te aḷi tigidali sogo pedaliyu, te bidi mu bidada peyu, mu bidada paibao,” Jisasgo te po wai. ¹⁵ Tama te wego Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidio, nago te aḷi enabolo mao, tama nosali ena aḷi nogone ma

* 4:5: Gag 33:19; Jos 24:32

idalio, tama ena eba aḡ ma tuagasidalio,” te Jisas dali Samaria wego te po wai.

¹⁶ Jisasgo te webolo te po wai, “Nago bidibolo i wagi bilama, tama dage si eba asiḡo,” wai. ¹⁷ Wego po wei ponoyu, te po wai, “Ena bidi menio.” Jisasgo agabolo te po wai, “Nago ‘Ena bidi meni,’ obawe, te nago mu po wabuo. ¹⁸ Magi basowe? Polobadu nago bidi a naga dao. Tama te bidi megi nage dali bidibo bidi da, te naga bidi menio. Nago po te mu tama dao,” Jisasgo te po te we dali wai. ¹⁹ Wego Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidio, megi eno koneanio, nage da te Godigo nosali yabo se po ola mabo profet bidi deli dao. ²⁰ Polobadu da Samaria dabego waḡ dabe augwali te bulu duba sisinama, tama lotu po wai dao. Tialima, dage Juda dabego te po wabo dao, ‘Te tigidali bidigo lotu po wabo bulu te Jerusalemde, tede naga wao,’ dagego te po wabo dao,” te wego te po wai. ²¹ Jisasgo te webolo te po wai, “Nago eno po mu po dao olama, konealua. Me sogo deli pedaliyu, tama dagego te Ayabolo lotu po te bulu dude wagobeo. Tama dagego Jerusalem tede me lotu po wagobeo. ²² Dagego konesiawai naibolo lotu po wabo dao. Da Juda dabe dago lotu po wabo da, te dago koneai bidibolo lotu po wabo dao. Magi basowe? Godigo we bidi ma sabo se page te da Juda dabe tomode pedalaibao. ²³ Tialima, te sogo pedaliyu da, megi tama pedalalio, tama tigidali bidigo lotu po mu wabo bidi dabe da augwali lotu po augwa mobo bidigo waibao, augwa dolo ebo kolesagago me lotu po waibao. Tama Aya Godigo te tobage bidi gegebo dao, agabolo lotu po omainogo. ²⁴ God da, te mobo bidi dao. Tama bidigo agabolo lotu po weyu da, te bidigo aga mobo bidigo waibao, aga dolo ebo kolesagago me lotu po waibao,” Jisasgo te po wai.

²⁵ Te wego agabolo te po wai, “Eno koneanio, Godigo sa muani bidi asaibao, augwali aga nogi Kraisa tama wai. Aga asobo sogo da, te agai dabolo tigidali naide po ola mawaibao,” wali. ²⁶ Jisasgo te we agabolo te po wai, “Te ena tama dao, megi nage dali eno te po obao.”

²⁷ Te Jisasgo te po obadi yaide, tama aga wali pabo bidi dabe augwali ma begasa asai. Tama augwali Jisasgo te Samaria we dali po mibo subaso, augwali noma sai. Tialima, bidi me deligo te webolo “Nage magi nai saiwe?” wabeo. Augwaligo Jisasbolo “Nage te we dali magi baso po obawe?” hanalu wabe. ²⁸ Tama te wego te aga aḡ tubo nai tagalama, tama te we aga hanuba ma pai. Tama te wego te we bidi dabe augwalibolo wagi peyu, te po wai. ²⁹ “Dagego bidi me deli suagasiḡo. Agai eno polobadu yali se po tigidali enabolo wai. Te bidi te Godigo sa muani asaibao wali bidi Kraisa te yaliwe?” te wego te po te we bidi dabe dali wai. ³⁰ Tama te we bidi dabe augwali te hanu tagalama, aselama, Jisas bidibo digi asai.

³¹ Te we bidi dabe augwali asodubadi Jisas wali pabo bidi augwaligo Jisas dali te po wai, “Po ola mabo bidi, nage nai tuao,” wali. ³² Tialima, Jisasgo augwali aga wali pabo bidibolo te po wai, “Eno nai meba elalubo te dagego konebeo.” ³³ Tama tibaso, augwa hasi po wai, “Bidi me deligo aga nai magasaliwe?” Jisas wali pabo bidi augwaligo te po miai. ³⁴ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno nai da, e tama dao: eno ena tagala palali bidigo homu wali pabo dao. Tama eno agai ena nogoba muani se polo silaio,” Jisasgo te po wai. ³⁵ Jisas agai giba ela mubo po digi po weyu, te po wai, “Dagego tama wabo dao: ‘Polua me si me

si elalubo, tama te nai sabo si te pedalaibao,' Tialima, eno dagebolo obao, dagego tonono biliyu, tama dagego te gi dabe bugagia suião. Nai inawai yabowe naga, dagego suo. Te asobo we bidi augwali te inawai nai tiwai dao. ³⁶ Nai sabo bidi da, te bidi aga masigi sabo se eyu, aga masigi sabo dao. Tama elama, nai polobadu bulali bidi dali, te inawai nai sabo bidi dali, augwa talua si dwagi yai homu yaibao. Tama te tiwai, niwai bidigo we bidi eno po ola mayu yali bidi, augwaligo homu enaba muani, te bidi te nai sabo bidi tiwai dao. Godigo te bidibolo dwagi yai nai mawaibao. Tama te we bidibolo eno po polobadu wagi pali bidi me, te bidi te nai bulali bidi tiwai dao. Tama te bidi dali, te we bidi enaba sisinibo bidi dali, augwali si talua dwagi yai homu mu yaibao. Augwali sigo wali po odali we bidi augwali bidada peyu, bidada pabo bulu selama, bidaibao. ³⁷ Te tiwai eyu, tama tõe bidibo we bidigo polobadu wali po mu po tamao, 'Bidi me deligo gi nai bulai, tama gasa bidi mego agai te nai sai.' ³⁸ Tama te tiwai eno dage tagala palali da, te dage we bidibolo eno po pusugi pomainogo yai. Polobadu dagego te se isiawai. Tialima, gasa bidigo dene yali se de te nai megi dagego sabao," Jisasgo te po wai.

³⁹ Te hanude bidali Samaria we bidi dabe hauwa augwaligo te wego wabo po odai. Tama te po odobaso, augwaligo augwa homu tigidali Jisasba muani. Te wego te po wai, "Agai enabolo eno polobadu yali se po tigidali mu wai." ⁴⁰ Tama tibaso, Samaria we bidi dabe augwali Jisas bidibo digi aselama, tama augwaligo Jisasbolo hanaluyu, po bomo elama wai, "Nage da dali bidao." Tama tibaso, Jisas augwali dali si sogo te bulude bidai. ⁴¹ Tama aga tede bidibadi yaide, we bidi hauwa augwaligo Jisas aga digi wali po odolama, tama augwa homu tigidali agaba muani. ⁴² Tama augwaligo te webolo te po wai, "Megi dago nago po naga odolama, tama dena homu tigidali te bidiba mubo menio. Dena digi agai po odolama, tama dago homu tigidali agaba mubao. Te bidigo naga agai tigidali tõe we bidi ma dobola sabo bidi dao," te Samaria bage augwaligo te po wai.

Jisasgo genuai gavman bidigo ogwa gasi yali geselai

⁴³ Te si sogo bidali silalio, tama Jisasgo te Samaria bulu tagalama, tama aga Galili tũa pai. ⁴⁴ (Polobadu Jisas aga digi po weyu, te po wai, "Godigo po ola mabo bidi aga page bulude nogi menio," Jisasgo te po wai dao. Tama te po wali goli, Jisas te Galili tũa pai.) ⁴⁵ Tama Jisas pelama, Galili buluba sabolai. Tama Galili bage augwaligo Jisas asobaso dwagi yai homu yai. Magi basowe? Augwali meba pelama, Jerusalem bulu sabolama, bo disawai nai tubo side tigidali se Jisasgo te sogo yali se augwaligo suai, polobadu. ⁴⁶ Jisas te Galili tũa tomoba pelama, tama aga te Kana be naniba sabolai. Te bulude polobadu Jisas agai aĩ mugo te pusu ebo aĩ wain nigai. Tama te be nani me nogi Kaperneam te digibulu gana. Tama Kaperneam bulude genuai gavman bidi bidai, te bidi aga ogwa gasi yai. ⁴⁷ Tama te gasi yai ogwa aga aya agai Jisas Judia tũa tagalama, Galili tũa asali po odai. Tama tibaso, te bidi Jisas bidibo digi pelama, tama Jisasbolo hanaluyu, po bomo elama wai, tama Jisas te agai ogwa Jisasgo geselemainogo yai. Aga homu Jisas te Kaperneamba pelama, tama agai ogwa ma geselaibao. Te gasi yai ogwa pade tama isainu elalubo wai. ⁴⁸ Tama Jisasgo te gasi ogwa aga ayabolo te po wai, "Dagego te eno haniani bomai se ebo susiawai goli

dagego duga homu tigidali enaba muao.”⁴⁹ Te genuai gavman bidigo te po wai, “Genuai Bidi, nage Kaperneam buluba polo dulao. Eno ogwa isidalio,” te po Jisas dali wai.⁵⁰ Jisasgo agabolo te po wai, “Nage pao. Naga ogwa da, bidibadi paibao.” Te bidi Jisasgo wali po aga homu te poba munama, tama pai.⁵¹ Aga begasa aba pidubadi yaide tama aga şe ebo bidi dabego aga tiąba wagasai. Tama augwaligo agabolo te po wai, “Naga ogwa bidibuo,” wai.⁵² Tama agai augwalibolo hanalu wai, “Nisu te ogwa dwasianu usu yaliwe?” te po wai. Tama augwaligo te po wai, “Do giliga tomo ebo, te sogo tama aga tigi posolo silalio,” te po wai.⁵³ Tibaso, aga ayago koneai, do tama te sogo Jisasgo agabolo “Nago ogwa gasi silama, tama bidibadi paibao” wai dao. Agai te homu yai. Tama te bidi dali aga bede bidibo bage dali, augwaligo augwa homu tigidali Jisasba muani.⁵⁴ Polobadu Jisas Judia tų tagalama, tama Galili tųba sabolama, tama bomai şe eyu, te agai ąi mugo pusu ebo ąi wain begelama nigai. Tama megi me agai Judia tų tagalama, Galili tųde bomai şe me yai, te gasi yai ogwa hodolai.

5

Jisasgo bidi me deli Betesda sigi ąide geselai

¹ Te nosali te Juda bagego olo bidiyu lotu po wabo si te pedalai. Tama tebo side Jisas Jerusalem hanuba holai. ² Tama Jerusalem bagulali obo pąde kibu sipsip dabego genuai soabo tų elalubo madi, tama te tų dolo si te dwasianu sigi ąi ge elalui. Hibru pogo augwaligo te ąi nogi Betesda wai. Te ąi sesegede be mabo a naga elalui.³ Te be mabode gasi yai we bidi hauwa bidai, gedu widai bidi dabe dali, şaęa dwai bidi dabe dali, tama nogo şaęa dili isai bidi me, augwali te be mabode bidai. (Augwaligo te ąi memenege ebo tonaluyu bidai.⁴ Me sogo deli sogo Godigo dagalude şe ebo ensel mobo bidi me deli te ąi tomoba dulama, tama te ąi te ensel bidigo memenege ilai. Te ąi memenege silai digi, tama niwai bidi me deli polasa ąiba dulali bidi da, te bidigo gasi polo silai.)⁵ Bidi me deli te be mabode bidai. Te bidigo gasi elalubadi, kibu be te 38 kibu be te bidi gasi elalubadi tama yai.⁶ Jisasgo te bidi pila mubo suai, tama Jisasgo koneai, te bidi gasi elalubadi, hauwa sogo mu bidai. Tama Jisasgo te bidibolo te po wai, “Nago homu da, naga tigi dwagi yai yabo homu bowe?” Jisasgo te bidibolo te po hanalu wai.⁷ Gasi yai bidigo Jisasbolo po wei ponoyu, te po wai, “Genuai Bidi, ąi memenege ebo side ena ąiba sela muabo bidi menio,” te bidigo Jisas dali te po wai. “Ena digi tama pobadi digi, gasa bidi dabe polo polasa peyu, ena geanobo dao.”⁸ Jisasgo te bidibolo te po wai, “Nage hodaluama, doligulama, naga pibo somo selama, tama nage soao,” Jisasgo te gasi yai bidibolo te po wai.⁹ Tama polo te bidigo tigi dwagi yai ma yai. Tama aga pibo somo selama, tama soai.

Te Juda bagego olo bidibo Sabat sogode Jisas agai te bidi geselai.¹⁰ Tama Juda dabe genuai bidi augwaligo te gasi munaluali bidi aga pibo doado bage selama, sobadi yaide, augwaligo agabolo te po wai, “Megi da, te habu olama olo bidibo side dao. Nago pibo somo magi baso sela sobawe? Te nago Sabat sogo şe elamuo wali bomo yai po bolobao,” te Juda bagego te bidi dali te po tama wai.¹¹ Tiali digi agai po wei augwali dali ponoyu, te po wai, “Te ena geselali bidi agai enabolo te po wai, ‘Naga pibo somo selama, pao,’ enabolo te po wai,” wali.

¹² Augwaligo agabolo hanalu wai, “Mena bidigo nagebolo te po weyu, ‘Naga pibo somo selama, pao’ waliwe?” ¹³ Tialima, te sana pali bidi agai Jisasgo nogi konebeo. Magi basowe? Te bulude we bidi hauwa mu elalubao, tama Jisas pai.

¹⁴ Nosali Jisasgo te bidi te Moni Lotu Be tempel tomode ma sulama, te po wai, “Odaliwe? Megi da nage usu yali dao. Nago dwai se dabe ebo tagalao. Tiyu moni sege nageba pedalabuo,” Jisasgo te bidibolo te po wai. ¹⁵ Tama te bidi pelama, Juda genuai bidi dabebolo wagi pai, “Ena geselai bidi te Jisas yalio,” te bidigo Juda dabego tobolu bidi dabebolo te po wagi pai. ¹⁶ Tama tibaso, Juda dabe genuai bidi augwaligo Jisas dali boi bidi homu ebo gagalali. Magi basowe? Jisasgo te bidi geselali te Juda bage augwaligo olo bidibo side te se yali. ¹⁷ Tialima, Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Eno Aya agai se polobadu yali se megii tama te ela asobao. Tama eno me ena se ebao,” Juda dabe genuai bidi dali Jisasgo te po wai dao. ¹⁸ Tama tialima, Juda genuai bidi augwaligo bomo eyu, Jisas mu elabo homu yai. Magi basowe? Augwaligo e homu yali, Jisas agai Juda bagego olo bidibo Sabat sogo bomu yai po te bolobaso naga menio. Jisas agai te po wabo, ‘God da, te ena Aya mu da’ wabo dao. Te wabo po da, Jisas aga digi aga te God tiwai pedalainogo wabuo Tama tibaso me augwaligo aga mu elabo homu yai.

Godigo Ogwa aga se yabo nogi elalubuo

¹⁹ Te Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Eno dagebolo mu po tama obao, Godigo Ogwago agaduba homugo magi se me ebo menio. Agai Ayago ebo se naga sulama, agai ebo dao. Tigidali se Ayago ebo, te aga Ogwago tama ebo dao. ²⁰ Aya Godigo homugo aga Ogwa mu godola pabo, tama God agai ebo se tigidali aga Ogwabolo ola mabo dao. Aya agai bomai se me nosali aga Ogwabolo ola mawaibao. Tama te sego eno hasia yali se aiyaba elaluaibao. Tama tibaso, dage noma siyu, homu hauwa yaibao. ²¹ God Ayago isai bidi ma hodolama, bidabo bomu mabo dao. Tama tibo gilama, Ogwago me aga homugo we bidibolo bidabo bomu mabo dao. ²² God agai digi agai bidi me deli agai po tu dodolobo menio. Tigidali po tu ebo se agai aga Ogwago nogoba mawai dao. ²³ Magi baso menio. Tigidali bidigo Godigo Ogwa nogi ugwaba samainogo, te Godigo nogi ugwaba sabo gilamao. God Ayago aga Ogwa e toba tagala palobaso, tama bidi te Godigo ogwago nogi ugwaba sisabo bidi da, agai Godigo nogi me ugwaba sisabo bidi da,” Jisasgo te po wai.

²⁴ “Te eno mu po dagebolo obao, niwai bidigo eno po odama, tama te po wali pelama, tama ena tagala palali bidibolo te bidi agai bomu yai homu agabolo muyu da, te aga bidada peyu, bidada pabo bomu selama, bidaibao. Te bidi aga po tu aga dali me egobeo. Te agai isibo tagalama, tama megii aga bidabo bomode bidibao. ²⁵ Eno mu po dagebolo obao, te sogo pedalaibao, tama te megii polo pedalalio, tama isai bidi augwaligo Godigo ogwago po odaibao. Tama te po odama wali pabo we bidi dabe da, augwali mu bidaibao. ²⁶ Eno Aya aga bidabo bomu aga digi elalubo. Tama agai bidabo bomu aga Ogwabolo mawai. Enabolo. Tama te tiwai te bidabo bomu te aga Ogwago me elalubo. ²⁷ Aga te Godigo Bidi Mu dao, tigidali we bidi augwaligo abagi hasi bidi dao. Tama tibaso, Ayago agabolo te we bidi po tu yabo se mawai. ²⁸ Dagego noma selama, tama homu hauwa egimio. Nosali me sogo

pedalobo side da, gu pagede bidali bidi augwaligo te Godigo Bidi Mugo wabo po odaibao. ²⁹ Tama augwaligo te po odobaso, tama augwali gu page tagalama, buluba diş asaibao. Me badu we bidi augwaligo dwagi yai kolesaga yali da, augwali hodaluama, bidabo bomo selama, bidaibao. Me badu we bidi augwaligo dwai kolesaga yali da, augwali hodaluama, tama po tuşe seşe saibao. ³⁰ Eno homugo digi eno te şe ebo usu egobeo. Eno Godigo wali po naga wali pelama, tama eno po tu ebo dao. Tama tibaso, eno po tu ebo şe te dolo mu ebo dao. Magi basowe? Eno şe ena homugo me ebo menio. Te ena tagala palali bidigo homu eno wali pabo dao,” Jisasgo te po wai.

Bidi mebago Jisasgo page po pusubo dao

³¹ Te Jisasgo po ma weyu, te po wai, “Enaduba naga ena te Godigo Ogwa da weyu da, te po usu egobeo. ³² Tialima, gasa bidi me bidibo. Tama eno Aya God agai ena tau sabo po te we bidibolo pusubo dao, augwaligo eno wabo po mu po dao konemainogo ebo dao. Tama eno koneai, agai te wali po enade wabo da, te po mu po wabo da. ³³ Polobadu dagego te bidi Jonbolo dagego hanalu wali po tagala palai. Tama agai po pusuyu, eno po mu po dao wai. ³⁴ Bidi mego eno wabo po tau sabo bidi elaluyu da, te usu da. Me ma, te tobage bidi meni baso da, te me usu da. Tialima, eno homugo Godigo dage ma somainogo. Tama teyu, eno Jon badi dagebolo me eno e po obao. ³⁵ Jon da, te sole ula ebo gilama, agai ula we bidi dabebolo mawai dao. Tama dagego peşwadage side te ulade dagego dwagi yai homu osogo yai dao. ³⁶ Tialima eno wabo po tau sabo nai me elalubao, te moni bage mu dao. Eno Ayago enabolo şe mani, ena te şe tigidali elama, silimainogo ebao. Te şe dabe eno ebo dao. Tama te ebo şeşo me te we bidi ola menama, augwaligo konebo dao, Ayago ena tagala palobaso, ena asai dao,” Jisasgo te po wai. ³⁷ “Tama Aya Godigo ena tagala palobaso ena asai, aga digi eno wabo po tau sabo dao. Dagego agai pedauwalidu wali po me odai menio. Tama dagego agai gesabi me munu me subeo, tama agai po me dagego homude bidibeo. ³⁸ Magi basowe? Agai tagala palali bidigo wabo poba duga homu tigidali mubeo,” Jisasgo te po wai.

³⁹ “Dagego te homu ebo dao, Godigo aşani po tego dagebolo te bidabo bomo menama, tama dage bidada peyu, bidada paibao. Tama te homu eyu, dagego te po tigidali sogo gegeyu, nedebo dao. Tama te aşani po aga digi enade po page ola mabo dao. ⁴⁰ Tiali digi dage enaba aselama, bidabo bomo sagasobo hagela homu ebo dao,” te po wai.

⁴¹ “Te ena asali, te we bidi augwaligo enabolo genuai nogi momainogo asobeo. ⁴² Tiali digi eno dage koneanio. Dagego God godolo mu ebo menio, te tiwai homu dagede elalubeo. ⁴³ Ena asali te ena Aya Godigo bomo dali genuai nogi dali selasa asiyu, asai digi, tama dagego eno po sabeo. Tiali goli, bidi me deli aga nogi dali asiyu da, teda dagego te bidigo wabo po saibao. ⁴⁴ Dagego genuai nogi duga haside sabo dao. Tiali digi, dagego Godigo dagebolo genuai nogi maiabo şe te bomo elama, ebo menio. Tama tibaso, dagego eno wabo po mena tama duga homuba mugowe? ⁴⁵ Dagego te eno Godibolo po tu ela mayao po waibao, te homu egimio. Eno te şe egobeo. Dage po tu ela maiabo bidi da Moses dao. Dagego homugo te bidi aga digi dage tau sabo bidi mu dao. Tiali goli agai dage po tu ela maiabo bidi dao. ⁴⁶ Dagego Mosesgo aşani poba homu tigidali mu mugi sogo da, teda

duga homu tigidali eno wali poba mugi da. Magi basowe? Te bidi Mosesgo enade po polobadu aşani. ⁴⁷Tialima dagego agai aşani poba duga homu tigidali musişu da, tibaso magila dagego eno po me mena tama odama, duga homu teba muaibawe? Dage usu egobeo,” Jisasgo te po Juda bage dali wai.

6

*Jisasgo bidi sese hauwa 5,000 bidi mu agai nai manio
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Te wali po silama, tama nosali me sogo Jisas Galili sigi aşi te moni gebadu nogelama, u badu pai. Augwaligo te aşi nogi me Taiberius nogi yai. ² Tama genuai we bidi hani hauwa augwaligo Jisasgo te gasi yai bidi hauwa agai dodolobo augwaligo suai. Tama tebo sulama, augwali Jisas wali pai. ³ Tama Jisas bulu du meba holama, tama Jisas aga wali pabo bidi dabe dali dulaluai, te bulu dude. ⁴ Tama bo disaşwai nai bret tuabo sogo te pade tama dao, te sogo nogi Pasova, te Juda bagego olo bidibo side wai. ⁵ Jisasgo tonono bilibadi, tama agai suali, genuai we bidi hani Jisas agaba asai. Tama Filipbolo agai te po wai, “Dago te we bidi augwali tuabo nai bret menade abelegowe?” Jisasgo te po wai. ⁶ Jisasgo Filipbolo te po wai, agai homu magi ebowe naga suainogo eyu, Jisasgo te po wai. Jisas aga digi yabo şe da te aga konea selama, te şe yaibao. ⁷ Filipgo Jisasholo po wei ponoyu, te po wai, “Tibaso da, dago bret te masigi umabogo abelama, te we bidi mabo da, te augwali usu egobeo. Te augwali deli deligo te nai dwasianu naga siyu da, te me usu egobeo,” Filipgo Jisas dali te po wai.

⁸ Aga bidi me deli Andru, te Saimon Pita aga ama, agai Jisas agabolo te po wai, ⁹ “Ogwa me deli ede bidibao, te ogwa agai a naga bret dali şuşu si dali munalubo. Te bret te bali plauago nigai. Tiali digi, te naigo e genuai we bidi hani usu egobeo,” Andruşo te po wai. ¹⁰ Jisasgo te po wai, “Te we bidi augwali duayao wao,” te po wali. Noswai hauwa tede elaluai, tama te we bidi augwali duawai, augwali te bidi hani bidi sese hauwa mu 5,000, te we dali wai puluba dali nedebao. ¹¹ Augwali duada pao olama, augwali dualaluai, tama Jisasgo te ogwago bret selama, tama Jisasgo Godibolo nage usu dao wai. Tilama, te we bidi augwalibolo te nai dobaba pai. Te şuşu si me agai tama naga tiwai agai augwalibolo mawai, augwa homugo usu yabo te tiwai naga. ¹² Augwali nai tuali usu ela silai. Tama Jisas aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Dagego nai me badu munalubo sisinao,” wai. “Tiyu yaide me badu nai olo tagalobuo,” wai. Jisasgo te po aga bidi dabebolo wai. ¹³ Tama tialima, augwaligo te tulama, me badu munalubo nai dabe sisinama, tama augwaligo bonou wa nogo si olama, şaşu badu si paşawai. Te a naga bali bret tego bidi augwali nai tuali usu yalima, tama me badu munaluai, te nai augwaligo te bonou wade ma buai.

¹⁴ Te we bidi augwaligo Jisasgo te bomu yai şe ebo sulama, tama augwaligo te po wai, “Mu tamao, te aga e tşba asaiba wali bidi te aga dao, te Godigo po ola mabo bidi dao,” te we bidi augwa hasi te po wai. ¹⁵ Tialima Jisasgo koneai, augwaligo homugo Jisas aga daş olama, tama Jisas aga augwaligo tuni bidi bidimainogo yaibao, augwali te homu yai Jisas aga dali. Tama tibaso, Jisas agaduba bulu duba ma pai.

Jisas sigi ađ ge daidu asai
(*Mat 14:22-33; Mak 6:45-52*)

¹⁶ Pio tama Jisas aga wali pabo bidi augwali te sigi ađ geba dulai. ¹⁷ Megi hulua sai, tama Jisas augwali bidibo digi pedalobeo. Tama tibaso, augwali moni gebaba holama, te ađdu pai. Augwali Kaperneam be naniba painogo yai. ¹⁸ Bomo yai wali dali tama genuai ađ gisigi asiyu dali yai. ¹⁹ Augwali te gebadu ađ todogo pali, te kilomita a naga ma te a naga olama me badu nogo deli tama dađ egi pai. Tama augwaligo suali, Jisas ađ daidu asiyu tama te geba pađa sabolainogo asai. Tama augwali moni wi yai. ²⁰ Tialima, Jisasgo augwalibolo te po wai, "Ena Jisas tama asobao," wai. "Dage wi ebo tagaliđo," te po wai, Jisasgo. ²¹ Tama augwaligo Jisas geba tomoba sela asainogo yai. Tama te geba polo augwali te pabo bulu teba poloba tugi pai.

Te we bidi augwaligo Jisas gegebo se yai

²² Te do tama wabo side te we bidi augwali te sigi ađ sesege badu bidaluai. Augwaligo koneai, te do tama te gasa geba me menio. "Deli digi e munaluai," wai. Tama Jisas aga wali pabo bidi dali te gebaba holobeo. Menio. Te bidi dabe augwa naga te gebaba holama pai, te we bidi augwaligo te koneai. ²³ Tama augwaligo homu hauwa ebadi yaide, Taiberius bulu du asai geba meba teba poloba tuagasai, te Genuai Bidigo Godibolo nage usu da olama, tama te we bidi hauwa augwaligo nai tuali madigi pađa. ²⁴ Te we bidi augwaligo suali, Jisas dali aga bidi dabe dali bidibo subeo. Tialima, augwali te tamadi asai geba dabeba holama, tama augwali Kaperneam buluba Jisas gegegi pai.

Jisas bidabo bomo mabo bret dao wai

²⁵ Te we bidi augwaligo Jisas sigi ađ sesege badu gegai. Sulama, tama augwaligo Jisasbolo te po hanalu wai, "Po ola mabo bidi, nage eba nisu asai dawew?" te po wai. ²⁶ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, "Mu tama eno dagebolo obao, dagego eno yali bomo yai se page homugo koneama, ena gegeyu ebeo. Menio. Dage eno te mani bret tulama, tama dage haliga pađawai dao. Te tiali pagede dagego ena gegebo se ebao," wai. Jisasgo te po Juda bage dali wai. ²⁷ "Dagego te mobia pabo nai naga sabo se tiwai dagego egimio. Te menio. Dagego te bidada peyu bidabo bomo mabo nai sabo se yao. Te tiwai nai Godigo Bidi Mu agai dagebolo mawaibao. Magi basowe? Aga Aya Godigo te bidide dwagi yai homu eyu, sa muai," Jisasgo te po wai. ²⁸ Tama tibaso, augwaligo Jisasbolo te po wai, "Dago mena tama tilama, tama dago Godigo se yaibawe?" augwaligo Jisas dali te po wai. ²⁹ Jisasgo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, "Godigo se e tama dao: dagego te Godigo tagala palali bidigo wabo poba duga homu tigidali muyu bidao," Jisasgo augwalibolo te po wai. ³⁰ Tama tibaso, augwaligo Jisasbolo te po wai, "Dena homu tigidali nageba mumainogo, tama nago magi bomo yai se yaibawe? Nago magi se yaibawe?" te Juda bagego Jisas dali te po hanalu wai. ³¹ "Dago wađ dabe augwaligo bidi meni yai bulude ili isiawai nai nogi mana tuai dao. Godigo wali po bukude bidi mego aşani po gilama, 'Agai dagaludu bret augwalibolo menama, tama augwaligo tuai dao,' wai," augwaligo te po wali.*

* 6:31: Sai 16:4, 15; Tib 78:24

³² Tama tibaso Jisasgo augwalibolo te po wai, “Mu tama eno dagebolo obao. Polobadu Mosesgo dagebolo mani nai te dagalu bret te dage mabeo. Menio. Eno Aya Godigo da te dage dagalu bret mu dage megi mabo dao. ³³ Te bret Godigo mani, te aga dagalu tagalama, e t̄ba dulama, tama agai t̄de bidibo we bidi bidada pabo bomo magasobo dao,” Jisasgo te po wai.

³⁴ Tama tibaso, augwaligo Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, nago te bret dabolo tigidali sogo da mao,” wai. ³⁵ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Ena digi ena bidabo bomo mabo bret dao. Bidi agai homu enaba myyu, ena pageba asobaso da, te bidi aga nasi munu me egobeo. Tama bidigo aga homu tigidali enaba mu baso da, te bidi aga ā nogone munu me egobeo,” Jisasgo te po wai. ³⁶ “Tialima, eno dagebolo polobadu wali gilama, dagego ena suai dao, tiali digi dagego enabolo bomu yai homu dā wabeo. ³⁷ Eno Ayago enabolo mabo we bidi tigidali augwali ena pageba asaibao, ena wali asomainogo. Ena pageba asobo bidi te aga eno me sela sāgobeo, mu menio. ³⁸ Magi basowe? Eno dagalu tagalama, e t̄ba dulali, te eno homu kolesaga wali painogo asobeo. Menio. Ena e t̄ba dulali, te ena tagala palai bidigo homu ena wali pomainogo asai. ³⁹ Tama te ena tagala palai bidi agai homugo tama tiwai, agai enabolo mani we bidi eno me deli hagalamuo. Menio. Agai homugo eno augwali te t̄ dali dagalu dali sia sabo sogo augwali tigidali eno ma hodolaibao. ⁴⁰ Eno Aya agai homu tama telalubo, aga ogwa osola suyu, agabolo bomu yai homu dā olama myyu yai we bidi tigidali te augwali bidada peyu bidada pabo bomu selama, mu bidaibao. Tama augwali eno te t̄ dali dagalu dali silibo sogode augwali eno digi ma hodolaibao, ma bidimainogo,” Jisasgo te po wai.

⁴¹ Te Jisasgo te po tamadi wai dao, “Ena digi ena te tubo diluai nai bret dagalu tagalama, eba dulai.” Jisas agai te po obaso, Juda bage augwa hasi hagelabo po miani. ⁴² Augwaligo te po wai, “E bidi da, te Josep aga ogwa dao. Dago aga aya ida dali koneai dao. Magi baso agai te po megi wabowe, ‘Ena dagalu tagalama, e t̄ba duali dao,’ wabowe? Agai po usubeo,” augwaligo te po wai.

⁴³ Te Jisasgo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, “Dage duga hasi tomode te hagelabo po wabo tagalīo. ⁴⁴ Bidi me deli ena pageba olo me asogobeo. Menio. Ayago ena tagala palobaso, ena asai dao. Tibaso, agai bidi me deli kegali da, tiali da, te bidi ena pageba asagameo. Tama te bidi eno aga nosali t̄ dali dagalu dali silibo side ma hodolaibao, aga ma bidimainogo tama yaibao. ⁴⁵ Te Godigo nosali yabo sē po pusa mani profet bidi dabe augwaligo te po aseani, ‘Godigo tigidali we bidi ola mawaibao.’ Mena bidi me Ayago po odolama, tama koneama, te bidi ena pageba asobo dao. * ⁴⁶ Tiali goli, bidi me deligo Aya me gedugo subeo. Te bidi God dali bidilama, asali, te bidigo naga Aya gedugo suai dao. ⁴⁷ Eno mu po dagebolo obao. Bidigo enabolo aga homu dā olama, enaba tialubo bidi, aga bidada peyu, bidada pabo bomu selama, mu bidaibao. ⁴⁸ Ena digi ena te mu bidabo bomu elalubo tubo diluai nai bret dao. ⁴⁹ Polobadu duga nō dabe augwali te bidi meni yai bulude bididubadi, te ili isīwai nai nogi mana tuali goli, augwali nosali isali. ⁵⁰ Tialima, te dagalu tagalama dulali bret, te tedali gasagi yai. Tama tibaso, bidigo te bret tuali da, te aga te mu bidabo bomu munu me

* 6:45: Ais 54:13

tagalogobeo. ⁵¹ Ena digi ena da, te bidabo bomo elalubo bret da, te ena dagalu tagalama, e t̄ba dulai dao. E bret bidigo tuyu da, te bidi aga bidada paibao, mu gamonaibao. Tama eno te bret agabolo mawaibao, te eno tigi dao. E t̄de bidibo we bidi augwali mu bidimainogo, eno ena tigi mawaibao,” Jisasgo te po wai.

⁵² Te Jisasgo te wali pode te Juda bage augwa hasi bomo elama, konila yali. Augwali me badugo te po hanalu wali, “Mena tama tibaso, te bidi aga tigi da menama, tama dago tueibawe? Te şe ebo usu egobeo,” Juda bage augwaligo te po wai. ⁵³ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, dagego Godigo Bidi Mu agai tigi tusiawani da, agai kaneme tusiawani da, tiali da, dagego te bidabo bomo elalugobeo. ⁵⁴ Bidigo eno tigi tuyu, tama eno kaneme tuali bidi da, aga bidada pabo bomo elaluaibao, tama eno aga te t̄ dali, dagalu dali silibo side aga ma hodolaibao. ⁵⁵ Magi basowe? Eno tigi te tubo nai mu dao, tama eno kaneme te mu tubo āi dao,” Jisasgo te Juda bage dali wai. ⁵⁶ “Bidigo eno tigi dali eno kaneme dali tubo bidi da, aga enade bidiyu, tama ena agade bidiyu, te bidi dadi si mu keā pai elalueibao. ⁵⁷ Bidada pabo bidi Aya agai ena tagala palai. Te tiwai gilama, ena me bidada pabo dao. Te tiwai gilama, mena bidi eno mi tuali bidi da, te bidi mu bidabo bomo te ena bomode saibao. ⁵⁸ E bret, eno dagebolo po wabo bret da, te dagalu tagalama e t̄ba dulai bret dao. Duga n̄u dabego bret tuali goli, augwali isali. Eno dagebolo wabo bret te tiwai menio. Bidigo e bret tuyu da, te bidi aga mu bidabo bomo selama, bidada peyu, bidada paibao,” Jisasgo te po wai.

⁵⁹ Jisasgo augwali te bomo yai po ola mabo be tomode te po ola mawai, te Kaperneam be nanide.

Jisas aga wabo pogo mu bidada pabo bomo mabo dao

⁶⁰ Te bidi Jisas agai te bret dagaludu dulali po olama, tama aga wali pabo we bidi hauwa augwaligo te po odolama, augwa hasi tomode te po wai, “Te pogo dabolo şeşe mabo, dago te po magi elama, wali pogowe? Mena bidigo te po odolama, wali pabo usu egowe?” augwaligo te po wali.

⁶¹ Bidi mego agabolo te po wasiabi, Jisas aga digi koneai, aga wali pabo bage hauwa augwa hasi tomode te hagelabo po wai. Tama tibaso, agai augwalibolo te po wai, “Eno wali pode dage şeşe elama, dagego ena tagalaibawe? ⁶² Tialima, dagego suali ma te Godigo Bidi Mu aga polobadu bidali buluba hodobo suyu da, magi yaibawe?” Jisasgo te po wai. ⁶³ “Te mu bidabo bomo mabo bidi da, te God agai Mobo Bidi naga dao. Bidigo bomogo dwasianu me tau sogobeo, usu egobeo. Te po eno dagebolo polo wai dao, te pogo dagebolo God agai Mobo Bidi mabo dao, agai dagebolo te mu bidabo bomo momainogo. ⁶⁴ Tiali digi, me badu bidi dage tomode augwaligo enade bomo yai homu dāu olama, mube,” Jisasgo te po wai. Polobadu digi, aga şe ebo gagalali sogode, Jisas aga koneai agade bomu yai homu dāu olama, musiabo bage. Tama aga koneai me, te aga te boi bidigo nogoba sela maiabo bidi, te me agai polobadu koneai. ⁶⁵ Tama Jisasgo po me wadoloyu, te po wai, “Te pagede eno dagebolo te po wai dao, Ayago bidi mebolo usu dao wasiayu da, teda te bidi ena pageba asobo usu egobeo,” Jisasgo te po wai.

⁶⁶ Te po silama, tama Jisas aga wali pabo we bidi hauwa augwaligo te po odama, Jisas tagalama, augwa ma geasa pai, tama augwali Jisas dali me bidibeo. ⁶⁷ Tama tibaso Jisas aga bidi nogi si olama, saḡa badu si bidibolo te po hanalu wai, “Dagego me ena tagalama, paibawe?” te po hanalu wai. ⁶⁸ Saimon Pitago Jisasbolo po wei ponoyu, te po wai, “Genuai Bidi, dago nage tagalama, da mena bidi pageba pogowe? Nago po da, te bidada peyu bidada pabo bomo elalubuo. ⁶⁹ Tama dago te pode bomu yai homu daḡ olama, bidibo dao. Me dago nage koneai, naga digi naga Godigo doloba pai bidi mu dao, Godigo tagala palai bidi dao, te dago konebao,” Pitago Jisas dali te po wai. ⁷⁰ Jisasgo te po wei ponoyu, te po wai, “Eno dage nogi si bidi selama, saḡa badu si bidi dage eno sai dao. Tialima, dage tomode me deli dwai haubo bidi te bidibao,” Jisasgo te po aga bidi dali wai. ⁷¹ Jisas agai te Judasde te po wai, te gasa bidi Saimon tego ogwa, aga bulu nogi Keriot. Te aga nogi si olama saḡa badu si bidi te tomode, tialima, nosali te Judas agai Jisas boi bidi nogoba sela muaibao.

7

Jisas aga ama dede dabe dali pelama, te Juda bage olo osogo bidibo bede bidibo sugi pali

¹ Te silama, tama Jisas aga Galili genuai tḡba pelama, tede bidiyu, te me me buluba bilalio. Juda bage augwaligo Jisas elainogi yai, tama tibaso Jisas aga te Judia genuai tḡ te badu me bilibo te hagela yai. ² Tama Juda bage olo bidibo side, te augwaligo nogi te nami ugwa bede bidabo side, te olo bidibo si te pḡba yagasai. ³ Tama tibaso aga ama dabe augwaligo Jisas agabolo te po wai, “Nage e bulu tagalama, tama nage Judia moni tḡba pao, te nago ebo se te naga wali pabo we bidi augwaligo te se sumainogi yao. ⁴ Bidi me deli agai homu te tigidali we bidigo aga sumainogi, te agai ebo se me geme dualama ebo menio. Te tiwai, nago te se eyu da, tiali da, nage tigidali we bidi gedude augwaligo nage sumainogi, waselao,” aga ama dedego te po wai. ⁵ Magi basowe? Aga ama dede augwaligo agabolo bomu yai homu daḡ olama, mubeo, tama tibaso augwaligo te nage te moni Judia tḡba pao po wai.

⁶ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno side te polo pedalobeo. Tialima, tigidali sogo te dagego side dao,” wai. ⁷ “Tḡde we bidi augwaligo dage dali seḡe elama, boi bidi me ebo menio. Tialima, augwaligo ena dali seḡe elama, boi bidi mu ebo dao. Magi basowe? Eno augwaligo ebo dwai kolesaga bolo eno augwali dali po wabo dao. ⁸ Dage naga ugwaba holiḡo, te Juda bage augwaligo olo bidibo side te dagego sugi pao. Tialima, ena teba pabo me elalubo. Eno bodolu mani si te me elalubo,” Jisasgo te po wai. ⁹ Jisasgo agai tama po augwali dali wai, tama aga Galili bulude bidai.

Jisas pelama, Juda bage augwali ugwa bede bidabo olo bidibo side sugi pai

¹⁰ Tialima, Jisas aga ama dede augwali Juda bagego olo bidibo side ebo se sugi pai. Sugi pelama, tama nosali Jisas aga me holai. Aga teba hania me holobeo. Jisas aga geme pai. ¹¹ Te Juda hani tobolu bidi dabe augwaligo te side aga gegebo se yai. Tama augwaligo te po wai, “Te bidi mena bidibowe?” te po te Juda bagego hanalu wali. ¹² Tama te we

bidi augwa hasi pomu po hauwa Jisasde wali. Mebago te po wai, "Te dwagi yai bidi dao," wai. Tialima, mebago te po wai, "Agai augwali we bidi ili po ola mabo dao," Jisasde te we bidi augwa hasi te pomu po wai. ¹³ Tialima, augwaligo te Juda tobolu bidi dabe suyu, wi yai. Tama bidi deligo Jisasde aga po hanilama me wabeo.

¹⁴ Te Juda bagego olo bidibo si tomode mu Jisas te Moni Lotu Be tempel tomoba holama, te we bidi po ola mabo gagalali. ¹⁵ Tama te Juda bage tobolu bidi dabe augwaligo agai ola mabo pode noma sali. Augwaligo te po wai, "Te bidi aga te skulba pişawai bidi dao. Te tiwai bidama, tama agai mena şe ilama, te po page hauwa konebo dawe?" augwa hasi te po wai.

¹⁶ Te Jisasgo augwalibolo te po wei ponoyu, te po wai, "Te po eno dagebolo ola mani po da, te eno po menio. Te God agai po dao, agai ena tagala palobaso, ena asai dao. ¹⁷ Niwai bidigo Godigo homu kolesaga wali pabo bidi agai eno ola mabo po page koneagameo. Eno te we bidibolo ola mabo po menade saliwe? Te Godigo po dawe? Ma eno homugo naga te po obawe? Niwai bidigo Godigo homu kolesaga wali pabo bidi agai eno ola mabo po page koneagameo. ¹⁸ Bidi mego agai homugo digi po wabo bidi da, te bidi aga genuai nogi aga digi sainogo tibo dao. Tialima, bidi homugo tego ena tagala palama, ena asai da olama, agai Godigo nogi ugwaba siyu da, te usu yaibao, te tebo bidi da doloba pai bidi da, agade tibo dwai şe me isişawai bidi dao. ¹⁹ Polobadu Mosesgo dage te Godigo bomo yai po mawai dao. Tialima, dage tomode bidi mego te bomo yai po wali pabo menio. Magi baso dagego ena elainogo ebawe?" Jisasgo te po hanalu wai.

²⁰ Te we bidi augwaligo Jisasbolo po wei ponoyu, te po wai, "Dego nage elainogo ebawe? Woo, noma bidi dwai me deli nagede bidibaso, nago te po wali," te olo we bidi augwaligo te po wai. ²¹ Jisasgo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, "Ena bomai şe me deli te Sabat sogode ebaso, dage tigidali noma sali. ²² Moses agai dagebolo te bomo yai po polobadu mawai dao, ogwa ame nenama, a naga bidama me badu nogo sela wabo side, aga tigiwali togwa, daj ilao wali. Duga waj mu te po me wai dao, tama nosali Moses me agai te bomo yai po aşani. Tama te bomo yai po bolidali weyu, me sogo Sabat sogode dagego ogwa tigiwali togobo şe ebo dao. * ²³ Dagego te tigiwali togobo bomai po wali peyu, te Sabat sogode me sogo te şe eyu da, teda dagego enade magi baso şeşe ebawe, ena te gasi yai bidigo tigi eno dodolobo şe yalide. ²⁴ Dagego gedugo naga ena olo dali osola sulamuo. Dagego bugagia osola suyu, homu kolesaga dolo mu yao," Jisasgo te po wai.

Augwaligo te po wai, "Te bidi te sa muyu, asaibao wali bidi dawe?"

²⁵ Te Jerusalem we bidi mebago noma dwasianu siyu, te po wai, "E bidi te tobolu bidi dabego elai hagede yali bidi dawe? ²⁶ Suao. Agai po bidi gabidide te wabao. Tialima, augwaligo Jisas dali po me wabeo. Dago tobolu bidi dabe augwaligo me e homu ebawe, "Te bidi Jisas da te Kraisi da, te sa muyu asaiba wali bidi," augwaligo te homu ebawe? ²⁷ Tiali goli te asaiba wali bidi pedalobo si, te bidi me deligo agai page bulu me konegobeo. Me ma, dago e bidi Jisas agai page bulu te dago kone dao," te we bidi mebago te po wai.

* 7:22: Gag 17:10; Prs 12:3

²⁸ Tama Jisas agai te Moni Lotu Be tempel tomode te we bidi agai po ola mobadi, agai i bomo elama weyu, te po wai, “Ao, dagego ena koneai dao, eno page bulu be dagego koneai dao. Tiali digi, ena homugo digi ena me asobeo. Ayago ena tagala palobaso, ena asaı dao. Agai kolesaga te mu tama dao. Dagego aga me konebeo. ²⁹ Tiali digi eno da God aga koneai dao. Ena da aga dali bidai. Agai ena tagala palai, e tıba. Tama tibaso, eno aga mu koneai dao,” Jisasgo te po wai, te Juda dabe dali.

³⁰ Tama tibaso, te Juda bage tobolu bidi dabe augwaligo Jisas aga kalabus ilainogo yai. Tiali digi, agai sogo meba elalubuo, aga bodolu mani sogo asobeo, tama tialima bidi me deligo aga nogo me tubeo. Menio. ³¹ Me ma, te olo we bidi hauwago Jisasbolo augwa konealubo homu daı olama, elaluali. Augwaligo te Jisasba homu musiawai bagebolo te po wai, “Te God agai sa muyu, asaıba wali bidi pedalobo si, te bidigo bomai seı hauwa mu eyu da, Jisasgo yali bomai seı aiyaba elaluaıbawe? Menio,” augwaligo te po wai

Augwaligo Jisas kalabus emainogo enesigi bidi dabe tagala palai

³² Te Farisi hani bidi augwaligo te olo we bidigo Jisasde te tobage po pomu po wabo odali. Tama te po odama, te Farisi hani bidi dabe dede, te pris tobolu bidi dabe dede, augwaligo enesigi bidi dabe tagala palama, Jisas kalabus yainogo, “Sigi pao,” wai. ³³ Tialima, Jisasgo te po wai, “Dwasianu sogo ena dage dali bidaıbao. Te silibo si, ena te ena tagala palai bidi pageba ma paıbao. ³⁴ Tama dagego ena gegebo seı yaıbao, tiali digi dagego ena me sugobeo. Magi basowe? Dagego ena bidabo buluba me pogobeo,” Jisasgo te po te Juda dabe dali wai. ³⁵ Tama Jisasgo te po obaso, te Juda dabe tobolu bidi augwa hasi po weyu, te po wai, “Te bidi Jisas aga menaba pai digi, dago aga gegelama, sugobewe? Jisas aga te Grik po wabo bidi dabego moni be nanıba pogowe? Tede Juda bage me badu bidıbo dao. Tama Jisas teba pelama, agai te Juda dabe me, Grik dabe augwalıbolo te po ola magi paıbawe? ³⁶ Agai dabolo te po wai, ‘Dagego ena gegebo seı yaıbao, tiali digi dagego ena sugobeo.’ Agai te po me wai, ‘Dage ena bidabo buluba me pogobeo.’ Jisasgo te wali po page mena tamawe?” te Juda dabe tobolu bidi dabe augwa hasi te po wai.

Jisasgo te bidabo bomu elalubo aıde po wai

³⁷ Te olo bidıbo si silibo side, te genuai side dao, wai. Te tebo side Jisas dolaluyu, bomu olama, i wai, “Bidi me deli aı nogone ebaso da, te bidi ena pageba aselama, aı tuagasao. ³⁸ Godigo wali po aşani bukude te po aşani po gilama, ‘Bidi mego enabolo homu daı olama, mubaso da, ta, te bidıgo homu kolesagade te bidabo bomu elalubo aı hauwa mu ulu pedalama, bilaıbao,’ wai,” Jisasgo te po wai. * ³⁹ Jisas agai te aı po te Godigo Mobu Bidide wai. Augwa homu daı olama, Jisasba mubo we bidi teba Godigo Mobu Bidi nosali asaıbao. Tiali goli te sogo Jisas aga bomu dali moni nogi dali sışabadi, God agai Mobu Bidi te we bidıbolo mabe, te nosali mawaıbao.

Te we bidi augwali bidi hani sı pedai

⁴⁰ Meba we bidi augwaligo Jisasgo wali po odolama, te po wai, “Mu tama, te bidi Jisas da te polasa asobo bidi, te Kraıs aga asobo sogo te paıde tama dao.” ⁴¹ Meba bidıgo te po wai, “Te aga da, te Godigo sa

* 7:38: Ese 47:1; Sek 14:8

muyu asaibao wali bidi dao.” Tiali digi mebago te po me wai, “Woo, Godigo asaiba wali bidi te Galili bulude pedalogobeo. ⁴² Godigo nosali yabo şe po ola mani profet bidi mego bukude aşani po, te po me deli te tiwai dao, Godigo asaibao wali bidi te Devitgo hani asali digi tedu asaibao, te be nani nogi Betlehem tedu asaibao, te bulu polobadu Devit aga page bulu dao,” bidi mebago te po wai. * ⁴³ Tama tibaso, te we bidi augwali bidi hani si tomode bugwai, te Jisasde. ⁴⁴ Meba bidi hani augwaligo homugo Jisas kalabus yabo homu yai. Tiali digi bidi me deligo Jisas agaba nogo me mubeo.

Juda bage tobolu bidi dabego Jisasba homu mubeo

⁴⁵ Te geasa pelama, enesigi bidi dabe augwali te pris tobolu bidi dabe dali, te Farisi bidi dabe dali, augwali bidibo digi sabolai. Tama te tobolu bagego te enesigi bidi dabe hanalu wai, “Magi yaliwe? Dagego te bidi Jisas sela asai meniwe?” ⁴⁶ Te enesigi bidi dabego po wei ponoyu, te po wai, “Polobadu bidi mego Jisasgo wabo po tiwai munu me wai menio,” te po wai. ⁴⁷ Tama tialima, te Farisi bagego dwai homu eyu, augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, “Agai dage me ili po ola maniwe? ⁴⁸ Da tobolu bidi hani dali, Farisi bidi hani dali dago Jisasgo wabo pode homu musiabaso, te dagego me agabolo duga homu mugio. ⁴⁹ Tialima, te olo we bidi hani augwaligo Godigo bomo yai po page konebeo. Tama tibaso, augwali Godigo gedude dola silaibao,” Farisi bagego te po wai.

⁵⁰ Nikodemus te bulu polobadu Jisas pageba pai, te bidi te Farisi aga hani tobolu bidi me. Tama agai augwalibolo te po wai, ⁵¹ “Dago bomo yai po e tiwai dao, te olo bidi me po tu odosiabadi, dago te bidibolo seşe magobeo. Aga yali şe po dago odama, te aga dwai şe ebaso, teda dago aga po tu elama, seşe mawaibao,” Nikodemusgo te po wai. ⁵² Augwaligo po wei agabolo ponoyu, te po wai, “Nage me nage Galili bulu bidi dawe? Godigo bukude po bugagia nedao. Nedelama, koneao, Godigo nosali yabo şe po ola mabo profet bidi me deli te Galili buludu munu me pedalogobeo,” augwaligo Nikodemusbolo te po wai.

8

Te we me deli penani ebo sulama, augwaligo nogo tulama, Jisas pageba odasa asali

¹ [We bidi augwaligo Jisasgo wabo po odama, tama augwa beba tedela pai. Tialima, Jisas bulu du me nogi Oliv te bulu duba Jisas pai. ² Jisas aga kigamu digi mu te Moni Lotu Be tempel teba ma pai. Tama we bidi hauwa augwali Jisas agaba asai. Tama Jisas aga dualama, te we bidi po ola mabo ma gagalali. ³ Tama te Juda dabego bomo yai po mu koneai bage dali, te Farisi hani bidi dabe dali, augwaligo we me deli magasali. Te we penani ebo sulama, augwaligo aga nogo tulama, odasa aselama, tama te we tomode dolalual, te we bidi gabidide. ⁴ Tama augwaligo Jisasbolo po weyu, te po wai, “Po ola mabo bidi, te wego penani ebuo, bidi mego suai,” augwaligo te po wai. ⁵ Augwaligo te po me wai, “Te Moses agai aşani bomo yai pode e tiwai wali, ‘Tiwai we yai baso da, masigi şanama, isimainogo elao,’ te po wai dao. Jisas, nago magi po obaso, dago nago po naga odaibao,”

* 7:42: Mai 5:2

augwaligo Jisasbolo hanaluyu, te po wai. * ⁶ Augwaligo tama po obaso Jisas homu magibo yabowe naga suainogo tiwai. Augwaligo homugo Jisasgo wabo pode augwaligo po tu ela maiabo tu me gegainogo, te Jisasgo po weyu, aga geda muyu da, teda augwaligo agade nogo tu ela mumai hagede. Tialima, Jisas toba basialuyu, aga nogo danigo toba po aseduai. ⁷ Augwaligo Jisasbolo ma hanaluyu, ma hanaluyu yai. Tialima, Jisas doligulama, agai te po augwali dali wai, "Bidi me dage tomode sege meni yai bidi aga hasia mu te bidigo te we masigi sayao," wai, Jisasgo te po augwali dali wai. ⁸ Tama Jisas aga toba basialuyu, tode ma aseduai. ⁹ Augwaligo tama po odolama, tama augwali tomode te sege meni yai bidi meni baso, tama augwali tigidali buluba deli deli naga buluba pai. Tobolu bidi polasa pai, tama meba augwali nosali pai, te po tu ebo tagalama, tama augwali Jisas taga pai. Tama Jisas agaduba deli digi bidai, tama te we Jisas aga gesabide dolaluai. ¹⁰ Tama Jisas doligulama, te we dali po wai, "Augwali mena bidibawe? Bidi me deligo nage po tu ela maiabo bidi bidibowe?" Jisasgo te we dali te po wai. ¹¹ Te wego te po wai, "Genuai Bidi, me deli me bidibeo." Tama Jisasgo te po wai, "Eno me nage po tu elama, nagebolo sege magobeo. Nage pao. Tama nosali nago dwai se ma egio," Jisasgo te we dali te po wai.]

Jisas aga e tode ula dao wai

¹² Te Jisasgo te Farisi hani bidi augwalibolo nosali te po ma wai, "Ena te tode we bidide ula dao. Bidi ena wali asobo bidi aga te bugagia bidabo ula aga selama, e tode bidaibao, aga hulide munu me bidigobeo," wali. ¹³ Tama te po obaso, te Farisi hani bidi augwaligo Jisas agabolo te po wai, "Megi nago e pusubo po naga tobade wabo. Gasa bidi mego nagede te po wabeo. Nago po da, te mu po menio," augwaligo te po wai. ¹⁴ Tama Jisasgo augwalibolo po wei ponoyu, te po wai, "Woo, te mu tamao. Ena digi ena tobade te po wali goli, te po mu dao. Magi basowe? Dagego ena taga soyu asali bulu te dagego konebeo, ena mena buluba pabowe te me dagego konebeo. Tialima, ena hogodama, taga soyu asali bulu, te ena konealubo. Tama ena te buluba ma pabo te me eno konealubo. Tama tibaso, ena digi ena tobade te ena da tode we bidigo ula dao po wali goli, te mu po dao. ¹⁵ Dagego bidi me osola subo si, tama dagego tode bidibo we bidigo kolesagade osola subo dao. Ena da bidi me osola subo menio. ¹⁶ Tialima, eno bidi me osola sugi sogo da, teda eno dolo mu naga te bidi osola sugi da. Magi basowe? Enaduba naga te se ebo menio. Ena tagala palali bidi ena Ayago ena dali te se ebo dao. ¹⁷ Dagego homo yai po me deli e tama telaluboo, bidi sigo gasa bidide wali po deli po tiwai naga weyu da, te po mu po dao. ¹⁸ Ao, te tiwai, eno po da te ena digi ena tobade wabo dao, tama Ayago ena tagala palobaso, te ena asai dao, te Ayago agai me ena me da sigo ena tobade po wabo dao. Te ena tobade po wabo bidi si dao, dagego homo yai po wali tiwai dao," Jisasgo te po wai. ¹⁹ Tama tialima, augwaligo Jisasbolo te po wai, "Nago aya mena bidibowe?" Jisasgo te po wei ponoyu, te po wai, "Dagego ena page kuna konebeo. Tama dagego eno Aya me dagego konebeo. Dagego ena konegi sogo da, teda dagego eno Aya me konegi da," Jisasgo te po wai.

* 8:5: Prs 20:10; Bom 22:22-24

²⁰ Jisas agai te po te masigi ge mubo be habude bidiyu, te po wai. Agai te we bidi te Moni Lotu Be tempel tomode ola mayu, te po wai, te masigi ge mubo be habude. Tama tialima, bidi me deligo aga kalabus me ebeo. Magi basowe? Te Jisas agai bodolu mani si te me elalubuo.

“Dage ena pabo buluba pabo usu egobeo,” Jisasgo te po wai

²¹ Jisas agai augwalibolo po ma wai, “Ena paibao. Dagego ena gegebo seŕ yaibao. Tialima dagego yali dwai seŕgo seŕge me elalubadi, dage isaibao. Dage ena pabo buluba pabo usu egobeo,” Jisasgo te po wai.

²² Tama Juda bage tobolu bidi dabe augwaligo te po augwa hasi wai, “Agai te po wali, da aga pabo buluba pabo usu egobeo, wali. Te po page e tama tiwai elalubowe, Jisas aga digi aga ma elainogo waliwe?” Juda bage augwaligo te po wai.

²³ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dagego page bulu aiyadu dao, eno page bulu ugwadu dao. Dage e tɔde bidibo bage dao, ena e tɔde bidi menio. ²⁴ Tama tibaso, eno dagebolo po wai dao, dagego yali dwai seŕgo seŕge te me elalubadi, dage isaibao. Tama dage mu tama te seŕgede isaibao, dage enade ena te tɔba dulali bidi dao po dagego te pode ‘Mu po dao’ homu esiayu da,” Jisasgo te po wai.

²⁵ “Nage dewe?” augwaligo aga hanalu wai. Jisasgo augwalibolo te po wai, “Hasia sogode eno dagebolo wali gilamao. ²⁶ Eno dagede wabo po hauwa elalubao, dagego ebo kolesaga hauwa me eno osola sueibao. Tialima, ena tagala palali bidi te agai homu kolesaga te mu tama dao. Tama tigidali po eno Godide odobo po te po naga eno tɔde we bidibolo wabo dao,” Jisasgo te po wai.

²⁷ Augwaligo Jisasgo aga Ayade po wabo te augwaligo me konebeo. ²⁸ Tama tibaso, agai augwalibolo te po wai, “Nosali dagego Godigo Bidi Mu ni pedaide daganama, te ugwaba sela muaibao. Te tebo sogo da, te dagego koneaibao, ena te ena digi dao. Te sogo me dagego koneaibao, eno haniani seŕ eyu, eno homu wali pisiayu te seŕ yalio. Eno po Ayago ena ola mani po naga wabo dao. ²⁹ Agai ena tagala palobaso, ena asai, agai ena dali bidibao. Agai ena tagalama, enaduba bidibo menio. Magi basowe? Eno ebo seŕ te God agai godolo yabo seŕ naga ebo dao,” Jisasgo te po wai. ³⁰ Jisas agai te po obadi, we bidi hauwa agabolo homu daŕ olama, muai.

³¹ Tama tibaso, Jisas agai te agabolo homu tamadi muai we bidi tebolo te po wai, “Dagego eno ola mabo po wali peyu da, teda dage ena wali pabo we bidi mu dao. ³² Tama dagego te Godigo enade wabo mu po dagego mu koneaibao. Te mu po dagego mu koneama, tama te po mugo dage tau selama, tama dage nogo daŕ wali kolesaga tagalama, tama dage olo mu bugagia bidaibao,” Jisasgo te po wai.

³³ Tama augwaligo Jisasbolo te po wai, “Woo, da Abrahamgo hani dao. Te tebo side bidi deligo da hani olo seŕ ebo bidi te nigilama munu me bidai menio. Magi baso nago te po obawe, ‘Dage te nogo daŕ wali kolesaga tagalama, tama dage olo mu bugagia bidaibao’ po magi baso obawe?” augwaligo Jisas dali te po wai. ³⁴ Jisasgo augwali dali te po wai, “Eno mu po dagebolo obao, tigidali we bidi augwaligo dwai seŕ edu da, augwali te dwai seŕ seŕge dologode me bididu ebao, te augwali te nogo daŕ wali olo seŕ ebo bidi dabe gagawai bidibao. ³⁵ Te olo seŕ bidi aga te be page bidigo hanide mu bidigobeo, osogo tama bidaibao. Tialima, te be page bidigo ogwa aga te bidi hanide tigidali sogo mu

bidada paibao. ³⁶ Ena da God agai Ogwa dao. Tama eno dage bonogo nogo keꞑaluali pisigina sayu da, teda dage bonogo nogo ma keꞑalugobeo, olo mu bugagia bidaibao. ³⁷ Eno koneanio, dage te polobadu bidai bidi Abrahamgo hani dao. Tialima, dagego eno po sabo homu isiꞑbaso, dagego bomo elama, ena elabo homu naga ebo dao. ³⁸ Eno Aya agai enabolo ola mani seꞑ po naga te tigidali sogo eno wabo dao. Tama tiali goli, dagego da, duga ayago dagebolo ola mani seꞑ selama, te seꞑ ebo dao,” Jisasgo te po wai.

Dagego aya te Satan dao

³⁹ Augwaligo Jisasbolo po wei ponoyu, te po wai, “Dago ayago hani page bidi da te Abraham dao,” te po wai. Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dage Abrahamgo wai dabe tigi sogo da, teda dage Abrahamgo yali kolesaga gagawai eyu, Godigo po odigi da. ⁴⁰ Eno dage dali wabo po te eno Godigo mu po eno odolama, te po naga dagebolo wabo dao. Tialima, dagego ena elainogo ebao. Abraham agai tama tiwai menio. ⁴¹ Dagego duga ayago yali kolesaga megi ebao,” Jisasgo te po wai. Augwaligo Jisasbolo te po wai, “Dago idago da penani elama, da ame nai menio. Dago aya deli te God dao,” te Juda bagego te po wai, Jisas dali.

⁴² Te bidi Jisasgo augwalibolo te po wai, “Te God aga dagego aya mu tigi sogo da, teda dagego ena dali godolo mu egi da. Magi basowe? Ena God dali bidilama asai dao. Ena homugo digi ena asobeo. Godigo ena tagala palobaso, asai dao. ⁴³ Magi baso dagego eno po homugo bugagia konebewe? Te page tama dao. Dagego bomo elama, dagego eno po sabo homu ebo menio. ⁴⁴ Dage da duga ayago wai dabe dao. Dagego aya te Satan dao. Tama dage me bomo elama, duga ayago ebo homu kolesaga wali painogo ebo dao. Polobadu mu, tigidali nai gagalama nigali, te sogo te bidi Satan agai te bidi elebo seꞑ tama ela asiyu, megi tama me te seꞑ ela pabo dao. Tama agai mu po me wali pai menio. Magi basowe? Mu po agade bidibo menio. Tibo po wabo da te agai po mu dao. Satan aga tibo po wabo bidi mu dao. Tama aga tibo po wabo page bidi mu dao. ⁴⁵ Tialima, ena da mu po obaso, dagego eno po mu po dao homu esiꞑayu, tama dagego te pode homu mubo menio. ⁴⁶ Dage tomode bidi me deligo te enabolo nago dwai seꞑ yali po weyu, tama te dwai seꞑ page agai hania ola mabo usu egobeo. Te po kedu enade meni yai po dao. Tialima, eno mu po obadi, te dagego magi baso homude daꞑ olama, mubewe? ⁴⁷ Godigo wai dabego da augwaligo Godigo po tigidali odobo dao. Tiali digi, dage Godigo wai dabe menio. Tama tibaso, dagego bomo elama dagego Godigo po sabo homu ebo menio,” Jisasgo te po wai.

Abraham pedalisibadi, te sogo ena bidai

⁴⁸ Te Juda bagego Jisasgo po wei ponoyu, te nogi posobo po wai, “Dago nagede tama po wai dao, ‘Aga da dwai Samaria hani bidi dao. Tama dwai haubo mobo bidi agade bidibao,’ dago te po nagede wai dao. Dago mu po tamao,” Juda bagego Jisas dali te po wai. ⁴⁹ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Enade dwai haubo mobo bidi me bidibeo. Eno ena Ayago nogi ugwaba sabo dao. Tiali digi, dagego eno nogi posobo dao. ⁵⁰ Tialima, eno ena nogi ugwaba sabo seꞑ me ebeo. Tialima bidi me deligo eno nogi ugwaba sabo seꞑ ebo dao. Tama te bidi aga te ena

dali dage dali tomode te po tų ebo po dodolabo bidi mu dao. ⁵¹ Mu po eno dagebolo obao, eno po wali pabo bidi dabe augwali munu me isigobeo,” Jisasgo te po wai.

⁵² Te Juda bage augwaligo Jisasbolo te po wai, “Megi da dago mu konebao, nagede dwai haubo mobo bidi bidibao. Abraham isai dao. Godigo nosali yabo şe po ola mani profet bidi dabe me augwali isai dao. Te genuai nogi elalubo bage augwali isai digi, nago te po wai, ‘Eno po wali pabo bidi dabe augwali munu me isigobeo.’ ⁵³ Magi yainuwe? Nago dago wai Abraham aiyaba elalui hagede, nago te po waliwe? Te isai dao. Godigo nosali yabo şe po ola mani profet bidi dabe augwali me isai dao. Naga digi magi baso naga nogi ugwaba sobawe?” Juda bagego Jisas dali te po hanalu wai.

⁵⁴ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Ena digi ena nogi ugwaba sigi sogo da, teda eno nogi olo tųde nai tiwai egi dao. Ena Ayago digi eno nogi ugwaba sabo dao. Te bidide dagego te po wabo dao, ‘Te dago God dao.’ ⁵⁵ Tiali goli, dagego aga munu me konebeo. Eno da aga hania konebo dao. Eno God aga konebeo po wagi sogo da, teda ena te dage gilama, tibo po wabo bidi tiwai bidigi dao. Tialima, te menio. Eno aga koneai, tama eno agai po wali pabo dao,” Jisasgo te po wai. ⁵⁶ “Duga wai mu Abraham agai ena e tųba nosali bidagasaiba, te agai polobadu koneyu tama agai dwagi yai homu yai. Tama agai ena bidagasobo sulama tama agai tede dwagi yai homu mu yai dao,” Jisasgo te po wai.

⁵⁷ Te Juda bage augwaligo Jisasbolo te po wai, “Nago kibu be bidi sese si olama, nogo si ebeo. Nage gesi bidi dao. Tama tialima, nago Abraham suali po obawe?” ⁵⁸ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Mu po eno dage dali obao. Polobadu Abraham tede bidu ame nesiqbadi yaide, te sogo ena bidai dao, megı tama me ena bidıbo dao,” Jisasgo te po wai. ⁵⁹ Te Juda bage augwaligo Jisasgo te po wabo odobaso, tama augwaligo masigi selama, Jisas aga elainogo yai. Tialima, aga geme duala siyu, ela pelama, tama te Moni Lotu Be tempel taga peyu, aga buluba teda pai.

9

Gedu widai bidigo po

¹ Te Jisas pobadi yaide, agai gedu widai bidi suai. Aga idago tabide elalubadi, tama aga gedu widai. ² Jisas aga wali pabo bidi augwaligo aga hanalu wai, “Po ola mabo bidi, te bidi dego şeşe selama, aga idago gedu widai ame naniwe? Te bidi aga digi şeşe saliwe, ma aga aya de ida sigo şeşe saliwe?” te po wai. ³ Jisasgo te po wei ponoyu, te po wai, “Te bidi aga şeşe dali aga aya de ida sigo şeşe dali tede menio. Te şeş pedalali, te Godigo bomo te bidide hania pedalobo te we bidi dabe augwaligo sumainogo yai. ⁴ Megı ulade dao. Tama ulade dago ena tagala palali bidigo şeş yao. Hulia sabo magade, hulia sabode, bidi me deligo şeş me egobeo. ⁵ Ena e tųde bidıbo sogo, te ena e tųde we bidıgo ula dao,” Jisasgo aga isabo sogode te po wai.

⁶ Jisasgo te po olama, tama agai tųba pesa şawai. Tama pesa dali, tų dali piligai. Tama Jisasgo te tų selama, te bidi geduba pilali. ⁷ Tama agai te bidıbolo te po wai, “Nage wę ge ai nogi Siloam te ai paugi pao,” wai. (Te wę ge ai nogi Siloam, te nogi begelama, te po wai, bidi tagala palai.) Jisas agai te po obaso, te bidi pelama, ai paugi pai. Tama aga ma asai.

Tialima, te bidi aga gedu megi tama mu tonobo usu yalio. ⁸ Tama aga deli be bage aga hasi augwali me, te gasa bidi me badugo polobadu aga suai, te sogo agai we bidibolo agai masigi ge gonai, augwaligo augwa hasi te po wai, “Magi yaliwe? Te bidi te gedu widai dulaludu, masigi gonani bidi dawe?” augwaligo te po wai. ⁹ Mebago te po wai, “Te bidi tama dao.” Tama mebago te po wai, “Te bidi menio. Te bidi tiwai dao, tiali te gasa bidi dao.” Tama te bidi aga digi te po wai, “Te ena te bidi tama dao,” te po wai. ¹⁰ Augwaligo te bidibolo te po wai, “Magi ilama, nago gedu dwagi yai yaliwe?” te bidibolo augwaligo te po wai. ¹¹ Te bidigo po wei ponoyu, te po wai, “Te bidi nogi Jisas, agai t̄o dali, ʔi dali piligilama, eno gedude pilai. Tama aga enabolo te po wai, ‘Nage Siloam w̄e ge ʔiba pelama, te ʔi paugi pao,’ wai. Tama ena pelama, te ʔi paugi pai, tama eno gedu dwagi yai elama, tigidali nai eno subo dao,” te bidigo te po wai. ¹² Augwaligo te bidibolo te po wai, “Te bidi mena bidibowe?” Tama te bidigo te po wai, “Eno konebeo.”

¹³ Te bidi polobadu gedu widali bidi augwaligo te Farisi bidi hani bidi dabebolo odasa pai. ¹⁴ Te Juda bagego Sabat sogode Jisasgo aiyana pai t̄o selama, te bidi gedu pedalai. ¹⁵ Tama te Farisi hani bage augwaligo te bidibolo ma hanalu wai, “Nago gedu mena tama dwagi yai pedalaliwe?” Te bidigo augwalibolo te po wai, “Te bidi agai aiyana pai t̄o eno geduba muai, tama ena ʔi pauwai, tama eno gedu ula yai.” ¹⁶ Tama te Farisi bidi hani tomode si bugulama, mebago Jisasde te po wai, “Godigo te bidi tagala palobeo. Agai Sabat sogode bomo yai po wali pabeo.” Tialima meba bidigo te po wai, “Dwai s̄e ebo bidi mego te tiwai bomai s̄e me ebo menio. Te bidi dwagi yai bidi dao,” wai. ¹⁷ Augwa hasi tama bugulama, tama augwaligo te gedu widai bidibolo ma hanaluyu, te po wai, “Nago gedu geselali bidi, te bidide nago magi homu ebowe?” Agai te po wai, “Aga da, te Godigo nosali yabo s̄e po ola mabo profet bidi me deli dao, eno te homu ebao,” wali.

¹⁸ Polobadu te bidi agai gedu halua sai, megi agai gedu pedai. Tialima, te Juda bage tobolu bidi dabe augwaligo homugo, te mu menio. Tama augwaligo te gedu widai bidi aga aya de ida si i wai. ¹⁹ Augwaligo te we de bidi sibolo hanalu wai, “E dage sigo ogwa dawe? Aga idago ame neyu, gedu widai ame nai, dage sigo tama po obawe? Tialima, magi ilama, agai gedu mu pedaliwe?” te po wai. ²⁰ Te gedu widai bidi aga aya de ida sigo te po wai, “Da sigo koneai, e ogwa te da sigo ogwa dao. Aga idago ame neyu, gedu widai ame nai, tama te me da sigo koneai. ²¹ Tiali, megi agai gedu ula mena tama ilaliwe, te da sigo konebeo. Tama dego agai gedu pedalaliwe, te me da sigo konebeo. Dagego agabolo hanalu wao. Aga genuai yai dao, aga digi dage dali po wabo usu yaibao,” augwali sigo te po wai. ²² Aga aya de ida si Juda dabe dali wi eyu, te po peda sai. Magi baso meni, te Juda bagego po mia siyu, te po wai, “Bidi mego te Jisas te sa muyu asaiba wali bidi Krai da weyu da, te dago te po wabo bidi te dago bomo yai po ola mabo be tomoba asidali weyu habu selaibao,” te po wai dao. ²³ Tama tibaso, te polobadu gedu widai bidi aga aya ida sigo te po wai, “Aga genuai yai dao. Duga agabolo hanalu wao.” ²⁴ Tama si sogo te gedu widai bidi i wai. Te tobolu bidi dabe augwaligo te po agabolo wai, “Godigo nogi naga ugwaba sao, te bidigo nogi ugwaba sigo. Dago koneai, te nago gedu dwagi yai ilali bidi aga dwai s̄e ebo bidi dao. Tama nago

agai nogi ugwaba sigio,” augwaligo te po wai. ²⁵ Agai po wei ponoyu, te po wai, “Aga dwai şe ebo bidi dawe, te eno konebeo. Eno te şe deli koneai. Polobadu eno gedu widai. Tiali megi eno gedu ula yai.” ²⁶ Tama augwaligo agabolo te po wai, “Agai nage dali magi şe yaliwe, agai nago gedu magila pedalaiwe?” ²⁷ Agai augwali dali te po wai, “Eno dagebolo wai dao, tialima dagego odobo hagela yai. Magi baso dagego ma odainogo obawe? Dage aga wali pabo bidi mu pedalainogo ebawe?” te bidigo Juda bage dali te po wai. ²⁸ Tama augwaligo aga dali dwai nogi posobo po weyu, te po wai, “Nage da, aga wali pabo bidi dao. Tialima, da te polobadu bidai nogi yai bidi Moses wali pabo bidi dabe dao. ²⁹ Dago koneai, God agai po Mosesbolo mawai. Tialima, u bidi menade pedalaiwe, te dago konebeo,” augwaligo te po wai.

³⁰ Te gedu widai bidigo te Juda bagego tobolu bidi dabebolo te po wai, “Te bidi noma sabo şe yali bidi dao. Aga menadu asaliwe, te dagego konesiawai goli, agai eno gedu si dwagi yai ilali. ³¹ Dago koneai, Godigo te dwai şe ebo bagego hanalu wabo po odobo menio. Tialima, bidi me deligo agai Godide wi eyu, Godigo po odoyu, Godigo homu wali pabo bidi, te bidigo hanalu wabo po Godigo odobo dao. ³² Tigidali sogo polobadu bidi me deli aga idago gedu widai ame nani po dago odai. Tiali digi bidi me deligo te gedu pedalali po dago munu me odai menio. Dago wai mu, augwaligo te tobage po odai menio, dago ayago me, tama megi dago me odai menio. ³³ Godigo te bidi tagala paligi menigi da, teda agai eno gedu dwagi yai iligi menio,” te polobadu gedu widai bidigo te po wai.

³⁴ Augwaligo te gedu widai bidibolo te po wai, “Nage ame neyu, nage dwai şe dali bidai. Nage dwai şeşede bidai bidi mu da, nage. Tama tiali goli, magi baso nago da ola mawainogo ebawe?” augwaligo te po wai. Te po olama, augwaligo te polobadu gedu widai bidi te augwaligo bomo yai po ola mabo be tomoba asidali weyu, habu selali.

Homu kolesaga tomode gedu halua sai

³⁵ Te bidi Jisas agai te Juda bagego te polobadu gedu widai bidi habu selali po odai. Agai te bidi gegelama, sulama, te po wai, “Nago te Godigo Bidi Mude naga homu daş olama, mubawe?” Jisasgo te po wai.

³⁶ Te bidigo te po wai, “Genuai Bidi, te Godigo Bidi Mu te de dawe? Nago enabolo wao, agabolo eno homu muainogo yaibao.” ³⁷ Jisasgo agabolo te po wai, “Nago aga suai. Te megi nage dali po wabo bidi tama dao,” Jisasgo te bidi dali te po wai.

³⁸ Tama te bidigo kidu tşba sugunama, Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, eno nagebolo homu daş olama, mubao,” te bidigo te po wai.

³⁹ Jisasgo te po wai, “Ena e tşba asali, tşde bidibo we bidi dagalai hagede asai. Te homu kolesaga tomode gedu halua sai bidi, gedugo ma sumainogo te ena asai. Me ma, we bidi meba augwaligo homu, ‘Ao, dago koneai dao, te da te gedugo subo bage dao,’ augwaligo te homu ebo dao. Tama tibaso, augwaligo Godigo homu koneidali weyu augwali gedu halua somainogo ena asai dao,” Jisasgo te po wai.

⁴⁰ Te Farisi bage me badu augwali Jisas dali tede bidai. Tama augwaligo te po odai. Augwaligo Jisasbolo te po wai, “Da me homu kolesaga tomode gedu halua sai dawe, nago te po obawe?”

⁴¹ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Dagego te homu eyu, ‘Ao, da te homu kolesaga tomode gedu halua sai bage dao,’ te dagego te homu

eyu, tama dagego eno po sela sađi menigi da, teda dage dwai seđe menigi da. Tialima, dagego duga gedu ula elalubao po waligo da, teda dagego seđe me elalubao,” te po wai.

10

Kibu sipsip tomogae tomode bidibo po begelama wai

¹ Jisasgo te po wai, “Mu po eno dagebolo obao. Bidi kibu sipsip bidibo bagulali obo tomogae tomoba pabo tuđu dolo pişabo bidi da, te tialima agai gasa badu tomogae bolama tomoba pabo bidi yai baso da, teda te tebo bidi aga te nai wi sabo bidi dao, mena nai anoma elama sabo bidi dao. ² Tialima, bidi tuđu tomoba pabo bidi, te aga sipsip tonalubo bidi dao,” te po wai. ³ “Te sipsip tonalubo bidi asobaso, te sipsip tomogai tu tonalubo bidi agai te tu dalama, tama te sipsip tonalubo bidi tomoba pelama, tama agai aga kibu sipsip nogi deli deli i wabo dao. Sipsip dabe i olama, tama aga polasa pobaso, tama te sipsip dabe augwali aga wali buluba soabo dao, te tubo noswai gegemainogo tebo dao. ⁴ Tama augwali tigidali buluba teda soabode, te sipsip tonalubo bidi aga polasa peyu, augwali aga wali pabo dao. Magi basowe? Augwaligo aga po wabo dogoni odoyu, wali pabo dao. ⁵ Augwali gasa bidi wali me pabo menio. Augwali te bidigo po wabo dogoni odolama, tama konesiawai dogonigo po obaso, augwali wi pabo dao,” Jisasgo te we bidibolo te po wai. ⁶ Jisasgo te po begelama, augwali dali wai. Tialima, augwaligo Jisasgo te wali po page augwaligo konebeo.

⁷ Te augwaligo Jisasgo wali po digi begelai po page konesiabaso, agai augwalibolo te po ma wai, “Eno mu po dage dali obao, ena digi ena da kibu sipsipgo tomogai tu palialubo bidi dao,” te po wai. ⁸ “Te ena nosali asobadi, polasa asali te bidi dabe augwali nai wi sabo bage dao, dage meba tiwai dao, te mena nai anoma elama, nai wi sabo bage dao. Tialima, te sipsip dabe augwaligo te bidi dabego wali po odobeo. ⁹ Ena digi ena te tomogai tu tiwai dao. Te kibu sipsip dabe tomogai tomoba pelama, tama bugagia bidiyu, buluba ma soyu, tede nai tuyu elama, bugagia bidibo dao. Te tiwai egilama yaibao, bidi me ena bidibo digi asobaso da, aga Godigo tau selama, ma saibao. Tama te bidi dwagi yai madide bugagia bidaibao, te kibu sipsip bidibo tiwai egilama. ¹⁰ Te tibo po wabo bidi, aga te sipsip wi sabo bidi tiwai dao, te wi sabo bidi agai te homu deli naga elasa asai, agai te sipsip dabe wi siyu, ela munama, doloyu yainogo, te homu naga elasa asai. Tialima eno da, we bidi augwaligo bidabo bomu somainogo ena asai. Tama te bidabo bomu augwalide mu pađana pomainogo, ena asai dao,” Jisasgo te po wai.

Jisas aga dwagi yai kibu sipsip tonalubo bidi dao

¹¹ Jisasgo te po me wai, “Ena te kibu sipsip dabe bugagia tonalubo bidi dao. Te kibu sipsip bugagia tonalubo bidi agai te homu ebo dao, ‘Ena te sipsip tau sabo se ebadi, tama te sipsip kibu elainogo asali bidigo ena me elebaso da, te usu dao,’ te kibu sipsip bugagia tonalubo bidigo te homu ebo dao. ¹² Tiali digi sipsip tonalubo masigi sabo se naga ebo bidi, tama agai sipsip tonalubo bidi mu meni, te sipsip kibu aya wasiawai bidi, aga te uni yowi asobaso, te sipsip dabe taga peyu, wi pabo dao. Tama tibaso, uni yowigo te sipsip kibu dabe ela tuyu, me badu wi pabo dao. ¹³ Magi baso te bidi wi pabo dawo? Te bidigo

masigi sabo se naga yai. Agai te kibu sipsip dabede homu dene eyu, tau sabo homu isiawai bidi dao. ¹⁴⁻¹⁵ Ena da, te kibu sipsip dabe bugagia tonalubo bidi da. Eno Ayago ena konebo dao, te eno ena Aya me konebo dao. Tama te tiwai egilama, eno ena kibu sipsip konebo dao, augwaligo me ena konebo dao. Eno te sipsip tau sidubadi, bidi mego ena ela muiyu da, te usu dao. Eno homu ena te sipsip tau saibao. ¹⁶ Eno gasa sipsip me elalubuo. Megi augwali e tomogai tomode bidibo menio. Te me eno sigi pelama, odasa asaibao, e tomogai tomoba muaibao. Tama augwaligo eno po odaibao. Tama deli kibu sipsip hani bidaibao, tama te sipsip dabe tonalubo bidi deli digi yaibao.

¹⁷ Ena bidabo homo te eno kibu sipsip tobade tagalaibao. Tama tibaso, Ayago ena godolo mu ebo dao. Tama nosali eno te bidabo homo ma somai hagede eno te homu elama, ena bidabo homo te kibu sipsip tobade tau siyu hasia tagalaibao. ¹⁸ Bidi me deligo eno bidabo homo me sela sagobeo. Magi basowe? Ena digi ena homugo koneama, tama ena bidabo homo ena kibu sipsip tobade tagalaibao. Tama ena bomogo bidabo homo tagalama, tama bidabo homo ena ma sabo elalubuo. Ena Ayago enabolo te se ya wai dao,” Jisasgo te po wai.

¹⁹ Juda bage augwaligo te po odolama, augwali bidi hani si ma bugai. ²⁰ Bidi hauwago te po wai, “Dwai haubo noma bidi agade bidiyu, aga polobao. Magi baso dagego agai po odobawe?” Juda bage me badugo Jisasde te po wai. ²¹ Meba bidigo te po wai, “Te bidi Jisasde dwai haubo noma bidi bidigi sogo da, teda agai te tobage po wagi menigi da. Dwai noma bidigo gedu widai bidi gedu pedalaiabwe?” Juda bage mebago Jisasde te po wai.

Juda bage augwaligo Jisas dali boi bidi homu yai

²² Te kedau side, Jerusalem moni hanude te Juda bagego olo bidibo si pedalali. Te olo bidibo si page e dao. Polobadu boi bidi mego te habu selali bolama, tama te Moni Lotu Be tempel dwai meda ilai, habu selali nai te be tomoba mugi pali. Tama nosali te Juda dabe augwaligo te be ma dwagi yai ilama, tu ma dawai. Nosali tigidali kibu bede te sogo ma konemainogo eyu, te side augwaligo olo bidibo sogo dao wai. ²³ Tama te olo bidibo side Jisas aga te Moni Lotu Be tempel moni mabode bilali. Tama te be mabo te polobadu genuai nogi yali bidi Solomon agai nigali be mabo dao. ²⁴ Jisas te moni be mabode bilibadi, tama Juda bage aselama, Jisas bagulama, te po wai, “Nisu naga sogo nago dago homu si pedemainogo ebawe?” Juda bagego Jisas dali te po wai. “Nage Godigo sa muyu asaiba wali bidi da, te Kraisi bidi da wida, nago po hanilama, da dali wao,” augwaligo te po wai.

²⁵ Jisasgo augwali dali te po wai, “Eno dagebolo polobadu wai dao. Tama tiali goli, dagego eno po mu po dao homu ebeo. Eno Ayago tigidali homo yai se eno agai nogide te se yao obaso, tama tigidali ena konesiawani we bidi eno te ebo seđe sulama, ena konemainogo, eno te se ebo dao. ²⁶ Tiali goli, dagego enabolo duga homu dau olama, mubeo. Magi basowe? Dage da eno kibu sipsip menio. ²⁷ Eno kibu sipsip dabego eno po wabo dogoni odobo dao. Eno augwali koneai, tama augwali ena wali asobo dao. ²⁸ Tama eno augwali bidada peyu, bidada pabo homo mobao, tama augwali munu me isigobeo, hagagobeo. Menio. Bidi me deligo augwali eno nogode ma dobola sabo usu egoobeo. ²⁹ Magi basowe? Eno Aya agai augwali enabolo

mawai. Agai bomo te gasa bidi tigidaligo bomo aiyaba elalubo dao. Tama tibaso, bidi mego Ayago nogode augwali dobola sabo usu egobeo. ³⁰ Ena dali Aya dali si page deli tama dao,” Jisasgo te po te Juda bage dali wai.

³¹ Te Juda bage augwaligo te po odolama, tama augwaligo masigi ma selama, tama Jisas tigiba masigi şawai hagede, aga elemainogo yai. ³² Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno dagebolo Ayago dwagi yai bomo yai şe hauwa ola mawai dao. Tama dagego eno te yali şede dwai şe me deli ebo sulama, tama dagego te homu eyu, ena masigi şanama elainogo ebawe?” Jisasgo augwali dali te po wai. ³³ Tama Juda bage augwaligo Jisas dali po bomo elama weyu, te po wai, “Dago homugo nago de dwagi yai şe yalide dago te homu elama, nage masigi şanama elainogo ebeo. Nage olo tede bidi tiwai digi, nago Godibolo posobo po weyu, te po wai, naga digi nage te God dao, te po obaso dago nage masigi şanama elainogo ebao,” augwaligo te po wai.

³⁴ Jisasgo te po augwali dali wai, “Dagego bomo yai po aşani bukude te God agai wali po me deli elalubao, e dao, ‘Eno te po wai, “Dage da God dabe dao,” ’ te bukude te aşani po elalubao. * ³⁵ Tama dago koneai, Godigo te bukude aşani po te mu po tigidali sogo mu po dao. Tama te po tomode God agai te gasa we bidi tonalubo we bidi augwali god dabe dao wai. Te we bidibolo God agai po mawai dao. ³⁶ Tialima God aga digi ena sa muyu, e tıba tagala palai. Tama eno te po wai dao, ‘Ena da Godigo Ogwa dao.’ Tama tilama, dagego enabolo magi baso ‘Nage Godigo nogi dwai posobo po wai dao,’ waliwe? ³⁷ Eno Ayago enabolo yao wali şe eno egi menigi sogo da, teda duga homu enaba mugimio. ³⁸ Dagego duga homu eno wali poba musiawai goli, eno Godigo enabolo yao wali şe eyu da, teda dagego duga homu te yali şeba muişo. Magi basowe? Te eno yali şeba duga homu mubaso da, te dagego homu bugagia mu koneaibao, God Aya enade bidiyu, ena God Ayade bidiyu ebao, te dagego konemainogo duga homu eno yali şeba muao,” Jisasgo te po wai.

³⁹ Te Juda bage augwaligo Jisas nogo bono duainogo homu ma yai. Tialima, agai augwali bidibo digi tagalama, gasa badu pai.

⁴⁰ Te Jisas ma pelama, Jordan pabo aı ma togogi pelama, tama pelama, Jongo we bidi polobadu baptais mani te bulu sabolama, Jisas te bulude bidai. ⁴¹ Tama te we bidi hauwa Jisas bidibo digi asai. Augwaligo te po wai, “Mu tamao, Jongo e bidigo ebo bomo yai şe me deli yai menio. Tiali digi tigidali po Jongo Jisasde wali po mu tama wai,” augwaligo te po wai. ⁴² Tama tede we bidi hauwa augwaligo augwa bomu yai homu daı olama, Jisasba muani.

11

Lasarus isai

¹ Bidi me deli nogi Lasarus, te bidi gasi yai. Te Lasarus aga bulu Betani, te bulude te we si bidali, we me nogi Maria, we me nogi Marta, augwali si ama name si dao. ² Te we Mariago Jisas şagade denami yai wel nosali pilama, tama aga moni bobobage tobolu nisigo ma holai. Te Maria aga abe Lasarus gasi yai. ³ Tama tibaso, aga abe sigo Jisas bidibo

* 10:34: Tib 82:6

digi po ola tolai. Augwali sigo te po wai, “Genuai Bidi, nago godolo mu yali bidi aga gasi salio,” te po wai.

⁴ Jisasco te po odama, te po aga wali pabo bidi dabebolo wai, “Te gasi page tama telalubuo. Te gasigo şe te bidi Lasarus isibo gasi naga menio. We bidi augwaligo Godigo ula yai homo sumainogo eyu te bidi gasi yai. We bidi augwaligo Godigo Ogwa me nogi ugwaba somainogo eyu, te gasigo Lasarus sai,” Jisasco te po wai.

⁵ Jisasco te Marta dali, aga ama dali, Lasarus dali augwali Jisasco godolo mu yai goli, ⁶ agai te Lasarus gasi ebo po odama digi, tama Jisas aga polo pişabadi, si sogo te bidibo bulude ma bidai. ⁷ Nosali si sogo silama, Jisas aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Da Judia tþba ma pebelainao,” wai.

⁸ Aga wali asobo bage augwali noma selama, tama te po wai, “Po ola mabo bidi, polobadu gana Juda bagego nage masigi şanama elai hagede te homu yai. Nage teba ma pelamuo,” te po wai.

⁹ Jisasco te Godigo bodolu mani sogo naga te aga isaibao po augwalibolo ola momainogo agai po nogo habu sugunama te po wali, “Te giliga nanobadi yaide, te ula elalubao. Tama siade bilibo bidi tulamubo menio. Magi basowe? Te ulade dao, agai aga pabo tþ bugagia suagameo. ¹⁰ Tiali ma, bidi hulide bilibo bidi, aga tulamubo dao. Magi basowe? Ula menio, te aga te pabo tþ hulua sai elalubo,” Jisasco te po wai.

¹¹ Jisasco te po ma wadolama, te po wai, “Dago abagi Lasarus godege pibao. Tialima, eno aga hodoligi paibao,” Jisasco te po aga wali pabo bidi dabe dali wai. ¹² Augwaligo te po wai, “Genuai Bidi, aga piyu da, te aga usu ma yaibao.” ¹³ Jisasco wali po “Lasarus godege pibao,” te po page aga isai dao wali. Tialima, geda muyu, augwaligo homugo aga olo godege piali, te homu yai. ¹⁴ Tama tibaso, Jisasco augwalibolo hanilama, te po wai, “Lasarus mu isalio,” te po wai. ¹⁵ “Aga isali sogode ena aga dali bidibeo. Dage tobade ena agaba pabeo. Magi basowe? Nosali dagego enaba duga homu mumainogo ena tama tiwai. Te şe ebode eno dwagi yai homu ebao. Megi da aga bidibo digi pinao,” Jisasco te po wai. ¹⁶ Tomas, augwaligo aga nogi me Didimus wabo, te nogi page aga ama name dali deli sogo ame nai bidi, te bidi te Jisas wali pabo bidi me deli dao. Agai te Jisas wali pabo bidi mebabolo te po wai, “Da aga dali pinao, da me aga dali isimainogo pinao,” Tomasco te po wai.

Isai bidi hodalobo bomo dali, bidabo bomo dali si Jisalde elalubo dao

¹⁷ Te augwali pelama, pelama, tama Betani be naniba sabolali. Bidi mego Jisasbolo “Lasarus pubulama, me si me si sogo bidali,” te po wai. ¹⁸ Te dwasianu be nani Betani te moni hanu Jerusalem þade digi tamao, usu ni kilomita sela tamao. ¹⁹ Tama Juda we bidi hauwa augwali Jerusalemdu aselama, Marta dali Maria dali si bidibo digi asai, augwali si dali mumonani po omainogo, augwa si abe isali sogo tiwai. ²⁰ Tama Martago Jisas asobo po odai, tama agai te be nani tagalama, tama Jisas tiþba pai. Tialima, Maria aga te be tomode bidai. ²¹ Martago Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, nage ede bidigi sogo da, eno abe isigi menio,” Martago te po Jisasbolo wai. ²² “Tialima, megi eno koneai, nago Godibolo magi nai me hanaluyu da, agai nagebolo mawaibao,” Martago Jisas dali te po wai.

²³ Jisasgo Martabolo te po wai, “Naga abe ma hodaluama, bidaibao.”

²⁴ Martago te po wai, “Eno koneai, aga nosali t̄o dagalu dali silibo side hodaluama, ma bidaibao. Te sogo tigidali we bidi ma hodaluabao,” Martago te po wai.

²⁵ Jisasgo te po wai, “Isai bidi hodalobo bomo dali, bidabo bomo dali, te ena digi eno tonalubo dao. Bidigo enabolo homu daŋ olama, muani bidi isali, te aga bidabo bomo selama, ma bidaibao. ²⁶ Bidibo bidi me agai enaba aga homu mu mubo bidi, aga munu me isigobeo. Nago homu te po waboba mubawe?” Jisasgo te po wai.

²⁷ Martago Jisasbolo te po wai, “Ao, Genuai Bidi. Nage da Kraisi dao. Nage Godigo Ogwa dao. Nage te bidi polobadu Godigo po weyu, e t̄oşa asaibao wali bidi da. Ena homu daŋ olama, nageba muai dao,” Martago te po wai.

Jisas aga gela wai

²⁸ Te we Martago te po olama, aga ama Maria i wagi pai. Te po dua digi wai, “Po ola mabo bidi aselama, bidibao, agai nage i wai dao,” te po wai. ²⁹⁻³¹ Tama te Juda dabe Maria dali be tomode bidai. Augwaligo Mariabolo mumanobo po weyu bidai. Mariago te Martago pusali po odolama, aga polo hodaluama, Jisas bidibo digi pabo gagalai. Jisas te be nani Betani sabalisişbadi, aga Martago hasia tişba aselama, suali madigi me bidai. Tama te Juda bage augwaligo Maria polo hodaluama, buluba pabo suyu, tama augwaligo te homu yai, ‘Aga ḡu pageba gela wainogo pabo,’ te homu yai. Tama augwali aga wali pai.

³² Te Maria Jisas bidibo digi sabolai. Agai Jisas suyu, polo tama Maria aga tigi t̄oşa pigilubo tiwai yai, Jisasgo saŋa pagede. “Genuai Bidi, nage ede bidigi sogo da, eno abe isigi menio,” Mariago te po Jisas dali wai. ³³ Jisasgo suai, Maria gela wabo. Tama agai suali, Juda bage aga dali asali bage, augwali me gela wabo suali. Tama Jisas agai me homu dene mu eyu, tama aga pađe gela wabo homu yai, homu he wai. ³⁴ Jisasgo te po wai, “Dagego aga menade muaniwe?” Augwaligo Jisasbolo te po wai, “Nago suagasao.” ³⁵ Jisas gela wai. ³⁶ Tama tibaso Juda bage augwaligo augwa hasi te po wai, “Suao. Agai te bidi godolo genuai mu yai dao,” te po wai. ³⁷ Tialima, meba bidigo e po wai, “Te bidi agai gedu widai bidi gedu ma pedalai. Agai te isai bidi me tau sigi sogo da, aga isigi menio. Agai magi baso aga tau sabewe?” Juda bagego Jisasde te po wai.

Jisasgo Lasarus ma hodolai

³⁸ Homu he ma weyu, Jisas te ḡu pageba pai. Te ḡu page augwaligo moni masigi tomode nigai dao. Tama moni sawali masigi me deli selama, tama sunumi paliali. ³⁹ Jisasgo te po wai, “Dagego te masigi sela saŋao.” Te isai bidigo abe nogi Marta, te wego Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, aga isilama, me si me si tama sogo piai dao. Tama dwai kugumini ebo,” Martago te po wai. ⁴⁰ Tama Jisasgo Martabolo te po wai, “Magi yaliwe? Hasia nagebolo eno wai dao, nago enabolo homu muyu da, nago Godigo bomo nago sueibao,” Jisasgo te po wai. ⁴¹ Te agai te masigi sela saŋao te po obaso, augwaligo te masigi sela saŋwai. Tama Jisasgo dagaluba tonaluyu, te po wai, “Aya, eno nagebolo nage usu dao obao. Nago eno hanalu wali po nago odai dao. ⁴² Eno koneai, tigidali sogo nago eno hanalubo po wabo odobo dao. Tiali

eno e dolalubo we bidi tobade e po megi nagebolo obao, augwaligo nago ena tagala palali bidibolo homu mumainogo ebao.”⁴³ Jisasgo te po olama, tama agai i bomo elama wai, “Lasarus, nage buluba asao,” Jisasgo te po wai.⁴⁴ Tama tilama, isai bidi hodaluama, buluba asai. Aga saęa dali nogo dali augwaligo nami ugwago bebe pai dao. Augwaligo dwasianu nami ugwago aga gesabidide haluama tama keani. Te keani tama elalubadi, buluba soai. Jisasgo augwalibolo te po wai, “Pisigina sayao, aga pomainao.” Tama augwaligo te ugwa dabe pisigina şanama, tama aga beba pai.

Juda bage tobolu bidi augwaligo Jisas elabo po miai
(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Te Juda bage augwali Maria bidibo digi asai dao. Augwaligo Jisas agai te ebo se sui. Tama augwali hauwago homu agaba muai.⁴⁶ Tialima, bidi meba pelama, Jerusalem be naniba sabolama, tama Jisasgo te yali se po te Farisi bagebolo wagi pai.⁴⁷ Tama tibaso, te Farisi hani bage me, te pris hani tobolu bage me, augwaligo te kaunsil bage dali sisinama, Jisasde te po wai, “Dago te bidide magi yaibawe? Agai bomai se hauwa mu ebo dao.”⁴⁸ Tama tibaso, dago aga gogolama, agai te se me ela peyu da, tigidali we bidigo agabolo homu munama, tama augwali aga wali paibao. Tama tiyu da, te da tonalubo Rom gavman bagego te ebo se sulama, sebe elama, tama dago Moni Lotu Be tempel dali, da bidi hani dali, augwaligo dolagasaibao,” Juda bagego te po wai.

⁴⁹ Tialima, augwali tomode bidi me nogi Kaiafas, aga bidai. Te kibu bede aga te pris bage tuni bidi nigai. Agai augwali dali te po wai, “Dage umunalubo bidi dabe tiwai dao.”⁵⁰ Dago hani tigidali dolidali weyu, bidi me deli isilama, tama aga isibogo te we bidi tau siyu da, te usu yaibao. Dagego te konebewe?” Kaiafasgo te po wai.⁵¹ Agai po aga homugo digi wabeo. Te menio. Me ma, te kibu bede aga te pris hani bage tuni bidi bidiyu, agai te Jisasde nosali pedalabo se po, te Juda we bidi tau siyu, aga nosali isabo se pedalisiabadi te agai te po wai.⁵² Tama Jisas aga isiyu, Juda we bidi naga tau sogobeo, te Godigo we bidi gasa bulude bidada pali we bidi deliba sisinama, agai hani deli naga yaibao.

⁵³ Te sogo te Juda bagego tobolu bidi dabe augwaligo po gagalama, Jisas elabo po miai.⁵⁴ Tama tibaso, Jisas te Judia to mode hania bilibeo. Agai te bulu tagalama, tama te moni to me nogi Efraim, teba pai, te bidi meni yai to sesegeba. Tama Jisas te bulude aga wali pabo bidi dabe dali bidai.

⁵⁵ Te Juda bagego bo disawai nai bret tubo si te pade dao, te si nogi Pasova. Tama tibaso, we bidi hauwa te haniani bulu bidi hani augwali Jerusalem te buluba hodali, augwa yali dwai sege hasia sela şamainogo yai. Nosali te Pasova nai augwaligo tueibao.⁵⁶ Tama Jerusalemde augwaligo Jisas gegainogo yai. Tama augwali te Moni Lotu Be tempel tomode augwa hasi deliba sisinama, tama po miyu, te po hanalu wai, “Dagego magi homu ebowe? Jisas aga e nai tubo si eba asogowe?” Juda bagego augwa hasi te po wai.⁵⁷ Te pris tobolu bage me, te Farisi hani bage me, augwaligo bomo elama, te po wai, “Bidi mego Jisas menade bidibo sulama, te bidi dabolo wagasao, tama dago aga kalabus yaibao,” te po wai.

12

Mariago te dwagi yai denami ebo wel Jisas saęade gelai
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Te Sarere deli elalubadi, te Juda bagego bo disawai nai Bret tubo si, te sogo pedalaibao. Te olo bidibo sogo nogi Pasova dao. Te Pasova sogo pedalisiabadi, tama Jisas te Betani be naniba pai, te Lasarus aga bulu dao. Te bidi Jisasgo gu pagede hodolali bidi dao. ² Augwaligo Jisas nai te bulude nogeai. Tama te we Marta agai te nai dobabo tau sai. Tama Lasarus Jisas dali nai tubo bidi dabe dali dulaluai. ³ Tilama, te we Maria aga dwagi yai denami ebo wel selasa asai, dwasianu genagide. Te wel abelabo moni te hauwa mu, te dila pai nai mu dao. Agai te wel Jisas saęa sawalide pilai. Tama Jisas saęa Maria aga moni bobobage tobolu nisigo holai. Tama te bede bidali we bidi tigidali augwaligo te wel denami odai.

⁴ Te Jisas aga wali pabo bidi me Judas, aga page bulu Keriot, nosali te bidigo Jisas boi bidigo nogoba muani bidi, agai te wede wado po wai. ⁵ Agai te po wai, "Te we agai te wel dabolo menama, tama dago te wel munama, gasa bidigo abelegi sogo da, teda dago masigi hauwa 300 kina sigi dao. Te se egi sogo da, teda te masigi ge dago te nai meni yai we bidibolo magi da. Magi baso agai te tiwai se ebewe?" Judasgo te po wai. ⁶ Judas agai te nai meni yai we bidide homu dene elama, te po wabeo. Menio. Aga nai wi sabo bidi bidai dao. Tama agai te Jisas wali pabo bagego masigi mubo halobage tolalu, tama aga te halobagede mubo masigi deli deli sogo meba wi sai dao. ⁷ Tialima Jisasgo te po Judasbolo wai, "Te we tagalao, wado po wagio. Agai te wel tolalubadi, ena gu pageba muabo sogo asobo si, te wel ena tigde mumainao. ⁸ Nai meni yai we bidi augwali dage dali sesemane sogo bidaibao. Tama tibaso, dagego augwali tau sabo sogo hauwa elaluaibao. Tialima, ena da dage dali sesemane sogo bidigobeo," Jisasgo te po wai.

Te pris tobolu bage augwaligo Lasarus elabo po miai

⁹ Te Juda bage hauwa mu augwaligo Jisas te be nani Betanide bidibo po odolama, tama teba Jisas sugi pai. Augwali Jisas naga suainogo asobeo. Augwaligo Lasarus te Jisasgo polobadu gu pagede ma hodolali bidi dao obaso, te Lasarus me augwaligo suainogo asai. ¹⁰ Tama tibaso, te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo Lasarus me elabo po miai. ¹¹ Magi basowe? Juda we bidi hauwa augwaligo te Jisasgo Lasarus dali yali seđe homu elama, tama augwaligo te pris bage wali pabo tagalama, tama augwaligo augwa homu tigidali Jisasba naga muani.

Jisas Jerusalem hanu tomoba tuni bidi tiwai pai
(Mat 21:1-11; Mak 1:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Umabo we bidi augwali Jerusalem moni hanuba asai dao, te Pasova olo bidibo side. Tama do tama wabo sogo augwaligo Jisas Jerusalem buluba asaibao wabo po augwaligo odai. ¹³ Tama tibaso, genuai bidi asobo homu eyu, augwaligo te ni sebedi nologo tiwai ni selama, Jisas tuđu tięba pai. Augwaligo bomu elama, i wai, "Dago Godigo nogi ugwaba sao. Dago te bidi nogi ugwaba sao. Aga Genuai Bidigo nogide asai. Aga da Israel bidi dabego tuni bidi dao," augwaligo te po wai, Jisasde. Te genuai bidi dabe augwali genuai wiegi yai kibu hos tudide dualasa pabo dao.

¹⁴ Tialima Jisas aga nageamea pai homu eyu, tama gasa kibu hos nogi donki, te donki wai selama, tama te donki wai tudide dualasa pai. Te yali şe te Godigo bukude wali po egilama, te po tama wai,

¹⁵ “Te dage Jerusalem hanu tomode bidiyu te bulu du nogi Saion tede bidibo bage, dage wi egio. Suao. Dagego tuni bidi asobo, aga kibu donki waide dualasa asobao,” *
te po polobadu bukude tama po aşani.

¹⁶ Te şe yali sogo Jisas wali pabo bidi dabe augwaligo te şe page konebeo. Tiali goli nosali Jisas dagaluba hodaluama, aga genuai nogi dali, genuai bomo dali si ma selama, te sogo augwaligo te bukude aşani po ma koneai. Te po ma koneyu, augwaligo te homu yai ‘Jisas te kibu donki wai tudide dualasa pali me, te we bidi augwaligo wali po me, te po si polobadu bukude aşani po wali peyu, te şe yai.’

¹⁷ Polobadu Lasarus isilama, gu pagege munalubadi, tama we bidi hauwa augwali Jisas aga dali bidibadi, tama agai Lasarus i olama, hodolai, tama augwaligo suai. Megi te we bidi hauwa augwaligo Jisasgo te yali şe po te gasa buludu tamadi asai we bidibolo pusai. ¹⁸ Te tamadi asai we bidi augwaligo Jisasgo te bomai şe yali po odobaso, tama augwali Jisas tiąba pai. ¹⁹ Tama te Farisi bage augwaligo te we bidigo te şe ebo sulama, tama augwa hasi po weyu, te po wai, “Megi dagego koneao. Agade dago yali şe usu ebeo. Tigidali tđde bidibo we bidi augwaligo aga wali poba,” te Farisi bage augwaligo te po wai.

Grik bidi dabe augwaligo Jisas suainogo yai

²⁰ We bidi umabo augwali te olo bidibo side Jerusalem hanuba holama, lotu po Godibolo wainogo yai. Tama Grik bidi hani bidi me badu augwali me Jerusalem hanuba lotu po wagasai. ²¹ Te Grik bage augwali Filip pageba asai. (Te bidi Filip aga page bulu te Betsaida be nani, te Galili tđde.) Tama te Grik po wabo bage augwaligo Filipbolo hanaluyu, te po wai, “Edao, dago Jisas gedugo sulama, te bidi deli dali dago po mieo,” te po wai. ²² Tama tilama, Filip te bidi Andru pageba pelama, tama agabolo te Grik bagego hanalu wali po pusali. Tama pusulama, tama Andru dali, Filip dali augwali si pelama, Jisasbolo te Grik bidi dabego wali po wagi pai. ²³ Tama Jisasgo augwali dali po wei ponoyu, te po wai, “Te Godigo Bidi Mu aga moni nogi dali, moni bomo dali, te si sabo sogo mu pedalai dao, megı. ²⁴ Eno mu po dagebolo obao, te nai wit wai tđba tulaluai, te pedama, kulubi holisiąyu da, te agaduba deli bidaibao, te tđde daumua paibao. Tialima, aga pedama, kulubi pedaliyu da, te agai nai hauwa walaibao. Te ena me tiwai dao. ²⁵ Tama te tiwai bidi aga tđde bidibo sogode aga tobade aga digi daų obaso da, teda nosali te bidi aga mu bidada pabo sogo mu hagawaibao. Me ma, bidigo e tđde bidibo sogo aga digi tudiba muyu da, te bidi aga bidibo sogo mu elaluaibao, aga bidada peyu, bidada paibao. ²⁶ Niwai bidi me deligo eno şe yainogo ebo bidi, te bidi aga ena wali asao. Tama ena bidibo bulu, te bulude naga eno şe ebo bidi ena dali bidaibao. Bidigo eno şe ebo bidi, te eno Ayago te genuai nogi mawaibao,” Jisasgo te po wai.

Jisas aga isabo te po wai

* 12:15: Sek 9:9

²⁷ Agai po ma weyu, Jisasgo te po wai, “Megi eno homu seęę mu eyu, midigi ebao. Tama eno magi po wagowe? Tiyu eno te po wagawe, ‘Aya, nago te enabolo tamadi pedalainogo ebo se sela şayao, enaba asidali.’ Eno te po wagawe? Woo, te po eno wagobeo. Tialima, te tiabo sogo ena pedalagasai dao, te ena dene somainogo yaiobao. ²⁸ Aya, naga nogi genuai emainao, eno homugo tama te ebo dao,” Jisasgo te po wai. Te po olama, tama dagaludu po me deli duali, “Eno ena nogi genuai yai dao. Tama eno nogi genuai ma ilaibao,” dagaludu po asiyu, te po Jisas dali wai.

²⁹ We bidi dabe pađe dolaluai, augwaligo te po odolama, mebago te po wai, “Be kulu wai,” tama mebago te po wai, “Ensel mobo bidi me deligo aga dali po wai,” te po wai. ³⁰ Jisasgo po wei ponoyu te po wai, “Te wali pogo ena tau sabo po wabeo. Menio. Te wali po agai dage tobade asai, dage tau somainogo yai. ³¹ Megi Godigo tõe we bidi osola suyu, seęę mabo sogo dao. Megi e tõe elalubo dwai kolesaga tobolu bidi Satan sela şabo sogo dao. ³² Nosali augwaligo ena ni pedaide ugwaba selama, elaibao. Tama te se ebo sogo eno tigidali tõe we bidi ena pageba gegasa asaibao,” Jisasgo te po wai. ³³ Agai augwalibolo aga isabo tu ola mayu, agai augwali dali te po wai.

³⁴ Te we bidi augwaligo Jisasbolo po wei ponoyu, te po wai, “Dago homo yai pode tama po elalubo dao, Godigo sa muyu, asaiba wali bidi Kraisa aga bidada peyu, bidada paibao, te po wai. Tama tibaso, magi baso nago te po obawe, augwaligo te Godigo Bidi Mu ugwaba sao, po wai. Te Godigo Bidi Mu wali te de dawe?” augwaligo te po wai. *

³⁵ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dwasianu sogo me te ula dage dali bidaibao. Te hulua sabo dageba asidali weyu, megi dagego te ula elalubo si, te ulade dage bidao. Te hulide pabo bidi aga mena pabowe te agai konegobeo. ³⁶ Megi ula dagede elalubao. Tama tibaso, duga homu tigidali te ulaba muao. Tama tilama, dage te ula tiwai pedalama, bidaibao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

Juda bage hauwa augwaligo homu Jisasba mube

Jisasgo te po olama, tama agai augwali taga peyu, geme duala sigi pai. ³⁷ Agai yali bomai se hauwa augwaligo suali goli, augwaligo agabolo homu daų olama mubeo. ³⁸ Magi basowe? Polobadu Godigo nosali yabo se po ola mani profet bidi nogi Aisaia, agai aşani po usu numainogo yai. Aisaia po lobadu te po wai, “Genuai Bidi, dago wali po mena bidigo aga homu te poba mubowe? Bidi menio. Tama Genuai Bidigo aga homo yai se yali goli te bidi mego te homu teba me mubeo,” *

Aisaia te po aşani. ³⁹ Tama te we bidi augwaligo homu Jisasba mubo usu egobeo. Magi basowe? Po me Aisaia aşani, e dao,

⁴⁰ “Augwaligo homu begelegi sogo da, teda eno augwali usu ma iligi da,” Godigo te po wai. Tialima, augwaligo gedugo sulama, homugo koneidali weyu, Godigo augwaligo gedu haluai dao. Agai augwali te homu tomoba masigi şawai gagawai we bidi ilali,” *

* 12:34: Tib 110:4; Ais 9:7; Ese 37:25; Dan 7:14

* 12:38: Ais 53:1

* 12:40: Ais 6:10

Aisaiago te po polobadu aşani. ⁴¹ Aisaiago Jisasgo nosali sabo moni bomo suyu, agai moni nogi po odoyu yai dao. Tama tibaso Aisaiago agade te po aşani.

⁴² Te Juda bage augwaligo Jisasgo yali bomai şe suali goli, augwaligo agabolo homu tigidali mubeo. Tiali digi, Juda bage tobolu bidi hauwa augwaligo agabolo augwa homu muai. Tialima, augwali te Farisi bage dali wi eyu, augwaligo augwa homu Jisasbolo muani po gasa bidibolo hanilama te po wabeo. Farisi bagego augwali te bomu yai po ola mabo be tomoba asobo habu selidali weyu, augwaligo gasa bidibolo te po pusubeo. ⁴³ Augwaligo te homu yai, 'Bidi dabego dabolo "Dage dwagi yai bage dao," obaso, te usu dao, te genuai dao. Te Godigo naga dabolo "Dage dwagi yai bidi dao," obaso, te genuai menio, usu egobeo,' augwaligo te homu yai.

Jisasgo pogo bidi po tų ela mawaibao

⁴⁴ Te Jisasgo i weyu, te po wai, "Bidigo homu enaba mubo bidi, agai enabolo naga homu mubeo. Te bidi agai homu te ena tagala palali bidibolo me muani. ⁴⁵ Tama niwai bidigo aga gedugo ena suali bidi, agai te ena tagala palali bidi me subo. ⁴⁶ Ena e tųba asali, te ula tiwai dao. Magi basowe? Tigidali bidi enabolo homu muani bidi augwali te hulide bididali weyu, ena te tųde ula tiwai asai dao. ⁴⁷ Bidi me deligo eno po odolama, wali pişawani bidi, aga eno po tų ela magobeo. Ena tųba asali, te eno te tųde we bidi po tų ela momainogo asobeo. Ena asali eno augwali ma sagasainogo asai. ⁴⁸ Bidigo te ena tudiba munama, eno po agai sela şabo bidi, aga po tų yabo şe elalubao. Eno wali po, te pogo nosali te tų dagalu silibo side te eno wali pogo te bidi dali po tų yaibao. ⁴⁹ Magi basowe? Eno po ena digi homugo me wabeo. Te menio. Aya Godigo ena tagala palobaso, ena asai dao. Aga digi enabolo te po wai, 'Nago te şe eyu, po weyu yao,' te po wai. ⁵⁰ Tama eno koneai, eno Ayago pogo te bidada peyu, bidada pabo bomu te we bidibolo mabo dao. Tama tibaso, eno wabo po tigidali agai enabolo wali po eno te po tigidali wabo dao," Jisasgo te po wai.

13

Jisasgo aga wali pabo bidi dabe şaęa ađ telawai

¹ Te olo bidibo si nogi Pasova pedalisişbadi, deli sogo naga elalubadi, tama Jisasgo koneai, aga e tų tagalama, Aya pageba pabo sogo te paba yagasai. Tama Jisas agai aga te tųde bidibo we bidi tigidali sogo godolo mu eyu bidai. Megi agai te godolo mu ebo şe tagalobeo. Agai augwali godolo mu ela pidubadi te aga isibo sogoba usu nai dao.

² Te dwai haubo mobo bidi Satan agai dwai homu kolesaga te bidi Judas homuba hasia muai dao, agai Jisas te boi bidigo nogoba muabo po Judasgo homude muai dao. Judas aga aya nogi Saimon, tama aga bulu nogi Keriot. Te pio hulide Jisas dali, aga wali pabo bidi dabe dali, augwaligo nai tuyu bidali. ³ Tama Jisasgo koneai, 'God agai tigidali bomu enabolo mawai dao. God agai ena tųba tagala palai, te ena God aga pageba ma paibao,' te me aga koneai. ⁴ Tama tibaso, Jisas aga nai tubo tagalama, hodaluama, tama aga bulu badu muani ugwa te pedela muani. Tama tigi holobo ugwa selama, tabide bea sai. ⁵ Tama tilama, agai ađ moni pouba gelama, tama agai wali pabo bidi dabego şaęa ađ

telabo gagalama, tama aga tigi holobo ugwago saęa ma holai. ⁶ Tama te seę gagalama, tama Saimon Pita pageba asai. Pitago te po wai, "Genuai Bidi, nago ena saęa ađ telawainogowe?"

⁷ Jisasgo wei ponoyu, te po wai, "Eno ebo seę page nago megi kuna konebeo. Tialima tamadi digi te nago te seę page koneaibao," Jisasgo te po wai.

⁸ Pitago agabolo te po wai, "Nago eno saęa ađ munu me telagobeo. Te menio," te po wai. Tama Jisasgo te po wai, "Eno nago saęa ađ telasiayu da, teda nage ena wali pabo bidi bidigobeo," te po wai.

⁹ Po wei ponoyu, Pitago te po wai, "Genuai Bidi, eno saęa naga ađ telagio. Nago eno tobolu me, nogo me ađ telayao," te po wai, Pitago.

¹⁰ Jisasgo te po wai, "Bidi aga ađ mu pauwai bidi te meda menio. Aga tigi ma ađ paugobeo, saęa naga ađ telaibao. Tama te tiwai dage meda meni yai bidi dabe da. Tiali goli, dage tomode te bidi me deli digi aga te meda yai bidi bidibo," Jisasgo te po wai. ¹¹ Jisas aga boi bidi nogoba muabo bidi aga polo koneai. Tama tibaso, agai te po wai, "Dage tomode te bidi me deli digi te meda yai bidi bidibo."

¹² Te Jisasgo augwaligo saęa ađ tedela silama, tama aga holobo ugwa ma tigide ma munama, tama aga augwali dali ma duayali. Tama agai augwali dali te po hanalu wai, "Eno dage dali megi tama yali seę sulama, tama te seę page dagego koneaniwe? ¹³ Dagego enabolo po ola mabo bidi da weyu, tama Genuai Bidi dao wabo dao. Ao, dagego te po mu po dao. Ena te bidi tama dao. ¹⁴ Ena te po ola mabo bidi, Genuai Bidi da. Te eno dagego saęa ađ megi tama tela yali. Tama tibaso, dagego me duga ama dabego saęa ađ telabo seę tama yao. ¹⁵ Tama eno dagebolo ola mobao, dage me te seę ebo sulama, wali pomainogo yai. ¹⁶ Tama te seę page ola mayu, eno dagebolo mu po obao, seę ebo bidi agai aga genuai bidigo nogi aiyaba elalugobeo. Tama te po sela pabo bidigo aga tagala palali bidigo nogi aiyaba elalugobeo. ¹⁷ Dagego te po page koneyu da, te seę yao. Tama te seę eyu da, teda dage dwagi yai homu yagameo," Jisasgo te po wai.

¹⁸ Te agai po me weyu, te po wai, "Dage tigidali dali eno te po wabeo. Ena digi te ena sa muai bidi dabe, te eno konealubao. Tialima, te Godigo po bukude polobadu wali po te nai egilama, mu pedalaibao. Te polobadu aşani po te dao, 'Ena dali nai tuali bidi te bidi agai megi ena dali boi bidi yaibao.' ¹⁹ Te age dolobo seę pedalisiabadi, megi eno dagebolo te obao. Tama tibaso, nosali te seę pedalobaso da, teda dagego te mu koneaibao, te ena da Godigo tagala palai bidi dao. ²⁰ Eno dagebolo mu po obao, eno seę bidi tagala palobao. Tama gasa bidigo te eno tagala palai bidide dwagi yai kolesaga ebaso da, te agai enade me te dwagi yai kolesaga ebo tiwai dao. Te kolesaga me ela pabo. Te bidigo te dwagi yai seę te ena tagala palali bidibolo me te seę ebo tiwai dao, te Godibolo," Jisasgo te po wai.

Judasgo Jisas boi bidigo nogoba muabo po
(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Te Jisasgo te po olama, tama aga homu seęę mu yai. Tama agai po hanilama pusuyu, te po wai, "Eno mu po dagebolo obao, dage tomode me deligo ena boi bidi nogoba muaibao," Jisasgo te po wai. ²² Jisas agai te po obaso, te aga wali pabo bidi augwa hasi deli deligo augwa hasi tonono pai. Augwaligo konebeo, Jisas agai debolo wabowe, te

homu yai. ²³ Te augwali tomode bidi me deli te Jisasgo aga dali dwagi yai homu eyu tama mu godola pabo, te bidi aga pađe bidai. ²⁴ Te bidibolo Saimon Pita agai “Nago agabolo hanalu wao, agai debole te po waliwe?” te po wabo tiwai Pitago te bidibolo guni midigilali. ²⁵ Tibaso, te bidi me Jisas tigiba kisa sagaselama, Jisas dali te po hanalu wai, “Genuai Bidi, nago mena bidide te po obawe?” wali.

²⁶ Tama Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Eno e tubo nai bret dagego te poude elalubo tubo nai meba selama, tama bidi me deli mawaibao. Te bidi te tama dao.” Tilama, Jisasgo bret naigo te poude elalubo nai meba selama, tama Judasbolo mawai. Te bidi Judas, aga aya nogi Saimon, aga bulu nogi Keriot dao. ²⁷ Judasgo te nai sai, tama tamadi tama te dwai haubo mobo bidi nogi Satan agai Judasgo homude dwai po mu muai. Jisasgo agabolo te po wai, “Nago te şe yai wida, te nago polo yao,” Jisasgo te po Judas dali wai. ²⁸ Te nai tuyu dulaluali bidi dabe augwaligo Jisasgo Judasbolo wali po page konebeo. ²⁹ Judas agai augwaligo masigi bubo honoli tonalubo bidi dao. Tama tibaso, mebago te homu yai, Jisasgo Judasbolo olo bidibo side tubo nai abelabo po agabolo wabo, te homu yai. Mebago te nai meni yai bidi dabe maiabo nai po wabo, te homu yai. ³⁰ Tialima, Judas Jisasgo mani nai agai sai, tama polo Judas aga te be buluba pai. Tama bulu hulua sai.

Gesi bomo yai po

³¹ Te Judas te be buluba pai digi, tama Jisasgo te po wai, “Megi tama te Godigo Bidi Mu aga genuai bomo dali genuai nogi dali te we bidi augwaligo koneaibao. Tama Godigo Bidi Mu agai Godigo genuai bomo dali genuai nogi dali augwalibolo ola mawaibao. ³² Tama Godigo nogi te Godigo Bidi Mude siyu da, teda Godigo te Bidi Mu nogi ugwaba saibao, tamadi tama te şe yaibao. ³³ Abagi dede, dwasianu sogo ena dage dali bidaibao. Tama dagego ena gegebo şe yaibao. Tama eno Juda bagebolo wali po gilama, tama megi eno dagebolo me obao, dage ena pabo buluba me pogobeo. ³⁴ Eno dagebolo gesi bomo yai po mobao, dagego duga hasi dali dwagi yai homu eyu, augwali godolo mu yao. Eno dage dali dwagi yai homu eyu, godolo mu yali gilama, tilama duga hasi dali me dwagi yai homu eyu, augwali godolo mu yao. ³⁵ Tama dagego duga hasi dali dwagi yai homu eyu, augwali godolo mu eyu da, teda tigidali we bidigo sulama, koneaibao, dage da ena wali pabo bidi da waibao,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

Jisasgo te po wai, “Pitago eno nogi dualaibao”

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Te Jisasgo te po augwalibolo olama, tama Saimon Pitago agabolo te po wai, “Genuai Bidi, nage mena paiwe?” Jisasgo Pitabolo po wei ponoyu, te po wai, “Ena pabo bulu nago ena wali megi pogobeo. Tialima, nosali da, nago ena wali asaibao,” wali.

³⁷ Pitago agabolo te po wai, “Genuai Bidi, magi baso eno nage megi wali pogobewe? Eno nage tau somainogo ena isiyu da, te usu yaibao,” Pitago te po wai. ³⁸ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Mu dawew? Ena tobade nage ena tau siyu, isabo sisi ebawe? Menio. Eno mu po nagebolo obao, be posiaşadi, te ba kakaruk po wasiaşadi, sela sogo nago eno nogi dualaibao,” Jisasgo te po wai.

14

Tode we bidi da te Aya pageba pabo tu te Jisasde elalubao

¹ Te bidi Jisargo aga bidi dabebo te po me wai, "Dagego homu kolesaga midigi sigio. Dagego duga homu God dali daŋ wabo dao. Dagego ena dali me duga homu daŋ wao. ² Eno Ayago be tomode daŋ habu togwali te bidibo madigi hauwa elalubo. Te tiwai elalugi menigi sogo da, te eno dagebo te po wagi menio. Eno dage bidabo bulu dodoligi pobao. ³ Tama eno dage bidabo bulu dodoligi peyu da, tama ena ma aselama, dage selama, ena dali bidigi paibao," Jisargo aga bidi dabebo te po wai. "Ena bidibo bulude, dage me ena dali te bulude hodobo bidaibao," Jisargo te po wai. ⁴ "Tama dagego koneai dao, ena te buluba painogo ebo tu," Jisargo te po aga wali pabo bidi dabe dali wai. ⁵ Tomasgo Jisabolo te po wai, "Genuai Bidi, nage mena paiwe, dago konebeo. Magi ilama, dago te tu koneaibawe?" Tomasgo te po Jisas dali wai. ⁶ Jisargo Tomasbolo te po wai, "Ena digi ena te pabo tu dao, tama ena mu po wabo page dali, bidabo ula page dali te enade elalubo dao. Tialima bidi me deli Aya pageba gasa tuđu nogo habu sugunai tuđu me pogobeo. Pabo tu ena deli dao. ⁷ Tibaso, dagego ena kuna koneyu da, te dagego eno Aya God me koneaibao. Megi tama dagego gagalama, aga konebao, tama dagego God aga سوالio," Jisargo te po wai.

⁸ Te bidi nogi Filip agai te po wai, "Genuai Bidi, nago Aya dabolo ola mao, tama tiyu da, te da usu yaibao," Filipgo Jisas dali te po wai. ⁹ Jisargo Filip dali te po wai, "Bobobage sogo ena dage dali bidali digi, tama nago ena gisiga konebewe? Bidigo ena suali da, te bidi agai Aya God me سوالio. Magi baso nago 'God dabolo ola ma,' po waliwe?" Jisargo te po wai. ¹⁰ "Ena eno Aya dali bidibo dao, te aga ena dali me bidibo dao. Filip, nago te po odama, te mu po dao homu ebo meniwe? Eno dagebo wabo po, te ena homugo digi me wabo menio. Aya ena dali bidiyu, Aya agai se mu te se naga eno ebo dao. ¹¹ Eno tamadi tama e po wali, 'Ena eno Aya dali bidibo dao, te aga ena dali me bidibo dao.' Tama dagego te po odoyu, tama duga homu te poba begi pao. Te meni eyu da, eno te yali se dagego sulama, teba duga homu begi pao, te ena dali, eno Aya dali hodobo bidibo dao, te poba homu begi pao. ¹² Eno mu po dagebo obao, bidigo enaba aga homu muyu da, eno ebo se te agai me yaibao. Tama agai genuai se mu yaibao, tama te sego eno yali se aiyaba elaluaibao. Magi basowe? Ena eno Aya God bidibo digi paibao. ¹³ Tama dagego magi nai po hanalu obaso da, Godigo aga Ogwade moni nogi somainogo, te eno dage tau saibao. ¹⁴ Dagego eno magi se me deli emainogo, eno nogide gedu haluasa po weyu da, eno te dagego po odolama, te se yaibao," Jisargo te po wai, aga bidi dabe dali.

Jisas agai Mobo Bidi tagala palaibao, te po wai

¹⁵ Te Jisargo te po wai, "Dagego enabolo dwagi yai homu eyu, godolo mu eyu da, teda dagego eno bomu yai po wali paibao. ¹⁶ Tama eno te Ayabolo hanaluama, tama agai dage tau selama, gasa tau sabo bidi dagebo mawaibao. Tama te bidi dage dali bidada peyu, bidada paibao. ¹⁷ Te bidi da, te mu po naga wabo Godigo Mobo Bidi dao. E tode hulua sai we bidi augwaligo aga sogobeo. Magi basowe? Augwaligo aga

susuayu, tama augwaligo te Mobo Bidi aga konegobeo. Tialima, dagego aga koneai, aga dage dali bidibao, tama aga dage deli deli tomode bidaibao,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

¹⁸ Jisasgo te po me wai, “Eno dage tagalama, duga naga olo bidigobeo, aya ida meni yai tiana wai bidibo tiwai egobeo. Ena dage pageba ma asaibao. ¹⁹ Nosali gana tode hulua sai we bidi augwaligo ena ma sugobeo. Tialima, dagego ena nosali ma sueibao. Dagego ena ma subo sogode ena bidibo ula elalubaso, tama dage dali me te bidibo ula elalu, bidaibao. ²⁰ Tama te sogo asobo si, dagego koneaibao, ena eno Aya dali bidibo dao, tama dage ena dali bidibo dao, ena dage dali bidibo, te dagego koneaibao,” Jisasgo te po wai.

²¹ “Bidigo eno bomo yai po selama, bugagia wali pabo da, te bidi agai ena godolo mu eyu ebao. Tama niwai bidigo ena godolo ebo bidi, te eno Ayago me te bidi godolo yaibao. Tama eno me aga dali dwagi yai homu eyu, godolo eyu, ena digi te ena agabolo hania ola mawaibao,” Jisasgo te po wai.

²² Te Jisasgo te po obadi, tama gasa bidi Judas, aga te Keriot bulu bidi menio, te bidi agai Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, magi ilama, nage dago gedude hania pedalaibawe, tiali goli, nage tode hulua sai we bidi gedude hania pedalogobewe?” Judasgo Jisas dali te po wai. ²³ Jisasgo aga dali po wei ponoyu, te po wai, “Ena godolo mu ebo bidi, te bidi agai eno ola mabo po bugagia wali paibao. Tama eno Aya agai me te bidi godolo yaibao. Tama da si talua si aga dali bidagaselama, bidada peyu, bidada paibao. ²⁴ Ena godolo mu isiabo bidi, agai eno po bugagia wali pabo menio. Tama dagego te odali po, te eno po menio. Te po ena tagala palama asali bidi eno Ayago po dao,” Jisasgo te po wai.

²⁵ “Ena dage dali bidiyu, eno te po dagebolo wai dao. ²⁶ Tama dage tau siyu bomo maiabo bidi mu da te Godigo Mobo Bidi dao. Tama eno nogide Ayago te Mobo Bidi tagala palaibao. Te Mobo Bidi agai dage tigidali se ola mawaibao. Tama agai dagego homu kolesaga ma hodoloyu, tama eno wali po tigidali dagego homugo ma koneaibao,” Jisasgo te po wai.

²⁷ “Eno dage taga pabo sogo pade dao. Tama dage wi idali weyu, tama eno dage homu nagame elama, dua bidimainogo eno dagebolo bomo mobao. Eno te dwagi yai homu nagame ebo kolesaga eno dagebolo mobao. Tode we bidigo nagame yai mabo homu kolesaga tiwai eno dagebolo mabeo. Dagego homu kolesaga polo midigi siyu, tama dage wi egio. ²⁸ Dagego eno mani po odai dao, eno dage taga peyu, ena pelama, tama ena dage bidibo digi ma asaibao. Dagego ena godolo mu egi sogo da, teda ena Aya pageba ma pabode dagego dwagi yai homu egi da. Magi basowe? Aya God aga genuai bidi mu dao, tama ena aga dali usu menio. ²⁹ Te se pedalisiabadi, megie eno dagebolo e po wai dao. Tama tibaso, nosali te se pedalobaso da, teda dagego enade te duga homu mumainogo yaibao. ³⁰ Eno dage dali po hauwa megie wagobeo. Magi basowe? E tode tobolu bidi megie tama asobao. Agai ena dali magi se ebo usu egobeo. ³¹ Tialima, eno homugo tode we bidi augwaligo eno ena Aya godolo mu ebo, augwaligo sulama, konemainogo, tama eno Ayago wabo po gilama, eno te se ebo dao. Tialima, dage hodaluama, da pebelainao,” Jisasgo aga wali pabo bidi dabe dali te po wai.

15

Jisas aga naga te bono ni wain mu dao

¹ Te Jisago te po me aga wali pabo bidi dabebolo pusuyu, te po wai, “Ena da, te du walobo bono ni wain tigi mu tiwai dao. Tama eno Aya da, te bono ni wain gi page bidi dao. ² Tama enade wadolali nologo, te nai walisiawai nologo te tigidali eno Ayago togolama, sela şabo dao. Tialima, nai walobo nologo tigidali agai te dwai sewa yali nologode elaluali yabe te peş şayu sela şabo dao, tama aga nai genuai walomai hagede tiwai. ³ Tama eno dage meda meni yai bidi dabe ilai dao. Eno dagebolo polobadu wali pogo te dage meda meni yai bidi dabe ilai dao. ⁴ Dage ena dali wadoloyu, bidao. Ena dage dali wadoloyu bidimainao. Te bono ni nologo te ni wain tigde daş wasiåbaso da, nai walogobeo. Tibaso, dage ena dali wadoloyu, bidisiåyu da, dage te tiwai yaibao, dage me nai me walogobeo,” Jisago te po aga bidi dabe dali wai.

⁵ Te Jisago te po me wai, “Ena da, te bono ni wain tigi dao, te dage da te bono ni waingo nologo dao. Bidi ena dali wadolama bidiyu, ena aga dali wadoloyu bidaibao. Tama te tiwai bidi agai du hauwa walaibao. Tibaso, dagego ena dali wadoloyu bidisiåyu da, teda dagego te eno dwagi yai şe me egobeo, usu egobeo. ⁶ Bidi me deli ena dali wadoloyu bidisiåyu da, te aga da te sasia pai ni nologo tiwai dao. Te augwaligo te tobage ni nologo sela şabo dao. Tama sela şanama, augwaligo te sasia pai nologo sisinama, tama augwaligo siaba şanama, dabo dao. ⁷ Dage ena dali wadolama bidiyu, tama eno wali po dage dali bidiyu da, tiali dagego magi naide hanalu obaso da, tama te eno dagebolo mawaibao. Dagego homu koneani gilama, dagebolo tama pedelaibao. ⁸ Dagego şe yalide du hauwa waliyu da, te kolesagade eno Ayago genuai nogi saibao. Tama tilama, dage eno po wali pabo bidi dabe mu yaibao. ⁹ Tama eno Aya agai ena dali dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo gilama, tama eno dage dali dwagi yai homu eyu, godolo mu yai dao. Sesemane sogo dage eno te godolo ebo kolesaga tomode bidiåo. ¹⁰ Tama dagego eno bomu yai po bugagia wali peyu da, teda dage eno te godolo mu ebo kolesaga tomode bidaibao. Eno ena Ayago bomu yai po bugagia wali peyu, tama agai dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo kolesaga tomode ena bidibo dao. Tama dagego tebo gilamao. ¹¹ Ena dwagi yai homu mu eyu bidibo. Tama eno homugo dage me dwagi yai homu mu eyu, te dwagi yai homu kolesaga ebo dagego homu tomode mu paşanalı maio. Tama eno te homu eyu, dage dali te po mobo mabo po wai dao. ¹² Eno bomu yai po e tama dao: duga hasi godolo mu eyu, bidiåo, eno dage dali godolo mu yali gilama. ¹³ Bidi me deli aga abagi dabe dali godolo mu eyu, tau somainogo, aga bidabo ula augwali tobade olo mobaso da, teda te tobage kolesagago gasa kolesaga tigidali aiyaba elalubo dao. ¹⁴ Tama dagego eno wali po selama, te po bugagia wali asobaso da, teda dage eno abagi dabe dao. ¹⁵ Genuai bidi agai aga şe ebo bidibolo te şe yao po naga wabo dao. Agai te bidibolo te şe yabo po page ola mabo menio. Tiali goli, eno Ayago ena dali wali po tigidali, te po eno dage dali wai dao. Tama tibaso, eno dage şe ebo bidi da wabo nogi naga ma wagobeo, eno dage dali abagi dabe dao wabo. ¹⁶ Dagego ena sai olama, sa mubeo. Eno dage sa muyu, dage ena bage dao wai dao. Tama eno dage şeba muai dao, tama dage pelama, du gilama walama, tama dagego du elalumainogo, te da eno

dage sa muani page dao. Tama dagego tama du waloluyu da, eno nogide dagego magi şe me yainogo, eno Ayabolo hanalubaso da, agai dage tau siyu, te nai mawaibao,” Jisasgo te po wai, aga wali pabo bidi dabe dali.

Tode bidi dabe augwaligo Jisas aga wali pabo şe bidi dali boi bidi gagawaibao

¹⁷ Te Jisas agai te po me wai, “Te eno bomo yai po e dao, duga hasi dwagi yai homu eyu, godolo mu eyu, bidiào. ¹⁸ Tode we bidi, augwaligo dage dali boi bidi yabo homu ebaso da, dagego koneao, hasia augwaligo ena dali boi bidi yabo homu yai dao. ¹⁹ Tama dage e tode bidi mu tigi sogo da, teda tode we bidi augwaligo dage dali dwagi yai homu eyu, dage augwaligo hani da wagi da. Tiali goli dage e tode bidi menio. Eno dage saiba olama, sa muyu, dage ena bage dao wai dao. Tama dagego e tode kolesaga tagalai dao. Tama tibaso, tode we bidi augwaligo dage dali boi bidi yabo homu ebo dao. ²⁰ Eno tamadi wali po dagego bugagia ma koneao. Eno dagebolo te po wai, ‘Te nogi meni yai şe ebo bidi agai aga genuai bidigo nogi aiyaba elalugobeo.’ Tama te tiwai me, te tode we bidi augwaligo ena dali dwai şe yaligo da, teda dage eno şe ebo bage dali me augwaligo dwai şe yaibao. Tama augwaligo eno po wali pigi sogo da, te dagego po me augwaligo wali pigi dao. ²¹ Tiali goli, augwaligo God konebeo, agai ena tagala palama, ena asai. Tama tibaso, dage eno hani gagalama, te eno po wali pabo suyu, tama augwaligo dage dali me dwai şe yaibao. ²² Tama ena aselama, eno augwalibolo te dwai şede po wasiawai tigi sogo da, te augwali şeşe menigi dao. Tialima, eno augwalibolo te po waligo da, megi augwaligo şeşe dualabo tu elalubo menio. ²³ Bidigo ena dali boi bidi yabo homu eyu da, te bidi agai eno Aya dali me boi bidi yabo homu ebaso. ²⁴ Haniani şe polobadu gasa bidigo esiawani şe, te şe eno augwali tomode yai. Tialima eno te şe me esiayu da, te augwali şeşe me sigi menio. Tialima, megi augwaligo te eno yali şe sulama digi, tama augwaligo ena dali, eno Aya da si talua si dali boi bidi yabo homu ebo dao. ²⁵ Tama polobadu God agai po obaso, te bidi mego te po bukude aşani, augwaligo bomo yai po bukude. Tama augwaligo megi ebo boi bidi homu ebo şede, augwaligo te po wali peyu, te po usu nuyu nai gilama walobao. Te polobadu aşani po e dao, ‘Augwaligo olo dali ena dali boi bidi yabo homu yai dao,’ te po wali,” Jisasgo te po wai. *

²⁶ Te Jisasgo po me weyu, te po wai, “Te tau mabo Mobo Bidi eno Aya dali bidibo. Tama eno aga dage bidibo digi tagala palaibao. Aga mu po naga wabo Mobo Bidi dao. Tama aga aselama, agai te we bidibolo enade po ola mawaibao. ²⁷ Tama dagego me enade te we bidibolo po pusao. Magi basowe? Polobadu dage ena dali bidibadi, eno te şe gagalama ebo dagego suai, tama megi me eno te şe ela asela daş yagasobo dagego subao,” Jisasgo aga bidi dabe dali te po wai.

16

¹ “Te dagego ena konealubo bomo yai homu kolesaga me tagalidali weyu, tama eno te po dagebolo wai dao,” Jisas aga bidi dabebolo te po wai. ² “Augwaligo dage te Juda dabego bomo yai po ola mabo bede mu sela şawaibao, te dagede habu selebao. Tama te şe naga egobeo. Nosali

* 15:25: Tib 35:19; 69:4

sogo pedalobode, tama te dage ela mubo bage augwaligo homugo Godigo se augwaligo bugagia ebao, te homu yaibao. Tama te homu eyu, tama dage dali tiwai se yaibao. ³ Tama augwaligo Aya konesiayu, tama augwaligo ena me konesiayu ebao, te se dage dali yaibao. ⁴ Tialima dagebolo eno te se pedalabo po megi wai dao. Magi basowe? Nosali te se pedalobo si, tama dagego eno te se de polobadu wali po dagego homugo ma koneagameo,” Jisago te po wai.

God agai Mobo Bidigo ebo se

“Te polobadu ena dage dali bidibaso, tama eno te po dage dali wabeo,” Jisago te po aga se bidi dabe dali wai. ⁵ “Tialima megi ena te ena tagala palai bidi pageba ma pobao. Tama dage tomode bidi me deligo enabolo me hanalu, ‘Nage mena pobawe?’ wabeo. ⁶ Tialima, dage dali eno te tamadi wali po obaso, tama dagego homu sege mu te ebao. ⁷ Tiali goli, eno mu po dage dali obao. Dage tau somainogo, dage eno taga peyu, ena pobao. Ena pisayu da, te Tau Mabo Bidi dageba asogobeo. Tialima, ena peyu da, te bidi eno dage bidibo digi tagala palaibao. ⁸ Tama aga asobo si, tama agai te tde we bidi augwaligo te dwai se de geda muani se augwalibolo hanilagasaibao. Tama agai augwaligo dwai se ebo page ola mawaibao. Te doloba pai kolesaga page me, te po tu ebo page me, te Mobo Bidi agai augwalibolo ola mawaibao. ⁹ Te tde we bidi augwaligo dwai se page e dao, te augwaligo enaba augwa homu tigidali mubeo. ¹⁰ Te Mobo Bidi agai te tde we bidibolo ena te doloba pai bidi ena dao te po ola mawaibao. Ena eno Aya pageba pobao. Tama ena teba pobaso, augwaligo koneaibao, ena te doloba pai bidi mu dao, te waibao. Tama dagego ena ma sugobeo. ¹¹ Te Godigo po tu ebo page me, te Mobo Bidi agai augwali e tama ola mawaibao. Godigo e tde dwai we bidigo tuni bidi dali po tde te bidi aiyaba elaluali po te Mobo Bidigo augwalibolo hanilagasaibao,” Jisago te po aga bidi dabe dali wai.

¹² “Te eno po hauwa dagebolo maiabo me elalubo. Tialima, te po dagego megi sogobeo, te sege yai po mu dao. ¹³ Tiali goli, te mu po naga wabo Mobo Bidi aga asobo si, tama agai dagebolo tigidali mu po bugagia ola mawaibao. Agai wabo po aga digi homude sabo po me wagobeo. Agai eno wai po aga odolama tama te po naga te agai dagebolo pusaibao, tama agai dagebolo nosali pedalabo se te po dage dali waibao. ¹⁴ Agai eno po selama, dage dali pusaibao. Agai te kolesaga ebode eno nogi genuai pedalumainogo yaibao. ¹⁵ Ayago tigidali nai te eno nai dao. Tama tibaso, eno te po tamadi tama wai dao, te Mobo Bidi agai eno po selama, dage dali te pusaibao,” Jisago te po aga wali bilali bage dali wai.

Homu segego begelama, dwagi yai homu pedalaibao

¹⁶ “Te nosali ganama dagego ena ma osogo sugobeo. Tama bidama, nosali ma dwasianu sogo dagego ena ma sueibao,” Jisago te po wai.

¹⁷ Jisas aga bidi augwa hasi po weyu, te po wai, “Agai te wali po magi po page da dali waliagawe? Agai te po wai, ‘Nosali ganama dagego ena ma sugobeo,’ te po wai. ‘Tama nosali ma dwasianu sogo dagego ena ma sueibao,’ tama agai te po wai. Te po me wai, ‘Ena Aya pageba pobao,’ agai te po da dali wai. ¹⁸ Te ‘dwasianu sogo’ wali, te wali po page mena

tama dawé? Te po page dago konebeo,” augwaligo augwa hasi te po wai.

¹⁹ Augwaligo Jisas aga dali hanalu wainogo ebo agai koneai. Tama agai augwalibolo te po wai, “Dagego eno wali pode tama duga hasi te po page hanalu obawe? Eno te po wai, ‘Nosali ganama dagego ena sugobeo, tama nosali ma dwasianu sogo te dagego ena ma sueibao,’ te pode dagego hanalu obawe? ²⁰ Eno mu po dage dali obao, dage genuai gela weyu, tama homu dene eyu, gela mu waibao. Tiali goli, enade konesiawai we bidi augwali da dwagi yai homu yaibao. Tama dagego homu sege yaibao. Tiali goli dagego homu sege yali ma begelama, dwagi yai homu mu yaibao. ²¹ Te tiwai dao. Wego wai tega pabo sogo asobo si, te dene ebo sogo pedalobo koneyu, te we aga homu sege ebo dao. Tiali goli, agai nosali te wai ame nenama, tama agai te dene homu yali ma agai konebeo. Tama te wai ame nenama, tama bidibaso, aga idago dwagi yai homu ebo dao. ²² Tama dage dali me te tiwai dao. Tama tiyu, megi dage homu sege ebao. Tiali goli, eno dage ma sueibao, tama dage dwagi yai homu ma yaibao. Tama niwai bidi mego dagego te dwagi yai homu ebo me sela sagobeo,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

²³ “Te sogo dagego ena dali magi nai me hanalugobeo. Eno dage dali mu po obao, dagego gedu haluasa po weyu, Ayago magi nai me dagebolo mao eno nogide weyu da, teda Aya agai dagebolo mawaibao,” Jisasgo te po wai. ²⁴ “Polobadu dagego eno nogide magi nai sainogo hanalu obeo. Tama dagego homu dwagi yai mu emainogo, tama megi hanalu wao, tama te nai God agai dagebolo mawaibao,” Jisas aga se bage dali te po wai.

Jisas agai te dwai noma bidi Satango bomu aiyaba elaluali po

²⁵ Te Jisasgo te po wai, “Te eno te po begelama, dage dali wai dao. Nosali eno po begelama, dage dali ma wagobeo. Te meni. Eno po hanilama, Ayade po dage dali waibao. ²⁶ Tama tebo sogo dagego eno nogide aga hanalu waibao. Tama eno dagebolo te po wabeo, ena digi Ayago dage tau sabo po eno hanalu waibao. Te menio. Duga digi te Ayabolo gedu haluasa po dolo wao. ²⁷ Magi basowe? Aya aga digi dage godolo mu ebo dao. Tama agai dage magi baso godolo mu ebo dawé? Woo, dagego ena mu godolo eyu, tama dagego bomu yai homugo koneama, te ena Aya dali bidama asali, te homu dagego yai. Tama dagego te homu ebaso, Aya agai dage godolo mu eyu, dagego hanalu wabo po wei ponaibao. ²⁸ Polobadu ena Aya dali bidai, tama eno aga taga soyu, ena e toba dulai. Tama megi ma eno e to taga peyu, Aya God bidibo digi painogo ebao,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

²⁹ Jisas aga wali pabo bidi augwaligo te po wai, “E, megi nago po te begelama po wabeo, tama nago po hania obao. ³⁰ Dago nagebolo hanalu wabo po te dago hanalusiabadi, te po nago polo koneai. Megi da dago koneanio, te nago tigidali nai koneai. Tama tibaso, nage God dali bidilama asai dao po, te pode dago te mu po dao te homu ebao,” Jisas aga wali pabo bidi augwaligo te po wai.

³¹ Jisasgo te bidi augwali dali po wei ponoyu, te po wai, “Megi da, dagego duga homu enaba mu muaniwe? ³² Edao. Te sogo pade pedalainogo ebao, te polo pedalalio, tama augwaligo dage tigidali deli deli pobeasa bilibaso, tama duga buluba tedela paibao. Tama dagego

ena taga peyu, enaduba deli digi bidaibao. Tialima, enaduba me bidigobeo. Aya God ena dali bidaibao. ³³ Eno homugo dage ena dali wadolyu, tama dwagi yai homu nagame elama bidimainogo eyu, eno e po tamadi tama dage dali wai dao. Dage t de bidibadi te t de we bidi augwaligo dwai s  dage dali yaibao. Tialima, dagego homu bomo elama, bidao. Eno e t de kolesaga aiyaba elaluai dao,” Jisasgo te po aga s  bidi dabe dali wai.

17

Jisasgo gedu haluasa po aga bidi dabe tau siyu wai

¹ Te bidi Jisasgo te po aga bidi dabebolo olama, tama agai dagaluba tonaluyu, te po wai, “Aya, te bodolu muani sogo pedallio. Tama eno nagebolo te genuai nogi momainogo, tama nago enabolo te genuai nogi mao,” Jisasgo aga Aya God dali te po wai. ² “Tama nago ena sa muyu, moni bomu mayu yai dao. Ena te tigidali t de we bidigo genuai bidi dao weyu, tama nago te bomu enabolo mawai dao. Magi basowe? Te bidada pabo bomu te we bidi nago enabolo mani we bidi augwali eno te bidada pabo bomu mawaibao, te homu eyu, nago enabolo te nogi yai s  mawai dao. Tama te bidada pabo bomu menama, tama augwali bidada peyu, bidada paibao, gamonaibao. ³ Tama te bidada pabo bomu page e dao. Augwaligo nage koneyu, nage God deli mu dao. Augwaligo Jisas Krai koneyu, nago aga tagala palobaso asai bidi dao. Augwaligo te si mu koneyu da, teda te bidada pabo page te dao. ⁴ Eno nago genuai nogi dali, bomu dali, te si te t de we bidi augwalibolo ola mawai. Nago enabolo yao olama mani s , te s  eno tigidali mu ela silai dao. Tama tiyu, eno nago nogi dali bomu dali te we bidi augwalibolo ola mawai. ⁵ Polobadu, te t  pedalisia badi digi, tama ena nage dali bidai dao. Tama ena nage dali bidiyu, bomu yai ula elaluai dao. Aya, ena nage dali bidiyu, tama nago megi enabolo te bomu yai ula digi ma mao,” Jisasgo te po God dali wai.

⁶ “T de bidibo we bidi meba nago sa muyu, tama nago augwali di  sali. Tama nago augwali di  selama, tama nago augwali enabolo mani. Te augwali nago bidi te elaluama, tama nago enabolo mani. Tama augwalibolo eno nago nogi haninai dao. Tama augwaligo nago po bugagia wali pai dao. ⁷ Megi da augwaligo konebo, tigidali nai nago enabolo mani nai te nage pagedu te nai asai. ⁸ Nago enabolo wali po, te po tigidali eno augwalibolo pusai dao. Tama augwaligo te po sali. Te po selama, tama augwaligo mu koneai, polobadu ena nage dali bidilama, asai dao. Tama nago ena tagala palama, ena asai dao, te pode augwaligo homugo te po wali, ‘Te po mu po da,’ olama, tama augwaligo konealubo po te pode da  wabo dao,” Jisasgo te po wai.

⁹ “Te nago augwali tau somainogo, eno nagebolo e po obao. Eno nago te t de we bidi augwali tau somainogo me wabeo. Eno e po nagebolo obao, nago ena mani bidi dabe augwali tau somainogo, augwali nago bidi hani bidibaso, eno te po nage dali obao. ¹⁰ Tama eno bidi tigidali augwali te nago bidi me dao. Tama nago bidi tigidali te eno bidi dabe dao. Tama augwaligo eno nogi ugwaba sai dao. ¹¹ Tama megi da ena t de ma bidigobeo. Tialima, augwali da t de me bideibao. Tama ena da nage bidibo madigi asobao. Aya, nage magi dwai s  me isi wai bidi, nago augwali tonaluo. Nago enabolo nago bomu mawai dao.

Tama te bomogo nago augwali tonalua, augwali me deli homu naga elama, bidimainogo yao. Dadi si deli homu elama bidibo gilama, te tiwai augwali me te emainao. ¹² Tama ena augwali dali bidibo sogo da, nago nogi elalubo bomogo eno augwali bugagia tonaluali, nago te enabolo mani bomo. Eno augwali bugagia tonaluyu, tama augwali me hagabeo. Hagawali te bidi deli digi hagawai dao. Te nago polobadu bukude aşeyu wali, te po nai gilama walomainogo, te dolabo bidi deli naga tamadi hagawalio,” wali. *

¹³ “Megi ena nage pageba asobao. Tama eno te po e tşde nage dali obao, te eno dwagi yai homu eno bidi dabe augwalide paşanalumainogo augwali dwagi yai homu mu emainogo ebao. ¹⁴ Nago po eno augwalibolo mawai dao. Tama tşde we bidigo augwali dali boi bidi gagawai dao. Ena da e tşde bidi menio. Te tiwai augwali me e tşde bidi menio. Tama tibaso, tşde we bidigo augwali dali boi bidi gagawai dao. ¹⁵ Tama eno e po nage dali weyu, eno nage augwali te tşde bidibo tagalomainogo hanalu wabeo. Te meni. Nago augwali bugagia tonalumainogo eno te po nagebolo obao, tama te dwai bidi Satan agai augwali dolidali weyu, eno e po nagebolo obao. ¹⁶ Ena da e tşde bidi menio. Te tiwai augwali me e tşde bidi menio. ¹⁷ Tama tibaso, naga digi nago mu po augwalibolo ola mao, augwali gasagi yai tedali bidi dabe bidimainogo, magi şe isişwai bidi dabe bidimainogo yao. ¹⁸ Tama polobadu nago ena tşba tagala palama, tama ena augwali tşde we bidi tomode bidai. Te tama tiwai eno e bidi dabe me tagala palama, augwali te tşde we bidi tomode bidigi pali. ¹⁹ Tama eno augwali tobade tau siyu, ena digi ena bidabo ula tagalama, nago po wali peyu, ena isaibao. Tama po mu wabogo augwali nago bidi hani mu bidimainao,” Jisago te po wai.

²⁰ “Te nago augwali naga tau somainogo eno nage dali e po wabeo. Menio. Nosali augwaligo gasa we bidibolo eno po ola mayu, tama te po odobo we bidi augwaligo augwa homu enaba muaibao. Tama te tibo we bidi augwali tobade me tau siyu, tama eno megi nage dali e po obao, ²¹ augwali tigidali deli homu naga elama bidimainogo ebao. Aya, nage ena dali wadoloyu, tama ena nage dali wadoloyu bidibo tiwai, eno homugo augwali da si dali homu deli elama, wadoloyu bidimaio. Tama te tiwai elama, tama tşde we bidi augwaligo te nago ena e tşba tagala palali po odama, tama augwaligo te mu po dao olama, koneagameo. Tama te şe pedalomainogo, eno e po nage dali megi obao. ²² Nago enabolo te bomo mani, te bomo eno augwalibolo manio, augwali deli homu elama, bidimainogo, dadi si deli homu elama bidibo tiwai, augwali me te deli homu elama bidimainogo eno te bomo augwalibolo mani. ²³ Ena e bidi dabe augwali dali bidiyu, tama nage ena dali bidiyu yai, tama tiwai eno homugo augwali me deli homu elama, bidimainao. Tama tiyu, te tşde we bidi augwaligo koneaibao, nago ena tagala palama, ena asai. Te me augwaligo koneaibao, te nago ena godolo mu ebogia, nago e bidi dabe me godolo mu ebo dao,” Jisago te po wai.

²⁴ “Aya, eno homugo nago ena mani bidi dabe augwali ena bidibo bulude ena dali da hodobo nosali bidaio, augwaligo eno bomu yai ula dali bomu dali sumainogo yaibao. Polobadu, te tş pedalisişbadi,

* 17:12: Tib 41:9; Jon 13:18

te sogo nago ena godolo mu eyu, tama nago te bomo yai ula dali te bomo dali enabolo mawai dao. ²⁵ Aya, nage doloba pai bidi mu dao. Tama tõe we bidi augwaligo nage konebeo. Tiali goli, eno da nage koneai dao. Tama e bidi dabe augwaligo konebao, te nago ena tagala palama, ena asai dao. ²⁶ Tama nago nogi eno augwalibolo haninai dao. Tama tiyu, te şe nosali me eno mu ela paibao. Magi basowe? Te nago ena godolo mu ebo homu tiwai augwa hasi te godolo mu ebo homu emainogo eno nago nogi augwalibolo haninai dao. Tama ena me augwali dali bidimainogo, eno nago nogi augwalibolo hanilaibao,” Jisasgo te po Godigo aga bidi dabe tau somainogo wai.

18

Judasgo Jisas boi bidi nogoba muai

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Te Jisasgo te po olama, tama Jisas aga bidi dabe dali augwaligo te bulu tagalama, tama peyu, Kidron ađ odogo nogogi pai. Te ni oliv sili, te ađ u badu elaluai. Tama Jisas aga wali pabo bidi dabe dali augwali te oliv ni sili bulu tomoba pai. ² Hauwa sogo Jisas aga wali pabo bidi dabe dali augwali te oliv ni siliba sisinama bidiyu yai, polobadu. Tama tibaso, Judas, Jisas te boi bidi nogoba muabo bidi, agai me te ni sili koneai. ³ Tama tibaso, Judasgo ami bidi hani dali, tama meba pris tuni bidigo enesigi bidi dabe dali, te Farisi bagego enesigi bidi badi, tama selama, augwali te ni sili giba dolo asai. Tama augwaligo lam dali sole dali tolasa asiyu, tama augwaligo hwıabo nai dabe dali sela asai. ⁴ Tama Jisasgo agade pedalabo şe tigidali koneyu, tama aga te ni sili gi buluba pelama, tama augwali tiąba pai. Tama agai augwali dali te po wai, “Dagego de gegagasai dawe?”

⁵ Te augwaligo Jisas aga dali po wei ponoyu, te po wai, “Dago te Nasaret bulu bidi Jisas gegagasai dao,” te po wai.

Jisasgo augwali dali te po wai, “Te bidi ena tama dao.”

Tama Judas, Jisas te boi bidi nogoba muabo bidi me augwali dali dolaluai.

⁶ Jisasgo augwali dali “Te bidi ena tama da” obaso, tama augwali meba gegemani siyu, tudi bulu peyu elama tama tũa degasa pai.

⁷ Tama Jisas agai augwali dali ma hanalu wai, “Dagego de gegagasai dawe?” Tama augwaligo te po wai, “Te Nasaret bidi Jisas gegebao,” te po wai.

⁸ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Eno dage dali wai dao, te bidi ena tama dao. Dagego ena naga gegeba wida, e bidi dabe olo pomainao,” Jisasgo te po wai. ⁹ Tamadi agai te po God dali wai, “Nago ena mani bidi dabe augwali eno me tagalobeo,” wali. Tama Jisas agai te tamadi wali po usu numainogo, agai ‘Augwali olo pomainao’ po megi wali.

¹⁰ Te Saimon Pita agai moni kago hwą munaluai, te kago hwą bulubo bede. Tama agai te kago hwą kega siyu, tama agai bidi mego dolo nogo badu olo te kago hwągo togwa şawai. Tama te bidi nogi Malkus, aga te pris tuni bidigo şe ebo bidi da. ¹¹ Tialima Jisasgo Pita dali te po wai, “Nago te kago hwą aga bulubo beba ma bulama muao. Eno Aya agai enabolo bodolu mani, te ena tigide dene saibao. Te augwaligo ena dali yabo şe nago te bodolu didigili painogo ebawe?” Jisasgo Pita dali te po wai.

Augwaligo Jisas te Anas bidibo digi odasa pai

¹² Te ami bidi hani dali, te augwa polalubo bidi dali, tama te Juda dabego enesigi bidi dabe dali, augwaligo Jisas nogo tulama, tama augwaligo bonogo agai nogo si tуди badu munama, keai. ¹³ Tama keņama, tama augwaligo Jisas te bidi nogi Anas bidibo digi hasia teba sela pai. Te bidi Anas te bidi Kaiafas aga wai dao. Tama te kibu bede te bidi Kaiafas agai te pris tuni bidi bidai. ¹⁴ Tama te bidi Kaiafas agai te Juda bage dali te po mobo mabo po polobadu wai dao. Agai te po wai dao, “Dago hani tigidali dolidali weyu, bidi me deli isilama, tama aga isibogo te we bidi tau siyu da, te usu yaibao,” te po wali bidi Kaiafas aga dao. Tama augwaligo Jisas te Kaiafas aga wai Anas te bidi bidibo digiba sela pai.

Pitago “Jisas eno konebeo,” te po wai
(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Te augwaligo Jisas sela pobaso, te Saimon Pita dali, te Jisasgo se bidi me dali augwali si Jisas wali pai. Tama te pris tuni bidi agai te gasa bidi konebaso, te gasa bidi te obo tomoba Jisas dali peyu, te be mesaloba sabolali, te pris hani tuni bidigo bede. ¹⁶ Tialima Pita te tu sesege pade dolaluai, bulu badu. Tama te gasa bidi, Jisas wali pabo bidi, aga te pris tuni bidigo abagi yaibaso, te bidi aga pelama, agai te tu tonalubo webolo po olama, tama agai Pita tomoba odasa asai. ¹⁷ Te tu tonalubo wego Pita dali te po wai, “Nage me te bidi Jisas wali pabo bidi dawe?” te wego Pitabolo hanaluyu, te po wai. Tama Pitago te po wai, “Woo, ena te bidi wali pabo bidi menio,” wai.

¹⁸ Te bede se ebo bage dali, te Jisas odasa asali enesigi bidi dabe dali, augwaligo te be mesalo tomode sia nogai. Te kedau ebaso, tama augwali dolaluyu, te siade kedau tuyu, tigi posolo iliyu yai. Tama Pita me augwali dali dolaluyu, sia kedau tuai.

Te pris tuni bidi agai Jisas dali po hanalu wai
(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Te be tomode, te pris tuni bidi agai Jisas aga wali pabo bidi dabede po hanalu wai. Tama agai Jisasgo te we bidi dali ola mani pode me hanalu wai. ²⁰ Jisasgo aga dali po wei ponoyu, tama po wai, “Eno we bidibolo mani te po eno bulu ulade hania wai dao. Eno te we bidibolo po ola mabo se eyu, tama te homo yai po ola mabo be tomode te se eno yali, ma te Moni Lotu Be tempel, tede me eno te se yai dao. Te be dabede te Juda bage sisinibo bulude eno augwalibolo eno po hania ola mawai dao. Tama eno po geme dualama bulu tomode me wabeo. ²¹ Tama tibaso, magi baso nago ena dali hanalu obawe? Nago eno te po odali we bidi dali hanalu wao. Eno wali po augwaligo koneai dao,” Jisasgo te po te pris tuni bidi dali wai. ²² Tama Jisas agai te po tama obadi yaide, enesigi bidi me deli Jisas pade dolaluali bidi, te enesigi bidi agai Jisas nogo sawaligo Jisas nabo gede eleyu, te po wai, “Nago te tobage po te pris tuni bidi dali wei ponoyu obawe? Te dwali,” te po wai. ²³ Jisasgo te enesigi bidi dali po wei ponoyu, te po wai, “Eno dwai po wagi sogo da, nago te dwai po hania wagi da. Tialima, eno po dolo naga obadi da, teda magi baso nago ena elaliwe?” Jisasgo te enesigi bidi dali te po wai. ²⁴ Tama Jisas te aga nogo si bonogo keani tama

elalubadi yaide, tama te bidi Anasgo Jisas aga te pris tuni bidi Kaiafas bidibo digi tagala palai.

*Pitago te po ma weyu, te po wai, "Jisas eno konebeo," wai
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Te Saimon Pita dolaluyu, sia kedau tudai. Tama augwaligo aga dali te po wai, "Nage me te bidi wali pabo bidi dawe?" Tama Pita agai hogwa siyu, "Ena menio," te po wai. ²⁶ Tama te pris hani tuni bidigo şe ebo bidi me deli tede bidai, te Pitago hwago olo togwali bidi aga deli hani bidi dao. Tama te bidi agai te po wai, "Eno homu eno nage suali, te nage te bidi Jisas dali te ni sili gide bidibo eno suali. Te mu dawe?" te po hanalu wai. ²⁷ Tama Pitago po ma weyu, hogwa siyu, te po wai, "Ena menio." Tama Pitago te po obadi yaide, megi tama ba kakaruk po wai.

*Augwaligo Jisas te gavman bidi Pailat bidibo digi sela pai
(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

²⁸ Te be tama posobadi, tama augwaligo Jisas ma selama, te bidi Kaiafas agai be tagalama, tama augwaligo Jisas te gavman tuni bidigo beba sela pai. Tama te beba sabolama, tama te Juda bage augwali digi te gavman tuni bidigo be tomoba pabeo. Te gavman bidi te Juda hani isaşwai bidi bidibaso, te Juda dabe aga be tomoba pabeo. Te habu selali bolidali weyu, tama augwali te be bulu badu bidali. Augwaligo te homu yai, te habu selali bolisaşbadi, dago te Pasova nai tueibao, te homu yai. ²⁹ Tama tibaso, te Rom gavman tuni bidi nogi Pailat aga te be tomode bidilama, bulu badu augwali bidibo digi asai. Agai augwali dali te po wai, "Dagego te bidi magi pode tu ela mawainogo ebawe?" te gavman tuni bidigo augwali dali te po wai. ³⁰ Tama augwaligo aga dali po wei ponoyu, te po wai, "Te bidi dwai kolesaga isaşwai bidi tigi sogo da, te dago nage bidibo digi sela asigi menio," augwali Juda bidigo te gavman tuni bidi dali te po wai. ³¹ Tama Pailatgo augwalibolo te po wai, "Duga digi Jisas aga selama, tama duga bomo yai po usu gilama, tama duga digi aga po tu ela mao," te Pailatgo Juda bidi dabe dali te po wai. Tama Juda bagego Pailatbolo te po wai, "Woo, dage Rom gavman bidi dabego te bomu yai po dabolo mawai, te po wai, 'Dage Juda bagego po tu eyu da, te dwai şe yali bidi dagego elegio. Da Rom dabego naga te dwai şe yali bidi ela mubo şe ebo dao,' dagego da Juda bagebolo te po wai dao. Tama tibaso, dago e bidi nage pageba sisali, te aga isimainogo yali," augwaligo te po wai. ³² Polobadu Jisasgo aga isabo sogode po me weyu, te po wai, "Juda hani isaşwai bagego ena nide walama, tama ena isaibao." Tama te po nai gilama walomainogo, megi te Juda bage augwaligo Jisas te Pailat pageba odasa aselama, tama te po wai.

³³ Te bidi Pailat aga te gavman be tomoba ma pai. Tama agai Jisas i weyu, asao wai, tama agabolo hanalu wai, "Nage te Juda we bidigo tuni bidi dawe?" Jisas dali Pailatgo te po wai. ³⁴ Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, "Naga digi te po homugo koneama obawe? Ma gasa bidigo nagebolo te po weyu, ena dali te po wao te po waliwe?" Jisasgo te po wai. ³⁵ Pailatgo Jisasgo po wei ponoyu te wai, "Ena da Juda bidi dawe? Mu menio. Naga hani dali, te pris tuni bidi dabe dali, augwaligo nage ena bidibo digi sela asai dao. Tama nago magi şe yaliwe?" te Pailatgo Jisas dali te po wai.

³⁶ Te Jisasgo po wei ponoyu, te po wai, “Eno te we bidi tonalubo şe te e tõe yabo menio. Tama eno te we bidi tonalubo şe te e tõe elalugi sogo da, teda eno şe bidi augwaligo ena megi tau somainogo hwiği dao. Tama tiyu, ena niwai bidi mego agai ena te Juda dabego nogoba mugi menio. Tiali goli, eno te we bidi tonalubo şe te e tõe menio,” Jisasgo te po wai. ³⁷ Tama tibaso, Pailatgo Jisas dali te po wai, “Nage te tuni bidi me deli dawew?” Jisasgo agai po wei ponoyu, te po wai, “Naga digi te po weyu, ena tuni bidi dao, te po wali. Te mu po page mu hania pedalomainogo, te ena te idago ena ame neyu, te ena e tõe asai dao. Tama tibaso, te mu po naga wali pabo we bidi augwaligo eno po odobo dao,” Jisasgo te gavman tuni bidi dali te po wai. ³⁸ Pailatgo Jisas dali te po hanalu wai, “Mu po te magide dawew?”

Te Pailatgo Jisas dali te po olama, tama aga te Juda bage bidibo digi buluba ma pelama, tama agai augwali dali te po wai, “Eno Jisas agade magi dwai şe yali şeşe me subeo. ³⁹ Tialima dagego kolesaga tama telalubo dao, te dagebolo eno te bo dişawai nai tuabo side, te si nogi Pasova, te side te kalabus bidi me deli eno dageba olo tagala palobo dao. Tama tiyu, eno dagebolo te Juda bidi dabego tuni bidi dageba tagala palagawew?” te Pailatgo Juda bidi dabe dali te po hanalu wai. ⁴⁰ Tama te bidi dabe augwaligo i hae me po dağa me genuai mu olama, te po wai, “Te bidi Jisas menio, nago te bidi Barabas daba olo tagala palao,” te po olama i wai. Te bidi Barabas agai da te bidi eleyu mena nai anoma elama sabo bidi bidai.

19

¹ Te gavman tuni bidi Pailat agai po olama, tama te ami bidi dabe augwaligo Jisas selama, tama aga tudide elali, te kibu waligo nigai dila pai bigo. ² Tama augwaligo aga dali gisugu omainogo, augwaligo sesani yai bono selama, tobolu madi nigilama, tama Jisasgo tobolude muai. Tama augwaligo te mama yai nami ugwa selama, aga tigide muai. ³ Tama augwaligo Jisas dali tibo posobo po weyu, “Siade dao, Juda we bidigo tuni bidi da” olama, tama augwaligo nogo sawaligo aga nabo gede elali. Augwaligo aga dolobo şe yainogo, te tiwai te ami bidi hauwago aga elidu geai.

⁴ Te Pailat te Juda bage bidibo digi buluba ma aselama, te po wai, “Dagego suao, eno Jisas aga buluba odasa asobao, tama dagego konemainogo, eno agade magi dwai şe yali şeşe me subeo,” Pailatgo te po wai. ⁵ Tama Jisas buluba asai, augwaligo te sesani yai bonogo nigali madi aga tobolude munaluai. Tama te mama yai nami ugwa me agai tigide me elaluai. Tama Pailatgo augwali dali te po wai, “Te olo bidi dagego suao,” te po wai.

⁶ Te tama tialima, te pris tobolu bidi dabe dali, te enesigi bidi dali augwaligo Jisas selama, tama augwaligo po dağa weyu, te po wai, “Te bidi ni pedaide elao, te bidi ni pedaide elao,” te Juda bage augwaligo te po wai. Tama Pailatgo augwali dali te po wai, “Duga digi aga selama, ni pedaide elao,” te po wai. “Eno agade magi şeşe me subeo,” te Pailatgo Juda bage dali te po wai. ⁷ Juda bage augwaligo te gavman tuni bidi Pailat agai po wei ponoyu, te po wai, “Dago bomu yai po me deli tama telalubo. Niwai bidi agai ‘Ena da Godigo Ogwa dao’ obaso da, te bidi ela muao. Te bomu yai po agai bolobaso, aga isao,” augwaligo te po wai.

⁸ Te Pailat agai te po odolama, tama aga wi genuai mu yai. ⁹ Tama tibaso aga te gavman moni be tomoba ma pai. Tama agai Jisasbolo te po wai, “Nage mena badu bidi nage asai dawe?” Tiali goli, Jisas agai te Pailatgo po wei ponobeo. ¹⁰ Tialima, Pailatgo Jisas dali te po wai, “Magi baso nago ena dali po wabewe? Eno nage olo tagala palabo bomo elalubao. Ma, eno nage ni pedaide elabo bomo me, te eno elalubao. Tama nago te konesiayu ebawe?” te Pailatgo Jisas dali te po wai.

¹¹ Te Jisasgo agai po wei ponoyu, te po wai, “Tialima, God dagalu ugwadu bidibo bidi agai bomo nagebolo magi menigi sogo da, te nago bomogo ena aiyaba elalugi menio. Tama tibaso, ena nago nogoba muani bidi, te bidi agai seęę genuai mu eyu, tama nago seęę aiyaba elaluaibao,” Jisasgo te po wai.

¹² Te Pailat agai Jisasgo te po odolama, tama agai Jisas olo tagala palabo tų gegai yai. Tiali goli te Juda bage augwaligo bomo elama po daęa weyu, te po wai, “Niwai bidi aga digi ‘Ena tuni bidi da’ weyu da, te bidi agai te Rom gavman tuni bidi Sisar dali boi bidi dao. Tama e bidi Jisas agai te tobage po wai dao. Tama tibaso, nago te bidi Jisas olo tagala palu da, te nage te Rom gavman tuni bidi Sisargo abagi menio, boi bidi tiwai bidaibao,” Juda bagego Pailat dali te po wai. ¹³ Pailatgo te po odolama, tama agai te gavman moni be tomoba ma pelama, tama Jisas buluba sela asai. Tama Jisas buluba sela aselama, tama Pailat aga po tų odainogo duabo digi duawai, te bulu augwaligo nogi masigigo bidabo sai nigai digi dao wai. Tama te Hibru pogo te nogi tama wai, Gabata, te nogi tama wai. ¹⁴ Te tebo sogo te bo disawai nai tuabo si nogi Pasova te nai dodolobo side dao. Tama belo nai tubo te giliga tomo ebode tamao. Tama Pailatgo Juda bagebolo te po wai, “Duga tuni bidi suiyao,” wai.

¹⁵ Te augwaligo po daęa weyu, te po wai, “Te bidi sela sayao, te bidi sela sayao,” tama po wai, “Te bidi ni pedaide elao,” te po wai. Pailat tuni bidigo augwali Juda bage dali te po wai, “Dagego homugo eno duga tuni bidi ni pedaide elao, te homu ebawe?” Te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo po wei ponoyu, te po wai, “Dago tuni bidi me menio, te dago tuni bidi te Sisar deli tama dao,” te bidi dabego tama po wai. ¹⁶⁻¹⁷ Tama tialima, Pailatgo te Jisas augwali Juda bidigo nogoba munama, tama augwaligo Jisas ni pedaide elamainogo yali.

Augwaligo Jisas ni pedaide elama daganai

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Tama tiwai, tama te ami bidi dabe te Jisas augwa nogoba sai. Tama selama, tama Jisas aga digi te aga elabo ni pedai tolai, tama aga te Jerusalem hanu tagalama, tų me nogi Tobolu Dili te tųba pai. Tama te Hibru pogo te bulu du nogi Golgota wai. ¹⁸ Te bulu dude augwaligo Jisas ni pedaide elama daganai. Tama augwaligo gasa bidi me si me Jisas dali elai. Tama me bidi Jisas agai dolo nogo badu eleyu, me bidi agai pobase nogo badu eleyu yai. Tama Jisas aga tomode elai. ¹⁹ Tama gavman tuni bidi Pailat agai po me deli asenama, tama augwaligo te Jisas elali ni pedaide muai. Te aşani pode te po wai, ‘Jisas Nasaret bidi te Juda we bidigo tuni bidi dao,’ te po te ni pedaide aşena muai. ²⁰ Augwaligo te Jisas ni pedaide elama daganani, te Jerusalem hanu pađe tamao. Tama tibaso, Juda bidi hauwa augwaligo te aşani po nedai te Hibru pogo. Tama Pailatgo te po Hibru pogo aşeyu, te Rom

pogo aşeyu, te Grik pogo aşeyu yai, te Jisasgo ni pedaide tama po aşei. ²¹ Tama te pris tobolu bidi dabe augwaligo Pailatbolo te po wai, "Nago te po tama aşegio, 'Juda bidigo tuni bidi dao,' te po wagio. Nago tama po aşeo, 'Te bidi Jisas agai te po wai, 'Ena te Juda we bidigo tuni bidi dao,' ' te po agai wai dao,' augwaligo te po wai. ²² Pailatgo augwaligo po wei ponoyu, te po wai, "Eno aşani po te eno polo aşei dao. Te po tama elalumainao," te po wai.

²³ Te ami bidi dabe augwaligo Jisas ni pedaide elama daganai. Tama te şe elama, tama augwaligo Jisas aga ugwa dabe sai. Aga ugwa dabe selama, tama ami bidi me si me si ugwa hasi te ugwa dabe dobola sai, tama te ami bidi deli deligo Jisas agai te ugwa me deli sai. Tialima agai holobo ugwa hobolisişwani bobobage mu nigai ugwa dao. ²⁴ Tama tibaso, te ami bidi dabe augwa hasi po miyu te po wai, "Dago te ugwa pedegobeo. Dago satu gagali elama, tama te ugwa sabo bidi nigilaibao." Augwaligo tama tiwai tama tiyu, te bukude polobadu wali po usu nanio. Te bukude te po wai, "Augwaligo eno ugwa dabe dobola sai. Tama augwaligo eno holobo ugwa sabo bidi nigilainogo, te satu gagali yai," te bukude te po polobadu aşani. Tama te po usu nanio. Te ami bidi dabe augwaligo tama tiwai. *

²⁵ Te Jisasgo ni pedai pade Jisas aga ida tede dolaluai. Te Jisas aga ida aga ama dede me tede dolaluai. Te gasa we me, aga nogi Maria, aga bidi nogi Klopas, te we me Jisas aga ida dali dolaluai. Tama gasa we te Makdala bulu we nogi Maria, aga tede dolaluai. Te we dabe me si me si augwali Jisas elali ni pedai pade dolaluyu bidali. ²⁶ Tama Jisas aga ida dali, te şe bidi me agai godola pali bidi me, augwali si te pade dolaluai. Tama Jisasgo augwali si tede dolalubo sulama, tama aga ida dali te po wai, "Te nage dali dolalubo bidi te naga ogwa dao," Jisasgo te po aga ida dali wai. ²⁷ Tama Jisas agai te şe bidibolo te po wai, "Te naga ida dao." Tama te sogo te bidigo Maria aga beba odasa pelama, tama Maria aga dali bidai.

Jisas isai

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-44; Luk 23:44-49)

²⁸ Te silama, Jisas agai koneai, eno şe tigidali megi tama siliyu te ebao, te homu yai. Tialima, Godigo polobadu aşani po me usu numainogo, agai te po wai, "Ena aî nogonego sobao," te po wai. * ²⁹ Aî tubo nai me deli tede munalwai, tede gasagi yai aî paşanalwai. Tama augwaligo te wawi yai bola tiwai nai selama, tama te ugwa te aîde munama, tama augwaligo te aî sali ugwa awi dilide kenama, tama augwaligo Jisas agai te aî tumainogo te ugwaba selama, mawai. ³⁰ Jisas agai te aî tulama, tama agai te po wai, "Eno yabo şe tigidali te silali," Jisasgo te po wai. Agai tama po olama, tama aga mage basi gulu, aga noma bidi tagala palama, tama Jisas aga isai.

³¹ Te Jisas ni pedaide elali sogo augwaligo te Pasova bo dişawai nai sisi ebo side dao wai. Te do me te Sabat yabo sogo dao, tama te Pasova olo bidibo si te do gagalaibao, te genuai sogo mu dao. Tama tibaso, Juda bage augwaligo homugo te Sabatde te isai bidigo tigi te ni pedaide me daganalubo hagelabo wai. Tama augwaligo Pailat tuni bidibolo te po olama, tama augwaligo te bidi dabe şağā dili togolama, tama

* **19:24:** Tib 22:18 * **19:28:** Tib 69:21; 22:15

megi augwali polo isimainogo yao. Tama isai digi, augwaligo tigi te ni pedaide sao, te po wai. ³² Tama tibaso, te ami bidi dabe pelama, augwaligo te Jisas dali elali bidi si saęa dili togogi pai. ³³ Te bidi si saęa dili togolama, tama augwali Jisas munalubo digi aselama suai, tama augwaligo Jisas aga isai digi suai. Tama tibaso, augwaligo Jisas aga saęa dili togobeo. ³⁴ Tialima ami bidi me deligo Jisas punali badu sesemonego enai. Tama polo kaneme dali ađi dali geasa dulai, toąa. ³⁵ (Te tebo eno suali, eno po polo wai dao, tama tiyu, dagego duga homu Jisas agaba mumainogo yai. Tama eno te wali po te mu po tama dao. Tama ena digi koneyu, tama eno mu po wabo dao.) ³⁶ Te se tama pedalai, tama Godigo bukude wali po usu numainogo yai. Te bukude aşani po tama wai, "Augwaligo agai dili me deli togogobeo," te po aşani. * ³⁷ Tama gasa po me te Godigo bukude aşeyu te po wai, "Tama augwaligo te enani bidi teba gedugo tonaluaibao," te po me aşani. *

Augwaligo Jisas tigi ola be tomoba muai

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Te augwaligo Jisasgo tigde yali se silama, tama gasa bidi me nogi Josep, Arimatea bulu bidi, agai te gavman tuni bidi Pailatholo olama, "Jisas tigi eno saio," te po wai. Te bidi Josep aga Jisas wali pabo bidi dao. Tialima aga te Juda tuni bidi dabe dali wi eyu, tama agai 'Ena da Jisas wali pabo bidi da,' po hania wabe. Tama Pailatgo "Usu dao, nago sa," te po wai. Tama tilama Josep pelama, Jisas tigi sigi pai. ³⁹ Te bidi me, agai nogi Nikodemus, te bidi polobadu hasia Jisas bidibo digi hulide asali bidi, aga me asai. Agai te ni kaneme si taluama sesai, te dwagi yai denami ebo nai dao. Tama te nai dila pai nai mu dao, abelabo mone genuai mu dao. ⁴⁰ Tama te bidi si augwali sigo Jisas tigi selama, tama augwali sigo te denami yai nai aga tigiba muyu, te pedai ugwago aga tigi bebe peyu yai. Te Juda bidi dabego isai bidi pubulainogo ebo tiwai gilama yai. ⁴¹ Te ami bidi dabe augwaligo Jisas te elali digi tede gi me deli elalui. Tama te gide isai bidi musiawai gu page ola be elalualio. ⁴² Do te Sabat sogo dao. Megi da te Juda we bidi augwaligo Pasova bo disawai bret nai sisi ebo side dao. Te ola be pađe elalubaso, te bidi sigo Jisas tigi teba muai.

20

Jisas gu pagede ma hodaloai

(*Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ Te Jisas gu pagede munama, si sogo bidilama, tama moni Sarere dao wabo side, tama te Makedala bulu we nogi Maria, te we aga gu pageba kigamu asai. Tama te bulu hulialubadi ganao. Tama agai suali, te ola be tu haluali moni masigi te halualubo agai subeo. ² Tama sulama, tama te we aga Saimon Pita dali, te gasa bidi te Jisas agai godolo yali te bidi dali, te bidi si bidibo digi te we udawai. Tama Mariago augwali si dali po bomonama weyu, te po wai, "Augwaligo dago Genuai Bidi te ola bede sela pai yalio. Tama dago konebeo, augwaligo aga menaba mugi paliwe naga subeo," te we Mariago te Jisas wali pabo bidi si dali te po wai. ³ Tama te wego te po obaso, Pita dali te gasa bidi me dali, tama

* 19:36: Sai 12:46; Nam 9:12; Tib 34:20 * 19:37: Sek 12:10; Ped 1:7

augwali si te bidali be tagalama, tama augwaligo te hanu tagalama, Jisas muani digi ola beba pabo gagalali. ⁴ Tama augwali si hodobo udawai. Tialima gasa bidigo Pita geanama, tama aga polasa pai, tama ola beba polo polasa sabolai. ⁵ Tama te polasa pali bidi aga basi gulama, homo elama suali, te pedai ugwa nami dabe naga munalubo suali. Tialima aga te ola be gu page tomoba pabeo. ⁶ Saimon Pita aga nosali tudi badu asai, tama aga te gu page ola be tomoba polasa pai. Tomoba pelama, tama aga homo elama suali, te pedai ugwa nami dabe naga munalubo Pita agai suai. ⁷ Tama gasa ugwa me munalubo agai suai, te Jisas tobolude bebe pali ugwa dao. Te ugwa gasa ugwa dabe dali munalubeo. Tama te ugwa bebe pelama, agaduba tali munaluai. ⁸ Tama te gasa bidi aga polo Pita geanama polasa asali, te bidi aga me te gu page ola be tomoba pai. Tama agai te tiwai elalubo sulama, tama te bidi agai te Jisas ma hodaloali tede te sogo konealuali. ⁹ (Tama te sogo augwaligo Godigo polobadu aseani po page koneiabadi. God agai po te bukude aseyu, te po wai dao, "Aga gu pagede ma hodaluao," te po wai. Te sogo augwaligo te po page konebeo.) ¹⁰ Tama te bidi augwali sigo te se tigidali sulama, tama augwali si augwa si beba ma pai.

*Maria te Makdala bulu we agai Jisas suai
(Mat 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Te we Maria te gu pageba ma sabolali, te bidi si augwali te ola be tomode bidibadi. Tama augwali si augwa si beba ma pelama, tama Maria te gu page ola be bulu badu gana dolaluyu, tama Maria aga gela udai. Aga gela udu digi, tama aga basi gulama, tama agai Jisas te muani ola be tomoba tonai. ¹² Tama Maria agai Godigo se ebo ensel mobo bidi si tedela bobobage ugwa muai bidi si suai, te Jisas muani ola be tomode dulalubo suai. Tama te ensel mobo bidi me deli te Jisas tobolu muani digi dulaluyu, me te sanga muani digi dulaluyu yai, te Maria agai suai. ¹³ Tama te ensel mobo bidi sigo Maria dali te po wai, "Te we, nage magi baso gela obawe?" te po wai. Tama Mariago augwali si dali te po wai, "Augwaligo eno Genuai Bidi selama, tama augwaligo menaba muaniwe, te eno konebeo," Mariago te ensel mobo bidi si dali te po wai. ¹⁴ Maria agai te po weyu, tama agai begelama suai, tama agai Jisas dolalubo suai. Tialima Mariago koneyu, te Jisas tama dao, te homu agai ebeo. ¹⁵ Jisasgo Maria agabolo te po wai, "Magi baso nage gela obawe? Nago de gegeyu ebawe?" Maria agai te homu yai, te bidi aga e gi tonalubo bidigo agai te po aga dali wabowe, agai te homu yai. Tama agai te bidibolo te po wai, "Genuai bidi, nago te isali bidi tigi sela pali wida, te nago enabolo aga muani digi ola mao, tama eno aga sela pai," wali.

¹⁶ Jisasgo agabolo te po wai, "Mariao." Tama Maria aga ma begelama, Jisas dali agai Hibru pogo weyu, "Rabonai," te po wai. Te po page e tama wai, "Po ola mabo bidio," te po wai. ¹⁷ Jisasgo Maria dali te po wai, "Nago ena diagio. Ena eno Aya God bidibo digi dagaluba me pabeo. Tama tibaso, nago ena daŋ ola sigio. Tialima, nage eno ama dabe bidibo digi pelama, augwali dali te po tama wagibao, 'Ena eno Aya bidibo madigi dagaluba holobao, tama te aga dagego Aya me dao. Tama eno ena God bidibo digi pobao, tama te God dagego God me dao,' te po eno ama dabebolo pusigi pao," Jisasgo Maria dali te po wai.

¹⁸ Tama tibaso, te Makdala bulu we nogi Maria aga pai, tama agai te Jisas wali pabo bidi augwali dali po weyu, te po wai, “Eno Genuai Bidi Jisas سوالو,” te po wai. Tama agai te Jisasgo agabolo mani te po augwali dali wai.

Agai bidi dabe augwaligo Jisas suai

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49*)

¹⁹ Te Jisas wali pabo bidi dabe augwali Juda bidi dabe wi eyu, tama augwali bidibo te be tu daş olama, augwali te be tomode bidai. Te sogo moni Sarere dao wabo sogo giliga iba dega sigi pai. Tama Jisas augwali bidibo digi tomoba dolaluagasai, tama augwalibolo te po wai, “Dagego homu dwagi yai elama, tama dage bugagia bidao,” Jisasgo augwali dali te po wai. ²⁰ Jisas agai te po olama, tama agai nogo dali punali badu dali augwalibolo waselai. Tama agai bidi augwaligo Genuai Bidi sulama, tama augwaligo homu dwagi yai mu yai. ²¹ Tama Jisasgo augwalibolo te po ma wai, “Dage dwagi yai homu elama, bidao,” te po wai. “Tama Ayago ena tagala palobaso, ena asai dao. Tama tialigia, eno me dage tagala palobao,” Jisasgo te po aga wali bilali bidi dabe dali wai. ²² Jisas agai te po olama, tama aga mobo augwalibolo ponai, tama augwalibolo te po wai, “Dagego Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi te sao,” Jisasgo te po wai. ²³ “Dagego gasa bidi dabe mego dwai seş yali seş seş sela şayu da, tama te dwai seş seş seş Godigo silaibao. Dagego gasa bidi dabego dwai seş yali seş seş seş weyu da, teda te seş seş seş me elaluaibao, te dwai seş seş seş Godigo sela şagobeo,” Jisasgo te po wai.

Tomasgo Jisas suai

²⁴ Jisas aga te aga wali pabo bidi augwali bidibo digi pedalai, te sogo aga bidi me deli augwali dali bidisişwai, te bidi Tomas dao, tama agai gasa nogi me Didimus wai, te nogi page aga idago wai si deli sogo ame nai. Te baso te nogi Didimus wai. ²⁵ Tama Jisas aga wali pabo bidi mebago Tomas agabolo te po wai, “Dago naga Genuai Bidi dago suai dao,” te po Tomas dali wai. Tialima Tomasgo augwalibolo te po wai, “Eno aga nogode nel enani digi susişayu da, tama eno nogo dani te nel enani digi tomoba musişayu da, te eno nogo aga punali badu palama susişayu da, teda te eno te poba ena homu mu mugobeo,” Tomasgo te po wai, augwali dali.

²⁶ Te nosali a naga olama me badu nogo sela sogo bidai, tama Jisas aga wali pali bidi augwali te be tomode ma bidai, tama Tomas me augwali dali bidai. Augwaligo tigidali tu mu daş ola silai digi, tama Jisas augwali tomoba dolagasai. Tama agai te po wai, “Dagego homu dua bugagia bidao.” ²⁷ Tama agai Tomasbolo te po wai, “Nago nogo dani eba da muao. Tama nago eno nogo me suao. Tama nago nogo eno punali badu palama suao. Nago homu si ebo tagalao. Enade nago homu deli yao, te tiwai bidao,” Jisasgo te po Tomas dali wai. ²⁸ Tomasgo aga dali po wei ponoyu te po wai, “Nage eno Genuai Bidi dao, tama nage eno God nage dao,” Tomasgo te po Jisas dali wai. ²⁹ Tama Jisasgo Tomas aga dali te po wai, “Nago ena subaso naga, tama nago homu enaba mubawe? Niwai bidi augwaligo ena susişama, augwaligo homu enabolo mubo we bidi, te augwali dwagi yai homu mu yaibao,” Jisasgo Tomas dali te po wai.

Jongo te buku aşani po page e tama po wai

³⁰ Te Jisas agai bomo yai se hauwa mu aga wali pabo bidi augwaligo gedude agai te se yai. Tama eno te Jisas agai yali se po tigidali eno e bukude asebeo, meba naga aseani. ³¹ Te bidi Jisas da, te Godigo sa muyu nosali asaibao wali bidi Krai dao, aga da te Godigo Ogwa dao. Tama dagego te po mu po dao homu emainogo, eno Jisasgo yali bomo yai se po meba e bukude aseani. Tama dagego Jisas da te Krai dao, te aga Godigo Ogwa dao, dagego te homu eyu, aga dali wadoloyu, mu bidada pabo ula dagego somainogo eyu, eno agai yali se po aseani.

21

A naga olama me badu nogo si bidigo Jisas suai

¹ Te nosali Jisas aga bidi dabego gedude ma pedalai, augwali te sigi ai nogi Taiberias pade bidibadi te aga ma pedalai, augwaligo aga suai. Aga augwali pageba te tiwai pedalai. ² Te bidi dabe nogi e tama wai, Saimon Pita, te me Tomas te agai gasa nogi me Didimus, te Nataniel aga bulu nogi Kana, te Galili to pedai bulu, tama te Sebedigo ogwa si dali, te Jisas wali pabo bidi me si me, augwali hodobo bidai, te sigi ai nogi Taiberias pade. ³ Tama Saimon Pitago augwalibolo te po wai, “Ena sugu geggibu pobao,” wai. Tama augwaligo Saimon Pita agabolo te po wai, “Da me nage dali paio,” te po wai. Tama augwali pelama, te gebaba holai. Augwaligo te sogo hulide te se yali goli, sugu me sabeo. ⁴ Tama te giliga pedalainogo ebode, tama Jisas te sigi ai sanide aga dolalubo augwaligo suai. Tiali goli augwaligo aga koneyu, tama aga Jisas dao, te homu augwaligo ebeo. ⁵ Tama Jisasgo augwalibolo hanalubo po olama i weyu, te po wai, “Abagi dede, dagego sugu meba saliwe?” te po wai. Tama augwaligo aga dali po wei ponoyu, te po wai, “Menio,” te po wai. ⁶ Augwaligo te po olama, tama agai augwalibolo te po wai, “Dagego te agane wa te dagego u badu te dolo nogo badu te sugu sabo wa te aiba sayao,” te po wai, “tama dagego sugu meba saibao,” te po wai. Tama tibaso, augwaligo te wa agai te wali te dolo te wa aiyaba sawai. Tama sanama, augwaligo sugu hauwa mu sai, tama augwaligo te wa ugwaba ma kegabo usu ebeo.

⁷ Te bidi me Jisas agai godolo ebo bidi, agai Pitabolo te po wai, “Te aga dago Genuai Bidi dao,” te po wai. Tama Saimon Pita aga ugwa dabe pebeda munama, te se yai. Tama agai te po odai, “Te bidi aga dago Genuai Bidi dao” wabo, te po odobaso, Pita aga ugwa bea selama, tama aga te aiba samonai. ⁸ Tama te Jisas wali pabo bidi meba augwali te gebadu asai, te ai saniba. Tama augwaligo te sugu dabe te wa dali kegasa asai. Augwali digibulu gana bidibeo, te augwali bidali usu sabo te pade gana tamao, tama te sigi ai saniba asai. ⁹ Tama augwali te gebadu aselama, te ai sani badu sabolama, tama augwaligo suai, sia tede dabo suai, tama te siade sugu ulalubo suai, tama te tubo nai bret me tede munalubo augwaligo suai. ¹⁰ Jisasgo augwalibolo te po wai, “Megi dagego te sali sugu, te dagego meba eba sesao,” te po wai.

¹¹ Te Saimon Pita te gebaba holama, tama te sugu wa agai ai saniba kegasa asai. Genuai sugu hauwa mu te wade paganaluai, tama te 153 te tama sugu te sugu sabo wade bidai. Te sugu hauwa mu 153 tamao digi, te wa bono togobeo. ¹² Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dage nai tuagasao,” te po wai. Tama Jisas wali pabo bidi me deligo aga dali me hanaluyu, “Nage de dawo?” te po aga dali wabeo. Augwaligo koneai, te

aga dago Genuai Bidi dao, te homu yai. ¹³ Tama Jisas aselama, te bret selama, augwalibolo mawai. Tama te siade ulai şuşı me tama naga tiwai.

¹⁴ Jisas aga şu şagede ma hodaluama, tama si sogo Jerusalem hanude aga wali pabo bidi augwaligo gedude aga pedalai dao. Tama megi me te sela sogo aga augwaligo gedude ma pedalai, te Taiberias sigi aşı sanide.

Jisas dali Pita dali side po

¹⁵ Te augwali nai tula silama, tama Jisasgo Saimon Pitabolo po weyu, te po wai, "Saimon, nage Jongo ogwa dao, tama nago ena godolo ebo kolesagago e bidi dabe augwaligo ena godolo ebo kolesaga aiyaba elalubawe?" Tama Pitago agabolo te po wai, "Ao, Genuai Bidi, nago koneai dao, nage eno abagi dao." Jisasgo agabolo te po wai, "Nago enaba homu tamadi muani we bidi augwali eno po nago augwalibolo ola mao," Jisasgo te po wai. ¹⁶ Tama bidama gana, tama Jisasgo Pita aga dali si sogo te po ma wai, "Saimon, nage Jongo ogwa dao, tama nago ena godolo mu ebawe?" Pitago aga dali te po wai, "Ao, Genuai Bidi, nago koneai dao, nage eno abagi dao." Jisasgo agabolo te po wai, "Nago enabolo homu muani we bidi augwali nago tau siyu, tonaluyu yao," Jisasgo te po wai. ¹⁷ Tama bidama gana, tama sela sogo agai Pitabolo te po ma hanalu wai, "Saimon, nage Jongo ogwa dao, ena da nago abagi dawe?" Tama agai Pita dali sela sogo "Ena da nago abagi dawe?" obaso, Pita aga homu şeşı yai. Tama Pita agai Jisasbolo te po wai, "Genuai Bidi, nago tigidali nai koneai dao. Tama nago koneai dao, nage eno abagi dao," Pitago te po wai. Tama Jisasgo agabolo te po wai, "Nago enabolo homu muani we bidi augwali eno po nago augwalibolo ola mao. ¹⁸ Eno mu po nage dali obao, polobadu nage gesi bidi bidiyu, tama naga digi kugulu gudulama, tama naga pabo mena mena bulu te naga homugo digi te buluba pai dao. Tialima nosali nage monu dabe ebo sogo, tama tebo sogo da te nago nogo ugwaba siyu, tama gasa bidigo nago nogo tulama, nago homugo pişayabo homu işawani te buluba nage odasa paibao," Jisasgo te po wai. ¹⁹ Jisasgo te po olama wai, nosali augwaligo Pita ela muaibao. Tama Pita isiyu, tama aga te isibogo tama agai Godigo nogi ugwaba saibao. Jisasgo te po olama wai. Jisas agai te po olama, tama agai Pita dali po weyu te po wai, "Nage ena wali asao."

²⁰ Te augwali si pabo gagalama, pobadi, tama Pitago begela suali, te Jisasgo godolo ebo bidi, aga augwali si wali asobo suali. Te bidi aga polobadu gana augwali nai tuali sogo aga te Jisas hagawiade tialuyu, tama agai te po hanalu wai, "Genuai Bidi, niwai bidi agai nage boi bidi nogoba muaibawe?" te po wali. Te bidi Jisas dali Pita si wali asobo Pitago megi suali. ²¹ Pita agai te bidi sulama, tama agai Jisasbolo te po wai, "Genuai Bidi, te bidi dali magi şeş yaibawe?" ²² Jisasgo Pita dali te po wai, "Eno homugo ena ma asobo si te bidi aga me bidibadi asomai da wida, te nago şeş dawe? Nage ena wali asao," Jisasgo Pita dali te po wai. ²³ Tama Jisasgo te bidide te wali po tama te aga wali pabo bidi mebago te po odolama, usu ela silai. Te pode geda muyu, augwaligo te homu yai, "Jisasgo te po wai, te bidi isigobeo." Tiali goli Jisas agai te bidi dali nage isilamo dao, te po aga dali wabeo. Jisas agai te po wai, "Eno homugo ena ma asobo si te bidi aga me bidibadi asomai da wida, te nago şeş dawe?" te po wai. ²⁴ Tama te Jisas wali pabo bidi agai digi

Jisago wali po odoyu, tama Jisago yali şe suyu yai. Tama te bidi ena dao, tama eno te po dali, te şe dali yali po pusulama, tama eno te po e bukude aşai. Tama dago koneao, agai te wali po mu tama dao.

²⁵ Te Jisas agai şe hauwa mu yai. Meba naga eno e bukude aşai, meba po eno aşbe. Tama e po aşbo bidi eno te po tigidali deli deli aşyu da, tama te aşbo buku hauwa mu yaibao, tama eno homugo tigidali bulu te buku dabe mubo usu egobeo.

Godigo Sɛba Tagala Palai Bidigo Po Te hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Luk agai hasia te Jisas aga tɔde bidibadi yali sɛ dali, aga wali po dali, te tigidalide po hasia asɛnana, tama nosali agai te Jisasgo po wali pabo we bidi hani dabe geninama pedalobo po me asɛani. Agai homugo te aga abagi Tiofilus agai koneaibao, te Jisas wali pali bidi dabe augwaligo te Jerusalem moni hanude gagalama, tama tedu te Judia moni tɔ pedaiba pelama, te Godigo po pusubo sɛ egi pai. Tama tedu augwali te Samaria moni tɔ pedaiba pususu biligi pali, tama tedu nosali augwali te haniani digibulu tɔba pali. Hasia bolo augwaligo te Juda we bidi dabebolo naga te po ola magi pai. Tiali goli nosali augwaligo koneai, te Godigo homugo te Juda hani isaɔwai haniani hani we bidi tigidali augwaligo me te Jisasde wabo gesi dwagi yai po odomainao. Tama Godigo aga Tedali Mobo Bidi augwalibolo mayu tama agai tebogo augwali bomo mobaso, augwaligo te Juda dabego moni hanu Jerusalemde gagalama, tama nosali te gesi dwagi yai po te Juda hani isaɔwai bagego moni hanu Romba me te po pusugi pai dao.

Te aposel dabe augwaligo Jisasgo po te Jerusalemde pusali

(Daɔ 1:1–8:3)

Jisasgo bomu yai po daɔ weyu, agai te Tedali Mobo Bidi tagala palabo po wali

¹ Eno abagi Tiofilus, te eno hasia bukude eno e po asɛani, te Jisasgo yali sɛ dabe tigidali dali, te agai po ola mawai po tigidali dali, te si asɛani. * ² Jisasgo te tiwai yai, te aga sɛ gagalobo sogo pelama, Godigo aga dagaluba odasa pali sogoba daɔ egi pai. Tama Godigo aga dagaluba odasa pesiaɔwai madi, Jisas agai sa muani tagala palai bidi dabebolo po pusa mawai. Tama agai Godigo Dwagi Yai Mobogo bomogo te po augwalibolo pusa mawai. ³ Tama Jisas isilama, ma hodaluama, te bidi sese si sogo aga bidi dabebolo agai tigi waselai, hauwa sogo. Tama agai augwaligo gedude sɛ dabe hauwa yali, te augwaligo aga gesi ma bidibo mu konemainu yai. Tama augwali homu si ebe. Augwaligo aga gedugo suali. Agai Godigo we bidi tonalubo sɛ po augwalibolo pusa mani. ⁴⁻⁵ Tama augwali deliba sisinagaselama, Jisasgo augwalibolo te po bomonama wai, “Polobadu Jon agai we bidi baptais mani. Tialima, tamadi tama dage Jerusalem moni hanude bidibadi, Godigo agai Tedali Dwagi Yai Mobo Bidi dageba mawaibao, te baptais sabo tiwai yaibao. Tama tibaso, dage te Jerusalem hanu taga pelamu. Meo. Eno Ayago dagebolo mawaiba wali nai, te Godigo Dwagi Yai Mobo, aga asobo tonaluaɔ, eno dagebolo polobadu pusa mani nai po,” Jisasgo te po wali. *

Godigo Jisas dagaluba odasa sai

⁶ Te Jisasgo tagala palabo bidi dabe augwali Jisas dali hodobo sisinagaselama, augwaligo aga hanalu, te po wali, “Genuai Bidi,

* 1:1: Luk 1:1-4 * 1:4-5: Mat 3:11; Mak 1:8; Luk 3:16; Jon 1:33

polobadu da Israel hani bidi dabe dena tɔde bidibo we bidi dabe tonaluali. Te polobadu yali sɛ yaligia nago tamadi ma gagalaibawe?”⁷ Tama Jisasgo augwalibolo te po wei ponai, “Menio. Te eno Aya deli naga konealubo, te sɛ ebo sogo me, te agai bodolu mabo. Agai homugo. Dagego nai menio, tama tibaso dagego Ayago bodolu mani sogo si dabe konegobeo.⁸ Me ma, e dagego koneagameo, te Godigo Mobo Bidi dageba asobo si, teda Godigo dage bomo ilaibao. Tama duga enade po te we bidi dabebolo pusa maiyɔ, te Jerusalem be nanide me, te Judia tɔ pedai tigidalide me, te Samaria tɔ pedai tigidalide me, te moni digibulu tɔ pedai dabede me te po pusa mao,” te po wali. *⁹ Tama Jisasgo te po olama, Godigo aga te dagaluba odasa sai, te augwaligo tonalubadi. Tama aga hodaluama, pɔgo aga halua sagasali, te augwaligo aga ma subeo.

¹⁰ Te Jisas holobaso, augwaligo bomo yaigo tonalubadi, tama polo te nala nisi ugwa gudai bidi si augwali dali hodobo dolaluagasaki.¹¹ Tama augwali sigo te po hanalu wai, “Dage Galili tɔ bidi dabe, dage te ugwaba dagaluba magi baso tonalu dolalubawe? U bidi Jisas, te Godigo dagaluba odasa holali bidi, te bidi ma asaibao, te aga dagaluba pabo yaligia ma asiyu me tiaibao, te dagego tonalubadi megɛ pabo yaligia tiwai yaibao, ma asobo sogode,” te po wali. Tama te po olama, tega si ma pali.

Te bidi Matias agai Judasgo sɛ sai

¹² Te Jisasgo tagala palai bidi dabe augwali te Oliv Ni Sili bulu dudu geasa pelama, Jerusalem be naniba ma pali, te bulu digibulu meni, pɔde bidai, te kilomita deli naga.¹³ Tama augwali Jerusalem tomoba pelama, beba sabolama, augwa osogo bidigi pabo be habuba ugwaba holali. Tama te bidi dabego nogi e dao, te Pita, Jon, Jems, Andru, te Filip me, Tomas me, te Bartolomyu me, Matyu me, te gasa me Jems, aga aya nogi Alfius, te Saimon, te independes sainu ebo hani bidi me, te gasa Judas me, aga aya nogi Jems.¹⁴ Tama augwali hauwa sogo deliba sisinagasali, Godibolo po omainu yali. Tama te Jisas wali pai we dabe me, Jisas aga ida me, Jisas aga ama dede me, te bidi dabe dali hodobo deliba sisinagasali, Godibolo po omainu yali.

¹⁵ Te nosali si sela sogo silibaso, tama te sogo te Jisasde homu daɣ wai we bidi dabe deliba sisinagasali. Bidi sese me sela me sela 120 tama bidi sisinagasali. Tama Pita doligulama, te we bidibolo po me wai.¹⁶ Pitago te po wai, “Ama dede, Godigo bukude polobadu asɛani po mu diɔ holai dao. Polobadu Godigo Mobogo te Devitgo pedauwalidu po omainu ilai tiwai, te bidi Judasde. E Judasgo te Jisas tuabo sunumi te bidi dabebolo ola mawai bidi da.¹⁷ Jisasgo aga polobadu sa muani, aga da dali sɛ emainu yali. Tama tibaso, Judas da dali bilai dao,” te po wai.¹⁸ (Polobadu Judas agai Jisasde dwai sɛ elama, masigi dabe sai dao. Tama te masigigo tɔ abelama, tede tulaluyu, aga tabi peda peyu, aga haliga dabe buluba diɔ soyu, tama isai dao.¹⁹ Tama te Jerusalemde bidibo we bidi tigidali augwaligo te sɛ po odali. Odolama, tama te tɔ augwaligo pogo nogi poai, te nogi Akeldama. Te nogi page e dao, “Kaneme tɔ dao.”) *

* 1:8: Mat 28:19; Mak 16:15; Luk 24:47-48 * 1:19: Mat 27:3-8

²⁰ Te Pitago po ma wai, “Te lotu t̄ɛɛbi buku aɣɛani bidigo te bukude te po wai,

‘Aga be olo elalumainao, tede bidi me bidamuo.’*

E po me te bukude aɣɛani, ‘Me bidigo aga s̄ɛ sao,’ te po wali,” Pitago te po wali, Judasde.

²¹⁻²² Te Pitago po ma wai, “Te bukude aɣɛani po elalubaso, bidi me deli daba wadolama, da dali hodobo bidimainao. Te bidigo te we bidi dabebolo te po waibao, ‘Te Genuai Bidi Jisas isilama, ma hodaluai, ma bidibao,’ te po waibao. Tama polobadu Jongo we bidi baptais mabo sogode da dali hodobo bilai bidi me ɗɛɛ ilinao. Te tama aselama, Jisas dagaluba peyu ɗɛɛ yali. Te Jisas dali da hodobo biliyu bilali bidi, te bidi dago ɗɛɛ ilaibao, te Judas hasegelainu, te Judasgo polobadu yali s̄ɛ tiwai yaibao,” te po wai.

²³ Te po obaso, te Jisasde homu ɗɛɛ wabo we bidi augwaligo bidi sigo nogi muai. Me bidi nogi Josep, agai nogi me si elaluai, me nogi Barsabas, me nogi Jastus. Tama gasa me bidigo nogi Matias. ²⁴ Tama augwaligo Jisasbolo te gedu haluasa po wai, “Genuai Bidi, nago tigidali bidi dabego homu kolesaga konebo dao. Tama tibaso, Genuai Bidi, te bidi si me deli nago dabolo ɗɛɛ ilama, ²⁵ da ola mao, te Judasgo yali s̄ɛ somainu, nago tagala pali bidigo s̄ɛ. Te s̄ɛ Judasgo tagalama, aga digi dwai s̄ɛ yali. Tialigo da, aga genuai s̄ɛɣɛ mu salio,” te po wai. ²⁶ Tama olama, augwaligo Matias dali Jastus dali sigo nogi yai nai dabe kapde munama, tama begelali, te Matiasgo nogi yai nai hasia asali. Tama tibaso, Matias nogo si olama, s̄ɛɣɛ deli bidi dabeba wadolai.

2

Godigo Mobo Bidi asai

¹ Te nosali te Pentikos sogo asobo si, te Jisas homu ɗɛɛ wabo we bidi tigidali te deli beba sisinagasali. ² Tama polo augwaligo te u wabo dagaludu odali, te moni bomu yai wali asobo u wabo tiwai. Tama te bede bidali we bidi tigidali augwaligo te u wabo odali. ³ Tama augwaligo te nai dabe suai, te dwasianu sia bogoli dabe tiwai, bidigo hamena gagawai dabe augwaligo suai. Tama te nai dabe pebeda pelama, bidi deli deliba pelama, ɗɛɛ yani. ⁴ Tama Godigo Dwagi Yai Mobogo augwali sali, te tigidali agada weyu, tama augwali tigidaligo gasagi yai gasagi yai konesiɗawai po dabe wabo gagalali, te me bidigo me po weyu, tama me bidigo gasa po me weyu yali. Tama Godigo Mobogo augwali te po dabe omainu te s̄ɛ ilali, augwaligo pedauwalidu.

⁵ Tede, te Jerusalem be nanide, te tigidali t̄ɔ pedaidu asai Israel hani bidi dabe bidai, te augwali Godibolo lotu po wabo bidi dabe. ⁶ Tama augwaligo te u wabo odama, we bidi hauwa kisu deliba sisinagasali, te beba. Tama te Jisasgo tagala palai bidi dabe augwa tigidaligo te bulu po augwaligo konesiɗawai goli ola bidiyu yali. Tama, tibaso, te tamadi asai bidi deli deli dabego po odama, augwali noma sali. ⁷ Tama noma mu selama, augwali moni homu elama, te po wai, “Te po wabo bidi dabe tigidali augwali Galili t̄ɔ pedai bidi dabe da. ⁸ Tialima, dago odali, da deli deli bidi hani dabego po dabe augwaligo wabo dago odali. Dago po augwaligo mena tama koneaniwe?” te po wali. ⁹ Tama te po ma wai, “Da tigidali buludu eba asali, e Judia t̄ɔ pedai me, te Paria t̄ɔ

* 1:20: Tib 69:25; 109:8

pedai me, Midia t̄o pedai me, Elam t̄o pedai me, te Mesopotemia me, Kapadosia me, Pontus me, Esia me, ¹⁰ Frigia me, Pamfilia me, Isip me, tama da Rom bidi dabe eba aselama, bidibo me. Da me badu te Sairini be nanidu asali, te Libia t̄o tonalubo bidigo be nani. ¹¹ Da me badu Juda dabe mu da, me badu da homu begelama, Juda dabego ebo s̄e wali pabo dao. Tama da Krit me, Arebia me. Tialima, te bidi dabego Godigo bomai s̄e po dabe dago po dabego wabo odali,” augwaligo te po wai, te tamadi asai bidi dabego. ¹² Tama augwali noma selama, augwali homu kolesaga umana pali. Tama augwa hasi ma po miyu, te po wai, “Te nai mena tama tialiwe?” ¹³ Tiali goli, bidi dabe me badu augwaligo te posobo po weyu, te po wai, “E bidi dabego bomai w̄e tulama, wabo pabo s̄e gagawai ebao,” te po wali.

Pitago te we bidi dabebolo pusali po

¹⁴ Te bidi Pita dali, te Jisasgo tagala palai bidi nogo si olama, saḡa deli dali, augwali dodulaluali. Tama augwali dodulalu, Pitago te sisinagasai we bidigo wali po wei ponai, te po bomona wai, “Dage Juda hani, dagego odiḡo, te Jerusalemde bidibo bidi dabego me, odiḡo, te dagego te ede subo s̄e page koneagameo. ¹⁵ Dagego homu da bidi dabego bomai w̄e tulama, wabo pabo s̄e gagalali. Woo, te meni. Te kigamu giliga tamadi tama holobao. We bidi augwaligo kigamude bomai w̄e tulama, wabo pabo s̄e ebo menio. ¹⁶ Tiali goli, te subo s̄e page e dao. Te Godigo agabolo po olama, agai Godigo po pusa mawai bidi nogi Joel, agai e s̄ede polobadu te po wai,

¹⁷ “Te Godigo te po wai, “Te e si sia sainu ebadi yaide, eno ena Mobo Bidi tigidali we bidibolo olo mu mawaibao. Tama menama, dagego ogwa dabe, wegi dabe augwaligo eno po pusa mawaibao. Tama eno duga gesi bidi dabebolo me me gasagi yai na dabe ola mawaibao, te monu dabe augwalibolo me.

¹⁸ Mu tama, te side eno s̄e ebo bidi dabe me, eno s̄e ebo we dabe me, te siba eno ena Dwagi Yai Mobo Bidi olo mu mawaibao. Tama menama, augwaligo eno po pusa mawaibao. ¹⁹ Tama eno dagalude me, t̄ode me, te we bidi noma sabo gasagi yai bomai s̄e dabe yaibao. ²⁰ Te kaneme me, sia me, sisi yai hano me yaibao, te giliga eno huli si ilaibao, tama te polua me kaneme tiwai mama yai ilaibao. Tama nosali Genuai Bidi Jisasgo si asobo si, te side Genuai Bidigo genuai s̄e dabe yaibao, tama tibaso te sigo moni nogi elaluaibao. ²¹ Tama te side Genuai Bidi nogi elama i wabo bidi dabe da, teda Godigo augwali tau selama, aga we bidi dabe yaibao,”

Godigo te po wai,*

Joelgo tama po wai,” Pitago te po wali.

²² Te Pitago po ma wai, “Dage Israel dabe, dage e po odiḡo. Eno Jisas te Nasaret bidide po waibao, te agai bomai moni s̄e dabe Godigo agabolo mobaso, agai dagebolo ola mayu tama Godigo aga tagala palai dao. Dago te kone dao, te bomai s̄e dabe Jisasgo dage tomode yali duga kone dao, te bidi Jisas agai yali. ²³ Tama Godigo polobadu mu koneama

* 2:21: Jol 2:28-32

tiaibao homu elama, agaduba homugo po polo daꝝ waluyu homude tiwai, te Jisas augwaligo dagego nogode muaibao. Tama dagego dwai bidi dabego Jisas elemainu ola mobaso, tama augwaligo aga ela muani. ²⁴ Tiali goli, Godigo te bidi ma hodolobaso, tama aga ma hodaloai dao. Bidi isibo seꝝo Jisas kalabus usu isaꝝaso, aga dene hauwa dali isama, Godigo agade te dene silali. ²⁵ Tama polobadu Devitgo te Jisas me hodalobo seꝝe te po weyu, e tobo wai,

‘Eno Genuai Bidi eno gesabide sesemane bidibo suali.

Tama aga eno dolo nogo badu bidibo. Tama tibaso, dwai seꝝ hauwa enabolo pedalai ebaso da, augwali

ena aiyaba elalugobeo. ²⁶ Tama tibaso, eno homu wiegi yai elama, tama eno tede po pusubo sogo eno

bugai homu mu ebo da. Ena bidi tama dao, ena

isaibao. Tiali goli, ena te po wabo da, eno God

agai enabolo dwagi yai seꝝ ebo ena tonluaibao. ²⁷ Magi baso meni.

God, nago eno noma te isi bidi

dabego pesagede olo tagalogobeo. Ena da, te nago

dwagi yai seꝝ ebo bidi da. Tama eno tigi nago damua

pomainu tagalogobeo. ²⁸ Nago bugagia bidiyu

bidabo tu enabolo ola mawai dao. Nage ena dali

hodobo bidibaso, ena tego dwagi yai homu mu

ilali,’*

Devit agai te po wali,” Pitago Jisasde te po wali.

²⁹ Te Pitago te we bidi dabebolo po ma wai, “Ena hani bidi ama dabe, dago waꝝ mu Devit, te bidide po eno dagebolo hania haninama

mu pusa momainu, e po obao. Devit polobadu isali, tama augwaligo aga pubulali. Agai tigi muani pesage te da bidibo digi paꝝe e elalubao,

te ede me munalubuo. Tama tibaso, dago konebo dao, te Devitgo agai wali po agade digi wabe, te Jisasde wali. ³⁰ Tama Devit bidibadi yaide,

te agai polo koneai, te magi seꝝ dabe diꝝ holaibao. Tama Godigo agabolo mu tama dao olama, te po mu daꝝ walai, te Devitgo koneai. Godigo

agabolo te po wai,

‘Te eno naga hani bidi dabego bidi me nosali mu

genuai bidi mu ilaibao, te nage tiwai,’

te po wai, Godigo. ³¹ Tama Devitgo suali, te Godigo nosali yabo seꝝ.

Tama tibaso, Devitgo te we bidi tau somainu sa muani bidi Krai ma hodaloabo, te seꝝe te po wai,

‘Te Godigo aga te isi bidi dabego pesagede olo

tagalogobeo. Tama agai tigi damua pogobeo.’

³² Tama te bidi Jisas, Godigo aga ma hodolali. Te seꝝ da Godigo po wali pabo bidi dabego gedugo mu suali. ³³ Tama Godigo Jisas ma hodolama, aga dolo nogo badude muani, tama te nogi yai bidi bidibo

madi. Tama Godigo agabolo aga Dwagi Yai Mobo mawai, te aga aya Godigo polobadu mawaibao olama polo po daꝝ walai. Tama megi Jisas

agai Godigo Dwagi Yai Mobo dabolo olo mu menama, e dagego suali seꝝ me, odali po me pedalali. ³⁴ Tama Devit aga digi dagaluba pai menio,

te Jisas yaligia. Me ma Devitgo e toba wai,

‘Eno Godigo eno Genuai Bidibolo te po wai, “Nage

eno e dolo nogo badu dugayao. ³⁵ Tama pelama,

* 2:28: Tib 16:8-11

eno naga boi bidi dabe aiyaba elaluama, nago saḡa dologoba muaibao, te sogo ḡai egi paibao,” Godigo te Genuai Bidibolo tama po wai,’

Devitgo te po wali.” *

³⁶ Te Pitago po ma wai, “Eno dagebolo te po obao, dage Israel we bidi tigidali, dagego hania koneao, te duga te nide enani bidi Jisas, te bidi Godigo te Genuai Bidi ilali, te Godigo we bidi tau somainu sa muani bidi Krais,” Pitago te po wai.

³⁷ Te we bidi augwaligo te po odobo si, augwali moni homu mu elama, Pitabolo me, tama me badu Jisasgo tagala palai bidi dabebolo me te po wai, “Hani bidi ama dede, da magi egowe?”

³⁸ Te Pita agai augwalibolo te po wai, “Dage tigidali deli deli dabego tigidali dwai se dabe tudiba togolama, tama homu begelama, Jisasgo nogide baptais sao, te Godigo dagego dwai se sela sanama, boi bidi egobe weyu yao. Tama tilama, Godigo aga Dwagi Yai Mobo dagebolo mawaibao. ³⁹ Tama Godigo polobadu mawaibao olama polo ḡai walai po dagebolo me, te duga ogomani dabe nosali ame nabo tebolo me, tama te digibulu bidibo we bidibolo me, te dago Genuai Bidi God aga paḡa i wabo we bidi tigidalibolo me, agai te tigidali we bidibolo aga Dwagi Yai Mobo mawaibao,” Pitago te po wali.

⁴⁰ Te Pitago augwalibolo dwasianu po wabe, te po hauwa wai, te po bomona weyu, te po wai, “Duga ḡigi duga ma tau siḡo. Tibaso, dage dene sogobeo, te Jisas ela muai dwai bidi dabe nosali dene sainu ebo yaligia,” te po wai. ⁴¹ Tama we bidi hauwa augwaligo agai wali po homude ḡai wai. Tama we bidi hauwa mu 3,000 augwali te sogo baptais selama, tama augwali te Jisasde polobadu homu ḡai wai we bidiba wadolagasai. ⁴² Tama augwali wadolali we bidi augwaligo Jisasgo tagala palai se bidi dabego augwalibolo po hauwa mu ola momaina homu yali. Tama augwali deli hani tiwai bidali. Tama augwali deli madi hodobo nai tubo da, augwali Jisasde homu ḡai wai dao weyu yai. Augwali Godibolo hodobo po wabo da.

Jisasde homu ḡai wai we bidi augwali bugagia bidai

⁴³ Te bidi Jisasgo tagala palai bidi dabe augwaligo te we bidi noma sabo gasagi yai bomai se dabe hauwa sogo mu eduali. Tama tibaso, we bidi tigidali noma mu sai. ⁴⁴ Tama te Jisasde homu ḡai wai we bidi tigidali augwali deli hani tiwai pedelama bidali. Godigo po wali pabo bidi dabego homugo te da deli deligo munalubo nai dabe denaduba nai dabe da homu ebe, te Godigo ḡai ilai me badu bidi dabe tau sabo nai dabe da, te homu yali. ⁴⁵ E tiwai yai. Te augwaligo me sogo be dabe me, te tḡde me, te munalubo me badu nai dabe me bidi dabeba menama, tama mone ge selama, me me nai habuge yai bidi dabe tau siyu yali. Tama tilama, augwali tigidali usu yali. ⁴⁶ Tama augwali te Moni Lotu Be tempel tede sesemane sogo sisinagasu sisinagasobo da, te deli hani tiwai. Tama augwaligo sesemane sogo wiegi yai homu dali nai tuyu bidali, te augwa be dabede. Tama augwali wiegi yai homu dali nai tubo da. ⁴⁷ Augwaligo te po wabo da, “Te God da, aga dwagi yai mu da.” Tama te olo we bidi tigidali augwaligo te Jisasde homu ḡai wai we bidi dabebolo wiegi yai homu yai. Tama Godigo sesemane deli

* 2:35: Tib 110:1

deli sogo te olo we bidi dabe selama, agai po wali pabo bidi dabeba wadolobo dao.

3

Saḡa dwai bidi dwagi yai ma ilali

¹ Te me sogo Pita dali Jon dali te bidi si te Juda dabego Moni Lotu Be tempel teba pali, pioba poloba. Tama te Juda dabego pioba poloba Godibolo gedu haluasa po wabo sogo da. ² Tama te Moni Lotu Be tempelde te moni sunumi deli elalubo, te sunumi nogi Dwagi Yai Mu. Augwaligo te saḡa dwai bidi me deli te sunumiba sesemane sogo tolasa asama, teba mugasobo da, mone ge gonomainu yali. Te bidi aga idago tabide saḡa tama dwai ame nai. Tama te bidigo tigidali sogo “Dwasianu masigi ena mao,” wabo, te Lotu Be tempelba asobo we bidibolo. ³ Aga Pita dali Jon dali si tomoba asobo sulama, “Dage sigo dwasianu masigi ena mao,” wabo po hanalu wali. ⁴ Augwali sigo te bidi dolo tonalu, tama Pitago te po wai, “Da siba nago tonaluao,” wali. ⁵ Tama te po obaso, te bidigo augwali si tonaluali, agai homugo ‘Augwali sigo masigi enabolo mawaibao.’ ⁶ Pitago agabolo te po wai, “Ena masigi menio. Tialima, eno elalubo nai deli nagebolo mawaibao. Jisas Krai, te Nasaret bidi, agai te bomo elalubaso, eno nagebolo obao, nage bilao.” ⁷ Tama olama, saḡa dwai bidigo dolo nogogo Pita nogo tolasa hodaluali. Tama megī tama saḡa si dali si ma dolo yali, te aga saḡa ḡaḡ si me ma dolo yali, tama tigidali saḡa dili ma bomō yai. ⁸ Tama agai saḡago sasa mano biliyu, posoga palu, posoga palu elama, aga saḡago dolo dolaluali, tama agai bilalio. Aga augwali si dali Moni Lotu Be tempel tomoba pobadi yaide, agai posoga palu elama biliyu, agai Godigo nogi ugwaba salio. ⁹ Tama tigidali we bidi te Moni Lotu Be tempel tomode augwaligo te bidi bilibo suali, agai tama biliyu Godigo nogi ugwaba sali. ¹⁰ Augwaligo te bidi sulama, koneai, te po wai, “Te bidigo e Moni Lotu Be tempel sunumide dugulalu tigidali bidi hanalu wai, ‘Masigi enanu mao,’ wabo da, te sunumi nogi Dwagi Yai Mu,” te po wai. Te mone enanu mao gonudali bidi aga saḡa usu elama bilibaso sulama, augwaligo noma mu sai.

Pitago te Moni Lotu Be tempel tomode po pusai

¹¹ Te bidi agai Pita dali Jon dali tagalabo homu meni, tama te bidi si nogogo toalio. Tama bidi sela Moni Lotu Be tempel tomode dolalubo, te be mabode, te mabo nogi Solomongo Be Mabo. Tigidali we bidi augwali noma selama, udulama, te bidi sela pageba sabolali. ¹² Tama Pitago te we bidi sulama, augwalibolo te po wai, “Israel dabe, magi baso dage noma sobawe? Magi baso dagego da gedugo bugagia osabawe? Dadi sigo bomogo e bidi bilimai hagede dodolobeo, te menio. Dadi si dwagi yai bidi menio, e bidi dodolobeo. Godigo e seḡ yali. ¹³ Dena waḡ mu Abraham dede, Aisak dede, Jekop dede polobadu augwaligo koneama, Godibolo lotu po wabo page wai. Tama te Godigo agai ogwa Jisasgo nogi da ola mawai dao, te aga bomō me. Aga da, te da tau sabo bidi dao. Tiali goli, dagego polobadu Jisas te gavman genuai bidi teba odasa pai. Dagego aga po tu elama, te kiap bidi nogi Pailat agai Jisas olo tagalai homu yai. ¹⁴ Tiali goli, dagego te bidi Jisas tudiba muani, dwagi yai kolesaga yai bidi, mu doloba pai bidi dao. Dagego te kiap Pailat hanaluyu, ‘Te bidi Barabas olo tagalama, da mao,’ te po wai. ¹⁵ Te bidi

Barabas da, te bidi ela mubo bidi da. Dagego Jisas agai da bida bida pomai hagede tau sabo bidi, te dagego ela muai dao. Tiali goli, Godigo aga gu pagede ma hodolali. Dadi sigo suali, aga ma bidibo. Tama dadi sigo koneama, te po dagebolo obe dao. ¹⁶ Jisasgo bomogo e bidi ma dwagi yai ilali. Dage tigidali gedugo sualio. Te bomo dagego suali te bidi dwagi yai ma ilali. Tiali goli, Jisasgo bomo aselama, dadi sigo te bidi Jisas konealubo homu ebaso te bidi dwagi yai ma ilali, te dagego gedugo sualio,” Pitago te po wali.

¹⁷ Te Pitago po me wai, “Eno ama dede, dage dali dago genuai bidi dabe dali, dagego Jisasgo page bugagia konesiawai baso, te agabolo te dwai se yali, te eno konebao. ¹⁸ Godigo polobadu mu agai po pusa mabo bidi dabe tigidalibolo te po wai, ‘Eno we bidi tau somainu sa muani bidi Krai, aga tigde dene hauwa yaibao, te augwaligo aga ela muaibao,’ te po wai. Tama dagego agabolo dene menama, ela munama, dagego te dwai kolesaga e baso, te polobadu wali po tiwai yaligia megii nai ebigia muani. ¹⁹ Tama tibaso, dagego kolesaga begelama, Godigo kolesagadu wali pia, tama Godigo dagego dwai sege sela samainu tama yao. ²⁰ Tama te elama, Genuai Bidigo dage dwagi yai toma tuabo sogo mawaibao, te agai dagego kolesaga daw walaibao. Tama nosali Jisas tagala palaibao, aga Godigo sa muani bidi Krai, tama da tau somainu yaibao. ²¹ Megi agai dagalude tonalu bidibo, Godigo tigidali nai gesi ma ilibo sogo, te sogo asobo tonalubo. Te po polobadu Godigo agai po pusa mabo bidigo dabebolo wai, mu dolo yai bidi dabe. Tama augwaligo te po pusa mani. ²² Tama Mosesgo polobadu te Juda dabebolo po wai,

‘Te Genuai Bidi, dago God, agai ena dagebolo tagala palai dao. Tama nosali agai te tiwai te po pusa mabo bidi me dagebolo tagala palaibao, dagego hani bidi deli. Agai wabo po tigidali dagego bugagia odiao. ²³ Tama te po pusa mabo bidigo po odiso we bidi, teda dagego Godigo po odobo we bidi tomo agebeledu buluba sela sanama, elaibao,’* Mosesgo te po wali,” Pitago te tama po wai.

²⁴ Pita agai po me wali, te po wai, “Te Godigo po pusa mabo bidi nogi Samuel dali, te nosali asai bidi dabe dali me, te Godigo po pusa mabo bidi dabe tigidali, augwaligo Jisasgo yabo se po polobadu pusa mawai. Tama megii te se dia holali. ²⁵ Godigo agai mu po ola tolai dao, te agai po pusa mabo bidi dabego ola mawai, te da tau somainu. Godigo dago wai dabebolo agai mu po ola mawai dao. Tama Godigo Abrahambolo polobadu wali po megii da pagede me bidibo. Godigo Abrahambolo polobadu te po wai,

‘Eno nago nosali ame nai wai dabebolo dwagi yai se hasia elama, nosali augwaligo tigidali tode bidibo we bidi dabebolo dwagi yai se yaibao,’*

Godigo te po wai. ²⁶ Tama te se emai hagede, Godigo aga se ebo bidi sa munama, dabolo hasia tagala palali. Agai homugo dage tigidaligo dwai kolesaga tagalama, dage bugagia bidaibao,” Pitago te po wai.

* 3:23: Bom 18:15, 18 * 3:25: Gag 22:18

4

Pita dali Jon si te kalabus elama, te kaunsil gesabide dolaluali po

¹ Te Pita dali Jon si te we bidibolo po ola mobadi, te pris bidi dabe dali, te Moni Lotu Be tempel genuai enesigi bidi kepten dali, te Juda dabe bidi sibi Sadyusi bage dali, augwali te bidi si pageba sabolali. ² Jisasgo tagala palai bidi sigo te we bidibolo te po wai, “Te Jisas isilama, ma hodaloai. Tibaso, dago koneagameo, te tigidali isibo we bidi ma hodaluabao,” te po wai. Tama te po baso, te genuai bidi dabe seḅe yali. ³ Augwaligo te bidi side seḅe elama, nogo bono dunama, kalabus beba muai, piode, te do kigamu po tḅ dodolainu. ⁴ Tiali goli, augwali sigo po ola mabo po te odali we bidi te augwali hauwa mugo te po mu konealuali. Tama te bidi dabe nedelama, te namba hauwa mu 5,000 yali.

⁵ Te sogo kigamu te Juda dabe genuai bidi dabe dali, te nogi elalubo monu dabe dali, te Juda dabego bomu yai po ola mabo bidi dabe dali, augwali Jerusalem buluba sisinagasali. ⁶ Tama bidi dabe me sisinagasali, te pris bidi tuni bidi, te bidi nogi Anas, te bidi dali, aga hani bidi dabe Kaiafas dali, Jon dali, Aleksander dali, augwali tigidali sisinagasali. ⁷ Tama te sisinagaselama, i olama, te Jisasgo tagala palai bidi si tomoba dolagasali. Augwaligo augwali sibolo te po hanalu wali, “Magi elama, dage sigo te saḡa dwai bidi ma dwagi yai ilaliwe? Mena bomogo aga dwagi yai ilaliwe? Mena nogigo te aga ma dwagi yai ilaliwe?” te po wai.

⁸ Godigo Dwagi Yai Mobogo te Pita kolesaga paḡana saḡyani. Te Pitago te po wei ponoyu te po wai, “Genuai bidi dabe, monu dabe, odao. ⁹ Dadi sigo te saḡa dwai bidi ma dwagi yai ilali baso, dagego da si po tḅ ebao. ¹⁰ Tibaso, dage tigidaligo koneaḡo, te Israel we bidi dabe tigidali me, dagego koneao, ede te saḡa dwai bidi dolalubo, te Nasaret bidi Jisas Kraisgo nogi bomogo e bidi ma dwagi yai ilama, aga saḡaḡo dolalubo. Te bidi Jisas dagego ni pedaide elai bidi da. Tiali goli, Godigo aga ḡu pagede ma hodolai. ¹¹ Te tiwai Godigo po buku tomode e po aseai elalubao,

‘Dage be se ebo bidi dabego e masigi sela saḡyani.

Tiali goli, megī Godigo te masigibolo genuai nogi mawai.*

Te po page Jisasde po wali. ¹² Jisas deligo te da tḅde bidi tau sabo te usu yaibao. Tigidali bulu Godigo da ma dobola sabo sa muani bidi me menio,” Pitago te po wai.

¹³ Te Pita dali Jon sigo te po tama olama, wi meni baso, te Judago po tḅ ebo kaunsil bidi dabe noma sai. Augwaligo odai, te bidi si skulba pabe, olo bidi si naga dao, tama tibaso, augwali noma sai. Augwaligo te sogo koneai, te bidi si Jisas dali bidai dao. ¹⁴ Tiali goli, te polobadu saḡa dwai bidi agai te Pita dali Jon si paḡde wiegi yai dolalubo suali. ¹⁵ Sulama, te po magi ilama, aiyaba elalugobeo. Tama tibaso, augwaligo Pita de Jon sibolo “Gasa ahubaba dage si osogo piḡo,” wali. Genuai bidi dabe augwa hasi tega si po dodolali. ¹⁶ Augwa hasi te po hanalu wai, “Dago te bidi side magi se yaibawe? Jerusalem tigidali we bidigo koneai, te dwagi yai bomai se te bidi sigo yali, tama dago mena tama dualogo menio. ¹⁷ Tiali goli, te po tigidali we bidi dabebolo pususu bilidali

* 4:11: Tib 118:22

weyu, dago te bidi sibolo te po bomai mu wainao, 'Dage sigo Jisasgo nogi munu ma pususu pigimio, we bidibolo,' te tiwai po augwalibolo wainao," augwaligo te po wai.

¹⁸ Te po augwa hasi minama, augwaligo tega si i olama, dolagasali. Augwaligo po bomu elama, augwali sibolo wali, "Dago dage sibolo habu selebao. Dage sigo Jisas nogi ma gasa we bidibolo ola magio, agai po wagio," te po wai. ¹⁹ Tiali goli, Pita dali Jon si dolalubadi, te Pitago te po wei ponoyu te po wai, "Dadi sigo Godigo po tagalama, dagego po wali pobaso, Godigo gedude te dolo yaibawe? Duga digi gedugo dagalião. ²⁰ Dadi sigo gedugo suali se me, odali po me, te dago tagalogobeo," te po wai. ²¹⁻²² Tama te kaunsil dabego me badu bomai se yabo po tega sibolo ma wai. Tigidali we bidigo Godigo nogi ugwaba siyu bidali, agai bomogo te sağa dwai bidi dwagi yai ma ilai baso. Te bidi agai kibu be bidi si nogo sağa sese te 40 yia silai, tama aga da gesi bidi menio. Tama augwali sigo te sağa dwai bidi dwagi yai ma ilama, tama te we bidi tigidali Godigo nogi ugwaba sobaso, te kaunsilgo 'Te bidi si dago mena tama elego menio,' te homu yai. Tama te po olama, augwaligo te bidi si olo tagala palai.

Godigo po odama wali pabo bidi hanigo Godibolo po pusubo bomu sai hagede hanalu wai po

²³ Te kaunsil dabe augwaligo te Pita dali Jon si olo tagala palama, tega si augwa si haniba polo pai. Tama sabolama, te po pusa mani, te pris hani genuai bidi dabe dede, monu dabe dedego tamadi wali po. ²⁴ Tama te Godigo po odama wali pabo bidi hani augwaligo te po odama, augwali deli homu ebadi, Godibolo te po wai, "Genuai Bidi, dago se Tolalubo Bidi, te dagalu dede, to dede, te tamu ai dede, te augwali tomode bidibo nai tigidali me, nagaduba nigali. ²⁵ Dago wai Devit, nago se bidi, tebolo nago Dwagi Yai Mobogo po me deli e tama po wai. Te po obaso, Devitgo te po wai.

'Gasa bidi hani magi baso moni sebe yaliwe? Te bagego te se usu isawai, augwaligo magi baso hwigi pabo homu yaliwe? ²⁶ Te to genuai bidi dabe dali, te bidi tonalubo bidi dabe augwali deliba sisinagaselama, sisi yai, te God me, te Godigo sa muani bidi me, te side hwjabo homu yai,' *

Devitgo te po wai. ²⁷ Tama te Devitgo polobadu wali po yaligia, augwaligo te se tamadi yali. Te genuai bidi si, Herot dali, Pontias Pailat dali, e buluba sisinagasali, te gasa bidi hani me, te Israel we bidi me. Augwaligo Jisas dali hwjabo homu yali, te nago dwagi yai tedali se bidi, te bidi nago polobadu sa muai bidi. ²⁸ Polobadu nago bomogo me, nago homugo me, te po wai, 'Augwaligo nosali te tigidali se yaibao,' wai. Tama tibaso, tamadi augwali sisinagaselama, te tigidali se yali. ²⁹ Genuai Bidi, augwaligo da elaiobao po wai, te po nago odao. Da da, nago se ebo bidi dabe da. Nago da bomu ilao, tama dago nago po pusubo wi egobeo. ³⁰ We bidigo nago bomu sumainao. Gasi ebo we bidi dwagi yai ma ilao. Da tagala palama, nago dolo se ebo bidi agai nogide we bidigo polobadu susiawai bomai se emainao," augwaligo te po wai, Godibolo.

* 4:26: Tib 2:1-2

³¹ Te augwaligo Godibolo po olama, silibo si, te sisinagasali bede t̄o mali yai. Godigo Dwagi Yai Mobo augwali kolesagaba asali, tama te sogo gagalama, Godigo po augwaligo pususu pai, wi ebe.

Godigo po wali pabo bidi augwali homu deli yali

³² Te bidi Jisas konealubo we bidi augwali homu deli, kolesaga deli elama, bugagia bidali. Bidi mego “Te nai ena naga dao” po me wabe. Augwali tigidaligo augwa doado bage dobolama, tigidali we bidi usu yai. ³³ Jisasgo tagala palai bidi dabego te po tigidali we bidibolo pusai, ‘Genuai Bidi Jisas gū pagede ma hodaluali,’ te po bomai mu. Godigo te Jisas konealubo we bidi tigidalibolo moni dwagi yai se yali. ³⁴ Augwali tomode me me nai te bage habuge menio. Be page bidigo, t̄o page bidigo me augwaligo te po wai, “Gasa bidigo e nai sabo homu ebaso da, abelagasao.” ³⁵ Abelagaselama, page bidi dabego te masigi selama, te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo mani. Augwaligo selama, te nai meni yai we bidi tigidalibolo dobayali.

³⁶ Te augwaligo te tobage se ebadi, te bidi me deli bidali, agai nogi Josep. Augwaligo nogi me poai, te nogi Barnabas. Te nogi page, ‘Abagi pogo bidi tau sabo da.’ Agai hani nogi Livai, agai page bulu te Saiprus t̄ode, te tamu āi tomode elalubo t̄o dao. ³⁷ Tama te bidi Barnabasgo agai t̄o me bidigo togwa menama, abelali. Abelama, Barnabasgo te mone ge dabe te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo magasali, augwaligo dobamai hagede.

5

Ananias dali Safaira side po

¹ Tiali, bidi me deli augwali dali bidali. Agai nogi Ananias, agai wego nogi Safaira. Augwali sigo gasa kolesaga yali. Augwali sigo t̄o gasa bidi togwa menama, abelali. ² Tiali goli, te t̄ode sali mone bogea siyu, me badu augwali sigo dualali. Agai wego me te kolesaga koneai. Agai me badu masigi te Jisasgo tagala palai bidi augwalibolo magi pelama, te po wai, “Te t̄ode sali masigi tamanu dao.” ³ Pitago agabolo te po wai, “Ananias, magi baso Satango dwai kolesaga elama, nago te t̄o abelali masigi bogea siyu tama me badu dualama, te Godigo Dwagi Yai Mobobolo tibo po waliwe?” ⁴ Te t̄o polobadu te nago t̄o mu da. Te t̄ode magi se yabo me naga homu naga da. Te t̄o me bidigo abelama, mone sabo me, te tiabo me naga homu naga da. Te tiali, nago mena homu elama, te mone me badu bogea sabo se elama, tibo po waliwe? Nago bidi dabebolo naga tibo po wabe. Meni. Nago Godibolo tibo po wali,” Pitago te po wai. ⁵⁻⁶ Ananias te po odama, polo tama t̄oba degasa dulama, te aga polo tama isalio. Tama gesi ogwa bidi dabe aselama, augwaligo te bidi te nami ugwade belama, tolasa pelama, pubaligi pai. Tigidali we bidigo te yali sēde po odama, wi mu yali.

⁷ Te nosali nai po sela wai madigi, Ananias aga we te be tomoba asali, tiali agai aga bidi isali po agai odobe. ⁸ Pitago agabolo hanalu wai, “Te t̄o abelali masigi, te tamanu dawee?” te po wai. Ananiasgo wego te po wai, “Te t̄o abelali mone tamanu dao,” te po wai. ⁹ Tiali goli, Pitago te po wai, “Magi baso dage sigo homugo te tibo po waliwe, te Godigo Dwagi Yai Mobo usu saliwe? Nago bidi pubulali bidi dabe t̄uba dolagasobo side, nage me tolasa paibao,” te po wai. ¹⁰ Tama te we polo

tama te bidi Pita saḡa pagede degasa pelama, te aga isali. Te gesi ogwa bidi dabe te be tomoba asai. Augwaligo te we isai munalubo suali. Sulama, augwaligo te we tigi tolasa pelama, aga bidi muani madigi pubaligi pali. ¹¹ Tigidali we bidi Jisasgo po wali pabo bidi te po odali, tama augwaligo moni wi mu yalio. Te olo bidi dabego me sulama, wi mu yali.

Augwaligo bidi noma sabo se yali

¹² Te tibo sogo Jisasgo tagala palai bidi dabego te we bidi tomode augwaligo bomai se mu yalio, te bidi noma sabo se me. Tigidali bidi Jisasgo po wali pabo bidi Moni Lotu Be tempel beba sisinagasai, sesemane sogo, te Solomongo Be Mabode. ¹³ Godigo po wali pisabo bidi augwaligo wi elama, te bagede nagulagasobeo. Tigidali we bidi augwaligo te po wai, “Te hani da, dwagi yai bidi dabe dao.” ¹⁴ Tama tialima, umabo we bidi augwaligo Jisasgo po wali pelama, tama augwaligo Genuai Bidigo haniba nagulagasalio. ¹⁵ Jisasgo tagala palai bidi dabego bomai se mu ebaso, tigidali we bidigo augwa ama me, abe me gasi baso, gologobe wade munama, tu sesegeba selasa asali. Augwaligo homugo Pita te tu sesegedu biliyu, agai giligade bilibo noma te gasi yai bidi tigiba bogibaide ma dwagi yai ilimainu. ¹⁶ Jerusalem pade bida bida pabo we bidigo gasi yai we bidi me, dwai mobo haubogo tuai we bidi me, Jisasgo tagala palai bidigo dwagi yai ma ilimaio olama, magasali. Tama augwali tigidali dwagi yai ma yali.

Jisasgo tagala palai bidi dabe augwali ensel mobo bidigo tau selama, kalabus bedu buluba tagala palai

¹⁷ Te side te pris hani tobolu bidi dede, agai abagi solo dede, augwaligo lotu hani nogi Sadyusi, augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo dwai homu mu yali. Tigidali we bidigo te Jisasgo tagala palai bidi dabe dali dwagi yai homu ebaso, te Sadyusi dabego moni sebe elama, elainu yalio. ¹⁸ Augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi dabe tulama, kalabus beba muani, dwai se ebo bidi dabe dali hodobo te kalabus beba muani. ¹⁹ Tiali goli, te hulide Godigo ensel bidi deligo te kalabus be tu dayagasali. Tu dayagaselama, te Jisasgo tagala palai bidi dabe buluba tagala palama, augwalibolo te po wai, ²⁰ “Te dage Moni Lotu Be tempel teba dolaligi pelama, we bidibolo te gesi kolesaga po tigidali ola mao,” te po wai. ²¹ Tama Jisasgo tagala palai bidi dabe augwaligo te po wali pelama, kigamu hulide te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tigidali we bidibolo te po ola mabo gagalali.

Te pris tobolu bidi dali, agai abagi solo dabe dali, augwaligo te Juda bidi monu dabe i olama, te kaunsilde moni po tu miainu yai. Augwali deliba sisinagaselama, augwaligo enesigi bidi dabe te kalabus beba tagala palama, “Te Jisasgo tagala palai bage eba odasa asao,” wali. ²² Tiali goli, augwali te kalabus beba sabolama, Jisasgo tagala palai bidi dabe te be tomode bidibo sube. Tama tibaso, te bidi dabe kaunsilba ma pelama, augwalibolo te po wai, ²³ “Te da te kalabus beba sabolama, dago suali, be tu palialubo suali, te kalabus bidi tonalubo bidi dabe tonalubo suali, te be tude. Tiali goli, te be tu dalama suali, te be tomode te bidi menio,” te po wai. ²⁴ Tama te Moni Lotu Be tempel genuai enesigi bidi dali, te pris genuai bidi dabe dali, augwaligo te po odama, augwaligo moni homu yali. Augwaligo te po wai, “Te magi

sę yaliwe?” ²⁵ Bidi me deli te be tomoba aselama, agai augwalibolo te po wai, “Odao. Dagego kalabusiba muai bidi dabe, augwaligo te we bidibolo po ola mobao, te Moni Lotu Be tempel, tede dolalubo,” wali. ²⁶ Tama te po obaso, te genuai enesigi bidi dali, agai enesigi bidi dabe dali, augwali pelama, Jisasgo tagala palai bidi dabe odasa asali. Augwali sesali sogo elebeo. Wi elama, augwaligo homugo “Dago te bidi dabe elebaso, te we bidigo masigi sãnama, da elaibao,” te homu yai.

²⁷ Augwaligo te bidi dabe te be tomoba dodoligi pali, te kaunsil dabe gesabide. Tede dolalubadi, te pris tobolu bidigo augwalibolo te po wai, ²⁸ “Te dago dagebolo Jisasgo po pusamuo olama, habu selai. Dagego homugo te da olo nai dao. Megi dagego tigidali we bidi Jerusalemde te Jisasgo po ola mawai. Dagego homugo dago Jisas elama, isilai,” agai te po wai.

²⁹ Te tiali goli, Pita dali, me badu Jisasgo tagala palai bidi dabe, augwaligo te po wei ponoyu, te po wai, “Te dago dagego wali po wali pogobeo. Godigo dabolo mani genuai po mu dago wali paibao. ³⁰ Dago wãı dabe augwaligo polobadu Godibolo lotu po wai dao. Tama dagego Jisas te ni pedaide neligo enama, isalio. Tiali goli, dago wãıgo God, te Godigo digi Jisas ma hodolali. ³¹ Tama Godigo selama, ogwaba pelama, Jisas te Godigo dolo nogo badu bidibo, moni nogi elalubaso. Tama tede bidibo, te we bidi tobolu elalubo bidi da, te tau sabo bidi da, te Israel we bidi augwaligo homu begelama, Godigo augwaligo yali dwai sę dabe sela sãmainu ebao. ³² Tama te Jisasgo polobadu yali sę te we bidigo konemai hagede, dago tede po sagwa mabo bidi dabe da. God agai po wali pabo we bidibolo te Dwagi Yai Mobo Bidi mabo da. Te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi me, te Jisasgo ebo sę konebo da, te sęde po sagwa mabo dao,” Pitago te po wai.

³³ Te kaunsil dabego Pitago po odama, moni sębę mu yali. Augwaligo homugo ‘Dago te Jisasgo tagala palai bidi dabe elaibao’ homu yai. ³⁴ Tiali goli, bidi me deli augwali tomode bidali, te Juda dabego kaunsil bidi doligiluali te Farisi bidi sibi bidi, te bidi nogi Gamaliel. Te bidi agai Mosesgo bomu yai po pusubo bidi, tigidali we bidi augwaligo bugagia konemai hagede, tama te we bidigo te dwagi yai bidi mu augwaligo aga dali dwagi yai homu elama, te bidi nogi ugwaba sali. Te bidi Gamaliel te kaunsil tomode dolaluyu tama te po wali, “Te Jisasgo tagala palai bidi dabe gasa habuba osogo pomainao.” ³⁵ Augwali teba pelama, agai te kaunsil dabebolo te po wai, “Dage Israel bidi, dagego te bagebolo ebo sę dua yao. ³⁶ Polobadu te bidi nogi Teudas diã holama, te po wali, ‘Ena genuai bidi mu dao.’ Tama bidi hauwa 400 aga wali pai. Tiali goli, gasa bidigo te bidi elebaso, aga wali pali bidi me badu wi pela silali, te agai sę silali. ³⁷ Tama nosali te Galili tã bidi Judas, agai nogi sabi bidi diã holali, te gavmanigo we bidi nogi sabo side. Agai te homu yai tigidali bidi selama, gavmanide moni hauwa hwıebao. Tiali goli, gavman bidigo enesigi bidigo aga elebaso, aga wali pali bidi wi pela silali. Tama te bidi si augwaligo yali sę tuloluali. ³⁸ Tama megı Jisasgo tagala palai bidi dabede, dagego te dwai sę elamuo. Olo bidimainao. Tama bidigo ebo sę dali kolesaga side sę eyu da, te polo sia saibao, tega sigo sę tuloluai tiwai. ³⁹ Tiali goli, te sę Godigo bomogo ebo sę eyu da, teda dagego te sę aiyaba elalubo usu egobeo. Dagego ‘Te bidigo sę naga

dao' wagi sogo da, teda dage God dali hwı egi da," te bidi Gamaliel agai te po wai.

⁴⁰ Te kaunsil dabe augwali Gamalielgo wali po wali pali. Augwaligo Jisasgo tagala palai bidi dabe i olama, "Asao." Augwaligo enesigi bidigo bıgo elemainu, tama augwaligo bıgo elali. Te kaunsil dabego augwalibolo te po wai, "Dagego Jisasgo nogide po munu ma pusulamuo," te po wai. Te po olama, augwaligo te bidi dabe olo tagala palali. ⁴¹ Tega sigo te kaunsil be tagalama pali. Tama te kaunsil bagego elali goli, mu ma bugai homu yali. Tama augwaligo te homu yali, 'Da Jisasgo po wali pobaso, Godigo usu da olama, da te bidigo gedude naga moni hale mu selama, Jisasgo se tau sali,' te homu yai. ⁴² Tama te Moni Lotu Be tempel tede me, te we bidigo bede me, augwaligo sesemane sogo te Dwagi Yai Po te we bidibolo pusa mayu ola mani, te Jisas da, Godigo sa muai bidi Kraisa dao po wai.

6

Augwaligo te tagala palai bidi dabe tau sabo bidi a naga olama me badu nogo si bidi sa muani

¹ Te nosali Jisas wali pabo we bidi dabe genilama pedelali, dwasianu hani augwa hasi tomode wado po wali. Me hanigo te Grik po weyu, me hanigo te Hibru po weyu yalio, te Juda dabego po mu dao. Tama te hani si da Juda bidi hani da. Tama te Grik po wabo Juda dabego te po wai, "Te dagego nai dobabo sogo, dago bidi isai we nai bugagia mabo meni, deli deli sogo mayu ebo," te po wai. ² Tama te po obaso, te Jisasgo tagala palai bidi nogo si olama, sağago side, augwaligo Jisas wali pabo we bidi tigidali i olama, augwalibolo te po wai, "Odao. Te nai dobabo sego dago se mu te aiyaba elalubo. Te dwali. Dago se mu te Godigo po tigidali we bidibolo ola mabo se dao. ³ Tama tibaso, abagi dede, dagego bidi nogo a olama, me badu nogo si sao. Augwaligo te nai dobabo se tonalumainao. Augwali Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwalide bidibo bidi, dwagi yai kolesaga ebo bidi, te tobage bidi sao, te nai dobabo se emainu yao. ⁴ Tiali goli, dena te se egobe. Da da, tigidali sogo Godibolo gedu haluasa po wabo se dali, Godigo po pusa mabo se dali, te se si naga yaibao," augwaligo te po wai.

⁵ Te bidi Jisas wali pabo we bidi augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi dabego po odama, "Usu da" wali. Tama tibaso, bidi dabe daı ilali. Hasia bidi agai nogi Stiven, te agai Godigo po mu daı olama odobo bidi dao, Godigo Dwagi Yai Mobo agai homude mu pağawai. Bidi mego nogi Filip, bidi mego nogi Prokorus, bidi mego nogi Nikanor, me Timon, me Parmenas, me Nikolas. Te bidi Nikolas, te agai page bulu Antiokdu asali. Polobadu agai te Juda dabego lotu po wabe, tama tamadi te Juda dabego lotu po agai wabo gagalali. ⁶ Tama te Jisas wali pabo we bidigo te bidi a naga olama, me badu nogo si te Jisasgo tagala palai bidi dabego gesabide dodolalugi pali. Tiliama, Jisasgo tagala palai bidi dabego augwaligo nogo te bage tobolude munama, Godibolo po wai, agai augwaligo ebo se tau somai hagede. ⁷ Tama tibaso, we bidi dabe hauwa augwaligo Godigo po odama, konealuali. Te Jerusalem hanude te Jisas wali pabo we bidi hauwa mu yali. Tama te pris bidi hauwa me augwaligo Jisasgo po wali pali.

Juda bidi dabe augwaligo Stiven po tų ela mawai

⁸ Te Godigo te bidi Stivenbolo dwagi yai sę elama, genuai bomu mu mani. Stivengo me me genuai bomai sę yali, te we bidi noma sabo sę tiwai me yali. ⁹ Tiali goli, me badu bidigo te Stivengo ebo sęde hagelabo homu yai. Polobadu augwali te mone ge sisabo olo sę ebo bidi bidalio. Tama tomode te sę tonalubo bidigo augwali olo tagala palali. Tama tibaso, augwaligo augwa Juda dabego bomu yai po ola mabo be nogi poai, Olo Tagala Palai Bidigo Be dao wali. Augwali da te Juda dabe da, te bulu sidu asali, te bulu si nogi me Sairini, me bulu nogi Aleksandria. Silisia bulu Juda bidi me, te Esia bulu Juda bidi me, augwali te olo tagala palai bidi dabe dali sisinagasali, Stivende augwaligo hwjai hagede gagalali. ¹⁰ Tiali goli, Godigo Dwagi Yai Mobogo dwagi yai bomai po Stivenbolo mani. Tama menama, Stivengo wali po augwaligo aiyaba elalubo usubeo.

¹¹ Tama tibaso, augwaligo me badu bidi abelama, te tibo po Stivende te po ola momainu, "Te Stivengo te Moses dali God dali te side dwai po wabo dago odali." ¹² Augwaligo te sę elama, te we bidi dabe dede, te genuai monu dabe dede, te Mosesgo bomu yai po ola mabo bidi dabe dede, augwali moni sębę yai, Stivende. Augwali pelama, Stiven nogo bono duasa aselama, te kaunsil gesabiba dolaluagasali. ¹³ Stivende tibo po wabo bidi dabe me augwali dolaluagasali. Augwaligo te po wai, "Tigidali sogo te bidigo dwai po wabo bidi dao. Agai da dago dwagi yai Moni Lotu Be tempel dolobo dao, Mosesgo dwagi yai bomu yai po dolobo dao. ¹⁴ Agai te po wabo dago odalio, "Te Nasaret bidi Jisasgo te Moni Lotu Be tempel dolaibao. Mosesgo polobadu dabolo mani po, te po Jisasgo ma hasejalaibao' wali," augwaligo te po wai. ¹⁵ Tama olama, te kaunsil dabe dali dualu tonalubo bidi dabe augwaligo Stiven bomona tonaluali. Augwaligo te bidi gesabidi suali da, te Godigo dagalude sę ebo ensel bidi gesabidi tiwai suali.

7

Stivengo kaunsilde pusali po

¹ Te pris tuni bidi agai Stivenbolo te po hanalu wai, "Nago te po wali mu dawe?" wali. ² Tama agai te po wei ponoyu te po wai, "Ama dede, aya dede, dagego eno po odao. Dago wai mu Abraham aga te Mesopotemia tųde bidibadi, te Haran tųba pisabadi yaide, te sogode God aga pageba asai. God da, te genuai dwagi yai bomu mu elalubo God dao. ³ Tama aselama, Godigo agabolo te po wai, 'Nage naga bulu taga pelama, naga hani dabe taga pelama, gasa buluba pao, te bulu nage eno ola mawaibao,' te po wai. * ⁴ Tama te po obaso, Abraham te Kaldia tų taga pelama, te Haran tųba bidigi pali. Tede Abraham aga aya isali. Isilama, Godigo aga te Haran tųdu tagala palama, e tųba da megı Israel da bidibo tųba asali. ⁵ Tama te sogode Godigo dwasianu tų me deli agabolo mabe, te agai tų tiwai elalumainu ebeo, te menio. Tiali goli, Godigo agabolo bodolu mayu, te po wai, 'Nosali te tų eno nagebolo mawaibao,' te nago hani wai dabe augwaligo te tų aya mu elama, tonaluaibao,' te po wai. Tiali goli, Godigo te po mu wali sogode, Abrahamgo wai menibadi dao. ⁶ Godigo agabolo te po me wai, 'Naga hani wai te augwali gasa bulu me delide bidaibao. Tede

* 7:3: Gag 12:1

bidibadi, augwaligo gasa bidigo sę olo ebo bidi dabe gagawaibao. Te sę tonalubo bidi dabego augwalibolo dwai sę mawaibao, te kibu be hauwa 400 tueibao. ⁷ Tiali goli, eno nosali te sę tonalubo bidi dabe dene mawaibao,' Godigo te po wai, 'Nago hani te tų taga pelama, e tųba aselama, enabolo lotu po waibao,' Godigo te po wai." *

⁸ "Tama te po olama, Godigo Abrahambolo po me ola mayu, te po wai, 'Te nage dali nago hani dali, dagego ogwa dabe ame nabo si, te Sarere deli bidama, te augwaligo tigide dagego dų ilibo sę eyu, te tigi wali togwao. Tama te dų togobo te Godigo mani bodolu po koneaibao,' wali. Tiliama, nosali Abrahamgo wego wai ame nani. Te wai nogi Aisak. Sarere deli bidama, te wai aga ayago te waigo tigiwali togwalio. Tiliama, nosali mu Aisakgo we sali. Agai aga ogwa Jekop agai te yali sę tiwai yalio. Tama Jekop me aga genuai elama, agai te yali sę tiwai yali. Agai ogwa nogo si olama, sųga badu si wagi soali bage ame nenama, agai augwali tigidalibolo te yali sę tiwai yali. Te bidi dabe da Israel bidigo wų dabe dao," Stivengo te po wai.

⁹ Te bidi Stivengo po ma ola mayu te po wai, "Te dago wų nogo si olama, sųga badu deli wagi soali bage augwa amanu Josep delibolo aga ama dedego aga dali sębe yali, dwai homu yali. Augwaligo Josep nogogo tulama, gasa bidi hanibolo menama, mone ge sali, aga Isip tųde gasa bidigo olo sę ebo bidi emainu yai. Tiali goli, Godigo aga tagalobeo.

* ¹⁰ Tama Godigo aga tonaluali, me me sęę pedalobaso, Godigo aga tau selama, bugagia bidali. Te Isip tų genuai tuni bidi, tama Josep te Isip tų genuai tuni bidi gesabiba pelama, tama Godigo aga tau selama, Josepgo dwagi yai kolesaga ebo te tuni bidigo sulama, aga dwagi yai bidi dao, te tuni bidigo agade te homu yai. Tama tibaso, tuni bidigo Josep te Isip tų genuai gavman bidi nigilama, bidalio. 'Tigidali me me sę nago naga tonalualo, eno bede me,' Isip tuni bidigo te po wali."

¹¹ "Te me sogo tigidali bulude nasi yali, Isip tų me, Kenan tų me, augwali tigidali nasigo mu dolalio. Dago wų Israel hani, augwaligo nai me gegelama, tubeo. * ¹² Tama tibaso, Jekopgo te Isipde te tubo nai elalubo po odama, tama agai ogwa dabe, dago wų dabe, agai augwali tagala palali, Isip buluba hasia sogo mu nai sigi pai, te augwa buluba ma pali. ¹³ Tama nosali Isip buluba ma pelama, te sogo Josepgo agai ama dedebolo 'Ena da Josep dao' wali. ¹⁴ Te sogo me Isip tuni bidigo agai me Josepgo hani koneai dao. Tama Josepgo aga ama dedebolo po walio, 'Dage pelama, dago aya Jekop aga hani tigidali odasa aselama, da Isip bulude bidaibao.' Tama te hani we bidi hauwa mu 75 bidali. ¹⁵ Tama tibaso, Jekop dede dago wų hani tigidali te sogo Isipba asali. Aga monu dabe bidiyu, tede isai. Nosali dago wų dabe me augwali tede isai. ¹⁶ Isilama, tama bidi dabego augwaligo tigi sela pelama, Sekem buluba pubaligi pali. Polobadu Abrahamgo te tų Hamor bidi hanide masigigo abelai tų," Stivengo te po wai.

¹⁷ Te bidi Stivengo po ma ola mayu, te po wai, "Tama dago hani Israel bidi hauwa mu Isip bulude bidali. Tama te sogo Godigo polobadu Abrahambolo wali po Isip bulu taga soaibao wali po pųde yagasalio. ¹⁸ Tama te sogo Isip bulu tonalubo genuai bidi deli pedalama, tama agai te Josepgo polobadu mu yali sę konebe. ¹⁹ Tama te bidigo dago

* 7:7: Gag 15:13-14

* 7:9: Gag 37:11, 28; 39:2, 21

* 7:11: Gag 42:1-2

waj dabe mumuwani. Dago waj dabebolo dene mawai. Tama agai augwalibolo te po wai, 'Dagego we dabe sibigo wai ame nobaso da, dagego te wai dabe digibulu mu olo mugi pao.' Agai homugo, 'Te isimainao,' te homu yali. ²⁰ Tama olama, te side Moses ame neyu, tama aga te sawi yai wai mu yai. Tama aga idago bede ame modubadi, polua sela silali. * ²¹ Tama aga idago genuai bidigo po wali pelama, tama Moses buluba mugi pali. Tede munama, tama Isip genuai tuni bidigo wegi agai asama, suali. Tama agai te wai Moses negelama, aga wai mu tiwai aqo yalio. ²² Tama nosali Isip bidi dabego ebo kolesaga page augwaligo Mosesbolo ola mani. Moses genuai yali, agai se dabe, po dabe bomai po mu augwalibolo manio," Stivengo te po wai.

²³ Te bidi Stivengo po ma ola mayu, te po wai, "Te bidi Mosesgo kibu be te 40 yia olama silibo si, agai homugo aga Israel hani bidi sugi paiba homu yali. ²⁴ Tama sugi pelama, sabolama, te Isip bidi me deligo Israel bidi me elebo suali. Tama tibaso, agai aga abagi tau sali. Tau selama, tama Isip bidi me deli agai wei ponoyu, ela muai. ²⁵ (Agai homugo eno hani augwaligo koneaibao, te Godigo ena sa muai, te eno augwali te Isip bidi boi bidi dabego nogode tagala pomainu yali. Tiali goli, augwaligo te se konebe.) ²⁶ Do agai Israel bidi si hwibo suali. Sulama, agai pedegelebo si, 'Abagi, odao. Dage si da, ama name si dao. Duga si hwınamuo,' wali. ²⁷ Tiali goli, te bidi mebolo dwai se ebo bidigo Moses nogogo dega palali, Mosesbolo te po wai, 'Nage te da tonalubo bidi menio. Nage da dabolo po tu dodolabo bidi menio. ²⁸ Te Isip bidi nago do elali tiwai, megı nago ena elai hagede ebawe?' te po hanalu wali. ²⁹ Mosesgo te po odama, wi elama, aga te Isip bulu tagalama, digibulu pelama, te Midian toba bidigi pai. Tede bidibadi, we selama, ogwa si ame nai," Stivengo te po wai.

³⁰ Te kaunsil dabebolo Stivengo po me ola mayu, te po wai, "Te Moses aga te bidi meni yai bulude bidibadi, te Sainai bulu du pade, te kibu be te 40 yia olama silali. Tede Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deli dwasianu ni tomode isi dabo digi biduali, te Mosesgo suali. ³¹ Te bidi Mosesgo tama tebo se ebo sulama, aga homu hauwa tuq pelama, noma salio. Aga te ni page paba pelama, bugagia tonama sueinu yali. Tiali goli, agai Godigo po wabo odali, te po wai, 'Ena da God dao. ³² Ena naga waj noq dabe dedego God dao. Tama te bidi Abraham dede, Aisak dede, Jekop dede, naga waj solo augwaligo enabolo lotu po wai dao.' Mosesgo te po odama, wi mu elama, didibili yali. Tama agai te homu yali, 'Eno te nai ma tonalogobeo.' ³³ Genuai Bidigo agabolo te po wai, 'Nago saqa nadoba diq muao. Magı basowe, ena ede bidibaso, nage te dolalubo to mu dwagi yai tedali elalubo to dao. ³⁴ Eno we bidi dabego moni sege mu sabo te eno suali, te Isip bulude. Augwaligo gela wabo eno odalio, e wabo me. Tama megı eno te sege sela sawai hagede asali. Megı nage eno te Isip buluba tagala palobao,' Godigo te po wai, Mosesbolo," Stivengo te po wai.

³⁵ Stivengo te po me wali, "Te Mosesgo aga Israel bidi hani augwaligo polobadu aga sela sawai, agabolo te po wai, 'Nage da, da tonalubo bidi menio. Nage da dabolo po tu dodolabo bidi menio.' Tiali goli, te bidi Godigo aga augwali tonalumainogo eyu sa muai bidi, augwali te boi bidi nogode dagala sanama, Godigo aga te se emai hagede sa muai. Te

* 7:20: Sai 2:2

sogo Godigo dagalude sę ebo ensel bidigo te po Mosesbolo pusa mawai, te isi dabo dwasianu nide. ³⁶ Moses te Isip bulu nosali taga pelama, polasa peyu, te tigidali Israel we bidi nosali aga wali asalio. Tama te Isip bulude me, te mama tamu ą sesegede me, te bidi meni yai bulude me, tede bidi noma sabo bomai sę mu hauwa yali. E sę dabe edubadi, kibu be bidi nogo saęa sese si 40 yia silali. ³⁷ Te bidi Moses agai tigidali Israel we bidibolo te po wai, ‘Godigo te po pusabo bidi me deli dagebolo tagala palaibao, ena tiwai. Te bidi duga hani bidi digi dao,’ te po wai. * ³⁸ Te bidi Moses aga polobadu te Israel we bidi hodobo sisinani, bidi meni yai bulude. Aga dago wąi dabe dali bidibadi, tama aga Godigo dagalude sę ebo ensel bidigo Sainai bulu bagede po miai. Tama Mosesgo Godigo po sai, te po mu bomai po mu, polo sia sogobeo. Te po dago wąigo ugwaba ola mayu, ola mayu, ela pomai hagede, dabolo momainu yali. ³⁹ Tiali goli, dago wąigo Mosesgo po sela sawai. Augwaligo aga dega palai. Dega pelama, augwaligo te homu yai, ‘Da Isip buluba ma paio,’ te po homu yai. ⁴⁰ Tama tibaso, Moses te bulu du bagede bidibadi yaide, augwali Moses aga ama gomunai bidi pageba sabolali, te bidi nogi Aron. Augwaligo agabolo te po wai, ‘Aron, Moses magi yaliwe? Da Isip bulu tagala aselama, agai da bugagia odasa asai. Tiali goli, megi aga paliwe, isaliwe, te dago konebeo. Aron, nago po olama, bidi dabego te gasagi yai nai dabe nigilama, dago sulama, te naibolo dago lotu po waibao, God tiwai. Te naigo da bugagia polasa gegasa bilimai yaibao,’ augwaligo te po wai.”

⁴¹ “Augwaligo te po olama, te sogo augwaligo bulmakau kibu wai tiwai nai me deli nigalio, te augwaligo tibo god. Tama nigilama, augwaligo hasa dabe elama, te tibo godibolo lotu po olama, nai ula mani. Augwaligo moni kibu da tiwai tuali, augwa nogogo nigai nai sulama, dwagi yai homu elama, moni nai kibu da tiwai tuali. ⁴² Tialima, te sę ebaso, Godigo augwali tudiba ilalio. Godigo augwali tagalama, ‘Giliga dede, polua dede, hę dede, te naibolo lotu po emainao,’ Godigo te homu elama, sula tagalali. Augwaligo te sę yai hagede, Godigo po pusubo bidi dabego te po nosali aseani, ‘Godigo te po wai, “Dage Israel we bidi odiąo. Dage te bidi meni yai bulude bilidubadi, kibu be bidi si nogo saęa sese silali. Tama te sogode dagego hasa hauwa mu elama, lotu po olama, dagego enabolo te lotu po wabe. ⁴³ Te tibo god nogi Molek agai ugwa be naga dagego tolasa bilu, te dagego tibo god nogi Refan agai hę noma me tolasa bilali. Augwali si naga te dagego nogogo nigai nai da, augwalibolo lotu po omainu yali. Tama tibaso, eno dage digibulu Babilon bulu tudiba tagala palaibao,” Godigo te po wai,’ ” * Stivengo wali.

⁴⁴ Te bidi Stivengo te kaunsil dabebolo te po me badu ma wadolama, pusai, “Te polobadu dago wąi dabe te bidi meni yai bulude bidali. Te bulude bidibadi, Godigo Mosesbolo ‘Te ugwa be tama tiwai sę yao,’ po ola mawai. Augwaligo te ugwa be te tiwai tama sę yani, te God augwali dali hodobo bidibo ola mawai hagede. ⁴⁵ Nosali dago wąi

* 7:37: Bom 8:15, 18 * 7:43: Amo 5:25-27

augwa ogwago te ugwa be selama, te tobolu bidi Josua wali pelama, gasa hanigo t̄o sali. Godigo augwali tau selama, te t̄o sai. Tama te ugwa be tede elalubadi, genuai bidi Devit bidibo sogo te be me elaluai. ⁴⁶ Tama Devit agai Godigo bidabo mobo dwagi yai sali. Tama Devitgo agai Godibolo hanalu weyu, te po wali, ‘Eno homugo nage bidabo lotu be s̄e yagawe?’ olama, hanalu wali. ‘Nage God mu dao, eno w̄aj Jekopgo nageba lotu po wai dao,’ te po wai. ⁴⁷ Tiali goli, nosali Devit aga ogwa Solomon agai Godigo be s̄e yai dao.” *

⁴⁸ Te Stivengo te po me wai, “Te tiali goli, God Genuai Bidi mu dao, te bidi dabego nogogo nigai bede bidigobeo. Tama te koneama, Godigo po pusa mabo bidigo polobadu te po asēai,

⁴⁹ “Te Godigo te po wai, “Te eno tigidali bulu tonalubaso, te dagalu da, te eno dugulalubo ni nami sia tiwai dao, te t̄o da eno sāgago dīanalubo ni nami tiwai dao. Dagego magi be enabolo s̄e yaibawe? Ena dulalu toma tuabo be menawe? ⁵⁰ Ena digi te tigidali nai nigai dao, te dagalu me, t̄o me ena digi nigai dao. Dagego ena bidabo be s̄e ebo usu egobeo,”’ *

Godigo te po wai.”

⁵¹ Te bidi Stivengo te kaunsil dabebolo te po ma wai, “Dage da te po sela sābo bidi dabe dao. Dagego kolesaga da, Godigo po odisābo bidigo kolesaga tiwai dao. Dagego Godigo Dwagi Yai Mobogo po tigidali sogo sela sābo dao. Polobadu duga w̄aj dabego po sela sāyani tiwai meḡi dagego te tibao. ⁵² Polobadu duga w̄aj dabe augwaligo Godigo dwagi yai po pusa mabo bidi dabe tigidali ela silali. Me deli bidibawe? Mu menio. Polobadu mu Godigo dwagi yai po odasa pabo bidi dabe augwaligo te po wai, ‘Nosali God agai dwagi yai dolo s̄e ebo bidi asaibao.’ Tialima, duga w̄aj dabe augwaligo te po odasa pabo bidi dabe ela muani. Meḡi tama dagego te Godigo dwagi yai dolo s̄e ebo bidi ela muai. ⁵³ Godigo dagalude s̄e ebo bidi ensel augwaligo Godigo bomo yai po dugabolo pusa mawai. Tiali goli, te po duga wali pabe dao,” Stivengo te po wai.

Augwaligo Stiven masigigo ela muani

⁵⁴ Te Stivengo te kaunsil dabebolo te po odubadi, augwaligo guni bulama, s̄eḅe ebaso, augwa kele halua tuali, agade. ⁵⁵ Tiali goli, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga homu kolesagade pāga yanio. Tama agai ugwaba dagaluba tonalubadi, Godigo dwagi yai ula suali. Tama agai suali, Jisas te Godigo dolo nogode dolalubo suali. ⁵⁶ Stivengo te po wai, “Suao. Eno meḡi suba, dagalu dalalubo. Tama tede Godigo Bidi Mu meḡi Godigo dolo nogo badude dolalubo eno subao,” te po wai. ⁵⁷ Tama augwa nogogo olo palia sali, tama moni i wali, augwaligo te po odidali weyu. Augwali tigidali aga pageba polo sisinani. ⁵⁸ Nogogo tulama, moni be nani bogoba sela sāyani. Tede augwaligo masigi dabe Stiven tigiba sāyani, aga ela mumainu eyu yali. Te kaunsilde tibo po wali bidi dabe augwa bulubo ugwa dabe osogo dīani, te masigi dabe bugagia sāmainu eyu, te Stiven tigiba. Te gesi bidi deli, agai nogi Sol, aga pageba te ugwa dabe augwaligo muani. ⁵⁹ Augwaligo Stiven tigiba

* 7:47: 1 Kin 6:1-38; 2 Sto 3:1-17 * 7:50: Ais 66:1-2

masigi sãbo sę ebadi, Stivengo te Godibolo te po wai, "Jisas, Genuai Bidi, nago eno mobo megi sao," te po wai. ⁶⁰ Aga kidu sugunama, agai Godibolo i homo elama, te po wai, "Genuai Bidi, nago augwaligo te enabolo ebo dwai sę sęęę nago sela sãyao," te po wai. Te po olama, aga isai. 8:1a Tama te bidi Sol agai augwaligo Stiven ela mubo sulama, Sol agai te sęde usu da wali.

8

Te bidi Sol me te bidi dabe augwaligo te Jisas wali pabo we bidi elali

¹ Te sogo, Stiven isali sogode, augwaligo Jisas wali pabo we bidi elebo sę gagalali, te Jerusalemde. Te tebo sę genuagi mu yali. Tama Jisas wali pabo we bidi tigidali te Judia tɔ, Samaria tɔ te bulu siba wi tedela pali. Tiali goli, te Jisasgo tagala palai bidi dabe wi pabe. ² Tama Jisas wali bugagia pabo bidi me badu augwaligo moni homu dene mu elama, diligi aselama, moni gela olama, Stiven pubaligi pali. ³ Tiali goli, Sol agai homugo te Jisas wali pabo we bidi tigidali eno ela silaibao, te homu yai. Tama agai te be deli deliba pelama, Jisasgo po wali pabo we bidi tigidali naga agai augwali nogo aligabo dunama, kalabus beba mugi pali, we dabe me, bidi dabe me.

Te tagala palali bidi aposel augwaligo Jisasgo po te Judia tɔde me Samaria tɔde me pusa mawai

(Dqi 8:4–12:25)

Augwaligo Samaria bulude Godigo po pusubo sę yali

⁴ Te Jisas wali pabo we bidi augwali wi pelama, tigidali buluba tedela pelama, bidada pali. Tede augwaligo Jisasgo po pusa mani. ⁵ Me bidi nogi Filip, agai te Samaria buluba dulama, tama agai te we bidi dabebolo te po wai, "Te Jisas da, Godigo we bidi tau somainu sa muai bidi Kraisi dao," te po wai. ⁶ We bidi hauwa augwaligo Filipgo po bugagia odali. Augwaligo agai wali po odama, agai we bidi noma sabo bomai sę ebo me suali. ⁷ Tama dwai haubo mobo dabe we bidi hauwa tudi badu polobadu aselama, dagã yagaselama elalu tede bidibadi, tama Filipgo po obaso, te dwai mobo haubo dabe te we bidide bidali taga peyu, moni hwã mu wai. Me badu sãęã isai we bidi Filipgo ma dwagi yai ilali, sãęã dwai we bidi me. ⁸ Tama tibaso, te Samaria dabe bugai homu mu yali.

⁹ Te Samaria bulude te bidi me deli nogi Saimon bidali. Agai tede bobobage sogo bidu, dwai pobi wabo sę elama, te Samaria we bidi noma mu sabo sę yali. Agai te po wai, "Ena da, genuai bidi mu dao," po wali. ¹⁰ Samaria we bidi tigidali, te genuai bidi me, te olo we bidi me, augwaligo Saimongo wali po bugagia odali. Tama augwaligo te bidi nogi weyu, "Te bidi agai Godigo mawai homo gagawai mu elalubao," wali. Augwaligo "Te homo nogi Genuai Bomo te bidide elalubo dao," wali. ¹¹ Bobobage sogo te bidi agai pobi wabo pogo te we bidi dabe noma sobaso, augwaligo agai po wabo bugagia olo munama, odalio.

¹² Tiali goli, Filipgo te Godigo we bidi tonalubo sęde dwagi yai po olama, te we bidibolo te Jisas Kraisi po me wali. Tama te po odama, te we bidi augwaligo te poba augwa homu tigidali munama, Filipgo augwali baptais mani, we dabe sibi me, bidi dabe me. ¹³ Saimongo te Filipgo poba aga homu munama, tama Filipgo aga baptais mawai.

Tama baptais menama, tama te Saimon te Filip wali pai. Agai te Filipgo we bidi noma sabo bomai se mu ebo sulama, agai noma sai.

¹⁴ Te Samaria we bidigo Godigo po bugagia odobo po te Jisasgo tagala palai bidi dabego odali, Jerusalemda. Tama tibaso, augwaligo Pita dali Jon si te Samaria we bidi pageba tagala palai. ¹⁵ Te bidi si sabolama, augwali sigo Godibolo po hanalu wali, te we bidi augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi somainu yali. Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba polobadu asobeo. ¹⁶ Tama tega augwali sigo koneai, augwaligo Jisasgo nogide naga baptais sai dao. ¹⁷ Tama tibaso, Pita dali Jon sigo Godibolo po hanalu wali, Godigo Dwagi Yai Mobo augwaligo homuba asomai hagede. Tama augwali sigo nogo te tigidali we bidi toboluba muani. Augwali Jisasgo hani tama tibo sogo augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi sali.

¹⁸ Te tama tibo sogo, te bidi Saimon agai Jisasgo tagala palai bidi sigo tigidali we bidi toboluba nogo mubo suali, tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba asali. Agai masigi selasa asama, tega side te bomu abelai hagede yali, ¹⁹ te po wai, “Te mone ge sao. Eno homugo te eno te Godigo Mobo Bidi sabo bomu dage side eno abelaibao. Tama eno me we bidi toboluba nogo munama, augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi saibao,” te po wai. ²⁰ Tiali goli, Pitago te po wei ponoyu, te po wai, “Te Godigo olo mabo bomu te nago masigigo abelai hagede, nage dali nago masigi dali si te moni isiba paibao. ²¹ Godigo gedude nago homu dolo meni baso, te nage da dali te se de me bidigobeo. ²² Tama te dwai se ebo homu begelao. Begelama, tudiba muao. Tama nago Godibolo gedu haluasa po wao, agai nago te kolesaga ebo sela samainu yao. ²³ Eno nago homu sualio. Nago e se pesabo kolesagago nago homu dolo mu menio. Tama nago homu damua pabo homu tiwai elalubo. Naga dwai kolesaga ebogo nago dwagi yai kolesaga yaga wali kalabus elalubo,” Pitago te po wai.

²⁴ Te bidi Saimon agai Pita dali Jon sibolo te po wai, “Dage sigo Genuai Bidibolo po wao, ena tau somainu, nago wali po ena pageba aselama, ena dolidali,” te po wai.

²⁵ Te Pita dali Jon dali sigo augwalibolo te Godigo se yai po pusa menama, te Genuai Bidigo po me olama, augwali si Jerusalemba ma geasa pali. Tama tomode augwali si peyu, Godigo dwagi yai po te Samaria bulu hauwade pususu pali.

Filipgo te Itiopia bidibolo Godigo bukude elalubo po pusali

²⁶ Te Godigo ensel bidi me deligo Filipbolo te po wai, “Nage sisi elama, te saut eba pedai badu soao, te Jerusalem pabo tu tagalama, te bulu nogi Gasa teba pabo tu ba pao,” te po wai. Te pabo tu te kemi tu naga bega palai elalubo bulu da. Te sunumi te bidi meni yai badu elalubao. Tama tibaso, Filip aga sisi elama, polo pali. ²⁷⁻²⁸ Tama te tudu te Itiopia bulu kantri moni nogi yai bidi me deli te hos dabego kegebo karis nai tedu asali. Tama te bidi agai Itiopia genuai gavman we kwin Kandasigo masigi tonalubo se ebo tobolu bidi dao. Te bidi aga tigide nai domoge diasawai bidi da. Te bidi aga Jerusalemba Godigo po odagasai. Tama megi aga buluba ma pai hagede, kibu hosgo kegebo bidi dulalubo karisde bidibo. Tama agai pobadi, Godigo polobadu po pusa mani bidi Aisaiago aseai po elalubo buku agai nedada pali. ²⁹ Tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te Filipbolo te po wai, “Nage te kibu hos kegasa pabo

te bidi dulalubo karis p̄aba pelama, bidao.”³⁰ Tialima te bidi Filip udulama, p̄aba pali. Te bidigo te Godigo po pusa mani bidi Aisaigo po aṣ̄ai buku nedada pabo odali. Tama agai hanalu wali, “Nage te nedebo po page nago koneaniwe?” wali.³¹ Tama te gavman bidigo te po wei ponai, “Tama tiali bidigo enabolo te po page ola masiayu da, eno konegobeo. Tama nage te karisba holama, ena dali dugayagasao,” te po wali.

³² Te bidigo te bukude nedebo po Filipino koneama, tama dao, te po wai,

“Augwaligo te kibu sipsip elai hagede, sela pabo sogo hwa wabo menio. Te tiwai te bidi agai hwa wabe. Augwaligo te kibu sipsip wai selama, nisi togwai hagede baso, te kibu sipsip wai dabe hwa wabo menio. Te tiwai te bidi agai hwa wabe. Agai po me wabe.”³³ Augwaligo te bidi hale manio. Augwaligo agabolo dolo yai po t̄u ela mabe. Tama augwaligo aga elama, isilali. Tama tibaso, me bidigo agai hani sibide po wagobeo, agai bidi hani sibi sia salio,” *

³⁴ Te Itiopia bulu gavman bidi agai Filipino te po wai, “Te bidi Aisaia aga homugo te po aga digide waliwe, ma mena bidide waliwe? Te po page enabolo wao.”³⁵ Filipino agabolo te aga bukude nedali po page bugagia pusa mobadi, tama agai Jisasde dwagi yai po agabolo pusa manio.³⁶ Tama augwali si te t̄udu pobadi, te gavman bidigo āi sulama, te po wali, “Te āi ede elalubo. Ena magi baso baptais sogobewe?” te po wai.³⁷ Filipino agabolo te po wai, “Jisasba nago homu kolesaga tigidali agaba muyu da, teda eno nage baptais mawaiba,” te po wai. Te bidigo te po wai, “Eno te Jisas Kraisa da te Godigo ogwa eno mu konealubo homu ebao.”³⁸ Tama te gavman bidigo i olama, te po wai, te kibu hos kekasa pabo sai guni tolasa pabo bidibolo, “Tama dolalua,” wali. Augwali si t̄oba dulama, tama āi tomoba pelama, tama Filipino aga baptais mawai.³⁹ Augwali si te āi taga solama, buluba hola sobadi, Godigo Dwagi Yai Moba Bidigo Filipino polo te gasa buluba selasa pali. Tama te gavman bidigo aga ma sube. Tama aga buluba pabo t̄udu peyu, bugai homu yali.⁴⁰ Filip te Asdot buluba polo sabolali. Agai te Asdot bulu taga pelama, te be nani tigidali bilama, Godigo gesi dwagi yai po pususu bilali, te Sisaria be naniba sabolali.

9

Te bidi Sol aga homu begelama, Godigo po wali pabo po

¹ Te bidi Filip te be nani tigidali bilibadi, tama te bidi Sol agai moni po daga weyu, te po wai, “Jisasgo hani eno ela silaibao,” wai. Tama aga te pris hani tuni bidi pageba pelama, te po hanalu wali,² “Nago enabolo pas aṣ̄ena mao. Te pas selama, ena Damaskus be naniba pelama, tede Juda dabego homo yai po ola mabo be genuai bidi dabebolo te pas mawaibao. Eno te Jisas wali pabo we bidi subaso da, nogo d̄ulama, tama te genuai bidi dabego ‘Usu da’ waibao. Te we

* 8:33: Ais 53:7-8

bidi eno Jerusalemba ma odasa aselama, kalabusiba muaibao,” te po wai.

³ Te pas selama, Sol te Damaskus pabo tũdu pobadi yaide, p̄aba sabaligi pobadi, te dagaludu ula polo dulama, te Sol bologobea sali. ⁴ Tama Sol aga t̄oba tulaluali. Tama agai bidi me deligo pedauwalidu po weyu, te tama po wabo odali, “Sol, Sol, nago ena magi baso dolobo s̄e ebawe?” te po wai. ⁵ Solgo te po hanalu wali, “Genuai Bidi, nage de dawe?” “Ena da Jisas da, nago ena dolobo s̄e ebo bidi da,” agai te po wai. ⁶ “Megi nage hogodama, Damaskus hanu tomoba pao. Tama bidi me deligo agai te nago s̄e yabo po ola mawaibao,” te po wai.

⁷ Te bidi Sol dali pali bidi dabe augwali dwai midigi selama, augwali te tũde po me wasīama sagiasa dodolaluali. Augwaligo te bidigo pedauwalidu po wabo odali, tiali goli, augwaligo bidi me sube. ⁸ Tama te bidi Sol agai s̄agago doligiluali. Agai gedu si pedama, suali, agai gedu tigidali hulua sai elaluali. Tama tibaso, augwaligo nogo tulasa pelama, Damaskus be nani tomoba pali.

⁹ Te sela sogo agai gedu me hulua sai elaluali. Tama te sela sogo agai nai me āi me tube.

¹⁰ Te Damaskus bulude bidi me deli Jisas wali pabo bidi bidali, agai nogi Ananaias. Aga bidibadi, na gagawai yali. Tama te na ebadi, Genuai Bidi aga aselama, aga nogi wai. Tama Ananaiasgo te po wei ponoyu te po wai, “Genuai Bidi, ena da ede bidibao.” ¹¹ Genuai Bidigo agabolo te po wai, “Nage hogodama, pelama, te augwaligo doloba pai nogi wabo t̄uba pao, Judasgo beba sugi pao. Nago tede hanalu wao, ‘Tarsus bulu bidi Sol tede bidibowe?’ wao. ¹² Te bidi agai enabolo gedu haluasa po weyu, te bidibao. Tama Sol agai me na gagawai mu yali. Tama agai nage suali, te nage agai pageba asobo suali. Nago nogogo agai toboluba muani, agai gedu ma wiegi yai ilimainu ebo, te suali,” Genuai Bidigo te po wai, Ananaiasbolo.

¹³ Tama Ananaiasgo te po wai, “Genuai Bidi, hauwa we bidigo enabolo te bidigo Jerusalemda nago po wali pabo hani we bidi dwai s̄e mu ebo bidi dao po enabolo pusai dao. ¹⁴ Tama te pris tobolu bidi dabe augwaligo agabolo pas as̄ena manio, te aga Damaskus aselama, te agai nago nogi wabo we bidi da kalabusiba muainu,” te po wai. ¹⁵ Tama Genuai Bidigo agabolo te po wai, “Nage pao, eno aga d̄āi ilibaso, agai eno s̄e yaibao. Sol agai eno nogi te gasa hani dabe we bidibolo ola mawaibao, te genuai gavman bidi dabebolo me, te Israel we bidibolo me eno nogi pusa maiabo bidi dao. ¹⁶ Tama ena digi aga ola mawaibao, agai ena nogi selasa pelama, tigidali we bidibolo pusa mawaibao, te me me s̄ēḡe, me me s̄ēḡe aga pageba asaibao,” Genuai Bidigo te po wai. ¹⁷ Tama te po obaso, Ananaias pelama, te beba sabolali. Tomoba pelama, agai nogo te Sol toboluba muani. Agai te po wai, “Sol, nage da eno ama dao. Tama Genuai Bidi Jisas aga digi ena nage pageba tagala palai dao. Nage te pabo tũdu edaba asobadi, Jisas aga digi nagebolo sabolali. Agai ena tagala palali, nago gedu ma dwagi yai ilimainu yai. Tama agai homugo Godigo Dwagi Yai Moba nage tomode bidimai hagede, te s̄ē yai,” Ananaiasgo te po wai. ¹⁸ Tama polo te Solgo gedude abolo tiwai elaluali nai polo tulaluali. Tulalubaso, te agai gedugo tigidali nai ma bugagia suali. Tama aga dolaluama, Ananaiasgo

aga baptais mani. ¹⁹ Tama nosali Sol agai nai tulama, aga bomo ma sali.

Sol agai Godigo po Damaskus bulude pusali

Sol agai te Jisas wali pabo we bidi dali agai sela sogo bidali, te Damaskus be nanide. ²⁰ Agai te Juda dabego bomo yai po ola mabo be dabeba polo pali. Tede agai Jisasgo po pusa mabo gagalali. Agai te po wai, “Jisas da, te Godigo Ogwa dao,” wali. ²¹ Tigidali we bidigo agai wabo po odama, augwali noma mu sai. “Te bidi Jerusalem bulude Jisasgo po wali pabo we bidi agai elebo po wali bidi, te dawe?” augwa hasi hanalu wali. “Tama te bidi agai eba asali, te Jisasgo po wali pabo we bidi agai nogo dunama, Jerusalemba odasa peyu, tama te pris hani genuai bidi dabebolo magi pai hagede aga eba asali,” te po wai. ²² Tama Solgo po bomo yai po mu pusali. Agai te po wai, “Te bidi Jisas da, te Godigo we bidi tau somainu sa muai bidi Kraisi dao.” Tama agai po bomo elalubaso, te Damaskusde bidibo Juda dabe augwaligo po wei ponogobeo. Agai pogo tigidali we bidigo po aiyaba elalualio.

²³ Te tama hauwa sogo silama, tama te Juda genuai bidi dabe sisinagaselama, Sol elabo sunumi gegali. ²⁴ Tialima, augwaligo aga elaibao wabo po bidi me deligo agabolo pusali. Tama Damaskus tomoba iliama, u badu moni masigi obo elaluali. Sol wi diã pidali weyu, tama pio me, kigamu me, hulide me, te tũba Sol elai hagede, nõ muagasai. ²⁵ Tiali goli, me sogo hulide te Jisasgo po wali pabo bidi dabego Sol te moni bono wa tomoba bulama, bono kẽnama, te obo dwasianu windo tũdu te buluba dilani, tama bono wa aiyaba tagalalulali, tũba sabolama, Sol wi diã pali. *

Sol Jerusalemba pali

²⁶ Te Sol Jerusalemba sabolali. Tama tede agai homugo Jisasgo po wali pabo hani dali sisinai hagede yali. Tiali goli augwaligo agade wi mu yali. Augwaligo te homu yali, “Te bidi agai Jisas wali pabo bidi mu menio,” te homu yali. ²⁷ Tama te bidi Barnabas agai Sol tau sali. Agai aga odasa pelama, Jisasgo tagala palai bidi pageba tagaligi pali. “Tama agai tũdu pobadi, Genuai Bidi sabolagasali, te Solgo aga suali. Genuai Bidigo agabolo po wali.” Barnabasgo te po me wai, “Te Damaskusde Sol agai Jisasgo nogide po pusali, te aga wi me ebeo,” te po wai. ²⁸ Tama tibaso, Sol agai Jisasgo tagala palai bidi dabe dali bidama, tama agai te Jerusalem be nani tomode agai Jisasgo nogi pusubo po te we bidibolo pususu bilali, wi ebe. Agai te Grik po wabo Juda dabe dali sisinama, po miani. ²⁹ Tiali goli, augwaligo aga elabo sunumi gegali. ³⁰ Tama te aga elabo sunumi gegebo po te Jisas wali pabo bidi me badugo odama, tama augwaligo Sol te Sisaria be naniba odasa pali. Tedu augwaligo aga agai page bulu mu Tarsus buluba tagala palali.

³¹ Te side Jisasgo po wali pabo we bidi te Judia tũde me, Galili tũde me, te Samaria tũ me, te bulu we bidi augwali bugagia bidali, wi ebe. Godigo Dwagi Yai Mobogo augwali tau selama, te umabo we bidi Jisasgo poba augwa homu tigidali munama, bomu yali. Augwaligo Genuai Bidigo nogi ugwaba mu sali, te augwaligo Genuai Bidigo po wali pali.

Pita agai te bidi Ainias dwagi yai ma ilali

* 9:25: 2 Ko 11:32-33

³² Te Pita tigidali buluba bilali. Me sogo aga te be nani nogi Lida, teba pai, Godigo po wali pabo we bidi sueinogo yai. ³³ Tama te bulude agai bidi me deli suali, te bidi nogi Ainias. Tama te bidi saḡa isa silai, aga bede naga bididubadi, kibu be nogo a olama, me badu nogo sela olama silali. ³⁴ Pitago agabolo te po wai, “Ainias, Jisas Kraisa agai nage dwagi yai ma ilibao. Nage ma hodaluao, naga somo belama, teba muao.” Tama Ainias polo hodaluai. ³⁵ Tama te Lida bulu we bidi me, te Saron tɔ we bidi me, augwali tigidaligo Ainias bilibo sulama, augwali tigidaligo homu begelama, Genuai Bidi wali pali.

Pita agai te we nogi Tabita ma hodolali

³⁶ Te be nani Jopade te we me deli bidali, agai nogi Tabita. Agai Jisasgo po wali pali. Te Grik pode augwaligo aga nogi tama nogi wabo Dorkas. Tama tigidali sogo agai tigidali nai meni yai we bidi me, gasi ebo we bidi me, te agai tau sai dao. ³⁷ Tama te sogo aga gasi deli sali, te isali. Augwaligo agai tigi wɛ pauluama, te be ugwa badu habuba muai. ³⁸ Tama te be nani Jopa te Lida be nani digibulu meni, pade mu. Te Jopade bidali Jisasgo po wali pabo we bidigo Pita te Lidade bidibo po odama, augwaligo bidi si Pita pageba tagala palali. Augwali si teba sabolama, Pitabolo te po wai, “Nage polo asao.” ³⁹ Tama te po obaso, Pita sisi elama, aga tega si dali pali. Tama Jopa buluba sabolama, augwaligo aga te ugwa badu be habuba odasa pali. Tede te bidi isai we dabe sibi augwaligo gela wabo suali. Tama Dorkas agai bidibo sogo te bulubuo ugwa dabe me, te kedau baso bulubuo ugwa dabe me nigilama, te bidi isai we dabebolo mawai. Augwaligo te ugwa dabe selama, Pitabolo ola mawai. ⁴⁰ Tama Pitago augwali “Buluba piaɔ,” wali. Tama agai kidu sugunama, Godibolo po wali. Nosali agai isai we tigiba suali, te po wai, “Tabita, nage hodaluao,” wali. Tama te we agai gedu peda sanama, tonono bilali, tama agai Pita sulama, hodasa holama, duagulali. ⁴¹ Pitago agai nogo tola selama, dodolali. Pitago te Jisasgo po wali pabo we bidi me i olama, augwali aselama, agai te we augwalibolo ola mawai, “Dorkas te bidibao,” wali. ⁴² Pitago te se yali po tigidali Jopade bidibo we bidi polo oda pela silali. Tama umabo we bidi augwaligo homu te Genuai Bidiba muani. ⁴³ Pita te hauwa sogo Jopa be nanide piali, te bidi me deligo bede, te bidi agai nogi Saimon. Agai ebo se te isai kibu kau wali nageamea dwagi yai pomai hagede se ebo bidi da.

10

Ensel mobo bidi te bidi Korniliusba pedelama, agaba po magasai elalubadi, te bidi Pita te bidi Korniliusgo beba pali

¹ Te bidi me deli Sisaria be nanide bidali, agai nogi Kornilius. Te bidi aga te Rom ami enesigi bidi dabe tonalubo genuai bidi mu, te 100 ami bidi agai tonalubo da. Augwali te Itali tɔdu asai. ² Tama te bidi aga hani dabe dali tigidali sogo te Godibolo lotu po wedu te bidigo te Godigo godolo yabo kolesaga yali. Te bidi aga dali deli bede bidibo bagego tigidali te God dologode bidai. Tama te bidi agai te tigidali Juda tɔde bidibo nai meni yai we bidi agai tigidali sogo tau sabo da. Agai Godibolo hanalubo po hauwa sogo wabo bidi dao. ³ Tama me sogo pioba poloba nai po sela wabode, agai na gagawai yali. Tama agai Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deli aga pageba sabalobo hania

sualio. Te Godigo ensel bidigo agabolo te po wai, “Kornilius.”⁴ Agai te ensel bidi gedugo bomonama tonama, wi mu yai. Tama agai te bidibolo hanalu wali, “Eno genuai bidi, nago homugo magi se yaiwe?” Tama te ensel bidigo te po wei ponoyu, te po wali, “God agai nago agabolo po wabo me, te nai meni yai we bidi tau sabo kolesaga me, te Godigo sulama, bugai homu ebao.”⁵ Tama meg i bidi me badu te Jopa buluba tagala palao, bidi me deli agai nogi Saimon, agai nogi me Pita, te bidi Pita odasa asomainu yao.⁶ Tama te bidi agai nogi sabi bidi Saimongo bede bidibo, te tamu aḡ sesegede. Te nogi sabi bidi Saimon agai ebo se te kibu kau waligo haniani nai nigibo se ebo bidi dao,” te ensel bidigo te po wai.

⁷ Te po olama, aga pali. Tama Korniliusgo aga bede se ebo bidi si me i wali. Agai te ami bidi me deli me i wali, te bidigo Godibolo lotu po wabo bidi. Te bidigo Kornilius tigidali sogo mu tau sali.⁸ Tama augwali aselama, Kornilius agai te bidi selabolo te ensel bidigo wali po pusa mani. Pusa menama, agai te bidi sela Jopa buluba tagala palali.

⁹ Te do te bidi sela augwali pelama, te Jopa be nani paḡa sabaligi pobadi, te giligade Pita te be pedu sai yai madigi teba holama, bidali, te Godibolo po wainu yali.¹⁰ Tama agai nasi mu ebaso, agai homugo nai tuai hagede yali. Tama augwaligo nai dodobadi, Pitago naa gagawai mu yali.¹¹ Tama agai dagaluba tonobadi, dagalude moni tu dalaluali. Moni nami ugwade po dunama, dagaludu tḡba tula palali.¹² Tama haniani hasa dabe, me me hasamani me, me me ba me te ugwa tomode kisu mu elaluali.¹³ Pitago te po wabo odali, “Pita, nage hodasa pelama, me badu hasa dabe ela tuao,” wali.¹⁴ Tiali goli Pitago te po wali, “Genuai Bidi, eno ela tugobeo. Polobadu eno te habu sai nai dabe tube, meg i me eno tugobeo,” wali.¹⁵ Tama Pitago po me odali, “Godigo agai ‘Tubo nai dao’ obaso da, tama Godigo agai nigai nai nago habu sai nai dao po wagio,” wali.¹⁶ Tama sela sogo te nami ugwa dulama, te po wali. Silama, te nami ugwa dagaluba polo kegasali.

¹⁷ Tama te bidi Pitago dagaludu te yali se page homugo kone palali. Tedubadi yaide, te Korniliusgo tagala palai bidi dabe augwaligo te Saimongo be menawe po hanaluama, augwali te be maboba dolagasali.¹⁸ Augwaligo i olama, te po hanalu wai, “Te beba asali bidi bidibowe?” wali, “agai nogi Saimon dao, agai nogi me Pita dao,” te po wali.¹⁹ Tama Pita te na gagawai yali se konealu bidibadi yaide, Godigo Dwagi Yai Mobogo agabolo te po wai, “Edao, bidi selago nage gege asalio.”²⁰ Tama tibaso, nage sisi elama, aiyaba dulao. Tama nago augwali dali pabo homu si egio. Eno augwali sela nage pageba tagala palai bidi dabe dao,” te po wai.²¹ Tama te po obaso, Pita aiyaba dulama, augwali selabolo te po wai, “Dagego ena gege asali bidi, te ena tama dao,” agai te po wali.²² “Dage magi pogo asaliwe?” wali. Augwaligo te po wei ponoyu, te po wali, “Te Rom ami genuai bidi nogi Kornilius, agai da nage pageba tagala palali. Te bidi da, aga dwagi yai bidi mu. Agai tigidali sogo Godibolo lotu po wabo bidi dao. Te Juda we bidi tigidali augwaligo agai nogi ugwaba sabo dao. Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deligo agabolo te po wai, ‘Nago Pita i olama, tama aga nago beba asomainao, Pitago wabo po nago odomainu tama yao,’ te ensel bidigo te po wali,” augwaligo te po wai.²³ Tama Pitago augwaligo wali po odobo si, agai augwali te be tomoba odasa pelama, pig i pai.

Te sogo kigamu, Pita dali Jisasgo po wali pabo Jopa bidi me badu dali, augwali sisi elama, augwali te sela bidi dabe dali augwali hodobo palio. ²⁴ Tama tomode pilama, ma pelama, augwali Sisaria buluba sabolali. Tede Kornilius agai abagi dede, bidi hani dede i olama, sisinagaselama, Pita asobo tonaluali. ²⁵ Tama Pita agai homugo Korniliusgo be tomoba pai hagede homu yai. Korniliusgo sulama, agai kidu sugunama, agai tobolu me, nogo me tɔba ilali, Pita saɣade, agai lotu wali. ²⁶ Tiali goli, Pita agai te bidi ma hodoliyu, te po wai, “Nage hodaluao. Ena da bidi naga dao, nage tiwai tama dao.” ²⁷ Augwali si po ola peyu, te be tomoba pobadi, tama Pitago suali, te be tomode agai te we bidi hauwa sisinama bidibo suali. ²⁸ Pitago augwalibolo te po wai, “Duga digi koneai dao, Juda we bidi dena te Juda hani isawai hani bidi dabe dali abagi olama, augwaligo beba da bilibo menio, habu sai dao. Tiali goli, Godigo enabolo te po ola mawai, ‘Nago Judago lotu po wali pisabo we bidi nago tudiba menamuo,’ wali. ²⁹ Tama tibaso, nago e bidi sela tagala palama, ena oda sagasobaso, eno te po ‘Ena hagelabo’ po te eno me wabeo. Tama megɩ eno nage hanalu obao, nago ena magi baso i waliwe?” Pitago te po wai.

³⁰ Te Korniliusgo te po wei ponoyu te po wali, “Te polobadu sela sogo polo walio, pioba poloba nai po sela wabode, eno Godibolo po weyu bidibadi, polo te bidi me deli ena pagede dolalubo suali. Agai ugwa ula genuai mu yali. ³¹ Agai ena nogi olama, te po wai, ‘Kornilius, God agai nago agabolo po wabo me, te nago nai meni yai we bidi tau sabo dwagi yai kolesaga ebo sulama, Godigo bugai homu ebo. ³² Megi nago me badu bidi te Jopa buluba tagala palao, bidi me deli oda sigi pomainao, te bidi nogi Saimon, agai nogi me Pita. Te bidi aga nogi sabi bidi Saimongo bede bidibo, te tamu aɣ paɣe. Te nogi sabi bidi Saimon, agai ebo se te isai kibu kau wali nageamea dwagi yai pomai hagede se ebo bidi da,’ te po wai. ³³ Tama tibaso, eno nage pageba po polo te tagala palai dao. Tama nago dwagi yai kolesaga mu elama, da pageba sabolalio. Tama megɩ da tigidali Godigo gedude bidibao. Tama dago homugo Genuai Bidigo nagebolo mani po te dago odaibao,” Korniliusgo Pitabolo te po wai.

Pita agai Korniliusgo bede te po pusai dao

³⁴ Te Pita agai po wabo se gagalali, “Mu tama dao, megɩ eno koneanio. God agai deli hani naga homu ebeo. Te mu menio. * ³⁵ Tigidali haniani po wabo bidi hani augwaligo God wi elama, dwagi yai kolesaga ebaso da, tede Godigo ‘Usu da’ waibao. Duga digi koneai dao. ³⁶ Godigo te dwagi yai po da Israel we bidibolo mawai dao. Tama te dwagi yai po page e tiwai da, Jisas Kraisi da, te tigidali we bidigo Genuai Bidi da. Da tigidaligo aga godolo eyu da, te da dwagi yai homu elama, bugagia bidaibao. ³⁷ Duga digi koneai dao. Polobadu Jonggo dwagi yai baptais mabo po pusa mawai dao. Te sogo te po te Galili tɔde gagalama, tigidali Judia tɔ usu yai dao. ³⁸ Te po duga digi koneai dao. God agai te Nasaret bulu bidi Jisas sa muai. Tama Godigo agai Dwagi yai Mobo Bidi dali, bomo dali si agabolo mawai dao. Tama Jisas aga tigidali bulu bilama, dwagi yai se ela bilali, tama agai Satango dolai we bidi agai dwagi yai ma ilali. God aga dali bidibaso, te tobage se yali. ³⁹ Tama dago suai dao,

* 10:34: Bom 10:17

agai te se Jerusalem tomode me, tigidali Israel bulude me, tama dago te yali se po pusubao. Tama augwaligo aga ni pedaide walama, elai dao. ⁴⁰ Tiali goli, sela sogo gu pagede bidama, nosali Godigo aga ma hodolai dao. Tama me badu we bidi augwaligo gedugo aga suali. ⁴¹ We bidi tigidali augwaligo aga sube. Da polobadu Godigo agai po pusu maio olama daji ilai bidi, dago naga aga suai dao. Aga hodaluama, da aga dali hodobo bidu, nai me, aji me tuai dao. ⁴² Tama dabolo agai bomai po mu mawai dao. Agai 'Te dwagi yai po te tigidali we bidibolo ola mao,' wali. Godigo Jisas daji ilama, tigidali bidibo we bidi me, isali we bidi me, aga po tu yabo bidi nigilama, bidibo. Te se ebo po me dago te we bidibolo pusa mawaibao. ⁴³ Polobadu Godigo po pusa mani bidi tigidali augwaligo agade po wai. Augwaligo te po wai, 'Magwai we bidi deli deligo augwaligo agaba augwa homu tigidali mubaso da, agai nogigo bomogo augwaligo dwai se ebo kolesaga God agai sela sawaibao,' te Godigo po pusa mabo profet bidi dabego te po wali," Pitago te po wali.

Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi gasa bidi haniba asali po

⁴⁴ Te bidi Pita agai po odubadi, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi te po odobo we bidi tigidali tigiba dulali. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tama augwaligo gasagi gasagi yai po, me me po haniani weyu, Godigo nogi ugwaba sali, "God, nage dwagi yai bidi mu dao," wali. Tama me badu Juda bidi augwali Jisasgo po wali pabo bidi dabe Pita dali asai, Jopadu. Augwali noma mu sai, Godigo agai Dwagi Yai Mobo Bidi te Juda hani isawai we bidibolo me olo mawai. ⁴⁷ Pitago te po wai, "Te we bidi dabe augwali pageba Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi asali dao, da pageba polobadu asali tiwai dao. Tama tibaso, bidi mebago 'Te bage baptais me sogobeo' wagobeo," wali. ⁴⁸ Tama Pitago te hanibolo te po wali, "Megi dage Jisas Kraisgo nogide baptais sgameo." Tama tilama, augwaligo agabolo te po wai, "Nage da dali hodobo si sela sogo bidao," wali.

11

Pitago agai ebo se po te Jerusalemde bidibo Godigo po wali pabo hanibolo ola magasai

¹ Te Jisasgo tagala palai bidi dabe me, te Jisasgo po wali pabo bidi dabe me, augwali tigidali Judia bulu tode bida bida pai. Tama augwaligo "Te Israel hani isawai we bidi mego Godigo po odobuo," wabo te po odali. ² Tama Pita te Jerusalem buluba sabolali, te Judia to tomode. Tialima, Juda we bidi me badu augwaligo homugo 'Te Israel hani isawai bidi augwaligo Jisasgo po wali pobaso da, hasia augwa tigiwali togwao,' olama, te po bomo yai po elaluali. Augwaligo te homu elama, Pitabolo wado po wai, ³ "Te nage te tigiwali togosiawai bidigo beba pelama, tama nage augwali dali hodobo nai tuyu yalio," te po wai. ⁴ Tama te po obaso, Pitago agai yali se po page tigidali augwalibolo pusa manio. ⁵ Agai te po wai, "Te ena Jopa bulude bidibadi, ena Godibolo po weyu bidibadi, na gagawai yai. Te nade eno nai me deli nami ugwa belama, dulubo suali. Te moni ugwa te dagaludu ena pageba sabolagasali. ⁶ Tama eno tomoba subadi yaide, te haniani hasa, haniani hasamani me, haniani ba dabe me, te nami ugwa tomode kisu delalubo suali. ⁷ Eno po me deli odalio, 'Pita, nage hodaluama, te hasa dabe me badu nage ela tuao,' wali. ⁸ Tiali goli, eno te po wali, 'Genuai Bidi, te

nai dabe da Juda we bidigo munu ma tubo nai dabe menio. Te dago habu sai nai dao. Eno tugobeo,' te po wai. ⁹ Tama dagaludu enabolo te po ma dulali, agai enabolo te po wai, 'Nago te nai habu sai dao po wagio. God aga digi te nai dwagi yai da obaso da, teda usu dao,' wali. ¹⁰ Tama te se enaba sela sogo sabolagaselama, tama nosali te nai tigidali me dagaluba kegasali. ¹¹ Tama te nai kegasobadi, bidi sela ena pibo beba sabolali. Sisaria bulu bidi me deligo augwali tagala pelama, ena oda sagasai. ¹² Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo enabolo te po wai, 'Nage te bidi sela dali hodobo pao, homu si egio,' wali. Tama ena Sisaria buluba pabo sogo, e Jopa bidi Jisasgo po wali pabo bidi me badu nogo kibisa deli olama, e bage da hodobo pali. Tama sabolama, da tigidali te bidi Kornilius agai be tomoba pali. ¹³ Korniliusgo da dali po pusali, agai te Godigo ensel bidi me deli aga be tomode dolalubo suali. Tama te ensel bidigo agabolo te po wai, 'Nago bidi me Jopaba tagala palao, te bidi Saimon, aga nogi me Pita, odasa somainu yao. ¹⁴ Aga aselama, dage tigidalibolo po pusa mawaibao, naga hani tigidali Godigo ma somainu eyu yaibao,' te ensel bidigo agabolo te po wali. ¹⁵ Tama nosali eno po pusbadi yaide, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwali tigiba dulalio, aga dago tigiba polobadu asali tiwai yai. ¹⁶ Tama eno tama homu yali, polobadu Genuai Bidigo dabolo te po wai, 'Jon agai te we bidi aigo baptais mobao. Tialima, nosali Godigo agai Dwagi Yai Mobo Bidi dagebolo mawaibao,' wali. * ¹⁷ Dago te Genuai Bidi Jisas Krai polobadu agaba dena homu mubo si, Godigo agai Dwagi Yai Mobo dabolo olo mawai. Tama eno suali, Godigo te Juda hani isawai dabebolo me te Dwagi Yai Mobo Bidi mani. Tama agai augwalibolo manigo da, teda eno mena tama Godigo tu paligobeo," Pitago te po wai.

¹⁸ Te Jisasgo po wali pabo Juda bidi dabe augwaligo Pitago wali po odama, tama augwaligo wado po wabo tagalali. Tama augwaligo Godigo nogi ugwaba siyu, te po wai, "E, Godigo te sunumi dawai, te Israel bidi hani isawai bidi dabe augwali me homu begelama, bugagia bidimainu yali," te po wali.

Antiok bulu we bidi augwaligo Godigo po odali

¹⁹ Te bidi Stiven augwaligo ela munama isali sogo, te Jisasgo po wali pabo we bidi wi pelama, me badu te Finisia toba pali, me badu te tamu ai tomode elalubo to nogi Saiprus, teba pali, me badu te Antiok buluba sabolali. Tiali goli, augwaligo po te gasa hani dabe augwaliba me pusubeo. Menio. Tama augwaligo Godigo po te Juda dabebolo naga pusa mani. ²⁰ Tialima, te Saiprus bidi dabe me, te Sairini to bidi dabe me badu augwali Antiok buluba sabolama, tama te Israel hani isawai bidi dabebolo Jisas Genuai Bidigo dwagi yai po pusa mani. ²¹ Tama te Genuai Bidigo homo augwali dali hodobo bidama, tama umabo we bidi augwaligo Jisasba augwa homu mu muani, kolesaga begelama, Genuai Bidigo po wali pabo gagalali.

²² Te Jerusalemde bidali Jisasgo po wali pabo we bidigo te Antiok bulude Godigo genuai se mu ebo po augwaligo odalio. Tama tibaso, augwaligo te bidi Barnabas tagala palali, te bulu Antiokba. ²³ Tama aga Antiok buluba sabolama, suali, Godigo we bidibolo dwagi yai se yali. Barnabas agai bugai homu pemene mu yali. Agai augwalibolo te

* 11:16: Tpi 1:5

po wai, “Dagego Godigo po wali bugagia piāo. Dagego te po tagalamuo, homu si egimio,” agai te po mobo mani. ²⁴ Tama te bidi Barnabas aga dwagi yai bidi mu. Agai Godigo po bugagia konealubo bidi mu, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi agai kolesagade pāḡanaluali. Tama te sogo umabo we bidi mu Jisasgo po wali pabo we bidi wadolagasali.

²⁵ Te nosali Barnabas te Tarsus buluba te bidi Sol gegegi pali. Tama agai gegelama, sulama, Antiok buluba odasa asali. ²⁶ Tama augwali si te Jisasgo po wali pabo we bidi tomode bidama, tama kibu be deli yali. Augwali sigo umabo we bidi Godigo po ola mani. Te Antiok we bidi augwaligo te Jisasgo po wali pabo we bidibolo te ‘Kristen’ nogi pobo gagalali.

²⁷ Te sogo me, Godigo po pusa mabo bidi te profet dabe me badu Jerusalem taga pelama, augwali Antiok buluba sabolali. ²⁸ Tama augwali tomode bidi me deli agai nogi Agabus, te bidi doligiluama, Godigo Dwagi Yai Mobogo bomogo te po pusa obaso, te po agai wai, “Tamadi tama tigidali bulu moni genuai nasi mu yaibao,” wali. (Tama megi dago koneai dao, te bidi nogi Klodius te Rom gavman tobolu bidi bidibadi, te moni nasi yali.) ²⁹ Tama te Jisasgo po wali pabo we bidi augwaligo te po wai, “Bidi deli deli naga masigi munalubaso da, muagasu yao,” wai, “te dago te masigi sisinama, te Judia tōde bidibo Jisasgo po wali pabo hani dabe augwali nasi ebo, dago augwali tau sinao,” te po wai. ³⁰ Tama augwaligo te masigi sisinama, augwaligo Sol dali Barnabas sigo nogoba munama, augwali sigo te mone sela pelama, Jisasgo po wali pabo tobolu bidi dabebolo magi pali, te Jerusalem.

12

Herotgo enesigi bidi dabego Jems ela muai, tama Pita naga kalabus ilai

¹ Te bidi nogi Herot aga te Juda bidi bidali goli, te Rom gavmanigo aga te genuai gavman bidi nigilali. Aga bidibadi te Sol dali Barnabas si Jerusalem sabolali. Herot agai te Jisasgo po wali pabo bidi me badu elebo sē ebo gagalali. ² Tama agai enesigi bidi me deli tagala palama, Jon aga ama gomunai bidi Jems moni kago hwāḡo mage togwa sayani.

³ Te Jems elebo sulama, Juda bidi hanigo bugai homu yali. Tama Herot agai te sulama, tama agai Pita gegali. (Tama agai tilama, te sogo Juda we bidigo moni nai mu udumai hagede, tama augwaligo homugo ‘Te polobadu Godigo dago wāi dabe tau sali sogo, te bo disawai bret tuali sogo da,’ te homu yai.) ⁴ Tama augwaligo Pita nogo dulama, aga kalabusiba muani. Tama augwaligo Pita tonaluabo enesigi bidi nogo si olama, me badu sāḡa kibisa deli wagi solama sali. Me si me si nama bagego giligade me, hulide me, augwaligo me hasegeleyu, me hasegeleyu ilama, Pita tonaluali. Herot agai homugo Pita te tigidali we bidi gedude po tū ela mawainu yaibao, te moni nai nogeai sogo silibo si. ⁵ Tama tibaso, augwaligo Pita kalabus bede tonaluali. Tiali goli, Jisasgo po wali pabo we bidi augwaligo Godibolo gedu haluasa po hauwa sogo mu oduali, te Pita tau somainu yai.

Ensel bidigo Pita kalabus bedu ma sali

⁶ Te Herot agai homugo ‘Pita te we bidi gesabiba do kigamu odasa asaibao, po tū yai hagede,’ homu yai. Tama te sogo hulide Pita te tonaluabo enesigi bidi si tomode piāi. Augwali sigo nogo dali Pitago

nogo dali daganama, aligabo bonogo kewai. Tama te kalabus be tude tonalube enesigi bidi dolaluali. ⁷ Tama Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deli polo te kalabus be tomoba sabolama dolaluagasali, tama te be tomode ulago sela pali. Tama ensel bidigo Pita pila mubadi, tigiba dijanama, hodolai. Tama agai agabolo te po wali, "Nage polo hodaluao." Tama tibadi yaide, te aligabo bono si augwa digi toba tuloluai. ⁸ Te ensel bidigo te po wai, "Naga ugwa bugagia gudama, kibu wali dau wao. Naga sagan nadoba bulao," wali. Pitago tilama, te ensel bidigo agabolo te po wai, "Tama nago moni ugwa homu pagede belama, tama nage ena wali asao," wali. ⁹ Pita te ensel bidi wali pelama, te kalabus be taga pelama, buluba pai. Tama Pitago te ebo se konebe, agai homugo 'Mu ebowe, ma nade ebowe?' homu yali. ¹⁰ Tama augwali sigo tomo tude tonaluali enesigi bidi bidibadi ela soali. Ela solama, ma pelama, tama tomode me tonaluali enesigi bidi me, te me ela pali. Ma pelama, te moni dila pai aingo nigali tupa sabolali. Tama te moni dila pai aingo nigali tu sunumi aga digi dalasa pali, te augwali si te kalabus be taga pelama, te be nani tomoba pai. Tama augwali si tudu dwasianu pabo ao elama, ensel bidigo Pita polo taga pali. ¹¹ Tama Pita agai homugo 'Te yali se te nade ebeo homu eyu, te eno mu koneanio,' wali, 'Genuai Bidi agai ensel bidi tagala palama, tama agai ena Herotgo nogode ma sali. Te Juda bidi hani augwaligo ena dali dwai se yai hagede yali, tiali goli te Genuai Bidigo augwaligo homu dolai,' Pitago te homu yai.

¹² Te Pitago te homu elama, aga te we nogi Maria, Mariago beba pali. Te Maria aga ogwa agai nogi Jon, agai nogi me Mak. Tama te bede we bidi umabo sisinagaselama, Godibolo po weyu bidali. ¹³ Tama Pitago te be tupa bebego wali. Tama te bede se ebo gesi we tupa suagasali, te gesi we nogi Roda. ¹⁴ Tama te wego Pitago dogoni koneai, tama agai dwagi yai homu mu ebaso, be tomoba polo ma pali, te tu dabe kedega pali. Agai te we bidibolo te po wai, "Te Pita aga asai, bulu badu dolalubo," wali. ¹⁵ Augwaligo te webolo "Nage wabo pabo po wabowe?" wali. Tiali goli, "Eno mu po obao," wali. Augwaligo te po wai, "Te da, te Pitago noma dolagasali bogo," wali.

¹⁶ Te augwaligo te po obadi yaide, Pitago te be tupa bebego oduali. Tama augwaligo tu dalama, Pita dolalubo sulama, noma mu sali. ¹⁷ Pitago agai nogo paliama, "Dage po tagalao," te po wai. Tama Genuai Bidigo aga kalabus bede buluba di palama soali po augwalibolo pusa mani. Agai te po augwalibolo wali, "Te po dagego Jembolo pusao, te Jisago po wali pabo tobolu bidi dabebolo me pusao," wali. Tama olama, Pita te be tagalama, gasa beba pali.

¹⁸ Te sogo kigamu, te kalabus bede bidali enesigi bidi dabe augwa hasi te po wai, "Pita mena tama paliwe?" Augwaligo moni homu mu eyu bidali. ¹⁹ Tama Herotgo te yali se po odama, "Pita gegegi piao," wali. Augwaligo gegegi pali, Pita sube. Tama tibaso, Herotgo te enesigi bidi dabe po tu elama, tama agai me badu bidibolo walama, "Augwali ela muao," wali. Tama augwaligo te enesigi bidi dabe ela muani.

Te se elama, Herot te Judia tu tagalama, te Sisaria bulude osogo bidali.

Herot isali

²⁰ Te nosali Herotgo te Tair bidi dali, te Saidon bidi dali, te bulu si bidi dabe dali agai moni sebe yai. Tama tibaso, tigidali sisinama, aga sugi

pali. Hasia bolo augwaligo te Herotgo be tonalubo se ebo bidi deli suali, agai nogi Blastas. Augwaligo te bidi 'Abagi mu' wali. Tama augwaligo agabolo hanalu wali, "Te Herotgo wado po mena tama isilaibawe?" Tama nosali augwali te Herot pageba pelama, te po wai, "Te dago nai abelebo nago bulude naga dago nai abelama, tubo dao. Tama tibaso, dago te hwibo se tagalino," wali.

²¹ Te Herot me deli sogo bodolu mani. Tama te bodolu mani sogode agai dwagi yai ugwa aluama, tama agai genuai bidigo wiegi yai ni namide dugayali. Tede agai te we bidibolo bobobage po ola mani.

²² Augwaligo agai po odama, tama augwaligo te po bomo elama, i hae weyu, te po wai, "Te po wabo bidi, bidi mugo wabe. Te po te god me deligo obao," wali. Te po olama, augwaligo nogo bada olama, Herotgo nogi ugwaba sai. ²³ Tama Herot agai Godigo nogi ugwaba sisabaso, Godigo ensel bidi me deli agai Herotgo tigide elali. Tama te dwai gasi agai tigide pedelama, te dwai osoganigo agai tigide tudu pedelama, te nosali aga mu isali.

²⁴ Te sogo Godigo po te umabo we bidigo odama, augwaligo Godiba augwa homu tigidali muani, te haniani bulude.

²⁵ Te Barnabas dali, Sol dali, augwali sigo se silama, Jerusalem taga pelama, Antiok be naniba ma sabolali. Te bidi Jon, aga nogi me Mak, te bidi si dali hodobo pali.

Polgo te Jisago po te haniani to pedai kantride pusali

13

(Dqi 13:1–21:14)

Augwaligo Barnabas dali, Sol dali si Godigo po pusa maiabo bidi si tagala palali

¹ Te Antiok bulude, te Jisago po wali pabo bidi tomode, te Godigo po pusa mabo bidi profetgo pusubo po tiwai po wabo tiwai bidi me badu te bulude bidali, te Godigo po te we bidi augwaliba ola mabo bidi dabe me badu me bidali. Te bidi dabe augwaligo nogi me Barnabas, me Simeon, agai nogi me Husugo Bidi, me bidi Lusius, agai page bulu Sairini, me bidi Manain, te moni gavman bidi Herot aga age, tama me bidi nogi Sol. ² Tama augwaligo tubo nai osogo gisilama, Godibolo nage dwagi yai da obadi, tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwalibolo te po wai, "Te Barnabas dali, Sol dali si te tedali se emainu tedali muao, te eno dqi ilali se augwali sigo emai yaibao," wali. ³ Tama te po odama, augwaligo nai ma osogo tagalama, God dali po olama, augwa nogo tega si toboluba mubadi, augwali sigo te yabo tedali se de sa muani. Tama tilama, tega si te seba tagala palali.

Barnabas dali Sol si te Saiprus buluba pelama, Godigo po pusali

⁴ Te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te Barnabas dali, Sol dali si tagala palama, augwali si te Selusia buluba pali. Tama Selusiade moni gebadu pelama, tama te tamu qi bolama te Saiprus to sabolali, te aigo u badu te e badu si bologobea sai tomo yagu toba sabolali. ⁵ Tama tede te be nani Salmis sabolama, augwali sigo te Juda dabego bomo yai po ola mabo be dabede Godigo po pusa mawai. Te bidi Jon, agai nogi me Mak, agai me tega si tau selama, te se yali.

⁶ Te nosali augwaligo te Salamis bulu taga pelama, gasa habu badu, bulu me nogi Pafos, teba sabolali. Tama augwaligo te bulude Juda bidi me deli suali, agai nogi Barjisas. Te bidi agai dwai pobi dabe wabo bidi, tama agai tigidali we bidibolo tibo po ola mayu, “Ena Godigo po pusubo bidi dao,” wali. ⁷ Tama te bidi aga abagi te moni gavman bidi Sergius, aga nogi me Paulus, aga abagi dao. Tama Sergius, aga nogi me Paulus, agai te Saiprus bulu tōde bidibo we bidi tigidali agai tonalubo da. Aga haniani kolesaga koneai bidi da. Tama te moni gavman bidigo Barnabas dali Sol si i olama, “Asao,” wali, agai homugo ‘Augwali sigo Godigo po enabolo ola mabo po odaio,’ te homu yai.

⁸ Tiali goli, te dwai pobi dabe wabo bidi Barjisas, te Grik pogo aga nogi Elimas, agai homugo ‘Moni gavman bidigo Godigo po wali pidali weyu,’ te homu elama, tega sigo wali po sela sayani, te agai po ugwaba mu sali. ⁹ Te yali, te Sol agai nogi me Pol, agai gedugo te pobi wabo bidi bomonama tonaluali. Tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga homude paḡanaluali. ¹⁰ Pol agai te po wai, “Nage da, te Satango ogwa dao. Te nago tigidali dwagi yai kolesaga boi bidi homu aḡ, te ebe yabao. Nage dwai dwai kolesaga elama, tibo po wabo bidi me dao. Nago te Genuai Bidigo dwagi yai tū mu dolobao. Nago te tibo kolesaga tagalabo homu meniwe? ¹¹ Tama Genuai Bidigo nogogo nage geduba elaibao. Nago gedu hulua selama, giliga ge osogo sugobeo,” Polgo te po wai. Tama polo te hano tiwai te bidi Elimas aga gedude halua selama, hulua si elaluali. Aga nogo dali saḡa dali sigo naga tū gege pali. Agai homugo ‘Dego ena nogo tolama, tū ola magowe?’ te homu elama, bidi gegali. ¹² Tama te moni gavman bidigo te ebo se sulama, agai homu tigidali Jisaba muani. Aga noma mu sali, te Genuai Bidigo se dabe augwali sigo aga ola mobaso tama noma sali.

Augwali te Antiok buluba sabolali, te Pisidia tōde

¹³ Te nosali Pol dali aga dali bidali bidi dabe augwaligo moni geba selama, Pafos bulu tagalama, tama tamu aḡ daidu pelama tama augwali Perga be naniba sabolali, te Pamfilia tōde. Tiali goli, Jon aga nogi me Mak, agai tede te bage tagalama, aga Jerusalem ma geasa pali. ¹⁴ Tama augwali Perga be nani tagalama, augwali pelama, Antiok be naniba sabolali, te gasa me tedali Antiok, te Pisidia tōde. Tama te Juda dabego Sabat sogo augwali te Juda dabego homo yai po ola mabo be tomoba pelama, augwali dugayali. ¹⁵ Tama bidi mego Mosesgo homo yai po aseḡani buku nedama, tama nosali bidi mego Godigo polobadu po pusa mani profet bidigo aseḡani buku me nedama, tama te tobolu bidi dabego Pol dali Barnabas sibolo po ola tolali. Augwaligo augwalibolo te po wai, “Ama dede, dagego dwagi yai po me elalubaso da, teda da we bidibolo dage sigo megi da ola maiḡo,” te po wai. ¹⁶ Tama Pol hodaluaama, agai “Dagego odao,” olama, nogo muani. Agai te po wai, “Eno homugo dage Israel bidi me, dage Israel isaḡwai bidi hani me, tiali goli dagego Godibolo po mu wabo dao, dagego bugagia olo munama, eno po odao. ¹⁷ Da Israel we bidi dago God, agai dago wai dabe polobadu daḡ ilali. Tama augwali te Isip tōde bobobage sogo bidibadi, Godigo augwali te genuai hani mu nigilali. Tama God agai bomogo augwali te Isip tō taga solama, * ¹⁸ te kemi tō bidi meni yai bulude bilidubadi, kibu be bidi sigo nogo saḡa sese te 40 yia silama yali. Tama

* 13:17: Sai 1:7; 12:51

te kibu be tomode bidibadi, augwaligo dwai kolesaga ebo seḡe Godigo selama, agai tonaluali. ¹⁹ Tama Godigo te Kenan tḡde bidali hani a nogo olama, me badu nogo si wagi solama bidai bidi hani ela silali. Tama ela silama, Godigo te tḡ te Israel hanibolo mani.”

²⁰ “Te augwali te tḡde bidama, te kibu be hauwa mu te 450 yia silali. Tama te silama, nosali Godigo te Israel hani dabe augwalibolo po tḡ dodolobo bidi dabe mawai. Tama me isibaso, hasegeleyu, hasegeleyu, tama ela pali. Tama bida bida pelama, te bidi Samuel diḡ holali sogo sabaligi pali, te Godigo po pusa mabo profet bidi. ²¹ Tama te sogo augwaligo Godibolo hanalu wali, ‘Da gegasa pabo bidi, moni genuai gavman bidi dabolo mao,’ wali. Tama God agai te bidi Kis aga ogwa Sol te sa muani. Te bidi agai hani nogi Benjamin. Agai augwaligo moni genuai gavman bidi nigilama, tama bidali. Te se eyu bidibadi, kibu be te 40 yia silali. ²² Tama tilama, Godigo Sol hasegelama, Devit te moni genuai gavman bidi nigilama bidali. Tama Godigo te po Devitde wai, ‘Megi eno te bidi Devit sualio, te bidi Jesigo ogwa, eno agade dwagi yai homu ebao. Nosali eno se tigidali agai yaibao,’

Godigo te po wai. ²³ Tama Jisas, te Devitgo nosali hani bidi, te bidi Godigo selama, da Israel dabe tau sabo bidi nigilali, Godigo polobadu wali po tiwai. ²⁴ Tama Jisas agai yali se ggalisabadi, Jon agai te Israel we bidi tigidalibolo te po wai, ‘Dagego dwai kolesaga ebo tagalama, homu begelama, eno dage baptais mawaibao,’ wali. * ²⁵ Tama Jon agai se silabo maga ebadi, agai te we bidibolo te po wai, ‘Dagego homugo ena de dawe?’ wali. ‘Ena te dagego tonalubo bidi menio. Tiali goli, dagego odao. Bidi me deli nosali aga ena tudi badu asaibao. Aga da, te genuai bidi mu da. Ena da nogi elalubo bidi menio. Eno agai saḡa nadoba bono pisigabo se yainogo ebaso da, teda te se ebo eno usu egobeo,’ Jonge te po wai.”

²⁶ Te bidi Polgo te po olama, po me ola mani, “Ama dede, abe dede, dage Abrahamgo hani bidi dagego me, odao. Dage Juda bidi hani isaḡwai bidi, dage God wali pabo dao, dagego me odao. Godigo agai da ma dobola sabo tḡ nigali po te da tigidalibolo tagala palali. ²⁷ Tama te Jerusalemde bidibo we bidi me, augwaligo tobolu bidi dabe me, augwaligo te bidi Jisas agai yali se page konebe, agai wali po page me augwaligo konebe. Augwaligo te Godigo po polobadu pusa mani bidi profet dabego wali po tigidali Sabat sogode odama, tama augwaligo te po page bugagia konebe. Tiali goli, augwaligo homugo Jisas elaibao homu e baso, polobadu Godigo po pusubo profet bidi dabego wali po megi nai gilama mu walalio. ²⁸ Jisasgo dwai kolesaga munu me isaḡbadi, augwaligo Jisas olo dali po tḡ ela mani. Augwaligo te bidi Pailat agabolo moni po daḡ weyu, te po wali, ‘Te bidi Jisas elao,’ wali. ²⁹ Polobadu Godigo po pusa mani bidigo bukude aseani po tiwai augwaligo te se Jisasgo tigde ela silama, bidi sigo aga ni pedaide daganama, agai tigi selasa pelama, moni masigi dudulawe tomoba mugi pali. ³⁰ Tiali goli, Godigo aga ma hodolama, tama ma bidibao. ³¹ Tama nosali te polobadu aga dali Galilide bilali hani bidi dabe me aga dali Jerusalembe pali, agai augwalibolo hauwa sogo diḡ holali. Te hani augwali tigidali Israel we bidi tomode bilu, te ebo suali se po pusubo dao.”

* 13:24: Mak 1:4; Luk 3:3

32-33 “Tama dadi si me dage pageba sabolama, te Godigo dwagi yai gesi po dagebolo pusa mobao. Tama te bomo yai po Godigo polobadu dago wajibolo walai po dao. Tama megi te po augwaligo wai puluba da pagede mu pedalalio, da tau somainu yai. God agai Jisas gu pagede ma hodolai dao. Polobadu bidi me deligo te Godide dwagi yai homu eyu wabo teabi buku yabe side te po aseani, ‘Godigo te po wai, “Nage eno ogwa mu dao. Tama megi nage eno ogwa mu nigilai dao.” ’ *

³⁴ Jisas isilama, Godigo aga gu pagede ma hodolai, agai tigi nosali damua pogobe. Tama polobadu Godigo te se yabo homu ebadi, te po wai, te bukude aseani, ‘Polobadu eno Devitbolo po ola mawai, agabolo dwagi yai se yabo po. Tama megi eno nagebolo me te po e mobao.’*

³⁵ Tama te aseani buku yabe mede Devitgo te po me Godibolo wali, ‘Naga dwagi yai se ebo bidi naga agai tigi gu pagede damua pomai hagede tagalogobeo,’ * wali. ³⁶ Tama Devit agai Godigo se aga hani we bidi tomode elama, tama aga nosali isai. Tama isama, augwaligo aga wai gu masigi dudulaweba mugi pai. Tama tede aga tigi damua pai. Tama dago Devitgo polobadu wali po koneao, te po wali Devit aga tigide wabe. Agai tigide wabeo. ³⁷ Tiali goli, te Godigo ma hodolali bidi agai tigi damua pabeo.”

³⁸⁻³⁹ “Ama dede, dagego te se bugagia koneao. Dago dagebolo Jisasgo tigidali yali se dagebolo pusa mobe dao. Tama agai dago tigidali dwai se ebo sela sayabo tu nigali. Duga bugagia koneao. Niwai we bidi augwaligo augwa homu Jisasba mubaso da, teda Godigo augwaligo yali dwai se sela sawaibao. Tiali goli, Mosesgo bomo yai po dabe augwaligo dagego dwai kolesaga ebo se sela sagobeo. ⁴⁰ Tama dage dua dao. Te Godigo po polobadu pusa mani profet bidi dabe augwaligo wali po dage pagede mu pedalidali weyu, dua dao. ⁴¹ Augwaligo te po aseani, Godigo te po wai, ‘Odao, dage Godigo po sela sabo bidi dabe dao. Dagego tonaluama, moni homu elama, nosali noma sia. Tiali goli, dage isaibao. Eno dage pagede se ebadi, dagego te se ebo dagego homugo mu konegobeo. Tama bidi me deligo dagebolo te se page pusa mobadi, dagego agai wabo po page bugagia konealugobeo,’ * Godigo te tama po wai,” Polgo te po wali.

⁴² Te Pol dali Barnabas dali si te Juda dabego bomo yai po ola mabo bede po pusulama buluba dia sobadi, te we bidi augwaligo tega sibolo te po wai, “Me Sabatde dage sigo dabolo te po ma ola magameo,” wali. ⁴³ Tama te we bidi tedela pelama, te Juda dabe hauwa augwali si wali pali. Tama te Juda hani isawai we bidi hani Juda haniba wadolagasali, augwali me te Pol dali Barnabas dali wali pai. Tama augwali sigo augwalibolo te po ola mani, “Dagego Godigo po odoyu, bugagia bidiao.

* 13:32-33: Tib 2:7 * 13:34: Ais 55:3 * 13:35: Tib 16:10 * 13:41: Hab 1:5

Tama God agai bomo dologode bidiḡo, agai dage tau somainu, te dage bugagia bidimainu tama yao,” wali.

⁴⁴ Te nosali Sabat sogode te be nani we bidi tigidali paḡe sisinagasali, tega sigo Genuai Bidigo po wabo odainu yali. ⁴⁵ Tama te Juda dabe me badu augwaligo te umabo we bidi sulama, augwali Pol dali Barnabas side dwai homu yali. Augwaligo Polgo wabo po sela saḡama, aga nogi aiyaba elaluali. ⁴⁶ Tiali goli, Pol dali Barnabas sigo bomu selama, wi isaḡama, te po wai, “Dago koneai, Godigo po hasia bolo dage Juda haniba mawainu yai. Tiali goli, dagego agai po sela saḡaso da, teda dago dage Juda hani taga paibao. Duga homugo tama te da, dagego bugagia bida bida pabo kolesaga sogobeo homu ebaso da, teda da te Juda hani isaḡawai we bidi haniba tau sigi paibao. Godigo dabolo te bomu yai po wai dao, ⁴⁷ ‘Nage eno sole tiwai nigilibe dao, te Juda hani isaḡawai te tigidali tḡ pedaide bidalubo we bidi augwaliba ula ilimai hagede ebaḡo. Tama nago tigidali tḡde bidibo we bidi tau selama, Godigo augwali ma somainu yao,’ *

wali,” Polgo te po wai. ⁴⁸ Tama te Juda hani isaḡawai we bidi augwaligo Polgo wali po odama, augwaligo bugai homu mu yai. Bugai homu mu elama, augwaligo te Genuai Bidigo po ugwaba sai. Tama tigidali we bidi Godigo sesemane bida bida pabo kolesaga somai hagede polobadu sa muai we bidi, tama augwaligo megi Godigo po odama, te po mu po dao homu elama, te poba augwa homu tigidali muani.

⁴⁹ Te tḡde bidibo we bidi augwaligo Genuai Bidigo po oda pela silali. ⁵⁰ Tama te Antiok be nanide te Juda hani isaḡawai genuai we dabe bidali. Tiali goli augwaligo Godibolo lotu po wabo dao. Tama te Juda dabe augwaligo te nogi yai we dabe dali, te kaunsil bidi dabe dali tigidalibolo bidi geme posobo po wali, Pol dali Barnabas si elemainogo yai. Tama augwaligo tega si gasa tḡba gudulali. ⁵¹ Tama tibaso, augwali sigo saḡa nadobade elaluali tḡ hogomu sela saḡawani. Te yali se te page elalubo. Augwali sigo te bidi dabego dwai kolesaga ebo sulama, te se yali. Tega sigo te po wai, “Duga se dao.” Tama augwali si te Aikoniam buluba pali. * ⁵² Tama te Antiokde bidali Jisasgo po wali pabo we bidi augwali bugai homu yali, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaligo homude paḡanaluali.

14

Barnabas dali Pol si te Aikoniamde bidama po pusali

¹ Te bidi Pol dali Barnabas si te Aikoniam be naniba sabolama, te augwali sigo polobadu te bulu Antiokde yali se tiwai ma yali. Augwali si te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tomoba pelama, Godigo po bugagia pusa mani. Bugagia pusa menama, te Juda dabego me, te Juda hani isaḡawai bidi dabego me, te Jisasgo wiegi yai poba augwa homu tigidali muani, umabo we bidigo tialio. ² Tiali goli, te Juda dabe me badu augwaligo te po odobo hagela homu ebaso, augwaligo te Juda hani isaḡawai dabebolo bidi posobo po geme walali, augwaligo te Pol dali Barnabas dali sigo ebo se dolomainu yai. ³ Augwali si Aikoniamde hauwa sogo mu bidama, augwali sigo Genuai Bidigo po bomu elama,

* **13:47:** Ais 42:6; 49:6 * **13:51:** Mat 10:14; Mak 6:11; Luk 9:5; 10:11

mu pusali. Augwali sigo te po wai, “Te Genuai Bidi agai we bidibolo dwagi yai se ebo homu ebo dao.” Tama Genuai Bidigo agai bomo augwali sibolo menama, augwali sigo we bidi noma sabo se dabe yali, te we bidigo ‘Te bidi sigo wabo po mu dao’ omainogo yai. ⁴ Tama te be nanide bidali we bidi tomode si pedali. Me badu we bidi augwaligo te Juda dabego po wali pai, me badu augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi sigo wali po wali pai.

⁵ Te Juda hani isawai bidi dabe me badu me, te Juda dabe me badu me, augwaligo genuai bidi dabe me, augwali tigidaligo te homu yai, “Dago te bidi si tigiba masigi sanama, ela muaibao,” homu yali. ⁶ Tama te bidi sigo tiwaibao wabo po odobo si, tama augwali si wi pelama, Litra buluba pali. Nosali te Derbe buluba pali, te bulu si te Likonia tode elaluali. Tama te to pade elaluali dwasianu bulu meba pali. ⁷ Te tigidali bulu tode augwali sigo Godigo dwagi yai po tigidali we bidibolo pususu bilali.

Augwaligo Pol tigiba masigi sayani

⁸ Te Litra bulude te saqa dwai bidi me deli bidali. Te bidi aga idago tabide saqa tama dwai ame nai, tama agai aga saqago bilibo menio. ⁹ Tama agai dugulalu, Polgo wabo po odali. Tama Pol agai suali, te bidi agai homu tigidali te Jisasba bugagia muani kolesaga te usu yali, aga dwagi yai ma ilainogo elalubo usu da homu yali. Tama Pol agai te bidi gedugo bomonama dolo ponama tonaluali. ¹⁰ Tama tialima Polgo bomonama tonalu, agai po bomonama pusuyu te tama wali, “Nage hodaluama, naga saqa sigo bugagia dolalualo,” te po wai. Tama te bidi agai polo hodaluama, aga saqago bilibo gagalali. ¹¹ Tama te Likonia to we bidi dabe hauwa augwali sisinagaselama, Polgo wabo po odali. Augwaligo Polgo te yali se sulama, Likonia pogo moni i wali, “Dago god dabe dagaludu da pageba dulalio. Tama te bidi sigo tigde bidibo,” te po wai. ¹² Tama te we bidi augwaligo Barnabas te Sus nogi poai, te Sus aga augwaligo genuai tobolu god da. Tama augwaligo Pol suali, agai po wabo bidi, augwaligo te nogi Hermes poai, augwaligo po wabo god nogi. ¹³ Tama te tibo god Sus lotu wabo be te be nani sesege badu elaluali. Te Susbolo nai ulama mabo pris bidi agai omai kibu bulmakau dabe magasali. Tama magaselama, te dwagi yai ni yabe tau dabe selama, kibu bulmakau magede domonani, au yali. Augwaligo homugo te kibu bulmakau dabe elama, te bidi sibolo augwaligo lotu po wainogo.

¹⁴ Te Barnabas dali Pol si augwaligo te we bidi augwaligo augwali sibolo lotu po wainogo ebo sulama, augwa si ugwa pisa yali, augwali sigo te se hagela baso. Augwali si te we bidi tomoba polo pelama, te we bidibolo bomona weyu, te po wali, ¹⁵ “Dagego te kolesaga egimio. Dadi si me bidi dage tiwai tama dao,” wali. “Dadi si dage pageba asali, Godigo dwagi yai po dagebolo pusa mawainogo asai dao. Tama dagego te odolali lotu po wabo tibo god tudiba muiyao. Tudiba munama, dagego te God mu pageba asião, hauwa sogo bida bida peduabo God pageba asião. Agai te dagalu me, to me, tamu ai me, tigidali tede bidibo nai dabe me agai nigai dao. ¹⁶ Tama polobadu Godigo tigidali we bidi hani augwa kolesagadu pabo sula tagalai. ¹⁷ Tiali goli, agai tigidali sogo tigidali we bidi augwaligo aga bidibo konemainu, dwagi yai nai dabe we bidi tomode mubo dao. Agai te dagaludu tulubage me, giliga

nanobo sogo me, agai daj ilibo dao. Tama agai nai pedalama, tama dage bugai homu emainogo te se ebo dao,” augwali sigo te po wai. ¹⁸ Tama te we bidi augwaligo te bidi sibolo lotu po bomonama wainu yali, augwali sibolo nai noga mawai hagede me. Augwali sigo moni se homo mu elama, te we bidigp ebo se pali.

¹⁹ Te nosali te Juda dabe me badu Pisidia tode bulu me si elalubo, me nogi Antiok, me nogi Aikoniam. Te bulu side Pol dali Barnabas dali si polobadu osogo bidali. Te Juda dabe augwali tedu te Listra buluba aselama, augwaligo tigidali we bidi homu hodolama, tama augwaligo Pol tigiba masigi sawai. Masigi sanama, tama agai mu isai bidi gagayali homu elama, augwaligo aga tigi be nani buluba kegasa pelama, mugi pali. ²⁰ Tialima, te Jisasgo po wali pabo we bidi augwali sisinagaselama, agai tigi bologobea sagasali. Bologobea sagaselama, Pol ma hodolama, te be nani tomoba ma pali. Tama te sogo kigamu aga dali Barnabas dali si te gasa be naniba pali, te be nani nogi Derbe.

Pol dali Barnabas dali si Antiok buluba ma pali, te Siria tode

²¹ Te bidi Pol dali, Barnabas dali augwali sigo te bulu Derbede bidibo we bidibolo Jisasgo dwagi yai po pusa mani. Tama pusa menama, we bidi hauwa mu Jisasba augwa homu mu muani. Tama augwali si te Listra be naniba todu ma geasa pelama, te Antiok be naniba sabolali, te Pisidia tode. ²² Augwali sigo te Jisasgo po wali pabo we bidibolo dwagi yai po mobo mani, augwaligo Jisas konealubo homu daj walomainu. Augwali sigo te genuai po ola mawai, “Dago te Godigo todu pobadi, gasa we bidi augwaligo dabolo haniani sege mawaibao,” tama nosali Godigo da tonalubo buluba da sabolaibao,” te po wai. ²³ Tama tigidali bulude augwali sigo Jisasgo po wali pabo hani we bidi tonaluabo tobolu bidi daj ilali. Tama nai osogo gisilama, Godibolo po olama, augwali sigo te tobolu bidi dabe Godigo nogode muai, augwaligo aga konealubaso.

²⁴ Te Pol dali, Barnabas dali si augwali te Pisidia to tomodu pelama, te Pamfilia toba sabolali. ²⁵ Teba sabolama, augwali sigo Godigo gesi dwagi yai po te Perga be nani we bidibolo pusa mawai. Tama tedu pelama, Atalia buluba sabolali. ²⁶ Tama augwali sigo Atalia bulu taga pelama, moni geba deli selama, tama adu pelama tama Antiok buluba sabolali. Tama te bulude polobadu Jisasgo po wali pabo hanigo augwaligo nogo tega si tobolude munama, agai tega si tau somainu, Godibolo gedu haluasa po wai. Te po olama, augwaligo te bidi si polobadu tagala palali. Tama augwali si te toba ma sabolali, te se egi pomai hagede, tama augwali sigo te se ela bila silama, ma asali. ²⁷ Tama augwali si Antiokba ma sabolama, augwali sigo Jisasgo po wali pabo we bidi dali deliba sisinagasali. Tama augwali sigo te se yali po augwalibolo pusali, tigidali nai Godigo augwali si tau sali se me, tama Godigo te Juda hani sawai we bidi augwaligo agai po konealubo sunumi dayali. ²⁸ Tama augwali si Jisasgo po wali pabo hani dali bobobage sogo mu bidali.

15

Augwali Jerusalemba sabolama, genuai po mu miani

¹ Te Jisasgo hani we bidi me badu augwaligo Judia to taga pelama, Antiok be naniba sabolali. Tama augwaligo Jisasgo hani juda bidigo

lotu po wabo kolesaga wali pomainu ola manio. Tama augwaligo te po wali, “Moses agai bomo yai pogo te tigidali bidi Godigo hani mu bidao wali. Tama tilama, tigiwali togwao, Godigo daji muao. Tama dagego te se isabaso da, Godigo dage sogobeo,” te po wai. ² Tama Pol dali Barnabas dali augwali sigo te po wabo mu hagela yali. Tama augwali sigo te Juda bage dali moni pogo wabi hwjani, tama augwali sigo moni wado mu yali. Tama Antiokde bidali Jisasgo po wali pabo we bidi hanigo Pol dali Barnabas dali si, te bidi dabe me badu me, augwali Jerusalemba moni po miboba augwali pomainu homu yali. Jisasgo tagala palai bidi dabe me, tobolu bidi dabe me, augwali deliba sisinama, te po dodolomainu yaibao.

³ Tama tibaso, Jisasgo hani Antiok be nani bidigo augwali Jerusalemba pabo bidi dabe tagala palali. Tama augwali Fonia si to dali, Samaria to dali, te bulu si tomodu augwali pali. Tama te sogo augwali Jisasgo hani dali bidu, augwaligo se ebo po dali pusali, me badu Juda bidi hani isawai bidi, augwali te sogo Jisasba augwa homu mu muani, te po augwalibolo pusa mani. Tama te sogo augwaligo te po odama, augwaligo moni bugai homu mu yali. ⁴ Tama peyu, augwali Jerusalemba sabolali. Tama tigidali Jisasgo hanigo augwali sulama, dwagi yai homu yai, Jisasgo tagala palai bidi me, tobolu bidi me, augwaligo moni dwagi yai homu eyu augwali asobo suali. Augwali sigo augwalibolo Godigo tigidali se augwali si bilu yali se po pusa mani. ⁵ Tialima Jisasgo hani bage me badu augwali te Juda dabego lotu po wabo bidi Farisi sibi da. Augwali doligulama, te po wali, “Te Jisasgo po wali pabo we bidi me badu, augwali te Juda hani isawai bidi dabe dao,” wali. Tama augwaligo augwali sibolo tama wali, “Dage sigo te hanibolo te po wao, augwaligo Godigo Mosesbolo mani po mu wali pao, tama dage tigiwali togolama, tama Mosesgo yali kolesagadu wali pao,” te po augwali sibolo tama ola mani, te Farisi sibi bidigo.

⁶ Tialima, nosali te Jisasgo tagala palai bidi me, te tobolu bidi dabe me, augwali sisinagasali, te po dodolomainu. Augwaligo homude elaluali po pususu pali. ⁷ Pususu pelama, Pita doligulama, te po tama wali, “Ama dede, duga kone dao, Godigo homugo te Juda hani isawai bidi me augwaligo te Jisasgo dwagi yai po odama, augwa homu te poba mumainu yali. Tama polobadu mu God agai ena dage tomode te dwagi yai po augwalibolo pumainu sa muani. ⁸ Tama God agai da dago homu tigidali konebo da. Tama God agai Dwagi Yai Mobo Bidi te agai dabolo hasia mani tiwai, tama nosali augwalibolo me manio, te Juda hani isawai bidi dabe. Tama menama, dago koneagameo, Godigo augwali dali dwagi yai homu ebo dao. ⁹ Tama Godigo te Juda hani isawai bidi hanibolo ebo se te ebo kolesaga tiwai, agai da dali yali, polobadu. Tialima, augwaligo te Jisasba augwa homu mubo si, agai augwaligo dwai kolesaga yali sege sela sawai dao. ¹⁰ Tama dagego te Juda hani gagasiawai bidi sege mabo tagaliao. Dagego ‘Dage Mosesgo po naga wali pia’ po augwalibolo wagimio. Magi basowe? Augwali usu egobeo. Suao. Dago wai me, dago me, te Mosesgo mani bomo yai po wali pabo se bugagia wali pogobeo. Te tiwai moni sege dago tudide tolobo dao. Tama tiwai sege dagego augwalibolo mobaso da, dagego God usu saibao. ¹¹ Te dwali. Tialima, dago Jisasba dago homu tigidali mubo dao, tama dago konebo da, Genuai Bidi Jisas agai dago yali dwai

sę agai tolai dao. Da tigidali we bidi Godigo da te tų deligo naga saibao. Tialima, agai te Juda hani isąwai we bidi me te tųdu naga ma saibao,” Pitago augwalibolo te po wai.

¹² Te po minama, tigidali bidi po sagia selama, Barnabas dali Pol dali sigo tigidali bomai sę Godigo augwali si nogode yali sę po pusali, te sogo augwali si te Juda hani isąwai bidigo tųde biliyu, te sę yali po pusali. ¹³ Tama augwali sigo te po silibo si, Jems aga augwa tobolu bidi gagalama, aga dodoligulama, te po wali, “Ama dedeo, dagego eno po odao. ¹⁴ Megi te Pita agai po dabolo pusali. Tama dago koneao, hasia sogo mu Godigo te agai hobede ebo homu te Juda hani isąwai we bidibolo me manio. Tama Godigo me badu aga hani mu nigimai hagede dąi ilai dao. ¹⁵ Tama Godigo pedauwalide po selama pusubo buku da deli po tama tiwai augwaligo asęai da. Te po e tiwai,

¹⁶ ‘Genuai Bidi agai te po wai, “Nosali sogo ena ma asaibao. Augwaligo be me dodolama bidibo, polobadu be gagawali, degasa palio. Tiali goli eno te be ma gesi sę yaibao. Tama te tiwai eno gesi kolesaga te Devitgo hani ma hodagalasaibao,” wali. ¹⁷ “Tama gasa hani augwaligo me ena gegebo sę yaibao, ena Genuai Bidi dao, te Juda hani gagasiąwai bidi me. Tiali goli, eno augwali eno hani tomoba asomainu eno i wai dao,” wali. ¹⁸ “Polobadu mu Genuai Bidi agai te sę pedalabo po

wai dao, tama megı te sę pedalalio.” ’ ’*’

¹⁹ Te Jems agai te po pusali, “Eno homugo tama tibao. Dago te Juda hani isąwai Jisas wali pabo bidi dago sęęę magio. Augwali God pageba asali, tama dago augwali dago kolesagadu pao olama i wagio. ²⁰ Me ma, dago augwalibolo pas tolinao. Tama te pas tomode te po wainao, ‘Dagego te augwaligo te tibo godibolo ula mabo nai te dagego tugimio, dagego kibu me agai kaneme gelisąwai kibu tugimio, kaneme me tugimio. Te we sabo bomo yai po bolama, dwai penani sę egimio,’ waibao. * ²¹ Te sę po Moses agai aga bukude asęai dao, polobadu mu. Tama lotu po wabo sogo tigidali augwaligo te Mosesgo po lotu be tomode nedebo dao. Tialima, augwaligo koneama, te sę ebo habu mu selai dao,” Jemsgo te po wai.

Augwaligo te Jisago po wali pabo hani mebolo te pas tolali

²² Te Jisago sa muai tagala palai bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe me, te Jisago po wali pabo we bidi tigidali me, augwaligo deli homu elama, bidi me badu augwaligo Antiok buluba tagala palabo homu yali. Augwaligo bidi si dąi ilai, te Pol dali Barnabas si dali pomainu yali. Bidi si dąi ilai, te bidi nogi me Judas, agai nogi me Barsabas, te gasa bidi nogi me da Sailas. Jisago po wali pabo bidi dabe augwaligo te bidi side dwagi yai homu yali. ²³ Tama augwaligo te pas sela pomainu, augwaligo te po asęani,

“Da Jisago tagala palai bidi dabe me, tobolu bidi dabe me, te Jisago hani me, Jerusalemde bidibo bage, da tigidali dagego ama da. Dago te pas dage pageba te asęna tolobao wali, Siria bulu me, Antiok bulu me, Silisia bulu me, dage Israel hani isąwai bidi, dago dagebolo bugai

* 15:18: Amo 9:11-12 * 15:20: Sai 34:15-17; Prs 17:10-16; 18:6-23

homu ebao, te po wali. ²⁴ Tama dago po odalio, dago hani bage me badu augwali dage pageba aselama, augwaligo dagego homu dolali. Augwaligo me me po walio, tiali goli dago te hani dage pageba me tagala palai menio. ²⁵ Tama megì da deliba sisinagaselama, dago deli homu elama, te bidi si dage pageba tagala palali. Augwali si Pol dali Barnabas dali si hodobo pali. Pol dali Barnabas dali si te dago godolo mu ebo da. ²⁶ Tega sigo Genuai Bidi Jisas Kraiso sè eyu, moni homu ebe, gasa bidigo augwali elebaso, usu dao homu yali. ²⁷ Tialima, dago Judas dali Sailas dali te augwali si dage pageba tagala palobao. Augwali sigo dago pasde asèani po tiwai po dagebolo pusa mawaibao.”

²⁸ “Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi dali, da dali si te deli homu ebo da, dago dagebolo gasa sègè magobeo, da Juda hanigo kolesagadu wali pabo sègè. ²⁹ Dago homugo e po naga dagego wali piào. Dagego te augwaligo te tibo godibolo ula mani nai dagego tugimio. Kaneme me tugimio. Agai kaneme gelisawai kibu tugimio. Dagego we sabo bomo yai po bolama, penani egimio. Tama dago e ola mani po dagego wali peyu da, te dage bugagia bidaibao. Tama dao. Dage tao,” te po asèani.

³⁰ Augwaligo te pas asènama, te bidi dabego sela pelama, te Antiok be naniba sabolali. Tama augwaligo tigidali Jisasgo po wali pabo hani deliba sisinama, te pas augwalibolo mani. ³¹ Tama te sogo te Antiok we bidigo te pas asèani po odama, augwali bugai homu mu yai, te pas tomode elalubo pogo augwaligo homu tau siyu daɣ walali. ³² Te Judas dali Sailas dali te bidi si Godigo pedauwalide po selama, pusubo bidi da. Augwali si da Jisasgo hani dali hauwa sogo mu bidali, tama augwali sigo augwalibolo po pusulama, tau siyu daɣ walali. ³³ Tama augwali si tede hauwa sogo bidama, tama nosali Jisasgo po wali pabo hanigo tega si Jerusalemba ma tagala palali. Tama augwaligo te po wali, “Dage dwagi yai homu dali pao, te dage tagala palali bidi dabe pageba,” te po wai. ³⁴ Tiali goli, Sailas aga homugo nigilama, te Antiok bulude bidali.

³⁵ Te Pol dali, Barnabas dali si augwali si Antiok bulude bidali. Augwali si tede bidu, tama Jisasgo po wali pabo we bidi dali wadolagasali, we bidi Godigo dwagi yai po pusubaso bidali.

Augwali si Jisasgo po wali pabo we bidi hani dali bidu, Godigo dwagi yai po pusubadi, Godigo po odisa yali we bidibolo Godigo dwagi yai po pusu baso, Jisasgo po wali pabo we bidi pageba wadolagasali.

Pol dali Barnabas si bobegai po

³⁶ Te nosali me badu polua silama, Pol agai Barnabasbolo e tama po walali, “Dadi si ma pelama, dadi sigo Genuai Bidigo po polobadu pusa mani we bidi augwali Godigo po bugagia wali pabo wenama, sugi pinao,” te po wai. ³⁷ Barnabas agai homugo te bidi Jon, agai nogi me da Mak, aga dali pai homu yai. ³⁸ Tialima, polobadu Mak aga augwali si dali pai goli, Pamfilia tðde bidibadi, ma wi pai. Tama agai augwali sigo te yali sè silisabadi yali. Tama tibaso, Polgo aga dali wado po wali, te Barnabas dali. Pol agai homugo Mak augwali si dali pogobe homu yali. ³⁹ Tama Pol dali Barnabas dali si deli homu ebe, tama tilama, augwa si ma wado po olama, bobegali. Tama Barnabas agai Mak selama, augwali si moni geba selama, tamu aì tomode elalubo Saipras tɔ teba pai. ⁴⁰ Tiali goli Pol agai Sailas daɣ ilai dao. Tama Jisasgo po wali pabo bidi hani augwaligo Godibolo po olama, “Tega si Genuai Bidi, nago tau

sao,” te po wali. Tama olama, augwaligo tega si tagala palali. ⁴¹ Tama augwali si Siria tɔ tomode tɔdu pali, te Silisia tɔ tomode me. Tama augwali sigo Godigo po wali pabo we bidi hani tau sabo dɔɔ walobo sɛ ela bilali.

16

Pol badi Sailas badi augwali si pabode Timoti me hodobo pali

¹ Te Pol aga Derbe be naniba sabolali. Tama nosali te Listra buluba pali. Tede agai bidi me deli suai, te bidigo nogi Timoti. Aga dali, aga ida dali, augwali si augwa homu tigidali Jisasba munaluali. Te aga ida da te Juda hani we da. Tialima aga aya da, te da Grik hani bidi da. ² Tama te tigidali Listra bulude bidibo bidi me, te Aikoniamde bidibo bidi Jisasgo po wali pabo hani, augwaligo Timoti “Te dwagi yai bidi dao’ homu yai. ³ Tama Pol agai homugo Timoti aga dali sɛba paibao homu yali. Tiali goli, agai koneani, te Juda hani bidi augwaligo Timoti aga ayade moni homu yali, augwaligo te homu yali, ‘Aga aya da Grik bidi da’ homu yali. Tama aga aya agai te sogo Timoti tigiwali togobe. Tialima, Polgo Timoti tigiwali togwali, te Juda bidi gagamai hagede dɔɔ ilali da, te Juda dabego Timoti agai wabo po odomainu yali. ⁴ Tama augwali te bulude bilali, te sogo Jisasgo po wali pabo hani dali sisinama bidali, te Jisasgo tagala palai bidi me, tobolu bidi dali augwaligo Jerusalemde polobadu wali po ola mani. Augwaligo “Dagego te wali po bugagia wali piɔ,” wali. ⁵ Tama tibaso, Jisasgo po wali pabo hani tigidali augwaligo homo salio. Tama umabo we bidi te Jisasgo po wali pabo we bidi tomoba tigidali deli deli sogo asali.

Pol agai nade te Masedonia bidi suali

⁶ Te nosali Pol dali aga dwasianu hani dali, augwaligo homugo te Esia tɔba pabo homu yali. Tiali goli Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwali si te bulu Esiaba pelamuo po olama, habu seleyu, tɔ sinilani. Tama tibaso, augwaligo Frigia tɔ dali, Galesia tɔ dali te si tomodu pali. ⁷ Tama te sogo augwali Misia tɔ dɔɔ sesegeba sabolali. Augwaligo homugo te Bitinia tɔ tomoba pabo homu yai. Tiali goli Jisasgo Dwagi Yai Mobo Bidigo te tɔ ma paliali. ⁸ Tama tibaso, augwaligo Misia tɔ tomodu peyu, augwali te be nani Troasba sabolali, te nabis bulu da. ⁹ Tama te sogo hulide Polgo na gagawai yali. Agai Masedonia tɔ bidi me deli dolalubo suali. Aga aselama, Polbolo homo elama, hanalu wali, “Nage e Masedonia tɔba aselama, da tau sagasao,” wali. ¹⁰ Te sogo Polgo na gagawai elama, te sogo ena Luk da Pol dali munasa pali, tama dago walu dabe polo sisi elama, dago geba gegelama, Masedonia tɔba pai hagede. Dago koneai, Godigo da i wali, agai dwagi yai po tede bidibo we bidibolo ola momainu yai.

Te we Lidia agai Jisasgo po wali pai

¹¹ Te tama da te Troas be nani taga pelama, da gebadu pelama, te Samotres tamu ɔɔ tomode elalubo bulu teba dolo pali. Da pilama, do kigamu geba selama, da Neapolis be naniba tagaligi palio, sabolalio. ¹² Tama dago Neapolis taga palio, augwaligo moni genuai taunba pali, te bulu nogi Filipai. Te bulu moni genuai bulu mu da, Masedonia tɔde te bulu deli tobolu elalubo da. Te Rom bidi hani tede bidu, tonalubo da. Tama da te bulude hauwa sigo mu bidali. ¹³ Tama te Juda bidigo lotu

po wabo Sabatde da te be nani tagalama, buluba pali. Da te moni pabo aḡ sesegeba bidigi pali. Dago te po odali, te pesagede me badu Juda dabe augwali deliba sisinama, Godibolo po wabo dao wali. Tama dago we dabe me badubolo te Jisago po dago augwalibolo ola manio. ¹⁴ We me deli bidali, dago po wabo agai odali. Te we nogi Lidia, te Taiataira be nanidu polobadu asali. Te we agai ebo se da te nene gagawai nami ugwa agai gasa bidibolo menama, monego abelebo se ebo da. Tama te we agai Godibolo lotu po wabo da, tigidali sogo. Tama agai Polgo po wabo odalio, tama Genuai Bidigo te wego homu dwagi yai ilali, te wego Polgo wabo po bugagia odomainu yali. Te sogo te wego homu tigidali Kraisha muani. ¹⁵ Tiali da dago aga dali agai bede bidibo we bidi dali baptais mani. Tama agai dabolo te po wali, “Dagego homugo eno Jisas wali pabo homu ebaso da, eno homugo Jisas mu konealu baso da, teda dage aselama, eno beba bidagasao, osogo,” te po wai. Tama agai “Dage eno beba pinao” wali bomo mu yali. Tama tibaso, da aga dali pai.

Pol dali Sailas augwali si Filipai bulude kalabus yali

¹⁶ Te me sogo da te Godibolo gedu haluasa po wabo pesageba pobadi, tama dago wegi me deli asobo suai. Te wegi te mone sisabo se ebo wegi da. Dwai mobo me deligo te wegi tigde dagawai elaluali. Te dwai mobogo te wegibolo te we bidigo nosali yabo se po ola mabo da, te wegigo pedauwalidu te po wabo da. Tama te wegi seḡe bidu, ola dali aga tonalubo bidigo nai sela tubo da. Umabo we bidi aselama, augwaligo nosali yabo se po te wegigo augwalibolo ola momai hagede asai. Augwaligo mone ge te wegibolo menama, nosali te wegigo te po pusubo da. Tama elama, te wegi tonalubo bidi dabe augwaligo umabo masigi mu sabo dao. ¹⁷ Tama te wegigo agai da dali Pol dali sulama, wali asali. Wali asobadi, agai po bomonama mu wali, agai te po weyu, we bidi dabebolo te po wali, “E bidi dabe te Genuai Bidi Godigo se ebo bidi dao,” wali. “Augwali asali da, dagebolo Godigo dage ma sabo tu po ola mawai hagede asalio,” te po wai. ¹⁸ Tama te wegigo agai umabo sogo tama naga tiali. Tibaso, nosali Pol aga hagela mu yali. Pol aga begegi solama, te dwai mobobolo te po wali, “Eno Jisas Kraisho bomode nagebolo obao,” wali, “te wegi tagalama, nage pao.” Pol agai te po olama, tama te dwai mobogo te wegi polo taga pali. ¹⁹ Tama te wegigo te gasa bidigo nosali yabo se po ma pusube. Te sogo te wegi tonalubo bidi dabego koneani, augwaligo mone sabo se dolo baso, tama augwaligo Pol dali Sailas dali nogo tolasa, te tobolu bidi dabego po tu ebo pesageba odasa pali. ²⁰ Te augwaligo tega si genuai Rom gavman bidi pageba odasa pali. Tama augwaligo te po wali, “Dagego te Juda hani bidi si suo. Tama augwali sigo dwai hagoma ebo kolesaga dago bulu tomode yalio,” wali. ²¹ “Da Rom bidi da, tiali goli e bidi sigo da gasagi yai kolesaga ola mabo da. Te kolesaga te da Rom bidi dago kolesaga tiwai menio. Duga bomu yai po elalubaso, tama augwali sigo te kolesaga me te wali po tiwai me dago ilamuo,” te po wai. ²² Tama te tonaluali we bidi augwaligo te bidi sibolo dwai po wali, tama augwaligo te bidi si elebo gagalali. Tama te po tu ebo tobolu bidigo te enesigi bidibolo po wali, “Augwali sigo gudubo ugwa peda sanama, keloago tudi badu elao,” wali. ²³ Te tiwai obaso, augwaligo te bidi si hauwa sogo mu keloago elali. Tama nosali augwaligo te bidi si kalabus beba nogo tulama, saḡi pali. Tama te po tu yali bidi dabe augwaligo te kalabus bidi

tonalubo tobolu bidibolo bomai po mu wali, “Nago te bidi si bugagia tonalua,” wali, “augwali si wi pabuo.” ²⁴ Tama te bomai po odama, te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi agai te Pol dali Sailas dali si odasa pelama, te moni daḡi todogo pai te masigigo nigai be habu muba tagaligi pali. Tama te bidi si moni ni pedai si dudulaweba saḡa si tagalaluama, ma lok daḡ walali.

²⁵ Te huli tomode mu Pol dali Sailas dali sigo Godibolo po weyu, aga nogi ugwaba sabo balia dabe weyu bidali. Tama te kalabus bede bidali bidi dabe me badu augwaligo te balia po wabo odali. ²⁶ Tama tibadi, moni tḡ mali polo yali, te kalabus be ni dabe togwa pali, te be tḡ dabe polo augwa digi dala pali. Te augwaligo nogode keḡani aligabo bono aga digi pisagana pali. ²⁷ Tama te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi aga hodaluama, suali, te kalabus bede be tḡ tigidali dalalubo suali. Agai tama homu yali, ‘Kalabus bidi tigidali wi pali dao,’ homu yali. Tama tibaso, agai homugo ‘Genuai gavman bidigo ena elaibao,’ homu yali. Te homu elama, aga moni ge hwa kugulude walaluai hwa ugwa diḡ selama, aga digi tabide elainu yali. ²⁸ Tiali goli, Polgo agai moni po mu tama wali, “Naga digi ma elegio,” wali. “Da wi pabeo, da tigidali me bidibao,” wali. ²⁹ Tama te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi agai te enesigi bidi i weyu, te po wali, “Sole selasa asao,” wali. Tama sole selama, agai te kalabus be tomoba polo pali. Agai moni wi mu elama, didibili yali. Didibili ebadi, agai tobolu Pol dali Sailas dali si saḡa pageba muani. ³⁰ Tama agai tega si buluba odasa pelama, hanalu wali, “Dage si genuai bidi dao. Eno magi se elama, Godigo eno yali dwai se sela samainu, Godigo ena ma sogowe?” wali. ³¹ Tama Polgo agabolo te po wali, “Nago homu tigidali naga Jisas Genuai Bidi teba muyu da, te nage tigidali sogo bugagia bidaiba, Godigo nage dali nago bede bidibo we bidi dali ma saibao,” wali. ³² Tama augwali sigo Jisasgo dwagi yai po aga dali, aga hani dali augwalibolo pusa mani. ³³ Tama te sogo hulide te kalabus tonalubo tobolu bidi agai homu Jisasba mu muani. Agai tega si selama, te bidi dabego keloago elali madigi keni te aḡigo tedelama, ugwa nami selama, te kenide keḡani. Pol dali Sailas dali sigo te kalabus bidi tonalubo bidi dali, aga bede bidibo we bidi dali te sogo tama baptais mani. ³⁴ Tama te bidigo Pol dali, Sailas dali si agai be tomoba odasa pelama, augwali si agai nai mani. Tama te tobolu bidi dali, aga bede bidali we bidi dali augwaligo moni bugai homu mu yali. Magi basowe? Te sogo augwaligo augwa homu tigidali Godiba mu muani.

³⁵ Te sogo kigamu te Rom gavman genuai bidi dabe augwaligo te enesigi bidi dabe tagala pelama, te kalabus bidi tonalubo tobolu bidibolo te po wai, “Nago te bidi si olo tagala pelama, pomainao,” wali. ³⁶ Tama tibaso, te kalabus tonalubo tobolu bidi aselama, Polbolo wagasali, “Te Rom genuai bidi dabe augwaligo enabolo po ola tolalio, ‘Dage si megi pao’ po walio. ‘Dage si piḡo, te po me menio,’ wali,” te po wai. ³⁷ Tiali goli, Pol agai te po selasa asali enesigi bidibolo te po wai, “Woo,” wali. “Tialima, dadi si kalabus yali, augwaligo te page me gegebeo,” wali. “Te magi baso augwaligo da elama, da tigidali we bidi gesabide hale mawai dawe? Da si Rom bidi mu dao, dadi sigo nogi te Rom gavmanigo bukude elalubo dao. Te gavman bidi dabego konebewe? Megi augwaligo homugo dadi sigo pedauwali paniama,

dadi sigo augwali dali po wasiama, geme paibao. Augwa dwai kolesaga dadi si dali elama, te ma dualaibawe? Te menio,” wali. “Dadi si olo me pogobeo,” wali. “Te Rom gavman genuai bidi dabe augwa digi aselama, dadi si tagala palomainao,” Pol agai te po wai.

³⁸ Te po selasa asali enesigi bidi dabe ma pelama, te Rom po tu ebo bidi dabebolo Polgo wali po pusigi pali. Tama te sogo te po odobo si, Pol dali Sailas dali si Rom bidi mu si da po odobo si, augwali wi mu yai. ³⁹ Tama tibaso, te Rom po tu ebo bidi dabe augwali te kalabus beba pelama, Pol dali Sailas dali sibolo te po wai, “Dago dwai kolesaga dage side yali ma, da homu dene mu ebao,” wali. “Dage si e bulu tagalama, gasaba pagameo,” te po wali. ⁴⁰ Tama Pol dali, Sailas dali si te kalabus be tagalama, te we Lidiago beba pali. Tede Jisasgo po wali pabo we bidi hani dali deliba sisinama, tama augwali sigo po pusulama, augwaligo homude daḡ walobo po pusa mani. Tama augwa si peyu, augwali taga pali, te Filipai be nani taga pali.

17

Te Tesalonaika be nani bidi augwaligo Pol dali Sailas dali elai hagede yali

¹ Te Pol dali, Sailas dali si pelama, te Amfipolis be naniba sabolali. Te bulu taga pelama, Apolonia be naniba sabolali. Te be nanidu pelama, moni Tesalonaika be naniba sabolali. Tede te Juda dabe augwaligo bomo yai po ola mabo be elalui. ² Tigidali bulude bilu, Pol agai te Juda dabe homo yai po ola mabo beba pabo koneai dao. Tama tibaso, Tesalonaikade me aga bilu, te beba pali. Tama agai Godigo bukude elalubo po nedama, aga Juda dabe dali po miani. Agai te se Sabat sogode ela bilibadi, Sarere sela silali. ³ Te sogo agai augwalibolo te po hania wali, te Godigo sa muani bidi, te we bidi tau somainu sa muai bidi Kraide po agai ola mani. “Suao,” wali. “Godigo po elalubo bukude e po elalubo, te bidi Godigo dabolo tagala palaibao,” wali. “Agai moni dene tolama, isaibao. Tama nosali aga gu pagede ma hodalueibao. Tama megie eno dagebolo Jisas aga digi te Godigo sa muani bidi Krai dao obao,” Pol agai te po wai. ⁴ Tama bidi me badu augwaligo te po odama, augwa homu te poba mu muani. Tama augwaligo Pol dali Sailas dali side wadolagasali. Tama me badu umabo bidi Grik po wabo bidi hani da, augwaligo Godibolo lotu po wabo, augwali me augwa homu te poba mu muani. Tama te nogi elalui we dabe hauwa, augwali me augwa homu tigidali te Polgo wali poba muani.

⁵ Tiali goli, bidi me badu te Juda bidi hani da, te augwaligo umabo we bidi Pol dali Sailas dali si wali pabo sulama, augwaligo seḡe mu yali. Tama tibaso, te Juda hanigo te dwai bidi dabe tigidali sogo augwali te sisinabo pesagede olo bilalubo suali. Tialima, augwaligo te dwai bidi hani deliba sisinani. Tama augwali udulama, bilu, moni po daḡ wali, umabo we bidi hodalu, Pol dali Sailas side wado yali. Tama te Juda dabe me, te dwai bidi dabe me, augwali tigidali sisinama, peyu, te bidi nogi Jesongo be bologobea sali, be tu aluama togo sanama, Pol dali Sailas dali si kekasa painu, te augwali si po tu egi painu tama yali. ⁶ Tiali goli, augwaligo tega si gegali munu me sube. Tama tibaso, augwaligo Jeson badi, me badu Jisasgo po wali pabo bidi dabe badi, augwaligo te bidi dabe nogo tulama, te bulu page bidi kaunsil bidi

pageba odasa pali. Augwaligo moni daga bomai mu weyu, te po wali, “E bidi dabe augwaligo gasa kolesaga eyu, tigidali bulude bidibo we bidi dolobo dao,” wali. ⁷ “Megi augwali dago moni be naniba sabolali, e bidi Jesongo agai beba bidagasao wali. Dagego suo,” wali, “augwaligo te dago Rom genuai gavman bidi Sisargo po dolobo. Tama augwaligo te po wali, ‘Dago gasa bidi wali pinao’ wali, ‘te bidi nogi Jisas da,’” te po wai. ⁸ Augwaligo tama po wali, tialima tigidali we bidi me, te kaunsil bidi dabe me, tigidaligo moni po daga olama, augwaligo te yali seḏe dwai homu eyu seḓe yali. ⁹ Tialima, te kaunsil bidi dabe augwaligo Jeson dali aga hani dali side te mone ge sai, tama augwalibolo tama po ola mani, “Nosali te yali se ma ebaso da, te dagego te mone ge ma sogobeo,” wali. Te po olama, augwaligo augwali tagala palali.

Pol dali Sailas augwali si Beriade seḓe yali

¹⁰ Te sogo be huli asobo si, te Jisasgo po wali pabo hani augwaligo Pol dali, Sailas dali si te Beria be naniba tagala palai. Tama augwali si pelama, te buluba sabolali. Tama sabolama, te Juda dabego homo yai po ola mabo be tomoba pai. ¹¹ Te Beria bidi dabe te Tesalonaika be nani bidi hani tiwai meni. Te polobadu te Tesalonaika bagego tega sigo po polo sela sawai dao. Tiali goli, te Beria bidi hani augwaligo da bugai homu elama, te po odali. Tama tigidali sogode Godigo po aseai bukude nedali, Polgo wali po usu niba pabo wenama suali. ¹² Tama te Juda we bidi hauwago augwaligo homu te Jisasba muani. Te umabo Grik po wabo nogi elalubo we dabe me, augwa homu Jisasba muani, te Grik po wabo bidi dabe me. (Te augwali Jisasgo po wali pabo hani tomoba asali.) ¹³ Tiali goli, te Tesalonaika be nanide bidali Juda bidi dabe augwaligo te Polgo Godigo po Beria be nanide me ola mani po odo si, augwali te Tesalonaika taga solama, Beriaba sabolai. Tede te Tesalonaika Juda dabego te we bidi dabe sisinama, dwai seḓe yabo homu hodolali. Te homu hodolobo po obaso, augwaligo Pol dali, Sailas dali side dwai seḓe yai. ¹⁴ Tama polo te Jisasgo po wali pabo bidi hani augwaligo Pol dali bidi me badu dali te nabisba tagala palali. Tiali goli, Sailas dali, Timoti dali te Beria be nanide bidaluali. ¹⁵ Tama Pol dali pali bidi dabe augwaligo Pol te Atens buluba tagaligi pali. Tama augwali Beriaba ma aselama, Polgo Sailas dali Timoti dali sibolo wali po pusagasali, “‘Dage si Pol bidibo buluba polo asao,’ wali. Tama agai te po dabolo tama walio,” augwaligo te po wai.

Pol agai te Atensde bidibo we bidibolo po pusa mani

¹⁶ Te bidi Pol te moni hani nogi Atensde te Sailas dali Timoti dali si asobo tonaluali. Tama tonalubadi, agai suali, te bulude bidibo we bidi dabego tibo god wali pabo kolesaga umabo yali. Tama tibaso, Pol agai te tibo sulama, moni homu mu yali. ¹⁷ Tama tibaso, Juda dabego homo yai po ola mabo po mibo be tomode agai te Juda dabebolo umabo po ola mani, te Juda hani isawai bidi dabebolo me, augwaligo Godibolo lotu po wabo da. Te maketde Pol agai te maketba asobo we bidibolo sesemane sogo po ola mani. Agai homugo augwaligo Jisasgo po wali pomai hagede, te po bomu eyu ola mani. ¹⁸ Tama te Epikuria hani po ola mabo bidi dabe me, te Stoik hani po ola mabo bidi dabe me, augwaligo Polgo po aiyaba elalui hagede, pogo wabi hwai aḓ yali. Te bidi me badugo te po wai, “Te bidi aga da, te mu konesiawai bidi da.

Agai dabolo magi po obawe?" Me badu bidigo te po wali, "Agai te po wabo gasa habuba bidibo Godigowe?" te po wai. Pol agai te Jisasde po ola mobadi yaide, isai bidi te gu pagede ma hodaloabo po ola mobadi yaide, augwaligo te tobage po tama wali. ¹⁹ Tama tibaso, augwaligo Pol odasa pelama, te Areopagus bulu duba tagaligi pali. Te bulu dude te kaunsil tobolu bidi dabe deliba sisinagasobo dao. Augwaligo Polba hanalubo po weyu, te po wai, "Dago homugo nagebolo hanalubo da, nago te gesi po nago koneama, tigidali we bidibolo ola mabo po, nago dabolo me ola mao. ²⁰ Nago te wabo po me badu dali da noma sobao. Magi basowe? Polobadu dago te tiwai po odai menio. Tama tibaso, te po page dago bugagia odaio," augwaligo te po wai. (Tama te sogo te Atens bulu page bidi dabe me, te gasa buludu e buluba asali bidi dabe me, augwali tigidali sogo, giligade me, pio me bidu, augwaligo te gesi se yabo po mibo dao. ²¹ Tama te tiwai po augwaligo polobadu me odisawai po odaio. Tama tibaso, augwaligo u po Polbolo hanalu wali.)

²² Te bidi Pol aga te Areopagus bulu dude sisinagasai kaunsil bidi dabe tomode doligulama, te po wai, "Dage Atens bidi dabe. Dagego ebo kolesaga eno sualio. Tama eno homugo dagego umabo gasagi yai godibolo lotu po weyu, bomu mu ebo dao. ²³ Tama ena e be nani tomode bilibadi, eno te dagego umabo godibolo lotu wabo pesage dabe suali. Tama eno dagego te god me delibolo hasa dabe ula mabo pesage me deli sualio. Dagego te hasa dabe ula mabo pesage masigide te po aseani, 'Te nai dago konesiawai godigo nai dao.' Tialima, dagego konesiawai god, dagego te godibolo lotu po wabo da. Tiali goli, te god de dawe te dagego konebeo. Te god eno meggi dagebolo e po pusa mabogo aga dagebolo waselaibao," wali.

²⁴ "God agai to me, tode bidibo nai tigidali me nigai dao. Te God agai tigidali nai dagalude elalubo nai me, te tode elalubo nai me, tigidali aga naga tonalubo dao. Tama tibaso, bidigo nogogo se yai lotu be tomode aga bidibo menio. ²⁵ Me ma, agai dago nogode agai nai tubo mu menio. God aga digi tigidali tode bidibo we bidibolo noma mabo dao. Tigidali nai dabe dago gegelama sabo, te Godigo naga mabo dao.

* ²⁶ Godigo hasia mu bidi me deli nigai (te bidi nogi Adam). Tama nosali te bidi deligo te tigidali haniani bidi dabe dalali. Tama Godigo tigidali bidi dabe tigidali buluba dobayali, augwa te bulude bidimainu yai. Tama God aga digi polobadu mu augwali te bulu dabede bidabo sogo bodolu munama, dai ilai dao. ²⁷ God agai te se ilai da, augwaligo ena gegemainu homu yali, tama augwaligo homugo gogone pelama, ena pageba asomainu homu yali. Tiali goli, suao, God digibulu bidibeo, da pagede deli deli we bidi pagede bidibo. ²⁸ God agai se ebaso da, da bidibo me, da bilibo me. Tama te page aga naga da. Te yali, duga me badu bidi dabe buku asebo koneai bidigo aseai po tiwai dao, 'Da bidibo me aga wai naga bidibao,' te po aseai. ²⁹ Tama da bidibo Godigo wai dabe bidibao. Tama tibaso, dago te homu egio, te God masigi tiwai dao, te bunuwaligo nigai piksa tiwai God da, olamuo. Dago te homu ilamuo, 'God da dago nogogo nigai dao,' te homu egio. ³⁰ Tama polobadu te bidi dabe augwaligo te se ebaso, tama Godigo po me wabe, moni homu me ebe. Magi basowe? Te augwaligo agade kuna konesiabaso. Tiali goli, meggi te sogo God agai bomai po mu tagala palali, tigidali bulude bidibo

* 17:25: 1 Kin 8:27; Ais 42:5; Tpi 7:48

bidi dabego me odomainu yali. Agai tama wali, ‘Dagego dwai kolesaga ebo tagalama, tama dage ena pageba asao,’ wabo dao. ³¹ Tama agai deli sogo me bodolu mawai. Nosali te sogo agai tigidali tōde bidibo we bidi po tū ela mawaibao. Augwali po tū yabo bidi Godigo sa muai dao, te bidi agai dwagi yai doloba pai po tū mu yaibao. Tama Godigo te sa muai bidi agai dabolo hania ola mani. Mena sē elama, da tigidaligo sualiwe? Agai te bidi isāma, gū pagede ma hodaluama, ma gesi bida bida paibao,” Pol agai te po wai.

³² Te sogo Pol agai bidi me deli gū pagede ma hodaluai po pusubo da, bidi me badu augwaligo te po gisugu mani. Tiali goli bidi me badu augwaligo agabolo te po wali, “Dago homugo nago te po dabolo ma pusa mao,” wali. ³³ Tialima, Pol aga te po mibo tagalali. ³⁴ Tama bidi me badu augwali augwa homu Jisasba mu muani, tama augwali Pol dali pali. Te bidi me deli aga te Areopagusde bidibo kaunsil bidi, agai nogi Dionisius da, te we me deli agai nogi Damaris, augwali si me, gasa bidi dabe me badu me, augwali tigidali augwa homu Jisasba muani.

18

Polgo te Korin taun bulude sē eyu, po pusali

¹ Te bidi Polgo nosali te Atens be nani taga pelama, agai Korin taun be naniba pali. ² Tama te bulude bidi me deli bidali, te Juda hani bidi, agai nogi Akwila. Aga bulu mu nogi da, Pontus da. Tama polobadu gana aga dali aga we dali te Itali tōde bidali taga soai. Aga we nogi da, Prisila da. Te Rom gavman tobolu bidi mu agai nogi Klodius, agai te Juda hani te Rom tōde bidali aga sela s̄awai dao. Tama agai te po wali, “Dage Juda hani Romgo tōde ma bidigimio,” wali. Tama tibaso, augwali si te Korin be naniba polasa soai madigi, Pol nosali Korin be naniba asai dao. Pol aga augwali sugi pali. Tama sugi pelama, agai augwali dali bidali. ³ Tama Pol agai te we de bidi si te hasa waligo ugwa be hobolama, te mone sabo sē ebo suali. Polobadu Pol aga me te sē yai. Tama augwali sigo Pol hanalu wali, “Nage dadi si dali bidu, e sē yaibao,” wali. ⁴ Tama Pol aga tede bidu, tigidali Sabat sogo Juda dabego bomu yai po ola mabo beba peyu yali. Tama agai te Juda hani bidi dabe dali me, te Grik hani bidi dabe dali me, agai po ola mani. Tama agai homugo augwali homu begehmainu hagede homu yali.

⁵ Te nosali Sailas dali, Timoti dali augwali si te Masedonia tō taga solama, Korin be nanide Pol bidibo madigi sabolali. Tama augwali si asobo si, Polgo te ugwa be hobolobo sē tagalali. Agai tigidali sogo te Juda hani we bidi bidibo tomode po ola bilali. Tama agai po bomai mu pusuyu, te po wali, “Te dagego koneao. Te bidi Jisas aga Godigo aga sa muai bidi Kraisa da, te we bidi tau somainu.” ⁶ Tiali goli, augwaligo homugo te po pusubo po odobe. Augwaligo agade sēbē yali, tama augwaligo aga dali dwai po mu wali. Tama tibaso, Pol aga tama kolesaga yali, agai nogogo te aga gudali ugwade elaluai pobebe bage tedala s̄ayani. Tama tiyu agai te d̄ai yali, agai nosali augwali ma homu egobeo olama, te sē yali. Tama agai augwalibolo po walali, “Tialima, nosali dage hagawai baso da, duga sē dao,” wali. “Eno sē menio. Tialima, megi eno dage taga peyu, eno te Israel hani is̄awai bidi dabebolo Godigo po pusa mawaibao,” te po wai. ⁷ Tama tibaso, Pol aga te Juda hani taga peyu, aga te Israel hani is̄awai bidi me deli, agai nogi

Titius, me nogi Jastus, tego beba bidigi pali. Te bidi Titius agai Godibolo lotu po wabo dao. Agai be te Juda dabego bomo yai po ola mabo be sesege badu elalubo. ⁸ Tama bidi me deli bidibo, agai nogi Krispus, aga Juda dabego bomo yai po ola mabo be tonalubo genuai tobolu bidi mu dao. Te bidi dali, aga bede bidibo we bidi dabe dali, augwali tigidaligo Jisasba augwa homu tigidali mu muani. Tama Korin we bidi umabo augwaligo Polgo wabo po odama, augwaligo homu Jisasba mu munama, tama augwali tigidali baptais mani.

⁹ Te me sogo hulide Pol agai nai me deli te nade suali. Tama Genuai Bidigo aga dali po tama wali, “Nage wi egio,” wali. “Nago po bomo elama, augwalibolo wao. Naga pedauwali pania sigio,” wali. ¹⁰ “Ena nage dali bidibao. Gasa bidigo nage dologobeo. Magi basowe? E be nanide bidibo we bidi umabo augwali eno sa muai dao. Augwaligo nago po odama, te augwali eno hani gagawaibao,” wali. ¹¹ Tama te po obaso, Pol aga Korinde bidibadi, kibu be deli silama, me tomoba egi pali. Tama agai tigidali we bidi Godigo po ola mani.

¹² Te nosali te bidi me deli nogi Galio, te Rom gavman genuai mu tobolu bidi dabe augwaligo te bidi Galio te Grik t̄ tonaluabo tobolu bidi nigilali. Tama te sogo te Juda hani augwali sisinama, Pol selama, augwaligo aga po t̄ba odasa pali. ¹³ Augwaligo Galiobolo te po wai, “Te bidi agai homugo dago bomo yai po dolobo. Tama agai te we bidibolo Godigo lotu po wabo gasa kolesaga elama, bugagia ola mabeo,” wali.

¹⁴ Te bidi Pol aga doligulama, agai po gagalainogo, te gavman bidi Galio agai te Juda dabebolo te po tama wai, “E bidi Pol agai dwai s̄ mu egi sogo da, teda eno tonaluama, dagego po t̄ ebo po page tigidali eno odigi da. ¹⁵ Tiali goli, dage dolaga aselama, tama dagego umabo me me nogi wabo po obaso, te dage Juda hanigo bomo yai po dabe po me obaso, dagego homugo ena te tiwai po odobo bidi dawe?” wali. “Menio. Duga digi te po dodolao,” po wali. ¹⁶ Tama agai te Juda hani bidi dabe augwali te po t̄ ebo bede sela s̄yani. ¹⁷ Augwali te be tagalama, buluba soali. Tede augwaligo te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tonalubo bidi nogogo tuali. Te bidi nogi Sostenes. Augwaligo te po t̄ ebo be sesegede te bidi osogo elali. Tiali goli, Galiogo sulama, tama agai te dwai s̄ ebode moni homu ebe.

Pol aga Antiokba ma geasa pali, te Siria t̄ba

¹⁸ Te bidi Pol aga te Jisasgo po wali pabo hani dali hauwa sogo bidali, te Korin be nanide. Tama nosali agai augwali taga soali. Agai te Prisila dali, Akwila dali augwali sela te Siria t̄ba pabo gagalali. Tama Senkria be naniba t̄du sabolama, tede Pol agai Godibolo bodolu mawai. Aga tobolu nisi poayali, te bodolu mani po d̄ om̄inu yai.

* ¹⁹ Tama tilama, augwali sela te moni gebadu pelama, te tamu ā bolama tama Efesus moni be naniba sabolali. Tama Pol aga te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomoba pelama, te Juda dabe dali umabo po miani. ²⁰ Augwaligo agabolo augwalide hauwa sogo mu bidaimai hagede hanalu wali. Tiali goli, Polgo “Menio,” wali. ²¹ Agai augwali taga peyu, te po wai, “Te Godigo ‘Usu da’ obaso da, teda nosali ena dage pageba ma geasa asaibao,” wali. Te po olama, Pol te moni gebadu pelama, Efesus be nani taga pali.

* 18:18: Nam 6:18

²² Te bidi Pol te moni gebadu pelama, te nabis be nani Sisaria teba sabolali. Tedu tōdu pelama, Jerusalemba pali. Tama agai Jisasgo po wali pabo hanibolo “Dage tao,” wali. Tama nosali aga tedu pelama, Antiokba pali. ²³ Tede aga hauwa sogonu bidama, aga Antiok taga pali. Tama ma pelama, tōdu pelama, te Galesia tō me, Frigia tō me tomodu pelama, Jisasgo po wali pabo hani we bidi suali. Tama agai augwalibolo dwagi yai po pusa mani, augwali homo somainogo yali.

²⁴ Te Juda bidi me deli Efesus be naniba sabolagasali. Agai nogi da Apolos, agai page bulu Aleksandria be nani da. Tama te bidi aga da po digi wabo bidi, te agai dwagi yai Godigo po așani bukude ebo po page tigidali koneai bidi mu da. ²⁵ Tama agai koneai, te Genuai Bidigo agai tigidali we bidi ma sabo tū koneani. Tama tigidali sogo agai homugo dāu mu eyu Jisasgo yali sē po dabe tigidali pusali, bugagia dolo pusa mani. Tiali goli, agai koneani, te Jongo agai te we bidi baptais mabo sē yali wali po naga agai koneani. ²⁶ Tama te bidi Apolos agai te Juda dabego homo yai po ola mabo bede agai po bomonama wali, wi ebe. Prisila dali Akwila dali sigo agai po wabo odama, augwali sigo beba aga odasa pali. Tede augwali sigo agabolo Godigo pabo tū po page bugagia hania ola mawai. ²⁷⁻²⁸ Tama nosali Apolos agai homugo te Grik po wabo bidi dabego page bulu tōba pomai hagede homu yali. Tama tibaso, te Efesusde Jisasgo po wali pabo hani we bidigo bugai homu elama, te Grik tōde bidibo Jisasgo hani dabebolo pas așani, te Apolos tau somainu yali. Te pas tomode augwaligo te po așani, “Te bidi Apolos asobo si, dagego aga bugagia tau sao.” Tama Apolos pelama, sabalobo si, tigidali sogo augwali sisinama, po mibo sē yali, augwaligo Godigo po bukude așani po wali. Te po agai tigidali we bidibolo Jisas ola mani. Aga “Te bidi mu polobadu Godigo agai da tau somainogo sa muai bidi Kraisi da,” wali. Tama tigidali sogo Apolosgo te Juda hanigo konila po wabo aiyaba elaluali. Tialima, Apolos agai Jisasgo po wali pabo we bidi hani tau mu sali, polobadu Godigo augwali hobede ebo kolesaga olo menama, tau sali.

19

Pol Efesusde sē yali po da

¹ Te sogo Apolos te Korin be nanide bidibadi, Pol aga te Galesia tō tomoba sabolali, nosali te Efesus be naniba sabolali. Tama te bulude agai Jisasgo po wali pabo bidi me badu bidibo suali. ² Pol agai augwali te po hanalu wali, “Polobadu sogo dagego homu Jisasba mu muani sogo, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi dage pageba asaliwe?” Augwaligo te po wei agade ponoyu, te po wali, “Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi elalubo po dago polobadu odobeo,” wali. ³ Tama Pol agai augwalibolo hanalu wali, “Tialima, te sogo augwaligo dage baptais mani sogo, dagego dego po wali pai dawewe?” Augwaligo te po wali, “Jon agai we bidi baptais polobadu mayu agai ola mani po, te po bidi me deligo dabolo ola menama, dago te po wali pabo dao,” wali. ⁴ Tama Pol agai te po wali, “Te polobadu te we bidi augwa dwai sē me, dwai kolesaga me tagalama, tudiba menama, homu begelama, te Jon agai te we bidibolo baptais mani. Tama tilama, agai augwalibolo te po wai, ‘Te ena nosali asobo bidi, te bidi dagego homugo mu koneao,’ wali. Tama eno dagebolo te po obao, te bidi da te Jisas da,” Pol agai te po wai.

⁵ Tama te Efesus bulude bidali Jisasgo po wali pabo hani we bidi dabe augwaligo te po odama, augwali Jisas wali po baso, baptais sali. ⁶ Te baptais selama, deli deli bidi toboluba Pol agai nogo mubadi, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba asali. Augwaligo gasagi yai haniani po wabo gagalali. Tama augwaligo Godigo augwalibolo mani po pusubo se yali. ⁷ Tama augwali te bidi hani nogo si olama, saḡa badu si wagi sulama, bidi hani bidibo.

⁸ Te Pol te polua sela tede bidali. Tede bidibadi, aga te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba tigidali Sabat sogode te be tomoba pabo da. Agai augwalibolo te po wali, “Godigo homugo agai te we bidi tonalubo,” wali. Aga wi ebe, te po bomonama wai, augwaligo konemainu te po mu dao. ⁹ Tiali goli, augwali me badu bidi dabego augwa homude hagela elama, augwa homugo Jisas konebe. Tama augwali tigidali bidi gedude doligulama, Godigo gesi tude pabo pobolo augwaligo dwai po wali. Tama tibaso, Pol agai te po odama, agai Jisasba homu muani bidi oda selama, te augwaligo Juda dabego bomo yai po ola mabo be taga pali. Tama tigidali sogo agai augwali dali po miani, te bidi me deli agai nogi Tiranus, tego skul be tiwaiba sisinama, po ola mani. ¹⁰ Tama Pol agai te se ebadi, kibu be si silali. Te se elama, umabo we bidi te Esia to tomode bidibo we bidi augwaligo Godigo dwagi yai po odali. Me badu Juda hani we bidi da, me badu te Juda hani isaḡwai gasa hani dabe we bidi da.

Sevago ogwa dabe dwai mobo augwaligo gagalama, sela saḡwai hagede yali, usu isaḡwai po

¹¹ Te sogo God agai genuai bomo mu Polbolo mani. Tama Godigo tigidali we bidibolo haniani bomai se bidigo ebo usu isaḡwai se mu ola mawai. ¹² Polgo nami ugwa ugwa kugulu gudai dao, te duga holobo ugwa gebode keḡwai dao. Tama augwaligo te tobage ugwa dabe Polgo tulama, tama augwaligo te gasi sai bidi dabe bidibo madigiba selasa pai dao. Augwaligo te ugwa te gasi sai bidi tigiba mubo si, te gasi sia sai dao. Te dwai haubo noma elalubo bidi dabe me, te sogo augwaligo te se ebo si, te dwai haubo nomago te bidi dabe tagalama, wi pai dao. ¹³⁻¹⁴ Tama Juda genuai bidi deli bidali agai nogi Seva da. Agai se da, te pris bidi dabe tonalubo dao. Agai ogwa da nogo a olama, me badu nogo si da. Tama augwali biliyu, te dwai haubo noma bidibo we bidi dwai noma sela sayani. Tiali goli, augwaligo homugo Jisas mu konebe. Tama dwai noma bidi me badu sela sayu, Jisasgo nogi ilama, sela sawainu yali. Tama augwaligo te dwai mobobolo te po wali, “Nage dwai haubo noma, eno Jisasgo bomogo nage sela saḡo dao, te bidi Pol agai wabo po tiwai dao,” te po wai. ¹⁵ Tiali goli, te dwai mobogo augwalibolo te po wai, “Eno Jisas kone dao. Eno Pol kone dao. Tiali goli, dagego mena bomu eyu, te se ebawe? Eno dage mu konebeo,” wali. ¹⁶ Tama te dwai mobo elalubo bidi agai te bidi dabe dali bomonama mu hwɨnama, agai augwali tigidali aiyaba elaluali. Tama augwaligo tigi agai mu dolali, augwaligo ugwa dabe pebeda sayani, te augwali te be tagalama, wi pali, tama me badu augwaligo tigi olo wi pali. Magi basowe? Te bidigo augwaligo ugwa dabe pebeda sana silai dao. ¹⁷ Tama te Efesusde bidibo Juda we bidi dabe me, te Juda hani isaḡwai hani we bidi me, augwali tigidali te yali se po odama, wi mu yali. Augwaligo te Genuai Bidi Jisas nogi ugwaba mu sali. ¹⁸ Tama nosali Jisasgo po wali pabo we bidi

me badu augwali aselama, te po te we bidi tigidalibolo wai, “Te dwai pobi wabo se dago polobadu yai dao” wali. ¹⁹ Tama augwaligo te pobi me, animani ola mabo buku dabe deliba sisinama, augwaligo tigidali we bidi gedude isiba ulai dao. Te buku abelebo mone ge te hauwa kisu 50,000 monego abelai dao. ²⁰ Tama umabo we bidi augwaligo te bomai se yali po odobo si, augwaligo te Godigo dwagi yai po mu odali. Tama Godigo dwagi yai po tigidali we bidigo homuba pelama, daŋ wali.

Efesusde bidibo we bidi dabego Pol dali wado po wai

²¹ Te nosali augwaligo te se ela silama, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo Polgo homuba menama, aga Masedonia to dali Akaia to dali te bulu siba pomainu homu ilali. Tedu pelama, aga Jerusalemba sabaligi pomainu homu yali. Tama Pol agai homugo homo eyu te po wali, “Ena teba sabaligi pelama, nosali ena Rom be nani sugi paibao,” te homu yali. ²² Tama tiali, Pol agai se tau sabo bidi si te Masedonia toba tagala palali, te bidi si nogi me Timoti, me Erastus. Tama te bidi si tagala palama, Pol te Esia tode osogo bididuali.

²³ Te bidi Pol te Efesus be nanide te sogo bidibadi, te Efesusde bidibo bidi dabe hauwa augwaligo Godigo gesi tudu wali pabo bidi dabe dali konila po weyu, moni sebe mu yali. ²⁴ Tama te bidi me deli, agai nogi Demetrius, agai tigidali bidi sebe ebo homu hodolali. Agai te mone sabo se te gasagi yai bunuwali tiwai nai geselebo se ebo bidi da, te bunuwali tiwai nai nogi silva, te wiewi yai kapa dao. Te Efesus be nanide te tibo god nogi Artemis moni lotu wabo be elaluali. Tama te bidi Demetrius me agai tau sabo bidi dabe me, augwaligo te lotu be dwasianu noma te bunuwali tiwai naigo nigibo se elama, tama umabo bidigo sulama, moni monego abelama, sabo se ebo da. ²⁵ Tama te bidi Demetrius agai te tibo godigo dwasianu be se ebo bidi dabe me, gasa se ebo bidi dabe me, agai i olama, sisinama, te po miani. Agai te po augwalibolo tama wali, “Ama dede, dagego konebo dao, dago e se ebogo te umabo masigi selama, da bugagia bidibo dao. ²⁶ Tama dagego te bidi Pol agai ebo kolesaga koneani dao, dago agai po dabe me odali dao. Agai Efesusde bidibo we bidi dabebolo wabo po dabe, tama agai Esia tode bidibo we bidigo me agai po tama wabo da, ‘Te tobage bidigo nogogo nigibo god da, bomo menio, augwali god mu menio, agai dage tau sogobeo,’ te po walio. Agai tama po wabode tigidali we bidi augwaligo te po wali pali, te Efesus be nanide me, te Esia tode me. ²⁷ Tama eno dago mone sabo se dolidali weyu eno wi ebo, tama tigidali we bidigo dago e ebo se de dwai po wabo. Dago bugagia tonalusayu da, te po genuai mu yaibao. Tama augwaligo Artemisgo moni lotu be dolaibao,” wali, “agai dago moni god we, tama augwaligo homugo genuai we god Artemis usu egobeo, agai dago tigidali Esia to we bidi aga deliba lotu po wabo dao, te tigidali tode bidibo we bidigo me,” te po wali. ²⁸ Tama te we bidi augwaligo Demetriusgo wali po odobo si, augwaligo Pol dali moni sebe yali, tama augwaligo moni po daga weyu, te po wali, “Artemis, nage da Efesus we bidigo genuai god da,” te wali. ²⁹ Tama te Efesusde bidibo we bidi augwaligo te po odoyu, augwaligo moni po daga wali, tama augwali pelama, Masedonia bidi Pol tau sali bidi si nogo tuali. Te bidi si me nogi da Gaius, me bidi nogi da Aristarkus. Tama augwaligo te bidi si nogo tolasa, augwa moni po tu ebo pesageba pali. ³⁰ Tama Pol agai homugo da, te bidi hani te po tu eboba agai po wagi pai homu yali. Tiali

goli, te Jisasgo po wali pabo hanigo aga pigio wali. ³¹ Gavman se ebo tonalubo bidi dabe me badu, te Esia tode, augwaligo Pol dali abagi wai dao. Tama augwaligo me Polbolo tama po ola tolali, "Pol, nage te po mibo tomoba pigio," wali. ³² Tama te po mibode augwaligo homu agabe selama, te po dolali. Te moni po daga weyu, me bidigo aga homugo konealubo po wali, me bidigo aga homugo konealubo po tedali me wali. Tama augwaligo umabo po mu dalasa pali. Te po miboba asali page augwali tigidaligo konebe. ³³ Tialima, bidi me deli tede bidali, agai nogi Aleksander dao. Tama Juda hani augwaligo te bidi te po mibo tomoba doligi pali. Tigidali we bidigo augwaligo homu, te po mibo page agai dao, homu yali. Tama agai nogo tigidali bidigo po odoboba nogo ugwaba muani, augwa po wabo tagalomai yali. Agai homugo te sisinama po mibo page te Juda hanigo menio waj hagede nogo muani. ³⁴ Tiali goli, te we bidi augwaligo aga Juda bidi dao konebaso da, agai te Artemisbolo lotu po wabo meni konenama, tama augwali tigidaligo moni po daga wali, te po wali, "Te Artemis, nage da Efesus we bidigo genuai god we dao," wali. Te po wabo kigamu gagalama, giliga tomo yagasali.

³⁵ Te nosali te kaunsil kuskus bidi agai te po togolama, agai augwaligo te po aiyaba elaluali. Agai te po wali, "Dage Efesus bidi dabe, odao. Tigidali bulude bidibo we bidi augwaligo e Efesus bulu kone dao. Augwaligo kone dao, dago te Artemis genuai we godigo moni lotu be tonalubo dao. Tama dago te masigi me tonalubo dao, te dagaludu tuloluai masigi, te masigibolo dago lotu po wabo da. Te me augwaligo konebo dao. Bidigo te po sela sagobeo. ³⁶ Tama tibaso, dage dua bidiqo. Dagego bugagia konesiawai sepe wado egimio," wali. ³⁷ "Suao, dagego te bidi si po tupa odasa asali. Tiali goli, augwali sigo dago te lotu bede dwagi yai nai munalubo wi sabeo. Tama augwali sigo dago we god dali dwai po me wabeo," wali. ³⁸ "Tialima, Demitrius me, aga dali se ebo bidi dabe me, augwaligo bidi me delide wado po wabo elalubaso da, teda augwa digi te po tu ebo sogo te po augwaligo dodolomainao, tama te po tu ebo bidi augwaligo te po dodolomainao," wali. ³⁹ "Tama dage me badu po elalubaso da, teda po tu ebo pesagede dagego te po wao. Tama te sogo genuai bidi dabe dugulama, po odama, augwaligo dodolobo da. Megi te po mibo silao. Magi basowe? ⁴⁰ Dago megie po mibo dobo yabo, dwalio. Tama tibaso, te Rom gavman tobolu bidigo dago te kolesagade da tu egowe ma meniwe, te eno konebeo. Suao, da e sisinani po page menia madigi, dago umabo po mu dalasa pabo wali. Tama te gavman bidigo da po tu ebo si, dago magi po te gavman bidibolo wei begelaibawe? Po mu menio," te po wai. ⁴¹ Tama kuskus bidi agai te po olama, tama agai te bidi dabe tigidali augwa beba tagala palali.

20

Pol te Masedonia tq dali te Grik tq dali side bilali po

¹ Te wado po wali dabe sia selama, te hauwa sogonu bugagia bidama, te Polgo Jisasgo po wali pabo we bidi i wali. Tama agai dwagi yai po augwali homude daju olama bomo sabo po ola mani. Tama nosali dage tao po olama, augwali nogo mani. Tama agai augwali taga pelama, aga moni gebadu Masedonia tqba pali. ² Tama te Masedonia tq tomode

peyu, Jisasgo po wali pabo we bidi hani augwali tau sabo dwagi yai po Pol agai hauwa sogo ola mani. Ola menama, nosali aga te Grik t̄ba sabolali. ³ Te bulude aga polua sela bidali. Tialima, nosali agai homugo Siria t̄ba moni gebadu paio homu yali. Tama agai nai sisi elama, te Juda dabego aga ela muabo po agai odali. Tama tibaso, agai te homu yali, ‘Ena Masedonia t̄du pelama, ma geasa paibao,’ homu yali. ⁴ Tama te bidi dabe me badu Pol dali hodobo pali. Te bidi nogi me Sopater, aga aya da Pirus da, aga bulu da Beria. Bidi me nogi da, Aristarkus, te gasa bidi me nogi Sekundus. Augwali sigo bulu da Tesalonaika. Tama gasa bidi me nogi da Gaius, aga bulu da Derbe. Tama gasa bidi me nogi Timoti. Bidi me nogi Tikikus, te gasa bidi me nogi Trofimius, augwali si bulu da Esia t̄da. ⁵ Te bidi dabe tigidali augwali Pol dali pali. Augwali polasa pali, te Troas be nanide da asobo tonaluali. ⁶ Tama da Filipai be nanide bidama, nosali te bo dis̄wai bret tuali bodolu silibo si, da moni gebadu pali. Tama pelama, a naga sogo silibo si, da Troasba sabolama, te polasa pali bidi dabe sulama, ma hodobo muna selama, da Troas be nanide Sabat deli bidali.

Te Troas be nanide Polgo Yutikus isai ma hodolai po

⁷ Te dwasianu Sarere pio te da deliba sisinama, te Jisasgo po wali pabo we bidi dabe me sisinama, nai bolo tuali. Tama Pol agai te we bidibolo Jisasgo po pusa mani. Agai te bobobage po pususu pedubadi, huli tomo mu yali. Magi basowe? Agai homugo do augwali taga paibao. ⁸ Tama te po mibo be habu badu augwaligo sole umabo wawalo pali. Tama te be da moni sigi be da, te po mibo habu da ugwa badu mu. ⁹ Tama gesi bidi me deli te windo t̄u me delide dugulaluali, agai nogi Yutikus. Tama Pol agai bobobage po pusubadi, te bidi godege magani elama, piali. Tama aga mu piai madigi, buluba tula muani, aga digibulu mu tama t̄ba tuloluali. Augwali aiyaba dulama, t̄ba pelama, suali, aga osawali, te bidi mu isai suali. ¹⁰ Tiali goli Pol aga udulama, t̄ba dulali. Tama agai te bidi tigiba usu si elama, agai nogogo te bidi nogo si dua elama, tuali. Tama Pol agai tigidali we bidibolo te po wai, “Dagego te bidi homu dene baso, gela wagimio. E bidi bidibo. Megi ma hodaluama, bidaibao,” wali. ¹¹ Pol te habuba ma holali. Tede aga dali te Jisasgo po wali pabo we bidi dali augwaligo homugo Jisas makone palama, te bret nai tuali. Tama te Pol aga te wali po wadolama, te po ola pedubadi, be posobode te po tagalama, aga pali. ¹² Tama te gesi bidi Yutikus aga gedu pedalu bidibaso, te augwali dali hodobo agai beba pali. Tama augwaligo homu dwagi yai yali, aga ma gedu pedalu bidibo ula elalubaso.

Pol aga Troas be nani taga solama, Miletusba pai po

¹³ Te bidi Pol agai dabolo te po wali, “Dage gebadu polasa pelama, te Asos be naniba pao. Asos be naniba sabolama, ena asobo tede tonalua. Ena t̄du asaibao, nosali da tigidali te moni gebadu ma paibao,” te po wai. Te po olama, da te moni gebadu Asos be naniba sabolali. Tama Pol aga te Asos pabo t̄du pelama, te buluba sabolali. ¹⁴ Tama agai da Asos be nanide bidibadi sabolali, tama da hodobo moni gebadu pali, te Mitilini buluba sabolali. ¹⁵ Tama da Mitilini bulu tagalama, da pelama, Kios buluba do sabolali. Tama dago do Kios bulu tagalama, me sogo da Samos buluba sabolali. Tama kigamu ma pelama, te Miletus be naniba sabolali. ¹⁶ Pol agai homugo te Efesus be

nani sugobeo, ela soaibao homu yai. Agai homugo ena Jerusalemba polo paibao homu yali, ena tede te Juda dabego moni nai tubo bodolu Jerusalemdede bidibadi silaibao, te homu yali. Te Juda dabego moni nai tubo bodolu te nogi Pentikos dao.

Pol agai Efesus be nanide bidibo Jisasgo po wali pabo we bidi tobolu bidi dage tao wali

¹⁷ Te Pol Miletusde bidu, agai Efesusde bidibo Jisasgo po wali pabo we bidigo tobolu bidibolo agai pas me deli tolali. Te pasde agai te po wali, “Dage aselama, ena pageba asao,” wali. ¹⁸ Tama augwali aselama, aga dali sisinama, bidali. Tama agai augwalibolo te po wali, “Ama dedeo, polobadu mu ena dage pageba hasia sogo mu te ena Esia t̄ba sabolai dao, dagego koneai dao, eno dage dali bidu tigidali yali s̄ koleasaga me dagego koneai dao. ¹⁹ Tama te sogo te Juda dabe augwaligo moni haniani s̄gē enabolo mani, te ena gela gugai yali. Tama augwaligo ena dolabo t̄ me gegai dao. Tiali goli, ena digi nogi aiyaba elaluama, tama eno homugo Genuai Bidi Jisasgo s̄ba naga homu elama, s̄ yali. ²⁰ Te dage tau sabo po eno yogo yai menio. Duga bede me, duga sisinibo pesagede me, eno te po dugabolo eno umabo sogo pusa mawai dao. Te po duga koneai dao. Dage tau sabo po eno me deli dualai menio. ²¹ Sesemane sogo eno dagebolo po homonama weyu, te po wai dao, “Te Juda bidi dabe me, te Grik bidi dabe me, dagego dwai s̄ ebo koleasaga me tudiba tagalama, homu begelama, God pageba aselama, dagego homu Jisasba mu muao.’ Te dage tau sabo po eno dagebolo tigidali sogo konelai dao. ²² Tama meḡi Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo ena dāu olama, ena Jerusalemba odasa pabo. Te bulu bidi dabego enabolo magi s̄ egowe, te eno konebeo. ²³ Tialima, eno koneanio. Augwaligo ena elama, s̄gē menama, ena kalabus yaibao. Tigidali be nanide te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te tobage s̄gē sabo po enabolo ola mawai dao. ²⁴ Tama augwaligo ena elama isilibo eno moni homu menio. Te magigo menio. Tiali goli, eno genuai homu mu Genuai Bidi Jisasgo enabolo mani s̄ē homo elama mu yaibao. Tama te Godigo da homu dene ebo s̄ē, te dwagi yai po eno tigidali we bidibolo augwaligo konealumai hagede bugagia pusa mawaihao,” Pol agai te po wai.

²⁵ Polgo te po me wali, “Mu tama dao, dagego te po odao. Tama eno homugo te po meḡi silibo dao. Tialima, ena polobadu dage tomode biliyu, dage tigidali we bidibolo eno ola mawai dao, God aga dago Genuai Tobolu Bidi, agai da tonaluaibao wali. Tama meḡi eno koneanio, dagego ena munu ma sugobeo. ²⁶⁻²⁷ Tama tibaso, meḡi tama eno homugo e po dagebolo bugagia ola mabo dao. Tigidali sogo ena dage dali bidu, Godigo tigidali s̄ē yabo homu ebo po eno dagebolo pusai dao. Te po eno yogo yai menio. Tama tibaso, bidi me deli dage tomode nosali aga hagabaso da, teda aga homugo dao, eno homugo menio,” wali.

²⁸ Pol agai te tobolu bidi dabebolo te po wali, “Dua dao. Duga digi dali, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo dagego nogode muai we bidi dali, bugagia tonaluaao. Tama dagego augwali te kibu sipsip tiwai negebo āo yao. Dagego kone dao, Godigo aga ogwa Jisasgo kanemego te hani aga abelama, aga ma sai dao. Tama dagego augwali bugagia negao. Magi basowe? ²⁹ Eno koneani, nosali te eno dage taga pabo sogode, te dwai bidi dabe dage tomoba aselama, dage dolaihao. Tama

augwali te bulu yowi asobo aq elama, te sipsip kibu wai elabo aq yaibao. ³⁰ Tama duga digi tomode bidi me badu hodaluama, ili po ola maiabo, augwaligo homugo tigidali Jisasgo po wali pabo we bidi augwali wali asomainu yaibao. ³¹ Tama dage bugagia suao, te tiwai bidi gegabo. Tama dagego homugo eno yali se tagalamuo. Ena dage dali bidibadi, te kibu be sela silai dao. Tama te hulide me, kigamu me, eno dagebolo dwagi yai tau selama, daq walabo po ola mawai dao. Tama hauwa sogo eno dage moni homu dene elama, gela wai dao.”

³² “Te megì eno dage God aga digi tonaluminumu, God agai nogoba mubao. Tama Godigo dabolo hobede ebo kolesaga da olo menama tau sabo da po, te wali pogo me dage tonaluaibao. God aga usu elama, dage homo ilaibao. God agai sa muani we bidi hani bugai homu ilabo se elalubo da. Tama agai usu elama, te tobage se dagebolo mawaibao. ³³ Tama dagego mone me, ugwa me, me me dwagi yai nai eno pesa yai menio. Eno homugo dagego masigi dabe, ugwa dabe eno dagego ena me mao wai menio. Duga digi koneai dao. ³⁴ Ena digi te be se ebo ugwa hobolo se elama, ena mone sai dao. Eno te mone selama, eno tubo nai me, eno abagigo tubo nai me, te eno abelali. ³⁵ Tubo nai sabo se ebo kolesaga eno dagebolo ola manio. Dago te se bomo elama, te gasi yai we bidi tigidali sogo tau soguq. Te tobage se ebo kolesaga polobadu Jisasgo dabolo ola mawai dao, te po wai, ‘Bidi mego gasa bidi nai olo mabo, te agai moni bugai homu ebo. Te nai sabo bidigo agai dwagi yai homugo te tau sabo bidi aiyaba elalubeo.’ Tama dagego Genuai Bidi Jisasgo te wali po deli naga konealua, homugo tagalamuo,” Pol agai te po wai.

³⁶ Te Pol agai po silibo si, tama agai augwali dali kidu sugunama, Godibolo po wai. ³⁷ Tama augwali tigidali sisinama, Pol pagea selama, sebedi usu eyu, gela wali. ³⁸ Tama augwali moni homu dene yali. Magi basowe? Agai te po wali, “Ena gesabi dagego munu ma sugobeo,” wali. Tialima, te we bidi tigidali augwaligo aga odasa pelama, moni gebaba tagaligi pali, te tamu aq sanide.

21

Pol Jerusalemba pali

¹ Te dago te Efesus bidi dabebolo tobalobo po olama, taga soali. Tama da pabo te moni geba te wali asiyu da te gebadu Kos buluba solama, dolo mu pali. Tama do kigamu dago te Kos bulu taga pelama, te Rodes buluba sabolali, tede piat. Pilama, tama dago te Rodes bulu tagalama, te Patara buluba pigi pali. ² Tama te Patara be nanide dago te gasa moni geba selama, te Fonisia tqba pabo geba da. Tama tibaso, da me te gebadu pali. ³ Tama pobadi, tomode dago te tamu aq tomode dwasianu bulu suali, te tq nogi Saiprus. Tama te Saiprus tq ela solama, te Siria tqba sabolali. Tama te geba te Tair be naniba sabolama, te bulude augwaligo walu dabe sela muani, tede dago te geba tagalama, te be nani tomoba pali. ⁴ Tama pelama, Jisasgo po wali pabo hani gegelama, augwali dali bidibadi, Sabat deli bidali. Tama te sogo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwalibolo po me deli wali. Augwaligo Polbolo te po tama wali, “Te nage Jerusalemba pelamuo,” wali. “Augwaligo nage elabuo,” wali. ⁵ Tiali goli, da tede bidali sogo sia selama, da te bulu tagalama, moni gebaba ma pali. Te Jisasgo po wali pabo we bidi, wai

puluba me, augwali da hodobo pelama, tamu ą̄ sesegeba sabolali. Te kemi tɔde da sisinama, kidu sugunama, Godibolo gedu haluasa po wali. ⁶ Po olama, nosali da tigidaligo “Dage tao,” olama, da te moni geba tomoba pelama, te Jisasgo po wali pabo we bidi augwa beba geasa pali.

Te bidi Agabusgo nosali yabo sę̄ po Polbolo ola mayu konelai dao

⁷ Te da te moni gebadu Tair be nani tagalama, pelama, te nabis be nani nogi Tolemesba sabolali. Tede dago te Jisasgo po wali pabo we bidi dali deli sogo pilama, da ma peyu, “Dage tao,” olama pali. ⁸ Tama do kigamu da pelama, be nani Sisariaba sabolali. Tama da pelama, Filipgo beba sabolali. Agai tigidali sogo Jisasgo dwagi yai po we bidibolo pusa mabo dao. Aga polobadu nai dobabo sę̄ emai hagede, nogo a olama me badu nogo si tama dađ̄ ilali bidi da, aga te sę̄ yai bidi da. ⁹ Tama Filip agai wegi me si me si nama wegi bidali. Tama augwali genuai yai wegi goli, bidigo sabe. Tama te wegi dabebolo Godigo dwagi yai bomo menama, tama augwaligo Godigo po pusa mabo sę̄ yai.

¹⁰ Da tede hauwa sogonu Filip dali bidama, te bidi nogi Agabus aga Judia tɔdu asai bidi da, te Filipgo beba sabolali. Tama te bidi agai me Godigo pedauwalide po selama, we bidibolo bomu elama, Godigo po pusa mabo bidi da. ¹¹ Tama aga da pageba aselama, agai Polgo kugulu selama, tama Agabus aga digi nogo dabe sađ̄a dabe keņama, agai dabolo te po ola mani, “Dagego odao, e po Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo enabolo mawai po eno dagebolo obao,” wali. “E kugulu page bidi te Jerusalemde te Juda bidi dabego e ebo tiwai nogo sađ̄a keņama, kalabus yaibao,” wali. “Tama augwaligo aga tama tilama, te Juda hani isađ̄wai bidibolo mawaibao, aga tigide augwaligo dwai kolesaga emainu yaibao,” Agabus agai homugo koneama, te po dabolo wali.

¹² Te dago Agabusgo wali po odobo si, da tigidaligo homu dene elama, Polbolo te po bomonama wai, “Nage Jerusalemba pigio,” wali, Sisaria we bidi me dago tigidaligo te po wai. ¹³ Tama tiali goli, Polgo te po wei ponoyu te po wali, “Magi baso dage gela obawe? Dagego gela wagio. Tama dagego te homu seđ̄e ena magio. Suao, ena Jerusalemba pobao. Tama augwaligo ena kalabuside mubaso da, eno wi menio. Eno Genuai Bidi Jisasgo po pusa mobadi, augwaligo homugo ena elabo homu ebaso me, elemainao,” te po wai. ¹⁴ Dago Polbolo te po wai, “Dago naga homugo pai hagede ebadi, dago togologobeo. Dago te po tama silali. Tilama, dago Godibolo po wainao, ‘Genuai Bidi, naga homugo naga tigidali sę̄ pedalomainao, da wali paibao, dago te aga pelamuo po ma wagobeo,’” dago te po wali.

Pol kalabus ilama te Judia tɔde bidibadi augwaligo agai po tų̄ odali

(Dađ̄ 21:15–26:32)

Pol agai te Jerusalemde bidibo tobolu bidi dabebolo aga bilu ela bilali sę̄ po pusa mani

¹⁵ Te da hauwa sogonu Sisariade bidama, me sogo dago Jerusalemba pai hagede, dago walu dabe sisi elama, pali. ¹⁶ Te Sisaria bidi me badu Jisasgo po wali pabo bidi hani augwali da dali pali. Tama da augwaligo te bidi me deligo beba tagaligi pali, tede bidimainu yali. Te bidi nogi

Nason, aga Saiprus buludu polobadu asai bidi da. Te bidi agai homu polobadu mu Jisasba muai bidi da.

¹⁷ Tialima, te sogo da Jerusalemba sabolama, te Jisasgo po wali pabo we bidi hanigo augwaligo bugai homu elama, da suagasali. ¹⁸ Tama do kigamu Pol dali da pelama, Jems dali po wagi pali. Tama te Jisasgo po wali pabo hani monu dabe tobolu bidi augwali me da dali sisinagasali. ¹⁹ Pol dali dago te bage dabe nogo menama, bugai homu yali. Tama tilama, nosali Pol agai te aga te Israel hani isawai bidi dabego tode bilu ela bilali se po augwalibolo pusali. Agai te po wai, “Godigo ena daq olama, eno te se tigidali yali.”

²⁰ Tama Polgo te po ola silama, augwaligo Godigo nogi ugwaba sali. Bidi me deli hodaluama, Polbolo agai te po wai, “Dago ama, nage bugagia koneao. Umabo Juda hani we bidi augwaligo homu Jisasba mu muai elalubao. Tama augwaligo bommo elama, Mosesgo bommo yai po tigidali wali pabo da. ²¹ Tiali goli, gasa bidi dabe me badu augwaligo te hani we bidibolo nago nogi dolobo po wali. Augwaligo te geda mubo po tiwai wabo da, ‘Pol aga tigidali buluba pelama, tama agai Juda hani gegebo da. Tama agai koneama, te po augwalibolo ola mabo da, “Dagego Mosesgo dago wajibolo mani bommo yai po wali pigio. Dagego ogwa ame nabode, tigiwali togogimio. Dago wago yali kolesaga tudiba tagalao,” Polgo te tobage po ola mabo dao,’ augwaligo te po wabo dao, nago nogi dolomainogo. ²² Tama te tobage po wabo bidi dabe augwaligo nage eba asali po polo odaibao. Tama dago magi egowe? ²³ Te usu dao. Pol, nage dago po wali pao. Da tomode bidi me si me si nama augwaligo deli bommo po bodolu God dali sai. Augwa bidibode me badu se habu sai dao. ²⁴ Naga dali te bidi me si me si nama bidi me nage hodobo te Moni Lotu Be tempel teba pao. Tama dagego te Juda dabego lotu po wabode te kolesaga ebode God gedude dwagi yai yaibao. Godibolo nai mabode nago te bidi me si me sibolo nago masigi mao. Tama augwa tobolu nisi poala sayagameo, te augwaligo bommo po bodolu God dali sai tiwai. Nago te tibo si te Juda hanigo subo si, nage Juda dabego bommo yai po wali pobao waibao. Augwaligo nage te se ebo sulama, augwaligo nage dago bommo yai po dabe bolobo menio koneaibao. ²⁵ Me ma, te Jisasgo po wali pabo hani, te Juda hani isawai we bidi, te dago augwalibolo te po pas asenama, tolai dao. Dago augwalibolo te po tama wai dao, ‘Dagego te augwaligo te tibo godibolo ula mabo nai dage tugimio, dagego kibu me agai kaneme gelisawai kibu tugimio, kaneme me tugimio. Te we sabo bommo yai po bolama, penani se egimio,’ dago augwalibolo te po wai,” te bidi me deligo te po Polbolo wali.

²⁶ Tama te po obaso, do kigamu Pol agai te bidi me si me si nama bidi oda selama, Moni Lotu Be tempelba pali. Tama augwaligo te Juda hanigo God gedude dwagi yai kolesaga ilabo lotu wali. Tama nosali augwali te Moni Lotu tempel Be tomoba pelama, tama Pol agai te lotu po wabo tobolu bidibolo te po walali, “Te Sabat deli silibo si, nosali da te Godigo gedude dwagi yai ilabo lotu silaibao. Silama, te da deli deligo te Godibolo ula mabo nai dabe magasaibao,” te po wai.

Juda dabego Pol te Moni Lotu Bede nogo tuai po

²⁷ Te Sabat deli silabo maga ebode, te Juda hani bidi me badu augwali Esia buludu aselama, Jerusalemba sabolama, tama augwaligo Pol te

Moni Lotu Be tempel tomode bidibo suali. Tama sulama, augwaligo te umabo Juda hani bidi hodolama, Pol nogo tuali. ²⁸⁻²⁹ Tama augwaligo Pol te Jerusalem be nani tomode Efesus bidi deli dali bilibo polobadu suali, te bidi agai nogi Trofimusi, te Israel hani isawai bidi. Tama augwaligo homugo Polgo te odasa asali bidi Israel hani meni homu yali, aga te Moni Lotu Be tomoba asali, tama te be dolali, augwaligo te gedu mubo homu yali. Tama sulama, augwaligo i tama wali, “Hai, dage Israel bidi dabe, asiao, da tau sagasiao. Dago koneani. Bidi me deli agai tigidali bulude bidibo we bidi dabebolo po ola mabo, te dago hani nogi me, dago bomu yai po me, dago Moni Lotu Be tempel me agai ayaba elalubo da. Nogo tuyu, te tibo bidi e dao. Suiyo. Megi dagego aga suo. Agai dwai kolesaga mu yali, Israel hani isawai bidi dago dwagi yai Moni Lotu Be tomoba odasa asalio. Te dwali. Tama tibaso, megii Pol agai dago Moni Lotu Be tempel dolalio, te be megii da te Godigo gedude dwagi yai mu menio,” augwaligo te po wali.

³⁰ Tama te tobago po tigidali Jerusalemde bidibo we bidigo odobo si, augwali te Moni Lotu Beba sisinagasali. Augwaligo Moni Lotu Be tomode Pol tulama, buluba kega sayani. Tama augwaligo te Moni Lotu Be tempel tu polo paliali. ³¹ Tama augwaligo Pol ela mubo se yali. Tama ebadi, bidi me deli pelama, te Rom gavman enesigi bidi tonalubo tobolu bidi pageba aselama, te po wai, “Te Jerusalem we bidi tigidali augwaligo moni po daga obao, augwali pade hwiabo maga yali.” ³² Tama te po obaso, te ami tobolu bidigo enesigi bidi hauwa mu me, augwali tonalubo bidi dabe me selama, te Moni Lotu Be tempel gobeba polo udulama pali. Tede augwaligo te we bidigo Pol elebo suali. Tama te we bidi augwaligo te ami tobolu bidi me, te enesigi bidi hauwa asobo sulama, augwaligo Pol ma elebe, tagalali. ³³ Tama te ami tobolu bidi aga Pol pageba aselama, Pol nogo tuali. Tama enesigi bidi me badubolo te po wali, “Te bidi dagego aligabo bono si selama, te bidi nogode keao.” Tama agai te Juda bidi hanibolo te po hanalu wali, “E bidi dewe? Agai dwai magi se yaliwe?” wali. ³⁴ Tialima, umabo bidi augwaligo bomonama po daga weyu, augwaligo me me po, me me po wali. Te enesigi bidi tobolu bidi agai Polgo te yali se po page agai konebo usube. Tama tibaso, te tobolu bidigo enesigi bidi me badubolo te po wai, “Dagego Pol selama, dagego bomai beba tagaligi pao,” wali. ³⁵ Tama te enesigi bidi dabe augwaligo Pol togobilidu odasa holainu homu yai, tama te Juda dabego Pol ma sai hagede bomu yali. Tama tibaso, te ami bidi dabego Pol nogogo tobolude tolasa pali. ³⁶ Te Juda dabe augwali wali asobadi, augwaligo “Pol ela muao,” po bomonama wali.

Pol aga digi tau sabo po page te Juda hani dali pusa mani

³⁷ Te ami bidi dabe augwaligo Pol odasa aselama, augwa bomai be tomoba pai hagede, tu pobasede, Pol agai te tobolu bidi hanalu wali, “Eno nagebolo po me deli hanalubo usu egowe?” Tama te ami tobolu bidigo hanalu wali, “Nage Grik po wabo dawwe?” wali. ³⁸ “Eno homugo nage Isip bidi dao, te homu yali. Te bidi agai polobadu umabo we bidi homu hodolama, dago gavman bidigo po sela sawai dao. Tama augwaligo te gavman bidigo po wali pabo we bidi me elai hagede yai. Te bidi agai umabo 4,000 we bidi selama, te bidi meni yai wa pai buluba pai dao. Eno homugo nage te bidi yaliwe homu yai dao,” te po wali.

³⁹ Tama Polgo te po wei ponani, “Ena da Juda bidi hani dao. Ena ame nani bulu da Tarsus da, te Silisia tō tomode. Tama tibaso, ena Grik po wabo dao. Tama eno nogi da te Tarsus bulude bukude asenama elalubo dao, te moni be nani. Tiali megī eno homugo nagebolo hanalu obao. Eno homugo tigidali we bidibolo po waio,” te po wai. ⁴⁰ Tama te ami tobolu bidigo “Augwali dali nago po wao,” olama, tama Pol aga te be togobilide dolalu, agai nogo tū yali, te we bidi augwaligo po wabo tagalomainogo. Tama augwali pedauwali pania selama, tama agai Juda pogo po pusubo galalali.

22

¹ Te bidi Pol agai augwalibolo te po wali, “Eno ama dedeo, eno aya dedeo, eno wabo po dagego koneao, eno dwai kolesaga yali menio, dagego bugagia odao.” ² Pol agai augwalibolo te po wali. Augwaligo odali, augwa Juda pogo agai po pusubo suali. Augwaligo po munu me wabe. Magi basowe? Augwaligo agai po bugagia odainu tama yali. ³ Tama Pol agai te po wali, “Ena Juda hani bidi dao. Ena idago ena Silisia tōde Tarsus bulude ame nai dao. Tiali goli, te sogo ena dwasianude skulba pelama, ena genuai bidi ilalio, e Jerusalem be nanide bididuali. Te sogo te genuai bidi Gamaliel agai ena ola mawai dao. Tama eno dago wāi dabego homo yai po tigidali eno skul mu wai dao. Tama eno homo elama, Godigo po tigidali eno wali pali, dagego ede wali pabo tiwai tama dao. ⁴ Tama polobadu eno Godigo gesi tūdu wali pabo we bidi tigidali eno dolai dao. Tama eno dwai sē mu elama, we bidi me badu eno aligabo bonogo augwali kenama, eno augwali kalabus ilai dao. ⁵ Tama te pris tobolu bidi me, te Juda lotu po wabo kaunsil bidi tigidali me, augwaligo dagebolo pusabo te yali sē po eno tibo po wabeo. Tama augwaligo enabolo pas me deli mawai dao. Eno te pas selasa pelama, te Damaskusde bidibo Juda hanibolo momainu eyu tama pali. Eno homugo ena Damaskusba pelama, Juda bidi hanigo ena konemainu, eno Jisago po wali pabo we bidi kalabus yainogo asai yaba homu emainu yali. Tama eno homugo augwali Jerusalemba odasa pelama, augwali moni sēgē me, dene me somainu tiwai dao. ⁶ Tialima, ena Damaskusba pabo tūdu pelama, tama da Damaskus pāba sabalobadi, giliga tomode, tama moni sole ula gagawai dagaludu polo aselama, te ulago ena tigidali bologobea sali. ⁷ Tama ena tōba degasa pali. Tōde munalubadi, eno bidi mego enabolo te po wabo odali, ‘Sol, Sol, nago ena magi baso dolobo sē ebawe?’ ⁸ Eno te po wei ponoyu, tama wali, ‘Genuai Bidi, nage dewe?’ wali. Tama agai enabolo te po wali, ‘Ena Nasaret bidi Jisas dao, ena nago te dolobo sē ebo bidi dao,’ wali. ⁹ Tama ena dali pali bidi dabego te ula suali. Tiali goli, te bidi me deligo ena dali te po wabo augwaligo odobe. ¹⁰ Tama eno aga te po hanalu wali, ‘Genuai Bidi, nago homugo ena megī magi egowe?’ Tama te Genuai Bidigo enabolo te po wali, ‘Nage hodaluama, Damaskus tomoba pao. Bidi me deligo nagebolo Godigo homugo nago yabo sē po tigidali ola mawaibao,’ wali. ¹¹ Tialima, eno gedu tigidali halua sali. Magi basowe? Te genuai sole ula gagawai nai eno geduba dolama, eno gedu hulua selama, hōsana pai dao. Tama ena dali pali bidi dabe augwaligo ena nogo tulama, Damaskus be nani tomoba odasa pali.”

¹² “Te Damaskus be nanide te bidi me deli bidali, agai nogi Ananaias.

Te bidi Godibolo lotu po wabo da, da Juda dabego bomo yai po me agai wali pabo da, tama tigidali Juda te Damaskus tɔde bidali bidi dabe augwaligo homugo ‘Te dwagi yai bidi da,’ homu yai dao. ¹³ Tialima, te bidi Ananias aga ena pageba dolagaselama, agai ena dali te po wai, ‘Sol, nage dago ama dao. Megi nage usu elama, gedugo ma suao,’ te po wai. Tama te bidigo te po ola silibo si, eno gedu usu elama, aga eno suali. ¹⁴ Agai enabolo te po wai. ‘Te God dago wɔigo lotu po wai dao, te da, agai homugo agai yabo sɛ tigidali nago konemainogo te yali dao. Agai sɛ ebo dwagi yai bidi nage sumainu homu eyu, nage sa muai dao. Tama agai homugo agai pedauwaligo po wabo nago odomainu yali. ¹⁵ Tialima, Godigo homugo nage agai po pusabo bidi nigilali dao, tama nago tigidali we bidibolo nago gedugo suali nai me, te ologo odali po me pusagameo. ¹⁶ Nage magi baso tonalubawe? Nage hodaluama, tama baptais sao. Nago dago Genuai Bidi i wao, tama agai nago dwai kolesaga yali sɛgɛ tigidali sela sɔmainu tama yao,’ Ananiasgo enabolo te po wai,” Pol agai te po wali.

¹⁷ Te bidi Pol agai te po me wali, te Jerusalem we bidibolo, “Te nosali ena Jerusalemba geasa asali. Tama ena te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, Godibolo po obadi, te sogo eno nai me deli suali, ma nade subo ɔɔ yali. ¹⁸ Tama eno suali ma, Genuai Bidigo ena dali po mibo suali. Tama agai te po tama wali, ‘Odao, nage te Jerusalem be nani megɛ polo taga pao. Nago e we bidibolo te enade po wabo si, augwaligo odogobeo. ¹⁹ Tama tibaso, nage polo pao,’ te po wai. Eno te po wei ponoyu, te po wai, ‘Genuai Bidi, augwaligo ena koneai dao. Polobadu ena te bomo yai po ola mabo be dabe tomoba pelama, te nago po wali pabo we bidi nogo tulama, elama, kalabuside muai dao. Tama eno te yali sɛ augwaligo koneai dao. ²⁰ Tama me sogo augwaligo nago po wabo bidi Stiven ela mubo si, ena tede bidu, ena me usu da po wai dao. Te Stiven elali bidi dabe augwaligo ugwa eno tonaluali, augwaligo Stiven ela mubo si,’ eno te po wai. ²¹ Tama te Genuai Bidi agai enabolo te po wai, ‘Nage megɛ pao. Eno nage te Israel hani isɔwai we bidi pageba tagala palabo dao, digibulu,’ te wali,” Pol agai te po wali.

²² Te Juda hani we bidi tigidaligo Polgo wabo po odali. Tiali goli, agai te po wabo augwaligo odali, ‘Te Israel hani isɔwai bidi tau saibao,’ wabo po odama, augwaligo sɛbɛ elama, bomo elama, po daɔa wali, “Te tiwai kolesaga ebo bidi ela muao. Te dwai bidi aga da dali e tɔde mu tama bidigio,” wali. ²³ Tama augwali moni sɛbɛ mu ebaso, augwaligo moni po daɔa olama, tɔ hogomu dali augwa gudubo ugwa dabe me selama, ugwaba sesayani. ²⁴ Tama te Rom ami tobolu bidigo aga enesigi bidi dabebolo te po tama wali, “Dagego Pol dago bomai be tomoba odasa asao,” wali. “Dagego aga bono kɛnama, keloago elao,” wali. “Keloago elama, agai te Juda dabego agade te moni po daɔa wabo page agai dabolo pusa mawaibao, agai tibo po wagobeo,” wali.

²⁵ Tiali goli, augwaligo Pol bono kɛnama, bomai be tomoba pelama, augwaligo aga elai hagede, te ami genuai bidi me deli agai page pade dolaluali. Tama te bidibolo Pol agai te po hanalu wali, “Dagego te po tɔ isɔwai bidi olo dali elabawe? Bidi me deli aga nogi Rom gavman bidigo bukude elalubaso, te dagego te bidi olo elamuo. Te Rom gavmanigo bomo yai pode tiwai po elalubo dao, hasia po tɔ bolo ebo da, te bidi dwai kolesaga yai yabo wenama suenu,” Pol agai te po wai.

²⁶ Tama te ami genuai bidigo te po odama, aga te enesigi tobolu bidi dolo pageba mu pelama, te po hanalu wali, “Nage magi se yabo homu ebawe? E bidi agai nogi te Rom gavmanigo bukude nogi elalubo da,” te po wai. ²⁷ Tama te ami tobolu bidi agai Pol sugi pelama, agai agabolo hanalu wali, “Nago nogi Rom gavmanigo bukude nogi elalubawe?” Pol agai “Awe” wali, “te mu dao,” wali. ²⁸ Tama te enesigi bidi tobolu bidigo te po wali, “Eno Rom gavmanibolo mone ge hauwa mugo abelama, eno nogi Rom gavmanigo bukude asenama tama elalubo dao,” wali. Polgo te po ma wali, “Mu tama dao, ena aya dali ida dali sigo nogi te Rom gavmanigo bukude muai dao, polobadu. Tama ena ame nani sogode te bidigo eno nogi me bukude aseani,” te po wai. ²⁹ Te ami genuai bidi dabe me, te Pol elai hagede yali bidi dabe me, augwaligo te po odobo si, augwali wi elama, polo habu kilali. Te tobolu bidi me moni wi mu yali. Magi basowe? Te bomo yai po bolama tama agai te enesigi bidi dabebolo megi tama te po wai dao, “Aligabo bono selama, Pol nogode keao.” Tiali goli, agai hasia Pol dali po tu ebe. Tama agai megi tama koneani, te Polgo nogi te Rom gavmanigo bukude elalubo dao.

Pol agai te Juda hani kaunsil bidi dali po pusa mawai

³⁰ Te do te enesigi bidi dabe augwa tobolu bidigo Pol nogode aligabo bono keani pisagana palali. Tama agai homugo te Juda hanigo Pol po tu ebo po page mu gegai hagede tiali. Tama te ami tobolu bidigo te enesigi bidi dabe augwalibolo te po wai, “Dagego te pris hani tobolu bidi me, te Juda hani kaunsil bidi dabe me, sisinao,” wali. Tama augwali sisinagaselama, ami tobolu bidigo Pol te po miboba odasa dulama, doligiluali.

23

¹ Tama te moni po mibode Pol dolalu, te kaunsil tobolu bidi dabe bomonama gedugo tonalu, tama agai te po wali, “Dage eno deli hani dao. Eno te tiwai kolesaga Godigo susa aselama, megi eba usu naga sobao. Eno God dali dwai kolesaga me ebeo. Te tibo kolesaga yalide ena ma po tu ela mabeo,” wali. ² Tama Pol agai te po wabode, te pris tobolu bidi agai nogi Ananaias, te bidi agai Pol pagede dolalubo bidibolo te po tama wali, “Dagego te bidi pedauwalide elao,” wali, tama augwaligo Pol elali. ³ Tialima, Pol agai Ananaiasbolo te po wali, “God agai nage elaiobao,” wali. “Nage te nago tigiwali badu naga sawi yai elalubo dao. Tiali goli nago homu kolesaga tomode da, te damua pai elalubao,” wali. “Nago homugo nage Mosesgo bomo yai po wali pelama, enade po tu dolo ela mobao homu yali. Tiali goli, megi nago te bomo yai po bolama, nago te bidi dabebolo olama, ena olo dali elao wali. Te dwali,” Pol agai te po wali. ⁴ Tama te Pol pagede dolalubo bidigo Polbolo te po wai, “Te bidi da, te tuni bidi pris dao. Tama nago magi baso te dwai po agabolo obawe?” ⁵ Tama Pol agai te po wali, “Ama dedeo, eno konebeo, te tuni bidi pris aga bidibadi digi yabuo. Te eno geda muai yabuo. Magi baso meni, Godigo po wabo aseani bukude te po me deli elalubo, ‘Duga tonalubo tobolu bidibolo posobo po wagimio,’” wali.

⁶ Te Pol agai te tama weyu, agai bugagia koneama tonalu te homu yali. Te po miboba asali te kaunsil bidi dabe agai koneama, te bidi hani sibi dabe si bidibao homu yali. Agai suali, te bidi dabe tomode digi te

bidi hani sibi si elalubao, me deli te Juda hani dabe tomode te Farisi bidi hani sibi dao. Te Juda dabego tomode digi te me badu bidi sibi hani da, te lotu po wabo tonalubo bidi hani sibi dabe da, te augwali te hani nogi Sadyusi dao. Tialima, agai augwali sulama, tama agai po bombo elama te po mibo bidi dabe augwaliba weyu, te po wali, “Ama dedeo, ena te Farisi hani bidi dao, eno hani nõu dabe augwali me te Farisi hani dao. Tama megì ena dage tomode dolalubadi, dagego ena po tũ ela mabo. Magi basowe? Eno homugo te tigidali we bidi Godigo te gũ pagede ma hodolaibao. Eno te tiabo sogo tonalubo dao. Ena tama wali pode megì dagego ena po tũ ela mobao,” Polgo te po wali.

⁷ Te bidi Polgo te po olama silibo si, te bidi hani sibi si te Farisi me Sadyusi te hani augwa sibi tomode konila ebo wado po polo olama, te hani si te po miani te besela sãwanio. ⁸ (Magi basowe? Te Sadyusi hani sibigo te homu ebo da, te isai bidi dabe ma hodalogobeo homu elaluali, te Godigo ensel bidi dabe bidibeo, te homu ebo tiwai, te mobo bidi dabe me bidibeo, te homu ebo dao. Tiali goli, te Farisi hani sibi dabego te homu ebo da, te isai bidi dabe gũ pagede ma hodaluaiabao, te mobo bidi dabe mu bidibo da, te Godigo ensel bidi dabe mu bidibao homu yali.) ⁹ Tama te umabo bidi dabego bomonama, moni po dagã wali. Me badu te Farisi bidi sibi me, augwaligo te bombo yai po ola mabo sã eyu, dolaluali. Tama augwaligo sãbã ebaso, te po bomonama wali, “Dago te bidigo dwai kolesaga me yai subeo. Mobogo me, ensel bidi me agabolo te po wali bogo,” te po wali.

¹⁰ Te hani bidi sibi si augwa te po mibode moni sãbã mu yali. Te ami tobolu bidi agai homugo tama tiali, ‘Te po miani bidi dabego Pol nogo sãgã uga keke, edaba keke elama, agai tigi polo tologa pabode ela muabo maga dao,’ homu yali. Tama te homu elama, agai te enesigi bidi dabebolo te po wali, “Dage me badu te po mibo tomoba pao,” wali. “Tama augwaligo Pol nogo keke baso da, teda dagego aga nogo keka selama, dago aga te bomai be tomoba sela paibao,” wali.

¹¹ Te sã augwaligo elama, te sogo hulide te Genuai Bidi Jisas aga Pol pageba aselama, dolaluali. Tama agai te po wali, “Pol, nago Jerusalem bidibolo eno po pusa mani. Tama nosali nago te pusali po tiwai naga te Rom be nanide me pusa mao. Tama tibaso, nago wi egio, nago homu dãũ olama, bidao,” wali.

Juda dabego Pol elabo po wali

¹² Te do kigamu Juda hani bidi me badu sisinani, augwaligo yabo sã po dodolali. Tama augwaligo te po bodolu Godibolo dãũ walama, te po wai, “Dago tubo nai me, aĩ me gisilama, Polbolo polasa ela muaibao. Tilama, nosali dago nai me aĩ me ma tueibao,” wali. ¹³ Te po minama mu dãũ wabo bidi dabe te bidi sigo nogo sãgã sese te 40 silama bidi bidali. ¹⁴ Tama augwali te pris hani genuai bidi dabe pageba pali, tama te tobolu bidi te monu dabe pageba me pelama, tama augwalibolo te po tama wali, “Dago te bomai bodolu po Godibolo wali, megì dago nai me, aĩ me tuguo wali. Pol ela muaibao, tama nosali dago nai me, aĩ me ma tugo. ¹⁵ Tama tibaso, megì dage me, te kaunsil tobolu bidi dabe me, dage tigidali dagego te ami tobolu bidibolo bidi mumubo po ola tolao. Agabolo te po wao, ‘Dago homugo nago Pol eba ma tagala palao. Tama dago homugo agabolo po me badu ma hanalu waio, dago homugo agai mena sã mu yali te dago mu koneaio,’ te po wao. Tiali goli, aga edaba

asobadi, dago nq mugi pelama, aga ela muaibao,” te Juda dabego te po wai.

¹⁶ Te bidi Pol aga abego ogwa, te gesi bidigo te Pol nq mugi pelama elabo po mibo odali. Tama tibaso, aga pelama, ami bidi dabego bomai beba Polbolo te po wagi pali. ¹⁷ Tama Pol agai te enesigi bidi genuai bidi me deli i olama, agabolo te po wali, “Nago te gesi bidi duga tobolu bidi pageba odasa pao. E bidi agai po me deli elalubo, agai odomainao,” wali. ¹⁸ Tama agai te gesi bidi odasa, aga tobolu bidi pageba pali. Agai te po wai, “Te kalabus bidi Pol agai ena i olama, hanalu wali, eno e bidi nage pageba odasa soao. E bidi agai homude elalubo po me deli nagebolo mawaibao,” wali.

¹⁹ Te ami hani tobolu bidigo te gesi bidi nogo tolasa, augwali si gasa habuba bidi meni yaiba pelama, agai te gesi bidibolo hanalu wali, “Nago homugo magi po enabolo waiwe?” wali.

²⁰ Te gesi bidigo agabolo te po wai, “Te Juda hanigo genuai bidi dabe augwaligo homu deli elama, augwaligo do nagebolo te tibo po nigilama, hanalu weyu, tama waibao, ‘Dago homugo Polgo yali se po ma odaio. Da pageba Pol odasa asao,’ te po tama do augwaligo waibao. ²¹ Tiali goli, augwaligo wabo po nago ‘Au’ wagio. Te augwaligo bidi sese si bidi tuba nq muagasaibao, Pol pabode elainogo yaibao. Tama augwaligo God gedude Pol elaiabao po polai dao. Augwaligo Pol elainu, te nai me, ai me osogo gisilali. Augwaligo te po dola selama, nago ‘Awe, Pol te kaunsilba pagameo’ po wabo wenama tonalubo,” te gesi bidigo te po wai.

²² Te ami hani tobolu bidi agai te gesi bidibolo te po wai, “Nage pedauwali pania sao. Nago enabolo wali po gasa bidibolo munu ma pusugio, hogwa sao,” wali. Tama agai te gesi bidi aga beba tagala palali.

Te ami tobolu bidigo Pol te moni gavman bidi Feliks pageba tagala palali

²³⁻²⁴ Te ami hani tobolu bidi agai te ami genuai bidi si i wali. Augwali si aselama, agai tega sibolo te po wai, “Dage sigo megii hulide Pol te Sisaria buluba odasa pao. Eno homugo dage sigo bugagia odasa pelama, Feliks pageba tagaligi pao. Agai te gavman moni tobolu bidi dao. Tama dagego enesigi bidi dabe bidi sese nogo si nama 200 bidi sao. Te kibu hosde duayabo enesigi bidi dabe te bidi sese sela olama, gasa bidigo nogo si nama 70 bidi me sao. Te bidi sese nogo si nama 200 bidigo sesemone enabo bidi me sao. Dage sigo tama bidi dodolama, te Pol aga duayabo hos kibu dabe dodolao. Tama dodolama, te megii huli tomode nai po wabo magade 9 klok e bulu taga pagameo,” te po wai.

²⁵ Te po olama, te ami tobolu bidi agai te pas nogogo aseani, te pasde te po wali, * ²⁶ “Eno nogi Klodius, me nogi Lisias dao. Megii eno te pas Feliks nagebolo asebe dao, nage gavman genuai tobolu bidi dao, nogi elalubo bidi dao. Nage tao. ²⁷ Eno te bidi nage pageba tagala palebe dao. Magii basowe? Te Juda hani bidigo aga nogo tulama, pade mu tama elebadi, tama dago tama odali agai nogi dago gavman bukude nogi elalubo. Tama tibaso, ena eno enesigi bidi dabe dali pelama, te bidi augwaligo nogode eno salio, tau selama, bobelai dao. ²⁸ Eno homugo e bidigo mena dwai kolesaga ebaso, te Juda dabego elainu yaliwe? Tama tibaso, te po page eno koneainu, eno aga augwaligo

* 23:25: Sai 22:28

kaunsil bagede po miboba odasa pali. ²⁹ Tama tilama, Pol agai yali po page eno odali. Augwaligo aga po tų yali Juda dabego bomo yai po me badu pode. Tama augwaligo aga elabo dwai kolesaga me ebeo. Tama augwaligo te dwasianu pode aga kalabus me egobeo. ³⁰ Tama tibaso, eno megi aga nage pageba polo tagala palobo dao. Magi basowe? Eno te Juda dabe sisinama, te bidi Pol elabo po eno odalio. Tama eno augwalibolo te po wali, “Te bidi po tų yabo da, e tama dao. Dage megi Sisaria be naniba pao, te gavman genuai tobolu bidi Feliks agai pagede te po tų yao.’ Te elama, eno po tama dao,” te po agai aseani.

³¹ Te ami enesigi bidi dabe augwaligo augwa tobolu bidigo wali po wali pali. Tama augwali hulide Jerusalem taga pelama, augwaligo Pol te Antipatris be naniba odasa pali. ³² Tama do kigamu te tųdu pabo enesigi bidi sibi me, te sesemone enabo bidi dabe me, augwali Jerusalemba ma geasa pali. Tialima, hos kibude duga yali bidigo naga augwaligo Pol te Sisaria be naniba tagaligi pali. ³³ Tama te sogo augwali Sisariaba sabolali. Te ami tobolu bidigo aseani pas augwaligo te gavman genuai tobolu bidi Feliksbolo mani. Augwaligo te gavman tobolu bidi pageba Pol tagalali. ³⁴ Tama te gavman genuai tobolu bidi agai te pas nedama, agai Polbolo hanalu wali, “Nage mena tų bidi dawew?” Tama Pol agai te po tama wali, “Ena Silisia tųdu asai dao,” wali. ³⁵ Tama te gavman genuai tobolu bidi agai te po odobo si, agai Polbolo te po wai, “Nage po tų yabo bidi dabe eba sabalobo si, eno te po tų ebo odaibao.” Tama aga enesigi bidi dabe i wali. “Dagego Pol genuai gavman bidigo dwagi yai beba tagaligi pao, te polobadu te genuai bidi Herotgo se yai be dao. Dagego aga bugagia tonaluaow,” te po wai.

24

Te Juda tobolu bidi dabe augwaligo Pol po tų yai po da

¹ Te a naga sogo silama, te Ananaias aga Sisaria be naniba asali. Te bidi Ananaias te pris tobolu bidi da. Aga dali Juda dabego monu dabe me badu me asali. Te bidi me deli agai nogi Tertulus, aga me asali. Te bidi agai po tų ebo se mu koneai bidi da. Tama augwali tigidali te gavman tobolu bidi Feliks pageba sabolama, tama augwaligo Pol po tų yabo po tigidali agabolo pusa mani.

² Tama te tobolu gavman bidi Feliks agai te Tertulusbolo “Nago po wabo gagalao,” wali. Tama aga doligiluama, Polgo po tų yabo po gagalama, agai tama po wali, “Dago genuai bidi, hasia eno nagebolo nage usu da po waibao. Magi basowe? Nago dwagi yai kolesaga mu elalubo. Tama tibaso, da bugagia bidibo da. Nago te bomu yai po bugagia dodolama, me badu se me dago bulu hodolabo se bugagia dolasa pabo. ³ Tama tigidali sogo dago nage dali moni bugai homu ebo dao. Te tama tibaso, dago homu nagebolo nage usu dao po obao. ⁴ Tialima, eno nage dali bobobage po pusugomeo, nago se yaga wali saęa tola sidalio. Tialima, megi eno nago da homu dene elama, da olo tau sabo po hanalu obao, nago dago pewadage ponu pusubo odao.”

⁵ “Dago te bidi Pol sulama, koneani, agai da te dwai dwai kolesaga hauwa ebo bidi da. Tama dago koneani, te bidi agai tigidali Juda bidi tomode me, tigidali bulude me, hwıbo po page pabo bidi dao. Tama agai te wado po olama, tama te we bidi hani tomode pedebo bidi. Tama aga te Nasaret dwai bidi hani tobolu bidi dao. ⁶ Tama odao, agai dwai

kolesaga dago Moni Lotu Be tempel tomode gagalama yali, te be meda ilainu, te dago Moni Lotu Be tempel bomo yai po agai bolalio. Tama tibaso, dago aga nogo tuali. [Tama dago homugo te dago bomo yai po bolalide, aga po tų ebao. ⁷ Tiali goli, te ami hani tobolu bidi nogi Lisias aga dali te enesigi bidi dali aselama, augwaligo te bidi dago nogode bomu elama, dobawai dao. ⁸ Tama nosali te ami tobolu bidi Lisias agai te po wai, ‘Te Pol po tų yai hagede yali bidi augwali aselama, nage gedude te po wagasao,’ wali.] Tama megı nago agai yali se po page hanalu wabosi, tama aga digi te po page nagebolo pusaibao. Tama nago dago aga po tų yai hagede yali po page gegao,” te po wai. ⁹ Tama Tertulusgo te po olama, te Juda dabego me aga tau selama, “Te mu po dao, te Polbolo naga,” te po wali.

Pol agai Feliksbolo po pusali

¹⁰ Te genuai gavman bidi Feliks agai nogo sibage elama, “Asao” olama, agai homugo Pol agai po omainu yali. Tama Pol aga dolalu, agai te po tama wali, “Eno nage koneanio, nage e tųde tobolu bidi nigila bidibadi, kibu be hauwa silalio. Tama tibaso, nago dago ebo kolesaga kone dao. Tama tibaso, eno dwagi yai homu eyu, ena digi tau sabo po nagebolo pusuba. ¹¹ Megı te poluade ena Jerusalembe pelama, Godibolo lotu po wainu yali. Te hauwa sogo silibeo, nogo si olama, saęa badu si wagi solama, sia sali. Tama nago augwalibolo hanalu wabo si, teda nago mu koneaibao, te po mu da. ¹² Te sogo augwaligo ena suali, eno gasa bidi dabe dali pogo wabi hwiyu ebe, te Moni Lotu Be tempel tomode. Tama eno bidi dabe me badu wabi hwiabo bidi me sisinibe. Eno te tobage kolesaga tigidali bomu yai po ola mabo bede eno me ebe, te Jerusalem tųde me ebe. ¹³ Tama augwaligo te po megı ena po tų ela mabo, te po mu po menio. Tama eno te dwai se yali po page tiwai me augwaligo nagebolo ola magobeo, te po mu da wagobeo.”

¹⁴ “Tiali goli eno homugo dagebolo augwaligo ena po tų ela mani po dagebolo eno bugagia konelaibao. Ena te God wali pabo gesi tų wali pabo da. Ena God mu agabolo lotu po obao, te dago nųgo te lotu po wali God da. Tiali goli, bidi me badu augwaligo dago gesi tųdu wali pobaso, augwaligo homugo da Juda hani dolobo dao homu ebo. Tiali goli, eno tigidali Mosesgo asęani po me tagalobeo. Tama eno te polobadu Godigo po bukude asęnama pusa mani po eno konealubo homugo tagalogobeo. ¹⁵ Eno konealubo homugo God koneama, nosali we bidi tigidali gų pagede ma hodolaibao, te me badu we bidi dwagi yai kolesaga yali we bidi hani da, te me badu dwai kolesaga yali we bidi hani da. Tama te se yabo sogo asobo eno tonalubao. Tialima, te Juda hani bidi me augwaligo te se yabo sogo tonalubao. ¹⁶ Tama tigidali sogo eno tigidali we bidibolo dwai kolesaga ebo ena mu hagelabo. Eno Godigo gedude me, we bidi tigidaligo gedude me dwagi yai kolesaga naga yai hagede, eno te se bomu ebo da,” Pol agai te po wai.

¹⁷ Te bidi Pol agai po me tama wali, “Te polobadu ena Jerusalemde bidama, nosali gasa buluba pelama, kibu be me si me si nama silama, ena Jerusalembe tamadi ma pali. Te sogo ena peyu, eno ama dede Jerusalemde bidibo bidi tau sai hagede, mone ge dali selasa pali. Eno homu me eno Godibolo hasa elama, Godibolo nai ula mabo kolesagadu wali pomainu yali. ¹⁸ Tama ena te Moni Lotu Be tempel tomode te se ebadi, augwaligo ena suali. Te God gedude dwagi yai bidabo lotu se eno

ela silama, augwaligo ena suali. Tama bidi dabe me badu sisinama, po daga olo dali weyu, te ena dali hwjyu yabo bidi hani me sisinai menio. ¹⁹ Tiali goli, Juda hani me badu te Esia tode bidibo bidi hani aselama, te Moni Lotu Be tempel tomoba asali. Tama augwaligo ena dali te po wabo page bidi dabe da. Tama te Juda dabe augwaligo homu ena po tu ela magi sogo da, teda augwali nago pageba aselama, ena po tu wagasigi da. Augwa po elalubaso da, magi homu elama, augwali magi baso nage pageba te po polo wagasobewe? Magi basowe? Augwaligo po menio. ²⁰ Tiali goli te bidi dabe eba sabolali bidi dabe, augwaligo nagebolo eno dwai kolesaga yali po pusao wao, te eno moni kaunsil bidi gedude dolalubadi yali se po pusao. ²¹ Tiali goli, augwaligo eno dwasianu yali se me delide wado eba. Eno te moni kaunsil bidi dabe gesabide tomode dolalu, eno te po wai dao, 'Eno homugo God mu konealubo da, te isali we bidi tigidali Godigo gu pagede ma hodolaibao. Tama tibaso, dagego ena po tu ela mabo,' eno te po wai," Polgo te po wai.

²² Te bidi Feliks agai te Genuai Bidi Jisas wali pabo tu po bugagia koneani. Tama agai te Juda bidi hanibolo te po tama ola mani, "Te ami tobolu bidi Lisias asobode, eno dagego te po tu ebo dodolaibao." Agai te po tama olama, te po tu yali tagalama, nosali po tu ma yainu tonaluai. ²³ Tama Feliksgo te ami hani genuai bidibolo te po wai, "Pol kalabusiba muao. Tiali goli, nago Pol kalabus homonama egio. Pol aga abagi dabe aselama, aga suagaselama, nai dabe me magasomainao," te po wai.

Feliksgo Pol kalabus bede bidabo kibu be si mani

²⁴ Te nosali hauwa sogonu silama, Feliks dali aga we dali asai, te we nogi Drusila, te Juda hani we da. Augwali si aselama, tama augwaligo Pol i wai. Tama Pol aga pageba asali. Tama Pol agai augwali sibolo te Jisas Kraiss teba homu mubo po page ola mani, tama augwali sigo odali. ²⁵ Tiali goli, Pol agai te po ola mayu, te po wai, "Tigidali we bidi dwagi yai doloba pai kolesaga mu elama, bugagia tonalua, dagego dwai kolesaga egio." Tama agai te po wali, "Godigo we bidi tigidali po tu yaibao," wali. Tama te sogo Feliks agai te po odama, agai wi mu elama, agai Polbolo te po wali, "Nage megi te kalabus beba ma pao. Tama nosali me sogo eno se meni baso, nage eno i obaso da, te nage ena pageba asageameo." ²⁶ Tama Feliks agai homugo Pol agai mone dualama, geme menama, agai kalabus ebo tagalamainu, te homu yali. Tama tibaso, agai Pol hauwa sogo i olama, aga dali po wali.

²⁷ Te Feliks agai homugo te Juda hani bidi dabe dali abagi olama, bugagia bidainu homu yali, tama agai Pol kalabus bidibadi sula tagalali. Tama kibu be si silama, te bidi Porsius, aga nogi me Festus, agai Feliksgo se hasegelama sali, te moni gavman se. Tama Feliks gasa buluba se egi pali.

25

Pol agai te po wai, te moni gavman bidi Sisargo agai eno po tu odomainao wali

¹ Tama te sogo Festus agai te gesi se selama, te Sisaria buluba asai dao. Tiali goli, tede sela sogo bidama, agai Jerusalemba pai dao.

² Tama te Jerusalemda te pris tobolu bidi me, te Juda hani tobolu bidi

me, augwali dali pai dao. Tama te hani Festus dali deliba sisinama, augwaligo Pol po tų yai dao. ³ Augwaligo bidi me badu dodolama, t̄aba n̄o mumainu, tama augwaligo homugo Pol elainu, tama augwaligo Festusbolo bomonama hanalu wali, “Dago homugo nago te bidi Pol Jerusalemba odasa asao,” wali. ⁴ Tialima, Festus agai te po wei ponoyu, te po wali, “Pol aga Sisaria bulu kalabus bede bidali. P̄ade tama ena Sisaria buluba ma paibao,” wali. ⁵ “Tama dagego duga tobolu bidi dabe ena dali tagala palao. Tama te bidi agai dwai kolesaga yai baso da, te dagego aga te Sisaria bulude po tų ilagameo,” wali.

⁶ Te Festus aga te Jerusalemda bidibadi, nogo si sogo bidama, aga Sisariaba ma pali. Tama do kigamu aga te po tų bede bidali. Tama agai ami bidi i olama, “Pol odasa asao,” wali. ⁷ Tama Pol te po tų ebo be tomoba aselama, te Jerusalemdu asali Juda tobolu bidi dabe aga pageba sisinagasali. Te augwaligo bomai po umabo olama, te bidi Polgo dwai dwai kolesaga dabe haniani ebo bidi da po olama, Pol po tų ela mani. Tiali goli, te po mu po meni, augwaligo Festusbolo te po mu po ola magobeo. ⁸ Tiali goli, Pol agai te po wei begeleyu, te po wali, “Eno te Juda dabego bomu yai po me deli bolobeo. Eno dwai kolesaga augwaligo Moni Lotu Be tempel tomode me ebeo, te be tomode meda ilama, me dolobeo. Tama eno dago Rom gavman moni tobolu bidi Sisar agai nogi dolabo po me wabeo,” Polgo te po wai.

⁹ Tialima te gavman bidi Festusgo agai homugo te Juda hani bidi dabego aga dali dwagi yai homu pemene eyu, abagi olama bidai hagede homu yai. Tama tibaso, agai te po Polbolo hanalu wali, “Nago homugo eno te nago po tų te Juda dabego kaunsil bidi dabe gesabide dodolomainuwe? Tama tiabo homu ebaso da, teda nago homugo eno nago po tų te bulu Jerusalemba pelama, dodoligi paiwe?”

¹⁰ Te bidi Pol agai te po wai, “Eno homugo Jerusalemba pogobeo. Megi ena e dolalu po tų ebo be, te tigidali bulu tonalubo moni gavman bidi Sisargo po tų ebo be deli da. Nago ena e bede po tų ilao. Naga digi koneai dao, eno te Juda hani dali dwai kolesaga me ebeo. ¹¹ Eno te moni bomu yai po me deli bolai tigi sogo da, te ena ela muao wagi da. Nago homugo augwaligo aga ela muao po wagi sogo da, teda eno ‘Ena elamuo’ po wagi menio. Tiali goli, augwaligo tibo pode ena po tų ebaso, te gavman bidigo ena augwaligo olo dali elemi hagede sula tagalogobeo. Tiali meḡi eno homugo nago ena te Rom buluba tagala palao, te Sisar pageba pelama, tede agai te ena po tų bugagia dodolaibao,” Pol agai te po wai. ¹² Tama Festus agai te po odama, agai po tų ebo mu koneai bidi dabe dali po miani. Tama te po mibo silama, Festus agai Polbolo te po wai, “Nago homugo nage te Rom gavman moni tobolu bidi pageba pelama, agai nago po tų dodolaibao. Nage teba pao,” wali.

Festusgo Pol po Agripabolo hanalu wali

¹³ Te nosali me sogo te moni gavman bidi me deli, te bidi nogi Agripa da, aga dali aga abe dali si te Sisaria be naniba asali. Te aga abe nogi da Bernaisi da. Augwali si Sisaria buluba aselama, te Festusbolo “Nago te s̄e elama, bidibo, usu dao,” wali. ¹⁴ Tama augwali si Sisaria be nanide hauwa sogonu bidama, te Festus agai te Pol po Agripabolo wali. Agai tama po wali, “Te kalabus bidi me deli bidibo, agai nogi Pol da. Tama Feliksgo te agai po tų silis̄abaso, aga te kalabus bede bidibo.

¹⁵ Tama polobadu gana ena Jerusalemba pelama bidagasali sogo, te Juda dabego monu dabe me, te genuai pris tobolu bidi dabego badi, te Juda hani dabe tobolu bidi dabego me, tama augwaligo te bidi po tų ilali. Augwaligo enabolo te po wali, ‘Nago te bidi po tų elama silibo si, enesigi bidi dabego aga mu ela muao,’ wali. ¹⁶ Tama tiali goli, eno augwalibolo te po wai, ‘Da Rom bidi dabe dago te tobage sę ebo menio. Dago te po tų yabo sę te tiwai ebo da. Te po tų yabo page bidi dabe me, te olo bidi me, augwali tigidali sisinagaselama, te olo bidi agai bilali po page dabe me, agai yali sę po page me pusubo dao. Tama te tobage po tų yabo sę esiąbaso da, teda da Rom dabego te bidi aga po tų yabo page bidi dabego nogoba mubo menio,’ eno te Juda dabebolo te po wali.”

¹⁷ “Tama augwali ena dali e Sisaria buluba asali. Tama ena toma tube, tama do kigamu ena te po tų ebo beba pali. Tama eno enesigi bidi dabe me badu tagala palama, augwaligo Pol ena pageba odasa magasali. ¹⁸ Tama dago po tų yali. Te Pol po tų ilibo bage dolaluyu, po wali. Tama eno homugo augwaligo te po tų ilibo Polgo haniani dwai kolesaga yai digi po tų ebo yaba homu yali. ¹⁹ Tiali goli, meni. Augwaligo aga po tų ebo po page augwaligo lotu po wabode naga tama. Tama augwaligo aga po tų ilibo po page me deli e tiwai elaluali. Te bidi me deli isali, agai nogi Jisas da. Tiali goli, Pol agai po bomai mu weyu, ‘Te bidi Jisas da, te gesi bidibo ula elalu bidibao,’ wali. ²⁰ Tama eno bugagia te po tų ebo eno konebeo. Tama tibaso, eno Polbolo hanalu wali, ‘Nago homugo Jerusalemba pelama, tede nago e po tų yaibawe?’ wali. ²¹ Tiali goli, Pol agai homu hagela yali. Tama agai enabolo te po wali, ‘Nage ena Rom buluba tagala palama, te Sisar pageba pelama, tede agai digi eno po tų dodolaibao,’ wali. Tama te po obaso, eno te enesigi bidi dabebolo te po wai, ‘Aga dagego tonalua. Nosali eno aga Rom gavman bidi Sisar pageba tagala palaibao,’” Festusgo te po wai. ²² Tama te moni gavman bidi Agripa agai te Festusbolo po wai, “Ena digi te bidigo po ena odaibao.” Tama Festusgo agabolo te po wai, “Do kigamu naga odagameo,” wali.

²³ Te do kigamu te ami tobolu bidi dabe me, te Sisariade bidibo genuai nogi yai bidi dabe me, te gavmanigo po mibo be tomoba pali. Tama Agripa dali, Bernaisi dali si te be tomoba pabo si, te bede au yai madigi pelama, augwaligo augwali si bugai homu ilali, nogi ugwaba sali. Tama aselama, Festus agai ami bidi dabe me badu tagala palali, augwaligo Pol odasa aselama, te bidi dabe tomoba asomainu. ²⁴ Tama Festus aga doligi uluama, te po wai, “Te gavman genuai bidi Agripa me, te gasa genuai bidi dabe me, megi po miboba asali bidi dabe, dagego te bidi suo. Tigidali Juda we bidi augwaligo e bidi enabolo elao wali bidi e dao. Tama Jerusalemde me, ede me, augwaligo te po wali, enabolo wali, e dao. ²⁵ Tiali goli, ena digi gegali, te aga elabo po page menio. Tama aga digi enabolo hanaluama, te po wai, ‘Te Rom moni gavman bidi Sisar pageba ena tagala palao,’ wali. Tama te po obaso, eno aga Sisar pageba tagala palaibao. ²⁶⁻²⁷ Te eno homugo moni gavman bidibolo te pas asenama, te agai e bidigo po tų page konemainu yaibao. Tiali goli, eno te pasde asęabo po page eno konebe. Tama tibaso, eno e bidi dage pageba odasa asali. Tama duga naga aga po odao. Tama eno homugo mu te genuai gavman bidi Agripa, naga digi te agai po odao. Eno e bidi dago gavman tigidali bulu tonalubo

tobolu bidi pageba tagala palu, te agai te po tų page bugagia wasiawai, eno homugo te usu egobeo, te homu yali. Tama nosali e bidigo po dago odama, eno dwagi yai pas me deli asenama, te Sisarbolo te po tų page pusa mawaibao,” Festusgo te po wai.

26

Pol agai Agripa dali po pusali

¹ Te genuai gavman bidi Agripa agai Polbolo te po wai, “Megi naga digi tau sabo po pusagameo,” wali. Tama Pol agai nogo munama tigidali we bidigo agai po odomainu, aga digi tau sabo po tama wabo gagalama weyu, te po wai, ²⁻³ “Genuai gavman bidi Agripa, nage gesabidide eno megie e po pusubo, ena dwagi yai homu ebao. Te Juda hani dabe augwaligo ena dali umabo dwai po tų yabo po wali, eno homugo te po wei begelebao. Tiali goli, nago mu koneai dao, tigidali da Juda bidigo haniani ebo kolesaga. Tama bidi dabe me badu augwaligo homu me deli te tiwai ebo dao. Bidi dabe me badu augwaligo pogo hwıbo tiwai elama, gasa homu dali wali pabo da, te me nago koneai dao. Tama eno te po eno nage gesabide pusubo, eno dwagi yai homu ebao. Tilama, megie eno homugo nage bugagia bidama, tonalua, eno wabo po odao,” wali.

⁴ Te bidi Pol agai po me deli weyu, te po wai, “Te tama te Juda dabe tigidali augwaligo ena ogwade ena page bulude bidu yali kolesaga te augwaligo koneai dao. Tama ena gesi bidide Jerusalem pelama, tede skul weyu hidali kolesaga me augwaligo koneai dao. ⁵ Augwaligo ena polobadu koneai dao. Augwaligo homugo te konegi sogo da, augwaligo eno Godigo po wali peyu te se yali po nagebolo wagi da. Polobadu ena Farisi bidi sibigo ebo kolesaga wali pai dao. Tama da Farisi sibi dago bomu mu elama, te Juda dabego bomu yai po dabe tigidali dolo wali pabo dao. ⁶⁻⁷ Tama megie ena e po tų ebo bede dolalubo. Magi basowe? Polobadu mu Godigo dago bulai hani bidi nų dabe mubolo bodolu po polai dao. Godigo we bidi tigidali gų pagede ma hodolaibao po wali. Eno homugo te po mu po dao. Ena te wali po nai ebogila mubo tonalubo dao. Da Juda hani tomode Jekopgo ame nani hani sibi ogwa dabe nogo si olama, saęa me si elalubo da. Tama da Juda hani tigidaligo Godibolo hulide me, ulade me lotu po obadi, dago homugo agai dago nųbolo polobadu wali bodolu po nai ebogilia mubo tonaluyu bidibo dao. Gavman genuai bidi, eno te po konealubadi goli, augwaligo ena po tų ilibo. ⁸ Dage Juda hani, dagego e homu ebo da, ‘Te Godigo te isali we bidi gų pagede ma hodalogobeo.’ Dage magi baso te homu ebawe?” Polgo te po hanalu wali.

⁹ Te bidi Pol agai po me weyu, te po wai, “Polobadu ena digi bomu elama, umabo dwai dwai kolesaga elama, te Nasaret bidi Jisasgo nogi aiyaba elalubo se yai dao. ¹⁰ Tama eno te se Jerusalemde yai dao. Te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo usu da olama, tibaso eno Jisasgo po wali pabo umabo we bidi kalabus ilai dao. Tama me badu po tų elama, augwaligo elemi hagede, eno usu dao wai dao. ¹¹ Tama hauwa sogo ena te Juda dabego bomu yai po ola mabo be dabe tomoba pelama, tama eno te augwali elemainu, eno bidi dabe me badu tagala palai dao, dene mawai, augwaligo Jisasba augwa homu mubo se tagalomainu yali. Tama ena moni sebe mu elama, te Juda hani isawai bidigo be

nani dabeba peyu, tede te Jisasgo po wali pabo we bidi augwalibolo seḡe mawainu, gegegi pali,” Pol agai te po wai.

Pol aga Jisasgo po wali pabo bidi gagayali po pusali

¹² Te bidi Pol agai te po wai, “Te eno tama seḡe yai dao. Tama te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo enabolo pas asena menama, usu da olama, tilama eno te pas selasa peyu, Damaskus buluba pelama, te Jisasgo po wali pabo we bidi dabe gegegi pai dao. ¹³ Dago genuai gavman tobolu bidi, bugagia odao. Nai po wabo paḡde, da te Damaskus pabo tuḡdu pobadi, te moni sole gagawai ula dagalude asali, te ula da mu udula pali, te giliga tiwai ulago da bologobea sali, te ena dali pali bidi dabe me, te ulago mu usu yali. ¹⁴ Tama da tigidali toḡba degasa pelama, munalubadi, bidi mego po wabo eno odali, te Hibru pogo wali. Agai enabolo te po wali, ‘Sol, Sol, nago ena magi baso dolobawe? Nago ena elebo seḡe ebadi, te naga digi dene sabao. Nage te kau kibu tiwai dao. Te kau kibu page bidigo te pua pai ni dagego te kau kibu dono tigiba tunu pabo si, te dwagi yai tuḡdu pomainu, te kau kibu saḡa sabologo ibaba sela saḡo da, tama usu egobeo, aga saḡa dili dene sabo da,’ wali. ¹⁵ Tama eno te po wei ponoyu, te po hanalu wali, ‘Genuai Bidi, nage de dawe?’ wali. Tama te Genuai Bidi agai enabolo te po wai, ‘Ena da Jisas da. Tigidali sogo nago ena dolobo seḡe ebo te bidi ena dao,’ wali. ¹⁶ ‘Tialima nage hodaluama, doligilua. Megi ena nage pageba asali, eno nage eno seḡe emainu sa mubao. Nage eno po sela pelama, tigidali we bidibolo nago megi na gagawai naide ena suali po pusao. Eno nosali nagebolo ola mabo seḡe po me, augwalibolo pusao. ¹⁷ Te Juda hani bidi dabe augwaligo nage ela muainu ebaso da, eno nage tau selama, bobelaibao. Tama eno nage te Israel hani isaḡwai we bidibolo tagala palaibao. Te hanigo me nage elainu ebaso da, eno nage tau selama, bobelaibao. ¹⁸ Tama nago augwali hulide bidibo pesage tagalama, ulaba kegasa asao. Tama nago augwali hulide bidibo kolesaga tagalama, nago augwali ula buluba kegasa asao. Augwali Satango bomode bidibadi, nago augwali ma sao, augwali God pageba asomainu tama yao. Tama augwaligo homugo ena konealu baso da, te augwaligo dwai kolesaga ebo Godigo tigidali sela saḡwaibao, te Godigo sa muai we bidi dali wadolagasaibao,’ agai enabolo te po wai,” Pol agai te po wali.

Pol agai te bidi Agripabolo Jisasgo seḡe yali po wali

¹⁹ Te bidi Pol agai te po wali, “Moni gavman tobolu bidi Agripa, eno moni ula dagaludu asobo sulama, agai po wali eno odama, te po eno sela saḡbeo. ²⁰ Tama hasia bolo eno te Damaskus we bidi pageba pali. Eno augwalibolo te po tama pusa mani, ‘Dagego dwai kolesaga ebo seḡe tudiba saḡnama, dage God pageba asao. Tama dagego dwagi yai kolesaga ebo tigidali we bidi augwaligo sulama, dwai kolesaga tudiba saḡyani konemainao,’ wali. Tama eno te po Jerusalem we bidibolo me, te Judia toḡ tomode bidibo we bidi tigidaliḡbolo me, te Israel hani isaḡwai we bidibolo me, eno te po tama augwalibolo pusali. ²¹ Tama eno te we bidibolo te po tama pusubaso, te Juda bidi augwaligo homugo hagelabo olama, te po pageḡde augwaligo te Moni Lotu Be tempel tomode ena tulama, elainogo yalio. ²² Tiali goli, Godigo tigidali sogo agai ena tau sesa aselama, te megi eba sabolalio. Tialima, megi eno e po tuḡde

mu po tigidali we bidi me, te tobolu bidi me, te olo bidibolo me, obao. Te Godigo pedauwalide po selama pusali bidigo aseani po me, te Mesoggo pusali po me, te eno megi e pusubo po me te deli po tama dao. Augwaligo te pusali po tiwai eno ela pelama, gasa pobadi me pusubeo. ²³ Tama Moses me, te Godigo pedauwalide po sali bidi me, augwaligo te po wali, “Te bidi Israel we bidi tau somai hagede Godigo sa muai bidi Kraisi da, agai moni dene selama, isaibao. Tama aga hasia mu gu pagede hodalobo polali bidi dao. Tama agai tigidali pogo te Juda hani me, te Juda hani isawai bidi me, dwai kolesaga sela sabo se dwagi yai konelai bidi aga dao, tigidali bidigo agai po odama, hulide pabo dwai kolesaga tagalomai yu yabao,” Pol agai te po wali. *

²⁴ Te bidi Pol agai digi tau sabo po tama obadi, te bidi Festus agai agabolo i homonama weyu, te po wali, “Pol, nage wabo pobao. Nage hauwa sogo skul wai bidi dao. Tama te genuai kolesaga sai bidi dao. Tibaso, nage wabo pobao,” wali. ²⁵ Tama Pol agai te po wali, “Festus, nage dago gavman tobolu bidi dao. Ena wabo pabo bidi menio. Eno dwagi yai homu elalu, te po eno mu obao. ²⁶ E moni gavman bidi Agripa agai me ena e wabo po koneani. Tama te se yali po pusubo eno wi ebo menio. Te tigidali yali se agai gedude yai se dao, te dualama me yai se menio. ²⁷ Moni gavman bidi Agripa, nage Godigo pedauwalide po selama pusali bidigo aseani po nago homugo mu konebawe, te poba naga homu maniwe? Eno homugo naga homu te poba mu muani,” Pol agai te po wali.

²⁸ Te bidi Agripa agai Polbolo te po wai, “Nago homugo te nago dwasianu wabo pogo ena Jisas wali pabo hani tomoba kegasa paibawe?” te po hanalu wali. ²⁹ Tama Pol agai agabolo te po wali, “Dwasianu pogo ma, te bobobage pogo ma, te usu dao, magigo menio. Tiali goli, eno Godibolo po olama, nage dali, e po mibo bede bidibo we bidi me tigidali ena yaligia emainu ebao. Tiali goli, eno homugo dage ena kalabuside bidibo tiwai bididialio,” Polgo te po wai.

³⁰ Te Pol agai po wabo silibo si, te moni gavman tobolu bidi Agripa me, te gavman tobolu bidi Festus me, te genuai nogi we Bernaisi me, te augwali sela dali bidali bidi me, augwali tigidali doligiluama, augwaligo te po tu ebo be tagalama, pali. ³¹ Tama te be tagalama, augwa hasi tomode po miai, “Te bidi agai kalabus yabo dwai kolesaga me deli ebeo. Tama aga augwaligo elabo dwai kolesaga me ebeo,” wali. ³² Tama Agripa agai te Festusbolo te po wai, “Te bidi agai ‘Te Sisar agai eno po tu odomainao’ wabo po wagi menigi sogo da, teda dago aga olo tagala paligi da,” te po wai.

Pol te Romba pali

27

(Dqi 27–28)

Enesigi bidi dabego Pol moni gebadu Romba odasa pali

¹ Te Festus agai Pol dali, gasa kalabus bidi dabe dali te Itali toba moni gebadu pabo po dodolali, te Sisar pageba pomai yali. Tama gavman tobolu bidi me badu augwaligo bidi me deli dqi ilali, te bidi nogi Julius da, augwali tonaluabo bidi dqi ilali. Te bidi Julius agai te

* 26:23: Ais 42:6; 49:6; 1 Ko 15:20

ami enesigi bidi a naga bidi nogo saḡa sese silama, tonalubo tobolu bidi da. Tama aga te umabo ami enesigi bidi hani me deli tomode bidibo bidi da, te hani nogi 'Rom gavman moni tobolu bidigo enesigi bidi hani da.' ² Tama da moni geba me deli tomoba pali, te geba Esia t̄q nabisde elalubo bulu tigidali bilibo geba da. Te geba page bidi aga bulu nogi Adramitium be nani da, te Esia t̄qde. Tama te bidi me nogi Aristarkus aga da dali asali. Agai page bulu nogi Tesalonaika, te Masedonia provins t̄qde. Tama da te Sisaria bulu taga pali, te moni gebadu, te tamu āi daide pali. ³ Tama pelama, do kigamu geba tuagasabo pesageba sabolali, te bulu nogi Saidon. Te ami tobolu bidi Julius agai Polbolo dwagi yai kolesaga yali. Agai Pol tagala palama, Pol aga abagi dabe sugi pelama, augwaligo agabolo tubo nai dabe mani. ⁴ Tama nosali dago te Saidon bulu tagalama, ma pelama, te moni bomai wali da pabo guni badu asobaso, dago geba guni tubo bidigo te tamu āi tomode dwasianu bulu elalubo, te bulu nogi Saiprus, teba guni dodolali. Te t̄q p̄de moni wali meni yai. ⁵ Tama te Saiprus t̄q ela soali, da te moni tamu āi tomodu pali, te gebadu. Pelama, te bulu si ela pali, te nabis sesegede, te bulu si nogi me Silisia t̄q, me Pamfilia t̄q da. Tama te nabis sesegede bulu meba sabolali, te be nani nogi Maira, te Lisia t̄qde, tama dago geba tede gebelali. ⁶ Tama tede dago te geba tagalama, te da tonalubo amigo geba me kegegi suali. Te geba te Aleksandria bulu bidigo geba, augwaligo Romba pai hagede ebo suali. Tama te ami bidi dabe augwaligo da te gebadu selasa pali.

⁷ Te moni geba mudu da Maira tagalama, ma pelama, dua dua tama pali. Magi basowe? Moni bomai waligo da bomonama sela saḡaso. Tama da hauwa sogonu tamu āidu bilali, te Nidas buluba polo sabalobeo. Tialima, te waligo naga dago pabo t̄u ma sinia sali. Tama da te tamu āi tomode bulu me elalubo, te bulu nogi Krit, te bulu p̄aba sabolama, tamu āi sesege badu pali, tede te moni wali meni baso. Tedu pelama, Salmone t̄q dugulidu bobegegi pali. ⁸ Tama da te moni tamu āi sesegedu pali, tama te bulu sesegedu pali, te geba guni tubo bidigo moni s̄e mu elama, geba tubo pesageba tugi pali. Tama augwaligo te 'dwagi yai geba tubo pesage dao' nogi wabo dao. Te geba tugi pabo pesage Lasia be nani p̄ade da.

⁹ Te da tede olo dali bidibadi, hauwa sogo mu tama bidali. Tama tede bidibadi, tamu āi b̄oi holobo sogo p̄ade yagasali. Te poluade tama moni wali asobo dao. Te kibu be yabo p̄ade yagasali, te Juda dabe augwaligo Godibolo nai ula mabo moni lotu wabo sogo silai dao. Godigo augwa dwai kolesaga yai sela saḡainu, te moni nogi elalubo lotu po wabo side dao, te sogo augwa tubo nai osogo gisilai dao. ¹⁰ Tama tebo sogo silibaso, te moni wali asobo sogo p̄ade yagasobaso, Pol agai te bidi dabe tau selama, bobelabo po wali, "Abagi dedeo, da moni gebadu tedu peyu da, te dwali, te da moni waligo geba dolama, da me, walu dabe tigidali me, da tamu āi tomode dolama, isilaibao," wali. "Da ede bolo me bidinao," wali. ¹¹ Tiali goli te sogo augwaligo Polgo wali po odama, te moni geba page bidi me, te moni geba tobolu bidi me, augwali sigo Polgo po sela saḡyani. Tama te ami tobolu bidi agai Polgo wali po tagalama, te bidi sigo wali po wali pali. ¹² Tama augwaligo umabo po wali, tama bidi dabe me badu augwaligo homugo 'E bulu taga pelama, gasa bulu dwagi yai geba tugi pabo pesage te bulu Finiks badu pinao,'

wali, 'Krit t̄ba.' 'E geba tubo pesagede moni wali asobo sogo bugagia bidigobeo. Tama tibaso, dago geba te Finiks buluba selasa pinao, te dwagi yai geba tubo pesage giliga pabo badu elalubo dao. Te pesagede wali aselama, geba dolobo menio,' wali. 'Te moni wali asobo sogo da pelama, te buluba bidigi pinao,' wali.

Moni waligo te tamu ąi b̄i dwai mu hodolai

¹³ Te tialima, dwasianu dwagi yai wali me deli te saut badu tamu ąidu asali, te geba tudi badu. Te geba tomode s̄e ebo bidi dabe augwaligo homugo 'E waligo da te Finiks buluba sela paibao,' homu yali. Tama tibaso, pomai hagede, augwaligo te geba daų walobo moni s̄eę yai ain dili tiwai nai tamu ąi pudu ugwaba guduama, geba daiba munama, tama augwa te bulu p̄ade tamu ąi s̄esegedu pali, te bulu nogi Kritba. ¹⁴ Tiali goli, tama pelama goli, moni wali mu polo asali, te Krit t̄ba pedai badu asali. Augwaligo te tobage moni wali mu nogi 'te giliga asoboba polobadu pobase nogo pedai badu asobo wali dao,' nogi wabo da. ¹⁵ Tama te wali polo aselama, te geba bomo elama pogolama sabilali. Tama dago te wali asoboba geba guni dodolai hagede, s̄e bomo yali. Tiali goli, dago usu ebe. Tama te geba te waligo selasa pomai hagede tagalali. ¹⁶⁻¹⁷ Tama da te dwasianu bulu me nogi Kauda t̄p̄aba asali, te tamu ąi tomode elalubo t̄p̄. Tama da uba pedai badu te bomai wali meni yai madigi pali. Tama te dwasianu geba moni gebade bono polobadu gebelama, kegasa asobo dao. Tama te moni gebade s̄e ebo bidi dabe augwaligo homugo 'Te dwasianu geba hagaidali weyu, dago selama, moni gebaba muinao,' wali. Tama augwaligo te dwasianu geba kegebo moni s̄e mu yali. Tama augwaligo te dwasianu geba kegelama, moni geba daiba munama, tama bonogo bugagia k̄ani. Te k̄ena silama, tama gasa bono me selama, te bono ąiba s̄anama, a dologo badu solama, te bono gaų yai naigo selama, te moni gebade k̄ani, te geba dilide daų olama, k̄ani. Te moni geba bomo te tiwai munama, da ma pali. Te moni gebade s̄e ebo bidi dabe augwali te waligo geba te Libia buluba pobogolo pobaso, augwali moni wi mu yali. Te nabis bulu dwai nagame yai kemi ebo pesagedu painu ebaso, wi mu yali. Tama tibaso, augwaligo te moni ugwa aiyaba dagala muani, te moni geba waligo naga tamu ąidu olo dali sabilimainu tagalali. ¹⁸ Tama te moni wali mu asiyu, ąi b̄i me kisu mu dela pali. Tama tibaso, do te moni gebade s̄e ebo bidi dabe augwaligo te walu dabe me badu tama ąiba s̄abo gagalali, te geba yadala pomainu yali. ¹⁹ Tama te sogo ma te gebade s̄e ebo bidi augwaligo te gebade muani ni me, te bono me, te nami ugwa me augwaligo nogogo selama, s̄ayani. ²⁰ Tama da te moni tamu ąide hauwa sogo bidali, te tulubage me, te p̄o me kisu dali, dago dagalu sube. Tama dago te giliga me, h̄o me hauwa sogo sube, te h̄ogo dago bulu te badu elaluba homu ebe. Tama te moni wali agai te moni ąi b̄i hodolali. Tama tibaso, da gisiga bidibe. Dago te homu yali, 'Da tigidali e gebade tamadi isilaibao,' homu yali.

²¹ Te da nai hauwa sogo tube. Tama nosali Pol agai te geba tomode s̄e ebo bidi augwalibolo i olama, te po wali, "Te bidi hauwa, dagego odao. Dagego eno polobadu wali po sela s̄ayanio. Dagego eno po odama, te bulu Krite bidigi sogo da, teda usu egi dao. Tama da e tiwai s̄e egi menio. Tiali goli duga eno po sela s̄yanigo da, nai hauwa bage te hagela silali dao. ²² Tiali goli, megi eno homugo dage daų walobe

dao. Dagego wi elama, moni homu egio. Magu menio. Da bidi da me isigobeo. Tiali goli, te moni geba naga dolaibao,” wali. “Eno koneanio, te po mu dao. Magu menio. ²³ Megi piali hulide Godigo enabolo po me olama, todalio. Te God eno agabolo lotu weyu, eno agai se eyu ebo da. Te Godigo enabolo agai ensel bidi me deli ena pageba tagala palali. ²⁴ Tama agai enabolo tama wali, ‘Pol, nage wi egio. Nage te moni Rom gavman tobolu bidi agai gedude dolalu, naga po wao. Tama odao. God da, te dwagi yai bidi mu dao. Tama tibaso, Godigo nagebolo dwagi yai se elama, tau selama, tama te moni gebade nage dali bidibo bidi me deli isigobeo,’ te ensel mobo bidigo enabolo tama wali. ²⁵ Tama tilama, abagi, dage noma sigio. Magu menio. Eno homu Godiba mubaso, agai dwagi yai kolesaga dabolo yaibao, tama agai dagalude se ebo ensel bidigo enabolo te tiwai po wai dao. ²⁶ Tiali goli, te moni geba te tamu ai tomode elalubo bulude sabalobadi, tede dolaibao,” Pol agai te po wali.

²⁷ Te moni waligo da selasa pelama, te tamu ai nogi Adria tomode bilibadi, Sarere si silali. Te sogo huli tomode mu, te geba tomode se ebo bidi dabe augwa homugo bulu me deli pade elalubo homu yali. ²⁸ Tama tibaso, augwaligo moni sege yai nai bobobage bonode gebelama, te tamu ai tomoba sanama, augwaligo te tamu ai degedu usu ni sali, te moni bobobage mu yali 40 mita. Tama da dwasianu pelagalama, te usu ma sali. ²⁹ Tama te sogo, dwasianu pade tama yali, 30 mita. Tama te se elama, augwaligo koneani, te nabis me deli pade elalubao homu yali. Tama augwaligo homugo masigiba taluama, doligi paibao homu eyu, augwali wi yali. Tama augwaligo moni sege yai ain me si me si nama bobobage bonode gebelama, deli deli te moni geba tudi badu tamu ai degeduba tagala palali. Tama tilama, augwaligo homugo masigiba taluidali weyu, be posomainu augwaligo Godibolo po wali. ³⁰ Tama Pol agai suali, te gebade se ebo bidi augwaligo te dwasianu geba keani bono pisaganama, te dwasianu geba tamu aiba aiyaba tagalobo suali. Augwaligo homugo te moni geba taga peyu, te dwasianu gebadu buluba wi pinao. Tiali goli, augwaligo tibode ‘Moni geba gunide moni te sege yai ain walaibao,’ te tibo po tama wali. ³¹ Tama Pol agai koneyu agai te ami tobolu bidi me, te enesigi bidi dabebolo me, te po wali, “Te bidi augwali da dali bidisiayu da, teda dage tigidali tamu aidi isigi da. Te bidi dabe augwali wi po baso da, Godigo da tau sogobeo, agai wali po tiwai.” ³² Tama te po obaso, te ami bidi dabe augwaligo te dwasianu geba gebelali bono te ge hwago togwali, te dwasianu geba te tamu aigo olo selasa pali.

³³ Te be posobo pade Pol agai augwalibolo “Nai selama, tuao” wali, tama augwalibolo po bomona wali, “Megi dagego moni homu edubadi, dagego nai tusiama, Sarere si mu silali. ³⁴ Tama tibaso, eno homugo dagebolo po bomonama obao, dage megii nai tuao. Magu menio. Te nai tubode dage homo selama, dage bugagia bidaibao. Eno koneanio, da tigidali tama bugagia bidaibao, da me deli dwasianu dologobeo, selegobeo,” wali. ³⁵ Tama te po olama, Pol agai te bret nai selama, te bidi dabe gesabidide Pol agai Godibolo nage usu da olama, te nai nogogo pebedama, tubo ggalali. ³⁶ Tama te pogo augwaligo homu dau olama, tama augwali tigidaligo me te nai tuali. ³⁷ Tama da tigidali te moni gebade bidali bidi dabe hauwa mu da 276. ³⁸ Tama dago te

nai tuali, tabiali. Tama dago te tubo nai ge bek hauwa mu geba tabide muai te tigidali dago selama, tamu aiba sayani, te geba yadala pomainu yali.

Moni geba dolalio

³⁹ Te be posobo si, te gebade se ebo bidi augwaligo te nabis bulu to sulama, te konebe. Tiali goli, augwaligo te bagu suai, te dwagi yai geba tubo gebabelede elalubo suali. Tama augwaligo te po wali, “Dago moni geba te bagudu dolo sela pabo usu sinao,” wali, “te geba te to sesegeba daŋ waligi pinao,” wali. ⁴⁰ Tama pomai hagede, augwaligo te ain dilide gebelali bono dabe ge hwaŋo togolama, tamu a tomoba olo tagalali. Tama bidi me badu augwaligo te geba guni dodolobo habesege si bono keani pisagana sayani. Tama augwaligo te nami ugwa te geba gunide ma walali. Tama te nami ugwaba waligo sabilibode da nabisba odasa pomainu, tama tiali. ⁴¹ Tama tilama, dago geba te baguba pabo gagalali. Tiali goli, tamu aigo geba selasa pelama, te tamu a dologode dwasianu kemigo du elaluali. Tama te geba guni te kemi duba tuŋ paligi pabo si, te geba tudi badu tigidali pebeda pali. Magu menio. Moni tamu a boi dabe asiyu, te geba ni tologa sayani.

⁴² Te ami bidi dabe augwa homugo te kalabus hani me ela muaibao homu yali. Magi basowe? Augwaligo te homu yali, augwaligo tamu aidu paubo pelama, te nabis buluba sabolama, duala sigi pelama wi diŋ paibao homu yali. ⁴³ Tiali goli, te ami tobolu bidi agai te ami dabego yali homu tagalao wali. Magu meni. Agai homugo augwaligo Pol elidali. Tama agai da tigidali i olama, agai te po wali, “Tialima, duga tamu a paubo kone baso da, te duga samonama, paubo pelama, nabisba piaŋ,” wali. ⁴⁴ “Tama duga me badu nogo a togobo konesiabaso da, dage te ni nami dabe me selama, te moni geba nigai ni hodigi selama, dage nosali a pauluama, nabisba piaŋ,” te po wali. Tama dago tama tilama, da tigidali te nabis buluba bugagia sabola silali, da me dolobe.

28

Pol te tamu a tomode elalubo bulu nogi Maltade bidali

¹⁻² Te da tigidali te nabis buluba bugagia sabola silali. Tama te bulu page bidi dabe augwaligo dwagi yai kolesaga elama, da tau sali. Tama augwaligo dabolo te po wali, “Te e tamu a tomode elalubo bulu nogi Malta dao,” wali. Tama augwaligo moni sia nogwani. Te sogo tulubage be yali, da tigidali kedau mu yali, tama te siade da kedau tuali. ³ Te Pol agai dwasianu isi dabe sesa bilama, te isiba ulagasali. Te dwasianu ni me si tomode hasamani me deli bidali, agai sube. Tama te isigo hasamani tigide dabo si, tama te hasamani posoga palunama, Pol nogode gaŋ kelanani. Te tobage hasamanigo kelanai bidi polo isibo da. ⁴ Tama te sogo te bulu page bidi dabe augwaligo te hasamani Pol nogode walalubo sulama, augwali moni noma selama, augwa hasi tomode po umabo weyu, te po wali, “Te bidi agai gasa bidi elabo bidi dao,” te homu geda muani. “Tamu aigo aga elebe. Tiali goli, te god me deli, agai nogi Dwai Kolesaga Dodolobo god, agai homugo aga elainu yali, te hasamani bidi isibo nabi aga tigide munalubo hasamani gaŋ kelali,” te po wai. ⁵ Tiali goli Pol agai nogogo te dwai hasamani hogola sanama, te hasamani isi tomoba tuloluali. Tama Pol tigide dene

ebe, aga bugagia bidali. ⁶ Tama te bidi dabe augwaligo tonaluama, augwaligo aga te hasamanigo kelali madigi dabe delama, aga polo degasa pelama, isibowe naga suenu tonaluali. Tiali goli, augwaligo tonalubadi, bobobage sogo mu bidibadi, te Pol aga tigi dene ebe, tama aga isibe. Tama te we bidi augwaligo moni homu elama, augwa homu begelama, te po wali, “Te bidi aga god me deli dao,” wali.

⁷ Te bulu pade te me badu to deli elalubo, te to te bidi me deli agai to da. Tama te bidi te Malta tode bidibo we bidi augwa tobolu bidi deli da, te bidi nogi Publius. Tama te bidigo da agai beba odasa pelama, da agai bugagia nai ula mayu bidali. Tama da sela sogo aga dali bidali. ⁸ Tama te sogo te Publius aga aya moni gasi selama, bede pila mubo. Aga te gasi si sali, me haligadu kaneme yali, me tigide moni posolo yali. Tama Pol aga pelama, aga suali. Tama Polgo Godibolo po olama, agai nogo te gasi bidi toboluba muani. ⁹ Agai te gasi sela sanama, ma dwagi yai bidali. Augwaligo Polgo te tibo selama, te Malta tode bidibo gasi yai we bidi tigidali Pol pageba sisali. Tama Pol agai te gasi yai bidi gasi sela sasa pela silama, augwali ma dwagi yai ilali. ¹⁰ Augwaligo dabolo dwagi yai kolesaga elama, haniani dwagi yai nai da olo mani. Tama nosali da pabode augwaligo tigidali nai dago habuge yali nai augwaligo selama, te moni gebaba munai.

Pol agai Malta to taga pelama, Romba sabolali

¹¹ Te hasia da te Malta tode bidibadi, polua sela silali. Tama nosali da te gasa moni gebaba holali. Te moni geba page bidi te Aleksandria be nanide bidali. Tama agai tibo god nogi koneama, te tibo god nogi te moni geba sip gesabi badu daganai elaluali, “Deli sogo ame nai ogwa si da,” te po wali. Tama te Malta tode bidu, te moni wali dabe, te moni tulubage me sia sabo tonalu tede bidali. Tama dago augwali taga pali.

¹²⁻¹³ Tama da te moni gebadu pelama, te moni be nani nogi Sirakyusba sabolama, tede sela sogo bidali. Tama da Sirakyus tagalama, moni gebadu ma palio olama, te bulu me nogi Regiumba sabolali. Tama do kigamu wali me da asali badu geba tudi badu asali. Tama tego da tau selama, da pidubadi, be me huliama, me sogo kigamu da bulu me nogi Puteoliba sabolali. ¹⁴ Tama te bulude Jisasgo po wali pabo we bidi tede bidalubo suali. Tama augwaligo da augwali dali bidao wali. Te po baso, da augwali dali Sarere deli bidali. Tama da, dago augwali taga pelama, todu naga pidubadi, moni genuai hanu nogi Rom teba sabolali. ¹⁵ Da Romba sabalisiabadi, Jisasgo po wali pabo we bidi augwaligo da asobo po odama, da tu tomoba augwaligo tiaba asali. Tama me badu digibulu bobenu gana aselawali, maket me nogi Apiusde dago suali. Tama me badu aselama, te bidigo osogo abelama pibo be sela elalubo digide dago suali. Pol agai Jisasgo po wali pabo we bidi suyu, Godibolo nage usu dao wali, tebogo aga homu daju walobao, te homu yali.

¹⁶ Te da Rom tomoba sabalobo si, gavman tobolu bidi dabego Pol agaduba bidabo pesage osogo abelama, bidimainu yali. Tiali goli, tigidali sogo enesigi bidi deligo tonaluali, Pol wi pidali weyu tiali.

¹⁷ Te bidi Pol aga Romde sela sogo bidama, Romde bidibo Juda hani tobolu bidi dabe “Dage ena pageba asiao,” Pol agai te po wali. Tama augwali aselama, Polgo te po wali, “Abagi dede, polobadu ena Jerusalemda bidai dao. Tama dago hani dali eno dwai se me yai

menio. Tama dago nõugo po me sela sawai menio. Tiwai goli, te pode ena kalabus yai dao, Jerusalemde. Tama augwaligo ena Rom gavman genuai bidi pageba ena po tũ emainu sela pao wali. ¹⁸ Tama Rom gavman genuai bidigo enabolo te yali sę po augwaligo odalio. Tama Rom gavman genuai bidigo eno magi sę me, ena isabo sę me yai sube, te po wali. Augwaligo homugo ena buluba tagala palainu yai digi. ¹⁹ Tiali goli, Juda bagego ena kalabus emainu olama, homo mu yalio. Ena te Juda dabego nogode diã pabo tũ me meni yani. Tama tibaso, eno te po wai, ‘Ena Rom gavman genuai bidi Sisar pageba tagala paliã, agai ena po tũ ela momainu,’ wali. Tiali goli, ena te Juda bagego po tũ ela mawainu eba asai menio. ²⁰ Tama tibaso, eno dage megi asomainu hanalu obao. Magi baso menio. Enade augwaligo yali sę dagego me konemainu obao. Megi dagego e konemainu, ena e aligabo bonogo ena nogo si megi augwaligo keai dao, kalabus bidi ebo aq yalio. Magi basowe? Eno homugo te da Israel bage tonalubo bidi te Godigo dabolo nosali mawaibao, tama te sogo pedalobo eno tonaluyu bidibo dao. Tama tibaso, augwaligo ena kalabus mawai dao,” te po wai.

²¹ Te Juda dabe mego Polbolo te po wai, “Te Juda bidi dabe augwaligo nagede po pusomainu dabolo pas me tolobe. Be bidi me Jerusalem badu asama, nagede dwai po me pusagasobe. ²² Tiali goli, bidi hauwa mu me badu asama, dabolo tama pusalio, te Jisasgo po wali pabo bage da mu hagela ebo po pusali. Tiali, Jisasgo hanigo ebo homu kolesaga dago sueo,” te po wali. ²³ Tama augwaligo Polgo wabo po ma odomainu, dua yabo bodolu me muani. Tama we bidi hauwa mu Polgo bodolu mani digi asali. Pol agai te Godigo homugo we bidi tonalubo sę po augwalibolo pusali. Tama Pol agai Mosesgo polobadu aseani po dabe me, polobadu Godigo po sela bilali bagego aseani po dabe me, pusa mani, te po dali daganama pusali, te augwaligo Jisasde po mu daba homu emainu. Tama te po pusubo kigamu mu gagalama, pio muba sabolali. ²⁴ Tama we bidi me badu augwaligo Polgo wali po mu dao homu yali goli, meba we bidigo te mu da homu ebe. ²⁵ Tama augwaligo po hauwa dogia pali. Tiyu augwaligo haliga digi deli ebe. Tama tibaso, Pol agai po me deli pusali, “God agai Dwagi Yai Moba Bidi agai te Godigo po sela bilali profet bidi nogi Aisaia te bidibolo po me deli olama, tolalio, dagego nõu mu dabebolo. Te po dageba me dolo te wabose,” te po wali. ²⁶ “Godigo Aisaiabolo te po pusa wali,

‘Nage te Juda bageba pelama, tama te po pusao.

“Dagego eno po oduda yaibao, tiali goli dagego te po page konegobeo. Dagego suyuda yaibao, tiali goli dagego munu me sugobeo,” te po wai. ²⁷ Te magi baso menio. Te po page da, te we bidigo homugo eno po odogobeo. Tama augwaligo olo dega salio. Tama te ebogo, eno po odabo aq ebe dao. Augwaligo gedu me halua sali dao. Te tibogo, eno ebo sę suabo aq ebe dao. Augwaligo te sę egi menigi sogo da, teda enaba augwaligo dwagi yai kolesaga sigi dao, tama augwaligo ologo eno wali po me odigi dao. Me augwaligo eno yali sę me bugagia sugi dao. Tama tigi sogo da, augwali homu digi begelama, tama eno

ma augwali dodoligi dao,'*

Godigo Aisaiabolo tama po wai," Pol agai te tama po pusa mani.

²⁸ "Tama te po dage dolo mu te waliao. Tiali, dagego koneao. Tama Godigo da we bidi sela pabo tu po tama te Israel hani isawai we bidibolo tolai yali. Tama te po augwaligo mu odaibao," Pol agai te po wai. ²⁹ Tama tilama, Polgo te po silama, augwa pebelayu, konila bomonama mu ela pali.

³⁰ Te kibu be si Rom bulude agai osogo abelai bedede bidali. Tama aga te bidibo bedede mone gego aga digi abeleduali. Tama aga pageba te we bidi hauwa asobaso, dwagi yai homu yali. ³¹ Tama agai Godigo homugo we bidi tonalubo se po te we bidibolo pusa mani. Tama agai te Genuai Bidi Jisas Kraigo po pusa mayu, aga hale me ebe. Tama agai te po pusubadi, bidi mego 'Nago te wabo po tagalao,' te po wagasobe, bidi mego habu selebe.

* 28:27: Ais 6:9-10

Polgo Po Pas Rom Dabeba Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Kraisgo po sela pabo bidi Pol agai e pas aşani. Magi baso meni. Te aga digi te moni hanu Romba polobadu pabeo, te gasa bidigo Kraisgo po augwalibolo hasia polobadu pusugi pai dao. Te bidi Pol agai homugo te Romba pelama augwali dali tamadi bidigi paibao homu elama, tama te Rom bagego aga teba asobo kolesaga page hania konemainu eyu, agai e pas tolali. Tama nosali aga te bulu tş kantri Spenba pelama, te Kraisgo po wali pabo we bidibolo po pusigi paibao homu yali. Agai homugo me te agai gasa haniani bulu we bidibolo ola mani po page te Rom bagego konea saibao. Te po page e tiwai dao: te Juda hani we bidi dali te Juda hani isşwai haniani bulu hani we bidi dali, da tigidali te God pşba asobo usu mu egobeo. Magi baso meni, da tigidaligo dwai ş eyu şeşş sai bage bidibo dao. Tiali goli Godigo aga Ogwa tagala palama, tama tialigo da te da aga pşba asobo tş sunumi dawai dao. Te Krai wali pabo we bidi augwaligo yabo kolesaga po me te bidi Polgo e aşani pas tomode ola mani.

Hasia mu Polgo te Romde Jisasgo po wali pabo we bidibolo siade da po weyu, agai e tama po wali, te augwali tau somainu Godiba sesemane sogo gedu haluasa po hanalubo da. Tama nosali agai te pasde aşani homude po page pusa mani, te konealubo po dş wabo sunumi delide naga te God gedude doloba pai we bidi pedelaibao, te tobage wali po te Dş 1:17 tede elalubao. Polgo te tama po wali, tigidali we bidi, te Juda hani dabe augwali me, ma te gasa hani dabe me te şagalao, augwali me te şeşş sabo we bidi dao. Tama tialima Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga eyu augwali ma sali. Te Jisas Kraisba konealubo homu dş wabo bidi yai baso da, te Godigo aga ma selama, tama aga te Godigo abagi pedaliyu, te Jisas Kraisgo ama bidai dao. Te bidi me deli Godigo ma sobaso da, teda agai bidabo ula te gesi noma pedelaibao. God aga dali bidibaso te Godigo Mobo Noma Bidi Ogwa Wai aga dali pşşanalubidibao. Tama tialima te şeşş me isibo şego bomogo aga aiyaba elaluama tonalubaso, te usu me egobeo.

Tama te bidi Polgo pusali po tigidali te aga tau sabo bidi Tertius agai te po aşenama tama augwali sigo e pas te Rom moni hanuba tolali. Te tiwai me te bidi Pol agai te haniani tşde bidali te Kraisgo po wali pali we bidi hanibolo aga pas aşena tolobo ş eyu, tama me sogo aga digi te pas tolobo po olama, tama gasa bidigo te Polgo pusali po aşani. Tama tiyu, tama Pol agai nogi aga digi nogogo te pasde aiyadu aşani, tama gasa bidigo te pas iba sela pali.

Te konealubo homu dş wabo sunumi delide naga da te God gedude doloba pai we bidi pedelaibao

(Dş 1–4)

Polgo te Godigo po sela pabo ş yali

¹ Ena Pol da, tama eno e po aşena tolobao. Ena te Krai Jisasgo ş bidi dao. God agai ena i olama tama te po sela pabo ş bidi nigilali.

Eno te Godigo wiegi yai gesi po te we bidibolo pusumainu agai ena hagea selama tedali muai. ² Tama polobadu digi mu agai te wiegi yai gesi po nosali maiabo po daŋ olama, tama aga po pusali seŋ bidi profet dabe augwaligo te daŋ wali po te Godigo po bukude aşıai dao. ³ Tama te wiegi yai gesi po te aga Ogwade wabo po dao. Te aga bidi mu pedalama bidibode, te aga waŋ mu Devitgo hanide pedalali. ⁴ Tama me ma te wiegi yai kolesaga ebo Tedali Mobo Bidigo bomo eyu aga sa hania muani, aga te Godigo Ogwa da wai. Godigo aga te guŋ pagede ma hodolama, tama tebogo agai te we bidibolo aga Godigo Ogwa mu dao ola mayu waselai dao. Aga dago Genuai Bidi Jisas Kraisi dao. ⁵ Te aga nogi delide naga te Godigo da olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga eyu, tama aga nogide me agai ena te po sela pabo seŋ bidi nigilali. Te Kraisi aga nogi tobade Godigo tama tiali, te Juda hani we bidi dali naga meni, te tigidalali tade bidibo we bidigo konealubo po agade daŋ weyu tama agai po wali pomainogo tama tiai dao. ⁶ Dagego me te Godigo i wabo odama, tama dage te Jisas Kraisi wadolali we bidi pedalali.

⁷ Eno e pas te dage Rom moni hanude bidibo we bidibolo aşına tolobao. Dage Rom bage, te God agai dage dali dwagi yai homu eyu, godolo eyu elama, tama dage te aga we bidi mu bidimainogo eyu agai dage i wali. Tama eno homugo dago Aya God dali, Genuai Bidi Jisas Kraisi dali sigo te dage dali te olo mu tau sabo kolesagago eyu tama dage homu wiegi yai ilama dage dua bugagia bidaibao.

Polgo Rom dabe sugi pabo homu yali

⁸ Hasia eno e po bolo dagebolo wainogo eba: te tigidalali gasa tade badu bidibo bidi dabe augwaligo dagego Kraisi konealubo po daŋ olama bidibo po mibo dao. Tama tibaso eno te po mibode homu koneyu, tama Jisas Kraisi nogide te eno usu da po weyu, te eno Godibolo gedu haluasa po wabo dao. ⁹ Eno Godigo seŋ eno bomo tigidaligo eyu, tama eno te aga Ogwade te wiegi yai gesi po te we bidibolo pusubo seŋ ebo dao. Tama te God aga digi koneani, eno mu po obao, sesemane sogo eno gedu haluasa po wabo si te eno dagego nogi nogi ebo dao. ¹⁰ Tama sesemane sogo eno agabolo gedu haluasa po weyu, eno te tiwai hanalubo dao, "Hauwa sogo augwali pageba pabo tu elalusiabadi ena tonaluali goli, megi nago usu da olama, te ena pabo tu nigilama, ena augwaliba pomainao," te po wabo dao. ¹¹ Magi baso meni. Eno dage suainogo ebo homu mu godolo yai. Eno te Godigo Mobo Bidigo tau sabo po mobo meba te dagebolo mayu, te dage bomo ilimainogo homu ebo dao. ¹² Te e tama tiwai dao: eno homugo dagego te Kraisi konealubo po daŋ wabogo te ena tau siyu, te eno te Kraisi konealubo po daŋ wabogo dage tau siyu emainogo eno te dageba pabo homu ebo dao. Tama te tiwai ebogo te da tigidaligo homu bomo ilimainogo homu ebo dao.

¹³ Eno ama dedeo, eno homugo dagego e po bugagia konei, hauwa sogo eno te dage bidibo madi asaibao homu yali. Tiali goli sesemane sogo nai me deligo te ena tu palialubo dao. Te eno sego gasa bulude bidibo Juda hani isaŋwai we bidi augwali tau selama te augwaligo Godigo po wali pabo we bidi pedalali, tama eno dage tomode me te tau sabo seŋ egi pabo homu hauwa sogo yai dao. ¹⁴ Magi baso meni. Tade we bidigo gedude te Grik po wabo bage augwali te haniani naide kolesaga page tolalubo bage dao, nogi elalubo dao. Me ma, te Grik

po wasiabo bage, augwali nogi meni yai bage dao. Tiali goli agai enabolo te wiegi yai gesi po pusubo se mayu, "Te Grik dabe dali, te Grik hani isawai we bidi dabe dali si augwali tigidaliba pusao" weyu yai. "Te kolesaga koneai bidi dabe dali, te kolesaga koneaiwai bidi dabe me, tigidalibolo pusao," wai. ¹⁵ Tama tibaso eno homu me hodaloyu, te wiegi yai po te dage Rom hanude bidibo bidi dabebolo me te po pusainogo te homu bombo ebo dao. ¹⁶ Magi baso meni. Ena te wiegi yai gesi po wabode te ena hale me ebo menio. Te wiegi yai po Godigo bombo elalubao, te tigidali konealubo po daq wali bidi dabe ma sabo te po usu dao, te hasia Juda dabe ma selama, te nosali gasa hani dabe me ma dobola sabo te wiegi yai po usu mu dao. ¹⁷ Odiq. Te wiegi yai gesi pogo te Godigo te dwai se yali we bidi te doloba pai we bidi ilabo se page te dabolo hania ola mabo dao. Te se page e dao: bidigo aga homu tigidali Kraiswa munama tama agade naga tialuyu da, teda te Godigo gedude te bidi te doloba pai bidi pedalaibao. Gasa se ebo te usu egobeo, te Kraisde tialubo kolesaga naga usu yaibao. Tama te doloba pai bidi ilabo se page hania ilimainogo te Godigo po pusali profet bidi agai polobadu mu te Godigo wali po me deli tama asai, "Te bidigo aga homu tigidali enaba muyu, te enade tialubo bidi, te bidi eno gedude doloba pai bidi pedalama, tama bugagia bidada peyu bidada paibao," te po asai. *

Tigidali we bidi sege sabo we bidi dao

¹⁸ Te Godigo sebe ebo te aga bidibo madidu hania pedalalio. Agai te God tudiba muyu, te dwai kolesaga eyu bidibo bidi dabe dali sebe ebo dao. Te tobage dwai se ebo bage augwaligo te dwai kolesagago te mu pogo se idali weyu te mu po hogwa sabo dao. ¹⁹ Augwaligo te mu po page konebo tu elaluali, tiali goli augwaligo te tu wali pisiabaso, Godigo augwali dali sebe ebo dao. Magi baso meni, te tigidali Godigo kolesaga te geme me dualalubeo. Te augwaliba hania hanilani, God aga digi augwalibolo ola mawai dao. ²⁰ E tiwai dao: polobadu mu Godigo tigidali nai nigali, tama te sogo gagalama megi e sogoba usu nagasali, tama te bidi dabe augwaligo agai nigali nai dabe suali. Tama augwaligo tede te Godigo kolesaga meba koneani, te bidi dabego gedugo susiabo kolesaga te augwaligo koneageo. Te aga gasagi yai tedali mu da, aga God dao, te augwaligo hania koneageo. Tama agai genuai bombo te sesemane sogo bidada pabo bombo dao, silisiabo bombo mu dao, te me augwaligo agade koneageo. Tama tibaso, te bidi dabe augwa dwai se ebo kolesaga te geme dualiyu tama augwaligo te po wei ponabo tu menio, "Dago te God konebeo," te po me wagobeo. ²¹ Magi baso meni, augwaligo God koneali goli augwaligo aga te God mu da te homu me isayu, tama augwaligo aga nogi ugwaba me sabeo. Tama augwaligo gedu haluasa po weyu agaba puba hwi me wabeo. Menio. Te augwaligo augwa homu kolesaga te olo naiba muani, te augwaligo God gegeda peyu, tama augwaligo homu te be hulua sabo tiwai pedalai. * ²² Augwaligo hagoma eyu te po wai, "Dago kolesaga koneani," tiali goli augwali esela pai bidi dabe mu pedalai dao. ²³ Tama tiyu, augwaligo te isisabo Godigo moni ula yai bombo tudiba muyu, tama augwaligo lotu po agabolo me wabeo. Menio. Augwaligo aga

* 1:17: Hab 2:4 * 1:21: Ef 4:17-18

hasegelama, tama olo isabo bidigo piksa nomabolo me, tama ba noma me, te kibu piksa noma me, tama hasa yogai hani dali, te hasamani hani dali noma me, te tama piksa dabe selama, tama “Te nai dago god dao,” weyu, tama augwaligo te nai piksa noma dabeba lotu po wabo gagalama ebo dao. *

²⁴ Tama tibaso Godigo augwali tagalali. Augwa dwai kolesagago digi augwa te dwai meda yai kolesagaba kegeyu, tama augwa digi augwa tigi doloyu yainogo ebaso, agai augwali tagalali. ²⁵ Da bidi dago te Godigo nogi sesemane bidada pabo sogo ugwaba sidu geao. Mu dao. Tiali goli te tobage bidi dabe augwaligo te Godigo mu po tagalama tama hasegelama tibo po sali. Tama tiyu, augwaligo te tigidali nai nigali God tagalama, tama augwaligo agai nigali naiba naga lotu po weyu, tama augwaligo teba şe yali. ²⁶ Augwaligo aga tagalobaso, Godigo augwali te dwai meda kolesagaba tagalama bidai. Augwa we dabe augwaligo te bidigo augwali sabo te dolo kolesaga augwaligo te tagalama, tama te we dabe augwa hasi te wego isişabo dwai meda yai kolesaga wali pai dao. ²⁷ Tama bidi dabego me augwaligo te we sabo dolo kolesaga ebo te tagalama, tama augwaligo homu te sia dabo tiwai eyu, tama augwaligo dwai meda yai kolesaga te augwa ama hasi dabe dali yainogo yai. Te bidi dabe augwaligo te bidi aga hasi isişabo hale ebo kolesaga te gasa bidi dabe dali yai. Tama te we bidi dabe augwa digi augwa te tobage dwai dwai şe yali kolesaga usu nama wei ponoyu, te augwali dwai dene mu sai dao.

²⁸ Augwaligo te God augwa homude daşu ola sabo hagela homu yaligo da, teda Godigo augwali te augwa dwai kolesaga page tolalubo bidigo kolesaga wali pomainogo sula tagalalio. Tama tibaso, augwaligo te bidigo isişawai doloba pişawai haniani kolesaga yai. ²⁹ Tama augwaligo te doloba pai kolesaga me isişayu, tama dwai kolesaga mu eyu, tama mena nai pesa eyu, tama boi bidi ebo kolesaga yali. Augwaligo te doado bage hauwa elalubo bidi dali dwai homu eyu şeşbe sabo homu elama, tama bidi ela muyu yai, tama wado po weyu, tama tibo po weyu elama, tama gasa bidi dali dwai şeş yabo homu kone palobo dao, tama augwaligo po tola sabilibo po wabo dao. Te tigidali dwai kolesaga augwalide mu paşanaluai. ³⁰ Te augwaligo posobo po olama tama hanilama me po pusuyu tama bidi mebago nogi dolali. Augwaligo God dali boi bidi eyu, tama po dagaş weyu, tama hagoma elama, tama augwa digi augwa nogi ugwaba sai. Augwaligo dwai gesi noma kolesaga pedalai. Tama augwaligo augwa aya de ida sigo po sela şayu yai dao. ³¹ Te augwaligo kolesaga me konebeo. Tama augwaligo gasa bidibolo te daşu wali po wai, tiali goli augwaligo te augwa po wali me pişawai. Augwaligo te augwa deli kanemego ame nani bage augwali me godolo me egobeo. Augwaligo te gasa bidi dabe homu dene eyu tau me magobeo. ³² Te Godigo te tobage dwai şeş ebo bage dali ebo homu e tiwai dao: “Te tobage haniani dwai kolesaga ebo bidi dabe augwali isimainao, te dolo mu dao,” agai te homu ebo dao. Te dwai kolesaga ebo bidi dabe augwaligo te Godigo ebo homu bugagia koneai goli, koneama tagalama, augwaligo te tiwai dwai kolesaga yai. Tama augwaligo te şeş naga me ebeo. Menio. Te augwaligo te tiwai dwai

* 1:23: Bom 4:16-18

kolesaga ebo gasa bidi dabe augwali nogi me ugwaba siyu, te şe usu dao weyu yai.

2

Godigo po tų te dolo mu ebo dao

¹ Te Godigo te tobage dwai dwai kolesaga ebo we bidi dabe dali şeşe ebo dao. Tama agai te şeşe ebo homu haninanigo da, teda dage tigidali bidi dabego gasa bagebolo po ela palobo da, eno dage delibolo e po obao, nago te naga yali dwai şe te geme dualobo usu me egobeo. Nago po wei ponainogo yali usu egobeo. Odao, nago gasa bidi dali naga po weyu yali, tama tebo kolesagago nago po nagaba digi te po obao. Magi baso meni, nago gasa bidi agabolo naga “Nago dwai kolesaga yai,” po wai, tiali goli naga digi nago me te tobage dwai kolesaga ebo dao. ² Tiali goli dago koneani, Godigo te tiwai dwai kolesaga ebo bidi augwalibolo te dwai dene sabo şe wei ponobo dao. Tama tiyu Godigo po tų ebo te dolo mu naga ebo dao. ³ Odao. Nago te tobage dwai kolesaga ebo bidi dabe augwalibolo te po weyu yali, tiali goli naga digi nago me te tiwai kolesaga yai, nago magi homu ebo dawe? Naga digi te Godigo po tų gedelama wi pabo usu yaibawe? ⁴ Te ma, nago e homu ebawe, “Te Godigo ena wiegi yai bugagia iliyu, tama ena bobobage sogo tonaluyu, tama agai te dwai şe ebo wei enabolo polo me ponogobeo.” Te homu egio. Te Godigo wiegi yai polo wei ponosıbo kolesaga ebode, te nago homugo te olo nai tiwai da, te homu ebawe? Godigo homugo nage homu begelemainogo, tama agai dwagi yai kolesaga naga nagebolo eyu tonalubo dao. Te kolesaga page nago konebewe?

⁵ Tiali goli nago naga homu mu palia selama, tama nago homu me begelebeo. Tialima tebo kolesagago te nago te dwai dene sabo şe ebo te pesage genuai holobao, te mone ge sabobo piduai tiwai. Te nosali te bodolu mani side te Godigo doloba pai po tų ebode te agai şeşe hania haninama pedalaibao, tama nage te dwai dene te sogo saibao.

⁶ Godigo te tigidali bidigo yali kolesagade usu nama dobawaibao. *

⁷ Tama mebago da, te dwagi yai kolesagade homo elama bidiyu, tama tebo kolesagago augwaligo te genuai nogi me te wiegi yai nogi me te me dolisıbo bidada pabo ula te tų gegebo şe ebo dao. Tama Godigo te tama kolesaga ebo bidi dabe augwalibolo te bugagia bidada peyu, bidada pabo bidibo ula mawaibao. ⁸ Tama mebago homugo augwade naga koneyu, tama augwaligo mu po wabo te tudiba munama, tama dolo isıwai kolesaga wali pabo dao. Teda Godigo te bidi dabe augwali dali dwai homu mu eyu, tama genuai şeşe eyu yaibao. Tama tiyu agai te dwai dene mu sabo şe augwaliba wei ponaiobao.

⁹ Te dwai denede augwaligo hwa mu waibao, te dwai kolesaga yali bidi dabe tigidali, te Juda dabe augwaligo te dwai dene hasia selama, tama nosali te Juda hani isıwai bidi dabe augwali me tama naga tiaibao. ¹⁰ Tiali goli Godigo te wiegi yai kolesaga ebo tigidali bidibolo te genuai nogi me, te wiegi yai nogi me augwalibolo mayu, tama augwali aga dali hodobo bugagia bidaibao. Te Juda dabe augwalibolo hasia menama, tama nosali te Juda hani isıwai bage augwalibolo me mawaibao. ¹¹ Magi baso meni. God agai te we bidi dabe dagalobo si,

* 2:6: Tib 62:12; Prs 24:12

agai te nogi yai we bidi tedali dagaloyu, te nogi meni yai we bidi tedali dagaloyu ebo menio. Aga da te tobage kolesaga ebo bidi menio.

¹² Te e tiwai yaibao: God agai te Juda hani isaıwai bagebolo aga bomo yai po mabe. Tama tibaso, agai te augwaligo yali dıwai kolesagade augwali po tı ebo si, augwaligo te bomo yai po bolali řede agai augwali osola sulama dene magobeo. Tiali goli augwaligo augwa digi bomai po bolo baso, agai augwali dene mawaibao. Me ma, te Juda dabe augwaligo te Godigo augwalibolo mani bomo yai po konebo dao. Tama te bomo yai po koneyu dwai ře yali bage augwali Godigo te bomo yai pogo osola sulama tama dene mawaibao. ¹³ Magi baso meni. Te bidi dabe augwaligo bomai po odolama, tama te po augwaligo homuba musiıwani da, augwali te God ředude doloba pai bidi me pedalogobeo. Menio. Te tigidali bomai po tigidali sogo wali pali bidi, te bidi dabe augwali naga te Godigo augwali te doloba pai bidi nogi yaibao. ¹⁴ Eno te kolesagade po me elalubao. Te Juda hani isaıwai gasa hani bidi dabe augwaligo te Godigo te Juda hani dabebolo mani bomai po meni yani, tiali goli augwa digi augwa homude augwaligo te bomai po wali pabo kolesaga wali peyu da, teda te kolesaga ebo bidi dabe augwaligo te bomai po meni yai goli, augwa tama tilama tama augwa homu aga digi te augwa bomai po tiwai elalubo dao. ¹⁵ Augwa tama kolesaga ebode, te bomai pogo page te Godigo augwaligo homude aşani te hania mu pedalai. Tama te homude elalubo bomai pogo augwaligo ebo kolesaga osola subo dao. Tama me sogo augwa homugo augwa yali řede po tı iliyu ebo, tama me sogo augwaligo yali kolesagade te augwa homugo te kolesaga usu da homu ebo dao. ¹⁶ Eno te Godigo wiegi yai gesi po te we bidibolo pusubo si eno e po me pusubo dao. Odao, te Godigo te aga bomai po mani bage me, te bomai po isaıwani bage me augwali tigidali dali Godigo te po tı nosali yaibao. Tama tiyu agai te po tı dodolobo ře te Kraıs Jıasgo nogoba muyu, tama te bidi dabego geme ebo kolesaga osola suyu yaibao.

Juda dabe augwaligo te gasa bidi dabebolo ola mani po te augwa digi augwa me te po wali pabe

¹⁷ Dage Rom dabe tomode te bidi dabe meba te Juda dabe da. Te dage Juda dabe deli delibolo eno po obao. Nage da, nago nogi Juda elaluyu tama nago homu te bomai poba tialuyu, tama Godigo nagebolo te bomai po mobaso, tebogo nage te po tıde tau saıbao, te homu ebo dao. Naga digi naga nogi ugwaba siyu tama nago te po wabo dao, “Ena Godigo bidi dao,” te wabo dao, ¹⁸ “Te Godigo homu kolesaga eno koneai, agai enabolo ‘Te kolesaga yao’ po eno odali,” nago te po weyu tama naga digi naga nogi ugwaba sabo dao. Augwaligo nage te bomai pode usu da olama, tama nago te doloba pai kolesaga koneyu godolo ebo dao. ¹⁹⁻²⁰ Nago e tiwai homu ebo dao: “Te bomai pode eno te kolesaga page badi te mu po me sali da,” te homu eyu, tama “Eno te gedu widai bidi dabe augwali te eno tı me ola mabo usu dao. Ena te hulide bidibo bidi dabe augwaligo ula tiwai bidıbao. Ena te kolesaga meni yai bidi dabe augwali po ola mabo bidi. Ena te bugagia konesiıwai dwasianu wai puluba tiwai bidıbo bage po ola mabo tısa bidi da” wai. ²¹ Odao. Nago te gasa bidi dabe ola mobaso da, teda magi baso nago naga digi naga ma ola mabo meniwe? Nago po pusuyu te bidıgo nai wi me sigio po wali, tiali goli naga digi nago magi baso nai wi sabo dawew?

²² Nago te po wali, “We bidigo te dwai penani ebo kolesaga me igimio” wali, tiali goli nago naga digi te penani şe ebo kolesaga magi baso ebo daw? Gasa we bidi augwaligo te tibo god dabebolo lotu po weyu tama augwalibolo masigi me haniani dwagi yai nai me mabo dao. Nago te şede te po wabo dao, “Eno te tibo godibolo lotu wabo kolesaga mu hagelabo.” Tiali goli magi baso nago te tibo godigo lotu beba pelama, te mani nai wi sabo daw? ²³ Nago naga nogi ugwaba siyu, tama nago te po wai, “Eno Godigo bomai po koneai dao” wai. Tiali goli nago naga digi te bomai po boloyu yali, tama te kolesagago nago te Godigo nogi dolai dao. ²⁴ Te nago te kolesaga dolali, tede te bukude te tama tiwai po elalubao, “Te Juda hani isawai bagego dwai posobo po weyu te po wabo dao, ‘Te Juda dabego God aga bomo meni yai bidi mu dao,’ augwaligo te posobo po Godigo nogide wabo dao,” te po te bukude aşena elalubao.

*

Te dwasianu tigiwali togwa şabo kolesaga ebo po

²⁵ Te Godigo nogi dolobo şede eno po me elalubao. Odişo. God agai dagede sa muyu, tama dagego aga daş ilimainogo duga tigiwali togolama, tama dagego te bomai po tigidali bugagia wali pobaso da, teda te tigiwali togobo şe ebogo aga du mu walaibao. Tiali goli dagego te bomai po bolali da, teda augwaligo dage tigiwali togwali digi, dage te tigiwali togosişwai bidi dabe tiwai pedalai dao. Te tigiwali togobo şe ebogo dage tau sogobeo. ²⁶ Me ma, te tigiwali togosişwani Juda hani isawai bidi dabe augwaligo te Godigo bomai pogo kolesaga tigidali bugagia wali pobaso da, teda te bidi dabego nogi te tigiwali togwali Juda dabego nogi tiwai mu elaluaibao. ²⁷ Mu tama, dage Juda dabe dagego te bomai po elalubao, tama augwaligo dage tigiwali togwai. Tiali goli dagego te bomai po boloyu yai. Tama te Juda hani isawai bage augwali olo bidibao, augwa tigiwali togosişwani bidi dabe bidibo dao. Tiali goli augwaligo te Godigo bomai po wali mu pai yaibaso da, teda augwaligo ebo kolesagago dagego kolesaga aiyaba elaluyu tama po dagebolo naga waibao. ²⁸ Magi baso meni. Te bidi aga tigi daide naga te Juda bidi bidibo bage, te tobage bidi aga te Juda bidi mu menio. Tama te tigiwali togobo şe ebogo te tigiwali togwali bidi te Godigo gedude te doloba pai bidi nigigobeo, te usu egobeo. Te menio. ²⁹ Te mu Juda bidi mu bidibo bidi, aga agai homu kolesagade te God wali pabo bidi bidibo dao. E tiwai dao, aga homude te dwai kolesaga togwa şawai bidi, te tobage bidi te Juda bidi mu dao. Tama Godigo Mobo Bidigo aga dali te şe ebo dao, te bomai po wali pabo kolesagago te tobage şe ebo usu menio. Tama te dwai kolesaga togwa şawai bidi, aga te e tşede bidi gedude nogi ugwaba sabo bidi tiwai bidigobeo. Menio. Agai nogi te Godigo ugwaba saibao.

3

Bidigo dwai kolesaga ebogo te Godigo po aiyaba me elalugobeo

¹ Te tigiwali togobo şede te tamadi wali po eno waligo da, te şede dago ma kone palao. Te Juda dabe augwaligo te kolesaga wali peyu, tama augwaligo te Juda hani isawai bidi dabe augwali mena tama aiyaba elaluaibawe? Te tigiwali togobo kolesaga ebogo augwali tau saibawe? ² Tegoba! Te wiegi yai haniani şede te Juda dabe augwaligo te gasa

* 2:24: Ais 52:5

hani bage aiyaba elalubo dao. Te hasia nai e dao: Godigo agai wiegi yai po te Juda dabe augwaligo bugagia tonalumainogo mawai dao. ³ Mu dao, augwali mebago te pode te po mu po dao homu me isiayu tama augwa homu tigidali te poba mubo meni. Tiali goli magigo menio. Ma augwaligo Godigo pode te tobage homu ebogo te Godigo digi te agai te Juda dabego wai mubolo mani daw wali po tagalomainogo ilaibawe? ⁴ Mu menio. Tigidali we bidi augwaligo tibo po wabo bage bidibogo da, God agaduba deligo mu po sesemane sogo wabo dao. Polobadu te genuai bidi Devit agai dwai se elama tama Godigo agade po tu dolo mu elama tama Devitgo te sogo asani pogo te eno megi tama wali po tau sabo dao. Agai te we bidigo dwai se ebogo Godigo po tu dolo mu naga ebo kolesaga hania waselebo po te bukude asayu tama e po asani, “Nago po wabo si, tigidali sogo te we bidi augwaligo koneaibao, nago po te dolo po naga dao. Tama augwaligo nage po tu ila mobaso da, teda nago po tu ebogo augwali aiyaba mu elaluaibao,”

te po asani. *

⁵ Te bidi dabe mebago e tode bidigo homu kolesaga wali peyu augwaligo e po obao, “Magi yaliwe? Te dago dwai kolesaga ebogo te Godigo doloba pai kolesaga hanilibaso da, teda Godigo te dago yali dwai sede dene wei ponobo, tama agai te tama tebo kolesaga te dolo ebo menio.” ⁶ Woo, mu menio. Te God dolo me egi menigi sogo da, teda mena tama agai te tigidali tode bidibo we bidigo kolesaga dagaligi daw?

⁷ Tama gasa bidigo e po enabolo wei ponaibao, “Te eno te God dali kea pisawai kolesaga ebogo te Godigo aga we bidi dali kea pabo kolesaga mu hanilama, te tama tialigo te aga genuai nogi mu pedalobaso da, teda magi baso agai enabolo te dwai se ebo bidi nogi polali tama enabolo te dwai se yali wei ponaibawe?” ⁸ Tama we bidi augwaligo te po tama weyu e po me wabo dao, “Ao, Godigo te dwagi yai kolesaga pedalumainogo te dago dwai se inao. Te bidi Pol agai te tiwai po naga wabo dao,” augwaligo enade nogi posobo po weyu te po wabo dao. Nosali te bidi dabe augwalibolo te Godigo dwai dene wei ponoyu, te agai dolo mu naga wei ponaibao.

Te doloba pai kolesaga ebo bidi deli me bidibeo

⁹ Te Godigo te Juda dabe dali yali kolesagade dago magi homu egowe? Te ena me, te dage Rom we bidi meba me, te da te Juda hani bage dao. Te dago te Juda hani isawai we bidi dabe augwali aiyaba elalubo daw? Te me tegobeo. Mu menio. Eno tamadi te po walio, te dwai kolesaga segego da tigidali badi, te Juda me te Juda hani isawai bage dali te segego mesegelai dao. ¹⁰ Te Godigo po bukude te tiwai po wali e elalubao:

“Te doloba pai bidi deli me bidibeo. Mu menio. Te bidi me deligo wiegi yai kolesaga me konebeo.

¹¹ Te bidi me deligo God gegebo se me ebo menio. ¹² Tigidaligo te tu wali pabo tagalali. Augwali tigidali bidi dali te Godigo gedude te olo bidi naga mu pedalai. Te wiegi yai kolesaga ebo bidi mu menio. Awe, me deli me elalubeo.*

* 3:4: Tib 51:4 * 3:12: Tib 14:1-3; 53:1-3

13 Te ma dala muai gu pagede polobadu pubulali tigi dwai dwai kugumini ebo tiwai, te bidi dabe augwaligo pedauwaligo wabo po te dwai mu dao. Augwaligo tibo po hauwa wabo dao. Augwaligo te bidi doloba haniani po hauwa weyu, te dwai hasamanigo te bidi ela mubo tiwai ebo dao.* 14 Sesemane sogo augwaligo dwai dwai i ola mabo po odu geyu, te bidibolo sege mayu tebo dao.* 15 Augwaligo asesa polo gasa bidi dali boi bidi homu elama tama ela mubo dao. 16 Augwaligo augwa dwai se ebo kolesaga wali peyu, tama te bidi dabe hauwabolo te dene me sege me te si naga mabo dao. 17 Augwaligo te gasa bidi dabe dali deli homu elama me bidibeo.* 18 Augwaligo te God dali wi dwasianu me ebo menio,” te po te bukude polobadu aşani.*

19 Tama dago koneani, te tigidali bomai pogo ebo se agai te da te bomai po dologode bidibo Juda bidi dabe dali te se ebo dao. Godigo bomai pogo te da Juda bagebolo me te dena yali dwai se ola mabo dao. Tama tialigo da, bidi me deli agai “Te ena doloba pai bidi dao,” te po wabo usu egobeo. Te Godigo bomai po te pogo se si elalubao. Te bomai pogo dago ebo dwai se dabolo ola mabo dao, tama dago wei ponobo po menio. Tama me, da tigidali bidi te da tigidali gasa haniani tode bidibo we bidi dago te Godigo gedude dwai se yali elalui, te Godigo da tigidali dali po tu yaibao. Dago te me konemainogo, te bomai po elalubo dao. 20 Magi baso meni, te bomai po wali pabo kolesagade te bidi deli agade Godigo ‘Aga doloba pai bidi dao’ po me wagobeo. Te bomai pogo dena dwai se ebo kolesaga denabolo hania mu ola mayu ebo dao, te tama se naga te bomai pogo ebo dao.

Bidigo konealubo po Kraide daı wali bidigo doloba pai nogi elaluaibao

21 Te bomai po wali pabo kolesagade te bidi me deli aga Godigo gedude te doloba pai bidi munu me pedalogobeo. Tiali goli megi da te Godigo te bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga hania pedalali. Te bomai po wali pabo tudu me pedalobeo. Menio. Te gasa tudu pedalai. Tama te bomai po aşani po me, te Godigo po polobadu pusali se bidi profet dabego pusali po me, te po sigo Godigo te bidi doloba pai bidi ilibo kolesagade nosali yabo se po wai dao. 22 Te bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga e dao: te bidigo konealubo po Jisas Kraide daı wali bidi, aga Godigo doloba pai nogi poaibao. Tama tigidali haniani we bidigo konealubo po daı obaso da, Godigo augwali doloba pai we bidi nogi waibao. Magi baso meni, te Juda hani bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga, te Juda hani isıwai bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga tedali tedali meni. 23 Magi baso meni. Da tigidali bidi dago dwai se yai dao, tama da tigidali te Godigo wiegi yai usu niba kadu wabo usu menio. 24 Tiali goli Godigo da olo mu tau siyu mabo kolesaga yalio. Tama Kraıs Jisasgo yali sego da ma abelama, tama Godigo da doloba pai we bidi

* 3:13: Tib 5:9; 140:3 * 3:14: Tib 10:7 * 3:17: Aıs 59:7-8 * 3:18: Tib 36:1

nogi poai. Dago te me abelebeo. Godigo olo mu dabolo te Krai Jisago yali şede te doloba pai we bidi nogi poai. ²⁵⁻²⁶ Polobadu Godigo Jisasa sa muyu, te aga işama tama agai ni pedaide te dulubo kanemego te agade konealubo po daş wali bidi dabego dwai şe yali te sela şawaibao wai. Te kolesagago Godigo te agai ebo doloba pai kolesaga dabolo ola mani. Polobadu Godigo te we bidi augwali dali dua nagame eyu tama augwaligo dwai şe suali goli, agai aga nosali yabo şede homugo kone pelama agai te dwai şe wei ponebeo. Tiali goli megi e sogode agai te dwai şe ebo sula tagalobo menio. Aga ogwa isalide agai te dwai şe wei ponobo doloba pai kolesaga dabolo hania ola mawai dao. Tama tibaso dago koneani, God digi tigidali doloba pai mu bidibao. Tama dago e me koneani, te tigidali we bidigo konealubo po Jisasde daş obaso da, agai augwali doloba pai we bidi nogi nogi yaibao.

²⁷ Tama tibaso, dena digi dena nogi ugwaba sabo tu mena tama elalubawe? Te meni dao. Te tu palia salio. Magi naigo te tu palialiwe? Te Godigo augwali doloba pai we bidi nogi nogi yai hagede augwaligo te bomai po wali pabo kolesagago augwali doloba pai bage ilibo meni. Te menio. Te Krai te konealubo po daş wabo kolesagago naga te we bidi doloba pai we bidi ilibo dao. Tama tibaso, dena nogi ugwaba sabo tu meni dao. ²⁸ Tama koneyu, dago e tiwai po wabo dao: bidigo konealubo po daş naga obaso tama Godigo aga doloba pai bidi nogi yaibao. Te bomai po wali pabo bidi da, agai te bomai po tigidali dolo mu wali pabo usu meni baso, te Godigo aga doloba pai bidi nogi me wagobeo. ²⁹ Nago te po mu meni homu eyu, nago e po wabo dawe, "Te God aga te Juda dabe augwaligo God naga dao. Aga da, te Juda hani aş işawai te gasa hani dabe augwaligo God meni," nago te homu ebo dawe? Te po mu po menio. Aga da te gasa hani augwaligo God me dao, agai augwali me ma dobola selama dwagi yai madiba mubo dao. ³⁰ God aga deli naga dao. Tama tialigo da, te tigiwali togolama Krai te konealubo po daş wabo Juda bidi, te Godigo aga doloba pai bidi nogi yaibao. Tama tigiwali togosişama Krai te konealubo po daş wali bidi, te Godigo te bidi aga me te doloba pai nogi nogi yaibao. * ³¹ Dago e po wabo dao: we bidi augwaligo Krai te konealubo po daş obaso, te Godigo augwali aga gedude doloba pai we bidi ilaibao. Tama te po wabogo dago te bomai po dolobo dawe? Mu menio. Dago te bomai po page hania haninama tama te page da bugagia wali pabo dao.

4

Godigo Abraham doloba pai bidi nogi poai

¹ Awe, te Abrahamde me te tiwai pedalali. Abraham aga te da tiwai bidi, tama aga da Juda dabego wai mu dao. Tama dago agade homu kone paluyu, tama Godigo bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga page dago bugagia koneagameo. Agade magi şe pedalaliwe? ² Te mu tama Abrahamgo te dwagi yai kolesaga ebaso tama tede aga te doloba pai bidi pedaligi sogo da, teda aga digi aga nogi ugwaba sainogo tigi dao. Tiali goli God gedude aga digi aga nogi ugwaba sigi meni. ³ Tama te şede te Godigo po bukude e tiwai po wai dao, "Te Abrahamgo Godigo wali pode te mu po dao aga homu tomode weyu, tama Godigo po homude daş wali. Tama tibaso, Godigo "Te Abraham te doloba pai bidi

* 3:30: Bom 6:4; Gal 3:20

dao' wali," te bukude te po elalubao. * ⁴ Dago koneani, bidigo şe elama sabo mone, te mone dago te olo sabo dao te nogi nogi egobeo. Menio. Te şe ebo wei naga ponobo nai dao. ⁵ Tiali goli te Godigo te bidi dabe doloba pai bidi ilibo kolesaga te tiwai menio. Te menio. Bidi me deligo homu eyu 'Eno te Godide konealubo po daş obaso, agai ena te doloba pai bidi nogi poaibao. Eno ena ebo şede te nogi sogobeo.' Te homu ebo bidi agai homugo te God da te dwai şe yali we bidi te doloba pai bage ilibo God dao. Tama te homu ebo bidigo homugo konealubo po Godiba daş obaso, teda Godigo gedude te tiwai konealubo po daş wali bidi te doloba pai bidi dao. Tama Godigo agabolo te nogi olo mawai, te bidigo aga yali şego abelebeo. ⁶ Tama te polobadu bidai bidi nogi Devit agai te tobage bomai po wali pişawani doloba pai bidi nogi sai bidide homu kone paluyu, tama Devitgo te bidi aga wiegi yai homu pemene ebo koneai dao. ⁷ Tama te koneama, tama tede Devitgo te po aşani, "Te Godigo bidi dabego te bomai po bolali dwai kolesaga sela şanama, tama augwaligo dwai şe yali kolesaga mesegelali, te bidi dabe augwali wiegi yai homu pemene mu ebo dao."

⁸ "Te Genuai Bidigo bidi me deligo dwai şe yali te homu me konesişbaso da, te bidi aga wiegi yai homu pemene mu ebo dao." *

⁹ Tama te tigiwali togwali Juda bidi dabe augwali naga augwali te tiwai wiegi yai homu pemene emainogo yaibawe? Ma te tigiwali togosişwai bidi dabe, te Juda hani işawai bage, augwali me te wiegi yai homu pemene egowe? Woo, te tigiwali togosişwai bidi dabe augwali me te wiegi yai homu pemene yaibao. Magi baso meni. Dago te po tama wabo dao:

"Abrahamgo homugo te Godigo agabolo nai maiabo daş walali po te mu po dao. Tama tiyu, Abrahamgo te agade konealubo po daş wali kolesaga te Godigo sulama, tama Godigo homugo 'Te Abraham te doloba pai bidi dao,' te po wali."

¹⁰ Tialima, Abraham te mena tama bidibadi tama Godigo aga doloba pai bidi da homu yaliwe? Ma aga tigiwali togwai elalubadi, ma aga tigiwali togosişbadi dawe? Te aga tigiwali togosişbadi tama Godigo homugo aga te doloba pai bidi da te homu elama, tama aga doloba pai bidi nogi wai dao. ¹¹ Aga te tigiwali togosişbadi, tama agai Godide konealubo po daş obaso, tama Godigo aga doloba pai bidi nogi wai. Tama nosali te sa muyu, te tigiwali togobo kolesaga mayu tebogo Godigo hania hanilali, te agai Abraham te doloba pai bidi nogi polali dao. Abraham agai hasia tama tilama, tama nosali gasa bidi dabe augwa tigiwali togosişbadi goli, te Godigo augwalibolo te doloba pai bidi nogi omainogo eyu, tama augwaligo Godide te konealubo po daş wai. Tama Abraham aga te kolesagade polasa pai bidi dao, tama augwali nosali wali asai. Tama tibaso aga da augwaligo hasia wai monu bidai. * ¹² Tama aga te tigiwali togosişwani bagego wai naga ebeo. Menio. Aga da te da Juda dabego wai mu me dao, te da te dena tigiwali togolama tama Abrahamgo şaşadu wali pabo Juda bage, dago

* 4:3: Gag 15:6; Gal 3:6 * 4:8: Tib 32:1-2 * 4:11: Gag 17:10

te konealubo po daŋ wali. Tama tiyu te aga tigiwali togosiabadi te sogo agai tama tiwai kolesaga dago yai dao.

Godigo daŋ wali po te tigidali konealubo po daŋ wabo bidibolo wali po dao

¹³ Polobadu Godigo po Abraham dali me te aga bulai wai dali po daŋ wali elalui, te agai te tigidali bulude bidibo we bidigo tŋ tigidali augwalibolo mawaibao po wai. Tiali goli Abrahamgo te bomai po wali pobaso Godigo te po agabolo daŋ me wabeo. Menio. Abrahamgo Godide konealubo po daŋ obaso tama Godigo aga doloba pai bidi nogi nogi yali, tama tibaso Godigo aga dali te tŋ maiabo po daŋ wai dao. *

¹⁴ Te e tiwai dao: te bidi augwaligo te bomai po wali pobaso, augwaligo tede naga te tigidali nai sabo tigi sogo da, teda te konealubo po daŋ wabo kolesaga te olo nai tiwai elalugi da, tama te Godigo daŋ wali po me te bomo menigi dao. Magi baso meni. We bidigo te bomai po tigidali bugagia wali pabo usu meni baso, tama sege sai we bidi bidibo dao. ¹⁵ Bomai po elalubaso da, teda dago koneani, te bomai po bolobo bidi aga Godigo nogode dene sabo tŋ te me elalubao. Tama te bomai po menigi sogo da, teda dago te bidigo bomai po bolobo te po me wagi menigi dao.

¹⁶ Tama tibaso, Godigo e homu ebo dago hania koneagameo, Godigo agai te nai maiabo daŋ wali po mu po pedalomainogo eyu, te we bidi augwaligo te sa muani nai sabo homu eyu da, te augwaligo konealubo po agade daŋ obaso da, augwaligo te nai saibao. Tama tiyu, tama te Godigo agai olo tau sabo kolesagago te polobadu daŋ wali po mu po pedalobo dao. Tama elama, tama Godigo nai maiabo daŋ wali po te bomo elalubao, te tigidali Abrahamgo bulai wai dabe nosali pedalabo bage augwalide te po bomo elalubao, tulalugobeo. Te bomai po elalubo Godide konealubo po daŋ wabo Juda we bidi augwaligo naga te nai me sogobeo. Menio. Te bomai po elalusiabo Juda hani isaŋwai bage me, augwaligo Abraham tiwai eyu tama Godigo daŋ wali poba homu begi pobaso da, teda augwaligo me te Godigo maiabo nai mu saibao. Abraham aga da, te Godide konealubo po daŋ wali we bidi da tigidaligo hasia waŋ monu mu dao. ¹⁷ Tama tede te Godigo po bukude e tiwai po wai dao: “Eno nage te geninama pedalabo bidi hani hauwago waŋ mubao” wai. Te daŋ wali po Godigo obaso, Godigo gedude te po te bomo elalubao. Abraham te dago aya dao. Tama Abrahamgo konealubo po te daŋ wali po wali peyu Godiba homu daŋ wai. Te Godigo naga te isali bidi dabebolo te bidibo ula mayu, tama te pedalisiaŋwani nai dabe me i weyu, te augwali pedelainu ebo dao. Tama tibaso Abrahamgo e homu mu yali, te Godigo aga yaibao po wali se te mu yaibao. *

¹⁸ Abrahamgo Godigo te se yaibao po wabo tŋ te agai me susiabadi, tiali goli agai konealubo po mu daŋ weyu, te tŋ sui bidigo ebo tiwai yalio. Tama aga te bidi hani hauwago waŋ monu bidi pedelali, te Godigo wali po tiwai yalio, “Te nago bulai wai hani dabe e tiwai geninama tama pedalaibao,” te po wai dao. * ¹⁹ Te Abrahamgo kibu be te bidi sese a naga te 100 kibu be pađe elalubadi, tama aga tigi te monu dabe tiwai elalualio. Tama aga we Sarago tigi me te mosi dabe tiwai

* 4:13: Gag 17:4-6; 22:17-18; Gal 3:29 * 4:17: Gag 17:5 * 4:18: Gag 15:5

yali, augwali sigo wai ame nabo usubeo. Abrahamgo tede te homu yali, tiali goli agai Godigo wali pode konealubo po daꝋ wali te bomo kimi me isibeo. Te agai konealubo po daꝋ mu wai dao. * ²⁰ Godigo po weyu, te nai nosali pedalaibao po wali, tama Abrahamgo tede homu elama, tama homu si eyu, tama agai te konealubo po tagalabo te homu me ebeo. Menio. Agai homu te Godigo poba begi pai, tama tebogo aga homo ilali. Agai tama tiyu, te Godigo nogi ugwaba selama, ²¹ tama kuna koneanio, God agai te se yabo usu yaibao, te agai polobadu wali po tiwai wali pelama te se mu yaibao. ²² Tama Godigo homugo ‘Te Abrahamgo enade te konealubo po daꝋ obaso, te aga doloba pai bidi dao.’ ²³ Te po te Godigo po bukude elalubao, “Godigo homugo aga te doloba pai bidi da te homu yali,” agai te Abraham dali naga te po me wabeo. ²⁴ Menio. Agai te po dabolo me walio. Te Godigo dago Genuai Bidi Jisas te gu pagede ma hodolali. Tama te seꝋe dago konealubo po daꝋ obaso da, teda Godigo homugo da te doloba pai we bidi dao, te homu agai da dali me yaibao. ²⁵ Godigo Jisas e toba tagala palali te aga isama dago dwai se yali seꝋe sela samainogo yai. Tama tiyu me, Godigo aga te gu pagede ma hodolaligo te agai da doloba pai we bidi nogi emainogo tiai dao.

Da te Kraiso dali isilama, tama da aga bidibo ulade bidibao

5

(Dai 5–8)

Godigo da doloba pai we bidi nogi poali po wai

¹ Te dago konealubo po Godide daꝋ waibasoo tama Godigo da doloba pai we bidi nogi polaligo da, teda dago Genuai Bidi Jisas Kraiso da God dali deli homu ilama pedalalio. ² Aga me agaduba deligo da megi te bidibo te wiegi yai olo tau mabo kolesaga tomoba pomainogo tu dalalio. Dago agade konealubo po daꝋ weyu, tama agai te tu tama dalama, tama Godigo dabolo aga genuai nogi tiwai genuai nogi me maiabo sogo asobo dago tonalubao. Tama te asobo sogo tonalubadi dago wiegi yai homu pemene ebo dao. ³ Tama dago tede naga wiegi yai homu pemene me egobeo. Menio. Te seꝋe dali, dene dali daba pedalubode me te dago wiegi yai homu pemene ebo dao. Dago koneani, dago te seꝋe toloyu tama tebogo da homu bomoo ilibo dao, tama dago te seꝋe bugagia tolaluyu bidibo dao. ⁴ Tama dago te seꝋe tolabo bomoo te tiwai dali me bidibasoo da, teda da te usu saboo kolesagade dolalubo usu yaibao. Tama da dolalubo si da, teda Godigo da dali dwagi yai homu ebo dao. Tama agai da dali dwagi yai homu ebasoo da, teda Godigo nosali da selama tama dabolo aga genuai nogi tiwai genuai nogi me maiabo sogo asobo te dago wiegi yai homu eyu tonaluyu bidibo dao. ⁵ Tama tiyu, tama te dago aga bugagia tonalubo kolesaga te tulalugobeo, te kolesaga ebogo da guni bula saboo bidi tiwai pedalogobeo. Magi basoo meni. Godigo aga Tedali Mobb Bidi dabolo mani, tama agai te Godigo da dali wiegi yai homu eyu tama godoloo mu ebo kolesaga te da homude gisiga ola mawai dao, te kolesaga dwasianu menio.

* 4:19: Gag 17:17

⁶ Awe, polobadu da bomu meni yai elalubadi, te da te Godigo gedude doloba pai we bidi bidabo usu yai menio, te sogo naga Krai isilama, agai te da dwai şe yali we bidi ma dobola sai dao. ⁷ Edao. Te doloba pai bidi tau siyu te bidi hauwa te isabo homu me egobeo. Tialima deli deli bidigo da, te aga homu bomu ilama tama te dwagi yai bidi me delide dwagi yai homu eyu tau siyu isabo homu elama tama isaibao. ⁸ Tiali goli, Godigo kolesaga e tiwai dao. Da dwai şe ebo we bidi naga bidai digi, Krai go da tau somainogo homu eyu aga isali. Te kolesagade Godigo da ola mani, te God aga digi agai da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo dao. ⁹ Tama tialigo da, megi dago mu koneani, te agai da me mu dobola sesa pidubadi geyu, tama dago te dwai şe ebode aga şeşe tagalama tama dago dene me sogobeo. Krai agai kaneme gelama tama da penama, tama megi Godigo da doloba pai we bidi nogi obao. ¹⁰ Polobadu dago God dali boi bidi homu elama bidibadi, tama te sogo Godigo Ogwa isai. Tama te isaligo agai te dago boi bidi yali kolesaga silama, tama da God dali deli homu ilama pedalali. Tama agai tama tialigo da, teda dago mu kuna koneani, te dago dene sidali weyu, te Ogwago bidibogo te Godigo da ma dobola sainogo tiaibao. ¹¹ Tama tede naga me egobeo. Menio. Dago Genuai Bidi Jisas Krai agai da te God dali deli homu pedalumainogo ilali, tama agai te yali şede te megi dago Godibolo wiegi yai homu pemene ebo dao.

Adamgo isabo şe nigilai, tiali goli Krai go bidabo ula nigilai

¹² Edao. Eno aşani po page e tiwai dao. Bidi deligo dwai şe hasia polobadu yali, tama te kolesagade te dwai şe ebo kolesaga e tşba pedalalio. Tama te dwai şego te isibo şe sela asai. Tama te isibo şe tigidali we bidibolo mena mena pali. Magi baso meni, tigidali we bidigo dwai şe yai dao. * ¹³ Te Godigo bomai po me pedalisişabadi, tiali goli te sogo te dwai şe ebo kolesaga e tşde elaluai. Tialima, te bomai po te sogo meni baso, Godigo te dwai şe yali we bidi dali te ‘Augwali da te negeli elalubo bage dao,’ te homu yai menio. ¹⁴ Tiali goli te isibo şe te Adam bidali sogo daş elama asiyu, te Moses bidali te sogoba usu nagasai, tama te sogo tigidali te dwai şego dolobo kolesagago tigidali bidi aiyaba elalualio. Te bidi mebago te Adamgo te Godigo agabolo dolo wali bomai po bolali tiwai me isawani, tiali goli isibo şego te augwali me aiyaba elaluai.

Te Adam dali Krai sigo yali kolesagago te we bidi umabode du walali. Tama tibaso, te Adam da te piksa noma tiwai te nosali pedalabo bidi me deligo piksa noma te hasia pedalai dao. ¹⁵ Tiali goli Adamgo dwai şe yali dali te Godigo olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga dali, te tiwai si me ebeo. Mu menio. Te bidi deligo dwai şede te bidi hauwa isai. Awe, te mu po dao. Tiali goli Godigo te olo mabo wiegi yai kolesaga dabolo eyu, tama te olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga yali te bidi Jisas Krai delide dago te olo mabo nai sai. Tama te olo tau siyu mabo wiegi yai şe me, te olo mabo wiegi yai nai dali sigo te bidi deli Adamgo yali şede walali du aiyaba mu elaluama, tama we bidi umabobolo te şe pedaludu gebo dao. ¹⁶ Te Godigo olo mabo nai dali te bidi deligo dwai şe yali dali te tiwai si me ebeo. Mu menio. Te bidigo dwai kolesaga yaligo du walama tama Godigo te po wali, “Agai dwai şe yali, aga dali aga bulai wai dali augwali mu dolomainao” wai. Tiali goli

* 5:12: Gag 3:6

bidi hauwago dwai se ebo goli, tama megi Godigo augwalibolo te olo tau mabo wiegi yai kolesaga eyu tama augwali doloba pai we bidi nogi obao. Te Godigo olo mabo naigo te tiwai aiyaba elalubo dao. ¹⁷ Te bidi deligo te po sela sawanigo, tama te bidi deligo yali dwai sego te isabo kolesaga te tuni bidi tiwai bidibo ilali, tama tigidali bidi aiyaba elaluai. Te mu po dao. Tiali goli Godigo olo tau mani wiegi yai kolesaga badi te olo tau siyu mabo naigo me, agai da doloba pai we bidi nogi polali, tego te isibo kolesaga aiyaba elaluama tama genuai mu ilalio. Tama dago mu koneani, tigidali bidigo te doloba pai bidi ilibo olo mabo se siyu da, teda augwali bidibo ula dali bidiyu, te Jisas Kraisgo se de tama aga dali tuni bidi dabe bidaibao.

¹⁸ Tama tibaso, dago homugo te pode bugagia koneao. Bidi deligo te Godigo po bolaligo, tama te dwai se yaligo te da tigidali bidi da sege sai bidi ilai digi dao. Tama tiali goli, gasa bidi deligo doloba pai kolesaga yaligo te da tigidali bidigo elalualu sege sela sawai, tama da te wiegi yai bidibo ulade megi bidibo dao. ¹⁹ Tama te bidi deligo po sela sawainogo, tama agai te kolesagade te bidi hauwa te dwai se ebo bidi ilalio. Tama te tiwai naga me, te gasa bidi me deligo te Godigo po wali paligo, tama agai te tiali kolesagade te bidi hauwa te doloba pai bidi te Godigo gedude pedalaibao.

²⁰ Te we bidi tigidali augwaligo augwa ebo dwai se te Godigo gedude genuai mu dao konemainogo eyu, tama Godigo te bomai po dabe Mosesbolo ola mawai. Tama mayu, tama augwaligo te bomai po me bolodu mu geanio. Te bidi dabe augwaligo dwai se umabo mu iduali, tiali goli Godigo te olo tau sabo wiegi yai kolesaga te augwalibolo me mu idu gebo dao. ²¹ Tama tiyu te olo tau sabo wiegi yai kolesagago te dwai se aiyaba mu elalubo dao. Magi baso meni, te dwai sego te isibo kolesaga nigilama, tama te isibo kolesagago da tigidali aiyaba elaluyu bidai. Tiali goli te tiwai me megi Godigo te olo tau mabo wiegi yai kolesaga te ugwadu daide bidibao. Te kolesagago da megi tonalubo dao. Godigo te olo tau mabo wiegi yai kolesaga elama tama da doloba pai we bidi nogi obaso, dago te sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula elalubao. Dago te ula dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo se de sai dao.

6

Da te Kraiis dali isali

¹ Te dago te Godigo bomai po dabe bugagia wali pesiabadi goli, agai da olo mu tau siyu, agai da ma dobola sali. Te agai da dali te wiegi yai se ebaso, dago magi po waibawe? Bidi mego e tiwai po weyu, “Te Godigo olo tau mabo wiegi yai kolesaga dabolo me hauwa geninama idumainogo eyu, dago dwai se hauwa idu geinao,” te po weyu da, te po usu dawee, ma meniwe? ² Mu menio. Magi baso meni. Da te dwai kolesaga ebode te isai bidi tiwai mu elama tama dago te dwai kolesaga ebo tagalalio, te dago isiabo kolesaga mu dao. Tama tibaso, dago te dwai se hauwa yabo homu mu egobeeo. ³ Da te Kraiis Jisas dali tiasiyu tama baptais sali, te kolesagade da tigidali te aga isalide me tiasiyu tama baptais salio. Te se de dagego homugo me konebewe? ⁴ Te baptais saligo da te Kraiis isalide da tede dali kea selama, tama Godigo da te Kraiis dali gu pagede pubulai tiwai yali dao. Tama Ayago genuai

bomogo agai te Kraiŝ gũ pagede ma hodolali. Tama te tiwai me da me te geŝi noma bidibo ula selama bidimainogo eyu, da te baptais ŝalio.

⁵ E tiwai eyu dago te geŝi noma bidibo ula ŝabo dao: da aga dali keę pelama tama da te aga isali tiwai isai. Tama tialigo da, da te aga dali keę pelama tama hodaloŝy, me te aga hodaluali tiwai gilama te dago isali noma dabe ma hodaluama te geŝi noma bidibo ula ŝabo dao. ⁶ Tama dago koneani, te dago poloba homu kolesaga te ni pedaide Kraiŝ dali isama tama te dwai ŝego da tigde ŝe yali bomo te ŝilimainogo yalio, te da te dwai ŝe ebo kolesaga dologode me bidamu dao. ⁷ Magi baŝo meni, te isali bidide te dwai ŝe ebo kolesaga me daganalugobeo. ⁸ Awe, da Kraiŝ dali isali tiwai gilama yaligo da, teda dago konealubo po daę mu weyu e homu ebo dao, te da aga dali hodobo te geŝi noma bidibo ulade me da bidaibao. ⁹ Magi baŝo meni. Dago koneani, Godigo Kraiŝ te gũ pagede ma hodolali, tama aga munu me isigobeo. Te isibo bomogo te aga aiyaba me elalugobeo, te usu menio. ¹⁰ Awe, te aga deli sogo naga isali, munu me ma isigobeo. Tama te isaligo agai te dwai ŝe ebo bomo aiyaba elaluai. Tiali goli megi aga bidibo ulade ma bidibao, tama te bidibode agai Godigo nogi ugwaba ŝomainogo eyu bidibo dao. ¹¹ Tama tibaso, duga me duga digi isama tama dwai ŝego bomo dologode ma bidibeo. Menio. Dage te Kraiŝ Jiŝas dali keę selama, tama dage bidibo ulade God dali bidibao. Dagego duga digi dali te homu yao. Tama te homugo ebo te usu ni tiwai dao, tama dagego ebo kolesaga te usu niba kadu wao.

¹² Te tama tiyu, dwai ŝego dage isabo tigi tonalumainogo gogolamuo. Tiyu te dwai ŝego dage kegeŝy tama tigiŝo dwai kolesaga wali pabo homu yabuo. ¹³ Tama dagego duga nogo ŝaęa te dwai ŝe ebo madi menama, te dwai kolesaga emainogo elamuo. Te menio. Godigo dage te gũ pagede ma hodolali tiwai yaligo da, teda dagego duga tigi tigidali badi, te dagego homu kolesaga me te Godibolo mayu, te doloba pai kolesaga naga eyu bidiaę. ¹⁴ Dagego koneani, te dwai ŝe ebo kolesagago te dage tonaluamuo. Magi baŝo meni. Te Godigo dage ma dobola ŝomainogo eyu dagego te bomai po bugagia wali pabo homu ebo meni. Te meni. Tede dagego koneani, me sogo dagego geda muyu dwai ŝe eyu ebo dao. Te usu egobeo. Tama dagego homugo te Godigo olo tau ŝabo wiegi yai kolesaga tego naga dage ma dobola ŝobaso dage te wiegi yai kolesaga dologode bidabo homu yao.

Da te doloba pai kolesagago ŝe bidi dabe dao

¹⁵ Tama da te bomai po dologode me bidiaęy, tama da te Godigo olo tau ŝabo wiegi yai kolesaga dologode megi bidibaso, dago magi yaibawe? Dago te dwai ŝe ebo usu egowe? Mu menio. ¹⁶ Te dagego duga tigi te bidi me deligo nogoba menama tama agai po naga wali pobaso da, teda dage agai ŝe ebo bidi bidibo dao. Koneaniwe? Ma dage te dwai ŝe ebo kolesagago ŝe bidi bidiŝy tama dage agade duga noma mu isabo ŝe ŝaibao. Ma dage Godigo po odoŝy tama te pogo ŝe ebo bidi dabe bidiŝy tama dage doloba pai kolesaga eyu bidibo dao. ¹⁷ Mu tamao, polobadu dage te dwai ŝe ebo kolesagago ŝe bidi bidali, tiali goli noŝali augwaligo dagebolo Godigo po ola menama, tama dage homu mu eyu te po wali mu pabo gaęalali. Te tama tebede dago Godibolo usu da po olama gedu haluasa po wao. ¹⁸ Tama Godigo dage te dwai ŝe ebo kolesaga dologode bidali te dagala ŝanama, tama dage te doloba

pai kolesaga dologode bidibo we bidi dabe bidibo dao. ¹⁹ Te dagego homu kolesaga bomo menibadi, tama eno te da bidigo homu wali peyu, tama se ebo bidide po digi po begeleyu, tama eno e po obao: polobadu dagego duga tigi tigidali te meda yai kolesagade se ebo bidi bidiyu, tama dagego yali dwai dwai se geninama mu pedalali. Tiali goli megii dagego te duga tigi dabe me homu kolesaga te doloba pai kolesagaba munama se ebo bidi bidiyu, tama dage te dwai se me isawai te wiegi yai tedali kolesaga naga pedalomainogo yao.

²⁰ Magi baso meni. Polobadu dage te dwai sego se ebo bidi bidibadi, te sogo dage te doloba pai kolesagade se ebo se bidi me bidibeo. ²¹ Tialima te dwai se ebode dagego magi nai saliwe? Woo, te megii te se de dage hale ebo dao. Te kolesagago te bidigo noma isibo se naga pedalubo dao. ²² Tiali goli megii Godigo dage te dwai kolesagade kalabus elaluali te agai dagala sanama, tama dage aga se ebo bidi munama bidibao. Tama dagego e tiwai wiegi yai nai saibao, God agai dage te wiegi yai tedali te dwai se me isawai we bidi ilibao, tama dagego te wiegi yai sesemane sogo bidada pabo te bidibo ula saibao. ²³ Magi baso meni. Te dwai sego te aga se ebo bidi augwalibolo te pe mabo dao. Te mabo pe te isibo se naga dao, augwali te God dali dagalama tama aga dali bidada peyu bidada pogobeo. Tiali goli te da te ula sabo dolo meni yai goli, Godigo dabolo te wiegi yai olo mabo kolesaga eyu, te sesemane sogo bidibo ula mawaibao, te da te dago Genuai Bidi Krai Jisas dali wadolali we bidi dabolo agai te ula olo naga mawaibao.

7

Megi da te gesi homu kolesagade bidibao

¹ Eno ama dedeo, eno e po dage te bomai po bugagia koneani bidibolo obao. Te bidi bidibo ula elaluyu bidibadi, te sogo naga aga te dago elalubo bomai po dologode bidao wabo dao. Eno homugo dagego te tiwai ebo kolesaga koneani homu yalio. ² E tiwai dao, te bidigo sai we tama aga bidi bidibadi da, teda te bomai pogo aga te aga bidi dali kenanio. Tiali goli, aga bidi isai digi yai baso da, teda aga bidi dali te kenani bomai pogo te aga ma kealubeo. ³ Tama te bidi bidibadi tama we gasa bidi dali pobaso da, teda te we sabo kolesaga te wego dolobo nogi waibao, te penani ebo we dao te waibao. Tiali goli, te bidi isai digi yaibaso da, te bomai pogo aga ma kealubeo. Tama te we aga gasa bidi dali pobaso da, teda agai te we sabo kolesaga me dolobeo, aga te penani we dao wagobeo.

⁴ Tama te tiwai me dage dali pedalalio, eno ama dedeo. Dagego tigi te Krai dali kea selama, tama te dali dage isalio, tama te bomai pogo dage me tola sabeo. Tama bidi isai we gasa bidi dali bidigi pabo tiwai, dage gasa bidi dali bidi pelama agai dage sali, aga te Godigo aga te gu pagede ma hodolali bidi. Tama dago te Godigo homu kolesaga wali peyu tama wiegi yai se emainogo eyu, tama Godigo aga te gu pagede ma hodolali. ⁵ Da te poloba meda yai kolesagade bidali sogo, te bomai po elalubaso, tede dwai homu eyu, tama dago tigigo ebo dwai kolesaga hodoliyu tama dena tigigo dago dwai se eyu bidai dao. Tama te se dago elaluama, tama dena noma isabo se naga pedalainogo yai dao, te da God dali bidisiabo se naga pedalai dao. ⁶ Tiali goli megii da, megii te

Godigo da ma dobola somainogo eyu, te da te Mosesgo mani bomai po wali pabo şe, te şe tagalama tama da olo bidibao. Magi baso meni. Da te isai bidi tiwai bidibao, te dago tigi me homu me augwali sigo ebo dwai şego da me tonalubo menio. Tama tiyu, dago te Godigo şe ebo dao, te bomai po dologode bidibo meni. Te meni. Dago te gesi noma kolesaga te Tedali Mobo Bidigo te şe hodolama dago te şe ebo dao.

Dwai şego da dolali

⁷ Tama tibaso dago magi po waibawe? “Te bomai pogo digi dabolo te dwai şe ilibo page pedalai dao,” ma dago te tiwai po waiba agawe? Mu menio. Te bomai pogo te eno yali şede te dwai şe ebo po me ola magi menigi sogo da, teda eno me konegi meni dao. E tiwai yali, bomai pogo te po wai, “Nago gasa bidigo nai sabo homu eyu pesa me elamuo.” Tama bomai pogo te tiwai po me wasiawai tigi sogo da, teda eno te gasa bidigo nai pesa ebo kolesaga te dwai kolesaga dao me konegi menio. *
⁸⁻⁹ Awe, te bomai po menigi sogo da, teda te dwai şe ebo kolesaga te isai bidi tiwai elalugi dao. E tiwai dao. Polobadu te ena ogwade bidibadi te sogo eno te bomai po konebeo, tama ena bugagia olo bidali, eno homu ena seşe sai bidi meni. Tiali goli nosali Godigo bomai po eno kone selama, tama eno homu tomode elaluali dwai şe ebo kolesagago eno dwai şe yabo homu hodaluama, tama haniani naide pesa ebo şego ena homu hodolai. Tebogo eno koneani, eno te bomai po bolama tama dwai şe yalio, te eno koneanio. ¹⁰ Tama eno me koneani, eno te dwai şe ebaso, ena isali tiwai yalio, ena God dali bidibeo. Hasia sogo Godigo te bomai po sa muyu te enabolo bidibo ula mawaibao po wai. Tiali goli eno te bomai pode bidibo ula me sabeo, agai ena ela muyu naga yai dao. ¹¹ Magi baso meni, te dwai şe ebo kolesagago te bomai pogo tu gegelama, tama ena ili po ola mani, tama te kolesagade te bomai pogo ena ola mani, te ena dwai şe ebaso ena isali tiwai yalio, ena God dali bidibeo.

¹² Tama tibaso dago koneani, te Godigo bomai po aga digi te magi dwai şe me isayu te wiegi yai naga elalubao. Tama te Godigo dabolo tama tiao wali po tigidali me te dwai şe me isawai wiegi yai elaluali, tama doloba pelama, tama wiegi yai naga dao. ¹³ Tialima megidago magi homu yagawe? Ma te wiegi yai bomai po agai ena te Godide dagalaliwe? Mu menio. Te eno dwai şe ilabo kolesagago naga ena te Godide dagalali, tego ena isai bidi tiwai ilalio. Te dwai şe yabo kolesagago te bomai pogo ena te isai bidi tiwai ilalio. Magi baso meni, te dwai şe ebo te hania pedaluyu tama te bomai pogo da ola mani, te dwai şe ebo te dwai dwai kolesaga mu dao.

Dwai şe ebogo dago homu kolesaga kalabus elaluali

¹⁴ Dago koneani, te bomai pode te Godigo Tedali Mobo Bidigo te Godigo homu kolesaga dabolo ola mabo dao. Tiali goli ena, eno poloba homu me elaluyu tama te homu ena wali pabo dao. Te dwai şe ebogo ena kalabus ilama tama eno agade şe iduai dao. ¹⁵ Hauwa sogo eno ebo kolesaga page te eno me konesiama ebaso. Tama eno homugo godolo mu elama yainogo ebo kolesaga, te eno ebo meni. Tiali goli eno homugo hagela mu yali kolesaga, te eno ebo dao. ¹⁶ Tama eno homugo hagela mu yali kolesaga te eno yali goli, eno koneani, te dwai şe dao,

* 7:7: Sai 20:17; Bom 5:21

tama te kolesaga ebo eno hagela yalio. Tama tialigo da, eno homu me te bomai po me te deli dao, te eno te po obao, "Awe, te Godigo bomai po te wiegi yai naga dao." ¹⁷ Tama tibaso megi eno koneani, te ena digi eno te dwai şe me ebo meni. Menio. Te ena tomode bidibo dwai şe ilibo homu kolesaga agai naga te şe ebo dao. ¹⁸ Eno koneani, ena tomode te wiegi yai nai deli me bidibo menio. Eno tşde bidibo tigde me te homude me, te side te wiegi yai nai me deli bidibo menio. Mu tama, eno wiegi yai kolesaga yabo homu ebo, tiali goli eno te kolesaga yabo usu me ebeo. ¹⁹ Awe, te wiegi yai kolesaga eno yainogo homu ebadi goli, te kolesaga eno me ebo meni. Me ma, eno ebo hagela homu yali dwai kolesaga, te kolesaga eno ebo dao. ²⁰ Tiali goli eno ebo hagela homu ebo dwai kolesaga eno yaligo da, teda ena digi eno te dwai şe ebo menio. Eno te şe yao homu ebeo. Menio. Te ena tomode bidibo dwai şe ilibo homu kolesaga agai naga te dwai şe ilibo dao.

²¹ Tama tibaso, enade te tiwai kolesaga bidibo eno sulama konebao: eno wiegi yai kolesaga yabo homu ebaso da, teda te eno homude elalubo dwai şe ebo kolesagago te homu aiyaba elalubo dao. ²² Mu tama, eno homude eno Godigo bomai po mu godolo ebo dao. ²³ Tiali goli eno subao, gasa bomai po te eno tigi tomode elalubao, te gasa bomai pogo eno tigi tonalubo dao. Tama te gasa bomai pogo te eno Godigo bomai po mu godolo ebo homu dali hwıbo dao. Tama te gasa bomai pogo ena te ena tomode bidibo dwai şe ilibo homu kolesaga wali pomainogo ilibo dao. ²⁴ Ena da te hobedagia bidibo bidi mu dao. Dego ena te eno tıgigo yainogo ebo kolesaga dagala şagowe? ²⁵ Eno Godibolo usu da po olama gedu haluasa po obao. Te dago Genuai Bidi Jisas Kraısigo nogode agai ena dagala olo muanio. Tama ena e tiwai bidibao. Ena digi ena homugo te ena Godigo bomai po dologode bidiba homu ebo dao. Tiali goli poloba homu kolesagade ena te dwai şe ebo kolesaga dologode bidibo dao.

8

Kraısigo te dago yali dwai şe sela şanama, te Tedali Mobo Bidi dabolo mani

¹ Te da Kraısde tialubaso, God agai da aga gedude te doloba pai we bidi dao te po wabo dao. Tama tibaso, Godigo da Kraıs Jisas dali wadolali we bidi dali po tş eyu tama şeşę dabolo magobeo. ² Magi baso meni, ena megi da Kraıs Jisasde tia selama tama Godigo Tedali Mobo Bidigo tş dalali. Te da te dena homude elalubo dwai şe ilibo kolesaga dologode me bidibadi, tama da te isai bidi tiwai bidiyu tama da Godide tedali bidai dao. Tama da te tama tiwai me bidibo tagalomainogo eyu, tama Tedali Mobo Bidigo gasa tş dawai, te da olo bugagia bidimainogo agai tama tiai dao. ³ E tiwai yai dao. Te dena tigi tomode bidibo dwai şe ilibo kolesaga elalubaso, dago te Godigo bomai po dolo wali peyu tama da doloba pai we bidi pedalisıabo dao. Tiali goli God aga digi da doloba pai we bidi aga gedude pedlalio. Agai aga Ogwa naga tagala palai, te aga tigi te da dwai şe ebo bidi tigi tiwai elaluali. Aga dago dwai şe yali şeşę sela şawainogo asai, tama da bidigo dwai şe yali dene te Godigo aga delide naga wei ponai dao. ⁴ Agai tama tialigo te da te bomai pogo usu niba kadu walainogo yai. Magi baso meni, megi da te poloba yali dwai homu kolesagade me bilibeo. Menio. Dago te Tedali Mobo

Bidigo wiegi yai kolesagade bilibo dao. ⁵ Te augwa homude elalubo dwai se ilibo kolesagade bilibo bidi dabe, augwali te augwaligo homu kolesaga te poloba yali se de naga homu da weyu tebo dao. Tiali goli te Tedali Mobo Bidigo ebo kolesagade bilibo bidi dabe augwali da, te augwaligo homu kolesaga te Tedali Mobo Bidigo naiba homu da wabo dao. ⁶ Te augwa homude elalubo dwai se ilibo kolesagaba naga homu da wabo we bidi, augwali da dwai se go dolama te bidada peyu bidada pogobeo. Tiali goli bidigo homugo te Mobo Bidigo wiegi yai kolesagaba homu da weyu da, te bidi te bidibo ula bidiyu, tama homu nagame elama bidada peyu, bidada paibao. ⁷ Te bidigo homugo te dwai se ilibo kolesaga wali pobaso da, te tebo bidigo God dali boi bidi ebo bidigo tibo dao. Magi baso meni, aga te Godigo bomai po dologode me bidibo menio. Mu tama, agai te bomai po wali pabo usu egobeo. ⁸ Te dwai se ilibo homu kolesagade bilibo bidi dabe, augwali te bidi augwaligo te Godigo godolo yabo kolesaga me egobeo, augwali tede usu egobeo.

⁹ Tiali goli dage da, dage te dwai se ilibo homu kolesagade me bidibeo. Menio. Te Godigo Mobo Bidi dagede bidibaso, dage te Mobo Bidigo kolesagade bidibo dao. Tiali goli, te bidi me delide te Kraisgo Mobo Bidi meni baso da, te bidi aga te Kraisgo bidi menio. ¹⁰ Te dagego dwai se ebaso, te dagego tigi te isabo sogo elalubao. Tiali goli, te Krais dage tomode bidiyu da, teda Godigo dage te doloba pai we bidi nogi nogi ebaso, dagego homu noma bidi te bidibo ula elaluaibao. ¹¹ Godigo Jisas te gu pagede ma hodolai. Tama te se yali Godigo Mobo Bidi dage tomode bidaligo da, teda te Krais te gu pagede ma hodolali bidi agai te dagego osogo bidibo isabo tigiba te bidibo ula me mayu tama dage me gu pagede ma hodolaibao. Te agai tama tiwai se emainogo te aga Mobo Bidi dage tomode bidibo dao.

Tedali Mobo Bidigo da Godigo wai dabe pedalumainu nigilali

¹² Eno ama dedeo, Godigo Mobo Bidigo dago tigi ma hodolaibao. Tama tibaso, agade dago negeli elalubao, te agai kolesagade da wali pao. Tiali goli dago te dena tigigo homu kolesagade me negeli elalubeo, te dago poloba bilali homu kolesagade wali pelamuo. ¹³ Te dagego tigigo dwai se ilibo homu kolesagade me bidibaso da, teda dage isabuo. Tiali goli, te Tedali Mobo Bidigo bomogo te dagego tigide dwai kolesaga dabe ebo te ela mubaso da, teda dage bidada peyu, bidada paibao. ¹⁴ Te Godigo Mobo Bidi wali bilibo we bidi augwali tigidali te Godigo wai dabe bidibo dao. ¹⁵ Magi baso meni, te Godigo dagebolo mani Mobo Bidi da, te dage olo se ebo bidi bidiyu God ma wi ilibo Mobo Bidi meni. Te menio. Te mani Mobo Bidigo dage Godigo wai dabe ilibo Mobo Bidi dao. Te Tedali Mobo Bidigo dago i olama tama Godibolo "Aya, Aya" wabo dao. ¹⁶ Te Mobo Bidigo digi agai dago mobo noma bidi tau siyu tama dago homu tomode hania hanilama, da te Godigo wai puluba bidibo po wabo dao. ¹⁷ Tama da te Godigo wai dabe bidaligo da, teda nosali dago te Ayago nai me saibao. Awe, te dago Godigo nai saibao, te nai me dago Krais dali saibao. Te megi dago Godigo se eyu tama Krais dali dago te dene tolobaso da, teda dago aga dali te genuai nogi me te ula yai bomo me, te me dago aga dali nosali saibao.

Nosali da bugagia bidabo digi mu te dagalude saibao

18 Te da e tɔde bidibadi te da God wali pabo we bidi dali dwai homu ebo bagego dabolo dene dali sege dali mabo dao. Tiali goli eno te Godigo dabolo nosali maiabo ula yai bomo dali, haniani wiegi yai nai dali, te naide eno homugo kone palobo si, te eno e po wabo dao, "E, te eno megi tolobo sege te genuai menio, te dwasianunu naga dao, te olo nai tiwai dao," eno te homu ebo dao. 19 Te nosali Godigo da ugwaba selama, tama da agai wai dabe te hania hanilaibao. Tama te se yabo sogo asobo te Godigo nigali tigidali naigo tonaluyu bidibo dao, te bidi aga homu memenege eyu, tama aga wiegi yai nai asobo sogo tonalubo tiwai gilama. 20 Megi e sogo tigidali nai dabe dwai bidiyu tama dolobao. Te augwa homugo digi me ebeo. Menio. Godigo digi augwali te tiwai kalabus elama bidibo. Te augwaligo te Godigo augwalibolo nosali yabo se tonaluyu bidibo dao. * 21 Tama megi augwali te dolama bidibo kalabuside te tigidali nai Godigo dagala şanama, tama te tigidali bugagia mu te da Godigo wai dabe dali bidaibao. Te tigidali nigali nai te se yabo sogo asobo tonaluyu bidibao. 22 Dago koneani, tigidali nai Godigo nigali, te tigidali dene eyu te he wabo tiwai ebo dao, te wego wai ame nainogo dene ebo tiwai ebao. Tama Godigo nigali nai tigidali te dwai he weyu bidali, te megi e sogoba usu nagasobo dao. 23 Tama te nai dabe augwali naga me tebeo. Menio. Dago te Tedali Mobo Bidi salio, te tiwai Godigo hasia mu dabolo te olo mu manio, te agai dabolo nosali gasa nai me mawaibao. Tama da me, dago homu tomode dene elama he weyu, tama Godigo te da aga wai dabe pedalabo kolesaga te silimainogo ebo sogo tonalubao, te agai dago tigi ma dobola selama olo bidabo sogo dao. 24 Magi baso meni, Godigo da ma selama, tama megi dago agade konealubo homu daş olama tama agai da dali te wiegi yai se mu nosali usu numainogo dago megi tonalubo dao. Tiali goli dago tonaluali nai te nosali dago subo si da, te dago aga ma tonalugobeo. Bidigo te nai me deli suali da, magi baso te agai ma tonalugowe? Te egobeo. 25 Tiali goli megi te nai dago sisabadi da, dago homu daş mu olama te nai dago mu saiba homu yali da, teda dago homu bomo te naiba elama tama bugagia tonaludubo dao.

26 Te bugagia tonalubo kolesagago da tau sabo dao. Te tebo kolesagade me te Godigo Tedali Mobo Bidigo te da bomo meni yai bidi me tau sabo dao. E tiwai dao, dago te God dali gedu haluasa po wabo tu te kuna gisiga konebo menio. Tiali goli Godigo Mobo Bidigo digi da tau siyu, Godibolo gedu haluasa po wabo dao. Agai homude bomu eyu tama te he wabo tiwai eyu, te pusisabo pogo agai Godibolo te po wabo dao. 27 Tama te bidigo homu tomode elalubo nai subo bidi God, agai te Tedali Mobo Bidigo ebo homu konebo dao. Magi baso meni, te Tedali Mobo Bidigo te Godigo homu kolesaga wali peyu tama da Godigo we bidi tau siyu te gedu haluasa po hanalubo dao.

28 Tama dago koneani, te augwaligo aga dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo we bidi, te we bidibolo pedalabo se tigidali te Godigo digi dodolama, tama te se tigidali te we bidi dabebe pedaluyu augwali tau sabo dao. Te we bidi augwali te Godigo ma saiba po wali we bidi augwali tama agai augwali sa munama i wai dao. 29 Magi baso meni, te Godigo augwali polo koneani bidi dabe, agai augwali me hagea siyu tedali muani, te aga Ogwa tiwai pedalomainogo yai, tama ama name

* 8:20: Gag 3:17-19

hauwa bidimai hagede yali, tama Kraisi te augwaligo ama gomunai bidi bidaibao. ³⁰ Tama God agai te polobadu hagea sali we bidi augwali, te agai augwali me i walio. Tama agai te i wali we bidi augwalibolo te agai augwaligo yali dwai se sege sela şanama, tama augwali me te doloba pai bidi nogi poali. Te agai doloba pai nogi wali we bidi augwalibolo agai te aga digi elalubo ula yai homo dali genuai nogi dali augwalibolo mani.

Godigo wiegi yai homu eyu godolo mu ebogo da munu me tagalogo

³¹ Te Godigo te da tau sabo se hauwa po odobaso, tama dago magi po Godigo te ebo se dabede waibawe? E tama naga dao, te Godigo da tau sobaso, teda dego da dali boi bidi elama tama da aiyaba elalugowe? Woo, bidi mu menio. ³² Agai aga Ogwa digi te dabolo mawainogo homu si me ebeo. Menio. Agai aga tagala palali te agai da tigidali tau sagasomainogo olo tagala palalio. Agai aga Ogwa digi da tau somainogo mobaso, teda mu tama dao, agai homugo te gasa nai me tigidali te olo mu dabolo te aga dali mawaibao. ³³ God aga digi da doloba pai we bidi nogi pobaso, te da God aga digi hagea sali we bidi bidiyu, te mena boi bidigo da kisiliyu po tu ebo usu egowe? Woo, bidi mu menio. ³⁴ Te dego da dali te dwai se yali bidi te dwai dene sabo po wagawe? Menio. Magi baso meni. Kraisi Jisas aga digi isaşama, tama ma hodalubadi yai. Tama aga digi te Godigo dolo nogode genuai bidi bidiyu, tama God hanalu wabo po wabogo me da tau sabo dao. ³⁵ Te Kraisgo da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesagade te da mena nai mugo dagala şayabo nai menio. Ma te sege daba pedalobo si da, ma dago dene tolobaso, ma bidigo da dolobo si da, ma augwaligo da nasi ilabo se ebaso, ma da gudubo ugwa meni baso, ma augwaligo da te dwai bulude bidimainogo ilibo se ebaso, ma augwaligo da hwago ela mubo si da, tama te tobage se ebo dabego da te Kraisgo da dwagi yai homu eyu godolo mu ebo se de dagala şagobeo. ³⁶ Mu tama, dago koneani, te tobage se dabe te daba pedalaibao, te Devitgo Godibolo polobadu e tiwai po wali gilama te tiwai se yali, *
“Da te nago we bidi bidibaso, tama tigidali sogo augwaligo da ela muabo homu eyu, da pobeasa bilibo dao. Augwaligo da sulama, “Te ela muabo kibu sipsip wai tiwai naga yai dao,” augwaligo dade te homu ebo dao.”

³⁷ Tiali goli, te augwaligo da dali te tobage dwai se yali goli, Godigo da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebaso, tama agai da tau selama, tama dago te tobage se tigidali aiyaba mu elaluaibao. ³⁸ Awe, eno tede konealubo homu mu duş wali, te magi nai me deligo da te Godigo godolo ebo se de munu me dagala şagobeo. Ma te augwaligo da ela mubo, ma da bidibadi dago sege tolobo, ma ensel mobo bidi dabe, ma te dwai haubo mobo bidi dabe, ma te tede bidibo tobolu bidi dabe, ma megi elalubo nai, ma te nosali pedalabo nai, ³⁹ ma te dagalude homo elalubo dwai bage, ma te moni sia dabo bulude homo elalubo bage, ma te meba gasade elalua pabo Godigo nigali nai, te tigidali nai dabego te Godigo dade dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga te dagala şawainogo ebo usu me egobeo. Te dago Genuai Bidi Kraisi Jisasgo yali

* 8:36: Tib 44:22

sęgo te Godigo aga dade ebo godolo ebo kolesaga dabolo ola mawai dao.

Te Godigo te Israel dabede yali kolesagade Polgo po wali

9

(Dqi 9–11)

Polgo Israel dabe augwalide homu sęęę mu yali po wai

¹ Ena Kraide wadolai bidi bidibaso, tama eno megi wabo po te mu po naga waibao, tibo po wagobeo. Tama Godigo Tedali Mobo Bidigo te eno yabo kolesaga dagalobo homu tonaluyu, tama agai eno po me tau selama tama eno mu po naga obao. ² E tiwai dao, eno homu sęęę mu elama tama sesemane sogo ena dwai dene ebo dao. Magi baso meni, te eno hani Juda bage augwali meba hauwago Krai tudiba muanio. ³ Eno homugo te Godigo eno ama dede augwali ma dobola somainogo ebo homu godolo ebao, augwali ena dali deli kaneme elalubao. Tama te tų elalugi sogo da, augwali tobade te eno Kraisba gedu haluasa po olama agai ena i ola mayu tama sela sanama tama ena hagamainogo elama tama augwali tau somainogo hasegeligi da. Eno te homu bomonama ebo dao. ⁴ Augwali da, te Abraham aga ogwago ogwa Jekop aga hani dao, tama Godigo augwali aga wai dabe nogi poali. Tama tiyu aga agai ula yai bomo augwali dali bidagasidu geai dao, te bidi meni yai kemi tų bulude. Aga digi agai dąų wali po augwalibolo madu geai. Godigo agai bomai po me augwalibolo mani. Tama agai te augwaligo agabolo lotu po wabo kolesaga te agai ola mani. Tama agai aga sa muani bidi Krai nosali augwaligo hanidu pedalaibao po augwali dali dąų walali. * ⁵ Augwaligo wai mu Abraham dali, Aisak dali, te Jekop dali, augwali polobadu bidiyu te genuai nogi sai bidi dabe hasia bidali, tama augwali te augwa bulai wai dabe naga bidai. Tama Krai aga e tųba dulama tama da bidi tiwai tigi sali sogo, agai te Juda hanide naga te bidi mu pedalali. Aga te tigidali nai tobolu bidi bidibao. Aga te God dao, te aga nogi dago sesemane bidada pabo sogo ugwaba sinoa. Mu dao.

⁶ Te eno hani Juda bage augwali hauwago Krai tudiba muai goli, te Godigo polobadu dąų wali po te olo hagabo tiwai me egobeo. Menio. E tiwai dao, te Jekop aga nogi me Israel, te bidi aga hanide pedalali bidi augwali tigidali te Godigo hagea sali Israel dabe mu me ebo meni. ⁷ Tama dago e tiwai po me olamuo, “Augwali te Abrahamgo kanemede pedalama, tama tigidali augwali te aga wai dabe mu bidibao,” te wagio. Menio. Polobadu Godigo e tiwai po Abrahambolo wai dao, “Te nago hani bidi nogi nosali nedada pabo si, te Aisakgo hani augwali naga nedada paibao.” * ⁸ Te po page e dao, te Godigo gedude te tigi ebo kolesagade naga pedalali wai dabe augwali te Godigo wai dabe me egobeo. Menio. Te Godigo Abraham dali dąų wali pode ame nani wai dabe, te augwali Abrahamgo hanide nogi elalui dao. ⁹ Tama te kolesagade homu paliyu, Godigo te dąų wali po e tiwai hasia polobadu te Abrahambolo wai, “Te eno te bodolu mani sogo ena ma asaibao, tama nago we Sarago te wai ogwa ame naibao,” te po wai. *

* 9:4: Sai 4:22 * 9:7: Gag 21:12 * 9:9: Gag 18:10

¹⁰ Tama Godigo te naga me ebeo. Te Sarago ogwa Aisak ame nenama, tama genuai elama, tama agai aga we Rebeka sali. Tama Rebekago tabi elama tama te wai si deli sogo elaluali. Tama te wai sigo aya deli naga, te Aisak, da Juda dabego wai monu dao. ¹¹⁻¹² Tiali goli, Godigo homude bidi sa muabo kolesaga yalio. Agai te bidigo şe ebode homu me ebeo. Aga digi aga homu naga wali peyu, te bidi i olama tama aga sa muaibao. Tama te wai si Jekop dali, Iso dali, augwali si ame nesiabadi, tama augwaligo te wiegi yai kolesaga ma te dwai kolesaga me isaabadi, Godigo Rebekabolo te aga tamadi ame nabo wai side te po wai, "Te nago ogwa si deli sogo ame nenama, tama nosali te gomunai bidi te i badu bidi dologode bidaibao," te po wai. * ¹³ Tama te tiwai naga pedalali, te Godigo po pusali bidi nogi Malakai agai nosali aşani Godigo wali po tiwai gilama yalio, "Eno Jekopde dwagi yai homu eyu godolo mu yali, tiali goli eno Iso hagela homu mu yali," Godigo te po wai. *

¹⁴ Tama tibaso, dago te şede magi po waibawe? "Godigo aga homu wali peyu, te bidi deli naga sa mubaso, agai te dolo me isaawai kolesaga yalio," te dago te tiwai po omainogo yagawe? Mu menio. ¹⁵ Magi baso meni. Godigo e tiwai po Mosesbolo polobadu wai, "Te ena digi eno bidi me delibolo te olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga yabo homu ebaso da, teda eno homu naga wali peyu, eno olo mabo wiegi yai kolesaga agabolo yaibao. Te eno bidi me deli homu dene yainogo da, teda eno homu naga wali peyu, aga eno homu dene ebo dao," Godigo te po wai.

* ¹⁶ Tama te po obaso, dago koneani, te Godigo bidi sa mubo page, te bidigo homugo me te aga şe denego me ebaso Godigo aga sa mugobeo. Menio. Te Godigo te bidide homu dene eyu, olo tau siyu mabo wiegi yai kolesagago naga te bidi sa mubo dao. ¹⁷ Tama Mosesgo te bukude aşani Godigo e tiwai po te Isip tş tuni bidibolo wali, "Eno bomo tigidali bidibolo ola mawaio wali, te augwaligo eno nogi te tigidali tşba sela pelama pusugi pomainogo obao. Tede naga eno nage hodolama, tama tuni bidi nigilama, tama eno te nage dali hwibo dao," Godigo te wali po aşani. * ¹⁸ Tama tibaso dago koneani, te Godigo aga homu naga wali peyu te olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga te bidi me delibolo yainogo da, teda agai te olo mabo wiegi yai kolesaga te agabolo yaibao. Me ma, te bidi me deli agai te po odosiabo bidi ilainogo homu eyu da, teda agai te bidi te po odosiabo bidi ilibo dao.

Godigo şeşę dali te Godigo wiegi yai kolesaga ola mabo po dali wai

¹⁹ Tiali goli, bidi mego enabolo e tiwai po wagi da homu yali da, "Te Godigo aga homu naga wali peyu, tama bidi me deli sa munama tama gasa bidi meni. Tama tiyu da, teda magi baso agai te bidigo dwai kolesaga ebo po me odubadi geaibawe? Dego te Godigo ebo homu kolesaga gisilainogo usu egowe? Bidi menio." ²⁰ Bidi me deligo te tiwai po hanalu weyu da, teda eno te po wei ponoyu te po waibao, "Abagi, nage de da weyu, tama nago te po Godibolo ela palamuo. Ma te mama tşgo nigali senego te aga nigali bidigo geda muani homu eyu, tama te bidibolo te po wai, 'Magi baso nago ena te tiwai nigali' po waibawe? Menio. * ²¹ Te sene nigibo bidigo te agai mama tş pedai me deli selama,

* 9:11-12: Gag 25:23 * 9:13: Mal 1:2-3 * 9:15: Sai 33:19 * 9:17: Sai 9:16 * 9:20: Ais 29:16; 45:9

tama te togo te sene si nigali, me deli te wiegi yai se yabo sene te wiegi yai nigali, tama me deli te olo se yabo dwai sene nigai. Aga homu naga wali peyu, tama te tiwai ebaso da, te usu da, po meni, te aga se dao.”

²² Te Godigo me te tiwai yai. Agai te aga sebe homu ebo te bidi dabebo hania hanilabo homu yali, te tigidali bidigo agai bomu me konemainogo yai. Tama te dwai se yali dene sabo we bidi augwali dolabo se te sisi yai elalubo, tiali goli agai augwali gogolama polo elebeo, tama bobage sogo tonaluali. ²³ Magi baso meni, agai homugo te agai homu dene eyu tau sabo sa muani we bidi augwalibolo mabo wiegi wiegi yai ula yai bomu, te bomu augwali ola momainogo agai bobage sogo tonaluali. Augwali agai polobadu hagea sai dao, tama agai bomu yai ula augwaligo saibao. ²⁴ Te da dao. Agai da i wali, te da Juda hani naga i me wabe, menio, te gasa hani dabe dali me i walio. ²⁵ Te Godigo aga homu naga wali peyu, te we bidi meba naga hagea sabo kolesagade te polobadu Godigo po pusali bidi Hoseago aşani pode Godigo wali po me te e tiwai po aşani, “Te eno hani isawai we bidi hani, te augwali eno hani nogi poaibao. Tama te eno augwalide dwagi yai homu eyu godolo isawai hani, te hani eno “Te eno godolo mu ebo hani’ nogi poaibao.*

²⁶ ‘Dage eno hani meni,’ tama eno te po wali madi, te bulude naga te eno augwali nogi olama, ‘Te bidabo ula elalubo Godigo wai da’ po waibao,” *

Godigo te po olama, tama Hoseago aşani. ²⁷ Tama te gasa polobadu Godigo po pusali bidi Aisaigo te Israel hanide po olama tama te tiwai i wali, “Tama te Israel dabe augwaligo hani nedebo namba te ai sanede elalubo masigi kemi tiwai pedalubaso da, tagalao, teda Godigo augwali meba naga diq selama, tama dwasianu hani naga ma dobola saibao. ²⁸ Magi baso meni. Genuai Bidigo po tu silibo si tama te po polo togwa sanama tama te tode we bidi augwalibolo te dene wei ponaibao,” Aisaigo te po wai. * ²⁹ Tama polobadu Aisaigo te po olama po wai tiwai. Agai te po wai, “Te tigidali bomu elalubo Genuai Bidi agai te dago dwasianu hani bidimainogo egi menigi sogo da, teda da mu doloyu, te bulu si nogi Sodom dali Gomora dali si tiwai pedalama, tama da mu dolai bidigi dao.” Aisaigo te po aşani. *

Te Israel dabe augwaligo Kraide konealubo po daq mu olama, te doloba pai we bidi pedelabo homu elama konealubo po daq wabe

³⁰ Tama tibaso dago koneani, te gasa hani dabe augwaligo te doloba pai bidi nogi sabo se dene me ebe, tiali goli augwaligo te doloba pai bidi nogi salio. Te e doloba pai kolesaga te augwaligo konealubo po daq olama sai. ³¹ Me ma, te Israel dabe augwali da, te Godigo augwalibolo doloba pai bidi nogi pomainogo eyu, tama augwali te bomai po bugagia wali pabo tu gegali goli, te tu augwaligo subeo, te augwali te bomai pogo usu niba kadu wabeo. ³² Augwali te Godigo gedude te doloba pai we bidi magi baso pedalebewe? Augwaligo te Kraigo yali se de te konealubo po daq wasiayu, tama augwaligo te Godigo te doloba pai bidi nogi poaibao homu eyu yali. Te po digi po begelama te tiwai yali,

* 9:25: Hos 2:23 * 9:26: Hos 1:10 * 9:28: Ais 10:22-23 * 9:29: Ais 1:9

te şağade dolobo masigigo te augwaligo şağade dolama tama augwali tulaluai dao. ³³ Te tiwai po me deli te Godigo po bukude polobadu aşani, te po e tama wai, “Odao. Te Saion hanude eno te bidi şağ dani tuğ palama tulaluabo masigi me deli mubao. Eno te bidi me deli tede mubao, tama we bidi augwaligo aga dali dwai homu yaibao, te augwali dani tuğ palama tulaluabo masigi tiwai dao. Tama tiali goli we bidigo agaba konealubo po dağ wabo bage, agai augwali tau mu sabo usu mu yaibao, te augwali tulaluama hale me sogobeo,” te po aşani. *

10

Te Israel dabe augwaligo te Godigo bidi doloba pai bidi ilibo kolesaga wali pabe

¹ Eno ama dede dabeo, eno homu dene eyu tama te Godigo te eno hani Israel bage augwali ma dobola somainogo ebo homu godolo mu elama, tama sesemane sogo eno Godibolo gedu haluasa po tede bomonama wabo dao. ² Eno augwali bugagia koneama tama eno hanilama augwalide mu po obao, augwaligo te Godigo kolesaga wali pabo şe homo elama mu ebo dao. Tiali goli augwaligo me gisiga konesiğama tama tibo dao. ³ Te Godigo da we bidi doloba pai nogi pobo te kolesagade augwaligo konesiğbaso, tama augwa digi augwa kolesaga doloba pai pedalumainogo ebo şe yai. Tama tibaso, augwali te God dologode me bidisiğyu, tama agai augwali nogi doloba pai nogi omainogo me ebeo. ⁴ Dago koneani, te bomai po wali peyu tama Godigo bidi doloba pai bidi nogi pobo tuğ, te tuğ te Krai asali sogo silali. Megi te gesi tuğ elalubao. Te Krai de konealubo po dağ wabo we bidi, te Godigo augwali doloba pai we bidi nogi poaibao.

⁵ Te bomai po wali peyu tama Godigo bidi doloba pai bidi nogi pobo tuğde te Mosesgo polobadu te po aşani, “Bidi te kolesaga tigidali eyu da, teda aga te bidada pabo ula saibao,” te po aşani. * ⁶ Tiali goli te bidigo Godide konealubo po dağ obaso tama Godigo aga doloba pai bidi nogi wabo kolesaga, te kolesagade augwaligo polobadu tama aşani, “Nago naga homude te po olamuo, ‘Te agai dabolo Godigo po pusumainogo, te Krai edaba sela dulamainogo eyu, de te dagaluba pogowe,’ te po olamuo,” te po aşani. ⁷ Po me aşani, “Tama nago te po me olamuo, ‘De te isai bidi dabego buluba dulaibawe,’ ” te po aşani. Te Krai tedu selasa asomainao homu eyu te po olamuo. ⁸ Tiali goli te aşani pogo magi po wabowe? Agai e po wabo dao, “Te Godigo po nage pağde mu elalubao. Te nago pedauwalide me te nago homude me te po elalubao,” te po bukude polobadu aşani. Te dago hanilama te we bidibolo pusubo po te Krai de konealubo po dao. * ⁹ Tama nago po hanilama pusuyu Jisas aga te Genuai Bidi da po olama, tama nago naga homude te Godigo aga te gğ pagede ma hodolali şede konealubo po dağ weyu da, teda Godigo nage ma dobola saibao. ¹⁰ Magi baso meni, te dago homugo te konealubo po dağ obaso, tama Godigo da doloba pai

* 9:33: Ais 28:16 * 10:5: Prs 18:5 * 10:8: Bom 30:12-14

we bidi nogi poaibao. Tama dago pedauwalidu te dena konealubo po we bidi gesabide pusubaso, tama te Godigo da ma saibao. ¹¹ Tama Godigo po bukude te şede te tama po wai dao, “Te bidigo konealubo po agaba daş obaso da, teda aga hale me sogobeo.” * ¹² Tama te pode te Juda dabe me te gasa hani dabe dali augwali te deli tigi poi tobage naga yali. Te da tigidaligo Genuai Bidi deli naga elalubao, tama agai te olo mu tau siyu mabo wiegi yai kolesaga te genuai mu te agaba i wabo we bidi tigidaliba mabo dao. ¹³ Tama tiyu, te Godigo po bukude wali po tiwai dao, te po e dao, “Tigidali bidigo Genuai Bidi nogi ilama tama agaba i wali da, teda agai augwali ma saibao,” te po aşai dao. *

¹⁴ Tiali goli bidi me deligo te Juda dabede enabolo te po waibao, “Te augwaligo konealubo po Kraisba hasia daş me wasiaşbaso da, teda augwaligo agaba gedu haluasa po olama i wagobeo. Tama augwaligo agade po me odisaşu da, teda augwaligo konealubo po agaba daş wagobeo. Tama te bidi me deligo po te augwalibolo me pusisaşwani da, magi ilama augwaligo agade po odaibawe? ¹⁵ Tama Godigo te po pusabo bidi augwali me tagala palisaşwani da, magi ilama augwaligo te po pusigi pogowe?” Bidi mego enabolo te tobage po obaso da, teda eno te po wei ponoyu, e po waibao, “Woo, te Juda dabe augwaligo Kraisde te po odali dao, te Godigo po bukude elalubo po me deli tiwai, te po e dao, ‘Te wiegi yai gesi po sesebo bidi dabe augwali asobo te homu dwagi yai ilibo şe mu dao,’ te po aşani,” eno te po waibao. *

¹⁶ Tiali goli, te Juda dabe tigidaligo te wiegi yai gesi po selama wali me pabeo. Te polobadu bidali bidi nogi Aisaia, aga Godigo po pusali profet bidi bidali. Tama te aga dali bidali bagego yali kolesaga te megi bidibo bidi dabego ebo kolesaga tiwai yai dao. Tama tede dwai homu eyu, te Aisaia te po aşani, “Genuai Bidi, dago te nago po augwalibolo pusali. Tiali goli, augwaligo te po odaliwe ma meniwe, te eno konebeo,” te po aşani. * ¹⁷ Tialima dago koneani, we bidigo te Godigo po odobaso tama tebogo te konealubo po daş wabo homu hodolobo dao. Tama bidi mego Kraisde po pusubaso, augwaligo Godigo po odobo dao.

¹⁸ Tiali goli te Juda dabede, te mu dawe, te augwaligo Kraisde te po odaliwe ma meniwe? Magia. Augwaligo odalio. Te Godigo po bukude elalubo po me deli tiwai dao, te po e dao, “Te augwaligo dogoni te tigidali tşba pelama sabolali. Tama augwaligo po pelama, te tigidali bulu mu usu egi pai.” *

¹⁹ Tiali goli eno po ma obao, te Israel dabe augwaligo te po koneaniwe ma meniwe? Awe, augwaligo koneani. Hasia Mosesgo te şede te Godigo wali po polobadu aşani, “Te eno olo we bidi meba saibao, augwali te deli hani mu meni, tama dagego tebode dwai homu elama tama eno augwalibolo wiegi yai kolesaga ebaso, tama dage te sulama pesa yaibao. Te eno te kolesaga konesişwai bidi hani augwali me deli sobaso, tama dagego augwali dali şeşe yaibao.” *

* 10:11: Ais 28:16 * 10:13: Jol 2:32 * 10:15: Ais 52:7 * 10:16: Ais 53:1 * 10:18: Tib 19:4 * 10:19: Bom 32:21

²⁰ Tama te Godigo po polobadu pusali bidi Aisaiago te po hanilama pusubo wi me ebeo. Agai Godigo te gasa hani we bidide wali po e tiwai aşani,

“Te ena gegebo şe me işawani bidi dabego, te augwaligo ena suali.

Te bidi dabe meba augwaligo te bidi mebabolo te enade po hanalusiabadi, tiali goli ena augwaliba hanilama pedalobo dao.” *

²¹ Tiali goli te Israel hani we bidide te Aisaiago Godigo e wali po aşani, “Te bobage sogo mu eno augwali i wabo şe ebadı, te hani bidi augwaligo te po sela şanama tama dwai po wei ponai dao.” *

11

Godigo te olo tau mabo wiegi yai kolesaga te Israel hani badu yali

¹ Te bidi Aisaiago te tobage po aşai baso, eno e po hanalu obao, te Godigo aga hani we bidi aga digi sela şayabo homu me yaliwe? Mu menio. Ena me ena te Israel bidi dao. Te bidi Abraham te eno wai mu dao. Ena te Benjamingo hani dao. ² Te Godigo hani augwali te agai polobadu koneyu hagea sai, agai te augwali me sela şawai menio. Dagego te Godigo po pusali profet bidi Elaijago po te Godigo po bukude elalubo te dagego koneani. Elaijago gedu haluasa po olama, tama te Israel dabe augwali te Godigo gesabide po tu ela mawai. Agai te wali po e dao, ³ “Genuai Bidi, augwaligo te nago po pusubo bidi profet dabe augwali ela muyu yali. Tama augwaligo te nagebolo mabo nai ulubo alta sai aluali. Tama ena deli naga ena bidibao. Tama augwaligo ena gegebo şe eyu, tama ena ela muainogo ebo dao,” Elaijago te po wai. *

⁴ Tiali goli Godigo agabolo mena po wei ponaniwe? Agai te po wai, “Eno digi ena bidi dabe te bidi sese hauwa 7,000 bidi sali, tama augwaligo te tibo god Bal dologoba pelama teba lotu me wasiawai dao,” Godigo te po wai. * ⁵ Te tama megı e sogo me te hani bugai meba elalubao, Godigo te aga olo tau mabo wiegi yai kolesagago te augwali hagea siyu ma sai dao. ⁶ Agai te olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga ebaso tama augwali sali. Tama agai te augwaligo yali şede homugo te augwali me sabeo. Tama augwaligo te şe ebode te Godigo augwali siyu da, teda te olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga ebo te olo munu me ma egi menigi dao.

⁷ Tama tibaso dago te Israel dabede magı po waıbawe? Te Israel dabe augwaligo te Godigo augwali doloba pai we bidi nogı poabo tu suainogo te şe dene yali goli, te tu augwaligo me susıawai. Te Godigo meba we bidi naga diş selama, tama augwaligo te tu suali. Tama gasa bage, te augwaligo Godigo po odobo hagela eyu, tama augwa olo daı wali. ⁸ Te Godigo po bukude wali po tiwai gilama yali, te po wai, “Godigo te augwaligo homu kolesaga te godege pıbo tiwai ilali.

Agai te augwaligo gedu te susıabo tiwai ilama, tama ologo te po me odosiayı yalıo.*

Tama augwali te tiwai bidali, tama megı e sogoba

* 10:20: Ais 65:1 * 10:21: Ais 65:2 * 11:3: 1 Kin 19:10, 14 * 11:4: 1 Kin 19:18

* 11:8: Bom 29:4; Ais 29:10

usu nagasai dao.”

⁹ Tama Devitgo me te boi bidi dabede Godibolo te tiwai po olama wai, “Te eno homugo te nago tilama, tama augwaligo wei ebo naigo te augwali te konesiawai bidi tiwai ilao, te aga te subigila peyu te no aselama bidibo bidi te konegobeo. Te bidi tiwai nago augwali tiwai ilao. Tama augwali tulolumainao, augwali wei ponao.

¹⁰ Te eno homugo nago augwali gedu hulua somainu elama, tama augwaligo te hulua sai pedalumainogo elama, tama augwaligo gedu pedama suainogo ebo usu me egobeo. Tama nago augwalibolo sege mao, tama augwaligo tudi sugunama, tama augwali te tiwai sesemane sogo bidimainogo yao,”*
Devitgo te po polobadu wai.

Godigo te gasa hani augwali ma sali

¹¹ Te eno te po hanalu obao, te Juda dabe augwaligo te Kraizde konealubo po daş wasiayü tama tulaluama, tama augwali tede mu dolaliwe? Mu menio. Augwaligo te dwai se eyu tama te tu geda mubaso, tama tede te Godigo te gasa hani dabe augwali ma sai. Godigo homugo te wiegi yai kolesaga agai te gasa hani dali ebo te Israel dabe augwaligo suyu tama augwali pesa emainogo tiai dao. ¹² Augwaligo te dwai se ebaso, tama tede Godigo te tigidali tede bidibo we bidi tau mu sidubadi geaibao. Augwaligo te Godigo kolesagade tulalubaso, tama tede te Godigo te Juda aş isawai gasa we bidi hani augwalibolo wiegi yai kolesaga mu yai. Tama tibaso, tigidali Israel dabe Godiba ma geasa asobaso da, teda tigidali hani wiegi yai mu bidaibao, me deli dwai bidigobeo.

¹³ Tiali goli megü eno po te dage gasa we bidi hani dabe dagebolo mawainogo obao. Godigo ena tagala palali, te eno dage Juda hani isawai gasa we bidi dagede se emainogo yai. Tama tibaso eno homu pemene wiegi yai te se de elama, tama te se bidigo gedude ugwaba siyu tama eno te se ebo dao. ¹⁴ Magi baso meni, te se de eno homugo te eno hani Juda bage augwaligo te Godigo dage dali yali wiegi yai kolesaga sulama pesa eyu, tama eno te augwali tomode meba te eno ma sainogo ebo dao. ¹⁵ Edao. Godigo te Juda dabe augwali sela şanama, tama tede agai te tigidali tede bidibo bidi selama, tama augwaligo deli homu aga dali pedalabo tu dawai. Te dwagi yai kolesaga dao. Tiali goli, Godigo te Juda dabe augwali ma sabo si, te wiegi yai mu yaibao, te isali bidi aga gu pagede ma hodalobo tiwai yaibao.

¹⁶ Te po digi po si begelama tama eno dagebolo obao. Te Juda dabe augwaligo tubo nai bret nigibo si, tama hasia augwaligo te dwasianu pedai bret nigibo plaua te Godibolo hasia mabo dao, te Godigo nai dao, te po wabo dao. Tama tibaso, dago koneani, te plauago nigibo bret tigidali te Godigo nai dao. Tama te ni pedali dabe te Godigo da wida, teda te ni nologo dabe augwali me te Godigo naga dao. Tama te tiwai me te Juda dabego wai dabe augwali Godigo we bidi bidalibaso, te megü bidibo Juda bage me te Godigo we bidi me bidibao. ¹⁷ Tama

* 11:10: Tib 69:22-23

augwali te gide elalubo ni oliv tiwai bidiyu, tama Godigo te ni oliv nologo meba dwali togolama sela şanama, tama agai dage olo ni oliv nologo te bulude elalubadi selama, tama dage te gide elalubo ni oliv nologo togwali pesagede wadolali. Tama dagego augwali hasegelama, tama megi dage bugagia bidibao. Tama dage te elalubo dwagi yai ni olivba wadolobaso, tama dage dali te ni aga nologo mu dali te dagego te ni oliv pedalidu asobo aigo ili sabo dao, te nigo bomu me dagego sabo dao. ¹⁸ Tiali goli dagego te togwali ni nologo dabe augwalibolo te posobo po munu me olamuo. Te dagego duga nogi ugwaba siyu, augwalide posobo po wai wida, teda dagego homu bugagia koneyu bolo yao. Dagego te ni pedali me ugwaba sagolobo menio. Te ni pedaligo dage sagolobo dao.

¹⁹ Tiali goli dagego te duga nogi ugwaba sabo po wabo homu yaibao: “Godigo te ni oliv nologo dabe togwali madi, te ena augwali togwali pesagede wadolomainogo yai,” waibao. ²⁰ Awe, te mu dao. Tiali goli, te augwaligo Kraide konealubo po daş me wasiawani, tama te tialigo naga agai augwali togwa şawai. Tama dagego konealubo po daş obaso, tama dage bugagia bidibao. Tiali goli dua dao, dagego hagoma me elamuo. Te dage wi iyao. ²¹ Polobadu, Godigo te Juda dabe, te nigo nologo mu dabe augwali me sula tagalasiawai, tama tiwai naga te dage tuloluyu da, te agai dage me te me sula me tagalogobeo. ²² Tialima, dagego te Godigo te we bidi dali ebo tau sabo kolesaga me te agai sesena pabo kolesaga dali me bugagia suiyo. Te aga kolesaga tagalali bidi dabe augwalibolo, te agai augwali sesenaibao. Me ma, dage te Godigo dage homu dene eyu tau sabo dao. Tama dagego te aga dage dali ebo kolesagade puba hwi weyu tama agade homu keş pai we bidi bidiyu da, te usu da. Ma, te meni yani da, te agai dage me togolama sela şawaibao. ²³ Tama te Juda dabe, te ni olivgo nologo mu, te augwaligo te Kraide konealubo po daş wabo hagelabo homu tagaluyu da, teda Godigo augwali te augwali togwali pesagede ma wadolaibao. Awe, Godigo te augwali ma wadoligi pabo usu yaibao. ²⁴ Magi baso meni. Dage gasa hani we bidi da, te buside holali ni oliv nologo naga tiwai dao, te ni oliv mugo nologo meni. Tiali goli Godigo dage te nide togolama, tama agai dage te gide elalubo ni oliv muba wadolali. Tama te Juda bage augwali da, te gide elalubo ni oliv dao. Tama tibaso, Godigo te augwali polobadu te ni nologo tiwai togwa şanama, tama augwali te augwa oliv niba digi te augwa ma wadoloyu ebo usu mu dao, te pedalisiaşo şe meni.

Godigo tigidali we bidibolo aga homu dene eyu tau sabo kolesaga yaiio

²⁵ Eno ama dede, dage homu hagoma me idali weyu tama eno homugo dage te polobadu geme dualali po page gisiga koneao. Te e tiwai dao: te Israel hani we bidi me badugo homu palia sali, tama te kolesaga augwalide osogo elalubadi tama te gasa haniani hani we bidi augwali te Godiba asiyu, tama te sogo augwaligo hani nambaba usu nagasaibao. ²⁶ Tama te kolesagago te Godigo te Israel dabe tigidali ma dobola saibao. Te agai po aşani bukude wali po tiwai gilama yaibao, “Te we bidi ma dobola sabo bidi aga te Saion buludu asaibao.

Te agai te Jekopgo bidi hanigo yali Godigo po sela

sabo kolesaga te agai sela şawaibao. *

²⁷ Tama te sogo eno te po daş augwali dali waibao,

Te po e dao, Te eno augwaligo dwai şe ebo tigidali sela şawaibao.”*

²⁸ Te Godigo gesi noma wiegi yai po pusubo şede te Juda dabe augwaligo Godide te boi bidi homu ebo dao, tama tede Godigo dage gasa hani we bidi tau sobao. Tiali goli, te Godigo augwali polobadu sa muani şede, te augwali da aga abagi hani dao. Magi baso meni, polobadu mu agai te augwaligo waş dabede mu po daş walai dao.

²⁹ Tama tiyu, te Godigo agai te bidibolo olo mani wiegi yai naide te enabolo ma mao po munu me wagobeo. Agai te bidi sa munama tama i obaso da, teda agai homu te şede me nosali ma hasegelegobeo.

³⁰ Polobadu dagego te Godigo po sela şawani. Tama megi te Juda hani bidi augwaligo agai po sela şanama, tama Godigo augwali osogo tagalabaso, tama agai dage gasa haniani hani we bidi dali homu dene eyu tau salio. ³¹ Tama te tiwai me augwaligo me te Godigo po sela şabao. Magi basowe? Te Godigo dage dali homu dene eyu tau sali kolesaga naga ebo gilama agai augwali dali me emainogo yaibao.

³² Magi baso meni, Godigo te po sela şabo kolesagade te tigidali we bidi dali kalabus ilama, te agai tigidalibolo me homu dene eyu olo tau sabo wiegi yai kolesaga yainogo tialio.

Dago Godigo nogi ugwaba sao

³³ Ei tegoba! Te Godigo wiegi wiegi yai homu kolesagade ena noma sobao. Te agai şe yabo homu kolesaga dali, agai koneani kolesaga dali, te mu paşana pelama, tama te tamu aş gebo dabo tiwai gilama aiyaba mu dulai. Da bidigo agai yali homu kolesaga page tigidali konemainogo ebo usu me egobeo. Dago agai da dali ebo şe page me munu me kuna konegobeo, da tede usu me egobeo. * ³⁴ Te agai po bukude te tiwai po me aşani,

“Dego te Genuai Bidigo homu kolesaga koneai dawe? Dego te mobo mabo po agabolo mabo usu egowe? *

³⁵ Dego te nai me deli hasia agabolo mani, tama agai te nai wei ponomainogo yaliwe?” *

³⁶ Bidi menio. Magi baso meni. Aga tigidali nai nigali bidi dao, tama agade te tigidali elalubo nai te bidibo ula elalubo dao. Tama tigidali naigo te aga nogi ugwaba somainogo eyu bidibo dao. Tama eno homugo dago sesemane sogo bidada peyu aga nogi ugwaba sao. Mu tama dao. *

Polgo te Kraişba homu daş wabo we bidi dabego yabo kolesagade po wali

12

(Daş 12:1–15:13)

Dago dena tigi Godibolo ofa tiwai mainao wali

* 11:26: Ais 59:20 * 11:27: Jer 31:33-34 * 11:33: Ais 55:8 * 11:34: Ais 40:13

* 11:35: Jop 41:11 * 11:36: 1 Ko 8:6

¹ Eno ama dede, eno homugo te Godigo da dali homu dene eyu tama haniani olo tau mani wiegi yai kolesaga genuai mu yali, eno te homu ebaso, eno e po megi dagebolo hanilibao. Bidigo hasa ela munama tama Godibolo olo mabo se, te ebo se nogi poai te ofa dao. Tama te tiwai gilama dagego duga tigi te Godibolo olo mabo ofa tiwai yao. Te tigi bidibo ula elalubadi tama dagego Godibolo menama, tama te God aga deliba naga mao, te dwai se me isawai nai ofa dao, tama dagego te Godigo godolo ebo kolesaga yaibao. Dagego tama tiyu, tama dage te tiwai God dologode bidiyu, tama duga lotu po mu te Godibolo waiya. ² Tama te kolesaga edubadi, dage te tode bidi dabe biladubo tiwai elama me bilalugio. Menio. Dagego homu kolesaga Godigo gesi noma pedalomainogo ilama, tama dagego kolesaga me gesi noma pedalomainogo emainao. Tama tiyu da, teda dagego te Godigo homu kolesaga koneaibao. Tama agai homu kolesaga koneama tama te bidigo yabo wiegi yai se me, te Godigo gedude te usu niba kadu wabo kolesaga dali, te doloba pai kolesaga dali, te tobage dwagi yai kolesaga page tigidali dagego hania koneaibao.

³ Te Godigo te eno se yabo homu kolesaga enabolo olo mobaso, eno dage tigidali deli delibolo e po obao: nago geda muyu naga digi te nage mu koneai bidi mu da nago te homu me elamuo. Te menio. Hasia nago nagede homu dolo kone palao. Te Godigo te agade konealubo po daw wabo bomu nagebolo dobolama mani. Tama te bomu da, te usu ni tiwai dao, nagede. Tama te usu nigo nago naga se yabo bomu dali, te nago se yabo homu kolesaga dali te si usu sao. Dage tigidali deli deligo te tama yao. ⁴ Magi baso meni. Dago koneani, bidigo tigde te nogo me sağa me, te haniani badu se ebo me te tigi delide naga elalubao. Tiali goli tigidali badu te se deli tigi tiwai se naga me ebo menio, te augwaligo haniani se elalubao. ⁵ Tama te tiwai me da haniani we bidi hauwa elaluali goli, Kraisde da wadolama tama da tigi deli naga elalubao. Tama bidiyu, tama da tigidali deli deli da tigidali te gasa badu abagi tiwai dao. * ⁶ Godigo dabolo olo mabo kolesaga elama, tama da deli delibolo gasagi gasagi yai te we bidi tau mabo se yabo kolesaga dobola mani, te agai olo mabo kolesaga yai. Tama agai tama tialigo da, te da tigidali deli deligo te mani kolesagago dena hasi tau mao. Tama tiyu, bidi me deligo te Godigo po pusubo homu kolesaga elaluyu da, teda agai te aga Godide konealubo pogo bomu wali pelama te Godigo po pusao. ⁷ Ma, te bidi me deligo te ama dede dabe tau sabo homu kolesaga elalubaso da, teda agai te ama dede dabe tau sabo se mu yao. Tama bidi mego te Godigo po ola mabo tisa se ebo kolesaga elaluyu da, teda agai te tisa se mu yao. ⁸ Bidi mego te bidi dabe augwali homu hodolobo kolesaga elalubaso da, teda agai te augwali homu hodolobo se mu yao. Te Godigo hani we bidi tau somainogo aga nai dobabo bidi, aga dwagi yai homu eyu agai nai hauwa augwalibolo mao, te agai nai yogo homu elamuo. Te polalubo bidi, te agai homugo te se mu yao. Te gasa bidi homu dene eyu tau sabo bidi, te bidi me agai homu pemene wiegi yai elama tama aga tau sao. *

Te Godigo we bidi hanigo yabo kolesaga dago dolo mu yao

⁹ Duga hasi dagego duga ama dabebolo dwagi yai homu eyu godolo eba wida, teda dagego homu mu naga eyu augwali godolo mu ela pao. Tama tiyu, dagego te dwai kolesagaba tudi mu ola menama, tama dagego te wiegi yai kolesagaba homu mu keş sa. ¹⁰ Dage da, te deli hani bage dao. Tama tibaso, te deli hani we bidi dabego yabo kolesaga bomo eyu, tama duga hasi duga ama dede abe dede augwali dali dwagi yai homu eyu godolo mu yao. Dage tigidali deli deligo duga nogi aiyaba elaluyu, te gasa bage augwali nogi naga ugwaba sa. ¹¹ Dagego sesemane sogo şe bomu mu yao. Tama dagego homude bomu eyu tama Genuai Bidigo şe yao. ¹² Dagego agade konealubo po daş olama, tama Genuai Bidigo dage tau sabo tonalubadi tama dagego wiegi yai homu pemene dali yao. Te seşe dageba pedalbaso da, teda dage bomu elama bugagia dolalua. Dagego tigidali sogo gedu haluasa po wao. ¹³ Tama te Godigo we bidi meba augwali te nai dabe meni baso da, teda dagego augwali tau sa. Me ma, te gasa bulu bidi dabe dage bidiboba pedalobo si da, teda dagego augwali bugagia geseyu tonalua.

¹⁴ Te bidi dabe augwaligo dage dali dwai şe eyu dene mobaso da, te dagego Godibolo gedu haluasa po olama, te agai augwali wiegi yai ilimainao. Awe, dagego gedu haluasa po agaba obaso, te augwali agai wiegi yai ilimainogo wao. Dagego agai augwali dolomainogo gedu haluasa po weyu te i ola mabo po me olamuo. * ¹⁵ Te bidi dabe augwaligo wiegi yai pemene ebaso, te dagego wiegi yai homu pemene augwali dali hodobo işao. Augwali homu dene eyu gela obaso, teda dage me augwali dali hodobo gela wao. ¹⁶ Dagego duga ama dede augwali dali deli homu tiwai elama, te duga digi dugade ebo homu tiwai augwali dali yao. Dagego homu dage genuai bidi bidabo homu me ilamuo. Menio. Dage te nogi meni yai olo we bidi dabe dali abagi homu eyu bidişao. Dagego te homu elama duga digi te po me wagio, “Eno naga eno koneai bidi dao,” te po me wagio.

¹⁷ Tama gasa bidigo dwai kolesaga dagebolo ebaso da, teda dagego te dwai kolesaga augwalibolo wei me ponogimio. Menio. Dagego duga ebo kolesaga bugagia osola sulama, tama te tigidali bidigo gedude wiegi yai dolo kolesaga te kolesaga naga işao. ¹⁸ Duga digi te hwıabo homu me egio. Te tı elalubaso da, teda dagego deli homu tigidali bidi dali elama bidişao. ¹⁹ Eno abagi dede muo, te augwaligo dwai şe dagebolo ebo te duga digi wei munu me ponamuo. Te menio. Dagego te Godigo seşe ebo şe augwalide emainogo sula tagalışao. Magi baso meni, te Godigo po bukude agai te po wai, “Te dwai şe wei ponobo kolesaga da, te eno şe dao. Ena digi te eno dwai dene wei augwalibolo ponaibao, Genuai Bidigo te po wai.” * ²⁰ Te dwai şe wei munu me ponamuo. Te menio. Tiali goli, te Godigo po bukude wabo po tiwai, “Te nagebolo boi bidi ebo bidi aga nasi ebaso da, teda nago aga nai mao. Te aga aı nogone ebaso da, teda nago aı agabolo mao. Nago tama tiali da, teda agai yali kolesagade te nago aga hale ebo kolesaga mu ilaibao, tama te kolesagade ge naibao.” * ²¹ Gasa bidigo nagebolo dwai şe elama tama nago aga dwai şe ma wei ponoyu da, teda dwai kolesagago nage aiyaba elalui dao. Te tama gogologio. Menio. Nago agabolo dwagi yai

* 12:14: Mat 5:44; Luk 6:28 * 12:19: Bom 32:35 * 12:20: Prs 25:21-22

şę naga wei ponao. Tama tiyu, nago dwagi yai kolesaga ebogo te aga dwai kolesaga yali aiyaba elaluo.

13

Da te gavman bidi dabe augwali dologode bidao po wai

¹ Da Godigo po wali bilibo we bidi da tigidali te gavman bidi dabe augwali dologode bidao. Magi baso meni. Te tde elalubo gavman şę yabo bomo, te bomo tigidali te God aga digi agai dodolai dao. Te gavman me deli te olo me pedalubeo. Menio. Tigidali gavman bidibo, te Godigo digi augwali munama tama augwali bidibao. ² Tama tibaso, bidigo te gavmanigo po wali pabo hagela homu ebo bidi, te agai Godigo muani naide te homu ebo dao. Tama bidi augwaligo tama tibo da, teda augwali te augwa yali kolesagade te dwai dene saibao. ³ Magi baso meni. Te wiegi yai dolo kolesaga ebo bidi dabe augwali te gavman bidide wi ebo meni. Tiali goli te dwai kolesaga ebo bage augwali wi ilainogo te gavman bidi bidibao. Te nago te gavmanide wi ebo hagela homu ebowe? Teda, nago wiegi yai kolesaga naga ebaso, tama agai nago nogi ugwaba saibao. ⁴ Tama aga dali wi ebo page elalugobeo. Magi baso meni, aga te Godigo şę bidi te agai nage tau siyu, tama nage bugagia bidaibao. Tiali goli, nago dwai kolesaga ebaso da, teda nage aga wi yao. Nago koneani, te gavman enesigi bidi agai te poa pai genuai hwa ge tolalubo, tama agai te olo me tolalubo menio. Te gavman genuai bidi aga da te Godigo şę bidi, tama te dwai kolesaga ebo bidibolo te Godigo nogide te wei ponama dene mabo dao. ⁵ Tama tibaso, da te gavman bidi dologode bidao. Da te Godigo şębe geda somainogo ebode naga tama te gavman bidigo po wali pigio. Menio. Dago homugo te kolesaga ebo te dolo dao te tiwai homu yao.

⁶ Tama tede naga dagego te takis me abelebo dao. Magi baso meni, te gavman bidi dabe augwali te Godigo şę bidi bidibaso, tama sesemane sogo augwaligo bomo elama te şę naga tonalubo dao. ⁷ Dagego te bidi dabe augwalibolo te haniani negeli elalubaso da, teda dagego te augwalibolo mao. Te haniani takis, te maket takis dali, kaunsil takis dali, te tobage negeli te tedali tedali takis mone sabo bidi dabebolo mao. Dagego te gavman dabede deli dologode bidabo negeli elalubao. Tama tibaso, dage augwali dologode bidao. Dagego te gavman bidi dabe nogi ugwaba sabo negeli elalubao. Tama tibaso, dagego augwaligo nogi ugwaba sao. *

Te bomai po dolo wali pabo kolesaga

⁸ Dagego bidi me delibolo negeli elalubaso da, te negeli polo wei ponao. Te negeli tigidali bugagia wei ponao. Tiali goli te negeli me deli dage tigidali deli deligo sesemane sogo me elaluaibao, siligobeo: te da te ama dede dabebolo dwagi yai homu eyu godolo mu yabo negeli elalubao. Magi baso meni, te bidi me deligo te gasa bidi dwagi yai homu eyu godolo ebo bidigo agai te kolesaga ebogo bomai po wali mu peduai dao, te aga te bomai pogo usu niba kadu wai dao. ⁹ Dago koneani, te bomai pode te po wai, "Nago te penani şę egio. Nago bidi ela mugio. Nago nai wi sigio. Nago mena gasa bidigo nai dabe sulama pesa egio." Te bomai po dabe me, tama gasa bomai po tigidali

* 13:7: Mat 22:21; Mak 12:17; Luk 20:25

elalubo, te tigidali bomai po deliba sisinama, tama augwali page deli naga elalubao, te page po e dao, “Te naga digi naga godolo ebo tiwai gilama te nago gasa we bidi dabe augwali godolo eyu tiao.” * ¹⁰ Te bidigo gasa bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo bidi, te agai dwai kolesaga te agabolo me egobeo. Tama tibaso, te we bidi dali wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga ebo bidi, te agai te Godigo bomai po page usu nagasobo dao.

Da dolo bilao

¹¹ Magi baso eno dagebolo te tiwai kolesaga yao po waliwe? Edao. Te megi da bidibo sogo te dagego koneanio. Megi dage te godege pila muani tagalama hodaloabo sogo dao. Magi baso meni. Polobadu da gesi konealubo po daꝓ wabo bidi pedalali, tama Godigo da ma dobola sainogo homu yali sogo te digibulu gana elalubadi yali, tiali goli megi e sogo te dwasianu paꝓa pedalalio. ¹² Te be hulialuali silainogo elama, tama paꝓe be posainogo ebao. Tama tibaso, dago te be hulua saide bidibo we bidigo ebo dwai kolesaga ebo tagalao. Te ami bidi dabe augwaligo augwa pibo ugwa guda munama, tama te augwa tigi duala sabo hwjabo ugwa gudubo dao. Tama te tiwai gilama, dago te dwai bidi Satan aiyaba elaluabo wiegi yai kolesaga te dago ugwa gudubo gilama guda sao. ¹³ Da dolo bilao, te giligade bilibo bidi tiwai yao. Dago te hagoma eyu te bomai aꝓi tuai bidi tiwai dedege bilamuo. Dago te penani ebo kolesaga eyu tama te meda ebo dwai kolesaga dali gagali egio. Dago gasa bidigo nai pesa elama godolo ebaso, tama wado po dabe me olamu dao. ¹⁴ Te tobage kolesaga menio. Dagego Genuai Bidi Jisas Krai selama, tama aga te bebo ugwa tiwai elama tama duga homude bea sao. Tama dagego te tigi ebo dwai kolesaga wali pabo homu me egimio.

14

Dago ama bilibo me dagalamuo

¹ Tama bidigo Krai de konealubo po daꝓ weyu da yali, tiali goli agai konealubo po bomu isayy tama aga homu te God aga dali dwagi yai homu emainogo aga te bidigo nigali haniani bomai po aga wali pao homu ebo bidi dao. Te tobage bidi te dagego duga hani tomoba sela asao. Tiali goli tama tiyu te dagego homude aga dali gasa gasa konila po me olamu dao. Te menio. Te bidi olo mu sao. ² E tiwai yao. Bidi me deligo Krai de konealubo po bomu elama daꝓ olama, tama agai tigidali haniani nai tubo dao. Tiali goli gasa bidi mego Krai de konealubo po daꝓ olama gisiga konesiawai bidi, te bidi agai te mi tubo seꝓe habu selama, tama te gide holobo nai naga agai tubo dao. ³ Tama tigidali nai tubo bidigo, agai te kibu me gasa nai mi tusiꝓo bidi dali dwai homu me egio, bo wagio. Me ma, te kibu me gasa nai mi tusiꝓo bidigo, agai homugo te tigidali nai tubo bidi te seꝓe sali homu me egio. Menio. Godigo te bidi me selama, tama aga hani dali dagayani dao. ⁴ Nage niwai bidi da olama, tama nago gasa bidigo seꝓe ebo bidigo ebo kolesagade te seꝓe sali homu ebo dawe? Te aga seꝓe bomu elama dolalubaso, ma aga tulalubaso da, te seꝓe aga Genuai Bidigo digi osola sulama tama aga dali yaibao. Tama te bidi aga dolaluaibao. Magi baso

* **13:9:** Sai 20:13-17; Prs 19:18; Bom 5:17-21

meni, te Genuai Bidigo digi te aga daş ilama, tama aga bomo elama dolalubo usu yaibao.

⁵ Te Kraisi wali pabo we bidi hani tomode bidi me deligo homugo te deli sogo bubugade te Godigo gedude te genuai sogo da homu mu elama tama te gasa sogo dabe te aiyaba elaluali homu ebo dao. Tama gasa bidigo homugo tigidali sogo te deli sogo bubugade tiwai da te homu ebo dao. Tigidali bidi deli deligo augwa digi augwa homude te seđe bugagia hania homugo koneao. ⁶ Bidigo homugo deli sogo te polalubo genuai sogo da homu eyu da, te bidigo te Genuai Bidigo nogi ugwaba somainogo tama tebo dao. Te tigidali nai tubo bidi me, te bidigo te Godibolo te tubo naide puba hwi po obaso tama te nai tubo si agai te Genuai Bidigo nogi tama ugwaba sabo dao. Me ma, te tigidali nai me tusaşo bidi me, agai te Genuai Bidigo nogi ugwaba siyu, tama Godibolo te puba hwi po weyu ebadi, aga nai meba tubo menio. *

⁷ Dago koneani, te da usu da homu eyu, tama dena homu naga wali peyu tama da e tiwai bidaibao, ma da e tiwai isaibao, te homu eyu te da bidibo meni. ⁸ Menio. Te da bidibo ula elalubo sogo da, ma da isibo si da, te dago te Genuai Bidi dwagi yai homu ilabo se yao. Tama tibas, da bidibadi me, ma da isai digi yaibaso, da te Genuai Bidigo we bidi hani dao. ⁹ Magi baso meni. Kraisi me isama tama bidibo ula ma sali da, te aga te isali bidi dabe dali te bidibo ula elalubo bidi dabe dali augwaligo Genuai Bidi bidainogo tama tiai dao.

¹⁰ Tama aga tama tialigo da, tama nago, magi baso nago te naga ama bilibo kolesaga dagalama tama aga dali dwai homu ebo dawe? Tama nago me, te magi baso nago te seşe sali homu naga ama u bidide ebo dawe? Dago koneani, te da tigidali te Godigo po tu ebode dolaluaibao. ¹¹ Magu meni, te Godigo po bukude aşani po tiwai yaibao, te po aşani, “Genuai Bidigo te po wai dao: ‘Ena mu tama bidibo, ena isigobeo. Te tiwai eno megi wabo po me te mu usu nagasaibao. Te tigidali we bidigo ena pagede kidu sugunama, tama tigidali bidigo God po hanilama weyu aga God mu da waibao.’ ” *

¹² Tama agai tama po waligo da, teda da tigidali we bidi deli deligo te dago Godibolo te dago yali tigidali kolesaga page te po pusaibao.

Dago ama dolobo se me egio

¹³ Te da tigidali te Godigo po tu ebode mu dolalubaso, tama dago dwai homu gasa amago ebo kolesagade ebo tagalao, te me elamuo. Menio. Dago te tiwai homu yao: dago te ama dwai seşeba tulalumainogo magi seşe me deli elamu dao. Te aga Godigo pabo tuđu pabo dolamuo. ¹⁴ Ena te Genuai Bidi Jisas dali wadolama, tama agai ena ola manigo tama te eno e po page bugagia hania koneai, te magi tubo nai me deli te aga digi meda eyu tama te habu selai nai menio. Tiali goli bidigo te nai me deli te meda yai habu selali nai dao homu ebaso, te aga homude naga te nai meda elalubao, te agade te nai te habu selai nai dao. Dagego agabolo tuao olamuo. ¹⁵ Magi baso meni. E tiwai dao: nago amago homu te tubo nai me deli te habu selai nai dao. Tama agai nago te nai tubo subaso, tama aga homu te nai habu selali po wai nai goli, tama aga te

* 14:6: Kol 2:16 * 14:11: Ais 45:23

habu selali po bolama, agai me te nai tubaso, aga te tiwai tulaluama te dwai homu seęe elaluaibao. Tama nago naga ama tama doloyu da, teda nago koneao, te kolesagade nago te aga ama dali dwagi yai homu eyu godolo eyu bidibo kolesaga nago tagalai dao. Kraisi silama te ama ma dobola sainogo yali. Tama tibaso, nago nai tubo kolesagago te ama me dologio. ¹⁶ Tama tiyu, nago te kolesaga me deli dali te habu selesiawani kolesaga dao homu ebao. Awe, tiali goli nago te kolesaga ebogo te nago ama te dwai se tomoba kegeyu da, teda te kolesaga ebo tagalao. Te gasa bidi dabe augwaligo te sulama, tama Godigo nogi posobo po waidali weyu, te nago te habu selesiawani kolesaga ebo tagalao. ¹⁷ Magi baso meni. Te Godigo da we bidi tonalubo se page da, te nai me we tubo kolesagade te page elalubeo. Menio. Te aga da tonalubo se page e dao, te doloba pai kolesagade elaluyu, tama wiegi yai homu nagame eyu, tama wiegi yai homu pemene ebo kolesaga ebo. Te Godigo Tedali Mobo Bidigo te kolesaga da tomode nigilibo dao. ¹⁸ Tama bidi te tobage kolesaga ebogo te Kraisgo se bidi bidiyu da, teda aga Godigo usu niba kadu waibao, tama te bidi dabe augwaligo homugo te aga wiegi yai bidi da te homu yaibao.

¹⁹ Tama tibaso, da te tu naga wali peyu, te da deli homu ilabo kolesaga dali, te dena hasi dena bombo mabo kolesaga dali si, te da pobasa pao. ²⁰ Tama tiyu, e homu yao: eno ama da te Godigo ma dobola sai bidi dao. Tama tibaso, eno aga te konealubo pode dolidali weyu, te agai habu selali homu yai tubo nai te nai eno me tugobeo. Mu tama, te tubo nai tigidalali wiegi yai dao, te we bidigo tuabo nai dao. Tiali goli, te nago nai me deli tuali digi tama tede te gasa bidi me deli tulalubo se ebaso da, teda nago dwai kolesaga ebao. ²¹ Te doloba pai kolesaga e dao: nago amade kone palao. Aga te mi tubo kolesagade, ma te bomai we tubo kolesagade, ma gasa se de me te habu selai dwai se dao homu ebaso da, teda agai nage te tobage kolesaga ebo sulama, tama aga homude elalubo habu selali po bolama tulaluidali weyu, nago te tobage kolesaga egio. Tama tiyu te nago te wiegi yai ilibo dao. ²² Nago te mi dali we dali tubo kolesagade nago naga homugo hania konebo, te homu te naga digi God dali dage si tomode dodolama elalua. Bidigo homugo te haniani ebo kolesaga usu selama tama meba dwai dao, meba dwagi yai se dao, te aga konebo dao. Tama te bidigo te wiegi yai kolesaga naga eyu, tama agai aga ebo se de dwai homu isa wai bidi, te bidi aga wiegi yai homu pemene yao. ²³ Tiali goli bidigo homu si elama te nai tuali da, te Godigo agabolo seęe mawaibao. Magi baso meni. Aga te se de te wiegi yai se naga dao te homu isa badi aga homu si elama te nai tuali. Te tigidalali se deli delide e po mu po dao: te se doloba pai se mu da homu isa badi tama homu si elama te se eyu da, teda dago tede dwai se yalio.

15

Dago Kraisgo homu kolesaga wali pao

¹ Te da Godigo we bidi hani tomode te we bidi meba augwaligo te Kraisde te konealubo po bombo meni yai bidiyu, tama augwaligo haniani se de te habu selebo dao, te ena tamadi tama te se de po aşani. Tama da meba te Kraisde te konealubo po bombo eyu da u olama bidibao. Tama da augwali dali te nagamea pai kolesaga eyu augwali

sao. Dago augwali dali tama tiyu, tama dago augwaligo seşe tolae. Dago augwali sula tagalama tama dena homu kolesaga naga wali me piduamu dao. ² Te menio. Da tigidali deli deli dago te da pađe bidibo bidide homugo kone palama, tama aga tau sabo şe yao, te aga wiegi yai kolesaga selama, tama aga te Kraisde konealubo po bugagia dađ wali bidi pedalomainao. ³ Te Kraisgo me, Krais aga digi aga homu wali me pabeo. Te meni. Te we bidi augwaligo agade nogi posobo po wali goli, aga Godigo homu naga wali pali. Te agade pedalali kolesaga te bidi mego Godibolo polobadu wali po tiwai gilama yai. Te bukude aşani po e dao: “Te God, te bidi dabe augwaligo nagebolo wabo dwai po wabo, te augwaligo dwai po wabo te po asiyu ena mesegelai dao,” te po aşani, tama te Kraisde usu nagasai dao. * ⁴ Godigo po tigidali augwaligo polobadu aşani, te augwaligo te po dabolo te wiegi yai bidabo kolesaga ola momainogo aşanio. Tama dago te aşani po nededu geyu, tama tede dago te haniani seşe tolabo bomo dali, te dwagi yai po mobo mabo po dali somainogo eyu augwaligo te po aşani. Tama dago te bomo me te mobo mabo po me te bukude aşani pode selama, tama dwagi yai homu eyu, dago te Godigo da dali yabo wiegi yai şe bugagia tonaluaibao. ⁵ Te God da, te haniani seşe tolabo bomo page bidi dao, te dwagi yai mobo mabo po page bidi dao. Tama eno homugo te Godigo dage tau siyu, tama dage te Krais Jisasgo yali homu kolesaga wali mu peyu, tama dage deli homu naga duga hasi elaluyu bidaibao. ⁶ Eno homugo dage te tama bidiyu, tama pedauwali deli elama, tama Godigo nogi ugwaba somainogo yao, aga God tama dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo Aya dao.

Krais da te Juda dabe dali gasa hani dabe dali ma dobola sabo bidi dao

⁷ Dago te da pađe bidibo bidide homugo kone palao. Tama tibaso, duga hasi dage tigidali deli deligo te ama dede dabe selama, tama augwali dali deli homu elama bidae, te Kraisgo me da sali tiwai yaligi yao, te Godigo genuai nogi ugwaba pedalomainogo tiae. ⁸ Eno po page e dao: Krais agade digi naga aga homugo kone palisiabadi tama aga te tigiwali togobo Juda hani tau sabo şe bidi pedalali. Agai tama tialigo te God da te mu po naga wabo bidi dao ola mani dao. Tama tede Kraisgo te Godigo te polobadu bidali augwa wai dabebolo menama dađ wali po tigidali usu nai dao. ⁹ Tama aga te Juda hanigo şe ebo bidi pedalobo te page me elalubao, te e dao: agai homugo te gasa hani augwaligo te Godigo homu dene eyu olo tau mabo wiegi yai kolesaga ebo te augwaligo sulama, tama aga nogi ugwaba somainogo homu yali, te Godigo po bukude wali po tiwai gilama yali, te po e dao:

“Tama eno nago nogi ugwaba sabo po gasa hani dabe tomode augwalibolo pusaibao.

Tama eno teabi pogo nago nogi ugwaba saibao.”*

¹⁰ Tama bukude te seđe gasa po me wali e dao:

“Dage gasa hani dabe, dagego te Godigo hani we bidi dali wiegi yai homu pemene yao.” *

¹¹ Tama bukude te po gasa badu e tiwai po wali,

“Dage tigidali gasa hani bidi, dagego te Genuai

* 15:3: Tib 69:9 * 15:9: 2 Sml 22:50; Tib 18:49 * 15:10: Bom 32:43

Bidigo nogi ugwaba sao. Tama tigidalı we bidi dagego aga nogi ugwaba sao.” *

¹² Tama te Juda hani isawai bagede te polobadu Godigo po pusali bidi Aisaiago me te po wai,

“Te gelali ni pedalide te ni koliama holobo tiwai gilama tama te bidi me deli te Jesigo hanide pedalaibao. Tama te bidi Godigo te gasa hani we bidi tonalubo bidi nigilaibao. Tama nigilama, tama augwaligo agade augwa homu tialuama, tama dwagi yai homu eyu, agai augwalibolo nosali yabo se ebo tonaluaibao,” *

te Godigo po polobadu pusali bidi Aisaiago te po aşani.

¹³ God da, aga te dago homu agaba tialuama tama dwagi yai homu eyu te agai dabolo nosali yabo se tonalubo kolesaga page bidi dao. Tama eno gedu haluasa po weyu tama wabo dao, “God, te Rom bulude bidibo we bidi augwaligo nageba te konealubo po daı wali dao. Tama tebogo nago augwali wiegi yai homu pemene genuai elama, tama nagame yai homu te augwaliba pedalama tama pağanalumainogo yao, te eno homogo dao. Tama nago Tedali Mobo Bidigo bomogo augwali tau siyu tama augwaligo te nago nosali yabo se bugagia tonalubo kolesaga te geninama mu pedalomainao,” eno te tobage po te Godibolo hanalu wabo dao.

Polgo aga ebo seđe digi po weyu, tama agai te Rom dabede siade po wai

(Dqi 15:14–16:27)

Pol agai te Godigo se te Juda hani isawai gasa hani bage tomode yali

¹⁴ Eno ama dede dabeo, te eno dagede te homu si ebo meni. Te eno homugo digi te dagego te we bidi tau sabo wiegi yai kolesaga sesemane sogo ebo dao, tama dagego haniani kolesaga tigidalı elaluyu, tama dagego te Godigo wiegi yai homu kolesaga te duga hasi ama dede dabe augwalibolo ola mabo te dage usu ebo dao. ¹⁵ Tiali goli eno e pas tomode po meba ena homu wi me isayu, tama homo elama te po dagebolo hania aşani. Eno te pode dage homu hodolainogo homu ebao, te dagego te po kegeda pidali weyu yali. Magi baso meni, Godigo te aga olo tau mabo wiegi yai kolesaga ena dali eyu, tama enaba te dwagi yai se mawai dao. ¹⁶ Tama agai ena te Kraıs Jisasgo se ebo bidi bidimainogo ilama, te Juda hani isawai gasa hani augwali tomode se emainogo yai. Ena te Godibolo lotu po weyu se ebo bidi pris tiwai elama, tama eno Godigo wiegi yai gesi po pusubo se ebao. Eno te gasa hani augwali te Godiba sela aselama, tama Tedali Mobo Bidigo augwali wiegi yai mu doloba pai we bidi ilibo si, tama eno augwali Godibolo te usu si yai ofa tiwai elama mawaibao. ¹⁷ Tama tibaso, ena Kraıs Jisas dali wadolama, tama eno te Godibolo ebo seđe te ena wiegi yai homu pemene ebo usu ebo dao. ¹⁸ Tama eno gasa bidigo yali seđe po me wagobeo. Menio. Tama homo elama, eno te Kraısigo se ena nogode yali se po naga pusubao. Agai eno po tau selama, tama wiegi yai se dabe eno nogode yai. Tama te si ebogo te Juda hani isawai gasa hani we bidi augwali te Godigo po odoyu, tama augwaligo homu tulaluyu, tama

* 15:11: Tib 117:1 * 15:12: Aıs 11:10

augwali agai po wali pabo şe ilali. ¹⁹ Tama agai eno nogode te haniani bidigo me işawai bomai şe yai. Tama Tedali Mobo Bidigo me enabolo şe bomo yali. Te tigidali şe agai yai, te gasa hani dabe hodolama, tama augwaligo te Godigo po wali pomainogo yalio. Tama tiyu, eno te şe Jerusalemdede gagalama, tama eno Kraisde wiegi yai gesi po tigidali augwalibolo pusali, tama ena bilali te tigidali habuba te digibulu mu bulu nogi Ilirikum daş egi pelama, tama te şe ela silai dao. ²⁰ Tama tiyu, te şede eno homugo te Kraisgo nogi polobadu konesişwani bage bidiboba pelama, tama augwalibolo eno te wiegi yai gesi po pusabo homu godolo mu yalio. Te po digi po begelama tama e tiwai dao, eno te gasa bidigo tulai be ni daide eno be me şe idali weyu, ena te digibulu buluba pai dao. ²¹ Tama tiyu, eno te Godigo po bukude polobadu aşani po usu numainogo yai, te po e dao, “Te agade po munu me odosişwani bidi dabe, te augwaligo aga sueibao. Tama agade po odosişwani bidi dabego, te augwaligo agade bugagia koneaibao.”*

Polgo Rom dabe suabo homu yali

²² Te digibulu bulude bidibo bage, te augwali Kraisgo nogi munu me odosişwani we bidi, te eno augwalibolo Godigo po pusubo şe hauwa elalubaso, tama te şego hauwa sogo ena tu palidubaso, tama ena dageba pabo usu me ebeo. * ²³ Tiali goli megi eno yabo şe te gasa paşede elalubo tu pedai dabede me elalubeo, te şe tede silai dao. Tama hauwa kibu bedede te ena dage bidibo madi asabo homu godolo mu yai dao. ²⁴ Tama tialigo da, megi eno homugo te ena te digibulu tu pedai nogi Spen, te dagego bulu Rom u badu bulu, teba ena paio. Tama te Spenba pobadi tama tomode ena dagego hanu Romba hasia sabolaibao. Tama dageba te tiwai sabolama, tama ena dwasianu sogo dage dali dwagi yai homu eyu bidama, tama dagego ena tau siyu ena odasa pelama, te Spen bulu pabo tuşba tagaligi pagameo. ²⁵ Tiali goli megi hasia bolo ena te Jerusalem hanuba pabo tamadi gagaibao, te tede bidibo Godigo we bidi tau magi paibao. ²⁶ Te e tama tiaibao: te Masedonia dali Akaia dali te tu pedai side bidibo Godigo we bidi augwaligo po mia selama, tama dwagi yai homu eyu augwa nai sesa pelama sisinama, tama eno nogoba munama, tama te nai meni yai te Godigo we bidi augwalibolo te Jerusalemba tolainogo ebo dao. * ²⁷ Mu tama, augwa digi augwaligo te mone mabo şede wiegi yai homu elama augwaligo tama tiwai yali, tiali goli augwaligo negeli me te Jerusalem dabede elalui. Magi baso meni, te Jerusalemdede bidibo Juda dabe augwaligo te Juda hani işawai gasa hani dabe augwali te Godigo wiegi yai gesi po mani negeli elalui. Tama tibaso, gasa hani augwaligo te tigde nai tau sabo negeli te Juda dabe augwalide elalui dao. * ²⁸ Te gasa hani bage augwaligo Godigo wiegi yai po odama, tama te pogo megi du walobao, te gasa hani bage augwaligo augwa monego te Juda dabe tau saibao. Tama eno te ena nogoba muani şe silabo homu eyu, tama eno te wiegi yai du tigidali te Jerusalem dabe augwaligo nogoba bugagia menama da, tama nosali ena te Spen buluba pabo tuşdu painogo, tama tedu pobadi hasia eno dage bolo suagasaibao. ²⁹ Tama eno koneanio, te ena dage bidiboba

* 15:21: Ais 52:15 * 15:22: Rom 1:13 * 15:26: 1 Ko 16:1-4 * 15:27: 1 Ko 9:11

sabalobo si, te Kraisgo da tigidalibolo te wiegi yai homu ilibo dwagi yai şe elama, tama da pağawaibao.

³⁰ Eno ama dede, eno homugo dagego te dago Genuai Bidi Jisas Kraishomu koneama, tama te Tedali Mobo Bidigo da tomode hodolali duga hasi godolo ebo kolesaga me homu kone palao. Tama te side homu kone palama, dage homu hodolama, tama te gedu haluasa po wabo şe dene ena dali emainu eno te homu godolo ebao. Dagego te Godibolo gedu haluasa po weyu ena tau somainogo yao, ³¹ tama ena te Juda dabe meba te Godigo po sela şabo bidi augwali nogode ena dagala samainogo yaibao. Tama me, dagego te Godibolo gedu haluasa po obaso, te Godigo aga we bidi Jerusalem dabe augwaligo te eno augwali tau sabo şede dwagi yai homu eyu tama godolo emainao. ³² Tama tiyu, tama Godigo usu da homu ebaso da, te ena wiegi yai homu pemene eyu, tama dage bidiboba sabolaibao. Tama ena dage dali dwasianu sogo bidiyu toma nabo homu yaibao. ³³ Eno homugo God da, aga te wiegi yai homu nagame ebo page bidi, aga te dage tigidali dali bidao. Mu dao.

16

Polgo we bidi hauwabolo siade da po ola tolali

¹ Eno homugo te dago abe Fibi aga dage bidiboba sabalobo si dagego aga selama, tama agabolo wiegi yai şe bugagia yao. Agai te ede Senkria bulude Godigo po odobo we bidi tau sabo şe ebo dao. ² Eno homugo dagego homu Genuai Bidiba koneama, tama dagego te we Fibi selama, te dage Godigo po odobo we bidi dali bidimai homu yao. Te wiegi yai kolesaga da Godigo we bidigo ebo kolesaga dao. Tama Fibi aga maği nai me deli meni baso da, teda dagego aga tau sao. Maği baso meni, agai abagi homu eyu tama we bidi hauwa tau sai, tama agai ena me tau sai dao.

³ Dagego eno siade da po wali te we Prisilade, aga bidi Akwila sibolo mao, augwali si te Kraishisasde ena dali deli şe ebo dao. ⁴ Te augwali sigo ena isidali weyu ena tau siyu isabo sisi yai elaluali. Tama eno naga eno gedu haluasa po augwali side weyu Godibolo usu da po me wabeo. Menio. Te Godigo po odobo gasa hani dabe tigidali augwaligo me te gedu haluasa po weyu, te Prisila dali Akwila dali side Godibolo puba hwi wabo dao. ⁵ Tama eno siade da wali po dagego te augwali sigo beba sisinibo te Godigo po odobo we bidibolo te po wao.

Dagego eno siade da wali po te bidi Epainetus agabolo mao, eno abagi mu dao. Te moni tş Esiade te tigidali we bidi augwaligo augwa homu Kraisba musiabadi te agai polasa aga Godigo po wali pabo bidi hasia pedalai. ⁶ Dagego eno siade da wabo po te we Mariabolo wao. Agai te şe dene hauwa elama dage tau sai. ⁷ Te eno siade da wali po dagego te bidi si Andronikus dali Junias sibolo wao. Augwali si eno Juda hani deli tama ena dali me sogo polobadu kalabuside bidai dao. Augwali si te Godigo po sela pabo bidi augwali tomode nogi elalubao, tama augwali si ena dali polama Kraisde wadolama bidai.

⁸ Dagego eno siade da wali po te bidi nogi Ampliatusbolo mao. Da si te Genuai Bidiba wadolama tama aga eno abagi mu bidibao. ⁹ Dagego eno te siade da wali po te bidi Urbanus agabolo wao, aga da dali te Kraisde deli şe ebao. Tama siade da po te bidi Stakisbolo me wao, aga

eno abagi mu dao. ¹⁰ Dagego eno siade da wali po te Apelesbolo wao, aga da te aga Kraisde homu keş pai kolesaga augwaligo usu selama tama usu da wai nogi bidi dao. Dagego eno siade da wali po te bidi Aristobulus dali deli bede bidibo bage augwalibolo wao. ¹¹ Te eno siade da wali po te bidi Herodionbolo dagego waiyaş, aga te ena dali Juda hani deli dao. Te eno siade da wali po te Genuai Bidide wadolali we bidi augwali te bidi Narsisusgo bede bidibo bagebolo dagego te po augwalibolo waiyaş.

¹² Dagego eno siade da wali po te we ama name si Trifina dali Trifosa sibolo wao, augwali si te Genuai Bidigo ş ebo dao. Te eno siade da wali po te we nogi Persisbolo wao, eno abagi mu dao. Agai ş dene hauwa Genuai Bidide yai dao. ¹³ Eno siade da wali po dagego te Rufusbolo waiyaş. Aga te Genuai Bidi wali pabo wiegi yai bidi dao. Eno siade da wali po agai idabolo me wao. Te we te enade te aga eno ogwa tiwai dao homu eyu, tama agai enade dwagi yai ş ebo dao. ¹⁴ Eno siade da wali po te Asinkritusbolo me, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas me, te bidi dabebolo dagego te po waiyaş, tama augwali dali bidalubo ama dedebolo me wao. ¹⁵ Dagego eno siade da wali po te Filologus dali aga we Julia sibolo me, tama te bidi Nereus dali aga abe dali sibolo weyu, tama te bidi Olimpaspobolo me, tama augwali dali bidibo Godigo we bidi tigidali augwalibolo te po waiyaş.

¹⁶ Te Godigo we bidi dago ebo kolesaga te tiwai eyu, tama abagi homu eyu, duga hasi dage tigidali deli deligo te ama dede augwali pageiyaş. Te Kraisgo po odobo hani tigidali augwaligo siade da po dagebolo ola tolobao.

Bidi mebago Kraisgo hani we bidi tomode pedebo po

¹⁷ Ama dedeo, te we bidi hani pedebo kolesaga ebo bidi dabe, te bagede dagego bugagia suao, dua dao. Te dagego Kraisde polobadu odali ola mabo po, te po augwaligo sela şawainogo eyu, tama augwaligo we bidi dwai ş ebo kolesaga tomoba kegebo dao. Te tobage we bidi dagego tagalao, augwali tudiba mu muao. ¹⁸ Magi baso meni, te tobage bidi dabe augwaligo te dago Genuai Bidi Kraisde ş me ebeo. Menio. Te augwaligo augwa tigigo digi ebo kolesaga naga wali pabo dao. Tama pusu ebo po me tama te bidi homu begasa pabo tibo pogo augwaligo te dwai şede konesişbo we bidi dabe homuba tibo po ola menama, tama te bidi dabe augwaligo homugo te dwai kolesaga da homu me isawaibao. ¹⁹ Dagego Godigo po bugagia wali pabo kolesaga po, te tigidali bidi dabe augwaligo odalio. Tama tibaso, eno wiegi yai homu pemene dagede ebao. Tiali goli eno homugo dagego te wiegi yai doloba pai kolesagade bugagia gisiga koneao. Me ma, te dwai kolesagade eno homugo dage te tobage kolesaga isayabo homu mu yao. ²⁰ Tama tiyu da, teda God da, aga te wiegi yai homu nagame ebo page bidi, dwasianu sogo tama silama, tama agai te Satan dagego şaş dologoba munama agawaibao. Te eno homugo te dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo da olo mu tau sali wiegi yai kolesaga dage dali bidao.

Bidi meba augwaligo Rom dabebolo siade da po ola tolai

²¹ Ena dali deli ş ebo bidi, Timoti, agai siade da wabo po dagebolo ola tolobao. Tama Lusius me, Jeson me, Sosipater me, eno Juda hani deli bage, augwaligo me siade da wabo po dagebolo ola tolobao.

²² Ena Tertius, te eno Polgo pedauwalide po selama tama eno e pas eno nogogo aşai. Te Genuai Bidigo nogide eno siade da wabo po dagebolo obao.

²³ Te bidi nogi Gaius agai siade da po dagebolo ola tolobao. Agai ena Pol bugagia agai bede tonaluyu nai gesali. Aga beba te Kraiso po odobo we bidi augwali deliba sisinibo dao. Erastus, aga e hanude te gavmanigo kuskus şe ebo masigi tonalubo bidi, tama dago ama Kwartus, te augwali sigo siade da po dagebolo ola tolobao.

²⁴ [Te dago Genuai Bidi Jisas Kraiso da olo mu tau mani wiegi yai kolesaga te dage tigidali dali bidao. Mu dao.]

Dago God nogi ugwaba sao

²⁵ Dago Godigo nogi ugwaba mu sinao. Eno aga gesi wiegi yai po pusubogia tama God agai dage te Kraide homu keş pai we bidi mu daş wabo usu yaibao. Te wiegi yai gesi po te Jisas Kraide elalubao. Tama polobadu tigidali sogo te po te geme dualali po geme dualaluali, ²⁶ tiali goli megi Godigo te po hania hanilai dao. Godigo po pusali bidi profet dabego te geme dualali po polobadu aşani. Tama megi te sesemane sogo bidibo Godigo agai te augwalibolo te po pusao po olama, tama agai po sela pabo bidi dabe augwaligo te tigidali tşde bidibo we bidibolo pusugi peyu, tama augwalibolo hania ola mabo şe megi ebo dao, te tigidali we bidi agaba konealubo po daş olama tama agai kolesaga wali pomainogo ebao.

²⁷ Te God agaduba deligo naga mu koneai elalubao, dago te Jisas Kraide sesemane bidada pabo sogo aga nogi ugwaba sao. Mu dao. Eno po tama dao. Ena Pol da.

Polgo Hasia Pas Deli Korin Dabeba Aseani Hasia nedebo tau sabo po

Polobadu te bidi Pol bidali sogo, aga digi te bulu Korin genuai taun me deli te provins t̄o pedai Akaia bulude te Grik dabego moni t̄o pedai tomoba pelama, tama te moni genuai hanu Korin teba sabolama, tama Krai Jisago po te Korin we bidi dabebolo pusali. Te Korin hanu dwai nogi elaluali, te dwai dwai penani se ebo hanu wai, tama tibo god hauwa tede elaluali. Te Korin we bidi mebago te Godigo po bugagia odali. Tama nosali Pol aga te gasa hanu nogi Efesus tede bidibadi, agai e pas te Korin bagebolo aseña tolali. Agai odali, te hani augwa hasi tomode pebeda pali. Tama bidi me deligo dwai penani se yali. Tama te Korin bage augwaligo pas te Polba aseña toloyu, tama haniani kolesaga ebode te augwaligo aga po hanalu wali. Tama Pol agai te hanalu wali po wei ponoyu, tama aga homu me Godigo homu dali si augwalibolo pusa mani.

Polgo moni homu te Jisago po wali pabo te Korinde bidalubo we bidide yali, tiyu augwaligo konealubo homu d̄aŋ wabo te homo kimi meni dali weyu yali. Tama augwaligo wiegi yai kolesaga yali te dolidali homu yai. Agai te we de bidi si deliba dagana selama bidu ebo te doloba pai kolesagade po weyu, tama te sege dabe pedalubo si te Godigo Tedali Mobo Bidigo te augwali bilibo dodolomainu yabo po weyu yai. Agai te lotu wabo wiegi yai kolesaga ebo po me te haniani gasagi yai homu kolesaga te Tedali Mobo Bidigo te Jisas wali pabo bagede ebo po wali. Tama me te isali bidi dabe ma hodalueibao po wai dao.

Te tama tigidali se dabego te Korin dabeba sege mobaso, te bidi Polgo te wiegi yai mu pogo te augwali tau somainu eyu te Godigo ebo homu kolesaga konemainu yali. Te e bukude d̄aŋ me badude te Genuai Bidi wali pabo bagego homu godolo ebo po te buku D̄aŋ 13 tede te po elalubao. Te d̄aŋde te tiwai po te gasa bidi hasi homu godolo ebo po wali elalubao, te hasia mu Godigo aga we bidi dabeba mani homu kolesaga te dao. Dago te tama kolesaga wali pabo usu dao.

Te Genuai Bidigo po wali pabo bagego augwa digi augwa nogi ugaba sabo konila po me olamuo po wai

(D̄aŋ 1-4)

¹⁻² Ena Pol da, tama Godigo digi aga homugo konea pelama tama agai ena i olama, te Krai Jisago tagala palali bidi seba muani. Ena dali dago ama Sostenes dadi sigo e pas te dage Korin moni hanude bidalubo Godigo we bidi hanibolo aseña tolobao. Dage te Godigo dwai se me isaŋo wiegi yai we bidi pedalomai eyu agai dage i wai dao. Tama dage Krai Jisas dali wadolama, tama dage dali te tigidali bulude bidalubo we bidi augwaligo te dago Genuai Bidi Jisas Kraibolo lotu po wabo bage dali, te da tigidali Krai Jisas dali wadoloyu tama Godigo we bidi hani bidibo dao. Aga da, te augwaligo me te dago me Genuai

Bidi dao. * ³ Eno homugo dago Aya God dali, te Genuai Bidi Jisas Kraiss dali, augwali sigo te augwa olo tau sabo kolesaga me, te bidi homu dua digi nagame ilibo kolesaga dali si te dagebolo mao.

Polgo Godiba puba hwi po wali

⁴ Eno gedu haluasa po weyu, tama tigidali sogo eno te ena Godibolo dagede puba hwi po wabo dao. Magi baso meni, dage Kraiss Jisas dali wadolobaso Godigo dage olo tau siduai dao. ⁵ Dage Kraiss dali wadoloyu tama Godigo bomo dagebolo mayu, dage te tigidali dwagi yai kolesaga ebode te dage usu mu dao, sqa pabeo. Tama tiyu, dagego te Godigo po kuna koneyu tama gasa we bidibolo pusubo se te dage usu nubo dao. ⁶ Te Kraissde ola mani po te dagego bugagia mu odolama te sai dao. Tama selama, tama dagego ebo kolesaga hasegelebaso, te gasa we bidi dabe augwaligo sulama tama augwaligo koneai, dagego te Kraissde ola mani po mu odobo dao. Tama tibaso, ⁷ te Godigo dagebolo maiabo wiegi yai se yabo bomo tigidali dagego sai dao, tede dage sqa peyu habuge me ebeo. Tama dagego tama selama, dagego dago Genuai Bidi Jisas Kraiss hania pedalabo sogo asobo tonaluyu bidibo dao. ⁸ Tama agai te dagego agade konealubo po daq weyu agaba homugo tialubo kolesaga, te agai bomo ilama, tama te tigidali nai silabo sogo usu nigi paibao. Agai tama tiyu, tama dago Genuai Bidi Jisas Kraiss aga ma asobo sogo te sogo dage sege meni yai we bidi pedalaibao. ⁹ Te God aga digi dage aga ogwa Jisas Kraiss dali wadomainogo eyu tama dage i wali bidi, te tiwai God aga digi da te agai homugo dage dali kea pai bidi mu dao, te dage agaba tia pabo te usu dao.

Te Korin dabe augwa hasi bugulama hani si sela pedalai

¹⁰ Ama dedeo, te dago Genuai Bidi Jisas Kraiss agai aga nogigo bomu enabolo mobaso, eno homu dene ebadi te nogi bomogo eno e po dagebolo megii obao, dage tigidaligo deli homu naga eyu tama po deli tama wao. Dage si sela pebeda pigimio. Te mu menio. Dage bidibo deli hani tama bidiyu, deli homu kolesaga naga dali, te deli se yabo homu dali te se yao. ¹¹ Eno te po dagebolo magi baso obawe? Woo, eno ama dede, te dage tomode bidibo we nogi Kloe, aga bede bidibo bage meba augwaligo enabolo wali, duga hasi tomode wado ebo wali. ¹² E tiwai dao: dage tigidali deli deligo gasagi gasagi yai po wabo. Me badugo te po wabo, "Ena Pol wali pabo dao." Me badugo te po wabo, "Ena Apolos wali pabo dao." Me badugo "Ena Pita wali pabo dao" wabo. Tama me badugo "Ena Kraiss wali pabo dao," te po wabo. * ¹³ Tega! Magi yaliwe? Kraiss tomode pebeda pali elaluba agawe? Ena Pol, te ena dage tobade te ni pedaide isaliwe? Te dage baptais yalide, te ena Pol wali pomainogo eyu tama dage baptais yali dawo? Te mu meni.

¹⁴⁻¹⁵ Dage tomode eno baptais yali te Krispus dali Gaius dali te bidi sidigi da. Gasa bidi meni. Tama eno te we bidi hauwa te baptais masiabaso, ena dwagi yai homu ebo dao. Magi baso meni. Te eno we bidi hauwa te baptais magi sogo da, teda augwaligo te "Da Pol wali peyu tama baptais salio," te po augwaligo wagi da. ¹⁶ E, eno megii tama ma kone palali, te bidi Stefanas dali aga hani dali digi te me eno baptais mani da. Eno gasa me baptais maniwe ma meniwe, te eno konebeo, kegeda pai. ¹⁷ Tama Kraissgo ena tagala palali te we bidi

* 1:1-2: Tpi 18:1 * 1:12: Tpi 18:24

baptais emainogo tagala palobeo. Menio. Agai ena tagala palali eno te Godigo wiegi yai gesi po te we bidi augwalibolo pusumainogo tagala palali. Tama tiyu agai homugo eno te t̄de koneai bidi dabego wabo pogo agai gesi po page ola menamuo te homu yai. Te Kraisi aga te ni pedaide isibogo bomu eno dolidali weyu tama eno te t̄de koneai bidigo po pusubo kolesaga wali pabo meni.

Godigo wiegi yai homu kolesaga dali agai genuai bomu dali si po

¹⁸ Eno koneani, te augwali digi dolobo s̄e ebo t̄du pabo we bidi augwaligo homu te Kraisi ni pedaide isali po te homu kolesaga meni yai bidigo wabo po naga dao. Tiali goli te da Godigo ma dobola sabo we bidi, te dago homu te po da te Godigo genuai bomu hania ola mabo po dao. ¹⁹ Tama tede te Godigo po as̄ani bukude Godigo wali po me deli e tiwai elalubao:

“Te eno te t̄de koneani bidi dabego homu

kolesaga dolaibao, te haniani s̄ede polo konea pabo

bidi dabego homu kolesaga ena sela s̄awaibao,”*

Godigo te po wai. ²⁰ Tama Godigo te po polobadu obaso, te t̄de koneai bidi dabe augwali magi yaibawe? Te buku hauwa elalubo po page konebo bage, augwali me magi yaibawe? Ma, te gasa bidigo homu bega sabo po bugagia wabo bage, augwali me mena s̄e me elalubawe? Menio. Godigo dabolo hanilama hania ola mawai dao, te e t̄de elalubo wiegi yai homu kolesaga te olo nai tiwai dao, te homu kolesaga meni yai bidigo olo po naga dao. *

²¹ Magi baso meni, God aga homu kolesaga te wiegi yai mu, aga tigidali naide kuna konebo kolesaga sia pai elalubo dao. Tama agai te tiwai ilama tama we bidi augwaligo augwa homu kolesagago naga aga konesiabo s̄e ilali. Tialima Godigo homugo te dago Kraisi pusubo pogo agai te po augwa homugo konealubo we bidi agai ma dobola saibao. T̄de we bidi augwaligo te pode te homu kolesaga meni yai bidigo olo po naga dao homu yali, tiali goli Godigo homugo te pogo agai we bidi ma saibao. ²²⁻²³ Te Juda bage augwaligo te po wabo dao, “Te ola mabo pode, te dago gedugo te nago te bidigo is̄abo genuai bomai s̄e ebo subaso da, teda dago te nago ola mabo po te mu po dao homu yaibao.” Tiali goli eno “Te Kraisi aga te ni pedaide isali kolesaga te genuai s̄e dao,” te po eno te Juda dabebolo obaso, augwaligo te po hagela eyu oda tagalobo dao. Me ma, te Juda hani is̄awai bage augwaligo homugo bidi mego aga digi homu kolesagago naga augwalibolo augwa e t̄de bidibo kolesaga page hania ola mao, te homu augwaligo ebo dao. Tama tiali goli dago te Kraisi ni pedaide isali po augwalibolo ola mobaso, hagela homu eyu te pode augwaligo me te homu kolesaga meni yai olo po naga dao, te homu ebo dao. ²⁴ Tiali goli te da Godigo i olama dīa sali we bidi, da me badu Juda bage, me badu te Juda hani is̄awai bage, dago homu te Kraisi pusubo pogo te Godigo genuai bomu dali aga wiegi yai homu kolesaga me te hania ola mabo dao. ²⁵ Magi baso meni, bidigo gedude te Godigo yali homu kolesaga te page meni yai homu kolesaga dao. Tiali goli agai homu kolesaga wiegi yai mu dao, tego te t̄de bidigo homu kolesaga tigidali aiyaba elalubo dao. Tama bidigo gedude Godigo yali s̄e, te bomu meni yai s̄e dao. Tiali goli te

* **1:19:** Ais 29:14 * **1:20:** Jop 12:17; Ais 19:12; 33:18; 44:25

mu meni, agai genuai bomogo te tɔde we bidigo homo tigidali aiyaba elalubo dao.

²⁶ Eno ama dede, kone palao. Te Godigo dage i wali sogo te dage magi we bidi dabe bidaliwe? Te tɔde bidigo gedude dage tomode te haniani naide bugagia koneani bidi hauwa meni, te gasa we bidi tonalubo bomomo elalubo bidi hauwa meni, te genuai nogi yai bidi dage tomode hauwa menio. ²⁷ Te meni. God agai homogo eyu tama te tɔde haniani naide kuna koneani we bidi hale emainogo eyu, agai te augwaligo gedude te homu kolesaga meni yai bage diɔ sali. Tama me te tɔde genuai bomomo elalubo bage hale emainogo eyu, agai te tɔde we bidigo gedude bomomo meni yai we bidi diɔ sali. ²⁸ Te tɔde we bidi augwaligo gasa we bidi me badude e homu ebo dao, “Woo, augwali te nogi meni yai bage naga dao, dwai bage dao, augwali olo nai naga dao,” te homu ebo dao. Tiali goli agai te tɔde we bidigo gedude genuai wiegi yai nai dolomainogo eyu, Godigo te tobage olo we bidi diɔ sai dao. ²⁹ Tama tibaso, dago hania koneani, te bidi me deligo aga digi nogi Godigo gedude ugwaba me sogobeo. ³⁰ Tiali goli Godigo dage Krai Jisas dali wadolali, te agai tilama tama Krai go da wiegi yai homu kolesaga elalubo we bidi nigali. Te Krai de God agai da agai wiegi yai we bidi hani mu ilali, tama dago dwai seɔde sali seɔɔ sela sanama tama da olo bugagia bidibao. ³¹ Tama tibaso, te dago te Godigo po bukude elalubo po me deli tiwai inao. Tede e tiwai po wai dao, “Bidi me deligo te nogi ugwaba sabo po wabo homu eyu da, teda agai dago Genuai Bidigo nogi naga ugwaba sao,” te po aseani. *

2

Polgo te Korin dabego konealubo po daɔ omainu te ni pedaide po page pusali

¹ Tama eno ama dede, polobadu hasia ena dageba asama, tama eno Godigo geme dualali mu po te dagebolo pusagasali, tiali goli eno te haniani pogo te dage homu begelemainogo me wabeo. Tama eno te koneani genuai genuai kolesagade te po dagebolo me pusubeo. ² Te eno homogo digi eno tiwai po walio: te ena dage tomode bidibo sogo, te eno homogo gasa nai me konebo se me ebeo. Menio. Eno homogo te Jisas Krai ba naga konealumainogo yaibao. Awe, te Jisas Krai ni pedaide isai dao, tede naga eno dagebolo po pusabo homu yai. ³ Tama polobadu ena dage dali bidali sogo, te sogo ena bomomo meni yani. Ena moni wi elalu, tama ena tigi didibili hauwa yai. ⁴ Tama eno ola mani po me, te dagebolo pusali po me, te eno te kolesaga koneai bidigo kolesaga selama, te dagego homu bega sabo po me wabe. Menio. Dagego te Tedali Mobo Bidigo bomomo kuna konemainogo eyu, eno Godigo po dagebolo ola mayu wai dao. ⁵ Eno tama tiali. Magi baso meni, eno homogo te bidigo homu kolesagaba te dagego homu teba tialugobeo. Menio. Eno homogo te dagego Godigo bomode naga te Krai de konealubo po daɔ weyu, tama teba naga duga homu bugagia tialuaibao. Tama tibaso, eno te Krai go po dagebolo pusuyu, eno te kolesaga koneai bidigo po wabo kolesaga wali pabeo, eno te tobage homu bega sabo pogo te Krai go po dagebolo pusubeo.

Godigo Tedali Mobogo te kuna koneabo kolesaga dabolo mani

* 1:31: Jer 9:24

⁶ Te t̄de kolesaga koneai bidi dabego kolesaga eno dagebolo ola masīwani goli, te Godigo Mobo Bidigo te Godide ola mabo po page kuna konebo usu yali we bidi augwalibolo eno te koneani kolesaga po pusubo dao. Tiali goli te t̄de bidi dabego koneani kolesaga po me wabo meni. Tama te t̄de tobolu bidi dabego kolesaga me dago wabo meni, te augwaligo bomo kimi meḡi meni ebo. ⁷ Tiali goli dago te Godigo koneani kolesaga po pusubo dao. Te po te bidi dabego koneidali weyu geme dualaluali. Godigo te t̄dagal̄u nigisībadi tama agai te koneani kolesaga sa muani te dabolo mayu, tama te koneani kolesagago dago te Godigo bomai ula digi nosali selama tama bugagia bidimainu yalio. Tama te tobage koneani kolesaga po dago te we bidibolo ola mabo da. ⁸ Te e t̄de tobolu bidi deli mego te koneani kolesaga po page me konebeo. Menio. Te augwaligo konegi sogo da, teda augwaligo te ula yai bomo elalubo Genuai Bidi me sisinama, tama aga te ni pedaide elama me isigi meni dao. ⁹ Tiali goli dago te s̄e dabe po wabo te Godigo po bukude wali po gilama yali, “Te we bidigo gedugo susīwani nai, tama odogo me odobe, tama bidigo homuba me pedalis̄iwai, te nai digi Godigo sisi ilali te we bidi dabe augwaligo aga godolo mu ebo bage augwalibolo momainogo yai.” *

¹⁰ Tiali goli te polobadu geme dualaluali po te Tedali Mobo Bidigo s̄ede te Godigo dabolo ola mani. Tedali Mobo Bidigo te tigidali nai osola suyu tama koneani. Tama te Godigo homu kolesagade aga geme dualali nosali s̄e yabo homu, te me te Mobo Bidigo konebo dao. ¹¹ Mena bidigo te gasa bidi mego homu konegowe? Menio. Te bidi aga mobogo digi, te aga tomode bidibo, tego naga koneani. Te tiwai naga, te gasa bidi me deligo te Godigo homu kolesaga me konesīwai. Te Godigo Mobogo digi agai naga konebo dao. ¹² Tama dago e t̄de we bidi tonalubo mobo me sabeo. Menio. Dago te Godidu asali Mobo Bidi sali, tama dago te Godigo dabolo olo maiabo tigidali nai konemainogo yalio.

¹³ Tama tibaso, dago te Godigo Tedali Mobo Bidi elalubo we bidibolo te Godigo olo maiabo naide po hanilama pusubadi, dago te bidigo homude selama dago te po me wabo meni. Menio. Te Tedali Mobogo digi da ola menama, tama dago te po ola mabo dao. ¹⁴ Tiali goli te Tedali Mobo Bidi elalusīabo bidi da, agai te Godigo Mobogo olo mabo nai dabe sogobeo, aga usu egobeo. Magi baso meni, agai homugo te page meni yai nai dao, tama agai te naide te page bugagia konegobeo. Te naide po dago te Tedali Mobo Bidide naga sali, tama te Tedali Mobo Bidi meni yani bidi da, agai te po page me dagalogobeo. ¹⁵ Tialima, te Tedali Mobo elalubo bidigo, agai te tigidali nai dagalama, tama te nai page konebo usu ebo dao. Tiali goli te bidi me deligo te Tedali Mobo elalubo bidi dagalainogo ebo te usu me egobeo. ¹⁶ Awe, te Godigo po bukude po me elalubo e tiwai wabo, “Dego te Genuai Bidigo homu konebaso, te agai Genuai Bidi mobo mabo usu egowe? Bidi meni,” te asēani po tama wabo. Tiali goli te Kraiso go homu kolesaga dago elalubo dao. *

* 2:9: Ais 64:4 * 2:16: Ais 40:13

3

Godigo po pusubo bidi da te Godigo sę ebo bidi dao

¹ Tama tialima, ama dedeo, polobadu eno digi dagebolo mani po te eno dagebolo te Tedali Mobo Bidi elalubo bidi dabebolo mani po tiwai gilama me mabeo. Usubeo. Menio. Eno dagebolo mani po te eno te poloba homu elalubo bidi dabebolo mabo po tiwai mani. Te sogo dage te Kraisgo kolesagade kuna konesiayu tama te wai bęu tiwai bidibadi tiwai dao. ² Eno po digi po begelama obao. Dage te Kraisi wali pabo kolesagade wai bęu tiwai bidibaso, te eno po dagebolo ola mobadi, eno te yadala pai po naga dage ola mani, te wai bęu ame pe mabo tiwai. Eno te dili yai nai dage mabeo. Te sogo dagego te dila pai nai tuabo ęę isawai, dagego Godigo sęę yai po sabo usube. Megi me dage usu yabo me elalubao. * ³ Magi baso meni, dage te poloba meda yai homu kolesagade me bididubao. Awe, te ama hasi dali dwai homu eyu tama konila po wabo homu kolesaga te dagede me elalubao. Tama te kolesaga dagego me idubo, te poloba dobo homu kolesaga ebao. Te tama tebo kolesaga te tęde bidigo ebo kolesaga naga dao. ⁴ Dage tomode bidi me badu deli deligo te po wabo, "Ena Pol wali pabo dao." Tama gasa bidi me badu deli deligo te po wabo, "Ena da te Apolos wali pabo bidi dao," te po wabo. Te tiwai kolesaga ebaso, dago koneani, te dage tęde bidi tiwai me bidibao.

⁵ Dagego bugagia homu kone palao. Apolos wali te de dawę? Ena Pol, ena de dawę? Da si da te sę bidi naga bidibao. Genuai Bidigo gasa gasa sę da sibolo mawai, tama da sigo te yali sęde dagego konealubo po te Kraisde dęu wali. ⁶ Eno da te nai wai bulali. Te Apolosgo te nai wai bulali madi pageba wę gegeli pali. Tiali goli God agai te nai pua pai holomainu iliduali. ⁷ Tama te nai wai bulali bidi, agai nogi te meni yaibao. Tama te wę mabo bidi, agai nogi me te elalugobeo. Magigo menio. Godigo te nai holomainu ilidubao, agaduba deligo genuai nogi naga elalubo dao. ⁸ Tama te nai wai bulubo bidi me, te nai waiba wę mabo bidi, te augwali sigo sę te deli tigi poai naga yali. Tama augwali si deli deligo te augwa si yali sę usu nama, te Godigo augwalibolo mabo dwagi yai nai saibao. ⁹ Magi baso meni, da si te Godigo deli sę naga ebo sę bidi dao, tama dage te Godigo gi tiwai dao.

Te Godigo we bidibolo po pusubo sę bidi te kamda sę ebo bidi tiwai

Tama dage te Godigo be tiwai, aga te be sędu bidibao. ¹⁰ Te God aga olo da tau sali wiegi yai kolesagade ena te Godigo po pusubo sęde te polalubo tobolu bidi te kolesaga koneai kamda bidi tiwai pedalali, tama eno te be pos ni bulalio. Tama gasa bidigo te pos ni daide ugwadu te be sę ebao. Tama tigidalı bidi augwali deli deli dua bugagia koneama tama te pos ni daide be sę yao. ¹¹ Dagego koneani, te be pos ni mu bulai elalubao, te Jisas Kraisi naga dao. Tama niwai bidi me deligo agai te gasa pos ni me bulainu ebo te usu me egobeo. ¹² Tama te pos ni daide ugwadu be sę yainu ebo bidi augwali deli deligo haniani naigo te be sę yaibao. Bidi me deligo te wiegi yai kapa nogi gol tego te be sę yaibao. Bidi mego te kapa nogi silvago ma te dila pai masigi mugo, me te nigo, ma te kalago, ma te gasagi yai nosai dili dabego te be sę yaibao. ¹³ Te magi naigo te be sę yainu homu ebaso da, teda te tigidalı bidigo sę yali

* 3:2: Hib 5:12-13

te nosali po tų ebo sogo te hania haninama pedalaibao. Tama te po tų ebo side te sia dabo posolo ebo tiwai pedalaibao. Tama te sia aga digi te tigidali bidi deli deligo yali sę usu sesa pelama, tama augwaligo yali sę te wiegi yai yaliwe ma meniwe, te augwaligo koneaibao. ¹⁴ Te bidi deligo be te pos ni daide sę ebaso, tama agai te be siago disiabaso da, teda te sę bidibolo Godigo dwagi yai nai mawaibao. ¹⁵ Tiali goli te sę bidi me deligo be te tigidali siago dobaso da, teda te bidigo yali tigidali sę te hagawaibao. Tialima te sę bidi aga digi te bugagia bidaibao, tiali goli te bidi siago dabo be buluba wi paligo te sana pali bidi tiwai bidaibao.

Dage te Godigo wiegi yai be dao

¹⁶ Dage da te Godigo wiegi yai lotu be tiwai dao, tama te Godigo Tedali Mobo Bidi te dage tomode bidibao, bidi aga bede bidibo tiwai bidibao. Tama te dagego me konebewe? ¹⁷ Te bidi deligo Godigo te wiegi yai lotu be elalubo te dolobaso da, teda Godigo te bidi dolaibao. Magi baso meni, te Godigo be te tedali gasagi yai mu elalubo, te Godigo be naga dao. Te dage tama dao.

¹⁸ Tiyu te bidi me deli agade digi tibo po ola mayabuo. Te dage tomode bidi deli agai te e tųde homu kolesaga wali peyu tama te tiwai homu eyu, ‘Eno kolesaga koneai elalubo,’ aga te homu eyu da, teda aga hasia bolo aga te tųde we bidigo gedude te wabo pabo bidi tiwai pedalaio. Tama tiyu aga te Godigo gedude te kolesaga koneai bidi mu pedalaibao. ¹⁹ Magi baso meni, te e tųde koneani kolesaga te Godigo gedude te wabo pabo bidigo kolesaga tiwai ebao. Tede te Godigo po bukude te e tama tiwai po wai:

“God agai tilama tama augwaligo kolesaga koneanigo te augwa digi tibo haniani kolesaga koneai bidi dabe sali, te bidigo ba munama te kebi sabo tiwai gilama ebo dao.” *

²⁰ Tama tede te bukude te tiwai po me wali:

“Genuai Bidigo koneani, te kolesaga koneai bidi dabego homu kolesaga te du walisiaċo olo nai tiwai ebo dao.”*

²¹ Tama tibaso, te dage tomode te bidi me deligo te da Godigo po pusubo bidigo nogi ugwaba sabuo. Suao, te tigidali nai duga nai dao. ²² Ena Pol, me Apolos, me Pita, da te dage tau sabo sę ebo bidi dabe da. E tųde elalubo nai tigidali me, tego dage aiyaba elaluama tonaluabo nai meni, dagego te nai tigidali aiyaba elaluama tonaluabo bage dao. Te tųde bidibo sogo me, te isibo kolesaga me, te megi elalubo sogo me, te nosali pedalabo sogo me, te tigidali te dagego nai dao. ²³ Tama dage te Kraiis dologode bidiyu dage agai we bidi hani dao. Tama Kraiis aga digi God dologode bidiyu aga Godigo bidi dao.

4

Genuai Bidigo digi aga sę bidi dagalaibao

¹ Dagego te ena Pol dali, Apolos dali, Pita dali te dade dagego homugo kone paluyu tama koneao, da te Kraiisgo sę ebo bidi dabe tama Godigo te geme dualalubo po pusuyu tonalubo bidi dabe dao. ² Tama te sę

* 3:19: Jop 5:13 * 3:20: Tib 94:11

tonalubo seḏe te tiwai bomai po elalubao: te se ebo bidigo te se idubadi aga te agabolo te se mani bidi dali homugo keḗ pai bidi bidao. ³ Tiali goli te dage, ma te bidi me deligo po tuḡo te eno te se ebo kolesaga dagalainogo da, teda eno homugo te magigo meni. Magi baso meni. Ena digi me te ena se ebo kolesaga te me dagalabo menio. Tiali goli te usu dao, po meni. ⁴ Mu tama, te Godigo enabolo mani se ebode eno homugo eno te seḏe soḗ pabeo, bugagia yai dao. Tiali goli te eno tama tiwai po wabo usu me egobe: “Ena doloba pai bidi da,” te wagobeo. Te ena dagalobo se ebo bidi te Genuai Bidigo se naga dao. ⁵ Tama tibaso, te sogo me elalubadi, te dago Genuai Bidi asisabadi dagego te gasa bidi mego ebo kolesaga dagaligio. Aga asama tama agai te we bidi augwaligo augwa homu tomode geme dualaluali po tigidali selama te ulaba muagasaibao. Tama tigidali bidigo homu kolesaga hania hanilaibao. Tama te sogo Godigo da tigidali deli deli bidi te dago yali se osola sulama, tama te se usu baso agai te se yali bidigo nogi ugwaba saibao. Bidi deli deligo yali se usu nama te aga nogi te tama naga ugwaba saibao.

⁶ Ama dedeo, eno homugo dage tau sabo homu elama, tama eno te ena dali Apolos da side te tamadi tama wali po wali. Dagego homugo da side homu koneama, tama te Godigo po bukude wali po tiwai gilama dolo wali peyu tama te po me boligio. Tama tiyu dagego hagoma eyu tama bidi me deligo nogi ugwaba siyu tama gasa bidi mego nogi aiyaba munu me elalugio. ⁷ Abagi, magi yaliwe? Dego nage genuai bidi muai dawe? Tama nago mena nai te Godide sisawani nai elalubowe? Te mu tama nago te nai Godide saligo da, teda magi baso te nago naga nogi ugwaba siyu, te naga digi nage te nai page bidi da wainogo ebawe? Te hagoma ebo tagalao.

⁸ Awe, dagego homugo te dagego haliga paḡana palio! Dagego homugo te dage tigidali nai elalu tama dage usu yai elalubao. Te dagego da aiyaba elaluama, tama dage te gavman tuni bidi king tiwai pedalalio! Mu tama dawe? Woo, te duga homu naga dao. Eno homugo dage te tuni bidi king mu pedalomainao. Dage tama tigi sogo da, teda da me dage dali te tuni bidi dabego bomo elalugi da. ⁹ Magi baso meni, eno te homu yali: Godigo te da aga po sela pabo se bidi da te nosali badu mubo bidi tiwai ilama bidibao. Da te po tu yali bidi dabe da olama tama da isimainu emainao wai. Tama augwaligo da tigidali te ensel dabe me te toḡe bidi dabe dali augwaligo gedude da elainu homu yali, te tigidaligo da dali gisugu mawainogo yali. ¹⁰ Te Kraisgo nogi ugwaba sainu, da te toḡe we bidigo gedude te kolesaga geda muyu te polobo bidi tiwai bidibo dao, tiali goli dage te Kraisgo kolesagade te kolesaga koneai bidi tiwai bidibao. Dage bomai we bidi mu bidimainogo eyu tama dago dena digi bomo meni yai bidi dabe ilali. Dage genuai wiegi yai nogi elalubao, tiali goli dago nogi meni yanio. ¹¹ Polobadu me tama bidada asali te megi e sogoba me usu nagasali, da Godigo po sela pabo bidi dabe, da nai sili bidiyu, tama dago dogoni me wa peyu aḡ nogone ebo, tama da badi ugwa naga elaluali. Augwaligo nogo tudi badu da eliyu ebo dao. Tama da bugagia dulalu bidabo pesage meni yai dao. ¹² Dago dena nogogo digi masigi dena tigi tau sabo se eyu dene mu ebo dao. Augwaligo dwai posobo po dabolo wabo, tiali goli dago augwali bugagia bidabo po naga augwaliba

ponoyu ebo dao. Augwaligo dabolo dwai sę eyu, te dene mabo kolesaga ebo, tama augwaligo te tiwai sę eyu dago sula tagalama, te seęę bugagia tolobo dao. * ¹³ Augwaligo po dwai mu da dali weyu ebo dao, tiali goli dago homu nagame ilibo po dua digi augwaliba weyu ebo dao. Da te tigidali tų pedaide bidibo bagego gedude te dwai pobebe bage tiwai mu gagawali. Da te tigidali bidigo gedude te nai ulubo genagide nai kagali te ąigo sela sąbo meda yai nai tiwai dao. Da te tiwai bidali, te megi e sogoba usu nagasu te tiwai me bidibao.

Te Korin we bidi augwaligo me te Polgo ebo kolesaga yao po wai

¹⁴ Te ena dali Apolos da si hobedagia bidibadi dage bugagia te po așanıgo te dage hale eyu dwai bidimainu homu me ebeo. Menio. Eno wai puluba tiwai dage eno dwagi yai homu eyu godolo ebaso, tama eno dage homu tau sabo po ola momainu obao. ¹⁵ Te mu tama dage te Kraiso kolesagade te dage bugagia tonalubo bidi te bidi sese umabo te 10,000 bidi elaluyu da, tagalao, te dagego aya hauwa me elalubeo. Menio. Te da Krai Jisas dali wadolobo kolesagade enaduba deli ena te dagego aya tiwai bidibao. Dage eno te Kraide wiegi yai gesi po pusama, tama dagego te po odolama tama Krai wali pabo gagalali. Tede te dage eno wai puluba pedalali. ¹⁶ Tama tibaso, eno dage te eno kolesagade usu selama bilimainu tama dage eno hodolobo te usu dao, ena da dagego aya tiwai dao. ¹⁷ Tama tibaso, te kolesagade naga eno te bidi Timoti dageba tagala palali. Aga te eno ogwa tiwai da, tama eno aga godolo mu eyu aga ena dali te homugo keą pai bidi dao. Te agai dagego homu ma hodoliyu, te eno Kraiso kolesagade wali pabo sunumi wali pomainu homu hodolaibao. Eno te tigidali bulude te Godigo po wali pabo we bidi hani tigidaliba te kolesaga naga ola mabo dao.

¹⁸ Te dage tomode bidi meba augwaligo homugo te ena dageba asogobe homu eyu, tama augwali hagoma ebo. ¹⁹ Tiali goli menio. Te Genuai Bidigo homu usu yali da, teda ena dage bidiboba polo asaibao. Tama eno te hagoma ebo bidi dabego wabo po naga konegobeo, te augwaligo te Godigo sę yabo bomo me elalubowe ma meniwe, te me eno koneaibao. ²⁰ Magi baso meni, te Godigo bidi deli tonalubo si, te bidigo ebo sęde naga dago God aga dali bidibo te konebo dao. Aga wabo pogo naga dago konegobeo. ²¹ Dagego mena kolesaga godolo ebowe? Te dagego homugo eno te dage dodolabo dono wąbi tolasa ena dageba asomainogowe? Ma, dagego homugo eno te dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me, te homu nagame ebo kolesaga elalubo te eno dageba sela asomainogo homu ebo dawę?

Te Godigo po wali pabo bagego te augwali tomode pedalubo dwai kolesaga dodolao po wali

5

(Dąi 5–6)

Te dwai penani sę te Korin bage tomode pedelali

¹ Te we sabo kolesaga togolama dolobo sę te dage tomode mu tama elalubao, te po wabo eno me odali. Tama te we sabo togolama dolobo

* 4:12: Tpi 18:3

gasagi yai kolesaga me, te tobage kolesaga te Godigo po odisawani we bidigo me isabo dwai kolesaga dao. Te e tama tiwai: te dage tomode bidi me deligo aga ayago we sai. * ² Tama dage, dage me tama duga nogi ugwaba siyu hagoma idubawe? Te dagego tede hagoma ebo kolesaga tagalama, te dage homu dene eyu gela wagi sogo da, teda te usu igi mu da. Tama tiyu, te dagego te dwai penani kolesaga ebo bidi sela sanama, tama dage dali me bidimainu me elamu dao! ³ Te enade, mu tama, te eno tigi te dagede digibulu elalubo, tiali goli te eno homude ena te dage dali bidibao. Tama ena da te ena dage dali mu bidibo tiwai aq ebo, tama eno te kolesaga ebo bidigo se te eno me dagala suai dao. ⁴ Eno te tiwai po wai dao: te Genuai Bidi Jisasgo nogide te dage deliba sisinama po miao. Tama eno homu me, te dago Genuai Bidi Jisasgo bomo me te dage dali bidaibao. ⁵ Tama tiyu te bidi dagego te Satango nogoba munama, te agai te dwai se yali bidigo tigi dolomainao. Dago te tiwai elama, tama aga tigi dolai goli Godigo te bidigo mobo noma bidi te Genuai Bidi ma asobo side ma dobola somainogo tama tiao.

Te Korin bidi dabe augwaligo te dwai se ebo bidi sela sanmainu wai

⁶ Te dage tomode te bidi me deligo te dwai penani se idubao, tama dagego tede hagoma ebo kolesaga ebao, te dwali. Te aga dage dali me bididubadi, te aga te tubo nai bret bo dabo nai yis tiwai dao. Te dwasianu yisgo te tigidali bret bo domainu ilibo dao. Te dagego konesiyu ebawe? ⁷ Dage da te yis meni yai bret tiwai dao. Awe, te eno koneani. Tiali goli te dwai penani se ebo bidi dage tomode bididubadi aga te yis tiwai eyu, tama agai dwai se ebo kolesagago dage me dolaibao. Te Juda dabego Pasova nai tubo olo bidibo side, tede augwaligo te sipsip wai ela tuyu, tama te sogo me te bo disawai bret me tuai dao. Te tiwai me megi te dago Pasova sipsip Kraisi aga isama te ofa mayu yai dao. Tama tibaso, dagego te bidi buluba sayao, te dage te gesi bret, te yis meni yai bret tiwai ma pedalomainogo yao. * ⁸ Tama tilama, da dwagi yai homu eyu deliba sisinama tama dago Pasova nai tuinao. Tede eno po digi po begelama tama po page obao, dago tama tuyu dago te poloba yis dali tulamuo, te yis meni yai bret naga tuao. Te po page e dao: dago te dwai se yabo homu dali te dwai dwai se ebo kolesaga dali te si ilamuo. Meni. Dago homu mu naga eyu, tama mu po naga weyu yao. *

⁹ Te eno gasa me dagebolo asena tolali pasde eno e tama po wai: "Dagego te dwai penani se eyu we sabo kolesaga dolobo bidi dabe dali kisasa biligimio," te po asena tolali. ¹⁰ Eno te we sabo kolesaga doloyu ebo te Godigo po odisawani tigidali bidi dabe augwali te mu tagalao po weyu eno te po wabe. Te tede bidi dabe augwaligo Godigo po wali pisayu tama te mena nai pesa ebo bidi dabe me te gasa bidigo nai anoma elama sainu ebo bidi me, te tibo godiba lotu po wabo bidi dabe, te augwali mu tagalao olama eno te po me wabeo. Te dagego te dabe mu tagalabo homu egi sogo da, teda dagego te tigidali to mu taga pelama, tama gasaba bidigi pigi da. ¹¹ Tiali goli eno aseni po page te e tiwai dao: te bidi me deligo aga dage dali ama da wabo bidigo te we sabo kolesaga dolobo me, agai te gasa bidigo naide pesa eyu, me agai tibo godibolo lotu po weyu, me agai posobo po obaso me, ma agai

* 5:1: Bom 22:30 * 5:7: Sai 12:5 * 5:8: Sai 13:7; Bom 16:3

bomai wẹ tubaso, ma agai te gasa bidigo nai anoma elama te tigidali kolesaga ebaso da, teda dagego aga dali kisasa biligio, aga dali abagi me wagio. Menio. Dagego te tiwai sẹ ebo bidi dali te nai me munu me tulamo dao. ¹²⁻¹³ Te Godigo po odisama dago hani bulu badu bidibo we bidi dabe dagalobo sẹ, te eno sẹ dawew? Menio. Te God aga digi augwaligo kolesaga dagalaibao. Tiali goli te dage dali bidiyu Godigo po wali pabo we bidi hani tomode elalubo bage, te augwali dagalobo sẹ, te dagego yabo sẹ dao. Tede te Godigo po bukude po me deli elalubao, te po dago wali pinao, te po e dao: “Dagego te dage tomode bidibo te dwai bidi buluba mu sela sayao.” *

6

Te Godigo po wali pabo we bidigo te augwa ama po tų ela magio wali

¹ Te dage tomode bidi me deligo po te gasa bidi me dali elalubaso da, te agai te Godigo we bidi bolama tama te Godigo po odisawani jas bidi dabe gesabidide te po tų egi pogowe? Ya! Agai te tebo kolesagade te aga hale meni yaibawe? ² Da Godigo we bidi te dago te tigidali tọde bidigo kolesaga nosali dagalainu yaibao, te dagego konesiawawe? Mu tama, te dagego te tigidali tọde bidigo kolesaga dagalaibao. Tama magi egowe? Te dagego duga hasi te tobage dwasianu po naga dagalobo te usu meniwe? ³ Te dago te mobo bidi ensel dabego kolesaga me nosali dagalaibao, te me dagego konebewe? Mu tama, te dago augwaligo kolesaga te dagalaibao. Tama tibaso, dago te tọde dwasianu nai dabe po dagalobaso te usu mu yaibao. ⁴ Tama tialigo da, teda dagego e tọde naide po elalubaso da, magi baso dagego te po dagalobo sẹ te Godigo po odisama te dago gedude nogi meni yani bidiba mobawe? ⁵ Eno te po wabode dage bugagia bidimainu obao, te dagego te tiwai ebo kolesagade te dage hale yao! Magi baso meni. Te dage tomode te ama name si tomode pedalobo po dagalabo te kolesaga koneai bidi me deli naga meni ebawe? ⁶ Tiali goli dagego te tiwai ebo meni. Te po pagede naga te ama me deligo te gasa ama me te po tų ela mayu, tama te Kraiste konealubo po daų wasiawani bidi dabe gedude te po tų ilibo da. Te dwali.

⁷ Awe, dagego duga hasi te ama dabe po tų ilibo, tama te kolesagade digi te dage tulalualio. Magi baso augwaligo te dwai sẹ dagebolo emainu gogolobewe? Magi baso te augwaligo dagego doado bage anoma elama somainogo gogolobewe? Dagego te tiwai egi sogo da, teda tebogo dagego te Godigo po odisawani bidigo gedude po tų ebo kolesaga aiyaba elalugi da. ⁸ Tiali goli menio. Duga digi te meba bidi dabe dali dwai sẹ elama, tama augwaligo doado bage anoma elama sali! Awe, dagego te tiwai dwai kolesaga te duga ama dabe mu dali ebo dao. ⁹ Te dwai kolesaga ebo bidi dabe, augwali te augwali Godigo te we bidi tonalubo bomo tomoba me pogobeo. Te dagego konebewe? Tiyu dagego te duga homuba digi tibo po ola maiabuo. Te penani sẹ kolesaga ebo bidi dabe me, tama te tibo god wali pabo bidi dabe me, te we sabo kolesaga dolobo bidi dabe badi, tama te we dali ebo kolesaga tiwai eyu godolo ebo bidi dabe me, tama te hale ebo kolesaga te gasa bidi dabe dali ebo bidi dabe me, ¹⁰ tama te nai wi sabo bidi dabe tama te gasa bidi dabego doado bagede pesa homu ebo bidi dabe me, tama

* 5:12-13: Bom 13:5; 17:7

te bomai wẹ tubo bidi me, tama te gasa bidi dali posobo po wabo bidi dabe me, tama te gasa bidi dabego doado bage anoma elama sabo bidi dabe me, te tobage kolesaga ebo bidi dabe tigidali te augwali Godigo we bidi bugagia tonalubo homo tomoba pabo usu me egobeo. ¹¹ Tama polobadu dage meba te tiwai sẹ ebo we bidi dabe bidaluali. Tiali goli dagego te dwai sẹ ebo tagalama, tama baptais salio. Godigo dage aga da olama sa muai. Dagego te doloba pai nogi salio. Te Genuai Bidi Jisas Krai me te Godigo Tedali Mobo augwali sigo sẹ eyu, tama dage Godigo gedude doloba pai we bidi hani tama pedalai dao.

Te dago tigigo ebo kolesaga ebogo te God nogi ugwaba sao

¹² Dage tomode te bidi me deligo e tiwai homu ebo dao, ‘Te tigidali sẹ eno ebo da te usu egi da.’ Awe, mu tama. Tiali goli te tigidali sẹ ebogo ena tau me sogobe. Tigidali kolesaga eno yabo usu da yaibao. Tiali goli eno te kolesaga me deli ebogo te ena tonalumainu me gogologobeo. ¹³ Gasa bidigo eno po aiyaba elalumainu eyu e tiwai po waibao, “Tubo nai te tabigo sabo nai da, tama tabigo te nai sabo dao.” Agai homu te tiwai me aga tigigo te dwai penani sẹ ebo te me usu dao, te aga tigigo yabo sẹ dao. Awe, agai te tubo nai dali te tabi dali side wali po te mu dao. Tiali goli Godigo te si dali nosali silaibao. Tiali goli dago tigigo te penani kolesaga yabo nai meni. Menio. Dago tigi da te dago Genuai Bidigo nai dao. Tama Genuai Bidi te tigi tau sabo nai dabolo mabo dao. ¹⁴ Tama tiyu, God aga homogo digi te dago Genuai Bidi te gụ pagede hodolali, tama te tiwai dago tigi tau siyu agai da me hodolaibao.

¹⁵ Te dage deli deligo tigi te Kraisgo tigi nogo saḡa tiwai elalubo, te dagego me konebewe? Tama eno te Kraisgo tigi pedai me badu dagala selama, tama penani eyu, te genuai ṭudu bilibo wego tigiba munama elalumainu homu egowe? Munu me tegobeo. Mu menio! ¹⁶ Te penani sẹ ebo we dali kisa sali bidi, te aga dali te tigi deli aga dali yali, te dagego konebewe? Godigo po bukude te tiwai po olama hania wali, “Te bidi dali aga we dali augwali si tigi deli naga pedalali,” te po aṣani. * ¹⁷ Tiali goli te Genuai Bidi dali kẹḡ sali bidi da, agai homu mobo bidi te aga dali deli elalubo dao.

¹⁸ Dage te penani kolesaga idali weyu te boi bidi tiwai wi pao! Te tigidali dwai sẹ te bidigo ebo, te tigi bulu badu ebo dao. Tiali goli te penani sẹ kolesaga ebo bidi, agai aga tigi aga digi dolobo dao. ¹⁹ Te dagego tigi da, te homude Godigo Tedali Wiegī Yai Mobogo be elalubao, te dagego konebewe? Godigo te Tedali Wiegī Yai Mobo te dagebolo manio, tama te Mobo dage tomode bidibao. Dage te dugade digi me elalubo meni. * ²⁰ Menio. Godigo te genuai naigo mu dage ma abelalio. Tama tibaso, penani sẹ iṣayū, te dagego tigigo te dagego Godigo nogi ugwaba sabo kolesaga naga yao.

Polgo te we sabo kolesagade po wali

7

(Dai 7)

Polgo te we sabo kolesagade ola mabo po wai

¹ Megi da eno dagego enaba tolali pasde aṣani po wei ponainogo homu ebao. Eno homugo te bidigo te we dwasianu me nogogo

* **6:16:** Gag 2:24 * **6:19:** 1 Ko 3:16; 2 Ko 6:16

dişıqbaso da, te wiegi yai dao. ² Tiali goli te haniani penani ebo kolesaga te tde elalubao. Tama dagego te kolesaga idali weyu, te tigidali bidi deli deligo te augwa we sao, tama tigidali we dabe deli deligo me te augwali sali bidi dali bidao. Te bidigo tigi te aga wego da, tama bidigo me geş siyu tama daş munu me olamuo. Te tiwai naga, wego tigi te aga bidigo da, tama wego me geş siyu tama daş munu me olamo dao. ³ (-) ⁴ Magi baso meni. Te wego aga tigi me tonalugobeo. Menio. Te aga bidigo tonalubao. Tama te tiwai naga, te bidigo aga tigi geş selama daş weyu munu me tonalugobeo. Menio. Te aga wego tonalubao. ⁵ Dage we de bidi si taluama bidibo, te me deligo me tudiba muyu tama aga tigi daş weyu geş siyu me elamuo. Te kolesaga ebo tagalao. Mu tama, duga si homu deliba munama, tama duga si tigi te pewardage sogo habu selabo homu elama, te duga si Godibolo gedu haluasa po wabo ş yainu osogo habu selabo homu ebaso da, te usu da. Tiali goli nosali te duga si homu deli elama te duga si tigi deliba ma taluao. Tiyu duga digi te duga tigi ma tonaluabo usu işayu, tama Satango dage usu siyu, te dagego dwai penani ş emainogo sinabuo.

⁶ Te e we sabode wabo po, te dagego enabolo hanalu obaso tama eno te usu da wai. Tiali goli te eno dagego we sao po weyu te bomai po tiwai me ebeo. ⁷ Te eno homugo tigidali we bidi te ena digi tiwai bidimainu homu ebo dao. Tiali goli eno koneani, te Godigo tigidali bidi deli delibolo te haniani ş yabo kolesaga mani. Te me deligo te gasa tobage me tiwai tedali siyu, te gasa mego te gasa tiwai tedali sali.

⁸ Tiali goli te we sisawai bidi me, te bidigo sisawai we badi, tama te augwa bidi dabe isai we dabebolo me, te augwalibolo eno te tiwai po obao: te augwali ena tiwai bidibaso da, te wiegi yai dao. Ena da te we işayu enaduba bidibo bidi dao. ⁹ Tiali goli, te augwaligo homu me tigi te augwa digi bugagia tonaluabo homu usu yabo aş işabaso da, te augwa sao. Te augwali we sobaso da, te wiegi yai da. Tiyu augwaligo homu hogodaluyu tama dwai ş ebo homu yabuo.

¹⁰ Te we sali bidi me, te bidigo sali we te augwalibolo eno te bomai po mobao. Te eno digi eno bomai po me wabeo. Menio. Te dago Genuai Bidigo polobadu mani bomai po dao. Te e tiwai elalubao: te wego aga bidi me taga pelamuo wali. ¹¹ Te aga bidi tagalai baso da, te aga olo bidimainao. Te meni baso da, te aga ma begasa pelama, tama aga bidi dali deli homu elama bidigi pao. Tama bidigo me te aga we munu me sela şagio. *

¹² Tama dage tomode gasa bidi dabe augwalibolo te ena digi eno naga te po obao, te dago Genuai Bidigo wali po meni. Eno e tiwai po obao: te ama me deligo we sali tama te wego te Kraisde konealubo po daş wasıqbaso, tama te we aga dali bidainogo homu ebaso da, te amago te aga me sela şagio. ¹³ Ma, we me deli selama tama te we aga bidigo te Kraisde konealubo po daş wasıqbaso, tama te bidi te we dali bidabo homu ebaso da, teda te wego aga te bidi me taga pelamu dao. ¹⁴ Magi baso meni. Te konealubo po daş wasıqwani bidigo te aga we dali mu keş pelama bidiyu, tama tebogo te aga te Godigo gedude te dwagi yai bidi ilaibao. Te tiwai naga te Kraisde konealubo po daş wasıqwani wego te aga bidi dali mu keş pelama bidiyu, tama tebogo te we aga te Godigo gedude te dwagi yai we ilaibao. Te meni yani da, teda dagego

* 7:11: Mat 5:32; 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18

wai puluba dabe te augwali dwagi yai me egobeo. Tiali goli megi te augwali Godigo gedude wiegi yai elama mu bidalubao. ¹⁵ Tiali goli, te konealubo po daꝝ wasiꝝawani bidi agai te aga Kraisde konealubo po daꝝ wali we tagalabo homu ebaso da, te usu da, agai tagalomainao. Te tiwai kolesaga pedaliyu, te duga ama ma abe aga te kalabus tiwai me elalugobeo. Magi baso meni. Godigo dage i olama, te wiegi yai homu nagame ebo kolesaga wali pomainu ebo dao. ¹⁶ We, nago te naga bidi tau selama, te aga Godigo po wali pabo bidi pedelabo, ma meniabo, te nago konebeo. Te nage bidi, te nago naga we tau sobaso tama aga te Godigo po wali pabo we pedelabo, ma te meniabo me, te nago konebeo dao.

Te Godigo dabolo doba yali kolesagade te da bidaluao

¹⁷ Tiali goli dago Genuai Bidigo te deli deli bidibolo dobaba pali seꝝ eyu, tama aga te seꝝ eyu bidibadi te Godigo aga i obaso da, teda aga te seꝝe naga bilao. Eno te tiwai bomai po te tigidali Godigo po wali pabo we bidi hanibolo bomonama ola mabo dao. ¹⁸ Te po page e tiwai dao. Te bidi me deli te Juda dabe augwaligo aga tigiwali sa muyu tama togolama tama te tiwai bidibadi Godigo aga i waliwe? Teda, agai te aga tigiwali togwali te ma dodolabo homu egio, te tagala. Te gasa bidi me deli aga tigiwali togosiꝝawai bidibadi te Godigo aga i waliwe? Teda, agai tigiwali megi togogio. ¹⁹ Te tigiwali togobo kolesaga, te Godigo gedude te olo nai tiwai dao. Tama te tigiwali togosiꝝabo kolesaga me te aga gedude te olo nai tiwai dao. Tiali goli te Godigo bomai po wali pabo kolesaga, te mu nai dao, te seꝝe dao, te de magigo meni wagimio. ²⁰ Te bidi te seꝝ me delide bidibadi tama Godigo aga i obaso da, teda aga te seꝝe me bididuo. ²¹ Te e tiwai dao. Te nage masigi sisꝝabo olo seꝝ ebo bidi bidibadi tama Godigo nage i waliwe? Teda, tagala, magigo menio. Tiali goli, nago te masigi sisꝝabo olo seꝝ ebo tagalabo sunumi elalubaso da, teda nago te sunumi wali pao. ²² Tiali goli te olo mu seꝝ ebo bidi bidibadi tama Godigo aga i wali, megi da te aga dago Genuai Bidigo selama, tama te Genuai Bidigo gedude te aga olo seꝝ ebo bidi me bidigobeo, te aga olo naga bidibao. Te tiwai naga, te olo wiegi yai bidali bidi, te olo seꝝ me isꝝabadi tama Genuai Bidigo aga i wali, megi da aga te Kraisde masigi sisꝝabo olo seꝝ ebo bidi tiwai pedalama bidibao. ²³ Te Godigo te genuai naigo mu dage ma abelalio. Tama tibaso, dage te bidi dabede te masigi sisꝝabo olo seꝝ ebo bidi tiwai me pedalgimio, te bidi dabego olo nigibo homo yai po dologoba bidigi pigimio. ²⁴ Te ama dedeo, te dage deli deli te niwai seꝝe bidi bidibadi tama Godigo aga i obaso, aga te seꝝe naga te God dali deli homu eyu tama bidimainao.

Polgo te we sisꝝawai bidi me te bidigo sisꝝawai we augwalide wali po

²⁵ Te bidigo sisꝝawai we te augwalide po tama, eno te dago Genuai Bidigo bomai po me elalubo meni, tiali goli eno te ena homude po pusbao. Te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga enade elama, tama agai ena te homu mu naga ebo bidi ilali, tama dage enaba duga homugo tialubo te usu dao. ²⁶ Eno homugo e tiwai kolesaga ebo te wiegi yai da wai: te megi tama sogo te genuai seꝝe dali dene dali si te daba pedalubao, gasa bidi dabego nogogo. Tama tibaso, dage tigidali deli deli te megi bidibo tiwai gilama te tama bidaluao, te eno homu dao. ²⁷ Te nago we sai dawe? Tialima, te nago aga tagalabo sunumi gegebo

şę me egio. Te nago we sabe dawę? Teda, nago te we sabo homu ma elamuo. ²⁸ Tiali goli, te nago we siyu da, te dwai şę meni. Tama te gesi wegı te bidigo siyu da, te wegı agai te dwai şę me ebeo. Tiali goli te we sali bidi me te bidigo sali we te augwali şęę meba te tðde elaluaıbao, tama eno homugo te tobage şę dageba pedalidali homu eyu eno e po obao, te dage megi bidibo tiwai gilama te tama bidaluaı.

²⁹ Ama dedeo, eno te megi wali po te page e dao: te tð dali dagalu si silabo bodolu megi da pęwadage ebao. Tama tibaso, te bodolu sogo elalubadi, te tðde elalubo naide naga dago homugo kone pelamuo. Te we elalubo bidi dabe te augwali te we meni yai bidi dabe bidibo tiwai bidao. ³⁰ Tama te homu dene eyu gela wabo bidi dabe, augwali te gela wasıabo bidi dabe tiwai bidaluaı. Te wiegi yai homu pemene ebo bidi dabe, te augwali wiegi yai homu pemene isıbo bidi dabe tiwai bidao. Tama te doado bage abelebo bidi dabe, augwali te doado bage mu sışabo bidi bidibo tiwai bidao. ³¹ Tama te tðde doado bage sabo bisnis şę ebo bidi dabe, augwali te e tðde doado bage daę olalusiıbo bidi dabe tiwai bidao. Dago te tðde elalubo nai dali kolesaga dali si tede naga dago homugo kone pelamuo. Dago koneani, te e megi elalubo tð silama tama hasegelama, tama te gasagi yai mu pedalaıbao.

³² Tama tibaso, eno homugo te haniani naide te dagego moni homu isıyu tama dage bugagia bidao. Te we sışawai bidigo, agai te dago Genuai Bidigo kolesagade te aga homugo kone palobo dao, te kolesaga aga bugagia wali pomainogo aga tama tebo dao. Agai te Genuai Bidigo homugo godolo yabo kolesaga yabo homu ebo dao. ³³ Tiali goli te we sali bidi, agai te tðde doado bagede homugo kone palobo dao. Agai te aga wego godolo ebo kolesaga yabo homu ebo dao. ³⁴ Tama tiyu, agai homu kolesaga pebeda paıbao. Tama bidigo sışawai we me, te gesi wegı me, agai te dago Genuai Bidigo kolesagade te agai homugo kone palobo dao. Aga homugo te aga tigi me te homu mobo bidi dali me te Godigo gedude bugagia wiegi yai mu bidimainu homu ebo dao. Tiali goli te bidigo sali we, agai te tðde doado bagede homugo kone palobo dao. Agai te aga bidigo godolo ebo kolesaga yabo homu ebo dao.

³⁵ Eno te megi aşanı po te dage tau selama dage bugagia bidimainogo wali. Te dage palıbo po me wabeo. Menio. Eno homugo te dage dolasa bidiyu, tama agade dagego homugo keę peyu tama sesemane sogo te dago Genuai Bidigo şę emainogo, te nai me deligo te dage homu kegabi sidali weyu te po wali.

³⁶ Te bidi me deli aga homugo agai te dolo meniabo kolesaga te aga noma sali gesi wegı te dali te tiwai kolesaga ebaso, tama agai homu te wede hodoloyu bomu mu eyu, tama agai suali te gasa sunumi me elalusiıbaso da, teda te bidigo te wegı kęmainao. Te şęę sabo şę ebeo. Te augwa si bidimainao. ³⁷ Tiali goli, te bidi me deligo aga homude bomu eyu, tama te nai me deligo te aga selıbo şę me isiıbadi, tama aga homugo digi ebo tonaluyu, tama aga homude te po olama, te agai homugo te gesi wegı te augwaligo aga noma sali te aga olo mu bidimainogo ebaso da, te wiegi yai dao. ³⁸ Tama tibaso, bidigo te gesi wegı sabo, te agai wiegi yai kolesaga ebao. Tama te we sışawai bidi, agai kolesaga te wiegi yai mu ebao.

³⁹ Te we me deligo bidi te aga bidi bidıbadi, te we te aga bidi dali naga keę pelama bidao. Tiali goli, te we aga bidi isıbo si da, te we te

bidi dali me keçalubeo. Te aga gasa bidi dali pabo homu ebaso da, teda aga te bidi dali pomainao. Tiali goli aga te Godigo po wali pabo bidi dali naga pao. ⁴⁰ Tiali goli ena digi eno homugo te tiwai homu yai: te bidi isai we aga olo bidainogo ebaso da, te aga wiegi yai homu pemene mu yaibao. Tama eno homugo te Godigo Tedali Mobo Bidi te enade me bidiyu, tama agai ena te kolesagade agai homu ola mani.

Te Godigo po odobo we bidi dabe augwaligo te tibo god dabe ofa ebo kibu mi dabe tueibawe ma tugobewe?

8

(Dqi 8–10)

Te augwaligo tibo godibolo ofa mani kibu mi te augwaligo tugowe obaso Polgo te po wai

¹ Dagego te enabolo asena tolali pode, tede dagego e po me ena hanalu wali, “Te gasa we bidi augwaligo hasa ela munama, tama te tibo godibolo te ofa tiwai eyu, te hasa mi meba te tibo god pageba mubo dao. Tama da Godigo po wali pabo we bidi dago te tobage mi tubo te usu dawe, ma meniwe?” te po dagego enabolo asena tolali. Te kolesaga ebode eno wabo po elalubao.

Dage mebago e po wabo dao, “Da tigidaligo koneani, te tibo god te olo nai dao.” Awe, te mu po dao. Tiali goli te olo konebo kolesagago te hagoma ebo kolesaga ebo homu hodolaibao. Tiali goli dago dena hasi te gasa we bidi dali wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga selama, tama tebogo te da Godigo po wali pabo bomai we bidi pedalaibao. ² Te bidi me deligo agai te nai me deli mu koneani homu ebaso da, teda te bidigo koneani kolesaga sqa pali, te usu yabo me elalubao. ³ Tiali goli, te bidi me deligo aga God dali dwagi yai homu eyu godolo ebaso da, teda Godigo koneama, te bidi te Godigo bidi dao.

⁴ Te gasa we bidi augwaligo te tibo godiba ofa elama te mi dabe tubo kolesagade eno po megi obao. Dage mebago te tobage mi tuaio homu eyu tama dagego e po wabo dao, “Te tibo god te mu bidibo nai menio. Te olo piksa noma naga dao,” te po wabo. Awe, dago te po page koneani. Tama dage mebago e po me wabo dao, “Te god hauwa me elalubeo. Menio. Te God deli naga aga bidibao,” te wabo. Awe, te me dago koneani. ⁵ Mu tama, te gasa we bidi augwaligo te nogi “god” nogi ebo nai hauwa elalubao, tama te augwaligo hauwa naide nogi ilama, te “genuai bidi da” wai. Tama mu tama te “god” dabe, te dagalude, ma te tɔde bidigi sogo da, ⁶ tagalao, te dade dago God deli naga te elalubao, te God Aya dao. Aga te tigidali nai page bidi. Tama dago agai se emainogo eyu da aga wai mu bidibao. Tama te Genuai Bidi deli naga elalubao, te Jisas Kraisa da. Agai te tigidali nai nigali. Tama dago bidibo ula te agadu sai dao.

⁷ Tiali goli dage tomode te we bidi mebago te tibo godide te kolesaga kuna konebeo. Te mebago te polobadu te tibo godibolo mi ofa yali kolesaga hauwa sogo wali pedu geani. Tama megi me augwaligo homugo te gasa we bidigo te mi te tibo godiba ofa mu yali homu me ebo dao. Tama te homu ebadi augwaligo te tobage mi tubaso da, teda augwaligo homu tede sege sobao. ⁸ Tiali goli dagego te kolesagade e

po wei ponobo dao, “Te nai tubo kolesagago da te God paba odasa me pogobeo. Te dago nai tusaḅaso, teda da te God gedude me soḅ pogobeo. Me ma, te dago tubaso da, teda da te God gedude wiegi yai me pedalugobeo.”

⁹ Awe, te mu dao. Tiali goli dage mi tubo bage dage dua dao. Tiyu tama te tibo godibolo mani mi tubo se duga digi elama, tama te bomo meni yai bidi dabego sulama, tede saḅade dolama, tama augwali te dwai seḅeba tula muabuo. ¹⁰ Nage bidi te koneani kolesaga elalubao wida, te nage te tibo godigo lotu beba pelama, tama nage tede dulalu nai tueibao, tama bidi me deli te aga Kraisde konealubo po daḅ wabo kolesaga bomo meni yai bidi te agai nage subaso, te tebode te aga homu hodolama tama aga homu te mi tubo te dwai kolesaga da homu yali goli, te tibo godiba ofa yali nai tuabo homu yaibao, tama agai te mi tueibao. ¹¹ Tama tibaso, te nago koneani kolesagago te bomo isaḅwani bidi dolali, te amade te Kraiḅ aga isama tama aga ma sai dao. ¹² Te ama mebago te Kraisde konealubo po daḅ wabo kolesaga te bomo me ebeo. Tama dagego te dwai se augwaliba elama, tama augwaligo te augwa gedude se ebo dwai ilibaso da, te kolesagade te dagego dwai se te Kraiḅa digi yaibao. ¹³ Tama tibaso, te nai tubogo eno ama te dwai seḅa tulalumainogo ilibaso da, teda eno te mi munu ma tugobeo. Tiyu eno te eno ama te dwai seḅa tulalubo se ilidalio.

9

Te Godigo po sela pabo se bidi Pol bilali seḅe po

¹ Te gasa we bidi me tau siyu tama augwali dolidali weyu, eno te gasa kolesaga me ebo dao. Ena olo mu bidibo dao, te gasa bidigo enabolo “E tiwai kolesaga yao” te po wabo usu egobeo. Tama me ena te Godigo po sela pabo se bidi mu dao. Aga te gu pagede hodaluama tama nosali eno digi gedugo ena dago Genuai Bidi Jisas mu suai bidi dao. Te eno dago Genuai Bidi tobade se yaligo tama te seḅe naga dage te God wali pabo we bidi pedalali. ² Te bidi meba augwaligo ena te Godigo po sela pabo bidi meni da homu yali, tiali goli tagalao, duga koneani, ena te Godigo po sela pabo bidi bidibo. Suao, ena te Genuai Bidigo po sela pabo se bidi bidibao, tama te koneabo se te dagede elalubao.

³ Te bidi mebago eno dagede masigi sisabaso ena te Godigo po sela pabo bidi meni da wabo si, tama eno e tiwai po te augwaliba wei ponobo dao: ⁴ te eno ebo seḅe te Godigo po odobo we bidi augwaligo augwa doado bagego ena tau sobaso da, te dolo dawē ma meniwe? Te dolo mu dao. ⁵ Te gasa Godigo po sela pabo se ebo bidi dabe augwali deli deligo te Godigo po wali pabo we keḅama, tama augwali te po pusubo se eyu gasaba bilibadi te augwa we augwali dali hodobo pabo dao. Te dago Genuai Bidi Jisas aga ama dedego badi, te Pitago me te tama tebo dao. Tama ena me, eno we elalugi sogo da, teda eno me te tiwai eyu da te usugi mu da. ⁶ Te gasa Godigo po sela pabo se ebo bage tigidali augwaligo te Kraiḅde po pusubo se sesemane sogo ebaso, tama augwa nogogo te masigi sabo se ebo meni. Te ena me Barnabas da sigo naga te tiwai me ebo usu meniwe? ⁷ Mena bidi te ami se ebo bidigo tama aga digi te aga tubo nai abelegowe? Te menio. Mena bidigo te gi bulama tama aga te gide bulali nai sabo meniwe? Me ma te bidi mego

te kibu meme dali sipsip dali hani tonaluyu tama aga digi te augwaligo ame pe me tugobewe? Woo, te tiwai menio. Agai te nai meba tueibao.

⁸ Te eno tede bidigo homu naga wali pelama tama eno te tiwai po wabowe? Meni. Te bomai pode me te se ebo bidigo aga pe masigi sabode te tiwai page elalubo po me elalubao. ⁹ Mosesgo te bomai pode te tiwai po aseani elalubao: “Te dagego wit ge dagalomainogo eyu tama te bulmakaugo te wit saꝓaꝓo agabo se ebaso, teda nago te aga pedauwali me paniamuo,” po wai. Te Godigo te bulmakau dabe augwa tubo nai sabode naga homu koneama wali dawwe? * ¹⁰ Menio, te agai te po bidi dabolo me wali homu ebao. Awe, te po aseani te da tobade wali dao. Magi baso meni. Godigo te tiwai kolesaga emainogo yai: bidigo te gi to elibo se eyu, tama bidigo te gide inaiani nai sabo se ebo bidi me, augwali si augwa yali seꝓe te nai sabo homu elama tama te se ebo dao. ¹¹ Tialima, dago te Godigo po dagebolo pusubo se yali, te dago te dagego homu noma bidi mobo tomode te ge bulali tiwai yai. Tama tibaso, dagego dabolo te tigi tau sabo nai naga mobaso, te dolo dawwe ma meniwe? Te dobu si ebode te dage saꝓaꝓo paliwe? Te meni. * ¹² Te dagede bidi mebago te tigi tau sabo nai sabo usu ebo da wida, teda eno me te nai sigi sogo da, te usu mu egi dao.

Te nai dago sabo usu yaiba wali goli, te dago me sabeo. Menio. Dago te we bidigo Kraide wiegi yai gesi po odobo sunumi te panibo te dago hagela homu yai. Tama tibaso te haniani seꝓe dabe dago tolobo dao. ¹³ Te Moni Lotu Be tempel, te bede se ebo bidi dabe, augwaligo te bede augwa nai sela tubo dao. Tama tiyu te Juda we bidi augwaligo te Godibolo maiabo nai magaselama, tama te be tomode te alta saide te nai Godibolo mabo se ebo bidi dabe augwaligo da te alta saide ulubo nai hasa mi meba te sela tubo dao. Tama tiyu augwaligo augwa nai abelebo menio, te augwaligo Godigo se ebode augwa nai tama sabo dao. * ¹⁴ Tama te tiwai naga dago Genuai Bidigo te bomai po muani: te Godigo wiegi yai gesi po pusubo se ebo bidi dabe, te seꝓe augwaligo te wiegi yai gesi po sabo we bidigo tigi tau sabo nai meba somainogo yao. *

¹⁵ Tiali goli ena digi eno te tama tiwai nai me deli sisawai dao. Tama megi me eno te nai saiba olama eno e po me asebeo. Menio. Te ena bolo hasia isimainao wai! Eno masigi sisabadi te se ebo dao. Tama eno te seꝓe wiegi yai homu pemene ebao. Tama bidi me deligo enabolo masigi mayu eno te wiegi yai homu pemene ebo page te dagala samainogo me egobeo. ¹⁶ Eno te Kraide wiegi yai gesi po pusubo, tede eno te ena nogi ugwaba sabo te usu menio. Te menio. Eno sunumi gasa me elalubeo. Dago Genuai Bidigo enabolo te se naga mawai dao. Tama eno te wiegi yai gesi po pususiayu da, teda ena hobedagia mu bidaibao. ¹⁷ Te ena homugo digi eno te se egi da, teda eno te seꝓe sabo usu egi da. Tiali goli, eno homugo te se eno yabo homu me isaꝓaso da, teda Godigo te se enabolo emainu mawai dao. ¹⁸ Tama tibaso, te seꝓe eno mena nai saibawe? Te eno sabo nai te e tiwai elalubao: te eno sainu elalubo nai te Godigo wiegi yai gesi po pusubo seꝓe sabo elalubo, te eno me sabo meni. Menio. Eno te wiegi yai gesi po pusama tama eno augwaliba olo mabo dao. Tama tede eno dwagi yai homu pemene ebo

* 9:9: Bom 25:4; 1 Ti 5:18 * 9:11: Rom 15:27 * 9:13: Bom 18:1 * 9:14: Mat 10:10; Luk 10:7

usu baso, te wiegi yai gesi po olo pusubo kolesaga da eno sabo nai tiwai dao.

Pol te tigidali we bidigo sę ebo bidi tiwai bidali

¹⁹ Ena da te bidi me deligo olo sę ebo bidi me bidainogo me bidibe. Tiali goli te ena homugo ena digi te ena te tigidali bidi dologoba muyu, tama ena augwaligo olo sę ebo bidi tiwai bidainogo homu elama eba, te eno bidi hauwa sabo homu elama tibo dao. Augwali Jisas wali pabo bage pedalomainogo eyu ena tama ebo dao. ²⁰ Tama eno te Godigo wiegi yai gesi po te Juda dabebolo pusubadi, ena te augwali tiwai bidibo dao. Ena digi ena te Mosesgo mani bomai po dologoba pabe, tiali goli eno te bomai po dologode bidibo Juda bidi dabe sainogo eyu tama ena augwali tiwai gilama te bomai po dologode bidibo dao. ²¹ Te Juda hani isawai bidi dabe, augwali te Mosesgo mani bomai po meni yani bidi dabego gedude, ena te Mosesgo mani bomai po meni yani bidi tiwai pedalali, te bomai po meni yani bidi dabe sainogo tama tiali. Tiali goli eno te Godigo bomai po tagalainogo ebeo. Menio. Eno te Kraisgo bomai po wali pabo dao. ²² Te Kraisde konealubo po daų wabo bomo meni yani we bidi augwali eno tau sainogo eyu, tama ena te bomo meni yai bidi tiwai bidibo dao. Eno te tigidali sunumidu te gasa bidi dabego ebo kolesaga tigidali usu siyu, tama augwali tiwai bidibo dao. Augwali meba eno ma dologa somainogo tama ebo dao. ²³ Eno te sę tigidali ebo te Godigo wiegi yai gesi po pusubo sę te ugwaba somainogo ebo dao, tama te wiegi yai gesi pogo dabolo mabo dwagi yai nai meba me eno somainogo eno te tiwai sę ebo dao.

Te dago te nai sigi painu bomonama udaiyao po wali

²⁴ Megi eno te po digi po begelama obao. Te udabo ususu si ebo bidi dabe te tigidali augwali udulama, tama te geanani bidi deligo naga te dwagi yai nai sabo dao. Te dagego konebewe? Tialima, dage me te tiwai bomonama Godigo po bugagia mu wali piąo, agai te dagebolo dwagi yai sę emainogo yao. ²⁵ Tama tigidali bidigo te nai sainogo homu eyu udabo da, te augwaligo homu dali, te augwaligo tigigo ebo kolesaga dali, te tigidali augwaligo aiyaba elaluyu bugagia tonalubo dao. Te bidi dabego tama tiyu te geanani bidigo sabo dwagi yai nai sainogo tebo dao. Tiali goli te nai polo dolobo nai naga dao. Me ma, dago Godigo po wali peyu te me dolisąbo nai sabo sę ebo dao. ²⁶ Tama tibaso, ena digi me, ena te dwagi yai nai me sainogo eyu tama ena udabadi te eno gasaba tonono peyu me udagobe. Eno nogo wąbi hwąinainogo, te eno nogo subigila sanama olo dali nogo me saęobeo, tama te wali naga me eligobeo. ²⁷ Menio. Eno te ena tigiba mu eliyu tama aga ena homu wali pomainogo ebo dao. Magi baso meni. Eno te Godigo wiegi yai gesi po te gasa we bidi hauwabolo pusubo dao, te augwaligo te po bugagia wali pomainogo ebo dao. Tiali goli nosali ena digi te eno te po bugagia wali pisąyu tama ena tulaluidali weyu, tama eno bomonama te eno ebo kolesaga bugagia tonalubo dao.

10

Dago te tibo god dabe wali pelamuo

¹ Ama dedeo, dage ede gegeda pelamuo: dago wąi dabe tigidali te bidi meni yai dwai bulude bilibadi augwali te dagalu pą dologode bugagia

bidali. Tama augwali tigidali te sağago naga pelama, tama te tamu aï nogeyu sana pai dao. * ² Tama tigidali augwali te pöde tamu aï side baptais sali tiwai yali, tama te baptais saligo augwali te Moses wali pomainogo sa muani. ³ Tama augwali tigidaligo te Godigo Tedali Mobo Bidigo augwali mani te nai nogi mana augwaligo tuai dao. * ⁴ Tama augwali tigidaligo te Godigo Tedali Mobo Bidigo augwali mani aï te augwaligo tuali. Awe, augwaligo te Tedali Mobogo te genuai sau pado masigidu asobo aï tuali, te masigi augwali dali hodobo pai. Te masigi te Kraisi aga digi dao. * ⁵ Te Godigo te tobage tau sabo se tigidali augwali dali yali goli, agai te we bidi dago wai dabe hauwa tomode augwaligo kolesaga te Godigo godolo me isiwani. Mu menio. Magi baso meni. Dago koneai, augwali umabo te bidi meni yai bulude isilama, tama augwaligo tigi tede besela palama, wilalua pali, te bidi si sela naga bugagia sana pali. *

⁶ Tama te augwalide pedalali se tigidali te noma tiwai pedalali, te dago sulama tama dago wai dabe augwaligo te pesa yali tiwai te dago me te dwai sepe pesa idali weyu dago sumainogo yali. ⁷ Tama suyu, tama dagego te tibo god dabebolo lotu po munu me wagimio, te augwali tomode mebago yali se tiwai me egio. Te bukude te augwaligo te tibo god dali yali sepe e po wai dao: “Te we bidi augwali dualama te nai tuyu we tuyu elama, tama augwali hogodama tama augwaligo teabi yali.” * ⁸ Tama dago me te penani ebo kolesaga me egimio, te augwali tomode mebago te yali kolesaga tiwai me egio, tama deli sogo naga te bidi sese umabo te 23,000 bidi te augwali isai dao. * ⁹ Tama dago me dwai se eyu te Genuai Bidi usu me selamuo. Te augwali tomode mebago dwai se eyu aga usu sobaso, tama te dwai hasamani dabego augwali gaü kelama tama augwali isai dao. * ¹⁰ Tama dagego dwai homu eyu Godibolo wado po me olamuo. Te dago wai dabe augwali tomode mebago te God dali dwai homu eyu wado po obaso, tama te bidi ela mubo ensel mobo bidigo te augwali ela munama tama augwali dolai dao. *

¹¹ Te se dabe tigidali augwaliba pedalali, te gasa we bidigo sumainogo ebo se noma tiwai pedalali. Tama dago me te tobage dwai se idali weyu gasa bidi dabego te po te Godigo po bukude aseani. Magi baso meni. Te da megidi bidibo sogo te tigidali nai silabo sogo paaba yagasai dao. ¹² Tama tibaso, dagego duga digi bomogo bugagia dolalubo usu da homu eyu da, teda dage tulaluyu dolidali weyu dage bugagia suo. ¹³ Te dwai se ilibo usu sabo se dagebolo pedalobo, augwali tigidali te gasagi yai me egobeo. Menio. Te tigidali we bidibolo pedalobo usu sabo deli tigi poai se pedalubao. Tama Godigo aga dage dali homugo kepa pai bidi bidiyu tama aga dau wali po wali peyu, te usu sabo se ebogo dagego homo aiyaba elaluainogo ebo gogolama me sula tagalogobeo. Menio. Te dwai se tomoba kegebo usu sabo se dageba pedalubaso da, teda Godigo dage sana pabo tu nigilaibao. Te tu e dao: te agai dage dau walama, tama dage te usu sabo sepe bomu elama dolalubo usu yaibao.

* **10:1:** Sai 13:21-22; 14:22-29 * **10:3:** Sai 16:35 * **10:4:** Sai 17:6; Nam 20:11 * **10:5:** Nam 14:29-30 * **10:7:** Sai 32:6 * **10:8:** Nam 25:1-18 * **10:9:** Nam 21:5-6 * **10:10:** Nam 16:41-49

¹⁴ Tama tibaso, eno abagi dede dabe muo, dagego te tibo god lotu beba nai tugi pabo kolesaga wi eyu tagalama, tama te kolesaga tudiba muao. ¹⁵ Dagego kolesaga elalubaso, tama eno dagebolo te po obao. Duga digi eno pusubo po dagalião. Eno po e dao. ¹⁶ Te dago komunion tubaso da, dago te kapde gedu haluasa po olama tama Godibolo puba hwi po wabo dao. Te kapde elalubo wain aï da tigidali deli deligo tubo si da, tebogo dago te bidi Kraisgo tigi kaneme dobayu tubo dao. Tama dago komunion tubadi, dago te dwasianu pebedama dobaba pabo bret, dago te bret tubo si da, tebogo dago te bidi Kraisgo tigi mi dobayu tubo tiwai ebo dao. * ¹⁷ Te komunion tubo bret te deli naga elalubao, tama da we bidi hauwa elaluali goli, te tigi delide naga wadolali elalubao. Magi baso meni, da tigidaligo te bret deli naga tubo dao.

¹⁸ Dagego te Israel dabe augwaligo yali kolesagade homugo kone palao. Godigo augwaligo yali dwai sê sela sawainogo eyu, tama augwaligo te sipsip dali meme dali selama, tama te pris bidi dabego nogoba mawai. Tama menama, tama te pris bidi dabego te nai dabe ela munama, tama te mi te alta sai ugwadu daiba muyu, tama siago uluyu, tama Godibolo ofa tama mawai dao. Tama tiyu te nai sesali bage dali, te pris bidi dabe dali, augwali tigidaligo te altade ofa mani nai tuyu deli hani naga bidiyu tama bidali. * ¹⁹ Eno magi homu elama tama te po waliwe? 'Te tibo god me aga mu bidibao, te agabolo ofa mabo tubo nai me te sege nai mu dao,' eno te tiwai homu elama te Israel dabego Godibolo ofa mabo kolesagade po waliwe? ²⁰ Mu menio. Eno wali po page e dao: te Godigo po odisawai bagego augwa alta saide ofa ebo nai, te augwaligo dwai haubo noma bidi dabebolo te ofa mabo dao. Augwaligo te Godibolo ofa me mabeo. Tama dage te dwai haubo noma bage dali deliba sisinibo te eno godolo me egobeo, ena mu hagelabo. ²¹ Dagego te dago Genuai Bidi Kraisgo kap wain wê tuyu, te dwai haubo noma bagede lotu wainogo eyu augwaligo kapde dali si wê tuyu ebo usu me egobeo. Te dagego dena Genuai Bidigo ni nami tebol saide nai tuyu, te dwai haubo noma dabego lotu bede tebol saide nai dali si tuyu ebo te usu me egobeo. ²² Dago augwaligo te tibo god bagebolo ofa mani nai tuyu da, teda dago te Godigo da dali dwai homu ebo sê ilaibao. Dago bomogo agai bomo aiyaba elalubo da, agawe? Te dago bomo usu menio.

Tigidali sê ebogo dago Godigo nogi ugwaba sao

²³ Dage tomode bidi mebago e po obao, "Te mi tubo kolesagade te da olo bidibo dao, tede habu selebo po meni. Dago te mi tuyu da, tebogo dago Godigo bomo yai po me bologobeo," augwaligo te po wabo dao. Awe, mu tama. Tiali goli te tigidali sê ebogo da tau me sogobeo. "Te haniani sê hauwa dago yabo te usu dao," augwaligo te po me wabo dao. Tiali goli te tigidali sê ebogo da God wali pabo bomo mabo meni. ²⁴ Bidi me deligo aga digi naga bugagia bidabo homu me elamuo. Menio. Tigidali we bidi deli deligo te gasa bidi bugagia bidimainogo homu eyu tama augwali tau sabo kolesaga yao.

²⁵ Tigidali haniani mi augwaligo te maketde elalubo, te dagego abela tuyu da, te usu da. Po meni. Dagego homu hauwa elama tama 'E mi augwaligo te tibo god me delibolo ofa maniwe, ma meniwe?' te po

* **10:16:** Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:19-20 * **10:18:** Prs 7:6

hanalu wagio. ²⁶ Magi baso meni. Dago koneani, te bukude elalubo po me deli e tiwai dao, “Te e tōde, paḡanalubo tigidali nai dabe dali, te Genuai Bidigo naga dao.” *

²⁷ Tama te Kraisba aga homu tigidali musiḡawani bidi me deli agai te dage meba i olama dage dali nai tuainogo ebaso da, tama dage pabo homu ebaso da, te usu da. Augwaligo dagebolo mabo te nai tigidali dagego tuiḡo. Tama dagego homu hauwa elama ‘E mi augwaligo te tibo god me delibolo ofa maniwe, ma meniwe?’ te po wagio. ²⁸ Tiali goli, te bidi me deligo te po dagebolo weyu, “Te mi da, te ofa yai mi da” po obaso da, teda te bidigo dagebolo wali po te dagego homugo koneama, tama aga tobade dagego te nai me tulumu dao. Dwai se dwagi yai se dagalabo homu dolidali weyu te nai tugio. ²⁹ Eno dagebolo te po te dagego dwai se dwagi yai se dagalabo homu tobade te po wabeo. Meni. Eno te dagebolo te mi tubode po wali bidi agai te dwai se dwagi yai se dagalabo homu tobade te po dagebolo obao. Magi baso meni, te agai homu si eyu bidibao.

Dage tomode bidi me deligo te po hanalu waibao, “Ena digi ena haniani nai tubo usu yabo digi, tama gasa bidigo te ebo kolesaga dagalabo homugo digi eno ebo kolesaga magi baso te dagalaibawe? ³⁰ Te eno te tubo naide Godibolo puba hwi po olama te nai tuali goli, te gasa bidigo eno te puba hwi wali tubo naide te magi baso ena dali dwai po waibawe?”

³¹ Te dage tomode bidi me deligo te po obaso, eno e po agabolo wei ponaibao, te dagego te nai tuyu me we tuyu ebode, ma dage gasa se ebo si da, dagego gasa we bidide homugo koneao, augwaligo Godigo nogi ugwaba somainogo eyu dagego duga kolesaga tigidali tama bugagia tiao. ³² Tama tiyu, dagego te Juda dabe me, te Grik dabe me homugo koneao, tama Godigo po odobo we bidi hani dabe me, tama dagego ebo seḡe augwaligo God dali agai po dali si dali dwai homu idali weyu, dagego duga ebo kolesaga bugagia tonaluao. ³³ Ena me eno te tiwai kolesaga ebo dao. Eno homugo te eno ebo kolesaga tigidalide te we bidi tigidali augwaligo dwagi yai homu naga emainao. Tama te homu ebaso, eno ena digi naga bugagia bidabo homu me egobeo. Meni. Eno homugo te eno tigidali we bidi augwali tau siyu, tama Godigo augwali ma dobola somainogo eyu, tama eno ena ebo kolesaga tigidali tama dodolobo dao.

Polgo po weyu te Tedali Mobo Bidigo mabo wiegi yai se ebo me te lotu wabo wiegi yai kolesaga yabo po wali

11

(Dḡi 11–14)

¹ Te we bidi tigidali agai augwali tau somainogo eyu Krai agai aga digi aiyaba muyu bidali. Tama ena me eno agai te yali kolesaga wali pabo dao. Tama dage me dagego ena wali asiyu, tama te tiwai kolesaga naga yao.

Polgo te lotu wabode tobolu halubo kolesagade ebo po

* **10:26:** Tib 24:1

² Dagego sesemane sogo ena homugo koneama tama eno te selama dagebolo mani po tigidali daꝝ eyu wali pabo dao. Tama tibaso, eno te po obao, dagego wiegi yai kolesaga mu ebo dao. ³ Me ma, te dagego ena te po hanalu wali, “Te da deliba sisinama tama Godibolo po weyu, tama Godigo po odoyu tebo sogo, te dago we dabe sibi augwaligo augwa tobolu te nami ugwago haluaibawe ma meniwe?” te po dagego ena hanalu wai dao. Tiali goli eno homugo hasia dagego te po konemainogo obao: te bidi Kraisgo tobolu bidi te God dao, tama tigidali bidigo tobolu bidi te Krais dao, tama wego tobolu te aga bidi dao. ⁴ Te dage deliba sisinama tama bidi mego tobolu haluama tama Godibolo po weyu, ma te Godigo po pusuyu da, te bidigo aga tobolu bidi Kraisba hale mabo dao. Te dwali. ⁵ Tama we me deligo te aga tobolu halusiaꝝa tama Godibolo po obaso, ma Godigo po pusubaso da, te agai aga bidigo tobolu bidi tama tiwai bidiyu, aga aiyaba elalubo dao. Te dwali. Tama tiyu da, te aga te hale isaꝑo moni tuꝑdu bilibo we tiwai dao. ⁶ Te tobage dwai penani kolesaga ebo we hale ilimainogo augwaligo aga tobolu nisi tigidali mu poabo dao. Tama te dage tomode te we me deligo aga tobolu halusiaꝝa tama Godibolo po obaso, te wego te se ebogo aga bidi tama aiyaba elalubaso, aga tobolu nisi mu poa yao. Tiali goli we aga tobolu nisi mu poabo te moni hale iliyu da, teda te we te lotu obadi aga tobolu te nami ugwago halumainao. ⁷ Bidigo te aga tobolu me haluamuo. Magi baso meni, te Godigo bidi nigali sogo agai aga digi tiwai nigalio, tama te bidibolo Godigo aga digi wiegi yai homu kolesaga tiwai mani. Tiali goli te we aga te aga bidigo kolesaga naga elalubo dao. * ⁸ Magi baso meni. Godigo bidi nigali te wego tigo me nigibeo. Menio. Agai we nigali te bidigo tigo nigai dao. ⁹ Tama Godigo te we homu koneama tama bidi nigilama aga tau somainogo me ebeo. Menio. Agai bidi homugo koneama tama wego aga bidi tau somainogo nigalio. * ¹⁰ Tama tibaso, te Godigo se ebo ensel mobo bidi augwaligo te we aga bidi dologode bidibo sumainogo eyu, te wego aga tobolu te nami ugwago halumainao. ¹¹ Tialima da we bidi te dena Genuai Bidi dali wadloyu bilibode, tede te we naga tedali bidiyu tama bidi meniam, tama bidi naga tedali bidiyu, tama we meni eyu me ebeo. ¹² Menio. Godigo hasia sogo te we bidigo tigo nigali, tama tialima megite tiwai te agai bidi wego tigde nigilama pedalobo dao. Tiali goli God da te tigidali nai nigali bidi mu dao.

¹³ Duga digi te eno megite wali po dagalio. Te wego tobolu halusiaꝝa tama Godibolo po wabo, te kolesaga usu egowe? ¹⁴ Te we bidi dena kolesaga digi te tiwai dagebolo ola mabo dao: te bidigo bobage tobolu nisi elalubaso da, te dolo meni. ¹⁵ Tiali goli te wego bobage tobolu nisi elalubaso da, te aga wiegi yai au yabo nai elalubao. Magi baso meni, Godigo bobage tobolu nisi agabolo mani te aga tobolu halualumainogo yali. ¹⁶ Tialima, bidi me deligo te wego Godibolo po obadi aga tobolu haluabo seꝑe konila po wabo homu eyu da, te agai koneao, dago gasagi yai kolesaga me elalubo meni, tama gasa bulude bidibo Godigo po odoꝑo we bidi hani dabego me te gasagi yai kolesaga me elalubo menio. Da tigidaligo te we aga tobolu haluabo kolesaga wali pabo dao.

Te komunion nai tubo po

* 11:7: Gag 1:26-27 * 11:9: Gag 2:18-23

17 Tialima megí eno te bomai po meba dagebolo mawainogo ebo, tiali goli dagego te ebo seđe te eno dage nogi ugwaba siyu dagego wiegi yai kolesaga mu ebo dao te eno wagobeo. Magi baso meni. Te dage sisinibo si, te wiegi yai kolesaga me pedalobeo. Menio. Te dwai kolesaga pedalobo dao. 18 Tede hasia bolo eno te po obao: te dage lotu wainogo sisinibo sogo, dage tedali tedela pabo dao. Eno te tiwai po dagede odobao. Tama eno homu te po meba te mu po dao, dagego te tiwai ebo dao. 19 Awe, eno koneani, te dage tomode te Godigo pode homu mu keę pai we bidi augwali hania hanilama pedalomainogo eyu, te dage bidi mebago pode dwasianu tedela pabo kolesaga te me sogo pedalaibao. Te eno koneani. 20 Tialima dage tigidali sisinibo sogo dagego te dago Genuai Bidigo komunion nai tubo kolesaga ebo dao. Tiali goli te mu meni. 21 Menio. Te dage tedelama, tama dage tigidali deli deligo te duga digi duga nai naga polo selama tama tubo dao. Tama me deligo nai tubo silisabadi, tama mego gasa bage dali aga nai dobiasaąa te aga nai tubo polo silama, tama te wain bomai ąi hauwa tulama wabo pabo bidi tiwai eyu ebo dao. 22 Magi basowe? Te dagego nai tuyu we tuyu yabo be elalubao. Te duga bede duga nai hasia tuao, tama nosali deliba sisinama te komunion nai tuao. Ma, dagego homugo te Godigo po odobo we bidi te olo nai tiwai da homu elama, tama dagego te meba nai meni yani ama dedebolo hale mabo homu eba, agawe? Tede eno mena po dagebolo wagawe? Ma, eno dage nogi ugwaba somainogowe? Menio. Te seđe te eno dage nogi ugwaba munu me sogobeo.

23 Magi baso meni. Te eno dagebolo mani po te eno dago Genuai Bidide naga te ola mani po sali. Te e tiwai dao: te pio hulide Judasgo Jisas te Juda dabe boi bidigo nogoba musiabadi, te sogo pio hulide te Genuai Bidi Jisasgo 24 te bret selama, tama te naide Godibolo puba hwi po olama, tama te bret pebedama, tama aga dali bidali bidi dabebolo mayu, te po wali, "Te eno tigi dao, te eno dage tobade mobao. Dagego tigidali sogo tama tidu gebo si ena homugo koneao," agai te po wai. 25 Augwaligo augwa hulide tuabo nai tula silibo si, tama agai te kap me selama, tama tiwai naga Godibolo puba hwi po olama, tama augwalibolo mayu te po wali, "Te kapde elalubo wain ąi te eno kaneme dao. Tama te kanemego eno te gesi daų wali po daų obao. Tigidali sogo dagego e ąi tubaso da, teda dagego tama tiyu ena homugo konealua," te bidi Jisasgo te po wai. * 26 Tama tibaso, dago Genuai Bidi aga ma asisabadi te tigidali sogo dagego te bret dali te kapde dali we tubo si, dagego te aga isali po pusubo dao.

27 Tama tibaso, bidi me deligo hasia bugagia homu kone palisiaąa tama Genuai Bidigo te bret dali te kapde ąi dali olo subigila tuali da, tebogo agai te Genuai Bidigo tigi me kaneme te dolobo tiwai ilali, tama aga tede seęę elalubao. 28 Te komunion tubo sogo te bidigo aga digi homu bugagia osalama tama usu yali homu eyu da, teda aga te bret me te kapde te ąi tuao. 29 Magi baso meni, bidigo te dago Genuai Bidigo tigde homu kone bugagia palisiaąa, tama agai te bret me te we me olo subigila tuyu da, teda agai bret me we me tuali tede Godigo agabolo te seęę menama tama dwai se agaba pedalaibao. 30 Te page delide naga te dage tomode we bidi hauwa augwali tigi bomo meniamo, tama augwali

* 11:25: Sai 24:6-8; Jer 31:31-34

gasi elama, tama augwali meba me isalio. ³¹ Te dago dena homu hasia bugagia osola suyu da, teda te Godigo dabolo te seḡe magobeo. ³² Tiali goli, Genuai Bidigo dago ebo kolesaga osola sulama, tama dabolo dene osogo mobaso da, tede te da aga wai bḡu tiwai dodolobao. Agai tama tebo te da tḡde bidi dabe augwali dali nosali mu hagaidali weyu tebo dao.

³³ Tama tibaso, eno ama dedeo, dage te nai tuboba sisinainogo da, dagego te gasa bage augwali asobo hasia tonalua. ³⁴ Te me deli moni nasi ebaso da, te agai bede nai tuao. Tiyu dage deliba sisinibo kolesagade Godigo dagebolo seḡe magobeo. Te gasa kolesagade elalubo po, te nosali ena dageba asobo sogo te eno dodolaibao.

12

Te Tedali Moba Bidigo haniani se yabo homu kolesaga dobabo dao

¹ Eno ama dedeo, te Godigo Tedali Moba Bidigo te haniani se yabo homu kolesaga dabolo mabode, te dagego tede gisiga konesiḡama bididali weyu eno tede dage homu dodolabo po me megi pusaibao. ² Dagego koneanio, polobadu dagego te Godigo po odisḡadi, te sogo augwaligo haniani kolesaga ebogo dage te po meni yai tibo godiba kekasa pelama, tama dagego augwali wali naga piduai dao. ³ Tama tibaso, eno homugo dagego hania koneao, te Godigo Moba Bidi te bidi me deli dali bidama tama agabolo po mobaso da, te bidigo te po me wagobeo, “Jisas hagamainao, agaba dwai se pedalomainao,” te po munu me wagobeo. Me ma, te Tedali Moba Bidi meni yani bidigo “Te Jisas da, te Genuai Bidi dao” po wabo te usu me egobeo.

⁴ Te Godigo Tedali Moba Bidigo haniani se yabo homu kolesaga dabolo olo mu mabo dao, tiali goli te Godigo Moba Bidi deli naga elalubao. ⁵ Tama dago dena hasi haniani tau sabo se ebo, tiali goli dago Genuai Bidi deli naga bidibao. ⁶ Te haniani tau sabo se ebo homu kolesaga elalubo, tiali goli te God deligo naga te tigidali bidibolo bomo dali homu kolesaga dali si menama, tama augwaligo tigidali tau sabo se ebo usu yaibao. ⁷ Te Tedali Moba Bidigo aga bomo te tigidali we bidi deli delibolo pedalobo dao. Tama elama, tama augwali deli deligo te mani bomogo te Godigo po odobo we bidi hani tau sabo usu yaibao. ⁸ E tiwai dao. Te Godigo we bidi hani tomode te bidi me delibolo te Tedali Moba Bidigo te we bidi dabebolo te Godigo wiegi yai homu kolesaga ola maiabo homu kolesaga agai olo mabo dao. Tama te gasa bidibolo te Tedali Moba deligo naga te Godigo kolesaga te we bidi augwaligo bugagia konemainogo te po pusubo se ebo homu kolesaga mabo dao. ⁹ Tama te Tedali Moba Bidigo gasa bidi mebolo te bomu mayu, tama te bidigo Godiba aga homu tigidali mayu agaba tialubo kolesaga, te kolesaga bomu menama tama te bidigo homu si isiḡadi tama agai genuai se ebo usu dao. Tama gasa bidi mebolo te haniani gasi yai we bidi dabe usu ilabo bomu te Tedali Moba Bidi deligo naga mabo dao. ¹⁰ Tama gasa bidi mebolo te Tedali Moba Bidigo te haniani bomai se yabo bomu mabo dao. Tama gasa bidi mebolo te Godigo po pusabo kolesaga agai mabo dao. Tama mebolo te haniani dwai haubo noma bidi dali te dwagi yai noma bidi dali dagalabo kolesaga agai mabo dao. Tama gasa bidi mebolo te Godigo Moba Bidigo te tḡde bidibo we bidigo homugo konesiḡawai po wabo kolesaga mabo dao. Tama agai

me te gasa bidi me delibolo te hasia bidigo wabo po begelabo kolesaga olo mabo dao. ¹¹ Eno megi tama nedada pali haniani se yabo homu kolesaga augwali tigidali te Godigo Mobo Bidi deligo naga te nigibo dao. Te aga homugo digi agai te gasa se yabo kolesaga te gasa bidi me delibolo dobayu, tama gasa bidi mebolo te gasa se yabo kolesaga mayu ebo dao. *

Da tigidali da tigi delide se hauwa elalubo

¹² Te bidi Kraisi da te bidigo tigi me deli tiwai dao, tama te tigigo nogo saḡa me, te haniani nai hauwa te elalubao. Tama te tigigo haniani gasagi gasagi yai nai hauwa elaluali goli, te tigi deli naga dao. ¹³ Tama da me te tiwai elalubao. Te da meba te Juda hani da, da meba te Juda hani bidi aḡ isawai bage dao, meba te masigi sisabo olo se ebo we bidi da, meba olo se isawani we bidi dao. Tiali goli te Tedali Mobo Bidi delide naga da tigidali te baptais selama tama deli tigi poaḡ naga pedelali, tama Godigo te Tedali Mobo Bidi deli naga dabolo mawai dao. *

¹⁴ Te bidigo tigde, te dago koneani, te tigi te deli badu naga me elalubeo. Menio. Te aga haniani se yabo nai elalubo dao. ¹⁵ Te saḡaḡo te tiwai po wagi sogo da, “Ena te nogo meni, tama tibaso ena te tigde me wadoalubeo,” te saḡa aga togolama tedali agaduba elalueibao wabo digi, tagalao. Te meni. Aga te tigi badu naga me wadoalubo dao. ¹⁶ Tama ologo te po wagi sogo da, “Ena te gedu meni, tama tiyu ena te tigde me wadoalubeo,” te olo aga togolama tedali agaduba elalueiba wabo digi, tagalao. Te meni. Aga te tigi badu naga me wadoalubao. ¹⁷ Te tigi sesede te gedu naga elalugi sogo da, magi ilama te agai po odaibawe? Tama te tigi sese te olo naga elalubaso da, teda magi ilama agai te nai denami ebo odaibawe? Meni, te tiwai usu egobeo. ¹⁸ Tiali goli tigi te tiwai me elalugobeo. Menio. Godigo aga digi homu wali peyu, te tigi tigidali badu te haniani se yabo nai deli deli muna muna pali, te aga digi godolo yainogo tiwai dao. ¹⁹ Tama tigi sese te deli se yabo nai naga elalugi sogo da, teda te tigi mu te menade elaluaibawe? ²⁰ Tiali goli te tiwai me egobeo. Menio. Te tigi badu haniani se hauwa yabo nai elalubao, tiali goli te tigi deli naga elalubao.

²¹ Tama tibaso, gedugo te nogobolo te po wabo usu me egobe, “Te nogo, nage bidigi menigi sogo da, te enaduba deli ena bugagia bidigi dao.” Tama tobolugo me saḡa bolo te po me wagobeo, “Te saḡa, nage bidigi menigi sogo da, te enaduba deli digi ena bugagia bidigi dao,” te po wabo usu me egobeo. ²² Mu menio. Te tigi dabe badu dago te bomo meni homu yali, te me elalusiawani da, teda te tigi bugagia me elalugobeo. Mu menio. ²³ Tama te tigi dabe badu dago homugo augwali te dwasianu dwali homu yali, te dago augwali bugagia tonalubo dao. Tama te tigi wiegi yai isawani dabe badu, teda dago hale idali weyu, dago augwali te gudubo ugwago halua sabo dao. ²⁴ Tiali goli te dago augwalide hale isabo badu, te dago gudubo ugwago halua sabo menio. Tiali goli Godigo te tigi dabe tigidali te deli badu wadolai elalubao. Tama me badu augwali te nogi meni yai tiwai elaluali, teda agai augwalibolo te nogi ma mayu ebo dao. ²⁵ Agai tama tiwai ebaso, te augwali tedali me pebeda pogobeo, menio, te tigidali deli deli badu te

* **12:11:** Rom 12:6-8 * **12:13:** Rom 12:4-5

augwaligo augwa hasi te gasa badu te deli se tiwai naga eyu bugagia tonalumainogo ebo dao. ²⁶ Tama tiyu te tigi me badu pedai badu dene eyu da, te tigidali badu dwai bidaibao. Tama me deli badu te nogi sobaso da, te tigi tigidali badu augwaligo te aga dali wiegi yai homu yaibao.

²⁷ Tialima dage da, da tigidali deliba wadolama, tama dage da te Kraisgo tigi tiwai dao. Tama dage deli deli te Kraisgo tigigo haniani se yabo badu dabe dao. ²⁸ Tama te Godigo po odobo we bidi hani tomode Godigo aga digi te se dodolama, tama tigidali bidi te haniani seba muani. Te hasia te po sela pabo bidi dabe nigilali, te si wali te Godigo po pusabo bidi dabe, te sela wali te agai po ola mabo tisa bidi dabe muani. Te dabe tudi badu nosali te bomomo menama, te bomai se ebo bidi dabe nigilali. Tama nosali ma te gasi yai bidi dabe usu ilibo bidi dabe elalubo, tama te we bidi dabe tau sabo bidi me, tama te haniani se dabe tonaluabo bidi dabe muani, tama haniani homugo koneŝabo pogo po wabo bidi nigilai. * ²⁹ Magi yaliwe? Te Godigo po odobo we bidi hani tomode te tigidali bidi te Godigo po sela pabo se ebo bidi dabe bidibo dawewe? Ma, tigidali te po pusabo bidi bidibawe? Ma, tigidali te po ola mabo tisa bidi bidibawe? Ma, tigidaligo te bomai se ebo bomomo elalubawe? ³⁰ Ma, tigidaligo te gasi yai bidi dabe usu ma ilibo bomomo te elalubo dawewe? Ma, tigidaligo te haniani homugo koneŝabo pogo po wabo dawewe? Ma, te tigidaligo te gasa bidigo wali po begelebo se ebo usu egowe? Mu menio! ³¹ Tiali goli dagego bomomo eyu tama godolo elama, te Godigo dabolo olo mabo agai we bidi hani tau sabo bomomo tigidalide te polali nai sao.

Tama megi eno dagebolo te polalubo tu mu me deli te dagebolo ola maiabo homu ebao.

13

Te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga po

¹ Te haniani dago homugo koneŝabo pogo po wabo, tede eno po tamadi wai dao. Te eno te da tode bidibo we bidigo dena homugo koneŝabo haniani pogo wabo, ma te tode bidi dabego wabo haniani po, ma te ensel mobo bidi dabego gasagi yai po me, te po tigidaligo eno po wabo usu eyu da, tiali goli eno te gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga esiayu da, teda eno po wabo te belo olo subigila elibo tiwai eyu, ma te moni nigo nigali habidi te olo elibo tiwai gilama yaibao. ² Ma, eno te profet bidigo wabo po tiwai te Godigo po pusabo bomomo elaluyu, tama eno te Godigo geme dualali po tigidali koneyu, tama eno gasa haniani homu kolesaga me koneyu, tama eno Godide bomai konealubo po daŝ elaluyu, tama eno te genuai bulu du gasaba pogolobo usu iligi da, ena te tiwai bidiyu, tiali goli eno te gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga esiayu da, teda ena te olo nai tiwai dao. * ³ Tama ena doado bage tigidali te magi nai meni yai we bidi dabe augwalibolo mena mena pelama, tama ena te Kraisde boi bidi homu ebo bagego selama, tama eno tigi te siaba ulama tama ena te isiyu da, tiali goli eno te gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga esiayu da, teda te eno yali tigidali dwagi yai sego ena dwasianu tau sabo usu me egobeo.

* 12:28: Ef 4:11 * 13:2: Mat 17:20; 21:21; Mak 11:23

⁴ Te gasa we bidibolo wiegi yai homu eyu godolo ebo bidi agai e tobage kolesaga ebo dao. Augwaligo dwai kolesaga aga dali ebaso, te agai wei polo me ponogobeo. Te gasa we bidibolo wiegi yai homu eyu godolo ebo bidigo, te agai tigidali bidi tau sobao. Agai te doado bage hauwa elalubo bidi dali dwai homu me egobeo. Te gasa bidibolo wiegi yai homu ebo bidigo te aga digi aga nogi ugwaba me sogobeo. Tama agai dwai hagoma me egobeo. ⁵ Agai te bidi dabe augwali dali te kolesaga usu isawai bidigo ebo kolesaga ebo meni. Agai te aga doado bage dabede te nai yogo homu ebo meni. Te agai seḅḅ polo me egobe, konila po polo wagobeo. Te augwaligo agabolo dwai seḅḅ ilbaso, te agai te seḅḅ aga homugo ma nededu gebo meni. ⁶ Te gasa bidigo ebo dolo isawai kolesagade te agai wiegi yai homu pemene me egobeo. Menio. Agai te we bidi augwaligo Godigo mu doloba pai kolesaga ebode te wiegi yai homu pemene agai ebo dao. ⁷ Te gasa we bidibolo wiegi yai homu eyu godolo ebo bidi agai tigidali seḅḅ bugagia toloba dao. Te tama tiyu, agai aga abagi dali homugo keḅḅ pai bidi bidada pabo dao, te kolesaga me sia sogobeo. Te aga dali dwai seḅḅ yali abagi, tede agai wiegi yai homu pemene eyu tama te bidigo homu hasegelebo aga bugagia tonalubo dao, agai te kolesaga ebo tagalogobeo. Te tigidali seḅḅ sabode te aga bomo elama bugagia dolalubo dao, aga munu me seḅḅ polo egobeo.

⁸ Te Godigo aga we bidibolo te tau sabo bomo osogo mawai dao. Agai bidi mebolo te Godigo po pusubo bomu olo mayu, tama gasa bidibolo te haniani gasagi yai homugo koneḅḅabo pogo po wabo bomu olo tama mayu, tama tedali bidibolo gasa haniani homu kolesaga koneabo bomu mayu ebo dao. Te tobage mani seḅḅ yabo bomu te osogo elalubo nai naga dao. Tiali goli te gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga da, te gamonabo kolesaga mu dao, te munu me siligobeo. ⁹ Te megi dago haniani homu kolesaga koneabo bomu te sese meni, te sḅḅ pali. Tama te Godigo po pusubo bomu me, te sese meni, te sḅḅ pali. ¹⁰ Tiali goli nosali te sese usu mu yai nai asiyu, tama te sogo te sese isawai sḅḅ pali nai dabe tigidali silaibao, te augwaligo seḅḅ me meni. ¹¹ E tiwai yaibao. Polobadu ena dwasianu ogwa bidibadi, te sogo eno dwasianu ogwago po wabo tiwai yai dao. Eno te dwasianu ogwago homu ebo seḅḅ tiwai yai dao. Eno te dwasianu ogwago homu dodolobo kolesaga tiwai me eyu bidai dao. Eno kuna koneḅḅbaso, eno haniani seḅḅ seḅḅ peyu bidali. Tiali goli nosali ena genuai bidi pedalama, tama eno bugagia konebaso, eno te dwasianu ogwago yali kolesaga yali te tagalai dao. ¹² Dago te aḅḅ dulade subadi, te dena gesabidi dago kuna subo meni, te dwasianu hulua sai tiwai subo dao. Tama te tiwai me, dago God gisiga mu konebo menio. Tiali goli te sogo nosali da, te dago Godigo gesabidi mu dolo sueibao. Megi dago te God kuna konebeo, te me badu naga koneani. Tiali goli nosali da, te dago aga mu koneyu, te agai da mu konebo tiwai gilama yaibao.

¹³ Tama te sogo asisabadi, te kolesaga sela sesemane sogo elalubao, te homugo keḅḅ pabo kolesaga dali, te dwagi yai homu eyu bugagia tonalubo kolesaga dali, te we bidi dali wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga dali, te augwali sela sesemane sogo elalubo dao. Tiali goli te kolesaga selade te polalubo kolesaga me deli, te gasa bidibolo wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga elalubo dao.

14

Te Godigo Tedali Mobo Bidigo mabo polalubo bomo sabo homu eyu, te dagego Godigo po godolo homu elama pusao po wai

¹ Te gasa we bidi dali wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga da te polalubo kolesaga elalubaso, te dagego bomu eyu te kolesaga bugagia wali pao. Tama tiyu, dagego te Tedali Mobo Bidigo maiabo tau mabo bomu sabo homu bomu eyu godolo tigidali sogo iduao. Tiali goli te maiabo bomu dabe tomode te Godigo po gasa we bidi dabebolo pusubo bomu te polalubo bomu elalubaso, dagego te bomu sabo homu hasia yao. ² Magi baso meni, te tɔde bidibo we bidigo konesiabo po wabo bidi agai te we bidibolo te po wagobeo. Menio. Agai te po wabogo te Godibolo naga wabo dao. Magi baso meni, te we bidi augwaligo agai wabo po page konegobeo. Te Tedali Mobo Bidigo bomogo te agai te geme dualali po page wabo dao. ³ Me ma, Godigo po pusubo bidi, agai po te we bidibolo weyu, tama te pogo augwa homugo God dali keɔ pabo kolesaga tebolo bomu mabo dao, tama augwaligo kolesaga wiegi yai emainu homu hodolama, tama augwali homu nagame ilibo dao. ⁴ Te tɔde bidibo we bidigo konesiabo po wabo bidi, te aga digi naga tau sabo dao. Tiali goli te Godigo po pusubo bidigo, agai te Godigo po odobo we bidi hani sese tau sabo dao. ⁵ Eno homugo dage tigidaligo te we bidigo konesiabo pogo po omainogo te homu godolo ebao. Tiali goli eno homugo te Godigo po dagego pusumainogo te homu mu godolo ebao. Magi baso meni, te Godigo po hania pusubo bidi agai te we bidi tau sabo se ebogo te we bidigo konesiabo pogo po wabo bidigo tau sabo se aiyaba elalubo dao. Tiali goli, te we bidi augwaligo te po page hania konemainogo eyu, bidi mego te po page begeleyu da, teda te usu da, te po pusubo bidi dali te we bidigo konesiabo pogo po wabo bidi dali sigo tau sabo se te tiwai si dao.

Dago Godigo po dena pogo pusao po

⁶ Eno ama dedeo, dagego te po homugo bugagia koneao. Ena te dage bidibo madi aselama, tama eno po te we bidigo konesiabo gasa pogo naga wainogo eyu da, tiali goli te Godigo enabolo waselali po meba te eno dagebolo wasiayu, ma eno wiegi yai kolesaga dagebolo masiama, ma te Godigo po eno pususiama, te eno dage me po ola masiabaso da, teda eno te we bidi konesiabo pogo wabogo dage bugagia tau sogobeo. Mu menio. ⁷ Te bidibo ula meni yai nai, te ona me gita, te tiwai naga elalubao. Te agai haniani po dolo bugagia wasiabaso da, teda dago magi ilama te agai dogonide wabo po bugagia odaibawe? Te usu egobeo. ⁸ Ma, te ami enesigi bidi dabe augwaligo te bu wabo nai biugel bu wabo odobo si, augwaligo konebo dao, te hwiabo sogo asai dao, te homu yaibao. Tiali goli ami bidi me deligo te biugel naigo dolo hwa wasiabaso da, teda dego te wabi hwiabo sisi elaluaibawe? Bidi meni. ⁹ Dage me, dage te tiwai gilama naga yaibao. Dagego duga lotude te bidi dabego konesiabo gasa pogo po obaso da, magi ilama augwaligo te po page koneaibawe? Menio. Teda dagego po olo madi hagagi paibao. ¹⁰ Mu tama, te haniani we bidi hani augwaligo te haniani po hauwa e tɔde elalubao, dago te haniani po nedebo usu egobeo. Tiali goli te po me deli olo me elalubeo. Te tigidali pogo te page elalubao. ¹¹ Tialima, te bidi me deligo pusubo po page eno me konesiabaso da, te agai homugo

ena te gasa digibulu bidibo bidi hani da homu yaibao. Tama eno me eno homugo te po wabo bidi te gasa digibulu bidibo bidi hani da, te homu ebo dao. ¹² Dagego me dagego te we bidigo konesiabo pogo po weyu da, teda dage tama tiwai ebo dao. Tialima, dagego te Tedali Mobo Bidigo olo maiabo tau sabo bomo dabe sainogo homu godolo yaligo da, teda Godigo we bidi hani bugagia dolalumainao homu eyu, dagego te augwali wiegi yai mu tau mabo bomo sabo homu bomonama eyu, tama te Mobo Bidibolo te bomo da mao weyu bidiào.

¹³ Tama tibaso, te we bidi dabego konesiabo pode po wabo bidigo, agai te po begelabo bomu somainogo eyu tama agai Godibolo te bomu ena mao po hanalu wao. Tama tiyu, tama agai te bomu sobaso da, teda agai te aga gasa pogo wabo po begelama, tama gasa we bidi augwaligo te po page hania koneaibao. ¹⁴ Magi baso meni, eno te da we bidigo konesiabo pogo Godibolo po weyu da, teda eno mobo bidigo me te gedu haluasa po wabo, tiali goli tebogo eno homu kolesaga tau sabo meni, te olo elaluaibao. ¹⁵ Tama eno magi egowe? Te eno ena homu ogwa wai dali te da we bidi konesiabo pogo Godibolo po weyu aga nogi ugwaba saibao, tama ena homugo kone paliyu tama waibao. Eno aga nogi ugwaba sabo teḡbi po te konesiabo pogo te eno homu ogwa waigo weyu, tama te eno homugo dali me te teḡbi po waibao. ¹⁶ Te nago tama tisiama, tama naga homu ogwa waigo naga te lotu wabo sogode nago Godibolo puba hwi po weyu da, tama tede bidibo olo bidi me deligo te po konesiawani da, teda magi ilama agai te nago puba hwi po walide te “Amen, mu dao” po agai wagowe? Te usu me egobeo. Agai nago te wali po me konegobeo. ¹⁷ Mu tama, nago Godibolo po wali te wiegi yai wali, tiali goli nago te po waligo te gasa bidi homu tau siyu bomu me mabeo.

¹⁸ Dagego te da tḡde bidibo we bidigo dena homugo konesiabo pogo me sogo Godibolo po wabo dao. Awe, te usu da. Eno me hauwa sogo tama tebo dao, tama te seḡde eno dage aiyaba elalubo dao. God agai te pogo po wabo bomu ena mobaso, eno agabolo puba hwi po wabo dao. ¹⁹ Tiali goli te Godigo po odobo we bidi sisinibode, eno homugo te eno te augwaligo konesiabo po hauwa mu wagobeo. Menio. Eno homu e tiwai dao, te dena pogo weyu, eno augwali tau siyu, te ola mabo po bugagia ola momainogo eyu, te eno dwasianu pogo hania waibao, te usu dao.

²⁰ Eno ama dedeo, dagego te haniani seḡde dagalabo homude dage te wai puluba tiwai me bidilamuo. Menio. Te dwai kolesaga ebode dage te dwasianu wai puluba bidibo tiwai bidao, te dwai kolesaga egimio. Tiali goli duga haniani seḡ ebo dagalabo homude, dage te genuai bidi tiwai pedaliào. ²¹ Te Godigo bomai pode augwaligo te tiwai po polobadu aseai dao, te gasa konesiabo pogo wabo kolesagade, “Genuai Bidigo te po wai, ‘Te gasa po wabo bidigo pedauwalide, tama te gasa bidi hanigo pedauwalide te eno po e we bidi hanibolo mawaibao. Tiali goli tebogo me usu egobeo, te augwaligo eno po wali me pogobeo,’ agai te po wai.” *

²² Tama tibaso, dago koneani, te da tḡde bidibo we bidigo konesiabo gasa pogo po wabo kolesaga da, te muani sa dao, te Kraisba augwa

* 14:21: Ais 28:11-12

homu tigidali musiawai bagego augwaligo te tobage po wabo odoyu, tama augwaligo Godigo bomo meba sueibao. Me ma, te Godigo po pusubo kolesaga da, te me te muani sa dao, tama te po odoyu bugagia wali pabo we bidi augwaligo tedu koneaibao, augwaligo augwa homu tigidali te Kraisba mu muai dao. ²³ Tama tibaso, te dage Godigo po odobo we bidi tigidali dage deli madi sisinama, tama dage te sogo po wabo bage tigidaligo we bidigo konesiabo gasa gasa pogo po weyu, tama bidi mebago konesiama, tama Kraisba augwa homu musiawani bidi dali, augwali te tomoba asiyu da, teda augwaligo dagede te po waibao, “Dage esela pobao” waibao. ²⁴ Tiali goli, dage tigidali deli deligo Godigo po dena pogo pusubaso, tama Kraisba augwa homu musiawani bage, ma bugagia konesiawani bidi me deli, aga te tomoba asobaso da, teda dage tigidaligo pogo te bidi homude enaibao, tama dage tigidaligo pogo aga po tu ela mabo tiwai eyu tama aga koneaibao, Godigo gedude aga dwai se yali sege elalubao. ²⁵ Tama tigidali po aga homude geme dualaluali, te agai hania pusaibao. Tama aga ge neyu, aga gesabidiba basi gulama, tama God nogi ugwaba siyu, tama hanilama te po waibao, “Mu tama, God te dage tomode bidibao,” agai te po waibao.

Te lotu po wabo se tigidali dolo pedalomainao

²⁶ Ama dedeo, dagego magi yaibawe? Dage lotu po wainogo eyu sisinibo sogo, dage tigidali deli deligo te duga hasi tau sabo se elalubao. Me deligo te Godigo nogi ugwaba sabo halia weyu, tama me deligo te dage po ola mabo se eyu, tama me deligo te Godigo agabolo tamadi mani po, tama agai te po pusaibao. Tama me deligo te dago konesiabo gasa pogo po weyu, tama mego te po begelebo se elalubao. Dagego ebo se tigidali ebogo te dage Godigo po odobo we bidi tau siyu bomo momainogo iyao. ²⁷ Tama mebago te da tode bidibo we bidigo konesiabo pogo po wainogo homu ebaso da, teda sigo ma selago naga yao. Te usu dao. Tama augwaligo po hodobo me olamuo. Menio. Me deligo bolo po hasia olama, tama gasa aga po nosali weyu yao. Tama bidi me deligo te augwaligo wali po page begelemainao. ²⁸ Tama te po begelabo bidi meni baso da, teda te we bidigo konesiabo pogo po wabo bidi te dage Godigo po odobo we bidi sisinani sogo po wabo pedauwali pania sao. Agai aga digi homu tomode God dali naga aga po mimainao. ²⁹ Tama te Godigo po pusubo bidi si ma sela, augwaligo te Godigo po pusumainao. Tama gasa bage augwaligo te pusali po dagaloyu tama osola suyu miao. ³⁰ Tama me deli dulaluali bidibolo, tama Godigo Mobo Bidigo po me deli agabolo te sogo naga ola mani po wainogo ebaso da, teda te hasia doligulama po wabo bidi, te aga wabo po silao, te Godigo agabolo po tamadi mani bidigo te mani po omainao. ³¹ Te kolesaga ebogo da, teda dage tigidali deli deligo Godigo po pusagameo, tama dage tigidali we bidigo koneama kolesaga selama, tama dage tigidali bomu somainogo yaibao. ³² Te Godigo po pusubo bidi dabe augwaligo augwa Godigo Mobo Bidigo nogode sali po pusubo bomu augwa digi tonalumainao. ³³⁻³⁴ Magi baso meni, Godigo te da dago lotu po wabode te subigila ebo homu me ilibo meni. Te menio. Agai da deli homude naga nageama homu elama bidimainogo ilibo dao.

Te Godigo po odobo we bidi sisinibo sogo te we dabe sibigo po me olamuo, augwali pedauwali naga pania sao. Da Godigo po odobo we

bidi hani te tigidali t̄de bidiyu, da tigidaligo tama naga tebo dao. Te we dabe sibi augwali te Godigo po odobo we bidi tomode me polalugobeo. Augwali te dologode bidao, te Juda dabego bomai pode wali po gilama yao. ³⁵ Te we dabe sibi augwaligo te lotude odali po me deli page koneainogo da, teda augwaligo augwa bidibolo augwa bede hanalu wao. Ma, te Godigo po odobo we bidi sisinibo sogo wego po obaso da, agai te dolo is̄awai hale ilibo kolesaga ebao.

³⁶ Awe, eno koneani, te dagego eno megi tama wali po bolobo dao. Te dage tomode te dage deliba sisinibo sogo te we mebago po pusubo dao. Magi basowe? Dage te Godigo wiegi yai gesi po page bage dagede da agawe? Dagego naga te Godigo po siyu, tama gasa we bidi augwali meni yaiba agawe? Te meni. Dagego te tigidali gasa t̄de bidibo Godigo po odobo we bidi hani augwaligo ebo kolesaga wali peyu, tama te we dabe sibigo lotu po obadi po pusubo habu selao. ³⁷ Tama bidi me deli aga homugo digi aga te Godigo po pusubo bidi da te homu ebaso, ma aga digi homugo te Godigo Tedali Mobo Bidigo agabolo te Godigo we bidi tau sabo s̄e agabolo mani, te homu eyu da, teda aga koneao, te po eno dagebolo megi aš̄ani te Genuai Bidigo bomai po dao. ³⁸ Tiali goli aga te tiwai homu me is̄ayu da, teda dago me aga te Godigo po pusubo bidi da te homu me egobeo.

³⁹ Eno ama dede dabeo, eno wali po page e dao: dagego te Godigo po pusubo s̄e emainogo eyu duga homugo bomo elama godolo yao. Tama me, dagego te da t̄de bidibo we bidigo konesīabo gasa gasa pogo te Godigo nogi ugwaba sabo s̄e te habu munu me selamu dao. ⁴⁰ Tiali goli dage deliba sisinama tama lotu po obadi, te subigila egimio, te s̄e dodolama tama wiegi yai naga pedalomainao.

Te isali we bidi dabe augwali ma hodalueibao

15

(D̄qi 15)

Te Krai isilama tama ma hodaluali po

¹ Eno ama dedeo, megi eno homugo te eno dagebolo polobadu pusali wiegi yai gesi po, te po pagede dage homu ma hodolainogo eno homu ebao. Dagego te wiegi yai gesi po salio, tama dage tede bomo elama dolalubo dao. ² Tama Godigo te wiegi yai gesi pogo naga dage ma dobola siyu wiegi yai madiba mubao. Dagego te eno dagebolo pusali wiegi yai gesi po dali duga homugo mu kēa peyu da, te pogo agai dage ma dobola saibao. Te dagego te tiwai is̄ayu da, teda dagego olo naga Krai s̄ba duga homu tigidali muyu agaba tialuali.

³ Te eno polasa po dagebolo hasia bolo mani, te eno me eno polobadu te po naga sali. Te po e tiwai dao: te Krai isilama dago dwai s̄ē tigidali sela samainogo yali, te Godigo po bukude polobadu aš̄ani po tama usu nani. * ⁴ Tama augwaligo aga te masigi dedage ḡu pageba muḡi pai. Tama sela sogo wabode Godigo aga ma hodolama, tama aga me bidibao, te Godigo po bukude polobadu aš̄ani po tama usu numainogo yai dao. * ⁵ Tama nosali aga Pita bidibo madi pedalali, tama nosali te aga s̄e bidi nogo si olama sāga badu si bidi bidibo madi

* **15:3:** Ais 53:5-12

* **15:4:** Tib 16:8-10; Mat 12:40; 28:16-17; Mak 16:14; Luk 24:36; Jon 20:19; Tpi 2:24-32

pedalama augwaligo aga suali. * 6 Tama nosali ma dago ama dede hauwa dali augwaligo aga suali, te bidi sese hauwa 500 bidi augwaligo sualio. Tama te suali ama dede augwali meba nosali isiyu yai, tiali goli hauwa augwali megì me bidibao. 7 Tama nosali ma Jemsgo aga suali. Tama te sogo nosali aga seba tagala palali bidi dabego me aga sualio. Te tiwai aga isilama ma hodaluali po eno dagebolo hasia bolo ola mani.

8 Tama augwaligo sula silama, tudi badu mu aga te ena geduba me pedalai, ena te wai boḡ tiwai te aga idago te ame nesiabo sogo ame nani. * 9 Magi baso meni. Ena da, ena te Godigo po sela pabo bidi dabe augwali tomode te dwasianu gagayali. Tama ena te bidi augwaligo te Godigo po sela pabo bidi nogi wabo usu me egi menio. Magi baso meni, polobadu eno te Godigo po odobo we bidi hani dolobo se hauwa mu yai dao. * 10 Tiali goli Godigo olo mu tau sabo kolesagago ena tau selama, tama agai ena megì bidibo tiwai ilali, ena te aga se ebo tagala palali bidi dao. Tama agai ena olo mu tau sali wiegi yai kolesaga te olo me hagabeo. Mu menio. Eno aga se homo mu elama yai, te gasa Godigo po sela pali bidi dabe augwaligo yali se eno yali se ebogo aiyaba elaluali. Tiali goli eno ena digi me ebeo. Menio. Te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga ena dali bidiyu, agai naga te se ebo dao. 11 Tiali goli te eno ma augwaligo te gesi wiegi yai po pusali, te tagalao. Te magigo meni. Da aga tagala palali bidi tigidaligo te Kraisde po naga pusubo dao. Tama dagego te pade naga konealubo po duga homugo daḡ olama tama Kraisba homu daḡ elalubo dao.

Nosali tigidali isali bidi ma hodalobo kolesagade po

12 Sesemane sogo da Godigo gesi wiegi yai po pusubo bidi dabe dago te Krai isama tama Godigo aga ma hodolali po pusubo dao. Tama tialigo da, magi ilama tama dage tomode meba augwaligo e tiwai tibo po weyu ebo dao: “Te isai bidi, aga ma hodalugobe, dago te homu ebo da,” te po wabo. 13 Edao. Te isai bidi mu ma hodalobo usu menigi sogo da, teda Godigo Krai te gḡ pagede ma hodoligi meni da. 14 Tama mu tama Godigo Krai ma hodoligi menigi sogo da, teda dago te pusubo po, te po olo nai tiwai gagagi da, tama dagego Kraisde konealubo po daḡ olama agaba homugo tialubo kolesaga, te me te olo nai tiwai pedaligi da. 15 Tama te tiwai da wida, teda me da te Godigo po pusubode te da tibo po wabo bidi tiwai pedalaibao. Magi baso meni, dago te Godide po weyu tama dago te agai Krai te gḡ pagede ma hodolali po dago hanilama hania wali. Tiali goli Godigo te isai bidi ma hodalobo meni eyu da, teda agai te Krai me ma hodolobeo. 16 Awe, mu tama Godigo te isai bidi ma hodalobo meni da wida, teda Godigo te Krai me hodoligi meni. 17 Tama mu tama Godigo te Krai ma hodoligi menigi sogo da, teda dagego te Kraisba duga homu tigidali mubo kolesaga ebogo te duga tau sabo usu me egi menio. Duga dwai seḡe dali bididubadi gebo dao. 18 Tama me elalubao, te Kraisde konealubo po daḡ olama isali we bidi dabe, augwali me hagawai dao. 19 Te Krai agai da ma dobola somainogo eyu, dago dena homu tigidali agaba munama tama agaba tialuyu, tama dwagi yai homu eyu aga ma asobo tonalubo dao. Tama tebogo da e tḡde bidibo sogode naga da tau siyu da, teda da hobedagia

* 15:5: Luk 24:34 * 15:8: Tpi 9:3-6 * 15:9: Tpi 8:3

mu bidibao. We bidi augwaligo da dali homu dene ebogo te gasa we bidide homu dene ebo se aiyaba elaluaibao.

²⁰ Tiali goli te tiwai me egebo. Mu menio. Te Krai isali, tama mu tama Godigo aga te isai we bidi tomodu ma hodolali. Aga te isali we bidi dabe hodalomainogo te hasia polasa hodaluuli bidi aga dao. Tama te gide nai inabo hasia pedalali nai tiwai aga te gu pagede hasia mu ma pedalai dao. Tama tibaso, dago koneani, agade konealubo po daq wali we bidi tigidali augwali me te Godigo ma hodolaibao.

²¹ Magi baso meni, te bidi deli Adamgo yali se de tedu te isibo kolesaga pedalali, tama te tiwai me te gasa bidi me deli Krai go yali se de te isai bidi ma hodaloabo kolesaga me pedalalio. ²² Te e tama tiwai: te Adamgo bulai wai augwali tigidali isibo bage dao. Tama tiali goli Krai go we bidi hani augwali tigidali bidibo ula saibao. ²³ Tiali goli da tigidali we bidi deli deli te da ma hodaluama, tama dena sogo tede te bidabo ula saibao. Te hasia bolo polalubo te Krai aga ma hodaluama tama bidabo ula sai dao. Tama nosali aga ma asobo sogo, da aga hani tigidali ma hodaluaiabao. ²⁴ Tama te sogo tigidali nai silaibao. Tama Krai go te gavman se tigidali silibadi, tama te haniani tobolu bidi se ebo tigidali badi, tama tigidali bomo dola silibadi elama, tama agai aga tigidali nai tonalubo bomu me ula te Aya Godigo nogoba muaibao. ²⁵ Magi baso meni, Krai te tuni bidi bidimainu eyu, tama bidada pidubadi tama Godigo te boi bidi tigidali augwali aiyaba elaluama siligi pabo si usu nigi paibao. * ²⁶ Agai te gasa boi bidi dabe augwali tigidali dolobode da, teda agai te isibo kolesaga me sia saibao. ²⁷ Magi baso meni, te Godigo po bukude te tiwai po wai, "Godigo tigidali nai te aga dologode muaibao" wai. Te aseani pode te Godigo tigidali nai te Krai dologode muaibao po wai. Tama tialima dago hania koneani, Godigo tigidali nai te Krai dologoba muani, tiali goli God aga digi te Krai dologode me bidigobeo. Menio. * ²⁸ Tama nosali Godigo tigidali nai Krai dologode munama silibo si da, teda God aga Ogwa digi te God dologoba pelama, te tigidali nai aga dologoba munama, tama God te tigidali nai dali, tigidali we bidi dali tobolu bidi mu bidimainogo yaibao.

²⁹ Edao. Te Godigo te bidi dabe te gu pagede ma hodaluaiabao po te mu po menigi sogo da, magi baso te meba bidibo bidigo te isali bidi tau somainogo eyu baptais sabo dawe? Te mu tama te isai bidi munu me ma hodalu gobe da weyu da, teda magi baso te isai bidi dabe tobade te bidibo bidigo augwali tau somainogo eyu baptais sabo dawe? ³⁰ Tama ena dali, te ena dali deli se ebo bage me, da me sesemane sogo bidi me bago da dolainogo ebo dao. Te isai bidi ma hodoligi menigi sogo da, teda magi baso da e tiwai bidaibawe? Te isai we bidi ma hodoligi menigi sogo da, teda te Godigo pode boi bidi homu ebo bagego da dene me maidali weyu dago e se tagaligi da. ³¹ Ama dedeo, te tigidali sogo te ena dali boi homu ebo bagego dene mabo homu ebaso, te tigidali sogo deli deli ena isigowe, te eno konei abadi ena tama bidibo dao. Te po mu po naga dao, te eno dagede ebo homu te mu tama dao tiwai. Mu tama, da tigidali dago Genuai Bidi Krai Jisasde tia selama bidibo tama eno wiegi yai homu pemene dagebolo mu ebo dao. ³² Ena e moni hanu Efesusde polobadu bidibadi, te Godigo pode boi bidi homu ebo

* 15:25: Tib 110:1 * 15:27: Tib 8:6

bagego ena dali dwai se yali, augwali te bulude bidibo dwai hui digi ebo hasa dabe tiwai yali. Tama eno tōde bidigo homu wali naga pigi sogo da, teda te seḡe tolobogo ena mena tama tau sogowe ena te homu egi da. Tama tiyu, mu tama te isai bidi dabe ma hodoligi menigi sogo da, teda “Da do ma tamadi isibaso, tagalao, dago te nai me we me subigila tuinao,” te homu egi dao. *

³³ Augwaligo dage te tobage tibo po ola mabo gogolamuo! Bidi me deligo te dwai kolesaga ebode polobadu wali po te mu po naga dao. Agai te po wai, “Te da dwai bidi dabe dali kisasa biliyu da, teda augwaligo dwai kolesagago dago wiegi yai kolesaga ebo dolaibao,” agai te po wai. ³⁴ Dagego te wabo pabo kolesaga tagalama tama dolo homu kolesaga yao. Dagego dwai se ebo tagaliḡo. Dagego odao. Dage tomode meba augwaligo te Godigo te isai we bidi ma hodalugobe po wabo bage, augwaligo God kuna konebeo. Te dage hale ilainogo eyu eno te po dagebolo obao.

Te isali tigi gasagi yai ma hodaluaibao

³⁵ Tiali goli bidi me deligo te tiwai po hanalu waibao, “Te Godigo po wali pali isai we bidi dabe augwali mena tama hodalugowe? Te augwali mena tiwai tigi selama ma hodalugowe?” agai te po waibao. ³⁶ Te eno te po wei ponoyu e po obao: nage kolesaga meni yai bidi dawē? Nago hanalu wali po si te kidu meni yai po naga dao. Naga digi te nai yiyu ge bulubo naga koneani, tama te nai ge bulama tama tō tomode te ge peda pelama tama kulubi holisiayu da, teda te holabo yiyu aga bidabo ula me sogobeo. ³⁷ Tama nago te ge naga bulubo dao, te nosali pedalobo sese nai tigi bulubo meni. Te menio. Nago olo ge naga bulali, te yiyu ge, ma gasa nai ge me te olo ge naga bulubo dao. ³⁸ Tama Godigo digi aga homugo te yiyu gede pedelabo yabe dodolama nigali, te aga digi homugo koneama te tiwai yali. Tama agai haniani yabe te haniani nai wai tigidali deli delibolo mabo dao.

³⁹ Tigidali tōde elalubo naigo tigi te deli nai tigi tiwai naga me elalubeo. Menio. Te bidigo tigi gasagi yai me tedali elalubo, tama hasa dabego gasagi yai me tedali, tama ba dabego gasagi yai me elalubo, tama suḡu dabego me gasagi yai tedali tigi elalubo dao. ⁴⁰ Tama dagalude nai dabe me tōde nai dabe me tedali elalubao. Tiali goli te dagalude nai dabego au yali te deli tigi poi elalubo, tama tōde nai dabego au yali te gasagi yai tedali elalubao. ⁴¹ Te giligago au yali te deli tigi poi elalubo, tama poluago au yali te gasagi yai me, tama te hō dabego au te gasagi yai me elalubo. Tama hō dabego au me te gasagi gasagi yai elalubao.

⁴² Te Godigo te isali we bidi dabe ma hodolobo kolesaga me, te tiwai naga yaibao. Te tigi dago te nai ge tiwai pubalobo, te dolaibao. Te ma hodalobo tigi te gasagi yai dao, te munu me dologobeo, te gamonabo tigi dao. ⁴³ Te tigi dago pubalobo, te sawi isawai dwai mu yali. Te ma hodalobo tigi, te wiegi yai sawia pai mu yaibao. Te dago tōba pubalobo tigi, te bomo me elalubeo. Te ma hodalobo tigi, te bomo hauwa elaluaibao. ⁴⁴ Te tigi dago pubalobo, te tōde bidabo tigi naga pubulaibao. Te ma hodalobo tigi, te dagalude bidabo tigi elaluaibao. Te tōde tigi elalubo, tama tibaso dago koneani, te dagalude bidabo tigi me elalubo dao. ⁴⁵ Te Godigo po bukude aseani pode me te tiwai po

* 15:32: Ais 22:13

wai, “Te polasa hasia bidi, Adam, te bidibo ula elalubo bidi pedalai,” te po aseani. Tama nosali mu pedalali Adam aga te bidibo ula mabo mobo bidi pedalali. * 46 Tiali goli te bidibo ula mabo mobo bidi te hasia me pedalobeo. Menio. Te e t̄ode bidabo ula te hasia pedalali. Tama bidibo ula ebo mobo bidi noma te nosali badu pedalaibao, aga te t̄ode bidabo ula hasegelaibao. 47 Te hasia polali bidi Adam te e t̄ode bidibolo polali. Godigo t̄ogo naga aga nigali. Nosali pedalali bidi te agade Adam si wabo bidi, te aga dagalude bidai bidi dao, tedu asai dao. 48 Da t̄ode we bidi tigidali, da te Godigo te t̄ogo nigali bidi Adam tiwai pedalali. Tama da Kraisgo we bidi hani bage, da te dagaludu asali bidi Kraisi tiwai mu pedalaibao. 49 Tama megī da te Godigo t̄ogo nigali bidi Adam tiwai dao, dago elalubo tigi te agai elaluali tigi tiwai si naga dao. Tama te tiwai naga me dago te dagaludu asali bidi Kraisi aga tigi tiwai naga digi dago nosali saibao.

50 Ama dedeo, eno megī wali po page e dao: te e t̄ode bidabo tigi naga elalubo bidi te Godigo we bidi tonalubo madide bidibo usu me egobeo. Tama te gamonasīabo t̄ogide bidibo bidi me gamonogobeo.

51 Dagego odīao. Eno geme dualali po me deli dagebolo pusubao: te da tigidali me isigobeo. Tiali goli Godigo da t̄ogidali tigi te hasegelama te gasagi yai tigi me pedalaibao, 52 polo mu, bidigo gedu gagamu ebo tiwai, te t̄ode dagalu si silibo sogo te bu wabo nai biugel po wabo sogo tiaibao. Awe, te bu wabo nai biugel po waibao, tama te Godigo po wali pali isali we bidi augwali gū pagede hodaluai, tama augwali munu me dologobeo, te augwali gamonaibao. Tama da me bidibo bage, dago tigi hasegelama, gasagi yai mu pedalaibao. * 53 Te e tiwai: te dolobo tigi, te hasegelama tama te dolisīabo tigi pedalama, tama sesemane sogo bugagia bidimainogo emainao. Te isibo tigi te hasegelama, tama gamonabo tigi ulade bidimainogo emainao. 54 Mu tamao, te dago elalubo tigi, te dolobo tigi, te hasegelama sesemane sogo bugagia bidaibao. Tama te isibo tigi te hasegelama te gamonabo tigi pedalama tama sesemane sogo bidaibao. Te tebo sogo te Godigo po bukude aseani po me deli te usu nagasaibao. Bukude te po wai:

“Godigo te w̄abi hw̄iani bomo elama, tama te isibo kolesaga te aiyaba elaluama, tama tigidali mu silalio.” *

55 Bukude po me e tiwai elalubao,

“Nage da, isibo kolesaga, tama nago te we bidi aiyaba elaluabo s̄e mena elalubawe? Menio! Te mu silalio! Nage da, isibo kolesaga, te nago dene mabo bomo menawe? Te menio! Te aiyaba elalualio!”*

Te po bukude aseani. 56 T̄ode we bidi augwaligo te isibode magi baso wi ebo dawē? Woo, augwaligo koneani, augwaligo dwai s̄e eyu bidibaso, nosali augwali dene saibao. Augwaligo dwai s̄e yali, te augwaligo mena tama koneaniwe? Te Godigo Mosesbolo mani bomai pogo te dwai s̄e yali page augwali hania waselebo dao. 57 Tiali goli Godibolo dago puba hwi po wao! Te dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo yali s̄ede, te Godigo da bomo mobaso, tama dago te boi bidi, te isibo kolesaga, te dago aiyaba elalubo dao.

* 15:45: Gag 2:7 * 15:52: 1 Te 4:15-17 * 15:54: Ais 25:8 * 15:55: Hos 13:14

⁵⁸ Eno ama dede muo, te da nosali ma hodaluama tama tebogo te isibo kolesaga aiyaba mu elalubaso, megi dage bomo elama bidiyu, tama wi homu eyu dwasianu ibaba kila selamuo. Te dagego Genuai Bidigo se dene ebo, te olo me tagalogobeo, te se ebogo aga du mu walaibao. Dagego te tiwai koneama, tama sesemane sogo dagego dago Genuai Bidigo se de se bomo mu yao.

Polgo homugo mena se dabe agai igi da, homu yali po

16

(Dqi 16)

Polgo te Godigo we bidi tau sabo masigi po wali

¹ Dagego ena te Judia tde bidibo bage tau sabo masigide po hanalu wali. Megi eno te po wei ponoyu, dagego te sisinama Godigo we bidi augwalibolo mawainogo ebo masigi po wabo elalubao. Te se yabo sunumi eno te Galesia moni tde bidibo Godigo po odobo we bidi hani dabe augwalibolo ola mani, tama dagego me te tiwai gilama yao. *

² Te tigidali Sande dage tigidali deli deligo te hasia Sarere se elama sali mone tede homugo koneama, tama te bugulama tama me badu te duga bede bugagia munalumainao, te tiwai saboao. Tama nosali ena sabolobode, teda dagego augwali maiabo mone gegebo se me egobeo.

³ Nosali ena dage bidibo digi sabolobode, teda duga digi te mone sela pabo bidi meba nogo tu elama, dagego te tau sabo masigi dabe te moni hanu Jerusalemela sela pomainogo yaibao. Tama dagego pas dabe asenama, tama augwalibolo menama, tama augwali teba tagala palaibao. ⁴ Tama ena me ena pabo homu ebaso da, teda augwali ena dali hodobo paibao.

Pol pelama Korin dabe suainogo homu yali

⁵ Eno tede se me elalubaso, eno e bulu Efesus tagalama tama hasia ena te Masedonia moni tq pedai teba paibao. Te moni tq tomodu biliyu, tama tede eno se silibo si, tama ena dage bidibo madi pedalaibao. *

⁶ Tama sabolama, tama ena dwasianu sogo te dage dali bidabo homu ebao. Ena kuna konebe, te ena dage dali bidibadi te moni kedau ebo silibo sogoba usu nagasaibao homu yai. Tama nosali ena gasa buluba se egi paibao, te mena bulu te megi eno konebeo. Tialima ena gasa buluba painogo ebode, teda dagego te pabo sunumiba ena odasa pelama, tama tau siyu tagaligi pagameo. ⁷ Ena megi te Masedonia tqba pobadi ena dageba asigi sogo da, teda ena dage dali dwasianu sogo naga bidibo usigi da. Te ena hagelabo. Dago Genuai Bidigo usu da po obaso da, te ena Masedonia tde elalubo se silama tama dageba asama, tama ena dwasianu bobage sogo dage dali bidabo homu ebao.

⁸ Tiali goli ena e Efesus bulude bidibadi te Juda dabego moni nai tubo sogo nogi Pentikos pedalobo sogoba usu nagasomainu homu ebo dao. ⁹ Magi baso meni, Godigo eno sunumi dalobaso, tama eno te we bidi hauwa te Godigo po wali pomainogo tau sabo se genuai elalubao. Tama ena dali boi bidi homu ebo bidi dabe me hauwa ede elalubao.

¹⁰ Te nosali Timoti dage bidibo madiba pedalobo si da, teda dagego bugagia tonalu te aga dage tomode wi isayu homu nagame elama dua

* 16:1: Rom 15:25-26 * 16:5: Tpi 19:21

digi bidimainao. Magi baso meni, agai Genuai Bidigo sę eyu, te eno digi ebo sę tiwai ebo bidi dao. ¹¹ Tama tibaso, bidi me badugo aga te olo nai tiwai bidi da homu eyu, tama aga tudiba me munamuo. Menio. Dagego aga homu nagame ilama, tama nosali aga te enaba asabo sunumiba bugagia tagalagaselama, tama aga ena pageba asomainogo yao. Eno te ama dede meba dali aga asobo tonaluaibao.

¹² Tama dago ama Apolos, te agade po te tiwai dao: te hauwa sogo eno po agabolo bomu elama weyu, te aga ama dede dali augwaligo dage suagasomainogo po wai dao. Tiali goli aga pabo hagela homu mu yai. Nosali, te aga pabo sogo suali usu ebaso da, teda aga dageba sabolagasaibao.

Po silagasu wabo po wai

¹³ Dagego bugagia tonaluyu, tama te Kraide konealubo pode bomu elama bugagia dolalua. Dage bidi mu sesemane sogo bidiyu, tama bomu elama bidaloao. ¹⁴ Tigidali sę dagego ebo, dagego dwagi yai homu te Godibolo me te we bidi dabe augwali dali eyu, tama dagego duga sę tigidali iduao.

¹⁵ Ama dedeo, dagego te bidi Stefanas dali aga hani dali koneani, augwali te gasa Akaia tų pedai hani bidi dabe augwaligo Godigo po wali pabo gaganisabadi te augwalibolo polasa te Godigo po wali pabo hani we bidi pedalama tama megi bidibao. Tama augwa digi homugo augwaligo te Godigo po odobo we bidi augwali tau sabo sę salio. Eno homugo dage te tobage we bidi augwali ¹⁶ dologode bidimainogo homu ebao, tama tigidali bidi dabego augwali tau selama, tama te sęde sę bomu elama ebo dao. ¹⁷ Tama Stefanas me Fortunatus badi te Akaikus, te bage augwali ena bidibo madi asali, tama eno homu wiegi yai pemene yalio. Magi baso meni, dagego ena tau somainogo eyu eba asabo te usu isąbaso, tama augwali selago dage hasegelama, tama augwali ena bidibo madi asai dao. ¹⁸ Augwaligo ena homu me, tama dage homu me nagame ilali. Tama tiyu dagego te tobage tiwai bidi dabe augwali nogi ugwaba sao.

¹⁹ Te moni tų pedai Esiade te Godigo po odobo we bidi augwaligo te giligade dao po dagebolo obao. Te Akwila de aga we Prisila dali, te Godigo po odobo we bidi te augwali sigo beba sisinibo bage, augwaligo dage dali dwagi yai homu eyu, dagebolo te Genuai Bidigo nogide siade dao po hauwa obao. * ²⁰ Tama tigidali Efesusde bidibo ama dedego siade dao po dagebolo wali. Te da Godigo we bidigo kolesagade, dage tigidali deli deligo te ama dedebolo wiegi yai homu eyu augwali nogo mayao.

²¹ Ena Pol da, te ena digi eno nogogo te siade da po asęna dagebolo tolobao. ²² Bidi me deli aga homugo te dago Genuai Bidi Krai dali dwagi yai homu ebo hagela homu eyu da, te bidi agabolo dwai sę pedalomainao. Genuai Bidi, nage asao!

²³ Te eno homugo te Genuai Bidi Jisasgo olo tau sabo wiegi yai kolesaga te dage dali bidao.

²⁴ Te Krai Jisasgo yali sęde te da tigidali hodobo deliba wadoloyu bidibo dao. Tama tiyu, eno dage dali dwagi yai homu eyu godolo eyu bidibao.

* 16:19: Tpi 18:2

Polgo Korin Dabeba Si Wabo Pas Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Korin moni hanude te Kraiso po wali pabo we bidi hani dabe elaluali. Tama te tibo po ola mabo bidi dabe augwaligo ili po weyu tama te hani dabe bidibo tomoba pali. Te bagego augwa tibo po te Korin we bidibolo ola mobadi tama augwaligo Polde haniani dwai posobo po weyu, te aga te Godigo po sela pabo bidi mu menio wai. Tama te bidi Pol gasa digibulu bulude bidibadi agai te posobo po wabo kolesaga ebo po odolama, tama te tibo po ola mabo bagego te Korin we bidi dabego te Kraiso wali pabo kolesaga dolidali weyu, tama agai e tau sabo po aşana tolali. Aga da te Kraiso şe ebo bidi mu da weyu, tama agai te şe ebode te boi bidi dabego nogode sali dene dali şeşę dali te tigidali te Polgo augwaliba ola mobao. Aga te Korin buluba ma asaibao wali.

Tama te sogo te Judia tş pedaide bidibo te Godigo po wali pabo bage augwali dwagila bidibaso, tama te bidi Pol aga hani bage dali mone sisilama, te augwali magi painu yali. Tama te buku Dş 8 me 9de, te bidi Polgo te bulu Korin bidi dabe haliga hodolobo po weyu, te şeba mone maiabo po wai dao. Te te bidi Polgo silagasu aşani pasde te e tama po wali, te tibo po sela pabo bidi aposel dabe aselama te bulu Korinde bidiyu, tama augwaligo te bidi Polgo nogi aiyaba elalubo şe eyu, tama agai te Godigo po sela pabo şe emainu te tagala palali bidi nogi aposel şe ebo nogi dolama begela tagalali. Te po wai dao.

Polgo po hanilama weyu, te Godigo tagala palali bidi aposel dabeba şe mani po wali

(Dş 1-7)

¹ Ena Pol dao, ena te Kraiso Jisasgo şe ebo tagala palali bidi dao. God aga homugo digi tama Godigo ena te aga şe ebo bidi muai. Ena dali, te dago ama Timoti da sigo pas te dage Godigo po odoyu te Korin moni hanude bidibo we bidi dagebolo e pas aşana tolobao, te moni Grik tş pedai tigidali badu bidalubo te Godigo we bidi tigidalibolo eno e pas aşana tolobao. ² Eno homugo te dago Aya God dali, te Genuai Bidi Jisas Kraiso daligo, te olo mu da tau siyu mabo wiegi yai kolesagago te dagego homu nagame ilama bidişo.

Polgo te Godigo aga tau sobaso gedu haluasa po weyu usu da wai

³ Dago agabolo puba hwi po weyu, tama God nogi ugwaba sao, aga te God tama dago Genuai Bidi Jisas Kraiso Aya dao. Aga te dago Aya, tama aga te hobede eyu tau sabo page bidi dao. Aga te tigidali şeşę elalubo bidigo homu nagame ilibo God dao. ⁴ Te tigidali dene mabo şeşę daba pedalobo agai te dago homu nagame ilibo dao. Magi basowe? Agai da homu nagame ilibo kolesagago naga dago te haniani şeşę elalubo bidi dabe augwali homu nagame ilimainogo eyu, te Godigo da homu nagame bugagia ilibo dao. ⁵ Magi baso meni, te Kraiso tolali genuai dene, te dago me te tiwai naga tolobao. Tama tiali goli, te sogo me te Kraiso genuai homu nagamego da paşanai dao, te nagame ilibo kolesaga te dene tiwai si pedalobo dao. ⁶ Te da

seḡe tolobaso da, te dagego homu nagame iliyu tiaibao, tama Godigo dage ma somainogo ebao. Tama Godigo dage homu nagame ilibaso da, te dagego homu me nagame ilimainogo ebao. Te dage bomo elama dolaluyu, tama dago tolobo dene tiwai tolobaso da, teda Godigo dage homu nagame ilaibao. ⁷Tama homu si isaḡyu, dago homugo koneani, te dage bomo elama dolalueibao. Dago koneai, dage da dali dene tolobao, tama tibaso te dage da dali te homu nagame ebo kolesaga me selama bidaibao.

⁸ Ama dedeo, te dago homugo te moni tḡ pedai Esia tede te seḡe daba pedalali te dagego koneaibao. Te genuai seḡe mugo da aiyaba elaluama, tama dago bomu aiyaba mu elaluali. Tama tiyu, tama dago homugo te da isabo homu yali dao. ⁹ Mu po da wali, te da homu seḡe ebo te po tḡ ebo bidi jasgo te da isimainao po wali tiwai elama bidali. Te seḡe dabe te tiwai magi baso pedalaliwe? Te dena bomogo usu yabo homu idali weyu te seḡe daba pedalali. Dago te Godigo bomoba homu tialumainogo yai, te agai te isaḡ bidi dabe augwali hodolobo bidi dao. ¹⁰ Te Esia tḡde dwai nai mugo da ela muainogo yali, tiali goli Godigo tede da ma dobola sai. Tama megī me te agai da ma sidu gebo dao. Tama tibaso, dago dena homu te tobage se ebo God agaba ḡḡ weyu, tama dago homu e tiwai ebo dao, sesemane sogo te dwai naigo da dolainogo ebadi, te agai da ma selama, tama da bugagia bidaibao. ¹¹ Tama dagego tede Godibolo hanalu wabo po wabogo da tau sao. Tama tiyu te Godigo te we bidi hauwago aga hanalu wabo po tama odama, tama agai da tau saibao. Tama we bidi hauwago te agai da tau sali seḡa homu koneama, tama Godibolo usu da po agai te yali dwagi yai seḡe waibao.

Pol aga se yabo homu hasegelama, te Korin dabe tibo po ola mayabo homu me ebeo

¹² Dago wiegi yai homu pemene ebo se e kolesaga delide ebo dao: dago homugo hanilama po pusuyu da, te magi dwai se isaḡo te wiegi yai kolesaga me tama te Godigo da mabo te meda isaḡwai homu kolesagade bilibo po pusubao. Te e tḡde bidigo koneani kolesaga te dago wali pabeo. Menio. Te Godigo olo mayu tau sabo wiegi yai kolesagago naga da tau selama, tama da te tiwai kolesagade bilibao. Tama da te kolesagade te tigidali bidi tomode bilibo dao. Tama dageba dago te kolesaga me mu ela pidu geai dao. ¹³⁻¹⁴ Dago gasa po me dageba aseḡa toloboe. Menio. Te po dagego nedama tama page koneabo po naga aseḡbao. Tama megī dagego da gisiga koneisaḡyu, mesela naga koneai goli, dena homugo te dagego nosali da kuna koneaibao homu yai. Tama tiyu, te Genuai Bidi ma asobo sogo te dago dagede wiegi yai homu pemene ebogia, te dagego da dali wiegi yai homu pemene yagameo, te tiwai si naga yaibao.

¹⁵ Tama dagego enade te dwagi yai abagi homu ebo kolesaga tede eno homu si isaḡbaso, tama polobadu eno po weyu, te eno homugo hasia dage bidibo madibolo pelama, tama duga wiegi yai homu si sogo yagameo po wai. ¹⁶ Eno homugo hasia ena dage bidibo madibolo pabo homu yali, tama eno dage tagalama, tama ena te Masedonia genuai tḡ pedai teba paibao wali, tama eno te Masedonia tḡ tagalama, te ena dage bidiboba ma asaibao wai. Tama eno homugo dagego ena te Judia tḡba tagala palomainogo yai dao. ¹⁷ Tiali goli, te dageba pabo tḡ paliali,

te ena dageba asobe. Magi basowe? Eno e tama tiabo po wai, tiali goli eno po subigila hasegelali homu elama tama eno po olo wali dawe? Ma, eno te yaibao wali se isabaso da, te eno e tode bidigo olo po wabo tiwai elama, tama ena te homu mu isawai bidi dawe? Mu menio. ¹⁸ God da, te homu mu ebo bidi dao, tama aga da dali homu kea pai bidi dao, tama agai dabolo te du walisiabo po pusubo meni. Tama tialigo da, te dago dagebolo pusali po me te page si elaluali po meni. Polobadu eno dagebolo te ena dageba asaibao po wai. Tama homu mu naga eyu eno te po wai. Tiali goli eno gasa se elalubaso, ena dageba ma asobo usube. ¹⁹ Ena me Sailas me Timoti, dago dage tomode pusali po, te Godigo Ogwa Jisas Kraiss agade te po pusali. Tama Kraiss aga subigila hasegelebo meni, aga da te aga homu polo subigila hasegelebo bidi meni. Agai aga da walali po togogobeo, aga yaibao wali se te aga mu yaibao. ²⁰ Te Godigo da wali po hauwa elalubao, tama Kraissde naga te da walali po tigidali mu usu nagasai dao. Tama tibaso, dago Godigo po odama, tama Kraissgo nogide naga dago te po weyu, "Awe, mu dao," te pode olama, tama dago Godigo nogi ugwaba sabo dao. ²¹ Tama Godigo digi da dali dage dali homo ilama, tama da Kraiss dali homugo kea pai we bidi bidibao. Tama agai digi da di selama tama seba me muai dao. ²² Agai aga da iliyu daba sa muani, tama dago homuba Tedali Mobo Bidi mawai. Godigo te da dali gasa wiegi yai se nosali yabo homu eyu, tama te Mobo Bidi hasia dabolo mani, tama dago te koneao wai: mu tama agai te tigidali wiegi yai se da dali mu yaibao.

Pol te augwali bidibo madi te Korinba polo me pabeo wai

²³ Te eno te polobadu asena tolali pasgo te dageba asobode tibo po wai yaibaso da, teda Godigo eno te tibo po wali te hania haninagameo. Tiali goli, menio. Eno mu po naga obao. Te eno sege dageba mabo te eno hagela homu yali, tama tiyu te ena dage bidibo madi polo me te Korin buluba ma asobe dao. ²⁴ Te dagego Kraissde konealubo po da olama, agaba homu tialubo te dago tonalubo tiwai me egobeo. Menio. Te agaba tialubo kolesagade dage homo elama dolalubao. Tama dago se dage dali eyu te dagego wiegi yai homu pemene ebo te pedalomainogo tebo dao.

2

¹ Tama tibaso, ena homugo digi eno te po wai: "Te eno hasia asena tolali pas te Korin bagego selama, tama augwali homu sege eyu bidali. Te ena augwali pageba pelama, tama augwaligo ebo kolesagade te augwaligo dwai se yali po olama, tama augwali homu sege ma ilibo te eno hagela ebo," eno dage dali te homu yai dao. ² Magi baso meni. Te eno dagebolo homu sege mayu da, teda dego te eno homu wiegi yai pemene iligowe? Te eno dage homu sege ilai digi da, teda ena wiegi yai homu pemene ilabo bidi menigi da. ³ Dage we bidigo te wiegi yai homu pemene enabolo mabo bage dao. Tama ena dage pageba pelama, te eno homu sege sidali weyu, te delide naga polobadu eno te pas asena tolama tama dagego sali. Eno dage tigidalide te tiwai homugo koneai: te eno nai me delide te wiegi yai homu pemene ebaso da, teda dage tigidaligo me wiegi yai homu pemene teba ebo dao. ⁴ Mu dao, polobadu eno pas dageba asena tolali, te sogo eno homu sege genuai badi, dene

dali elaluali, tama ena gela hauwa dali weyu bidali. Eno te pas asena tolali te eno dageba homu sege mawainogo ebeo. Menio. Eno te pas polobadu aseni te dagego ena konemainogo yali, eno dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te genuai mu dao.

Augwaligo te dwai penani se yali bidigo yali dwai se sela sayao wai

⁵ Te dage tomode polobadu dwai penani se eyu homu sege ilali bidigo, agai te homu sege enabolo naga me mabeo. Menio. Agai te homu sege meba te dage tigidaliba manio. Eno te po bomo elama wabo te ena hagela ebaso, tama eno te po wai, "Meba dao." ⁶ Te dagego eno hasia asena tolali pas po nedeyu, tama dagego eno po wali peyu te bidi buluba sayu yali. Tama aga dali te se ebogo te dwai dene te dage hauwa bidigo te bidi agaba wei ponani, te tibogo aga usu ilai, te bidigo ge neyu homu begelai dao. ⁷ Tama tibaso, dagego gasa kolesaga me megii yao. Te dagego agai sege sela sanama, tama aga homu nagame ilao. Tiyu genuai homu sege mugo te bidi aiyaba mu elaluabuo. ⁸ Tama tibaso, eno homugo dagego te duga ebo dwagi yai homu eyu godolo ebo homu te agabolo bugagia ola mao. ⁹ Polobadu eno te pas asena tolali, te dage eno usu naga sai. Eno koneainogo yali, dagego te tigidali naide eno po wali pogowe naga suainogo yai dao. ¹⁰ Tama dagego bidi me deligo sege sela sabaso da, teda eno me eno tagalaibao. Awe, te eno sela sabo gasa bidigo yali se sege elaluyu da, te eno Kraisi gedude te sege sela sabao, te dage tobade tau siyu tiaibao. ¹¹ Eno te dago aga sege sela sabo homu yali, tiyu Satango da tibo po ola menama tama da aiyaba elaludali weyu tiaibao. Dago agai te we bidi dolabo dwai homu kolesaga koneai dao.

Pol aga te bidi Taitus suabo homu eyu, aga homu sege eyu te bulu Troasde bidali po

¹² Polobadu gana ena pelama te Troas hanuba pedalama, te gesi wiegi yai po Kraisi pusainogo yali, tama Genuai Bidigo te po pusubo tu dalalio. ¹³ Tiali goli eno te moni homu tagalama, te homu nagame me elalubeo. Magi baso meni, te eno ama Taitus aga dage bidiboba pelama bidali, tiali goli aga ma asama eno aga me subeo. Tama tibaso, eno te Troas bage augwali tagalama, te Taitus gegegi peyu, tama ena asama te Masedonia moni tu pedaiba sabolai dao.

Te Godigo bomode te tagala palali bidi dabego te hwibo bomu aiyaba elaluai

¹⁴ Tiali goli te Masedonia tode eno Taitus sulama, tama agai dagede dwagi yai po olama, megii eno usu da weyu Godibolo po odu gebao. Sesemane sogo agai da tau selama, tama dago Kraisi bomode te wabi hwiani usu yai. Tama dago se ebode te Godigo po pusali, tama te bidi dabe augwaligo Kraisi konea sabo dao. Te koneani kolesaga te pusu ebo nai tiwai denami te tigidali habuba pabo tiwai ebao. ¹⁵ Mu tama, dena digi te pusu yai denami ebo nai te Kraisi selama tama Godibolo mabo tiwai dao. Te denami te Godigo augwali ma sabo tu tomode bidibo we bidi dabe augwaliba me, tama te bidi dolabo tu tomode bidibo we bidi dabe augwaliba me te denami pedalobo dao. ¹⁶ Te bidi dolabo tu tomode bidibo hanigo te odobo denami te isabo denami odobo dao, tama augwali te isabo madi pedalabao. Tama te Godigo augwali ma sabo tu tomode bidibo hanigo te odobo denami te

bidibo ula sabo denami odobo dao, tama agai te bidibo ula augwaliba pedalomainogo yaibao. Te sêde Godigo da tau sisâyu tama dago te sê ebo usu egowe? Mu menio. Tialima aga da tau mu sabo dao. ¹⁷ Tiali goli, da te bidi hauwa augwali tiwai me ebeo, augwali tedali tedela pelama, te Godigo pode masigi sabo bisnis sê tiwai me ebo, te tiwai dago egobeo. Menio. Dago te sê Godide sali, tama dago te Godigo sêde tibo po subigila me wagobeo. Menio. Dago sê dolasa mu tigidali ela pobao. Da te Kraisd dali wadolama, tama homu mu naga eyu, tama God gedude dago agai po te we bidi dabebolo pusubo dao.

3

Te Godigo gesi daŋ wali po sê yabo bidi po

¹ Eno te da bidi sigo ebo sêde te tobage po asêbaso, tama dago megî ma gagalama te dena nogî ugwaba ma sainogo ebawe? Menio. Gasa bidi dabe, te dagebolo tibo po ola mabo bage, augwali dageba asiyu tama pas dagebolo mani. Augwali gasa bulude bidibadi, tama augwaligo te bulu page bidi dabebolo te tobage po wai, “Te Korin bagego da koneyu, da dali dwagi yai homu emainogo eyu, tama dagego augwalibolo tolabo pas asêyu dago nogoba muo,” te po olama, tama te tobage pas dageba tolasa asai. Me ma, augwaligo dage tagaliyu gasaba pai hagede, augwaligo homugo dagego me te tobage augwali tau sabo pas asêŋo wai. Te bagego te augwa nogî ugwaba sabo kolesaga ebo dao. Tiali goli ena dali Timoti da sigo te tobage tau sabo pas mao po dagebolo wabeo. Menio. ² Eno te asêna tolobo pasde po digi po dwasianu begeleyu tama obao. Te da bidi si te Godigo po pusubo sê ebo bidi mu dao po wabo pas, te pas te dage we bidi dao. Tama dage te dena homude asêŋi tiwai elalubao. Te pas nedebô sê tiwai eyu tama tigidali bidi augwaligo dage suyu, tama da sigo dage dali yali sê page augwaligo haninama hania konebo dao. ³ Dage haninama te dage te Kraisd asai pas tiwai me deli bidibao. Te da sigo yali sêde Kraisgo te pas asêŋi. Agai te asêbo medabugo sisi aŋi selama tama me asêbeo. Menio. Agai te bidibo ula elalubo Godigo Mobo Bidigo asêŋi. Agai te sawali yai masigi daide me asêbeo. Menio. Agai te we bidigo homude asêŋi dao. *

⁴ Da Kraisde wadolama tama Godiba homu tialubaso, dena homu si isâyu dago dagede yali sêde te tobage po wabo dao. ⁵ Mu tama, dena digi te sê ebo usu egobeo, tama tiyu dena digi dago te magi sê me deli yaibao po me wagobeo. Menio. God deligo naga te dago sê emainogo ebo usu ilibo dao. ⁶ Magi baso meni, aga digi da usu ilama, tama da te agai da tau somainogo eyu gesi noma daŋ wali pogo sê ebo bidi bidibao. Te gesi noma da tau somainogo eyu daŋ wali po te hasia asêŋani bomai po tego nai me egobeo. Menio. Te Godigo Mobo Bidigo nai dao. Magi baso meni. Te hasia asêŋani bomai pogo te bidi ela mubo dao, tiali goli te Godigo Mobo Bidigo bidibo ula te bidibolo mabo dao. *

⁷⁻⁹ Te Godigo te we bidi dali polobadu yali sê dali, te agai megî ebo gesi sê dali, te sê side dago homugo kone paluyu dagalinao. Polobadu Godigo te bomu yai pogo po te sawali yai masigi daide asêŋi. Tama te bomu yai pogo ebo sêgo te we bidi dabe augwali isaboba pedalaibao.

* 3:3: Sai 24:12; Jer 31:33; Ese 11:19; 36:26 * 3:6: Jer 31:31

Te bomo yai pogo sę te da we bidi po tu ilama, tama da sęę sai bage dao hania hanilabo sę dao. Tiali goli te sę te Godigo wiegi yai bomo yai ula dali pedalali. Tama Mosesgo gesabidi ula mu ebaso, tama Israel dabe wi eyu, augwaligo aga gesabidiba tonabo usu me ebeo. Te bomo yai pogo sę tidubadi te sę ebode te bomo yai ula elaluali. Tiali goli nosali te bomo yai ula silalio. Tama megı, megı Godigo sę ebogo te we bidi augwalibolo aga Tedali Mobo Bidi mabo dao. Megı Godigo wiegi yai gesi po pusubo sę ebode te bidi dabe augwali doloba pai nogi nogi yaibao, te sęde Godigo bomo yai ula te umabo mu elalubo dao.

* ¹⁰ Tama te bomai pogo sę ebo ula polobadu sali, te tiwai ula megı meni yanio. Magı baso meni, te nosali pedalali gasa sęgo aga aiyaba mu elaluama, tama genuai ula mu elalubo dao. ¹¹ Magı baso meni. Te osogo elaluali sę aga te bomo yai ula elalualigo da, teda te Godigo Mobo Bidigo te we bidibolo maiabo gesi wiegi yai po sę, te sę sesemane sogo elalubao, te sę aga Godigo bomo yai ula umabo mu elalubo dao.

¹² Awe, te Godigo te we bidi doloba pai nogi nogi yabo po pusubo sę, te sęgo bomo yai ulago te Mosesgo mani bomo yai pogo ula aiyaba mu elalubo dao. Dago te sęde te homu eyu tama dwagi yai homu ebaso, da wi me egoheo. Menio. Bomo eyu dago po hanilama pusudubao. ¹³ Dago te Mosesgo yali kolesaga tiwai me ebo meni. Agai aga gesabidi te ugwa namigo mesegeleyu palia sidu geai, tama te Israel dabe augwaligo te aga gesabide elalubo ula sula painogo ebo munu me suidali weyu idu geai. * ¹⁴ Tiali goli te Israel dabe augwaligo homu mu puna peyu, kone tuę pali. Tama tigidali sogo augwaligo te Godigo te we bidi tau sabo poloba dę wali po naga te bukude nedeyu iduai, te ugwa nami tiwai me augwa homude elalubadi, te megı e sogoba usu nagasoba. Menio. Te Kraıs delide naga Godigo te homu mesegaluali ugwa nami dagala sębo dao. ¹⁵ Awe, tigidali sogo te Israel dabe augwaligo te Mosesgo asęani po nedeyu ebo, te ugwa namigo augwaligo homu mesegaluali tiwai elalubao, te megı e sogoba usu nagasobao. Tama te nedebo po page augwaligo kuna konebo menio. ¹⁶ Tiali goli, bidigo homu Genuai Bidiba ma begelegı pobaso da, teda agai te bidi aga homu mesegaluali ugwa nami dagala sębo dao. ¹⁷ Te pode, te Genuai Bidi wali, te da aga te Godigo Tedali Mobo Bidi dao. Tama Genuai Bidigo Mobo te bidi me deli dali bidiyu da, teda te nai me deligo te bidi me keęlugobeo. Menio. Aga olo mu bidibo dao. ¹⁸ Tama da tigidali, da te nai me deligo da gesabidi me au palialubeo. Tama Genuai Bidigo wiegi yai bomo yai ula daba asiyu, tama da te gesabidi subo aı dula tiwai pedalama te ula te bidi dabe augwaliba pobao, tama augwaligo subo dao. Sesemane sogo dago ula umabo mu sabo, tama da hasegeleyu tama Genuai Bidi aga noma tiwai pedalobo dao. Genuai Bidi aga te Mobo, tama agai te tiwai kolesaga da dali ebo dao, tama te bomo yai ula te genilama mu ela pabo dao.

4

Godigo po sela pabo bidi augwali te toęo nigai sene tiwai

¹ Godigo da homu dene eyu tau selama, tama te agai gesi dę wali po pusubo sę dabolo mawai. Tama tialigo da, teda te sęde da bomo

* 3:7-9: Sai 34:29 * 3:13: Sai 34:33

kimi isayu me egobeo, te se tagalabo homu me egobeo. ² Menio. Dago te geme dualama hale ebo kolesaga te tudiba muanio. Te tibo po wabo kolesagade da me bilibeo. Tama dago Godigo po me hasegelegobeo. Menio. Dago mu po hanilama mu pusubo da, tama tigidali bidi deli deli augwa homugo dago pusubo po mu po dao konemainogo ebo dao, tama augwa dago ebo se God gedude konemainogo ebo dao. ³ Tiali goli te dago pusubo gesi wiegi yai po, te po te geme duala sobaso da, teda te hagayabo we bidi dabe augwaligo gedude naga te po te geme dualubao. ⁴ Magi baso meni. Te e tode tibo god Satan agai te Kraisgo poba augwa homu begi pisabo bidi dabe augwaligo homu kone tuu palali. Magi baso meni, Krai aga da te God tiwai mu dao, tama agai dabolo Godigo noma mu hanilibo dao. Tama te Kraisgo genuai bomo yai ula waselabo wiegi yai gesi po, te po te giliga nanobo tiwai dao. Tiali goli te hagayabo we bidi augwaligo te pogo nanobo ula suidali weyu, Satan agai augwaligo homu kone puna palama tuu palali. ⁵ Dago denade po te we bidibolo me pusugobeo. Mu menio. Dago e tiwai po pusubo dao: “Te Krai Jisas aga dago Genuai Bidi dao, tama Jisas tobade da te dagego se ebo bidi bidibao,” te tiwai po pusubo dao. ⁶ Magi baso meni, e tiwai dao. Polobadu mu Godigo te po wai, “Te be hulua sai madi ula pedalominao,” wai. Tama te po wali God aga ula digi da dali bidibao, tama da homu ula mu ilibo. Te ula e dao: dago te Godigo bomo yai ula te Krai gesabidide elalubo koneai dao. *

⁷ Tiali goli ena dali, te ena dali deli se ebo bidi dabe dali, dena te bomo yai ulade po pusubo wiegi yai se elalubo, te togo nigai olo sene tomode elalubo tiwai ebao, te dena isibo tigde naga elalubo dao. Te tigidali bidigo konemainogo ebao, te Kraisde wiegi yai gesi po pusubo se ebo wiegi yai genuai bomo mu, te Godigo bomo naga dao. Te dago menio. ⁸ E dao. E tiwai dao, te tigidali badu te bidi dabego dabolo te sege madu gebo dao, tiali goli tego da mu dolobeo. Te hauwa sogo dago dena pabo tu hania konebo menio, tiali goli tigidali sogo dena tu me elalubo dao, te mu dau wabeo. Tama tibaso da Godigo se de bomo kimi munu me isibo menio. ⁹ Te boi bidi dabe augwaligo dwai se da dali yainogo da pobesa bilidu gebo dao, tiali goli Godigo da me tagalobeo. Augwaligo da elama tulaluidu gebo dao, tiali goli da mu me dolobeo. ¹⁰⁻¹¹ Polobadu te gasa bidi dabe augwaligo Jisas aiyaba elalubo homu eyu, tama agabolo dene menama tama aga isali. Tama te tiwai me te boi bidi dabe augwaligo dabolo sege megi mayu, tama dene me mayu, tama da hauwa sogo pade isali, te Jisas tobade. Tialima dago Jisasgo bomo selama tama aga se eyu, te gasa bage augwaligo te suyu konebo dao, te gu pagede ma hodolali bidi Jisasgo da isabo tigde bidibo bage tau siyu, tama dago agai se tama ebo dao. Augwaligo da dali tama homu ebo dao. ¹² Tama tibaso, te e tiwai dao: te isabo se te dade hauwa sogo idubao. Tiali goli dago Kraisgo bomo elaluyu, tama agai gesi wiegi yai po pusubo se ebaso, tama dagego te bidabo ula bugagia siyu tama bidada peyu, bidada paibao.

¹³ Awe, te isabo se enade hauwa sogo idubao. Tiali goli dago Godigo po pusubo se tagalobeo. Magi baso meni. Polobadu te Godigo po bukude bidi me deligo te po wai, “Eno Godiba homu elalubaso, eno po hanilama pusai,” te po aseani. Tama dago me te tobage homu eyu,

* 4:6: Gag 1:3

dago Kraisba homu elalubaso, tama dago te Godigo gesi wiegi yai po te we bidibolo me hanilama pusubo dao. * ¹⁴ Dago homu si isayu tama mu koneanio, Godigo dago Genuai Bidi Jisas hodolali, tama agai da me Jisas dali hodolama, tama da dali dage dali aga paba odasa paibao, te da tigidali aga gesabidiba pedalaibao. ¹⁵ Magi baso meni. Te tigidali seḡe te da Godigo po pusubo bidi dabeba pedalali, te dage tau somainogo tama yai. Nosali Godigo olo mu tau mani wiegi yai kolesaga te we bidi umaboba ela pelama, tama genilama augwaligo usu da po umabo mu Godibolo waibao, tama aga nogi ugwaba mu saibao.

¹⁶ Dago te homugo konebaso, tama da Godigo seḡe bomo kimi munu me isibo menio. Te mu tama, dago tigi dolainogo ebo dao. Tiali goli magigo meni, dago homu dali noma dali si te tigidali deli deli sogo gesi ma pedaliyu ebo dao. ¹⁷ Te e tiwai: te da Godigo po pusubo bidi dabe, te dabolo pedalubo seḡe te dwasianu dao, tama te pewardage sogo naga osogo elaluaibao. Tama da e tḡde bidibadi te seḡe tolobaso, nosali dagalude dago te sesemane sogo bugagia bidada peyu, bidada pabo wiegi yai nai mu saibao. Tama te dagalude bugagia bidabo te wiegi yai seḡo te dago megi elalubo dwasianu seḡe aiyaba mu elaluaibao, te wiegi yai mu naga yaibao. ¹⁸ Magi baso meni. Dago te gedugo e tḡde subo nai dabeba dago tonḡḡ me ebo meni. Te menio. Dago koneani, dago gedugo subo nai, te pewardage sogo naga elaluaibao. Tama dago gedugo te susiḡbo nai, te sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao. Tama tibaso, te tobage naiba naga dago dena gedugo tonḡḡ ebo dao.

5

Dago gedugo susiḡbo nai tonalubadi bilibo dao

¹ Dago te daba pedalobo haniani seḡe tede moni homu me ebo menio. Magi baso meni. Dago te tiwai koneanio: te da e tḡde megi elalubo tigi da, te dena osogo bidabo be tiwai dao, te nami ugwa be tiwai dao. Tama te osogo bidabo be huḡibaso da, teda Godigo da maiabo be me deli elalubao. Te be bidigo nogogo me seḡe ebeo. Te dagalude elalubo, tama te be sesemane sogo elalua peyu, elalua paibao, te be gamonaibao. ² Megi da e tḡde tigi elalubadi, te haniani seḡe toloyu, tama dago te hagela homu eyu me sogo gela weyu bidibao. Magi baso meni. Dago dena te dagalude elalubo be, te dago gesi tigi, tego te da tigi te gudubo ugwago mesega sabo tiwai emainu godolo ebo dao. ³ Dago tigde te gudali da, teda da tigi bolu olo tiwai me bidibo augwaligo sugobeo. ⁴ Awe, da e osogo bidabo ugwa bede me bidaludu, tama da seḡe siyu gela weyu bidibao. Te dago poloba tigi tagalainogo homu eyu me wabeo. Menio. Dago homugo dago gesi tigi mubode, te gesi ugwa tiwai elama, teda te isibo tigi te aga bidibo ula somainogo ebo dao. ⁵ Godigo digi dago te gamonabo tigi somainogo dabolo sisi ilai dao. Tama agai Tedali Mobo Bidi dabolo mani. Te Godigo me badu nai dabolo nosali mawainogo te agai hasia podolali nai te Tedali Mobo Bidi dabolo mani, tama dago e tama koneai: mu tama te agai tigidali nai dabolo maiabo homu yai, tama mu mawaibao.

⁶ Tama tego dago homu sesemane sogo daḡ waliyu ebao. Dago tede bomo elalubao. Dago koneani, megi te dago tigi te dena bidibo be tiwai elalubao. Tama megi e sogo da ede me bididubadi, da Genuai

* 4:13: Tib 116:10

Bidigo bulude aga dali me bidibeo. ⁷ Menio. Tama megì da e tõe bididubadi, dago dena homu tigidali agaba muyu tama aga dali bilibo dao. Dago gedugo aga susiãbadi tama tibo dao. ⁸ Tiali digi, dago homu sesemane sogo ðau waliyu elama dago bomò elalubao. Dago homugo e elalubo tigi tagalama tama Genuai Bidi dali hodobo bugagia mu bidigi pabo homu godolo ebo dao. ⁹ Tama da dena tigde me bididubadi, ma tigi tagalama gasaba bidigi pai, te magigo menio. Sesemane sogo dago homu bomò elama, te Genuai Bidigo godolo yabo kolesaga tigidali naga inao homu ebo dao. ¹⁰ Magi baso meni. Dago koneani, da tigidali te Kraisgo po tõe hania hanilama pedalaibao. Tama da megì e bidibo tigi dali bidiyu tama wiegi yai kolesaga ebaso, ma dago dwai kolesaga eyu me yali da, teda da tigidali deli deli te dena yali kolesagade usu nama tama dago te tiwai saibao. *

Dago te we bidi dabego God dali deli homu ilibo sę yabo po elalubao po wali

¹¹ Te da tigidali te moni po tõe pedalaibao homu ebaso, da Genuai Bidide wi eyu, tama te bidì dabe augwaligo te da Godigo po sela pabo bidi dabe mu dao te hania konemainogo eyu, dago augwalibolo homu bega sabo po weyu bidibao. Godigo da gisiga koneani. Tama eno homu te dage me, dage deli deli duga te dwai sę dali dwagi yai sę dali dagalabo homugo ena hania koneai, te ena homu mu eyu te Godigo sę ebo bidi bidibao. ¹² Te dagego homugo da wiegi yai bidi da homu emainogo, dena digi dena nogi ugwaba siyu te po me wabeo. Menio. Dage tomode bidi meba hagoma homu eyu, augwa nogide naga olo wiegi yai homu pemene ebo bidi dabe bidibao, augwa ebo kolesagade wiegi yai homu pemene me isãbo bage dao. Tama bidiyu, augwaligo da Godigo po sela pabo bagede nogi posobo po wabo dao. Tama te ena te homu mu eyu Godigo sę ebo bidi bidibao po, dago te po asęna tolali, te u tobage bidigo gedude dagego da dali wiegi yai homu pemene emainogo ebao. Dago homugo dagego te bidi dabego wabo ena nogi posobo po te po wei ponabo usu yaibao homu yali. ¹³ Eno te Godigo sę bomò ebadi, tama gasa bidi dabe augwaligo ena dene mabo dao. Tama ena dali boi bidi homu ebo bage augwaligo te sę sulama tama “Te bidi Pol aga polobo bidi mu dao,” augwaligo enade te po obao. Te usu dao, eno Godigo sę me yaibao. Me ma, da Godigo sę ebo bage, da homu dolo elaluyu bidibaso, teda tama bidiyu, dena sę eyu, tama tebogo dage tau sabo da, te dage tobade te sę ebo dao. ¹⁴ Magi baso meni. Te Kraisgo da dali dwagi yai homu eyu godolo ebogo, tebogo naga da homu hodolama tama dago Godigo sę ebo dao. Magi baso meni, dago homugo bugagia kone palama, tama te tiwai homu koneanio: bidi deligo da tigidali hasegelama tama da tobade aga isalio, tama tede da tigidali isai tiwai yai dao. ¹⁵ Tama agai da tigidali hasegelama isalio, te agai tama tibaso, da bidibo ula dali bidibo we bidi dago dena digi homu koneama munu me biligobeo. Menio. Te da tobade hasegeleyu isama tama ma hodaluali bidi, te dago aga homu naga wali peyu tama aga sę eyu bilao.

¹⁶ Tama tibaso, megì dena digi te poloba te tõe bidi dabego ebo homu kolesaga wali me pişama tama bidi me deligo kolesaga me dagalogobeo. Mu tama, polobadu dago te tõe poloba homu kolesaga

* 5:10: Rom 14:10

wali peyu tama Kraiss dagaloyu tiwai. Tiali goli megii dago aga te dagalabo kolesagade me dagalobeo. ¹⁷ Tama tibaso niwai bidi Kraissba wadolobo si da, teda Godigo aga gesi noma bidi mu ilama pedalaibao. Bugagia odao. Megi te bidigo ebo poloba kolesaga tigidali silalio, tama gesi kolesaga pedalai dao. ¹⁸ God aga digi te tigidali hasegelebo se page bidi dao. Polobadu da agade boi bidi bidali, tiali goli Kraissgo yali se de Godigo da aga dali deli homu ilama, tama da aga abagi hani pedalai. Tama agai te se dabolo mani, te aga tau selama te aga dali boi bidi homu ebo bidi dabe augwaligo aga dali abagi homu pedalomainogo ilibo se dabolo mani. ¹⁹ Dago pusubo po e tama tiwai: God agai te Kraissgo yali se go te tigidali we bidigo te boi bidi se ebo kolesaga tagalama, tama aga dali abagi homu pedalomainogo yai. Agai te augwaligo yali dwai se de homu kone ma ebeo. Tama agai dabolo te boi bidi dabe aga dali abagi homu ilabo po pusubo se dabolo mawai dao. ²⁰ Tama tibaso, dago te Kraissgo pedauwalide po selama tama agai po pusubao. Te tiwai God aga digi te tigidali bidi dago pedauwaligo i obao. Dago Kraissde digi te po tigidali we bidibolo pusubao, tama dago te tiwai po augwalibolo obao, "Te dagego boi bidi homu ebo kolesaga tagalama, God dali abagi homu ebo kolesaga mu yao," dago te po pusubo dao. ²¹ Te bidi Kraiss agai dwai se me isawai, tiali goli da tobade Godigo dago dwai se yali se ge tigidali agaba sisinama, tama aga te dwai se ge sai bidi tiwai mu pedalai. Agai tama tiali te da Kraissde wadolomainogo yali, tama agai bomogo da te Godigo gedude doloba pai we bidi pedalomainogo yai dao.

6

Godigo po sela pabo bidi dabe augwali te se de se ge hauwa tolali po

¹ Dago se God dali eyu tama dago te tiwai po bomu elama dagebobo obao: dagego te Godigo olo mani wiegi yai tau sabo kolesaga salio, tiyu dagego agai te olo mu mani wiegi yai tau sabo kolesaga tagalabuo, te kolesagago agai se dage tomode bugagia emainao. ² Magi baso meni. Polobadu Godigo aga we bidi hanibolo te po wai dao, "Te eno bodolu mani wiegi yai sogo, eno nago po odai dao. Tama te bidi dabe augwali ma dobola sabo sogode, eno nage tau sali." *

Odao! Megi naga te bodolu mani wiegi yai sogo. Megi e sogo naga te Godigo da ma dobola sabo sogo dao. Tama tibaso, dagego agai olo mabo wiegi yai tau sabo kolesaga sula tagaligimio.

³ Dago homugo te bidi dabe augwaligo dwai po te dago ebo se ba me badi te tama po waidali homu elama, tama augwaligo Godigo po tudiba muidali weyu, dago te bidi dabe augwali sa gade magi nai me deligo enama tulaluabo se me egobeo. ⁴ Menio. Da Godigo se ebo bidi bidiyu, tama tede sesemane sogo dago wiegi yai kolesaga ebogo tigidali bidibolo dago ola mayu, te tiwai ebao: te haniani se ge daba pedalubaso, tama dwai naigo da dolobadi me, tama te dabolo pedalobo dwai sogo tego da da obadi, te da bomu elama mu dolalubo dao. Tama tibaso, tigidali bidigo konebo dao, te da Godigo se ebo bidi dabe mu dao. ⁵ Bidi dabe augwaligo da elama tama da kalabus iliyu yai. Te boi bidi dabe augwaligo da pobesa bilama tama moni po da ga weyu,

* 6:2: Ais 49:8

po dwai i olama dabolo wai. Da moni sę dene mu yali. Da hauwa sogo bugagia godege me pisawai. Tama da nai sili bidiyu yai dao. *

⁶ Dago meda isawai wiegi yai kolesaga eyu, tama Godigo pode dago wiegi yai homu kolesaga elaluyu kuna koneai dao. Bidi dabego dabolo dene mani goli, dago wado po polo me wasiabo. Dago te bidi tau siyu, augwalibolo wiegi yai kolesaga ilibo dao. Dago te Tedali Mobo Bidigo homo elalubao. Dago dena homu mu eyu, te dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te bidi dabe augwalibolo ebo, te pedauwalide naga te kolesaga ebode me wabo meni. Tama dago te tobage kolesaga ebadi, gasa bidi dabe augwaligo koneagameo, da te Godigo sę ebo bage mu dao. ⁷ Dago mu po pusubo dao. Dago dena sę Godigo bomode ebo dao. Dago doloba pai kolesaga ebo dao, tama tebogo te wabi hwibo nai te dolo nogode me, pobase nogo me elalubo tiwai elama, tama tede dago wabi hwibo dao. ⁸ Tama bidi mebago dago nogi ugwaba sabo dao, tama bidi mebago da nogi aiyaba elaluyu ebo dao. Mebago posobo po dwai dabolo wabo, tama mebago gasa bidi dabe augwalibolo te dago wiegi yai kolesaga ebo po pusubo dao. Boi bidi dabe augwaligo da tibo po weyu, te we bidi dwai sę tomoba kegebo bidi da homu ebo dao, tiali goli menio, dago mu po naga wabo dao. ⁹ Te we bidi mebago gedude te da nogi meni yai bage da, da koneabo bidi meni ebo tiwai ebo dao, tiali goli bidi hauwago da koneani. Da te isainogo ebo bidi tiwai ebo dao, tiali goli meni, da bidibo ula dali me bididubo dao. Te Godigo da dodoloyu te keloago elebo tiwai ebo, tiali goli agai da me ela mubeo. ¹⁰ Da Godigo sę ebo bidi dabe, da te homu sę sę mu hauwa sogo ebo dao, tiali goli te magigo meni, sesemane sogo dago homu pemene wiegi yai ebo dao. Da te magi nai meni yai bidi tiwai bidibo dao, tiali goli tagala, dago te mu wiegi yai nai hauwa we bidi hauwabolo mabo dao. Da te bidigo gedude te magi nai deli me meni yai tiwai ebo dao, tiali goli te meni, dago tigidali nai mu elalubo dao. Tama tebogo te tigidali we bidibolo hania ola mabo dao, da te Godigo sę ebo bidi dabe mu dao.

¹¹ Dage Korin bulu we bidi dabe, dagebolo dago dena homu hania hanilama dagebolo megı tama wai dao. Dago dage dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga te genuai mu dao. ¹² Dago dena homu dagede me palia sabeo. Menio. Dago dage godolo mu ebao. Tiali goli duga digi duga homu da dali palia selama, tama da deli homude me bidibeo. ¹³ Megı eno dagebolo wabo po te ayago aga waibolo po mobo mayu wabo po tiwai obao: dabolo te kolesaga wei ponoyu, dagego me da dali dwagi yai homu eyu, da godolo mu genuai yao.

Da te Godigo be tiwai elalubao, tiyu Godigo po wali pisabo bage dali kisasa biligio wali po

¹⁴ Te Godigo po wali pisawai bage augwali te tedali gasagi yai, tama dage augwali dali kisasa bilama tama augwaligo ebo kolesaga tau me selamuo. Menio. Magı ilama tama te doloba pai kolesaga dali, te bomai po sela sabo kolesaga dali, te si dali abagi omainu yaibawe? Menio. Mena tama te ula te be hulıa sai dali delıba sisinımainınoyo yaıbawe? Te usu egobeo. ¹⁵ Ma, te Kraıse te Satan dali delı homu elama bıdıbo da, agawe? Te Kraıse konealubo po daı wali bıdı dali, te konealubo po daı wasıawani bıdı dali, te augwali sıgo delı homu tolaluaıbawe? Mu menio. ¹⁶ Mena tama dago te Godıgo wiegi yai be dali, te bulu haubo

* 6:5: Tpi 16:23

bidigo dali si te deli madi sisinaibawe? Te tiwai me egobeo. Dagego koneani, da digi, da te bidibo ula elalubo Godigo bidabo be tiwai dao, te polobadu Godigo te tiwai po wai,

“Te ena augwali dali bidiyu, tama augwali tomode bilaibao. Tama ena augwaligo God bidiyu, tama augwali eno we bidi bidaibao.” *

¹⁷ Tama Genuai Bidigo te aga we bidigo te dwai se ebo bage tagalamainogo eyu po ma wai,

“Tama tibaso, dagego augwali tagalama, tama gasa madi bidigi pao, tedali mu bidao. Tama dagego te augwaligo dwai se yabo meda yai nai munu

me tolamuo. Tama ena digi eno dage saibao.* ¹⁸ Tama ena dagego Aya bidiyu, tama

dage eno wai ogwa me wegi me bidaibao, Genuai Bidi tigidali bomu page bidi, agai te po wai dao.”*

7

¹ Eno ama dede muo, dago te Godigo te da dali daw wali po dabe tama salio. Tama tibaso, dago dena tigde me homu elalubo meda tigidali sela sanama tama wiegi yai tedali bidinao. Tama dago Godide wi elama, tama wiegi yai doloba pai kolesaga mu naga sesemane sogo wali pinao.

Polgo te Korin bulu bidi dabe dali wiegi yai homu pemene mu yali po

² Dagego da dali dwagi yai homu eyu da godolo mu genuai yao. Magi baso meni. Dago bidi me delibolo dwai se me ilibeo. Dage deli me dolosiawai. Te dago bidi me deli tibo po ola menama, agai nai anoma elama me sisawai. ³ Eno dagebolo te tiwai po kisiliyu me wabeo. Magi baso meni. Eno tama tiwai po polobadu walio: dago dage dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebao, tama dage isibo si da, teda da me dage dali isabo homu yaibao. Tama dage bidibo ula elaluyu bidibaso da, teda da te bidibo ulade dage dali bidabo homu yaibao. ⁴ Eno dagede homu si ebo meni. Eno homu pemene wiegi yai dagebolo ebao. Te tigidali dabolo pedalobo segede, te eno homugo dage koneama, tama tede ena homu dua nagame mu ilama bidibo, tama eno homu wiegi yai pemene mu elalubo dao.

⁵ Magi baso meni. Polobadu da aselama te Masedonia toba sabolali, tama tede me da tigi dwasianu toma me nabeo. Menio. Te haniani sege daba pedalai. Dago po konila te Godigo po odisabo bidi dabe dali wali, tama da homude wi yali. ⁶ Tiali goli God da, te sege elalubo bidigo homu dua nagame ilibo bidi dao. Agai te Taitus da bidibo madi asobogo agai da wiegi yai homu nagame ilai dao. ⁷ Taitus te da bidibo digi sabalobode, tede naga te Godigo da wiegi yai homu nagame me ilibeo. Menio. Dagego Taitusgo homu nagame ilibaso, tama agai te po sela asali, tama tede me Godigo dago homu nagame ilama bomu mani. Taitusgo te dagego da suabo homu godolo mu eyu, tama dagego enade homu dene eyu gela wabo po dabolo pusali, tama dagego ena dali deli homu elama bidabo homu ebo po me wali. Tama eno homu pemene wiegi yai hauwa mu eyu bidibao.

* **6:16:** 1 Ko 3:16; 6:19 * **6:17:** Ais 52:11 * **6:18:** 2 Sml 7:14; 1 Sto 17:13; Ais 43:6; Jer 31:9

⁸ Eno koneani, eno așena tolali pasgo dagebolo dene mani, tiali goli tede eno ge nabo meni. Mu tama, polobadu hasia bolo eno tede ge nani, tiali goli megî da menio. Eno koneani, te pasgo dagebolo homu șeșe mani, tiali goli te pewardage sogo naga yalio. ⁹ Taitusgo po dabolo pusubaso, megî eno homu pemene wiegi yai ebao. Eno dage homu șeșe yalide wiegi yai homu pemene me ebeo. Menio. Eno te homu șeșego dage homu begelali, tede eno wiegi yai homu pemene ebao. Eno koneani, dagego duga homu begelemainogo eyu, Godigo digi te homu șeșe dageba pedalomainogo ilali. Tama tibaso, dago pogo dage dwasianu me dolobeo, te eno așeni pogo dage te tiwai tau sai dao. ¹⁰ Homu șeșe ilibo te Godigo nigilibo, tebogo da bidi dabe dago dwai șe yalide ge neyu tama homu begelemainogo ebo dao, tama te kolesagade Godigo da ma saibao. Tama dago te homu begelebo kolesagade te ge negobeo, te dwagi yai naga dao. Tiali goli te tede bidi dabe augwaligo homu șeșe ebo kolesagago, tede te isibo șe pedalobo dao. ¹¹ Dagego bugagia homu koneao. Te homu șeșe Godigo dagebolo mani, tego agai te haniani wiegi yai kolesaga dagebolo pedalomainogo yali. Agai dage asesela selama, tama dage hogodolama duga po dodolomainogo yali. Agai dage hodolama te dwai penani șe yali bidi wado ilama, tama dage Godide wi yaibao. Dagego homugo da suabo homu elama tama gela weyu, tama dagego te dwai penani șe yali bidi dodolobo șe bomo elama yabo homu yai. Te dage tomode te bidi me deligo dwai penani șe yali, tede te tigidali badude dagego ebo kolesaga te po dodoloyu yali. Dagego kolesaga tama tiwai hania hanilama pedalai dao. Tama tiyu, te dagego te bidigo yali dwai șede megî șeșe me elalubo menio.

¹² Te mu tama, polobadu eno te pas dagebolo așena tolali. Tiali goli eno te bidi me deligo dwai șe yali te homu elama te po me asebeo. Tama eno gasa bidi homu me ebe, te agabolo dwai șe yali bidi me homugo konebeo. Eno homugo augwali siba naga homu elama te po polobadu așena me tolobeo. Menio. Eno te dagego kolesaga hanilama pedalomainogo yali, tama God gedude duga bugagia konemainogo yai: dagego da godolo mu yalio. Tede me tama eno te polobadu pas dagebolo așena tolali. ¹³ Dagego te kolesagago da homu nagame ilama dua bidai.

Tama dago homu nagame naga me ebeo. Menio. Dago homu wiegi yai pemene yai. Magi baso meni. Dage tigidaligo te Taitusgo homu noma toma nabo nigilali, tama aga wiegi yai homu pemene yalio. Dago te sulama, tama da wiegi yai homu pemene mu idubadi bidali. ¹⁴ Polobadu eno dage nogi te Taitus gesabidide ugwaba sali, tama megî eno te pode ena hale me sabeo. Menio. Tigidali po dago dagede wabo po, te mu po naga wai dao. Tama tiwai naga eyu, dago dage nogi te Taitus gesabidide ugwaba sali, tama te eno dagede agabolo pusali po me hanilama pedalali, te mu po naga dao. ¹⁵ Taitus aga dage bidibo madi pedalobaso, tama dage wi elama didibili eyu, tama dagego aga siyu geseali, tama dage tigidaligo agai po wali paî. Agai megî te homu me konedu tama agai dage dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo homu genuai pedalobo dao. ¹⁶ Megî eno homugo mu konebo, eno dage dali homu si ebo meni, te dagego tigidali kolesaga dolo mu ebaso, eno homu dageba tia pabo te usu dao.

Te Korin dabe augwaligo te mone me doado

bage sisi elama, te Godigo po odobo we bidi te Judia tɔde bidigo bage tau sino po wali

8

(Dɔi 8-9)

Te Godigo po odobo we bidi augwaligo ama dede tau sao po

¹ Ama dede, te Godigo po odobo we bidi hani dabe te Masedonia moni tɔ tomode te haniani bulude elalubao. Tama dago homugo dagego koneao, te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesagago augwali tomode yali se, te dagego koneao. E tiwai dao. ² Genuai sege augwaliba pedalama, tama tego augwali homu usu sabo se mu yali. Tama te sogo augwali magi nai meni yai mu bidali. Tiali goli magigo meni homu elama, augwaligo wiegi yai homu pemene genuai mu dali elaluali. Tama tiyu, augwaligo te gasa Godigo po odobo we bidi tau sabo homu mu genuai elama, tama augwaligo masigi hauwa sisinai dao. ³ Eno koneama tama eno po hanilama obao: augwaligo augwa digi homu kolesaga wali pelama tama te masigi muani. Augwaligo maiabo nai usu selama, tama te tiwai augwaligo mawai. Awe, augwaligo te maiabo masigi aiyaba elaluama tama umabo mu madu geai. ⁴ Augwaligo te dago usu da po omainogo bomo mu elama augwaligo me te Godigo po odobo gasa we bidi dabe dali hodobo augwaligo augwa masigigo te Godigo Juda we bidi olo tau sabo se yaio po bomonama wali. *

⁵ Polobadu dago augwalide tama tiwai homu yali, 'Te augwaligo mone meba mawaibao,' wai. Tiali goli augwaligo te tiwai naga me ebeo. Menio. Hasia bolo augwa bolo augwa digi te dago Genuai Bidibolo menama, tama augwaligo te Godigo homu wali pelama, tama augwa digi dabolo me mawai dao. Tama elama tama augwaligo augwa tau sabo masigi me mawai dao. ⁶ Polobadu Taitusgo te Juda bage olo tau sabo wiegi yai kolesaga ebo se dage tomode hodolali. Tama te Masedonia we bidi augwaligo genuai olo tau sabo se ebaso, dago bomu eyu agai dage tau siyu, tama dagego duga tau sabo se silimainogo ebaso. ⁷ Te tigidali sege dagego kolesaga wiegi yai mu ebo dao. Dagego homude Kraide konealubo po dɔ olama, tama dagego te konealubo po hanilama pusubo se bomu ebo dao. Dagego kolesaga hauwa koneama, tama dagego Godigo se yabo homu mu hodaluali. Dagego da dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga, tede me dagego bugagia mu yali dao. Tialima te tiwai naga megige dagego te gasa we bidi olo tau sabo wiegi yai kolesaga ebo se me bugagia mu yao.

⁸ E tau sabo sege eno bomu po dagebolo me mabo meni. Te menio. Eno dagebolo te meba bidi dabe augwaligo te wiegi yai se yabo homu hodaluali po obao, tama te kolesagade eno dagego ama dabe dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga usu sobao. Te dago koneainogo, te dagego te we bidi godolo ebo kolesaga te nai mu dao. ⁹ Magi baso meni. Dagego te dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo olo tau sabo wiegi yai kolesaga ebo se koneai. Aga God dali hodobo bidiyu, tama genuai nogi dali, bomu yai ula dali si umabo elalubadi, tiali goli agai dage tau somainogo eyu tama aga magi nai meni yai bidi pedalali. Tama aga te

* 8:4: Rom 15:26

magi nai meni yai bidi tiwai pedalaligo te dagebolo te God dali bidiyu bomo yai ula umabo sabo t̃u dawai dao.

¹⁰ Te tau siyu maiabo masigi, tede eno yali homu megı eno dagebolo pusubao: te hasia bidali kibu bede dagego te s̃e yabo homu godolo naga hasia yai dao, tama te Masedonia t̃ode bidibo we bidi augwaligo nosali te s̃e yabo homu yai. ¹¹ Teda te s̃e megı tama dagego ela sili yao. Polobadu dagego te s̃e yabo godolo polo yali, tama tiwai yali gilama megı me dagego te s̃e polo silao, te duga nai usu nama te mone gego tiao. ¹² Magı baso meni. Te bidigo godolo mu elama nai maiabo homu ebaso da, teda Godigo te kolesaga godolo mu yaıbao. Godigo te bidigo elalubo nai tıgidalide homu koneama, tama agai kolesaga tede dagalaıbao. Agai te aga elalusiabo naide me dagalogobeo.

¹³ Te Juda bage tau siyu, tama dagego duga mone hauwa mayu, tama augwali bugagia bidiyu, tiali goli dage s̃a peyu emainogo eno te homu ebeo. Te menio. Eno homugo dage bidibo tıgidali ususu si naga elama bidimainogo homu ebo dao. ¹⁴ Megı e sogo dagego nai hauwago te nai s̃a pali we bidi usu numainogo yaıbao. Tama nosali me sogo dage nai s̃a pelama tama te Juda dabe augwaligo nai hauwa elalubaso da, teda augwaligo naigo dage usu numainogo yao, eno te homu ebaso. Te kolesagade te dage dali augwali dali si tiwai usu yaıbao.

¹⁵ Te bukude wali po e tiwai dao,
 “Te bidigo te tubo nai nogı mana hauwa sali bidi,
 te hauwa me meni yani. Tama te nai dwasianu sali
 bidigo, te aga te nai me s̃a pabeo.” *

Te s̃e ebo bidi meba augwali te Korin buluba sabolaıbao po wai

¹⁶ Eno Godibolo po weyu usu da po obao, agai te bidi Taitusgo homu hodolubaso, tama agai dago homu tiwai ebaso. Agai me dage tau sabo homu godolo mu ebo dao. ¹⁷ Magı baso meni. Agai dago Korin buluba pao wali po wali pali. Tiali goli aga me te s̃e yabo homu godolo mu ebaso, tama aga digı aga homugo dage bidibo madi asabo homu ebaso. ¹⁸ Tama dago ama me deli aga dali hodobo tagala palaıbao. Te tıgidali bulude te Godigo po odobo we bidide te ama agai Godigo gesi wiegi yai po pusubo s̃e ebo nogı elalubao. ¹⁹ Tama te tiwai naga me ebeo. Menio. Te haniani bulude bidibo Godigo po odobo we bidi augwaligo te aga sa munama, te aga da dali Jerusalem hanuba biliyu, te olo tau sabo wiegi yai kolesaga tau sabo s̃e emainogo yai. Dago te Genuai Bidi nogı ugwaba siyu te s̃e ebaso, tama te bidi dabe augwali ola menalama augwaligo konemainogo yali, te dago te tau sabo s̃e yabo homu mu ebaso.

²⁰ Dago te olo mabo genuai nai tonalubo kolesaga ebode te bidi me deligo dwai po da dali weyu, “Polgo te Juda bagebolo olo mu maiabo masigi meba buga salio,” te tobage po waidali weyu dago homu yai. Tama tiyu dago te ama dali tagala palobao. ²¹ Dago wiegi yai dolo kolesaga yabo homu ebo, te dago Genuai Bidigo gedude naga te kolesaga me egobeo. Menio. Te e t̃ode bidi dabego gedude dali te kolesaga ebo dao. *

²² Tama tibaso, dago dena ama me deli augwali si dali hodobo tagala palobao. Hauwa sogo dago aga haniani s̃ede usu sali, tama agai s̃e

bomo elama ebo dago suali. Megi agai homugo te dagego wiegi yai kolesaga naga ebo homu bomo ebaso, tama agai te se yabo homu bomo ebao. ²³ Te Taitusde dagego konemainogo ebao: aga tama ena dali deli seḏe dage tau sabo se ebao. Tama dago ama si aga dali hodobo pabo bage, te dagego konemainogo yai: augwali si te Godigo po odobo we bidigo sa muani tagala palali bidi bidibao, tama augwa seḏe te Kraiso nogi ugwaba sabo dao. ²⁴ Teda dagego duga dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga te bidi dabe augwalibolo ola maiḗo. Tama te Godigo po odobo we bidi dabe augwaligo dagego te kolesaga ebo mu konemainogo elama, tama dagego seḏe dago dagede wiegi yai homu pemene ebo page me augwaligo konemainogo tiao.

9

Godigo po odobo te Korinde bidibo we bidi augwaligo te Godigo po odobo we bidi me badu olo mabo tau sabo nai po wali

¹ Te Godigo we bidi Juda bage augwali tau siyu olo mabo nai te dagego koneanio. Tama eno tede bobage po me aseḡobeo. ² Eno koneani, dagego te se yabo homu hodaluali, tama sesemane sogo eno dage nogi te Masedonia bulu bidi dabe augwali gesabidide ugwaba sabo dao. Eno dagede te tiwai po augwalibolo wabo dao, “Te polobadu bidali kibu bede te Akaia genuai tḡde bidibo we bidi dabe augwaligo te masigi mabo tau sabo se ḡagalainogo sisi yalio.” Tama augwaligo dagego te seḏe bomo ebo po odolama, tama tede te Masedonia bidi dabe me hauwa homu hodolalio. ³ Tiali goli dago te wabo pode te duga nogi ugwaba siyu, te olo po tiwai pedali weyu, eno te ama dede augwali dageba hasia tagala palobao. Te eno homugo te dagego duga maiabo nai sisi elama bidao, te eno te Masedonia bagebolo wali po gilama tiwai yao. ⁴ Dago homu si meni, te dagego maiabo nai sisi yali elalubo homu ebao. Tiali goli eno te homu yali, te Masedonia bidi dabe meba augwali ena dali nosali asiyu tama suyu, te dage sisi isaḡwai ebaso, tama tiyu, da tede hale siyu, tama dage dali me genuai hale mu yabuo. ⁵ Tama tibaso, eno homugo eno ama dede augwali bolo te dage bidibo madi aselama polasa sabalomainogo eno augwalibolo te po obao, tama dagego te olo tau selama tolaibao wali nai te augwaligo hasia bolo sisi ilao. Tama te ena me nosali sabalobo si, te olo tau siyu mabo nai te olo mu mayu sisi ebo tiwai elama, tama te nai dago dagede anoma elama sabo tiwai me egobeo.

⁶ Dagego homugo te bugagia koneao: nai yogo homu eyu dwasianu nai bulubo bidigo, te agai nai dwasianu naga nosali saibao. Tama te nai hauwa bulali bidigo, te agai nai hauwa saibao. ⁷ Dage tigidali deli deligo te Juda bage tau mabo monede duga digi duga bugagia homugo hasia kone palama, tama te homu kolesaga tiwai wali naga peyu mone mao. Tiyu bidi me deligo mabo naide homu seḡe elama, tama agai homugo bidi dabego bomo ebaso, tama te kolesagade naga agai te nai mani homu me ilamuo. Menio. Agai digi aga homu hasia dodolama, tama te tiwai naga mao. Magi baso meni. Godigo te bidigo wiegi yai homu pemene elama nai mabo kolesaga ebo bidi, te tobage bidi Godigo godolo ebo dao. ⁸ Tama Godigo olo mabo nai tigidali te dagebolo mabo usu mu eyu, tama dage mu paḡaḡanluaibao. Tama tigidali sogo dage tigidali nai usu mu elama, tama dagego tigidali wiegi yai se yabo

nai hauwa elaluaibao. ⁹ Te Godigo po bukude te nai mayu tau sabo kolesaga ebo bidi dali po wali, te po e dao, “Te bidigo nai hauwa te magi nai meni yai we bidibolo mani, te bidigo nai wai sanama bulala pabo tiwai yalio. Te agai doloba pai kolesaga sesemane sogo elaluaibao.” *

¹⁰ Godigo nai wai te bidibolo bulumainogo menama, tama tigidali bidibolo tubo nai menama tama augwaligo tubo dao. Teda Godigo dage usu nama te nai dabe mayu, tama dagego te gasa Godigo po odobo we bidibolo tau sabo kolesaga genuai mu ilaibao. Tama dagego doloba pai kolesaga umabo mu pedaludaibao, te bidigo nai wai bulai digi tama nosali te nai umabo mu walobo tiwai iduaibao. * ¹¹ Tama dagego nai hauwa elaluaibao, tama dagego homu mu naga eyu, nai hauwa te ama dede augwalibolo tigidali sogo mabo usu yaibao. Tama dago sède dagego te olo tau siyu mabo naide te ama dede augwaligo te Godibolo usu da po waibao. ¹² Awe, dagego te tiwai sègo te Godigo we bidi tau siyu, te kolesagade dagego te augwali sqa pali nai usu nubosè yaibao. Tama te tiwai kolesaga naga me egobeo. Menio. Dagego te tebo kolesaga ebaso, te augwaligo dwagi yai homu eyu, Godibolo usu da po hauwa waibao. ¹³ Dagego te ama dede tau sabo sè ebode, tede te dagego kolesaga hanilama pedalaibao. Te ama dede augwaligo koneama, dagego te Godigo po bugagia wali pelama tama Kraisgo wiegi yai gesi po we bidi gedude hania hanilai dao. Tama dagego homu mu naga eyu, olo mabo nai genuai augwalibolo mabo me, te gasa bidi dabebolo me mabo sueibao. Tama eyu augwaligo Godigo nogi ugwaba saibao. ¹⁴ Te Godigo olo mabo wiegi yai kolesaga genuai mu dagede elalubo, te augwaligo koneaibao. Tama tiyu augwaligo dage godolo elama, tama augwaligo Godibolo po weyu, te agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dagebolo mobaso, augwaligo agabolo puba hwi po waibao. ¹⁵ Godigo dabolo te olo mani nai, te genuai mu egi pali, tama tede te dwagi yai po tigidali dago pusubo usu me egobeo. Dago Godibolo te olo mabo naide puba hwi po wao.

Bidi mebago po dwai Polba wali tama te Korin dabego agaba dwai haliga ilabo sè yali, tiyu Polgo te Korin dabe augwali homu dodolobo po wali

10

(Dqi 10–13)

Polgo aga nogide posobo po wali bagebolo po wei ponai po

¹ Te dage tomode bidi mebago po kisila ena dali weyu te po wai, “Pol aga da dali bidiyu, tama aga digi aga aiyaba elaluali, tiali goli aga digibulu bidibo sogo te agai po bomai asena toloyu da dali wabo dao,” te po wali. Tiali goli ena Pol eno homugo te dagego Kraisgo homu kolesaga hasia bolo kone palao, te aga digi aga homu aiyaba elaluama tama te bidi dabe augwali dali nagame yai kolesaga yai, tama eno me te tobage homu eyu, dagebolo e mobo mabo po megì obao. ² Eno e tama tiwai po dagebolo obao: nosali ena dageba pedalobo si, teda dage

* 9:9: Tib 112:9 * 9:10: Ais 55:10

dua dao, tiyu eno dagebolo sesena pai po mayabuo. Tiali goli eno homugo eno po te bidi mebago da te t̄de kolesagade biliba homu ebo bidi dabe augwalibolo hanilama bomo elama te sesena pai po pusabo homu ebao. ³ Mu tama, da te we bidi tomode e t̄de bidibo dao, tiali goli Godigo pode boi bidi homu ebo bidi dabe dali hw̄ibode dago te t̄de bidigo w̄abi hw̄ibo tiwai me ebo meni. ⁴ Tigidali w̄abi hw̄ibo nai dabe dago tolalubo, te t̄de nai tiwai me elalubeo. Menio. Te Godigo bomo elalubao, te boi bidigo bomai obo alubo usu yaibao. ⁵ Dago augwaligo da dali konila po wabo page pedeyu, tama augwaligo wabo po aiyaba mu elalubo dao. Tama tigidali kolesaga ugwadu mu dolaluyu tama te God koneainogo homu ebo bidi dabego t̄ palialubo, te me dago h̄ugibo dao. Tama da tigidali bidigo homu kolesaga dago kalabus ilama, te Kraiso homu kolesaga wali pomainogo ebo dao. ⁶ Tama da sisi elama dage tonalubao. Te da dagego bidibo digi sabolama, tama dagego dago po tigidali wali pobaso da, teda dago te dage tomode bidibo te po sela s̄abo bidi augwalide po t̄ dodolama tama augwali tigidalibolo dwai dene wei ponaiabao.

⁷ Dagego te duga gedude elalubo nai bugagia suiȳao. Te dage tomode bidi me deli aga homu aga digi te Kraiso bidi bidiyu da, teda aga digi homu kone ma palama tama aga te tiwai koneaibao, aga digi te Kraiso bidi da homu yali da, teda da me te Kraiso bidi bidibao, da aga dali tiwai si mu dao. ⁸ Magi baso meni. Dago Genuai Bidigo dabolo te s̄ emainogo te genuai nogi dabolo mani, te dago dagego Kraide homu tialubo kolesaga ebode d̄aḡ walomainogo yali. Te dage dolomainogo eyu agai te bomo dabolo mabeo. Tama eno dena te s̄ede dena nogi ugwaba mu sali goli, tede ena hale me sogobeo, te dolo dao, dago dena s̄e bugagia yaibao. ⁹ Tiali goli dagego eno as̄ena tolobo pasgo te dage olo wi ilibo homu ebo te eno hagela homu ebao. Dagego te tama egimio. ¹⁰ Mu tama, bidi meba augwaligo enade tama tiwai po obao, “Awe, te agai as̄ena tolobo pasde s̄eḡe yai po elaluyu, tama bomo elalubo po me elalubo dao. Tiali goli aga digi sabalobo si tama dago aga digi suyu bomo meni yani, tama agai po te olo nai tiwai dao.” Te tama po wabo dao. ¹¹ Te po wabo bidi dabe, augwaligo e tama tiwai homu bugagia kone palao: da digibulu bidiyu tama dago pas naga as̄enama dagebolo tolobo po, te po dali, te da asama dage dali bidiyu ebo kolesaga dali, te si tiwai si mu yaibao, te tedali gasagi yai menio.

¹² Te dago dena digi dali te augwali digi augwa nogi ugwaba sabo bidi dabe dali si dago osola sulama, tama da augwali tiwai si da po wagobeo. Te po wabo dago hagela homu ebao. Magi baso meni. Te bidi dabego augwaligo ebo kolesagago naga te augwa kolesaga usu sabo dao. Me deligo aga ebo kolesaga te gasa bidi mego ebo kolesagade usu sabo s̄e ebo dao. Te tama tebo bidi dabe, augwaligo bugagia koneis̄abaso, wiegi yai koneai kolesaga me elalubo menio. ¹³ Tiali goli da dali, God agai te dago s̄e yabo madi sesegede d̄aḡ ilali. Te d̄aḡ ilama, tama dage Korin bulude bidibo we bidi dage te d̄aḡ tomode bidibao. Tama dago ebo s̄ede dago dena sali d̄aḡ edelama tama dago dena nogi ugwaba me sogobeo. ¹⁴ Tama dage te d̄aḡ tomode bidaligo da, teda da pologi solama tama Kraide wiegi yai gesi po dageba sela asali sogo, te sogo dago dena s̄e yabo madi d̄aḡ mu edelebeo. ¹⁵ Dago te Godigo mawai d̄aḡ bolama, tama te gasa bidi dabe augwaligo yali s̄ede

te dago dena digi dena nogi ugwaba me sabo meni. Te menio. Dago homugo te tiwai bomo ebo dao: te dagego duga homu tigidali Kraisba mubo kolesaga bomo yai pedalobo si, tama dago se genuai dage tomode pedalomainogo eyu, te dena dage tomode Godigo se yabo daji usu nama tama te genuai mu pedalaibao. ¹⁶ Tama tiyu, dago dage tagalama, tama te Kraisde wiegi yai gesi po te dage u badu elalubo me badu tode bidibo we bidibolo sela pabo usu yaibao. Te elama, tama dago gasa bidigo te gasa daji ilali to tomode yali se de te dago nogi olo ugwaba me sogobeo.

¹⁷ Awe, te meni. Te Godigo po bukude po me deli e tiwai elalubao, "Te nogi ugwaba sabo homu ebo bidi, agai te dago Genuai Bidigo yali se de po weyu, tama Genuai Bidigo nogi naga ugwaba sao," te po aseani.

* ¹⁸ Magi baso meni. Dago koneani, te bidi aga digi aga nogi ugwaba sabo, te bidi aga nogi te God gedude me elalugobeo. Mu menio. Te dago Genuai Bidigo bidi me deligo nogi ugwaba siyu, te dwagi yai bidi da obaso da, te bidi naga nogi mu elaluaibao.

11

Polgo te tibo po sela pabo bidigo po hanilama pusali

¹ Te dageba nosali asali bidi dabe augwaligo augwa digi augwa nogi ugwaba siyu, tama homu kolesaga meni yani po wali goli, dagego augwali tede tagalao wabeo. Tama tibaso, eno homugo dagego ena me gogolama, tama eno te homu kolesaga meni yai po dwasianu waio. Awe, dagego ena gogolao. ² Te gasa bidi dabe augwaligo te dagego Kraisi wali pabo kolesaga dolidali weyu, eno augwalide dwai homu ebo dao, te Godigo augwalide dwai homu ebo tiwai gilama. Magi baso meni. Bidigo aga penani se munu me isawai wiegi yai bidibo gesi wegi noma te bidi delibolo naga mabo tiwai, te eno dage te bidi deligo naga somainogo eyu sa muanio. Eno dage Kraisbolo maiabo homu ebo dao. ³ Tiali goli ena wi ebao. Dago koneani, te dwai hasamani tiwai bidibo bidi Satan agai tibo po wabo mu koneani homu elama, tama polobadu agai te we Iv dago auwa tibo po ola menama tama aga tulaluali. Te dagego tiwai me dage, te dageba tamadi asali bagego po odolama, te tiwai kolesaga dageba pedalobuo. Tiyu, dagego homu mu eyu Kraisi dali naga wadolama tama wali pabo wiegi yai kolesaga tagalidali homu eno ebao. Ena tede wi ebo dao. * ⁴ Magi baso meni. Te bidi meba augwali dage pageba pedalama, tama Jisasde gasagi yai po pusubao, augwaligo wabo po te dago te Jisade pusubo po tiwai me wabo meni, te gasagi yai tedali dao. Tama te kolesagade dagego te gasagi yai mobo sabo, te dagego polobadu sali te Tedali Moba Bidi tiwai meni. Tama dagego gasagi yai po augwalidu odobao, te dagego dade sali te wiegi yai gesi po tiwai meni, te gasagi yai tedali dao. Te bidi me deligo te tobage kolesaga dage tomode me ebaso da, teda dagego dwagi yai homu eyu, agai te tobage kolesaga emainogo gogolobo dao. Tiali goli te dolo menio. ⁵ Te bage augwaligo homu te augwali Godigo po sela pabo se ebo bidi dabe bidiyu, tama augwali te se de polalubo bidi dabe dao, augwaligo te homu ebo dao. Odao. Eno homu augwaligo ena te dwasianu se me delide aiyaba elalubo menio. ⁶ Mu tama, eno te Grik dabego po bugagia pusubo kolesaga te me konesiawani, tiali goli

* **10:17:** Jer 9:24 * **11:3:** Gag 3:1-5, 13

te magigo menio, eno te Kraisde homu kolesaga me sqa pabeo. Mu menio. Tigidali se ebode dago dagebolo hania ola mawai dao, dago Kraisde kuna mu konebo dao.

⁷ Dagego koneani, eno te Godigo wiegi yai gesi po dagebolo ola mani sogo, tede eno masigi me sabeo. Te kolesagade ena digi ena aiyaba elaluama te dage ugwaba siyu yai. Magi yaliwe? Dagego homu eno te yali kolesagade te ena sege sali, agawe? ⁸ Eno masigi dabe te gasa bulude bidibo Godigo po odobo we bidi mebade sali, te ena dagede se emainogo eyu augwaligo ena tama tau sai. Te kolesagade te eno augwaligo nai anoma elama olo sabo tiwai yai dao. ⁹ Ena dage dali polobadu bidali sogo ena nai me sqa pali, te sogo eno dagede bidi me deli dali aga nai anoma eyu sege me mabeo. Menio. Te ama dede dabe augwaligo te Masedonia to tagalama tama Korin hanuba pedaliyu, augwaligo ena sqa pali nai usu nani. Tama tigidali nai eno bugagia tonaluama, tama dagego duga masigigo ena tau sabode eno dwasianu sege dagebolo me mabeo. Tama sesemane sogo eno te tiwai bugagia tonaluaibao. * ¹⁰ Te Kraisgo mu po enade elalubao. Tama tibaso, eno tibo po wasiabo, e mu po naga obao, te tigidali Akaia moni to badu te bidi me deligo te eno dagede masigi sisabo kolesagade ena nogi ugwaba sabo te bidi mego tu palibo usu me egobeo. ¹¹ Magi baso eno tama obawe? Eno te dagego masigi sisabo kolesaga ebogo te eno dage dali dwagi yai homu isayu godolo mu isayu bidibo te waselebo dawo? Menio. Eno dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga ebo, te Godigo koneai dao.

¹² Meba bidi augwaligo homugo eno me te eno ebo sede dagede masigi sao, augwaligo te masigi dagede sabo tiwai yao, augwaligo te homu ebao. Magi baso meni, augwaligo homugo eno te tiwai eyu da, teda augwali da tiwai si bidibaso, augwa digi augwa nogi ugwaba sabo tu elaluaibao. Tiali goli menio, eno te dagego masigi sisayu te tu palibo se augwaliba ebao. Tama eno tiwai se naga me iduaibao. ¹³ Magi baso meni. Te tobage se ebo bidi dabe augwali te Godigo po sela pabo bidi dabe mu menio, augwali te tibo po wabo se ebo bidi dabe naga bidibao. Augwaligo augwa kolesaga hasegelama, tama tigo naga augwali te Kraisgo po sela pabo bidi dabe tiwai bidibao, we bidigo gedude. ¹⁴ Tama dage tede moni midigi me selamuo. Dago koneani, Satango digi aga tigi hasegelama, tama tigo naga aga te dwai se isawai wiegi yai ensel mobo bidi tiwai pedalobo dao. ¹⁵ Tama tibaso, aga se ebo bidi dabe augwaligo me te augwa kolesaga tibo hasegelama, tama te bidi dabe augwali gedude te augwali doloba pai kolesagade se ebo bidi dabe tiwai pedalobaso da, teda da tede moni midigi me selamuo. Nosali augwali te augwa se yali usu nama tiwai dwai dene mu saibao.

Pol te Godigo po sela pabo sede dene hauwa tolali

¹⁶ Hasia eno po wali, tama megi eno po ma obao, bidi mego ena te konesiawai bidi da te homu munu me elamuo. Tiali goli, dagego homu ena te homu kolesaga meni yai bidi da homu ebao da, teda dagego ena gogoliqo, tama ena me ena nogi ugwaba dwasianu sainogo yaibao, te homu kolesaga meni yai bidi tiwai. ¹⁷ Eno dago Genuai Bidigo homu kolesaga wali pelama, eno e po me wabeo. Menio. Eno po te konesiawai bidigo po wabo tiwai eyu, tama ena nogi ugwaba sabo

* 11:9: Fil 4:15-18

bomo ena digi ebo dao. ¹⁸ Bidi hauwa augwaligo te t̄de kolesaga wali pelama, tama augwa nogi augwa digi ugwaba sabo dao. Tama eno me te kolesaga osogo wali pelama, tama ena digi ena nogi ugwaba sabo po dwasiyanu obao. ¹⁹ Dagego te eno te tobage kolesaga ebo s̄e ilali. Magi baso meni. Dagego wiegi yai koneani kolesaga elalubao, tama dagego te konesīawai bidi gogola sula tagalabo homu godolo elama, te konesīawai bidigo po dagebolo momainogo yali! ²⁰ Awe, te bidigo dage te aga dologoba mubaso, ma agai dagego nai tigidali silibaso, ma agai dage dali hagoma ebaso, ma agai dage gesabidide elibaso da, teda agai tama temainogo te dagego gogolobo dao, po meni! ²¹ Mu tama, augwaligo te tebo kolesagade dago te s̄e yabo bomo me elalubeo! Tama eno te kolesaga igi sogo da, teda eno s̄e s̄e siyu tama hale egi da.

Megi eno po te aga digi nogi ugwaba sabo po wabo kolesaga meni yai bidigo po tiwai obao, te bidi mebago augwa ebo kolesaga po te bomo elama pusubaso da, teda eno me eno bomu elama tama augwali aiyaba elaluabo po pusaibao. ²² Augwali te Hibru dabe da wida, teda ena me te Hibru bid̄i dao. Augwali te Israel hani bidi dabe da, agawe? Teda, ena me ena te Israel hani bidi da. Augwali te Abrahamgo bulai wai hani da, agawe? Teda, ena me ena te Abrahamgo bulai wai hani bidi mu dao. ²³ Augwali te Kraiso s̄e ebo bidi dabe da wida, agawe? Megi eno po te aga digi nogi ugwaba sabo kolesaga meni yai polobo bidigo po tiwai mu obao. Eno augwali te Kraiso s̄ede aiyaba mu elaluali. Te s̄e dene idu gealigo eno edelama ugwanu igulali. Te eno Kraide po pusubaso, te boi bidi dabego ena kalabus beba hauwa sogo muani. Tede eno te tibo po ola mabo bidi dabe ela holai dao. Te boi bidi dabe augwaligo ena hauwa sogo mu elali, bidigo nedebo usu egobeo, tede eno e bage augwali aiyaba mu elaluali. Hauwa sogo ena p̄ade isabo tiwai yai. * ²⁴ E tiwai yai. Te a naga sogo Juda dabe augwaligo ena te dwai kibu waligo nigai bigo elali, te nedali te bidi sese deli olama, nogi si olama, nogi me badu a naga me si me si, te 39 tama sogo d̄ai egi pai. A naga sogo te tiwai ena elali. * ²⁵ Te sela sogo te Rom dabego ena keloago elali. Deli sogo te Juda dabe augwaligo ena ela mumainogo eyu masigi sanama ena elali. Sela sogo moni geba sip dabe doloyu, ena te tamu āide hagawai. Tama tiyu, sip me deli tama dolali sogo te deli sogo hulide me giligade ena te tamu āi daide bidali. * ²⁶ Te hauwa sogo ena digibulu t̄du bilali. Ena te pabo āi hauwade hagawainogo yali. Ena te t̄du bilibo bidi elebo aga nai wi sabo dwai bidi dabe augwaligo nogode dolainogo yali. Te eno hani bage, te Juda hani dabe augwaligo me ena dolainogo homu yali, tama Juda hani isāwai bidi dabe augwaligo me ena dolainogo homu yai. Ena te haniani hanude dolainogo yali, tama te bidi meni yai bulude me ena dolainogo yai. Ena te tamu āide dolainogo yai. Ena te tibo po wabo abagi dede dabe augwaligo nogode me elainogo yai dao. * ²⁷ Eno s̄e dene haniani mu yalio. Hauwa sogo ena hulide s̄e eyu, tama ena godege me pibe. Ena nai sili bidali, tama ena āi nogonego sali. Hauwa sogo eno nai gisilali. Ena kedaugo me siyu, tama ena ugwa me meni yai bidai dao. ²⁸ Tama te naga me ebeo. Menio. Te tigidali deli deli sogo eno te haniani bulude bidibo Godigo po odobo we bidi tigidali tonalubo s̄e eyu, tama tede genuai s̄e s̄e mu

* **11:23:** Tpi 16:23 * **11:24:** Bom 25:3 * **11:25:** Tpi 14:19; 16:22 * **11:26:** Tpi 9:23; 14:5

enabolo mubo dao. ²⁹ Te bidi me deli bomo meni ebawe? Teda, ena me te bomo meni yai tiwai bidaibao. Te bidi me deli te dwai seba tulalwai dawae? Teda, eno te aga te dwai se tomoba kegali bidi dali dwai homu mu yaibao. Awe, tigidali haniani se ebode eno te dagebolo tibo po ola mabo bage augwali eno aiyaba elalubo dao.

³⁰ Te gasa tu me meniama, tama ena nogi ena digi ugwaba sobaso da, teda eno te ena bomo meni da po olama, tama tede ena homu pemene yaibao. ³¹ God, te God tama dago Genuai Bidi Jisasgo Aya, dago sesemane sogo aga nogi ugwaba siyu tama bidada peyu bidada pomainao. Agai koneani, eno tibo po te enaba pedalali se de me wagobeo. ³² Te polobadu eno Godigo se edubadi, me sogo ena te Damaskus moni hanude bidibadi, te tobolu bidi me deli aga te tuni bidi Aretas dologode bidali. Tama te tobolu bidi agai te Damaskus hanu buluba pabo tu de tonalubo bidi muani. Agai ena selama kalabus ilainogo yali. ³³ Tiali goli meba ama dede augwaligo ena moni basket wade munama, tama te hanu genuai masigigo nigai bobage obo te windodu augwaligo ena buluba aba bonogo tagalama, tama ena buluba dilama teda soali. Tama ena te tobolu bidi nogode muani tagalama, tama ena sana pelama wi pai dao. Te sogo te se de ena bomo meni yai bidi mu bidali. Tialima Godigo ena tau sali. *

12

Te nade subo se dabe tiwai gilama eyu, te Godigo po hauwa Polbolo ola mani

¹ Te gasa bidi dabe augwaligo eno nogi dolobo po dage dali olama, tama dagego ena tau sabo po wei ponosiabaso, ena digi ena nogi ugwaba sobao. Te gasa tu me elalubeo. Mu tama, te kolesagago da tau me sisa bo usu me isa wani. Tiali goli tagalama, te dago Genuai Bidigo enabolo te na yali me, te geme dualali po meba mani, tede eno po megi waibao. ² Ena te Kraisgo bidi bidiyu, tama kibu be nogo si olama sa gago me si me si polobadu Godigo ena te dagalu sela wali sigi mu teba ugwaba sela holali. Te ena teba pobadi ena tigi dali bidaliwe, ma ena tigi tagalama te eno noma bidi naga teba paliwe, te eno me konebeo. Godigo naga koneanio. ³⁻⁴ Tama Godigo ena te Paradais teba sela holali. Te ena tigi dali bidaliwe, ma eno tigi tagalama eno noma bidi naga teba paliwe, te eno me konebeo. Godigo koneani. Tede eno te bidigo me pusubo usu isa bo tobage po odama, tama te po bidigo me pusidali weyu habu selali dao. ⁵ Godigo ena dali te yali kolesaga, tede eno homu pemene yaibao. Tiali goli ena digi ena nogi ugwaba me sogobe. Ena bomo meni yani po ena olama, tama tede naga ena nogi ugwaba sabo dao. ⁶ Mu tama, ena digi ena nogi ugwaba sigi sogo da, teda ena konesiawai bidi tiwai me egi menigi dao. Menio. Te eno mu po naga wagi da. Tiali goli ena digi ena nogi ugwaba me sogobeo. Magi baso meni, eno homugo te bidi me deligo te po odolama tama agai homugo ena te wiegi yai bidi mu da homu idali. Eno homugo dagego eno ebo kolesaga sulama, tama dagego eno Godigo po pusubo po odolama, tama te si naga osola sulama, tama dagego tiwai homu dolo enaba emainogo ebo dao.

Te sesani tiwai naigo Pol tigiba enani

* 11:33: Tpi 9:23-25

⁷ Te po hauwa Godigo enabolo te dagalude ola mani, te genuai wiegi yai nai mu dao. Tama tede ena digi ena ugwaba sabo te Godigo godolo me ebe, tama agai te dene mabo sesani ena tigiba enebo nai tiwai nai me deli enabolo mani. Te dene mabo nai te Satango se ebo bidi tiwai dao, te ena elidumainogo ebao. Te ena aiyaba elaluama tama te eno te dagalude suali naide ena digi ena ugwaba me sidali olama tibo dao. ⁸ Sela sogo eno dago Genuai Bidibolo hanaluyu po wali, te dene mabo nai agai enade sela samainogo yai. ⁹ Tiali goli agai te po enabolo wai, "Woo, te eno olo tau sabo wiegi yai kolesaga nagede usu yai elalubao. Magi baso meni, te bomo meni yai bidide eno bomo hania mu pedalobo dao," Genuai Bidigo te po wai. Tama ena bomo meni yai da te homu sege munu me egobeo. Menio. Ena wiegi yai homu pemene mu tede ebo dao, te Kraiso bomo enade elalumainogo ebao. ¹⁰ Tama tibaso, Kraiso tobade ena bomo meniama, tama te bidi dabego enade nogi dwai posobo po weyu, enabolo dwai se ilama, tama haniani segego ena siyu, tama bidi dabe augwaligo ena doloyu dwai sogo enaba pedalobaso da, teda eno wiegi yai homu tede ebo dao. Awe, te ena digi bomo meni ebo sogo, te sogo naga eno homu Kraiso tialuyu, tama aga bomo eno sabo dao.

¹¹ Te eno te ena digi nogi ugwaba sali po tamadi weyu, te eno te kolesaga meni yai bidi tiwai yali. Tiali goli dage, dagego ena hodolobaso tama eno te po wali. Te duga digi eno nogi ugwaba sigi sogo da, te doloba pai kolesaga egi da. Tiali goli tama me tibeo. Mu tama, ena te olo nai tiwai dao. Tama te gasa bidi dabe augwaligo homu te augwali Godigo po sela pabo se ebo bidi dabe bidiyu, tama augwali te sege polalubo bidi dabe dao, augwaligo augwa sege te homu ebo dao. Tiali goli ena dali augwali dali si usu siyu da, teda augwaligo ena te dwasianu se me delide ena aiyaba elalugobeo. Mu menio. ¹² Ena dage tomode bidibadi, te gasa bagego enabolo mani sege tigidali eno bugagia toloyu, tama dage tomode se hauwa elama, tama ena da, te Godigo po sela pabo bidi mu da ola mabo bomai se eno nogode pedalali. Te e dao: te haniani bidigo isawai bomai se dage tomode pedalali, te Godigo se sa munama, tama bidi dodola midigi selama, tama Godigo bomu sumainogo yalio. ¹³ Eno te deli tiwai kolesaga te gasa Godigo po odobo we bidi hanibolo yali, te dagebolo yali tiwai se yali. Eno dage tau sabo se mede sa mu pabeo. Deli sege naga eno dage dali te gasa Godigo po odobo we bidi hani dali tiwai si ebe. Augwaligo augwa masigigo ena tau sali goli, eno digi dagebolo duga masigigo ena tau sao po munu me wabeo. Tede dagego homu eno sege sali homu eyu da, eno homugo dagego te eno sali sege sela sayao! Tiali goli eno koneani, eno tede sege me sabeo.

¹⁴ Megi ena sela sogo dage bidibo madi asabo sisi ebao, tama dagego nai eno anoma eyu sainogo tama dagego duga masigigo ena tau sao po me wagobeo. Te menio. Odao, eno dagego nai me sogobeo. Menio. Eno dage naga sabo homu ebao, eno dage Kraiso momainogo ebao. Dagego koneani, te wai dabe augwaligo te nai dabe gegebo se elama te aya de ida si tau sabo se me egobeo. Menio. Te aya ida augwaligo naga te wai dabe augwali tau sabo se yaibao. Tama ena da dagego aya tiwai dao. ¹⁵ Tama dwagi yai homu eyu, dage tobade eno ena nai tigidali maiabo homu elama, tama ena bidibo ula me maiabo homu ebao, te dage tau sabo homu ebao. Eno dage dali dwagi yai homu eyu godolo

mu ebo kolesaga genuai mu ebaso, tama te dagego magi baso ena dali homugo dwasianu naga kone palobowe?

¹⁶ Tiali goli dage tomode meba augwaligo enade te tiwai po waibao, “Mu tama, agai digi dago masigi hania hanilama me sabe, tiali goli agai te po bebegelbo bidi tibo sę ela mabo bidi, tama te tibo po wabo kolesagago agai te da muma menama, tama gasa bagego nogode te dago masigi sai dao,” augwaligo te po wai. ¹⁷ Tialima, eno bidi meba dageba tagala palidu geai. Magi yaliwe? Te augwali me deli augwali nogode eno tibo po olama tama dagego nai anoma elama me sai da, agawe? Te menio. ¹⁸ Eno te Taitus hodolama, tama aga dage bidibo madi asali, tama eno te gasa ama me deli aga dali hodobo tagala palali. Tama te Taitusgo ili po olama dagego nai anoma elama me saliwe? Menio. Ma dagego homu te ena dali Taitus si da te Tedali Mobo Bidi deligo bomode naga me bidibo meni, dagego da si dali te homu ebawe? Da si te tų delide naga me bilibo meni, dagego te homu ebawe? Edao. Dagego te tobage homu da si dali eyu da, teda duga homu hasegelao, te da sigo ebo kolesagade bugagia homugo koneao.

¹⁹ Dagego eno tamadi asęani po tigidali tede homugo kone palama, tama tede dagego e tiwai homu idubadi bogo, “Te wali pogo te Pol agai aga nogi tau sabo sę naga ebao.” Tiali goli te mu menio. Dagego da dali po tų eyu, tama dena yali sę osola suabo bidi dabe meni. Abagi mu dede, da Kraisi dali wadolama tama Godigo gedude dolalubadi, dago te po tigidali dagebolo asęna tolobao. Tama tiyu dage tau somainogo eyu dago te po dagebolo asęna tolobao. ²⁰ Eno e homu ebao: ena dageba asama, tama dagego ebo kolesaga sulama te eno suainogo homu yali tiwai we bidi me bidibo sugobe homu yaibao, dagego gasagi yai kolesaga ebo eno sueibao. Tama tiyu, eno te dagego ebo kolesaga subaso, tama eno dage dali dodolobo sę ebo tede dagego hagela homu yaibao. Polobadu eno dage dali sę hauwa yali, tiali goli megi ena wi dwasianu eyu homu si dagede ebao. Eno homu ena dageba asama, tama eno dage tomode duga hasi e tiwai haniani dwai kolesaga ebo eno sueibao: konila po wabo me, te amabolo aga elalubo naide dwai homu ebo me, tama sębę elama wado po wabo me, tama nai yogo kolesaga ebo me, dwai nogi posobo po wabo me, bidi geme posobo po wabo me, te hagoma ebo me, te Godigo po odobo we bidi hani pedaloyu dolobo kolesaga me, te tobage dwai kolesaga ebo eno dage tomode te sueibao, eno te homu ebao. ²¹ Eno e homu me ebao, ena dage bidiboba ma asobo si tama ena God agai ena te dagego gesabidide aiyaba elaluaibao. Tiyu eno dage hauwade gela waibao. Magi baso meni, te we bidi polobadu augwaligo te dwai sę yali te tagalama tama homu begelama, tama te meda yai kolesaga me, te penani ebo kolesaga me, te hale isąbo dwai dwai sę subigila ebo kolesaga, te augwaligo polobadu yali te dwai kolesaga tudiba me mube. Tama tede eno dage dali yabo sęde homu eyu tama homu sęę elalubao.

13

Te Korin dabe augwa konealubo po bugagia tonalu dua dao wali po

¹ Megi ena dage bidibo madi sela sogo wagisu te asainogo ebao. Tama asama, eno dage tomode po tų eyu, tama bidi me deli ma we me deli agai naga gasa we bidide po kisilibo te usu egobeo. Godigo

po bukude elalubo po me deli wali peyu dago te po tų dodolaibao, te po e dao: “Te bidi si ma bidi sela te pedauwali deli poba muani wida, teda te po bomu elalubaso, tama te tobage pogo naga te po tų dodolobo usu yaibao,” te po aseani. * 2 Te polobadu dwai se yali we bidi dabe augwali me, te gasa bidi dabe tigidalibolo me, te ena si sogo wagsu dage dali bidagasali sogo te eno yabo kolesaga po dage dali wali. Tama megı me ena digibulu bidiyu, eno te tiwai po dagebolo ma obao: te ena dage bidibo madi ma asobo si, teda eno te dwai se yai we bidi dabe augwali eno olo me gogologobeo, eno augwalibolo sege mawaibao. 3 Dagego enade e tiwai homu ebao, ‘Te Kraısgo Polgo pedauwalidu dabolo po wabo meni dawı, ma po wabo dawı?’ Te homu dagego enade yaligo da, teda dagego hania bugagia konemainogo eyu eno te bagebolo augwa sali sege mawaibao. Te Kraıs dage dali bomu kimi me isiyu me egobeo. Menio. Agai dagede se bomu mu ebo dao. 4 Magı baso meni. Polobadu agai aga digı bomu meni yai bidi tiwai ilama tama bidibadi, tama augwaligo aga ni pedaıde elalı goli, Godigo bomogo megı aga bidibo ulade ma bideıbao. Tama da aga dali wadolama, tama da me bomu meni yai tiwai bidıbao. Tialı goli Godigo bomogo da aga dali bidıbo ulade bidıbao. Tama dago te bomu dage tomoba hanılaıbao.

5 Dagego sesemane sogo duga digı duga homu usu sela suyu, te duga homu tıgdalı Kraısba munama agaba homu tıalubowe, ma meni yai, te bugagia koneao. Duga digı duga dagalao. Te bidi Jısas Kraıs dagego homude bidıbo te dagego konebewe? Te meni wıda, teda dage usu selama, te usu niba kadu wabeo. 6 Tama eno homugo dagego konebo te Godigo se ebode da te usu niba kadu waıbao homu dagego ebo dao. 7 Tama Godigo dage tau sıyu, tama dagego dwai kolesaga me deli ısamainogo eyu, dago agabolo hanalu wabo po wabo dao. Dago magı baso te tiwai ebo dawı? Te dage wıegı yai we bidi bidıbaso, dago dena se dage dali bugagia yalı, te homu emainogo eyu, te dago Godıbolo te po hanalu wabo dawı? Woo, te menio. Dena homugo te dagego doloba paı kolesaga yao. Tama tiyu, tama da dageba asama te duga ebo kolesagade po meni baso, tama dago dage dali po tų ebogo dena bomu ola mabo tų meni eyu da, te usu da, magıgo meni. 8 Dagego koneanı, dago te mu po aiyaba elaluainogo ebo usu me egobeo. Menio. Dago te mu po naga wabo se tau sabo naga usu yaıbao. Tama tiyu, dagego wıegı yai kolesaga naga eyu da, teda dago dage dali po me wagobeo. 9 Tama dago dage dali po tų ısayı tama tede Godigo da mani bomu waselabo tų meni baso, bidi mebago da bomu meni yai bage da te homu yaıbao. Te usu da, po meni. Dagego dwai se me ısayı tama Godigo po bugagia wali peyu tama tede bomu elalubaso, da wıegı yai homu pemene yaıbao. Tama dago Godıbolo sesemane sogo hanalu wabo po weyu, dago homugo agai dage tıgdalı dodolama tama dage agai po odobo bomı we bidi mu pedaloyu, agai we bidi mu naga bıdaıbao. 10 Megı ena digıbulu bidiyu, tama eno te dagebolo po aseıa tolalı, te pagede naga dao: te ena dage dali bidagasobo sogo tama sesena paı bidi tiwai eyu, eno dage te dago Genuai Bidigo enabolo mani se yabo bomogo eno dage selebo se idalıo. Agai dena yabo seıde te bomu dali, genuai nogı dali sı dabolo mani, te dago dagego Kraıside homu

* 13:1: Bom 17:6; 19:15

tialubo kolesaga ebode daɣ walomainogo yali. Te dage dolomainogo eyu agai te bomo dabolo mabeo.

Po silagasu wabo po

¹¹ Eno ama dedeo, megi eno po paliama, tama eno dage tao po obao. Dagego duga ebo kolesaga dodolama, tama Godigo po odobo bomai we bidi mu pedalobo kolesaga yao. Dagego eno dage tau sabo po odiaɣ. Dagego te deli tigi poai deli homu naga elama, nagame yai bidao. Tama God da, te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo kolesaga ebo dali, te homu nagame ilibo kolesaga ebo dali si ebo God, aga te dage dali bidaibao.

¹² Te da Godigo we bidigo kolesagade, dage tigidali deli deligo te ama dede, abe dede dali wiegi yai homu elama augwali nogo mao.

¹³ Ede bidibo Godigo we bidi tigidali augwaligo dagebolo wiegi yai homu elama siade da po ola tolobao.

¹⁴ Eno homugo dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo olo tau sabo wiegi yai kolesaga dali, tama Godigo dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga dali, tama Tedali Mobo Bidi dage tigidaligo homude abagi tiwai bidibo kolesaga dali, te kolesaga sela dage tigidali dali hodobo mu bidao.

Polgo Galesia Dabeba Pas Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Jisas Kraisde gesi wiegi yai po sela pabo bidi dabe augwaligo te Juda dabego t̄q tagalama tama haniani gasa t̄qba pali sogo, tede augwaligo te gesi po te Juda hani we bidi dali, te Juda hani is̄awai we bidi dali sibolo te gesi po ola mani. Tama te po odali we bidi meba augwaligo te po mu po dao homu eyu, Krais wali pabo gagalali. Polgo te po ola mabo s̄e te Galesia Provinsde yali. Tiali goli nosali gasa bidi dabe augwaligo te po wai, “Te we bidi Krais mu wali pabo homu eyu da, teda hasia augwali te da Juda hani we bidi tiwai pedaluyu, tama te Godigo Mosesbolo mani bomo yai po wali peyu, tama te bidi dabe augwaligo Godigo d̄ai sainogo eyu augwa tigi togwao,” te po wai.

Pol agai homugo te tobage po ola mabo po te dolo meni. Tialima te Galesia Provins tomode gasa bidi augwaligo te Kraisgo po wali pali we bidibolo te po wai, “Te bidi Pol te Godigo po sela pabo bidi mu menio, aga te bomo yai pode geda muani,” te po wai. Te po obaso, Polgo e pas te Galesia t̄qde bidali Krais wali pali we bidibolo aşena tolali, agai augwali tau somainogo yai. Tama tiyu, agai augwali ola mani, Godigo digi aga i obaso, aga te Kraisgo po sela pabo bidi mu dao. Tama agai te Juda hani is̄awai we bidibolo Kraisde po pusumainogo eyu, Godigo aga te s̄eba muani. Te we bidi te Juda hani tiwai pedalomainao po tagalao, Polgo wali. Bidi aga Kraisde konealubo po d̄aḡ weyu, tama aga homu Kraisde naga tialubo bidi, te bidi Godigo gedude doloba pai bidi pedalaibao, Polgo te po wali. Tama te pasde simanobo po te tama wai, te Kraisgo da bidi te magi s̄e is̄awai te tedali wiegi yai olo mu bidibo bidi dabe pedalomainu yali sogo, te Tedali Mobo Bidigo dago yabo wiegi yai kolesagadu pabo t̄ḡ dodolobaso, tama dago te wiegi yai kolesaga te gasa bidi dabeba ebao, te po wai dao.

Godigo digi te bidi Pol agai po sela pabo bidi nigilai po

(D̄ai 1:1–2:14)

¹ Ena da Pol da. God agai ena tagala palali, eno agai po wagi pomainogo yai. Bidigo ena tagala palobeo, bidi mego ena te po wagi pabo s̄eba mubeo. Te menio. Te God dago Aya dali te agai te ḡu pagede ma hodolai bidi Jisas Krais dali, augwali sigo ena te s̄eba muai dao.

² Tama ena dali, ena dali bidibo ama dabe tigidali dali, dago te pas dage Galesia t̄q tomode bidibo Kraisgo po wali pabo we bidibolo aşena tolobao. Tama aşenama, tama dwasianu hani deli delibolo te po aşena tolobao. ³ Tama dago homugo God dago Aya dali, dago Genuai Bidi Jisas Krais dali, te augwali sigo dagebolo olo tau sabo s̄e eyu, dage dwagi yai homu elama bidao. ⁴ Tama Krais agai te dago Aya Godigo homu wali peyu, tama aga digi aga bidibo ula olo mayu, agai dago yali dwai dwai s̄eḡe te sela s̄awai. Tama tiyu agai homu da e t̄qde megi elalubo dwai kolesagade sela pomainogo yai. ⁵ Tama agai te s̄e ebaso, dago God agai nogi sesemane sogo ugwaba mu sao. Eno homugo dago tama wainao.

Kraisde dwagi yai gesi po me deli digi elalubao

⁶ Tegoba! Dagego yali şede ena noma mu salio. Dagego magi yaliwe? Te Krais agai dage olo tau siyu, tama God agai dage i wai dao. Tiali goli polo tama dagego te şe tagaluyu, tama dagego gasagi yai po wali pabo gagalali. Tama te gasagi yai po dagebolo pusali bage augwaligo “Ao, e po Kraisde dwagi yai gesi po mu dao,” wali. ⁷ Tiali digi gasa wiegi yai po me elalubeo. Mu menio. Bidi meba augwaligo dagego homu kolesaga gasaba hasegelabo homu eyu, tama augwaligo te Kraisde wiegi yai po gasaba begelainogo yai. ⁸ Tiali goli, dago digi, ma Godigo şe ebo ensel bidi me deligo digi te dagebolo dago polobadu wali gesi wiegi yai po hasegelama, gasa po weyu da, teda da te moni sia dabo buluba pao, te eno homugo. ⁹ Dago te po polobadu wai dao, tama megi me eno ma obao, niwai bidi agai te dagego polobadu odali dwagi yai po wasiayyu da, tama agai gasagi yai po dagebolo obaso da, teda te po wabo bidi aga te siaba pao, hagamainao.

¹⁰ Te eno te tobage bomai po weyu, te we bidi augwaligo ena dali dwagi yai homu emainogo wabeo. Te menio. Eno homugo God agai ena dali dwagi yai homu yaibao. Eno te tobage po weyu, we bidi augwaligo eno nogi ugwaba sao, eno te homu ebowe? Woo, te menio. Eno te we bidi te enade homu bega sabo po wagi sogo da, teda ena Kraisgo şe ebo bidi bidigi menio.

Godigo Pol agai po sela pabo bidi nigilai po

¹¹ Ama dedeo, dagebolo eno mu po obao, e wiegi yai gesi po eno polobadu dagebolo wali po page te bidi mego pedalomainogo ebeo. ¹² Tama eno te po bidi mede sabeo. Tama bidi mego te po enabolo ola mabeo. Mu menio. Jisas Krais aga digi enabolo te po ola mayu waselai. Tama te koneama, ena da Godigo tagala palai po wagi pabo bidi mu dao, te dagego koneaibao.

¹³ Te eno polobadu yali kolesaga te ena Juda bidi hani dali bidibadi yali şe po, te po dagego polo odaı dao. Tama eno Jisas konesiabadi, te Juda bidi hanigo Godibolo lotu wabo şe eno wali pai dao. Tama te tiwai bidibadi, te sogode eno Kraisgo po wali pabo bidi hani elala bilaluai, tama eno te hani tigidali mu ela silainu homu eyu bidaluali. * ¹⁴ Tama augwali dali homu dene isiabadi eno te şe yai. Tama me, te ena gesi bidi bidibadi, dena Juda dabego waıgo yali kolesaga wali pabo homu ebode, tede te Juda hani tomode elaluali gesi bidi tigidali eno ena abagi dede te dena waıgo kolesaga wali pabo şede augwali aiyaba elaluali. Te Juda dabego ebo şede eno homo mu elama, tama Juda hani tomode nogi sai.

¹⁵ Tiali digi, polobadu eno idago ena ame nesiabadi, tama Godigo ena te sogo sa muai dao. Tama tiyu, agai ena dali aga dwagi yai homu eyu, olo tau siyu, tama ena ame nenama, tama aga bidi mu pedalumainu ilama, tama agai ena i wai, eno agai şe emainogo yai. ¹⁶ Tama agai ena i olama, tama agai eno homu mu hasegelainogo eyu, tama agai homu ‘Megi eno Polbolo eno ogwa waselaibao,’ te homu eyu, tama te sogo agai aga ogwa Jisas enabolo waselai. Tama eno te Juda bidi hani isiawai we bidibolo te bidi Jisasde gesi dwagi yai po pusigi pomainogo eyu, God agai ena i olama, tama ena gasa bidigo bidibo digiba pabeo,

* 1:13: Tpi 8:3; 22:4-5; 26:9-11

agai enabolo te şe page ola momainogo eyu teba pabeo. Te menio. *
 17 Tama Godigo ena i wasiábadi, agai gasa bidi dabe aga po sela pabo
 bidi dabe nigilai dao. Augwali Jerusalem hanude bidali. Tama Godigo
 enabolo aga ogwa waselama, tama nosali ena augwali dali te şede po
 miainogo ena Jerusalem pabeo. Te menio. Eno te bidi meni yai tş
 Arebia teba osogo bidigi pai. Tama nosali te tş tagalama, tama ena te
 Damaskus buluba bidigi pai. 18 Tama nosali kibu be sela bidama, tama
 ena Jerusalem hanuba pai, tama Pita dali po miainogo yai. Tama ena
 aga dali bidibadi, Sarere si te me deli tama sogo tede bidai. 19 Tama
 ena tede bidibadi, te Godigo po sela pabo bidi tigidali eno subeo. Te
 dago Genuai Bidi Jisas aga amanu Jems deli naga bidibo eno suai, Pita
 dali. 20 Tama eno megi dage dali aşena tolobo po, te eno te yali şede
 tibo po dage dali wagobeo. God agai koneani, e po mu po naga dao.

21 Tama Jerusalem tagalama, tama nosali ena ma te tş Siria dali te
 Silisia te tş siba pai. 22 Tama te sogo te Kraide wadolama te Judia tşde
 bidali we bidi augwaligo ena gesabi susiama, 23 tama gasa bidigo enade
 wali po naga odai. Tama augwaligo enade te po wai, "Polobadu te bidi
 Pol agai da elebo şe yai, dago Jisasde konealubo po doloyu yai. Tiali goli
 aga homu begelama, tama megi aga biliyu, agai we bidibolo te po wabo
 dao, "Te Jisasde konealubo po te po mu po dao." Augwaligo enade te
 Godigo ena homu hasegelali po odali. 24 Tama augwaligo enade te po
 odoyu, tama augwaligo Godigo nogi ugwaba sai. Tama tibaso, te şede
 dagego koneagameo, Godigo digi te eno dagebolo ola mani gesi dwagi
 yai po agai enabolo ola mawai dao.

2

*Godigo po sela pabo bidi dabe augwaligo Pol agai yali şe po odama,
 tama te usu dao wali*

1 Te ena gasa bulude bidibadi, te kibu be nogo si olama, şağá badu
 me si me si bidai. Tama nosali ena dali Barnabas da si Jerusalem
 pai. Tama eno te bidi Taitus me selama, da hodobo pai. Te da bidi
 sela Jerusalem hanuba sabolama, tama tede da dali pedalali şe dagego
 bugagia koneao. * 2 Ena Jerusalem olo pabeo. Menio. Godigo digi
 ena teba pao obaso, ena pai. Tama da teba sabolama, tama te tobolu
 bidi dabe augwaligo beba pali. Te dagebolo gasagi yai po ola mabo
 bage augwaligo te Jems dali, Pita dali, Jon dali, te bidi sela te tuni bidi
 dabe da, te homu eba. Tama da augwaligo beba sabolama, tama eno
 augwalibolo naga te eno te Juda bidi hani işawai we bidibolo pusali
 dwagi yai po te eno augwalibolo ola mawai. Te eno polobadu yali
 Godigo po pusubo şe me, megi ebo şe me te şe olo ela tagalidali weyu,
 eno augwalibolo te şe yali po page ola mawai. 3 Tama te sogo Taitus
 ena dali bidai. Tama aga te Grik bulu bidi dao, Juda bidi menio. Tiali
 goli te tobolu bidi dabe augwaligo sisinama, tama po mibadi, te bidi
 Taitus te Juda dabego kolesaga wali peyu, te aga tigiwali togolama tama
 dago homo yai po tigidali wali pao, augwaligo te po wabeo. Menio.
 4 Tama te sogo gasa bidi meba asai. Tama augwaligo "Ao, da Jisas wali
 pabo bidi dao," weyu, te tibo po naga wai. Sa asobo bidi tiwai augwali
 geme aselama, tama da dali wadolali. Tama polobadu da te da Juda
 dabego wai dabego nigali bomu yai po dologode bidaluali. Tama da

* 1:16: Tpi 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 * 2:1: Tpi 11:30; 15:2

Krais Jisasde wadolama, tama agai da te kolesagade tagalali, da olo bugagia bidimainogo yai. Tiali goli te bidi dabe augwaligo te kolesaga page geme suagasai, augwaligo da te augwa bomo yai po dologoba ma munama tama tede daş olama, da tede bidimainogo yai. ⁵ Augwaligo homugo te bidi aga Kraisgo hani tomoba asobo si, tama hasia aga tigi togwao, da Juda dabe tiwai eyu, tama dago bomo yai po tigidali wali pao. Tiali goli augwaligo Godigo gesi dwagi yai po dolidali weyu, tama te po bugagia bidiyu dage tau somainogo, dago augwaligo wali po odobeo. Te po dago polo odama tagalali.

⁶ Te Jems dali, Pita dali, Jon dali, te tobage bidi dabe augwali Jerusalem hanude bidiyu, te we bidigo gedude augwali te Godigo bidi hani tobolu bidi dabe tiwai bidai. Tiali goli, eno homu augwali da genuai bidi dawe, ma olo bidi dawe, te magigo menio. God agai we bidi osola subo si, agai augwaligo tigide osola subo meni. Tama te tobolu bidi nogi elalubo bidi sela augwaligo gasa po te eno te Juda hani isişwai we bidibolo wabo pode wadolobeo. ⁷ Mu menio. Augwaligo koneai, God agai te Pitago agai po te Juda hanibolo pumainogo yai tiwai gilama, tama megı Godigo ena te Juda hani isişwai we bidibolo te Godigo po pumainogo tagala palai bidi dao. ⁸ Tama God agai te Pitabolo aga bomo menama, tama Pitago te Juda bidi hanibolo Godigo po selama pusigi pali. Tama tiwai me te God agai digi enabolo aga bomo menama, tama eno te Juda hani isişwai we bidibolo Godigo po sela pusigi palio. ⁹ Tama Jems dali, Pita dali, Jon dali augwali te Godigo hani bidi tomode te be ni bomu elama dolalubo tiwai bidama dolaluai, te we bidigo gedude. Tama te bidi sela augwaligo koneai, te God agai ena olo mu tau siyu, tama enabolo te şe mawai. Tama tibaso, augwaligo ena dali Barnabas dali si no go mani. Tama no go mayu, da tigidaligo te homu yali, te da sigo te Juda hani isişwai we bidi tomode Godigo şe yaibao, tama augwali selago te Juda bidi hani tomode te şe yaibao. ¹⁰ Tama te homu eyu, tama augwaligo da sibolo te po wai, “Dage sigo te Juda hani tomode bidibo magi nai meni yai we bidi gegeda pelamuo, te dago augwaligo tuabo nai abelemainogo, dagego masigi dabe eba tolao,” augwaligo te po wai. Tama te şe eno digi eno bomu eyu, te şe ebo dao.

Pol agai Pitabolo te po wai, “Nago ebo kolesaga meba te dolo mu menio”

¹¹ Te dageba tamadi asai gasagi yai po ola mabo bage, te bage augwaligo e tiwai po wabo dao, “Te bidi Pol agai Godigo po ola mabode te geda mubo dao. Tiali goli Pita agai te po bugagia dolo ola mabo dao,” te bagego te po wabo dao. Tiali goli deli sogo Pita aga geda muani te eno suali. Te e tiwai pedalali. Te ena te Jerusalem hanude te bidi sela dali po mibo silama, tama nosali ena te Antiok moni hanude bidibadi, Pita aga teba asai. ¹² Tama aga Antiok tede osogo bidibadi, agai te Kraisgo po wali pabo we bidi dali nai tudu geai. Tama augwali meba te Juda hani we bidi dao, meba Juda hani isişwai bage dao. Tama Pita aga Juda bidi digi, agai te Juda bagego habu selali po me deli bolali, te aga te Juda hani isişwai we bidi dali nai tudu geai. Tama tiyu, bidi meba augwali polobadu te Jerusalem hanude bidibadi, augwali Jems dali bidai dao. Tama te bage augwali Jerusalem tedu asama, tama augwali te Antiok hanuba sabolali. Tama te bage sabalobaso, tama Pita agai te Juda hani

isawai we bidi dabe dali nai tubo tagalali. Magi baso meni. Te tamadi asai Juda bidi augwaligo bomo eyu, te homu yai, te Juda hani isawai bidi Godigo hani tomoba asomai hagede, augwaligo tigiwai togobo kolesaga wali pao, te Juda bage tiwai. Tama Pita aga te tamadi asai Juda bage dali wi eyu, tama agai te Juda hani isawai bidi dabe dali nai tubo tagalali. ¹³ Tama te Antiok bulude bidali Juda bage, te Kraiso po wali pabo bidi, augwaligo me wi eyu, te Pitago yali dwai se tiwai yai. Augwaligo koneai, te gasa hani we bidi dali nai tubo se te Godigo gedude usu dao, dwagi yai se dao. Tama augwaligo te tiwai koneai digi augwali te Jerusalemdu asai bidi dabe dali wi eyu, tama te Juda hani isawai bage dali nai tubo tagalali. Tama Barnabas me, augwaligo te yali kolesagago te Barnabas aga digi kege elama, tama Barnabas agai me te kolesaga yai. ¹⁴ Tama tiali goli eno suali, augwaligo Godigo gesi dwagi yai po tagalama, te wiegi yai doloba pai kolesaga me wali pabeo, te eno suali. Tama tibaso, eno Pita augwaligo gedude te eno aga dali te po wali, “Naga ida dali aya augwali si Juda bidi hani bage dao. Tama augwali sigo nage Juda hani tomode ame nani, te nage Juda bidi mu dao. Tiali digi, me sogo nago te Juda dabego ebo kolesaga tagalama, tama nage te Juda hani isawai we bidi tiwai bidibo dao. Tama tibaso, megi nago te Juda hani isawai bidi dali bomo eyu, augwaligo te Juda hanigo ebo kolesaga wali pao po nago magi baso obawe?” eno Pitabolo te po wai.

Te Krai Jisasde konealubo po daw wali we bidi dabe augwali naga te Godigo gedude te doloba pai we bidi pedelaibao

(Daj 2:15–4:31)

¹⁵ Eno Pitabolo e po me augwaligo gesabidide wai, “Te mu dao, te gasa hani we dabego da si ame nabeo, te menio. Te Juda hani isawai we bidi augwaligo Mosesgo mani bomo yai po konesiama, tama augwaligo dwai se eyu, subigila naga bidibo dao. Tiali goli da bidi si te Juda bidi hani tomode ame nenama, tama dago te Mosesgo mani bomo yai po koneai. ¹⁶ Tama tiali digi dago te me koneai, te Godigo agabolo ‘Nage doloba pai bidi mu dao’ omainogo, bidi mego te bomo yai po dolo mu wali pabo usu egobeo. Te tobage kolesaga ebo bidi Godigo usu niba kadu wagobeo. Tiali goli te bidi aga homu tigidali Jisas Krai teba munama, agade konealubo po mu daw olama, tama te kolesaga ebo bidi naga te doloba pai bidi mu pedelaibao, te Godigo gedude. Tama tibaso, da me te tiwai yai. Dago te homu yai: te dago te bomo yai po bugagia wali peyu da, te se naga usu egobeo. Tama dena homu tigidali te Kraiba munama, tama agade konealubo po daw obaso, teda da Godigo gedude doloba pai we bidi mu bidaibao. Tama tibaso, dago Krai Jisasde konealubo po daw wai dao. Te bomo yai po wali pabo kolesaga naga ebo bidi, aga Godigo gedude doloba pai bidi munu me bidigobeo. * ¹⁷ Tama da Juda dabe meba, da Krai dali wadolama, tama da Godigo gedude doloba pai we bidi bidaibao. Tama dago te homu naga eyu, dago te bomo yai pogo da tau sabo homu ebo tagalama, tama gasa Juda hani dabe augwaligo gedude da te bomo yai po bolobo bage dao, te dwai Juda hani isawai we bidi tiwai dao, augwaligo da dali te

* 2:16: Tib 143:2; Rom 3:20, 22

homu yaibao. Tama tiyu da, augwaligo te homu me yaibao, 'Ao, te Kraisi agai te bage te dwai se yabo kolesagaba kegalio', te homu yaibao. Tiali goli te pode eno bomu elama e po obao, te tiwai mu menio. ¹⁸ Edao. Polobadu eno te homu yai dao, ena te bomu yai po bugagia wali pobaso da, te Godigo 'Nage doloba pai bidi dao', te waibao. Tiali ma, nosali eno te homu ebo tagalali. Tiali goli megi ena te polobadu tagalali homu ma eyu da, teda te we bidi augwaligo hania koneaibao, ena polobadu te bomu yai po bolama, eno dwai se yali bidi dao waibao. ¹⁹ Tama eno te bomu yai po nedeyu tama te nedebogo eno koneani, eno te bomu yai po dabe bolama, tama eno Godigo gedude dwai se yai dao, tama agai ena sege mawaibao, te eno konea sali. Tama koneyu, eno te me koneani, eno te dena wai dabego bomu yai po wali peyu, tama tedu ena Godigo gedude te doloba pai bidi munu me pedalogobeo. Tama tibaso, megi eno Godigo po wali peyu aga se eyu bidibo dao. Tama ena te bidi Jisas dali te ni pedaide isali tiwai ebo aq te homu ebo dao. ²⁰ Megi ena eno bomogo naga bidibo meni, ena Kraiso bomogo bidibao. Aga da te Godigo Ogwa da, tama agai ena dali dwagi yai homu eyu godolo mu elama, tama aga digi bidibo ula tagalama tama ena tau siyu isai. Tama eno ena homu tigidali agaba muyu, megi ena e tade tigi tomode bidiyu, tama te tiwai ena aga bomogo bidibo dao. ²¹ Tama da te Godigo gedude doloba pai we bidi pedalomainogo eyu, te bomai po bugagia wali pabo usu egi sogo da, teda da tau siyu Jisas aga olo naga isali, dago te homu egi da. Tialima agai te tiwai ebeo. God agai da dali olo mu tau sabo kolesaga eyu, Jisas tagala palali. Tama eno agai te se yali tudi badu mugobeo," eno te po me Pitabolo wai, te Antiok hanude.

3

Dagego te duga homu tigidali Jisasba mubo kolesaga magi baso tagalaliwe?

¹ Idao! dage Galesia bulu we bidi hani bage, dage homu kolesaga meni yai bage, eno dagede noma mu sobao. Polobadu ena dage dali bidibadi yaide, te sogo eno dagebolo te Jisas Kraisi aga te ni pedaide wadolama tama isama, dago yali dwai se sege sela sawani po, te po eno dagebolo mu hania pusai dao. Tama te po odolama, tama Godigo gedude dage doloba pai we bidi pedalinogo eyu, dagego duga homu tigidali te poba mu muani. Tiali digi megi dagego homugo te Juda bagego bomu yai po wali paibao, te God agai dage doloba pai we bidi dao omainogo ebao. Dagego duga homu magi baso hasegelaliwe? Dego te homu bega sabo pobi olama, tama homu begelabo po dagebolo pusaliwe? ² Tama dagego te Juda dabego bomu yai po wali pabo homu ebaso, eno dage te po me deli hanalu obao. Edao. Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga dageba asai dao, polobadu. Tama aga dageba magi baso asaliwe? Dagego te bomu yai po bugagia wali pidu baso Godigo Mobo Bidi dageba asaliwe? Te menio. Dagego te Kraisi dwagi yai po odama, tama te poba duga homu tigidali mubaso, te Godigo aga Mobo Bidi dagebolo mawai dao. ³ Tama Godigo Mobo Bidigo bomu dali dagego God wali pabo gagalali. Tama megi dagego homu eyu, 'Te Godigo Mobo Bidigo bomu tagalama, tama dena bomu elama da te bomu yai po bugagia wali peyu, te tiwai bidiyu, tama dena kolesaga wiegi yai mu pedalaibao,' dagego te homu eyu da, teda dage

te homu kolesaga meni yai we bidi mu dao. ⁴ Tama homugo kone palao. Polobadu te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga dageba aselama, tama haniani dwagi yai se dageba pedalai. Tama megi dagego te dwagi yai se olo subigila sela sawaibawe? Woo, eno homu dagego te tiwai egobeo. ⁵ Tama God agai aga Mobo Bidi dagebolo menama, tama agai dage tomode bidi noma sabo bomai se ebo dao. Magi basowe? Dagego te bomu yai po bugagia wali pobaso agai te Mobo Bidi mabo dawo? Te menio. Dagego te Kraisde gesi dwagi yai po odama, tama te poba duga homu tigidali mubaso, te God agai dage dali te dwagi yai se ebo dao. *

⁶ Te Godigo dagebolo yali dwagi yai se, te tobage se naga me agai te polobadu bidai bidi Abraham dali yai. Tama agai Abrahambolo te se yalide augwaligo Godigo po bukude e po aseani, "Te Abraham agai Godigo wali po odama, tama agai aga homu tigidali te poba mubaso, tama Godigo gedude Abraham te doloba pai bidi mu pedalai," augwaligo te po aseai. ⁷ Tama tibaso, dagego bugagia koneao, te Godigo wali po odoyu, te poba augwa homu tigidali mubo we bidi, augwali naga te Abraham aga hani we bidi mu dao. Te dagebolo te homu bega sabo po wali bage, augwaligo geda muyu te homu ebo da, 'Abraham aga bulai wai dabe augwali da te aga hani we bidi mu dao,' augwaligo te homu ebao. Tiali goli te mu menio. ⁸ Tama polobadu God agai koneai, nosali te Abrahamgo bulai wai aq isiawai we bidi meba augwaligo Godigo po odama, augwa homu tigidali te poba munama, tama Godigo augwaligo yali dwai dwai se sela sanama, tama agai augwali doloba pai we bidi dao waibao. Tama tibaso, polobadu, te se pedalisibadi, Godigo te Abrahambolo te po wai, "Te eno nage dali wiegi yai se eyu, tama tebogo nosali te tigidali haniani bidi hani dali wiegi yai se me yaibao." Godigo te po olama, tama bidi mego te po bukude aseani. * ⁹ Tama Abraham agai Godigo agabolo wali po odama, tama te poba aga homu sese mubaso, Godigo aga dali dwagi yai se yai dao. Tama tiwai, niwai we bidi augwa homu sese Godigo wali poba mubaso, Godigo augwali dali dwagi yai se ebo dao.

¹⁰ Me ma, we bidi meba augwaligo te homu ebo dao, "Te dago te bomu yai po bugagia wali peyu, tama Godigo gedude da doloba pai we bidi pedalaibao." Tiali goli te tobage homu ebo we bidi augwalibolo Godigo dwai sege mena mena piduaibao. Magi baso meni. Te God agai wali po bukude te po me deli elalubao, e dao, "Niwai bidi aga te bomu yai po wali pabo bidi aga sesemane sogo te bukude aseani bomu yai po tigidali te gisiga wali pisawai bidi, te bidibolo God agai dwai sege mena mena piduaibao," te po aseani. Tama da we bidigo te bomu yai po tigidali gisiga wali pabo usubeo. * ¹¹ Tama Godigo po bukude tobo me wai, "Niwai bidi aga homu kolesaga tigidali Godiba mubo bidi, Godigo agabolo nage doloba pai bidi da olama, te tobage bidi naga bida bida paibao," te po te Godigo bukude elalubao. Tama tibaso, tede dago hania koneani, bidi me te bomu yai po wali pelama Godigo agabolo nage doloba pai bidi dao wagobeo. Te usubeo. * ¹² Te bomu yai po wali pabo kolesaga me, te bidi aga homu kolesaga tigidali Godiba mubo se me, te se si tedali dao, tiwai si menio. Tama Godigo po bukude te po me elalubao, "Te bomu yai po tigidali mu wali pabo bidi, te bomu yai

* 3:5: Gag 15:6; Rom 4:3 * 3:8: Gag 12:3 * 3:10: Bom 27:26 * 3:11: Hab 2:4

po me deli sela şaşıwai bidi, te şe ebogo te bidi tau siyu, tama te bidi bidaibao,” te po te bukude augwaligo aşani. * 13 Tiali goli dago koneai, da te şe ebode usubeo, da te bomu yai po tigidali mu wali pişawai bage dao. Tama tibaso, da te Godigo dabolo maiabo dwai şeşe dologode bidali. Tialima, Krais agai da ma abelama, tama megi da te dwai şeşe dologode bidibo menio. Tama agai da ma abelali şe e tiwai yali, agai te Godigo dabolo maiabo dwai şeşe aga tigde selama, tama aga digi isali. Tama Godigo po bukude te po me deli e dao, “Te augwaligo nide walali bidi te bidi te Godigo dwai şeşe maiabo bidi dao,” te po aşani. Tama augwaligo Krais eleyu, te ni pedaide walama, tama aga da tobade te Godigo dwai şeşe maiabo bidi aga pedalai. * 14 Agai te şe magi baso yaliwe? Te God agai te tama homu yai, te da tigidali Krais Jisas dali wadolama, tama te Godigo polobadu Abrahambolo daşu wali po te po te Juda hani işıwai bagede mu pedalaibao, te God agai augwali tigidali dali dwagi yai şe mu yaibao, agai Abraham dali yali gilama tiwaibao. Tama te tiwai eyu, Godigo homugo da tigidali dena homu tigidali te Jisasba munama, tama God agai aga Dwagi Yai Mobo Bidi dabolo mawaibao po weyu daşu wali. Tama te po mu pedalainogo, Jisargo te dwai şeşe da tobade sali. Tama tiyu, te dago Godigo Mobo Bidi sabo tu te tiwai megi elalubao.

Godigo bomu yai pogo te God agai hasia daşu wali po sela şagobeo

15 Eno ama dedeo, megi eno te da tşde bidibo bidigo ebo kolesagade dwasianu po waibao, dagego Godigo ebo kolesaga hania konemainogo ebao. Te bidi si augwaligo homu deli eyu, tama te homude te daşu wali po aşeyu, te gasa bidi agai te augwali sigo daşu wali po sela şagobeo. Agai te poba gasa po ma wadologobeo. Tama te daşu wali po da te tşde bidi dabego po naga digi, gasa bidigo te po sela şagobeo. Tama te tiwai me, te Godigo daşu wali po te gasa pogo munu me sela şagobeo, te usubeo. 16 Tama Godigo agai po daşu weyu, tama Abrahambolo te tobage po wai, “Eno nage dali, nago wai me deli dali, te dage sibolo dwagi yai şe yaibao,” te po daşu weyu wali. Tama Godigo wali po bukude augwaligo te po aşebeo, “nago wai dabe,” te bidi hauwa badi wabo menio, te wai bidi deli nagade Godigo agai daşu wali po wai dao, tama te wai deli te Krais naga dao. * 17 Tama eno megi dagebobo wabo po page e dao, te Abraham dali nosali yabo dwagi yai şe po weyu, tama te po Godigo polobadu mu daşu wali. Tama tialigo da, te nosali asali bomu yai po tego te polobadu daşu wali po togogobeo. Te kibu be 430 silama, tama Godigo te bomu yai po mawai. Tama tibaso, te nosali asali bomu yai pogo te hasia wali daşu wali po aiyaba elaluama, tama te po hasegelama, te olo po tiwai pedalogobeo. * 18 Tama da te bomu yai po naga bugagia wali peyu, tama God agai da dali dwagi yai şe egi sogo da, teda agade agai daşu wali po wali peyu agai da dali dwagi yai şe egi menigi da. Tiali goli te menio. God agai ‘Eno Abraham dali daşu wali po polobadu obaso, tama megi eno aga dali dwagi yai şe yaibao’ te homu eyu, Godigo Abraham olo tau siyu, dwagi yai şe yai. Tama tibaso dago koneai, te Mosesgo sali bomu yai po tego te Godigo polobadu daşu wali po aiyaba elalugobeo.

* 3:12: Prs 18:5 * 3:13: Bom 21:23 * 3:16: Gag 12:7 * 3:17: Sai 12:40

¹⁹ Tialima, te po konila eyu, bidi mego te po enabolo waibao, “Te nago megi wali po te mu po weyu da, tama Godigo te daꝥ wali po hasia olama, tama agai te da Juda dabebolo te bomo yai po me magi baso nosali maniwe?” te po bidi mego ena hanalu waibao. Tama Godigo e homu eyu te bomo yai po mani, ‘Augwaligo augwa te eno bomo yai po bolobo se hania konemainogo yaibao.’ Tama te bomo yai po mayu, Godigo e homu me yali, ‘Polobadu eno te Abraham aga wai deli te bidi dali eno dwagi yai se yaibao po daꝥ wali. Tama te bidi asisabadi te bomo yai pogo se elalubao, te aga asobo sogo usu nagasaibao. Tama te bidi asobo si te bomo yai pogo se silaibao,’ Godigo te bomo yai pode te homu yai. Tama te homu eyu, God agai te bomo yai po mayu, te we bidigo nogoba dolo mubeo. Te menio. Agai te bomo yai po te aga se ebo ensel bidi dabebolo menama, tama augwaligo te tomode bidali bidi Moses tebolo mani, te po te bidi Mosesgo dabolo pusa mani. ²⁰ Te bomo yai po mabo se te tiwai yali. Tiali goli te Godigo hasia polobadu daꝥ wali po tego te bomo yai po aiyaba elalubaso, God aga digi te daꝥ wali po te Abrahambolo pusali, te tomode bidibo bidibolo pusa mabeo.

Te bomo yai pogo da te Kraiswa odasa pabo te tudiba tonalubo aya tiwai elaluali

²¹ Te bomu yai po dali, te Godigo we bidibolo dwagi yai se yaibao daꝥ wali po dali, te po si augwa hasi boi bidi si tiwai dawe? Woo, te tiwai mu menio. Te po olamuo. Tama Godigo te bomu yai po me deli menama, tama te bomu yai pogo te we bidi Godigo gedude doloba pai we bidi egi sogo da, teda te we bidi tigidali augwali te bomu yai po wali pelama, augwali Godigo gedude doloba pai pedelali wagi da. ²² Tialima, te tobage bomu yai po elalubo menio. Tama te Godigo po bukude augwaligo te po aseani, “Te tigidali tede bidibo we bidi augwaligo Godigo bomu yai po boludubo dao. Tama te kolesaga ebogo augwali mu dagana selama, tama augwali te se tomode kalabus bidi tiwai dao,” te po aseani. Tama te aseani po odama, tama dago koneani, te bomu yai po wali pabo tu te usubeo. Tama tibaso, te pabo tu me deli naga elalubao. Godigo polobadu te po wai, “Niwai we bidigo homu kolesaga Jisas Kraiske daꝥ wabo we bidi eno augwali dali te doloba pai bidi da waibao,” te po daꝥ wai. Tama da dena homu tigidali agaba muyu da, teda da doloba pai we bidi te Godigo gedude pedalaibao. ²³ Tialima, te dena homu te Jisasba muabo sogo pedalisiabadi, tama te bomu yai pogo da kalabus bidi tiwai daꝥ wali, te da dena homu Jisasba muabo tu pedalabo sogo tonalubadi bidai dao. ²⁴ Tama tibaso, te Kraisa aga asisabadi te bomu yai pogo da tonaluai dao. Magi baso meni. Te Kraisa aga aselama, tama dago dena homu tigidali agaba menama, tama Godigo da dali te doloba pai we bidi dao omainogo, da te bomu yai po dologode tonaluyu bidai dao. ²⁵ Tialima, megi te dena homu Jisasba muabo sogo asaligo da, te da te bomu yai po dologode bidabo sogo sia sali dao.

Dago konealubo po daꝥ weyu, Godigo wai puluba pedelaibao

²⁶ Te dage tigidali bidigo Jisas Kraiske konealubo po daꝥ weyu, tama dagego te konealubo po daꝥ wabode te dage da Godigo wai puluba dao. ²⁷ Tama dagego duga homu tigidali Kraiswa munama tama baptais selama, tama dage aga dali wadolama tama bidibao. Tama bidiyu, bidi aga gudubo ugwa gudubo tiwai eyu, dagego Kraisko digi homu

kolesaga duga homude daş walao, te dagego te homu kolesaga wali pomainogo tama yao. ²⁸ Tama aga homu kolesaga siyu, tama dage KraiS agai we bidi bidiyu, tama dage deli hani naga bidaligo da, teda dage haniani tedali tedali bage dao, te homu egio. Polobadu dage meba Juda hani we bidi bidai, meba Juda hani isişawai bidi bidai. Meba nogi meni yai we bidi bidai, meba genuai nogi elalubo bidi bidai. Dage meba bidi, meba we dao. Tiali goli megi dage te haniani tedali tedali bidali kolesaga mu sila palio. Dage te KraiS Jisade wadolama, tama dage tigidali megi Jisade we bidi hani deli naga mu bidibo dao. ²⁹ Tama tiyu, dage KraiS aga dali wadolama, tama dage agai hani we bidi bidibaso, te dage Abrahamgo wai me bidibao. Tama tibaso, te polobadu Godigo Abrahambolo sa muyu sgameo wali te hagea sali nai, te nai dagego sabo bidi dabe dao. Godigo dage ma dobola sai dao.

*

4

Te KraiSgo yali şede da olo mu şe ebo bidi bidali tagalama, te Godigo wai puluba pedelali po wali

¹ Te KraiS aga asişabadi, te bomu yai pogo da tonaluai dao. Tama eno po meba te pode elalubao. E tşde dago kolesaga e tiwai elalubo dao. Ogwa me deli aga aya ida si isibaso, nosali agai aga ayago elaluali nai mu saibao. ² Tiali goli aga dwasianu ogwa bididubadi, aga te nogi meni yai bidi tiwai bidiyu, aga ayago amago aga tonaluaibao. Te ogwa te bidi dologode bidibo dao, te aga ayago doado bage sabo sogo tonalubo dao. ³ Tama te tiwai polobadu dago bugagia konesişabadi, da e tşde dwai olo kolesaga ebo dologode bidai dao. ⁴ Tialima, te Godigo bodolu mani sabolobo side, agai aga ogwa e tşba tagala palai. Tagala palama, tama e tşde wego aga ame nai, tama aga e tşde bidibadi aga te Juda dabego bomu yai po dologode bididubadi yai. ⁵ Tama tiyu, agai da tşde bidi bomu yai po dologode bidibadi abelai dao, da Godigo wai puluba pedalama bidimainogo yai. ⁶ Tama dage agai wai puluba bidibaso, God agai Ogwago Mobu Bidi dago homuba tagala palama, tama dago i weyu, te po agabolo wabo da, "Aya, Aya." ⁷ Tama tibaso, megi dage deli deli te olo şe ebo bidi tiwai ma bidigobeo. Menio. Dage agai ogwa dabe bidibao. Tama agai aga ogwabolo maiabo nai dagebolo mawaibao, te agai te we bidi ma dobola sabo kolesaga agai dage dali yaibao.

Pol agai Galesia hani dali moni homu ebo dao

⁸ Te polobadu dagego God konesişabadi, tama dage e tşde dwai haubo noma bidi dabe dologode bidai dao, dage augwaligo olo şe ebo bidi tiwai bidai dao. Tama te god mu menio, te augwali tibo god dao. ⁹ Tiali goli, megi dagego God koneai dao. Woo, meo, te po dwasianu usube. Te e tiwai dao, megi Godigo dage aga dali wadolai. Tama megi dagego God mu koneai digi, magi baso te tşde dwai olo kolesaga ebo dologoba ma geasa peyu, tama dage te kolesagade kalabus şede ma bidibo tiwai ebawe? Augwaligo dage tau sabo usu egobeo, bomu elalubeo. ¹⁰ Tama tiyu, sesemane sogo dagego te genuai si bidibode me, te gesi polua pedalubode me, te genuai lotu po wabo sogode me, te gesi kibu be galalobode, te dagego suyu, dagego homu te naide daş wabo dao.

* 3:29: Rom 4:13

Dagego homu 'Dago te se ebode Godigo da ma saibao' geda muyu te homu ebo dao. ¹¹ Dagede homu sege eyu, tama eno moni homu ebao. Te eno dage dali yali se te olo elama, tama tagalobowe te homu eyu, eno dagede homu si ebo dao.

¹² Eno ama dedeo, dagede eno homu dene eyu, tama bomonama eno dagebolo e po obao. Polobadu ena te da Juda dabego wago yali kolesaga dologode bidibadi, tama dage te tiwai bidibe. Tama dage tau sainogo eno te eno wai dabego kolesaga dologode bidali tagalama, tama dage tiwai bidali. Tama megii dage te Juda dabego wago kolesaga tomoba pidali weyu, eno dagebolo te po obao, dage ena tiwai olo mu bidao. Ena hasia dage pageba asali sogo dagego ena dali magi dwai se me yai menio. ¹³ Dagego koneani, te sogo eno tigi gasi selama, bomoni yai. Tama te sogo hasia eno te Godigo dwagi yai po dagebolo pusai dao. ¹⁴ Tama eno gasi ebadi, dagego ena geseyu, bugagia tonaluai dao. Te se de dage dene sai dao. Tama tiali goli ena tudiba muyu, tama dagego ena hagela ebo po me wai menio. Te tiwai menio. Tama Godigo ensel bidi me deli aga dage pageba asiyu da, tama dagego aga bugagia gesaibao. Ma, Kraisi Jisas aga digi aga dage pageba asiyu da, tama dagego aga bugagia gesaibao. Tama te tiwai ena dage pageba asali sogo dwagi yai homu mu eyu, dagego ena bugagia gesai dao. ¹⁵ Tama dagego te gesebo se ebadi dagego ena dali te dwagi yai homu yali. Te homu megii mena tama elalubowe? Dage te homu gegeda paliwe? Eno mu po tama dagego te dwagi yai kolesaga yali haniliyu te po obao. Tama tebo sogode dagego te homu yai, 'Dago Pol tau siyu, dago dena gedu ge gudama, agabolo magi sogo da, teda usu egi dao,' dagego te homu yai. ¹⁶ Tiali goli dage megii magii yaliwe? Megii eno mu po dage dali obaso, tama dagego 'Woo, megii Pol agai da dali boi bidi homu ebao,' dagego te homu enade ebawe?

¹⁷ Te gasa bidi dabe meba augwali dage pageba nosali asiyu, tama augwaligo dagebolo homu bega sabo po bomoni elama wabo dao. Tiali goli augwaligo dage homu bega sabo po wabo te dwalio. Te dwagi yai po menio. Augwaligo dage ena dali tomode togolama, dage augwaligo po wali pomainogo bomoni ebo dao. Tama dagego augwaligo nogi ugwaba somainogo tama tebo dao. ¹⁸ Tama bidigo te homu bega sabo po te pode te wiegi yai po obaso da, teda te po usu dao. Tama sesemane sogo da te wiegi yai homu bega sabo po naga wao. Tama te sogo da hodobo bidisiayu da, tialima dagego te tebo homu kolesaga me tagalamu dao. ¹⁹ Eno wai puluba, polobadu dagego homu kolesaga Kraisi de dawasi ebadi, te sogo dagede ena moni homu eyu dene sai dao. Tama te tiwai megii me ena te dene ma sabo dao. Te wego wai amenainogo dene ebo tiwai, dene megii eno ebo dao. Tama ena te dene sesa pidubadi tama dagego homu kolesaga te Kraisi go homu kolesaga tiwai ebo side te eno homu wiegi yai eyu usu yaibao. ²⁰ Tama megii moni homu eyu, eno homugo dage pageba asabo homu ebo dao. Tama ena dage dali bidiyu da, teda eno po dua dage dali wagi da. Tiali goli ena dage dali meni baso, eno dagede moni homu eyu, tama eno dagebolo te po bomoni elama obao.

Te we Hagarde Sara side po digi po begelama wai

²¹ Te dage Galesia dabe mebage 'Godigo da doloba pai bidi dabe da waibao' homu eyu, tama dage te Juda dabego bomoni yai po dologoba

painogo homu ebo dao. Tama tibaso da, te po eno megi dagebolo hanalu obao, dagego te bomo yai po page bugagia odobo dawew? ²² Tama te bomo yai po tomode po me deli e tama wai dao, te bidi Abraham polobadu mu bidai, te Juda hanigo agai wai, te bidi Abraham agai wai ogwa si elalui. Tama te ogwa mego ida te Abrahamgo aga we mu bidai, te we nogi Sara dao. Tama gasa ogwa aga ida, te we da te Sara aga se ebo we nogi Hagar dao. * ²³ Tama Abraham aga te we Hagar dali bidibaso, te wego aga ogwa nosali ame nani. Te ogwa ame nabo te tede we bidi dabego ebo kolesagade bidiyu ebo kolesaga tiwaigo te se elama te ogwa ame nani. Te polobadu pedalisiabo kolesagade isiabo tiwai yai meni. Tiali goli aga wai ame nesiabo mosi we mu Sara, te wede Godigo aga daw wali po wali pobaso, Sarago te ogwa ame nani. Tama tiyu, te we bidi noma sabo se tama pedalali. ²⁴ Tama te we si augwalide te po digi po begelama tama wali po page e tiwai elalubao. Te we si da, te daw walali kontrak po si dao. Te daw walali kontrak po me deli te bulu du nogi Sainai tedu asali, tama te daw walali kontrak po te Godigo Mosesbolo mani bomo yai po dao. Tama te bomo yai po dologode bidibo we bidi augwali da te kontrak pogo wai puluba tiwai dao. Tama dago po digi po begelama, tama te bomo yai po kontrak po te we nogi Hagar dao. ²⁵ Tama Hagar da, te Arebia tede elalubo bulu du nogi Sainai dao. Tama gasa piksa mede, te we Hagar te megi elalubo hanu Jerusalem tiwai dao, te hanude bidibo we bidi augwali te bomo yai po dologode daw weyu bidibo dao. ²⁶ Ao, tiali goli megi eno te gesi hanu me Jerusalem tede po digi po begelama obao, te hanu aga dagalude megi tonalubo dao. Te gesi hanu Jerusalem te gasa we dao, te we nogi Sara dao. Aga te olo se ebo we menio. Tama da te Godigo mani gesi kontrak po dologode olo bugagia bidibo, tama te we Sara aga te dago ida tiwai bidibo dao. ²⁷ Tama te Godigo da dali daw walali gesi kontrak po, te gesi pogo te polobadu mani bomo yai po kontrak po aiyaba elalubao. Eno tede tamadi wali po digi po tiwai po meba te bidi me deligo Godigo bukude tama po polobadu aseai,

“Tama nage dwai haliga tabi elalubo we, tama nago wai ame nabo usu isiawai, tama nage wai ame nabo dene ebe, tama naga digi nago homu wiegi yai hauwa elama, tama i bomonama ola bilao. Nago bidi aga nage osogo taga pai goli, tama nosali nago wai puluba hauwa ame naibao, te aga bidi dali bidali wego wai puluba namba aiyaba elaluaibao,”
te po aseani. *

²⁸ Eno ama dedeo, dage te bidi Aisak tiwai dao. Godigo te we Sarabolo daw wali po mobaso, tama nosali te ogwa Aisak ame nani. Tama dagede me Godigo agai daw wali po wali pelama, tama agai dage ma dobola sai dao. ²⁹ Tama te Abraham tede bidali sogo te we Hagar aga ogwago te Sarago ogwa dali boi bidi homu eyu bidali. Awe, te tede kolesagade ame mani ogwa agai te Godigo Mobo Bidigo bomogo ame nani ogwa dali dwai homu eyu dene mani. Tama megi e sogo me te tede kolesaga wali pabo bage augwaligo te Kraisiko po wali pabo we

* 4:22: Gag 16:15; 21:2 * 4:27: Ais 54:1

bidi dali boi bidi homu ebo dao. * 30 Tiali goli, te bukude wali Godigo po te magi po elalubowe? Augwaligo te po e tama aşai:

“Te olo şe ebo we dali aga ogwa dali si megi sela şayao. Te olo şe ebo wego ogwa agai te aga ayago doado bage meba nosali sogobeo. Te olo bidibo wego ogwa naga, aga aya isibo si, agai aga ayago doado bage saibao,” *

bukude te po aşani. 31 Tama tibaso, eno ama dedeo, suo. Da te olo şe ebo wego wai puluba menio, da te bomu yai po dologode bidibo menio. Da te daş wasişwai olo bidibo we Sarago wai puluba tiwai dao.

Te Kraisgo da bidi dabe olo magi şe isiawai pedelama bidimainu ilali sogo, te Tedali Mobo Bidigo da bilibo page dodolobaso tama dago wiegi yai kolesaga gasa bageba ebao

5

(Daş 5-6)

¹ Te da olo mu bugagia bidimainogo eyu tama Kraiş agai te da daş wali nai pisigina şanama, tama megi da olo bidibao. Tama tibaso, augwaligo dage te bomu yai po dologoba ma muidali weyu, tama dage bomu elama, tama daş wasişbo olo bidibo bidi dabe bidişo. ² Odişo. Ena da Pol da, tama eno dagebolo e şeşş yai po megi obao. Gasa bidi augwaligo dagebolo te po waidu gebao, “Te God agai dage dali ‘Dage dwagi yai doloba pai bage dao’ agai te po omainogo, duga tigiwali togwao,” augwaligo dagebolo te po mobo mabo dao. Tiali goli eno dagebolo e po obao, dage te usu da po weyu, tama duga tigiwali togoyu da, teda Kraiş agai dage tau somainogo yali şe te şego dage tau sogobeo. Agai dage tau sainogo ebo usu egobeo. ³ Te po tiwai me elalubo. Dage dolidali weyu, eno gasa dage tau sabo po waibao. Te dage tomode bidi me deli aga tigiwali togomainogo agai usu da weyu da, teda agai te gasa bomu yai po tigidali me wali pao, te bomu yai po deli naga wali pigio. ⁴ Tama dagego te bomu yai po wali pabo homu eyu da, tama dagego te bomu yai po wali pabode God agai dage doloba pai we bidi da te homu emainogo yali weyu da, teda dagego Kraiş tagalama, tama duga tali bobogasa pai. Tama dagego Kraiş agai dage olo tau sabo kolesaga tagalalio. Tama tiyu, dage te şeşş sai we bidi me bidaibao. ⁵ Tiali goli dago da te gasagi yai homu kolesaga tedali sabo dao. Tama dago e homu ebo dao: God agai Mobo Bidigo da tau siyu, tama dago homu Godide daş wabo dao. Tama te tiwai elaluyu, dago aga tonaluyu, agai da doloba pai we bidi da omainogo bugagia bidibo dao. ⁶ Tama tiyu, dago koneani, te bidi aga Kraiş Jisasde wadoloyu da, teda aga tigiwali togobo şe te olo şe tama tiwai da, tama te tigiwali togisşwai bidi me, te me te olo şe tiwai da. Te şede magigobeo, te olo şe tama dao. Tiali goli, te bidigo aga abagi dali te wiegi yai homu elama tama tau sabo, te bidigo Godide konealubo po daş wabo homu kolesaga hodolobao, te agai kolesaga te usu mu elalubao.

⁷ Te polobadu dagego Kraişgo mu po wali peyu, te tuşu bugagia wali pai dao. Te mena bidigo te tuş palibaso, dagego te po mu bugagia wali

* 4:29: Gag 21:9 * 4:30: Gag 21:10

pabo tagalaliwe? ⁸ Te dagego megi te wali pabo homu kolesaga te po page God pagedu asobo menio. God agai dage i wali te mu po wali pomainogo yai.

⁹ Te eno te gasa bidi augwaligo dage dolobo şe, tede te po digi po begelama obao. Te bret bo dabo nai nogi yis, tama te nai yis dwasianunu selama, tama te ađ dali te plaua hauwa dali si taluama, tama te yisgo te plaua tigidali usu nama, bo dela silibo dao. Tama te tiwai augwaligo dage dali wabo dwai mobo mabo pogo dage tigidali mu dolaibao. * ¹⁰ Tiali goli, ena dage dali da tigidali te Genuai Bidi Kraisde wadolobaso, tama dagede eno e homu ebao, dagego eno homu wali pabo tagalama, gasa bidigo po wali pogobeo. Tama te dagego homu hodolobo bidi te agai nogi eno konebeo. Tialima, te bidigo dagede dwai şe ebao, tama Godigo agabolo dene mawaibao.

¹¹ Te tigiwali togwabo po wabo bidi augwaligo dagebolo te po wali, “Te bidi Pol me, agai te po wabo dao, ‘Bidi me Godigo agabolo te doloba pai bidi da omainogo, tama aga tigiwali togwao, aga te Godigo bomo yai po tigidali me wali asao,’ Polgo te po wabo dao,” augwaligo enade te po wali. Tiali goli te mu meni, eno te po wabo menio. Eno ama dedeo, eno te tobage po odubadi tigi sogo da, teda te Juda dabe augwaligo ena dali boi bidi eyu, ena elainogo homu me egi menio. Woo, eno te we bidibolo te Krai aga te ni pedaide isiyu dago seşe sela şayani po naga ola mabo dao. Tama eno te po naga ola mobaso, tama augwaligo hagela eyu, tama augwaligo ena dene mabo dao. Tialima, te eno te tigiwali togwao po me, te duga homu tigidali Kraisde muao po me, te po si taluama, tama te po si wagi sogo da, teda augwaligo ena dene dali seşe dali magi menio. ¹² Tama dage te tigiwali togwa po wabo bidi dabe augwaligo dagego wiegi yai homu elalubo te homu kolesaga augwaligo dolainogo eyu, te tigiwali togobo po wabo dao. Tama eno homugo te bidi dabe augwaligo augwa digi domo điao!

¹³ Ama dede, polobadu God agai dage i wai dao, dage olo mu bugagia bidimainu yai. Tama dage megi olo mu bugagia bidiyu, tama bugagia suao. Te da te bomu yai po dologode bidisiąbaso, tama dago polo homu kolesaga wali peyu, tama dena tigo kolesaga wali pinao, te homu egimio. Te menio. God agai da tau selama, tama da olo mu bugagia bidibaso, tama dage duga hasi dwagi yai homu eyu, duga abagi tau sao, te augwaligo olo şe ebo bidi tiwai bidao. ¹⁴ Tama bidigo te bomu yai po me deli bugagia wali pobaso da, teda agai gasa bomu yai po tigidali usu nagasaibao. Tama te bomu yai po me deli e dao: dagego duga hasi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo homu yao, te duga digi naga godolo ebo homu tiwai yao. * ¹⁵ Tiali goli, dagego wado wado po weyu, tama gasa bidi aiyaba elaluyu, tama duga hasi tomode hwıbo po weyu da, teda dage dua dao. Tiyu dage tigidali hodobo hagabo dao, tama deli hani bidibo kolesaga dolaibao.

Godigo Mobo Bidigo kolesaga dali tđde dwai haligago meda kolesaga dali side po

¹⁶ Te eno po e tama dao: dage te Godigo Mobo Bidigo ebo dwagi yai kolesagade bilao. Tama dagego tama tiyu da, teda dagego te dwai dwai tđde kolesaga wali munu me pogobeo. ¹⁷ Tama te dago tigo

ebo dwai t̄de kolesaga te Godigo Mobo Bidigo ebo dwagi yai kolesaga tiwai menio. Te gasagi yai dao, tedali dao. Tama augwali sigo augwa hasi hwiyu, tama augwali si konila eyu, mego kolesagago me kolesaga te aiyaba elaluainogo eyu, te kolesaga augwa si boi bidi tiwai ebo dao. Tama te Godigo Mobo Bidigo ebo kolesaga dali, te dago tigigo t̄de ebo dwai kolesaga dali, te kolesaga si augwali dagego homude hw̄baso, tama dagego te yainogo yali te s̄e egobeo. * 18 Tama te Godigo Mobo Bidigo dagebolo ola mabo t̄u te t̄u dagego wali pidu da, teda dage te Juda dabego bomu yai po dologode bidigobeo.

19 Te bidigo tigigo t̄de ebo dwai dwai kolesaga te hania elalubo, te dago subo dao. Tama te tobage kolesaga nogi eno nedada paibao, e dao: te penani ebo s̄e me, te dwai meda yai kolesaga me, te homu hodolobo kolesaga hania ebo me, 20 te Godigo nogi aba munama tama gasa naigo nogi ugwaba sabo kolesaga me, te animani sabo dwai pobi wabo kolesaga me, tama boi bidi ebo kolesaga me, te wado po wabo me, te dwai homu eyu, te konila po wabo kolesaga me, te mena nai gedugo sulama godolo eyu sabo kolesaga me, te s̄eḅe ebo kolesaga me, te nai yogo ebo homu me, te bidi hani si pedebo kolesaga me, 21 te gasa bidigo naide dwai homu ebo kolesaga me, te bomu yai āi tulama polobo bidi tiwai ebo kolesaga me, te dwai dwai penani s̄e ebo kolesaga me, tama te tobage haniani kolesaga ebo dao. Tama eno polobadu dagebolo wali po meḡi ma obao, te tobage kolesaga ebo bidi aga te Godigo we bidi tonalubo bomu dologoba munu me pisiḅaso aga tede wiegi yai homu egobeo.

22 Tiali goli Godigo Mobo Bidigo te bidigo homude hodolobo dwagi yai kolesaga e dao: te we bidide dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo kolesaga me, te dwagi yai homu ebo kolesaga me, te homu nagame ebo kolesaga me, te wei polo ponosiḅo kolesaga me, te we bidi tigidali tau sabo kolesaga me, te doloba pelama bilibo kolesaga me, te homu k̄eḅ pabo kolesaga me, 23 te imilai bidigo ebo homu kolesaga me, te dago homu kolesaga bugagia tonalubo kolesaga me, te tobage kolesaga tigidali te Godigo Mobo Bidi agai dago homude hodolobo dao. Tama te tobage dwagi yai kolesagade te bomu yai po me deligo habu selebeo. 24 Tama Krai Jisasde wadolali we bidi augwaligo augwa tigigo t̄de ebo dwai kolesaga ela silai dao, te ni pedaide elali gilama tiwai. Tama te dwai kolesagago hodolobo s̄e, te gedugo mena nai sulama sainogo ebo homu kolesaga te me, te Krai go we bidi augwaligo te kolesaga tagala silai dao.

25 Te Godigo Mobo Bidi agai da bidibo ula menama, tama da me te Mobo Bidi bilibo kolesaga tiwaide pepela walinao. 26 Tama tiyu, dago dena digi dena nogi ugwaba siyu, tama dago dena ama homu hodolobo po weyu aga s̄eḅe yabo po wagio, tama tiyu dago homugo augwaligo nai sabo homu elamo dao.

6

Mena tobage nai wae nago bulai baso da, te tobage naga nago saibao

1 Eno abagi dede, dagego bidi me deli aga dwai s̄e ebadi subaso da, teda te Godigo Mobo Bidi agai ebo wiegi yai kolesaga wali pabo bidi dagego te bidibolo dua dua digi agai homu begelabo dodolobo po wao.

* 5:17: Rom 7:15-23

Dagego aga dali homu şeşey eyu wado po wagio. Dage tigidali deli deli dua dao, tama te dwai bidi Satango dage me te dwai kolesaga tomoba kegidali weyu yao. ² Tama dage tomode bidi me deli agai te tobage şeşey toloyu da, teda dagego aga tau mao. Tama dagego duga hasi te tobage tau sabo şeşey eyu da, teda dagego te Kraiso bomo yai po usu nagasaibao. ³ Tama dage dua dao, bugagia suo. Te bidi deli agai te homu ebo, aga digi aga nogi ugadu elalubo homu eyu da, tama agaduba bomo dali bidibo bidi da homu eyu da, tiali goli aga nogi me bomo me elalusişbaso, teda te bidi aga digi aga homu tomode ili po ola mabo dao. Tama aga tulamuidali weyu, agai te homu ilamuo. ⁴ Tama tidali weyu, tigidali bidi augwa ebo şeşey augwa digi osola suyu, tama dago ebo şeşey wiegi yai şeşey ebowe te suainogo bugagia osola suo. Tama tebo bidi agai te aga digi ebo kolesagade sulama, tama te kolesaga usu baso, aga wiegi yai homu emainao. Tiyu aga ebo kolesaga dali te gasa bidigo ebo kolesaga dali si te dagalamuo. ⁵ Magi baso meni. Godigo tigidali bidi deli delibolo augwaligo e tşde yabo şeşey tedali tedali dobolama mawai dao. Tama tiyu, tama augwali deli deligo te mani şeşey te ni nagede tolobo tiwai ebo dao.

⁶ Te Godigo po odali bidi agai aga wiegi yai nai tigidali togolama, tama te Godigo po ola mabo bidibolo dobayao.

⁷ Te e pode dagego geda munamuo: bidi mego te Godigo po ola oda tagalama, tama nosali Godigo te bidibolo şeşey magobeo, te homu mu egimio. Tama bidi mego te tubo nai ge me tşde buluyu da, teda te bulali naigo du te naga nosali saibao, te gasagi yai naigo du sogobeo. ⁸ Tama te nai ge bulubo şeşey eno te po digi po begelama obao, bidi aga tigo tşde ebo dwai kolesaga wali peyu bidiyu da, teda tede agai te tobage kolesagago du walama saibao. Tama te kolesagago te bidi dolama, mu hagabo tiwai yaibao. Tiali goli, te bidi agai Godigo Moba Bidigo dwagi yai kolesaga wali peyu bidiyu da, teda te bidigo te tobage dwagi yai kolesagago walobo du nosali saibao, te Godigo Moba Bidigo agabolo te bidada pabo bidabo ula mawaibao. ⁹ Tama tibaso, dago te dwagi yai kolesaga edubadi, te tigi dene eyu da, teda dago te dwagi yai kolesaga ebo şeşey hagela ilamuo. Magi baso meni. Dago te şeşey ebo tagalosişbaso da, teda nosali te nai inabo side Godigo dabolo te wiegi yai kolesaga ebo şeşey nai wai du mawaibao. ¹⁰ Tama tibaso, dago te dwagi yai kolesaga ebo tş subaso da, teda dago te tigidali we bidi tau sao. Tama te Kraide augwa homu tigidali muani we bidi te augwali dago hani we bidi tiwai dao. Tama tibaso, dago bomonama, tama augwali te dwagi yai kolesaga eyu, hauwa sogo tau sao.

¹¹ Eno dagebolo e pas po tolainogo eyu, tama eno te dagebolo pusubo po obadi, gasa bidigo odolama tama agai nogogo aşebao. Tiali goli megi eno dagebolo te po silagasu wabo po obaso, ena digi eno e po eno nogogo aşebao. Suao. Eno e po silagasu aşebo po te eno genuaigo aşebao. ¹² Te Juda bidi meba augwaligo bomo elama, tama te dagego tigiwali togwao po te mobo mabo po dagebolo megi wedu gebao. Tama tiyu, augwaligo te tigi daide ebo şeşey augwa nogi ugwaba saibao. Augwaligo e homu ebo dao, augwaligo dagebolo te tigiwali togwao po olama, tama dagego duga tigiwali togobo si, tama gasa Juda bagego te şeşey yali po odobo si augwaligo te dage tigiwali togwao po ola mani bagego nogi ugwaba saibao. Me ma, augwaligo koneani,

te augwaligo dagebolo te Godigo gedude dage doloba pai we bidi pedalomainogo, Kraisi aga ni pedaide isali po weyu da, teda te gasa Juda dabe augwaligo augwalibolo dene mawaibao. Tama tibaso, augwaligo dagebolo te tigiwali togwao po naga weyu, mobo mabo po dagebolo wabo dao. ¹³ Tialima, te augwa tigiwali togwali bage, te bage augwa digi augwaligo te Juda dabego bomo yai po tigidali mu bugagia wali pabo menio. Tama dagebolo te duga tigiwali togomainogo mobo mabo po weyu, tama augwaligo dagede te homu ebao, 'Augwali dago po wali peyu, augwa tigiwali togobo si, tama te dago Juda hani bagego dago nogi ugwaba saibao,' te homu eyu augwaligo dagebolo te tigiwali togwabo po wabo dao. ¹⁴ Tama augwaligo te seḏe augwa nogi ugwaba sabo dao. Tiali goli, ena digi eno te dago Genuai Bidi Jisas Kraisi agai da tau somainogo aga ni pedaide isali po, te po weyu, tama eno aga nogi naga ugwaba sabo dao. Tama te ni pedaide eno te po obao, eno ena tigiwo e tḏe ebo dwai kolesaga ela silai dao, te ni pedaide elali gilama tiwai. Tama ena me, te tobage dwai kolesaga ebode mu isali bidi tiwai dao, te tḏe ebo kolesagago eno homu ma hodologobeo. ¹⁵ Tama te tigiwali togobo seḏe dali, te tigiwali togisiḗbo seḏe dali si te olo seḏe dao. Te seḏe magigobeo, te olo seḏe tama dao. Tialima, te God agai da gesi noma sai we bidi nigibo kolesaga, te kolesaga wiegi yai mu dao, genuai mu dao, seḓe mu dao. ¹⁶ Tama eno homugo te eno megi tamadi wali po wali pabo we bidi tigidali, te Godigo augwalide homu dene eyu, tau sao, augwali moni homu isiḗma bugagia bidimainogo yao. Tama te tobage we bidi augwali te Godigo diḗ sali Israel we bidi hani mu dao.

¹⁷ Te eno po silagasu wabo po e dao: polobadu eno te Jisasgo seḓe ebaso, augwaligo eno tigi elali. Tama elama, tama te eno tigde elalubo masalu tego te ola mobao, te ena da te Jisasgo seḓe ebo bidi mu dao. Tama tibaso, megi gagalama, tama bidi mego eno po tudiba muyu te tigiwali togobo po wabo bagego po wali peyu agai tebogo ena dwai homu ilamuo. Dagego eno po wali piḗo.

¹⁸ Eno ama dedeo, dagede eno homugo dago Genuai Bidi Jisas Kraisi agai dage tigidali olo tau sao, te dage bugagia mu bidimainogo yao. Te mu dao. Te eno po tama dao.

Polgo Efesus Dabebe Pas Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te boi bidi dabe augwaligo Pol dali dwai homu eyu, tama aga kalabus beba muani, te moni hanu Romde. Tama agai te Kraisgo po wali pabo we bidi hani meba tau somainogo eyu, tama Polgo augwalibolo pas dabe aşena tolali. Tama tiyu agai pas me deli te bidi Filemon agabolo aşena tolali. Te pas me deli me te Kolosi hanuba tolali. Tama te tudi badu Polgo e pas aşenama, tama te bidi Tikikus aga nogoba muyu, tama Tikikusgo e pas te Efesus moni hanuba sela pali. Te Efesus moni tş tomode bidali Kraisgo po wali pali hani bage augwaligo me e pas nosali selama tama nedali.

E pas tomode Polgo genuai po sela ola mani. Hasia agai te Kraisde wali, aga da te tşde bidibo we bidi ma dobola sabo wiegi yai bidi mu dao. Tama gasa po te Krais wali pabo we bidi augwalide wali. Augwali haniani gasagi gasagi yai we bidi dao, tiali goli augwali me te dedeli hani naga elalubao, augwali te Kraisgo tigi dao. Tama te tudi badu Polgo te Efesus bagebolo te doloba pai kolesaga eyu bugagia bidabo tau sabo po ola mayu aşani.

Te pas aşani homu kolesagago page e tiwai dao, Godigo homude te tigidali elalubo nai te bidi Kraisba sisinabo homu yali, te tigidali dagalude nai me tşde nai me, tama Kraid aga te tigidali naigo polalubo tobolu bidi bidaibao. Te Daj 1:10 tede te tama po elalubao. Tama Godigo digi agade homu keş pabo we bidi homu hodolabo homu yali, te augwali Krais dali mu usu selama, tama augwali haliga delide bidimainu yaibao.

*Godigo Kraisde te da te gesi noma we bidi dabe ilibo şş yai dao
(Daj 1-3)*

¹ Ena Pol da, ena Krais Jisago po pusigi pabo bidi dao. Tama God aga homugo ena te po wagi pabo şş emainogo eyu, agai ena te şşba muai dao. Tama eno e pas Godigo we bidi dagebolo eno aşena tolobao, dage Efesus bulu bidi hani, dage Krais Jisas wali pabo we bidi hani mu dao. ² Tama eno homugo dago Aya God dali, dago Genuai Bidi Jisas Krais dali te augwali sigo dagebolo olo tau siyu, dage haliga nagame eyu bidao.

Godigo Kraisde wiegi yai homu ilibo şş da dali yai dao

³ Dago Godibolo usu da po weyu, agai nogi ugwaba sao. Aga dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo Aya dao, agai God dao. Tama da te Krais dali wadolama, tama te da we bidigo gedugo susişbo bomu elalubo naide, te tobage naide Godigo wiegi yai homu ilibo şş tigidali da dali yai dao. Agai te dago homu noma bidi tau somainogo eyu te wiegi yai homu ilibo şş yai dao. ⁴ Tama Godigo tş nigisişbadi, agai da Krais dali wadolainu, da sa muai dao. Te şş page e dao: Godigo homugo da aga gedude dwai şş isişwai we bidi, agai gedude doloba pai we bidi bidimainogo eyu agai da sa muai dao. ⁵ Tama God agai da dali wiegi yai homu eyu, da godolo mu ebaso, tama agai polobadu digi te agai da sa muyu, da te Jisas Kraisgo yali şşgo da ma selama, tama da God

aga wai puluba bidimainogo yai dao. Tama te şe God aga homugo digi da godolo eyu tiwai dao. ⁶ Tama Godigo aga ogwa Jisasde dwagi yai homu eyu, tama da aga ogwade wadolo baso, tama agai da dali wiegi yai homu ilibo şe yai dao. Tama God agai da olo mu tau siyu agai te genuai şe ebaso, te dago God aga ula yai bomo elalubo nogi ugwaba sao. ⁷ Te Kraiss aga ni pedaide isilama, tama agai kanemego te da daş wali nai pisigina şawai, tama megi da olo mu bidibo dao. Te po page e dao, te Jisasgo kanemedede te God agai dago yali dwai dwai şeş tigidali te mu sela şawai dao. Godigo da dali yali olo tau sabo kolesaga te dwasianu menio, agai te kolesaga umabo mu da dali yai. * ⁸⁻⁹ Tama tiyu, God agai te dwagi yai homu kolesaga eyu, tama agai te tigidali naide mu konea silibaso, tama agai polobadu mu yali homu aga wali peyu, agai dabolo te bidibolo polobadu ola masiawai po ola mawai. Tama te po dabolo ola masiabadi, God aga homu te Kraiss agai eno homu wali peyu, te agai te şe yaibao, Godigo polobadu mu te homu yai. ¹⁰ Tama te şe e tama dao, God agai tigidali nai dodolo piduainu, agai bodolu mani sogo asobo si, te tigidali dagalude elalubo nai me, te tigidali tşde elalubo nai me, te Kraissa tigidali nai deliba sisinaibao. Tama te sogo Kraiss aga tigidali naigo tobolu bidi bidaibao. ¹¹ Ao, te God agaduba agai te nosali pedalabo şede homu bugagia konea pelama, tama agai homugo magi şe yainogo ebo şe, te şe tigidali mu pedalobo dao. Tama agai te homu kolesaga wali peyu, tama polobadu agai da Juda dabe sa muai. Tama aga homugo da Juda dabe da aga hani we bidi mu bidimainogo agai da Kraiss dali wadolali. God agai te şede hasia mu konea pelama, tama tiwai dao. ¹² Tama hasia te gasa we bidi augwaligo te kolesaga isiabadi da Juda we bidi dena homu tigidali te Godigo sa muani nosali asaibao wali bidi Kraiss te bidiba dena homu muani. Tama dena homu tigidali agaba munama, tama dwagi yai homu eyu, da aga ma asobo bugagia tonaluai dao. Tama da te tobage şe hasia ebo bidi dabe dago Godigo ula yai bomo elalubo nogi ugwaba sao. ¹³ Te dage me, dage Juda hani isiawai we bidi, te mu po pusubo dagego odai, te Godigo wiegi yai pogo dage ma sabo po dao. Tama dagego te po odama, tama dagego konealubo po Kraissde daş wai dao. Tama dage Kraiss dali wadolama bidibaso, tama God agai dage hagea siyu, sa mumainogo tama aga Mobo Bidi dagebolo mawai. Polobadu agai po weyu, te Mobo Bidi dabolo mawaibao po aga homugo wai dao. ¹⁴ Polobadu Godigo aga we bidi dali wiegi yai kolesaga yabo po wai dao. Tama megi agai dabolo aga Mobo Bidi manigo da, teda agai tebogo dago konebo dao, te agai da sa muani, te agai polobadu wali po tiwai nosali mu pedalaibao. Agai aga Mobo Bidi dabolo mobaso, te nosali te Godigo aga sa muani we bidi mu selama, tama augwali aga dali hodobo mu olo bidaibao, te me dago hania konebao, tede dago homu si ebo menio. Tama tibaso, dago Godigo ula yai bomo elalubo nogi ugwaba sao.

Godigo Efesus hanibolo koneabo kolesaga momainogo Polgo hanalubo po wai

¹⁵ Te Godigo te tobage wiegi yai şe dabolo ebaso, eno agabolo usu da po wabo dao. Eno odali, dagego konealubo po Genuai Bidi Jisasde daş wali po me, tama dagego augwali dali wiegi yai homu eyu, te Kraissgo

* 1:7: Kol 1:14

po odobo we bidi tigidali godolo ebo po me, te po si eno odali. ¹⁶ Tama tibaso, dagego tebo po eno odoyu, sesemane sogo eno Godibolo usu da po weyu agai dage tau somainogo po wabo dao. Dage eno homugo gege da peyu me tagalobo menio. Tigidali sogo God dali eno po wabo si, dage tau somainogo eno dagego nogi me eno wabo dao. ¹⁷ Tama God da dago Genuai Bidi Jisas Krai aga God da, te dago genuai nogi mu elalubo Aya dao. Tama eno aga dali po weyu, eno homugo agai aga Mobo Bidi dagebolo mao. Tama menama, tama te Mobo Bidi agai dage wiegi yai homu kolesaga menama, tama agai God dagebolo waselaibao, te dagego God aga bugagia kuna konea silimainogo tiaibao. ¹⁸ Te eno homugo agai wiegi yai ula yai pogo dage homude ula momainogo yaibao. God agai dage i wali, te dagego agai te da mu ma sabo sogo tonaluminogoo agai dage i wai dao. Tama Godigo Mobo Bidi agai dagego homude te wiegi yai ula yai po ola mayu, tama dagego te da mu ma sabo sogo tonalubo se page gisiga koneyu, tama wiegi yai homu ebadi dagego te sogo asobo tonaluaibao. Tama God agai aga we bidi dali wiegi yai kolesaga nosali yaibao po weyu, te po daŋ wai dao. Tama tibaso, dagego te kolesaga page wiegi yai mu dao konemainogo, eno God hanaludu gebo dao, agai te dagebolo te dage dali nosali yabo kolesaga page gisiga ola mao. ¹⁹⁻²⁰ Tama eno God dali po weyu, eno po me deli dage tau somainogo wabo dao. Eno homugo te Godigo agai bomoo dagebolo ola menama tama dagego te bomoo bugagia koneaibao. Te bomoo dwasianu meni. Tama agai bomoo te bidigo usu nigo usu sobaso, te usu egobeo, te bomoo genuai mu elalubo. Tialima God agai te bomoo da Krai de konealubo po daŋ wali we bidi da tomoo tau siyu se ebo dao. Tama te da tomoo se ebo bomoo naga eyu, tama Godigo Krai te gu page de ma hodoloyu, tama aga dolo nooo badu munama, tama megi aga God dali hodoo dagalude bidibao. * ²¹ Tama megi Krai aga ugwadu mu bidalubao, tigidali tobolu bidi, tigidali polalubo bidi me, tigidali bomai bidi, tigidali nogi elalubo bidi me, to de me, dagalude me, Krai agai augwali tigidali aiyaba elaluama, aga ugwadu mu bidibo, te nosali me tama tiwaibao. ²² Tama Godigo tigidali nai mu Krai dologoba muai, tama Krai aga te nai dabe tonaluboo bidi nigilama, tama Godigo po wali pabo we bidi genuai tobolu bidi nigilai. * ²³ Tama aga te tobolu bidi bidiyu tama Godigo po wali pabo we bidi hani aga tigi tiwai bidiyu, tama te hani te Krai agai te se yao obaso, te po wali pabo dao. Te tigidali bulude elalubo habuge yai nai tigidali te Krai aga da te nai tigidali simanoo page bidi dao. Tama te Krai sgo po wali pabo we bidi hani augwaligo Krai te tigi sese ilibo dao. *

2

Da isai bidi tiwai elalubadi Godigo da Krai dali ma hodolai

¹ Te dage, polobadu dagego dwai kolesaga elama, te tu geda mubaso, tama dage isai bidi tiwai elaluai dao. Isai bidi agai Godigo wabo po odosiabo gilama, tama dagego me Godigo po odobe. ² Tama te sogo dage e to de bidibo we bidigo ebo dwai kolesaga wali bilaluai dao. Tama tiyu, dagego te dwai haubo noma tobolu bidigo kolesaga wali pai dao. Agai te dagalude bidibo dwai haubo noma bage tonalubo dao, tama

* 1:19-20: Tib 110:1 * 1:22: Tib 8:6 * 1:23: Kol 1:18

megi me agai te Godigo po sela sãbo we bidigo homu kolesaga tonalubo dao. ³ Tama da me, da tigidali polobadu te hani tiwai bidaluai. Dago tigo tãde ebo dwai dwai kolesaga wali peyu, tama dago tigde pusu yabo kolesaga ela piduai. Dago homude pusu yabo kolesaga me dago ela piduai. Tama te kolesaga edubadi, Godigo da dali sebe eduai, agai te gasa we bidi tigidali dali sebe iduali tiwai. Tama God agai da eligi sogo da, teda te dolo egi dao, po meni. ⁴⁻⁵ Mu tama, dago yali dwai kolesagago da ela munama, tama da isai bidi tiwai bidibo aq eyu bidai. Tama da te tiwai bidaluai goli, Godigo da dali dwagi yai homu elama, tama da godolo genuai mu yali. Tama tibaso, agai da dali homu dene genuai mu eyu, da tau sabo homu mu yai. Tama eyu, agai da Kraisba wadolama, da ma hodolai, te da ma bidimainogo yai. Tama tiyu, te Godigo da olo mu tau sabo wiegi yai kolesagago naga agai dage ma dobola sai dao. * ⁶ Tama Godigo da Krais Jisas dali wadolama, tama agai Kraiis dali da dali ma hodolai, te da isai bidi tiwai bidibo aq ebo silalio, dago tomode ogwa wai gesi noma ma pedalai. Tama da te Kraiis dali te dagalude bidiyu dago agai we bidi tonalubo se meba emainogo te God agai da ma hodolai tiwai yai. ⁷ Agai te se da dali magi baso yaliwe? Woo, agai da dali dwagi yai homu eyu, da godolo mu ebaso, tama agai Kraiis Jisas tagala palali, da tau somainogo yai. Agai da olo tau sali, te dago abelegobeo. Tama agai da olo tau sali kolesaga te mu genuai mu tama dao, te we bidi tigidali augwaligo kuna konemainogo, tigidali sogo nosali, te Godigo da Kraiis dali ma hodolali. ⁸ Tama tiyu, Godigo da olo tau sabo kolesaga naga tego dage tau selama, dage Satango nogode ma sali dao. Tama dagego te Kraiis hagede te konealubo po duga homu daq olama, tama God agai dage tau siyu ma sali dao. Te dagego bomogo me ebeo. Te menio. Te God agai dage olo tau sai dao. ⁹ Niwai bidi aga digi bomogo te wiegi yai kolesaga eyu, aga digi nagi ugwaba sidali weyu, tama Godigo da olo tau sai dao. ¹⁰ Tama God aga digi agai da gesi noma ma nigilai. Agai da Kraiis Jisas dali wadolama, tama da tãde bidibo sogo tigidali dago we bidi tau sabo se naga ela bilimainogo eyu, agai da gesi noma ma nigilai. Tama dago te we bidi tau sabo se yabo te se agai polobadu sisi yai.

Krais agai te bidi hani si deliba sisinai

¹¹ Te God agai dage olo tau selama, tama Satango nogode ma siyu, tama dagego yabo wiegi yai se sisi yai. Tama tibaso, dagego duga polobadu bidali kolesaga ma konea palao. Dage da te Juda hani isiawai ame nani we bidi hani dao. Da Juda hani bidi dago ge hwago dena tigiwali togobo dao, te da Godigo hani da olama waselemainogo ebo dao. Tama te Juda hani bidi dabe augwaligo dage hagede bo olama, "Te God konesiabaso augwaligo augwa tigiwali togosiawani bidi dabe dao," te po dagede wabo dao. Tiali goli te tigiwali togobo se te bidigo nogogo aga tigi daide naga ebo se dao, te genuai se menio.

¹² Tama polobadu dage te tiwai bidibadi, te dagego Kraiis aga de dawe, te dagego konebeo. Dage te Israel bidi hani bulu badu bidaluai, te dage God agai hagea sai we bidi hani meni. Te God agai te da Israel we bidi dali dwagi yai se nosali yabo po olama, tama dabolo polobadu mu pusai dao. Tama te pogo homo te Godigo dena wajibolo mu daq

* 2:4-5: Kol 2:13

wali po te dao. Tiali goli Godigo dage Israel hani isişwai we bidi dali te tobage tau sabo daş wali po wabeo. Tama dage tde bidibadi dage dwagi yai homu eyu, te Godigo dage dali wiegi yai seş yabo sogo tonalwai menio. Tama dagego God konesişwai bidai dao.

¹³ Polobadu dage te God digibulu bidai dao, pađe meni. Tiali goli te Godigo sa muani tagala palali bidi Kraiś aga ni pedaide isilama, tama aga kanemego dage te Kraiś Jisade wadolama, tama megi agai dage God pađa bidagasomainogo yai dao, dage te Juda dabe tiwai bidimainogo yai. ¹⁴ Magi baso meni. Kraiś aga digi te boi piabo tu nigai dao. Polobadu da Juda bidi hani dali dage Juda hani isişwai bidi hani dali gasagi yai tedali bidaluai. Tama tiyu, te bidi hani si augwa hasi te boi bidi homu eyu bidaluai. Tama te bidi hani si tomode te daş tiwai elaluai. Tama Kraiś aga ni pedaide isilama tama te tiwai eyu aga tigigo te hani si tomode elaluali daş te agai huşialio. Tama hugilama, tama agai da hani si deliba sisinama, deli hani tiwai nigilai, te megi te boi bidi homu mu silai dao. ¹⁵ Magi baso meni. Agai te Juda dabego bomo yai po silali, te bomai po te daş tiwai polobadu elaluali. Awe, agai te homu yali, ‘Te eno te bidi hani si deliba sisinama, tama te gesi noma bidi hani deli nigilaibao, tama augwali enade wadolaibao,’ te homu yai. Tama te homu eyu, agai te Juda dabego bomo yai pogo ebo seş agai mu silali. Tama megi te dwasianu bomo yai po me, te genuai bomo yai po me, te augwali tigidali megi seş elalubo menio. * ¹⁶ Tama tiyu, agai te da Juda bage dali dage Juda hani isişwai bage dali tomode yali boi bidi homu agai ela silimainogo eyu te aga te ni pedaide isali. Tama aga te ni pedaide isilama, tama agai te bidi hani si deliba sisinama, wadolama, tama tigi deli tiwai nigilama, tama agai te wadolali hani we bidi God pageba ma sesali. * ¹⁷ Tama Kraiś aga asama, tama agai te wiegi yai gesi po, te boi piabo po agai da tigidalibolo pusagasali. Te dage God digibulu bidali Juda hani isişwai bage dali, te da God pađe bidali Juda bidi hani dali si, te da tigidalibolo agai te boi piabo po ola magasali. * ¹⁸ Eno te po magi baso obawe? Te Kraiś agai te da hani si tau sabo seş ebaso, Godigo Mobo Bidi aga da tigidalide hodobo bidiyu, tama da gedu haluasa po wabo si te God dago Aya agai dago wabo po odaibao. ¹⁹ Te Kraiś agai te tobage genuai seş tigidali ebaso, megi dage Juda hani isişwai we bidi te dage gasa bulu we bidi menio, osogo bidagasai bage me menio. Woo, megi dage Godigo we bidi hani tomoba mu asai dao, te bidi hani dage mu wadolai dao, te augwali dali hodobo kaneme deli dao. ²⁰ Tama eno te be seş ebo po pagede te po digi po begelama te po megi obao. Te Kraiś aga digi aga te be daş wabo page ni tiwai dao. Tama agai tagala palali bidi dabe augwaligo dagebolo pusali po me, te Godigo po ola mabo bidi augwaligo dagebolo ola mani po me, te wiegi yai po te be kau ni dabe tiwai dao. Tama dage da, te be kele ni dabe tiwai dao, te be daş wabo page ni dali te be kau ni dali si tede dage bugagia daş olama elalubao. ²¹ Tama Kraiś aga digi agai te be seş ebo ni tigidali wadolama, tama te be genuai mu pedalobo dao. Tama tiyu, te be gasagi yai tedali be elaluaibao, te dago Genuai Bidigo aga hagea sai be. ²² Dage me Kraiśde mu daş olama, tama Kraiś agai dage dali te gasa we bidi dali te deliba munama, tama Godigo Mobo Bidigo bidabo madigi nigibo dao.

* 2:15: Kol 2:14 * 2:16: Kol 1:20 * 2:17: Ais 57:19

3

Pol agai Godigo wiegi yai po gasa hanibolo pusubo şe yai

¹ Te Godigo te da bidi hani si deliba wadolobaso, te ena Pol ena digi eno Godibolo hanalubo po wabo dao. Tama eno te dage Juda bidi hani isişwai we bidi tau sainogo eno Krais Jisago po ola bilaluali. Tama eno te şe ebaso, te Juda dabe augwaligo tede dwai homu eyu tama te Rom gavman bidi dabe augwaligo ena nogu si dunama, kalabus beba muani. Tama megi ena tede bidiyu, te eno Godibolo hanalubo po wabo dao, te dage tau somainogo ebo dao.

² Dagego polo odai, te Godigo wiegi yai homu elama, olo tau sabo te kolesaga agai enabolo mani, te eno te dage tau somainogo yai. Eno homu dagego agai ena dali te şe yali po odalio. ³ Te Godigo yabo kolesaga po te po polobadu game dualaluali. Tama te po God agai enabolo ola mani, te agai yabo kolesaga page eno hania konemainogo yai. Tama Godigo tede ena hania ola mani kolesaga eno megi tama pęwadage aşani pogo dagebolo pusali. ⁴ Tama dagego eno te aşani po nedeyu da, teda dagego te bugagia koneaibao, te eno homu kolesaga te hania ula eyu, tama te Krais agai yabo şe po, te polobadu game dualaluali po, te po page eno hania konea pai, te dagego koneaibao. ⁵ Tama te tigidali sogo polobadu Godigo te game dualali po hania me haninai menio. Tiali goli megi Godigo Mobo Bidi agai te po page te God aga po wagi pabo bidi dabe dali, te Godigo po ola mabo bidi dali sibolo te game dualaluali po haninama ola mawai. ⁶ Te dualaluali po page e dao: dage Juda hani isişwai bidi hani dagego Godigo wiegi yai gesi po odama, dagego homu kolesaga tigidali te poba munama, tama dage te Juda hani dali wadolama tama da dali deli hani bidibao. Tama tibaso, da te megi e tiwai dao: polobadu Godigo agai te Kraisba augwa homu begi pabo Juda dabe dali dwagi yai şe hauwa yaibao po daş walali. Tama megi Kraisgo yali şede Godigo te tobage dwagi yai şe te Juda hani isişwai bage dali me yaibao, te augwa homu agaba begi pali we bidi augwali dali agai te tiwai mu yaibao. * ⁷ Te God agai wiegi yai po eno pusigi pomainogo ena te şeba muai dao. Tama agai te olo tau sabo wiegi yai şe enabolo eyu, tama agai bomu me enabolo mani, te ena daş olama eno te şe emainogo tebo dao. ⁸ Tama Kraisgo we bidi tomode te eno nogi augwali tigidali dologode elaluali goli, God agai enabolo olo tau sabo kolesaga eyu, tama agai ena te wiegi yai po pusubo şe gasa we bidi, te Juda hani isişwai we bidi augwalibolo te po pusumainogo ena te şeba muai. Tama te wiegi yai po page hagede eno augwalibolo te tobage po pusubo dao, te Krais agai da dali ebo olo tau sabo kolesaga te moni genuai mu, tama bidigo te kolesaga konemainogo eyu gegebo usu egobeo. ⁹ Tama te tigidali nai nigai God, te hasia mu agai homude aga nosali yabo kolesaga dualai. Tama te homu kolesaga tigidali sogo polobadu aga homude dualaluai. Tama megi agai homu kolesagade dualaluali yabo şe po page eno haninama te tigidali we bidibolo pusumainogo agai enabolo te wiegi yai po pusubo şe mawai. ¹⁰ Tama polobadu agai homude yabo şe dualaluai. Tiali goli megi agai te agai po wali pabo we bidibolo haninama ola mani. Te gasa we bidi me augwaligo te Godigo po wali pabo we bidigo pedauwalidu te po odama tama Krais wali peyu

* 3:6: Kol 1:26-27

tama aga hani bage pedalomainogo eyu, agai aga po haninama ola mani. Tama bebogo augwaligo te Godigo wiegi yai şe ebo kolesaga te dagalude bidibolo te wiesi yai ebo kolesaga page waselemainogo yai. Tama te wiegi yai kolesaga page te ensel mobo bidi dabebolo tama waselama, tama augwaligo Godigo haniani şe ebode wiegi yai homu kolesaga mu elalubo te augwaligo hania koneaibao. ¹¹ Polobadu digi dago Genuai Bidi Krai Jisasgo şede Godigo te wiegi yai homu kolesaga eyu tama tiaibao homu yai. Tama megi agai te yali homu kolesaga wali pelama te şe yali dao. ¹² Tama dago Krai agai te wiegi yai şe ebo suyu, tama dago homu kolesaga tigidali agaba muyu, tama aga dali wadolobaso, tama wi esişyu, homu si esişyu, tama da God paşa olo pabo da. ¹³ Tama tiyu dago konebao, te dago hanalu wabo po te Godigo odaibao. Tama tibaso, megi eno te po dagebolo obao, tama dagego odao: tama eno dage tau siyu te dene sabode, te dagego homu kolesaga tede bomo kimi menia pigimio. Menio. Te eno e şe ebode dagebolo genuai nogi mawaibao.

Te Efesus hani tau somainogo, Pol agai Godibolo tau sao po wali

¹⁴ Te Godigo agai homugo da Juda bidi hani dali te dage Juda hani isişwai bidi hani dali te si deliba wadolama te hani deli tiwai elama bidimainu yali. Tama te hani si deliba wadolabo homu yali te homu Godigo polobadu osogo dualaluali. Tama polobadu Godigo dualaluali po page megi eno homude konebaso da, teda eno kidu sugunama God Ayabolo hanalobo dao. ¹⁵ Tama da tigidali dagalude me tşde bidibo we bidi hani da wiegi yai bomo dali bidabo ula me te God Aya aga nogode sabo dao. ¹⁶ Tama tibaso eno gedu haluasa po e tama wabo dao: "Aya God, nago naga we bidi dali wiegi yai şe yabo homu umabo mu elalubo dao. Tama tiyu, eno homugo nago te Efesus hani we bidi dali dwagi yai şe eyu, tama nago Mobo Bidi agai nago bomo meba selama, tama agai augwalibolo te bomo mao, augwaligo homu bomu ilimainogo, te Mobo Bidigo homogo augwali daş mu walomainogo tama tiao," eno God dali te tobage hanalu wabo po wabo dao. ¹⁷ Eno homugo dagego Krai de konealubo po daş obaso da, teda te Krai go dage tau siyu dage homude wiegi yai kolesaga ola mayu bidaibao. Tama dagego God dali we bidi dali wiegi yai homu eyu godolo ebo kolesaga bugagia emainogo eyu, tama agai dage te şede tau somainogo eno God dali hanalu wabo po wabo dao. Tama eno homugo dagego te God dali we bidi dali godolo ebo kolesagade te dage dolalualo, te ni pedali tşde daş olama te ni daş weyu dolalubo tiwai yaibao. ¹⁸ Tama tiyu da, te dage me, te Godigo we bidi tigidali me, te dage tigidaligo bomu selama, te Krai agai dage wiegi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga dagego bugagia mu koneaibao. Tama agai tebo kolesaga te genuai mu dao, te bidigo pobesa pabo usu egobeo. ¹⁹ Awe, Krai go te dage we bidi godolo mu ebo kolesaga tigidali te bidigo kuna bugagia kone palasişbo kolesaga digi, te eno homugo dagego te kolesaga bugagia mu koneao. Tama dagego tama tiyu da, teda dagego ebo kolesaga tigidali te God agai ebo wiegi yai kolesaga naga tiwai pedalobao. Tama eno dage te homu ebaso, tama eno God dali dage tau sabo po wabo dao. ²⁰ Te dago Godigo nogi ugwaba mu sinao. Tama agai te wiegi yai kolesaga ebo homogo da we bidi tomode genuai şe ebo dao. Te şe ebo homogo te

da Godibolo hanaluyu gedu haluasa po wabo me, te dago homude ebo kolesaga te tigidali agai aiyaba elaluyu, tama agai wiegi yai kolesagade se ebo te genuai mu ebo dao. ²¹ Te dwasianu se menio. Tama tibaso, da God agai po wali pabo we bidi, da Kraisi Jisasde wadolai we bidi hani dago Godigo genuai wiegi yai nogi ugwaba siyu, te tigidali bidada pabo sogode me, te tigidali sogo te tiwai wiegi yai kolesaga me mu ela pidubadi geao. Te tebo kolesaga me tagaligio. Te mu po dao.

Da Kraisgo tigide dagana sai elalubao, tama dago Godigo kolesagade digi wali pinao

4

(Dai 4–6)

Da Godigo po wali pabo we bidi te Kraisde wadolama, tama da deli tigi tiwai dao

¹ Te God agai dage Kraisde wadolomainogo agai dage Juda hani isaşwai we bidi i obaso, te eno dagebolo homu hodolobo po megii obao. Tama ena Genuai Bidi Kraisi agai seba munama, tama eno te se eyu, tama augwaligo ena kalabus beba muai goli, eno bomoo eyu dagebolo e homu hodolobo mobo mabo po obao. Te dage agai we bidi hani tomoba asomainogo Godigo dage i wali. Tama te sogo agai dage aga usu ni ola mani. Tama dagego agai wali po bugagia wali peyu, te usu niba dolo mu kadu wao. Dagego aga tama wali peyu da, te usu mu dao. ² Dagego tama kolesaga wali peyu, duga digi duga nogi ugwaba sisiama, tama imila pai we bidi mu bidişo. Tama bidigo dage dali dwai kolesaga ebaso da, te dagego te se emainu sulama tona tagalao, wei sigimio. Tama tiyu, dagego duga abagi dabe dali wiegi yai homu elama godolo mu yao, tama augwaligo mabo seşe te dagego tola. * ³ Tama Godigo Mobo Bidi agai dage homu kenai we bidi dabe nigilibaso, te kolesagago agai dage te bonogo kebo tiwai elama tama dage deli hani tiwai mu bidibo dao. Tama tibaso da, dage bomoo elama se dene eyu te deli hani kolesaga daş ola selama bidao. ⁴ Tama da Godigo po wali pabo we bidi da tigidali deli tigi tiwai elalubo, tama te Godigo Mobo Bidi me te deli naga bidibo dao. Tama tiwai elalubaso, Genuai Bidi agai da i wali sogo te sogo te po wai, “Te ena ma asobode homu konea paluyu, tama dage ena tonalua,” te po deli naga dao. ⁵ Tama dago Genuai Bidi deli naga elalubao, tama Kraisde dago konealubo po deli naga elalubao, te baptais saboo kolesaga me te page deli digi naga elalubo dao. ⁶ Tama te God me deli digi naga bidibo, te da tigidali tode hani bidi dabe dago Aya deli aga dao. Tama agai tigidali bidi aiyaba elaluama tama agai nogi dali bomoo dali te ugwadu mu elalubao, tama tiyu agai se tigidali we bidi tomoo eyu, tama tigidali bidi tomoo bidibo dao.

⁷ Te Kraisi agai da deliba sisinama, tama agai da deli tigi tiwai nigilai goli, tama agai da usu selama, nedama, tama aga homu wali peyu agai da deli delibolo haniani se yabo homu kolesaga agai dabolo dobawai dao. ⁸ Tama polobadu augwaligo Godigo po bukude te Kraisi agai yabo seşe e tobage po aşani, “Agai te genuai boi bidi hani nogo dunama, kalabuside muainu dagalu sigiba mu sela holai dao.

* 4:2: Kol 3:12-13

Tama tilama agai wiegi yai nai dabe bidi dabebolo olo mani,” *

te po augwaligo polobadu aşani. ⁹ Tama te “dagalu sigiba mu holai” po magi baso waliwe? Woo, te page e dao, hasia bolo aga aiyaba mu dulai dao, e tþba sabolama, tama tþ tomoba aga dulai dao. ¹⁰ Tama hasia dulali bidi, aga me te nosali ugwaba holali bidi dao. Aga holali, te dagaluba holai, tama te dagalu ela soali, te sigiba mu holali, agai te tigidali bulude elalubo sese isawai nai tigidali te ma siminainogo aga holali. ¹¹ Tama aga digi agai naga agai te wiegi yai nai dabe bidi dabebolo e tiwai olo mawai: te agai meba bidi augwalibolo Godigo po sela pelama pusigi pabo şe yabo bidi nigilai. Bidi me badubolo agai wabo po ola mabo bidi te şeba muai. Bidi meba augwaligo Godigo wiegi yai po pusa mabo şe yabo bidi nigilai. Tama me badu bidibolo te Godigo we bidi hani tonalubo şe dali te Godigo po ola mabo şe dali emainu agai te şe augwalibolo mawai dao. ¹² Tama agai dabolo te haniani wiegi yai şe yabo homu kolesaga magi baso dobabo dawe? Te Godigo we bidi hani augwaligo we bidi tau sabo şe ebode bugagia sisi elama bidimainogo agai tebo dao, te Kraisha augwa homu tigidali muai we bidi hani augwali Kraisa aga tigi tiwai bidiyu, augwali geninama eyu bomu siyu bugagia bidimainogo agai te dwagi yai şe yabo homu kolesaga dabolo tama dobabo dao. ¹³ Tama tiyu, tama we bidi tau sabo wiegi yai şe dago me ela pidubadi geyu da, teda da tigidaligo bomu yai homu Kraisde daş wabo şe deli homu kolesaga naga mu eyu, tama dago Godigo Ogwa bugagia konea silimainogo tiyu dago deli homu kolesaga naga agade mu yaibao. Tama tiyu, te da Godigo hani we bidi mu pedalaibao. Tama tiyu, da Godide wiegi yai kolesaga ebo we bidi mu te Kraisa aga tiwai mu elama bidaibao. Tama aga dago usu ni mu tiwai da, agai usu niba dolo pedaliyu da, teda da aga dali usu mu yaibao. ¹⁴ Tama da Godigo hani we bidi mu bugagia pedalama, tama te Godigo pode da te homu subigila pabo wai puluba tiwai ma bidigobeo. Te eno po digi po me megi obao. Te geba, te geba moni sigi ađidu pobadi, wali asiyu te ađ dini me te bomu yai wali me augwali sigo te geba subigila bega saşu sela şabo dao. Tama te tiwai bidi muma sabo tibo po wabo bidi augwaligo ili po weyu, tama bidi hauwa augwaligo homu polo tulalubo dao. Tama tiyu, te bidi muma sabo bidi augwaligo te we bidi te gasa dwai şe ebo tuba kegebo dao. Tiali goli, da Godigo hani we bidi mu bugagia pedalama bidibaso, tama te bidi muma sabo dwai bidi dabe augwaligo wabo tibo pogo da tulalugobeo. ¹⁵ Te menio. Da Godigo we bidi hani tomode dena abagi dabe augwali dali wiegi yai kolesaga eyu godolo mu elama, tama Godide mu po naga wao. Tama tiyu, tama da te tobage wiegi yai şe idubadi, tama da Kraisde mu daş waibao. Aga te dago tigigo tobolu bidi aga deli dao. ¹⁶ Tama aga te dago tobolu bidiyu, tama da agai tigi tiwai bidibaso, teda agai da nogo saşu gedu tigde elalubo te tigidali agai tonalubo dao. Tama aga da tigidali tonalubaso, tama da tigidali bugagia deli tigiba wadolama, tama te dili dabe wadolobo nai augwaligo te tigi deliba bugagia daş wabo dao. Tama dago tigi deli badu şe ebo augwa hasi tau sabo şe ebo si, tama te tebo kolesaga te tigigo ebo wiegi yai kolesaga genuai eyu, tama te wiegi yai kolesaga eyu godolo mu ebaso da, tama te tigi genuai bomu

* 4:8: Tib 68:18

selama wiegi yai mu pedalobo dao. *

Godigo po wali pabo we bidigo wiegi yai gesi kolesaga wali pao

¹⁷ Tama tibaso, eno po me deli dage dali wainu obao. Te ena da Genuai Bidigo po wabo bidi bidibaso, dage tau somainogo eno te po bomo elama obao. Odiào. Dagego te Godigo po odisabo bidi dabego ebo kolesaga munu me ma wali pelamo dao. Augwaligo homu kolesaga da te olo habuge naide naga te homu ebo dao. ¹⁸ Tama tiyu augwaligo homu kolesaga dwai eyu, be hulua sabo tiwai ebo dao, augwaligo ebo homu te kedu meni yai homu kolesaga dao. Tama te Godigo mabo bidada pabo ula augwaligo sogobeo. Magi baso meni. Augwaligo bomo elama konebo hagela homu eyu, tama augwali munu me konesiayu bidibo dao. ¹⁹ Augwaligo te haniani dwai dwai kolesaga ebo tomoba mu peyu tama augwaligo homu mu hodaloyu tama dwai meda yai haniani kolesaga mu ebo dao. Sesemane sogo augwaligo te se yaio homu ebo dao. Tama tiyu tama augwali hale munu me ebo menio. ²⁰ Tialima, dagego te tobage dwai se emainogo gasa bidi dabe augwaligo te Kraisa aga kolesaga page dagebolo ola mabeo. Te tiwai si menio. ²¹ Tama augwaligo dagebolo agade po olama, tama dagego mu odali. Tama dage Jisasde wadolama, tama augwaligo agade mu po dagebolo ola mani dao. ²² Te mu po da wali po e tiwai dao: polobadu dagego duga dwai dwai se yabo homu kolesagade biliyu bidai dao. Tama te sogo te dwai homu kolesagago dage tonaluyu, tama dagebolo te dwai dwai se yao po weyu yai. Tama tiyu, te dagego te dwai se ebode godolo emainogo tama te dwai se yabo homu kolesagago tibo po weyu, dagego homu hodolai dao, tama dage te dwai se ebo tudu pai dao. Tama te dwai se ebogo te dwai se yabo homu kolesaga doloyu yai. Tialima megidagego te polobadu yai dwai homu kolesaga mu sela sayao. * ²³ Tama tilama, dagego homu kolesaga dali mobo dali wiegi yai gesi mu ma pedalama bidiào. ²⁴ Tama dagego dwai meda yai kolesaga ebo tagalama, tama dagego wiegi yai gesi kolesaga eyu tama dage te gesi noma bidi tiwai pedalao, te aga tigi we paluai bidigo aga gesi ugwa gudubogia tiwai yao. Tama dage te gesi noma bidi tiwai pedaloyu, tama God aga digi agai te dage gesi noma bidi nigali, tama dage God aga homu kolesaga tiwai mu pedalainogo nigali. Tama tibaso, gasa we bidi augwaligo dagego Godigo po odoyu bidibo sumainogo te dagego bugagia bidiào. Tama tiyu, dage gasa we bidide te wiegi yai dolo mu kolesaga naga eyu, tama God agade te dagego aga pabo tudu naga peyu yao, aga gedude doloba pai we bidi mu bidiào. *

²⁵ Te God agai dage te gesi noma we bidi nigaligo da, teda dagego dwai tibo po wabo kolesaga tagalama tama munu me egimio. Te menio. Tama dage tigidaligo duga hasi tomode mu po naga wao. Magi baso meni. Dagego koneani, da tigidali te deli tigde naga wadolama bidibo dao. * ²⁶ Tama me sogo dagego homu sebe eyu da, teda dua dao, te dagego sebe ebo homugo dage te dwai se ebo kolesaga tomoba kekeidali weyu. Tama te giliga piode dega sigi pisiabadi te homu sebe polo tagalama silao. * ²⁷ Dagego tisiawani da, te sebe me elalubadi, tea te dwai haubo noma bidi dabe augwaligo tobolu bidi tebolo te

* 4:16: Kol 2:19 * 4:22: Kol 3:9 * 4:24: Kol 3:10; Gag 1:26 * 4:25: Sek 8:16 * 4:26: Tib 4:4

dagego sunumi dalaibao, agai dage dwai şe tomoba kegaibao. ²⁸ Tama te polobadu nai wi sidu geai bidi agai te nai wi sabo şe tagalama silao. Megi aga digi doloba pai şe yao. Tama agai aga digi nai sabo şe aga nogogo digi eyu, tama aga digi tau siyu, te nai meni yai we bidi me tau siyu yao. ²⁹ Tama dagego dwai meda yai po me wagio. Menio. Dwagi yai po naga weyu, te bomo kimi meni yai we bidi augwali bomo somainu te bomo mabo po wabo usu dao. Tama tiyu, dagego te Godigo olo tau mabo wiegi yai kolesaga te dagego po odobo we bidibolo tama mao. ³⁰ Tialima dagego tisişwani da, dwai meda yai po weyu da, teda dagego te Godigo Mobo Bidi dwai homu dene mu ilaibao. Tama te dwali dao. Te Godigo Mobo Bidi aga wiegi yai tedali mu dao. Tama God agai dage ma dobola sai hagede te dage hagea siyu sa mumainogo eyu agai dagebolo aga Mobo Bidi mawai dao. Tama te Godigo Mobo Bidi dage dali bidibaso, dagego mu konebao, te God agai dage olo mu bidabo bidi nigilabi sogo te nosali mu pedalaibao. Tama tibuso, dwai po weyu aga dwai homu dene mu iligio. ³¹ Tama dagego boi bidi homu ebo me, te wado po weyu tama homu şeşe ebo me, te genuai po daga wabo me, te posobo po me, te moni dwai homu ebo me, te tigidali dwai kolesaga ebo tagaliyu sela şayao. ³² Te tobage dwai kolesaga munu me egimio. Te menio. Tama dagego duga ama dede dali deli homu eyu dwagi yai tau sabo şe yao. Tama duga hasi dali homu dene eyu, augwali godolo mu yao. Tama duga hasigo dwai şe dagebolo ebaso da, teda dage şeşe egio, te dagego augwali godolo mu eyu augwaligo yali dwai şe sela şayao. Te Kraisi agai dage tau selama tama Godigo dagego yali dwai şe şeşe sela şawai dao. Te tiwai kolesaga dagego me tiao. *

5

Da wiegi yai kolesaga ebo ulade bilao

¹ Te God agai dage godolo mu eyu dage aga wai puluba nivaligo da, teda dagego agai ebo kolesaga tiwai wali bugagia pao. ² Tama tiyu, dagego duga hasi godolo mu ebo kolesaga eyu, tama dagego yabo şe tigidali ebo si te kolesagago dage tonalumainogo, te Kraisi da godolo eyu wiegi yai homu ebo tiwai gilama. Agai da godolo eyu, tama aga digi aga bidabo ula da hagede tagalama, tama augwaligo aga isilali. Tama tiyu, agai aga tigi te Godibolo olo mani, te polobadu bidali bagego Godibolo mani wiegi yai denami ebo nai mani tiwai yai dao. Tama te şede God aga Kraisi dwagi yai homu ebo dao. *

³ Te God agai dage aga hani we bidi nivaligo da, teda te penani ebo kolesaga me, te dwai dwai meda yai kolesaga me, te mena gasa bidigo nai pesa eyu godolo ebo kolesaga tigidali, te tebo dwai kolesagago ebo şe dwasianu munu me dage tomode te pedalamuo. Gasa we bidi dabe augwaligo dagego te tobage dwai kolesaga yali po waidali weyu, tama dagego doloba peyu bidişo. ⁴ Dagego dwai meda yai po me, te homu kolesaga meni yai bagego wabo po me, te dwai gagali po wabo me, te po dabe dagego wagio. Te tebo kolesaga usu egobeo. Menio. God agai dage tau sobaso, tama dagego agabolo usu da wabo po weyu da, teda te po usu dao, te tobage po wao. ⁵ Dagego gisiga mu koneao, te penani ebo bidi me, te dwai dwai meda yai kolesaga ebo bidi me, te

* 4:32: Kol 3:13 * 5:2: Sai 29:18; Tib 40:6

mena gasa bidigo nai godolo eyu pesa ebo bidi me, te tobage dwai se ebo bidi dabe augwali Kraisi dali God dali sigo tonalubo we bidi hani tomoba munu me pogobeo. Tama te nai godolo eyu pesa ebo kolesaga, te kolesaga da te tibo godibolo lotu po wabo se tiwai dao, te naiba te bidigo aga homu tigidali muani.

⁶ Dage bugagia dua dao. Tiyu dage te gasa bidigo agai dage te dwai kolesaga tomoba kekainogo ebaso da, agai wabo kedu meni yai po wali pelamuo. Te eno tamadi wali dwai kolesaga ebode te Godigo agai po sela sabo bidi dabe dali sebe yaibao. ⁷ Tama tibaso, dage augwali dali kisa selama tama te hai namu tiwai si elamo dao. ⁸ Te polobadu dage dwai kolesaga ebode biliyu tama dage be hulua side bidibo tiwai yai dao. Tiali goli megi dage te Genuai Bidide wadolama, tama agai dage wiegi yai ulaba munama bidibao. Tama tibaso, dagego wiegi yai kolesaga naga eyu dage te ula yai we bidi tiwai bidiyo. ⁹ Tama te gide bulali nai bugagia holama, tama geninama walobo gilama tama te tiwai me te ulago agai te tigidali dwagi yai kolesaga ebo me, te doloba pai kolesaga me, te homu mu sai wiegi yai kolesaga, te tigidali hania bugagia ugwaba hanilama pedalobo dao. ¹⁰ Tama te ula yai we bidi bidiyu, dagego mena tiwai kolesaga ebaso te Genuai Bidi God aga dwagi yai homu ilabo kolesaga dagego usu sela suo. ¹¹ Tama dagego te dwai kolesagade biliyu hulua side bidibo bidi dabe augwali dali hai namu olama augwaligo te ebo kolesaga egio. Te tiwai kolesaga ebogo te nai dwagi yai me walogobeo. Menio. Te kolesaga da te hulua sai kolesaga dao. Te egimio. Te kolesaga ebo page dagego hania bugagia ugwaba haninama pedalo, tigidali we bidi augwalibolo ola mao. ¹² Me ma, eno augwaligo geme dualama ebo dwai meda yai kolesaga po pusugobeo. Menio. Eno augwaligo te tobage dwai dwai kolesaga ebode po wagi sogo da, teda eno pedauwali sege eyu hale naga egi dao. Magi baso meni, te dwai dwai se ebo po pusainogo ebo te usu menio. Eno dage dali te sepe po mibo hagalabo. ¹³ Tiali goli, tigidali ebo kolesaga te ulaba sela mubo si, teda te kolesaga page tigidali hania haninama elaluaibao. Tama te haniani nai tigidali, te ula elalubo tiwai yaibao. ¹⁴ Tama tialigo da, te po me elalubao:

“Nage pila mubo bidi, hodaloao, tama nage te gu pagede ma hodaloama, tama Kraisi agai wiegi yai ula nage mawaibao.”

¹⁵ Tama tibaso, dagego duga bilibo bugagia tonaluyu bilao. Dage bilibo te kolesaga meni yai bidi tiwai biligio. Menio. Dage bilibo te kolesaga koneai we bidi bilibo tiwai bilao. Tama tiyu dagego wiegi yai kolesaga naga yao. ¹⁶ Tama megi da, te we bidi hauwa augwaligo dwai se ebo sogo dao. Tialima, megi da, te dage Godigo kolesagade bilibo sogo dao. Tama tibaso, te dwagi yai se yabo sogo dagego olo gesegeliyu tagaligimio. * ¹⁷ Tama dage te kolesaga meni yai we bidi tiwai biligio. Te menio. Dagego mena tiwai kolesaga ebaso te Genuai Bidi God aga dwagi yai homu ilabo kolesaga dagego usu sela suo.

¹⁸ Te dage te bomu yai ai hauwa tulama te polobo bidi tiwai egimio. Menio. Te tebo kolesagago dageba daganama dolainogo ebo dao. Dagego God agai wiegi yai Mobo Bidigo dageba daganama tonalumainao, te dage bugagia bidimainogo yao. ¹⁹ Tama tiyu, dagego

* 5:16: Kol 4:5

duga hasi duga ama dedego noma bidi mobo daŋ omainogo, dagego haniani dwagi yai balia po wao. Tama te lotu balia wabo buku nogi Sam, te bukude elalubo Godigo nogi ugwaba sabo po me, te Jisasgo nogi ugwaba sabo teŋabi po me, te po tama duga ama dedebolo wao. Tama tiyu, bomu eyu te dago Genuai Bidibolo me aga nogi ugwaba sabo balia po dali lotu teŋabi po dali wao. ²⁰ Tama te tigidali sogo te dageba pedalobo tigidali seŋe te dagego God Aya dali usu da po wao. Te dage te dago Genuai Bidi Jisas Kraisde wadolobaso, God dali usu da po wao. *

Polgo te we sabo seŋe da bugagia dodolobo po wali

²¹ Te bidi Kraisi agai genuai nogi mu elaluama, tama dagego duga digi aga dologoba muani obaso, duga hasi dali duga ama dede dologode bidao. ²² Tama tiyu, te we dabe sibi deli deli dagego duga bidigo po bugagia wali peyu, te dagego te Genuai Bidi Kraisgo po wali pabo tiwai gilama te duga bidigo wabo po wali pao, augwali dologode bidiao. *

²³ Tama Kraisi aga te aga po wali pabo we bidide tobolu bidi bidibo gilama, tama bidi me aga wede tobolu bidi bidibo dao. Te agai po wali pabo we bidi te agai tigi tiwai, tama Kraisi aga digi augwali ma dobola sabo bidi dao. ²⁴ Tama tibaso agai po wali pabo we bidi te Kraisi aga dologode bidibo gilama, te tiwai dage we dabego me tama naga tiyu, sesemane sogo dagego duga bidigo po bugagia wali peyu duga bidi dologode bidao.

²⁵ Tama bidi dabe deli deli, dagego duga we dabe dali abagi dao homu eyu, godolo mu yao, te Kraisgo aga po wali pabo we bidi godolo mu yaligia tiwai yao. Agai da godolo mu eyu, aga bidabo ula tagalama da tau siyu aga te ni pedaide elama isai dao. Tama agai da dali godolo eyu tau sabo homu tiwai dagego duga we dali tama naga tiao. *

²⁶ Tama Kraisi agai tama tiali te aga po wali pabo we bidi hani agai augwali Godibolo mawainogo agai augwali aŋ telawali te meda meni yai pedaliyu, tama agai pogo me augwali tedali gasagi yai nigilali.

²⁷ Tama Kraisi agai homugo aga po wali pabo we bidi agai gedude augwali te wiegi yai mu pedalomainu yali. Tama augwali te husugwa sai me, bedogola sai me, te tiwai elaluidali weyu, tama augwaligo te magi dwai seŋe me esiayu wiegi yai kolesaga naga eyu bugagia mu bidimainao. Te homu Kraisgo aga po wali pabo we bidi dali yai.

²⁸ Tama dage bidi dabego duga we dabe augwali dali wiegi yai kolesaga eyu, augwali godolo yao, te dagego duga digi duga tigi dali wiegi yai homu eyu godolo ebogia yao. Aga we godolo ebo bidi, te aga digi aga godolo ebo dao. ²⁹ Dago koneai, te bidi mego aga digi aga tigi dali boi bidi homu ebo meni. Te menio. Agai aga tigi nai mayu, bugagia tonalubo dao, te Kraisgo aga po wali pabo we bidi dali ebo gilama.

³⁰ Da te nogo, saŋa, gedu te nai dabe te Kraisgo tigi daga tiwai dao.

³¹ Tama te Godigo po aşai bukude te po me deli wai, "Tama tibaso, te bidigo aga ida aya taga soyu, tama aga we dali dagana selama, deli tigi gagawai pedalobo dao." * ³² E po tomode te genuai geme po digi po page tede elalubo. Tama ena digi eno homugo te Kraisi dali aga we bidi dali po page hanilibao. ³³ Tiali digi agai dage deli deli bidi dali me

* 5:20: Kol 3:16-17 * 5:22: Kol 3:18; 1 Pi 3:1 * 5:25: Kol 3:19; 1 Pi 3:7 * 5:31: Gag 2:24

te po wali, “Nago naga tigi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebogia, nago naga we dali dwagi yai homu eyu, godolo mu yao.” Me ma, we dabe dagego duga bidigo nogi ugwaba selama augwali dologode bidao.

6

Te bidi Polgo ida aya me wai dabe dali po wali

¹ Dage wai dabe dagego te Genuai Bidigo po wali pobaso, te ida ayago wabo po wali pao. Te tama tebo kolesaga te dolo dao. * ²⁻³ Te Godigo po weyu, tama Mosesgo bukude aşani po tiwai, “Te duga aya idago po wali pao. Tama te po mobo te wali peyu da, tama dage bugagia mu bidiyu, e tõe hauwa sogo bideibao,” te po wai. Tama Godigo te po homo eyu, daꝓ walai. Agai te mobo po hauwa weyu, te e po dali te daꝓ wali po hasia wadolali. *

⁴ Tama dage aya dede dagego duga wai dabe homu hodolama augwali şebe emainogo elamuo. Menio. Dagego te Genuai Bidigo po wali peyu, tama augwali bugagia tonaluyu, tama agai po augwali ola mao. *

Te bidi Polgo te olo şe ebo bidi dabe dali, te şe tonalubo bidi dabe dali augwali side po wali

⁵ Dage olo şe ebo bidi dabe, dagego duga şe ebo tonalubo bidide wi eyu, augwaligo po wali peyu augwali dologode bidao. Tama tiyu, homu mu eyu, dage deli deligo te homu yao, ‘Eno yabo şe te Kraiș tobade yaibao.’ ⁶ Tama te homu eyu duga şe yao. Dagego şe ebo tonalubo bidigo dagede dwagi yai homu emainogo augwaligo dage tonalubadi naga dagego şe bugagia egio. Te menio. Te homu mu eyu, te dage Kraiș agai olo şe ebo bidi dabe bidiyu, tama Godigo homu kolesaga wali peyu bidao. ⁷ Tama dagego dwagi yai homu eyu, şe yao. Te şe te bidide naga ebo menio. Te menio. Te dagego duga şe te Genuai Bidi Kraiș agade yao. ⁸ Dagego koneani, bidi me deligo dwagi yai şe eyu da, Genuai Bidigo dwagi yai nai mawaibao. Agai te olo şe ebo bidi dali me, te gasa bidigo şe isiabo bidi dali me te şe naga yaibao. *

⁹ Dage te olo şe ebo bage mu abelai bidi dabe, dagego odao. Dagego augwaligo şe ebo tonaluyu, dagego me Godigo homu kolesaga wali peyu te tiwai kolesaga naga augwali dali yao. Dagego augwali wi ilibo kolesaga tagalao. Dagego koneani, te Genuai Bidi aga dagalude bidibo, tama aga da te augwali olo şe ebo bidigo Genuai Bidi me, te dagego Genuai Bidi me bidibao. Tama agai tigidali we bidi deli usu nigo naga usu sabo dao. *

Godigo we bidi te enesigi bidi tiwai dao

¹⁰ Te eno po silagasu wabo po e dao: dage te Genuai Bidi Kraiș agade wadolyu, tama dagego agai genuai bomo meba siyu, tama dage bomu eyu bidao. ¹¹ Tama eno dagebolo hwıbo po digi po begelama megı obao. God agai dagebolo te duga tigi duala sabo nai mobao. Tama dagego bomu eyu, te dwai haubo noma bidi Satango geme dualama ebo dwai kolesaga tigidali te aiyaba elaluyu, dage bugagia dolalumainogo eyu, tama dagego te tigi duala sabo nai tigidali selama tigde muao.

* **6:1:** Kol 3:20 * **6:2-3:** Sai 20:12; Bom 5:16 * **6:4:** Kol 3:21 * **6:8:** Kol 3:22-25

* **6:9:** Bom 10:17; Kol 3:25; Kol 4:1

¹² Magi baso menio. Te da Kraisi wali pabo we bidi hani, dago te dwai şe ebo kolesaga dali hwıyu tama dago e tõe bidibo bidi dali hwıbo meni. Dago te dwai şe ebo kolesaga dali hwıbadi, tama dago te dwai haubo noma bidi ugwađu te dagalude bidibo bage dali me hwıbo dao. Augwali da te megi hulıa side dwai şe ebo tobolu bidi dabe me, te polalubo bidi dabe me, te we bidi tonalubo dwai noma bidi dabe dao. ¹³ Tama tibaso, Godigo dagebolo mabo tigi duala sabo nai megi duga tigde muao. Tama tiyu, te augwaligo dage dali dwai şe ebo sogo pedalobo si, te dage bomu elama augwali dali hwıđu gelama, tama aiyaba elaluama, tama dage bomu yai bidi mu me dolaluaıbao, wi pogobeo.

¹⁴ Awe, dage e tama tiwai dola selama dolaluaı. Dagego Godigo mu po te duga kugulu tiwai gudulama, tama bugagia dađu olama, tama te doloba pai wiegi yai kolesaga ebo te dagego duga hagawia sesela sabo nai tiwai abıao. * ¹⁵ Tama te enesigi bidi agai te hwıabo sisi elama, tama şağade mubo nai nadoba mubo dao. Tama te tiwai dagego te Godigo dwagi yai gesi po mu konealubo kolesaga bugagia dolasa elaluao, God agai gasa bidi dali dwagi yai homu yabo po. * ¹⁶ Tama enesigi bidi agai aga sabele abıbo tiwai tama dagego Godide konealubo po tıgıdali sogo abılasa bılaı. Tama tiyu, te sabele go te boı bıdıgo sia dage ponai ene dabe sela şawaıbao. Te boı bidi nogi te Satan dao. ¹⁷ Te Godigo dage polo ma dobola sai dao. Te homu ebo kolesaga te kapago nıgai tobolu madi tiwai selama, tobolude muao. Tama dagego te Mobo Bıdıgo bobobage poa pai hwı ge tiwai te Godigo te bukude aşani po bugagia odama, sao. * ¹⁸ Tama tiyu, tıgıdali sogo dagego po God dali wao, agai dage tau somainu yai. Tama te Godigo Mobo Bıdı agai dage bomu mayu, tego Godıbolu po wao. Te şe yainu, dage pıla mugımio, hodaluaı, nolq isıaşbo aq egımio. Te şe munu me tagalıgo. Tıgıdali sogo dagego gedu haluasa po Godigo we bidi tau somainu wao. ¹⁹ Dagego po Godigo ena me tau somainu wao. Eno homugo dagego po e tama omaınogo obao: God agai eno pedauwalıde po mumainogo, tama eno te wi ebo homu aiyaba keņa sigulumainu, tama te Godigo wiegi yai pogo geme dualalı po page bugagia pusumainu agabolu po wao. ²⁰ Ena da te Godigo dwagi yai po pusubo bıdı. Tama te tebo pode te ena kalabıside bıdıbao. Tama tibaso, ena te wi ebo homu aiyaba keņa sigulumainu tama ena te bomu elama te Godigo wiegi yai po pusumainu dagego God hanalu wabo po wao.

Te bıdı Polgo Godıba hanalu te augwalıba wiegi yai şe emainu augwali tobalobo po wali

²¹ Te bıdı Tikıku aga te dago ama mu tiwai, tama aga te Genuai Bıdıgo dwagi yai şe ebo bıdı dao. Tama agai te eno ebo şe po tıgıdali dagebolu pusagasomainu te bıdı eno megi aga dage bıdıbo dıgi tagala palobao. ²² Tama eno aga dage bıdıbo dıgi tagala palıyu, da ede mena tama bıdıbo wenama tama agai pusaıbao, dagego homu dađu walomainu tama yaıbao.

²³ Te eno ama dedeo, eno homugo dago Aya God me, dago Genuai Bıdı Jısa Kraisi me, augwali sıgo dagego homu dua nagame ilao, tama augwaligo dagebolu te godolu mu ebo kolesaga me, te konealubo po

* 6:14: Ais 11:5; 59:17 * 6:15: Ais 52:7 * 6:17: Ais 59:17

daŋ wabo kolesaga me mao, te eno homugo. ²⁴ Te eno homugo me, Godigo agai olo tau mabo kolesaga te dago Genuai Bidi Jisas Krais godolo mu eyu aga me tagalişabo we bidi dabe tebolo te olo tau mabo kolesaga mao. Tama dao. Ena da, Pol da.

Polgo Filipai Dabeba Pas Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Pol polobadu hasia sogo te tamu ađi nogelama, te bulu Grik moni tođ pedai tomoba pelama, tama te Filipai moni hanuba sabolama, tama tede Kraisgo po pusa mani. Tama elama tama Kraisgo po wali pabo we bidi hani pedalali, te bulu Masedonia genuai tođ pedaide dao. Te po da te buku nogi Tagala Palai te Dđi 16:8-15, tede elalubo suao. Tama nosali Pol gasa hanuba me bidigi pai elalubadi, te augwaligo aga kalabus hadabu ilali. Te aga kalabuside bidali sogo agai odali, te bidi mebago te Filipaide bidibo Godigo po wali pabo we bidigo konealubo homu dolobo po wabo odali. Tialima dago te pas Polgo aşenama te bulu Filipai haniba tolali pas nedebo sogo da, dago suali, te nai dabego te bidi Pol haliga seđe yabo se me ilibeo. Menio. Agai konealubo homu Jisasde mu keđa pelama elalu, tama aga homu pemene idu bidai dao.

Te Pol aga te kalabus bede bidibadi te mone me doado bage habuge yai elalubo po obaso, tama te Filipai bage augwaligo te Pol tau sabo mone ge sisinama, tama te bidi Epafroditus aga nogoba te mone munama tama Pol bidibo digiba tagala palali. Tama Epafroditus te Filipai buluba geasa ma pobaso, Polgo augwalibolo puba hwi po omainogo eyu, e pas aşenama tama agabolo mani. Polgo te Kraisgo po wali pabo we bidi homu bomo mabo po aşani. Te Juda dabego bomai po dologoba pigio wali. Agai te dene me seđe dali elalubao, tiali goli aga dwagi yai homu pemene eyu bidibao. Aga homugo Godigo aga tau siyu tama aga kalabus tamadi silaibao.

Te Filipai dabego Pol dali hai namu elalubaso, tama Pol wiegi yai pemene mu yai

(Dđi 1–4)

¹ Ena da Pol dao. Tama ena dali Timoti da si Krai Jisasgo se bidi, da sigo e po te dage Filipai hanude bidibo Godigo po odobo we bidibolo aşena tolobao. Dage Krai Jisas dali wadolama bidu, tama e pas dagebolo me, te dage tonalubo bidi dabebolo me, te tonalubo se tau sabo bidi dabebolo me, te dage tigidali Godigo po odobo we bidibolo tolobao. ² Eno homugo dago Aya God dali dago Genuai Bidi Jisas Krai augwali sigo dage dali te olo tau sabo kolesaga eyu, tama dage homu nagamea peyu bugagia bidao.

Polgo augwalide Godibolo buba hwi po wai

³⁻⁵ Te polobadu hasia sogo ena dage bidibo digi sabolama, tama eno dagebolo Godigo wiegi yai gesi po pusulama, tama dagego te po homugo selama, tama Godigo we bidi hani dage pedalali. Tama te sogo gagalama, eno te gasa bulu we bidibolo te Godigo po pusubo se eyu, tama dagego ena tau siyu bididuai dao, tama megi me dagego tama tibo dao. Tama tibaso, eno dage dali dwagi yai homu pemene eyu, eno homugo dage ma kone palobo sogo tigidali te eno Godibolo nage usu da po dagede wabo dao. Tama Godigo dage tau somainogo eyu, eno agabolo hanalu wabo po wabo dao. ⁶ Tama tiyu, eno homu si menio, eno mu koneai, te God agai dage deli deligo homu tomode

te dwagi yai se galalama, tama te se ela peyu, mu ela pelama, tama Krai Jisas toba ma asobo side naga agai te dagede ebo dwagi yai se silaibao. Te eno mu koneanio. ⁷ Tama tigidali sogo eno dwagi yai homu eyu dagede homugo konea palobo dao. Tama eno dagede dwagi yai homu ebo te dolo naga dao. Magi baso meni, God agai ena dali dwagi yai se elama, tama agai po pusubo se eno nogoba mani. Tama tigidali sogo eno te se ebadi, te dagego ena tau sai dao. Polobadu ena kalabus menibadi eno te Godigo pode boi bidi homu ebo bagego po aiyaba elaluabo po wabo se yai. Tama tiyu, eno te gasa we bidi tau sali, augwaligo augwa homugo Godigo po bugagia dau omainogo yai. Tama megi ena kalabuside bidibao. Polobadu me, megi me, te tigidali sogo dagego ena te se de tau sai dao. Tama tibaso, eno dage dali kone palobo si ena dwagi yai homu ebo dao. ⁸ Awe, eno dage dali dwagi yai homu moni pemene eyu, bomo elama godolo mu ebo dao, te Krai Jisas agai aga digi tiwai gilama ebo dao. Godigo koneai, eno tede mu po naga obao.

⁹ Te Godigo dage tau somainogo eyu, eno agabolo hanalu wabo po wabo dao. Tama tiyu, eno homugo agai dage tau siyu, tama dagego duga hasi we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te geninama mu pedaluyu bididuo. Tama eno homugo me te dagego te mu po page tigidali hania kuna koneama, tama dagego te dwagi yai kolesaga me dwai kolesaga si bugagia dagalabo homu kolesaga mu elaluaibao. ¹⁰ Magi baso meni, dagego te kolesaga dagalabo homu kolesaga elalubaso da, teda dagego te tigidali kolesaga osola sulama, tama te wiegi yai mu kolesaga sabo usu yaibao. Tama tiyu da, teda te Krai aga toba ma asobo sogo tonalubadi dage meda meni yai me, se se sisawai we bidi bidaibao. ¹¹ Tama Jisas Krai agai naga pedalabo dolo mu yai kolesaga augwali dagede geninama pedalama, tama dagego ebo kolesaga tigidali te tiwai naga elaluaibao. Tama tebogo Godibolo bomo yai ula dali genuai nogi si mawaibao. Eno dagede te homu eyu, Godibolo gedu haluasa po wabo dao.

Pol kalabuside bidali, tebogo te Godigo po pusubo se tau sai

¹² Eno ama dede, eno homugo dagego hania koneao, te enade ede polo pedalali se, te augwaligo ena kalabus muani se, te se ebogo ena te Godigo po pusubo se tagalamainogo eyu usu ebeo. Menio. Te augwaligo ena kalabusiba mubaso te Godigo po pusubo se ela pomainogo tiwai, te gasa we bidi augwali te po odisawani bage, te augwaligo me te po odai dao. ¹³ Tama tibaso, megi te gavman tuni bidigo be tonalubo enesigi bidi dabe augwali tigidaligo koneai, ena Kraigo se ebo bidi bidibaso naga, ena e kalabus bede bidibao. Tama gasa ede bidibo we bidi tigidali augwaligo me te koneai. * ¹⁴ Tama ena e kalabus bede bidibaso, dago ama dede meba hauwa augwaligo bomo te dago Genuai Bidide selama, tama wi ebo kolesaga tagaliyu bomo elama, te Godigo po pusubo se megi bugagia ebao.

¹⁵ Awe, eno koneani, augwali mebagi konila weyu, eno nogide dwai homu eyu, tama eno nogi aiyaba elalubadi tama augwa nogi ugwaba momainogo eyu, tama augwaligo we bidibolo Kraigo po pusubo dao. Tiali goli dago ama dede me badu augwaligo enade dwagi yai dolo homu eyu, Kraigo po te we bidibolo pusubo dao. ¹⁶ Augwaligo ena dali

* 1:13: Tpi 28:30

dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga ebaso, augwaligo Kraisde po pusubo dao. Magi baso meni, augwaligo koneai, te Godigo pode boi bidi homu ebo bagego po aiyaba elaluabo po wabo şe, te şe Godigo enabolo mani. ¹⁷ Tiali goli u bage augwaligo eno nogide dwai homu ebo bage, augwaligo me Kraisgo po we bidibolo pusubo dao. Tialima augwaligo homu mu esişyu, tama Krais po pusubo dao. Augwaligo eno nogi aiyaba elaluama, augwa nogi ugwaba sabo kolesaga naga eyu, tama e homu ebao, ‘Te dago Kraisde po te we bidi dabebolo pusuyu da, teda Pol te kalabuside bidibadi aga homu dwai mu ilaibao,’ te homu augwaligo ebo dao.

¹⁸ Magigo meni. Bidi mebago ena dali dwai homu eyu, augwaligo Kraisde po te we bidibolo pusubo dao. Bidi mebago me te homu mu eyu, te we bidibolo Kraisde po pusubo dao. Awe, usu dao, po meni, augwaligo Kraisde po pusubaso eno dwagi yai homu mu ebao. Tama eno dwagi yai homu mu eyu tama bididuaibao. ¹⁹ Magi baso meni, eno mu koneai, dagego ena tau somainogo gedu haluasa po wabogo me, te Jisas Kraisgo Tedali Mobo Bidigo tau sabogo me, te sigo ena tau selama, tama te ena kalabusiba muani bage augwaligo ena olo tagala palaibao. ²⁰ Tama eno dwagi yai homu elama, tama eno te kolesaga mu pedalaibao olama tonaluyu, tama me eno te kolesaga pedalomainao homu mu ebao, te kolesaga e dao: eno homugo te Godigo ena mani şede ena munu me tualugobeo. Menio. Eno homugo te tigidali sogo, te megı tama me, te ena homo selama wi esişyu, tama eno tıgıgo me eno homu kolesagago me te eno te Krais te we bidibolo ola mayu, tama augwaligo agai nogi ugwaba saibao. Tama homu eyu, te ena me bidibogo ma ena isibogo, tebogo agai nogi ugwaba somainao. ²¹ Magi baso meni. Eno homu tama tiwai: ena e tşde me bidiyu da, teda ena Krais dali homugo keş pai bidi mu bidaibao. Ena isiyu da, teda ena wiegi yai mu bugagia bidaibao, tebogo e tşde bidibo aiyaba mu elaluaibao. ²² Tiali goli ena e tşde me bididuyu da, teda eno we bidi hauwa tau sabo şe ebo usu yaibao. Tialima eno mena tş wali pogowe? Te eno konebeo. ²³ Eno homu si ebao, tama te homu sigo ena augwali si tomode daş walali. Te homu me e dao: ena Krais dali bidigi pomainu ena isaio homu bomo elama ebo dao. Te aga dali bidibogo te e tşde bidibo kolesaga aiyaba mu elaluaibao. ²⁴ Tiali goli me homu e tiwai dao: eno dage tobade e tşde me bidiyu dage tau sabo şe, te me te genuai şe dao, tebogo ena aga dali bidigi pabo şe aiyaba elalubo dao. ²⁵ Tama tede eno homu si ebo meni, eno mu koneai, ena e tşde me bidaibao. Tama ena dage dali bidiyu, tama dagego te konealubo po daş wabo bomu genuai pedaluyu, tama dage dwagi yai homu mu pemene emainogo eyu, eno dage dali tau siyu bidaibao. ²⁶ Tama tibaso, ena dage dali ma bidibo si, te dage Krais Jisas dali wadolobaso tama eno yali şede dagego te dwagi yai homu pemene ebo page hauwa elaluaibao.

²⁷ Te enade nosali pedalabo şe te dago megı konebeo. Tialima te tagalao, te seşşe menio. Te seşşe nai, te e dao: te dago Kraisde ola mabo wiegi yai po, te po te da usu sabo usu ni tiwai dao, tama te dagego ebo kolesaga te usu niba kadu wao. Dagego tama tiyu da, teda ena dage bidibo digı pabo ma gasa bulude bidibo, te usu dao, eno dagego ebo kolesagade dwagi yai po naga odaibao. Dagego te Kraisde

ola mabo wiegi yai po bugagia wali pobaso da, teda dage duga hasi deli homu naga eyu, tama bomo elama dolaluaibao. Tama me dagego ebo kolesaga deli naga eyu, tama duga hasi tau siyu, tama te Kraisde dwagi yai konealubo po aiyaba elaluabo dwai se ebo bage augwaligo dage dologobeo. Dagego tama ebo kolesaga po eno odaibao. ²⁸ Eno te dagebolo dene mabo bage augwalide po odaio. Augwaligo dage wi homu me ilibo gogologio. Dage munu me wi isiabo, te kolesaga ebogo te augwalibolo ola mawaibao, te augwali dolama tama mu hagawaibao, tiali goli God aga digi dage bugagia tonaluyu tama dage wiegi yai bidaibao. ²⁹ Magi baso meni, dage, dagebolo Godigo dwagi yai se olo elama, tama agai dage te Kraisgo se ebo we bidi nigilai dao. Tama tiyu, agai dage tau selama, tama dagego Kraisde konealubo po homugo daqu wali. Te me elalubao, te agai dagebolo agai nogide dene sabo kolesaga me olo manio, te wiegi yai dao. ³⁰ Tama dagego te Krais tobade dene sobaso, te dage ena dali hodobo te tobage dene sabo se ebo usu dao. Polobadu ena dage dali bidibadi eno hwibo dagego suai dao, augwaligo Kraisde ena dene mani. Tama megie me dagego odali, augwaligo e bulude me enabolo dene me mabo dao.

2

Kraisgo aga nogi ugwaba sisiabo wiegi yai kolesaga yali

¹ Te dage Krais dali wadolama tama bidu, tama dagego bomo tama elalubo dao. Tama agai dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebaso, tama dagego homu nagame elama bugagia bidibo dao. Dage agai Tedali Mobo Bidi dali deli homu eyu kisasa biliyu bidibo dao. Tama dagego duga hasi tomode te abagi homu eyu, homu dene eyu duga hasi tau sabo dao. ² Dagego tama tialigo da, eno homu dwagi yai genuai mu dagego emainu e kolesaga tama yao: te deli homu naga bugagia yao, tama duga hasi dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te dobyayo, tama homu dali, homu kolesaga dali te duga hasi deli naga tiwai si naga elalua. ³ Gasa bidi tau sabo kolesaga tagalama, tama duga digide naga homugo kone paluyu, duga nogi naga olo ugwaba sabo kolesaga eyu, dage te tiwai bidilamuo. Te menio. Te imilai homu eyu, e homu yao, “Te gasa we bidi augwali dwagi yai bage dao. Ena augwali dologode bidaibao,” te homu yao. ⁴ Tama tiyu, dagego duga digi naga tau siyu, duga nai naga bugagia tonalugimio. Gasa we bidi augwali me tau siyu, augwaligo nai me dagego bugagia tonaluiqo.

⁵ Dagego elaluabo homu kolesaga te Krais Jisasgo elaluali homu kolesaga tiwai gilama yao. Te kolesaga e dao:

⁶ Aga tigidali sogo polobadu God tiwai mu bididuai dao.

Tiali goli agai aga digi tau somainu “Ena e tiwai bidaibao” homu te munu me ebeo.

⁷ Te mu menio. Agai digi aga genuai wiegi yai nogi tagalama, tama nogi meni yai se de daqu walali bidi tiwai pedalali.

Aga te tode bidibo bidi dabe tiwai pedalama, tama bidi augwaligo suali aga be bidi mu bidai.

⁸ Aga digi aga nogi aiyaba munama, tama Godigo po wali peyu, tama augwaligo aga ela muabo sogo

usu nagasai, te dwai ni pedaide naga isali.

⁹ Tama tialide Godigo aga ugwaba mu sela muai, tama agabolo te gasa nogi tigidali aiyaba elalubo genuai nogi mawai.

¹⁰ Tama tibaso, dagalu bidi me, tde bidi me, t dai dologo badu bidibo bidi dabe me, augwali tigidaligo Jisasgo nogi ugwaba somainogo augwali kidu sugunaibao,

¹¹ tama tigidali bidigo e po hania waibao, "Jisas Krais da, aga naga te Genuai Bidi dao."

Tama tiyu, augwaligo God Ayago nogi ugwanu mu elaluaibao. *

Godigo po odobo we bidi te dagalu ho dabe tiwai ula yao po

¹² Eno abagi mu dede, Krais aga Godigo po mu wali pali. Tama tibaso, ena dage dali polobadu bidibadi dagego eno po wali pali tiwai gilama, te megi me, ena digibulu bidibadi te dagego homo elama, te eno po bugagia wali pao. Te sege dao, olo se mu menio. Tama tiyu, God dali duga homugo kea pai we bidi mu bidiyu, tama te dage bidibo kolesaga wiegi yai mu sese pedalomainu homo elama tiduao. ¹³ Magi baso meni, te dagego aga homu wali pabo homu emainogo, te dagego aga homu wali pabo homo me elalumainogo, te God aga digi dage tomode aga se eyu, tama dagego homu agai hodolobo dao.

¹⁴ Tama dage Godigo po tama wali peyu tama dagego elalubo se ebadi, te duga hasi wado po wabo me, konila po wabo me, te tobage po wagimio. ¹⁵⁻¹⁶ Tama dagego te se tama eyu da, teda dage te gasa we bidigo gedude te magi se isawai we bidi bidiyu, tama dage te dwai se dali dwagi yai se dali gealusiabo we bidi bidaibao. Tama bidiyu, dage te homu gagea pai haniani dwai dwai se ebo we bidi tomode bidibadi goli, dage Godigo mu doloba pai wai puluba bidaibao. Tama dage augwali tomode bidibadi dagego te ho dabe hulide ula nanobo tiwai eyu bidiabo. Tama tibadi, dagego augwalibolo te wiegi yai bidibo ula elalubo po pusao. Dagego tama tiyu da, teda te Krais aga e tba ma asobo side eno dwagi yai homu dage dali yaibao. Magi baso meni, eno koneaibao, eno dage tomode yali tigi dene se me te eno homo me te olo dali ebeo. *

¹⁷ Dagego duga homugo Kraisde konealubo po da wabo kolesaga ebo, te kolesaga ebo te Godigo gedude te dagego agabolo te ofa nai mabo kolesaga ebo tiwai dao. Tama bidi dabe augwaligo ena ela mugowe, mugobewe, te eno konebeo. Tama augwaligo ena ela muyu da, teda eno kaneme dali te dagego ofa mabo nai dali te si dago agabolo mawaibao, te polobadu bidali bidi dabego te wain a te ofa nai daiba gelali tiwai yaibao. Awe, tama tiyu da, teda usu da, eno tede dwagi yai homu pemene ebao, tama dage dali hodobo eno dwagi yai homu ebao. ¹⁸ Te tama tiwai me, dagego me te enaba pedalabo see dwagi yai homu pemene yao, tama ena dali hodobo dwagi yai homu yao.

Polgo bidi si Filipai hanuba tagala palaibao

¹⁹ Genuai Bidi Jisasgo homu usu weyu da, te eno dage bugagia bidibowe wabo po odomainogo, eno Timoti dage bidibo digi tamadi

* 2:11: Ais 45:23 * 2:15-16: Bom 32:5

tagala palaibao. Tama aga ma asama, dagede po enabolo olama, eno me dagede dwagi yai homu yaibao. ²⁰ Eno Timoti tiwai bidi me menio. Agai ena dali homu deli naga ebo dao. Agai dage tau sabo homu mu ebo dao. ²¹ Tigidali gasa bidi dabe augwa naide naga homu eyu, tama tede tonalubo dao, tama augwaligo Jisas Kraisgo şede homu eyu tonalubo menio. ²² Tama duga digi Timoti mu koneai, te aga yali şe dagego osola sulama tama dagego koneai, te aga şe bugagia ebo dwagi yai bidi dao. Agai ena dali hodobo te Godigo po pusubo şe iduai dao, te aga ogwago aga aya dali hodobo şe ebo tiwai yai dao. ²³ Te gavman bidi dabe augwaligo ena e kalabus bedu tamadi olo tagala palogowe, ma meniwe, te eno megi konebeo. Tialima te eno nosali konebaso da, teda eno Timoti polo dage bidibo digi tagala palaibao. ²⁴ Tama Genuai Bidigo homu usu weyu da, te ena digi ena dage bidibo digi tamadi asaibao, eno megi te homu ebao.

²⁵ Eno homugo te bidi Epafroditus dage bidibo digi ma tagala palaibao. Aga dago ama dao, tama ena dali deli şede abagi olama biduai dao. Tama gasa bidi dabe augwaligo Godigo po pusubo şe dolidali weyu tama agai ena tau siyu, tama da sigo tigi dene şe iduai dao, te ami enesigi bidigo bomu elama hwıbo tiwai yai dao. Polobadu dagego Epafroditus ena bidibo digi tagala palai, tama agai ena tau siyu ena dali bidibao. ²⁶ Agai dwai homu mu eyu, tama agai homugo aga dageba polo paio wabo. Magi baso meni, dagego aga gasi yali po odali, te po agai odali. Tama agai te po odama, tama dagego agade moni homu idali weyu aga dagede homu dene eyu dage sugi pabo homu eyu bidibao. ²⁷ Awe, mu tama, polobadu aga gasi mu yai, tama pade mu aga isabo tiwai yai. Tiali goli Godigo aga dali homu dene eyu, tama aga tau selama aga isibeo. Tama tebode Godigo aga deli naga homu dene eyu tau sabeo. Agai ena me homu dene elama tau salio. Agai koneai, ena e kalabuside bidibaso, ena şeşę dali dene me te elalubao. Tama eno abagi isibaso, eno genuai şeşę elaluaibao. Tama idali weyu Godigo te bidi tau sabogo ena me tama tau sai dao. ²⁸ Tama tibaso, ena wiegi yai homu eyu tama eno homugo aga dage bidibo digi tagala palabo homu ebao. Tama tiyu, tama dagego aga ma subo si, teda dagego dwagi yai homu agade ma yaibao. Tama eno şeşę me te tama silaibao. ²⁹ Dage dali, te bidi Epafroditus dali, te dage tigidali te Genuai Bidi Kraisgo hani deli dao. Tama tibaso, aga dageba asobo si, dagego aga duga ama tiwai ma sao. Te tobage bidigo nogi dagego ugwaba siyu, tama augwali dali dwagi yai homu yao. ³⁰ Magi baso meni. Kraisgo şe tobade aga pade tama isai digi dao. Agai homugo aga bidabo homu yai menio. Dage digibulu bidiyu, tama duga digi ena tau sabo usu şabaso, agai ena tau sabo homu elama, tama Kraisgo şe ebadi pade isai digi dao.

3

Godigo te we bidi doloba pai ilibo şe po

¹ Eno ama dede, eno po silainogo e po obao, eno homugo te dage te dago Genuai Bidi dali wadolobaso, te dage dwagi yai homu pemene yao. Te eno dagebolo polobadu pusali po, te po megi ma aşebo eno hagelabo menio. Te po dagebolo ma aşebogo dage tau siyu, tama gasa bidigo ola mabo pogo dage dologobeo. ² Dage dua dao, te şe dwai ebo bidi dabe, te wili sulai yowi tiwai. Dage dua dao, dwai bidi dabego

dagebolo “Te da Juda bidi dabe tiwai eyu, duga tigi togoyu, Godigo sa mubo ɗaj tigi ba muao,” te po wabo bage, te augwalide dua dao. ³ Magi baso meni. Augwali meni, te dago naga te Godigo sa mubo ɗaj mu sai dao. Augwaligo homu te augwa tigiwali togobaso augwali Godigo gedude doloba pai bidi dao, tede geda muyu augwaligo te homu ebo dao. Tiali goli dago te doloba pai bidi nogi sabo tu koneai. Magi baso meni. Godigo Mobo Bidigo da tau siyu, tama dago Godibolo lotu po wabo dao. Da Krai Jisas dali wadolama bidiyu, tama tede da dwagi yai homu mu pemene ebo dao. Tama bidiyu, dago Godigo sa mubo ɗaj elalubao. Dago te dena tigiwali togobo seɗe te da tau sabo kolesaga dao, te homu mu ebo menio. ⁴ Te tigiwali togobo kolesaga dali, te bidi aga tigi bomogo ebo haniani kolesaga dali, te tobage kolesaga ebogo te bidi te Godigo gedude doloba pai bidi ilibo usugi da, teda ena aga gedude doloba pai bidi mu dao. Tama gasa bidi me deligo aga tigiwali togobo se elama tama gasa se me eyu, tama aga wiegi yai bidi dao homu eyu da, teda eno te bidi aiyaba elalui dao. ⁵ Magi baso meni. Eɗao. Ena ame nenama, tama Sarere deli bidama, tama augwaligo eno tigiwali togwai, te Godigo hani sa mubo ɗaj enaba tama muai. Ena te Israel bidi mu, tama ena Benjamin te bidigo hani. Eno aya ida si augwaligo Hibru po weyu bidai, tama ena me Hibru po wabo bidi mu dao. Ena genuai hodolama, tama ena te Farisi hani bage dali wadolali. Augwaligo bomu eyu, te Juda dabego bomu yai po tigidali deli deli dolo mu bugagia wali pabo bage dao. Te tiwai ena me te da Juda dabego bomu po tigidali dolo mu odama wali peyu bidai dao. Tebode ena olo bidi meni. * ⁶ Eno te Godigo nogi dolobo we bidi elaiɓao homu bomu elama, tama tede geda muyu eno te Krai wali pabo we bidi hani augwalibolo genuai dene mayu bidai dao. Te Godigo te Juda dabego bomu po dolo wali pabo bidibolo te doloba pai bidi nogi pogi sogo da, teda enabolo agai te nogi pogi da. Eno te bomu po me deli me holobeo. Te eno dwagi yai kolesaga tama yali goli, te usu meni. * ⁷ Tiali goli te eno megi tama nedali eno nogi tau sabo wiegi yai kolesaga, te augwali tigidalide eno homu hasegelama, tama megi eno homu te augwali te ena tau sisabo nai naga dao, te hagawai nai naga tiwai dao. Magi baso meni, Krai agai ena tau mu sai dao. ⁸ Tiali goli te da Juda dabego ebo kolesagade naga eno homu te augwali te ena tau sisabo nai dao. Tede naga menio. Te ena Godigo gedude doloba pai bidi pedalomainogo eyu, polobadu eno haniani gasa kolesaga hauwa me eyu bididui dao. Te kolesaga tigidalide me megi eno e homu ebo dao, te augwali ena tau sisabo kolesaga dao, te olo nai mu dao, te homu eno megi ebo dao. Magi baso meni. Te wiegi yai kolesaga me deli naga eno megi subo dao. Te kolesaga e dao: ena te eno Genuai Bidi Krai Jisas dali mu wadolama, tama ena aga dali abagi mu kisasa bilibao, te kolesaga da te genuai wiegi yai kolesaga mu dao, tebogo te gasa kolesaga tigidali aiyaba elalubo dao. Tama aga tobade eno te gasa ena tau sabo kolesaga tigidali tagalai dao. Eno Krai tama somainu eyu, tama te gasa kolesaga tigidali te dwai olo pobeɓe bage naga dao, eno te homu ebo dao. ⁹ Eno homugo ena aga dali wadoloyu tama homugo mu keɗa paibao. Polobadu eno e homu eyu bidai dao: eno te Juda bagego bomu yai po dolo mu bugagia wali peyu da, teda Godigo gedude ena

* 3:5: Tpi 23:6; 26:5; Rom 11:1 * 3:6: Tpi 8:3; 22:4; 26:9-11

doloba pai bidi pedalaibao. Tiali goli megi eno te homu ebo menio. Eno Kraisde konealubo po daş olama, tama Godigo ena doloba pai bidi nogi yai dao. God aga digi te Kraisde konealubo po daş wabo bidibolo te doloba pai bidi nogi nogi ebo dao. ¹⁰ Tama bomo elama, eno deli homu naga ebo dao: ena Kraisi dali wadoloyu, tama eno aga kuna koneaio. Aga isaşma ma hodaluama tama bomo elalubao. Eno homugo eno te bomu mu koneaio. Eno aga dali abagi mu olama, tama aga dene sali tiwai eno dene sobaso te usu dao, eno te dene saio. Tama tiyu, aga isali tiwai ena isaio. ¹¹ Eno homugo te tuş elalubaso, nosali ena te isali we bidi tomodu Godigo ena ma hodaluaiabao, tama ena ma bidaibao.

Polgo bomu elama daş yali digi sabolainogo udawai

¹² Tiali goli eno megi tama wali kolesaga, te tobage kolesaga eno polo selama, tama megi ena doloba pai wiegi yai bidi mu dao, eno te homu ebo meni. Te menio. Bidi dabe augwaligo bomu elama daş yali digi polo sabolainogo udabo tiwai, te eno bomu elama, tama te Godigo enabolo maiabo nai sabo homu ebo dao. Eno te tiwai emainogo eyu, Kraisi Jisasgo polobadu ena aga wali pomainogo ilai dao. ¹³ Ama dedeo, te enade, te eno homugo te kolesaga polo mu sai dao, te homu ebeo. Meni. Tiali goli eno homu me deli digi tama ebo dao. Eno polobadu yali homu kolesaga tagaluyu, tama augwalide homu ma esişyu, tama eno nosali sabo nai şe bomu ebo dao. ¹⁴ Tama tibaso, eno bomu elama, daş yali digi sabolama, dwagi yai muani nai sainogo udabo dao. Te dwagi yai muani nai sabo e tiwai, Godigo da Kraisi Jisas dali wadolama, tama aga dali bidada peyu, bidada pomainu agai da dagaluba holao olama i wai dao.

¹⁵ Te da Godigo po kibu be hauwa bugagia wali pali bage, te dago aga homu kolesaga koneai bage, te da tigidaligo te bomu elama daş yali digi sabolama, dwagi yai muani nai sainogo uda yabo homu deli naga yao. Tiali goli dage mebago gasa homu me elalubaso wida, teda Godigo dagebolo te po page hania waselaibao. ¹⁶ Tialima te Godigo dabolo polobadu waselali yabo kolesaga, te kolesaga dago bugagia wali pomainao.

¹⁷ Eno ama dedeo, dage tigidaligo eno ebo kolesaga sulama, tama te tama tiduao. Dago dagebolo te dolo yabo kolesaga ola mawai dao. Tama tibaso, duga hasi dagego dago ebo kolesaga wali asobo bidi dabe bugagia suo, te dagego augwaligo ebo kolesaga dolo wali pomainogo tama yao. * ¹⁸ Polobadu hauwa sogo eno dagebolo wai dao, tialima megi eno dagebolo ma obao, tama eno homu dene eyu gedude aş pedalabo dao. Magi baso meni. Godigo po odobo we bidi hani tomode te we bidi hauwa augwaligo ebo kolesagago augwali te Kraisi ni pedaide isali şe page dali boi bidi ilibo dao. ¹⁹ Augwa tigigo tuabo nai dabe, te nai sabo homu naga augwaligo eyu, tama te kolesaga wali pabo dao. Te sabo nai dabe augwaligo tibo god tiwai mu dao. Augwaligo dwai haniani hale ebo kolesaga ebo dao. Tiali goli augwali tede hale menio, tede augwaligo dwagi yai homu eyu, tama augwa nogi ugwaba sabo dao. Tama augwaligo e tşede elalubo naide naga homugo daş olama tama bidibo dao. Tama augwaligo te tobage kolesaga ebaso, augwali mu dolaibao, te dwai buluba paibao. ²⁰ Tiali goli, da, te da gasagi yai we bidi hani dao. Dago bulu mu te Godigo bidibo digi mu dao,

* 3:17: 1 Ko 4:16; 11:1

tama wiegi yai homu eyu dago te da ma dobola sabo bidi, te Genuai Bidi Jisas Krais, aga tedu dulama, t̄ba ma asobo tonaluyu bidibo dao. ²¹ Magi baso meni. Agai bomo te gasa tigidali bomo aiyaba elalubo dao. Tama agai bomogo agai tigidali nai deliba sisinama, tama aga dologoba muabo te bomo tede usu dao. Tama aga t̄ba ma asama, tama dago bomo meni yai polo isibo tigi, te tigi agai bomogo hasegelaibao, tama dago tigi aga wiegi yai ula elalubo tigi tiwai si pedalaibao.

4

Dage deli homu eyu tama dwagi yai homu kolesaga sao

¹ Eno ama dedeo, te Krais e t̄ba ma asama, tama da dali wiegi yai ş̄ yaibao. Tama tibaso, dage aga dali polobadu wadolama tama megi bomo elama dolaluiş̄o. Eno dage dali wiegi yai homu mu pemene ebo dao, tama eno dagede homugo ma kone palobo si eno homu dene ebo dao. Dagego ena homu dwagi yai ilibo dao. Dage da, te eno bulali nai du walali tiwai dao.

² Yuodia dali Sintike, te we dage sigo odao: dage si Krais dali wadolama, tama ama name si tiwai bidiyu, homu deli naga yao. Dage si tama naga tia. ³ Tama nage me, nage ena dali homugo keş̄ pai bidi, ena dali deli ş̄ ebo bidi dao, eno nagebolo e po obao, te we si augwaligo deli homu naga emainogo nago augwali tau sao. Eno Godigo po pusubo ş̄ ebadi, augwali sigo tigi dene ş̄ eyu, ena tau sali. Te bidi Klemen dali, gasa ena dali deli ş̄ ebo bidi dabe dali, augwaligo te we si dali ş̄ yali dao. Tama augwali tigidalgo nogi te Godigo bukude aş̄ena elalubo dao, te bidibo ula sali bagego nogi aş̄eni bukude.

⁴ Eno homugo dage te Genuai Bidi dali wadolali we bidi dage sesemane sogo dwagi yai homu pemene eyu bidao. Awe, eno te po ma obao, dagego homu dwagi yai pemene yao.

⁵ Dagego homu nagame ebo kolesaga tigidali sogo eyu, tama tigidali we bidi augwaligo te kolesaga sueibao. Dago Genuai Bidi ma asobo sogo p̄aba yagasai dao. ⁶ Dagego haniani naide moni homu egimio. Te menio. Te dageba pedalobo ş̄ tigidalide dagego Godibolo tede po weyu, tama agabolo buba hwi olama, tama te dagego ş̄a pabo naide aga hanalu wao. ⁷ Dagego tama tiyu da, teda dage Krais Jisas dali wadolama, tama aga dali hodobo bidiyu, tama Godigo dage nagamea pai homu ilibo kolesagago dage bugagia tonaluaibao, tama dage wi egobeo. Te nagamea pai homu ilibo kolesaga page te da t̄de bidibo we bidigo kuna munu me konegobeo, te agai kolesagago dago homu kolesaga aiyaba mu elalubo dao. Awe, tede dago homu kolesagago deş̄ sabo dao, tiali goli agai te nagamea pai homu ilibo kolesaga page me hauwa elalubao.

⁸ Eno ama dedeo, eno po silagasu wabo po me deli waibao. Dagego eno e nedebo kolesaga nogi selama tama augwalide naga dagego homugo bugagia kone pabalo piduao. E tobage kolesaga augwali dwagi yai dao, tama tigidali we bidigo e kolesaga ebo bidigo nogi ugwaba sabo dao. E dao: te tibo po wasiş̄bo kolesaga me, te wiegi yai kolesaga me, te Godigo gedude me bidigo gedude me dolo kolesaga, tama meda is̄awai kolesaga dali, te abagi homu ilibo kolesaga dali, te doloba pai kolesaga dali, te dwagi yai nogi elalubo kolesaga dali, te tobage ebo kolesagade dagego homugo kone pabalu pidubadi geao. ⁹ Ena dage

dali bidibadi eno te haniani kolesaga po dagebolo ola menama tama dagebolo mani. Tama dagego eno yali kolesaga gedugo suali. Dagego te enade tama sali kolesaga sesemane sogo iduao. Tama tiyu te dabolo nagame homu ilibo God aga dage dali bidaibao.

Te Filipai hani bagego tau sabo nai dabe Polbolo tolai baso, te Polgo buba hwi po wai

¹⁰ Ena te dago Genuai Bidi dali wadolama tama bidiyu, tama megii ena dwagi yai homu mu pemene ebao. Magi baso meni. Hauwa sogo silama tama dagego ena tau sabo tu ma dalama, tama dagego ena tau sabo kolesaga te ni dululi pisigalubo tiwai eyu, tama dagego mone ge enabolo tagala palali. Tama tiyu, tama dagego enade homugo konea palobo, te eno koneai. Dagego ena gegeda pabeo. Te meni. Tiali goli dage tu meni yai dao. ¹¹ Tama tede ena nai soa pabo hobedagia bidibao, eno te po megii wabeo. Te meni. Eno elalubo nai, te naide ena dwagi yai homu eyu bugagia bidibo kolesaga te eno konea silai dao. ¹² Ena magi nai meni yai bidi bidibo kolesaga dali, te nai hauwa elalubo kolesaga dali si eno koneai. Te eno polobadu konesiawai kolesaga eno megii konebo dao. Tama tibaso, tigidali bulude me, tigidali sogo me, te ena dwagi yai homu eyu, bugagia bidabo ena usu yaibao. Ma, eno nai hauwa tubo sogo ma nasi ebo sogo, tama doado bage hauwa elalubo sogo, ma nai soa pabo sogo, te magigo menio. ¹³ Kraiis agai aga bomo ena menama, tama te homogo eno tigidali se ebo usu ebo dao.

¹⁴ Tiali goli, dagego ena dali hai namu si weyu, eno sege dagego tolai, te kolesaga dwagi yai dao. ¹⁵ Tama dage Filipai we bidi, duga digi mu koneai: te polobadu eno te Godigo gesi wiegi yai po sela pabo se dage tomode ebo gagalali sogo, te sogo eno te Masedonia to tagalama, tama gasa toba pali sogo, te sogo gasa Godigo po odobo we bidi hani augwaligo ena tau sabe, te dagego naga ena dali deli se yabo homu eyu, tama enabolo mone ge menama, tama eno te mone ge sai dao. ¹⁶ Ena Tesalonaika bulude bidibadi tama eno nai soa pobaso, dagego ena si sela sogo tau sai dao. * ¹⁷ Te dagego ena tau sabo badi, te eno dagego enabolo mani masigi gede homugo kone paluyu sabo homu ebo meni. Te meni. Eno homugo Godigo te dagego ena tau siyu duga nai dobabo dwagi yai se ebo sulama, tama agai nosali dage wei ponaibao. ¹⁸ Dagego mani tigidali nai usu elama eno selama, ena soa pabo meni. Te dagego dwagi yai nai dabe te bidi Epafroditus nogoba munama, tama agai tolasa asai, te eno sai, tama megii ena pagana pabo. Te dagego tolali nai dabe augwali da te Godibolo olo maiabo denami ebo ofa nai tiwai dao, te agai gedude te usu dao, tama agai homu dwagi yai ilibo nai dao. * ¹⁹ Tama ena wali pabo God agai dage bugagia wei ponaibao. Dage Kraiis Jisas dali wadolama tama dagego mena nai soa pobaso da, teda agai umabo elalubo wiegi yai ula yai naigo dage tau siyu, tama dage me mu pagana paibao. ²⁰ Eno homugo da tigidaligo dena Aya Godigo homo yai ula elalubo nogi sesemane sogo uganu sao, bidada peyu, bidada pabo sogo tama yao. Te mu tama dao.

Po me badu wai

²¹ Eno siade da wabo po te tede bidibo Godigo po odobo we bidi tigidalibolo wao, augwali Kraiis Jisasgo hani bage dao. Dago ama dabe

ena dali ede bidibo bagego dage dali siade dao po olama tolobao. ²²Ede bidibo Godigo we bidi augwali tigidaligo dagebolo siade dao po ola tolobao. Meba gavman tuni bidi Sisar agai bede şe ebo bidi augwaligo te siade da wabo po bomo elama, dage dali te po wai.

²³Eno homugo dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo olo tau sabo wiegi yai kolesaga dage dali bidao. Te tama dao.

Polgo Kolosi Dabeba Pas Aşeni Hasia nedebo tau sabo po

Te hanu nogi Kolosi te Esia moni t̄o tomode elaluali. Pol aga digi te Kolosi hanuba pabe, gasa bidigo Godigo po teba hasia pusugi pai dao. Tama Pol te Rom moni hanu kalabus bede bidibadi tama te bidi Epafras te Kolosi hanu taga soyu, te Romba sabolama tama Pol suagasali. Agai Polbolo te Koloside pedalali şe po pusuyu, tama te we bidi meba te augwa polobadu yali dwai kolesaga tomoba ma painogo ebao wali. Te me te tibo po ola mabo bage augwaligo te we bidibolo te augwa tigi aiyaba elaluabo tibo po ola mobao, te po me Polbolo pusali. Tiali goli te we bidi hauwa augwali Krais bugagia wali pabo dao, te po me Epafrasgo Polbolo pusali. Tama tibaso, Pol dwagi yai homu eyu, tama agai te Kolosi we bidi dali godolo ebaso, agai e tau sabo bomo mabo po aşenama, tama te bidi Tikikusgo augwalibolo sela pomainogo yai. Te si wabo bidi nogi Onesimus, te bidide Polgo po hauwa olama, te bidi Filemonbolo te pas aşeyu te tama po wai dao.

Krais aga te tigidali naigo tobolu bidi da, tama te tigidali bidibo ula me te Godigo kolesaga agade paşanalubao

(Daı 1:1-3:4)

¹⁻² Ena Pol dao, ena Krais Jisasgo po sela pabo şe bidi dao. God aga homugo digi ena te şeba muani. Tama dago ama Timoti aga ena dali bidibao. Tama eno e pas aşena dagebolo tolobao, dage Kolosi moni hanude bidibo Godigo we bidi hani. Dage da, dago ama dabe, dage Krais dali wadolama tama aga dali homu keş paı bage dao. Eno homugo dago Aya Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesagago dagego homu dua nagame ilama, tama dage bugagia bidimainao.

Polgo Godibolo puba hwi po wai

³ Te God agai dage tau somainogo da sigo gedu haluasa po wabo dao. Tama weyu, tama sesemane sogo te dago Genuai Bidi Jisasgo Aya Godibolo dago dagede puba hwi po wabo dao. ⁴ Magi baso meni, dago odali, te dagego Krais Jisasde konealubo po daş wali po me, te Godigo we bidi tigidali dali dagego dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga po me, te po si dago odobaso, dago agabolo puba hwi po wabo dao. ⁵ Te mu po, te Godigo gesi wiegi yai po, te po pusubo bidi hasia sogo dage bidibo digi sabolali sogo, te sogo dagego te po odama, tama dagego koneani, te nosali Godigo dage dali dwagi yaı şe mu yaıbao. Te tama odama, tama dagego tede dwagi yai homu eyu, bugagia tonalubo dao. Dage tama tonalubaso, dagego Kraisde konealubo po daş olama, tama Godigo we bidi tigidali dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga ebo dao. Tama te Godigo dage dali nosali yabo dwagi yai kolesaga page te Godigo aga bidibo digide bugagia tonalubo dao, te dologobeo. ⁶ Tama te gesi wiegi yai po pusubo bidi dabe augwali te tigidali t̄ba tedali pelama, tama tede bidibo we bidibolo te po pusama, tama tebogo te we bidi dali dwagi yai şe ebo dao, te ni aga du bugagia walobo tiwai

ebo. Te dage tomode me te tiwai yai dao. Hasia dagego te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga po odama, tama te kolesagago dage tau selama, tama te kolesaga dagego kuna konebo dao. Tama te sogo gagalama tama megi e sogoba usu nagasama te wiegi yai pogo dage tomode aga du bugagia walobo dao. ⁷ Epafras agai te wiegi yai gesi po dage ola menama, tama dagego konea sai. Aga dago deli şede bidibo dwagi yai bidi dao, tama da sigo aga dali dwagi yai homu ebo dao. Aga te Kraisi dali homu keş pai şe ebo bidi dao, tama agai da si te şede tau sabo dao. * ⁸ Tama agai da sibolo e po hania hanilai dao, "Te Godigo Moba Bidigo te Kolosi we bidi tau sobaso, tama augwaligo te Godigo po odobo we bidi tigidali dali dwagi yai homu eyu godolo ebo dao," te po wai.

⁹ Te Godigo po dage tomode te tobage dwagi yai şe yali baso, dago dagede te po odali sogo gagalama tama eduali tama megi usu nagasama tama dago Godibolo po wabo dao. Tama tiyu, dago Godibolo e po hanalu wabo dao, "God, nago te Kolosi we bidi augwalibolo te nago Moba Bidigo maiabo wiegi yai homu kolesaga tigidali augwalibolo mao. Tama mobaso, augwaligo nago şe yabo homu kolesaga gisiga koneaibao," dago dagede te po Godibolo wabo dao. ¹⁰ Tama agai te homu kolesaga dagebolo mobaso, teda dagego ebo kolesaga te dago Genuai Bidigo gedude te usu yaibao, tama te kolesaga tigidaligo aga homu dwagi yai ilaibao. Tama dagego haniani dwagi yai şe yaibao, te dwagi yai ni aga du walobo tiwai yaibao. Dagego God koneama tama te konebo şe genuai pedalaibao. ¹¹ Dago homugo Godigo agai moni ula yai wiegi yai bomo meba selama, tama te bomo dagebolo mao, tama te bomogo dage bomai we bidi ilao. Tama agai dwagi yai bomogo dage bomo elama dolaluyu, tigidali şeş bugagia tolaluyu, tama dagego boi bidi homu egobeo, dagego augwali wei ponobo homu egobeo. ¹² Tama dagego tama tiyu, dwagi yai homu mu pemene eyu, dago Aya Godibolo puba hwi po wao. Magi baso meni. Te agai tonalubo wiegi yai ula elalubo digi tede agai aga we bidibolo maiabo nai hagea selama munaluali. Tama dagego te hagea sali nai meba somainogo agai dage usu ilai dao. ¹³ Da te dwai haubo tobolu bidi Satango dologode te hulua sai bulude bidibadi, God agai da ma dobola selama, tama da bugagia sela pelama, tama aga godolo ebo Ogwago we bidi tonalubo kolesaga dologoba mugi pali. ¹⁴ Agai Ogwago te da daş wali nai pisigina şawai dao. Te po page e dao, agai yali şede Godigo dago yali dwai şe sela şawai dao. *

Krais da te tigidali nai tobolu bidi dao

¹⁵ God aga te dago susişbo bidi goli, Kraisi te God tiwai mu bidiyu tama bidigo gedugo suali bidi bidai. Aga Godigo hasia ogwa dao, te tigidali nigali naigo nogi agai nogigo aiyaba elalubo dao. ¹⁶ Magi baso meni. Godigo agabolo te şe yao olama, tama agai te dagalude nai tigidali dali, tşde nai tigidali dali nigai. Agai dago subo nai me dago susişbo nai te tigidali agai nigai. Te dago gedugo susişbo dagalude bidibo ensel mobo bidi tonalubo bage dali, te haniani tuni bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe dali, te bomo elalubo bidi dabe dali, agai augwali tigidali nigai. Tigidali elalubo naide Godigo agabolo nigao

* 1:7: Kol 4:12; Flm 23 * 1:14: Ef 1:7

olama, tama agai nigilama, tama te Kraisi aga nogi ugwaba somainogo eyu bidibo dao, te aga te tigidali naigo peni dao. ¹⁷ Te tigidali nigali nai nigisiabadi, te sogo aga bolo biduduai dao, tama tigidali nai agai aga bomogo tonaluyu, tama megi bugagia bidiyu tedela pabo menio. ¹⁸ Godigo po odobo we bidi augwali da te Kraisi aga tigi tiwai dao, tama aga da te aga tigi tobolu dao. Tama aga da te tigi bidabo bomogo page bidi dao. Aga naga te tigidali naide polalubo bidi bidimainogo eyu, tama aga da te Godigo hasia ogwa da, tama aga hasia mu gu pagede hodaloai bidi dao. * ¹⁹ Magi baso meni. God aga digi homogo agai homu kolesaga sese te aga ogwago elaluyu, tama ogwa aga tiwai mu bidaibao. ²⁰ Tama tiyu, God aga digi homogo te aga Ogwago se ebogo agai te tigidali nai God dali deli homu ma ilaibao, tode nai dali dagalude nai tigidali. Aga Ogwago kaneme ni pedaide gelai. Tama tebogo Godigo da dali boi piabo se yai dao. *

²¹ Awe, polobadu dagego dwai homu kolesaga eyu, tama dwai se idubaso, dagego God dali boi bidi homu elama tama dagego aga konebeo, dage digibulu bidai dao. ²² Tiali goli megi aga Ogwago tode bidali tigi isali kolesagago agai dage aga abagi ilai dao. Agai homogo dage tedali mu we bidi, dage bugagia magi sege me meniamia wiegi yai agai gedude nigiliyu, tama agai dage aga pageba odasa somainogo agai dage aga abagi dabe ilai dao. ²³ Tialima dage, dagego bomogo elama, te Godigo gesi dwagi yai pode homu kepa pai we bidi bidiyu tama dolalualo. Te bugagia se yai be aga toba tuluali ni tigi augwali te tode mu dap obaso, te be peme egobeo. Te tiwai me dagego duga homu agai pode kepa pai we bidi bidao. Dagego polobadu te po odoyu, tama te Godigo dagebolo nosali maiabo naide dagego dwagi yai homu eyu tonalubo gagalali. Megi dage te tonalubo kolesaga tagaligio. Te gesi dwagi yai po augwaligo tigidali tode we bidibolo pusigi pai dao, tama ena Pol, ena te gesi dwagi yai po pusubo se ebo bidi pedalai dao.

Godigo geme dualali po waselali

²⁴ Ena megi e kalabus bedede bidiyu tama dene sobao. Tiali goli eno dage tau somainogo eyu, tama te dene sobaso, eno dwagi yai homu ebao. Magi baso menio. Da Godigo po odobo we bidi da, te Kraisi aga tigi tiwai bidibao. Tama aga tigi tobade te dene tolobo se me elalubao. Tama eno tigde te dene me sobaso da, teda eno te agai aga tigi tau sabo dene meba toloyu, tama te dene silibo se eno tama tau sabo dao. ²⁵ Tama God aga digi ena aga we bidi hanigo se bidi nigilai dao. Eno dage tau somainogo eyu agai e se enabolo mani, te Godigo po sese eno gisiga ola mayu, tama we bidi augwaligo te po page kuna konemainogo ebo dao. ²⁶ Tigidali sogo polobadu te po page tigidali bidi hanigo gedude dulaluai. Tialima megi God agai aga we bidi mubolo te po page hania waselai dao. ²⁷ Te Godigo homu e dao: agai aga polobadu dulaluai po agai we bidi mu augwalibolo hania hanilaibao. Tama te dulaluali pogo te gasa hani we bidi tigidali tau sabo po dao. Te dulaluali po wiegi yai mu dao, te bomu yai ula umabo elalubo po dao. Te dulaluali po page e dao: Kraisi aga digi dage deli delide hodobo bidibao, tama aga tama bidibaso dagego Godigo bomu yai ula dali, genuai nogi dali, bomu dali te meba saibao, tama tede dagego dwagi

* 1:18: Ef 1:22-23 * 1:20: Ef 2:16

yai homu eyu bugagia tonalubo dao. ²⁸ Tama tibaso, dago Kraizde po te tigidali bidibolo pusubo dao. Dago homugo tigidali we bidi deli deli augwali Kraisdali wadolama, tama bugagia holama, tama wiegi yai we bidi mu bidimainogo eyu, tama dago augwali Godibolo mawaibao, bidigo aga wiegi yai nai ofa te Godibolo mabo tiwai. Tama emainogo dago tigidali wiegi yai homu kolesagago augwali ola mayu, tama dua dao, e pode geda mugio, te tobage po weyu dago tigidali we bidi Kraizde po ola mabo dao. ²⁹ Tama te şe emainogo eno bomu eyu tama ena şe dene mu ebo dao. Kraisgo enabolo aga genuai bomu menama, tama te bomu naga eno bomu eyu te şe ebo dao.

2

¹ Eno homugo dagego tama koneao: eno şe dene eyu, eno dage Kolosi bage dali, te Laodisia hanude bidibo Godigo po odobo we bidi hani dali, te gasa ena gesabidi susiawai bidi dabe tigidali dali, eno dage dali augwali dali tau sabo şe yai dao. ² Magi baso meni. Eno homugo te dage me, augwali me, dage tigidaligo homu kolesaga bomu emainu eyu, tama augwa hasi dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga ebogo augwali deliba keş somainogo ebo dao. Tama eno homugo me te augwaligo te Godigo gesi dwagi yai po page sese kuna koneama, tama te konebaso augwaligo tede homu si munu me egobeo. Tama bidiyu, augwali tede te doado bage hauwa elalubo bidi tiwai bugagia bidaibao. Tama tiyu, augwaligo Godigo dualai po page hania koneaibao, te page da te Kraisdagi digi naga dao. ³ Aga da te Godigo wiegi yai homu kolesaga dali konebo homu dali si dabolo waselai bidi dao. Te homu kolesaga dali konebo homu dali si polobadu dualalubadi bidai dao, te bidigo umabo wiegi yai doado bage geme dualali tiwai elaluali.

⁴ Bidi me deligo dage homu bega somainu ili po ola menama, tama dagego homu polo tulaluidali weyu, eno te po dage Kolosi we bidibolo aşana tolobao. Agai wiegi yai po mu dage ola mani digi, te po ola tagalao. ⁵ Magi baso meni. Ena dage dali megidi bidibo meni goli, eno homugo dage dali kone palobo dao. Tama dagego Kraizde konealubo po bugagia daş olama, tama hani deli naga wadoloyu, tama dage homu dila pai we bidi bugagia bidibao. Eno dagede tama konebaso, ena dwagi yai homu pemene ebao.

Dago Kraisdali keş selama bidao

⁶ Dagego “Awe, Kraisdagi şeşenaga dago Genuai Bidi dao,” te po dagego polobadu olama tama aga tama saligo da, tede agai kolesaga eyu aga dali hodobo bidao. ⁷ Dagego aga dali wadolama, tama bomu elama aga dali bugagia daş wao, te ni pedali sele tede aba mu peyu daş olama te ni daş weyu dolalubo tiwai yao. Tama aga te be daş wabo tuni ni dali, te be kau ni dali si tiwai dao, tama dage da te be kele ni dabe tiwai elaluyu, tama dage aga dali bugagia daş weyu bidişo. Tama tiyu, te bidi Epafrasgo dagebolo ola mani Kraizde konealubo po, te pogo dagebolo bomu momainao, te dagego elalubo bomu genuai usu emainogo yao. Tama bidiyu, tama dagego Godibolo puba hwi po hauwa wao, dagego duga homu te puba hwi pogo paşanao.

⁸ Dage dua dao. Bidi dabe meba augwaligo te tede bidigo olo homu kolesaga, te we bidibolo tibo po ola mabo homu kolesaga, augwaligo dagebolo te tobage dwai homu kolesaga ola menama, tama te homu

kolesagago dage daꝝ waidali weyu, dage dua dao. Te tobage homu kolesaga te Kraisgo ola mabeo. Mu menio. Te tobage olo homu kolesaga te bidi dabego polo waꝝgo ola mani kolesaga dao, me te tꝝ dali dagalu dali si tonalubo dwai genuai mobo bagego ola mani homu kolesaga dao. Te Kraisde sabeo. ⁹ Magi baso meni. God aga digi sese mu te Kraisgo tigi tomode bidibo dao, tama Krais aga tiwai mu bidibo dao. ¹⁰ Tama dage aga dali wadolobaso, agai dagebolo te bidabo ula sese mawai dao, tede dage soꝝ pogobeo. Krais agai te bomo elaluyu tonalubo se ebo genuai mobo bidi dabe tigidali aiyaba elaluama, tama aga polalubo bidi dao.

¹¹ Te me elalubao. Te Juda dabe augwaligo ame nani ogwa tigidali te tigiwali togwai, te Juda hanigo sa augwaligo tigiba tama muani. Tama dage, dage Krais dali wadolobaso, te dagede te Godigo sa mu elalubo dao. Te sa te bidigo nogogo ilali sa meni. Te Kraisgo muani sa dao. Te dagego tigo dwai se yabo kolesagago dage daꝝ wali. Tiali goli Kraisgo te kolesaga pisigina sayani. Tebogo dageba Kraisgo sa muai dao. ¹² Magi baso meni. Te dagego duga homu begelama tama aꝑba dulali sogo, te sogo dage Krais dali hodobo pubulali tiwai yai. Tama te sogo me te dage te aꝑdu ma hodaluali sogo, te dage Krais dali hodobo gu pagede ma hodaluali tiwai yai. Aga te isali we bidi tomode osogo bidama tama Godigo aga tedu ma hodolali, agai se yabo bomogo. Tama dagego te bomode duga homu bugagia daꝝ obaso, God agai dage me Krais dali hodobo hodolali tiwai yai. * ¹³ Polobadu dage Juda bidi hani isaꝝwai bage, dagego te Godigo bomo yai po wali pisayu, dagego te bomo yai po bolama dagego haniani dwai se iduyu bidai. Tama tibaso dage Godide te isali bidi dabe tiwai bidai dao, dagego aga me konebeo. Tiali goli Godigo dage Krais dali gu pagede ma hodolali tiwai elama, tama bidibo ula menama, tama dage meggi bugagia bidibao. Godigo dago yali dwai se sege tigidali mu sela saꝝwai dao. * ¹⁴ Dago agai bomo yai po bolama tama dago aga dali dwai genuai negeli elaluali. Te bomo yai aseani pogo da po tu yabo paliali. Tama agai te po tu yao wali po sela sanama tama te Krais aga te ni pedaide isibogo te bomo yai pogo da po tu yabo se tigidali silai dao. * ¹⁵ Tama te ni pedaide Krais agai aga bomogo te bomo elaluyu tonalubo se ebo genuai dwai mobo bidi dabego bomu aiyaba elaluama, tama dili eleyu, tama tigidali bidigo gedude te dolali mobo bidi dabe hania waselali.

¹⁶ Krais aga isaligo te da po tu yabo se silibaso, dagego bidi me deligo dagebolo po weyu dagego tubo naide me, tubo aꝑde me te bomu yai po mabo gogolamuo. Te lotu po wabo tedali sa muani sogo dabe dali, te yaluai polua sogode wabo lotu dali, te Sarere deli deli toma tubo sogode me, te sogo tigidalide te bidi me deligo dagebolo bomu yai po mabo gogolamuo. * ¹⁷ Te tobage bomu yai po tigidali augwaligo se polobadu elaluali, te dago te nosali asabo bidi asaibao po wabo konemainogo yai. Tama aga asai dao, te Krais dao. ¹⁸ Bidi me deligo agai nade suali nai po weyu, tama dagebolo te po waibao, “Duga digi aiyaba elaluama, ensel mobo bidi dabebolo lotu po wao,” agai te po waibao. Tiali goli agai te tobage po olama, tama dagego homu polo tulaluamuo. Godigo dagebolo nosali maiabo nai hagaidali weyu dagego te bidigo wabo po

* 2:12: Rom 6:4 * 2:13: Ef 2:1-5 * 2:14: Ef 2:15 * 2:16: Rom 14:1-6

odogio. Te bidi agai te tðde homu kolesaga naga eyu, tama hagoma homu genuai eyu aga nogi ugwaba sabo dao. Tiali goli agai po kedu meni yai dao. ¹⁹ Te po wabo bidi agai Kraiis aga homugo ðaı wabo tagalai dao. Kraiis aga da te tobolu tiwai dao, tama da Godigo po odobo we bidi te tigi tiwai dao. Tama te tobolugo te tigi sese bugagia tonaluyu te dili dabe te kigibiligo deliba bugagia ðaı olama, tama nai tulama tama te tigi dwagi yai pedalobo dao. Tama da Godigo po odobo we bidi me te dago tobolu bidi Kraiis dali tama wadolama, tama Godigo bomo selama da bugagia holobo dao. *

²⁰ Dage Kraiis dali hodobo isali tiwai yai. Tama tialigo da, teda megi dage te tð dali dagalu dali si tonalubo dwai genuai mobo bage dologode me bidibeo. Tama tibaso, magi baso dage tðde bidi tiwai me bidibawe? Magi baso dagego tðde bomu yai po dologode bilibawe? ²¹ E tobage bomu yai habu selebo po elalubao, “E nai nogogo tugio, u nai tula sugio, te gasa nai nogogo diągio.” Dagego te bomu yai po magi baso odobawe? ²² Te bomu yai po te naide wabo dao, tiali goli dago te nai tubaso da, te nai mu ela silibo dao. Te tobage bomu yai po dabe, te bidigo naga augwa homugo nigilama tama ola mabo dao. ²³ Mu tama, te tobage tubo naide wabo bomu yai po nigali bidi dabe, augwali gasa we bidigo gedude te mu koneai bage dao. Tiali goli, te meni. Augwaligo bomu elama tama we bidibolo te po wabo dao, “Dagego te ensel mobo bidi dabebolo lotu po wao.” Tama augwaligo tibo po weyu “Ena imilai homu ebo bidi dao,” te po wabo dao. Tama augwaligo te homu ebo dao, “Awe, eno ena tigibolo nai masiıbaso, teda Godigo gedude ena dwagi yai bidi pedalaıbao.” Tiali goli augwaligo te bomu yai pode mu geda muani. Te tobage habu selebo kolesaga ebogo augwaligo tigigo bomu elama yainu ebo dwai kolesaga aiyaba elalugobeo. Te menio.

Krais da tomode bidibaso, tama da gesi noma we bidi dabe pedelama bidıbao

3

(Dqi 3:5–4:18)

¹ Dage Kraiis dali hodobo gı pagede ma hodaluama tama gesi noma bidabo ula elaluyu bidıbao. Tama tialigo da, dagego bomu elama, duga homu te dagalude elalubo naıba muao, tede elalubo nai sabo homu yao. Tede Kraiis aga tuni bidi duabo saıde bidıbao, te God aga dolo nogo badu. * ² Sesemane sogo dagego te Godigo bidıbo digide elalubo naıde homu ðaı wao. Dagego tðde naıba duga homu mugio. ³ Magi baso meni. Dage isali ąı tiwai yai, tama dagego megi elalubo bidıbo ula te Kraiis dali God pagede geme dulaluyu bidıbao. ⁴ Kraiis aga dago bidıbo ula page bidi dao. Tama nosali aga e tıba ma asama hania pedalama, tama dage me aga dali pedalaıbao, tama dagego agai ula yai wiegi yai bomu meba elaluaıbao.

⁵ Dage Kolosi bulude bidıbo we bidi, dage Kraiis dali hodobo gı pagede ma hodaluıli ąı tiwai ebaso, dagego te duga tıgigo ebo dwai kolesaga tıgdali isılaı, te tðde kolesaga ebo tagalaı. Te tobage kolesaga e dao: dwai penani ebo kolesaga dali, meda yai kolesaga dali, te homu hodolobo dwai şı yabo kolesaga dali, te habu selalı nai sabo

* **2:19:** Ef 4:16 * **3:1:** Tib 110:1

homu ebo dali, tama doado bage hauwa sainogo godolo ebo kolesaga dali. Te doado bage hauwa sabo kolesaga da, te tibo god selama tama agabolo lotu po weyu aga dologode bidibo kolesaga tiwai dao. ⁶ We bidi augwaligo te tobage kolesaga dabe ebaso, te Godigo augwali dali şeşę eyu, tama augwalibolo dwai dene mabo sogo mu asaibao. ⁷ Polobadu dage te bidi dabe dali bilali, tama dagego te tobage dwai kolesaga tigidali duga digi yai, tama te kolesagago dage aiyaba elaluali.

⁸ Tiali goli megi dagego e tobage kolesaga tigidali sela şayao: boi bidi homu ebo dali, haliga şeşę ebo dali, gasa bidi dene mabo homu ebo dali, te nogi posobo dwai po wabo kolesaga dali, tama meda yai po wabo dali, te tigidali sela şayao. ⁹ Dagego duga hasi ama dabe tibo po wabo tagalişo. Magi baso meni, polobadu dagego tigo dwai şę yabo kolesaga dologode bidibo dagego tagalalio, tama te tobage dwai kolesaga ebo dagego tagalali. * ¹⁰ Tama dagego te gesi noma homu kolesaga selama elalubao. God aga digi te gesi noma bidi nigai, tama dagego aga kuna koneyu, tama aga tiwai mu pedalomainogo, agai dage sesemane sogo tau sabo dao. * ¹¹ Tama Godigo tama tibaso, megi aga gedude te we bidi haniani tedali elalubo menio. Te Juda hani işawai hani dali Juda bidi hani te si tedali gasagi yai meni. Te tigiwali togolama sa elalubo bage dali, te tigiwali togisişbo bage dali, agai gedude te tedali gasagi yai me menio. Te bulu tomode mu bidibo bidi dabe dali, te bulu yowi tiwai bidibo bage me, te augwaligo şede daş olama masigi sisşbo şę ebo bage me, te olo bugagia bidibo we bidi me, Godigo gedude augwali tedali tedali gasagi gasagi yai meni. Te magigo meni. Krais aga digi naga te genuai dao, tama aga te aga we bidi tigidali deli deli tomode bidibao.

¹² Dage da, te Godigo we bidi hani dao. Agai dage dali dwagi yai homu eyu, tama dage godolo ebaso tama dage aga we bidi hani pedalomainogo, agai dage te tigidali we bidi tomodu diş sali. Tama diş sobaso, bidigo aga gesi ugwa dabe gudubo tiwai gilama dagego e dwagi yai kolesaga selama tama yao: dagego we bidi hobede yao, augwalibolo dwagi yai şę naga yao, hagoma homu eyu duga nogi ugwaba sigio. Sesena pai homu egimio, we bidi dali dua dao. Bidigo dage dali dwai şę ebaso da, te dagego sula tagalama şeşę polo egimio. ¹³ Duga hasi bidi me deligo "Eno ama dwai şę ena dali yali," te po weyu, tama agai te dwai şę ebaso da, te agai nagame homu eyu aga amago yali dwai şę şeşę sela şayao. Dago Genuai Bidi Krais agai dagego şeşę sela şawai dao. Te tiwai gilama duga hasi dagego me abagigo şeşę sela şayao. * ¹⁴ Tama te duga hasi dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me te eno megi nogi yali haniani dwagi yai kolesagaba te polalubo kolesaga daş walao. Te duga hasi dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesagago te gasa haniani wiegi yai kolesaga deliba sisinama, tama wiegi yai mu pedalama tama usu niba kadu mu waibao. ¹⁵ Krais agai da dwagi yai homu nagame ilibo kolesaga ebo dao. Tama te kolesagago dagego homu tonalumainao. Magi baso meni. Dage dwagi yai homu nagame eyu bidimainogo God agai dage deli deli i olama tama deliba sisinama, tama dage tigi deli naga tiwai pedalai dao. Tama sesemane sogo dagego Godibolo puba hwi po weyu bidao. ¹⁶ Krais agai ola mani po te wiegi

* 3:9: Ef 4:22 * 3:10: Gag 1:26; Ef 4:24 * 3:13: Ef 4:2, 32

yai po mu naga dao. Tama te po dagego homude bugagia elalumainao. Duga hasi dagego wiegi yai homu kolesagago Kraisgo po ola mayu tama dua dao, e pode geda mugio, te tobage po weyu duga hasi ola mao. Tama tiyu, tama dagego haniani balia po wao, tama te lotu balia wabo buku nogi Teşabi Po Buku, te bukude elalubo Godigo nogi ugwaba sabo po me, te Kraisgo nogi ugwaba sabo teşabi po me, te Godigo Mobo Bidigo mabo haniani teşabi pogo me duga hasi ola mao. Dagego duga homude Godibolo usu da po weyu tama te balia po wao. ¹⁷ Tama tigidali sogo dagego po obadi ma dagego nogogo şe ebadi, te tigidali ebo kolesaga dagego dago Genuai Bidi Jisasgo nogide yao, tama agai dage dali yali şede dagego dago Aya Godibolo puba hwi po weyu bidao. *

Bede bidibo bagego yabo kolesaga po

¹⁸ Dage bidigo sai we dabe sibi, dage deli deli duga bidi dologode bidiyu agai po odao. Dage dago Genuai Bidi Krai wali pabo we bidibaso tama tiao. *

¹⁹ We sai bidi dabe, dage deli deligo duga we dali abagi homu eyu aga bugagia tonaluaao. Tama sesena pai bidigo kolesaga tiwai naga we dali egio. *

²⁰ Wai dabe, dagego duga aya ida sigo wabo nai po tigidali odoyu wali pao. Te dwagi yai kolesaga ebogo te dago Genuai Bidi dwagi yai homu ilibo dao. *

²¹ Aya dabe, dagego duga wai dabe dali wado po tigidali sogo olamuo, te augwali dwai homu ilibo kolesaga egimio. Dagego augwali dali te tobage kolesaga eyu da, teda augwaligo te şeşe sabo homu eyu, tama dwagi yai kolesaga ebo tagalaibao. *

²² Dage şede daş olama masigi sisabo şe ebo bidi dabe, duga tonalubo bidigo po tigidali wali pao. Augwaligo dage dali dwagi yai homu emainu tama augwaligo dage tonalubadi naga dagego duga şe bugagia egimio. Te meni. Tigidali sogo dagego dago Genuai Bidi Krai dali wi eyu aga dologode bidibaso, tama homu mu eyu dagego duga şe bugagia yao. ²³ Tigidali şe dagego ebo, te şe dagego bomu elama yao. Tama dagego duga şe ebadi e homu yao, “Eno e şe ebo, te bidi naga tau siyu ebo menio, te eno e şe ebogo te Genuai Bidi Krai tau sabo dao,” te homu yao. ²⁴ Tama tiyu dagego koneao, Genuai Bidi agai dage wei ponoyu tama dage aga nai nosali sabo we bidi dabe ilaibao. Te Krai aga da te dagego Genuai Bidi bidi dao, tama dagego şe ebogo aga tau sabo dao. ²⁵ Tama niwai bidi agai dwai şe ebaso da, teda Godigo aga te yali dwai şede wei ponaibao. Te nogi elalubo bage da, ma nogi meni yai we bidi da, te magigo meni, Godigo usu ni deligo naga da tigidali usu saibao. *

4

¹ Dage şe bidi tonalubo bidi, dagego augwali tigidali dali kolesaga deli naga yao, te doloba pai kolesaga naga yao. Koneao, dage me te tonalubo Genuai Bidi elalubao, aga dagalude bidibao. *

² Dage Kolosi we bidi, dagego Godibolo gedu haluasa po bomu elama oduao, tagaligimio, tama subigila wagimio. Tama tiyu, agabolo puba

* 3:17: Ef 5:19-20 * 3:18: Ef 5:22; 1 Pi 3:1 * 3:19: Ef 5:25; 1 Pi 3:7 * 3:20: Ef 6:1
* 3:21: Ef 6:4 * 3:25: Bom 10:17; Ef 6:5-9 * 4:1: Ef 6:9

hwi po wao. ³ Dagego gedu haluasa po obadi, Godigo da me tau somainogo te po wao, “Aya, nago po, te Kraisde polobadu geme dualali po, te po augwaligo te we bidibolo pusumainogo tū dayao,” dagego te po hanalu wao. Eno gasa we bidibolo agai po pusubaso, augwaligo ena e kalabusiba muai dao. ⁴ Tama tibaso, eno agai po page hanilimainogo dagego Godibolo ena tau sao po wao. Agai enabolo te se mawai dao.

⁵ Dage te Godigo obo tomoba asisawai we bidi dali bidibadi, dagego homugo kone palama tama bugagia bilao, subigila meni. Augwalibolo Godigo po pusubo sunumi dabaso da, teda augwalibolo pusao. *

⁶ Tama tiyu dagego wabo po sesemane sogo dwagi yai eyu tama augwaligo odai hagede emainu tama pusu yabo po naga wao. Tama bidi mego dage Godigo po pagede po me hanalu obaso da, dagego agabolo bugagia wei ponobo po kuna homu kone palama wei ponao.

Polgo te bidi si Tikikus dali Onesimus augwali si te Kolosi haniba tagala palu, siade dao wabo po silagasobo po wai

⁷ Tikikus da, te dago aga dali dwagi yai homu eyu godolo ebo ama dao, tama agai dagebolo te enaba pedalali se po tigidali pusaibao. Agai te ena dali homugo kea pai bidi dao, tama agai te ena tau sabo dwagi yai se bidi mu dao, tama da dali deli se eyu Genuai Bidigo se ebo bidi dao. *

⁸ Tikikus agai te da ede bidibo bage te daba pedalali se po dagebolo omainogo, tama dagego te po odama homu kolesaga homo emai yainogo eno aga dage bidibo digi tamadi tagala palaibao. * ⁹ Tama Onesimus me aga dali hodobo paibao. Onesimus aga dago dwagi yai homu ebo ama mu dao, te homugo kea pai bidi dao. Aga Kolosi bidi hani me dao. Tama te bidi Tikikus dali Onesimus sigo da ede bidibo bageba pedalali se po tigidali dagebolo pusaibao. *

¹⁰ Aristarkus, te ena dali Jisasgo se de kalabus elama bidibo bidi, agai siade dao te po dagebolo e pasgo ola tolobao. Tama Mak, Barnabas aga hai, dage dali agai siade dao te po ola tolobao. Dage bidibo digi aga sabaloyu da, dagego aga bugagia sao, te eno dagebolo polobadu ola tolali po tiwai agade yao. *

¹¹ Josua, augwaligo te bidi nogi me Jastas wabo, agai me dagebolo siade dao te po ola tolobao. Aga dali, Aristarkus dali, Mak dali, augwali sela naga te Kraisi wali pabo Juda bage ede bidiyu tama augwaligo ena dali se eyu, te Godigo te we bidi tonalubo kolesaga pedalomainogo ebo dao. Te gasa Jisas wali pabo Juda bagego ena te se de tau sabo meni. Tama te bidi selago ena tau genuai mu sabo dao.

¹² Epafras agai dagebolo siade dao po ola tolobao. Aga me dage hani deli dao, tama aga Kraisi Jisasgo se ebo bidi dao. Sesemane sogo agai gedu haluasa po weyu homu da olama, tama bomu elama weyu dage tau sabo dao. Agai homugo dage Godigo homu tigidali bugagia wali peyu, tama tede homu si muni me isayu, tama dage bidi mu pedalama tama bomu elama bugagia dolalumainogo eyu agai gedu haluasa po Godibolo weyu, “Augwali te tiwai pedalomainogo, tau sao,” agai te po wabo dao. * ¹³ Awe, ena digi eno aga koneama, eno e po agade obao,

* **4:5:** Ef 5:16 * **4:7:** Tpi 20:4; 2 Ti 4:12 * **4:8:** Ef 6:21-22 * **4:9:** Flm 10-12 * **4:10:**

Tpi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; 19:29; 27:2; Flm 24 * **4:12:** Kol 1:7; Flm 23

te agai dage dali, te Laodisia hanu we bidi dali, te Hierapolis hanu we bidi dali, dage tigidali tau somainogo eyu aga şe dene mu ebo dao.

¹⁴ Luk, te dago aga dali dwagi yai homu eyu godolo ebo dokta bidi dao, aga dali Demas augwali sigo dage Kolosi we bidibolo siade dao po ola tolobao. *

¹⁵ Dagego eno siade dao wabo po te Laodisia hanude bidibo ama dabe, te Godigo po odobo bage augwalibolo wao. Tama eno te siade dao wabo po te we Nimfa dali, agai beba sisinibo Godigo po odobo we bidi augwalibolo me wao. ¹⁶ Dagego e pas nedelama, tama dagego te Laodisia hanude bidibo Godigo po odobo we bidibolo tolao, augwaligo me e po nedemainogo eyu yao. Tama eno te Laodisia we bidibolo aşena tolali pas po, te dagego me selama nedao. ¹⁷ Tama dagego te bidi Arkipus aga dali e po wao, "Te Genuai Bidigo nago nogoba muani şe sula tagaligio. Nage aga şe ebo bidi bidibaso, te mani şe bugagia silao," te po Arkipusbolo wao.

¹⁸ Ena Pol da, tama ena digi eno nogogo dagebolo siade dao po aşena tolobao. Dagego ena kalabus bedede bidibo te gegeda pigimio.

Eno homugo Godigo olo tau sabo kolesaga dage dali bidao. Te tama dao.

* **4:14:** 2 Ti 4:10, 11; Flm 24

Polgo Hasia Pas Deli Tesalonaika Dabeba Aseani Hasia nedebo tau sabo po

Te Tesalonaika moni hanu te nabis bulu dao, te Masedonia moni to pedai sesegede elaluali. Tama Pol teba sabolama, tama Kraizde po hasia te Juda hani we bidi dabebolo pusali. Augwali hauwa homu hasegelama tama Kraisgo po wali pabo gagalali. Tama te Juda hani isiawai we bidi augwali me hauwa tama tiali. Tama nosali Pol te Korin hanude bidibadi, agai te Timoti te Tesalonaika hanuba tagala palali. Te Timoti ma asama, tama agai Polbolo te Tesalonaika hani tomode pedalali se po pusali. Te tibo po ola mabo bage Tesalonaikaba asama, tama Pol nogi posobo po obaso, e pas tomode Polgo aga digi nogi tau sabo po aseani. Tama boi bidi dabego augwali dene mani goli, te Tesalonaika we bidi augwali Kraisi bugagia wali pobaso, Pol dwagi yai homu eyu, te Godibolo buba hwi po aseani. Tama augwaligo te augwa hani isali we bidide homu hauwa ebaso, Polgo te Godigo da gu pagede ma hodalueibao po augwalibolo wei ponobo po aseyu, tama gasa tau sabo homu bombo mabo po me aseña tolali.

Pol dali aga deli se ebo bagego me te Tesalonaika hani bagede augwaligo moni homu yali

(Dqi 1–3)

¹ Pol, me Sailas, Timoti dali, da bidi selago te po dagebolo aseña tolobao, dage Tesalonaika bulude bidibo we bidibolo. Dage te God Aya me Genuai Bidi Jisas Kraizde wadolama bidibao. God agai dage olo tau selama, tama dage bugagia bidao, dago homugo tebo dao. *

Tesalonaika we bidi augwaligo God dali konealubo po daq olama, bugagia bidai

² Tigidali sogo dage dage tigidali dali Godibolo buba hwi po weyu, dago bombo eyu, gedu haluasa po dage tau somainogo wabo dao. ³Tama dago Aya Godibolo po obadi, dagego ebo dwagi yai kolesaga te dage gegeda pabo menio, te dage ma konebo dao. Dagego Kraizde duga homu tigidali mubaso, tama dagego dwagi yai se ebo dao. Dagego duga hasi dwagi yai homu eyu, tau siyu ebaso, se dene ebo dao. Tama dwagi yai homu eyu, dagego 'Dago Genuai Bidi Jisas Kraisi mu aselama, da tau saibao,' te homu eyu, tama bombo elama, dagego tonalubo dao. Tama dagego te se ebo po dago ma koneyu, dago Godibolo buba hwi po wabo dao. ⁴Dago abagi dabe, God agai dage godolo mu eyu, agai dage aga we bidi mu da olama, sa muyu yai dao, te si dage konebo dao. Tama tibaso, dago Godibolo nage usu dao te po wabo dao. ⁵ God agai dagebolo te homu yali dage mena tama koneaniwe? Dago te Godigo po dagebolo pusagasali sogo, te olo po dali naga wagasai menio. Te pode Godigo Mobo Bidi agai bombo mu eyu, tama dagego te po mu po dao homu yali, te dagego te pode homu si ebeo. Duga digi dage dage dali

* 1:1: Tpi 17:1

hodobo bidiyu tau sabo kolesaga, te dagego konebo dao. ⁶ Tama dagego dago kolesaga dali, te Genuai Bidi Kraisgo kolesaga dali te kolesaga si dagego wali pabo gilama. Polobadu augwaligo da dali, Genuai Bidi Kraisi dali dene mani gilama, dage me Godigo po sobadi, tama dage me dene salio. Dage dene sali goli, te Godigo Mobo Bidi agai dagego homu dwagi yai mu ilalio. * ⁷ Tama tibaso, te Masedonia dali Akaia dali te genuai tɔ side bidibo Jisas wali pabo we bidi augwaligo dagego te dwagi yai se yali po odama, tama augwaligo te tiwai inao, te po wai. ⁸ Dagego Genuai Bidigo po gasa we bidibolo pusubo te po te digibulu bulude odalio. Te po te Masedonia bulu dali Akaia te bulu side naga te po odai menio. Tigidali bulu bidi augwaligo dagego te Godibolo konealubo po daɣ wabo po augwaligo odalio. Tama tibaso, dago dagego te se ebo po te dago augwalibolo ma wagobeo. ⁹ Dage bidibo digi da asali sogode dagego yali se po augwa digi augwaligo dabolo pusubo dao. Augwaligo da dali pusuyu, te po wai, 'Augwaligo te tibo god tagaliyu, tama augwaligo homu God muba muai,' te po wabo dao, tama dage bidabo ula sabo te God agai se bidi dage bidibao, te po wabo dao. ¹⁰ Tama augwaligo te po wabo dao, dage te Godigo Ogwa dagalu tagalama e tɔba ma asobo sogo te dagego tonalubo dao, te po wabo dao. Te Godigo polobadu gu pagede ma hodolali bidi, te Jisas, tama te bidi agai da dali Godigo nosali sebe idali weyu tau sali bidi Jisas dao. Dagego te bidi asobo tonalubo po augwaligo dabolo pusubo dao.

2

Polgo Tesalonaika bulude se yali po

¹⁻² Dago abagi dabe, polobadu da dage bidibo digi aselama, tama dago yali se te nai walosiɁwai se menio, te dagego koneai dao. Hasia da dage bidibo digi asisabadi, da Filipai bulude bidibadi, da dene siyu, tama augwaligo dago tigi doloyu, nogi posobo po weyu yai, te me dagego koneai dao. Tiali goli, da dage bidibo digi aselama, tama God agai da homu kolesaga daɣ waliyu, tama dago boi bidi sulama, wi eyu didibili homu yai menio. Dago bomo elama, Godigo po dagebolo pusa mawai. * ³ Dago dage dali po ola mobadi, te dagego te po doloyu, dwai se yabo po dali, ili po wabo kolesaga dali, dago te tobage po wabo menio. ⁴ Te menio. God agai da osola sulama, tama da usu ebaso, tama agai dabolo agai dwagi yai po pusumainogo dabolo te se mawai. Tama tibaso, dago te po hania hanilama te po pusubo dao. Dago te se ebo tɔde we bidi augwali da dali homu dwagi yai emainogo te se ebo menio. God agai deligo naga dago te se ebo godolo emainogo te se ebo dao. Tama God aga digi dago homu kolesaga tomode osola subo dao. ⁵ Dagego koneai, dago te wabo pode dage homu bega somainogo dago te po wabeo. Dago te Godigo po dage dali obadi, dagego nai sainogo dago tibo po dage dali weyu menio. Tama God agai me te se ebo gedugo suai dao, te po mu po dao waibao. ⁶ Tama dago te se ebo te tɔde bidigo dago nogi ugwaba somainogo te se ebeo, te dage me te gasa bidi me tomode te dage te se ebeo. Te Jisas Kraisi aga digi da tagala palali agai se bidi da bidibadi goli, dago bomo elama, tama dagego dabolo te genuai nogi momainogo dago te se ebeo. ⁷ Te menio. Tialima, da dage

* **1:6:** Tpi 17:5-9 * **2:1-2:** Tpi 16:19-24; 17:1-9

dali bidali sogo, da homu nagame yai kolesaga eyu bidali, wego aga wai dabe bugagia tonaluyu negebo tiwai eyu bidai dao. ⁸ Tama dago dage godolo mu yai, tama dago Godigo dwagi yai po dagebolo te pusa mawainogo yai. Tama te se naga menio. Dago dage tau siyu isabo te sisi eyu, te homu me dago yai dao. Magi basowe? Dago dage godolo mu eyu, te homu yai dao. ⁹ Dago abagi dabe, da dage tomode bidibadi, dago se dene ebo te tigidali dagego koneai dao. Tama dago dagebolo Godigo dwagi yai po pusubadi, tama dago te masigi sabo gasagi yai se yai dao, te siade me hulide me yai dao. Te yali se dagego koneai dao. Dago te se magi baso yaliwe? Te dago dagebolo sege maidali weyu, dago te se yai dao. ¹⁰ Tama da dage Jisas wali pabo we bidi tomode bidali sogo, dago te gasagi yai mu kolesaga yali. God agai gedude dago yali kolesaga te dwagi yai mu yali. Tama we bidigo gedude dago yali kolesaga te doloba pai mu yali, tama te se ebadi, magi dwai se me yai menio. Tama te yali kolesaga dagego sulama, koneai dao. Tama God me agai te dago yali kolesaga sulama, koneai dao. ¹¹ Tama dagego koneai, ayago aga wai dabe dali ebo kolesaga tiwai dago me dage deli deli dali yai dao. ¹² Tama dage tulaluidali weyu, dago dagego homu kolesaga tomode hodoloyu, tama dagego homu kolesaga daŋ waliyu yai. Tama dago bomu elama, dagebolo po mobo maidu geai, te po wai, “God agai dage dali dwagi yai homu emainogo, agai dwagi yai kolesaga mu wali pao. God agai dage i wali, tama dage aga obo tomode bidiyu, agai genuai ula yai bomu sumainogo agai dage i wai dao,” dago dage dali te po wai.

Augwaligo konealubo po daŋ weyu, bomu elama, sege dali tolai

¹³ Tama tibaso, sesemane sogo dago Godibolo gedu haluasa po weyu, dago nage usu dao po wabo dao. Magi basowe? Polobadu Godigo po dago pedauwalide wabo po dagego odai. Tama te po odama, tama te olo bidigo po dao homu eyu, dagego te po sai menio. Te meni. Te po Godigo po mu dao. Tama dagego te po odoyu, dagego te homu yai, awe, te Godigo po mu dao. Tama te pogo te Godibolo konealubo po daŋ wabo bidigo homu kolesagade se bomu mu ebo dao. Te Judia tɔde bidibo we bidi meba augwali Godigo we bidi hani mu dao. Augwali te Jisas Kraide homu daŋ wali we bidi dao. ¹⁴ Dago ama dabe, dage augwali tiwai dao. Augwali te Jisasde homu daŋ obaso, te Juda bage mebago hagela ebaso, augwali dene mawai. Tama te tiwai dage me duga hanigo nogode dene sai dao. * ¹⁵ Tama te dwai se yali Juda bage augwaligo Godigo po pusa mani profet bidi elama isai, tama augwaligo Genuai Bidi Jisas me eleyu yai. Tama tiyu, augwaligo da me ela guduluyu sela saŋwai dao. Tama augwaligo ebo seɔde te Godigo dwagi yai homu isiŋwai se dao. Tama augwaligo tigidali bidi dali boi bidi mu ebo dao. * ¹⁶ Tama boi bidi mu bidiyu, augwaligo dago se yabo tu pania sabo se ebo dao. Tama te Juda hani isiŋwai we bidi Godigo augwali ma somainogo, dago Godigo po augwalibolo pusainogo ebadi, te Juda bage augwaligo da dali “Te po wagio,” wabo dao. Tama tiyu, augwaligo dwai se yali te hauwa mu yai dao, te genagi naigo paŋawai tiwai. Tialima, God agai moni sebe ebo augwali paŋa mu bidagasai elalubao.

* 2:14: Tpi 17:5 * 2:15: Tpi 9:23, 29; 13:45, 50; 14:2, 5, 19; 17:5, 13; 18:12

Pol agai Tesalonaika we bidi augwali ma suabo homu yai

¹⁷ Dago abagi dabe, Juda bage augwaligo da dage dali bidibadi ela gudulai dao. Tama tiyu, da aya ida meni yai wai bidibo tiwai yai dao, osogo. Dago dage gesabi subeo. Tialima, dago homu dage dali bidibao. Tama dago dage gesabi suainogo asabo tu gegebo se bomo mu yai. Dago dage suainogo dago homu bomo mu yai dao. ¹⁸ Tama da dage pageba asainogo yai. Ena Pol dao, tama hauwa sogo ena dage bidibo digi asainogo usu sai, te usu menio. Magi baso menio. Te dwai mobo bidi Satan agai da asabo tu daq walio.

¹⁹ Tama nosali dago Genuai Bidi Jisas e toba ma asobo sogo te da tode we bidi aga gesabidide da dolaluaibao. Tama aga asobo sogo da dwagi yai homu eyu tonalubo dao. Tama aga asobo sogo dago te dwagi yai nai dali te dwagi yai au yabo nai dali te si waibao. Dago dwagi yai nai dali au yabo nai dali te si de dawe? Te dage tama dao. ²⁰ Awe, duga digi te dago dwagi yai au yabo nai dao. Dagede te dago dwagi yai homu mu ilibo nai dao.

3

Pol agai Timoti te Tesalonaika hanuba tagala palai

¹ Te dago dage ma suainogo hauwa sogo tonaluama, tama dago te homu yai, da nosali ma tonalugobeo. Pol me Sailas da si naga te Athens hanude bidaibao homu yai. * ²⁻³ Tama te homu elama, da sigo dago ama Timoti dage bidibo digiba tagala palai. Timoti aga te Godigo se ebo bidi dao. Aga te Jisas Kraisde po pusubo bidi dao. Da sigo Timoti dage pageba tagala palai, tama agai dage bomo mayu, tama dagego Kraisde konealubo po daq walomainogo, tama augwaligo dage dene mobaso da, dage meba bidi te Jisasgo po tagalidali weyu yai. God aga digi da te dene dali sege dali te somainogo, agai da te bodolu mawai. ⁴ Awe, polobadu da dage dali bidibadi, te dene dage pageba asisabadi, tama dago te po dage dali odu geai, "Nosali da dene saibao," wai. Tama te po wali gilama tama tiwai, tama dagego sulama koneai dao. ⁵ Tama te dene dage pageba asali baso, tama eno ma tonaluyu gesege ma egobeo homu eyu, eno bidi me deli dageba tagala palai. Te eno dagego Kraisde konealubo po me daq wabowe, te eno koneainogo te bidi tagala palai. Te dwai se ebo tomoba kegebo dwai mobo tuni bidi agai dage dali te se yaliwe eno te homu yali. Agai te se dage dali egi sogo da, tama dago dage dali yali se olo dali eyu, te nai walosiawai se egi da.

⁶ Te da dagede moni homu te tiwai eyu bidali. Tiali goli, Timoti aga dage pageba sabolama, tama dage dali osogo bidiyu, tama agai dage tagasu, megi tama aga da bidibo digi ma asai. Tama aselama, agai dwagi yai po da dali pusai. Dwagi yai po pusuyu, agai te po wai, "Te Tesalonaika dabe augwaligo Godide konealubo po bugagia daq waliyu bidibo dao. Augwaligo augwa hasi godolo mu eyu bidibo dao," te po wai. Me agai te po wai, sesemane sogo dagego da dage dali bidali sogo homugo ma koneyu, tama dagego da dali dwagi yai homu ebo dao. Tama dagego da suabo homu bomu mu dali elama bidai, te dago dage suainogo ebo homu tiwai dagego me te homu ebo po Timoti agai da sibolo tamadi pusai, megi tama. * ⁷ Dago abagi dede, gasa bidi

* 3:1: Tpi 17:15 * 3:6: Tpi 18:5

augwaligo dabolo seḡe dali dene si mayu, tama da isabo tiwai yai dao. Tiali goli, Timoti agai po dabolo pusubaso, tama dago konebao, dagego Godide konealubo po me daḡ wabo dao. Tama tibaso, da bomu selama, bugagia bidibao. ⁸ Magi baso menio. Dage Genuai Bidi agai bomode bomu elama, tama aga dali bugagia wadloyu ebaso, teda te tebogo dago seḡe dali dene dali si aiyaba elaluali. Tama elama, da moni dwagi yai homu elama, da bugagia bidibao. ⁹ Tama tibaso, dagego te dwagi yai se ebo po odolama, tama God agai da dali te dwagi yai homu kolesaga mabo te seḡe tama magi ilama dago agabolo te nage usu da po weyu, tiwai si yaibawe? Woo, da usu egotheo. Agai dabolo yali dwagi yai se, te seḡo dago usu da po wabo se aiyaba mu elalubo dao. ¹⁰ Tama hauwa sogo mu dago giligade me, hulide me God dali hanalu wabo po wabo dao, te da dage pageba aselama, dage pagia sainogo. Tama dagego God dali duga homu tigidali mubo se dwasianu habuge eyu da, te dago ma paḡanainogo dage tau siyu, te po wabo dao. ¹¹ Tama dago homugo dago Aya God, aga digi, te dago Genuai Bidi Jisas augwali sigo da dage pageba pabo tu damainogo, dago te po olama, gedu haluasa augwali sibolo hanalobo dao. ¹² Tama dagede, dago homugo Genuai Bidi agai te dagego duga hasi godolo mu ebo se genuai mu ilimainogo dago hanalobo po wabo dao. Tama me agai dagego te gasa we bidi tigidali augwali dali godolo mu ebo se genuai mu eyu paḡana palomainogo dago hanalobo dao. Tama te dago dage dali godolo ebo se gilama dagego te tiwai emainogo dago Genuai Bidi hanalobo po wabo dao. ¹³ Tama te Genuai Bidi agai dage te we bidi dali godolo mu ebo seḡe daḡ omainogo, dago aga dali te hanalobo po wabo dao. Tama agai tama tilama, tama nosali dago Genuai Bidi Jisas aga doloba mu pai we bidi tigidali aga dali e toba ma asobo sogo, te dage me te sogo Godigo doloba mu pai we bidi dago Aya God agai gesabidide bidimainogo, tama dago te Genuai Bidi dali te po hanalobo dao.

Tesalonaika bagego te wiegi yai kolesaga dabe te augwa bidibo side bomu elama pedalumainao wali

4

(Daḡ 4–5)

Mena kolesaga te God agai gedude dwagi yai kolesaga dawo?

¹ Dago abagi dede, dago gasa po me elalubo. Tama da te Genuai Bidigo po sela pabo bidi dabe dao. Tama tibaso, dagego e po tudiba muidali weyu, tama dago bomu elama, dagebolo e po megi obao. Polobadu dago te Godigo gedude dwagi yai dolo yai kolesaga ebo po dagebolo ola mawai. Tama dago te tobage po dagebolo ola menama, tama dagego te po odoyu, wali peyu bidibo dao. Tiali goli, megi dago bomu elama, dagebolo e po megi obao, te dagego dene siyu te tobage se tigidali dagego bugagia mu yao. ² Tama te Genuai Bidi Jisas agai da tau selama, tama dago dagebolo te se yao po wali, te dagego koneai dao. ³ Tama te po page mu e dao, God agai dage dali ebo homu e tiwai, dagego magi dwai se me isiama, doloba pai we bidi mu bidao. Tama penani ebo se dagego egimio. ⁴ Tama te dwai se isiabo kolesaga bugagia wali peyu, tama we sabo kolesaga dage deli deligo bugagia

koneama, tama tebo kolesaga eyu bidao, God agai homu dage dali te tiwai homu ebo dao. Tama dagego tebo kolesaga, te Godigo kolesaga naga tiwai wali pao, tōde we bidi augwaligo ‘Te se dwagi yai se dao’ omainogo yao. ⁵ Tama we sabo se te tiwai eyu, tama dagego te God konesiawai bidi hanigo ebo kolesaga tiwai egimio. Te God konesiama, augwali augwa dwai se yabo homu kolesaga wali peyu, te bomogo, te we sabo dao. ⁶ Tama God agai ebo homu e dao. Dagego te we sabo se po bolama, tama duga abagi dali dwai se egimio. Magi baso menio. Genuai Bidi Jisas agai te tobage dwai se ebo kolesaga ebo bidi augwali tigidali agai wei ponobo dao. Tama polobadu da dage dali bidibadi, e sege yai po dao homu eyu, dago te po hanilama, dage dali wai dao, dage tau somainogo. ⁷ God agai da i wali, dago te dwai meda yai kolesaga wali pomainogo da i wabeo. Menio. Agai da i wali, te dago dwagi yai doloba pai kolesaga mu wali pomainogo agai da i wai dao. ⁸ Tama tibaso, e po odolama ela pabo bidi, te bidi agai e tōde bidigo po naga tudiba mubeo. Te bidi agai Godigo po odolama ela peyu, aga tudiba muani bidi dao. Te God agai naga dagebolo te Dwagi Yai Mobo Bidi mani God da, te Mobo Bidi agai dagebolo mani, dage Godigo we bidi mu bidimainogo.

⁹ Te eno duga abagi dabe augwalibolo dagego dwagi yai homu ela mabo, te po eno meba asegoheo. Magi basowe? God agai te duga hasi dali dwagi yai homu mabo te kolesaga dagebolo ola menama, tama te kolesaga dagego koneyu bidibao. Tama eno dagebolo te po ma ola magoheo. ¹⁰ Tama dagego dwagi yai homu duga abagi dabe te Masedonia tō tigidali tomode bidibo bidi dabe augwali dali ebo dao. Dagego te kolesaga ebaso, God agai te kolesaga dagebolo ola mani, te dago koneai. Tiali ma, dago abagi dede, dago po bomo elama, dage dali obao, tama dagego duga abagi dabe augwali dali dwagi yai homu ebo kolesaga te kolesaga dagego me mu ela pao. ¹¹ Dagego homu kolesaga tomode bomo elama, tama dagego homu dwagi yai nagamea peyu, tama duga bidibo bugagia tonaluao. Tama dagego duga digi duga masigi sabo se yao, dago polobadu dagebolo te po wali gilama. ¹² Dage magi nai me menia sidali weyu, te duga masigi sabo se yao. Tama te Godigo po wali pesiawai we bidi augwaligo dagego te dwagi yai kolesaga ebo sumainogo, tama dagego homu dwagi yai nagamea peyu, tama duga bidibo bugagia tonaluao.

¹³ Dago abagi dede o, edao. Te Godigo po wali pisiawani we bidi augwaligo augwa homu Godiba musiayu, te isali we bidi gu pagede ma hodalobo sogo augwaligo tonalusiama, tama te isibo we bidide augwali homu dene eyu, gela mu wabo dao. Tiali goli, dago homugo te Godigo po wali pelama isali we bidide te dagego bugagia koneao. Dagego te buluba bidibo we bidigo gela wabo tiwai waidali weyu, dago e po dagebolo obao. ¹⁴ Da tigidaligo te Jisas aga isilama, tama ma hodaloi dao, te dago te mu po da homu eyu, konealubo dao. Tama tibaso, da tigidali Jisas dali wadoloyu bidibaso, dago e po me konealubo dao, te Godigo te Jisasgo bomode te agai po wali pelama isali we bidi Jisas aga dali ma hodasa sela asaibao. ¹⁵ Tama Genuai Bidigo po naga dago dagebolo megii obao. Nosali Genuai Bidi ma asobode, da e tōde isisiawani we bidi, da polo hasia polasa te Godigo po odolama, isali we

bidi taga peyu da polo pogobeo. * 16 Te menio. E tiwai pedalaibao. Te Godigo bomo elama po weyu, tama polalubo genuai ensel mobo bidigo i weyu, tama Godigo moni bu wabo nai biugel po weyu, tama tebo sogo Genuai Bidi Jisas aga digi dagalu tagalama, dulubo gagalaibao. Tama polobadu Jisasde konealubo po daꝓ olama isali we bidi, augwali polo hasia mu gu pagede hodaloaibao. 17 Tama te sogo da tode isisiꝓwani we bidi, Godigo da te ma hodolali we bidi dali poꝓo odasa dagaluba holaibao, te da te asobo Genuai Bidi tiꝓa pomainogo yaibao. Tama elama, da te Genuai Bidi Jisas dali sesemane sogo bidada peyu, mu bidada paibao. 18 Te seꝓ pedalama, tama da tigidali te tiwai bidaibao. Tama tibaso, dage tomode we bidi meba augwali isibaso, dagego te poꝓo duga hasi tau siyu, duga homu daꝓ walao.

5

Dago sisi elama, Genuai Bidi asobo tonalua

1 Dago abagi dede o, te da dage dali bidibadi dago dagebolo dago Genuai Bidi asobo po wai. Tama tibaso, agai asobo sogode dago dagebolo po me aseꝓobeo. 2 Menio. Duga digi koneai dao, Genuai Bidi asabo sogo te nai wi sabo bidi hulide geme polo asobo tiwai yaibao. * 3 Tama te Godigo po wali pisiꝓwai we bidi augwaligo te po waibao, “Megi te da bugagia bidabo sogo dao, te da dolabo nai paꝓa asoꝓobeo,” te po waibao. Tiali goli, augwaligo te tobage po obadi, sisi isiꝓwai, te sogo digi tama augwali dolabo nai polo augwaliba pedalaibao, augwali noma mu saibao. Te wede ebo seꝓ tiwai, we mego wai ame nainogo tigde ebo dene tiwai ebo si pedelaibao, tama te we te dene wi pabo tu menio, wi sana pogobeo. Tama te tiwai te Genuai Bidi asobo sogode te Godigo po wali pisiꝓwai bage augwali wi pabo tu menio.

4 Tiali ma, abagi dede, dage hulide bidibo menio, te Genuai Bidi asabo sogo te nai wi sabo bidi tiwai geme eyu, polo aselama, dage noma sogobe. Menio. Dage te hulide bidibeo. 5 Te menio. Dage tigidali we bidi giligade ula dali bidibo dao. Da be hulua sai digi huli tomode me bidibo menio. 6 Tama tibaso, da sisi eyu, godege piabuo, te gasa sisi isiꝓa godege pibo we bidi tiwai. Tama dago gedu pedaluyu, bugagia tonaluyu, tama dago homu kolesaga wiegi yai mu elama, bidao. 7 Dago koneai, godege pibo bidi augwali hulide pibo dao. Tama bomo yai aꝓ tulama aiyoge ebo bidi, te bidi dabe augwali te hulide naga te seꝓ ebo dao. 8 Tiali ma, da ulade bidibo bidi dao. Tama tibaso, dago homu kolesaga wiegi yai mu elama bidinao. Te hwꝓbo bidi aga hagawiade te boi bidigo elidali weyu mubo nai tiwai, tama dago Godide konealubo po bugagia selama, we bidi dali dwagi yai homu ebo kolesaga eyu, bugagia bidinao. Tebo seꝓ si te dago hagawiade muabo dila pai nai tiwai dao. Tama Godigo da ma sabo homu bomu eyu, agai te sogo da somainogo dago tonaluinao. Tama te homu kolesaga tiwai, te dago tobolude muabo dila pai kapa madi tiwai dao, te hwꝓbo sogo da tau somainogo. * 9-10 Magi baso menio. God agai da bodolu mani te dago agai homu seꝓe ebo dago somainogo ebo menio. Woo, agai da sa muyu, te homu yai, augwaligo Genuai Bidi Jisas Kraisa agai augwali tobade isilama, tama augwali ma saibao, God agai te homu elama, da sa

* 4:15: 1 Ko 15:51-52 * 5:2: Mat 24:43; Luk 12:39; 2 Pi 3:10 * 5:8: Ais 59:17; Ef 6:13-17

muani. Tama Genuai Bidi aga ma asobo sogo da bidiyu da, ma da isali da, te sogo da aga dali hodobo bidada peyu, mu bidada pomainogo, Godigo da sa muani. ¹¹ Tama tibaso, duga hasi te pogo duga abagi dabe augwali homu kolesaga daꝓ waliyu, tau siyu, te po augwalibolo ola mao, tama megi dagego te ebo se tiwai tama naga yao.

Po silagasu wabo po tama wali, Godigo te aga po wali pabo we bidi dabego te dwagi yai kolesaga mu saibao po wali

¹² Dago abagi dabe, dago dagebolo te po obao, dage tomode Godigo se ebo bidi dabe dologode dage bidao. Genuai Bidi agai te bidi dabe augwali dagego tobolu bidi nigilama bidai, tama te bidi dabe augwaligo Godigo po dagebolo ola mayu, dagego homu kolesaga dodolobo dao. ¹³ Dagego homugo augwaligo se ebo kone palao, augwaligo te se eyu, dage tau sabo se dao. Tama dagego augwali dali dwagi yai homu mu elama, augwali godolo mu yao. Tama dagego duga abagi dabe augwali dali deli homu elama bidao.

¹⁴ Dago abagi dage tuni bidi dabebolo dago po bomo elama dage dali obao. Dagego te se hagela ebo bidi dabe augwalibolo po bomo elama, augwali homu kolesaga dagego bugagia ma dodolao. Tama te wi ebo bidi dabe augwaligo homu kolesaga daꝓ walao. Tama te bomo meni yai bidi dabe augwali dali dagego dwagi yai kolesaga naga eyu bidao, seꝓe egimio. ¹⁵ Gasa bidi dabe augwaligo dage dali dwai se ebaso da, dagego augwali dali te dwai se ebo wei ponogio. Dagego te tiwai idali weyu, bugagia tonalua. Tigidali sogo dagego bomo elama, duga hasi augwali dali dwagi yai se naga yao. Tama te se tiwai tigidali bidi dali me yao. ¹⁶ Tama tiyu, sesemane sogo dage dwagi yai homu elama bidao, ¹⁷ te dagego sesemane sogo gedu haluasa po bidada peyu me, God dali po wao. ¹⁸ Te dage dali magi se me ebaso da, dagego God dali buba hwi po wao. Te dage Krai Jisasde wadolama, tama God agai homugo dagego tama kolesaga emainogo tebo dao.

¹⁹ Dagego te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo se ebo paligio. ²⁰ Bidi dabe augwaligo 'Te God agai enabolo wali po eno dagebolo pusaibao' obaso da, teda dagego te po olo sela saꝓio. ²¹ Tialima dagego te tobage po wabo tigidali bugagia osola suo. Tama dwagi yai po naga dagego daꝓ ola siyu, ²² tama dwai se tigidali tagalama, sela saꝓao.

²³ Te God aga te dwagi yai homu nagame ebo kolesaga page bidi mu dao. Tama eno homugo te God aga digi dage doloba pai mu ilaibao, aga tiwai bidimainogo yaibao. Tama eno homugo agai dagego homu kolesaga tomode se ebo mobo bidi me, te dagego noma bidi me, te dagego tigi me God agai bugagia tonaluaibao, tama dage dwagi yai mu bidimainogo. Tama dago Genuai Bidi Jisas Krai ma asobo sogo te dage magi dwai se isiꝓwai we bidi tiwai bidaibao. ²⁴ Tama te dage i wali God agai te se dage dali mu tiwaibao. Magi baso meni. God agai te tigidali se yaibao wali, te se tigidali agai ebo dao.

²⁵ Dago abagi dabeo, dagego God agai da tau somainogo gedu haluasa po wao. ²⁶ Dagego tede bidibo Godigo we bidi dali dwagi yai homu eyu, tama augwalibolo nogo maiꝓo. ²⁷ Ena da te Genuai Bidigo po sela pabo bidi dao. Tama tibaso, eno dage dali e po obao, eno te aseꝓani po te tigidali abagi dabe augwali dali nedao. ²⁸ Eno homugo te dago Genuai Bidi Jisas Krai agai olo tau sabo kolesaga dage dali bidaibao. Ena Pol dao.

Polgo Si Wali Pas Tesalonaika Dabeba Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Pol te Korin moni hanude bidibadi tama agai te hasia wali pas deli te Tesalonaika hani we bidibolo aşena tolali. Tama te pas sela pali bidi nosali ma asama, tama agai Polbolo te Tesalonaika bage tomode pedalali şe po wagasali. Bidi mebago gedu muyu, tama te Kraisa aga polo e t̄ba ma asai dao po wali, tama te pogo gasa we bidigo homu dolama, tama augwaligo augwa digi tau sabo şe tagalama olo bidali. Te Tesalonaika hanude bidibo Kraiso po wali pabo we bidi dabego homude subo te tiwai yali. Te Kraisa ma asobo sogo mena şe mu pedalugowe tama homu yali. Te bidi mebago te po weyu, te Genuai Bidi asabo sogo te pedelalio tama po obaso, te bidi Pol dali Sailas me Timoti, augwali sela bidigo te hani bage augwaligo homu dodolobo po weyu, te si wali pas aşai dao. Polgo te tiwai po weyu, te sogo pedalube dao, wali. Hasia bolo te we bidi dabego dwai hagoma mu eyu, te tobage dwai kolesaga umagi elama bomu yai mu pedelaibao. Tama te bomu yai po bolama sela şabo bidi me deli pedelama, tama agai Kraisa boi bidi mu yaibao. Tama te sogo te boi bidi dabego te Kraiso po wali pabo we bidibolo dene dali şeşę dali si mabo po, te me Polgo odali. Tama tibaso, agai e pas aşeyu, tama augwali te şeşę side tau sabo po augwalibolo tolali.

Genuai Bidigo side nosali pedelaibao wali

(Dai 1-2)

¹ Pol, me Sailas, Timoti, te dago te po dagebolo aşena tolobao. Dage Godigo po odama wali pabo we bidi, te dage Tesalonaika bulude bidibo we bidi dao. Dage dago Aya God me Genuai Bidi Jisas Kraise wadolama bidibao. ² Aya God dali Jisas Kraisa Genuai Bidi augwali sigo dage olo tau selama, tama dage haliga nagame ilama bugagia bidao, dago homugo tebo dao.

Te Tesalonaika bage te şeşę sabo sogo augwali bomu elama dolalu tulalusişmainogo Polgo Godibolo gedu haluasa po weyu usu da wai

³ Dago abagi dabe, sesemane sogo dago Godibolo usu da weyu, dago dagede homu kone palu gedu haluasa po wabo dao. Tama dago Godibolo nage usu da po wabo si, te usu si ebo dao. Magi basowe? God agai dage tau selama, tama dagego Jisasde po konealubo kolesaga mu genuai mu yai dao, tama dage deli deligo dwagi yai homu duga abagi dabe dali ebo dao, tama dagego te kolesaga ebo meşę ela pabo dao. ⁴ Tama tibaso, dago Godide dwagi yai homu ebo dao. Dagego te dwagi yai kolesaga ebo po dago odobaso, tama da gasa buluba biligi peyu, tama dago digi dagego ebo dwagi yai kolesaga te Godigo po wali pabo we bidi augwalibolo pusuyu, dago dagego nogi ugwaba sabo dao. Gasa bidi augwaligo dage dali dwai kolesaga eyu, tama augwaligo dage eleyu, tama dagebolo şeşę mabo dao, te po dago gasa we bidibolo pusubo dao. Tama dago te po wabo dao, 'Te Tesalonaika we bidi augwaligo tigde şeşę siyu dene sobadi digi, tama augwaligo bomu

elama dolaluyu, konealubo po daꝓ wabo dao,' dago te po gasa we bidi dali weyu, dago dagego nogi ugwaba sabo dao.

God agai dago ebo kolesaga dolo osola subo dao

⁵ Te dagego te ebo kolesagade God agai da hania tama ola mobao, agai dago ebo kolesaga osola subo si, tama agai dolo osola subo dao. Tama dagego te God agai we bidi tonalubo se tobade te dene dali sege dali si sai. Gasa bidi dabe augwaligo dagebolo dene dali sege dali si mawai. Tama tibaso, God agai dage dali tama tiyu, tama dage agai we bidi hani tomode bidibo usu yaibao. ⁶ God agai dolo kolesaga e tama yaibao. Agai dage dali te dwai se yali boi bidi dali begelama wei siyu, augwalibolo dwai se hauwa elama, tigi dene mawaibao. ⁷ Tama agai dagego megı te tolobo sege sela sanama, tama dage da dali olo bidiyu, toma tuabo sogo menama bidaibao. Agai tebo sogo Genuai Bidi Jisas aga homa pai ensel mobo bidi dabe dali dagalu tagalama, e toba asobo te sogo aga moni sia bogoli dali e toba asaibao, we bidigo bulu ulade hania sueibao, te aga asobo sogode. ⁸ Tama tiwai aselama, tama te sogo God konebo hagela yali we bidi dali, Genuai Bidi Jisasgo po wali pisawani bidi dali augwalibolo agai dene mawaibao. ⁹ Tama te bidi dabe augwali e tama dene saibao, augwali Genuai Bidi gesabidide digibulu bidaibao, tama agai genuai ula dali bomo dali digibulu bidada peyu, bidada paibao, tama tiyu augwali mu dwai bidaibao. ¹⁰ Te we bidi dabe augwali te Jisas e toba asobo side augwali te tiwai mu hagawaibao. Tama agai e toba asobo sogode, agai doloba pai mu we bidi augwaligo aga nogi ugwaba mu saibao. Tama konealubo po Jisasde daꝓ wali we bidi, augwali noma siyu, Jisas dali dwagi yai po waibao. Tama dago Godigo po dage tomode pusulama, tama dagego konealubo po te pode daꝓ obaso, te dagego me augwali dali Genuai Bidigo nogi te sogo ugwaba saibao.

Polgo Tesalonaika bulu we bidi tau somainogo Godibolo gedu haluasa po wai

¹¹ Te dago te Genuai Bidi aga ma asobo sogode homu eyu, tama tigidali sogo dago Godibolo gedu haluasa po dage tau somainogo wabo dao. Tama Godigo dage polobadu i walide, tama agai homugo dage aga wai puluba gagawaibao, agai te homu elama, i wai dao. Tama megı dago Godibolo usu da weyu gedu haluasa po agai dage tau siyu dage aga wai puluba mu gagawaibao. Dago Godibolo po e tama wabo dao, "God, te Tesalonaika we bidi augwaligo konealubo po nagede daꝓ weyu, tama augwaligo homugo haniani se te konealubo po daꝓ wabo bidi dabego ebo se tiwai yabo homu eyu, tama augwali dwagi yai we bidi nago gedude bidainogo tebo dao. Tama dago nagebolo po hanaluyu, nago augwali tau siyu, tama augwaligo te se tigidali emainogo tama augwaligo te se yabo homu tiwai," dago te tobage po wabo dao. ¹² Tama dagego te dwagi yai kolesaga ebode dago Genuai Bidi Jisasgo nogi dagego ugwaba saibao. Tama dago God dali Genuai Bidi Jisas Kraıs dali augwali sigo dwagi yai homu da dali eyu, da olo mu tau mabo homu kolesaga dwagi yai mu eyu, tama Jisasgo dagego nogi me ugwaba saibao.

2

Bomo yai po sela s̄abo bidi po

¹ Dago abagi dede, dago Genuai Bidi Jisas Kraisa aga ma asiyu, tama da aga dali deliba sisinyu ebo, tebode megi dago dage tau sabo po elalubao. * ² Bomo elama, dagebolo te po obao, bidi mego dagebolo te Genuai Bidi asabo bodolu te pedalai dao te po obaso, dagego te wabo po odolama, dage polo homu hauwa eyu, dage homu sege egio. Bidi mego na eyu, Jisas ma asai dao po te bidigo odali bogo. Ma, bidi mego aga homugo digi te po waliwe? Ma, augwaligo, 'Woo, Pol agai te Jisas ma asai dao po pasde asena tolai dao, dabolo,' tama me augwaligo waliwe? ³ Jisas ma asobode augwaligo geda muani po dagego odamuo. Te Jisas ma asobo sogo olo dali tama polo pedalogobeo. Te menio. Te se pedalainogo hasia bolo bidi hauwa augwaligo dwai se hauwa elama, tama God nogi gegeda peyu, tudiba mu muaibao. Te bomo yai po sela s̄abo dwai se ebo bidi hasia aga bolo dago gesabidiba pedalaibao. Te bidi Godigo te moni sia bulude nosali mu dola silaibao. ⁴ Tama te bidi mu dwai bidi mu dao. Tode we bidi augwaligo haniani naibolo lotu po wabo dao. Tama te bidi agai te nai tigidali dali boi bidi elama, tama te bidi aga God tiwai mu yaibao. Tama te bidi aga digi aga nogi ugwaba mu siyu, te tigidali lotu po wabo nai aiyaba elalu dolama, tama te bidi aga Godigo Moni Lotu Be tempel tomode bidiyu, tama agai po weyu te po waibao, "Ena digi ena God dao," te bomo yai po sela s̄abo bidi agai te po waibao. *

⁵ Polobadu ena dage dali Tesalonaika bulude bidibadi yaide, eno dagebolo te se nosali pedalaibao po wai dao. ⁶ Tama te bomo yai po sela s̄abo bidi aga asobo tu palialubao. Tama te bidi aga Godigo bodolu mani sogo naga bulu ulaba hania pedalaibao, tama dagego te konebao. ⁷ Megi te bomo yai po sela s̄abo kolesaga e tode geme dulalubo digi, aga se ebo dao. Tama aga geme dulaluama, tama aga te tu palialuali bidi bogia soabo tonalubao. ⁸ Tama te tu palialuali bidi bogia solama, tama te sogo naga te bomo yai po sela s̄abo bidi hania bulu ulaba pedalaibao. Tama Genuai Bidi Jisas nosali asama, tama agai te bidi agai po wabo mobogo ela muaibao. Tama Genuai Bidi Jisas aga bomo dali ula dali hania pedalama, asaibao. Tama agai te bomo yai ulago te bomo yai po sela sawani bidi mu dolaibao. * ⁹ Tiali goli te bidi pedalama, Jisasgo aga ela musiabadi, te bidi agai Satango genuai bomo selama, tama agai tigidali me me homai se me, bidigo isiawai se me, bidigo noma sabo tibo se me, te se tigidali te bomo yai po sela s̄abo bidigo te sogo yaibao. * ¹⁰ Tama agai tigidali ili po wabo dwai kolesaga eyu, agai te hagayabo tudu pabo bidi dabe dali tibo po waibao. Tama te bidi dabe augwaligo te Godigo mu po dago odaio homu egi sogo da, teda God agai augwali ma sigi da. Tiali goli augwaligo te Godigo mu po odobo hagela yai. ¹¹ Tama tibaso, Godigo augwaligo homu pesegelaibao, tama augwaligo te tibo po wabo mu po dao omainogo yaibao. ¹² Tama elama, Godigo mu po augwaligo homude daw wasiayu, tama dwai se ebo kolesagade dwagi yai homu mu yai we bidi tigidali augwali Godigo po tude sege mu saibao.

* 2:1: 1 Te 4:15-17 * 2:4: Dan 11:36; Ese 28:2 * 2:8: Ais 11:4 * 2:9: Mat 24:24

Godigo dage sa muyu, dage ma saibao

¹³⁻¹⁴ Tiali ma, eno abagi dede, megi dage te tobage we bidi menio. Genuai Bidigo dagebolo dwagi yai homu eyu, dage godolo mu ebo dao. Polobadu mu God agai dage sa muyu, dage ma saibao wai. Tama Godigo Mobo Bidi agai dage habu seliyu, 'Godigo hani dao' wai. God agai homugo dago Genuai Bidi Jisas Kraiss agai genuai ula dali homo dali agai dage dali nosali dobawaibao. Tama te homu eyu, agai dage i wali, dago agai gesi dwagi yai po dagebolo pusali sogo. Tama dagego te mu po dao wai dao, tama God dali, dage dali sigo te tebo kolesagade Godigo dage ma sai. Tama tibaso, sesemane sogo dago gedu haluasa po weyu, dago Godibolo buba hwi weyu nage usu dao po wabo dao. ¹⁵ Abagi dedeo, God agai dagebolo te dwagi yai se ebaso, dage homo elama, dago dagebolo pusali po me, pasde asani po me, te po tigidali mu daq olama, tama bugagia bidao.

¹⁶⁻¹⁷ Te dago Aya God agai da dali dwagi yai homu eyu, da godolo mu ebo dao. Tama tiyu, agai da olo mu tau siyu, dago homu kolesaga dwagi yai eyu, sesemane sogo bidada paibao. Tama agai da olo mu tau siyu, tama Godigo da nosali bugagia bidimainogo yaibao, da tonaluyu bidibo dao. Tama dago homugo dago Aya God dali, dago Genuai Bidi Jisas Kraiss dali, augwali sigo dagego homu kolesaga homo daq walomainao, tama dage tau sao, dagego tigidali dwagi yai kolesaga eyu, tama dwagi yai po naga omainogo yao. Dago homugo tama timainogo ebao, tama tibaso dago gedu haluasa po obao.

**Tesalonaika hani bage augwaligo te se ebo
hagela ebo bidi dabe dodolobo kolesagade po
wali**

3

(Dqi 3)

Dagego Godibolo gedu haluasa po da tau somainogo wao

¹ Abagi dedeo, dago po me deli elalubuo. Te po e dao, dagego Godibolo gedu haluasa po da tau somainogo wao. Tama God agai da tau selama, tama dago Genuai Bidi Jisago po te tigidali buluba polo sela pelama, we bidi hauwa augwaligo te po odama, tama Genuai Bidigo nogi genuai emainao. Te pogo dage tomode se polo yali tiwai gilama gasa bulude emainogo, dagego Godibolo po hanalu wao.

² Dagego koneai, bidi hauwa augwaligo Godigo dwagi yai po odoyu, homude daq wabeo. Tama tibaso, te tobage mu dwai se ebo bidi dabe augwaligo da Godigo po sela pabo bidi dali dwai se idali weyu, dagego te se de me Godibolo gedu haluasa po wao.

³ Awe, we bidi mebago dwagi yai kolesaga mu ebo menio. Tialima, Genuai Bidi Jisas agai da dali dwagi yai kolesaga naga mu ebo dao. Tama tibaso, da we bidi agade homu daq olama bidibaso, te usu yaibao. Agai dage homo menama, tama dage tonaluyu, tama dwai haubo bidi Satan agai dage dali dwai kolesaga me egobeo. ⁴ Tama me, Genuai Bidigo da ola menama, tama dago dagede te konebao, tigidali kolesaga dago dagebolo yao te po wali, te se dagego megi me ebo dao, tama nosali me dagego tama naga tiwai se yaibao. ⁵ Dago homugo Genuai Bidi Jisago dagego homu kolesaga dodolomainogo yai. Tama agai

te se dage dali eyu, tama dagego Godigo dage dali dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo se page mu koneaibao. Tama agai dagego homu kolesaga dodolama, tama Kraisa agai moni sege tolaluyu, aga bomo elama dolaluali se page dagego te me mu koneaibao. Tama koneama, dagego te se tiwai gilama eyu bidao. Dago dage dali te homu eyu, dago Godibolo gedu haluasa po wabo dao.

Godigo po wali pabo we bidi tigidali augwaligo se yao wai

⁶ Abagi dede, dago Genuai Bidi Jisas Kraisa no gide, dago po bomo elama, dagebolo obao, dagego suali abagi agai tubo nai sabo se ebo hagelayu, olo bidiyu, tama agai dagego dade sali po wali pisabaso da, dagego te tobage bidi sula tagalao. ⁷ Polobadu da dage dali bidibadi, tama da olo bidai menio. Tama dagego koneai, dagego dago yali kolesaga tiwai gilama tama dagego tama tiao. ⁸ Tama da dage dali bidibadi dago dagego nogode tubo nai olo me sabe. Menio. Dago abeleyu naga yai. Dago se bomo elama, tama siade me hulide me te se dene hauwa mu eyu, tama dago dagebolo naga sege maidali weyu tiwai dao, dage habuge idali weyu. ⁹ Da da, dagego tubo nai masiabo bidi menio. Da da, dagego po ola mabo bidi dabe dao. Tama tibaso, dago dagego nai olo sobaso, te usugi da. Tiali goli, te menio. Dago te tubo nai sabo se ebo dagego suali. Tama dagego dago yali kolesaga wali pomainogo te se dago yai dao. ¹⁰ Polobadu da dage dali bidibadi, tama dago e bomo yai po dagebolo maiyu tama wai, niwai bidi se ebo hagelabo homu eyu se isiawani te bidibolo tubo nai magio.

¹¹ Magi baso dago te po waliwe? Dago odali, dage tomode bidi meba tubo nai sabo se isiama olo bidibo po dago odalio. Augwaligo se me ebo menio, tigidali sogo. Augwali olo biliyu, gasa we bidigo ebo se suyu, tama augwaligo te po ola bilibo dao. Tama dago augwaligo te dwai se ebo po odama, tama dago dagebolo te nai magio po ma obao. ¹² Te Genuai Bidi Jisas Kraisa agai nogigo bomogo dago te tobage se ebo bidi dabe augwalibolo po mobo mayu, bomo elama te po obao, augwali nagame elama, bugagia bidiyu, se eyu, tama augwa digi nai sela tumainogo yao.

¹³ Eno abagi dede, dage dwagi yai se ebo bage, dagego dolo dwagi yai kolesaga ebo hagela egimio. ¹⁴ Tama niwai bidi me deligo dago megia asena tolali po tigidali wali pisabaso da, te bidi dagego sulama, koneao. Tama dage te bidigo ebo kolesaga sulama, sula tagalao, digibulu bidao. Tama aga yali dwai kolesagade hale emainao, aga homu beblemainogo tama tiao. ¹⁵ Tiali ma, dagego homugo aga dali boi bidi yabo homu egimio. Te menio. Dagego homugo dago abagi dao te homu elama, tama dagego agabolo po mobo ola mao.

Po silagasu wabo po

¹⁶ Te Genuai Bidi Jisas aga dwagi yai homu nagame ebo page bidi mu dao. Tama dago homugo sesemane sogo aga digi dage dali bidiyu, tama dage dwagi yai homu nagame emainogo yao. Tama dago homugo haniani se dagebolo pedalubaso da, teda agai dage dwagi yai homu nagame emainogo yao.

¹⁷ Ena Pol ena digi eno te po dage tao olama, asebao. Te eno tigidali pas asebo silagasu, eno tama po naga asebo dao.

¹⁸ Eno homugo Genuai Bidi Jisas Krai agai da olo mu tau sabo dwagi yai kolesaga dage tigidali dali bidao. Te tama dao.

Polgo Hasia Pas Deli Timotibolo Aşena Tolai Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Pol te Godigo gesi wiegi yai po pususu biligi pobadi, aga te hanu nogi Listraba sabolama, te bulu Galesia Provins t̄o pedaide biliyu, tama te po tede pusali. Tama gesi bidi me deli nogi Timoti agai te po odolama tama homu hasegelama, tama Kraisgo po wali pabo gagalali. Aga te hanu Litra buludu asai bidi dao. Aga ida te Juda hani we da, te aga aya te Grik hani bidi dao. Polgo aga selama, tama augwali si biliyu, te Godigo s̄e haniani buluba egi pai. Te po te buku nogi Tagala Palai, te Dāi 16:1-3, tede elalubo po suo. Nosali Polgo Timoti te Efesus hanude taga soali. Agai homugo te bidi Timotigo te tede bidali Kraisgo po wali pabo we bidi hani tonalubo s̄e eyu, aga augwaligo tobolu bidi bidaibao. Tama e pas tomode Polgo te bidi Timotibolo te haniani tau sabo po weyu, tama te we bidi hani dodolobo po wabo. Te tibo po ola mabo bage te Efesus bulude elalubaso, te bidi Polgo Timotibolo augwaligo po wabo tagala wao wali. Tama te bidi Timotigo te Kraisgo po wali pabo hani tomode elalubo bidi meba selama tama augwaligo te Godigo we bidi tau sabo s̄eba muao, te Polgo te tobage po me aşena tolali.

Timotigo aga digi aga ebo kolesaga bugagia tonalu, tama Godigo po wali pabo we bidi tigidali me tonalu yai

(Dāi 1–6)

¹ Ena Pol dao, ena Krai Jisasgo po sela pabo s̄e bidi dao. God da, te da ma dobola sabo bidi dao, tama dago suainogo dwagi yai homu eyu tonalubo bidi deli te Krai Jisas dao, tama augwali sigo enabolo te s̄e yao po obaso, eno te Kraisgo po sela pabo s̄e bidi bidibao.

² Timoti, nage dali eno e po aşena tolobao. Te eno nagebolo Godigo po pusama, tama nago homu te poba begi peyu, tama nage te gesi noma bidi pedalali. Tama tiyu, tama nage eno ogwa mu tiwai dao. Tama eno homugo dago Aya God dali, dago Genuai Bidi Krai Jisas dali, augwali sigo nagebolo te olo tau sabo kolesagago dwagi yai s̄e eyu, tama homu dene eyu elama, tama nago homu nageamea peyu bugagia bidao.

Tibo po ola mabo bage sagia sao wao po

³ Polobadu ena te moni t̄o Masedonia teba painogo eno nagebolo po wali, te tiwai naga meḡi eno nagebolo po ma obao. Nage te Efesus hanude me bidao, tama bidi meba augwalibolo te po weyu, augwaligo te we bidi dabe augwali tibo po ola mabo tagalao, te bomonama te po augwalibolo wao. ⁴ Tama wao, “Dagego te haniani olo namu po dali, te polobadu w̄āi dabego nogi hauwade po mibo dali, te tobage po mibo tagalao,” te po bomonama augwalibolo wao. Magi baso meni. We bidi augwaligo te po odolama, tama tede po miyu, tama augwa hasi wado po wabo dao. Tama tebogo te we bidi augwaligo Godigo s̄e yabo homu konebo tau sabo menio. Te dago te Godide konealubo po dāu wabo, tebogo naga dabolo Godigo s̄e yabo homu ola mabo dao.

⁵ Tama eno augwaligo te tobage po ola mabo tagalao wali po page e dao: augwaligo eno po wali pobaso da, teda augwaligo homu te meda meniam, tama te dwai se me dwagi yai se me dagalabo homu bugagia elaluama, tama augwaligo homu mu eyu, tama Kraisde konealubo po daꝋ mu waibao. Tama tiyu, tama te tigidali kolesagago augwaligo te gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu yabo homu kolesaga hodolaibao. ⁶ Bidi meba augwaligo te dwagi yai kolesaga tagalama, tama augwaligo te pabo tu me tagalama, tama augwali subigila te olo kedu meni yai po ola bilibo dao. ⁷ Augwali te Godigo bomai pode te po ola mabo tisa bidi bidabo godolo homu ebo dao. Tiali goli augwa digi augwa wabo po page me konebe, tama augwaligo bomonama tama “Awe, dago gisiga koneani, te dago ola mabo po te mu po naga dao” wali goli, augwaligo te ola mabo po page me konebeo.

⁸ Dago hania koneani, te Godigo bomai po da, te dwagi yai dao, te bomai pogo ebo se elalubao. Dago te bomai pogo ebo se naga eyu da, te usu mu dao. ⁹ Tiali goli te me dago konea. Godigo te bomai po mani. Te bomai po da, te doloba pai we bidi dabe augwali tonaluabo po meni. Te menio. Te bomai po te haniani dwai kolesaga ebo bagebolo wai dao. Augwaligo te bomai po ola tagalama tama te po sela saꝋo bage dao. Augwaligo God tudiba muyu, dwai kolesaga ebo bidi dabe dao. Te Godigo kolesaga tagala po weyu, tama te toꝋde kolesaga wali pabo we bidi dao. Meba augwaligo augwa aya ida ela mubo bage dao, meba te gasa bidi ela muyu ebo bidi dabe dao. ¹⁰ Te penani kolesaga ebo we bidi, te ogomani dali dwai dwai se ebo bidi dabe, te we bidi wi sabo bidi dabe me, te tibo po wabo bage, te po tuꝋde tibo po wabo bidi dabe me, te bomai po dabe te tobage we bidibolo muai dao. Te tobage kolesaga te Sodom de Gomora hanu side yali kolesaga tiwai dao. Me te gasa haniani dwai se ebo bidi dabe me, te Godigo dwagi yai ola mabo po odisaꝋo bage, augwalibolo me te bomai pogo po elalubao. ¹¹ Te dwagi yai ola mabo po da, te ula yai bomo elalubo wiegi yai bidi God agai te po pusao olama enabolo mani gesi wiegi yai po tomode elalubao.

Godigo Pol aga homu dene eyu tau sali po

¹² Dago Genuai Bidi Krai Jisas agai eno se yabo bomo mobaso, tama eno agabolo buba hwi wabo dao. Agai homu ena agaba homu keꝋ pai bidi bidiyu, tama agai se yabo ena usu yaibao. Agai te homu elama, tama aga seba ena mubaso, eno agabolo nage usu da po wabo dao. ¹³ Mu tama, polobadu eno agai nogibolo dwai posobo po wabo bidi bidai, tama eno agai po odobo we bidi dabe dali boi bidi eyu, augwalibolo dene mabo se iduai. Tama eno aga dali hagoma eyu, aga nogi dolobo se eyu bidai. Eno Kraisde tama dwai se yali goli, Godigo ena homu dene eyu tau sali. Magi basowe? Eno konealubo po Kraisde daꝋ wasiaꝋaso eno bugagia konesiaꝋa, tama eno te tiwai dwai kolesaga aga dali iduai. * ¹⁴ Tama dago Genuai Bidigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga umabo mu enabolo eyu, tama agai enabolo te agaba homu begi pabo bomo me, te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me, te kolesaga si agai enabolo olo mani. Da Krai Jisas dali wadolobaso, tama te kolesaga si agai dabolo mani. ¹⁵ E konealubo po te mu po dao, tama tigidali we bidi e po odama augwaligo homugo mu daꝋ omainao: Krai Jisas te toꝋba dulali, te toꝋde dwai se

* 1:13: Tpi 8:3; 9:4-5

ebo we bidi dabe ma dobola sainogo asali. Awe, te mu po dao, tama te hasia polasa dwai se yali bidi te ena digi tama e dao, eno yali dwai se te gasa bagego dwai se aiyaba elaluali. ¹⁶ Ena te hasia polasa dwai se yali bidi te ena digi bidali goli, Jisas Kraiso agai ena dali homu dene eyu tau selama, tama ena ma dobola sai. Magi basowe? Te ena subo piksa noma tiwai yali. Tama nosali te gasa dwai se ebo we bidi augwaligo te Kraiso te dwai se ebo bidi polo elisabo wiegi yai kolesaga hania konemainogo eyu, agai ena dali te kolesaga naga hasia yai dao. Tama augwaligo homu aga poba begi peyu, tama bidibo ula selama, bugagia sesemane sogo bidada peyu, bidada pomainogo yaibao. ¹⁷ Tama tibaso, eno agai ena dali yali se de homugo kone paluyu, tama aga genuai nogi me aga wiegi yai ula yai bomo me te si ugwaba muyu, tama eno e po obao: "Aga te Tuni Bidi tigidali sogo bidibao. Aga me isibo meni, gamonaibao. Tama bidigo aga me subo menio. Agaduba deli naga te God mu dao. Genuai nogi me bomo me te agade sesemane sogo mu bidada peyu, bidada pomainao. Mu dao," eno te po obao.

¹⁸ Eno ogwa Timoti, polobadu Godigo po pusubo profet bidi dabe meba augwaligo nago nosali yabo se de mu yabo po augwaligo dabolo pusai dao. Tama meggi me eno te po wali peyu, tama eno e po nagebobo obao. Tama nage me, nago te po ma koneama, tama te pogo nage tau siyu, te nago hwiabo nai tiwai elalumainao. Tama tiyu, tama nago bomo elama, tama nago ebo se bugagia yao, te hwiabo tiwai yao. ¹⁹ Tama bidiyu, tama nago te konealubo po nago homugo bugagia daw wao, te dwai se me isiana, tama nago te dwai se me dwagi yai se me dagalabo homu bugagia elaluyu bidao. Te bidi meba augwaligo te augwa dwai se me dwagi yai se me dagalabo homugo augwalibolo wali po ola tagaluyu ebaso, tama augwaligo Godide konealubo po daw wabo tagalai dao, tama augwali hobedagia dwai kolesaga daide bidibao. Te augwali te tamu ai daidu pabo moni geba sip tiwai dao, tama tede elalubo moni masigigo te moni geba sip dolobo tiwai gilama yai dao. Augwaligo Godide konealubo po daw wabo tagalai dao. ²⁰ Te Himeneus de Aleksander, te bidi sigo te tiwai kolesaga yalio. Tama tibaso, augwali si eno te dwai haubo tobolu bidi Satango nogoba muani, agai augwalibolo sege mawaibao. Augwali sigo sege selama, tama Godigo nogide dwai posobo po wabo tagalamainogo eno tama yai dao.

2

Dago Godiba hanalu gedu haluasa po wabo kolesaga eyu, te tigidali we bidi tau sao wali po

¹⁻² Tama tibaso, nago yabo se de, te se nago emainogo eno nage homu hodolobo po obao. Hasia tuni po e tama. God agai tigidali we bidi tau somainogo eyu, nago te Godigo hani we bidi tigidalibolo gedu haluasa po wao, te po wao. Tama tiyu, agai augwali tau sao po hanaluyu, tama agabolo nage usu dao po me wao. Godigo te gavman tuni bidi dabe dali, te genuai gavman se ebo bidi dabe tigidali tau somainogo eyu, dagego agabolo gedu haluasa po wao. Magi basowe? Godigo augwali tau siyu, tama augwaligo augwa te we bidi tonalubo se bugagia eyu da, teda da we bidi tigidali da bugagia bidaibao. Gasa bidi augwaligo dabolo sege magobeo, tama da tigidali homu nagame wiegi yai elama Godigo homu naga wali peyu, tama gasa we bidi dali bugagia bidaibao.

³ Te tobage gedu haluasa po wabo kolesaga dwagi yai dao, tama tede te da ma dobola sabo bidi God aga dwagi yai homu ebo dao. ⁴ Te agai homugo te agai tigidali we bidi ma siyu, tama augwaligo aga mu po page mu konemainogo ebo dao. ⁵ Magi baso meni. Te God deli naga bidibao. Tama te God de bidi si tomode naga dolalubo bidi deli naga te elalubao, te bidi te Kraiss Jisas dao. Agai God dali we bidi dali deliba sisinabo bidi dao. ⁶ Agai aga bidibo ulago digi te tagaliyu, te tigidali we bidi ma abelali. Te tama tiali kolesagade Godigo aga bodolu mani sogo da ola mani, te agai tigidali we bidi ma sabo homu ebo dao. ⁷ Tama tede Godigo ena te agai po sela pabo se bidi mubaso, tama eno agai po pusubo se elalubao. Eno mu po naga obao, eno tibo po me wabeo, te Israel hani isiawai bidi dabebolo po ola mabo tisa bidi agai ena nigilali, te eno augwalibolo te Godigo mu po dali te Kraissde konealubo po augwa homugo daŋ wabo kolesaga me eno ola momainogo yali.

⁸ Tama eno homugo te tigidali bulu bidi dabe augwaligo gedu haluasa po omainogo homu ebao. Eno homugo augwali Godigo kolesaga naga wali pabo bidi dabe bidu, tama haliga sebe me wado po wabo tagaliyu, tama augwa nogo ugwaba siyu, te augwaligo gedu haluasa po omainogo ebo dao. Nago augwalibolo tama tiao po wao.

We dabe sibigo yabo kolesaga po

⁹ Eno homugo te we dabe sibigo me augwa gudubo ugwade homugo bugagia kone paliyu, augwa nogi ugwaba sabo kolesaga te ugwade elamuo, te bidigo homu hodolobo se me elamuo. Augwaligo te tobolu nisi me te tigi me te haniani bis dabego badi, te wiegi yai kapa golgo me te moni masigigo sabo ugwago me, te augwa tigi dali tobolu nisi me au ilama elamuo. * ¹⁰ Menio. Te we dabe sibi augwaligo te Godigo homu wali pabo homu eyu da, te augwaligo we bidi tau sabo haniani wiegi yai se yao. Te da te augwa au ilibo nai tiwai mu dao. ¹¹ Te we dabe sibi augwa digi aiyaba elaluama, tama pedauwali pania selama, tama po ola mabo bidigo wabo po sao. ¹² Te Godigo po odobo we bidi hani tomode te eno te we me deli te po ola mabo tisa bidi ma te bidi dabego tobolu we bidimainogo me gogolobo menio. Te menio. Te we dabe sibi augwali te pedauwali pania selama, tama bidigo wabo po naga odao. ¹³ Magi baso meni. Te tiwai yai: Godigo Adam bolo hasia nigali, tama nosali agai te we Iv nigai dao. * ¹⁴ Tama me te Adamgo tibo po homude daŋ me wabe. Wego te tibo po homu daŋ olama, tama agai Godigo bomai po bolali. * ¹⁵ Tiali goli te we dabe sibigo te wai dabe ame nabo se yaibao. Augwaligo te wai ame nabo kolesagade Godigo augwali ma dobola saibao. Tama augwaligo Godiba konealubo po sesemane sogo daŋ weyu, tama we bidi dali dwagi yai homu ebo kolesaga wali peyu, tama augwali dwai se isaŋo kolesaga me wali pabo se isaŋa bugagia bidiyu, tama wiegi yai homu elalubaso da, teda Godigo augwali ma dobola saibao.

3

Te Godigo po odobo we bidi tonalubo bidigo wiegi yai kolesaga yao po wali

* 2:9: 1 Pi 3:3 * 2:13: Gag 2:7, 21-22 * 2:14: Gag 3:1-6

¹ E po te mu po dao: bidi me deligo te Godigo po odobo we bidi tonaluabo homu ebaso da, te bidi aga wiegi yai se godolo ebaso. ² Tama nago te Godigo we bidi tonalubo bidi nigiyu tama aga e tama bidao. Aga dolo mu bidao, tama te bidi dabe augwaligo agade te dwai se ebo me gegobeo. Aga te we deligo bidi naga bidao. Aga homu bugagia dodolama tama dulalualo. Agai aga digi kolesaga bugagia tonalualo. Aga subigila bidibo bidi bidamuo. Te aga te Godigo po odobo gasa buludu asali we bidi agai aga beba sabo bidi bidao. Tama aga te Godigo po ola mabo se de aga usu yao. ³ Aga te bomai ai tulama te esela pabo bidi tiwai bidamuo. Agai se be polo eyu, bidi eleyu me egobeo. Menio. Agai te bidi dabe dali imilai homu nagame yao. Agai te wabi subigila hwigio. Agai homu te monede kuna da me olamuo. ⁴ Aga bugagia kenasa bidiyu, agai te aga digi we wai puluba bugagia tonaluyu, tama te wai dabe aga dologode bidiyu, te augwaligo agai po wali pomainogo yao. ⁵ Magi baso meni. Te bidigo aga digi aga we wai puluba bugagia tonalusiabo bidi da, aga te Godigo po odobo we bidigo tobolu bidi bidibo te usu me egobeo. ⁶ Te tamadi gesi noma baptais tamadi sali bidi te tonalubo bidi se munu me menamuo. Tiyu aga te hagoma ebaso tama Godigo aga dali po tu elama dene mayu, te agai Satan po tu yaligia tiwai elama sela sawani. ⁷ Te bidigo wiegi yai nogi te Godigo po odosiawani bidi dabe augwali tomode elalubo bidi, te aga naga te tonalubo bidi se ebo usu yaibao. Te aga nogi wiegi yai me elalusiawani da, teda aga dwai se eyu, tama aga hale elama, tama te Satango hagani togobo wago te aga saibao. *

Te Godigo po odobo we bidide se ebo bidi po

⁸ Te nago te Godigo po odobo we bidi tonalubo se tau sabo bidi dabe nigiyu, augwali me e tama bidao. Te homu mu naga eyu, te wiegi yai kolesaga ebo bidi bidao. Augwali te bomai ai tulama esela pabo bidi tiwai me elamuo. Augwali te gasa bidi dabego mone dabe anoma elama sabo homu ebo bidi bidamuo. ⁹ Te augwaligo dwai se isiama tama augwali homu wiegi yai elaluyu, tama augwaligo te polobadu geme dualali po, te Godigo Kraizde dabolo waselali konealuabo po homugo da olama bidao. ¹⁰ Te hasia dagego augwaligo ebo kolesaga usu sao. Tama augwaligo kolesaga dolasa elama tama po meni baso da, teda augwali te tau sabo seba muao.

¹¹ Tama te bidi dabe augwaligo we dabe, te we dabe te wiegi yai kolesaga ebo we bidao. Augwali te posobo po wabo we dabe bidamuo. Te augwaligo augwa homu bugagia dodolama tama bidao. Sesemane sogo te augwaligo wiegi yai dolo kolesaga naga yao.

¹² Te tau sabo bidigo we te deli digi naga selama bidao. Agai te aga we wai bugagia tonalualo. ¹³ Te bidi dabe augwali te Godigo po odobo we bidi tau sabo se bidi bidiyu tama wiegi yai se eyu da, teda we bidi gedude augwali nogi wiegi yai elaluaibao. Tama augwaligo te Kraizde konealubo po homo elama pusubo usu yaibao.

Godigo po page megii waselali kolesaga po page te genuai nai mu da po wali

¹⁴ Eno homugo ena nage bidibo madi tamadi asaibao. Tiali goli megii eno e pas nagebolo asena tolobao. ¹⁵ Magi baso meni, ena polo

* 3:7: Tai 1:6-9

sabalisiꝓbaso da, teda nago e pas selama tama nedama, tama nago nage Godigo hanide bugagia bidabo kolesaga po tede koneagameo. Te God aga da te bidibo ula elalubo God dao. Te agai po odobo we bidi hani augwali da te Godigo be tiwai we bidi dao. Tama augwali te Godigo mu po tolalubo te bomai ni pos dali kau ni me tiwai elalubo dao. ¹⁶ Awe, mu tama, te polobadu geme dualali po, te Godigo dabolo waselali konealuabo po page te genuai mu elalubo, tama bidigo te pode te po mu menio wabo te usu me egobeo. Te konealuabo po e dao:

Aga te tigi elalubo bidi mu pedalali, tama hania hanilai.

Tedali Mobo Bidigo we bidibolo ola mani, te bidi aga dolo mu yali.

Te dagalude mobo bidi ensel dabego aga suai.

Tama po pusubo bidi augwaligo agade po te tigidali we bidi hanibolo pusigi pali.

Te tꝓde bidi dabe augwaligo konealubo po agade daꝓ wai.

Te Godigo aga dagaluba odasa holama, tama megii aga bomo dali, genuai nogi dali selama bidibo dao.

4

Tibo po ola mabo bidi dabe augwaligo po waibao

¹ Godigo Tedali Mobo Bidigo hanilama te po wai: nosali sogo bidi meba augwaligo te Kraizde konealubo po tagalaibao wali. Te augwaligo te tibo po wabo dwai haubo noma bidi dabego ola mabo po odama, tama augwaligo te dwai haubo noma bidigo po wali paibao.

² Bidi meba augwaligo dwai se dali dwagi yai se dagalabo homu te isali tiwai dao. Tama tibaso augwaligo augwa ebo se dagalisiꝓyu tama augwali tibo po wabo bage dao. Tama “Eno mu po naga obao,” wai goli, augwaligo te dwai haubo noma bidi dabego tibo po naga ola mabo dao.

³ Tama tiyu, augwaligo e tiwai po ola mabo dao, “Dagego te we sabo se elamuo, te se habu selai se dao,” te po augwaligo ola mabo dao. Tama me augwaligo haniani tubo nai me badu habu selebo dao. Tiali goli Godigo te nai dabe nigali te da bidigo konealubo po daꝓ weyu tama agai mu po koneani we bidi, dago te nai dabe selama tuyu, tama Godibolo gedu haluasa po weyu ‘Nage usu da’ omainogo yai. ⁴ Magi baso meni. Dago koneani, te Godigo nigali nai tigidali, te wiegi yai naga yai. Tiyu dago sayabuo. Dago Godibolo usu da weyu gedu haluasa po olama sao. ⁵ Te Godigo te naide polobadu wali po dali, te dago gedu haluasa po wabo po dali, te po sigo te nai wiegi yai ilama pedalubo dao. Tama tibaso, te nai dago tuagameo, po meni.

Timoti te Kraisgo wiegi yai se bidi bidimainao

⁶ Nago te eno megii aseani po te dago ama dedebolo mobaso da, teda nage te Jisasgo wiegi yai se bidi bidaibao. Tama tiyu, te konealubo pode me, te nago wali pabo tigidali wiegi yai kolesaga ola mabo po me, te po side nago genuai bomu bugagia sidu bideibao. ⁷ Tiali goli te haniani olo namu po dali, te haniani kedu meni yai po dali, te tobage po mibo te nago odogio, te tudiba muao. Te tobage olo po dago God bugagia koneabo tau sabo po menio. Bomo elama, nago naga digi te

Godigo kolesaga wali pabo se ola mayu bidao. ⁸ Nago koneani, te dago tigo se ebogo te tigibolo bomobaso, tebogo da tau sabo dwasianu usu ebo dao. Tiali goli Godigo kolesaga wali pabogo te da tau sabo te hauwa mu ebo dao. Te se ebogo da megite bugagia bidibo ula mabo dao, te nosali bidabo ula tau sabo me te usu yaibao. ⁹ Te po mu tama wali, tama te po tigidali bidigo odama, tama augwaligo homu te poba begi pobaso, te usu yaibao. ¹⁰ Tama da Godigo kolesaga wali pabo, tebogo da megite me, nosali me tau sabo usu baso, dago bomobaso eyu se dene mu ebo dao. God da, te tigidali we bidi ma sabo bidi da, tama agai te Kraide konealubo po augwa homugo dawu wali we bidi da mu ma dobola sabo bidi dao. Tama tibaso, dago te bidibo ula elalubo Godiba homu begi pelama, tama agai da somainogo dago aga tonalubo dao.

¹¹ Nago bomonama te po te Godigo we bidi augwalibolo pusao, tama augwaligo wali pomainogo ola mao. ¹² Augwaligo suali, nage gesi bidi homu ebo, tiali goli augwaligo homugo nage te olo bidi yali homu ebo gogologio. Menio. Nage te polalubo bidi bidao. Tama tiyu, tama nago po wabo kolesaga me, te bilibo me, tama nago we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me, te nago Godiba homu begi pabo kolesaga badi, tama te magi dwai se isiawai wiegi yai kolesaga nago ebo augwaligo suyu, tama augwaligo homu Godiba begi pabo we bidi augwaligo nage wali asaibao. ¹³ Ena nago bidibo digi nosali asaibao. Te sogo nago ena tonaludu digi, nago te Godigo bukude aseani po aga hani we bidibolo nedeboso se yao. Tama augwalibolo Godigo po pusuyu tama ola mayu bidaluo. ¹⁴ Polobadu te Godigo po pusubo bidi augwaligo nago nosali yabo se mu yabo po weyu, tama te monu dabe tobolu bidi augwaligo augwa nogo nago toboluba muani. Tama te sogo Godigo nago se yabo bomobaso dali, homu kolesaga dali nageboso olo manio. Te mani nai tagaligio. Te mani bomobaso me, te homu kolesagago me nago naga se yao. ¹⁵ Tigidali bidigo nago ebo te pua pai holobo ni tiwai se sumainogo eyu, tama sesemane sogo nago te Godigo we bidi tonalubo se bomobaso elama bugagia yao. ¹⁶ Tama naga digi ebo kolesaga me, te we bidi ola mabo se te bugagia tonaluo. Tama tiduao. Nago tama tiyu da, teda naga sego digi nage dali nago po odobo we bidi dali ma dobola saibao.

5

We bidi dodolobo wiegi yai kolesaga po

¹ Te Godigo po odobo we bidi hani tomode te monu dabe tobolu bidi me deligo dwai se eyu da, nago aga te dwai se mu ma dodoloyu tama nago agaboso sesena pai po me olamuo. Menio. Nago po nagame elama dua digi dodolao, te naga aya monu dodolobo tiwai gilama yao. Tama nago te gesi ogwa bidi dabe dodoloyu, te naga ama dodolobo tiwai gilama yao. ² Tama nago te mosi dabe dodoloyu, te naga ida mosi dabe dodolobo tiwai gilama yao. Tama nago te gesi we dabe dodoloyu, te naga abe dodolobo tiwai eyu, te wiegi yai dolo homu naga ebadi augwali dodolao. Mena bidi nago dwai se mu dodolobo homu ebo bidi, nago sesena pai homu eyu dodologio.

³ Te we me deli aga bidi isai digi, tama we agaduba mu bidibaso da, teda nago te Godigo po odobo we bidi augwaligo te we tama bidibo koneama tama augwaligo augwa mone gego te we tau sao po wao.

⁴ Tiali goli te bidi isai we me deligo te aga wai genuai yai me, ma aga waigo wai te genuai yai elalubaso da, teda augwaligo bugagia koneao: te augwaligo polasa yabo se te augwaligo Godigo po wali peyu, tama augwa hani we bidi bugagia tonaluyu, tama augwali polobadu dwasianude aya idago bugagia tonaluali tobage kolesaga wei ponoyu tonalua. Awe, Godigo te kolesaga godolo mu ebo dao. ⁵ Tama we aga bidi isai madi, tama we agaduba mu bidiyu aga tau sabo bidi meni baso da, teda te wego te tiwai kolesaga ebo dao: agai Godiba tialuyu, tama Godigo aga tau somainogo eyu giligade me hulide me te agai Godiba gedu haluasa po weyu ena tau sao wabo dao. ⁶ Tiali goli gasa we me, te aga bidi isai madi, tama te wego te tigigo ebo kolesaga naga wali pabo homu eyu, tama dwai kolesaga ebaso da, teda aga tigi bididubadi goli aga bidibo noma te Godigo gedude isai dao. ⁷ Nago bomonama te eno tamadi wali po te Godigo po odobo we bidi augwalibolo pusao. Awe, augwaligo tama temainao, magi baso meni, augwali te gasa we bidigo gedude augwaligo dwai kolesaga elalugobeo. Tiyu gasa bagego po augwali dali elalugobeo. ⁸ Eno te po magi baso obawe? Te bidigo aga deli hani dabe me, ma aga kaneme deli hani digi te bugagia tonalusiawani da, teda te bidigo aga Godide konealubo po te tudiba munama tama agai ebo kolesaga te dwai mu elama, tama tebogo te Godigo po odisawai bidi dabego ebo dwai kolesaga te aiyaba elaluaibao. Te Godigo po odisawai bidigo augwa digi te tiwai dwai kolesaga me ebeo. Menio! Augwaligo te augwa bidi isai we dabe, te augwaligo bugagia tonaluyu tau sabo dao.

⁹ Te augwali tau sabo hani bage meni yai wilawe we elalubaso da, te Godigo po odobo we bidi hani augwaligo augwa mone gego te tobage wilawe we tau somainogo eyu, augwaligo nogi te bukude dago asebo dao. Te bukude nogi elalubo wilawe we dabe naga augwaligo te tau sabo mone sabo dao. Tama nago te bidi isai we dabe nogi te bukude olo asegio. Menio. Te bidi isai we aga kibu be bidi sese sela wali, te tobage bidi isali we aga bidi deli naga dali bidali mosi we elalubaso da, teda aga nogi naga nago asego. ¹⁰ Tama e tobage haniani wiegi yai se yai nogi elalubo we tiwai: agai te aga wai puluba bugagia tonaluali. Tama agai te gasa bulu we bidi augwali te agai beba asobode nai mayu yali. Tama imilai homu eyu, agai te Godigo po odobo we bidi tau siyu sanga we tedabo se yai dao. Tama agai te sege dali dene dali sali we bidi dabe tau siyu yai. Tama te wilawe we aga te tobage haniani we bidi tau sabo dwagi yai se ebo kolesaga wali pabo we bidali da, teda nago te tobage we dabe augwali naga nogi te bukude asego.

¹¹⁻¹² Tiali goli nago te augwa bidi dabe isai, te gesi we dabe augwali nogi asenamuo. Menio! Te augwaligo homu hodolama tama te bidi dali ma pabo homu ebo si, te augwaligo Kraisi te tudiba muaibao. Tama tiyu, tama augwaligo agai se de te hasia daŋ wali po augwaligo togolama, tama tede sege saibao. ¹³ Tama gasa dwai kolesaga me augwaligo koneaibao. Augwaligo se isayu tama augwali tigidali we bidigo beba olo pabo kolesaga saibao. Te kolesaga naga egobeo, te gasa dwai kolesaga me yaibao. Augwaligo te gasa we bidi dabe augwaligo po anoma elama tama po sabilibo se eyu, tama augwalibolo posobo po weyu yaibao. Te po augwaligo tedela paibao, haniani beba. Tama tiyu, tama augwaligo me te hogwa sa wali po togolama, tama augwaligo gasa

we bidibolo subigila pusaibao. ¹⁴ Tama tibaso, augwaligo tama idali weyu, eno homugo Timoti nago te bidi isai gesi we dabe te augwali bidigo ma sao po wao, tama wai ame nobaso, te augwa hani tonalubo sę yao. Te augwaligo tama tiyu da, teda, te da dali te dwai po wabo boi bidigo tu gegabo usu meni yaibao. ¹⁵ Eno tama tiwai po te gesi we dabede wali, magi baso meni, te we dabe mebago te Kraisgo sęde daų wali po te tagalama, tama augwaligo te Satan wali pabo gagalai dao. ¹⁶ Te Kraisde konealubo po daų wali we me deli te aga hani tomode te aga bidi dabe isai we dabe meba elalubaso da, teda te we aga digi te bidi isai we dabe tonaluyu tau sao. Te tau sabo sę te Godigo po odobo we bidi hanibolo te wego munamuo. Meni. Augwaligo te agaduba deli mu bidibo wilawe we dabe, te augwali tau sabo bage meni yai we dabe, augwaligo te tobage we dabe tau siyu tonalumainao.

Tobolu bidi dabede wali po

¹⁷ Te Godigo po odobo we bidi hani tonalubo monu dabe, augwaligo te sę bugagia eyu da, teda te hanigo augwaligo nogi ugwaba siyu, tama augwalibolo te augwaligo sabo pe mone mayu, tama meba ugwadu manuma mao. Te tonalubo bidi dabe tomode te bidi dabe meba augwaligo te sę eyu, tama augwaligo me te Godigo po pusuyu tama te we bidi dabebolo ola mabo sę bugagia eyu te sę dene yali, te tobolu bidi dabe augwalibolo te manani masigi polasa mao. ¹⁸ Magi baso meni. Te Godigo po bukude te Mosesgo polobadu e po așani, “Te nai wit ge bo sela somainu te nago bulmakau agai sę eyu tama te ge dabe sęgaęo agabadi, nago aga gani te bonogo daų wagio, aga te ge meba tumainao,” te po așani. Te tobage po me elalubao, “Te sę bidigo aga mone sabo usu dao,” te po wai dao. * ¹⁹ Tama bidi me deligo naga te po waibao, “Te Godigo po odobo we bidi tonalubo bidigo dwai sę yali” po obaso da, teda nago te po odogio. Tiali goli bidi sigo ma selago te po obaso da, teda nago odao, te bidi osola suao. * ²⁰ Tama tiyu, tobolu bidi dabe mebago te dwai sę yaibaso da, teda nago te Godigo po odobo we bidi augwali tigidali gedude te dwai sę yali bidibolo “Nago te dwai sę yalio, te kolesaga tagalama, tama Godigo po wali pabo ma gagalao,” te po wao. Augwaligo gedude tama eyu da, tama gasa tobolu bidi dabe augwali me te tiwai dwai sę ebo wi elama tagalumainao.

²¹ Te God me, Krajs Jisas me, te Godigo dię sali ensel mobo bidi dabe, te augwaligo gesabidide eno nagebolo dolo mu obao, te eno megi tama nagebolo așani ola mabo po nago bugagia wali pao. Tama tiyu, tama nago te tobolu bidi dabego yali sę osola subadi, nago te bidi me delide wei ebo abagi homu eyu, tama gasa bidi me delide dwai homu eyu munu te tiwai elamu dao. Te bidi dabe osola subo sę te nago dolo mu naga yao. ²² Tama me nago te bidi me deli polo selama, tama aga bugagia osola susiębadi, tama nago nogo aga toboluba muyu, tama aga te Godigo we bidi tonaluabo tobolu bidi nigilamuo. Magi baso meni. Te nago aga polo te tobolu bidi nigilama tama agai dwai sę eyu da, teda nago aga te dwai sę ebo tau sali tiwai waibao. Tama idali weyu, dua dao. Nago te naga digi bugagia tonaluyu, tama dwai sę me deli isięwai bidi bidao.

* 5:18: Bom 25:4; Mat 10:10; Luk 10:7 * 5:19: Bom 17:6; 19:15

²³ Timoti, nago te olo wẹ naga tubo kolesaga tagalao. Tama te hauwa sogo te tigi bomo silabo gasi nageba pedaliyu ebo, tama te gasi sela sawainogo da, teda nago te naga tabi tau sainogo te nago dwasianu wain wẹ dali tuao.

²⁴ Te Godigo po odobo we bidi hani tobolu bidi nigilibo sẹde eno e po me nagebolo obao. Nago te bidi dabe hasia osola subadi, e po ma koneao. Te bidi mebago dwai sẹ dabe hanilama hania mu elaluyu, tama augwali te po tų yabo madi poligi pobaso, tama dago augwali polo dagalama koneani. Tiali goli bidi mebago dwai sẹ geme dualaluama, tama nosali naga hania hanilama pedalubo dago subo dao. ²⁵ Te wiegi yai kolesaga me te tiwai naga dao. Te wiegi yai kolesaga dabe me te hania elalubo dago subo dao. Tama meba dwagi yai kolesaga te we bidi dabego ebo te hania polo me pedalisiąyu yali goli, te me sesemane sogo geme me dualalugobeo. Menio! Nosali dago te me koneaibao.

6

Olo sẹ ebo bidi dabede po wali

¹ Te nago bidibo digi Efesusde bidibo Godigo po odobo we bidi augwali meba te masigi sisąbo olo sẹ ebo we bidi dabe dao. Augwaligo augwa genuai bidigo sẹ eyu augwaligo tama tiwai homu yao, “Te ena genuai bidi aga te wiegi yai bidi, tama eno aga nogi ugwaba sabo te usu dao. Agai te sẹ yao wabo po eno odaibao,” augwaligo te homu yao po wao. Tama te sẹ we bidi dabego te tiwai homu kolesaga eyu da, teda te genuai tonalubo bidi dabego te Godigo nogide me te Godigo po me te si dali dwai posobo po wabo kolesaga me egobeo. ² Me ma, te olo sẹ ebo bagego genuai bidi aga te Godigo po odobo bidi bidiyu da, teda te sẹ ebo bidi dabego te homu me ilamuo, “Te genuai bidi aga Kraisba homu begi pai bidi bidibaso, aga da te eno ama tiwai dao. Tama tibaso, ena dali eno sẹ tonalubo genuai bidi dali, te da si Godigo gedude tiwai si dao. Tama tibaso, eno agai po odogobeo, te tigi dene sẹ egobeo.” Te homu augwaligo ilamuo. Menio. Augwaligo tama homu yao: “Eno bomo elama eno genuai bidigo sẹ bugagia mu eyu, tama eno te tiwai aga tau saibao. Magi baso meni. Eno genuai bidi aga te Kraisba homu begi pai bidi, tama eno aga dali dwagi yai homu eyu godolo ebao.” Te sẹ ebo bage augwaligo te homu yao wao.

Te mone me doado bage hauwa sabo godolo ebo homu kolesagade te tigidali dwai kolesaga page elalubao

Te sesemane sogo nago te we bidi augwalibolo te tiwai kolesaga eno nagebolo wali po tiwai gilama te we bidi ola madubadi geao, tama augwaligo homu hodolama wali pomainao. ³ Tiali goli bidi mebago te po wali pisąma tama augwaligo bidi dabe gasa po ola mabo dao. Te gasa po te dago Genuai Bidi Jisas Kraisgo doloba pai po dali tiwai si isiąwai po dao. Tama te gasa po te dago te Godigo kolesaga wali pabo ola mabo po dali tiwai si isiąwai po dao. ⁴ Te gasa po ola mabo bidi agai te hagoma genuai eyu, te agai Godigo kolesaga dwasianunu me konebeo. Menio. Agai homu kolesaga gasi tiwai ebaso, tama agai te bidi dabe dali konila po wabo kolesaga godolo ebo dao. Tama subigila te dwasianu po pagede te po si wado po wabo ebo tiwai kolesaga me agai godolo ebo dao. Te tobage konila po wabode te tiwai kolesaga pedaludu gebo dao: augwaligo dwai homu gasa bidi dabe dali eyu,

tama augwaligo augwa hasi konila po weyu, tama posobo po wabo, tama augwaligo te homu ebo dao, ‘Te gasa bidigo dwai se yabo homu ebao.’⁵ Tama sesemane sogo augwaligo wado po subigila weyu ebo dao. Te tobage bidi dabe augwali te gagea pai homu ebo bidi pedalama, tama augwaligo te mu po te augwa homude daŋ wabo tagalai dao. Augwaligo homugo te Godigo kolesaga wali pabo te bisnis ebo sunumi augwaliba bugagia pedalama, tama mone hauwa siyu, tama walu hauwa sabo mone bidi pedalaibao homu ebo dao.

⁶ Mu tama, te bidigo Godigo kolesaga wali peyu, tama aga homude te tigidali nai te aga usu yali da homu ebaso da, teda aga te wiegi yai doado bage hauwa elalubo bidi tiwai yaibao. ⁷ Dago koneani, te idago da ame nenama tama da tɔde pedalali, te sogo dago magi nai me deli sela asobeo. Menio. Te da olo naga asai. Tama nosali sogo da isibo sogo tama te tɔ tagalobode te dago magi nai me deli te dago isibo noma bidigo me sela pogobeo. Menio! ⁸ Tama tibaso, dago tubo nai me ugwa me elalubaso da, teda dago dwagi yai homu pemene idu te homu yao, “Te nago ena usu ilali. Ena dwagi yai homu pemene ebo dao,” te homu yao. ⁹ Tiali goli te doado bage hauwa saio homu ebo bidi dabe augwali te buside bidibo uni kibu dabego te nai tugi painogo te denami odo bo tiwai ebo dao. Tiali goli te kibu aga te dedagede tulaluyu isabo homu me konegobeo. Te moneba homu konebo bidi dabego homu te tiwai ebo dao. Te augwa homu te moneba daŋ olama, tama augwaligo te haniani dwai kolesaga wali peyu, tama te homu kolesaga meni yai bidi tiwai bilibadi, te augwa digi dene mabo kolesagago augwali daŋ wabo dao. Tama tiyu augwa digi dolama, tama augwali dwai mu hobedagia bidaibao. ¹⁰ Magi baso meni, te mone godolo homu ebo kolesaga te tigidali haniani dwai kolesaga page mu elalubao. Te bidi meba augwaligo te bomo elama te mone godolo ebaso, tama te kolesagago augwali kegelama tama augwaligo te Kraisde konealubo po tagalai digi, tama augwa yali dwai se hauwago te augwali homude enani tama genuai dene mu tolali.

Timoti nage tau sabo po nago bomonama uda baso da, te bidibo ula selama, sesemane sogo bidada paibao

¹¹ Te bidi dabe meba augwaligo te doado bage hauwa saio homu ebaso tama tiwai dolaibao. Tiali goli Timoti, nage da te Godigo bidi da olama, tama nago te tobage dwai se ebo kolesagaba tudi ola mao. Me ma, nago te bomo elama te doloba pai kolesaga badi, te Godigo godolo mu ebo kolesaga me, te Kraisde konealubo po daŋ mu wabo kolesaga me, tama te gasa ama dabe godolo ebo kolesaga dolo wali pao. Tama te bomo elama dolaluyu, tama te boi bidi dabego mabo seŋe tigidali bugagia tolobo kolesaga me, tama augwali dali nagame elama bidibo kolesaga yao. ¹² Te Kraisde konealubo po daŋ wabo bidi te ususu si yainogo udabo tiwai se elalubao. Tama tibaso, nago te sesemane sogo bugagia bidada peyu, bidada pabo ula somainogo te se bomo elama yao. Magi baso meni, polobadu nago te we bidi hauwago gedu tomode te “Ena Kraisde konealubo po daŋ wai dao,” te dwagi yai po nago augwalibolo pusali sogo te Godigo nage sa muyu te bidibo ula saibao wali. ¹³ Te God da te tigidali nai bidibo ula menama tonalubo bidi dao. Tama Krai Jisas aga te gavman tuni bidi Pontius Pailat gedude te dolo po naga weyu, aga digi aga te Godigo we bidi tau somainogo

tagala palali bidi Kraiſ dao po wai. Tama te God badi, te Kraiſ Jiſas dali ſigo gedude te tiwai po bomo elama nagebolo eno megi obao: *
 14 nago te Godigo po bugagia tonaluaſ. Nago te gasa bagego te Godigo pode dolobo po wabo gogologio. Te nago bugagia tonaluali da, teda te pode dwai po wainogo yabo te usu meni yaibao. Nago tama tonalua pidubadi te dago Genuai Bidi Jiſas Kraiſ te ma asobo ſogoba usu nagasu tama Kraiſ aga hanilama hania pedalaibao. 15 Aga ma asobo ſogo te Godigo aga digi ſa muani bodolu ſogo elalubo, te ſogo te dolo ſogo mu naga yaibao. God naga te dwagi yai homu pemene ebo page bidi, tama agaduba deligo naga tigidali ſe yabo bomu elalubao. Agai te tede tuni bidi dabego Tuni Bidi, tama aga te genuai bidi dabego Genuai Bidi dao. 16 Agaduba deli naga te munu me iſiſabo ula page elalubo bidi dao. Aga te genuai nanobo ula tomode mu bidibo, tama da aga paſa pabo te usu me egobeo. Te bidi me deligo aga munu me ſube, tama aga me ſubo usu egobeo. Genuai nogi mu me, bomu me te agade ſeſemane ſogo bidada peyu, bidada paibao. Mu dao.

Te doado bage hauwa elalubo bidi dabebolo wabo po

17 Timoti, nago te tede doado bage hauwa elalubo bidi dabebolo e po bomu elama wao: “Dagego te gasa bidi dabe dali hagoma me elamuo, tama dagego te tiwai homu me egio, ‘Eno doado bage hauwa elalubao, te bugagia bidaibao.’ Dagego te homu me egio. Menio. Dagego daſ wabo homugo te nai dabego augwali tau ſiyu bugagia bidaiba homu elamuo. Magi baſo meni, te tede nai augwaligo da tigidali ſogo tau ſabo usu menio. Tama dagego e homu yao, ‘Eno Godiba konealubo po daſ mu olama, tama agai ena tau ſiyu, ena bugagia bidaibao,’ dagego te homu yao. Te dago homu dwagi yai pemene emainogo eyu, tama God aga digi te haniani dwagi yai nai te dabolo olo mu mabo dao.” Te doado bage hauwa elalubo we bidibolo te po puſao. 18 Nago te augwalibolo te po weyu, tama e po me wao, “Dagego te we bidi tau ſabo dwagi yai kolesaga haniani yao, dwagi yai ſe umabo yao, te ſeſemane ſogo dagego doado bage te gasa bidi dabebolo olo mayu, tama te nai dobabo bidi kolesaga bugagia yao,” te po bomu elama augwalibolo wao. 19 Te augwaligo tama tiyu da, teda augwaligo te augwa noſali Godigo bulude te augwali tau ſabo bomu hauwa tede elaluaibao. Tama tiyu da, te augwaligo ſabo bidibo ula augwali te wiegi yai mu bidibo ula ſabo usu mu yaibao.

20 Timoti, Godigo agai po nagebolo mani. Nago te po bugagia tonaluaſ. Bidi dabe mebage te Godigo kolesaga wali piſabo olo po dabe wabo dao. Augwaligo homugo augwa wabo po te koneai kolesaga po mu dao. Tiali goli meni, augwaligo wabo po te page meni yai konila ebo po naga dao. Nago te tobage po dabe tudiba muao. 21 Magi baſo meni, bidi meba augwaligo te po wai, “Dago te mu koneanio,” te po wali. Tiali goli augwali geda muyu, tama augwaligo te Kraiſde konealubo po daſ wabo tagalama tama bidibao.

Te tama dao. Te Godigo olo mu tau ſabo wiegi yai kolesaga te dage dali bidao.

* 6:13: Jon 18:37

Polgo Si Wali Pas Timotiba Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te Pol te Rom moni hanude kalabus bidibadi agai e pas te gesi pasto bidi Timoti agaba aşena tolali. Polgo koneani, te Efesus hanude te boi bidi dabe augwaligo te Kraisgo po wali pabo we bidi dabebolo mabo dene dali, sege dali te genuai mu nosali pedalaibao. Tama agai me koneani, te Kraisgo po wali pabo we bidi hani tomode te tibo po ola mabo bage pedaluyu, tama te gasa we bidigo dwagi yai kolesaga ebo dolobo se yaibao. Tama koneyu, tama Polgo te Timoti homu hodolobo tau sabo po aşani, te Timotigo te aga te we bidi tonalubo se bugagia emainogo yai. Tama Polgo homugo te Timoti aga Romba asao, te po wali. Magi baso meni, Polgo koneani, aga digi isabo sogo paba yagasai dao.

Te bidi Timotigo se homo elama ebaso, te se bidi mu nogi te God gedude elalueibao

(Daj 1–4)

¹ Ena Pol dao, ena Krai Jisago po sela pabo se bidi dao. God aga homugo digi ena te seba muani. Da te Krai Jisas dali wadolobaso da, teda Godigo te bidibo ula dabolo mawaibao. Agai te ula mabo po mu daş walali. Tama agai ena te po we bidibolo pusigi pomainogo agai ena tagala palai dao. ² Timoti, eno nage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo dao, nage eno ogwa mu tiwai dao, tama eno e pas nagebolo aşena tolobao. Eno homugo God Aya dali, dago Genuai Bidi Krai Jisas dali sigo, te olo tau sabo wiegi yai kolesagago te nage homu dene eyu tau selama, tama nago homu dua nagame ilama bidimainao.

Dago te Godigo po dali hale me elamuo

³ Te eno waj dabego Godigo kolesaga wali pali, te tiwai naga gilama eno me wali pobao. Tama eno te dwai se dali dwagi yai se dali dagalabo homugo kone paluyu, eno te ebo kolesaga te dolo mu ebo homu ebao. Tama eno gedu haluasa po wabo, te eno hulide me giligade me obao, sesemane sogo te eno nage homugo koneama te Godibolo buba hwi weyu, te nage usu da po agabolo wabo dao. ⁴ Te eno nage Efesus bulude tagalali sogo te nago homu dene ebaso nago gedude aşi gelali. Tama tede eno homu ebaso, tama eno homugo eno dwagi yai homu pemene yainogo eyu, eno nage suabo homu godolo mu ebao. ⁵ Eno te nago Kraide konealubo po naga homugo daş mu wali kolesagaba homu kone palama, te nago te tibo menio. Te tobage konealubo po tiwai hasia te naga auwa mosi Loisgo me, te naga ida Yunisgo konealubo po daş wabo kolesaga me te tiwai elaluai. Tama eno mu koneani, homu si meni, te tiwai konealubo po te nagede me elalubo dao. * ⁶ Tama tibaso eno nago homu hodolabo po megi nagebolo obao. Te Godigo nagebolo te nago yabo se me, te se yabo homo dali, homu kolesaga dali si te nagebolo olo mawai dao. Tama te nagebolo mani nai te nago homugo kone palao. Polobadu eno nogo nago toboluba mubaso tama nago te nai sai. Megi nago te sali nai ma hodolobo se yao, te bidigo sia bogoli

* 1:5: Tpi 16:1

genuai emainu ponobo tiwai ilao. ⁷ Magi baso meni, te Godigo da te wi ebo bage bidimainu aga Mobo Bidi dabolo me mabeo. Menio. Agai Mobo Bidigo dabolo te bomu hauwa me, te dena ama dede dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me, te dena digi bugagia tonaluabo bomu me, te dabolo momainogo eyu, Godigo aga Mobo Bidi dabolo mani.

⁸ Tama tibaso, nago te dago Genuai Bidi Jisas da, te Godigo sa muani te we bidi tau somainogo tagala palali bidi Kraisi dao, te po te we bidibolo pusubo te hale me egio. Tama eno te po we bidi meba augwalibolo pusubaso, augwaligo ena kalabusiba muani. Tiali goli nago enade me hale me elamuo. Menio. Nago bomu te Godide selama, tama ena dali te Kraisi de wiegi yai gesi po pusubo şede şeşę tolao. ⁹ Godigo da ma dobola selama, tama da aga we bidi mu bidimainu agai da i wali. Agai te dago dwagi yai kolesaga ebaso, te homu elama tama i me wabeo. Menio. Te aga homugo digi te agai da olo mu tau sabo dwagi yai kolesaga elama tama da i wali. Polobadu mu, Godigo te tş dali dagalu dali nigisişbadi, tama te Kraisi Jisasgo yabo şede koneama agai te olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo mawai dao. ¹⁰ Tama megi e sogo Kraisi Jisas, te da ma sali bidi, aga te hanilama pedalalio. Tama tedu te Godigo olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga te hania pedalali. Kraisi Jisasgo te isibo kolesagago bomu togolama, tama te agai ola mani gesi wiegi yai pogo te dwagi yai bidibo ula dali, te dolosişbo gamonabo kolesaga dali te si pedalama, tama te ulaba munama elalubao.

¹¹ Godigo te wiegi yai gesi po pusubo şeba ena mubaso, tama ena te po pusubo bidi bidiyu, tama ena te Godigo şeba tagala palali şe ebo po ola mabo tisa bidi dao. ¹² Tama tiyu, ena kalabus bidi megi bidiyu, tama te şeşę eno tolobao. Tiali goli, ena tede hale me egobeo. Menio. Ena da, te eno Godiba homu tia pai bidi da weyu, te aga eno konebaso hale egobeo. Tama eno koneani, agai ena nogoba te muani şe te agai mu tonaluyu, tama te sesemane sogo bugagia bidada peyu, te genuai bodolu pedalubo sogoba usu nigi pabo aga usu yaibao, te şe hagagobeo. ¹³ Te doloba pai tau sabo po nago eno pedauwalide odali. Te odali po te usu ni tiwai elaluyu, tama te po bugagia wali pao. Tama tiyu, nago konealubo po Kraisi Jisasba bomu elama dş weyu, tama aga dali wadolama, tama God dali, we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu eyu bidao. ¹⁴ Nago te Godigo nagebolo mani dwagi yai po te nago bugagia tonaluao. Tama Godigo Tedali Mobo Bidi te da tomode bidiyu, agai nage te şede tau saibao.

¹⁵ Timoti, nago koneani, te Esia genuai tşde bidibo Godigo po odobo bidi augwali tigidaligo ena tagalai dao. Te augwali tomode te bidi si Figelus me Hermogenes si dali, te augwaligo me ena tagalai dao. ¹⁶ Eno homugo te Genuai Bidi Godigo te bidi Onesiforus aga we wai puluba dali homu dene eyu tau sao. Te hauwa sogo Onesiforusgo eno homu dwagi yai bugagia ilai. Tama aga ena kalabus yalide hale me ebeo. Menio. ¹⁷ Aga te e moni hanu Romba asama, tama ena gegagasobo şe dene iduama, tama nosali agai ena سوالio. ¹⁸ Te genuai po tş yabo sogode eno homugo te Genuai Bidigo Onesiforus homu dene eyu tau sao. Tama te bidi agai ena te Efesus bulude hauwa sogo tau sali, te naga digi bugagia naga koneai dao.

2

Nage te Krai Jisasgo wiegi yai ami bidi bidao

¹ Timoti, eno ogwa, naga digi sesemane sogo nago te Krai Jisasgo olo mu tau sabo dwagi yai kolesagago te nage bomo momainao. ² Tama tiyu, te nago eno pedauwalide odali po, te po te bidi hauwa gedude pusali po tigidali nago odali. Tama te po naga nago te Godigo poba homu keꝓ pai bidi dabe, augwaligo nogoba te po bugagia muao, te augwaligo me usu elama tama te po gasa Godigo poba homu keꝓ pai bidi dabebolo nosali ola momainu yao.

³ Da Godigo po odobo we bidi te da te ami bidi hani tiwai dao, tama Krai Jisas aga da te dago tuni bidi dao. Nage te agai dwagi yai se ebo ami bidi bididu, tama da gasa ami se ebo bidi dabe dali hodobo te seꝓe dali dene tolobo se yao. ⁴ Te ami se eyu bidibo bidigo agai te gasa haniani se dali eyu me egobeo. Menio. Te aga tonalubo genuai ami bidigo agai ebo seꝓe dwagi yai homu emainu eyu, agai te ami bidigo se naga ebo dao. ⁵ Te bidi geainu udabo bidi, agai te udabo bomai po bugagia dolo wali pao. Ma te meni eyu da, teda agai te udabo bidigo ugaba ela holobo nogi sabo namba me sogobeo. ⁶ Te se dene elama gi bulama tonalubo bidi da, aga te gasa bidi dabego te gide nai polasa sisabadi te polasa nai sabo bidi dao. ⁷ Timoti, nago eno te wali po digi po begelali po sela homude kone palao. Te Genuai Bidigo nage homu ula ilibaso, tama te po page tigidali nago koneaibao.

⁸ Sesemane sogo nago te Jisas Krai homugo koneao. Aga te isaꝓa, te isali bidi bidibo digidu ma hodaluai. Aga te polobadu tuni bidi Devitgo hani bidi bidai. Te eno te Godigo gesi dwagi yai po wabo si, te Krai aga te bidi Devitgo bulai wai dao, te po me eno pusubo dao. ⁹ Eno te gesi dwagi yai po pusubaso, tama tede naga te bidi augwaligo ena te gavmango bomu yai po bolali dwai bidi da homu elama, tama augwaligo haniani seꝓe enabolo mani. Awe, augwaligo ena kalabusiba me muani. Tiali goli te Godigo po da, augwaligo te kalabusiba me mugobeo, te usu egobeo. ¹⁰ Tama tibaso, eno ena homu daꝓ walama, tama eno te seꝓe tigidali tolobode bomu elama dolalubo dao. Eno te Godigo aga sa muani we bidi tau sainu ebo dao. Eno homugo te Krai Jisasgo yali seꝓo te Godigo augwali ma dobola selama, tama dagalude bugagia mu bidada peyu, bidada pomainu ebo dao. ¹¹ E po eno megi obao te mu po dao, tama bidigo aga homu teba tialubaso, te aga tulalugobeo:

“Te mu tama, da Krai dali wadolama tama aga dali isali tiwai yaligo da, teda da me aga dali bidibo ulade bidaibao.

¹² Te da tigidali seꝓe tolobode bomu elama dolaluai da, teda da aga dali tuni bidi me bidaibao.

Te dago aga tudiba mubaso da, teda agai me da tudiba muaibao. *

¹³ Te dago te Kraisba homu begi pabo kolesaga tagaliyu da, teda agai aga doloba pai kolesaga tagalogobeo.

Agai te aga doloba pai kolesaga te munu me hasegelegobeo. Mu menio.”

* 2:12: Mat 10:33; Luk 12:9

Te se bidi mu nogi te Godigo gedude elaluainogo eyu, te bidi Timotigo se bomo elama yao wali

¹⁴ Sesemane sogo nago te nago tonalubo we bidi augwali homu te eno megi wali pogo hodolao. Tama God gedude nago augwalibolo te haniani olo pode konila po olamuo po bomo elama wao. Te olo pode konila po wabo kolesagago te bidi me deli tau sabo usu me egobeo. Menio. Te tobage po odobo bidi dabe te doloyu naga ebo dao. ¹⁵ Tialima, te genuai pabo tu bugagia dolo mu nigibo bidi tiwai gilama eyu, tama nago te Godigo mu po dolo augwalibolo ola mao. Tama tiyu, nago naga se de hale idali weyu, te Godigo nago ebo se de “Te usu mu dao,” omainogo eyu, tama nago bomo elama, nago se bugagia yao. ¹⁶ Te kedu meni yai olo po, te Godigo kolesaga wali pisabo olo po, te tobage po wabo nago ela soao, augwali dali po migio. Te tobage po mibogo te bidi dabego te Godigo kolesaga tagalabo kolesaga genuai ilibo dao. ¹⁷ Te tobage olo po ola mabo bagego po te dwai keni tiwai elama, tama te genuai mu pedaliyu, tama tigi mi tudu pabo keni tiwai yaibao. Te tobage po ola mabo bidi si te Himeneus de Filetus si dao. ¹⁸ Te bidi si augwaligo te Godigo mu pode geda munama tama tagalali. Tama tiyu, augwaligo te we bidibolo te po ola mabo dao, “Da ma hodaloai dao, tama da isibo si dago tigi nosali ma hodalogobeo.” Te pogo augwaligo te we bidi mebago Kraizde da u wali konealubo po dolobo dao. ¹⁹ Tiali goli Godigo mu po te bidigo dolobo usu egobeo. Te homai be tuni ni pos tiwai bulalio, tama te dolalubao, te be peme egobeo. Tama te tuni ni posde hagea siyu aşani po te tiwai elalubao, “Genuai Bidigo aga we bidi digi bugagia koneani.” Tama te po me aşani elalubo, “Te Genuai Bidi nogi nogi eyu ‘Ena aga bidi dao’ po wabo tigidali bidi, augwaligo te dolo isiawai kolesaga tudiba muao,” te po aşani elalubao.

²⁰ Te doado bage hauwa elalubo bidigo bede te haniani plet pou elalubo dao. Te plet pou meba augwaligo te wiegi yai kapa si gol me silva, te sigo nigali. Tama te nogi elalubo sogo augwaligo nai tuenu augwaligo te wiegi yai nai naga te tobage wiegi yai pou dabeba mubo dao. Te pou dabe te gasagi yai tedali dao. Tama plet pou meba augwaligo nigo nigali me, tama meba augwaligo te mama togo nigali me elalubao. Te tobage olo pougo te olo se naga elalubao. ²¹ Tama bidi dabe augwali te pou dabe tiwai dao. Bidi me deligo te olo po ola mabo bage tagalama, tama aga te meda meni yai bidali da, teda aga te dwagi yai se mu ebo pou tiwai bidiyu, te aga tedali gasagi yai se ebo bidi bidaibao. Magi baso meni, aga magi se me isa uai bugagia bidibaso agai aga Genuai Bidigo se ebo usu eyu, tama we bidi tau sabo haniani dwagi yai se tigidali yabo sisi ilaibao. ²² Nage gesi bidi dao. Te gesi bidigo dwai se godolo ebo homu kolesaga nageba pedalubo si, te sesemane sogo nage te kolesaga suyu sali siyu wi pao. Tama tiyu nago te doloba pai kolesaga me, te homu mu ebo kolesaga me, te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga me, te homu nagame eyu we bidi dali bugagia bidibo kolesaga me, te kolesaga tigidali nago pobasa pao. We bidi meba augwali te meda meni yai homu kolesaga elalu tama te Genuai Bidigo nogi nogi eyu, “Da aga we bidi dao,” te po wabo bage dao. Tama nago augwali dali wadoloyu, tama dagego te eno megi tama nogi yali wiegi yai kolesaga pobasa pao. ²³ Tama te kedu meni yai olo pode konila po wabo te nago tudiba muao. Nago koneani,

te tobage pogo te konila po wabo homu hodolobo po page elalubao, tama tede te seḅe ebo kolesaga pedalobo dao. ²⁴ Tiali goli te Genuai Bidigo se ebo bidigo te munu me pogo hwinamuo. Menio. Agai te tigidali we bidi dali abagi homu eyu dua digi yao. Agai te Godigo po ola mabo seḅe usu eyu wiegi yai tisa bidi bidiyu, tama seḅe polo eyu polo wei ponosiabo bidi bidao. ²⁵ Te agai ola mabo po sela saḅo bidi dabe dali agai te nagamea pai homu naga eyu, augwaligo homu dodolao. Te agai tama tiyu da, teda Godigo augwali tau siyu, tama augwali homu hasegeleyu tama te mu po bugagia koneabo tu elaluaibao. ²⁶ Polobadu te Satango agai hagani togobo wago augwali sali, te augwaligo agai po wali pomainu yali. Tiali goli augwaligo te mu po koneyu da, teda augwaligo homu hania ma ula eyu, tama augwaligo te Satango hagani togobo wa wi pabo usu yaibao.

3

Te to de dagalu si silibo sogo te bidi dabe augwaligo dwai kolesaga hauwa pedalaibao

¹ Timoti, nago te tiwai tama koneao: te to de dagalu si silibo sogo te paḅa yagasobo si te dwai se ebo bidi dabe augwaligo dwai se hauwa ebaso, te Godigo po odobo we bidiba te dwai sego kekainu sinabo sogo pedelaibao. ² Te bidi dabe augwa digi te augwa naga godolo elama, tama augwaligo te mone ge godolo mu yaibao. Te augwa digi augwa nogi ugwaba siyu, tama subigila hagoma eyu, tama posobo po waibao. Te meba augwaligo aya idago po sela saḅaibao. Te augwaligo buba hwi po te Godibolo me, te gasa we bidibolo me wagobeo. Augwaligo Godigo kolesaga tudiba muaibao. ³ Te augwa deli kanemedede ame nani ama dede dabe dali digi te deliba wasia sogobeo. Gasa bidigo augwali dali yali dwai se te augwaligo sela saḅo homu munu me egobeo, te homu dene me egobeo. Te geme dualama posobo po subigila waibao. Te meba augwaligo augwa tigigo homu me tonalugobeo. Te augwali seḅe eyu subigila bidi dabe dolaibao. Tama augwaligo te tigidali dwagi yai kolesaga dali boi bidi nigaibao. ⁴ Te augwaligo augwa abagi dabe te boi bidi nogoba muaibao. Te augwaligo augwa ebo kolesaga osola susuayu tama bomo elama, tama augwa homu naga polo wali paibao. Te augwa homugo digi te augwali genuai bidi da homu yaibao. Te augwaligo te tigigo te haniani godolo ebo homude te wiegi yai homu pemene eyu, tama augwaligo God godolo homu me egobeo. ⁵ Te augwaligo te Godigo po odobo we bidi mu tiwai me sogo bilaibao. Tiali goli augwa homu ugwadu daidu naga tama tiyu, tama Godigo augwaligo kolesaga hasegelabo bomo te augwa tudiba mubo dao. Te tama kolesaga ebo bidi dabe augwalide te nage ibaba kisa selama bidamuo. ⁶ Te tama tobage bidi dabe meba te augwali dua digi biliyu, tama te wiegi yai homu kolesaga meni yai we dabego be tomoba pelama, tama augwaligo augwali homu te kalabus ilibo dao. Te tobage we dabe augwali te dwai se hauwa elalu, te augwali homude seḅe elalubao. Tama augwaligo homu te haniani naide hodolama, tama augwa homu subigila hogwaiabo homu eyu, tama tebogo augwali te haniani kolesagaba kegebo dao. ⁷ Te we dabe augwaligo sesemane sogo augwaligo te ola mabo po odobo se ebadi, tiali goli augwaligo te Godigo mu po page koneainu ebo usu egobeo. ⁸ Polobadu Janes de

Jambres te bidi sigo Moses dali boi bidi yali, tama tiwai yali gilama te megi elalubo bidi dabe augwaligo me te Godigo mu po dali boi bidi ebo dao. Te augwaligo homu kolesaga te dolalio, tama augwaligo Kraisd konealubo po daų wali te tibo naga ebaso, Godigo augwali buluba saųwai dao. * 9 Tiali goli augwaligo te Godigo mu po dali boi bidi ebo kolesaga te we bidi tomode genuai mu me pedalugobeo. Menio. Te tigidali bidigo augwaligo kolesaga te esela pabo bidi dabego ebo kolesaga tiwai ebo sueibao, te tiwai te polobadu te bidi dabego te bidi Janes de Jambres sigo te esela pabo bidigo ebo kolesaga suali tiwai gilama yaibao.

Nago Godigo po daų ola sao

¹⁰ Te gasa bidi dabe augwaligo te tobage dwai seų eyu bidaiabao. Tiali goli nage da, nage ena dali biliyu, tama eno te we bidi dabebolo ola mani po te nago koneai. Tama eno kolesaga page tigidali te me nago koneai. Ena e tode bidibo sogo eno bomo elama, tama Godigo seų yabo homu ebo me te nago koneai. Nago ena me koneani, eno konealubo po Godiba daų olama, tama sesemane sogo eno te gasa we bidi dali seų polo ebo, te eno seų augwali dali dua yali dao. Eno augwali dali dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo kolesaga eyu, tama augwaligo enabolo mani seų menama, tama eno bomo elama bididu te seų eno bugagia tolobo dao, te me nago koneai. Eno ebo kolesaga tigidali nago koneama, nago wali pabo dao. ¹¹ Te bidi dabego dwai kolesaga ena dali ebo tigidali te nago koneani, tama tigidali dene ena te bulu Antiokde me, Aikoniamde me, te Listrade me sai. Te tigidali seų augwaligo enabolo menama tama eno te seų tolobo nago koneanio. Tiali goli Genuai Bidigo ena tau siyu, tama te seų tigidali agai sila palali. * ¹² Te mu po dao, tigidali bidi te Krai Jisas dali keų selama, tama Godigo kolesaga wali pabo bidi, teda te boi bidi dabego dwai seų eyu, seų augwalibolo me mawaibao. ¹³ Tiali goli te dwai bidi dabego me, te tibo po ola mabo bidi dabego me, te bidi dabe augwaligo ebo dwai seų dwasianu gagalama tama genuai pedalaibao. Tama tiyu, augwaligo te tibo po te gasa we bidibolo ola mobadi, te Satango me augwali tibo po ola maduaibao. Tama augwaligo kolesaga te dwai mu pedalaibao. ¹⁴ Tiali goli, Timoti, nago da, nago te Godigo mu po odama tama bomo elama nago "Te po mu po dao," te homu te pode yali dao. Tama megi nago te kolesaga me eyu bididuo. Dago nage te mu po ola mani we bidi nago da bugagia konebo dao. ¹⁵ Tama e me nago koneani, polobadu nage te dwasianu wai bų elalubadi tama nago te tedali gasagi yai wiegi yai bukude po konebo seų gagalama sai. Te tedali bukude pogo te dwagi yai homu kolesaga nagebolo mabo usu yali. Tama nago te dwagi yai homu kolesagago eyu, tama konealubo po Krai Jisasba daų obaso da, teda Godigo nage ma saibao. ¹⁶ Te Godigo Moba Bidigo digi te tigidali wiegi yai po bukude aşani bidi dabe tau selama, tama augwaligo te po te bukude aşai dao. Tama te dwagi yai kolesaga dabolo ola mabo seų me, tama dena dwai seų denabolo ola mabo seų me, tama da bilibo kolesaga ma dodolobo seų me, tama dabolo te doloba pai kolesaga ola mabo seų me, te seų tigidali ebode te Godigo bukude aşani po usu dao. ¹⁷ Tama tibaso, da Godigo seų ebo bidi tigidali

* 3:8: Sai 7:11 * 3:11: Tpi 13:14-52; 14:1-7, 8-20

dago te bukude aşani pode te şe yabo bomo dali, te homu kolesaga dali si selama, tama dago tigidali haniani dwagi yai şe yabo usu elama sisi ilimainu ebo dao.

4

Nago Godigo po mu pusao

¹⁻² Timoti, te God de Krais Jisas si gedude eno nagebolo e moni şeşę yai po bomu elama wainogo ebao. Krais Jisas agai te tigidali we bidi, te bidibo ula elalubo bidi badi, te isali bidi dabe dali me po tų eyu dagalaibao. Te aga tųba ma asiyu, tama tigidali bidi geduba pedalama, tama tuni bidi mu bidaibao. Tama tibaso, eno e şeşę yai po bomu elama nagebolo obao, nago Godigo po mu pusao. Tama te po odainu sisi elalubo bidi dabe ebao, ma augwali sisi elalusişbaso me, te homu eyu tagalao, te sesemane sogo nago te Kraisgo po bomu elama pusubo şeşę yao. Nago te augwali homuba te po eniyu, te augwali homu begelemainu te augwali hodolao. Augwaligo dwai şeşę ebao, tama nago te pogo te dwai şeşę tagalabo po augwalibolo pusao. Nago te augwaligo Godigo kolesaga wali pomainu homu hodolao. Tama te tobage haniani şeşę eyu, sesemane sogo nago augwalide şeşę dua digi eyu, şeşę polo isųyu tama augwali bugagia ola mao. ³ Magi baso meni, nosali te gasa sogo pedalaibao. Tama te sogo te bidi dabego Godigo mu po ola mabo odobo hagela yaibao. Odogobeo. Menio. Te augwa digi augwa homu kolesaga naga wali peyu, tama augwaligo te po ola mabo tisa bidi hauwa saibao. Augwaligo godolo ebo po odomainogo te bage saibao. Tama te po ola mabo bidi dabe augwaligo te augwali sali we bidi dabebolo Godigo po pusugobeo. Menio. Augwaligo te we bidigo godolo ebo po naga pusaibao. Te we bidi augwaligo olo te dini ebao, te tibo po ola mabo bidi dabego te augwaligo olo te pogo kieibao. ⁴ Tama te we bidi augwaligo te mu po odobo tagaliyu, te tudiba munama, tama te haniani olo namu po waboba olo munama odaibao. ⁵ Tiali goli naga digi te polobo bidi tiwai bidisişyu naga homu sesemane sogo bugagia tonaludao. Tama tiyu nago te şeşę tolao. Nago te bidi dabe augwalibolo te Godigo gesi dwagi yai po pusubo şeşę yao. Nago te we bidi dabe augwali tau sabo haniani şeşę elalubaso, te şeşę nago bugagia mu yao.

⁶ Magi baso meni, te ena isųma pabo sogo pąba yagasalio. Nago koneani, te polobadu te bidi dabe augwaligo te wain aşı gelama te Godibolo ofa mabo, te tiwai naga te eno kaneme gelabo sogo pąba yagasali. ⁷ Te Kraizde konealubo po daų wabo bidi te usu si yainogo udabo tiwai şeşę elalubao. Te usu si yainu ena bugagia udawai dao. Megi da te daşı ilaliba ena mu sabolalio. Eno Kraizde konealubo po homugo daų mu wai dao, te eno munu me tagalobeo. ⁸ Megi da te udabo daşı ilaliba pedalali bidigo genuai nogi yai namba te sisi elama ena tonalubao. Te genuai nogi sabo namba te tiwai yaibao: te Genuai Bidigo ena te doloba pai bidi nogi poaibao. Genuai Bidi aga te doloba pai po tų ebo bidi jas, tama te genuai sogo pedalubode agai te doloba pai bidi nogi enabolo mawaibao. Tama agai enaduba delibolo naga te me magobeo. Menio. Te aga hania pedalubo suainu godolo homu ebo bidi dabe tigidalibolo te doloba pai bidi nogi mawaibao.

Po silagasu wabo po

⁹ Nage asesã tama nage ena bidibo madi polo asao. ¹⁰ Te bidi Demas agai ena taga palio. Agai te megi tõe elalubo kolesaga godolo mu elama, tama agai ena tagalama te Tesalonaika hanuba pai. Te Kresens aga te Galesia tũa pobadi yali, tama te bidi Taitus me te Dalmesia tũa pai dao. * ¹¹ Luk deli naga ena dali bidibao. Nago te Mak selama, tama odasa nage dali asao. Agai te bugagia te seđe ena tau somainu usu yaibao. * ¹² Eno te bidi Tikikus te Efesus hanuba tagala palai dao. ¹³ Nage enaba asobadi tama nago te eno kedau sogo gudubo bobage ugwa sela asao. Te ugwa eno te Troas hanude tagalali, te bidi Karpus aga bede munalubao. Tama tede muani buku dabe me sao. Tama bugagia dua mu nago te eno sipsip wali dabego nigali te buku dabe sabo te homu munu me gegeda peyu tagalamu dao. *

¹⁴ Te bidi nogi Aleksander, agai mone ge sabo seđe da te haniani nai te aga kapago nigibo bidi, te bidi agai enabolo dwai seđe mu ilali. Nosali te Genuai Bidigo agabolo te dwai dene wei ponoyu, te aga yali dwai kolesaga usu nama te dene mawaibao. * ¹⁵ Nage me nage te bidi Aleksanderde dua dao, bugagia tonaluao. Agai bomo mu elama, tama te dago ola mabo po mu aiyaba elaluainu eyu, tede boi bidi homu yai dao.

¹⁶ Te ena ede Rom hanude bidiyu, tama te hasia sogo eno te po tõe te po wei ponani sogo te bidi me deli ena tau sabo po me wagasobeo. Menio. Tigidali bidi augwaligo ena tagalali. Eno homugo te augwaligo te dwai seđe te Godigo homu kone me elamuo, wei ponamuo. ¹⁷ Tiali goli Genuai Bidi aga ena dali bidaluyu, tama enabolo bomo mani. Eno te Godigo po sese pusubo te usu mu emainu, tama te agai po odisãwai hani tigidali augwaligo odomainogo eyu, agai bomo enabolo mani. Tama augwali te bidi ela tubo dwai hasa laion tiwai bidiyu, tama augwaligo ena ela muidali weyu Godigo ena tau selama dwagi yai madiba muanio. ¹⁸ Te augwaligo dwai kolesaga tigidali ena dali yainu ebo, tede te Genuai Bidigo ena tau selama, tama agai ena ma sai hagede eyu, tama ena oda selama, te aga bomo elalubo bulu te dagaluba sese muaibao, aga we bidi tonalubo seđe ebo madiba. Te genuai nogi me bomo te agade sesemane sogo mu bidada peyu, bidada pomainao. Mu dao.

¹⁹ Nago eno te siade da wali po te we Prisila dali, aga bidi Akwila si dali me, te Onesiforus me te aga we wai puluba augwalibolo te po wao. * ²⁰ Te bidi Erastus te Korin hanude me bidibao. Tama Trofimus te gasi elalubaso, tama eno aga te Miletus hanude tagalama bidibao. ²¹ Nage asesã polo asiyu, tama te kedau eyu dwai wali asobo sogo asisãbadi nage eba polo sabolao.

Te bidi dabe Yubulus me, te Pudens badi, te Linus me, te we nogi Klodia me, augwaligo te siade dao po nagebolo ola tolobao. Te gasa ede bidibo ama dede dabe tigidaligo me te po ola tolobao.

²² Eno homugo te dago Genuai Bidi te nage dali bidao. Te agai olo mu tau sabo wiegi yai kolesaga te dage dali bidao. Te tama dao.

* **4:10:** 2 Ko 8:23; Gal 2:3; Kol 4:14; Tai 1:4; Flm 24 * **4:11:** Tpi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10, 14; Flm 24 * **4:13:** Tpi 20:6 * **4:14:** Tib 62:12; Rom 2:6 * **4:19:** Tpi 18:2

Polgo Pas Taitusbolo Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Taitus aga te Juda hani bidi meni. Tiali goli aga te Godigo po wali pabo bidi pedelali sogo, agai te bidi Pol te po sela pabo şede tau sabo şe yai dao. Te Grik dabego moni tş sesegede te genuai tamu aş elalubao, tama te tamu aş tomode te tş me nogi Krit te elalubao. Tama te bidi Pol dali, Taitus dali augwali si te bulu tş Kritba pelama, tama Kraisde gesi dwagi yai po pusa mani. Te po pusa menama, tama te Krit we bidi mebago te po odama, homu begelama tama Kraisgo po wali pabo we bidi hani tede pedalali. Tama nosali te bidi Pol gasa buluba painogo eyu, tama agai te bidi Taitus te Krit bulude taga soyu, te bidi Taitus te we bidi hanide tobolu bidi nigilali. Tama te bidi Pol nosali e pas te Taitusbolo tolali. Te bidi Polgo homugo te Taitus agai te Krit moni tş tomode te tigidali hanude te Kraisgo po wali pabo we bidi hani tonalubo tau sabo bidi dabe dodolama augwa şeba muao. Tama te we bidi dabe me augwaligo yabo wiegi yai kolesaga po me Polgo e pas tomode aşenama tama tolali.

Te bidi Taitusgo te tş ailan Kritde te Godigo po wali pabo bidi dabego konealubo po daş waliyu, te augwaligo kolesaga dodolobo şe yali po

(Daş 1–3)

¹ Ena Pol dao, tama ena Godigo şe ebo bidi dao. Ena te Jisas Kraisgo po sela pabo şe ebo bidi ena dao. Agai ena diş selama tama tagala palama, tama eno te Godigo hagea sai we bidi augwaligo te agade konealubo po augwa homude eno bomu iligi pao ena dali te po wai, tama eno augwali tau siyu elama, tama augwaligo Godigo mu po selama, tama augwali aga tiwai bidimainogo agai ena te şe mani.

² Tama te mu po page e dao: God agai tibo po munu me wabo meni, tama polobadu mu agai tigidali nai nigisişbadi tama agai te sesemane sogo bidada pabo bidibo ula dabolo mawaibao te po agai olama tama daş wali. Tama tibaso, megi dago te mu po odolama, tama dwagi yai homu eyu, te bidabo ula sabo sogo tonaluyu bidibo dao. ³ Tama polobadu mu agai te po daş olama, tama tamadi te sogo aga digi bodolu mawai sogo agai bidi meba homu hodolama, tama agai po aga augwalibolo hania ola mani. Tama elama, tama agai te po pusubo şe eno nogoba muai dao, tama te da ma dobola sabo bidi God agai te po ola mao obaso, tama eno te mu po te we bidibolo ola mabo dao.

⁴ Taitus nage dali eno e po aşena tolobao. Te da dali, nage dali da tigidaligo God dali, Krais dali te konealubo po deli naga elalubaso, tama nage eno ogwa mu tiwai dao. Tama eno homugo dago Aya God dali, Krais Jisas dali augwali sigo nagebolo te olo tau sabo kolesagago dwagi yai şe eyu elama, tama nago homu nagamea peyu bugagia bidao.

Polgo Taitusbolo şe mani, te Godigo we bidi tomode tonalubo şe yabo tobolu bidi polalubo bidi dabe nigilainu yali

⁵ Eno nage taga soayu, tama nage te Krit moni tşde bidibadi ena soai dao, nage eno taga soali te po pagede tama dao: eno homugo nago

te tigidalı dodoloyu silisawani şe te şe nago dodolomainogo tiwai dao. Tama tiyu, nago tigidalı hanu deli delide te Godigo po wali pabo we bidi hani augwa tobolu bidi nigılao, te eno polobadu nage dali wali po gilamao. ⁶ Tama nago te tobolu bidi nigıbo si te pode ma kone palao: niwai bidi me deli te we bidi gedude agai dwai kolesaga isiawai bidi yai baso da, tama agai we me deli digi yai baso da, tama agai wai dabe augwaligo Godide konealubo po daw wai yai baso da, tama augwaligo dwai şe subigila yai po meni baso da, tama augwaligo ida de aya sigo po sela sasiawai yai baso da, tama te tiwai bidi nago augwali tobolu bidi nigılao. ⁷ Magi baso meni, te Godigo we bidi tonalubo bidi te bidi agai Godigo şe tonalubo dao. Tama tibaso, te bidi aga dolo bugagia bilao, şeşe meni yai bidi bidao. Agai hagoma ebo kolesaga ebo bidi bidilamuo, tama agai şeşe polo me elamuo. Agai bomai aı hauwa tubo bidi menio, tama agai bidi dabe me elebo menio. Tama agai masigi dabe hauwa sabo homu eyu pesa ebo bidi menio. ⁸ Te menio. Tiali goli gasa buludu asobe we bidi agai augwali dali dwagi yai homu eyu bugagia gesebo bidi bidao. Tama agai dwagi yai kolesaga naga godolo eyu, tama tiyu dwagi yai homu dali yao. Aga homu kenai bidi bidao. Aga te doloba pai bidi bidiyu, tama Godigo gedude aga dwagi yai bidi bidao. Aga digi aga bidıbo te kolesaga bugagia tonalua. ⁹ Te Godigo po da te wiegi yai tulalusiabo po dao, tama te Godigo we bidi tonalubo bidi agai te po odolama, tama agai te po aga homugo daw wao. Tama tiyu da, teda agai te ola mabo pogo te gasa we bidi tau siyu, augwaligo homu bomu ilıbo usu yaıbao. Me ma, agai te po sela sabo bidi dabe dali po miyu, tama augwaligo te pode geda muani kolesaga agai augwalıbilo ola mabo usu yaıbao. *

¹⁰ Magi baso meni. Te Krit tede te Godigo we bidi hani tomode te bidi hauwa augwaligo te tobolu bidigo po odogobeo, tama te po wali pabo hagela ebo dao. Augwaligo page meni yai olo po naga weyu, gasa bidi dabe tıbo po ola mabo dao. Te tama tebo bidi dabe hauwa augwali te Juda bage dao. Augwaligo polobadu Kraıside konealubo po daw wali goli, augwaligo homugo te da tigidalıgo te Juda dabego bomu yai po me wali pomainao. ¹¹ Tama augwaligo gasa bidi dabego mone masigi bomu elama sainogo eyu, tama augwaligo te ola masıabo po ola mabo dao. Te usu meni. Tama tebogo augwaligo te we bidi hani meba tomode si bugulama, tama we bidi meba augwaligo Godigo po megi bugagia wali me pabo meni. Tama tibaso, te nago nigılıbo tonalubo bidi dabe augwaligo te olo po ola mabo bagego pedauwali daw wao. ¹² Polobadu mu Krit bulu bidi me deli, te bidi agai haniani po page mu koneai bidi bidai. Tama te bidi agai te po wai, "Te Krit tede bidıbo bidi dabe augwali tigidalı sogo te tıbo po wabo bidi hani bidıbo dao. Augwali uni sulai kibu tiwai dao. Tama augwaligo nai hauwa tulama, tama şe ebo hagela ebo bidi dabe dao," te Krit bidi aga digi agai te po polobadu mu wai dao. ¹³ Tama agai po mu tama dao. Tama tibaso, augwaligo te God dali konealubo po augwa homugo bugagia dolo mu ma daw omainogo nago augwali dali po bomu elama te po wao, "Te gasagi yai po ola mabo tagalao. ¹⁴ Te Juda dabego haniani olo namu po dali, te bidi dabego olo nigali bomu yai po dabe me, te tagalao. Te tobage po page bidi augwali da te Godigo mu po tudıba muani

* 1:9: 1 Ti 3:2-7

bage dao. Tama tibaso, dagego te tobage olo po wali pabo tagalao,” nago augwalibolo te po wao. ¹⁵ Te homu kolesaga meda meni yai bidi dabe augwaligo gedude te tigidali nai te habu selisawai nai naga dao. Tiali goli te dwai meda yai homu elalubo bage, augwaligo God dali konealubo po daw wasiawai bage augwalide magi se dwagi yai me ebeo, augwaligo dwagi yai kolesaga ebo page konebo menio. Magi baso meni. Augwaligo homu kolesaga dali, augwa dwai se dwagi yai se dagalabo homu me, te si dolama tama dwai meda elama elalubao. ¹⁶ Augwaligo pedauwaligo naga te po wabo dao, “Eno God koneai dao,” te po wabo. Tiali goli augwaligo bilibo kolesaga ebogo te God hogwa sabo dao. Godigo augwali me godolo ebo menio, hagela mu ebo. Augwali agai po sela sabo bidi dao, tama augwaligo dwagi yai kolesaga me deli ebo usu meni.

2

Te monu dabego te Godigo godolo yabo kolesaga bugagia wali peyu, te wiegi yai kolesaga ola mabo po wao

¹ Te dwai po ola mabo bage augwali te tiwai bidibo dao. Tiali goli nage, nago te Godigo wiegi yai po wali pabo we bidigo yabo kolesaga ola mabo po nago bugagia ola mao. ² Tama tiyu, nago augwalibolo e tobo wao: monu dabe yai bidi augwaligo te bomai ai hauwa tulamuo, augwaligo augwa tigo ebo kolesaga bugagia tonalua. Augwaligo doloba pai homu kolesaga naga koneyu, tama augwa homu kolesaga bugagia tonalua, te po wao. Tama te God dali konealubo pode augwaligo te po page kuna koneyu bidao. Tama tiyu, augwaligo God dali, gasa we bidi dali dwagi yai homu ebo kolesaga eyu, tama tigidali sege yai se asobadi homo elama dolalubo kolesaga selama bidao, te po te monu dabebolo ola mao. ³ Te mosi dabe yai we augwalibolo me te po wao, augwaligo te dwai se isiabo wego ebo kolesaga dolo wali pao. Tama tiyu augwaligo te we bidi nogi posobo po wago, augwali bomai ai tubo se te dologode bidigio, te po wao. Tama augwaligo te gesi we dabe sibibolo dwagi yai kolesaga ola mao. ⁴ Tama tiyu augwaligo te gesi we dabebolo te po wao, “Dagego duga bidi dali, wai dabe dali dwagi yai homu eyu godolo yao.” ⁵ Gasa we bidi augwaligo te gesi we dabego ebo kolesaga sulama, tama augwaligo Godigo po dali dwai posobo po waidali weyu, tama te mosi dabe yai we augwaligo te gesi we dabebolo e po me ola mao: “Dagego duga digi bidibo homu kolesaga bugagia tonalua, tama dwai penane se ebo homu egimio, tama dagego bidibo be tonalubo se bugagia yao, tama dagego duga bidi dali wai dabe dali dwagi yai se eyu bidao. Dage duga bidi dologode bidao,” te tobage po te augwaligo te gesi we dabebolo ola mao wao.

⁶ Te gesi bidi dabe augwalibolo me ola mayu, tama augwalibolo wao, “Dagego duga tigo ebo kolesaga bugagia tonalua,” te po wao. ⁷ Tama naga digi nago ebo kolesaga tigidali ebogo te nago te gesi bidi dabebolo dwagi yai kolesaga naga tama ola mao. Tama tiyu, nago homu mu eyu, tama ‘E po sege yai po dao,’ te homu eyu elama, tama Godigo po ola mao. ⁸ Tama nago agai po ola mabo si te dolo po naga augwali dali wao. Tama tiyu da, teda nage dali boi bidi homu ebo bage augwaligo da dali, te nago ola mabo po dali, tede augwaligo dwai po me wabo usu sabaso, tama augwali hale yaibao.

⁹ Nago te masigi sisawai olo şe bidi augwalibolo te po wao: augwaligo tigidali şe ebode te augwa tonalubo bidigo augwali dali dwagi yai homu emainogo tama augwaligo augwa tonalubo bidigo po odolama, tama augwali dologode naga bidao. Tama augwaligo augwa tonalubo bidi dabebolo po wei ponoyu te dwai po me olamuo. ¹⁰ Te tonalubo bidigo nai dabe me wi selamuo. Te menio. Te doloba pai kolesaga naga eyu, tama augwa tonalubo bidi dabe dali homu keş pai bidigo ebo kolesaga te tonalubo bagebolo augwaligo tama yao ola mao. Te şe ebo bidi dabebolo te po wao. Tama tiyu da, teda augwaligo tigidali şe ebogo te da ma dobola sabo bidi God agade ola mabo po augwaligo te gasa bidigo gedude ugwaba siyu au eyu yaibao.

¹¹ Magi baso meni. Tigidali we bidi agai ma dobola somainogo eyu, tama Godigo agai da olo tau sabo wiegi yai kolesaga hania waselai dao. ¹² Tama da tşde we bidi dago Godigo bomai po tudiba muyu, tama te dwai dwai kolesaga eyu bidai dao. Tiali goli agai olo tau sabo wiegi yai kolesaga tego da e tiwai ola mabo dao: “Dagego te dwai şe tudiba muao, te doloba pai kolesaga naga yao, tama dage e tşde bidibadi te Godigo gedude dwagi yai we bidi bidao.” ¹³ Tama dago te ola mani po odolama, tama te tiwai kolesaga eyu bidibadi, tama dwagi yai homu eyu, te wiegi yai sogo asobo dago tonalubo dao. Tama te sogo asobo si, teda dago genuai God te da ma dobola sali bidi Jisas Kraiss agai bomo yai ula dali, genuai nogi dali, te hania ulaba pedalaibao. ¹⁴ Aga digi aga bidibo ula tagalai dao, tama agai te bidibo ulago da ma abelama, tama dago te tigidali homo yai po sela şabo te kolesaga agai sela şawainogo tama yai dao. Agai da penama, tama da we bidi aga hani mu pedalainogo te şe yai, tama dago tigidali dwagi yai kolesaga bomo elama te şe naga emainogo agai aga bidibo ula tagalai dao. *

¹⁵ Nago eno megi wali ola mabo po te po te we bidi dabe dali nago te po ola mao. Nago augwali te pogo hodolama, tama augwaligo te po wali pomainao. Tama nago te po sela şanama wali pişabo bidi augwaligo homu begelemainu nago augwali dali po bomo elama wao. Te bidi dabe augwaligo nage olo bidi yaliwe te homu idali weyu tama nago te ola mabo po bugagia bomonama augwalibolo ola mao.

3

Godigo wiegi yai şe mu dade yali, tama dago dwagi yai kolesaga yao po wali

¹ Taitus, nago te nago tonalubo Godigo po wali pabo we bidi augwalibolo e po widu geao: augwali te gavman tuni bidi dabe dali genuai bidi dali dologode bidiyu, tama augwaligo po odolama te po wali pao. Tama tiyu tama augwaligo tigidali dwagi yai kolesaga yabo şe sisi eyu bidao, te po ola mao. ² Augwaligo bidi mede dwai po olamuo. Te menio. Augwali homu nagame elama, tama abagi homu eyu bidao. Tama sesemane sogo augwaligo tigidali we bidi dali te imilai homu eyu, tama augwali tau sao. Te po augwali ola mao. ³ Magi baso meni. Polobadu da me, nage me da tigidali Godigo po odisabadi tama da te homu kolesaga meni yai bidi tiwai bidai dao. Tama dago me po sela şawai dao, tama tibo po odolama, tama dago pabo tşde geda muyu

* **2:14:** Sai 19:5; Bom 4:20; 7:6; 14:2; Tib 130:8; 1 Pi 2:9

tama bilai dao. Tama bidibadi tama dena tigigo ebo haniani dwai kolesaga dali te tigi pusu ilibo se me, te tobage se eboگو da kalabus mu yai dao. Dago te bidi hasi dali dwai homu ebo kolesagade biliyu, tama dago augwaligo nai dabe pesa eyu yai dao. Tama bidi meba augwaligo da dali boi bidi eyu, tama dena hasi tomode me boi bidi naga elalua pai dao. ⁴ Tiali goli, God aga da, te da ma dobola sabo bidi dao. Tama agai da dali yabo tau sabo kolesaga dali, aga da godolo ebo kolesaga me, te si hania pedalali sogo, ⁵ te sogo agai da ma dobola sai. Agai dago doloba pai kolesaga ebaso, tama agai da ma sabeo. Dago te doloba pai kolesaga ebeo. Aga digi da we bidi hobede mu ebaso tama da ma sai dao. Tama aga digi da aigo paluama, tama da gesi noma wai ma pedalai dao. Tama tiyu tama agai Mobo Bidigo da gesi noma bidibo ula mawai dao. ⁶ Te Jisas Krais da, dena ma dobola sabo bidi, te agai seđe Godigo aga Mobo Bidi dabolo mu mawai dao, te bidi mego aı hauwa gea paloba tiwai eyu tama Godigo aga Mobo Bidi dabolo mani. ⁷ Agai homugo da aga gedude doloba pai we bidi pedaliyu, tama te da tonalubo bidada pabo ula dago mu somainogo eyu agai dabolo aga Mobo Bidi mawai dao. ⁸ Te po mu dao.

Tama eno homugo nago te po bomo elama ola mao, te Godibolo augwa homu tigidali mani we bidi augwaligo te ola mabo po dali homugo bugagia kone palama, tama augwaligo bomo elama te dwagi yai se eyu bidimainao. Dwagi yai se te dwagi yai page elalubao, tama te dwagi yai se ebogo te tigidali gasa we bidi dabe me tau sabo dao. ⁹ Tiali goli te Godigo we bidi meba augwaligo te peni meni yai olo naide hanalua peyu te po wabo dao. Augwaligo te polobadu waj dabego nogide po weyu, tama augwa hasi wado po wabo dao. Tama te bomo yai pode konila ebo dao. Te tobage po wabo dabe nago gedelao. Dago koneani, te pogo da tau sogobeo, tama dwagi yai nai walobo menio. ¹⁰ Niwai bidi agai te Godigo we bidi hani bugulubo po wabo bidi da, nago te bidibolo deli sogo me si sogo me te se tagalao po wao. Tama agai nago po odisabaso da, teda nago te bidi aga tudiba muao. ¹¹ Nago koneani, tama tiwai bidi aga homu te gagea pai dao, tama agai ebo dwai sego aga te dwai bidi dao hania ola mabo dao.

Po silagasu wabo po

¹² Nosali eno Artemas me Tikikus te eno nage bidibo digi tagala palobaso da, te nage polo ena bidibo digi Nikopolis te hanuba asao. Magi baso meni, ena te Nikopolis bulude te dwai kedau sogo ena te bulude bidaibao, eno te homu daı wali. * ¹³ Nago te bomai po page koneai bidi nogi Senas dali, te gasa bidi me Apolos augwali si nago tau sao. Augwali si te gasaba painogo ebo si, tama nago augwalibolo te gasaba pabo tau sabo nai bugagia mao, tama augwali si bilibo nai tıde menia sogobeo. * ¹⁴ Tama dago we bidi, te Krit tıde bidibo Godigo po wali pabo we bidi, augwaligo te gasa we bidi tau sabo dwagi yai se ebo kolesaga koneao. Augwali tama tiyu da, teda augwaligo te nai meni yai we bidi tau sabo se ebo usu yaibao. Augwali te nai walisiıbo ni tiwai bidilamuo.

¹⁵ Te ena dali bidibo we bidi tigidali augwaligo nage dali siade dao, bugagia bidao, te po nagebolo ola tolobao, e pasgo. Tama te nage dali

* **3:12:** Tpi 20:4; Ef 6:21-22; Kol 4:7-8; 2 Ti 4:12 * **3:13:** Tpi 18:24; 1 Ko 16:12

bidibo bage, augwali da dali deli homu eyu tama God dali konealubo po daş wali, te we bidibolo nago dago te siade dao, bugagia bidao wali po wao.

Eno homugo Godigo da olo tau sabo kolesaga dage tigidali dali bidao. Te tama dao.

Polgo Pas Filemonba Aşëani Hasia nedebo tau sabo po

Te me sogo Pol kalabus tomode bidibadi tama aga te kalabusde bidali gasa bidi nogi Onesimus suali. Te Onesimus polobadu te Kolosi moni hanude bidama, tama aga te bidi Filemon aga masigi sisabo olo se ebo bidi bidali. Tiali goli aga wi peyu, tama gasaba pelama, te Pol kalabus bidibo digi sabolali. Tama Polgo agabolo Kraisgo po pusa menama, tama Onesimus aga homu hasegelama, te aga yali dwai se tudiba munama, te Kraisgo po wali pabo bidi pedalai. Tama Polgo Onesimus te aga tonalubo bidi Filemon tebolo ma tagala palainogo eyu, tama agai e pas aseyu tama Onesimusgo nogoba muani. Agai homugo te Filemon agai Onesimus dali sebe esiayu tama aga bugagia sao wali. Tama Pol nosali te Filemon bidibo digi asaibao, te po me aseña tolali.

Filemango olo se ebo bidi wi pali, tama nosali aga Godigo po wali pabo bidi pedelai, tama Polgo te bidi aga te Filemon bidibo digi ma tagala palali po

¹ Ena Pol da. Tama eno we bidibolo Krai Jisasde po weyu, tama augwali mebago hagela eyu, tama augwaligo ena kalabus beba muani. Tama ena te kalabus bede bidibadi, te ena dali, dago abagi Timoti dali, da sigo e pas aseña, Filemon nagebolo tolobao. Nage dago dwagi yai abagi mu, da dali deli se ebo bidi dao. ² Tama da sigo e po te we Apiabolo me, te bidi Arkipusbolo me aseai. Tama Arkipus agai te we bidi tau sabo se de te aga bomu eyu te tau sabo se ebo dao, ami bidigo bomu eyu hwibo te tiwai ebo dao. Tama da sigo nago beba sisinibo Godigo po wali pabo we bidibolo me e po aseba. *

³ Eno homugo dago Aya God dali, te Genuai Bidi Jisas Krai dali, augwali sigo dage olo tau sabo kolesaga te homu dage dali bidimainao, dage dwagi yai homu eyu bidimainogo hagede.

Filemon agai dwagi yai kolesaga ebo dao

⁴ Eno abagi Filemon, eno Godibolo eno gedu haluasa po weyu, eno nago nogi wabo si, sesemane sogo eno Godibolo buba hwi wabo dao. ⁵ Magi basowe? Sesemane sogo eno odali augwaligo nagede po weyu, nago te Genuai Bidi Jisasbolo dwagi yai homu eyu, tama nago konealubo po agade da wai. Tama tiyu nago Godigo we bidi tigidalibolo dwagi yai homu eyu, tau sabo dao, te po me eno odali. ⁶ Tama eno Godibolo gedu haluasa po weyu, eno te homu ebo dao: da dena homu Jisaba muyu, te da nage dali wadolobo dao. Tama tiyu, eno homugo dago Jisasde konealubo po da wabo kolesaga ebogo nage ola homainao. Tama ola menama, tama God agai da Jisasde wadolali we bidi da dali yabo dwagi yai se page nago gisiga mu koneaibao. Te homu eyu, eno Godibolo hanalu wabo dao. ⁷ Eno dwagi yai ama, Godigo we bidi tigidali nago augwali dali dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo dao. Tama tiyu, nago te kolesaga eyu, augwaligo homu pua

* 1:2: Kol 4:17

peyu, dwagi yai ilai. Tama te kolesaga ebode ena dwagi yai homu elama, tama eno moni homu me esişyu, te eno homu dwagi yai elama bidibao.

Filemon agai Onesimus te aga ama ma oda sabo tiwai yao

⁸ Te nago te we bidi tau sabo şe ebao, eno te homu elalubo dao: Te Kraisgo nagi te bomode eno te po bomu elama, nagebolo weyu te nage wiegi yai doloba pai kolesaga me yainogo wagi sogo da, tama tiyu eno po nago wali pigi dao. ⁹ Tiali goli eno homugo nago te kolesaga emainogo te eno nagebolo te bomu elalubo po wagobeo. Menio. Dago dena hasi wiegi yai homu eyu godolo ebo homu eyu, tama da deliba wadolama bidibao. Tama tiyu, eno nage dali po bomu elama wabo homu eno egobeo, te eno duadigi nage dali hanaluyu te po obao. Ena Pol, ena da Godigo po sela pabo bidi dao, tama Krai Jisas tobade augwaligo ena kalabus beba munama, megi tede bidibao. Tama ena te Pol, tiali digi, eno nagebolo te po bomu elama wagobeo. ¹⁰ Tama tibaso, "Abagi aga tau saibao," homu eyu, eno te bidi Onesimus tobade megi nage dali eno hanalu obao. Tama ena te kalabus bede bidibadi, te bidi Onesimus aga me te kalabus bede bidai. Eno agabolo Godigo po pusulama, tama Onesimus agai te po bugagia odama, aga homu begelama, tama aga Godigo hani bidi pedalali. Tama tibaso, megi aga da eno ogwa tiwai dao. * ¹¹ Tama polobadu Onesimus aga nage dali bidali sogo aga nago olo şe ebo bidi bidiyu, tama aga hagela eyu, tama aga nage tau sisabo bidi bidai. Tiali goli megi da, aga nage dali ena dali tau sabo bidi mu bidaibao.

¹² Te eno te bidi Onesimus dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo digi, megi eno aga nage pageba ma tagala palobao. ¹³ Tama eno homugo agai ena tau somainogo aga ede ena dali bidimainao, homu yali. Eno Godigo gesi dwagi yai po te we bidibolo pusubaso, augwaligo ena e kalabus beba muani. Tama ena ede bidibadi nage digibulu bidiyu, nago ena tau sabo usu şabaso, eno homugo Onesimus aga e hanude bidiyu agai ena tau somaina homu yali. ¹⁴ Tiali goli nago te usu da po wasiřbaso da, te eno aga ede bidao wagobeo. Eno nage dali bomu egobeo. Menio. Eno homugo nago dwagi yai şe eyu, nago homugo Onesimus agai ena tau siyu ede bidiyu bidimainogo homu eyu da, nago te homu usu eyu da, te aga ede bidiyu ena tau saibao.

¹⁵ Te Onesimus wi peyu, agai nage tagalama, osogo eba bidagasai. Magi basowe? Nago aga ma siyu, tama aga nage dali mu bidaibao, eno te homu ebao. ¹⁶ Tama megi aga te olo şe ebo bidi naga ma egobeo. Menio. Da bidi sela Genuai Bidi Jisasde wadolobaso, te bidi Onesimus aga da te da sigo ama mu dao. Tama megi aga dago ama mu gagawali, dago dwagi yai homu aga dali ebo dao. Te eno digi aga dali te eno ama mu te homu eyu, aga dali wiegi yai homu ebo dao. Me ma, nago eno ebo homu aiyaba elaluyu, tama nago te homu eyu, aga nago şe ebo bidi bidiyu, te me nago ama dao, tama nago aga dali dwagi yai homu elama, godolo mu yao.

¹⁷ Te nago homugo ena te Kraisgo şede age name si ebo tiwai homu eyu da, te aga nage pageba ma asobo si, te nago Onesimus bugagia ma sao, te nago ena dali wiegi yai homu ebo gilama te nago Onesimus dali me wiegi yai homu eyu aga ma sao. ¹⁸ Tama agai nage dali dwai şe me

* **1:10:** Kol 4:9

elama, tama agai nage dali negeli elaluyu da, teda nago agai te negeli ilali hasegelama, eno nogi tede muao. ¹⁹ Ena Pol, ena digi eno e po eno nogogo aşai, ena digi eno te Onesimusgo negeli ma wei ponaibao. Tama eno nagebolo Godigo po polobadu ola magi menigi sogo da, teda te şede nago ena dali genuai negeli elalugi menigi da. Tiali goli megi eno te genuai negelide po wagobeo. ²⁰ Eno ama, te Genuai Bidi Jisasgo nogi tobade nago enabolo te wiegi yai homu nagame ilao. Tama da si te Krai agai şe ebo bidi bidai, tama tiyu nago te ebo dwagi yai kolesaga te Onesimusde eyu, te nago eno homu wiegi yai pua pomainogo tama tia.

²¹ Eno te homu homo ebogo da, te nago eno te po wali pabo homu ebao. Tama tiyu eno nago Onesimus tau sao po nagebolo aşana tolobao. Eno koneani, nago yabo te kolesagago megi eno nagebolo te yao wabo kolesaga te aiyaba elaluama, tama nago te Onesimus dali nosali ebo kolesaga te wiegi yai mu yaibao. ²² Tama tiyu, eno po me deli elalubao. Te eno homugo dagego gedu haluasa po wabo te Godigo odabo homu yaibao. Tama tiyu, agai ena dagebolo ma maiabo homu yaibao. Tama tibaso, ena nage dali bidabo be tomode daj togwali te ena bidabo digi sisi elama elaluao.

²³⁻²⁴ Te bidi Epafras aga ena dali e kalabus bede bidibao. Da sigo Krai Jisasgo şe ebaso, augwaligo da si kalabus beba muani. Tama Epafras dali, Mak dali, Aristarkus dali, te Demas dali, te Luk dali, te bidi tigidali augwaligo ena dali Kraisgo şe ebo bidi dabe dao. Tama tiyu, augwaligo nagebolo nage tao po obao. *

²⁵ Eno homugo te dago Genuai Bidi Jisas Krai agai we bidi olo mu tau sabo kolesaga dage tigidalide bidimainao. Tama dao.

* **1:23-24:** Tpi 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; 19:29; 27:2; Kol 4:10

Hibru Dabeba Tolali Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te e pas nogi Hibru, te nogi page e dao: te pas bidi me deligo aseñani te Godigo po wali pabo hani me deli augwa konealubo homu tagalainu ebaso, te haniba aseñai pas dao. Magi baso meni, te bidi hani mebago augwali aiyaba elaluama, te augwaliba sege mani. Te Hibru po wabo Juda hani we bidi dabe, augwalibolo bidi me deligo e pas aseña tolali. Dego e pas aseñaniwe, te dago konebeo, agai aga nogi e pas tomode asebeo. Tama augwali te Juda we bidi bidali goli, augwaligo te Kraisde gesi wiegi yai po odama, tama te Krais wali pabo we bidi hani pedelali. Tama e pas aseñani bidi agai augwaliba te genuai po peni page sela ola mani. Te pogo me deli e dao. (1) Te Jisas Krais aga te wiegi yai mu tama, te Godigo Ogwa dao. Te Jisas e tõe bidali sogo, agade te sege hauwa me dene dali tolali, tama te tiali kolesagade Godigo Jisas te polalubo bidi mu pedalumainu elama, te we bidi dabe augwali tau sali. Te po te Daj 2:10 tede elalubao. Te bidi Jisas agai te Juda dabego polobadu elaluali nai tigidali aiyaba mu elaluai dao. Krais agai te ensel mobo bidi dabe me, te bidi Moses me, te bidi Arongo hani pris bidi se ebo me, te bidi Melkisedek me, te tigidaligo nogi te Godigo Ogwa Jisas Kraisgo nogigo ela solama aiyaba elaluali. (2) Godigo digi Jisas sa munama, te pris sesemane sogo bidimainu yali, tama agai te Juda pris bidali bidi dabe aiyaba elaluai dao. (3) Jisas te dagalude polalubo pris me bidada pidu bidaibao. Tama agai te agaba konealubo homu daɸ wabo we bidi ma dobola sobaso, te usu yaibao. Te bidi Mosesgo lotu po ola mayu pusali homo yai po dabe, te Jisasgo yabo se ola mabo se ebo kolesaga naga yali.

Te pasgo te we bidi augwaligo konealubo homu daɸ walobo po aseñani, tama agai te polobadu bidali Israel we bidi dabego boma pai konealubo po daɸ wali te po te Daj 11 tede hauwa elalubao. Agai tame po wali, te mena tiwai segego augwali gegebaso, te augwa konealubo po daɸ ola selama elaludu te augwa isiboba usu nubaso, te usu dao. Augwaligo te Jisasba naga tonono elalua pedu te agai kolesaga wali pobaso da, teda tebogo te augwalide tolobo sege me dene te dagala saɸwaibao. Tama tibaso, augwali aga dali homugo keɸ pai we bidi mu bidiɸo, e pas aseñani bidigo te po obao.

Jisasgo te ensel dabe aiyaba elaluali

(Daj 1-2)

Godigo Ogwago po dabolo mani

¹ Te polobadu mu hauwa sogo me, te haniani kolesaga hauwago me, te Godigo agai po pusali bidi profet dabego pedauwalidu agai po meba te dago waj dabebolo mena mena pai dao. ² Tiali goli meg e sogo da, te nosali pedalobo sogo tiwai mu yali, te Godigo aga Ogwago pedauwalidu agai po dabolo pusai dao. Te aga Ogwago nogogo me te Godigo te tõe dali dagalu dali te tigidali nai nigai dao. Tama Godigo agai te tigidali nai nosali somainogo aga sa muai. ³ Te Ogwa agai te Godigo wiegi wiegi yai homu kolesaga te dabolo hania ola mabo bidi dao, tama aga te God

tiwai gagawai mu tama. Agai po da te genuai bomo elalubo, tama te bomai pogo agai te tigidali bidibo nai me bidaluao odubadi tama te bidalubo dao. Agai te we bidigo seḡe sali sela saḡo seḡe te silama, tama megi da te Tigidali Bomo Elalubo Tuni Bidi, te God dolo nogo badu dulalubao, aga genuai bidi mu dao.

Te Godigo Ogwago nogigo te ensel mobo bidi dabego nogi aiyaba elalubo dao

⁴Te aga Ayade sali nogigo te ensel mobo bidi dabego nogi te aiyaba elaluama, tama wiegi yai mu yali. Tama tiwai yaligo da, aga digi te mobo bidi ensel dabe augwaligo Genuai Bidi mu pedalama, tama augwali aga dologoba pali. ⁵Magi baso meni. Polobadu Godigo aga Ogwa dali te po wai,

“Nage eno Ogwa dao. Megi tama ena digi nago Aya pedalomainogo yai.”

Tama agai po ma wai,

“Te ena digi agai Aya bidiyu,

tama aga te eno Ogwa bidaibao.”*

Te me sogo Godigo te po si te ensel mobo bidi me deli dali wai dawe? Menio. ⁶Tiali goli agai aga gomunai Ogwa te e tḡba tamadi tagala palobo sogo tama agai te po wai,

“Tigidali eno seḡe ebo ensel mobo bidi dabe, dage kidu sugunama, tama dagego aga nogi ugwaba sao,” wali. *

⁷Tama God agai te ensel bidi dabe augwalide te po wai,

“Godigo te aga ensel mobo bidi dabe augwali te wali tiwai pedalomainogo ilibo dao.

Te agai aga seḡe ebo bidi dabe augwali te moni posolo ebo sia tiwai pedalomainogo ilibo dao.”*

⁸Tiali goli aga Ogwabolo agai te tiwai po wai,

“Nage God dao, nage tuni bidi sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao.

Nago naga we bidi te doloba pai kolesagago tonalubo dao, tama te kolesaga naga ebode nago genuai wiegi yai nogi elalubao.

⁹Nago te doloba pai kolesaga ebo te godolo mu eyu, tama te bomu yai po sela saḡo te nago hagela mu ebo dao.

Tama tibaso, ena nago God bidiyu, tama eno nago nogi ugwaba somainogo eyu, te wel nago toboluba gelali, tama tebogo nage te wiegi yai homu pemene ilali.

Te naga hai namu dabe augwaligo te nago wiegi yai homu pemene ebo tiwai me egobeo.” *

¹⁰Tama agai po agabolo ma weyu te po wai,

“Genuai Bidi, polobadu mu nago e tḡ nigi lama tama aga bomu elalubao. Te dagalu me, te naga nogogo nigai.

¹¹Te dagalu de tḡ si te tigidali dolaibao, tiali goli

* 1:5: 2 Sml 7:14; 1 Sto 17:13; Tib 2:7 * 1:6: Bom 32:43 * 1:7: Tib 104:4 * 1:9: Tib 45:6-7

nage da me dologobeo. Menio. Nage da sesemane sogo bidaibao.

Te dagalu de tō si da te tigidali te badia paibao, te poloba ugwa badia pai tiwai yaibao.

¹² Te nago augwali pedeyu, te bidigo badia pai ugwa pedebo tiwai yaibao.

Te nago augwali hasegeleyu, te bidigo ugwa hasegelebo tiwai yaibao.

Tiali goli, nage da, tama naga bidibo dao. Nage me hasegelegobeo.

Tama nage bidibo sogo te munu me siligobeo.”*

¹³ Polobadu Godigo te po wai,

“Nage genuai bidi ena dali hodobo bidimainogo eyu, tama eno dolo nogo badu duayao.

Tama dualubadi, te eno nago boi bidi dabe augwali te nago saḡa dologoba muaibao.” *

Tiali goli me sogo Godigo te po te ensel mobo bidi me deli dali waliwe? Menio. ¹⁴ Te ensel mobo bidi dabe augwali da, te noma bidi, tama augwaligo te Godigo se ebo dao. Te Godigo augwali tagala palaibao, te aga augwaligo seḡe sali sela saḡama ma sainogo ebo we bidi dabe tau somainogo tebo dao.

2

Godigo da ma sali, te genuai se mu dao

¹ Te Godigo Ogwago genuai nogigo te ensel mobo bidi dabego nogi aiyaba elalualigo da, teda dago te dago odali mu po tagalaidali weyu, dago ma bomonama tama te odali po homugo bugagia daḡ ola sao.

² Magi baso meni. Polobadu Godigo po meba te ensel mobo bidi dabebolo pusama, tama augwaligo te we bidibolo ma pusali. Tama pusama, tama te po Godigo bomonama bugagia daḡ walali. Tama tiyu, tama bidigo te po bolama tama te po sela saḡwani bidi tigidali, augwali te dwai dene mu te augwa yali dwai kolesaga usu nama sai dao. ³ Tiali goli megi da, Godigo da ma sabo se yali, tama agai te se yali te genuai nai mu dao. Tama tibaso, dago Godigo te se yali po oda tagalama tudiba muani da, teda da wi peyu, tama te dwai se yalide te dene sabo se te mena tama geda saibawe? Te usu munu egobeo. Hasia Genuai Bidigo digi po pusuyu, tama agai da ma saibao homu yai. Tama agai po odali bidi dabe augwaligo dabolo te po mu po naga dao hania ola mawai dao. ⁴ Tama ebadi, God me agai te po te haniani bomai seḡo me tama agai haniani bomo yai idualigo te po mu po dao dabolo hania ola mani. Tama tiyu, agai te Mobo Bidigo olo mabo haniani wiegi yai se ebo kolesaga te we bidi dabe augwaliba dobayali, te God aga digi homugo tama tiai.

Te da ma sali se yali tuni bidi jisas dao

⁵ Eno megi asebo po, te we bidigo gesi kolesaga eyu bidibo te nosali pedalabo po obao. Godigo te ensel mobo bidi dabego te kolesaga ebo dodolama tonalumainogo teba me mubeo. Menio. ⁶ Te Godigo po bukude aseani po me delide te bidi me deligo te po pusai,

* 1:12: Tib 102:25-27 * 1:13: Tib 110:1

“God, bidi dabe augwali te magi nai da weyu, tama nago augwali homugo konebo dawē? Magi baso nago augwali tonalubo dawē? Augwali tōde bidibo bage naga dao.

⁷ Te osogo naga, nago augwali te ensel mobo bidi dabe augwali dologoba muai.

Nago augwalibolo genuai bomo me, genuai nogi mawai, tama te kolesagago nago augwaligo nogi ugwaba sai.

⁸ Nago te tigidali nai augwali dologoba muani, te nai tigidali augwaligo tonaluminumo tiai.”*

Awe, Godigo te tigidali nai bidi dologoba munama elalui. Tama agai te nai me deli te olo me augwali dologode elaluminumo me ebeo. Tiali goli megi dago me susābadi digi te tigidali nai bidi dologode elalubeo. Menio. ⁹ Tiali goli dago Jisas konebao. Polobadu osogo naga Godigo aga nogi te mobo bidi ensel dabego nogi dologode bidimainogo ilali, te Godigo wiegi yai homu eyu, te olo mu tau sabo kolesaga pedalomainogo me te tigidali bidi tau siyu isainogo tiai. Agai te dene tolama isali, tama Godigo aga nogi ugwaba selama, tama genuai bomo me genuai nogi agabolo mawai dao, tama megi aga te tiwai bidibo dago konebao. ¹⁰ God aga te tigidali nai nigai bidi, tama agai tigidali nai bugagia bidimainogo tonalubo dao. Tama agai homugo aga wai puluba hauwa te dagaluba odasa pelama, tama bugagia mu aga dali bidimainogo yai. Tama tiyu, agai dene Jisasba pedalobo gogolali, tama te dene yaligo te Jisas te we bidi augwali hasia mu polasa pabo augwali ma sali bidi usu mu ilali. Godigo te kolesaga yaligo, te dolo mu yai.

¹¹ Dago koneani, te tigidali we bidi te magi dwai sē isāma wiegi yai pedalomainogo ilali te bidi aga Jisas dao, tama te magi dwai sē me isāyu te wiegi yai pedalali we bidi te tigidali augwaligo aya te Jisasgo aya me te deli naga dao. Tama tibaso, Jisasgo te we bidi augwali nogi weyu, “ama” wai, tama agai augwali te tiwai nogi ebo te aga hale me ebeo.

¹² Te Jisasgo da “ama” wabo pode augwaligo polobadu e po bukude așai dao,

“God, eno nago nogi te eno ama dede augwalibolo pusaibao.

Awe, te eno nago nogi ugwaba sabo tēabi weyu, te genuai po miyu sisinibo madi tomode te po

pusaibao.” *

¹³ Tama agai po ma wali,

“Te eno digi agade konealubo homu mu daų waibao.”

Tama agai po ma weyu te po wai,

“Ena digi bidibo, suo. Tama Godigo ena mani we bidi dabe, augwali me ena dali bidibao, te wai dabe tiwai bidibao.” *

¹⁴ Tama te agai “wai dabe” wabo we bidi dabe augwali te tōde we bidi bidai, te da tigidali tiwai yai. Augwali tama bidaligo da, Jisas me te bidi augwali tiwai mu gilama pedalai, te aga tigi isimainogo yali, tama te isibogo agai te bomo elalubo bidi agai te bidi isimainogo ebo bidi te

* 2:8: Tib 8:4-6 * 2:12: Tib 22:22 * 2:13: Ais 8:17, 18

agai bomo dolaibao. Te bomu elaluali bidi te Satan dao. ¹⁵ Te we bidi augwali isibode wi yai. Tama augwali te tõe bidali tigidali sogo, te isibode wi ebogo augwali kalabus elaluai. Tama augwali te kalabuse bidibo sela sawainogo eyu, Jisas aga e tõe isai dao. ¹⁶ Mu tamao, agai te ensel mobo bidi dabe tau sainogo te se me ebeo. Menio. Agai te se yali te Abrahamgo hani augwali tau sainogo te se yai dao. ¹⁷ Tama tibaso, te tigidali naide aga te tigidali we bidi tiwai mu pedalomainogo tiali. Magi basowe? Agai tama tialigo da, tama aga te God dali we bidi dali tomode dolalubo pris tobolu bidi bidabo te usu igibu tama Godigo se tolaluaibao. Agai te we bidi homu dene eyu, tau sabo wiegi yai kolesaga eyu, tama aga te Godiba aga homugo kepa pai bidi bidai. Tama tiyu, agai te Godigo te tigidali we bidigo dwai se yali sege sela sawainogo eyu, te aga ofa ilali te usu yai dao. Tiali goli aga te we bidi tiwai mu pedaligi menigi da, teda te se tigidali ebo aga usu menigi da. ¹⁸ Aga digi te dene tolali, te Satango aga dwai se ebo kolesagaba kekainu eyu te usu sabo se tigidali agaba pedalali, tiali goli aga dwai se me ebeo. Tama tibaso, megi te usu sabo se te we bidi dabe augwaliba pedalobo si te agai augwali tau sabo usu dao.

Jisasgo genuai nogigo Mosesgo genuai nogi aiyaba elaluali

3

(Dqi 3:1–4:13)

Jisasgo genuai nogigo Mosesgo genuai nogi aiyaba elaluai

¹ Te Godigo po odolama wali pabo ama dede dabe, te dagalude bidibo Godigo dage me te Jisasgo se ebogo i wai dao. Tama tibaso, dagego homugo Jisas bugagia kone paliã. Agai te dago agade konealubo homu daqu weyu tama agade po te we bidi gesabide pusubo tau siyu, tama dago pris tobolu bidi bidimainogo eyu, Godigo aga e toba tagala palali. ² Godigo aga te seba muani, tama agai Godide homu kepa pai bidi bidai. Agai te bidi Mosesgo polobadu te Godigo we bidi tau sabo se tiwai yai. Te we bidi augwali Godigo be tiwai bidai. * ³ Tama dago koneani, be se yai bidigo genuai nogigo te aga se yai bego genuai nogi digi aiyaba elalubo dao. Tama te tiwai me Godigo homugo Jisas koneani, agai te genuai nogi me deli sabogo te Mosesgo genuai nogi te aiyaba elaluabo homu yai. ⁴ Te tigidali be te bidigo aga senama elalubao. Tama te tigidali nai nigali bidi da, te God dao. ⁵ Te bidi Moses aga te Godigo se bidi, tama te Godigo we bidi tigidali tomode yali sede agai Godide homu kepa pai bidi bidai. Tama agai te Godigo nosali wabo po pusubo se te Mosesgo bugagia yai. ⁶ Tiali goli Krai aga da te Godigo Ogwa, tama agai da te Godigo hani augwali tonaluyu tama te tobolu bidi bidibo se elaluyu, tama agai me te se de Godide homu kepa pai bidi bidibao. Tama tibaso, agai nogigo te Mosesgo nogi aiyaba elalubo dao. Tama sesemane sogo dago konealubo po daqu weyu tama wi isayu tama dago wiegi yai homu pemene elama tama Genuai Bidi naga tonaluyu da, teda da me te Godigo hani mu bidaibao, te da agai be tiwai elaluaibao.

Te Godigo po sela sabo bidi dabe augwali toma munu me tugobeo

* 3:2: Nam 12:7

7 Te dago Kraisde konealubo po bugagia daꝥ obaso da, teda da te Godigo we bidi hani mu bidaibao wali. Tama tialigo da, dago te Godigo dabolo wabo po mu odao, te Godigo Mobo Bidigo polobadu wali po tiwai. Agai po te bukude aseꝑani, te po e dao:

“Megi e sogo tama dagego pedauwalide po odali da, ⁸ teda dagego duga olo palia sigio, te tiwai dagego wai dabe augwaligo polobadu Godigo po sela sayu hagoma yali sogo tiwai. Augwali te bidi meni yai madi bidiyu tama augwaligo God usu sai. Te sogo augwaligo augwa olo palia sali.

⁹ Tama Godigo te po wai, ‘Tede dagego wai noꝥ dabe augwaligo eno yali bomai seꝥ tigidali te kibu be bidi sese si tede usu nama augwaligo suai. Tiali goli te sula tagaliyu, augwaligo ena usu mu sai.

¹⁰ Tama tibaso, te we bidi hani dali eno seꝥe mu elama, tama eno te homu yai, “Tigidali sogo augwali te enade homu keꝥ pisawai we bidi bidai dao. Tigidali sogo augwaligo te eno kolesagadu me bilai menio.”

¹¹ Tama eno seꝥe eyu, tama eno po hasegelidali weyu eno mu po olama daꝥ wali, te po wai, “Augwali eno te toma nabo pesageba munu me asogobeo. Munu me asogobeo. Mu menio.” te po wai dao.’ *

Te Godigo Mobo Bidigo te po tigidali polobadu olama tama bukude aseꝑana elalubao.

Dago te Godigo po te Israel dabego sela saꝥwani tiwai yabuo

¹² Ama dede dabe, dage bugagia bidao. Tiyu dage tomode ama me deli aga homude dwai seꝥ ebo homu elaluyu, tama aga Godide konealubo po tagaliyu, tama te bidibo ula elalubo God gageda peyu tudiba muidali weyu, dagego dua dao. ¹³ Tama tiwai pedalidali weyu, megi e sogo Godigo nogi yali “te megi” te me elalubadi, tigidali sogo deli deli dagego wiegi yai po te ama dedebolo mayu, tama augwali homu hodoloyu tau sao. Duga hasi tama tiluao. Tiyu te seꝥe sabo kolesagago dage tomode bidi me deli ili po ola mayu, tama te seꝥo aga olo palia selamuo. ¹⁴ Magi baso meni. Polobadu dago Godide konealubo po daꝥ wali, teda te konealubo po megi me dago bugagia daꝥ weyu, teda da isiboba usu nigi paibao. Dago tama tiyu da, teda da te Krais dali wadolama, tama seꝥ deli naga aga dali hodobo eyu tama bidaibao.

¹⁵ Dago koneani, te Godigo po bukude te po me elalubao, “Megi e sogo tama dagego Godigo pedauwalide po odali da, teda dagego duga olo munu me palia sigio, te tiwai dagego wai dabe augwaligo polobadu Godigo po sela sayu hagoma yali sogo tiwai.”*

* 3:11: Tib 95:7-11 * 3:15: Tib 95:7-8

¹⁶ Polobadu niwai we bidi augwaligo Godigo po odali goli, augwaligo hagoma eyu, te Godigo po sela sawai dawe? Te bidi Mosesgo te Isip to tagalama odasa asali we bidi tigidali augwaligo te se yai. Augwaligo naga tama te kolesaga yai dao. ¹⁷ Te kibu be bidi sese si usu nama te Godigo sebe de dali yaliwe? Agai te dwai sege sabo we bidi augwali dali sebe yali, tama te we bidi augwali isai, tama augwaligo tigi te bidi meni yai bulude elalui. Godigo te dwai se yali we bidi augwali dali naga sebe yai. ¹⁸ Godigo debolo po olama, tama mu da olama agai po da weyu, te augwali agai toma nabo pesage tomoba munu me asogobeo waliwe? Te agai po sela sawani we bidi augwalibolo te po wai. Agai te po augwalibolo naga wai dao. * ¹⁹ Tama tibaso, dago hania koneani, te augwaligo augwa homugo Godiba tialusiabaso, tama te tebogo naga te augwali Godigo te toma tumainogo ebo digi te pesage tomoba painogo ebo te usu me ebeo.

4

Te Godigo we bidi augwali toma nabo po wai

¹ Godigo daq wali po megi me elalubao, tama agai tede te po wai, “Dage eno te toma nabo nigilali te tomoba piagameo.” Tama tibaso da wi me yao. Tiyu Godigo gedude dage tomode me deli te tu geda muyu, tama te toma nabo pesage tomoba pabo usu egobeo waidali weyu, dage dua dao. ² Dago te Godigo bukude te toma nabo pesagede wiegi yai po pusali te odai, te Israel dabego polobadu odali po tiwai. Tiali goli augwaligo te po olo dali odolama, tama tede augwaligo homude te konealubo po daq me wabeo. Tama tiyu, augwaligo te odali po, te pogo augwali tau me sabeo. ³ Da te Kraisde konealubo po daq wabo we bidi, te da toma nabo pesage te tomoba paibao. Polobadu Godigo te pesageba pisabo bagede po weyu te po wai, “Ena sebe eyu, tama eno po hasegelidali weyu eno mu po olama daq wali, te po wai, ‘Augwali eno te toma nabo pesageba munu me asogobeo. Munu me asogobeo. Mu menio,’ te po wai.” *

Godigo te tigidali nai nigila silali sogo, te agai yabo se me elalubeo. Tiali goli dago agai te tiwai po te aga toma nabo pesagede po wai odobaso, teda dago koneagameo, te toma nabo pesage me elalubao. ⁴ Tama te bukude aseani po me delide te bidigo te nogo a naga me badu si wali sogode te po wai,

“God aga tigidali nai nigila silama, tama te nogo a naga olama me badu si wali sogo te aga toma neyu olo bidai.”*

⁵ Tama te gasa aseani pode me te toma nabo pesagede Godigo te po wai,

“Augwali te eno toma nabo pesageba munu me asogobeo. Munu me asogobeo!” *

⁶ Tama te wiegi yai po te polobadu odali te we bidi, augwaligo te po mu po dao te homu isayu tama te po sela sawani, tama augwali da te toma nabo pesage tomoba pabeo. Tialima gasa we bidi augwali Godigo gedude te toma nomainogo yali te pesage tomoba pabo usu dao. ⁷ Te

* 3:18: Nam 14:1-35 * 4:3: Tib 95:11 * 4:4: Gag 2:2 * 4:5: Tib 95:11

dago e tama koneani: Godigo bodolu me sogo deli ma muai dao. Agai te bodolu muani nogi yali “Te megì naga tama.” Hasia te Israel dabego agai po sela saʷani. Tiali goli nosali te kibu be hauwa pai madigi tama Godigo po te bidi Devitgo penanede ma pusali, te dago te tiwai po tamadi wai,

“Te megì e sogo tama dagego Godigo pedauwalide po odali da, teda dagego duga olo munu me palia sigio.” *

⁸ Te polobadu te tobolu bidi Josuago te Israel we bidi augwali te Godigo mawaibao wali toma nabo pesage tomoba selasa pigi sogo da, teda Godigo nosali te gasa sogode me da po wagi menio. * ⁹ Tiali goli dago koneani, te toma nabo sogo te me elalubao. Te Godigo tigidali nai nigila silama, tama aga toma nani sogo, te tiwai tama te toma nabo sogo asobo te Godigo we bidi augwali tonalubo dao. ¹⁰ Magi baso meni. Dago koneani, te Godigo te toma nomainogo nigilali pesage tomoba pabo bidi, te aga digi se yali silama te toma nabo te tiwai ebao, te polobadu God aga digi se silama, te toma neyu olo bidali tiwai gilama tebo dao. * ¹¹ Tama tibaso, te toma nabo pesage tomoba painogo da te dago se bomonama yao. Tiyu yaide te bidi me deligo te Godigo po sela saʷo kolesaga wali peyu, te Juda bage augwaligo polobadu yali se tiwai yabuo, tama aga tula munama tama hagawaibao. Te tiwai idali weyu, dago bomonama Godigo po bugagia wali pao.

¹² Magi baso meni. Te Godigo wali po te bidabo ula elalubao, tama aga te se bomo idubao. Te mu poa pai, tama te si dali si badu poa pai hwaʷ gego poai yali te aiyaba elaluai. Tama bidigo poa pai kago hwaʷ gego hasa mi togoyu, tama te poa pai hwaʷ ge polo te hasa dili tomoba tugi pelama, tama te dili hania pedalobo dao. Tama te tiwai me Godigo wali po dago homu tomoba peyu, tama dago homu ogwa wai dali dago mobo dali si pedebo dao. Tama agai wali pogo dago ebo homu dali dago homu kolesaga page dali si, te tigidali te agai osola subo dao. ¹³ Te Godigo nigali nai me deli te God agai gedude te geme dula sainogo ebo te usu munu me egobeo. Menio. Te tigidali nai te hania mu te Godigo gedude tigidali te elalubao. Tama Godigo naga te dago ebo kolesaga tigidali dagalabo bidi dao.

Te gesi daʷ wabo se kontrak yali bidi Jisas te dagalude polalubo pris bidi bidibao

(Dqi 4:14–10:38)

¹⁴ Te God aga te dago ebo kolesaga dagalabo bidi bidibaso, dago te Kraide homugo konealubo po, te gasa we bidi dabebolo pusabo po, dago te pode dago homugo mu keʷ pao. Magi baso meni, dago genuai pris tobolu bidi te bidibao, tama aga te dagaluba holama tama Godigo bidibo digi tomoba mu pai. Aga te bidi Jisas, te Godigo Ogwa dao.

¹⁵ Dago digi te seʷe aiyaba elaluabo bomo menio. Tiali goli dago genuai pris tobolu bidi aga tede da homu dene isaʷo tiwai bidi da po wagobeo. Menio. Te daba usu siyu te pedalobo seʷe tigidali, te tigidali seʷe agaba me pedalama aga me usu sai. Tiali goli agai dwai se munu me ebeo.

¹⁶ Tama dago te tobage genuai pris tobolu bidi elalubaso, da te dwagi yai homu eyu tama God paʷa pao, te da wi me egimio. Aga da te olo

* 4:7: Tib 95:7-8 * 4:8: Bom 31:7; Jos 22:4 * 4:10: Gag 2:2

tau siyu wiegi yai kolesaga mabo bidi dao. Tama da agaba peyu, tama agai da homu dene ebo homu eyu te da tau saibao. Tama dago seḡe elalubaso da, teda agai te olo tau sabo wiegi yai homu kolesaga ebogo te da tau saibao.

5

Jisas aga te dago genuai polalubo pris bidi da ma sabo te usu mu yalio

¹ Te tigidali genuai pris tobolu bidi sa mubo kolesaga te e tiwai ebo dao: te Godigo bidi dabe augwa hani tomodu diḡ selama, te Godigo augwali seḡa munama, te we bidi augwali tau sabo seḡ elala paibao. Augwaligo te we bidi dabego Godibolo haniani maiabo nai mabo seḡ eyu, tama te seḡe sela saḡo haniani ofa me Godibolo mabo seḡ ebo dao.

² Te bidi dabe augwa digi te Godigo po dolo wali pabo bomo meni yai bidi me sogo bidibaso, augwaligo te kolesaga konesiḡabo te Godigo tu wali pabo tagalali we bidi dabe dali te dua digi kolesaga sesa pobaso te usu dao. ³ Tama augwali me te bomo meni yai bidi dabe bidibaso, augwaligo te we bidi augwaligo seḡe sela saḡo ofa naga mabo meni, te augwade digi seḡe dali sela saḡo ofa me te Godibolo mabo te dolo dao. *

⁴ Te genuai pris tobolu bidigo ebo seḡ te genuai nogi elaluaibao. Tama bidi me deli aga homugo aga digi te seḡ me sogobeo. Menio. Godigo naga hasia agabolo i olama, tama agai te seḡ yaibao, te polobadu agai te bidi Aron te genuai pris tobolu bidi seḡa i wali tiwai gilama ebo dao. *

⁵ Kraisi me agai te Livai hani pris bidi dabe tiwai tama tia. Agai aga nogi aga digi ugwaba selama tama ‘Ena te genuai pris tobolu bidi pedalaibao,’ agai te homu ebeo. Menio. God aga digi aga nogi ugwaba siyu, tama te seḡ emainogo sa muai. Tama tiyu Godigo agabolo te po wai,

“Nage eno Ogwa dao. Megi tama ena digi nago Aya pedalomainogo yai.”*

⁶ Te Godigo po buku tomode te gasa badu me agai te po wai, “Nage pris bidi sesemane sogo bidada paibao, te polobadu bidali pris bidi Melkisedek tiwai yaibao.”*

⁷ Polobadu Jisas te e tḡde bidi tiwai bidibadi, te sogo agai po Godibolo wai. Godigo aga te isibode ma sabo homu yali, tama tiyu agai gedu haluasa po aga dali weyu genuai i wali, tama aga gela hauwa mu wai. Agai aga homu kolesaga te aga digi aiyaba elaluama tama imilai bidi bidama, tama aga God dologode bidali, tama tibaso Godigo agai gedu haluasa po wabo odai dao. * ⁸ Jisas da te Godigo Ogwa tama, tiali goli aga dene tolali, tama te tialigo te Godigo po wali pabo kolesaga te aga mu konea sali dao. ⁹ Te tama tialigo aga te usu mu ilama, tama aga te we bidi ma dobola sabo bidi pedalama, tama agai po wali pabo we bidi tigidali ma siyu, augwali bugagia bidada peyu, bidada pabo bidi dao. ¹⁰ Tama Godigo aga sa munama tama te po wai, “Nage pris bidi dao, te polobadu bidali pris bidi Melkisedek tiwai yaibao.”

Da te dwasianu wai bḡu tiwai munu me bidigio po wali

* 5:3: Prs 9:7 * 5:4: Sai 28:1 * 5:5: Tib 2:7 * 5:6: Tib 110:4 * 5:7: Mat 26:36-46; Mak 14:32-42; Luk 22:39-46

¹¹ Te bidi Kraisi aga te pris bidi dao, te Melkisedek tiwai, tede eno po hauwa elalubaso, tama dagebolo eno te po wainogo yai. Tiali goli dagego homu kolesaga megi puna pelama, tama dagego polo konea sabo menio. Tama tibaso, dagebolo eno te po page ola mawainogo sinabo se dene yaibao. ¹² Te dage Godigo po ola mabo bidi bidabo sogo usu yali homu yai. Tiali goli menio. Dagego homu kolesaga habuge elalubaso, tama eno homu bidi me deligo te Godigo hasia polalubo po page deli deli te dagebolo ma ola momainogo yao. Dage te wai boꝝ tiwai dao, dagego te dili yai nai me sela tugobeo. Te dagego te ame pe naga tubo usu dao. Dage tama bidibo te dwai dao, usu egobeo. ¹³ Dago koneani, te ame pe naga tubo bidi tigidali augwali dwasianu wai boꝝ naga bidibao. Tama augwaligo te doloba pai kolesaga dali, te dwai kolesaga dali bugagia dagalabo te augwaligo me konebeo. * ¹⁴ Tiali goli te dili yai nai da te genuai bidi dabe augwaligo tubo dao. Te tobage bidi dabego te augwa digi augwa homude kolesaga hauwa sogo osola suyu, tama augwaligo te wiegi yai kolesaga ebo me te dwai kolesaga ebo me te augwaligo dagalabo usu dao.

6

¹⁻² Tama tibaso, dago te bidi mugo odabo po odao. Dago te hasia sogo odali Kraisi pode naga te po page po wabo se elala pigimio. Tama dago te be ni pos me deli te hauwa sogo buluyu idu gebo menio. Dago te se silama, tama gasa se egi pabo dao. Tama tiyu, dago e tobage po naga me olamuo: te dago homu begelama te bidibo ula elalusiabo te kolesaga tigidali tudiba munama homu begeleyu, tama dago Godide konealubo po daꝝ weyu, tama te haniani baptais sabo kolesaga po wabo me, tama te bidi toboluba nogo mubo me, tama te tigidali isai bidi ma hodaloabo po me, tama te bidi dabe augwali te po tu elama, tama te po tu dodolobo bidi agai po sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao po wai. Tama da te tobage hasia sogo odali po wabode naga bidigimio. Menio. Te da pidu geyu, tama dago te we bidi mu augwalibolo ola maiabo po odinao. ³ Tama Godigo tede usu da obaso da, teda mu tama dago te tiwai se naga eguo, tama dago agai gasa po me odama tama wali paibao.

⁴⁻⁶ Magi baso meni. Te bidi meba augwaligo te Godigo ula salio. Augwaligo te Godigo olo mabo wiegi yai nai usu sela sulama koneani. Tama te Godigo Mobo Bidi me te augwaligo sai dao. Augwaligo te Godigo wali po odolama, tama augwaligo koneani, te wiegi yai mu da wai. Augwaligo te Godigo wiegi yai sogo bomo ebo suyu genenama, tama te tiwai bomo te nosali pedalaibao te homu yalio. Tama te bidi dabe augwali tulaluyu tama God tudiba mubaso da, teda augwali ma begasa aselama, homu ma begelabo tu te usu munu me egobeo. Menio. Te tebo kolesagago augwa digi augwaligo te Godigo Ogwa te ni pedaide ma elali se tiwai yai. Augwaligo aga ni pedaide walama, te bidi dabego agade te posobo po waibao.

⁷ Eno te Godigo ula sela tagalali bidi tede po digi po begelama tama aga e tiwai dao. Te tu elalubao. Te tu de te hauwa sogo tulubage teba bugagia tuluyu, tama tu go te tulubage sabo dao. Tama te tu de gi bulali we bidi augwali tau somainogo eyu, tama te tu go wiegi yai

* 5:13: 1 Ko 3:2

nai walobaso da, teda te kolesagade Godigo wiegi yai sę te tþba ilibo dao. ⁸ Tiali goli, agai te haniani sesani yai bono naga walobaso da, teda te tþ te olo dwai tþ dao. Te pade Godigo gedude dolaibao. Nosali da siago aga daibao. *

⁹ Te abagi dabe mu, megı eno e seęę yai po dagebolo wali goli, eno mu koneani, homu si meni, te dage te tiwai me dologobeo. Menio. Eno e homu dage dali ebao, te dagego te dwagi yai tų wali peyu tama Godigo dage ma dobola saibao. ¹⁰ God aga te dolo osola subo konesiabo bidi meni. Agai homugo dagego te yali tigidali seęde te homu me gegeda peyu, me tagalogobeo. Menio. Dagego duga homugo agade kone palobadi tama agade dwagi yai homu eyu, tama te tialigo te dage homu hodolama tama agai we bidi augwali te dagego tau sidu geduai dao. Tama te tiwai kolesaga dagego me ela pabo dao. ¹¹ Tama bomonama eno homugo dage tigidali deli deligo te tiwai sę bomo naga eyu, tama dwagi yai homu ebadi duga konealubo po daų weyu, tama Godigo duga ma sabo te tonalua. Dagego te tiwai sę ela pidu, te duga e tþde bidibo sogo te silibode te usu nigi pao. ¹² Dage sę ebo hagela egimio. Menio. Bidi meba augwaligo te Godide konealubo po daų mu weyu, te hagela homu polo isiabo bidi dabe bidibao. Tama tiyu, tama te polobadu Godigo te aga wai dabe augwalibolo mawaibao wali nai tigidali te tobage bugagia tonalubo bidi dabego sabo dao. Dagego augwaligo ebo dwagi yai kolesaga wali piąo.

Godigo daų wali po mu po pedalaibao

¹³ Polobadu Godigo te agabolo nai maiabo po Abraham dali daų wai. Tama bidi me deli aga te genuai bidi da olama tama God aga aiyaba me elalugobeo. Mu Menio. Godigo nogi naga te ugwade mu elalubao. Tama tiwai tialigo da, teda God agai homugo agai te Abrahambolo nai maiabo mu po olama, tama te daų wali poba genuai bomo me momainogo eyu, God aga digi nogigo bomo teba manani. ¹⁴ Agai te po bomonama wai, “Eno mu po naga obao, te eno nagebolo dwagi yai sę yaibao, tama eno nage wai hani hauwa mu nosali pedalomainogo ilaibao,” te po wai. * ¹⁵ Tama Abrahamgo hauwa sogo bugagia tonaluyu, tama aga hagela polo me isaıwai, tama nosali agaba te tigidali sę mu pedalali, te tiwai polobadu te Godigo agabolo te wai hauwa mawaibao po wai dao. ¹⁶ Bidi si augwa hasi konila po weyu da, teda bidi mego te gasa bidibolo agai wabo po mu po naga dao te hania ola momainogo eyu, te bidigo aga digi nogi weyu te mu po dao te wagobeo. Menio. Agai te gasa bidi me deli, te genuai nogi elalubo bidi, te bidigo nogi weyu tama agai wabo po te tiwai daų wabo dao. Tama tebogo te bidi si tomode elalubo konila po togolama tama po me meni. ¹⁷ Tama te tiwai me, polobadu Godigo po weyu, te Godigo aga we bidi tau saibao po wai. Agai hania mu augwalibolo ola mawainogo yali, agai te tau sabo po me hasegelegobeo. Tama tibaso, te daų wali poba genuai bomo me momainogo eyu God aga digi nogigo bomo teba manani. ¹⁸ Tama tibaso, te Godigo mu po daų wabo me, te aga teba aga nogigo bomomanubo me, te sę si me hasegelegobeo. Te sę side Godigo tibo po munu me wagobeo. Tama tibaso, tebogo da te God paba wi pelama geme duala sigi pali we bidi da homu bomomanubo me, te daų

* 6:8: Gag 3:17-18 * 6:14: Gag 22:16-17

ilimainogo yai. Tama tiyu, dago homugo te Godigo po dabolo weyu te daꝓ olama, te agai da dali nosali yabo dwagi yai seꝓ dago tede dwagi yai homu eyu tama tonalubo dao. ¹⁹ Tama agai wali pode dago dwagi yai homu eyu tonalubo kolesagago te dago homu bugagia daꝓ wabo dao, agai po te genuai seꝓe yai ain nai bonogo gebelama, tama te moni geba sip tede daꝓ olama, tama te tamu aꝓ sesegede te sip bugagia daꝓ ola sali tiwai dao. Tama te tonalubo kolesagade dago homu si ebo meni, tede dago mu koneani, te Godigo wali po mu po pedalaibao. Tama te homu eyu, dago dena homu te Jisasba muai dao. Aga te dagalude elalubo Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tama tede walali genuai nami ugwa tudi badu pelama, tama te God bidibo be habuba mu sabolai dao. * ²⁰ Tama da tobade Jisas aga digi polasa peyu, te be habu tomoba pali, te da tau sainogo yali. Aga te genuai pris tobolu bidi pedalali, te bidi Melkisedek tiwai pedalali, tama aga sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao. *

7

Melkisedek aga genuai nogi mu elalui bidi mu da po wai

¹ U bidi Melkisedek aga te genuai hanu nogi Salem tuni bidi bidali, tama aga God ugwadu bidi mugo pris bidi dao. Polobadu Abrahamgo boi hwiꝓnama, te tuni bidi dabe augwali elama tama aga buluba ma sobadi, tama te sogo Melkisedekgo aga te tuꝓe tiaba sabolama tama Godigo Abraham dali dwagi yai seꝓ emainogo eyu gedu haluasa po wai. ² Tama Abrahamgo te boi hwiꝓi pelama sali tigidali nai dodolama tama nogo si selama, deli deli bugulama, tama te bidi Melkisedekbolo deli mani. Abrahamgo te hwiꝓbode sali nai tigidalide tama yali. Dago te nogi Melkisedek begelama e tama po wai: te doloba pai kolesaga ebo tuni bidi da wai. Aga me te bulu Salem tuni bidi dao. Te nogi Salem begelama tama te po page e tiwai dao: te homu nagamea peyu bugagia bidibo kolesaga tuni bidi dao. * ³ Te Godigo po bukude aga aya me ida me augwali sigo nogi aseꝓeo, tama aga waꝓi noꝓ hani me menio. Aga te aga idago ame nani si te sogo nogi aseꝓeo, tama aga isali sogo me menio. Aga te Godigo Ogwa tiwai bidai, aga te pris bidi sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao.

⁴ Dagego te Melkisedek homugo koneao, aga genuai nogi mu elalui. Magi baso meni. Dago hasia waꝓi mu, Abraham, agai digi te tigidali wiegi wiegi yai nai te waꝓi hwiꝓyu sali nai dobolama, tama agai te nai nogo si nogo si dodolama tama te tigidali nogo si nedali naide te nai deli digi wai te Melkisedekbolo mawai, te aga genuai nogi elalubaso te agabolo tama mawai. ⁵ Te Livai hanigo wai dabe augwaligo te pris bidi seꝓ sai dao. Tama Godigo te Mosesbolo mani bomai pogo augwalibolo te po wai, augwaligo te Israel dabe augwaligo tigidali elaluali nai nedeyu, nogo si nogo si tama dodolama, tama tigidali nai nogo side te nai deli digi wabo somainao wai, te sali nai te Livai hani bidi dabebolo momainogo yao wai. Te Israel dabe augwali te augwa ama dede dabe mu te augwali, tama augwali te Abrahamgo wai dabe dao. Tiali goli tagaliyu, te Livai dabe augwaligo te augwa ama dedego nai dabe te me badu deli deli te augwaligo siyu yai dao. * ⁶ Tama Melkisedek aga

* 6:19: Prs 16:2 * 6:20: Tib 110:4 * 7:2: Gag 14:17-20 * 7:5: Nam 18:21

te augwaligo hanide te aga pedalobeo, aga te Livai hani bidi menio. Tiali goli te Abrahamgo aga nai dabe nogo si nogo si nedelama tama nogo si deli delide Melkisedekgo nai me deli salio. Tama Abraham aga te Godigo aga dali wiegi yai se ilabo daŋ wali po sali bidi bidaligo da, teda te Melkisedekgo Godigo te Abraham dali dwagi yai se emainogo eyu tama te gedu haluasa po wai. ⁷ Tama dago koneani, te Godigo gasa bidi dali dwagi yai se emainogo eyu gedu haluasa po wabo bidi te aga ugwadu elalubao. Te agade Godigo tau sali bidi, te aga aiyadu dologode bidibao. Tama tibaso, dago koneani, Melkisedek aga nogigo te Abrahamgo nogi aiyaba elaluali. ⁸ Te Livai dabe augwaligo te pris bidi se eyu, tama te Israel dabede te nai tigidali te tomode bugulama tama nogo si nogo si dodolama tama me deli wabo siyu yali, augwali da te isabo bidi naga dao. Tiali goli te bidi Melkisedek agai te nai me deli wabo sali, tama te bukude po agade weyu te po wai, “Aga da te bidibo ula dali bidibao” po wai. ⁹⁻¹⁰ Tama dago e tama tiwai po wabo te usu dao: te Livai hani bidi dabe augwaligo te pris bidi se eyu, tama augwa ama dede dabe te Israel bagede te nai siduai dao. Tiali goli polobadu hasia te Livai hani augwali Abrahamgo hanide pedalisiajadi, tama augwali te Abrahamgo tigi tomode me bidibadi tiwai wabo, te sogo te bidi Melkisedek aga te Abraham tiaba asama tama Abrahamgo agabolo te hwiyu sali nai meba mani. Tama tiyu augwaligo wai mu Abrahamgo te nai meba te Melkisedekbolo mobaso, te Livai dabe augwaligo me te nai te Melkisedekbolo mani aq yai. Tama tibaso, dago koneagameo, te bidi Melkisedek agai nogigo te Livai hani pris bidi dabego nogi aiyaba elalubo dao.

¹¹ Te Livai hani bidi dabe augwaligo te pris bidi se ebo kolesaga, te kolesaga Godigo Mosesgo pedauwalidu te se yao wali. Tama te pris bidi se ebo kolesaga elaluyu, tama Godigo te Israel dabebolo agai bomo yai po hauwa mawai dao. Tiali goli, te Livai dabe augwaligo pris se yaligo te we bidi augwali usu ilama tama wiegi yai mu pedaligi sogo da, teda te gasagi yai pris, aga te Melkisedek tiwai elama, tama aga te bidi Aron aga hani bidi meni, aga te Livai bidi meni, te tobage gasagi yai pris bidi aga pedaligi meni da. Tiali goli aga pedalama bidibao. ¹² Tama te pris hani hasegelebaso da, teda te hasegelebo se usu ilmainogo eyu, augwaligo te pris se ebo kolesagade bomai po me augwaligo hasegelo. ¹³ Godigo po bukude te agade po wabo bidi, te bidi dago Genuai Bidi, aga te gasa hani bidi dao, aga te Livai hani bidi menio. Tama aga te hani bidi mede polobadu te Godibolo ofa mabo sai nogi alta, te altade te pris se munu me yai menio. ¹⁴ Dago hania koneai, dago Genuai Bidi aga te Juda hanide naga pedelai. Tama Mosesgo te hani augwali te pris hani bidaibao po me wabeo.

Jisas aga te Melkisedek tiwai te pris bidi sesemane sogo bidaibao po wai

¹⁵ Te Livai dabe augwaligo pris se yaligo te we bidi augwali usu ilama tama wiegi yai mu pedalobo usu ebe. Dago te po page te hania mu konebo dao. Magi baso meni, te gasagi yai pris me pedalobo suo tama aga te bidi Melkisedek tiwai dao. ¹⁶ Te bomai po me deligo aga mena hani bidi dawe, ma aga mena kaneme bidi dawe, te tobage po wabo bomai pogo bomogo aga te pris bidi seba me mubeo. Menio. Te gamonabo ula elalubo te bomogo naga, te munu me dolisiaɓo ulago

bomogo aga te pris bidi nigilali. ¹⁷ Magi baso meni. Godigo po agade e tiwai po wai,

“Nage pris bidi sesemane sogo bidada paibao, te polobadu bidali pris bidi Melkisedek tiwai yaibao,”

te po wai. *

¹⁸ Tama Godigo te hasia polobadu te pris seḏe wali bomo yai po te dagala sayanio. Magi baso meni, te bomo yai pogo bomu usu menio. Te bomu yai pogo da tau me sabo usu ebeo. ¹⁹ Te Godigo Mosesgo pedauwalidu mani bomu yai pogo te magi nai me deli te wiegi yai mu ilama sese me pedalubo usu ebeo. Tiali goli Godigo gasa tu me dayali, te wiegi yai elama tama te polobadu mani bomai po te aiyaba elalui, tama da dwagi yai homu eyu, agai da dali yabo dwagi yai se asobo sogo bugagia tonaluyu ebadi, te tuḏu da te God paḃa pomainogo tiai dao. Da polobadu dwagi yai homu eyu tonaluali kolesaga te gesi kolesagago aiyaba elalubo dao.

²⁰ Me po elalubao. Godigo Jisas te pris seḃa sa muani, agai aga te olo me sa mubeo. Menio. Agai mu po obao olama, tama aga sa muai. Te polobadu pris nigali bidi dabe augwali dali te tiwai me ebeo. Te Godigo hasia agai mu po obao olama tama augwali te pris bidi pedalai menio. ²¹ Tiali goli Godigo mu po da po wabogo te Jisas te pris bidi nigilali. Godigo agabolo te po wai,

“Ena da Genuai Bidi dao, tama eno mu po da po wai,

tama tede eno homu me hasegelegobeo,

‘Nage te pris bidi se eyu, sesemane sogo bidada peyu,

bidada paibao.’ ” *

²² Tama tiyu tama dago koneai, te Godigo agai da tau somainogo eyu ḏaḡ wali po olama, tama Jisas da te Godigo ḏaḡ wali po du mu walobo se ilabo bidi dao. Tama te we bidi tau sabo ḏaḡ wali gesi pogo te polobadu ḏaḡ wali po aiyaba mu elalubo dao.

²³ Polobadu te bidi hauwa pris se ebo bidi bidai. Magi baso meni, te bidi dabe augwaligo te pris se iduama tama augwali isibaso, te augwa ogwago augwa se sali. Tama nosali te bidi dabe me isama, tama augwa ogwago te pris se sali. Tama tiyu, te bidi me deligo sesemane sogo te pris se eyu me bidigobeo. ²⁴ Tiali goli Jisas da, sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo dao. Tama tibaso, agai te pris se sesemane sogo tonaluyu, tama gasa bidigo aga me hasegelegobeo. ²⁵ Tama tibaso, agai nogide te God paḃa asobo we bidi augwali te agai ma siyu, tama dwagi yai madiba mubo se bugagia ebode aga usu mu dao, tede saḡ pabo meni. Magi baso meni, te agai bidibo ula sesemane sogo elalubo, tama agai gedu haluasa po te Godigo da tau somainogo wabo dao.

²⁶ Da we bidi te magi kolesagade saḡ pobaso, te tobage polalubo pris bidi agai da tau sabo usu mu dao. Godigo gedude aga te wiegi yai mu, tama magi dwai se delinu te agade me elalubeo. Aga te wiegi yai mu yai. Aga te seḡeḡ dwasianu sai bidi te tiwai me ebeo. Menio. Aga te dwai se ebo we bidi dali bidibo menio, aga gasagi yai tedali mu dao. Godigo aga ugwaba mu selama, tama agai te dagalu me aiyaba elaluama, tama ugwadu mu bidibo dao. ²⁷ Te polobadu polalubo pris bidi dabe deli deli augwaligo te tigidalu sogo te Godibolo nai mabo ofa se elalui. Te augwaligo hasia augwa seḡeḡ bolo sela saḃo ofa yai. Tama

* 7:17: Nam 18:21 * 7:21: Tib 110:4

elama, tama nosali augwaligo te we bidigo seḡe sela saḡo ofa me yai. Tiali goli Jisas aga gasagi yai tedali elalubaso, agai te aga yali dwai se sela somainogo te Godibolo nai mabo ofa se me ebeo. Menio. Te we bidi naga tau somainogo eyu agai ofa te deli sogo naga yai. Me sogo te se ma ego beo, te deli sogo yali te usu dao. Te aga digi aga bidibo ula te Godibolo mawai dao. * ²⁸ Tama te Godigo Mosesbolo mani bomo yai pogo te bomo meni yai bidi augwali sa munama, tama augwali te polalubo pris se ebo bidi bidai. Tiali goli nosali te bomo yai po aiyaba elaluyu, Godigo agai daḡ wali pogo aga Ogwa te polalubo pris bidi se emainogo eyu aga sa muani. Tama te se bugagia daḡ omainogo eyu, Godigo te mu po obao olama tama te se yao wai. Tama tiyu, aga Ogwa te agabolo mani se ebode te usu sese mu pedalai dao, se me delide aga saḡa me pabeo. Tama sesemane sogo aga te tiwai naga tama bidada peyu, bidada paibao.

8

Jisasgo polalubo pris bidi se dagalude te wiegi yai be mude se ebo dao

¹ Te dago te wabo po page mu, te po e dao: dago te tobage polalubo pris bidi elalubao, tama aga genuai nogi elalubaso, aga te dagalude te Polalubo Tuni Bidi Godigo dolo nogode dualaluyu megi bidibo dao. *

² Agai te pris bidi se te Godigo tedali wiegi yai mu bede se ebao. Te nami ugwago nigali lotu be mu dao. Te bidi dabe augwaligo e tḡde te be me se ebeo. Menio. Genuai Bidi Godigo naga te be aga bidibo digi se yai dao.

³ Tigidali polalubo pris bidi augwali deli deli te augwaligo augwali sa munama tama te seḡa muani, te augwali deli deligo te we bidi tobade te haniani nai dabe te Godibolo sela pelama ofa iligi pabo se yai. Tama tibaso, dago polalubo pris bidi me agai ofa me deli elalumainao. ⁴ Aga e tḡde bidigi sogo da, te aga pris bidi munu me bidigi meni dao. Magi baso meni, te gasa pris bidi dabe e tḡde megi me bidalubao, tama augwaligo haniani nai te Godibolo te ofa ilama mayu ebo dao, te Juda dabego bomai pode wali po tiwai ebo dao. ⁵ Augwaligo pris se te tḡde moni lotu bede ebo, te piksa noma naga ola mabo tiwai eyu, tama te wiegi yai se mu da te dagalude elalubao. Te Godigo Mosesbolo wali po tiwai elama, te Mosesgo te polobadu lotu ugwa be se yainogo ebo sogo tiwai po wai. Tama Godigo te po wai, “Nage dua dao, te nago te tigidali nai te eno nagebolo te bulu dude ola mani nai te noma tiwai mu usu nama nigao,” te po Mosesbolo wai dao. * ⁶ Tiali goli megi te Godigo Jisasbolo te pris bidi se mawai dao, tama te mani seḡo te polobadu pris bidi dabe augwaligo yali se te aiyaba elaluai. Magi baso meni, Jisas agai te God dali, te da we bidi dali, da si tomode te daḡ wali po bugagia dodolai. Tama te daḡ wali pogo te Godigo polobadu te Juda dabe dali daḡ wali po te aiyaba elaluai. Magi baso meni, te gesi daḡ wali po weyu tama te po daḡ omainogo eyu, Godigo te we bidi bugagia mu tau saibao po wai. Tama te megi mani agai augwali tau saibao wali po, te gesi pogo te agai polobadu daḡ wali tau sabo po te aiyaba elaluai.

* 7:27: Prs 9:7 * 8:1: Tib 110:1 * 8:5: Sai 25:40

Gesi daꝋ wali pogo te polobadu daꝋ wali po aiyaba elaluai

⁷ Te polobadu hasia daꝋ wali pogo aga seꝑ tigidali bugagia egi sogo da, teda Godigo te gasa daꝋ wali te po me wagi menio. ⁸ Tiali goli Godigo te we bidi augwaligo seꝑe po haninama agai te po wai, “Eno te po obao, ‘Odao!

Nosali me sogo te eno augwali tau somainogo eyu, daꝋ wabo gesi po te Israel hani augwali dali me, te Juda hani augwali dali me dodolama, tama daꝋ waibao.

⁹ Te megi e sogo te daꝋ wabo gesi po polobadu eno te augwa waꝓ dabe dali dodolama daꝋ wali po tiwai me ebeo. Menio. Polobadu te eno augwali te Isip toꝑ taga somainogo te eno augwali nogo bugagia tulama soali sogo te eno augwali tau sabo po daꝋ wai.

Tiali goli augwaligo eno augwalibolo mani daꝋ wali po te pode augwaligo augwa homugo keꝓ pisiꝓama tama te po wali me pabeo.

Tama tibaso, augwali eno tudiba munama tagalali, ” Genuai Bidigo te po wai.

¹⁰ Tama Genuai Bidigo po ma wai, “Te tama tiali sogo te hasia silali. Tama nosali eno gasa augwali tau somainogo daꝋ wabo po augwalibolo mawaibao. E tiwai yaibao. Te eno bomo yai po dabe tigidali te eno augwaligo homu tomoba munama, tama eno augwaligo homu kolesaga tomode te po aseꝓaibao. Tama ena augwaligo God bidiyu, tama augwali te eno we bidi bidiyu yaibao.

¹¹ Tama tigidali bidi deli deligo te augwa hani bidi dabe me te augwa ama dabe bidi hasi augwali ola mabo seꝑ te me elalugobeo, ‘Nago te Genuai Bidi koneao,’ te po wagobeo. Menio.

Te sogo te tigidali augwaligo ena bugagia koneyu, te dwasianu wai pulubago me, te genuai bidi dali augwaligo ena koneaibao.

¹² Te eno olo tau sabo wiegi yai kolesaga augwali dali eyu, tama eno augwaligo seꝑe sela saꝓu yaibao.

Tama augwaligo seꝑe dabe, te eno homugo koneama me egobeo,” *

Genuai Bidigo te po wai dao. ¹³ Agai te augwali tau somainogo eyu, te gesi daꝋ wali pode tama obaso, agai te pogo te hasia daꝋ wali po te poloba badia pai ugwa tiwai yai dao. Tama te poloba nai te polobadu badia pai nai tiwai elama te monu dabe yai tiwai yali, te aga dwasianu sogo naga bidama, tama te nai tigidali tamadi sia sabo dao.

9

Polobadu polalubo pris bidigo Godibolo ofa nai mani seꝑ po

* 8:12: Jer 31:31-34

¹ Te hasia daꝓ wali pode te Godigo te lotu wabo bomai po meba mawai. Tama te lotu wabo be, te me e toꝓe seꝓ yai elalui dao. ²⁻³ Augwaligo ugwa be me deli seꝓ yai. Tama te be tomode augwaligo te genuai nami ugwa te obo tiwai daꝓ ilama walali. Tama e badu, te tu paꝓe te polalubo be habude te lam me, tebol sai me, te pris bidi dabego te Godigo gedude munalubo bret badi, tama nai munaluai. Te be habu augwaligo nogi yali nogi “Tedali Gasagi Yai Be Habu dao.” Tama te obo tiwai ilama walali nami ugwa te tudi badu te be habu augwaligo nogi yali nogi e tiwai “Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu dao” wai. * ⁴ Te wiegi yai denami ilibo alta sai te be habude munaluai. Te alta sai augwaligo ni namigo nigilama, tama te wiegi yai kapa nogi gol, te golgo te ni nami alta sai haluali, tama munaluai. Te Godigo daꝓ wali po ola maiabo genuai halobage me munaluai. Augwaligo te halobage tigidali badu te golgo naga haluai. Te halobage tomode te gol sene me elalubao, te Godigo te Israel dabebolo polobadu mani tubo nai nogi mana meba me te gol sene tomode munaluai. Te polobadu te bidi Arongo te kulubi pedalali ni dono me, te polobadu Godigo mani nogo si bomai po aseani masigi name si me, te nai dabe me tama te halobagede munaluai dao. * ⁵ Tama augwaligo te kapa gol meba selama, tama te golgo augwaligo te wiegi yai au yai ensel mobo bidi si tiwai nigilama, tama te halobage ugwadu daide munama elalui, tama te ensel mobo bidi sigo te God bidibo pesage ede da olama sa muani. Tama augwaligo te ensel mobo bidi si e tiwai nigali, augwa bogo dabe ugwaba dodolali, te bogo dabe dologode te polalubo pris bidigo kaneme gelama, te Godigo te Israel we bidi dabego seꝓe sela saꝓo pesage elalui. Tiali goli megı eno te seꝓe page tigidali haninibo te usu me egobeo. *

⁶ Augwaligo te tama tiwai nai dabe nigilama, te tigidali sogo te pris dabe augwali te polalubo ugwa be habu tomoba pelama, tama augwaligo te augwa seꝓ egi pidu geai dao. * ⁷ Tama te polalubo tobolu pris bidi agaduba deli naga te si wali be habu tomoba peyu yai. Aga te tigidali kibu bede deli sogo naga peyu yali. Tama aga olo me pabeo. Menio. Agai te ela muani omai bulmakau dali te meme dali te sigo kaneme sela peyu te tomoba pai. Tama te kaneme agai Godibolo ofa mani, te kanemego aga seꝓe bolo sela sanama, tama te we bidi augwaligo bugagia konesiama yali dwai seꝓe me te sela samainogo yai dao. * ⁸ Te tama tebo kolesagade te Godigo Mobo Bidigo dabolo e tama ola mobao: tama te polalubo ugwa be habude te ebo seꝓe me elalubaso da, teda da te Godigo dagalude elalubo Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu, te be habu tomoba pabo tu, te me dabeo. ⁹ Te ugwa bego te megı e sogo te sa mubo tiwai te ebao. Te ugwa bede, augwaligo te haniani nai te Godibolo menama, tama augwaligo haniani ofa agabolo mabo dao. Tiali goli te nai dabe tigidaligo te augwaligo te lotu wabo bidi dabe augwali homu dodolabo te usu me ilibe, tama augwaligo wiegi yai mu me pedalobeo. Menio. ¹⁰ Magı baso meni, te tiwai Godibolo maiabo ofa te tubo nai tiwai eyu, te tubo aꝓ tiwai yali, tama haniani we paubo gagawai yai. Te e tigde bomai po naga dao. Godigo te tigidali bomai po muani te augwaligo wali peyu, te agai tigidali nai gesı nigilama

* 9:2-3: Sai 25:23-40; 26:1-33 * 9:4: Sai 16:33; 25:10-16; 30:1-6; Nam 17:8-10; Bom 10:3-5

* 9:5: Sai 25:18-22 * 9:6: Nam 18:2-6 * 9:7: Prs 16:2-34

dodolobo sogo usu nigi paibao.

Krais aga kanemego digi ofa ilali po wai

¹¹ Te polobadu augwaligo te ugwago nigali lotu bede tama kolesaga yali. Tiali goli megi da, Krais isaligo da, tama aga te wiegi yai nai dabe pedalabo te tobolu pris bidi pedalai. Tama aga te wiegi yai ugwa be mu tomoba pelama, tama tede aga se ebo, te be te polobadu tode elaluali ugwago nigali lotu be te aiyaba elalui. Bidigo te nogogo me nigibeo, tama te e tode nai menio. ¹² Tama Kraisgo te kibu meme kanemego me te omai bulmakau kanemego me te selama, tama aga te Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu tomoba me pabeo. Menio. Agai te aga kanemego digi ofa Godibolo elama, tama aga te Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu tomoba deli sogo naga palio. Tama tiyu, agai da te sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo tede bidimainogo da ma siyu abelai dao. ¹³ Tama we bidi mebago tigide ebo kolesaga te Godigo gedude meda pedalobaso da, teda te pris dabe augwaligo e tama yali: augwaligo te so kibu bulmakau ela munama, tama ofa eyu aga tigi siaba ulai. Tama augwaligo te keli selama tama ai dali taluama tama te keli dali, te kibu meme kaneme badi te omai kibu bulmakau kaneme badi selama, tama augwaligo te we bidi dabe augwali tigiba te ai segeni tiwai sasaga pali. Te pris dabego tama tiyu, tama te we bidi augwali tigi wiegi yai ma elama, tama meda meni yai te God gedude ma pedaliyu yai dao. *

¹⁴ Te tama tialigo da, te Kraisgo kanemego digi ofa eboyo te genuai homo mu elalubao, te hasia ofa yali se aiyaba mu elalui. Te Kraisde dwai se deli agade me elalubeo. Mu menio. Tama te sesemane sogo bidada pabo Mobo Bidigo bomogo, aga digi te aga wiegi yai bidibo ula te Godibolo ofa tiwai elama mawai. Tama agai kanemego dago tigi naga me penebeo. Menio. Te dago yali dwai se sela sasabo polobadu ofa mabo kolesaga tagalama, tama agai dago homu me penaibao. Tama dago te bidibo ula mabo Godigo se tulama emainogo agai tama yai dao.

Krais agai kanemego te gesi daq wali po daq waliyu dodolali

¹⁵ Tama Krais te gesi daq wali po daq walobo tomode bidibo bidi pedalai. Magi baso meni. Aga isilama, te we bidi augwali ma abelama, tama augwaligo te hasia sogo daq wali pode me elaluali te bomu yai po bolali dwai se tigidali yali te sela sawai, tama megi augwali olo bugagia bidibao. Tama te Godigo i wabo odama te wali pali we bidi tigidali augwaligo te polobadu Godigo aga wai pulubabolo mawaibao wali te bidibo ula somainogo yaibao. Tama augwali tama eyu sesemane sogo bugagia bidada peyu, bidada pomainogo Krais agai te gesi daq wali po dodolobo tomode bidibo bidi pedalai dao. ¹⁶ Te e tode te da bidi dabego ebo kolesaga e tiwai dao. Bidi mego te aga nosali isaibao te homu elama, tama dego agai nai dabe sabo po minama, agai te po te pepade asenama, te daq wabo po tiwai yaibao. Tama aga waigo te daq wali po wali peyu, tama aga ayago te doado bage dabe sainogo homu eyu da, teda te bidi dabego hasia bugagia koneao, te aya mu isai dao. Te aga aya isibode naga te aga ogwago te doado bage dabe tigidali saibao. ¹⁷ Te bidi isai digi, teda te daq wali po te bomu elalubao. Tama te po daq wali bidi bidibadi da, teda agai te daq wali po te olo elalubo dao. ¹⁸ Tama kone palao: augwaligo te kibu bulmakau dali meme dabe

* 9:13: Prs 16:15-16; Nam 19:9, 17-19

elama, tama te kaneme selama, te polobadu daꝓ wali po me tama daꝓ waliyu te kaneme gelai dao. ¹⁹ Tama tiyu, hasia bolo Mosesgo te tigidali bomo yai pogo te kolesaga yao po te we bidi augwalibolo pusai. Tama nosali agai te kibu bulmakau wai me te meme wai selama, tama elama, tama te kaneme dali, te aꝓ me, te mama yai sipsip nisi badi, te ni hisop dwasianu nologo me sai. Agai te nai dabe sobadi elama, tama te mama yai sipsip nisi te hisop ni nologoba gebelama, tama te naigo te taluali aꝓ dali kaneme te Godigo bomo yai po buku daiba me te tigidali we bidi tigiba te kaneme segeni tiwai saꝓaga pai dao. ²⁰ Tama tibadi agai te po wai, "Te e kaneme da, te Godigo dagebolo te wali pao daꝓ wali po te daꝓ walobo kaneme dao," te po wai. * ²¹ Tama te tiwai me Mosesgo te kaneme te lotu po wabo ugwa beba me, te lotu wabo doado bage te nai dabe tigidali te pouba me te kaneme segeni saꝓaga peyu yai dao. * ²² Te bomo yai pogo kolesagade te paꝓde te tigidali nai te kanemego naga te meda isaꝓwai naga pedalomainogo yai. Tama te kaneme gelisaꝓbaso da, teda Godigo te seꝓe sela saꝓbe da te homu yai dao. *

Kraisgo aga digi ofa iliyu te seꝓe sela saꝓwai

²³ Augwaligo tama tiwai ofa yaligo te toꝓde elaluali nai dabe peneai. Te nai dabe te dagalude elalubo nai dabe te piksa naga ola mabo tiwai yali dao. Tiali goli gasagi yai ofago te toꝓde yali ofa aiyaba elaluyu, te wiegi yai mu yali, tama tego naga te dagalude nai dabe digi te meda meni yai ilibo usu yaibao. ²⁴ Dago koneao, Krais aga te Tedali Gasagi Yai Be habu tomoba peyu, aga te bidi dabe augwaligo nogogo seꝓ yai be tomoba pelama, tama te Godigo be mu tiwai elama te piksa tiwai naga ebeo. Menio. Aga te dagaluba digi tomoba dolo mu pai. Tama meggi aga te God gedude hania bidibao, tama agai da tau sabo seꝓ meggi ebo dao. ²⁵ Tigidali kibu be tomode te deli sogo te tobolu pris bidigo te Godibolo ofa ilibo kibu bulmakau kaneme sela peyu yali, tama aga te Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu tomoba pai. Tama te kaneme te aga kaneme menio. Tiali goli Kraisgo te tiwai me ebeo. Aga te dagaluba pali te aga bidibo ula te Godibolo te ofa ilainogo pali, tama agai te seꝓ hauwa sogo me idu gebeo. Menio. ²⁶ Te agai hauwa sogo te seꝓ egi sogo da, teda aga dene hauwa sogo toloyu, te Godigo toꝓ nigali sogo gagalama tama meggi e sogoba usu nagasigi dao. Tiali goli menio. Meggi e sogo tigidali te paꝓde silainogo ebaso, tama Krais e toꝓba deli sogo naga mu asali, te aga digi aga bidibo ula te Godibolo menama, tama te we bidigo yali dwai seꝓ seꝓe sela saꝓwainogo yai dao. ²⁷ Tama te tigidali we bidi dabe augwali deli deli te deli sogo naga isaibao, te isabo sogo sa muani, tama nosali te augwali Godigo augwali po tu ebo madiba pedalaibao. ²⁸ Te tiwai me Kraisgo te aga bidibo ula aga digi te Godibolo deli sogo naga mani, te we bidi hauwago seꝓe sela saꝓwainogo eyu tama tiai. Nosali te aga si sogo ma asiyu, te agai te seꝓe sela saꝓwainogo me asogobeo. Menio. Te aga ma asobode te dwagi yai homu elama tonaluyu bidali te we bidi dabe augwali naga te agai mu ma sagasaibao. *

10

Te polobadu yali ofago te seꝓe sela saꝓbo usu me egi menio

* 9:20: Sai 24:6-8 * 9:21: Prs 8:15 * 9:22: Prs 17:11 * 9:28: Ais 53:12

¹ Te Juda dabego ofa mabo bomai pode dago te nosali pedalabo dagalude elalubo wiegi yai nai dabe noma naga subao. Te bomai po da, te nai dabego te hania piksa noma mu menio. Te bomai pogo te po wai, augwaligo te deli tigi poai ofa naga te tigidali sogo yao wai, te tigidali kibu bede me te yao wai. Tama te ofa maiabo bomai pogo te we bidi augwali te God p̄aba asomainogo dodolobo te usu egobeo. Te bomai pogo augwali te wiegi yai mu munu me pedalogobeo. ² Menio. Te ofa maiabo bomai pogo augwaligo yali dwai s̄e sela s̄anama tama augwali wiegi yai mu ilama pedaligi sogo da, teda augwaligo te ofa ma egi menigi dao. Tama te Godibolo lotu po wagasali we bidi dabe augwali te deli sogo yali ofade te wiegi yai pedaligi sogo da, teda augwaligo homude te s̄e s̄e elalubo homu kone me egi menio. ³ Tiali goli menio. Tigidali kibu bede, te ofa mabo s̄e ebogo augwaligo te s̄e s̄e ma homugo kone palobo. ⁴ Magi baso meni. Te omai bulmakau kanemego me te meme kanemego me te s̄e s̄e sela s̄abo te usu munu me egobeo. ⁵ Tama tibaso, Kraisi e t̄q̄ba dulubo sogo p̄aba yagasali sogo agai Godibolo e po wai dao:

“Nago te augwaligo kibu dabe dali te gasa nai mego te ofa yainogo te nago homugo hagela yai. Tiali goli nago enabolo maiabo te tigi deli te sisi ilai dao.

⁶ Te ofa dabe augwaligo te kibu tigi sese siago domainogo ulubo ofa me, tama te s̄e s̄e sela s̄abo ofa me, tede nago homugo hagela ebo dao.

⁷ Tialima meḡi eno e po obao: Godio, ena asalio. Te tiwai te augwaligo enade po olama, te po polobadu te bukude as̄ani, te meḡi ena asali te eno nago homu kolesaga wali painogo asai dao.”*

Kraisgo te po polobadu wai. ⁸ Te po tomode hasia Kraisi agai te bomai pode augwaligo te ofa ebo kolesaga po wai. Agai Godibolo te po wai, “Nago homugo te augwaligo te kibu bulmakau dabe elama te ofa ebo me, te gasa nai mabo me, tede hagela homu yali. Te augwaligo te siago domainogo te kibu tigi sese ulubo ofa me, tama te s̄e s̄e sela s̄abo ofa me, te nago homugo hagela ebo dao,” agai te po wai. Te we bidi augwaligo Godigo digi bomai po wali peyu, tama te tobage ofa tigidali mani goli, agai te po wai. ⁹ Tama nosali agai te po me wai, “Ena asali, te nago homu kolesaga wali painogo asalio.” Tama tiyu, Godigo te hasia elaluali ofa mabo kolesaga tagaliyu hasegelali, tama agai te Kraisgo ofa mani nosali asali kolesaga bomonama dodolai dao. ¹⁰ Jisas Kraisi agai te Godigo homu kolesaga wali pelama, tama aga bidibo ula aga digi Godibolo te ofa tiwai ilama, te deli sogo naga mawai. Tama tialigo agai da tigidali wiegi yai mu ilai dao, te da s̄e s̄e me elalubo menio.

Te Kraisgo ofa ebogo te s̄e s̄e sela s̄abo te usu mu yaibao

¹¹ Te tigidali pris bidi dabe augwali doligulama, tama augwa pris s̄e tigidali sogo ebo dao. Tama tiyu, augwaligo te ebo ofa tiwai naga me idu gebo dao. Tiali goli te ebo ofa dabego te we bidigo dwai s̄ede sali s̄e s̄e sela s̄abo usu munu me egobeo. ¹² Tiali goli Kraisgo aga digi te s̄e s̄e sela s̄abo ofa te deli sogo naga mani, tama te ofa te tigidali sogo usu nama elalua paibao. Agai tama tilama, tama aga meḡi te Godigo

* 10:7: Tib 40:6-8

dolo nogode dulalubao. ¹³ Aga te tiwai bidiyu, tama agai te Godigo aga boi bidi te aga dologoba mubo te tonalubo dao. * ¹⁴ Te me te we bidi augwali agai te usu niba kadu mu wagasomai nu ilali, agai te ofa deligo naga augwali wiegi yai mu pedalomai nogo yali, te augwali bugagia mu bidada pabo ula somainogo tama tiai dao. ¹⁵ Tama tede me Godigo Moba Bidigo me e tiwai po dabolo wai dao:

¹⁶ “Genuai Bidi Godigo te po wai,

‘Te sogo bolo silibo si, teda nosali te eno gasa po te augwali dali daḡ waibao.

Te augwali tau sabo daḡ wabo po e dao:

Te eno bomai po tigidali te augwali homuba munama, tama augwali homu kolesagade eno te po aṣaibao.’” *

¹⁷ Tama Moba Bidi agai te po ma wadolama wai:

“Tama eno augwaligo seḡeba me te augwaligo yali dwai kolesaga teba te eno homugo kone ma egobeo.” *

¹⁸ Tama tibaso, Godigo te seḡe sela saḡwai baso da, teda te seḡe sela saḡwainogo te ofa mabo kolesagago te se me elalugobeo.

Dago konealubo po daḡ mu olama God paḡa pinao

¹⁹ Ama dedeo, Jisasgo aga digi te dago seḡe sela saḡbo ofa tama bugagia yaligo da, teda da wi isaḡbadi te Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu tomoba pabo usu dao. Jisasgo digi aga kaneme geleyu tama isibaso, da te habu tomoba pabo usu mu ilai dao. ²⁰ Aga tigi isibogo te tuḡde walalubo nami ugwa bogo badu muani tiwai, tama te bidibo ula sabo gesi tuḡdalali, te da te be habu tomoba painogo yali. ²¹ Tama aga da, te dago genuai polalubo pris bidi dao, tama aga te Godigo dagalude elalubo be tonalubo bidi bidibo dao. ²² Tama elalualigo da, teda da homu mu eyu, tama homu si me esiḡayu dago Godiba konealubo po daḡ mu olama, tama da aga paḡa pinao. Agai dago yali dwai se seḡe sela saḡnama, tama dago homu wiegi yai ma ilali. Me agai dago tigi sese te wiegi yai aḡigo mu telawali. * ²³ Tama dago homu nosali da Godigo bidibo digi bidigi paibao. Tama homu eyu, tama dago te gasa we bidibolo te homu ebo po haninama pusali. Awe, dago te konealubo pode dena homu bugagia daḡ olama, tama tede homu si me ilamuo. Magi baso meni. Godigo ebo kolesaga dago koneani, tigidali se te agai yaibao po wabo se te mu tama agai te se ebo dao. ²⁴ Da we bidi deli deli dena hasi te dago abagide homugo kone palao. Augwa hasi augwaligo dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga dali, te dwagi yai tau sabo kolesaga me, te kolesaga si yabo homu hodolomai nogo eyu, dago dena abagi dabede homugo kone palama tama tau sao. ²⁵ Tama tiyu, dago te ama dede dali deliba sisinibo kolesaga te me tagalamuo, te bidi mebaggo te ebo kolesaga tiwai egimio. Menio. Duga koneani, te dago Genuai Bidi Jisas asabo side bodolu te paḡa yagasalio. Tama konealigo da, ama dedego homu kolesaga tau siyu daḡ walobo se bomonama dago yao.

Dago Godigo Ogwa tudiba me mugio

* **10:13:** Tib 110:1 * **10:16:** Jer 31:33 * **10:17:** Jer 31:34 * **10:22:** Prs 8:30; Ese 36:25

²⁶ Te dago te Kraisde mu po mu sai digi tama nosali te dena homugo digi dago te seḡe sabo kolesagade ma bilidubaso da, teda te seḡe sela ṣayabo te gasa ofa me elalugobeo. ²⁷ Menio. Te da wi mu elama, tama te po tų yabo bodolu naga tonaluaibao. Tama te sia te posolo yai mu elalubao tama te siago te God dali boi bidi ebo bidi tigidali ulaibao, te me tonaluyu bidaibao. * ²⁸ Dago koneani, te bidi me deligo te Mosesgo bomai po hagela homu eyu tama te bolobaso, tama te bidi sigo me selago sulama tama augwaligo agai te dwai se yali po pusubaso da, teda augwaligo te bidi homu dene munu me ebeo. Menio. Te aga isimainao wai dao, tama te tobolu bidi dabe augwaligo aga ela muani. * ²⁹ Te Mosesgo mani bomai po bolali bidi dali te bidi dabego tama tialigo da, teda dagego magi homu te Godigo Ogwa tudiba mubo bidi dali yaibawe? Magi baso menio. Te Kraisgo te Godigo da tau sabo po daų wali kanemego te bidi wiegi yai ilali. Tiali goli te bidigo dwai kolesaga ma ebogo te po daų wali kaneme te olo nai tiwai ilalio. Tama agai dwai kolesaga mu te olo tau sabo kolesaga mabo Mobo Bidi dali eyu, tama Mobo Bidi nogi posobo po tama wai dao. Kone palao. Te bidi aga seḡe genuai mu sobaso, te dolo mu dao. * ³⁰ Dago koneani, te Godigo me sogo po weyu te po wai, “Te dwai kolesaga wei ponobo se, te eno yabo se dao. Ena digi eno te dwai dene sabo te wei ponaibao.” Tama dago koneani, agai po ma wai, “Genuai Bidi aga digi aga we bidi augwali te po tų ebode dagalaibao,” te po wai dao. * ³¹ Te bidibo ula elalubo God agai da daų weyu, te dwai dene ebo te dabolo wei ponainogo eyu da, te dwai wi mu ebo nai dao.

Da konealubo pode bomonama dolalua

³² Tiali goli te dageba polobadu pedalali se te dagego homugo ma kone palao, te sogo dagego Godigo po odama tama tede te ula sai. Te sogo gasa bidi dabe augwaligo genuai se dene dagebolo mani, tama dagego dene hauwa tolai. Tiali goli dage bomonama bugagia dolaluai dao. ³³ Me sogo augwaligo dage te tigidali we bidi gedude dodolama, tama augwaligo dwai posobo po dagebolo wali, tama augwaligo gedude dagebolo dene mawai. Tama me sogo dage te sabo seḡe tiwai sabo we bidi dali dage kisa selama, tama dagego augwali tau sai dao. ³⁴ Tama tiyu, dagego te kalabuside bidali we bidi augwali homu dene eyu tau sobadi, te dagego me te dene sali. Tama me sogo te bidi dabe augwaligo bomonama dagego doado bage dagala siyu yali goli, dagego homu wiegi yai pemene eyu, tama augwaligo te nai dabe sabo gogolali. Magi baso meni, dagego koneani, tama duga nai digi mu da, te tedali me elalubao homu yali, te Godigo dagebolo maiabo nai dabe, tama te nai da te sesemane sogo elalua pabo nai dao. ³⁵ Tama tibaso, dagego duga te bomai konealubo po daų wali te munu me tagaligio. Menio. Te kolesaga me ebogo te genuai nai nosali sabo homo te elalubao. ³⁶ Dage homo elama dolaluyu, tama seḡe bugagia toloyu, tama duga te Godigo homu wali pagameo. Tama tiyu, duga wiegi yai nai somainogo yaibao, polobadu Godigo te nai dagebolo mawaibao po daų wai dao. ³⁷ Magi baso meni. Godigo wali po te bukude aseani me e tiwai po elalubao:

* **10:27:** Ais 26:11 * **10:28:** Bom 17:6; 19:15 * **10:29:** Sai 24:8 * **10:30:** Bom 32:35,
36

“Te sesabi me egobeo.

Dwasianu sogo digi, tama te asobo bidi te aga sabolaibao.

Te aga gesege elama me tonalugobeo.

³⁸ Tiali goli eno doloba pai we bidi augwaligo enade konealubo po wali pobaso, tama augwali bidada paibao.

Tialima augwali tomode te bidi me deligo ena tagaliyu tama ibaba kila sobaso da, teda eno

homu aga dali wiegi yai me egobeo,” te po wai.*

³⁹ Tiali goli da te ibaba kila selama te hagayabo we bidi te me tegobeo. Menio. Da te konealubo po daꝥ wabo we bidi hani dao, tama God agai da ma dobola sabo dao.

Dago konealubo homu Godiba keꝥ pelama bomonama dolaluao po wai

11

(Dꝥi 11–13)

Konealubo homu daꝥ wabo kolesaga page po wai

¹ Te konealubo po daꝥ wabo kolesaga te e tiwai ebo dao: te da Godide tiꝥlubaso da, teda te da dwagi yai homu eyu asobo tonalubo naide da hania konebao, Godigo te nai dabolo mu mawaibao. Tama dago gedugo susiꝥwai nai digi, tede dago homu si isiꝥbadi te dago homugu mu konealuai. ² Te polobadu e tꝥde bidali we bidi meba augwaligo Godide konealubo po daꝥ olama tama agade tiꝥlubaso, tama Godigo te po wai, “Augwaligo kolesaga te wiegi yai yalio,” te po wai dao.

³ Dago Godide konealubo po daꝥ olama tama agade tiꝥlubaso, dago koneani, Godigo agai po wabogo e tꝥ de dagalu si nigai. Tama agai tama tialigo da, tigidali nai megi dago gedugo subo, te Godigo dago susiꝥbo naigo nigai dao.*

Abel me Enok me Noa tama bidide po

⁴ Te polobadu bidali bidi nogi Abel agai konealubo po Godide daꝥ weyu, tama agade tiꝥluyu agabolo ofa yai. Tama te ofago te aga ama Keingo ofa yali te aiyaba elaluama tama wiegi yai mu yai. Awe, Abelgo Godide tiꝥluali, tama tego Godigo aga doloba pai bidi nogi yai. Godigo te Abelgo agabolo mani naide te agai godolo yai. Tama nosali Abel isali, tiali goli agai te Godide tiꝥlubo kolesaga yaligo te po dabolo me ola mabo dao.*

⁵ Te bidi Enokgo konealubo po Godide daꝥ olama tama agade tiꝥlubaso, tama Godigo aga dagaluba sela holai. Aga me isibeo. Meni. Te bidi dabe augwaligo aga gegebo seꝥ yali, tiali goli augwaligo aga me subeo. Godigo aga salio. Tama Godigo po bukude te po wai, “Polobadu Godigo Enok isiꝥbadi, tama te sogo Enokgo Godigo homu kolesaga wali paligo da tama tede Godigo godolo yai,” te bukude te po aseꝥai dao.* ⁶ Tama bidigo Godide tiꝥluama tama agade konealubo po daꝥ me wasiꝥwani bidi, agade te Godigo dwagi yai homu egobeo, godolo munu me egobeo. Magi baso meni, te bidigo Godibolo lotu po wagi

* **10:38:** Hab 2:3-4 * **11:3:** Gag 1:1; Tib 33:6, 9; Jon 1:3 * **11:4:** Gag 4:3-10 * **11:5:** Gag 5:21-24

painogo homu ebaso da, te bidigo konealubo po Godide daḡ olama agade tiḡluyu bidao. Tama tiyu, agai e homu dolo yao: “Awe, God aga mu bidibo dao, te aga gegebo we bidi dabebo agai wiegi yai nai nosali mu mawaibao,” te homu aga dolo yao.

⁷ Te Godigo te bidi Noabolo po weyu, “Te nago gedugo susiawai nosali pedalabo seḡe dua yao,” te po wai. Tama te bidi Noa agai Godide tiḡluama tama konealubo po daḡ obaso, agai te Godigo agabolo te aga gedugo susiawani naide pusali po bugagia odali. Tama te po wali peyu, tama agai te moni geba me deli nigai. Tama tiyu, aga dali, aga we wai puluba augwali te geba tomoba pelama, tama bugagia bidali, tama augwali me dolobeo. Te geba seḡe tama ebogo Noago te tḡde we bidi tigidali augwaligo dwai seḡe po tḡ ela mabo tiwai yalio. Tama te bidi Noa aga Godigo wali pode tiḡlubo kolesaga elalualigode Godigo Noa te doloba pai bidi da wali, te Godigo tigidali konealubo po agaba daḡ wabo we bidi dabe dali ebo kolesaga yalio.*

Abraham aga we Sara dali augwali sigo konealubo homu Godiba daḡ wali po wai

⁸ Te bidi Abrahamgo konealubo po Godide daḡ olama tama agade tiḡluyu bidali. Tama tibaso, Godigo aga i obaso, tama Abrahamgo Godigo po wali pai. Tama tiyu, aga bidali bulu tagalama, tama Godigo aga tḡ mu dolo te agabolo mawaibao wali tḡ teba pabo gagalali. Abraham aga menaba pogowe te agai me konebeo. Tiali goli aga Godigo agabolo wali pode aga homugo tiḡluama, tama aga page bulu taga pai dao.* ⁹ Tama aga Godide tiḡ peyu, tama Godigo agabolo polobadu te mawaibao po wali te tḡde bidaluali. Tama aga te tḡde bidali te gasa bidi hanigo tḡde bidibo tiwai yai. Aga te ogwa Aisak de Jekop si dali te osogo bidabo ugwa bede bidaluali. Te agabolo te tḡ saibao wali po, te Godigo te tiwai po polobadu wai dao, tama Godigo te po te bidi sibolo me nosali ma daḡ walali.* ¹⁰ Tama Abraham aga te osogo bidabo ugwa bede bidibode te usu da homu magi baso idualiwe? Woo, sesemane sogo aga te gamonabo hanu suabo homu yai. Abraham aga te hanu tomoba pabo sogo tonaluai. God agaduba deligo naga agai te hanu nigibo homu kolesaga koneama tama aga digi nigai dao.

¹¹ Tama Sarago me konealubo po Godide daḡ olama tama agade tiḡluali. Agai wai ame nabo sogo bodolu silai madi, tiali goli agai konealubo po daḡ elaluali, tama agai wai ame nabo bomu usu yai. Sarago e tiwai homu yai: ‘Godigo po daḡ weyu eno wai ame naibao wai. Tama Godigo mu po naga wabo dao,’ Sarago te homu yai.* ¹² Tama te bidi deli, aga monu dabe elama tama paḡe isainogo yai goli, aga te wai hauwago aya pedalai. Tama augwali hauwa mu pedaludubadi geai, te dagalude elalubo hḡ dabe tiwai me, tama te tamu aḡ sanede elalubo masigi sane tiwai pedaludali. Te bidigo augwali nedebo me usu egobeo.*

¹³ Tama te Abraham dali Sara dali, te Aisak me Jekop, te we bidi augwaligo konealubo po daḡ olama Godide tiḡ peyu bidaluama tama augwali isalio. Tama augwali e tḡde bidali sogo, te Godigo polobadu augwalibolo te nai mawaibao po wali, te wiegi yai nai augwaligo me

* 11:7: Gag 6:13-22 * 11:8: Gag 12:1-5 * 11:9: Gag 35:27 * 11:11: Gag 18:11-14; 21:2 * 11:12: Gag 15:5; 22:17; 32:12

sabeo. Menio. Augwali digibulu dolaluyu, tama augwaligo augwa homugo naga te Godigo augwalibolo maiabo nai sulama, wiegi yai homu pemene yai. Tama augwaligo te gasa we bidibolo te po haninama hania wai, “Da e tōde bidibao te gasa bulu bidi tiwai bidibao. Da e tōde dwasianu sogo naga bidagasai dao.”* 14 Te bidi dabe augwaligo te tiwai po obaso, te dago kuna koneai, te augwaligo te augwa mu bidigi pabo tō mu gegainogo homu eyu te po obao. 15 Tama augwali homu te polobadu taga soali bulude me elalugi sogo da, teda augwa ma geasa asabo tū elalugi da. 16 Tiali goli augwaligo te tiwai me ebeo. Menio. Augwaligo homu gasa tōba paiba homu elaluali, tego te augwaligo taga soali bulu aiyaba elaluama tama wiegi yai mu yalio. Te dagalude elalubo dao. Tama te po wabo bidi dabe dali te Godigo hale homu me egobeo, “Nage dago God dao,” te po wabo. Menio. Agai te agade konealubo po dāḡ wali bidi dabe dali hale homu me isābaso, agai te augwali bidabo hanu me deli sisi elama elaluai dao.

17-18 Polobadu Godigo Abraham usu sai. Hasia bolo Godigo agabolo te po wai, “Te eno nagebolo te bulai wai dabe umabo mawaibao, te po wai dao. Tama megī eno e po obao, te nago ogwa Aisak, te agade te augwali nosali pedalaiḡ,” te po wai. Tama nosali Godigo Abrahamgo agade konealubo po dāḡ wabo kolesaga osola suainogo eyu, tama agabolo te po wai, “Nago naga ogwa Aisak digi selama, tama aga ela munama, enabolo te ofa tiwai mao,” te po wai. Abrahamgo koneani, te Aisak da, te aga nosali pedalabo hani we bidi page mu dao. Tiali goli agai te Godide konealubo po dāḡ weyu, tama agade mu tiā pobaso, tama agai te ofa tiwai eyu tamadi tama aga Aisak elama Godibolo mawainogo yai.* 19 Magi baso meni, agai e homu yai, “Awe, te eno aga ela munama tama Godibolo mobaso, teda Godigo te aga ma hodolama enabolo ma mabo bomu usu mu yaibao,” te homu yai. Tama mu tamao, dago te sēde po digi po begelama e tiwai po wai: “Abrahamgo aga ogwa Aisak te gū pagede ma sabo tiwai aḡ yai dao.” Te po wai.

Aisak me Jekop me Josep te bagede po wai

20 Aisak me aga Godide konealubo po dāḡ olama agade tiā peyu bidibasō, tama agai aga ogwa si Jekop de Iso siba nosali pedalabo sēde po pusali. Godigo augwali sibolo dwagi yai sē yaibao po agai dāḡ walali.*

21 Te nosali Jekop me agai Godiba konealubo po dāḡ olama tama agade tiā peyu bidibasō, tama aga pāde isainogo ebo sogo, agai te aga ogwa Josepgo ogwa side dwagi yai po wai. “Godigo augwali si dali wiegi yai sē yaibao,” te po wai. Tama te sogo aga te aga donoba tigulama, tama Godibolo lotu po wai.*

22 Te nosali Josep me agai konealubo po Godiba dāḡ olama agaba tiā peyu bidibasō, tama aga isainogo ebo sogo agai te po wali, nosali te Israel dabe augwaligo te Isip tō tagalama gasaba paibao wai. Tama augwaligo agai dili dabe te sogo teba sela pelama, gasa tōde pubulao po me wai dao.*

Mosesgo konealubo po dāḡ olama, Godide tiāluai po

* 11:13: Gag 23:4; 1 Sto 29:15; Tib 39:12 * 11:17-18: Gag 21:12; 22:1-14 * 11:20: Gag 27:27-29, 39-40 * 11:21: Gag 47:31-48:20 * 11:22: Gag 50:24-25; Sai 13:19

²³ Te Mosesgo aya de ida sigo konealubo po Godiba daꝝ olama agaba tiã peyu bidai. Tama te Mosesgo idago aga te Isip bulude ame nenama, tama augwali sigo suali, aga sawi yai wai mu bidai. Tama tibaso, polua selade augwali sigo aga geme dualama bidai. Te Isip gavman tuni bidigo bomai po weyu, te po polobadu gana wai dao, “Te Israel dabego we dabego te wai ogwa dabe ame nobaso, augwali ela muao,” te po wai. Tiali goli augwali si te tuni bidigo bomai pode wi me ebeo. Tama tibaso polua selade augwali sigo aga geme dualama bidai.*

²⁴ Te bidi Moses me agai konealubo po Godiba daꝝ olama tama Godide tiã peyu biduali. Tama tibaso, nosali aga genuai yaide, te Isip dabego aga te Isip tuni bidigo wegigo negali wai da nogi wabo te tagalao, agai te homu yalio.* ²⁵ Magi baso meni, aga digi te aga Godigo hani te Israel we bidi dali dene sabo homu yai. Agai koneani, aga te tuni bidigo wegigo negali ogwa me bidiyu da, teda agai nosali dwai se eyu bidagameo. Tiali goli te pewadage sogo naga tede wiegi yai homu pemene yaibao. Tama hagela homu yai dao. ²⁶ Agai te homu yali, te aga te nosali asaibao wali bidi Kraisgo nogide hale siyu da, tego te tigidali mone me te Isipde elalubo te au dobage dabe te aiyaba mu elaluaibao. Tama te gasagi yai wiegi yai nai te Godigo agabolo mawaibao po, tede aga homugo keã palio.

²⁷ Te bidi Mosesgo konealubo po Godiba daꝝ olama tama agade tiã piduali baso, agai te tuni bidigo sebe homu ebode te aga wi me ebeo. Meni. Aga hogodolama tama Isip tã taga soali. Te e tãde bidigo God gedugo me susiãbo digi, tiali goli Mosesgo te God subo tiwai yali, tama tiyu aga bomo elama geasa ma pabeo.* ²⁸ Agai Godide mu tiãlubaso tama agai te Israel we bidi te tedali sogo nogi Pasova tede yabo kolesaga ebo se ilali. Te bidi elabo mobo bidigo te Israel dabego gomunai ogwa tigidali ela muidali weyu, agai augwalibolo te po wai, “Te duga be deli delide kibu sipsip wai elama, tama te kaneme te be tu sesegede pos niba segeni tiwai saãaga pao,” te po wai.*

²⁹ Te Israel we bidi dabe augwaligo Godiba konealubo po daꝝ olama tama agade tiã piduali baso, te Isip tã taga soali sogo augwali te tamu aï nogainu, tama Godigo te aï buga somainu ilama, tama augwali te wa pai tã tiwai elalubo tomo tuđu nogai. Te augwali pobeasa asobo Isip dabe augwali me te aïdu usu selama nogali, tiali goli te aïgo augwali elama, tama poma pobaso te we tomode isila pai dao.*

³⁰ Te nosali te Israel dabe augwaligo Godiba konealubo po daꝝ olama tama agade tiã piduali baso, tama augwali pelama tama Jeriko hanu bagulali masigigo nigai obo te a naga olama me badu nogo si sogo usu nama bagulali, tama te masigigo nigali obo te tãba degasa dulai dao.*

³¹ Te se pedalisiãbadi, tama te hanude bidali penani ebo we Rahap agai te Godigo te Israel dabe tau sali po odoyu, tama agai Godide aga homugo tiãluali. Tama tibaso, agai te bulu geme sa pelama sugi pali Israel bidi si tau salio. Tama te we aga te Godigo po sela sawani we bidi augwali dali me dolobeo.*

³² Tiali goli dagego te Godide tiãlubo kolesaga page bugagia kone-mainogo eyu, megi eno mena po me wadolama tama ma wagowe?

* 11:23: Sai 1:22; 2:2 * 11:24: Sai 2:10-12 * 11:27: Sai 2:15 * 11:28: Sai 12:21-30

* 11:29: Sai 14:21-31 * 11:30: Jos 6:12-21 * 11:31: Jos 2:1-21; 6:22-25

Menio. Te eno te bidi Gideonde po wabo sogo me, te Barak me, te Samson me, te Jepta me, te Devit de Samuel, me te Godigo po pusali profet bidi dabe augwalide po eno wabo sogo te usu menio.

³³ Te tobage bidi dabe augwaligo te Godiba konealubo po daꝝ olama tama agade tiꝝ piduali baso, tama augwaligo te wꝑbi hwꝑbo homo ugwaba ela holoyu, tama te tuni bidi hauwago ami bidi dabe augwali aiyaba elaluyu yai. Augwaligo doloba pai kolesaga yai, tama augwaligo te Godigo augwalibolo mawaibao po wali nai me salio. Augwaligo te bidi ela tubo moni kibu laion dabego pedauwali pania siyu yai dao.*

³⁴ Tama augwaligo te moni sia bogoli ebo me sula saꝝyu yalio. Tama me te augwali wi pidu gebaso te gasa bidi dabego te bobage hwꝑ gego te augwali elali te usu me ebeo. Tama augwali bomo meni yai bidilama, tama nosali augwali bomo sai. Augwali te wꝑbi hwꝑbode bomai bidi mu pedalai. Augwaligo te gasa hanigo genuai ami bidi dabe augwali aiyaba elaluyu pobeasa peyu yai dao.*

³⁵ Te we dabe meba augwaligo Godide konealubo po daꝝ olama tama agade homugo tiꝝ piduali baso, tama isai ogwa dabe augwali ma hodaloꝝ elama, tama augwa idago augwali ma siyu yali. Tama gasa bidi meba kalabus elama tama boi bidi dabego augwali tigi mu dolali, te augwali isabo usu tiwai mu yai. Tama augwaligo te God tudiba mugi sogo da, teda te boi bidi dabego augwalide te tebo se tagaligi dao. Tiali goli augwaligo te boi bidi dabego po te augwaligo wali me pabeo. Menio. Augwaligo homugo te augwali gu pagede ma hodaloꝝ te homu elama, tama augwaligo tebogo te bidabo wiegi yai ula sabo homu naga yalio.* ³⁶ Tama te Godide konealubo po daꝝ wali we bidi meba te boi bidi dabe augwaligo te dwai posobo po seꝝe siyu, tama augwali dodolama te dwai bigo subigila elali, tama sengo augwali kenama, tama augwali kalabusiba muyu yai dao.* ³⁷ Tama augwali tigiba te boi bidi dabego masigi saꝝyu ela muyu yai. Tama augwaligo te ni togobo so selama, tama augwali tigi te sogo togolama pedai pedalai. Tama augwaligo te bobage hwꝑ gego augwali ela muyu yai. Tama te konealubo po daꝝ wali we bidi meba augwali nai meni yai baso, augwaligo te kibu sipsip tigi waligo me te meme waligo te ugwa tiwai gudama, tama augwali bilalio. Augwali te tigi tau sabo doado bage tigidali menia sali, tama te bidi dabego seꝝe augwalibolo mayu, tama dwai kolesaga mu augwalibolo yai dao.* ³⁸ Tama tibaso, augwali tedela pelama, tama geme te bidi meni yai buluba me, te bulu duba me, te masigi ola beba me, te to dedage tomoba me geme bidigi peyu yai. Augwali te wiegi yai we bidi mu, tama e tode we bidigo te bidi dabego konealubo po daꝝ wabo te dali usu nisiꝝyu, tama augwali tomode me bidigi homu elama augwali dali boi bidi mu yalio.

³⁹ Te tobage polobadu bidali Godiba konealubo po daꝝ wali tigidali we bidi, tama augwali te God gedude wiegi yai nogi mu sai, agai augwalide 'Augwaligo kolesaga te wiegi yai yali,' te homu yai dao. Tiali goli augwaligo te wiegi yai nai polobadu Godigo augwalibolo te mawaibao po wali nai te augwaligo te sogo me sabeo. ⁴⁰ Magi baso meni, polobadu digi Godigo wiegi yai nai me deli dabolo sisi ilama

* **11:33:** Dan 6:1-27 * **11:34:** Dan 3:1-30 * **11:35:** 1 Kin 17:17-24; 2 Kin 4:25-37

* **11:36:** 1 Kin 22:26-27; 2 Sto 18:25-26; Jer 20:2; 37:15; 38:6 * **11:37:** 2 Sto 24:21

dodolali elalubao. Tama aga homugo te polobadu agade tią pai we bidi dabego da nosaliba ilama augwali polasa peyu tama te wiegi yai mu me pedalogobeo. Menio. Te da me doloba pai wiegi yai mu augwali dali naga pedalaibao, Godigo te tama homu eyu dodoloyu yai dao.

12

Dago Jisasba tonono eyu agade homugo keą pinao

¹ Te da me, da magi ebawe? Te polobadu bidali we bidi augwali doligulama tama da te genuai pogo bagulubo tiwai elama, tama augwaligo dabolo te Godide konealubo homu daų wabo kolesaga ola mawai. Tama tibaso, dago me te ususu si yainogo uda yabo bidi tiwai eyu, te tigidali seęę yai nai guda sayao, te dade daų wabo dwai kolesaga tigidali me te dago guda sayao. Tama dena homu daų ilama, tama Godigo dabolo sa muyu uda yao wali madi sabolainogo da bomonama te daįba uda iyao. ² Tama tiyu dago gedugo Jisasba naga tonono iyao, aga te dago agade konealubo po daų wabo kolesaga page bidi, tama nosali agai dago agade tią pabo kolesaga ebo mu usu naibao. Polobadu Jisas aga homugo te wiegi yai homu pemene yabo se te nosali sabo homu elama, tama aga bomo elama bidali, tama aga dene bugagia tolama aga ni pedaide isai. Agai homugo te ni pedaide hale sabo te olo nai tiwai da, te homu yai. Tama megi da agai genuai nogi elalubao, aga te God dulalubo sia saide te dolo nogo badude megi dulaluyu bidibo dao.

Godigo seęę dabolo mayu da, te da dodoloyu emainogo ebo dao

³ Dagego te bidi Jisasde bugagia kone palao. Te seęę sai bidi dabego polobadu augwaligo dwai boi bidi mu aga dali eyu, tama aga dwai dene mawai. Tiali goli aga bomo elama dolaluai. Dagego te tiali koneba wida, te dage te Godide tią pabo kolesagade hagela me egio, tama dagego homu nageamea me pelamu dao. ⁴ Te Godigo po odobo hagela homu ebo bage augwaligo dage dali dwai se elama, tama dage bomonama eyu, te Godide konealubo po daų wabo kolesaga tagalobeo. Tama tiyu dage bomonama ebadi te boi bidi dabe augwaligo dage elama, pađe isainu yai. Te gasa bidi dabe augwaligo Jisas dali dwai se eyu aga ela muyu yali. Tiali goli te dagede meni.

⁵ Te Godigo dagego homu bugagia daų walomainogo bomu mayu wali po te dagego homugo gegeđa pai dawę? Agai dage te aga wai da olama nogi ilama, tama agai te po wai, augwaligo te bukude aseąni, "Te eno waio, te eno nage dodolobo kolesaga me deli nagebolo ebaso da, nago homugo te olo nai tiwai da me wagio. Nago geđa muani kolesagade bugagia kone palao. Te eno seęę nagebolo mayu te nage dodolobaso da, teda nago homu me dolamu dao.

⁶ Magi baso meni, te eno bidi me deli godolo ebaso da, teda agai kolesaga te eno dodolaibao. Tama eno bidi me deli selama tama eno wai da wabo nogi eyu da, teda eno te aga dodolobo dao, te bidigo aga ene sigi

te siade ulama tama nogogo dodolobo tiwai ebogia yaibao,” te po wai. *

⁷ Te dage bomo elama dolaluyu, tama Godigo dage dodolomainogo emainao. God agai dagebolo ebo kolesaga ebogo dage te aga wai mu dao te hania ola mabo dao. Mena wai bidibadi tama aga ayago aga me dodologobewe? ⁸ Menio. Godigo aga wai dabe tigidali dodolobo dao. Tama agai dage dodoligi menigi da, teda dage te agai wai mu menigi da, dage te tude biliyu penani ela bilibo wego wai tiwai egi da. ⁹ Dagego te me koneao. Te dena e tude aya augwaligo da dodoloyu yai, tama dago augwali nogi ugwaba sai. Teda dago dagalude bidibo Aya dologoba mu pelama, tama dago te bidibo ula mu sao. ¹⁰ Te da te ogwa wegide bidibadi, dago e tude aya augwaligo te dago kolesaga te dwasianu sogo naga dodoloyu, te augwaligo homu kolesaga usu nama tama tiali. Tiali goli God agai da dodolobogo te da mu tau selama, tama dago te aga digi ebo te wiegi yai magi dwai se isawai kolesaga saibao wai. ¹¹ Tama God Ayago sege dabolo mani te da dodoloyu ebaso da, tama te sogo dago wiegi yai homu pemene me ebeo. Menio. Dago homu te sege naga me elalubao. Tiali goli agai da dodolali tama te tiwai wiegi yai nai nosali pedalaibao wai: dago doloba pai kolesaga eyu, tama dago homu nagame elama bidaibao.

Dago dili bomaluyu bomo elama dolalua po

¹²⁻¹³ Godigo te dago ebo kolesaga dodolobo se tama yaligo da, teda dagego agai po wali pabo kolesagade dage te bomo kimi isali bidi tiwai eyu biligimio. Te meni. Te dagego nogo te olo walalubo tiwai elalubo, te tagalao, dagego bomo ma sao. Tama te saqa kidu isai tiwai ebaso da, tagalama, te duga bomo elama dolalua. Dage Godigo po wali pobadi, te dolo wiegi yai kolesaga naga yao, te bilibo bidi agai te dwagi yai dolo tudu naga pabo tiwai yao. Te dage tomode bidibo bidi me deli aga Godigo po wali pabode bomo meniamama tama aga tulaluidali weyu, dagego aga tau somainogo eyu, te dolo wiegi yai kolesaga naga eyu bidao.*

¹⁴ Dage deli deligo te tigidali bidi dali te homu nagamea pabo kolesaga wali pabo se bomo elama yao. Tama dagego te Godiba homugo kea peyu, te dwai se me isawai kolesaga me wali pabo se bomo elama yao. Magi baso meni. Te bidigo te tobage kolesaga meni yani da, teda agai dago Genuai Bidi me sugobeo. ¹⁵ Te ama me deli tula muyu tama Godigo te olo tau siyu mabo kolesaga tagalidali weyu dagego bugagia tonalua. Tama tiyu dage tomode pedalobo ama me deli aga te ha ebo nedu du tiwai walama, tama dagebolo sege menama, tama dage God gedude meda yai pedelabuo.* ¹⁶ Tiyu bidi me deligo te penani ebo kolesaga wali pabuo. Tiyu bidi me deligo te God tudiba muyu, te polobadu Isogo yali tiwai idalio. Te aga amade te tubo nai deli sogo naga abela tuali, tama agai te aga digi gomunai ogwa da wali bomo me, nogi me, te sigo te tubo nai abelama tama aga olo sawai dao.* ¹⁷ Dagego koneani, nosali agai te yali se de ge neyu, tama te gomunai ogwa da wali bomo dali nogi dali si ma sainogo yali, tiali goli

* 12:6: Jop 5:17; Prs 3:11-12 * 12:12-13: Prs 4:26; Ais 35:3 * 12:15: Bom 29:18 * 12:16: Gag 25:29-34

aga ayago te menio po wai. Iso aga te gomunai bidi nogi ma sainogo te gela hauwa wali, tiali goli te aga daꝝ wali po togobo te tꝝ menio.*

¹⁸ Megi dagego te Israel hani we bidi augwaligo polobadu mu yali se tiwai ebeo. Augwali te augwa nogogo tula subo naiba asali, te bulu du nogi Sainai teba augwali asali. Te bulu dude augwaligo suali, te genuai sia dabo, tama be hulua si te sisi yai mu me, te bomai wali dali be sela dali be kulu wabo dali, ¹⁹ tama te bu wabo nai biugel moni bu wabo dali, te Godigo po wabo me, augwaligo te suali me odali. Tama te Israel we bidi augwaligo te po wabo odolama, tama augwali wi eyu, tama bomo elama Mosesbolo te po wai, “Dago te po wabo ma odobo usu egobeo,” te po wai.* ²⁰ Magi baso meni. Te Godigo augwalibolo mani bomai po, te po odolama augwali wi mu yai. Agai te po wai, “Te bidi me deligo nogo munama te bulu du nogogo diaꝝ baso da, teda dagego masigi agaba sanama tama aga ela muao. Tama bulmakau ma sipsip dabe me te tiwai naga elama ela muao,” te po wai.* ²¹ Augwaligo suali nai te dwai mu baso tama Mosesgo me te po wai, “Ena wi mu elama, tama eno tigi didibili mu ebao,” te po wai.*

²² Tiali goli dage, dage te tiwai naiba me asobeo. Menio. Dage te Saion bulu duba asai dao, tama te bidibo ula mabo God bidibo moni hanu te dao. Te bulu da te dagalude elalubo Jerusalem hanu dao. Te moni umabo ensel mobo bidi dabe augwali sisinama te wiegi yai homu pemene ebo madi, teba dage asai dao. ²³ Dage te Godigo gomunai ogwa dabe augwali sisinama te bidibo madi, dage teba asai dao. Godigo augwali nogi aseani, tama te aseani po Godigo bidibo digide elalubao. Dage paꝝa dolagasali, tama po tꝝ dodolobo bidi jas aga bidibao, aga te tigidali we bidigo God dao. Polobadu mu bidai we bidi meba, augwali isama tama Godigo augwali doloba pai we bidi ilama tama augwaligo po wabo mobo noma me bidibo dao. Tama dage augwali bidibo digi asai dao. ²⁴ Tama dage Jisasba asai dao. Godigo da we bidi tau sabo po olama daꝝ walali. Tama te daꝝ wali tau sabo po dabolo waselemainogo eyu Godigo Jisas tagala palali, tama aga tomode bidiyu te daꝝ wali tau sabo po dodolali. Te polobadu bidai bidi Abel aga amago aga ela mubaso, aga gelali kanemego “Boi yao, boi yao,” po wali tiwai bidai. Tiali goli Jisargo kaneme te dago sali dwai seꝝe te sela saꝝo kaneme dao, te boi ilabo kaneme meni. Tama teba me dage asai dao.

Dago bugagia tonalua po

²⁵ Dage dua dao. Tiyu dage olo pania selama tama megie e po wabo bidigo po sela sayabuo. Polobadu digi e tꝝde Godigo bomai po te we bidi augwalibolo mani, tiali goli augwaligo agai po sela saꝝwai. Tama te sogo polobadu, te augwali wi me pabo usu meni eyu, tama augwa seꝝe te geda sabeo. Megi God te dagalude bidiyu dabolo agai po mawai. Tama dago aga tudiba muyu da, te da wi peyu te dabolo mabo seꝝe geda sabo usu egowe? Mu menio.* ²⁶ Tama polobadu Godigo pedauwalide tꝝ mali ilai. Tiali goli megie agai dabolo e daꝝ wali po walio, “Te eno tꝝ deli sogo ma mali ilaibao. Tama tꝝ naga me tegobeo. Te eno tꝝ de dagalu dali si mali ilaibao.”* ²⁷ Te pogo “Te deli sogo ma”

* **12:17:** Gag 27:30-40 * **12:19:** Sai 19:16-22; 20:18-21; Bom 4:11-12; 5:22-27 * **12:20:** Sai 19:12-13 * **12:21:** Bom 9:19 * **12:25:** Sai 20:22 * **12:26:** Hag 2:6

weyu te po wai, agai dabolo e tama ola mawai: te polobadu Godigo nigali nai dabe tama megi agai dagalama, tama te nai dabe aga sela şanama, tama me elalugobeo. Tama agai te dagalisiq̄bo nai dabe da, te me elaluaibao.

²⁸ Te dago sali te bidibo digi te magi naigo munu me dologobeo, usu egobeo. Tama te tebode dago Godibolo usu da olama gedu haluasa po wao. Tama dago agaba lotu po weyu, tama agai godolo ebo kolesagade şe tulama yao. Tama tiyu dago aga nogi ugwaba siyu, tama agade wi yao. ²⁹ Magi baso meni, dago God da, aga te tigidali nai dabo genuai sia tiwai dao.*

13

Dago te Godigo da dali dwagi yai homu ilibo kolesaga iyq̄o

¹ Dage Godigo po wali pabo we bidi, sesemane sogo dagego duga hasi duga ama dede dali dwagi yai homu eyu godolo iduao. ² Dagego te duga beba digibulu asobo bidi dabe augwali tau sabo homu ebo te dagego me gegade pigio. Duga koneani, polobadu bidi mebago te tiwai elama, tama augwaligo te ensel mobo bidi meba te augwa beba odasa pelama, augwali gesali. Augwaligo te ensel bidi asobo me konebeo. Augwaligo te bidi naga da te homu yai dao. * ³ Dagego te ama dede augwaligo Krais wali pobaso te boi bidi dabe augwaligo augwali meba kalabus beba muani. Tama te kalabuside bidibo ama dabe dagego homugo konealua, augwali tau sao, te duga digi te kalabuside augwali dali bidibo tiwai ebao. Tama te bidi dabe augwali tigde şeş şabo te dagego homugo koneao. Dagego koneani, te duga me tigi elalubo dao.

⁴ Tama te we sabo te wiegi yai kolesaga dao, te we bidi tigidaligo te homu yao. Dagego e tama yao, te bidi dali aga we dali augwa hasi te homugo keş pai kolesaga naga yao. Dagego koneao, nosali Godigo te penani yali we bidi me, te we sabo kolesaga dolali we bidi dali, augwalibolo te wei ponabo te dwai dene genuai sabo te elalubao.

⁵ Dagego te monede peş eyu godolo ebo kolesaga wali me pigio. Te dagego tolalubo naide te dagego e tiwai homu yao, “Te wiegi yai dao. Te ena usu yaibao.” Magi baso meni, Godigo digi te po walio, “Te ena nage munu me tagalogobeo. Te eno nage tudiba munu me mugobeo.”

* ⁶ Tama Godigo te po obaso, dago dena homu bomonama tama dago e tiwai po waiyq̄o,

“Genuai Bidi da ena tau sabo bidi dao. Te ena wi me egobeo.

Te bidi dabe augwaligo ena dali ebo dwai kolesaga tigidaligo ena dologowe? Menio!” *

⁷ Dagego duga tobolu bidi dabego yali kolesaga homugo bugagia koneao, polobadu augwaligo Godigo po dagebolo pusai. Dagego augwali bilali kolesaga dali, augwali isali kolesaga dali si homugo koneama, tama augwaligo konealubo po daş weyu Godiba tiş pali kolesaga te wali pao. ⁸ Jisas Krais aga munu me hasegelegobeo. Polobadu aga hasegelebeo, megi aga hasegelebeo meni, nosali aga munu me hasegelegobeo. Aga ebo kolesaga deli naga me ela piduaibao. ⁹ Tama tibaso, te gasa haniani haniani ola mani pogo dagego homu

* 12:29: Bom 4:24 * 13:2: Gag 18:1-8; 19:1-3 * 13:5: Bom 31:6, 8; Jos 1:5 * 13:6: Tib 118:6

kegeyu, tama dagego Godigo tū wali pabo tagalu gogologimio. Te dago homugo te Godigo da olo tau siyu mabo kolesagade dago bomo sai yai baso da, te wiegi yai dao. Dago homugo te haniani nai tubode bomai po wali pabode te bomo sainogo ebo usu egobeo. Te kolesagade bilali we bidi augwali te kolesagago tau me sabeo.

E tiwai ofa mabode Godigo godolo ebo po

¹⁰ Dago ofa ebo alta sai tiwai elalubao, tama tede dago Godigo nogi ugwaba sabo po wabogo te ofa tiwai agabolo mabo dao. Tama te Juda dabego pris bidi dabe augwaligo augwa lotu wabo te ugwa bede se eyu, augwaligo te dago ofa tiwai ebo kolesagade se meni. ¹¹ Tama tigidali kibu bede te Juda dabego polalubo tobolu pris bidigo te sipsip dabe me te bulmakau me te kaneme selama, tama agai te Tedali Gasagi Yai Be Habu Mu tomoba pelama, te we bidigo sege sela sayu ofa ilai. Tiali goli te kibu dabego tigi da, te augwaligo te augwa bidibo digi bulu badu sia nogonama, siaba ulai dao. * ¹² Tama tibaso, Jisas me te obo bagulali hanu bulu badu te aga dene tolali, te agai kanemego digi te we bidigo sege sela sayu, tama augwali Godigo gedude wiegi yai mu pedalomainogo ilali dao. ¹³ Tama tibaso, da me te pesage nigali te bulu badu agaba pelama, tama dago agai aga isibode tolali hale tiwai te dago me tolao. ¹⁴ Dago koneani, te e tode dago te gamonabo hanu me deli dago me elalubo menio. Tiali goli dago te nosali pedalabo hanu godolo mu ebo homu ebo dao. ¹⁵ Tama tibaso, Jisago nogide Godibolo wiegi yai homu pemene elama, tama dago te aga nogi ugwaba sabo kolesaga te sesemane sogo agabolo mayu, te ofa tiwai yao. Awe, dago pedauwaligo aga dago Genuai Bidi dao te po wabogo dago Godibolo dena ofa tiwai mabo dao. ¹⁶ Tama dagego duga hasi te we bidi augwalibolo wiegi yai kolesaga ebo te dagego homugo gegeda pelamuo. Tama tiyu dagede elalubo doado bage, te dagego te nai meni yai we bidiba dobayu, te augwali tau sao. Godigo te tiwai ofa ebode dwagi yai homu mu ebo dao.

¹⁷ Te duga tobolu bidi dabe augwaligo dage tau sabo homu elama, tama augwaligo dage sesemane sogo tonalubo dao. Magi baso meni, nosali augwaligo digi yali se po tigidali te Godibolo pusaibao. Tama dagego augwaligo ola mabo po wali pelama, tama augwali dologode bidao. Te dagego tama tibaso da, teda augwali wiegi yai homu pemene elama, tama augwa se tulama se eyu, tama augwali homu sege me egobeo. Tialima augwaligo dage tonaluabo te homu sege ebaso da, teda te tebogo te dage tau me sogobeo.

¹⁸ Dagego gedu haluasa po Godigo da tau somainogo weduao. Dago homugo koneani, te da God gedude dolo bidibao. Tama da tigidali seđe dolo bilabo homu ebo dao. ¹⁹ Tama eno homugo godolo mu ebao, te dagego gedu haluasa po Godibolo olama ena tau somainogo yao, tama ena dage bidibo madi polo tamadi asomainogo yao.

²⁰⁻²¹ God aga te da we bidi homu nagame ilibo page bidi elalubao. Agai te dago Genuai Bidi Jisas te gu pagede ma hodolama, tama aga ma bidimainu ilali. Hasia Jisago aga digi bidibo ula olo mayu, tama Godibolo ofa tiwai mani, te da we bidi tau somainogo yali. Tama tebogo agai te Godigo te we bidi tau sabo daw wali gamonabo po te mu daw walali. Tama tiyu, aga te da sipsip tiwai bidibo we bidi tonalubo

* 13:11: Prs 16:27

te polalubo bidi pedalai dao. Tama eno homugo te God agai te tigidali wiegi yai kolesaga dagebolo mao, te dagego agai homu kolesaga wali pabo usu ilimainogo yao. Tama eno homugo me da tomode agai tigidali te aga digi godolo yabo kolesaga tigidali pedalomainogo yao, te Jisas Kraisgo nogide tama tiao. Aga genuai nogi te sesemane bidada pabo sogo elalua peyu, elalua paibao, te eno homugo. Mu dao.

Po silagasu wabo po

²² Ama dedeo, eno po bomo elama dagebolo obao, dagego eno e mobo mabo wali pode dwagi yai homu eyu, odao, te eno dagego homu daŋ ilabo po e pas tomode wai dao. Eno dagebolo e asena tolobo pas te pɛwadage tiwai naga dao. ²³ Eno homugo duga koneao, augwaligo te dago ama Timoti olo tagala palali, tama aga te kalabusive me bidigobeo. Tama aga enaba polo pedalobaso da, teda ena dali da si talua si pelama dage suagasaibao.

²⁴ Te dagego dago te siade da wali po te duga tobolu bidi tigidalibolo me, te tigidali Godigo we bidiba dali te po wao. Te ede bidibo Itali hani Godigo we bidi augwaligo te siade da wabo po te dagebolo tolai dao.

²⁵ Te eno homugo Godigo olo tau siyu mabo wiegi yai kolesaga te dage tigidali dali bidao.

Jemsgo Aseani Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi nogi Jems, te aga Jisas aga amanu, te bidigo e pas aseani. Agai homugo te haniani bulude bidibo Kraisgo po wali pabo Juda we bidi augwalibolo agai te augwa ebo kolesaga tigidali bugagia suao po wali. Haniani sege augwaliba pedalobaso da, teda augwaligo te sege dabe bugagia tolao wali. Tama tiyu, te tibo kolesaga egimio wali, te homu mu naga eyu, tama wiegi yai doloba pai kolesaga gasa we bidi dali yao wali.

Dago te usu sabe sege toloyu homo elama dolalubaso da, teda da God dali bugagia bidaibao po wali

(Dqi 1:1-18)

¹ Ena Jems dao. Ena God dali, Genuai Bidi Jisas Krais dali sigo se ebo bidi dao. Dage te Israel bidi hani nogo si olama, saqa badu si wali bidi hani bage, dagede eno homu kone paluyu, eno te pas aseana tolobao. Dagego duga page bulu tagalama, tedela pelama, gasa haniani buluba polobadu bidigi pai. Tama eno dage dali dwagi yai homu eyu, e pas toloyu, dage tao obao.

Da bomo somainogo, bidi usu sabo sege pedalaibao

² Eno ama dedeo, haniani sege dagebolo pedalobaso da, teda dwagi yai homu yao. ³⁻⁴ Dagego koneai, te sege me deli dagebolo pedalama, tama dagego te sege bugagia toloyu, dagego te sege aiyaba elalubo dao. Tama dage te tiwai idu geyu da, teda nosali asobo sege tigidali aiyaba elaluabo bomu elaluaiabao. Tama tilama, dage bugagia bidaibao, te Godigo dwagi yai kolesaga me deli habuge egobeo, dage usu mu yaibao. Habuge idali weyu, bomu yao. ⁵ Tialima, dage tomode te bidi me deli aga te se yabo kolesaga habuge ebaso da, te agai God hanalu wao, dwagi yai kolesaga momainogo hanalu wao. Tama Godigo agabolo mawaibao. Wado po wagobeo, God agai tigidali bidibolo augwaligo hanalu wali nai mabo dao. Agai dwagi yai homu eyu augwalibolo nai olo mabo dao. ⁶ Tiali goli te bidi aga sege tolabo kolesaga habuge yai bidi agai Godibolo hanalu wabo po wabo si, deli homu naga eyu hanalu wao. Agai te homu si elamuo. Godigo te dwagi yai kolesaga ena magowe, ma magobewe, te homu egio. Magi basowe? Bidi homu si ebo bidi aga homu kolesaga te tamu ai asiyu, dini besela pabo tiwai dao. ⁷⁻⁸ Tama te tobage bidi aga sesemane sogo homu si ebo dao, tigidali se de homu kolesaga besela pabo dao. Tama aga Godibolo po hanalu wabo tede me aga homu si ebo dao. Tama tibaso, bidi agai te homu elamuo, Genuai Bidi agai ena magi nai me mawaibao, te homu elamuo.

Te bidi Jemsgo te magi nai doado bage meni yai bidide po dali te nai doado bage hauwa munalubo bidi dali side po wali

⁹ Te dage magi nai doado bage meni yai we bidi, dagego Godiba konealubo po daq olama, tama dagego dwagi yai homu yao. Magi basowe? God agai dagego nogi ugwaba saibao. ¹⁰ Tama dage doado

bage nai hauwa munalubo bidi dabe, dage me dwagi yai homu yao, God agai dage nai meni yai bidi tiwai bidimainogo yaibao. Te magi baso menio. Te nai hauwa munalubo bidi aga te noswai wiegi yai holobo tiwai elama, tama nosali te noswai ma isibo dao. Tama te tiwai te nai hauwa munalubo bidi isiyu tama tiaibao. ¹¹ Tama dago koneai. Te noswai plaua duduli wiegi yai au osogo elalubo dao. Giliga pedaluyu, te giliga posolo eyu, tama te noswai tigidali bogwa selama wa pabo dao. Tama te noswai t̄ba tulaluai, tama te noswaigo au yali dolobo dao. Te tiwai te nai hauwa munalubo bidi me aga te tigidali se yali nai dabe tagalama, tomode isiyu, te nai walu doado bage taga pabo dao. *

God agai dago dwai se emainogo sinabo menio

¹² Niwai bidi me aga dali te dwai se yanama sinayu bomu ebadi tama te bidigo dwai se emainogo te bidi me deligo te dwai se yao po weyu da, te bidigo te se isiam, te bidi aga bomu elama te dwai se aiyaba elalubaso, te tiwai bidi aga dwagi yai homu eyu bidaibao. Magi baso meni. Agai te dwai se usu sabo sogo aiyaba elaluama, tama Godigo aga bidabo ula mawaibao. Godigo te po polobadu wai dao, “Niwai bidi agai ena dali dwagi yai homu eyu, godolo mu ebo bidi agabolo te bidabo ula eno mawaibao,” te po wai dao. ¹³ Tama bidi aga homude dwai se yabo homu hodobaso da, agai te po olamuo, “Godigo enabolo ‘Dwai se yao’ wali.” Te menio. Dwai se ebo homu God agai homu kolesagade pedalobo menio, usu egobeo. Tama tibaso, Godigo te bidibolo ‘Dwai se yao’ wagobero, te tobage po agai wabo menio. ¹⁴ Tiali goli tigidali bidi deli deli augwa homugo digi te dwai se yabo homu hodolobo dao, tama dago te dwai se emainogo te dwai homu kolesaga tomode dabolo te ili po wabo dao. ¹⁵ Tama tiyu, tama te dwai se ebogo bidi homu hodolama, tama te dwai kolesaga hauwa eyu, te wego wai ame nainogo haliga ebo tiwai elama, tama nosali te dwai se haniani hauwa eyu, tama te dwai kolesagago wai hauwa ame nai. Tama nosali te dwai se ebo genuai mu pedalama, tama te dwai se ebogo te bidi dolama, tama bidi te sego isibo tiwai pedalaibao.

¹⁶⁻¹⁷ Eno dwagi yai ama dedeo, dagego homu te dwai se ebode geda mugimio. God agai we bidi dwai se yao olama sinabaso, te dwai se ebo menio. God agai te dwai se egobeo. Te menio. Te Godigo tigidali dwagi yai olo mabo kolesaga me, te tigidali agai da mabo nai te dwagi yai mu dao, tama te dwagi yai se tigidali dagaludu asobo dao. God agai naga te dagalude ula ebo nai tigidali nigali bidi, agai te dabolo dwagi yai se naga t̄ba mabo dao. Tama God Aya agai te kolesaga subigila hasegelebo menio. Aga te magi nai me giligade noma pedalobo tiwai eyu, tama te noma bobobage elama, p̄wadage ma eyu ebo, God agai te tiwai egobeo. ¹⁸ Agai aga homu kolesaga naga wali peyu, agai mu po dabolo ola menama, tama da aga hani mu tiwai dao. Te da aga hani tomode te gomunai bidi tiwai bidimai hagede agai da nigali. Te Godigo da nigilama, te tigidali gasagi yai nai dabego gomunai bidi dabe bidiyu, te dago te nai dabe tonalumainogo yai dao.

Te dago konealubo homu Godiba daŋ wabo si da, dago te wiegi yai kolesaga dabe me yaibao

(Daŋ 1:19–5:6)

*

1:11: Ais 40:6-7

Dago po odama, wali piqo

¹⁹ Eno dwagi yai ama dedeo, dagego e po pagede bugagia kone palama, koneao. Dagego te po odabo homu sisi elama, wabo po odao. Te dagego polo asesa te po weyu, tama dagego polo wabo po wabo homu olamu dao. Dua yao, seḅe polo egimio. ²⁰ Magi baso menio. Bidigo seḅe ebogo te Godigo gedude wiegi yai doloba pai kolesaga egobeo. ²¹ Tama tibaso, dage deli deligo aga me ebo dwai dwai kolesaga tigidali mu sela sayao. Tigidali dwai se ebo homu me te tagalama, te tobage seḅe digibulu bidao. Tama duga digi duga nogi aiyaba elalua, te Godigo po dagego homude bulali po sao. Te po aga digi usu elama, dage tau siyu ma saibao.

²² Dagego Godigo po dagego ologo naga odogimio. Ologo naga odoyu da, teda duga digi dugabolo ili po te ola mobao. Te egio. Dagego te Godigo po odama, mu wali pao. ²³ Niwai bidi agai Godigo po ologo naga odama, agai te po wali pisama ebo bidi, te aga digi gesabidi te duluade subo bidi tiwai dao. ²⁴ Agai aga gesabidi polo sulama, tama bedu buluba teda pelama, aga gesabidi suali ma polo gegeda pabo dao, eno gesabi mena tiwai suali wagawe homu ebo dao. ²⁵ Godigo wiegi yai doloba pai bomo yai po te bomo yai pogo da we bidi tau siyu, tama da bugagia bidiyu, tama da magi nai mego da kalabuside bidibeo. Tama niwai bidi me agai te Godigo bomo yai po page bugagia osola susa pelama, tama te bidi agai te po olo naga odola tagalobeo, menio, te bidi agai te bomo yai po wali pabo dao. Te tiwai bidi Godigo tau siyu, tama te bidi aga bugagia bidiyu, aga ebo seḅe tigidali aga homu wiegi yai yaibao.

²⁶ Te bidi me deli agai homu 'Ena te baptais sali dwagi yai bidi dao, hauwa sogo eno lotu po wabo dao,' te homu ebo bidi dao. Tiali goli agai bidi dene mabo dwai po waidali weyu, agai aga pedauwali bugagia tonalubo menio. Tama tiyu da, geda muyu, aga digi aga homugo agabolo tibo po naga wabo dao. Agai te baptais olo sali, agai lotu po wabo te olo po naga wabo dao. ²⁷ Godigo gedude bidi agai wiegi yai kolesaga eyu, agai po bugagia odobo bidi agai magi dwai se isabo bidi, agai e tiwai kolesaga si yao: te kolesaga me e dao, niwai wai dabe meba augwa aya de ida si isiyu, tama te tiana wai dabe augwaduba naga bidibaso da, te me bidi isiyu we taga pai agaduba bidibaso me, te dago te tiwai wai dabe me, te wilawe we me augwali magi nai meni baso te seḅe sobadi tau sao. Te me kolesaga e dao: dago dena bilibo kolesaga bugagia tonalua bilao, tama e tḅe meda yai dwai kolesagago dago homu kolesaga dolidali weyu.

2

Dago tigidali bidibolo homu deli naga tiwai yao

¹ Eno ama dedeo, dagego dago Genuai Bidi Jisas Kraide duga homu tigidali muyu bidibao. Aga genuai tobolu bidi mu dao, moni nogi me, moni ula yai bomo me elalubo dao. Tama dagego Jisasde konealubo po daḅ waligo da, teda dagego te nogi yai bidibolo naga dwagi yai se eyu, te olo nai meni yai bidi dagego tudiba muyu, te kolesaga munu me egio. ² Te bidi me deli agai wiegi yai tedela ugwa gudama, tama aga nogode te nogi wabo dwagi yai nai ring munama, tama te bidi aga dagego lotu be tomoba asiyu, tama me te nai meni yai bidi aga me

meda yai ugwa gudasa dagego te lotu be tomoba asobadi da, ³ tama dagego te dwagi yai ugwa gudai bidibolo te po weyu, “Nage te dwagi yai ni namide duayao,” te po wai. Tama te ugwa meda yai bidibolo dagego “U badu dolalua, tama nage ena pagede degedude dulalua,” te po wai. ⁴ Tama dagego te bidi si dali te tobage şe eyu da, teda dagego duga ama dede dagego homugo augwali osalama, dagalobao. Tiali goli dagego te kolesagade geda muyu, dagego bugagia dagalobeo. Dage te bidi po tu dodolobo bidi jasgo dwai homu elalu te bidi dabe po tu de dagalabo kolesaga tiwai dagego homude me gagabo. Tegio.

⁵ Eno ama dedeo, eno dagebolo dwagi yai homu eyu, godolo mu ebaso, eno dagebolo te po obao. Bugagia odao. Te tu de tigidali bidi gedude magi nai meni yai bage, te Godigo te tiwai bidi sa munama, tama augwaligo te Godigo po du walogi te augwaligo te homu kolesagade te masigi me walu hauwa munalubo bidi tiwai yaibao. Te polobadu Godigo tama po wai, “Niwai bidi agai homu enaba muyu godolo ebo bidi, te aga eno we bidi bugagia tonalubo madi tomoba asagameo,” te po wai. Tama tiyu, agai te magi nai meni yai bidi augwali sa muyu, augwaligo te Godigo po mu du walogi da, te augwali te du ilali madi te pesage saibao. ⁶ Tiali goli dagego te magi nai meni yai bidi augwali gisugu mabo dao. Tama dagego bugagia kone palao. Te walu hauwa munalubo bidi augwaligo Godigo po wali pisiabadi, augwaligo dage dali dwai şe haniani eyu, tama dage aiyaba elaluama, tama dagebolo şeş mabo dao. Tama te bidi dabe augwaligo naga dage te po tu ebo digi kegasa pabo dao, augwaligo dagego nai somainogo. ⁷ God agai dage ma selama, tama agai dageba Jisasgo dwagi yai nogi muai dao. Tiali goli te walu hauwa munalubo bage augwaligo te nogi sobo po wabo dao.

⁸ Te dago genuai tuni bidi God agai bomo yai po me deli bukude polobadu mu aşeyu, te po wai, “Nago naga tigi dali dwagi yai homu eyu, godolo ebo tiwai, nago gasa bidi dali me tama naga tiyu, tama nago te bidi dali wiegi yai homu yao,” te polalubo bomo yai po aşani. Tama tiyu, dagego te bomo yai po wali peyu da, te dagego wiegi yai kolesaga naga wali paibao. * ⁹ Tiali goli, dagego bidi deli dali wiegi yai homu eyu, tama bidi me bidi dali dwai homu eyu da, te dage dwai şeş saibao. Tama tibaso, te bomo yai pogo dage homude dene iliyu, tama te dene dagego mu siyu, tama dage te dwai şe eyu bomo yai po bolobo bage dao olama, tama dagego te şede mu koneaibao. ¹⁰ Tama bidi me deli agai tigidali gasa bomo yai po wali peyu, tama agai te bomo yai po me deli naga bolali, te bidi agai te bomo yai po tigidali bolali bidi te tiwai dao, te şeş saibao. Magi baso meni. ¹¹ Te God agai te po wai, “Nago te we sabo kolesaga dologio.” Tama agai te pogo naga te po me weyu te po wai, “Nago bidi ela mugio.” Tialima, nago te we sabo kolesaga dolisişyu da, tama nago te bidi me ela mugio sogo da, te nage te bomo yai po bolali bidi dao wagi da. * ¹² Tama tibaso, dagego te nosali pedalabo şeş homugo koneao. God agai te bomo yai po deligo da bugagia bidimainogo ebo dao. Tama te sogo Godigo tigidali tu de we bidi te bomo yai po deligo naga osalama dagalaibao. Tama dagego homugo te tiabo koneama tama duga po wabo me, te bidibo kolesaga me te bugagia duga tonalua. ¹³ Magi baso menio. Bidi me

* 2:8: Prs 19:18 * 2:11: Sai 20:13, 14; Bom 5:17, 18

deligo gasa bidi homu dene eyu tau sisişayu bidali, tama te sogo Godigo we bidi dagalobode, te gasa bidi homu dene esişayu tau sisşani te bidi aga Godigo homu dene eyu tau sogobeo. Te menio. Tiali goli, niwai bidi agai gasa bidi homu dene elama augwali tau sali te bidi, te usu da, Godigo te bidi tau siyu, tama te Godigo bidi dagalobode te tiwai bidi aga te po tş dali te seşş me dene sogobeo. Te menio.

Konealubo po wiegi yai kolesaga dali esişayu te isibo dao

¹⁴ Eno ama dedeo, bidi mego te po weyu “Eno Kraide konealubo po daş wabo dao” weyu da, tiali goli agai wiegi yai kolesaga mu isişwai, tiali ma te bidigo konealubo po te olo nai tiwai yai. Tama te tiwai konealubo pogo aga tau siyu ma sogowe? Menio. ¹⁵ Tama tiyu, ama me abe augwali te ugwa dwai eyu, tama tuabo nai me menio. ¹⁶ Tama tibaso dage tomode bidi me deligo te magi nai meni yai bidibolo te po weyu, “Nage homu wiegi yai elama bidao,” te po olama, “tama nage pelama naga tigi posolo ilabo ugwa mugi peyu, tama naga nai selama tuyu naga haliga paşanao.” Tama dagego te po weyu da, te dagego te nai meni yai bidi ugwa me te nai me te bidi tigi tau selama masişayu da, tama dagego te po wabogo te bidi mena tama aga tau sogowe? Te meni. Te usu egobeo. ¹⁷ Te tiwai gilama, te Jisasde konealubo po daş wabo tama naga ebo dao. Tama tibaso, te bidi aga olo bidiyu da, te tebo kolesagago magi dwagi yai seş me pedalişayu, tama te olo dwai nai tagalobo tiwai seş yaibao. ¹⁸ Te bidi mego te po wali, “Ao, eno Jisasde konealubo po daş wabo dao,” wai. Tiali goli agai gasa we bidi tau siyu wiegi yai seş ebe, tama te tiwai bidi dali eno tama po waibao, “Nago pogo naga te konealubo po daş wabo po wai, tama eno da, te eno we bidi tau sabo kolesaga ebo dao. Tialima, eno te dwagi yai kolesaga ebo suyu da, te sogo nago koneyu eno Jisasde konealubo po daş wabo mu koneaibao. Tiali goli nago wiegi yai kolesaga ebe, tama mena tama eno nago te konealubo po daş wabo koneaibawe? Te tş menio, eno konegobeo.” Eno te po te tiwai bidibolo waibao. ¹⁹ Tama nago konealubo po daş wabo homu tama yai, “Te God deli digi bidibao,” wai. Te homu wiegi yai dao. Tama tiali goli te usu menio. Te dwai haubo noma bidi augwaligo me te homu tiwai ebo dao, tama te pode augwali homu didibili eyu midigi sabo dao. ²⁰ Nage homu kolesaga meni yai bidi, te nago konealubo po naga daş weyu, tama nago wiegi yai kolesaga dali esişayu, tama nago te konealubo po daş wabo te olo nai tiwai eyu te usu menio. Tama tibaso, nago te po page mu koneai homu ebawe? ²¹ Edao. Dago waş Abraham agade kone palao. Polobadu Godigo agabolo “Te seş yao” po olama, Abraham aga ogwa Aisak te masigi saiba munama elainogo, tama Godibolo te ogwa te olo mabo tiwai yainogo tiwai. Tama te sogo Godigo agai te kolesaga ebo sulama, tama “Abraham aga wiegi yai doloba pai bidi mu dao” wai. * ²² Dagego suo. Abraham agai Godigo “Nago ogwa enabolo mao,” wali po bugagia wali peyu, tama te yali wiegi yai kolesaga aga konealubo po dali seş eyu, tama te dwagi yai kolesaga yaligo te agai konealubo po Godide daş wabo te usu mu eyu, te habuge me ebeo. Menio. ²³ Tama tiyu, Abraham agai tama tiai, tama nosali Mosesgo te Godigo po meba te bukude agai aşai, “Abraham agai te Godigo pode konealubo po daş wai. Tama tibaso, Abraham aga te Godigo

* 2:21: Gag 22:1-14

gedude wiegi yai doloba pai bidi mu pedalai,” Mosesgo tama po aseai. Tama me, te Godigo Abrahamde dali te po wai, “Aga eno abagi dao.” *
²⁴ Tama te wali pode te Abrahamgo yali kolesaga te po dagego koneao, te bidi mego konealubo po naga daꝋ weyu, tama agai te wiegi yai kolesaga ebo po wali pisawai, te tiwai bidi Godigo wiegi yai doloba pai bidi dao wagobeo. Menio. Niwai bidigo te wiegi yai yai kolesaga dali eyu konealubo po daꝋ wabo bidi, te Godigo gedude te tiwai bidi te wiegi yai doloba pai bidi dao waibao.

²⁵ Tama dago Godigo gedude doloba pai we bidi bidabo kolesaga sao, te polobadu we mego po wali, te we nogi Rahap. Te we aga penani we, tialima Godigo te Kanan toꝋ Juda bidi hanibolo mawainogo yali sogo, tama augwaligo te Kanan toꝋba sa pabo bidi dabe tagala palai, te sogo te we Rahap agai te bage tau sai. Te we aga hanigo augwali elidali weyu, tama te we Rahap agai te bidi dabe dualama, gasa tuꝋdu Juda bage bidibo digiba tagala palai. Tama te wego te yali seꝋde, te we aga Godigo gedude doloba pai mu pedelai dao. *

²⁶ Tama te bidi Abraham dali te we Rahap augwali sigo yali seꝋde dago koneaibao, tama niwai bidigo agai konealubo po naga daꝋ weyu tama wiegi yai kolesaga esiꝋyu da, teda agai Godide konealubo po wabo isali tiwai dao, te bidigo tigde bidibo noma bidi menياما, tama te bidi isai tiwai yaibao.

3

Dago dena wabo po bugagia tonalua

¹ Eno ama dedeo, dage tomode Godigo po ola mabo bidi hauwago te po ola magio, bidi si sela naga usu yaibao. Dago konebo dao, nosali Godigo agai we bidi dagalobo sogode, agai da te po ola mabo bidi dabe agai da bugagia dagalama, osola sueibao. Tama dago dena seꝋ bugagia esiꝋyu da, teda agai dabolo seꝋge mawaibao. Tiali goli te sogo agai po odali gasa we bidi te agai dua digi augwali bugagia dagalama osola sueibao. ² Tama hauwa sogo da tigidali bidigo te pode geda muyu haniani seꝋ ebo dao. Tama tibaso, bidi mego agai wabo pode dwai seꝋ me esiꝋyu da, te aga te wiegi yai bidi mu dao. Tama te bidi aga tigo ebo seꝋ tigidali bugagia tonaluyu te bidi usu yaibao.

³ Tama dago dena wabo po bugagia tonalubo seꝋde eno te po obao, dago te moni kibu hos keledede ain dage munama, tama te ain bonogo kegeyu, tama te hos aga dago ebo homu kolesaga wali bilimainogo tebo dao. Tama tiyu dago aga genuai tigi tigidali kegasa biliyu, tama da bidigo homu kolesaga wali hosgo pabo dao.

⁴ Tama dagego homugo te moni geba sip, tede me bilibo kone palao. Te moni geba sip te genuai nai mu dao, tama tiyu bomai waligo te sip selasa, te tamu aꝋdu bilibo dao. Tama te sip tolasa bilibo nai te dwasianu nai mu dao. Tiali goli, te sip tolasa bilibo bidi agai homugo gasaba painogo da, te bidi agai te sip tolasa pabo nai teba begelama pabo dao. ⁵ Te tiwai gilama, te da bidigo kele te dago tigde elalubo dwasianu nai dao. Tiali goli te kelego genuai po hauwa wabo dao, tama te wali pogo genuai seꝋ ebo usu dao, te seꝋ meba dwagi yai dao, meba dwai seꝋ dao.

* 2:23: Gag 15:6; 2 Sto 20:7; Ais 41:8 * 2:25: Jos 2:1-21

Kone palao, te dwasianu sia dabogo te genuai sia mu deyu, tama te bulu tomode elalubo ni dabe tigidali te siago dainogo ebo te dagego konebo dao. ⁶ Te sia dabo tiwai da bidigo kelego wabo po tiwai dao. Tama te sia dabo tiwai, dago wali dwasianu dwai po te genuai mu pedaluama, dago tigi tomode dwai meda mu elama, tama da dolobo page elalubo. Tama dago wabo dwai po aga page bulu da te Satan aga moni dwai sia dabo bulu dao. ⁷ Tama tigidali tode bidibo bidi augwaligo te bulu tomode bidibo wili hasa dabe sobadi, te ba me, te hasamani me, tama te tigidali tamu aide bidibo nai tigidali sai. Tama augwaligo te hasa dabe tigidali negelama tama nagame ilibaso, tama augwaligo po odolama bugagia bidibo dao. Tama meggi me bidi dabe augwaligo tama tebo usu yaibao. ⁸ Tiali goli mena bidi deli agai kele bugagia tonaluaibawe? Te tobage bidi menio. Sesemane sogo bidigo kelede dwai po haniani subigila homu hodolama, te dwai po wabo dao. Tama dago kele da te bidi isibo nai elalubo bidi gaꝝ kelebo dwai hasamani tiwai dao, dago wabo pogo we bidi dene mabo dao. ⁹⁻¹⁰ Tama dago kelego naga po weyu, te dago po si wabo dao. Po me deli te dago Genuai Bidi dali te dago Aya God te augwali sigo nogi dago ugwaba sabo dao. Tama gasa po me dago kelego dwai po weyu, meba bidi dabe dali posobo po olama dolobo dao. Tiali goli, God agai tigidali tode we bidi aga tigi tiwai nigaligo da, Godigo nogi ugwaba sabo po dali, te bidi posobo dwai po wabo dali, te tiwai po si dago deli kelego olamuo. Eno ama dedeo, te dwai po wabo tagalao. * ¹¹ Te aide kone palao. Te dwagi yai asobo ulu we dali te tamu ai dali gelama asobo menio. ¹² Ama dedeo, te ni kayago te ni oliv du walogobeo. Tama te bono du ni wain tego te ni kaya du walogobe. Tama tiali me, te tamu aigo dwagi yai ai ma gagagobeo. Menio.

Dwagi yai homu kolesaga God pagedu asobo po

¹³ Te dage tomode bidi me deli agai wiegi yai homu eyu, te dwagi yai po konebawe? Te dage tomode te tiwai bidi me deli bidibaso da, te bidi agai bilibo kolesaga dwagi yai yao. Tama wiegi yai kolesaga eyu dwai kolesaga isiama, tama dwagi yai kolesaga ebo koneyu, tama agai te dwagi yai kolesaga ebo gasa bidi dabe augwalibolo ola mao. ¹⁴ Tiali goli, dagego dwai homu gasa we bidi dabe dali elaluyu, tama dagego augwaligo nogi ugwaba sabo eno hagelabo homu eyu da, tama dage nai yogo homu eyu da, dage te tobage dwai homu eyu da, teda geda muyu dagego te po wabo dao, “Da da, te wiegi yai homu eyu, te dwagi yai po konebo bage dao.” Te tobage tibo po wabo tagalao, duga nogi ugwaba sabo po wagimio. ¹⁵ Tama dagego te gasa we bidi dali dwai homu eyu, tama duga digi duga nogi ugwaba siyu ebo, te tiwai kolesaga te dagaludu asobeo. God agai te tobage kolesaga dabolo mabo menio. Tama te homu ebo dwai kolesaga te e tode we bidigo homugo naga ebo kolesaga dao. Te dago dwai tagalai se ma eyu, tama te dwai se ebo page bidi te Satan dao. ¹⁶ Tama tiyu, bidi meba augwaligo gasa bidi dabe dali dwai homu eyu da, tama augwaligo te haniani kolesaga ebode te augwa digi augwa nogi ugwaba siyu da, te tiwai bidi dabe augwaligo konila po subigila wabo bidi dao, te haniani dwai se ebo page bidi dao. ¹⁷ Tiali goli niwai bidi augwaligo te God pagedu asobo te wiegi yai homu kolesaga sabo bidi dabe augwaligo ebo kolesaga e dao:

* 3:9-10: Gag 1:26

polasa mu, te augwaligo meda isiawai wiegi yai homu kolesaga wali pabo dao. Tama te kolesaga me, te augwaligo gasa bidi dabe dali wiegi yai kolesaga eyu deli homu elama bidiyu, tama augwali dali homu nagame eyu, tama tiyu augwaligo gasa bidi dabego po wabo odobo dao. Tama augwaligo homu dene eyu, we bidi tau sabo wiegi yai kolesaga ebo dao. Tama tiyu, augwaligo deli homu tiwai naga tigidali we bidi dali ebo dao. Tama augwaligo ugwadu homugo naga augwaligo po wabo menio. ¹⁸ Tama tiyu, dago wiegi yai kolesaga eyu, deli homu naga elama bidiyu da, te se ebo dago te nai ge t̄ba bulubo tiwai dao. Tama dago te wiegi yai kolesaga eyu, te deli homu naga ebo te kolesaga ebode te nai ge dwagi yai walobo tiwai yaibao, te doloba pai kolesaga ebo genuai pedalaibao.

4

E t̄de ebo kolesaga godolo ebo bidigo te God dali boi bidi ebo dao

¹ Te duga hasi te boi bidi yabo homu dali, te wado po wabo homu dali te si menadu pedalobo dawe? Woo, dage bidi deli deligo magi nai sulama, te nai eno tigi tau somainogo, te saio homu eyu, dini ebo dao. Te tama te ebo sego dagego homu hodolama, tama homu si eyu, tama duga hasi konila po weyu, wado po idu gebo dao. ² Dagego te haniani nai sabo homu godolo yai, tiali goli dagego sabo menio. Tama tiyu dagego te bidi ela muabo homu ebo dao. Tama dagego nai sabo homu eyu pesa eyu, tama dagego te nai sisama, tama dagego wado po weyu hwibo dao. Tama me sogo dagego Godibolo nai sainu po hanalu wasiabaso, dagego te nai sabe dao. ³ Tama me sogo dagego Godibolo te nai sainogo po hanalu obadi digi, dagego te nai sabe dao. Magi baso menio. Geda muyu, dagego homu dolo pisiawai, dwai se emainogo, duga tigi tobade, duga haliga tobade naga te nai sai hagede te dagego homu daq̄ ola sabo nai sainu te dagego God te naide hanalu wabo dao. Tiali goli agai dagebolo mabe.

⁴ Dage te penani ebo we tiwai dao, te we aga bidi dali bidisiayu, gasa bidi dali penani ebo tiwai dao. Niwai bidi agai e t̄de ebo kolesaga naga godolo eyu da, teda te bidi aga God dali boi bidi homu ebo dao. Te dagego konebewe? Tama tiyu, niwai bidi agai te t̄de kolesaga ebo bidi dabe dali abagi weyu, te bidigo aga digi te God dali boi bidi gagawai. ⁵ Dagego te polobadu bidali bidigo aseani pode ma kone palao, te pode geda mugio. Te aseani po e dao: “God agai aga Mobo Bidi da dali bidimainogo tagala palali. Tama tiyu, da God taga peyu da, te Mobo Bidi agai homo eyu, da dali dwai homu ebo dao,” te po Godigo po bukude bidi mego aseani. Te pode dagego “Te po olo po naga dao” homu elamu. ⁶ Tama God agai aga Mobo Bidigo dabolo mabo se te genuai dao. Tama agai da olo mu tau sabo se, te genuai mu dao. Tama tiyu, agai da olo tau siyu, te dago homude pedalobo ‘Dwai se yao’ po te po dago odosiama, tama dago te po aiyaba elalubo dao. Tama te se ebode te Godigo wali po bukude te po elalubao, “Te aga digi aga nogi ugwaba sabo bidi, te bidi God aga tudiba mubo dao. Tiali goli te imilai bidi da, te bidi God agai olo mu tau sabo dao,” te po aseani. *

⁷ Tama tibaso, dagego duga dwai kolesaga ebo te homu aiyaba dualao, tama dage Godigo bomo dologode bidao. Tama tiyu, dagego te Satango

* 4:6: Pro 3:34

dwai se yainogo ebo dagalama sela sayao, tama agai dage dali te dwai se yainogo yali tagalama Satan aga wi paibao. ⁸ Tama tiyu, dage God paba mu peyu tibaso da, aga dage paba mu aselama, bidaibao. Tama dage te dwai se me sogo me sogo ebo bidi dabe, duga nogogo dwai se ebo tagalama, dwagi yai se naga yao, te bidigo nogo aide telabo tiwai te meda meniama dwagi yai tiwai yao. Dagego te Godigo po wabo odobo me te tode kolesaga ebo te homu si elalubo, te dwai homu ebo kolesaga dagego homude elalubo te sela sayao, homu deli naga eyu bidao. ⁹ Tama duga te dwai se ebo kolesagade homu sege eyu tama gela hauwa waiyao. Tama dagego meggi tama tebo kolesagade dagego dwagi yai homu eyu gisugu wai, tama dagego te dwai se de gisugu wabo te kolesaga hasegelama, tama duga te dwai se yalide homu begeleyu gela wao. Tama dage te meggi naga wiegi yai homu te dwai se de ebo bidi dabe, dagego te homu ebo hasegelama, tama duga te yali dwai se de hale eyu homu dene yao. ¹⁰ Tama duga digi duga nogi Genuai Bidigo gedude aiyaba dualao. Dagego tama tiyu da, te Genuai Bidi agai dagego nogi ugwaba saibao.

Dena ama dali dolabo po olamuo

¹¹ Ama dedeo, duga hasi bidi dolabo po dagego wagimio, te tagalao. Niwai bidi agai aga abagi dali te nogi posobo po weyu, “Nage dwai se elama, tama sege sao,” te tobage po weyu da, te bidi agai Godigo bomo yai po me posoyu, te bomu yai po dolai dao. Tama nago te Godigo bomu yai pode posobo po weyu da, teda nage te bomu yai po odoyu wali pabo bidi me menio. Nago te bomu yai po osola sulama, tama ‘Te bomu yai po usu ebe’ homu eyu, nago te bomu yai po bolobo bidi dao. ¹² Tiali goli, God aga digi naga agai bomu yai po dabolo mawai dao. Aga digi naga we bidi osola suabo bidi dao. Aga digi naga agai we bidi tau siyu ma sabo bidi dao, ma we bidi mu dolabo bidi dao. Tama tibaso, we bidi osola suyu sege mabo se te nago se mu menio.

Dago dwai se egio wabo po

¹³ Dage meba bidi dagego te po wabo dao: “Meggi me, do me, da te hanu meba pelama, tama te hanude dago bisnis se eyu, kibu be deli bidaibao. Tama dago mone ge hauwa saibao,” te po dage mebago wabo dao. Tialima eno dagebolo te po obao: ¹⁴ Dagebolo magi nai te do pedalabo te dagego konebeo. Tama dagego bidibo ula te mena tiwai dawe? Te dagego bidibo ula e tiwai elalubao te kigamu po holama, tama te giliga asobode te po polo hagabo tiwai, te da bidigo bidibo ula te tiwai osogo naga ebo dao. * ¹⁵ Tama tibaso, dagego nosali yabo se de homu eyu, te po wao, “Genuai Bidi agai ‘Ao, usu da’ homu eyu da, te da bidibo ula dali bidiyu, tama dago te masigi sabo se me te gasa se me te nosali yaibao.” ¹⁶ Tiali goli dagego te tiwai ebo meni. Dagego genuai po daga olo dali ola biliyu, tama dagego nosali yabo se de duga digi nogi ugwaba sabo po wabo dao. Te tobage nogi ugwaba sabo po wabo te dwalio.

¹⁷ Tama tibaso, bugagia kone palao. Dwagi yai kolesaga ebo koneai bidi, tama te bidi agai te dwagi yai se esiayu da, te bidi agai dwai se yali dao.

* 4:14: Prs 27:1

5

Te walu hauwa munalubo bidi dabe dali wali po

¹ Megi eno te dage walu hauwa munalubo bidi dabe dali te po obao. Dage dwai homu eyu, te hwa weyu, gela weyu yao. Dagebolo moni dwai seşe dali, dene dali si tamadi pedalaibao. ² Tama dagego te wiegi yai walu dali te au dobage te nai dabe tigidali te dolama, tama damua pai dao. Tama dagego te ugwa dabe me tigidali, te asibago me te sagado dabego tula silai. ³ Tama dagego te wiegi yai kapa nogi gol te golgo nigali nai dali, te kapa nogi silva si te wiegi yai nai dabede nai yogo ebo homu eyu, te nai dabe olo munaluyu, te yaba yai. Tama te nai si yaba ebo gilama te dagego dwai seşe ebo te hania pedaliyu, tama te naigo dagego tigi te sia ulubo tiwai yaibao. Dagego megi bidiyu, te walu me te mone ge hauwa sisinibao. Tiali goli te Genuai Bidi aga ma asobo sogo pade dao. Tama tibaso, megi da te nai deliba sisinabo sogo menio. * ⁴ Te po bugagia odao. Te seşe ebo bidi dabe augwaligo te dagego moni gide dagego nai sabo seşe yai. Tama dagego augwali ili po weyu, te augwali maiabo mone ge bogia siyu, tama meba duga geme halobageba dualobo dao. Odao. Dagego te geme dualali masigigo agai i olama, dwai po dage dali wabo tiwai po wabo dao. Tama te seşe bidi dabe augwaligo masigi habuge eyu, dwai homu eyu, tama augwaligo i wabo te dagalude bidibo Genuai Bidi agai odalio, God aga tigidali bomo page bidi mu dao, te aga digi augwaligo gela wabo po odalio. * ⁵ Tama tigidali sogo dage e tode bidibo sogo, dagego dwagi dwagi yai nai siyu, tama dage homu dwagi yai naga eyu bidai. Tama dage nai hauwa tuyu genuai bidi nisai, tama dage elabo bodolu te paba pedalai dao, te nisai genuai kibu tamadi elabo bodolu paba pedalobo tiwai dao. ⁶ Dagego te wiegi yai doloba pai bidi dabe po tu elama, te bidi dabe augwali ela muai. Tama dagego augwali dali te dwai seşe ebadi yaide, augwaligo dage dali po wei ponobo usu ebeo.

Da bomu elalu bidu te Godiba gedu haluasa po weyu tama Genuai Bidi asobo tonaluinao

(Daı 5:7-20)

Dago homu daı olama te seşe toloyu, Genuai Bidi ma asobo tonalua

⁷ Eno ama dedeo, te walu hauwa munalubo bage augwaligo tama tiyu, dagego homu daı olama, dagego te tigidali seşe toloyu, tama te Genuai Bidi Jisas ma asobo tonalua. Dagego koneani, te gi page bidigo te aga gide bulali nai dwagi yai holobo tonalubo dao. Tama te bidigo homu daı olama, moni homu esiıyu, te tulubage dali te giliga dali sigo seşe usu ela silibo si, tama te bidi aga te gide te wiegi yai nai sabo dao. ⁸ Dagego me tama duga homu kolesaga daı olama, te tigidali haniani seşe tolao. Tama te Genuai Bidi ma asobo sogo te paba yagasobao. Tama tibaso, dwagi yai homu eyu, dagego homu kolesaga daı olama tonaluyu bidao.

⁹ Eno ama dedeo, te po tu ebo bidi Jisasgo dagebolo dwai dene wei ponoidali weyu, duga hasi te gasa ama dabe dali wado po weyu, augwali dali te posobo po olamu dao. Dagego e po odao. Te po tu ebo bidi Jisas te be tu bulu badu dolagasai elalubao. ¹⁰ Ama dede,

* 5:3: Mat 6:19 * 5:4: Bom 24:14-15

dagego te polobadu Genuai Bidigo nogide po pusali bidi profet bage augwali dali yali te se homugo koneao. Te bage dali gasa bidi dabe augwaligo boi bidi homu eyu, augwali dali dwai se yai. Tiali goli te profet bidi augwaligo homu kolesaga daŋ olama, te seŋe bugagia tolai dao. Tama dagego augwaligo te yali kolesaga suyu, te kolesaga dagego usu ni tiwai dao. Tama dage te usu niba kadu wao. ¹¹ Tama te tiwai augwaligo te seŋe polobadu bugagia tolai baso, megi dago tama po wabo dao: “Te homu kolesaga daŋ olama te seŋe tolali bidi dabe, te bidi megi augwaligo homu wiegi yai eyu bidibao.” Tama gasagi yai bidi me agai nogi Jop, agai yali se po dagego odai. Te genuai seŋe hauwa te agabolo pedalali digi te agai bomo eyu dolalu, te seŋe te aiyaba elalui. Tama nosali Genuai Bidigo dwagi yai kolesaga aga dali yai, te me dagego koneai. Tama te bidi Jopde yali se po odama, tama dago koneani, Genuai Bidi agai da hobede mu eyu, tama sesemane sogo agai da homu dene elama, da agai dwagi yai homu eyu, da olo mu tau sabo dao. *

Dago po wabode dago Godigo nogi olo weyu da, te dwalio

¹² Ama dedeo, dagego polasa te yabo seŋe se e dao: Dagego te God aga bidibo madi dagalu me, tŋ me, te gasa nai me nogi eyu, tama dagego te po wabo dao te pogo daŋ wagimio. Tama dagego “Awe” weyu duga wabo po daŋ walomainu, “Awe” naga wao, te usu yaibao. Me ma, dagego mu po weyu, “Menio” weyu, duga wabo po daŋ walomainu, “Menio” naga wao, te usu yaibao. Bidi mego aga wabo po daŋ walomainu Godigo nogi weyu da, te bidibolo Godigo seŋe mawaibao. Tama Godigo dagebolo seŋe maidali weyu, dagego te Godigo nogi olo nogi igio. *

Dwagi yai doloba pai bidigo Godibolo hanalu wabo po te bomo elalubao

¹³ Te dage tomode bidi me deli aga te seŋe tolobawe? Tibaso da, agai te Godibolo gedu haluasa po hanalu wao, Godigo aga tau somainogo. Ma, bidi me aga homu dwagi yai eyu bidibawe? Te homu ebo bidi agai te Godibolo wiegi yai homu elama, teŋabi po weyu, Godigo nogi ugwaba sao. ¹⁴ Tama dage tomode ama me deli aga te gasi saliwe? Tama tibaso da, agai te Godigo po odobo we bidi tomode bidibo tobolu bidi augwali i wao. Tama augwali aselama, augwaligo te Genuai Bidi Jisago nogide te bidi tigiba te wel muagasiyu, tama Godigo te gasi sai bidi tau somainu augwaligo Godibolo gedu haluasa po hanalu waibao.

* ¹⁵ Tama augwaligo Godibolo te konealubo po mu daŋ olama gedu haluasa po weyu da, te Genuai Bidigo te gasi bidigo gasi usu ilama ma hodolaibao. Tama te gasi bidi agai dwai se meba yaibaso da, te Genuai Bidigo te dwai se tigidali sela sŋaibao. ¹⁶ Tama tibaso, dagego duga dwai se yali te duga ama dabebolo pusao, te duga hasi tau somainogo Godibolo te po hanalu wao, te God agai dage dwagi yai ma usu ilimainogo yao. Tama tiyu, te doloba pai bidigo gedu haluasa po wabode bomo elaluyu, tama agai te gedu haluasa po wabogo te we bidi tau sabo se ebo usu yaibao. ¹⁷ Te polobadu bidai bidi nogi Elaija aga doloba pai bidi bidiyu, tama agai gedu haluasa po wabode bomo elaluali. Tama agai Godigo nosali yabo se po augwalibolo pusuyu bidai.

* 5:11: Jop 1:21-22; 2:10; Tib 103:8

* 5:12: Mat 5:34-37

* 5:14: Mak 6:13

Tiali goli Elaija aga te da tiwai bidi bidai. Tama bidiyu, agai Godibolo gedu haluasa po bomonama wai, te tulubage tuluidali weyu, tama te tulubage dagalude tulisiabadi kibu be sela olama, tama te polua a naga olama, me badu nogo deli olo bidai. * ¹⁸ Tama nosali agai Godibolo po ma hanalu obadi, tama dagaludu te tulubage tagala palama, tama tulubage tuluyu, te tɔde nai ma holai. *

Godigo po wali pabo tɔ tagalobo bidi, te dago ma oda sabo po

¹⁹ Eno ama dedeo, dage tomode ama me deli agai te Godigo mu po tagalobaso da, tama ama me bidigo te ama ma oda siyu da, ²⁰ tama te gasa bidi ma oda sali ama agai koneama te homu yao: tama te bidi mego te dwai se yali bidi tau siyu, tama te dwai se yali bidi agai te dwai se ebo tɔ tagalama tama te bidi God pageba ma asobaso da, te bidigo te dwai se yali bidigo mobo ma sai, tama te bidi agai te dwai se eyu te dwai sego aga ela mugobeo. Te dwai se yali bidi tau sabo kolesagade Godigo te dwai se ebo bidigo dwai se hauwa sela saɔwaibao. Te tama dao. *

* **5:17:** 1 Kin 17:1; 18:1 * **5:18:** 1 Kin 18:42-45 * **5:20:** Prs 10:12; 1 Pi 4:8

Pitago Hasia Pas Deli Aşani Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Jisas wali pali bidi nogo si olama şağago si bidi dabe tomode te bidi Pita bidali. Tama te bidi Pita nosali te Kraisgo po wali pabo we bidi hani dabe tomode te genuai bidi pedalali. Tama agai e pas te digibulu moni t̄pedai a naga tede bidali Godigo we bidi hani augwalibolo aşena tolali. Magi baso meni, te sogo te Rom gavman me, te haniani olo we bidi me, augwali tigidaligo te Kraisgo po wali pali we bidibolo genuai şeğę dali dene dali mayu bidali. Tama tibaso, te bidi Pitago homugo agai te augwali homu hodolobo bomo mabo po augwalibolo pusa mawaibao. Augwaligo te haniani şeğę tolobadi, tama augwa hasi dali yabo kolesaga me, te gasa we bidi dali yabo kolesaga me, te gavman dali yabo kolesaga me, te tigidalide Pitago augwalibolo te tau sabo po e pas tomode aşenama tama tolali.

**Da te Godigo hani we bidi mu pedelai baso,
tama dago te wiegi yai kolesaga dabe eyu, te
dago dwagi yai nai dabe saiba homu eyu
tonaluinao**

(Daj 1:1–2:10)

¹ Ena da Pita da, te Jisas Kraisgo tagala palai bidi me deli dao. Tama te dage haniani gasa tedali bulude bidibo we bidibolo eno e pas aşena tolobao. Dage meba te moni t̄pedai nogi Pontus tede bidibao, meba te moni t̄pedai Galesiade me, meba te moni t̄pedai Kapadosiade me bidibo, meba te moni t̄pedai Esiade me bidibao, meba te moni t̄pedai nogi Bitiniade me, dage te t̄pedai bidalubo, tede osogo bidibo we bidi tiwai bidibao. ² Dago Aya God agai dage polobadu mu konebaso, agai dage hagea sai dao. Tama agai Mobo Bidigo dage doloba pai mu iliyu, tama dage wiegi yai kolesaga naga eyu bididuyu tama dage Jisas Kraisgo po odoyu, agai aga kanemego dagego yali dwai şe sela şamainogo, God agai dage koneyu polobadu hagea sai dao. Tama eno homugo God agai olo tau sabo kolesaga dage dali genuai mu elama, tama dage bugagia mu bidao.

³ Te dago dena Genuai Bidi Jisas Kraisgo Aya God aga nogi dago ugwaba sinao. Agai da moni homu dene mu eyu, tama da tau şamainogo, agai Jisas Kraisi te isai bidi dabe bidibo digi tomodu ma hodolali. Tebogo dabolo te gesi noma ula mawai. Tama menama, da dwagi yai homu eyu, bugagia tonaluyu bidalubao. ⁴ Aga bidibo digi dage maiabo nai agai dagala munama, megi bugagia tonalubo dao. Tama agai dagebolo maiabo nai te gamonabo nai dao, te dwai şego dolisişabo nai dao, te nai munu me mobia pogobeo. ⁵ Tama dagego duga homu tigidali te Kraisi agaba mubaso, God agai bomogo dage bugagia tonalubao. Tama nosali te tigidali nai silabo bodolu mani sogo pedalobo si, agai te we bidi ma dobola sabo kolesaga polobadu sisi ela muani te sogo waselaibao. Tama tibaso, megi agai dage bugagia tonalubao.

⁶ Tama agai dage dali te şe ebode dage moni dwagi yai homu mu ebo dao. Godigo te dage usu sabo şe pedalama gogolama, tama dage homu

osogo dene ebao. Tiali digi, dage moni dwagi yai homu mu ebo dao. ⁷ Tama te haniani dene mabo şe augwaligo page elalubao. Dage duga homu tigidali Godiba muani şe, te şe usu somainogo te dene mabo şe dageba pedalobo dao. Eno megi te wiegi yai kapa nogi gol te naide po digi po begelama obao. Augwaligo te kapa gol te tõe diganama, tama te dwai nai sela şawainogo augwaligo te gol siade ulubo dao. Siago uludama, tama nosali te wiegi yai kapa gol naga pedalama, augwaligo saibao. Tama te gol te osogo wiegi yai nai dao, te tõe elalubo nai dao, tama nosali te nai mu dolaibao. Tiali goli dagego duga homu tigidali Godiba mubo şe te wiegi yai mu dao, tebogo te kapa gol aiyaba elalubo dao. Tialigo da, dagego konealubo po daş wabo kolesaga usu selama, tama usu baso, te Jisas Kraiş aga ma asobo hanilabo sogode te Godigo dagego nogi ugwaba mu siyu, dagebolo dwagi yai genuai nogi mawaibao. ⁸ Tama dagego duga gedugo aga munu me susiawai digi, dagego Kraişde dwagi yai homu eyu godolo ebo dao. Dagego megi me aga susiabadi digi, dagego duga homu tigidali agaba muyu, tama wiegi yai homu mu ebo dao. Tebogo te tigidali gasagi yai dwagi yai homu ebo aiyaba elalubo dao. Tama te dagego wiegi yai homu ebo te genuai mu dao, augwaligo Godigo bidibo digide ebo wiegi yai homu ebo sabi si dao. Tama tialigo da, dagego pedauwaligo tede po wabo usu egobeo. ⁹ Tama God agai dage ma dobola saibao homu eyu, megi dagego Kraiş susiabadi digi dagego duga homu tigidali agaba muyu, tama God agai dage ma dobola sabo şe eyu bididubao.

¹⁰ Te Godigo dage ma dobola sabo şe, polobadu mu te şede te Godigo nosali yabo şe po pusabo profet bidi dabe augwaligo te şede bomu eyu osola suali, te şe pagede dua dua eyu hanalu wali, augwaligo te şe page kuna konemainogo yai. ¹¹ Tama Kraişgo Mobo Bidi agai augwaligo homu tomode hanilama, te po widu geai, "Te Godigo sa muani nosali asaibao wali bidi Kraiş agai dene selama, tama nosali agai te genuai bomu yai ula me saibao," te po wai. Tama augwaligo te pode homu konea peyu, te po hanalu wai, "Te şe nisu pedalaibawe, mena side pedalaibawe?" te po wai. ¹² Augwaligo te po hanalu wali digi, tama God agai augwalibolo waselama, tama augwaligo koneai, augwaligo po pusubo şego augwa digi tau sabo şe meni, te dage nosali bidabo we bidi tau sabo şe dao. Tama augwaligo te şe eyu, augwaligo te polobadu sogo mu pusali po dagego tamadi odali. God agai aga Tedali Mobo Bidi aba tagala palama, tama agai gasa bidi dabe tau siyu, augwaligo Godigo dwagi yai po dagebolo pusagasai. Tama te şede te Godigo dagalude şe ebo ensel bidi dabe augwaligo homo eyu, te şe page kuna koneaio homu ebo dao.

¹³ Te God agai dage dali te şe yaligo da, te bidi me şe yai hagede aga ugwa sugwa sabo tiwai, dagego duga homu bugagia dodola selama daş wao. Tama dage deli deli duga digi bugagia tonaluao, te homu keşai we bidi bidao. Tama te Jisas Kraiş aga asobo hanilabo sogo agai dagebolo te wiegi yai olo tau sabo şe mawaibao. Dagego tede duga homu bugagia daş olama, dwagi yai homu eyu tonaluao.

¹⁴ Dage Godigo po wali pabo we bidi bidibaso, dagego God koneşabadi polobadu yali dwai dwai kolesaga wali ma pigimio. ¹⁵ Te menio. Te dage i wali God aga da, te tedali mu doloba pai bidi bidibaso, dage me tigidali kolesagade mu doloba pai we bidi bidao. ¹⁶ Magi baso

meni. Te Godigo bukude e po aşani, “Ena tedali mu doloba pai bidi bidibaso, teda dage tedali mu doloba pai we bidi bidao.” *

¹⁷ Tama nogi yai bidi dali, nogi meni yai bidi dali God agai po tų ebo sogode dagalama egobeo. Te meni. God agai we bidi po tų eyu osola subo si, agai augwaligo yali şe naga osola subo dao. Tama tibaso, dagego agade dago Aya waligo da, teda dage e tųde osogo bidibadi, agade wi eyu aga dologode bidao. ¹⁸ Magi baso meni. Dagego waişo dagebolo polobadu ola mani bidabo kolesaga te usu isişo kolesaga dao. Tama dagego koneai, God agai dage te usu isişo kolesagade ma dobola siyu, agai te mobi elama damua pabo nai mego agai dage ma abela sabeo, te dila pai kapa si nogi gol dali silva dali si, te tobage gamonasişo naişo dage ma sabeo. ¹⁹ Te meni. Te Kraişgo kanemego agai dage abelama, tama ma dobola selama, tama megi dage olo mu bidibao. Tama aga kaneme te dila pai nai mu dao. Kraiş aga te wiegi yai kibu sipsip wai tiwai bidali, te sipsip wai aga tigi dwai naişo doloyu husugu yai digi te menio, te Godibolo te ofa mabo sipsip usu dao. ²⁰ Tama God agai e tų nigisişbadi, polobadu mu agai aga koneama tama te şe yabode sa muani. Me ma megi e nosali sogo agai aga dage tobade waselai dao. ²¹ Tama tiyu, Godigo aga te gų pagede ma hodolama, agabolo genuai ula yai nogi mawai dao. Tama tiwai ebaso, agadu dagego duga homu tigidali Godiba muyu agade mu daş wali. Tama duga homu tigidali Godiba munama, tama agai dage dali wiegi yai şe yabo sogo dagego dwagi yai homu eyu tonalubo dao.

²² Te dagego Godigo wiegi yai mu po bugagia wali peyu tama duga homu kolesagade elaluali dwai kolesaga sela şanama, tama dagego duga hasi we bidide dwagi yai homu ebo gaşalali. Tama tiyu, megi dage bomu eyu, homu mu elaluyu duga hasi godolo mu yao. ²³ Awe, duga hasi godolo mu yao. Magi baso meni. Dagego te gesi noma bidabo ula sai dao. Tama te dagebolo te gesi noma bidabo ula mani nai te gamonasişo nai menio, te gamonabo nai mu dao, te Godigo bidabo ula mabo bidada peyu, bidada pabo po, te pogo dagebolo te gesi noma bidabo ula mawai dao. ²⁴ Tama Godigo pode te bukude aşani po me deli e dao, “Te tigidali we bidi osogo naga bidibo dao, te noswai tiwai. Tama augwaligo genuai nogi me te osogo naga elalubo dao, te noswai aga duduli tiwai. Te noswai holama, sasia peyu, aga duduli me tegasa dulaibao. ²⁵ Tiali goli te Genuai Bidigo po bidada peyu, bidada pabo dao,” te po aşani. Tama te po da, te augwaligo dagebolo pusagasali wiegi yai gesi po dao. *

2

¹ Tama God agai dage te gesi noma bidabo ula mobaso, dagego te gasa bidi dabe dene mabo kolesaga tigidali tagalama, sela şayao. Tigidali tibo kolesaga dali, te ugwadu homugo tibo po wabo kolesaga dali, te si tagalao. Tama gasa bidigo doado bage me, te agai ebo şe dali sigo dage aiyaba elaluyu, tama tibaso dagego te bidi aga dali dwai homu elama tama aga dali şeşe egio. Te gasa we bidi nogi posobo po weyu ebo, te kolesaga me dagego tagalao. ² Te tobage dwai şe egimio. Te menio. Te tamadi ame nani wai bųş aga bomu eyu, te ame peş naga tuabo homu ebo dao. Tama dagego homu te wai bųşo homu ebo tiwai gilama,

* 1:16: Prs 11:44-45; 19:2 * 1:25: Ais 40:6-8

dagego Godigo po naga sao, te gasa po dali talusiawai po dao. Te po naga sao. Tama tiyu, dage bugagia holoyu bidao, te God agai dage ma dobola sabo şe silabo sogo tonalua. ³ Tama dagego te Genuai Bidigo dage dali ebo dwagi yai şe sulama koneai dao. *

Genuai Bidi aga te bidabo ula elalubo genuai masigi tiwai dao

⁴ Te eno megı te bede po digi po begelama obao. Dage te dago Genuai Bidi Kraıs aga pageba aşıo. Aga da te bidabo ula elalubo masigi tiwai dao. Tama bidi dabe augwaligo agade ‘Te olo masigi dao’ homu eyu, aga sela şawai goli, te Godigo gedude aga da te wiegi yai masigi mu dao, te Godigo aga deli hagea sali. ⁵ Tama bidi me deligo aga bidabo be te masigigo şe ebo tiwai te Godigo dage aga we bidi hani ilibo dao. Tama tiyu, dage tedali gasagi yai magi şe isiawai we bidi hani bidaıbao, te pris bidi hani tiwai. Tama te pris bidi dabe augwaligo Godibolo dwagi yai nai ula mabo şe eyu, tama agabolo ofa nai mabo dao. Tama tede Godigo dwagi yai homu ebo dao. Tama te tiwai me Kraıs agai dage tau selama, dagego Godigo homu wali peyu dwagi yai şe yaıbao. Tama dagego te dwagi yai şe te tiwai ebaso, God agai te dagego ebo şede dwagi yai homu yaıbao. ⁶ Te eno po digi po begelama wali pode, te Godigo po bukude te Godigo wali po te bidi me deligo tama aşıani, “Odişo. Te eno masigi dabego te be nigiyu, tama eno te wiegi yai dila pai masigi me deli selama, tama ‘Te be bugagia daı wabo masigi dao’ weyu, eno te dila pai masigi te şeba daı ilali elalubao, te bulu nogi Saion tede munalubao. Tama bidigo aga homu tigidali agaba mubaso da, te bidi hale munu me egobeo,” *

te po aşıani. ⁷ Tama dage duga homu tigidali agaba muani bage, te dagego gedude te aga wiegi yai mu da. Tiali goli te agaba augwaligo homu musiawai bage, augwalide te bukude aşıani po tama dao, “Te be şe ebo bagego polobadu sela şawani masigi, te masigi megı te bede te genuai nogi elalubo masigi pedalai dao,” *
te po aşıani.

⁸ Tama te bukude aşıani po me dao, “E masigi da, te we bidi augwali şaı dani tuıbo masigi dao, te augwali te tıba tula muabo genuai masigi dao.” *

Tama augwaligo Godigo poba augwa homu tigidali musiabaso, tama augwali tulalubo dao. Te God agai polobadu augwali te şeba muani.

⁹ Me ma, dage da, dage te sa muani we bidi hani dao. Bidi meba augwali te we bidi dali, God dali tomode bidiyu, tama pris bidi şe eyu, augwaligo Godibolo te dwagi yai nai ula mabo şe ebo dao. Tama te tiwai dagego me te dago genuai tuni bidigo şe ebo dao. Dage da, te tedali gasagi yai doloba pai we bidi hani dao, God aga we bidi hani mu te dage dao. Tama agai dage i olama, tama dage te hulıa sai bidıbo digi tagalama, tama agai wiegi yai ula yai buluba bidagasai dao. Tama dagego agai yali wiegi yai şede po te gasa we bidibolo pusumainogo

* 2:3: Tib 34:8 * 2:6: Ais 28:16 * 2:7: Tib 118:22 * 2:8: Ais 8:14-15

te agai dage sa muani. * ¹⁰ Polobadu dage we bidi hani meni yai goli, megi dage te Godigo we bidi hani dao. Polobadu dage agai homu dene eyu tau sisiqawai goli, megi dage agai homu dene eyu tau sai dao. *

Da te gasa we bidi tomode bidu te doloba pai kolesaga naga inao

(Dqi 2:11–3:22)

¹¹ Eno abagi dede mu, eno dage tau somainogo bomo eyu e po dagebolo obao. Dage da e tqba tamadi tama asai osogo bidibo we bidi dao. Tama tibaso, dago tigigo e tqde ebo dwai dwai se egimio. Te tobage dwai se dabe augwaligo da aiyaba elaluai hagede da dali hwibo dao. ¹² Tama dage te God konesiawai we bidi tomode bidiyu, tama dwagi yai kolesaga naga yao. Magi baso meni. Augwaligo dage dali nogi posobo po weyu, “Dage dwai se ebo we bidi dao,” po weyu da, teda augwaligo dagego dwagi yai se naga ebo sulama, tama nosali te Godigo po tu yagasabo sogo asobo si augwaligo aga nogi ugwaba siyu te po waibao, “Ao, agai po wali pabo we bidi augwaligo dwagi yai se yalio.”

¹³ Te augwaligo gedude te dago Genuai Bidigo nogi tulaluidali weyu, augwali tigidali tuni bidi dologode dage bidao, augwaligo po wali pao. Tama tiyu, tama te genuai gavman tuni bidi dologode bidiyu agai wabo po odiao. ¹⁴ Tama te tuni bidi agai aga se bugulama, tama te me me tq pedai tonalubo se gasa bidi dabego nogoba muani, te augwaligo te dwai se ebo bage dene mayu, tama te dwagi yai se ebo we bidi nogi ugwaba somainogo ebo dao. Tama dage augwali me dologode bidiyu, augwaligo po odiao. ¹⁵ Te Godigo homugo te dage te tuni bidi dabe dologode bidiyu, tama dagego te dwagi yai se naga ebogo te homu kolesaga meni yai bidi dabego kedu meni yai po wabo pedauwali dau waibao. ¹⁶ Tama dage God dali dau olama, tama dage da aga olo se ebo we bidi dao. Tama te dwai se ebo kolesagago dage dau waidali weyu, dage bugagia olo bidao. Tiali goli olo bidibadi dagego te homu egimio, ‘Te da olo didibaso, tama dago dwai se eyu da, te usu dao,’ te homu egio. ¹⁷ Tama dage tigidali bidi dali augwali nogi ugwaba sabo homu eyu, augwali dologode bidao. Godigo we bidi hani dali dwagi yai homu eyu, godolo mu yao. God aga wi eyu, tama aga dologode bidao. Te gavman tuni bidi aga nogi ugwaba muyu, aga dologode bidao.

¹⁸ Te dage masigi sisabo se ebo we bidi, te dagebolo se mabo bidi dabe wi eyu, augwali dologode bidao. Tama dage te dwagi yai nagamea pai bidi dologode naga bidigobe. Te sesena pai bidi dologode me dage bidiyu, augwaligo po odiao. ¹⁹ Tama tiyu, te dagego genuai bidi me deli agai dage dali dolo se esiyu, dene mayu da, teda dage Godigo homude homu konea peyu te sege bugagia tolao. Tama dage tama tiyu da, teda God agai dage dali dwagi yai homu yaibao. ²⁰ Me ma, dage dwai se idu geyu, tama augwaligo nogogo dage elama, tama dagego te sege bugagia toloyu da, te mena bidigo dagego nogi ugwaba saibawe? Bidi meni. Tiali goli, me sogo dage dwagi yai se yai goli augwaligo dage dene mawaibao. Tama te sogo dage nagamea homu eyu, te sege bugagia toloyu da, teda God agai dage dali dwagi yai homu yaibao.

* 2:9: Sai 19:5; Bom 4:20; 7:6; 14:2; Tai 2:14 * 2:10: Hos 2:23

²¹ Tama dagego te seęę bugagia tolomainogo, God agai dage i wali. Magi baso meni. Krais aga digi dage tobade dene sai. Tama aga tama tiyu, dagebolo te seę page agai bugagia hanilama ola mawai, dage aga tiwai gilama, bugagia pađe wali asomainogo yai. ²² Tama tiyu, agai magi dwai seę munu me ebe, te tibo kolesaga eyu tibo po me deli digi wabeo. * ²³ Augwaligo aga dali dwai dwai po wabo si agai augwali dali dwai po wei ponobe, sagia sai. Tama augwaligo aga dene maidu gebo si, agai te boi bidi homu eyu, po wei munu me ponobeo. Woo. Te menio. Aga te homu yali, ‘God agai te augwaligo ena dali yali seđe te po tu dolo mu yaibao,’ te homu yai. Tama te homu eyu, agai te po tu yabo seę Godigo nogoba maidu geai. * ²⁴ Tama aga digi agai dago yali dwai seę seęę aga tigigo selama, tama te niba daę wagi pai. Tama tiyu, agai homugo dago te dwai seę ebo kolesaga tagalaibao, te isai bidigo dwai seę ebo tagalali gilama. Tama dago te dwai seę ebo tagalama, tama dago doloba pai kolesaga naga eyu bidaibao, te me aga homu dao. Tama augwaligo aga tigi doloyu dene mawai, tama tebogo da tau selama dwagi yai ilali. * ²⁵ Tama polobadu dage te kibu sipsip tiwai eyu, augwali tonalubo bidi tagalama tama hagawai digi, megi dage ma geasa asiyu, te dage bugagia tonalubo bidi pageba ma asai dao. *

3

We aga bidi dali bidibo po

¹ Te da te tigidali tuni bidi dologode bidabo po tama wali peyu, tama dage we dabe sibi dage deli deli duga bidi dologode bidiyu aga po odao. Tama tiyu, te bidi meba augwaligo Godigo dwagi yai po odobo hagela yai digi, augwaligo wego wiegi yai kolesaga ebo suyu, te wego po mobo masiawaj goli te bidi augwa homu begelaibao. * ² Tama te we dabe augwali Godide wi eyu aga dologode bidibo, te magi dwai seę isiębo kolesaga te bidi dabe augwaligo subaso da, teda augwaligo homu tulaluama, tama Godigo po mu po dao te homu yaibao. ³ Tama dage we dabe sibi, dagego duga tigide bulu badu eda badu au ebo seę tede te moni homu egimio. Tama tiyu, duga tobolu nisi dali haniani seę eyu au egio. Te wiegi yai kapa nogi gol tego nigali tigi au yabo nai dali, te wiegi yai bobobage ugwa dabe dali, te tobage naigo duga tigi au eyu tama gasa we bidigo suyu, dage wiegi yai au yai we dao te po omainogo munamuo. Te meni. * ⁴ Te tobage au yabo nai te osogo naga elalubo nai dao. Dagego au yabo nai te gasagi yai mu dao. Te dagego homu kolesaga tomode geme dualali au yabo gasagi yai nai mu tedali elalubo dao. Tama dage nagamea pai homu eyu, dua bidabo kolesaga elalubaso, teda te gamonabo au yabo nai mu dao, tama Godigo gedude te wiegi yai dila pai nai mu dao. ⁵ Te polobadu bidai we dabe sibi augwali te tama tiwai bidai dao. Augwali dwagi yai homu eyu, God agai augwali dali dwagi yai seę ebo sogo bugagia tonaluali. Tama tiyu, augwali nagamea pai homu eyu dua bidabo kolesaga ebadi, augwali deli deli augwa bidi dologode bidai dao. ⁶ Te polobadu mu bidai we nogi Sara agai tama tiyu, tama aga bidi Abraham dali te nage da eno

* 2:22: Ais 53:9 * 2:23: Ais 53:7 * 2:24: Ais 53:5 * 2:25: Ais 53:6 * 3:1: Ef 5:22;

Kol 3:18 * 3:3: 1 Ti 2:9

genuai bidi dao weyu, agai wali po bugagia wali pai dao. Tama dage me, dage Sara tiwai dwagi yai se eyu da, tama te homu wi ilabo naide wi esiayu da, teda dage me te Sara aga wegi hani mu dao. *

⁷ Te dage we sai bidi dabe me, dage Godigo we bidi hani dali dwagi yai homu eyu, tama dage deli deli duga we dali tau sabo homu eyu, abagi homu eyu, bugagia bidao. Tama dagego koneani, te bidi me aga we me augwali sibolo God agai te bidada peyu, bidada pabo homo olo mawaibao. Tama dagego augwali homo genuai meni homu ebadi, te bidi agai aga wego nogi ugwaba sao. Bidigo tama tiyu bidibaso da, teda Godigo augwali sigo aga hanalu wabo po odaibao. *

Dwagi yai se yai goli dene sabo po

⁸ Te eno po silagasu po obao. Dage tigidali deli homu naga eyu bidiyo. Tama teyu, hobede eyu, te dage Godigo hani we bidi bidiyu, duga hasi dwagi yai homu eyu godolo mu yao. Tigidali we bidi dali homu dene eyu, tama nageamea pai homu ebadi bidao. ⁹ Bidi mego dage dali dwai se ebo si, tama dagego dwai se eyu ma wei ponogio. Ma, bidi mego dage dali dwai dwai po wabo si, dagego te dwai po me weyu wei ponogio. Te menio. Dagego God hanalu wabo po wao, agai augwali dali dwagi yai se emainogo yao. Te God agai dagego te tobage se emainogo dage i wali dao, tama nosali agai dagebolo dwagi yai kolesaga mu yaibao.

¹⁰ Magi baso meni. Te polobadu mu bidi mego e po aseani,

“Niwai bidi agai homu ‘Ena dwagi yai homu eyu, tigidali sogo bugagia bidaio,’ te homu agai eyu da, teda agai dwai po olamuo, te we bidi dene maiabo tibo po wagio. ¹¹ Me ma, agai dwai se tudiba muao, te dwagi yai se naga yao. Tama agai homo eyu, te gasa we bidi dali bugagia bidabo sunumi gegegi pao, tama sulama aga te sunumi wali bugagia pao.

¹² Magi basowe? Te Genuai Bidi God aga gedugo te doloba pai we bidi dabe augwali bugagia tonaluyu, augwali dali dwagi yai homu ebadi, tama agai augwaligo hanalu wabo po odoyu, wei ponobo dao.

Tialima, te dwai se ebo bage dali agai te boi bidi homu ebo dao.” *

¹³ Te dage homo eyu, tama te dwagi yai se yabo homu daw weyu da, teda tego dagebolo dene mawaibawe? Woo, te tobage se ebo bidi hauwa meni. ¹⁴ Tialima dagego te doloba pai se yai goli te gasa bidi dabe augwaligo dage dene me sogo mayu da, teda God agai dage dali dwagi yai homu eyu dwagi yai kolesaga dage dali yaibao. Tama tibaso, dage augwalide wi egio, te augwaligo dage dali ebo sede me dage moni homu egimio. ¹⁵ Te meni. Dage duga homugo “Krais aga da, dago Genuai Bidi mu dao” homu eyu, aga dologode mu bidao. Tama teyu, dagego duga homu hasia bugagia dodolama, tama me sogo bidi mego dagego Kraisde konealubo po page hanalu obaso da, dagego agabolo te konealubo po page bugagia ola mao. * ¹⁶ Tialima, te po page agabolo ola mobadi dagego wado po wagio. Te meni. Dage te nageamea pai homu kolesaga elama, tama aga dologode bidiyu, te konealubo po page agabolo ola mao. Tama timainogo dage te doloba pai kolesaga naga

* 3:6: Gag 18:12 * 3:7: Ef 5:25; Kol 3:19 * 3:12: Tib 34:12-16 * 3:15: Ais 8:12-13

yao. Tama dagego tama tiyu da, te bidi meba augwaligo dage dali nogi posobo po weyu, tama dage Kraiss aga hani we bidigo ebo dwagi yai şede augwaligo ‘Te dwai şe dao’ po wabo bage, nosali augwaligo konealbao, te pode augwaligo mu geda muani. Tama te koneama tama augwali ge neyu hale mu yaibao. ¹⁷ Tama dago dwagi yai şe naga yai goli, tama God agai ‘Awe’ weyu, te bidi dabe augwaligo dabolo dene mayu da, te usu dao. Tialima dago dwai şe elama tama augwaligo da dene mayu da, teda te dwali dao.

¹⁸ Magi baso meni. Te Kraiss aga digi agai dago yali dwai şe şeş şeş sela şamainogo aga deli sogo naga isali. Tama aga te doloba pai bidi mu bidai goli, tama agai da doloba pisişwai bage te God pageba sesimainogo agai da tobade dene sali. Bidi dabe augwaligo aga tigi isilali. Me ma Godigo Mobo Bidigo Kraiss bidimainogo ma hodolali. ¹⁹ Tama te sogo Kraiss aga mobo bidigo te isali bagego noma bidi dabe kalabuside bidalubo madiba aga teba pelama, tama agai aga po augwalibolo pusali. ²⁰ Tama polobadu mu te bage augwali e tşde bidibadi augwaligo Godigo po odobo hagela yai dao. Tama te sogo polobadu mu te bidi nogi Noa aga e tşde bidiyu, tama Noa agai te moni geba nigibadi te sogo Godigo te dwai şe yali we bidi dali şeşş polo isişbadi tonaluali. Tama te moni geba nigibo şe silama, tama te we bidi isilabo moni aşı asali sogo, te we bidi hauwa te geba tomoba pelama bugagia bidibeo. Woo, te we bidi a naga olama me nogo sela naga augwali te sipde bidibadi te aşıdu sela bilama tama bugagia bidaligo sana pali. Tama tebogo Godigo augwali te aşıgo tau siyu ma dobola sali. * ²¹ Tama te aşı te augwaligo dage baptais mani aşı tiwai dao. Tama Jisas Kraiss aga te gş pagebe ma hodalobaso, Godigo te baptais mani aşıgo dage tau siyu ma dobola sali. Te aşıgo te dagego tigde elalubo meda sela şayş, tama dage tau siyu ma dobola sabo menio. Te meni. Te dagego te doloba pisişwai şe idali weyu, tama dagego Godibolo te da tau sao po weyu, tama augwaligo dage baptais mawai dao. Tama te tiwai ebogo dage tau siyu ma dobola sabo dao. ²² Tama te Jisas Kraiss aga te gş pagebe ma hodolama, tama Godigo dagalude bidibo madiba sabolama tama genuai nogi sobaso, aga te Godigo dolo nogo badu megi bidibao. Tama aga tede bidiyu, tama ensel mobo bidi dabe tigidali dali, te noma bidi tuni bidi dabe dali, te bomo yai noma bidi dabe dali, augwali tigidali Kraiss aga dologode bidibo dao.

Genuai usu sabo şe te Godigo po wali pabo we bidi dabeba pedelama augwali te şeşş tolali

4

(Dş 4-5)

¹ Te bidi Kraiss aga tigde dene saligo da, teda dage bomo siyu bugagia bidimainogo eyu, dagego agai yali homu kolesaga tiwai gilama yao. Magi baso meni. Niwai bidi agai dwagi yai şe yali goli aga dene siyu da, te bidi agai te dwai şe ebo tagalai dao. ² Tama tiyu aga e tşde bidibo sogo tigidali agai e tşde we bidigo yabo dwai dwai kolesaga munu me egobeo. Te meni. Agai te Godigo homu naga wali peyu bidalbao. ³ Tama polobadu te dagego te tşde bidibo we bidigo ebo dwai dwai şe hauwa sogo yai dao. Tama tiyu, dagego te penani ebo şe

* 3:20: Gag 6:1-7:24

te we bidi gabidide hania idu geai dao. Tama dagego te dwai meda yai penani yabo homu eyu, tama te bomai ađ tulama te polobo bidi tiwai idu geai dao. Tama tiyu, te moni nai hauwa mu nogelama, te nai daa mu te ma tuyu, ma tuyu ela pedubadi, tama dagego te bomai ađ subigila tuyu, te polobo bidi tiwai pedaluyu, tama dwai se eyu bidai dao. Tama dagego te tibo god augwalibolo lotu po weyu tama augwaligo dage tau somainogo te dagego te dwai dwai penani ebo se te polobadu idu geai dao. ⁴ Tiali goli megı te dagego polobadu abagi dabe augwaligo dagede noma siyu bidıbaö. Dage augwali dali kisasa biliyu, tama bomo eyu, te haniani dwai dwai se ela bilisabaso, tama augwali noma siyu, dage dali te nogi posobo dwai po augwaligo wabo dao. ⁵ Tialima, te po tu dodolobo bidi Kraıs aga tamadı asobo si, te agai te polobadu isali we bidi dali, te me bidıbo we bidi dali si augwali tıgıdali dali agai te moni po tu yaıbaö. Tama te sogo te dage dali dwai po wabo bage augwaligo te bidıbolo te nogi posobo dwai po wali po page pusulama, te pode te augwali dene saıbaö. ⁶ Tama te Kraıs agai te isali we bidi dali me te po tu ebo sisi yai elaluyu, tama agai te polobadu isai we bidi dali me te Godıgo gesi dwagi yai po pusıgi pai. Magı basowe? Te God agai augwali osola sulama, tama augwali isali, te tıgıdali tode bidıbo we bidi tiwai. Tama augwaligo tıgi isali goli, augwaligo noma bidi te God tiwai bidımainogo Kraıs agai augwalıbolo te Godıgo po pusıgi pai.

⁷ Te tıgıdali nai silabo sogo te paıba yagasobao. Tama tibaso, dage te homu nagamea pai we bidi bıdao, te dage God dali te hanalu wabo po gısıga omaınogo te dagego duga homu bugagia tonaluyu bıdao. ⁸ Tama dagego genuai hasia yabo se e dao, te dage bomo eyu, te duga hası te dwagi yai homu eyu godolo mu yao. Tama te we bidi godolo mu ebo kolesaga, te tebogo te augwaligo ebo dwai se sula tagalabo kolesaga dao. * ⁹ Tama tibaso te kolesaga yao. Tama te kolesaga eyu, te dwagi yai homu eyu, tama duga hası dage delı delıgo te gasa we bıdi dali te nai gesebo se yao. ¹⁰ Tama God agai te dage delı delıbolo te haniani tau sabo homu kolesaga olo mena mena pai dao. Agai tama tıaligo da, dage delı delıgo te olo manı homu kolesaga ebogo gasa we bıdi tau sao. Tama dagego tama tiyu da, teda dage te Godıgo olo manı tau sabo homu kolesaga bugagia tonalubo we bıdi mu bıdaıbaö. ¹¹ Tama dage delı delıgo te haniani se eyu, tama te po ola mabo bıdi agai te Godıgo po ola mao. Tama te gasa we bıdi tıgi tau sabo se yabo bıdi me, agai te Godıgo agabolo mabo bomogo te se yao. Tama te tiwai yao, tama dage Jısas Kraııde wadolama, tama tıgıdali seıde Godıgo nogi ugwaba somainogo te tiwai yao. Te God aga te moni ula yai nogi dali, te tıgıdali nai tonalubo bomo dali si te sesemane sogo elalua peyu, elalua paıbaö. Te tiwai emainao. Mu dao.

¹² Eno abagi mu dede, te dageba te dwai usu sabo sogo megı pedalobo. Tama te seıde te gasagi yai konesiabo se dao homu eyu, dagego noma sigımiö. Woo, te menıö. ¹³ Dagego te Kraıs aga dene salı tiwai te dagede me te dene tolobo se meba megı tama siyu ebaso, tama dage dwagi yai homu yao. Tama nosalı aga ma asobo si, aga bomo yai ula te sogo hanılıbo si, te dagego aga dene meba ede sobaso tama dage te sogo me te didıbili eyu monı dwagi yai homu yaıbaö. ¹⁴ Tama dage Kraıs wali pobaso augwaligo dage dali te nogi posobo

* 4:8: Prs 10:12

dwai po weyu da, teda dage dwagi yai homu yao, God aga moni ula yai Mobo Bidi aga dage dali bugagia bidibaso. ¹⁵ Me ma, dage tomode bidi me deli agai te bidi ela mubo şe, ma te nai wi sabo şe te si ilamuo, te tobage şe ebode dene sigio. Dagego dwai şe eboso dene sigimio. Ma, te kolesaga hagoma eyu, gasa bidi dabe dali augwali tonalubo bidigio po weyu bidigio. Te tobage şe ebode me te dene sigimio. ¹⁶ Tiali ma dage te Godigo po wali pabo we bidi bidibaso tama tede augwaligo dage dene mayu da, teda dage hale ilamuo. Woo, te menio. Dagego te nogi te Godigo po wali pabo we bidi nogi elalubaso te Godigo nogi ugwaba siyu, nage usu da po agabolo wao.

¹⁷ Magi baso meni. Te Godigo we bidi osola subo bodolu mani sogo paşa yagasai dao, tama agai te aga hani we bidi dali te osola suyu, te po tu ebo şe gagalaibao. Tama da, te da Godigo po wali pabo we bidi hani dao. Tialima God agai te po tu dodolobo şe gagalainogo eyu, tama hasia bolo agai te da aga hani we bidi dali te şe yaibao. Tama tibaso da, te Godigo gesi dwagi yai po odobo hagela yai we bidi dabe, nosali agai augwali dali te po tu ebo si, te augwaligo genuai dene mu saibao.

¹⁸ Tama te aşani po tiwai,

“Te doloba pai bidi, te tobage bidi Godigo agabolo dene hasia mayu, tama nosali God agai te bidi ma dobola sabo dao. Tama te doloba pai bidi dali tama tialigo da, teda te Godigo po sela şayü dwai şe yali bidi te aga dali te Godigo magi yaibawe?”*

te po aşani. ¹⁹ Tama tibaso, God agai “Awe” weyu, tama dage dene siyu da, teda dagego dwagi yai şe naga ebogo dagego duga digi God nogoba muao. Te God aga digi agai dage nigali, te agai dage tau siyu ma dobola sabo bomu te munu me siligobeo.

5

¹ Tama tibaso, megi eno te dage Godigo hani we bidi tonalubo bidi dabe dali e homu keña sabo po obao. Ena digi me ena da te Godigo hani we bidi tonalubo bidi dao, te dage tiwai. Tama eno gedugo Kraiş aga dene sabo suai bidi dao. Tama aga ma asiyu, tama aga bomu yai ula pedalobo si, te sogo ena te bomu yai ula meba sabo bidi me bidaibao.

² Tama te homu keña sabo po e dao: te kibu sipsip tonalubo bidi agai te kibu sipsip bugagia tonalubogia tama dagego te Godigo dagego nogoba muani we bidi bugagia tonaluo. Tama te şede augwali tonalubo hagela homu eyu tama tonalugio. Woo, te menio. Dwagi yai homu naga eyu, dagego augwali bugagia tonaluo. Tama dagego te masigi naga somainogo te şe egimio. Te menio. Dagego homu mu bomu eyu, te augwali tau somainogo te şe yao. * ³ Tama kolesaga hagoma elama, tama dwai homu eyu te Godigo dagego nogoba muani we bidi tama tonalugio. Woo, te dage te dwagi yai şe ebo tuđu polasa pao, te augwali dage wali asomainu, te kibu sipsip augwali te augwali tonalubo bidi wali pomainogo aga polasa pabo tiwai gilama yao. ⁴ Tama dage te kibu sipsip tonalubo bidi dabe tiwai bidiyu, tama Kraiş aga te sipsip tonalubo bidi dabego tuni bidi mu tiwai dao. Tama aga ma asiyu hanilibo si, te sogo dagego te bomu yai ula saibao, te bomonama udayu nai sabo bidi agai te wiegi yai tobolu au yabo nai sabo tiwai. Tama agai

* 4:18: Prs 11:31 * 5:2: Jon 21:15-17

au yabo nai osogo elaluyu dolai goli, te dagego sabo bomo yai ula te dolisiao nai mu dao.

⁵ Te dage gesi bidi dabe, dage me te dolo kolesaga eyu, te tonalubo bidi dabe dologode bidiyu, augwaligo wabo po bugagia odiaō. Tama dage we bidi me, dage tigidali te nagamea pai homu eyu, tama te olo se ebo we bidi tiwai bidiyu, dage tomode duga hasi te tau sabo se yao. Magi baso meni, te Godigo po bukude te nagamea pai homu ebo kolesagade e po elalubao,

“God agai te kolesaga hagoma ebo we bidi dali boi bidi homu eyu, bomo elama dolalubo dao. Tialima te nagamea pai homu ebo we bidi dali agai te olo tau sabo kolesaga ebo dao.” *

⁶ Tama tibaso, te nagamea pai homu eyu, God agai genuai bomo elalubo nogo dologode bidiaō, te agai bodolu mani sogo asobo si agai dage ugwaba somainogo tama bidiaō. * ⁷ Tama bidiyu, tama God agai dagede homu eyu, tama agai dage bugagia tonalubaso te dagego moni homu ebo se tigidali aga nogoba muiāo.

⁸ Te dagego duga homu bugagia dodolao, tama bugagia tonaluaō. Te dagego boi bidi Satan aga susa bilibo dao. Te moni hasa nogi laion, te aga nasi baso bomu elama, tama moni hwa olama gaa weyu aga tuabo nai gegeyu bilibo dao. Tama te boi bidi Satan aga te tiwai eyu susa bilibo dao, te dage dolainogo ebo dao. ⁹ Tama dagego duga Godide konealubo homu bugagia daū olama, tama dolaluyu te boi bidi sela sayao. Dagego koneani, te augwaligo dage dene mabo tiwai gilama eyu, te gasa bidi dabego te Godigo hani we bidi tigidalibolo te tobage dene mabo dao, te tigidali tōde. ¹⁰ Tama dagego te sege osogo tolama, tama God aga digi agai dage sese bugagia ma ilama, tama dage bomu menama, bugagia mu daū waibao. Te God aga da te tigidali wiegi yai olo tau sabo kolesaga page bidi dao, tama agai dage i wali, te dage Kraisi wali peyu, te Godigo bomu yai gamonabo ula meba dagego somainogo yali. ¹¹ Eno homugo te God aga te tigidali nai tonalubabo bomu sesemane sogo elalua peyu, elalua paibao. Te tiwai emainao. Mu dao.

Po silagasu wabo po

¹² Te bidi nogi Sailas agai ena tau siyu, tama eno e pewardage po dagebolo aşena tolobao. Tama eno homu te bidi Sailas da te aga nogoba muani se bugagia tonaluyu se ebo bidi dao. Tama eno e po dagebolo aşeyu, tama bomu elama eno dage homu kena sabo po weyu, tama te eno aşani po te God agai aga we bidi olo tau sabo kolesaga mu dao. Tama tibaso, te kolesaga bugagia daū olama, tama dolaluyu bidiaō.

¹³ Te Godigo hani we bidi meba augwali te bulu nogi Babilon tede augwali bidibao. Tama Godigo augwali te dage dali te hagea sai dao. Tama te we bidi dabe dali, te eno ogwa tiwai bidibo bidi nogi Mak dali, augwaligo dagebolo te dage bugagia bidao po obao. ¹⁴ Tama dage me duga hasi pagea siyu, tama gasa we bidi bugagia bidao po wao. Tama eno homugo te dage Kraisi wadolai we bidi dage tigidali te homu kena bugagia bidiaō.

* 5:5: Pro 3:34 * 5:6: Mat 23:12; Luk 14:11; 18:14

Pitago Si Sogo Aşani Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Pitago koneani, nosali te haniani tibo po ola mabo bage aselama, tama te asobo bagego te tibo po ola mabogo te Kraisgo po wali pali we bidigo ebo kolesaga dolainu yaibao. Tama te tiwai idali weyu, te bidi Pitago e pas tomode te we bidi tau sabo po aşani. Agai homugo augwaligo te bidi Jisas Kraiis dali, te agai yali şe dali, tede homugo bugagia kone palao. Tama eyu augwaligo bomu siyu, tama augwaligo te Godigo po odobo hagela homu ebo bagego wabo dwai po te augwaligo wali pogobeo. Bidi mebago homu te bidi Kraiis ma asogobeo, te po obaso, te wabo pode mu po wabowe te homu idali weyu, tiali goli Pitago aşani pasde te po weyu, aga mu asaibao po wai. Mu tamao, aga te polo asesa me asogobeo, tiwali goli te page e tiwai elalubao. Godigo homude te da bidi dabe me deli hagaidali homu ebao. Agai homugo te tigidali bidi homu begelimainu ebao, tama agai te we bidi augwalide dua dua tonalua peyu bidibo dao. Te buku Daj 3:9 tede te po elalubao suao.

Dago dena te bidibo ula elalubo sogo te dwagi yai kolesaga dabe ebo bomu elama pedalubo şe eyu, tama dago dwai bidi dabego dwai dwai po sela şayao

¹ Ena da Saimon Pita dao, te bidi Jisas Kraiisgo şe ebo bidi dao, te ena agai tagala palai bidi me deli dao. Tama eno e pas aşena dagebolo tolobao. Te Jisas Kraiis aga te dago God dao, te aga da te da ma dobola siyu dwagi yai buluba muabo bidi dao. Tama aga doloba pai bidi mu bidiyu, tama da tigidali dali deli homu naga elama, tama agai te dagebolo te agaba duga homu tigidali muabo kolesaga mawai dao. Tama te dagebolo mani kolesaga te agai dabolo mani kolesaga tiwai si dao, te wiegi yai dila pai kolesaga mu dao. ² Tama eno homugo dagego te God dali, te dago Genuai Bidi Jisas dali si bugagia kuna koneyu, tama tebogo te God agai olo tau sabo kolesaga dage dali genia peyu, tama dage nagamea homu eyu bugagia mu bidimai yaibao.

Godigo augwali hagea siyu, i wai dao

³ Te God agai aga bomu te dabolo te da God tiwai bidibo usu ilabo bomu tigidali mawai dao. Tama agai aga bomu yai ula me, te aga wiegi yai kolesaga me te dabolo mawainogo agai da i wai. Tama dago aga koneyu, tama tebogo te agai te doloba pai bidabo bomu dabolo mabo dao. ⁴ Tama tiyu, agai te polobadu wali maiabo genuai wiegi yai nai dabe dabolo olo mawai dao. Tama agai te nai dabe dabolo magi baso mawai dawe? Te dagego te mani nai dabe selama, tama dage te God koneşabo we bidigo ebo dwai dwai şe yabo homu tagalama, tama te tobage we bidi dolobo şede geda selama wi peyu, tama dagego te Godigo doloba pai wiegi yai homu kolesaga somainu, agai te polobadu mawaibao wali maiabo genuai wiegi yai nai dabe dabolo olo mawai dao. ⁵ Tama agai da dali tama tibaso, dagego duga homu Godigo poba

daŋ wabo kolesaga ebadi, te gasa kolesaga me yao, te dwagi yai se naga ebo kolesaga yao. Te tama eyu, tama dagego Godigo homu konebo kolesaga me yao. ⁶ Tama te kolesaga ebadi, te duga digi duga tigi dali homu dali si bugagia tonalubo kolesaga, te me yao. Tama te kolesaga ebadi, e kolesaga me yao, te dagego dene hauwa sogo bugagia tolao. Tama dene bugagia tolobadi, dagego Godigo kolesaga naga dolo mu wali pabo kolesaga yao. ⁷ Tama te kolesaga ebadi, te duga hasi abagi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga me yao. Tama tibadi, te tigidali we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga, te me dagego yao. ⁸ Tama te tobage homu kolesaga dagego elaluyu, geneniyu da, teda dagego dago Genuai Bidi Jisas Kraiis bugagia kuna mu koneyu, tama wiegi yai du walaibao. ⁹ Tialima te tobage wiegi yai kolesaga esiabo bidi te gedu widai bidi tiwai dao, aga digibulu tonobo gisiga bugagia susiabo bidi dao. Tama te bidigo gegeda pai, te Godigo aga polobadu yai dwai se tigidali sela sawai dao.

¹⁰ Eno ama dede, u haniani dwagi yai kolesaga ebode eno po me elalubao. Godigo dage aga sa muyu, tama agai dage i wai dao. Tama agai dage dali yali se bugagia daŋ omainogo te dage bomu eyu, te u haniani dwagi yai kolesaga yao. Dagego tama tiyu da, teda dage munu me tulalugobeo. ¹¹ Tama te kolesaga dagego wali peyu da, teda te tu mu dala pelama, tama dage te Jisas Kraiisgo we bidi tonalubo bomu dologoba olo bugagia mu peyu tama bidaibao. Aga te dago Genuai Bidi, tama agai da ma sali bidi dao. Tama te agai we bidi tonalubo se bidada peyu, bidada paibao.

¹² Tama tibaso, dagego te kolesaga page koneyu, tama dagego te mu po selama, tama dage tede bomonama dolaluai goli, eno homugo te eno dagebolo te po widu geaibao. ¹³ Eno homugo e kolesaga ebo dolo dao, ena megi e elalubo tigi me bidibadi te eno dagebolo te po ma widu geaibao, te dage homu hodolomainogo yaibao. ¹⁴ Tama eno koneani, dwasianu sogo digi te eno e tigi tagalaibao, te dago Genuai Bidi Jisas Kraiis agai tama tiabo po enabolo pusalio. ¹⁵ Tama eno bugagia dua dua eyu te tu nigaibao, tama ena isai digi nosali dagego te po tigidali sogo dagego homugo ma koneaibao.

Dago suali, Godigo ula yai bomu Kraiisde bidai

¹⁶ Te dago dagebolo te dago Genuai Bidi Jisas Kraiisgo bomu dali, aga nosali ma asobo po dali, te po si polobadu ola mobadi yaide, te dago te bidi me aga homugo naga olo nigali po wali pelama, tama dagebolo te Kraiisgo po ola mabeo. Woo, te menio. Dago suali, Godigo genuai ula dali bomu dali te dago gedugo suai. ¹⁷ Tama da aga dali bidibadi te aga Aya Godigo aga nogi ugwaba siyu, tama te wiegi yai ula agaba mawai. God aga te hasia polalubo dagalu ulade bidiyu, agai te po wali, tama te dagaludu wali po Kraiisba dulama te po wai, "Te eno ogwa dao, eno aga godolo mu eyu, tama eno homu wiegi yai aga dali mu ebao." ¹⁸ Da aga dali te tedali bulu dude bidibadi, tama te po dagaludu asiyu wabo po odai dao. *

¹⁹ Tama tibaso, dago te Godigo po odolama we bidibolo pusali bidi dabego polobadu wali poba dena homu te poba daŋ wabo dao. Tama te tiwai gilama tama dagego me augwaligo wali po bomonama daŋ ula

* **1:18:** Mat 17:1-5; Mak 9:2-7; Luk 9:28-35

siyu da, te wiegi yai yaibao. Te Godigo po pusali bidi profet bagego po te be hulua sai madide te lam sole ula elalubo tiwai dao. Tama dagego te profet bagego po bugagia odao, tama te po ododubadi te be posainu ebode tama te genuai ula elalubo hq pedalugulama tama te hogo ula te dagego homu tomode ula elaluaibao. Te sogo asobo tonalubadi, dagego te profet bagego po bugagia odao. ²⁰ Tiali goli hasia dagego te bugagia koneao, bidi mego aga digi aga homu wali peyu, te bukude elalubo profet bagego po me deli te page pusugobeo. Te aga usu egobeo. ²¹ Magi basowe? Polobadu bidi me deli aga homugo digi te Godigo po pusubo profet dabego wabo po munu me pedalobeo. Menio. Godigo Mobo Bidi aga digi te bidi dabe homu hodolobaso, tama augwaligo te Godigo augwalibolo mani po pusai dao.

2

Tibo profet bidi dabe augwaligo ebo dwai kolesaga po

¹ Tiali goli polobadu te tibo po wabo profet bidi dabe meba te Israel dabe tomode pedalai. Tama tialima te tibo po wabo tisa bidi dabe meba augwali te dage tomode me pedalaibao. Te augwaligo geme te bidi dolabo tibo ola mabo po haniani ola mabo gagalaibao. Tama tiyu, te Genuai Bidigo augwali ma dobola siyu abelai goli, augwaligo te Genuai Bidi nogi tudiba muyu hogwa saibao. Te augwaligo tama tiyu, te augwa digi polo dolaibao. ² Tama we bidi hauwa augwaligo dwai penani ebo kolesaga haniani augwaligo wali paibao. Augwaligo tama tibaso, gasa we bidi augwaligo te wiegi yai kolesaga mu wali pabo bidi dabego kolesaga dali dwai posobo po waibao. ³ Tama te tibo po ola mabo bage augwaligo te gasa we bidi dabego nai sulama pesa elama mu sainogo ebo bidi dabe, tama augwaligo te dagego mone dabe bomonama sainogo tibo po hauwa dage dali waibao. Tiali goli polobadu mu Godigo augwali po tu ilama hagayabo te sisi yai elalubao. Tama augwali mu dolabo nai te sesemane sogo tonalubao.

⁴ Magi baso meni. E tiwai dao. Te Godigo ensel mobo bidi dabe augwali mebago polobadu dwai kolesaga yai. Tiali goli Godigo augwali sula tagalobeo. Menio. Agai augwali te sao dedage pagede kalabus elaluyu, tama te sau dedage page dwai be mu hulua side bidibao. Tama megi me augwali te po tu yabo sogo te pedalobo tonaluyu bidibo dao. ⁵ Te polobadu mu bidai we bidi augwali me, te augwaligo God gegeda peyu tudiba muai, tama agai augwali sula tagalobeo. Menio. Agai te we genuai augwaliba asomainogo elama, tama augwali te wego ela silama tama hagawai. Tiali goli te bidi Noa aga te doloba pai kolesaga ebo po pusubo bidi bidai. Tama Godigo aga dali, te we bidi a naga olama me badu nogo si agai tonaluyu ma dobola sai. * ⁶ Tama agai te Sodom dali Gomora dali si me dene ilai. Te genuai hanu si Godigo siago ulai, tama te keli naga elaluai dao. Agai te hanu sigo yali dwai kolesaga wei ponama tama te hanu si tigidali mu dolai. Tama nosali, te Godigo po tudiba mubo bidi dabe, augwaligo te polobadu yali po tu konemainao. Te po tu nosali augwaliba pedalabo te piksa noma waseliyu yali dao. * ⁷ Tama Godigo te doloba pai bidi Lot ma dobola sali, tama Godigo aga dolobeo. Lot aga te penani kolesaga ebo we bidi

* 2:5: Gag 6:1-7:24 * 2:6: Gag 19:24

augwaligo yali kolesagade aga homu seşę mu yai. * 8 Te doloba pai bidi augwali tomode bidai, tama augwaligo ebo dwai kolesaga hauwa sogo sudu geai, tama tigidali sogo augwaligo dwai po wabo agai odai. Tama agai homu bugagia dolo elaluai, tama aga noma siyu, tama agai homu dene mu augwaligo te homo yai po sela şabo kolesagade yai. 9 Tama te polobadu yali seşę pode dago koneai, Godigo te we bidigo ebo dwai seşę wei ponobo konealigo da, teda e me dago koneani, te God wali pabo we bidi augwalibolo te usu sabo seşę pedalobaso da, teda Genuai Bidigo augwali te seşę ma dobola sainogo koneama tama tiaibao. Tama agai te dwai bidi dabego ebo kolesaga me koneyu, tama te dwai dene wei augwaliba ponobo, te me agai konebao. Tama koneyu, agai te po tu yabo sogo tonalubadi augwali dene mabo dao. 10 Tama te bidi dabe augwali meba te dene genuai mu saibao. Te augwaligo tigigo yainu meda yai kolesaga wali pabo homu hodolo bidi dabe augwaligo te tigidali genuai bidigo po hagela eyu, tama te po sela şabo dao.

Tama te tibo po ola mabo bidi dabe augwali te hale isişabo bage dao, tama augwaligo augwa homu naga wali pabo dao. Wi me esişayu, tama te bidi dabe augwaligo te dagalude bidibo genuai mobo bidi dabe dali dwai posobo po wabo dao. 11 Tama te mobo bidi augwaligo te bidi dabe augwali aiyaba mu elaluabo digi, tama augwaligo augwali dali te posobo po me wasişama, tama augwali te Genuai Bidi gedude po tu ela magobeo. 12 Tama te tibo po wabo bidi dabe augwaligo homu te bulu hasa dabego homu tiwai elaluyu, tama augwaligo tigigo ebo kolesaga naga wali pabo dao. Te idago augwali ame nani tama te bidigo augwali selama ela mumainogo tebao. Te augwaligo konesişabo naibolo te augwaligo dwai po aga dali wabo dao. Tama te bulu hasa dabe dolobo, te tiwai ebo gilama tama te bidi dabe augwali me dolaibao. 13 Tama augwaligo dwai kolesaga haniani ebo, tama augwalibolo te dwai kolesaga ebo wei ma ponobo seşę pedalaibao. Augwaligo homugo te siade nai dali te weşę dali hauwa tubo kolesaga, te wiegi yai homu ebo kolesaga dao. Tama tebo homugo augwaligo nai dabe dage dali tuyu, tama augwali te dwai meda yai tiwai dage tomode bidiyu, tama augwaligo tibo kolesaga ebode te wiegi yai homu pemene ebo dao. 14 Tama augwaligo gedugo te we dabe sibi sesemane sogo tonono eyu te penani yainogo, tama augwaligo te dwai kolesaga ebo tagalogobeo. Mu menio. Augwaligo te homu homo meni yai bidi dabe augwali te seşę emainogo homu begelama, tama augwaligo te dwai seşę sabo kolesaga yai. Te augwaligo gasa bidigo nai sabo peşę ebo kolesaga konea sai dao. Tama Godigo te bidi dabe augwali mu dolaibao. 15 Tama augwaligo te doloba pai kolesaga wali pabo tu tudiba muyu, tama augwali hagawai. Augwaligo te polobadu bidai bidi Beorgo ogwa, Balam, tego yali kolesaga te tu wali pai. Agai te seşę sabo seşę elama, tama te seşę sabo masigi te agai godolo mu yai dao. 16 Tama te moni kibu donki tego po wabo meni, tiali goli te kibu donki me deligo te bidigo po wabo tiwai olama, tama agai te bidi Balamgo dwai kolesaga ebaso te aga dali wado po wai. Tama te kolesaga yaligo, te donkigo te nosali yabo seşę po pusubo profet bidi Balamgo dwai kolesaga yainogo yali tu te paliai dao. *

17 Tama te tibo po ola mabo bidi dabe augwali te weşę ulu meba te

wę meni yai pedalisiąbo tiwai dao. Tama augwali te pọ tiwai elama, te genuai waligo besela şanama tedela pabo tiwai gilama ebao. Godigo te be sisi yai hulia sai digi aba mu tama augwali teba pabo sisi yai elalubo dao. ¹⁸ We bidi meba augwali te Godigo po odisawai bage tomode bidai digi, tama tamadi tama augwaligo te kolesaga ebo tagalali. Tama te we bidi dabebolo te tibo po ola mabo bage augwaligo te genuai po weyu, tama augwaligo te dwai kolesagade te po dwai dabe wabo dao. Augwaligo te homu begelai we bidi te homu hodolobo kolesaga eyu, te penani me te tigigo haniani dwai kolesagago augwali te dwai kolesagaba ma kekebo şę eyu tama augwali te kolesaga wali pabo dao. ¹⁹ Tama te tibo po ola mabo bidi dabe augwaligo te po te we bidibolo wabo dao, “Dagego dago po wali peyu da, teda dage olo mu bidaibao.” Tama augwaligo te tobage po wabo digi tiali goli augwali te augwa digi dolobo kolesaga ebo şę bidi bidibo dao. Te tiwai dao: tama te bidi te magi kolesaga me deligo te bidi me deli aiyaba elaluyu aga daų obaso da, teda te bidi aga te elalubo kolesagade daų wali bidi dao. ²⁰ Mu tama, augwaligo te Jisas Krais koneani, aga dago Genuai Bidi tama da ma sali bidi dao. Tama tede koneyu augwali wi pelama, te tọde elalubo dwai meda yai kolesaga tigidali tagalai. Tama augwali te kolesagade daų ma weyu, tama te kolesagago augwali aiyaba elalubaso da, teda augwali tama tiwai bidaibao: te hasia mu augwali daų olama, augwali dwai bidali, tiali goli nosali augwali ma daų wai, tama augwali dwai mu bidibao. ²¹ Tama augwaligo te doloba pai kolesaga ebo tų munu me konegi menigi sogo da, teda augwaligo nosali te genuai şęę sigi meni da. Tiali goli megi te tų augwaligo koneama, tama augwaligo te wiegi yai tedali bomai po sali, tiali goli te wiegi yai po te augwaligo geasa peyu, te po tudiba muai dao. Tama tibaso, şęę saibao. ²² Tama augwaligo ebo kolesaga te dago waįgo polobadu wali mu po tiwai dao, “Te yowi ma geasa pelama, aga bugali bogu ma tugi pai.” Tama gao po me weyu te po wai, “Te kibu aga wę pauwai digi, tiali goli te kibu aga pelama te tọ pu yai digi pebege ma piligi pabo dao.” *

3

Mu tama, te genuai bidi asaibao

¹ Eno abagi dede dabe mu, megi eno e aşena tolobo te eno pas si dao. Tama eno dagebolo aşena tolali pas side te dagego homu wiegi yai ilimainogo hodolobo po wai dao, te po dagego ma koneiaų. ² Tama eno homugo dagego te nosali pedalabo nai po ma konemainogo homu eyu, te wiegi yai tedali profet bidi dabego pusali po dao. Tama te Genuai Bidi te da ma sali bidi agai aga bomo yai po olama, tama te dugaba tagala palali şę bidi dabego pedauwalidu wali po odoyu, tama te po me dagego homude daų olama ma koneiaų. ³ Hasia dagego tebolo koneiaų: tama te tọ de dagalu si me te tigidali nai silibo sogo, te posobo po wabo bidi dabe augwali pedalama, tama augwa bomonama naga te homugo ebo dwai kolesaga naga wali paibao. Tama augwaligo posobo po e tiwai po weyu, “Aga ma asabo po wali dawew? * ⁴ Tama aga menade bidibawew? Aga asobeo. Tama te dago waį dabe isali sogo tama daį elama megi tama bidada asobo sogo, te tigidali nai Godigo nigali sogo,

* 2:22: Prs 26:11 * 3:3: Jut 18

te tiwai polobadu elalui dao, hasegelebeo,” augwaligo te tobage po waibao. ⁵ Tama tiyu, augwaligo homugo te Godigo polobadu yali şe konebo hagela homu yai dao. Te polobadu mu Godigo po obaso te dagalu pedalama elalui, tama tş te wş tomodu pedalama, tama te wş tomode te tş elalui dao. * ⁶ Tama nosali te wş te tşde te genuai asama, tama te sogo tşde elalui nai tigidali mesegelama dolai. * ⁷ Tiali goli, megi Godigo pogo naga te dagalu me tş me sa munama, tama te dolobo sia dabo pedalobo tonaluyu bidibao. Tama te dagalu de tş sigo te Godigo po tş te agai po tudiba muani we bidi augwali te po tşba pedalobo tonalubao, tama te we bidi augwali dolaibao.

⁸ Tiali goli, abagi dede dabe mu, dagego homugo te po me deli gegeda pigio. Te po e dao, te Genuai Bidigo gedude be deli sogo siade te kibu be hauwa mu 1,000 tiwai te si dao, tama te kibu be hauwa mu 1,000 wabo kibu be te deli sogo siade tiwai si dao. Te Genuai Bidigo homude te si te deli tigi tiwai dao. * ⁹ Tama tede konesişwai bidi mebago homu te Genuai Bidi agai te po daş wali şede te şe dua dua eyu polo egobeo. Tiali goli te menio. Agai dage bugagia tonaluyu bidibo dao. Agai homugo te we bidi me deli hagaidali te tonaluaibao. Agai homugo tigidali we bidi augwa homu begeleyu te dwai kolesaga ebo tagalamainogo, te aga tonalubo dao.

Te tş de dagalu si sia saibao

¹⁰ Tiali goli te Genuai Bidi asobo sogo mu asaibao, te nai wi sabo bidi geme asobo gilama. Tama te sogo dagalu kulukulu genuai olama tama hagawaibao. Tama te giliga dali, polua dali, te hş dabe tigidali, te siago dela silaibao. Tş me, te tigidali nigali nai elalubo me, te siago tigidali daibao. * ¹¹ Tama te nai dabe tigidali tama tiwai ela silaibao. Tama tibaso, dage kone palişo, te dage magi we bidi megi bidaibawe? Dage te wiegi yai tedali kolesagade biliyu, tama Godigo kolesaga naga tigidali wali pişo. ¹² Tama tibadi, te dagego te God aga şe yabo sogo asobo tonaluyu, tama dagego bodolu pedelaiba weyu, tama şe bomonama selebo şe yao. Tama te sogo te dagalu sia dela silama, tama posolo yai siago mu te dagalude elalubo nai dabe tigidali delama, tama te wş tiwai begelama pedalaibao. ¹³ Tiali goli Godigo te gesi dagalu dali gesi tş si nigabo po daş wai, tama doloba pai kolesaga naga tede bidaibao. Tama dago te nai naga tonalubo dao. *

Dago dua bugagia te Genuai Bidi asobo tonalualo

¹⁴ Abagi dede mu, dagego te gesi nai pedalobo tonalualigo da, teda dagego homo eyu, te meda meniama tama magi dwai şe me işama bidiyu, tama God dali dagego deli homu elama bidao. Tama nosali te sogo Godigo dage osola suyu, dage te tiwai bugagia bidibo agai sueibao. ¹⁵ Tama Genuai Bidigo me tonaludu tama agai da dali dua ebao. Tama dagego te kolesaga ebode tama kone palao, te agai da ma sainogo ebao. Tama Godigo wiegi yai homu kolesaga te dago dwagi yai ama Polbolo menama, tama agai me te tobage po dagebolo aşena tolai dao. ¹⁶ Agai tigidali pasde agai te şede te tobage po naga wabo dao. Tama meba po te pasde elalubo te po page polo hania pedalobo

* **3:5:** Gag 1:6-9 * **3:6:** Gag 7:11 * **3:8:** Tib 90:4 * **3:10:** Mat 24:43; Luk 12:39; 1 Te 5:2; Ped 16:15 * **3:13:** Ais 65:17; 66:22; Ped 21:1

meni, te dago bugagia hania koneainogo sinabo şe ebo dao. Tama te bugagia dolalusiabo bage, te konesiawai bidi dabe, augwaligo te po hasegelebo dao, te augwaligo te gasa po te Godigo bukude elalubo po te me hasegelebogia. Tama tebo bidi dabe augwali augwa digi dolaibao.

¹⁷ Abagi dede dabe mu, dagego te tibo po ola mabo bage nosali pedalabo te polo konealigo da, teda dagego duga digi bugagia tonalualo. Tiyu te bomu yai po sela şabo tibo po wabo bidi dabego dage te geda muani poba kegelama tama dage pasega şayu tulaluidali weyu, bugagia suişo. ¹⁸ Me ma, dage te dago Genuai Bidi me te da ma sali bidi Jisas Kraiso olo tau sabo kolesagade bidiyu, tama dagego aga koneanio. Tama dagego te olo tau siyu mabo kolesaga me mu siyu, tama dagego Kraiso aga konebo kolesaga hauwa siyu bidişo. Tama agai te genuai ula yai bomai nogi megi elalubao, tama te nogi sesemane sogo mu bidada peyu, bidada paibao. Mu dao.

Jongo Hasia Deli Sogo Aşani Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te haniani tibo po ola mabo bage pedalama tama Jisasde nogi posobo dwai po weyu bidali. Mebago te agade te tiwai po pusali, aga te isi bidi ma te noma bidi tiwai naga asai dao, aga tigi mu elalubeo. Tama e pas tomode te bidi Jon, te Jisas dali polobadu bidali bidi, agai bomo elama tama Jisasde genuai po si wali. Te Jisas da, te Godigo Ogwa mu dao, te Godigo sa muani bidi Kraiss mu dao. Tama gasa po me wali, te Jisas e tde bidibadi aga da olo bidi dabe tiwai bidiyu, tama agai tigi mu elaluyu bidali. Tama Jongo dago te Godigo bomai po dabe wali peyu, tama dena hasi we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga yao, agai te po me e pas tomode ola mani.

Da te ulade bilinao tama te be hulua side bidibo hani bagego dabolo tibo po omaina olama sula tagalu gogoligimio

(Dai 1:1–3:10)

Gesi noma bidibo ula po hanilama pedelali po

¹ Dago te gesi noma bidibo ula elalubo pode, te pode dagebolo e po aşena tolobao. Te Godigo nai me deli me nigisibadi te po hasia bidaluai dao. Te po polobadu mu elaluali goli dago te po dena ologo odali dao, tama dena gedugo suai. Awe, dago gedugo suali, tama dago nogogo tuyu yai. * ² Te gesi noma bidibo ula aga bulu ulaba hania pedalama, tama dago aga suai. Tama tibaso, dago agade po dagebolo pusuyu, tama te Ayade bidali bidada peyu, bidada pabo ula aga hania pedalama, tama dago sulama, tama dago dagebolo pusubao. * ³ Awe, agade dago gedugo suali şe dali te dago ologo odali po me, te si dago dagebolo me pusubao. Te dage da dali wadolama, tama da tigidali te dago Aya dali, aga ogwa Jisas Kraiss aga dali me dago deli homu elama bidimainogo eyu te dago megi e po dagebolo pusubao. ⁴ Tama da dali dage dali te da tigidali dwagi yai homu pemene mu emainogo dago e po dagebolo aşena tolobao.

Da ulade bilinao

⁵ Te Kraissgo dabolo ola mani po dago megi dagebolo hania ola mobao. Te po e dao: God aga te ula dao, tama dwasianu hulua sali agade me elalubo menio. ⁶ Tama tibaso, dago “Da God aga abagi bidiyu, tama dago aga dali deli homu ebo dao,” te po weyu, tiali digi da hulide biliduyu da, teda dago tibo po wai, tama dago ebo kolesaga te mu menio. ⁷ Tiali goli da ulade biliyu da, te aga te ulade bidibo gilama, tama tiali da, da dena hasi abagi dede dali deli homu elama bidaiabao. Tama bididuyu, tama Godigo ogwa Jisas agai kanemego dago dwai şe tigidali sela şanama, tama da dwagi yai ma pedalobo dao.

⁸ “Eno dwai şe menio,” dago te po weyu da, teda dago dena homu kolesagabolo ili po ola mayu, tama mu po wabo dago homu kolesagade me menio. ⁹ Tiali goli dago yali dwai şe dabe po dago te Godibolo

* 1:1: Jon 1:1 * 1:2: Jon 1:14

pusuyu da, teda agai aga polobadu daꝝ wali po wali peyu, tama agai da dali te doloba pai kolesaga naga eyu yaibao. Agai dago dwai şe yali sela şawaibao, tama dago yali dwai kolesaga tigidali agai sela şanama tama da te meda işawai we bidi ilaibao. ¹⁰ Dago hogwa sabo po weyu, “Eno dwai şe me ebeo,” dago te po weyu da, teda te po wabogo dago God aga nogi ili po wabo bidi dao wai, tama agai po dago homude menio.

2

Krais agai da tau sabo bidi dao

¹ Eno wai dabe, dagego dwai şe işamainogo eno e po dagebolo aşana tolobao. Tama bidi me deligo dwai şe eyu da, te da tau sabo bidi me deli elalubao, te mu doloba pai bidi Jisas Krais dao. Tama aga Aya dali bidiyu, tama agai te da tau sabo po agabolo wabo dao. ² Tama Krais agai tigi menama, tama aga digi dago dwai şe yali sela şabo tu dawai bidi dao. Tama agai da naga tau selama, dago dwai şe yali te naga sela şabo bidi menio. Agai tigidali tode bidibo we bidi me tau siyu, tama augwaligo yali dwai şe sela şabo tu dawai dao.

³ Te dago Godigo bomo yai po dabe wali peyu da, teda homu si işabadi dago e po mu wagameo, “Dago God koneyu bidibao.” ⁴ Godigo bomo yai po wali pişabo bidigo te po weyu da, “Eno God mu koneai dao,” te po wabo bidi aga te ili po wabo bidi dao, tama mu po te bidigo homude bidibeo. ⁵⁻⁶ Tiali goli niwai bidi me deligo Godigo po wali pabo bidi, teda te bidi agai God dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te sese mu ebao, te şa pabeo. Tama niwai bidi me deligo te po weyu “Ena God dali wadoloyu bidibao,” te po wabo bidi aga te Jisas Kraisgo yali kolesaga tiwai dolo wali pao. Tama dago te tiwai gilama eyu da, teda dago homu si işabadi dago e mu hania koneagameo, te da God dali wadoloyu bidibao.

Niwai bidigo aga abagi dabe dali dwagi yai homu ebo, te bidi ulade bidibo dao

⁷ Eno abagi mu dede, eno dagebolo e bomo yai po aşebo po te gesi po menio. Te hasia bomu yai po polobadu mu dagego sai po dao, te augwaligo dagebolo Godigo po ola mabo gagalali sogo dagego te bomu yai po odai dao. ⁸ Me ma, megi eno dagebolo te aşebo bomu yai po page meba te gesi po dao. Tama te eno aşebo bomu yai po te mu po dao, te dago konebao, te Kraisde me, te dagede me, tede dago te bomu yai po te mu po dao dago subo dao. Magi baso meni, te ula mu te pedalama bidiyu, tama te ulago te be hulua si elaluali silibao.

⁹ Niwai bidi me deligo te po weyu, “Ena te ulade bidibo dao” obaso da, tialima te po wabo bidigo aga ama dali şeşelama boi bidi homu eyu da, te bidi aga be hulua sai digi me bidibao. ¹⁰ Niwai bidigo aga ama dali dwagi yai homu ebo bidi, te bidi aga ulade bidibo dao. Tama aga ulade bidibadi te aga dwai şe ilibo magi dwai nai pedelegobeo. ¹¹ Tiali goli niwai bidigo aga ama dali şeşelama eyu boi bidi homu eyu da, te bidi hulide bidibo dao. Aga hulide biliyu, be hulua saligo agai gedu daꝝ olama, tama aga pabo tu aga konesişbaso gegebo dao.

¹² Dage eno wai dabe, tama Krais aga nogi tobade Godigo dagego dwai şe yali şeşelama şawai dao. Tama eno te po dagebolo aşana tolobao. ¹³ Aya dede, dagego te tigidali nai gagalali sogode bidiali

bidi, aga megi me bidibo, te bidi dagego koneai dao. Tama eno te po dagebolo aşana tolobao. Dage gesi bidi dabe, dagego Satango bomo aiyaba elalui dao. Tama eno te po dagebolo aşana tolobao.

¹⁴ Dage eno wai dabe, dagego dago Aya bugagia koneai. Tama tiyu, eno te po dagebolo aşai dao. Dage aya dabe, te tigidali nai gagalali sogode bidali bidi, aga megi me bidibo, te bidi dagego koneai dao. Tama tiyu, eno te po dagebolo aşai dao. Dage gesi bidi dabe, dagego bomo yai, tama Godigo po dage tomode bidibao, tama dagego Satango bomo aiyaba elalui dao. Tama eno te po dagebolo aşai dao.

Dago t de kolesaga teba homu mugio

¹⁵ Dagego te t de kolesaga dali, t de elalubo nai dali pes  eyu teba homu mugio. Niwai bidi me deligo e t de kolesaga teba homu mubaso da, te bidi agai Aya God dali dwagi yai homu elama godolo ebo menio.

¹⁶ Magi baso meni, t de bidigo kolesaga tigidali, te kolesaga e tama telalubo da wali, te tigigo bidigo homu hodolama tama mena dwai s  ebo kolesaga, te gedugo haniani nai sulama godolo ebo kolesaga, te bidigo mena naide hagoma homu eyu aga nogi ugwaba sabo kolesaga, te tobage kolesaga Aya Godigo mabeo. Menio. Te kolesaga e t de pedalobo kolesaga dao. ¹⁷ Tama e t de kolesaga silaibao, tama te mena nai sainogo gedugo sulama godolo ebo te s  me sia saibao. Tiali goli Godigo pedauwalidu wabo po wali pabo bidi, te bidi aga gamonaibao, aga sesemane sogo mu bidada paibao.

Krais dali boi bidi homu yabo bidi pedalai dao

¹⁸ Dage eno wai dabe, te tigidali nai silabo sogo p ba yagasai dao. Polobadu augwaligo dagebolo te po wai, “Te Krais dali boi bidi homu yabo bidi pedalaibao,” wabo, te po dagego odali. Awe, megi Krais dali boi bidi homu yabo bidi hauwa augwali mu pedalai dao. Tama tibaso, dago koneai, te tigidali nai silabo sogo p ba yagasai dao. ¹⁹ Te bidi dabe augwali polobadu te da bidi hani deli bideiba homu meni baso, tama augwaligo da tagalai dao. Augwali dago hani tigi sogo da, te da dali me bidigi dao. Augwaligo da taga pobaso, dago hania koneani, te bidi dabe tigidali augwali da deli hani bidi mu meni.

²⁰ Dage, te dagebolo te Tedali Bidi Kraisgo te Godigo Mobo Bidi olo mani. Tama tibaso, dage tigidaligo te mu po koneai dao. ²¹ Dagego te mu po page konesi baso, tama te pode eno dagebolo e po aşbao, te homu dagego egimio, te menio. Dagego te mu po page koneai, tama te mu pogo tibo po munu me wabo menio, te me dagego koneai dao, eno te homu elama te po eno dagebolo aşbao.

²² Tibo po wabo bidi de daw ? “Jisas aga Godigo sa muani tagala palali bidi Krais menio,” te po wabo te bidi aga te tibo po wabo bidi te dao. Te bidigo te Aya dali aga ogwa dali sigo nogi wabo hogwa siyu, tama tudiba mubo bidi, te bidi agai Krais dali boi bidi homu yabo bidi dao. ²³ Niwai bidi agai te ogwa nogi wasi ama hogwa siyu tudiba muani bidi, te bidi agai te ogwa aga Aya me nogi wasi ama hogwa siyu tudiba muai dao. Niwai bidi agai te ogwa dali konealubo po da  wali da, te bidi agai Aya dali me agai konealubo po mu da  wabo dao.

Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi agai da mu po ola mabo dao

²⁴ Te dagego polobadu te Godigo po odobo gagalali sogode odali po, te po dagego duga homude da  ola sao. Dagego te gagalali sogode odali

po bugagia daŋ ola siyu da, teda dage te Ogwa dali Aya dali si dali wadoloyu sesemane sogo bidaibao. ²⁵ Tama aga digi agai dabolo aga daŋ wali po tama wai, agai da sesemane sogo bidabo ula mawaibao, te po wai.

²⁶ Eno te dagebolo te tibo po ola mawainogo ebo bidi dabe augwaligo ebo kolesaga te po dagebolo pusuyu aşebao. ²⁷ Tialima dagede, dage Kraisgo aga Mobo Bidi olo mayu tama aga dage dali me bidibao. Tama aga Mobo Bidi dage dali bidibadi, te sogo dage te po ola mabo bidi dage dali me şa pabeo. Dagego te gasa po ola mabo bidi dabe sabo homu egio. Menio. Mobo Bidi agai dage tigidali kolesaga ola mabo dao. Tama te Mobogo mu po tama naga wabo dao. Agai tibo po me wabeo. Agai tama tibaso, dagego agai po wali peyu tama Kraisi dali wadoloyu bidaio.

²⁸ Awe, eno wai dabe, dage aga dali bidao. Magi baso meni, nosali aga hania pedalaibao, te sogo da bomo elama dolaluaibao, te aga ma asobo sogode, te tama da hale eyu geme duala sogobeo. ²⁹ Dagego te bidi Kraisi aga dwagi yai doloba pai bidi mu da weyu mu dolo kolesaga ebo bidi da te tiwai konealigo da, teda dagego me tama koneao: dwagi yai doloba pai kolesaga ebo bidi, aga te Godigo wai mu bidibao.

3

Megi da Godigo wai dabe bidibao

¹ Te goba! Ayago da dali dwagi yai homu eyu godolo mu yali kolesaga te moni genuai mu pedalali. Suao. Godigo aga digi da te agai wai dabe dao wai. Mu tama, da Godigo wai dabe dao. Tama da Godigo wai dabe tama bidiyu, tama tõe bidi dabe augwaligo God konesişbaso, tama augwaligo da me konebeo. * ² Abagi mu dede, megi da te Godigo wai dabe bidibao. Tama nosali da mena tama bidigowe, te dago megi bugagia hania konebeo. Tialima dago koneani, nosali Kraisi hania bulu ulaba pedalobo si, te sogo dago aga magi bidi dawte te dago te page mu hania koneaibao. Tama dago aga subaso, te sogo da aga tiwai gagawaibao. ³ Tama te augwali Kraisi tiwai pedalobo sogo bugagia tonaluyu bidibo we bidi tigidali, augwaligo magi şe işayü dwagi yai naga tedali gagabo dao. Magi baso meni, augwaligo koneani, te Kraisi me aga magi dwai şe işayü dwagi yai naga tedali bidibo dao.

⁴ Dwai şe ebo bidi, agai Godigo bomu yai po olo oda tagaluyu sela şabo bidi dao. Magi baso meni, te dwai şe ebo kolesaga page da, te Godigo bomu yai po bolobo kolesaga dao. ⁵ Dagego koneai, Kraisi asali agai te tõe we bidigo dwai kolesaga ebo sela şawainogo asai, tama dwai şe ebo kolesaga agade me bidibo menio. * ⁶ Tama tibaso, aga dali wadolama bidibo bidi, te bidi agai te dwai kolesaga me eyu bidibo menio. Niwai bidi me deligo dwai kolesaga eyu bidibo bidi, te bidi agai Kraisi susişama, tama agai Kraisi konesişwai bidi bidibo dao.

⁷ Dage eno dwasianu wai dabe, dage dua dao. Dage bidi me deligo tibo po ola maidali weyu bugagia suao. Dwagi yai doloba pai kolesaga ebo bidi, te doloba pai bidi dao, te Kraisi aga dwagi yai doloba pai bidi tiwai dao. ⁸ Niwai bidigo dwai şe idu bidibo, te bidi Satango hani bidi dao. Magi baso meni, te Godigo tigidali nai nigişibadi, polobadu

* 3:1: Jon 1:12 * 3:5: Jon 1:29

mu Satango dwai şe ebo gagalama, tama eyu, tama megi me aga tama tibo dao. Tama agai te Satango we bidi tomode ebo dwai kolesaga ela silimainogo te Godigo Ogwa aga hania pedalai.

⁹ Niwai bidi me deli aga Godigo wai gagawai bidi, te bidigo dwai kolesaga idu bidibo menio. Magi baso meni. Godigo homu kolesaga page te bidide elalubo. Tama God da aga Aya bidibaso, te bidi agai te dwai kolesaga idu bidibo usu egobeo. ¹⁰ Edao. Te Godigo wai dabe dali, te Satango wai dabe dali, augwali dagalama hania koneabo tų e dao: dwagi yai doloba pai kolesaga wali pişabo bidi, aga te Godigo wai menio. Tama aga ama dali dwagi yai homu eyu godolo işabo bidi, te bidi me aga te Godigo wai menio.

Da deli deligo gasa abagi dede dabe godolo homu yao po

(Daı 3:11–5:21)

Ama dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga

¹¹ Te tobage kolesaga işabo bidi aga Godigo wai menio. Magi baso meni. Augwaligo dagebolo Godigo po ola mabo gagalali sogode, te sogode dagego tama po odai: dago dena hasi abagi dali dwagi yai homu eyu godolo mu iyao. * ¹² Da te polobadu bidali bidi Kein bidali tiwai bidamuo. Aga te Satango bidi bidai, tama agai aga ama ela muai. Tama magi baso aga ama ela muaniwe? Agai dwai kolesaga naga yali, tama aga amago yali kolesaga tigidali dwagi yai doloba pai kolesaga yai. Tibaso, aga şeşe elama, aga ama ela muai. *

¹³ Eno ama dede, tųde elalubo kolesaga wali pabo bidi dabe augwaligo dage dali boi bidi ebaso da, dage te kolesagade dage midigi sigio. ¹⁴ Dago dena ama dabe augwali dali dwagi yai homu eyu godolo ebaso, tama te dago koneai, dago te genuai sia dabo buluba pabo tų tagalama, tama da te bidada peyu bidada pabo ula sabo tų sabolai dao. Gasa we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga masişabo bidi, aga te genuai sia dabo buluba pabo tųdu me bilibo dao.

* ¹⁵ Bidigo aga ama dali boi bidi homu ebo bidi, aga te bidi ela mubo bidi dao. Tama dagego koneai, bidi ela mubo bidi, te bidi aga te dwagi yai bidada peyu, bidada pabo ula elalubo menio. ¹⁶ Tama bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga page, te kolesaga page dabolo hania ola mabo şe e dao: Kraiş aga digi agai da tųde we bidi tau somainogo aga bidabo ula tagalama, tama da tobade isali. Tama tibaso, dago me dago bidibo ula tagalama, dago ama dede augwali tau sao. Tama tiyu, dago augwali tau sobadi tama gasa bidi dabego da elebaso, dago usu da homu yao. ¹⁷ Tialima te doado bage hauwa elalubo bidi agai aga ama te nai meni yai bidi bidibo sula tagalama, tama aga tau masişayu da, teda magi baso te bidigo te po wali, “Eno Godibolo dwagi yai homu eyu godolo ebo bidi dao.” ¹⁸ Dage eno wai dabe, dago te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga, te kolesaga dago pedauwaligo po wabogo naga ilamuo. Menio. Dago homu mu eyu, tama dago augwali dali dwagi yai homu ebo kolesaga te dago augwali tau sabo şego augwalibolo hania ola mao.

Konealubo po daı wali bidi aga Godide wi meni yaiabao

* 3:11: Jon 13:34 * 3:12: Gag 4:8 * 3:14: Jon 5:24

¹⁹ Te eno megi tama wali kolesagade, te dago te kolesaga ebaso da, teda dago koneageameo, da te mu po naga wabo Godigo we bidi dao. Dago te gasa we bidi dabe dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga eyu da, teda da God paba pabo sogo te da agade wi egobeo. ²⁰ Magi baso meni. Dago homude te dena homugo da dali po tu ebaso da, teda dago koneani, te God agai dago homu kolesaga aiyaba elalubo dao, tama agai homu kolesaga genuai ugwanu mu ela holai elalubogo, tama agai tigidali nai mu konebo dao. ²¹ Abagi dede, dago homude ebo te kolesagade da po tu esiayu da, teda Godigo gedude wi isiama da dolalubo dao. ²² Tama tiyu, tama dago magi nai me sainogo gedu haluasa po obaso da, te agai dabolo mabo dao. Magi basowe? Dago agai homo yai po wali peyu, tama agai godolo ebo kolesaga dago ebo dao. ²³ Tama agai homo yai pode tama wai: dago konealubo po agai ogwa Jisas Kraisgo nogide daŋ olama, tama dago gasa we bidi dabe augwali dali dwagi yai homu eyu godolo mu yao, te agai dabolo polobadu wali po tiwai. * ²⁴ Niwai bidi me deligo Godigo homo yai po wali peyu da, te bidi God dali bidalubo dao, tama God aga te bidi dali bidalubo dao. God agai aga Tedali Mobo Bidi dabolo mawai. Tama tibaso, dago koneai, God da dali bidibo dao.

4

Dagego te Godigo Mobo dali, tibo mobo dali si dagala suiyo

¹ Abagi dede, tibo po ola mabo bidi dabe hauwa augwali tigidali tde bilalubao. Tama bidi hauwago te po obao, “Godigo Mobo Bidi agai enabolo mu po olama, tama eno te mu po pusubo dao.” Te po obaso, dagego homu te augwaligo ola mabo poba olo subigila daŋ wagio. Dagego koneainogo, tigidali te po ola mabo bidi osola suo, te Godigo tagala palali Mobo Bidi augwali dali bidibawe, ma meniwe, te suainogo tama tiao. ² Dagego te bidi me deligo Godigo Mobo Bidi elalubowe naga tede dagego hania konemainogo e tiwai aga osola suo: Bidigo “Te Jisas aga Godigo sa muani bidi Krai dao, tama aga tpa asama aga e tde bidigo tigi tiwai selama tama bidali bidi dao,” te po wabo bidi te Godigo Mobo Bidi aga dali bidibo dao. ³ Tiali goli tigidali bidigo Jisas dali te po tiwai wasiabaso da, te bidi dabe augwali te gasa dwai bidi nomago dagana sagasali, te Godigo Mobo Bidi menio. Te tobage bidi agai Krai dali boi bidi homu ebo dao, polobadu dagego po odali te tobage bidi aga asaibao wai. Tama megi aga aselama, tde bidibao.

⁴ Dage eno wai dabe o, dage Godigo we bidi hani, tama dagego te tibo po ola mabo bidi aiyaba elalui dao. Magi baso meni. Te Mobo dage tomode bidibo Mobo Bidi agai bomogo te tde bidi dali tomode bidibo mobogo homo aiyaba elalubo dao. ⁵ Te tibo po ola mabo bidi dabe augwali tde bidiyu, tama tde elalubo kolesaga naga augwaligo wali pabo dao. Tama augwaligo po te tde elalubo naide po wabo dao. Tama tibaso, tde bidigo augwaligo po odobo dao. ⁶ Da Godigo we bidi dao. God koneani bidi, te bidi agai dago po odobo dao. Tialima God konesiawani bidi, agai dago po odali goli, te po wali pabo menio. Tede dago te mu po wabo Mobo dali, tibo po wabo dwai bidi noma elalubo bidi dabe dali dagalama, tama augwali si koneageameo.

* 3:23: Jon 13:34; 15:12, 17

God aga te dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga page bidi mu dao

⁷ Abagi mu dede o, dena hasi dago we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo mu inao. Magi baso meni. Te we bidi dali dwagi yai homu eyu augwali godolo mu ebo kolesaga page bidi te God dao. Bidigo dwagi yai homu mabo kolesaga wali pabo bidi, aga te Godigo wai dao, tama agai God mu konebo dao. ⁸ Bidigo aga ama dali dwagi yai homu eyu godolo işabo bidi, agai God konebeo. God agai homu kolesaga page da, te we bidi dali dwagi yai homu eyu augwali godolo mu ebo homu kolesaga dao. ⁹ God agai Ogwa deli digi mu, tama agai te Ogwa e t̄ba tagala palai, tama agai da aga yali şede te bidibo ula somainogo tiwai. Tebogo da ola mani, God agai da dali dwagi yai homu eyu, da godolo ebo dao. ¹⁰ Dwagi yai homu mabo kolesaga te tama menio: hasia dago bolo God dali dwagi yai homu eyu godolo yai da, te homu egobeo. Te tama menio. Dwagi yai homu mabo kolesaga e tama tiwai: God agai bolo te dwagi yai homu mu da dali elama, tama aga Ogwa e t̄ba tagala palama, tama agai aga tigi menama, tama dago dwai şe tigidali sela şabo bidi bidimainogo tiwai dao.

¹¹ Abagi mu dede o, God agai te tiwai da dali dwagi yai homu eyu godolo mu yaligo da, teda dago me dena hasi dwagi yai homu dago abagi dabe dali inao. ¹² Bidi me deligo God munu me subeo. Dago dena hasi dwagi yai homu dago abagi dali eyu da, God aga da dali bidibo dao, tama aga dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te da tomode sese wiegi yai mu pedalai dao. *

¹³ God agai aga Mobo Bidi dabolo mawai. Tama tibaso, dago koneai, da God dali bidibo dao, tama aga da dali bidibo dao. ¹⁴ Tama Aya God aga Ogwa e t̄ba tagala palama, tama agai da e t̄de we bidi tigidali ma dobola sabo bidi pedalomainogo yai. Dago te suai dao, tama dago te şe po gasa we bidi dabe augwalibolo pusubo dao. ¹⁵ Bidi me deligo te gasa we bidi gabidide po weyu, “Awe, te bidi Jisas aga te Godigo Ogwa dao,” obaso da, God aga te bidi dali bidibao, tama te bidi aga God dali bidibo dao. ¹⁶ Tama dago koneai dao, Godigo da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo dao. Tama koneyu, tama da te kolesagaba dago homu tiqlubo dao, tede homu si ebo menio.

God agai homu kolesaga page da, te we bidi dali dwagi yai homu eyu augwali godolo mu ebo homu kolesaga dao. Tama bidi te kolesaga eyu bidibo bidi, aga God dali bidiyu, tama God aga te bidi dali bidiyu ebo dao. ¹⁷ Tama bidiyu, tama te dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga te da tomode sese wiegi yai mu pedalobo dao. Magi baso meni. Tama tiyu da, da e t̄de bidibo sogo te da Krai tiwai bidibo dao. Tama tibaso, te nosali te t̄q dagalu silibo side genuai po t̄q ebode da wi me egobeo. ¹⁸ Tama God agai da dali te dwagi yai homu eyu godolo mu ebo kolesaga te sese wiegi yai mu dao, şq̄ pabeo. Tama tibaso, da wi menio, te agai da dali ebo kolesagago te wi ebo sela şabo dao. Wi ebo page e tama: da dwai dene sabo homu ebo we bidi bidiyu da, teda da wi ebo dao. Tama tiyu da, dago koneaibao, te Godigo da dali dwagi yai homu ebo kolesaga page te dago kuna konebeo, da tede şq̄ pabo.

¹⁹ Te dago God dali, dena hasi abagi dali te dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga page e dao: hasia bolo God agai da dali te godolo

* 4:12: Jon 1:18

ebo kolesaga yali. ²⁰ Bidi me deli agai te po weyu “Eno God dali dwagi yai homu eyu aga godolo ebo dao,” te po agai weyu, tiali goli te bidi agai aga ama dali dwai boi bidi homu eyu da, teda te bidi agai tibo po wabo dao. Magi baso meni. Te bidigo aga gedugo aga ama subo dao. Tiali goli agai aga dali dwagi yai homu eyu godolo ebo menio. Tama tibaso, agai te aga gedugo susiabo God dali mena tama dwagi yai homu ebo kolesaga egowe? Mu menio, aga usu egobeo. ²¹ Tama te bomo yai po dago God agade sai, te po tama wai: niwai bidigo God dali te dwagi yai homu eyu godolo ebo bidi, agai aga ama dali me dwagi yai homu eyu godolo mu yao.

5

Kraisde konealubo po daų wabo bidi agai tõe kolesaga aiyaba elalubo dao

¹ Tigidali bidigo Jisas aga te Godigo sa muani tagala palali bidi Krais dao olama konealubo po daų wai, te bidi dabe augwali Godigo wai dabe dao. Tama tigidali bidigo aya dali dwagi yai homu ebo bidi, te augwaligo te dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga agai wai dabe dali me ebo dao. ² Tama dago God dali dwagi yai homu elama tama aga godolo mu eyu, tama agai bomo yai po dago wali peyu da, teda dago te kolesaga ebode koneagameo, dago God agai wai dabe dali dwagi yai homu eyu godolo ebo dao. ³ Magi baso meni. Dago God dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga page e dao: dago God agai bomo yai po wali pabo dao. Tama agai bomo yai po dabe augwali te bidigo wali pabo usu isašo bomo yai po meni, te dago augwali wali pabo usu yaibao. * ⁴ Godigo wai dabe tigidali augwali deli deligo te tõe elalubo dwai kolesaga aiyaba elaluai dao. Te dago e tõe elalubo dwai kolesaga aiyaba elalubo tų e dao: dago te Jisas aga te Godigo sa muani tũa tagala palali bidi mu dao, te konealubo po dago Jisasde daų wabo, te kolesagago dago te tõe kolesaga aiyaba elaluama tagalobo dao. ⁵ Mena bidigo hwınama tama tõe dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi dawew? “Te bidi Jisas aga Godigo Ogwa mu dao,” te po konealubo po daų wabo bidi aga naga dao.

Godigo agai Ogwade po hania pusai

⁶ Te aga da, Jisas Krais aga digi aga hania pedalali. Aga aųgo baptais mabo te kolesaga dali, tama aga te ni pedaide kaneme gelabo te kolesaga dali asai. Aga asali te aųgo kolesaga dali naga asai menio. Aga asali te aga aų dali kaneme dali te kolesaga si dali asai. Tama tiyu, te Godigo Mobo Bidi agai te Krais aga asali kolesagade te mu po dao, te po wai dao. Magi baso meni, te Mobo Bidi da te mu po wabo page mu dao. ⁷ Awe, sela augwaligo te da ola mabo da, te Krais aga Godigo Ogwa dao. ⁸ Me te Mobo Bidi, me aų, me te kaneme tama dao. Tama te sela augwaligo te Kraisde deli po naga dabolo ola mabo dao. ⁹ Bidi me deligo agai suali seų po dabolo pusubo si, te dago homu si isaųu tama “Te mu po dao” weyu dago agai pusali po sabo dao. Tama bidigo wabo pode dago tama tialigo da, teda dago Godigo aga Ogwade dabolo pusubo po odoyu, dago mu po dao weyu te po sao. Magi baso meni, te Godigo pogo bomo te bidigo pogo bomogo aiyaba elalubo dao. Te Godigo aga digi aga Ogwade pusali po dao. ¹⁰ Tama te konealubo po

* 5:3 Jon 14:15

Godigo Ogwa dali daŋ weyu agaba tişlubo bidi, te bidi agai te Godigo aga Ogwade pusali po aga homude elalubo dao. Te Godigo aga Ogwade wali po, te pode “Mu po dao” wasiabo bidi, te bidi agai “God aga nogi ili po wabo bidi dao” wai dao. Magi baso meni. Te po, te Godigo aga Ogwade wali pode te bidigo “Te po mu po menio” homu eyu sela şawai dao. ¹¹ Tama Godigo aga Ogwade wali po e dao: God agai da sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo bidibo ula mawai dao, tama te bidabo ula page aga Ogwa Jisasde elalubo dao. * ¹² Bidigo Godigo Ogwa dali keş pali bidi, aga dali te bidibo ula elalubo dao. Tama bidigo Godigo Ogwa dali keş pişawani bidi, aga dali te bidibo ula elalubeo.

Po silagasu wabo po

¹³ Te dagego Godigo Ogwago nogide konealubo po daŋ weyu agaba tişlubo we bidi, te dagego te dwagi yai bidada peyu bidada pabo ula elalubo konemainogo eyu, eno e po dagebolo aşena tolobao. ¹⁴ Da Godigo gesabide bidiyu, tama dago aga dali homu si ebo menio. Magi baso meni, magi nai po aga dali gedu haluasa po weyu, tama dago aga homu wali peyu da, teda agai dago te gedu haluasa po wabo odobo dao, te dago mu hania konebo dao. ¹⁵ Awe, dago aga dali gedu haluasa po weyu da, teda agai te po odobo dao. Tama te dago konebo dao. Tama konealigo da, teda dago e me konebo dao, te dago magi naide po aga dali gedu haluasa po weyu da, agai te nai dabolo mabo dao.

¹⁶ Bidi me deligo aga amago dwai şe ebo suyu da, tama te dwai şe ebogo te yali bidi aga dwai madigi pişabo dwai şe elaluyu da, teda aga amago Godibolo gedu haluasa po wao. Tama weyu, tama Godigo te dwai şe yali sela şanama tama bidibo ula te bidibolo mawaibao. Te dwai şe tedali tedali dao, mebago te şe yali bidi dwai madigi tagala palabo dao, mebago meni. Tama te şe yali bidi dwai madigiba pişabo dwai şe ebode eno te po wai, Godibolo gedu haluasa po wao. Tiali goli te bidi dwai madigi tagala palabo dwai şe, tede eno dagebolo “Gedu haluasa po wao” wabeo. ¹⁷ Tigidali dolo işabo kolesaga, te dwai şe dao. Tiali goli dwai şe mebago te bidi dwai madigi tagala palabo menio.

¹⁸ Dago koneai, tigidali bidi Godigo wai dabe bidalubo bidi, augwaligo dwai kolesaga wali me pabo menio. Magi baso meni. Godigo Ogwago augwali bugagia palibo dao, tama Satango augwaliba aga nogo mugobeo.

¹⁹ Dago koneai, te tigidali tede bidibo we bidi augwali te Satango dologode bidibo digi, da Godigo wai dabe bidibao.

²⁰ Dago koneai, Godigo Ogwa aga asai, tama agai homu kolesaga da mawai, dago te God aga God mu dao, te dago konemainogo te kolesaga da mawai. Da aga Ogwa Jisas Kraiş dali wadolama bidibaso, tama da God dali bidibo dao. Te Kraiş da, te aga God mu dao, tama agai te bidibo ula sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula mabo dao.

²¹ Eno wai dabe, dua dao. Dagego te tibo god dabe wali pidali weyu, dagego duga digi bugagia palişo. Te tama dao.

* 5:11: Jon 3:36

Jongo Si Sogo Pas Aşani Hasia nedebo tau sabo po

E pas aşani bidigo aga digi nogi tiwai wabo “Ena monu dabe dao,” tama weyu, tama dago homu te aga Jon dao. Agai e pas hasia nedali we bidi tau somainogo eyu, tama te Kraisde polobadu ola mani po tagaluyu gasa po ola mabo bidi dabe augwalide dua dao wali. Te tobage tibo po ola mabo bage dali kisasa biligio wali.

Dago Godigo po mu daş ola sai elalu tama te bidi dabego te tobage gasa po pusubo side dua dao

¹ Ena monu dabe bidiyu, tama ena Jisasgo şe ebo tobolu bidi, te eno te Godigo diş sali we dali nago wai puluba dali, te dagebolo e po aşena tolobao. Eno homu mu eyu, dage dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebao. Tama eno naga te kolesaga dage dali ebo menio. Tigidali Godigo mu po koneani we bidi augwaligo me dwagi yai homu dage dali ebo dao. ² Magi baso meni, te Godigo mu po da dali bidibo dao, tama sesemane sogo da dali mu bidada peyu, bidada paibao, tama tiyu dago dwagi yai homu dage dali ebao.

³ Dago Aya God dali, te Aya aga Ogwa Jisas Krais dali, augwali sigo da dali olo tau sabo kolesaga dali, te homu dene eyu tau mabo kolesaga me, te bidi homu dwagi yai nagamea ilibo kolesaga me, te kolesaga sela da dali augwaligo yaibao. Tama dago Godigo mu po koneyu, tama dena hasi dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga ebadi, augwaligo te kolesaga da dali yaibao.

Dago dena hasi dwagi yai homu eyu bidişo

⁴ Eno odali, nago wai dabe meba augwaligo Ayago dabolo “Tama tiao” wali po odoyu, tama augwaligo te mu po wali peyu bidibo dao. Tama odolama, eno dwagi yai homu yai. ⁵ Nage we, megi eno nagebolo e po ma obao, da tigidaligo dena hasi abagi dali dwagi yai homu eyu godolo yao. Eno gesi bomu yai po nagebolo aşena mabeo. Menio. Te dago Godigo po odobo gagalali sogo dago te bomu yai po odai dao. * ⁶ Te we bidi dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga page e dao: dago Godigo bomu yai po dabe wali peyu bidao. Tama te Godigo po odobo gagalali sogo daş elama, tama megi e sogoba usu nagaselama, dagego te bomu yai po e tiwai odai dao, dagego te dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga eyu bidao.

⁷ Magi baso meni. Bidi hauwa augwaligo da dwai şe tomoba kegainogo eyu tibo po ola mabo bidi dabe, augwali haniani tşba augwaligo po pusigi pai dao. Tama augwaligo “Te Jisas Krais e tşba asama bidali te bidi mugo tigi sali, te da bidi dabego tigi tiwai sali,” te po wabo augwaligo hagela ebo dao, te po page hogwa sabo dao. Te tobage bidi aga te tibo po wabo bidi, tama agai Krais dali boi bidi ebo bidi dao. ⁸ Tama tibaso, dage dua dao. Dagego şe elama tama te Godigo

* 1:5: Jon 13:34; 15:12, 17

dagebolo maiabo nai tagalabuo. Te menio. Dagego dwagi yai sabo nai mu sese somainogo dage dua dao.

⁹ Bidi mego Kraisgo ola mani po tagalama, tama agai gasa poba begegi pai, te tobage bidi God te bidi dali bidibo menio. Niwai bidi me deli agai Kraisgo po dali homu keę pai bidi, te bidi te Aya dali aga Ogwa dali augwali si te bidi dali bidibo dao. ¹⁰ Tama tibaso, bidi me deli dage bidibo digi pedalama, tama agai Kraisgo ola mani po dagebolo sela asisama olo asobaso da, dagego beba te bidi odasa pigio. Tama me dagego aga dali dwagi yai homu elama nage bugagia bidao po wagio. ¹¹ Magi baso meni. Bidigo te tiwai bidi dali dwagi yai homu elama siade dao po wabo bidi, te agai te bidigo dwai se ebo tau sabo bidi pedalaibao.

Po silagasu wabo po

¹² Eno dagebolo pusubo po hauwa me elalubao. Tiali goli eno te po dagebolo aşena tolobo hagela homu ebo. Eno dage suagasobo homu ebao. Tama eyu, tama dagego gesabide eno te po dagebolo pusaibao, tama da tigidali te dwagi yai homu mu yaibao.

¹³ Godigo nago ama aga dię sali. Tama nago te amago wai dabe augwaligo nage dali dwagi yai homu elama, bugagia bidao po nagebolo tolobao. Te tama dao.

Jongo Sela Sogo Wabo Aşani Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te e pas Jongo aga abagi Gaius agabolo aşena toloyu, tama te bidi Gaiusgo te Godigo po sela pabo bidi dabe tau sabo şede buba hwi po wali. Jongo gasa bidi side me po aşeyu, te bidide dow dao wabo po wali. Te bidi me nogi da, te Diotrefes dao.

Dago te Godigo şe ebo bidi dabe tau sabo şe inao

¹ Ena monu dabe bidiyu tama ena Jisasgo şe ebo tobolu bidi, eno e po Gaius nagebolo aşena tolobao. Nage eno abagi mu dao, eno homu mu eyu nage dali godolo mu ebo dao. *

² Abagi mu, eno homugo nago şe ebo tigidali dwagi yai emainao, tama nage me bugagia bidimainao. Eno koneai, nage te God dali bidiyu, tama nago noma bugagia bidibao, tama eno homugo nago tigi me te tiwai bugagia bidao. ³ Te nago noma bugagia bidibo pode, abagi dabe meba augwali ena bidibo digi sabolodu geani, tama augwaligo te po widu geai, nage te mu pode homu keş pai bidi dao. Eno tama po odolama, tama eno dwagi yai homu yai. Mu tama eno koneai, sesemane sogo nago te mu po naga wali peyu bidibo dao. ⁴ Awe, eno wai dabe augwaligo mu po wali peyu bidibo te po eno odu gebaso da, teda eno dwagi yai homu pemene mu ebo dao. Tama gasa po odobode dwagi yai homugo te dwagi yai homu ebo aiyaba elalubo menio.

Gaius agai dwagi yai şe yai

⁵ Abagi mu, nago homu mu naga eyu, tama tigidali ama dabe augwali tau sabo şe yai. Tama tiyu, te nago konesişwai bage augwali gasa buludu asali digi, augwali me nago tau siyu tebo dao. ⁶ Tama te nago tau sali bidi dabe augwaligo te ede bidibo Godigo we bidibolo te nago augwali dali dwagi yai homu eyu tau sabo şe ebo po pusali. Tama te tobage bidi augwali Godigo po haniani buluba sela peyu, tama nago bidibo digi asobo si, teda nosali augwali gasaba bugagia ma pomainogo eyu nago augwali tau sao. Augwaligo Godigo şe ebo dao. ⁷ Augwaligo te şede Kraisgo po wagi pai. Tama peyu, tama augwaligo te Godigo po wali pişabo bagego augwali tau sabo hagela yai, te sabeo. ⁸ Tama tibaso, da Godigo po wali pabo we bidi, dago augwali tau sao. Te kolesagade dago augwali dali hodobo şe deli eyu, tama te Godigo mu po te haniani buluba tedela paibao.

Bidi nogi Diotrefes agai dwai kolesaga yai

⁹ Eno po meba te nago bidibo digi bidibo Godigo we bidibolo aşena tolai. Tiali goli te bidi Diotrefes aga augwaligo polalubo bidi bidainogo homu eyu tama agai eno wabo po odobo menio. ¹⁰ Tama tibaso, ena dage bidibo digi sabalobode, eno dagebolo agai te yali kolesaga te po hanilaibao. Agai nogi posobo dwai po haniani da dali wabo dao. Tama agai homugo te şe ebo naga usu egobeo. Meni. Godigo po pusigi pabo bidi dabe, dago ama dabe, augwali teba asobo si agai augwali

* 1:1: Tpi 19:29; Rom 16:23; 1 Ko 1:14

beba odasa pabo menio. Tama bidi meba augwaligo te asai ama dabe beba odasa painogo ebaso, agai augwali dali te tigio olama, tama agai augwali te Godigo we bidi hani tomode me bidigio olama, augwali sela şabo dao.

Bidi nogi Demetrius agai dwagi yai kolesaga yai

¹¹ Eno abagi mu, nago te dwai kolesaga ebo bidigo kolesaga wali pelamuo. Nago dwagi yai kolesaga wali pao. Dwagi yai kolesaga ebo bidi, te bidi Godigo bidi dao. Dwai kolesaga ebo bidi, agai God konebeo.

¹² Te bidi Demetrius, agade tigidali we bidi augwaligo aga nogi ugwaba sabo po weyu, “Te aga dwagi yai bidi dao,” te po wabo dao. Tama aga homu mu eyu doloba pai kolesaga ebo te Godigo mu po dolo si dao. Tama da me dago aga dwagi yai bidi dao po weyu, aga nogi ugwaba sobao. Tama nago koneai, dago po te mu po dao.

Po silagasu wabo po

¹³ Eno nagebolo pusubo po hauwa me elalui dao. Tiali goli eno te po nagebolo aşana tolobo hagela homu ebo. ¹⁴ Eno nage tamadi suagasobo homu ebao. Tama eyu, tama nago gesabide eno te po pusaibao.

¹⁵ Eno homugo nago homu dwagi yai elama bidao. Nago ede bidibo abagi dabe augwali tigidaligo nagebolo siade dao po obao. Nago te nage dali bidibo dago abagi dabe augwali deli delibolo siade dao po wao. Te tama dao.

Jutgo Aşani Pas Hasia nedebo tau sabo po

Te Jutgo e pasde aşani po tiwai si dwasianu te 2 Pitago aşani pas tiwai elalubao. Te bidi Jut aga da, te Jems aga ama da wabo, te po obaso dago koneagameo, aga te Jisasgo amanu dao. Tama te tibo po ola mabo bage augwalide te bidi Jutgo wado po weyu, tama augwaligo ebo dwai dwai kolesaga te Godigo wei ponaibao wabo po aşani. Tama te bidi Jutgo te Kraisgo po wali pabo we bidi te Krais ma asobo sogo bugagia tonalualo po weyu, tama Godigo augwali tau saibao wabo po pusali. Te tiwai po te ves 3, tede elalubao.

Dagego te duga konealubo homu daş wabo bugagia tonalu tama te dwagi yai buku po dali hoi bidi ebo bidi dabego po sela şayao

¹ Ena Jut da, ena te Jisas Krais agai şe ebo bidi da, tama ena Jems aga amanu dao. Tama eno e po dage Godigo i wali we bidibolo aşena tolabao. Tama God dago Aya agai dage dali dwagi yai homu eyu, tama godolo mu ebo dao. Tama Jisas Krais me agai dage palibo dao. Augwali sigo dage dali tama tiyu, tama dage bugagia bidibao. * ² Te eno homugo Godigo agai homu dene eyu tau sabo kolesaga me, te dage homu nageamea ilabo kolesaga me, te agai dage dali dwagi yai homu eyu godolo ebo kolesaga me, te kolesaga sela dagebolo geninama mu pedalaibao, te eno te homu ebao.

Tibo po ola mabo bidi dabe pedalali

³⁻⁴ Eno abagi mu dede, hasia eno homugo te Godigo da tigidali ma dobola sabo şede eno po dagebolo aşena tolabo homu bomu yai. Tiali goli, eno homu hasegelali, tama megi dagebolo gasagi yai po aşena tolabao. Magi baso meni, gasa bidi dabe augwali dage Godigo we bidi hani tomoba geme asai, te sa asobo bage tiwai asai. Te polobadu te deli sogo naga te God agai aga po te aga we bidibolo mu mawai dao. Tama te po e dao, te dago te God dali Jisas dali augwali side konealubo po daş wao. Tiali goli, te geme asai bagego augwaligo ebo dwai dwai kolesaga bolainogo augwaligo te Godigo mani po hasegelali, tama tibo po dagebolo ola mayu, "Woo, te God agai da olo tau siyu, tama dago ebo dwai şeş sela şabaso, teda dago dwai dwai penani ebo kolesaga eyu da, te usu da," augwaligo te tibo po ola mabo da. Tama tibaso, eno megi dagebolo e po aşena tolali, te dage bomu elama tama te Godigo mani po bugagia tonaluyu palişo, augwaligo te po dolidali weyu yao. Tama augwaligo te tobage tibo po weyu, augwaligo te Jisas Kraisde hogwa sabo po wabo dao. Augwaligo dago Polalubo Bidi, te dago Genuai Bidi deli naga tudiba mubo dao. Tama polobadu mu Godigo po aşani bidi augwaligo te po aşani, te God agai te tobage dwai dwai şeş ebo bage sa munama tama şeş mawaibao, te po te bukude aşani.

⁵ Te Godigo polobadu mu yali şeş po te dagego gisiga koneai digi, eno dagego ma konealumainogo eyu e po ma obao. Polobadu agai te

* 1:1: Mat 13:55; Mak 6:3

Israel bidi hani tau siyu, tama augwali kalabus togaluyu elama, tama Isip t̄o tagalama odasa pai. Tiali goli nosali augwali meba agai wali poba augwa homu tigidali musiāwai, tama te po wali pisībaso agai augwali doloyu ela silai. * 6 Tama te ensel mobo bidi meba me, augwalide ma kone palao. Te ensel mobo bidi meba augwaligo te Godigo augwaligo nogoba mani tonalubo bidi s̄e hagela eyu, tama te s̄e tagalali. Tama agai augwalibolo mani bidabo madi, te me augwali hagelama, tagalalio. Tama Godigo augwali dila pai aligabo bonogo nogo dunama, kalabus ilama, bida bida peyu bidibo, tama augwali te a bulu hulua sai digi tede mu dāu olama bidibao. Tama augwali te a hulua sai digide bidiyu, tama augwali Godigo genuai bodolu sali te tonaluyu bidibadi, tama te moni po t̄u ebo sogo pedalaibao.

7 Te polobadu elaluali moni hanu si me, te nogi Sodom dali, Gomora dali, te hanu side pedalali dwai s̄eḡe dagego ma konea palao. Tede bidali bage me, te hanu si p̄ade elaluali dwasianu bulude bidali bage me, augwali tigidaligo te ensel mobo bidi mebago yali dwai dwai penani ebo s̄e tiwai yali. Augwali penani s̄ede bidaluali, tama augwaligo homu hodaloama, tama augwali te s̄e bomo elama eyu pobeasa pali. Tama tibaso, Godigo augwali te moni sia te dagaludu tagala palali, tama augwali te siago ela silai. Tama dago augwalide te yali s̄e sulama, tama dago koneai dao, te tobage dwai dwai s̄e dago ilamuo, da te dene sidali weyu. *

8 Tama te dage tomoba geme duala sagaselama bidibo bidi dabe augwaligo me te tobage dwai dwai kolesaga ebo dao. Haniani na eyu, augwali homu hodoliyu, tama augwaligo meda yai kolesaga augwa tigde ebo dao. Tama augwaligo dago Genuai Bidigo augwali tonaluabo bomo sela sayu, tama augwaligo te Godigo dagalude bidibo ensel mobo bidi dabe dali me nogi posobo po wabo dao. Te ensel dabe augwaligo ula yai bomo elaluali goli, te bagego nogi posobo po augwalide widu gebao. 9 Augwaligo te posobo po olamuo. Suao. Polobadu te ensel mobo bidi dabego polalubo ensel nogi Maikel, agai te dwai haubo mobo tuni bidi Satan dali augwali si po konila yai, te isai bidi Mosesgo tigi hagede konila yai. Tama te sogo Maikel agai te Satan dwai nogi posobo po me wabeo. Te meni. Agai Satanbolo te po wai, “Genuai Bidi aga digi nage osola sulama, tama s̄eḡe mawaibao,” te po wai. * 10 Tiali goli te tibo po ola mabo bidi dabe augwaligo te page konesīwai naide te dwai posobo po wabo dao. Me ma, augwaligo te dwai s̄ede kuna koneani. Tama koneyu, te homu kolesaga meni yai bulu hasa tiwai bidiyu, tama augwaligo magi magi dwai s̄e edubadi gebo dao, tama te tobage dwai kolesaga ebaso augwali mu dolama dene saibao. 11 Augwali hobedagia bidibao. Augwali te polobadu mu bidali dwai s̄e yali bage tiwai ebo dao. Te polobadu bidali bidi nogi Kein, te Adam aga ogwa, te bidi aga pali dwai t̄u te augwali megi te t̄udu bilibo dao. Tama te dwai bidi me aga nogi Balam, agai yali s̄e tiwai eyu, tama augwaligo masigi sabo pes̄a eyu, gasa we bidibolo dwai s̄e yabo po hwa po mabo po wabo dao. Tama augwaligo te polobadu bidali bidi me nogi Kora agai yali s̄e tiwai ebo dao. Te bidi Kora agai te Godigo wali po odobo hagela eyu, tama te po sela s̄abaso, nosali dene mu sai. Tama e bidi dabe me

* 1:5: Sai 12:51; Nam 14:29-30 * 1:7: Gag 19:1-24 * 1:9: Bom 34:6; Dan 10:13, 21; 12:1; Sek 3:2; Ped 12:7

augwaligo te tobage po sela şabo kolesaga ebaso, tama augwali me mu doloyu hagawaibao. *

¹² Te dage deliba sisinama, tama ‘Da deli hani dao,’ te homu eyu, dagego nai tubo dao. Awe, tiali goli te tibo po ola mabo bage augwali me te nai tubo madiba aselama, tama augwaligo dagego ebo kolesaga dolobo dao. Augwali te gudubo ugwa dwai meda ilibo nai tiwai dao. Augwaligo dage dali nai tubadi, te augwali wi isayyu tama augwa hasi naga kisasa bidiyu, tama te nai tubode gasa we bidi tau sisayyu, augwaligo te nai subigila tuyu ebo dao. Augwali te tulubage tulisaiwai pō tiwai dao, tama waligo augwali pona palobaso tedela pabo dao. Tama augwali te ni aga du walobo sogo walisiawai ebo, te tobage ni tiwai dao. Tama augwali te page sasia pai ni tiwai dao, te bidigo te ni page guda şawai. Tama augwali te tiwai bidiyu, du walobeo, we bidi tau sabo ş dwagi yai ebo menio. ¹³ Tama te moni tamu aī bōi dini wadolama nosali asiyu, tama te aī dinigo meda yai pesa hania pedalobo dao, te aī sanide. Tama te tiwai te bidi dabe augwaligo te hale ilibo kolesaga hania ebo dao. Augwali te dagalude elalubo hō meba tiwai dao. Te tobage hō osogo ula eyu, ma sula siyu ebo hō dabe dao. Te hō pabo te bugagia dolo pabo menio. Tama Godigo te dwai sisi mu a bulu hulua sai digi sisi yai elalubo, tama te tibo po ola mabo bidi augwali te hulua sai bulude sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao.

¹⁴ Te polobadu bidi Adam aga ogwago ogwa tama nedada peyu, te nogo a olama me badu nogo deli wali, te bidi mego ogwa te Inok da, aga polobadu mu bidai bidi dao. Tiali goli, agai te sogo polobadu te megi bidibo tibo po ola mabo bagede te po wai, “Suao, Genuai Bidi aga ensel mobo bidi umabo mu dali asaibao. * ¹⁵ Tama aselama, tama agai te we bidi tigidali osola sueibao. Tama osola sulama, agai augwaligo aga tudiba muani bidi tebolo augwaligo sege hania ola mawaibao. Tama augwaligo Godigo po oda tagalama te dwai se eyu, tama te God tagalali bagego dwai sesena pai nogi posobo po agade odu geai. Tama te yali se tigidali me, te wali dwai po tigidali me wei ponoyu, tama Godigo augwali dene mawaibao,” te bidi Inok agai te po polobadu wai.

¹⁶ Te dage tomode bidibo tibo po ola mabo bidi dabe, augwali te tigidali pedalobo naide hagela homu eyu, tama sesemane sogo augwaligo gasa we bidide dwai homu naga ebo dao. Tama augwaligo tigo ebo kolesaga hodolama, tama augwaligo te kolesaga naga wali pabo dao. Augwaligo genuai po weyu, tama augwa nogi augwaligo ugwaba sabo dao. Te gasa we bidi dabebolo augwaligo po mumubo po weyu, tama te bagego nai dabede pesa elama sabo dao.

Te dago konealubo po daū homu dagego elalumainu eyu, te bugagia suao po wai

¹⁷ Te bidi dabe augwaligo te dwai se yali goli, dage da, dage abagi dabe mu, te dago Genuai Bidi Jisas Krai agai po sela pabo bidi dabego dagebolo polobadu pusali po te dagego te po ma koneao. ¹⁸ Te se pedelasiabadi tama augwaligo dagebolo te po wai, “Te nosali te tō dali, dagalu dali si silibo sogo te paba yagasobadi, tama bidi mebago Godigo da ola mabo wiegi yai doloba pai kolesagade gisugu wagasobo bidi

* **1:11:** Gag 4:3-8; Nam 16:1-35; 22:1-35 * **1:14:** Gag 5:18, 21-24

dabe pedalaibao. Tama augwaligo Godigo po tudiba muyu, tama bomu eyu, augwa tigo tode ebo dwai dwai kolesaga naga wali paibao,” te po augwaligo wai dao. * ¹⁹ Te tiwai asobo bidi dabe augwaligo dage Godigo po wali pabo we bidi hani tomode si pedebo bage dao. Tama augwaligo e tode ebo kolesaga naga wali peyu, tama Godigo Mobu Bidi agai augwali dali hodobo bidibo menio, te mu dao. ²⁰ Tiali goli dage abagi dabe mu, dagego te Godide konealubo po bugagia daŋ olama, tama bidigo aga be bugagia se ebogia tama duga digi duga homu kolesaga daŋ olama te seŋe bomu yao. Te konealubo po te gasagi yai tedali mu dao. Tama te Godigo Mobu Bidigo dage te gedu haluasa po wabo tau siyu, tama dagego te po sesemane sogo bugagia daŋ weyu yao. ²¹ Tama God agai dage dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo dao. Tama tibaso, dage duga ebo kolesagade bugagia tonaluyu tama dage aga paŋe mu bidaluao. Tama tiyu, te dago Genuai Bidi Jisas Kraiis dagego tonaluaŋ, te agai dage dali homu dene eyu, tau siyu elama tama agai te dagebolo te bidada peyu, bidada pabo ula mabo sogo te dagego bugagia tonaluyu bidiŋ.

²² Te dage tomode te we bidi meba augwaligo te tibo po ola mabo bagego wabo po odama, tama megi augwali te Godigo pode homu si ebo dao. Tama tibaso, dagego augwali dali homu dene eyu, tama tau somainogo te augwalibolo te homu bega sabo po wao. ²³ We bidi mebago te dwai dwai se ebo kolesaga ma gagalama, tama augwali te sia tomoba tuloluali bidi tiwai da. Tama tibaso, augwali te moni sia dabo buluba nosali pidali weyu, dagego augwali polo tau siyu ma sao. Te we bidi meba gasagi yai dao. Augwaligo augwa tigo tode ebo dwai dwai kolesaga naga wali pobaso, dagego augwali dali homu dene eyu tau sao. Tialima, dagego augwaligo ebo dwai kolesaga wai selama gagaidali weyu dage dua eyu, wi yao. Augwaligo dwai dwai kolesaga ebogo augwaligo gudubo ugwa dabe meda ilali. Te ugwade me dage boi bidi homu mu eyu yao. Tiali goli te hobedagia bidibo we bidi tau sao.

²⁴ Te God agai bomu elalubaso, agai dage bugagia tonaluyu, dage me tulalugobeo. Tama agai dage tau siyu, tama dage dwai se me isiŋwai, dwagi yai homu pemene mu eyu, tama agai dage aga moni ula elaluyu gegemani ebo madigi teba sela pabo usu yaibao. ²⁵ Tama God agaduba deli naga bidibo dao. Agai da tau siyu ma dobola somainogo, tama agai dago Genuai Bidi Jisas Kraiis e toba tagala palali. Tama tibaso, dago Godigo nogi ugwaba sinao. Awe, tama tiyu, God aga polalubo tuni bidi bidimainao, tama aga genuai bomu mu dali, agai moni ula dali si elalubaso, tama dago aga nogi ugwaba sinao. Te tigidali sogo polobadu aga tama bidai, te megi me aga tama bidibao, te tigidali sogo nosali God aga tama bidada peyu, bidada paibao. Te po mu po dao. Tama dao.

* 1:18: 2 Pi 3:3

Kraisgo Geme Dualali Sę Pedelabo Po Jonbolo Ola Mani Hasia nedebo tau sabo po

Te boi bidi dabe augwaligo te Kraisgo po wali pabo we bidibolo dene dali seęę dali mayu bidali. Magi baso meni, tama aga wali pabo we bidigo te Jisas Kraiss augwa Genuai Bidiba konealubo homu daę wai elalubaso. Te Godigo nosali yabo kolesaga augwaligo konemainogo eyu, Godigo te seę te Jisas Kraissbolo ola menama, tama Kraisgo te nosali pedelabo kolesagade yabo seę po te aga wali pali bidi Jonbolo waselali. Te haniani na ebo tiwai yali sogode ola mayu waselai dao. Tama dago te bidi Jongo nade suali nai po nedebaso da, teda dago konemainu ebao, te Godigo bomogo te dwai seę ebo bage te Jisas Kraiss Genuai Bidigo, te agai nogode te Godigo bomogo te dwai seę ebo bage tigidaligo bomono nosali aiyaba mu elalueibao. Tama agai te Satango bomono me aiyaba elalueibao. Tama te Jisasgo ebo seę tigidali siminagasobo sogode, Godigo te yali seęęde bomonama dolaluali we bidi dabe augwaliba te gamonama bidada peyu, bidada pabo nai mawaibao. Te augwali God dali bidu, te augwalide seęę mu meni yaibao. Magi baso meni, Godigo te tigidali nai gesi nigilama pedalubo sogo tama tieibao. E buku nogi “Revelesen” dao, tama te nogi page te “te geme dualali po waselebo” wabo dao.

Te bidi Jisas Kraisgo te aga po wali pabo bulu we bidi a naga me badu si buluba te po ola tolobo po tagala palali po

(Dęi 1–3)

¹ Te eno megi aseņa tolobo po, polobadu te po geme dulaluai, tama Godigo te po Jisas Kraissbolo waselama ola mani. Te Kraisgo aga seę ebo bidi dabebolo te nosali gana pedalobo seę hania hanilainogo tama Godigo agabolo te seę ola mani. Tama agai aga ensel mobo bidi me deli te Jon enabolo tagala palama, tama ena agai seę bidi, tama te tagala palali ensel mobo bidigo te waselali po enabolo ola magasai. ² Tama ena Jon, eno te seę tigidali sulama, tama te po me eno koneai, tama eno hanilama te Godigo po daę weyu, tama Jisas Kraisgo enabolo pusali po me, te pode eno te po wai dao, “Te mu po naga dao.” ³ Eno e po aseņi, te nosali gana pedalobo seę po dao. Tama e aseņi po gasa we bidibolo nedebo bidi, te bidi dwagi yai homu pemene eyu, bugagia bidaibao. Tama aga nedebo po odobo we bidi me, augwaligo te aseņi po odama, tama wali pobaso da, teda augwali me dwagi yai homu pemene eyu, bugagia bidaibao. Magi baso meni. Te seę pedalobo sogo paņa yagasai dao.

Jongo a naga olama me badu nogo si Godigo po wali pabo haniba aseņi po

⁴ Ena Jon, eno e po dage a naga olama me badu nogo si te Godigo po wali pabo we bidi hani, dagebolo e po aseņa tolobao, te dage te genuai tę Esia te genuai hanu dabede bidibo we bidi. God aga te megi

bidibo, tama polobadu mu aga bidaluai, tama nosali aga ma asiyu, tama eno homugo te God agai da olo mu tau sabo te kolesaga dali, tama te dwagi yai homu nagame ilibo kolesaga dali te si dageba mao. Tama eno homugo te a naga olama me badu nogo si mobo bidi augwali me, te tuni bidi God aga au yali duabo sia sai pađe bidibo bage, augwaligo me te dwagi yai homu eyu olo tau sabo kolesaga dali, te dwagi yai homu nagame ilibo kolesaga me dagebolo mawaibao. * ⁵ Tama Jisas Kraiss me, agai dagebolo te kolesaga si dagebolo momainao, te eno homugo. Aga te Godide homu keça pai bidi bidiyu, tama agai Godigo po tigidali dolo mu pusali bidi dao. Aga da te isama, tama isali we bidi dabe tomode bidama, tama aga te hasia mu gu pagede ma hodaloali bidi dao. Aga da, te tigidali tõe bidibo tuni bidigo polalubo genuai bidi dao.

Agai da dali dwagi yai homu eyu godolo mu ebo dao, tama aga isaligo dago dwai se yali sege tigidali sela sawai dao, tama da megi olo bidibo dao. * ⁶ Tama tiyu, agai da tau selama, tama dabolo genuai se menama, tama da te tuni bidi kingo pris hani bidi dabe nigilama, tama megi da te Jisas aga Aya Godibolo me te lotu po weyu, sesemane sogo aga se ebo pris bidi dabe bidibao. Tama tibaso, eno homugo agai genuai wiegi yai nogi dali, te we bidi tonalubo homo dali me bidada peyu, bidada pomainao. Te mu tama dao.

⁷ Suao, Kraiss aga te dagalu po me tomodu tiaba asaibao, tama tigidali bidi augwa digi gedugo aga te po tomodu tiaba asobo sueibao. Tama te aga tigde enani bidi dabe augwaligo me sueibao. Tama tigidali tõe we bidi augwaligo aga asobode homu eyu, tama agai augwalibolo dene wei ponaibao homu elama, tama augwali homu sege eyu gela waibao. Awe, te tama tiaibao. Mu tama dao. *

⁸ Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi God agai aga bidibo pagede te po wai, “Ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididueibao wabo bidi mu dao,” agai te po wai. Te God aga te megi bididubao, tama polobadu mu aga bididuai, tama nosali aga ma asaibao. *

Jongo Kraiss suali po

⁹ Ena Jon, ena duga ama dao. Ena dage dali hodobo te Jisasde wadolama, tama da deli hani elalubaso, tama gasa bage augwaligo dabolo dene dali, sege dali mayu elama, tama da tigidali hodobo homo elama dolaluyu, sege bugagia tolobo dao. Tama ena Godigo we bidi tonalubo se tomode dage dali hodobo bidibao. Tama eno te we bidi dabebolo Godigo po dali, te Jisago hania hanilali mu po dali, te po si augwalibolo pusubaso augwaligo ena sela sanama, ena te tamu ai tomode elalubo dwasianu to nogi Patmos teba kalabus mugi pali dao. ¹⁰ Tama ena e bulude bidibadi, ena te moni Sarere ulade digi na tiwai ebadi Godigo Mobo Bidi agai enaba dagana sagaselama, tama ena tudi badu bidi me deligo po dage bomonama weyu i wabo odali, te genuai bu wabo nai yadogoli te biugel bu wabo odai. ¹¹ Tama te wali pode te po wai, “Nago naga gedugo subo se po tigidali te bukude asenama, te Godigo po odobo we bidi bidibo bulu a naga olama me badu nogo si, te buluba nago te se po asena tolao. Nago te po Efesus buluba asena

* **1:4:** Sai 3:14 * **1:5:** Tib 89:27; Ais 55:4 * **1:7:** Sek 12:10; Jon 19:34, 37 * **1:8:** Ped 22:13

tolobadi, me te Smerna buluba, me te Pergamum bulu, me Taiataira, me Sardis, me Filadelfia buluba tolobadi, me te Laodisia buluba te po asena tolao,” weyu te po enabolo wai.

¹² Tama enabolo te po wali bidi eno begelama suainogo yai. Tama ena gesabidi begelai, tama eno suali, te kapa nogi gol, te golgo nigali lam sole a naga olama me badu nogo si tama munalubo suali. ¹³ Tama eno suali, te sole dabe munalubo tomode bidi me deli te bidi mu tiwai tede dolalubo suai. Tama te bidi aga bobage ugwago saḡa halua sai bidi, tama te bidigo tigide eno suai, te kapa golgo nigali nai aga hagawia bagulai nai te eno suai. * ¹⁴ Tama te bidigo tobolu nisi dali tedela mu yai, te kibu sipsip nisi tiwai, tama te tedela dagalu pə tiwai yai. Tama te bidigo gedu te sia bogoli ebo tiwai yali. ¹⁵ Tama te bidigo saḡa ula mu yali, te augwaligo te gasagi yai kapa nogi bras te genuai sia dabo digi ulama aḡi tiwai pedaluyu, tama te gegemani ebo tiwai aga saḡade te tama tiwai mu yali, Tama eno odali, agai dogonide po wabo te mone sabo aḡigo u wabo tiwai odai. * ¹⁶ Tama te bidigo dolo nogo sawali daide te hə a naga olama me badu nogo si elalubo suali. Tama te si badu poai yai bainat hwaḡ ge te hwaḡ mu poa pai, te bidigo pedauwalidu te buluba diḡ soai. Tama aga gesabidi ula mu yai, te sia bomo elama giligade nanobo tiwai yai.

¹⁷ Tama eno te bidi sulama, tama ena aga saḡa pageba kidu pəgulai, tama ena te isai bidi pigulali tiwai yai. Tiali goli agai dolo nogo ena tigiba munama, tama agai te po wai, “Nage wi tagalao. Ena da, ena digi te hasia bidaluali bidi dao, ena te nosali sogo mu bidaluaibao wabo bidi mu dao. * ¹⁸ Ena bidibo ula dali bidibao. Polobadu ena isai, tiali goli nago ena bidibo subao, te ena sesemane sogo bidada peyu, bidada pabo ula selama, megi bidibo dao. Tama tibaso, eno bomo elalubao, te isibo kolesaga dali, te isai bidi dabe osogo bidabo madi dali, te si tonalubo bomo eno elalubo dao. ¹⁹ Tama tibaso, nago te gedugo suali seḡ po aseḡo, te megi pedalobo seḡ me, te nosali pedalabo seḡ po me aseḡo. ²⁰ Tama nago eno dolo nogode te hə a naga olama me badu nogo si elalubo suali. Te lam sole gol a naga badi me si tama te me nago suai. Tama te nai dabe geme dualali page e dao: te hə a naga olama me badu nogo si wali, te Godigo po wali pabo bulu a naga olama me badu si te bulude bidibo we bidi tau sabo ensel mobo bidi dabe dao. Tama me te a naga olama me nogo si te lam sole po wali, te a naga olama me badu nogo si Godigo po wali pabo we bidi hani dabede po begelama weyu,” agai te po wai dao.

2

Efesus buluba Godigo po odobo we bidibolo aseḡi po

¹ Te bidigo enabolo e po me wai, “Te hasia Efesus hanude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po asena tolao: eno dolo nogogo te hə a naga olama me badu si eno tolaluyu, tama ena te a naga olama me badu nogo si te lam sole tomode bilibo bidi dao. Tama tiyu, eno e po nage dali obao: ² Te nago ebo kolesaga tigidali eno koneani, te nage seḡ dene ebo dao. Te me eno koneai, nage bomo elama seḡeḡ bugagia tolama dolaluyu, tama nago te dwai seḡ ebo bidi

* 1:13: Dan 7:13 * 1:15: Dan 10:6 * 1:17: Ais 44:6; 48:12; Ped 2:8; 22:13

dabe augwali hagela mu yai. Te bidi dabe augwaligo nagebolo te po wai, ‘Da me te Jisasgo sę ebo bidi dabe dao’ wai. Tiali goli te menio, augwali te Jisasgo sę ebo bidi dabe menio. Tama nago augwaligo wabo po osola suai dao, tama nago augwaligo ebo kolesaga page gegelama koneai, tama augwali te ili po naga wabo bidi dabe dao. Nago tama yali augwali osola suali sę eno koneai. ³ Tama te bidi dabe augwaligo nage suali, te nage ena wali bilibo dao, tama augwaligo nage dali dwai sę yali dao. Tiali goli nago bomo elama dolaluyu, te dwai sę nage dali eyu sę sę mabo nago bugagia tolalubo dao. Te nago tigi dene ebo hagela ebeo. Nago te sę ebo te eno konebo dao. ⁴ Tiali goli, eno po me nage dali elalubao: polobadu nago enaba te konealubo po hasia daŋ wali sogo, te sogo nago wiegi yai homu ena dali mu yai, tialima megi nago ena dali te hasia dwagi yai homu eyu godolo yali tiwai ebo menio. ⁵ Tama polobadu nago dwagi yai kolesaga yai, tialima nago te kolesaga tagaliyu tama nage tulaluai dao. Tama nago te polobadu yali kolesaga ma homogu koneyu, tama nage homu begeleyu, te hasia yali wiegi yai kolesaga ma yao. Nago te sę esiŋyu, tama nage homu begelesiŋyu da, te ena nage pageba pedalaibao, tama eno nago te lam sole elaluali ena ma sagasaibao, aga nage dali me elalugobeo. ⁶ Tialima te kolesaga me nago eyu tama te dolo dao: nago te bidi Nikolas hanigo ebo dwai dwai kolesaga dali boi bidi homu ebo dao. Eno me, eno augwaligo ebo kolesaga dali boi bidi homu ebo dao.”

⁷ “Te olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai sę ebo kolesagago bomu aiyaba elaluyu da, te bidibolo eno aga usu da weyu, tama agai te bidi bidibo ula mabo ni du sela tumainao waibao. Tama te bidi bidibo ula maiabo ni te God aga gide elalubo dao.’ ” *

Smerna buluba Godigo po odobo we bidibolo aseŋi po

⁸ Te bidigo enabolo po me wai, “Te Efesus hanuba u po aseŋa tolama, tama megi Smerna hanude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseŋa tolao: ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididuabo bidi mu dao. Tama polobadu ena isai, tiali goli ena ma hodaluama, megi me bidibao. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ⁹ Eno koneani, nago te sę sę te gasa bidi dabego nogode siyu dene dali ebo, tama tiyu nage magi nai meni yai mu bidibo te eno koneai. Tiali goli nage nai meni yai bidi mu menio, te God dali nage nai umabo elalubo bidi dao. Tama bidi meba augwaligo dagebolo posobo po wabo, te eno koneai. Tama te posobo po wabo bidi dabe augwaligo te po wabo dao, ‘Da Juda bage dao.’ Tiali goli augwali te tigide naga te Juda bage dao wabo, tama augwaligo ebo kolesagade augwali te Juda bage mu menio. Augwali te Satango hani dao. ¹⁰ Tama nosali gana gasa bagego dagebolo dene mawaibao. Tiali goli dage te dene sabo sęde wi egio. E po odao. Satango dage meba kalabus iliyu, te dage agai poba asobowe suainogo usu siyu tiaibao. Tama dage te dwai sę ebogo sę sę me dene dali te nogo si sogo usu nama saibao. Gasa bidi augwaligo dage dali te dwai sę eyu, tama augwaligo dage ela mubo sę me eyu da, teda dage enade homu kęŋ pai bidi dabe bidiyu da, eno

* 2:7: Gag 2:9; Ped 22:2

dagebolo wiegi yai nai mu mawaibao, te bidada peyu, bidada pabo ula dagebolo mu mawaibao.”

¹¹ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai se ebo kolesagago bomo aiyaba elaluyu da, te si sogo isibogo te bidi munu me dologobeo. Mu menio.’ ”

Pergamum buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹² Te bidigo enabolo po me ma wai, “Te megi nago te Pergamum bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po asena tolao: ena da, ena te si dali si badu poa pai bobage ge hwa ge elalubo bidi dao. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ¹³ Nago bidibo bulu eno koneai dao. Te bulude te dwai mobo bidi Satan agai we bidi hauwa tonaluyu te tuni bidi bidibao. Tiali goli, nago eno nogi bomo elama tolaluyu, tama enade homu kea pai bidi bidibao. Tama nago te enade konealubo po hogwa sabeo. Tama tiyu, polobadu te bidi me nogi Antipas, te eno po te we bidibolo pusali bidi, te bidi dage dali bidai. Tama agai eno po wali mu pai dao. Tama augwaligo dage tomode te bidi ela muai, te Satan bidibo bulude. Tama te sogo me te dagego eno nogi dualobeo. ¹⁴ Tiali goli eno po meba nage dali elalubao. Nage dali bidibo bidi meba, augwaligo te bidi Balamgo kolesaga wali pabo dao. Tama te Balamgo kolesaga e dao. Polobadu bidibadi agai te tuni bidi nogi Balak agabolo te Israel dabe gea gano bilabo kolesaga ola mawai. Tama ola menama, tama Balakgo te Israel we bidi homu hodolama, tama augwaligo te tibo god dabebolo ula mani nai tuyu, tama augwaligo te penani ebo kolesaga emainogo yai. * ¹⁵ Tama nage dali me, te bidi meba bidibo bage, augwaligo te bidi Nikolas hanigo ola mabo po wali pabo dao. ¹⁶ Tama tibaso, tede ge neyu nage homu begelao. Tama nago homu begelesiayu da, teda tamadi tama ena nage pageba pedalaibao, tama eno te pedauwalide elalubo poa pai ge hwa gego te dwai se ebo bidi dabe augwali dali hwaibao.”

¹⁷ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo e wabo po bugagia odao: ‘Niwai bidi agai bomogo te dwai se ebo kolesagago bomo aiyaba elalubo bidi, te bidibolo eno megi geme dulalubo tubo nai nogi mana meba mayu, tama eno te tedela yai dwasianu masigi me agabolo mawaibao. Tama te masigide gesi nogi aseai, tama niwai bidi mego te nogi konegobeo. Te masigi sali bidi, aga naga te nogi koneaibao.’ ” *

Taiataira buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹⁸ Te bidigo enabolo po me ma wai, “Te megi nago te Taiataira bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po asena tolao: ena Godigo Ogwa dao, tama eno gedu te sia bogoli sesena pai bomonama dabo tiwai, tama eno saqa te kapa meda meni yai eyu te gegemani ebo tiwai ebo. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. ¹⁹ Nago ebo kolesaga tigidali eno koneai. Tama eno koneani, nago te bidi dabe augwali dali dwagi yai homu elama tama godolo mu eyu, tama nago homu enade kea peyu, tama nago tigidali bidi dabe tau sabo se ebo dao. Eno koneani, tigidali sege nageba pedalobode te nage

* **2:14:** Nam 22:5, 7; 31:16; Bom 23:4 * **2:17:** Sai 16:14-15; 16:33-34; Jon 6:48-50

bomo elama te seḡe bugagia tolobo dao. Tama eno koneani, te tiwai kolesaga hasia nago yai, te wiegi yai, tama megi nago te nosali ebo kolesaga te dwagi yai mu me ela pabo dao. ²⁰ Tiali goli, eno te po me nage dali elalubao. Nago te we Jesebel nage dali bidibo we, agai ola mabo po dagego odobo dao. Te wego te po wabo dao, 'Ena da, te Godigo nosali yabo se po megi pusubo we dao.' Tiali goli agai eno se bidi dabebolo te penani ebo kolesaga wali pomainogo ola mayu, tama augwaligo te tibo god dabebolo ula mani nai tumainogo ebo dao. Te kolesagade te wego augwali ili po ola mabo dao. * ²¹ Eno homugo aga homu begelemainogo, tama eno aga osogo sula tagaliyu bidimainogo yai. Tiali goli menio. Aga te homu begelebo te homu esiayu, te penani ebo kolesaga tagalama tudiba muabo te homu menio. ²² Tama tibaso, suao, te eno dene dali, genuai gasi dali te webolo mawaibao. Tama aga dali te penani yali bidi dabe, augwaligo homu begelesiayu, tama aga dali yali dwai kolesaga tudiba musiayu da, teda eno augwalibolo me te genuai dene dali seḡe dali mawaibao. ²³ Tama agai wai dabe me, te eno augwali mu ela silaibao. Tama tiyu, te Godigo po odobo we bidi tigidali augwaligo koneaibao, te ena da, te tigidali bidigo homu kolesaga osola subo bidi dao. Tama dage deli delibolo eno dagego yali kolesaga dolo si wei ponaibao."

²⁴ "Tiali goli megi eno e wabo po dage te gasa Taiataira bulude bidibo we bidi dali obao. Dagego te we Jesebelgo dwai tibo po wali pisawani. Tama augwaligo agai pode te po wabo dao, 'Te kolesaga da, te Satango ebo kolesaga page mu dao, te bidi hauwago konesiabo po dao.' Tama augwaligo te po dagebolo wai digi, dagego te dwai po wali pabo menio. Awe, te usu dao. Eno dagebolo te po obao, dagebolo eno gasa seḡe mabo se me mugobeo. ²⁵ E se naga yao: dagego megi ebo wiegi yai kolesaga bomo elama tolalua peyu, tama ena ma asobo sogo bugagia tonalua. ²⁶ Tama niwai bidi agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi agai te eno kolesaga wali peyu, aga te bodolu muani sogo siligibu, tama te bidi agabolo te eno te nogi dali bomo dali si menama, tama aga te we bidi haniani tode bidibo bage augwali tonalubo tobolu bidi bidimainao. ²⁷ Te se eno agabolo mawaibao, te eno Ayago agai ena te we bidi tonalubo se mani se tiwai dao. Tama te bidi agai te ain dono tulama, augwali bomogo tonaluaibao. Tama te togo nigai sini te bidi mego donogo elebadi te dwasianu pebeda pabo tiwai, te bidigo haniani tode bidibo we bidi augwali aga bomogo tonaluaibao. * ²⁸ Tama eno agabolo te kigamu mu dagalude pedalobo te genuai ho, te me agabolo mawaibao."

²⁹ "Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao."

3

Sardis buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

¹ Te bidigo enabolo po me ma wai, "Te megi nago te Sardis bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseña tolao: eno te a naga olama me badu nogo si te Godigo mobo bidi dabe elaluyu, tama eno te a olama me badu nogo si ho te eno nogogo

* 2:20: 1 Kin 16:31; 2 Kin 9:22, 30 * 2:27: Tib 2:8-9

tolalubo dao. Tama ena digi eno e po nagebolo ola tolobao. Tama nago ebo kolesaga tigidali te eno koneai. Gasa we bidi augwaligo te po dagede wabo dao, ‘Te Sardis bulude bidibo Godigo po odobo we bidi hani augwali bomo elama, wiegi yai kolesaga wali peyu bidibo dao,’ augwaligo dage dali te po wabo dao. Tiali goli menio, eno gedude dage isai bidi tiwai dao. ² Tama tibaso, dage hodaloynu, te pila mubo tagalao. Tama hodaloama, tama te dagego dwasianu me elalubo dwagi yai kolesaga te bugagia tonaluyu, tama bomo elama te dwagi yai kolesaga geninama pedalomainao, te kolesaga dolidali weyu yao. Magi baso meni, te dagego ebo kolesaga tigidali te eno Godigo gedude tigidali te usu niba kadu wabo menio. ³ Tama tibaso, te dagego polobadu Godigo po mu sali, te po dagego odali, te pode homugo ma kone palao. Tama te pode homugo ma kone paliyu, ge neyu, homu begeleyu bidao. Te dage pila muani tagaliyu hodalusaiyu da, te ena dagego bidibo digi te geme nai wi sainu asobo bidi tiwai eyu, tama ena dage pageba asobo sogo te bodolu dagego konegobeo. * ⁴ Tiali goli, dage Sardis bulude bidibo we bidi tomode te we bidi meba te bulude bidibadi digi te dwai kolesaga medago augwali ugwa meda ilibeo. Te we bidi dabe augwaligo te tedela yai ugwa munama ena dali bilaibao. Te augwali te seđe usu si dao. ⁵ Tama niwai bidi agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi agabolo eno te tedela yai ugwa tiwai munama, tama agai nogi te isisama gamonabo we bidi nogi aseani bukude eno agai nogi sela sagobeo. Menio. Te agai nogi eno Ayago gesabidide me, te aga mobo bidi ensel dabe augwaligo gesabidide me te bidigo nogi po eno pusaibao, te aga eno bidi dao, te po waibao.” *

⁶ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao,” te bidigo enabolo te tama po wai.

Filadelfia buluba Godigo po odobo we bidibolo aseai po

⁷ Te eno suali bidigo enabolo po me wai, “Te megii nago te Filadelfia bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseana tolao: ena da, te Godigo bidi naga dao, ena magi se isawai tedali gasagi yai bidi dao. Tama ena te mu kolesaga ebo page bidi mu dao. Te eno te polobadu bidali bidi Devit agai tu dalabo ki tolalubao. Eno te tu dayu, tama niwai bidi mego te tu ma paligobeo. Tama eno te tu paliyu da, te niwai bidigo te tu ma dagobeo. Tama eno e po nagebolo ola tolobao. * ⁸ Nago ebo kolesaga tigidali te eno koneai. Eno koneani, nago bomo dwasianu elaluali digi tama nago ola mani po wali peyu, tama nago eno nogi hogwa sabeo, eno nogi geme dualobeo. Suao. Te nago gesabidide te eno tu dala munama elaluai, tama niwai bidigo te tu me paligobeo. ⁹ Suao. Nago te Satango bidi hani augwali koneai, tama augwaligo te po wabo, ‘Da te Juda bagego hani dao.’ Tiali goli menio. Augwali te tigide naga te Juda bage da wabo dao, tama augwaligo ebo kolesagade te Juda bage mu menio. Tialima te bidi dabe augwali eno selama, tama augwali te nago saqa pageba kidu sugunagasiyu, eno nage godolo mu ebo homu yali te augwaligo mu koneaibao. ¹⁰ Nago eno po wali peyu, tama sege nageba pedalobode te nage bomo elama dolaluai. Tama tibaso, nage eno bugagia tonaluyu,

* 3:3: Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Ped 16:15

* 3:5: Mat 10:32; Luk 12:8

* 3:7: Ais

22:22; Jop 12:14

tama te usu sabo sę te tigidali we bidibolo te tigidali tęde pedalainogo eyu, te sę nagebolo pedaldali weyu eno nage paliaibao. ¹¹ Ena tamadi nage pageba asaibao. Tama nago te ebo dwagi yai kolesaga tagaligio, te nago bomonama ęę wao. Te gasa bidigo nagebolo ili po olama, tama nage te wiegi yai kolesaga tagaliyu te Godigo mabo nai sisęyu bididali weyu, bugagia ęę wao. ¹² Niwai bidigo te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te bidi aga eno te Godigo Moni Lotu Be tempel te be pos ni bulali ęę olalubo tiwai eyu, tama aga te dwagi yai be tagalama buluba munu me ma soagobeo. Tama te bidi agade eno Godigo nogi aseęyu, tama eno Godigo genuai hanu nogi me aseęibao. Te gesi hanu te Jerusalem dao. Te hanu eno Godigo nogogo asiyu, te dagalu tagalama e tęba dulaibao. Tama eno gesi nogide digi, te me eno agade aseęibao.”

*

¹³ “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao,” te bidigo enabolo wai.

Laodisia buluba Godigo po odobo we bidibolo aseęi po

¹⁴ Te eno suali bidigo enabolo te po me ma wai, “Te megi nago te Laodisia bulude Godigo po odoyu bidibo we bidi tonalubo ensel mobo bidibolo e po aseęa tolao: ena te mu po wabo page bidi mu, ena te Godide homu keę pai bidi bidiyu, tama eno te Godigo po tigidali dolo mu te we bidibolo pusubo dao. Sesemane sogo eno mu po naga pusubo dao. Ena te Godigo nigali nai tigidali page mu dao. Eno e po nagebolo ola tolobao. ¹⁵ Nago ebo kolesaga tigidali eno konea silai. Eno koneani, nago eno po selama, tama ena wali asobo dao. Tiali goli, nago eno po sali digi, nage bomo elama te po wali pabo menio. Me ma, nago eno po oda mu tagalobeo. Nage te tiwai tomode naga bidibo dao. Te dwali. Eno homugo nage te tiwai iyu bidigio. Deli kolesagade naga nago homu keę peyu bidao. ¹⁶ Tiali goli nage te kolesaga si tomode bidibaso, nage eno pedauwalidu bugulabo homu ebao, te bidi mego te pusu meni yai ęi bugulubo tiwai yaibao. ¹⁷ Nago te po wabo dao, ‘Eno nai hauwa selama, tama eno walu hauwa elalubao. Tama ena magi nai me sęę pabeo,’ nago te po wabo dao. Tiali goli nago naga bidibo page bugagia konebeo. Nage da, nage te dwai mu bidibo, nage mu hobedagia bidibao. Tama nage magi nai meni yai mu bidiyu, tama nago gedu halua sai bidiyu, tama nago tigi bolu olo bidibao. ¹⁸ Tama tibaso, eno e po mobo mabo po nagebolo mobao. Eno te gasagi yai kapa nogi gol te elalubao, te kapa gol te siaba ulama te dwai nai sela sęnama, tama te wiegi yai yai. Tama eno homugo nago te kapa gol abelao, te nago doado bage hauwa elalumainogo yao. Tama nago te tedela yai ugwa te naga tigi haluabo abelao, te bidi dabe augwaligo te nago tigi bolu olo elalubo sulama, tama nage hale idali weyu te tama kolesaga yao. Tama nago te geduba muabo ili yabo marasin me abelao, te nago gedu ma tonono bilibo usu emainogo yao. ¹⁹ Te eno bidi meba wei eyu da, te eno augwali dali wado po weyu, te augwaligo kolesaga eno dodolobo dao. Tama tibaso, nago bomo elama, tama homu hodolama, nago yali dwai kolesagade ge neyu, tama nage homu begelao. * ²⁰ Odao. Ena te tęde dolaluyu, tama eno te tęba bebebo wabo odao. Tama niwai bidi me agai eno te be tęba bebego

*

wabo po odoyu, te be tų dayu da, te ena te be tomoba pelama aga dali bidaibao. Tama ena aga dali nai tuyu, tama aga ena dali nai tuyu bidaibao. ²¹ Niwai bidigo te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubo bidi, te aga dali eno usu da weyu, aga te ena pađe duawaibao, te ena eno tuni bidigo duayabo madide duabo sogo. Te polobadu ena me te dwai kolesaga ebo aiyaba elaluama, tama ena Aya dali agai duabo sia sai te naide dugulalu bidibo dao. Te tiwai te bidi ena dali bidaibao.”

²² “Olo elalubo bidi, agai te Godigo Mobo Bidi agai Godigo po odobo we bidi hani dabebolo wabo po bugagia odao,” te eno suali bidigo enabolo wai.

Kibu sipsip waigo te dagalude buku dagabaso, te dwai dene mabo nai te tųde we bidi augwaliba pedelaibao

4

(Dqi 4–11)

Augwaligo Godibolo dagalude lotu po wai

¹ Te bidigo enabolo te po wabo silama, tama eno te gasa na tiwai eyu tama eno suali, dagalude tų me deli dalaluai. Tama te pedauwalidu polobadu eno odali agai po enabolo mayu te genuai yadogoli tiwai naigo te bu wabo tiwai eyu, tama agai te po wali, “Nage edaba holao, tama eno nagebolo te nosali pedalabo se tigidali ola mawaibao.” ² Tama polo mu, te Godigo Mobo Bidigo ena tigiba dagana sagaselama, tama dagalude eno te tuni bidi duabo nai sia sai elalubo suai, tama bidi me deli te duabo nai sia saide dulaluai. ³ Tama aga gesabidi te ula gegemani yai, te wiegi yai dila pai mama yai masigi nogi jaspas me, te gasa mama yai masigi nogi konilian, te masigi si ula ebo tiwai yai. Te unigi bidi mego te tuni bidi duabo nai sia sai bobegela sai elaluai, tama te unigi bidi eno te wiegi yai masigi nogi emeral te ni yano tigi poai tiwai eno suai. * ⁴ Tama te 24 wabo tuni bidi duabo nai sia saigo te genuai tuni bidi bidibo digi bobegela sai elaluai, tama te 24 polalubo tobolu bidi augwali te duabo nai sia saide dualama bidai. Tama te polalubo tobolu bidi dabe augwaligo te tedela ugwa muai elaluai, tama augwaligo tobolude te kapa golgo nigai wiegi yai madi muai elalubo, te eno suai dao. ⁵ Tama te tomode bidibo genuai tuni bidigo duabo digide te be sele eyu, tama be kulu kulu wai, te moni u wabo odai. Tama te tuni bidigo gesabidide te sole a naga olama me badu nogo si te ula elaluai. Te sole ula elalubo te Godigo mobo bidi a naga olama me badu si dao. * ⁶ Tama te genuai tuni bidigo gesabidide te magi nai me deli elalubao, te nai te genuai tamu ai tiwai dao. Tama te gesabidi subo dula tiwai, te hania mu subo dao.

Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwali te tomode bidiyu, tama augwali te tuni bidigo wiegi yai duabo nai sia sai bobegelalu bidiyu, tama augwali dolaluai. Te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwaligo gedu te hauwa te gesabidide me elalu, te tudi badu me elalu, te tigi sibi mu simina selama halualubo dao. * ⁷ Tama te bidibo ula elalubo hasa me deli aga te moni hudigi ebo kibu laion

* 4:3: Ese 1:26-28; 10:1

* 4:5: Ese 1:13; Ped 1:4; Sek 4:2

* 4:6: Ese 1:22

hasa tiwai bidibo eno suai. Te hasa me aga te bulmakau omai tiwai suai. Te bidibo ula elalubo hasa sela wali te bidi gesabidi tiwai yai. Tama te tudi badu hasa te ba kemedage ugadu bola bilibo tiwai eno suai. * 8 Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si, te augwali deli deligo bogo te a naga olama me badu nogo deli elaluali. Tama gedu hauwago augwali tigi te bulu badu me tomo badu me usu nama mu elalui. Te bogo dologode me elaluali. Tama ulade dali te hulide dali augwaligo te balia weyu te po wabo,

“Genuai Bidi Godigo tigidali bomo elalubao, te aga wiegi yai tedali, wiegi yai tedali, wiegi yai tedali mu dao. Tama polobadu aga bidai, tama megi me aga bidibo, tama nosali aga asaibao.”*

Tama augwaligo te po wabo toma me tubo menio.

9 Tama te bidibo ula elalubo hasa dabe, augwaligo te God aga te sesemane sogo bidada pabo te tuni bidi duala tiɬlubo nai saide dulalubaso, te augwali homu wiegi yai mu ebo dao. Tama tibaso, augwaligo aga ula yai bomo dali, aga nogi dali te si ugwaba siyu, tama aga dali usu da po weyu balia wedu gebo dao. Tama tibaso da, 10 te bidi sese olama me si me si polalubo tobolu bidi augwali te tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo gesabidiba kidu sugunama basi gulubo dao. Tama augwaligo agabolo lotu po weyu, aga nogi ugwaba sabo dao, aga te sesemane sogo bidada pabo bidi dao. Tama tiyu, augwaligo augwa te kapa golgo nigai wiegi yai madi dabe te tuni bidi duabo nai sai pageba te madi guda mayu, tama augwaligo te po wabo,

11 “Genuai Bidi, nage dago God dao. Tigidali bidigo nage dali wiegi yai homu ebo te usu mu nage dali emainogo, tama tiyu nago nogi ugwaba siyu, tama augwali nage dologoba bidagasomainogo tebo dao. Magi baso meni, nago tigidali nai nigai. Te naga homugo digi nago te nai nigilama pedalai, tama megi te nai tigidali e tɔde elalubao,”
augwaligo te po agabolo wabo dao.

5

Jongo te buku me augwaligo daɣ wai suai

1 Tama eno suai, te genuai tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo dolo nogo ugwadu daide eno suai, te buku tiwai nai me munalubo. Te bukude aɣani po te me tomode elaluyu, me bulu badu elaluyu yai. Tama augwaligo te a naga olama me badu nogo si te daɣ wabo naigo te buku daɣ walai. * 2 Tama eno suai, Godigo bomai ensel mobo bidi me deli agai po daɣ genuai weyu te po wali, “Niwai bidi aga te wiegi yai bidi da obaso, te bidi agai te bukude daɣ wali nai dalama, tama te daɣ wali buku dagabo usu egowe?” ensel bidigo te po wai. 3 Tiali goli mena bidi dagalude bidibo bidigo me, te tɔde bidigo me, te tɔ dologode bidibo isai bidigo me, te daɣ wali buku dagalama, te tomoba suainogo ebo usu menio. 4 Tama eno suai, te buku daɣ wali dagalama tomoba suabo bidi gegali te me sube. Tibaso, ena gela hauwa wali. 5 Tama tibaso, polalubo tobolu bidi me deli agai enabolo te po wali, “Nage

* 4:7: Ese 1:5-10; 10:14 * 4:8: Ais 6:2-3; Ese 1:18; 10:12 * 5:1: Ese 2:9-10; Ais 29:11

gela wagio. Suao. Bomo elalubo tuni bidi te Juda hanibolo pedalai, aga bomo te moni hudigi ebo kibu laiongo bomo tiwai dao. Te bidi aga polobadu bidai Juda bidi Devitgo wāigo hanide pedalali bidi. Aga te gelali ni pagede kulubi pedalobo tiwai gilama yai. Tama tiyu, agai te dwai kolesaga ebo aiyaba elalubaso, agai te a naga olama me badu nogo si te daḡ wali nai togolama, agai te buku dagawaibao,” te tobolu bidigo enabolo te po wai. *

Jongo agai te kibu sipsip wai suai

⁶ Tama te sogo eno suali, te kibu sipsip wai dolalubo suai, te augwaligo aga hwaḡo ela muai subo tiwai homu yai. Tama aga te genuai tuni bidi duabo nai dali te bidibo ula elalubo hasa me si me si te paḡe aga dolaluyu, tama te polalubo tobolu bidi dabe tomode bidai. Tama agai te bulmakaugo tobolude elalubo gaḡ tiwai te a naga olama me badu si badi, te agai gedu me te a naga olama me badu nogo si elalubo. Tama te gedu dabe augwali te Godigo mobo bidi a naga olama me badu nogo si dao. God agai augwali te tigidali tḡba tagala palai dao. ⁷ Tama te kibu sipsip wai aga pelama, tama te genuai tuni bidigo duabo nai pageba sabolama, tama tede dulalubo bidigo dolo nogo ugwadu daide elalubo buku agai sai. ⁸ Tama agai te buku sai digi, te aga genuai bidi mu bidibaso, te bidibo ula elalubo hasa me si me si badi, te bidi sese olama me badu nogo me si me si te polalubo tobolu bidi augwali te kibu sipsip wai paḡa pelama, kidu sugunigi pai. Tama te tigidali tobolu bidi deli deli augwaligo te elebo nai gita tiwai badi, te wiewi yai kapa golgo nigai pou te tola sobadi yai. Tama me te pauda denami ebo nai te tigidali poude elalubo siago deyu, tama te holobo denami yai hano te Godigo we bidi augwaligo Godibolo wabo gedu haluasa po tiwai holobo eno suai. ⁹ Tama augwaligo gesi tḡabi me tama wai,

“Nago te buku selama, te daḡ wali nai togobo usu mu dao. Magi baso meni. Augwaligo nage ela muani, tama nago isibo kanemego te bidi dabe augwali ma abelai, te augwali Godibolo mayu tiai dao. Te nago tigidali we bidi hanide we bidi meba abelai, te tigidali haniani po wabo bulude me, te tigidali genuai tḡde bidibo bagede me te nago we bidi meba abelai. ¹⁰ Tama abelama, te bage nago augwali te dago Godibolo lotu po weyu sesemane sogo aga se ebo pris bidi hani pedalumainogo yali, augwaligo Godigo se emainogo yai. Tama tiyu augwali tuni bidi te tḡde bidaibao,”

augwaligo te tḡabi po tama wai. *

Augwaligo te kibu sipsip wai nogi ugwaba sai

¹¹ Tialima, eno tonolo ma bilibadi, tama eno te Godigo dagalude bidibo ensel mobo bidi augwaligo pedauwalide moni po wabo odai. Tama te ensel dabe augwali hauwa mu te handet milion bidibao, tama bidigo augwali nedebo usu me egobeo, te tausen tausen te kisu umabo mu bidai. Tama augwali dolaluyu, tama te genuai tuni bidi duabo

* 5:5: Ais 11:1, 10 * 5:10: Sai 19:6; Ped 1:6

nai me, te bidibo ula elalubo hasa me si me si me, te polalubo tobolu bidi dabe me, augwali tomode bidiyu, tama te ensel mobo bidi dabe augwaligo te bage bagulama dolaluali. * 12 Tama dolaluyu, tama augwaligo i bomonama weyu, e tama balia wai, “Te kibu sipsip wai polobadu augwaligo ela mubaso, agai te tigidali nai tonalubo bomo mu sabo usu eyu, tama te tigidali wiegi yai nai me, te wiegi yai homu kolesaga me, tama te tigidali genuai bomo agade usu elalubo dao. Tama aga nogi te tigidali bidigo ugwaba sabo te usu da, tama ula yai bomo agabolo mabo me, te usu dao, te agabolo genuai nogi mabo me te usu dao.”

13 Tama tiyu, te Godigo nigali nai tigidaligo wabo po eno odali, te dagalude bidibo naigo me, te tɔde bidibo naigo me, tama te tɔ aiyadu dologode bidibo nai me, te tamu ɔide bidibo, te nai dabe tigidaligo te po wabo odai. Awe, te tigidali bulude bidibo Godigo nigali naigo po eno odali, augwaligo e po wai,

“God aga te wiegi yai duabo naide tuni bidi dulalubao, tama te kibu sipsip wai me, augwali sigo nogi dago ugwaba sao, augwali sibolo genuai nogi mu mao, te ula yai bomo me mao, te genuai bomo me dago mao, tama sesemane sogo bidada pabo te usu mu yaibao.”

14 Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si augwaligo te pode te po wai, “Mu dao.” Tama te polalubo tobolu bidi dabe augwaligo basi gulama, lotu po God de Kraisi si dali wai.

6

Te kibu sipsip waigo te buku daɣ wali nai a naga olama me badu nogo deli togwa sawai

1 Tama eno suali, te kibu sipsip wai agai te buku, te daɣ wali nai a naga olama me badu nogo si elalubo buku, te agai tolalubo eno suai, tama agai te buku daɣ wali nai hasia me deli togwai. Tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si tomode me deligo agai te po wabo, te dogoni te dagalude be kulu wabo tiwai yai. Agai te po wai, “Nage asao,” po wai. 2 Tama eno ma tonono bilibadi, tama eno te tedela yai kibu hos asobo suali, tama te kibude duayali bidigo enesigi tolaluai. Tama augwaligo te bidi agabolo te wabi hwibo bomo aiyaba elalubo bidibolo mabo te tiwai madi augwaligo agabolo menama, tama aga seba tagala palai. Tama te bidi aga pelama, te wabi hwibo bomo aiyaba elaluabo se egi peyu, tama tiyu agai te wabi hwibo bomo aiyaba elaluabo bomu hauwa elalubao. *

3 Tama te kibu sipsip wai agai te buku daɣ wali nai me si wali togwa sawai, tama te bidibo ula elalubo hasa me sigo wabo po eno odali, te hasa sigo te po wali, “Nage asao.” 4 Tama gasa kibu hos me pedalai, te mama yai. Tama te kibude dualasa asobo bidibolo augwaligo bomu mawai. Tama te bidi agai te tɔde we bidi tomode elalubo boi pibo sogo togolama, tama genuai wabi hwibo sogo gagalama, tama bidi dabe augwaligo augwa hasi bidi ela mubo se gagalainogo te bidibolo te

* 5:11: Dan 7:10 * 6:2: Sek 1:8; 6:3, 6

bomo mawai. Tama tiyu, augwaligo te bidi agabolo te genuai poa pai hwaḡ ge te se emainogo mawai. *

⁵ Tama te kibu sipsip waigo te buku daḡ wali nai sela wali togwa saḡwai, tama te bidibo ula elalubo nai selago wabo po eno odali, “Nage asao,” wali. Tama eno ma tonono bilibadi, tama eno te sisi yai kibu hos asobo suai. Tama te kibude duawali bidi agai nogode te walu dabe skel ebo nai tolaluai. * ⁶ Tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si tomode me deligo pedauwalide wabo po, tama te pedauwalidu te we bidigo tubo nai mude te po wali, “Nago te tubo nai wit ge, te gego dwasianu sini paḡanama tama te naigo seḡe skel ela suao. Tama te nai abelabo masigi hasegelao, te genuai muao, te masigi sabo se ebo bidigo deli sogo sabo masigi tiwai si ilao. Tama nago te masigi hauwa meni yai bagego tubo nai nogi bali, tede me tama tiao, te bali gego dwasianu sini me si me deli paḡanama, tama te naigo seḡe skel ela suao. Tama te nai bali sela abelabo masigi nogi genuai naga nogi yao, te se ebo bidigo deli sogo sabo masigi tiwai si dao. Tiali goli, nago te tubo wel dali te tubo aḡ wain si dolamuo,” te po wali.

⁷ Tama te kibu sipsip waigo te buku daḡ wali nai me si me si wali te togwa saḡwai, tama eno odali, te bidibo ula elalubo hasa tomode me deligo agai te po wali, “Nage asao.” ⁸ Te po obaso eno tonono ma bilali, tama eno sewa yai kibu hos me deli asobo suali. Tama bidi te kibu hosde dulaluai, tama te bidi aga nogi isibo kolesaga da wali. Tama isai bidi bidibo madi aga wali asai. Tama augwaligo te we bidi hani tigidali tomode buguluyu, tama hani me si me si nigilali. Tama augwali sibolo augwaligo te hani dabe tonalubo bomo mawai. Tama te bomogo augwali sigo te we bidi me habu badu ela muao wali, te poa pai ge hwaḡo hwaḡibogo ela muainogo, tama te nai nasi me eyu, te haniani gasi me eyu, tama te tḡde bidibo haniani uni hasago me ela tuyu tama elama augwali sigo te bomo selama, te we bidi me habu badu ela muao wali. *

⁹ Tama te kibu sipsip waigo te buku daḡ wali nai a naga wali togwai, tama eno suali, te isai bidigo noma bidi meba augwali te Godibolo maiabo nai ulubo alta sai dologode bidai. Polobadu te bidi dabe augwaligo Godigo po te we bidibolo pusubo se eyu, tama te pode augwaligo homu keḡ pai bidi dabe bidai. Tama tibaso, te boi bidi dabego augwali ela munama isai dao. ¹⁰ Tama te noma bidi augwaligo i bomonama weyu tama wai, “Tigidali nai tonalubo Genuai Bidi, nage magi se me esiḡayu wiegi yai mu bidibo, tama nago kolesaga te mu naga ebo dao. Te tḡde we bidi augwaligo dwai se da dali elama, tama da ela muani. Tede dago homugo nago augwali dali po tu eyu, dago kanemedede augwalibolo wei ponao. Nisu naga sogo bidai madigi tama nago augwalibolo wei nisu ponaibawe?” te po wai. ¹¹ Tama agai bobobage tedela yai ugwa augwali deli delibolo mena mena pai, tama agai te po augwali dali wai, “Dage toma tuyu, olo dwasianu sogo nagamea pai bidi bidao. Tama nosali boi bidi dabe augwaligo dage dali deli se yali bidi dabe me, duga ama dabe me ela muaibao, te augwaligo dage ela muani tiwai yaibao. Tama nosali augwaligo te ela muani bidi dabe nedebo usu ebaso da, te God agai dagego kanemedede augwali wei ponaibao,” te po wai.

* 6:4: Sek 1:8; 6:2 * 6:5: Sek 6:2, 6 * 6:8: Ese 14:21

¹² Tama eno tonono ma bilibadi agai te buku daꝝ wali nai a naga olama me badu nogo deli wali te togwai, tama eno suali, tɔde genuai tɔ mali pedalai. Tama giliga ge begelama, te sisi yai gagawai. Tama te polua genuai ebadi te mama yai, te kaneme tiwai mu pedalai. *

¹³ Tama dagalude hɔ dabe tɔba tulaluyu, te ni kaya du te moni bomai wali asiyu sela saꝝu tulalubo tiwai yai. ¹⁴ Tama te dagalu me aga tomode buguluyu, te somo bebe pelama daꝝ wabo tiwai yai. Tama tigidali bulu du me, te tamu aꝝ tomode elalubo dwasianu tɔ tigidali me, augwali memenege elama tama bidali bulu taga soai, tama augwali gasa buluba kilasa pai. *

¹⁵ Tama te tɔde tuni bidi dabe dali, te genuai nogi yai bidi augwali me, te ami genuai bidi augwali me, te walu hauwa dali te masigi hauwa munalubo bidi badi, te bomo yai bidi augwali me, tama te tigidali bidi, te masigi sisabo se ebo bidi dabe me, te bugagia olo bidibo bidi dabe me, tigidali hodobo augwali te tɔ olua bede duala siyu ela bilai, tama te genuai bulu dude elalubo masigi dologoba teba duala sisa bilai. ¹⁶ Tama augwaligo te bulu du dali masigi dabe sibolo i weyu te po wai, “Dagego da mesega sigulao, te genuai tuni bidi duabo naide dulalubo bidigo da suidali weyu, tama te kibu sipsip waigo sebe elalubo te aga gesabidide da duala saio, agai da suidali. *

¹⁷ Magi baso menio. Te genuai sogode te augwali sigo sebe elaluali te wei ponoyu dwai dene maiabo sogo dao, te megi pedalali dao. Tama niwai bidi aga doligulama te se yainogo ebo aiyaba elaluaibawe? Te mu menio,” augwaligo te po wai.

7

Godigo te Israel we bidi hauwa mu te 144,000 sa muani

¹ Te se tigidali ela silai digi, te nosali eno suali, te Godigo ensel mobo bidi me si me si olama te tɔ sesege me si me si bogo badu dolalubo suali. Augwaligo te tɔ me si me si bogo badu te wali yabo te augwaligo daꝝ ola sai elaluali, tama te waligo tɔ me, tamu aꝝ me, te ni dabe me te waligo me degelebo usu egobeo. *

² Tama eno suali, gasa ensel mobo bidi te giliga pedalobo badu ugaba holobo eno suai. Agai te bidibo ula elalubo God agai we bidi sa mubo nai tolalubo eno suali, tama agai te Godigo tɔ dali tamu aꝝ dali dolomainogo bomo mani te ensel mobo bidi me si me sibolo bomo elama i wali. ³ Agai te po wai, “Dagego asesa polo te tɔ me, te tamu aꝝ me te ni dabe dolamuo,” te po wali. “Dago te dena Godigo se ebo bidi dabe augwali deli deligo gebode te augwali sa mubo nai hasia muna muna paibao. Tama nosali duga te tigidali nai dabe dolagameo,” wali. ⁴ Tama eno odali, te sa muabo we bidi augwali nedali. Augwali te we bidi nedali daꝝ te 144,000 nogi wabo namba te genuai mu dao, teba usu nigi pali. Te Israel we bidi hani deli delide meba sa muani. ⁵ Tama tiyu, te bidi sese umabo hauwa mu te 12,000 te bidi Juda aga hanide augwaligo te sa muani nai sali, tama te bidi Ruben aga hani augwaligo me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, tama te bidi Gat aga hani augwaligo me te tiwai naga te bidi sese hauwa mu 12,000 sali. ⁶ Tama te bidi Asergo hani augwali me te bidi sese hauwa mu 12,000 sobadi, te bidi Naptali hani augwali me te bidi sese hauwa

* **6:12:** Ais 13:10; Jol 2:10, 31; 3:15; Mat 24:29; Mak 13:24-25; Luk 21:25 * **6:14:** Ais 34:4

* **6:16:** Hos 10:8; Luk 23:30 * **7:1:** Jer 49:36; Dan 7:2; Sek 6:5

mu 12,000 siyu, te bidi Manase hani augwali me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, ⁷ te bidi Simeongo hani me te bidi sese umabo mu te 12,000 sai, me te bidi Livai hani me te bidi sese umabo mu 12,000 sobadi, te bidi Isakar aga hani me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, ⁸ te bidi Sebulun hanigo me te bidi sese umabo mu 12,000 siyu, te bidi Josepgo hani me te bidi sese hauwa mu te 12,000 sali, te bidi Benjamin hanigo me te tama bidi sese naga 12,000 sai dao. Te Israel hani dabe tama te ensel mobo bidigo augwali te Godigo sa muna muna pali.

Genuai we bidi hani augwaligo Godigo nogi ugwaba sai

⁹ Tama te we bidi sa mubo se tigidali ela silai digi, eno tonolo ma bilibadi, tama eno te we bidi hauwa augwali sisinama bidibo suali, tama umabo mu, te bidigo te we bidi augwali nedebo usu me egobeo. Te we bidi augwali te tigidali bidi hani dao, tama te tigidali bulu tode me, te tigidali haniani tigiwali yai me, tama te tigidali haniani po wabo bulu bidi dabe dao. Augwali te tuni bidi duabo nai te gesabidide dali te kibu sipsip wai gedude augwali dolaluali. Tama augwaligo te bobobage tedela yai ugwa munama, tama augwaligo nogode te kokonas yabe tolaluai. ¹⁰ Tama augwaligo bomo elama i weyu tama wai, “Dago God aga te tuni bidi duabo naide dulalubao, tama te kibu sipsip wai me, augwali sigo te da ma dobola sabo se yabo bomu mu elalubao, tama tialigo megi da bugagia bidibao.” ¹¹ Tama tigidali ensel mobo bidi augwaligo te genuai tuni bidi duabo nai dali, te polalubo tobolu bidi dabe dali te bidibo ula elalubo hasa me si me si tama bobegelaluyu augwali dolaluali. Tama augwali te tuni bidi dulalubo digi te badu basi gulama, tama gesabi toba munama, augwaligo te Godibolo aga nogi ugwaba sabo lotu po wali. ¹² Tama augwaligo te po wai, “Mu tama dao. Dago dena God dali wiegi yai homu mu eyu, tama dago agai genuai ula yai bomu po hania pusao. Agai wiegi yai homu kolesaga tigidali elalubao, tama dago aga dali nage usu da weyu, tama agai nogi ugwaba sao. Te bomu tigidali agai naga dao, tama te tigidali nai tonalubo bomu me, tama e nedali wiegi yai kolesaga tigidali augwali agade naga elalubo dao, sesemane sogo te bidada peyu, bidada paibao. Te mu tama dao,” augwaligo te po wai.

Te dene sali bidi hanigo sege silaiba wali po

¹³ Tama polalubo tobolu bidi me deligo te po ena dali wai, “Te bobobage tedela yai ugwa muani we bidi dabe, te augwali de dawe? Tama augwali menadu asaliwe?”

¹⁴ Tama eno agabolo te po wei ponai, “Genuai bidi, naga digi nago koneai.” Tama agai enabolo te po wai, “Te we bidi dabe augwali te boi bidigo nogode genuai sege dali te dene dali sali we bidi dabe dao. Tama augwaligo te sege bugagia tolaluama, tama te sege tolalubo sogo silalio. Tama augwaligo augwa ugwa te kibu sipsip wai kanemego ai telawai, tama augwaligo ugwa te tedela yai dao. * ¹⁵ Tama tibaso, augwali te Godigo tuni bidi duabo nai te gesabidide dolalubo bage dao. Tama siade me hulide me augwali te Godigo wiegi yai lotu be tempel tede bidiyu, agabolo lotu po wabo dao. Tama aga te genuai tuni bidi dulalubo naide dulalubo bidi aga digi augwali dali bidiyu, tama augwali paliyu, tama augwali bugagia tonaluaibao. ¹⁶ Tama tiyu,

* 7:14: Dan 12:1; Mat 24:21; Mak 13:19

augwali nasi munu me esiayu, tama augwali aï nogone munu me ma egobeo. Tama augwali giliga posolo esiayu, tama magi nai mego augwali tigi posolo me iligobeo. * 17 Magi baso meni, te genuai tuni bidi duabo nai gesabide bidibo kibu sipsip wai, te aga digi agai augwali tonalubo bidi bidaibao, te kibu sipsip tonalubo bidi agai aga sipsip dabe tonalubo gilama tiwaibao. Tama agai augwali te aï ulu pedalobo digi odasa pelama, tama augwaligo te bidabo ula yabo aï saibao. Tama Godigo augwaligo gedude gela wali gedu aï hola sabaso, tama augwali gela ma wagobeo,” te polalubo tobolu bidigo enabolo te po wai. *

8

Te kibu sipsip waigo te buku daü wali nai me badu nogo si wali me deli togwa sawai

¹ Te kibu sipsip wai agai te buku daü wali nai me badu nogo si te me deli togwa sawai, tama tibo si dagalude kili kili me wasiayu, tama me po me wabe, tama hauwa sogo bidibo aq yali, te sesabinu gana bidalio, te hap aua tama dao. ² Tama te dwasianu sagia sai elalu bidali sogo silama, tama nosali eno te God gesabidide dolalubo ensel mobo bidi a naga olama me badu nogo si eno suali, tama augwaligo te ona tiwai nai a naga olama me badu nogo si selama tolaluai.

³ Tama gasa ensel mobo bidi me te Godibolo nai ulubo sae yali paäa dolagasai. Tama agai te denami ilabo nai te kapa golgo nigai pou tolaluai. Tama augwaligo agabolo te denami ebo nai pauda hauwa mani, te agai te nai te Godigo we bidi tigidaligo wali gedu haluasa po dali manama, tama te si te golgo nigai saede te siago ulumainogo tiaibao. Te sae te genuai tuni bidi duabo nai gesabidide elalubo, tama te denami ebo pauda dali te gedu haluasa po dali agai te duabo naide dulalubo bidibolo olo mawaibao. * ⁴ Tama te pauda hano ebo denami ebo me, tama te Godigo we bidi augwaligo gedu haluasa po wabo te me, te tigidali te ensel mobo bidigo nogode tolaluali tagaliyu, tama God gesabidiba naga ugwaba te denami ebo hano holai. ⁵ Tama tilama, te ensel mobo bidi agai te denami yai nai muani pou selama, tama agai te nai ulali saide sia dage te poude paqanama, tama agai te sia tqba aiya sawai. Agai te sia sawai digi, tama te dagalude be kulu kulu weyu, genuai po me weyu, tama dagalude be sele eyu, tama tq mali yai.

Ensel mobo bidi me si me si augwaligo te ona tiwai nai elali po

⁶ Tama te sogo te ensel mobo bidi a naga olama me badu si augwaligo te ona tiwai nai a naga olama me badu nogo si tolaluali, augwaligo te ona tiwai nai elainogo sisi elaluai. ⁷ Tama te hasia wali ensel mobo bidi me deli aga te ona tiwai nai elali, tama te talua ge tulubage me, te sia dali, te si te kaneme dali gelama, tama e tqba tulaluai. Augwaligo te tq me tigidali ni dabe dali te sela tama usu siyu daï ilali, tama siago te tq me habu badu deyu, te ni me badu habu badu deyu yali. Tama te ni yabe tiwai nosai dabe tigidali, te me te siago dai.

⁸ Tama te hasia wali enselgo aga se silama, tama te si wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama tialima, augwaligo magi nai me deli sayu tama te genuai bulu du me siago dabo tiwai eyu,

* 7:16: Ais 49:10 * 7:17: Tib 23:1, 2; Ais 25:8; 49:10; Ese 34:23 * 8:3: Amo 9:1

tama te nai tamu aiba tulaluali. Tama augwaligo tamu aī usu siyu dāi mubo te sela nigilali, tama me habu badu begelama te kaneme pedalali. ⁹Tama augwaligo te tamu aīde bidibo ula elalubo nai tigidali tomode bugulama, tama te nai hani sela me tali muani, tama te nai hani me deli te sia dabo genuai bulu dugo isilali. Tama augwaligo te tamu aīde elalubo sip, te moni geba dabe, te sip me bugulama tama tiyu, te hani sela tedali muani, tama te sip hani me deli dolai.

¹⁰Tama te tudi badu te sela wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama te badi, te genuai hō me deli te sole ula ebo tiwai mu yali, te sole ula ebo hō dagalu tagalama e tōba tulaluai. Augwaligo te tigidali pabo aī aga hani sela tedali bugulali, tama hō te aī hani me deliba tulaluali, tama te tigidali aī ulu asobo digi me te sia bogoli tulaluali. ¹¹Tama te tulaluali hō nogi te Ha Ebo Marasin da wai. Tama augwaligo te aīgo hani sela muani, tama te aī hani me delide te ha ebo marasin pedalai. Tama bidi hauwa augwaligo te ha ebo marasin aī tuali, tama te marasingo augwali elama tama augwali isali. *

¹²Tama te se silama, tama te me si me si wali ensel mobo bidi aga te ona tiwai nai elali, tama tebadi, tama augwaligo te giliga me, poluade me, te tigidali hōde me augwaligo tomode dāi sela muani. Tama te giliga ge me badu dolali, te polua me tama tiyu, te tigidali hō me te me badu dolali. Tama tibaso, augwaligo ula ebo sogode te ula bugagia ebeo. Ulade te me badu pedaigo te giliga gego ula bugagia ebeo. Tama hulide me te polua dali, hō dabe dali, augwaligo me badu ula ebo pedai te bugagia ula ebeo. *

¹³Tama eno suali, te ba kemodage tiwai ba me deli dagalu tomodu sigide bola pabo eno suali. Tama eno odali, agai i bomonama weyu te po wali, “Hobede, hobedeo, te tōde bidibo we bidi hobedagia bidaibao. Te gasa ensel mobo bidi me sela augwaligo te ona tiwai nai elebo si, tebode te genuai dwai dwai sege te tōde we bidi augwaliba pedalaibao,” te bago te po wai.

9

Te nogi a wali ensel mobo bidigo te ona tiwai nai elai

¹Tama te nogi a wali ensel mobo bidigo te aga ona tiwai nai elali, tama tebode eno suali te hō me deligo te dagalu tagalama, e tōba tulalubo suai. Tama augwaligo agabolo te tō dedage aba mu yai te aga page meni yai, te ki mawai. ²Tama agai te tō dedage dabode, tama te dedagedu te genuai sia hano tiwai pedalai. Tama te tō dedagede pedalali moni hano agai te giliga de te dagalu si te haluai, tama augwali si te hulua sai. ³Tama te kuli mano tiwai nai dabe umabo augwali te hano ebo tagaliyu, tama augwali e tōba dulai. Tama augwaligo bomo te nai hwa, te bidi gaq kelebo nai hwaqo bomo tiwai sali. ⁴Tama augwaligo te kuli mano nai dabebolo te po wai, “Dagego te noswai dabe me, te ni me deli me, te tōde pedalobo haniani nai dabe me, te nai dabe tigidali dologio. Dagego te bidi dabe augwaligo gebode te Godigo sa muani nai musiawai bidi augwalibolo naga dene mao. * ⁵Dagego te tiwai bidi dabe augwalibolo dene mayu, tama polua a naga silibo si te dene mabo tagalao. Tiali goli dene mobadi dagego augwali ela

* **8:11:** Jer 9:15 * **8:12:** Ais 13:10; Ese 32:7; Jol 2:10, 31; 3:15 * **9:4:** Ese 9:4

mugio,” te po wai. Tama te kuli mano nai dabe augwaligo te bidi dabe augwalibolo dwai dene mabo, te nai nogi hwaꝓ agai te bidi gaꝓ keleyu dene mabo tiwai ebo dao. ⁶ Te tama tebo sogo, polua a naga sogo, te bidi dabe augwali te isabo tu gegebo se ebadi, tiali goli augwaligo sugobeo. Awe, te augwaligo homugo te isabo homu godolo yai, tiali goli te isibo augwali suyu wi paibao. *

⁷ Tama eno suali, te kuli mano augwaligo hwiainogo sisi elalubo te hwiibo bidigo duabo kibu hosgo ebo tiwai gilama tigi palibo nai elaluali. Augwaligo tobolude te kapa nogi gol tego nigai wiegi yai madi tiwai nai elaluai, te tuni bidigo tobolu madi tiwai. Tama augwaligo gesabidi te bidi gesabidi tiwai dao. * ⁸ Tama augwaligo tobolu nisi bobobage, te we dabego tobolu nisi tiwai. Tama augwaligo kele te moni hudigi ebo kibu laiongo nai gaꝓ kelebo genuai kele tiwai elaluai. ⁹ Tama augwaligo hagawiade te kapago nigai holobo ugwa muai elaluai, tama augwaligo bogo te saba saba ebogo u wabo te hwiibo bidi duabo nai te kibu hosgo kegasa peyu udabo tiwai eyu te nai kidagalo wabo tiwai ebo dao. ¹⁰ Augwaligo danu te nai hwaꝓo danu tiwai elalubo, te danude te bidibolo dwai dene mabo marasin te elalubao. Tama augwaligo danu dabego bomogo te bidi dabe dolobo se elaluyu, tama te polua a nagade te se ela bilibo. ¹¹ Tama augwa te se ebo tuni bidi me deli aga te tobolu bidi bidai. Te tuni bidi aga te to dedage aiyanu mu yai digi te to page meni yai digi tonalubo ensel mobo bidi dao. Tama augwaligo Hibru pogo te ensel mobo bidi nogi Abadon wai. Tama te Grik pogo te bidi nogi augwaligo te Apolyon wai. Te Grik po nogi begelama tama dago pogo te bidi nogi augwaligo te Tigidali Nai Dolobo Bidi da wabo.

¹² Tama te hasia yali genuai sege da, te silai dao. Odao. Sege si digi te me elalubao, tama te nosali pedalaibao.

Te nogo me badu deli wali ensel mobo bidigo te ona tiwai nai elali

¹³ Tama te a olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi agai te aga ona tiwai nai elali, tama eno po me wabo odali. Te Godigo gesabidide te kapa golgo nigai sai elalubo, te Godibolo maiabo nai ulubo sai dao. Tama te saide elalubo gaꝓ yai nai me si me si tomodu te po me wabo eno odali. ¹⁴ Agai te a olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi dali te po wali, “Te ensel mobo bidi me si me si olama augwali te genuai pabo ai nogi Yufretisde kalabus elalubo da wali, tama nago augwali olo tagala palao,” te po wai. ¹⁵ Te po obaso, agai te ensel bidi me si me si augwali tagala palali. Tama te ensel mobo bidi me si me si augwali sisi elama, te we bidi ela mubo se ebo sogo tonaluali. Te se ebo bodolu mani kibu be me, te bodolu mani polua me, te bodolu mani sogo me, te we bidi ela mubo bodolu mani aua me augwali tonaluyu bidaluali. Tama te bodolu mani aua asama, tama agai augwali tagala palama, tama augwaligo te we bidi hani tigidali dai sela muani, tama me hani deli ela muai. ¹⁶ Tama te kibu hosde duawali ami bidi dabe hauwa mu, te bidi sese hauwa mu da wali, te 200 milion. Te tama nogi ebo eno odai. ¹⁷ Tama eno te na ebo tiwai eyu, tama te kibu hos dabe me te hosde duawali bidi dabe augwali suali, tama augwali e tama bidibo eno suali. Bidi dabe augwaligo te kapago nigai hagawia polibo nai muai, te holobo ugwa tiwai muai,

* 9:6: Jop 3:21; Jer 8:3 * 9:7: Jol 2:4

tama te muani nai meba mama yai, te sia bogoli tiwai mama yai, me sisi yai, me sewa yai, te masigi nogi salfa te tiwai sewa yai. Tama te kibu hos dabe augwaligo tobolu te moni hudigi ebo kibu laiongo tobolu tiwai yai. Tama sia me, hano me, te dwai kugumini ebo masigi salfa te sewa yai masigi te sia deyu augwaligo pedauwalidu te hamena tiwai sia deyu, tama te sia bogoli buluba pedalai. ¹⁸ Augwaligo tigidali we bidi hani d̄aḡi sela ilali, tama augwaligo te we bidi hani me deli te dwai nai selago augwali ela muani. Te sia badi, me hano, me te masigi salfa sia deyu, te tama nai sela te kibu hos dabe pedauwalidu pedalama, te we bidi hani deli ela muani. ¹⁹ Magi baso meni. Te hos dabe augwaligo te we bidi ela muabo bomo te augwa pedauwalide me te augwa danude me elalubo dao. Tama augwaligo danu te hasamani dabego danu tiwai, tama tobolu me elalui. Tama bidi augwaligo te naigo dolobo dao.

²⁰ Tama tigidali gasa bidi dabe augwali te dwai nai selago ebo seḡe isis̄awai bage, augwali homu begeles̄ama tama augwa nogogo nigali nai tagalama tudiba mus̄ayu me bidaluali. Tama tiyu augwaligo te dwai haubo noma bidi dabebolo lotu po wabo tagalobe. Augwaligo te tibo god dabe te kapa golgo dali silva dali te bras me, te masigi me, te nigo me, tama naigo nigali tibo god dabebolo augwaligo lotu po wabo tagalobeo. Te nogogo nigali tibo god augwaligo gedugo sugobeo, ma ologo odogobeo, ma biligobeo. Tiali goli augwalibolo te bidi dabego lotu po weyu bidaluali. * ²¹ Te bidi dabe augwaligo bidi meba ela muyu, tama bidi dolobo pobi wabo seḡ eyu, tama augwaligo penani ebo kolesaga wali peyu, tama nai wi sesa bilibo seḡ eyu bidaluali. Tama tiyu, augwali homu begelama, te dwai kolesaga ebo augwaligo tudiba me mubeo.

10

Ensel mobo bidi agai buku Jonbolo mayu, nago tuao po wai

¹ Te eno suali, gasa bomu mu yai ensel mobo bidi dagaludu e t̄ba dulubo eno suali. Aga tigi te dagalu p̄go halua sai, te gudubo ugwa tiwai. Tama agai tobolude unigi bidi elalui. Agai gesabidi te giliga ge ula ebo tiwai yai, tama agai saḡa te ni tigide tigidali sia dabo tiwai yai. ² Tama agai nogode dwasianu buku tolalui, tama te buku dagawai elalui. Tama aga dolo saḡa te tamu aḡi daide muai elaluali, tama aga pobase saḡa te t̄ daiba ugwadu munama elalui. ³ Tama agai i bomonama weyu, te bulude bidibo moni hudigi ebo kibu nogi laiongo gaa moni bage wabo tiwai yai. Agai te i wabode, tama a naga olama me badu nogo si te dagalu p̄go kulu weyu wei ponai. ⁴ Tama te a naga olama me badu nogo si be kulu po wai digi, tama te po eno asēainogo yai. Tiali goli dagaludu po me deli asiyu wali po eno odali, “Te a naga olama me badu nogo si te be kulu weyu wali po, te po naga homude d̄aḡi elaluama, tama tede dualali po elalumainao. Nago te po aseḡio,” te po wai.

⁵ Tama te ensel mobo bidi tamadi eno te tamu aḡi de t̄ si tede dolalubo suali, agai dolo nogo dagaluba ugwaba muai, agai wabo po d̄aḡi omainogo, ⁶ tama agai Godigo nogi weyu, te eno mu po naga obao homu eyu agai po wai. Te God aga sesemane sogo bidada peyu, bidada

* 9:20: Tib 115:4-7; 135:15-17; Dan 5:23

pabo bidi agai te dagalu dali tede elalubo nai nigali, te t̄o dali tigidali e t̄ode elalubo nai nigai, tama tamu ʔi me te tigidali tede elalubo nai me nigali bidi dao. Tama te ensel mobo bidigo aga nogo ugwaba munama, tama Godigo nogi weyu tama agai te po wai, “Megi me gesege iligobeo. ⁷ Menio. Tama nosali te nogo a naga olama me badu nogo si wali te ensel mobo bidi me deligo agai te ona tiwai nai elebadi, te sogo te Godigo homude polobadu dualali nosali yabo s̄e te hania pedalama, tama agai te s̄e yaibao. Polobadu agai aga s̄e ebo bidi augwalibolo te aga nosali yabo s̄e po pusali, tama augwaligo koneani, te s̄e hania pedalaibao,” te ensel mobo bidigo te po wai. *

⁸ Tama te eno polobadu dagaludu po me deli asiyu wali po odali tiwai, agai enabolo te po ma wali, “Te dagawai elaluali buku te tamu ʔide me te t̄ode dali me te dolalubo ensel mobo bidigo nogode tolalubo buku nage pelama sigi pao,” te po wali.

⁹ Te po obaso, ena te ensel bidi pageba pelama, tama eno agabolo te po wali, “Nago te dwasianu buku ena mao.” Tama agai enabolo te po weyu “Nago te buku selama tuao,” wali. “Te nago haligade ha yaibao. Tiali goli nago pedauwalide te mege ʔi pusu ebo tiwai yaibao,” te po wali.

¹⁰ Agai te po wai digi, tama eno te dwasianu buku te ensel mobo bidigo nogode selama, tama eno tuai. Tama eno pedauwalide te mege ʔi pusu tiwai yai. Tama eno tuai digi te eno haligade ha yai. *

¹¹ Tama agai enabolo te po wai, “Nago te Godigo yabo s̄e po ma pusao. Te po te hauwa bulu t̄ode bidibo hanide me, te haniani tigiwali yai me, te haniani po wabo bulu bidi dabe me, tama te t̄ode tuni bidi hauwade me, augwali tigidalide nago te nosali pedalabo s̄e po pusao,” agai enabolo te po wai.

11

Godigo po pusubo bidi si

¹ Te ensel mobo bidigo enabolo te usu ni sabo nai mani, te bilibo dono tiwai nai, tama agai enabolo te po wali, “Nage hodaloama, te usu sabo nigo te Godigo Moni Lotu Be tempel dali, tomode elalubo te Godibolo maiabo ofa nai ulubo sai dali te si usu sao. Tama nago te lotu be tomode bidiyu agabolo lotu po wabo we bidi augwali nedao.

² Tiali goli te lotu be bulu badu, te we bidi bilibo madi, te nago tagalao, tede nago usu nigo usu sigio. Te madi te Godigo po wali pisawani we bidigo nogoba mawai dao, tama augwaligo te Tedali Wiegi Yai Hanu s̄aḡago agayu, tama polua bidi sese si olama me si tama yaibao,” te po wai. ³ Tama Godigo enabolo te po wai, “Eno po pusabo te bidi si tagala palaibao. Tama te bidi sigo gudubo ugwa te beg nigali nami ugwa tama gudulama, tama eno po augwali sigo pususu pidubadi te polua bidi sese si olama me badu nogo si te 42 polua bideibao, te tama polua dabede bidada pali sogo nedali usu nama te bidi sese hauwa mu wabo nogi te 1,260 ulade bidibo tiwai si tama bideibao,” te po wai dao.

⁴ Te bidi si augwali te oliv ni si tiwai, te sole si tiwai me, te tigidali t̄o tonalubo Genuai Bidigo gesabidide dolalubo nai si dao. * ⁵ Tama bidi mebago augwali si dali dwai dene mabo s̄e ebo homu eyu da, augwali

* **10:7:** Sai 20:11; Bom 32:40; Dan 12:7; Amo 3:7 * **10:10:** Ese 2:8-3:3 * **11:4:** Sek 4:3, 11-14

sigo pedauwalide te sia bogoli pedaliyu, tama te boi ebo bidi te siago dolaibao. Awe, bidigo dwai se augwali si dali eyu da, te kolesagade naga te aga isaibao. ⁶ Tama te bidi sigo te dagalu daꝝ walobo bomo elalubao. Tama te dagalu daꝝ olama, tama augwali sigo Godigo po pusubadi te tulubage tulugobeo. Tama augwali sigo bomogo te tigidali we begelama kaneme pedalabo bomo elalubo. Tama te haniani dwai naigo te tꝛde we bidi dolabo bomo me elalubao. Tigidali sogo augwali sigo homugo tama tiainogo eyu da, teda te augwali sigo te se ebo usu yaibao.

⁷ Te bidi sigo te Godigo po pusubo silibo si, tama te dwai hudigi ebo hasa te tꝛ dedage page meni yai digi bidali tagaliyu, tama aga buluba eda holaibao. Tama holama tama agai te bidi si dali hwꝑaibao. Agai te bidi sigo bomo aiyaba elaluyu, tama te bidi si ela mueibao. * ⁸ Tama ela munama, tama te bidi sigo tigi te genuai hanu tomode te genuai po mibo pesagede olo munalueibao, te hanude polobadu augwali sigo Genuai Bidi te we bidigo ni pedaide dagana selama isali. Te genuai hanu nogi po digi pogo begelama tama nogi Sodom wabo, me nogi Isip wabo dao, te po digi pode. * ⁹ Tama bidi meba tigidali haniani tigi yai me, te tigidali tꝛde, te haniani po wabo me, te tigidali bidi hani, augwaligo te bidi si tigi te sela sogo bidilama me sogo te giligade deli tama sogo te bidi si tigi te po mibo pesagede munalubo sueibao. Tama bidi meba augwaligo “Te bidi si pubulumainao,” te po waibao. Tiali goli gasa bidi dabego “Menio, tagalao,” waibao. ¹⁰ Tama tꝛde we bidi augwaligo te bidi si isalide augwali wiegi yai homu yaibao, tama augwali teꝑbi eyu, nai tuyu, tama wiegi yai nai dabe dobu si yaibao. Magi baso meni. Te Godigo po pusali bidi sigo te tꝛde bidibo we bidi tigidali dwai dene mawai dao. ¹¹ Tama te sela sogo olama me deli sogo te giligade tama sogo silama, tama Godigo pedauwalidu mobo augwali sigo tigi tomoba ponai. Tama mobo ponama, tama te bidi si hodaloama doligulai. Tama te bidi si suali we bidi tigidali augwali wi mu yai. ¹² Tama augwali sigo dagaludu po me wabo odali te po weyu, augwali si bomonama i wali, “Dage si eba eda holao,” wali. Tama te bidi si te pꝛ me tomodu dagaluba holali, tama te boi bidi dabe augwaligo te bidi si pabo suai. ¹³ Tama te sogo naga, genuai tꝛ mali eyu, tama te moni hanu me badu dolali, tama a naga olama me si me si habu badu naga elaluai. Tama we bidi hauwa mu te bidi sese umabo te 7,000 bidi dabe te te mali yali digi isai. Tama te isisꝑwai we bidi augwali wi mu eyu, tama augwaligo te dagalude bidibo God nogi ugwaba sai.

¹⁴ Te genuai seꝑe si wali te silali. Odao. Te dwasianu sogo digi te sela wali seꝑe pedalaibao.

Te nogo a olama me si wali ensel mobo bidigo te ona tiwai nai elali po

¹⁵ Te nogo a naga olama me badu nogo si wali te ensel bidi me deli agai te ona tiwai nai elali, tama tebadi, dagalude ensel mobo bidi meba augwaligo i bomonama weyu te po wali, “Dago Genuai Bidi God dali, te Godigo sa muani te we bidi tau somainogo tagala palali bidi Kraisi dali, augwali sigo te tigidali tꝛde we bidi tonalubo bomo megi selama tama elalubao. Tama aga sesemane sogo te tuni bidi bidada peyu, bidada

* **11:7:** Dan 7:21 * **11:8:** Ais 1:9-10

paibao,” te po wai. * 16 Tama te bidi sese olama nogo me si me si polalubo tobolu bidi augwali te God gedude te duabo naide dulaluyu, tama augwali basi gulama tama gesabidi t̄ba munama Godibolo lotu po wali. 17 Tama aga nogi ugwaba siyu tama augwaligo te po wali, “Genuai Bidi, nage God te Tigidali Bomo Elalubo bidi dao. Nage megi bidibo, tama polobadu mu nage bidai. Nago genuai bomo naga selama, tama nage te we bidi tonalubo s̄e ebo gagalai dao. Tama tibaso, dago homu nagebolo munama, usu da po obao. 18 Tama nago po konesībo haniani t̄de bidibo bage augwali s̄eḅe mu yai. Tiali goli megi nago s̄eḅe yabo sogo te pedelalio. Tama megi te isali we bidi augwali te po t̄ ebo pedalobo sogo dao. Tama megi e sogo naga s̄e ebo bidi dabe, te nago nosali yabo s̄e po pusali bidi, augwalibolo te wiegi yai nai mabo sogo pedalai dao. Tama nago we bidi tigidali, te nogi yai bidi me, te nogi meni yai bidi, tigidali nagede wi eyu nago bomo dologode bidibo we bidi, te megi da te nago augwalibolo me te wiegi yai nai mabo sogo pedalai dao,”* augwaligo te po wai.

19 Augwaligo po ola silama, tama augwaligo te Godigo dagalude elalubo Moni Lotu Be tempel te be t̄ dawai. Tama polobadu Godigo te Israel we bidi dali po ḁ̄ olama, tama augwaligo te aṣ̄ani po te halobage me deli tomoba muani. Tama te halobage te Lotu Be tomode munalubo eno hania suali. Tama te sogo tama te be sele eyu, tama moni u wabo me, te be kulu wali me, tama t̄ mali ebadi, te kedau ebo nai talua ge tulubage hauwa te dagaludu t̄ba tulaluai.

Satan dali aga hani bage dali tigidali dolali po

12

(Ḃ̄i 12–20)

Jongo te we dali genuai hasamani dali si suali po wali

1 Te sogo te dabolo Godigo bomo ola mabo genuai s̄e me deli te dagalude pedalai, te we bidi noma sabo s̄e. E tiwai. We me deli bidai, tama agai tigigo te giliga te ugwa tiwai elama sesela sai. Tama polua agai saḡ̄ dologode elalualui. Tama h̄o nogo si olama saḡ̄ badu si te agai madi tiwai tobolude munama elaluai. 2 Tama aga wai haliga elalualui, tama te wai ame nabo dene agaba pedalai. Tama te dwai dene mu eyu, tama agai i bomonama weyu te wai ame nainogo yai.

3 Te gasa genuai s̄e me dagalude pedalali, te we bidi noma sabo s̄e. Te s̄e yali e tiwai. Genuai hasamani me deli bidai. Te mama yai tama, aga tobolu te a olama me badu nogo si, tama nogo si ḡ̄ elaluai. Tama a naga olama me badu nogo si te tuni bidigo madi aga tobolude muani elaluai, te tobolu deli delide elaluai. * 4 Tama agai danugo te h̄ogo hani deli dagaludu te pobeke bage tiwai t̄ba aiya poala saḡ̄wai. Tama h̄o hani si digi te dagalude me elalualui. Tama te hasamani te wego gesabidide te wai ame nainogo ebadi dolalualui, tama agai tonalualui te

* 11:15: Sai 15:18; Dan 2:44; 7:14, 27 * 11:18: Tib 115:13 * 12:3: Dan 7:7

wego te wai ame nabode, te wai agai tuainogo yai. * ⁵ Tama wego wai ogwa ame nai. Te waigo nosali te ain dono tulama tigidali we bidi hani tonalueibao. Tiali goli te wai ame nenama digi, tama polo mu augwaligo te wai te God pageba me, te ugwaba sela holali, te aga tuni bidi bidiyu dulalubo nai sia sai teba sela pai. * ⁶ Tama te we aga te bidi meni yai buluba wi pai. Tede Godigo aga bidabo bulu sisi ilali, tama augwaligo te we aga bugagia tonaluyu, tama nai mayu tede hauwa sogo te 1,260 te sogo usu nama mu bideibao.

⁷ Tama te sogo dagalude genuai wābi hwjāi. Tama te ensel mobo bidi dabego augwa polalubo bidi te Maikel aga dali, te aga tonalubo ensel bidi dabe dali, augwaligo te genuai hasamani dali hwjāi. Tama te hasamani aga dwai ensel mobo bidi dabe dali augwaligo te wābi wei augwali dali ponainogo yai. * ⁸ Tiali goli te hasamanigo bomo elama te wābi hwjābo bomu usu menio. Tama tibaso, te hasamani dali, aga dwai ensel bidi dabe dali, augwali dagalude ma bidainogo ebo usu egobeo. ⁹ Tama Godigo ensel mobo bidi augwaligo te genuai hasamani e tōba sawai dao. Te hasamani aga te polobadu digi bidai, tama augwaligo te hasamani aga nogi “Te Bidigo Tigidali Bidi Kisiliyu Po Tū Ela Mabo Dao,” gasa nogi me Satan poai. Agai tigidali tōde we bidi ili po ola mabo bidi dao. Augwaligo aga e tōba tula palai, tama augwaligo aga dwai ensel mobo bidi dabe dali hodobo e tōba tula palai dao. *

¹⁰ Tama dagalude i me deli bomon bomonama ma wabo eno odali, “Megi da, dago God agai we bidi ma dobola sabo kolesaga mu hania pedalai dao. Megi me agai tigidali we bidi tonalubo bomu hania pedalai, tama aga tuni bidi bidibo dao. Tama megu me agai sa muyu asaibao wali bidi Krai agai bomu dali, genuai nogi dali si hania waselai dao. Magi baso meni. Dwai bidi me deli agai dago ama dede augwali dali kisiliyu po tū ilai, agai augwali te dago God aga gedude te po tū siade me hulide yali. Tiali goli megu te dwagi yai ensel mobo bidi augwaligo aga te dagaludu a tōba sawai dao. ¹¹ Tama te kibu sipsip wai aga isiyu aga kaneme gelebaso, tama dago ama dede augwaligo te dwai bidigo bomu aiyaba elaluai dao. Tama me augwaligo Godigo po gasa we bidibolo pusali, tama augwaligo te kolesaga yaligo me augwaligo te dwai bidigo bomu aiyaba elaluai dao. Tama te kolesaga ebadi augwaligo te homu yali, ‘Te Godigo po odobo hagela ebo bage augwaligo da eleyu da, teda te usu da, da wi egobeo,’ te homu yali. Tama te homu eyu, augwaligo augwali e tōde bugagia bidabo te homu ebeo. ¹² Tama tibaso, dagalu, nage tama dage tigidali dagalude bidibo bage, dage homu wiegi yai yagameo. Tiali goli tō dali, te tamu aī dali, te side bidibo we bidi tigidali, dage hobedagia bidaibao. Genuai seḡe dageba pedalainogo eba. Tama Satan dagebolo e tōba dulai dao, tama agai seḡe genuai mu elalubao. Agai koneani, aga bidabo sogo te pewardage sogo elalubo homu ebo dao,” te po wabo dagaludu asobo eno odali.

¹³ Te genuai dwai hasamani agai suali, augwaligo aga e tōba aba aiyu sawai, tama agai te wai ame nani we pobeai. ¹⁴ Tiali goli augwaligo te webolo te genuai ba kemodage bogo si mawai, tama te we aga te bidi meni yai buluba bola pabo usu yali, tama aga te genuai dwai hasamani

* 12:4: Dan 8:10 * 12:5: Ais 66:7 * 12:7: Dan 10:13, 21; 12:1; Jut 9 * 12:9: Gag 3:1

wi ebaso, aga digibulu bidigi pabo usu dao. Tama augwaligo aga bugagia tonaluyu nai mayu yai, tama tede bidibadi kibu be sela olama, polua nogo a naga olama me badu nogo deli bidaibao. * ¹⁵ Tama te we dolainogo eyu te hasamanigo pedauwalide aï bugulai. Te bugulali aï te pabo genuai aï tiwai, tama te aï peyu te we wali pobasa pai. Te hasamanigo homugo te aïgo te we selama hagamainogo yai. ¹⁶ Tiali goli e togo te we tau sali. Te togo peda peyu, te bidigo gani tiwai dalama, tama te aï te togo dedageba pai, te hasamanigo pedauwalidu bugulali aï. ¹⁷ Tama tibaso, te genuai hasamani agai te we dali sebe mu yali, tama aga pelama, te wego gasa wai dabe dali wabi hwaininogo pai. Te we bidi augwaligo te Godigo bomo yai po tigidali wali peyu, tama augwaligo Jisasgo po pusuyu tama agade homu kea pai we bidi mu bidibo dao. ¹⁸ Tama te hasamani te tamu aï sesege badu dolalubo dao.

13

Te dwai hudigi ebo hasa si pedelali po

¹ Te genuai dwai hudigi ebo hasa me deli te tamu aïdu pedalobo eno suali. Tama te hasago tobolu te a naga me si elaluali, tama agai tobolude te gaq nogo si pedelai elaluali. Te agai gaqde te tuni bidigo mubo te tiwai wiegi yai madi te nogo si elaluali, tama agai tobolu deli delide aseani dwai nogi elaluai. Tama te nogi deli deli page e tama tiwai: te God dali haniani dwai posobo po wali te tobage nogi po aseai elaluai. ² Te dwai dwai kolesaga eyu te hudigi ebo hasa megini eno suali, te moni hasa nogi lepat tiwai, tama te hasago saqa te gasa moni hudigi ebo hasa nogi bea, te beago saqa tiwai, tama te hasa agai penani te moni hasa lainogo penani tiwai yai. Tama te genuai dwai hasamanigo aga bomo te dwai hudigi ebo hasabolo mawai. Agai te dwai hasa aga tuni bidi aga tiwai nigilama bidali, tama agai we bidi tonalubo genuai bomo me te dwai hudigi ebo hasabolo mawai. * ³ Tama augwaligo te hudigi ebo hasago tobolu me delide elama isali tiwai eno suali aq yai. Tiali goli te tobolude keni pedela selama, tama usu ma yai. Tama tigidali tode bidibo we bidi augwaligo te se te dwai hudigi ebo hasade pedalobo sulama, tama augwali noma genuai siyu, tama augwali aga wali pai. ⁴ Te genuai dwai hasamanigo agai bomo te dwai hudigi ebo hasabolo mobaso, te we bidi tigidali augwaligo te hasamanibolo aga nogi ugwaba sabo po wai. Tama augwaligo te dwai hudigi ebo hasabolo me aga nogi ugwaba sabo po weyu, augwaligo te po wai, “Niwai bidi aga te dwai hudigi ebo hasa tiwai dawew? Niwai bidigo aga dali hwibo usu egowew? Bidi menio,” augwaligo te po wai.

⁵ Tama Godigo te dwai hudigi ebo hasa sula tagalali, tama agai dwai dwai po ola biliyu, God dali posobo po weyu, “Ena, ena digi ena God dao,” te tobage dwai po weyu bidai. Tama tiyu, agai te dwai kolesaga eyu, te we bidi tonalubo se yabo bomo te polua bidi sese si olama me si, te 42 polua tama te usu nama elaluai. ⁶ Tama agai pedauwalidu dwai dwai po weyu, God dali posobo po wabo gagalali. Agai Godigo nogide posobo po weyu, tama Godigo bulu dali me te po wali, tama te Godigo hani dagalude bidibo hani augwali dali me te dwai posobo po wai. ⁷ Tama Godigo aga sula tagaliyu ebaso, tama agai te Godigo

* **12:14:** Dan 7:25; 12:7 * **13:2:** Dan 7:4-6

we bidi dali wabi hwiyu, tama augwali bomo aiyaba elaluai. Tama tiyu, aga te tigidali bidi hani tuni bidi bidainogo eyu, te tigidali tɔde me, te tigidali po wabo me, te tigidali haniani tigi yai bidi dabego tuni bidi aga bidainogo Godigo aga tama osogo sula tagalali. ⁸ Tama te we bidigo polobadu ela muani kibu sipsip wai agai te genuai buku elaluyu bidibo dao. Tama te bukude agai te agade konealubo po daɣ wali we bidi augwaligo nogi agai aseai dao, te polobadu mu, te Godigo te tɔ nigisiabadi, tama augwali isisama gamonaibao. Tiali goli te bukude nogi aseşawai we bidi, augwali tigidali augwaligo te moni hasa lepat tiwai yai dwai hudigi ebo hasa aga nogi ugwaba siyu, tama agabolo lotu po waibao.

⁹ Olo elalubo bidi, agai e po bugagia odao. ¹⁰ Niwai bidi me deli te boi bidigo aga nogo dunama tama aga kalabusiba muabo sa muani bidi, te aga te kalabusiba pomainao. Niwai bidi me deli aga te poa pai gaia gego elabo sa muani bidi, te bidi augwaligo te ge hwago mu ela mueibao. Te tiwai kolesaga augwalibolo pedalobaso da, teda te Godigo we bidi augwaligo Godide augwa homu bugagia keş pai we bidi bidiyu, tama augwaligo te seşę bugagia tolao. *

¹¹ Tama eno te gasa dwai hudigi ebo hasa me te tɔdu eda buluba holobo suai. Te genuai hasago gaş si aga tobolude elaluai te kibu sipsipgo gaş tiwai, tama agai po wabo te genuai dwai hasamanigo po wabo tiwai po wai. ¹² Te nosali pedalali genuai dwai hudigi ebo hasa agai te hasia te dwai hudigi ebo hasago seş yabo bomu tigidali sai, tama agai seş te bomogo te hasia hudigi ebo hasago gesabide te seş yai. Agai te mani bomogo te tɔde we bidi tigidali augwaligo te hasia hudigi ebo hasabolo aga nogi ugwaba sabo po wabo seş ilali, te hasia hasa polobadu gasa bidigo aga te ela muainogo yali dwai keni te pedala sai. ¹³ Tama te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasa agai te haniani genuai seş te bidi noma sabo seş yai. Te we bidi noma sabo seş agai yali e dao, te tɔde we bidi augwali gedude agai te dagaludu sia dabo bogoli e tɔba dulubo seş idu geai. ¹⁴ Tama tiyu, tama Godigo agai te haniani noma sabo seş te hasia hudigi ebo hasago gedude emainogo sula tagalali, tama te hasago te kolesaga ebogo te tɔde we bidi ili po ola mawai. Te hasago te we bidi augwalibolo te po wai, “Dagego nigo te hasia dwai hudigi ebo hasa usu selama noma nigiyu, te agai nogi ugwaba somainogo yao. Te hasa polobadu augwaligo aga te poa pai ge hwago elali, tiali goli aga bidibo ula dali bidai,” agai te po wai. ¹⁵ Tama Godigo te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasa aga sula tagaliyu, tama te hasa agai te bidibo ula elalubo mobo te we bidigo nigali hudigi ebo hasa noma tomoba ponai, tama te dwai hasa nomago po wabo gagalali. Tama tiyu, niwai bidi meba augwaligo te hasa noma dali aga nogi ugwaba sabo po wabo hagela eyu da, agai te bidi dabe augwali ela muani. ¹⁶ Tama te nosali pedalali dwai hudigi ebo hasago po bomonama obaso tama “Te tigidali we bidigo dolo nogode, ma gebode, te daş ilao,” te po wai. Te nogi meni yai bidi dali, te nogi yai bidi augwali me, tama te masigi hauwa munalubo bidi dali, te magi nai meni yai bidi augwali me, te olo bidibo bidi dali, te magi nai sisama olo mu seş ebo bidi dabe dali, augwali tigidali te daş sali, te dolo nogode ma augwaligo gebode. ¹⁷ Tama niwai bidi agai te dwai hudigi ebo hasago nogi daş te elalusiayu, ma agai

* 13:10: Jer 15:2; 43:11

nogi ma agai nogigo namba te elusiawani da, teda te bidi agai te bidi dabe augwali dali nai abelegio, tama augwaligo aga dali nai abelamuo. Augwalide habu selalio.

¹⁸ Dago homude te po pagede bugagia kone palao. Te nogode me, gebode me aseani dai, te bidigo nogi meni, te nedebo namba naga aseani. Tama te namba da te 666 dao. Tama te namba 666 po digi po begelama tama bidigo nogi pedalaibao, te namba tomode te bidigo nogi gea pelama elalubo. Tama tibaso, dagego tede hania homugo kone palao.

14

Te kibu sipsip waigo te we bidi hauwa umabo mu te 144,000 augwa gesi teqabi po wai

¹ Te eno ma tonono ebadi, te eno te Kibu Sipsip Wai te Saion bulu dude dolaluali, tama we bidi hauwa umabo mu te 144,000, augwali aga dali dolalubo eno suali. Tama te Kibu Sipsip Waigo nogi dali te aga Ayago nogi dali si, te nogi te we bidi gebode aseai elaluali. * ² Tama eno odali, te dagalude wiegi yai po weyu, te kulu kulu asobo po eno odali, te we asiyu genuai kulu kulu wabo tiwai eyu, tama te dagalude be kulu genuai wabo tiwai yai. Eno odali, te habidi po wabo tiwai yai. Te bidi dabe augwaligo te gita tiwai nai eleyu, te kulu kulu wabo tiwai pedalai. ³ Tama te genuai hani we bidi augwaligo gesi balia me deli te tuni bidi God dulalubo gesabidide bidibadi te balia weyu, tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si gedude me, te polalubo tobolu bidi augwali gedude me te balia wai. Te we bidi hauwa umabo mu te 144,000 augwali Godigo te tigidali tode we bidi bidibo tomode agai augwali dia selama tama ma abelali, te augwaligo te gesi balia wabo koneabo te usu yaibao. Tama niwai gasa bidi agai te balia koneainogo ebo usu munu me egobeo. ⁴ Te bidi dabe augwaligo te meda yai penani ebo kolesaga me ebeo. Menio. Augwali te gasagi yai meda meni yai mu bidali dao. Te tigidali bulu te Kibu Sipsip Wai painogo ebo bulu, te bidi dabe augwaligo me te aga wali naga pabo dao. Godigo augwali te tode bidibo we bidi tomode augwali dia siyu ma abelama, tama augwali te Godigo hasia bidi hani bidali God aga digi ma aga te Kibu Sipsip Wai dali sigo sai dao. ⁵ Augwaligo tibo po me deli munu me wabeo. Te augwaligo magi se me delide te dali dwai se me deli ebeo. Menio. *

Ensel mobo bidi selago po wali

⁶ Tama eno suali, gasa ensel mobo bidi te dagalu tomodu sigide mu bola soabo eno suali. Agai te sesemane bidada pabo wiegi yai gesi po elaluai, tama agai te po te tode bidibo we bidi augwalibolo pusubo se elalubo dao. Agai te wiegi yai gesi po pusubo se te tigidali tode bidibo we bidi hanibolo te po pusubo se eyu, tama te tigidali haniani tigiwali yai bidi dabe dali, tama tigidali haniani hani bidi augwalibolo te wiegi yai gesi po pusubo se elalubo dao. ⁷ Tama agai i bomonama weyu te po wabo, "Godigo te tigidali we bidi dodolama po tu yabo sogo te paba pedalalio. Tama tibaso, dage agade wi eyu tama aga nogi ugwaba sao. Tama dagego Godibolo lotu po wao, te agai dagalu dali to dali me, te

* 14:1: Ese 9:4; Ped 7:3 * 14:5: Sef 3:13

tamu aꝑ me, te pusu aꝑ ulu pedalobo me, te tigidali nai nigali page bidi aga dao,” te dagalude bola soabo ensel mobo bidigo te po wai.

⁸ Te gasa ensel mobo bidi aga te polasa soali ensel bidi wali asai. Te nosali asali ensel bidigo te po wali, “Dolalio, dolalio, te genuai hanu Babilon mu dolalio. Te nogi elaluali hanude bidali we bidi augwaligo bomonama te tigidali haniani tꝓde bidali bidi dabebolo te dwai dwai meda yai kolesaga ola mani dao. Te penani se ebo wego te bidibolo bomai aꝑ menama, tama te bidigo te aꝑ tulama aga homu kolesaga dolama, tama agai te we dali penani se ebogia, te hanu bidigo gasa we bidi te dwai dwai se ebo kolesaga tomoba kekai dao,” te ensel mobo bidigo te po wai. *

⁹ Te gasa sela wali ensel mobo bidi me te polasa soali ensel bidi si wali asai. Agai bomonama i weyu, e tama wali, “Te niwai bidi me deligo te dwai hudigi ebo hasa me, te augwaligo agade augwa nogogo nigali noma dali lotu po weyu te aga nogode ma te gesabidide daꝑ sali bidi,¹⁰ te augwali sibolo lotu po weyu tigide daꝑ sali bidi agabolo Godigo te bomai aꝑ wain tiwai mabo te agabolo dene mawaibao. Te wain te Godigo genuai sebe ebo te dao. Godigo te wain aꝑ te aꝑ mu dali hasia te si talubeo. Menio. Te sebe te bidibolo dolo mawaibao, aga dali homu dene dwasianu egobeo. Agai sebe ebo te dene sabo kapuba gelama mabo aꝑgo wei ponoyu, tama te bidigo tumainogo yaibao. Tama te bidi dwai dene siyu, te posolo mu yai sia dali, te masigi sulfade dabo sia bogoli dali, augwali side te dwagila dwai dene mu siyu, te magi dwai se me isiabo ensel mobo bidi dabego gedude me, te Kibu Sipsip Waigo gedude te dene saibao. Te bidibolo te dwai posolo yai siago dene mayu, te masigi sulfade dabo posolo yai siago me te dene madueibao.¹¹ Tama augwali te dene maiabo sia hano holoyu, tama te hano sesemane bidada pabo sogo holodubadi geaibao. Te dwai hudigi ebo hasa dali, te hasa aga noma dali, te sibolo lotu po wabo bidi dabe augwali te naigo elalubo nogi aseani daꝑ sali bage, augwali te siade me hulide me te toma me tugobeo, sesemane sogo te dwai dene saibao,” te ensel mobo bidigo te po wai.

¹² Tama tibaso, Godigo we bidi augwali bomo elama, tama augwaliba pedalabo sege bugagia toloyu bidao. Te we bidi augwaligo Godigo bomo yai po wali peyu, tama Jisasde homu mu keꝑ pai we bidi bidibo dao.

¹³ Tama eno odali, po me deli dagaludu asiyu, te po wai, “Nago e tiwai po aseꝑo: ‘Megi e tiwai se gagalobao, te Genuai Bidide wadolali we bidi isibo si, te augwali wiegi yai homu pemene mu yao,’” te po wai.

Tama Godigo Tedali Mobo Bidi agai me te po wai, “Awe, mu tama dao. Te augwali tigi dene ebo se tagaliyu, tama augwali toma tueibao. Augwali olo me pogobeo. Menio. Te augwaligo yali wiegi yai kolesaga, te kolesaga augwali wali paibao,” te po wai.

Te tꝓde holali tau yali nai sabo sogo pedelali dao po wai

¹⁴ Tialima, eno ma tonono bilibadi, tama eno suali, te tedela yai dagalu po me deli elaluai, tama bidi me deli te pꝓde dulaluai, te da tꝓde bidi tiwai, aga te Godigo Bidi Mu tiwai dao. Te agai tobolude te kapa golgo nigai wiegi yai madi elaluali, tama agai poa pai hwꝑ ge mu

* 14:8: Ais 21:9; Jer 51:8; Ped 18:2

agai nogode tolaluai, te gi nai togobo hwa ge dao. * ¹⁵ Tama gasa ensel mobo bidi te Moni Lotu Be tempel bedu buluba soali. Agai te dagalu p̄de dulalubo bidi dali bomonama i weyu, te po wali, “Nago hwa ge te nai togwao. Tigidali t̄de elalubo nai te inilama tau ela silali dao. Tama meḡi da, te nai sabo sogo dao,” te po wai. ¹⁶ Tibaso, te p̄de dulaluali bidi agai te hwa ge nogogo tolaluyu, tama agai te t̄de elalubo inawai nai hwa ge togolama sai dao.

¹⁷ Tama gasa ensel mobo bidi te Moni Lotu Be tempel bedu buluba teda soai. Agai me te poa pai gi nai togobo hwa ge nogode tolalubo dao.

¹⁸ Tama gasa ensel mobo bidi me ma te nai ula mabo alta saide bidali tagalama asai. Te ensel bidi agai te sia tonalubo bomo elalui. Te ensel bidi agai te poa pai hwa ge tolalubo ensel mobo bidibolo i bomonama mu wai. Agai te po wali, “Nago naga te poa pai hwa ge selama, tama nago te t̄de te wain bonode walali du tigidali togolama, tama sisinama elalua. Te tigidali nai polo inilama tau yai dao,” agai te po wai. ¹⁹ Te po obaso, te ensel bidi agai te hwa ge nogogo selama, tama te wain bonode walali du tigidali togwali, tama deliba sisinama elalui. Tama agai te bono du dabe te wain agabo te dawai halobage tiwai genuai masigi tomoba sawai. Te po digi po begelama, te genuai bono du agabo halobage te Godigo genuai sebe dao. ²⁰ Tama augwaligo te wain nigibo bono du dabe te genuai halobage tiwai nai tomoba munama, tama te genuai hanu bulu badu elalubadi tama agawai. Tama kaneme te halobage buluba pedaliyu, tama te kaneme te moni pabo ai tiwai pidubadi, te usu selama nedada pali, te bidi sese nogo si olama saqa badu a naga, te 300 kilomita te tama tiwai yali, tama te edaba holali te ain te kibu hos augwali pedauwalide elalubo, te ainba te kaneme ugwaba sabolali. *

15

Te 7 ensel mobo bidi dabego te 7 te bidi dolabo dwai nai tolaluai

¹ Te eno suali gasa genuai noma sabo se te dagalude pedalali, tama eno homu hauwa te se de yali. Eno suali, ensel mobo bidi a naga olama me badu nogo si bidali, tama augwaligo te bidi dolabo dwai nai mu a naga olama me badu nogo si tolaluai. Tama nosali te dwai nai augwaligo se ebo silibo si, teda te we bidi dolabo gasa dwai nai ma pedalogobeo. Te nogo a naga olama me badu si te dwai nai, te naide te Godigo sebe ebo mu silaibao.

² Tama eno te nai me deli te genuai tamu ai tiwai suai. Te nai augwaligo te dula tiwai te augwaligo sia bogoli dali te si taluama gelai. Te we bidi augwaligo te dwai hudigi ebo hasa dali hwinama tama augwaligo aga aiyaba elalui, te we bidi dabe eno suali. Augwaligo te hasa agai bidibo ula elaluali noma dali, te agai nogigo nedebo namba me te si me aiyaba elalui. Tama te we bidi augwali te tamu ai tiwai madi sesege badu te dula dolaluyu gegemani ebo tiwai eyu dolaluai. Godigo augwalibolo te gita tiwai nai mena mena pelama, augwaligo te tolalubo eno suali. ³ Tama tiyu, augwaligo te Godigo se yali bidi Mosesgo polobadu wali teabi weyu, tama te Kibu Sipsip Waigo teabi me wai. Te teabi po wali e dao:

* **14:14:** Dan 7:13 * **14:20:** Ais 63:3; Gel 1:15; Ped 19:15

“Genuai Bidi, nage te God te Tigidali Bomo Elalubo Bidi dao.

Tigidali se nago ebo, te genuai mu eyu, tama dago te se ebo suyu, tama da noma siyu homu hauwa ebo dao.

Nage tigidali hani bidigo tuni bidi, tama nago kolesaga te dolo eyu tama tigidali mu naga ebo dao. *

⁴ Tama Genuai Bidi, nagaduba deli digi naga nage te magi dwai se me esiayu wiegi yai doloba pai mu bidibo dao.

Tama tibaso, niwai bidigo nage dali wi egobewe?

Tama niwai bidigo nage nogi ugwaba sogobewe?

Te tobage bidi menio.

Tigidali bidi hani augwali aselama, nage pagede lotu po nage dali wagasaibao. Magi baso menio, nago doloba pai kolesaga te hania bulu ulaba pedalai dao,”

augwaligo te teabi po wabo eno odali.

⁵ Te eno nosali ma tonono bilibadi, tama te dagalude elalubo Moni Lotu Be tempel tu dawai eno hania suali. Tama te be tomode te Mosesgo nami ugwago polobadu se yai lotu be eno suali, te be elalubogo te we bidibolo te God augwali dali bidali te ola mawai. *

⁶ Tama te nogo a naga te me badu nogo si ensel mobo bidigo te a naga olama me badu nogo si te bidi dolabo dwai nai mu tolaluai, te augwali te Moni Lotu Be tempel bede bidali tagalama buluba teda asai. Augwaligo magi meda mu meni yai tedela yai te ula mu yai ugwa gudai. Tama augwaligo te kapa golgo nigai kukulu te augwa hagawiade bagulama muai. ⁷ Tama te bidibo ula elalubo hasa me si me si te tomode me deligo, agai te golgo nigai pou a naga olama me badu nogo si te nogo a naga olama me badu si te ensel mobo bidi deli delibolo mena mena pai. Tama God aga sesemane sogo bidada pabo bidi agai sebe ebo homu te a naga olama me badu nogo si te poude paganalubao. ⁸ Tama te Godigo bomo yai ula dali, agai bomo dali sigo hano ebogo hano te Moni Lotu Be tempel bede paganaluai. Tama niwai bidi me deli aga te be tomoba painogo ebo usu egobeo. Menio. Augwaligo te a naga olama me badu nogo si te ensel mobo bidi augwaligo te bidi dolabo dwai nai nogo a naga te me badu si te naigo se silibo sogo tonaluali. *

16

Godigo moni sebe te a naga olama me badu nogo si te poude elalubao

¹ Te eno odali te Moni Lotu Be tempel be tomode te pedauwalidu po me deli pedaliyu te po wai. Agai te nogo a naga olama me badu si ensel mobo bidi i bomonama weyu, te po wai, “Dage deli deli pelama, tama te pou a naga olama me badu nogo si te poude te Godigo homu sebe elalubo te gea sanama, te toba tulalumainao.”

² Te po obaso, te polalubo ensel bidi pelama, aga pou toba geligi pai. Tama gelama, tama polo te haniani bomai dwai keni mu te dwai hudigi

* 15:3: Sai 15:1 * 15:5: Sai 38:21 * 15:8: Sai 40:34; 1 Kin 8:10-11; 2 Sto 5:13-14; Ais 6:4

ebo hasago dāi elalubo bidi augwali tigide pedalai, tama te nigo nigai noma bidi dali lotu po wali bidi augwali tigide me te dwai dwai keni pedalai.

³ Tama te tudi badu te si wali ensel bidi me agai pou te tamu āiba gelai. Tama te tamu āide begelama, te isai bidigo kaneme tiwai pedalali. Tama tiyu, te tamu āide bidibo ula dali bidibo nai dabe tigidali, augwali isila pai dao.

⁴ Tama te tudi badu te sela wali ensel mobo bidi agai pou te genuai pabo āi dabeba geleyu, tama te āi ulu pedalobo digi tigidali me gelai. Tama te āi tigidali begelama, kaneme pedalali. ⁵ Tama eno odali, te āi tonalubo ensel mobo bidigo te agai te po wali, “Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo God, nage megi bidibo, tama polobadu mu nage bidai bidi, nage te magi dwai sē me esiāyu wiegi yai doloba pai mu bidibo dao. Te nago te bidi dali po tū ebode, te nago te dwai sē ebo bidi dabe augwali dolo mu dagalobo dao. ⁶ Te dwai sē ebo bidi dabe augwaligo te nago po odobo we bidi augwali dali, te nago po pusubo bidi dabe dali ela muyu, tama augwaligo kaneme gea sāwai dao. Tama nago te dwai bidi dabe augwalibolo kaneme mayu, tama augwa te kaneme tumainao. Augwaligo augwa te dwai sē yalide dolo mu te dene sabo dao,” te po te āi tonalubo ensel bidigo wai. ⁷ Tama eno odali, te Godibolo mabo nai ulubo alta saigo i wali, “Awe, mu tama, Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo God, nago te bidi dabe augwali po tūde dagaliyu, tama mu po naga wali peyu nago po tū te dolo mu naga tigidali ebo dao,” te po wai.

⁸ Te tudi badu te me si me si wali te ensel mobo bidigo pou te giligaba gelali, tama Godigo te giligago te bidi dabe augwali domainogo sula tagalalio. ⁹ Tama te genuai giliga nanobo siago te posolo mu eyu, tama te siago te bidi dabe dwai dene mu mawai. Tibaso, augwaligo God nogide posobo po wai, agai te dwai dene mabo nai tonalubo bomo elalubaso, tiali goli augwaligo ge neyu homu begelama God agai nogi ugwaba sabeo.

¹⁰ Tama te tudi badu te nogo a naga wali ensel mobo bidigo agai pou te dwai hudigi ebo hasago tuni bidi duabo naiba gelai. Tama te hudigi ebo hasa dologode bidali bidi augwali bidibo digi be hulua sabo te dolo pedalai. Tama augwali dwai dene mu sali, tama tilama augwa hamena ma halua tuyu bidai. ¹¹ Augwaligo homugo te dene me te keni augwali si dali homu eyu, augwaligo te dagalude bidibo God nogide posobo dwai po wai. Tiali goli augwaligo homu begelama te augwaligo dwai kolesaga ebo tagalama tudiba mubeo.

¹² Te sē silama, tama te a naga olama me badu nogo deli wali te ensel mobo bidi aga pou te genuai āi nogi Yufretis te āiba te gelai. Tama te āi tigidali wa pela tama te giliga pedalobo badu tuni bidi dabe asabo tū sisilama tonaluai dao. * ¹³ Tama eno te dwai haubo noma bidi sela te gedeli tiwai gagawai suali, te me deli aga te genuai dwai hasamanigo pedauwali ā elalubo digi pedalali, tama me deli aga te dwai hudigi ebo hasago pedauwalidu me, me deli te tibo po ola mabo bidigo pedauwali ā elalubo digi tedu pedalai. Augwali sela te tiwai pedalali eno suali. ¹⁴ Tama te dwai haubo noma bidi augwaligo te bidigo isiāwai sē te bidi noma sabo sē haniani mu ebo dao. Tama augwali te tigidali tōba

* 16:12: Ais 11:15

te tigidali tuni bidi bidibo digi pelama, te bidigo isiɁwai bomo yai sɛ augwaligo sulama noma somainogo ebo dao. Augwaligo homugo te tuni bidi dabe augwali deliba sisinama, tama augwaligo te Tigidali Bomo Elalubo God dali hwɁabo sogo asobo tonalumainogo yaibao.

¹⁵ (Genuai Bidigo te po wai, “Te po odao. Te ena dageba asabo sogo te ena te nai wi sainogo asobo bidi tiwai geme polo pedalaibao. Tama niwai bidi aga te godege pisɁyu da, tama aga ugwa bugagia guduyu, tama aga tigi olo bilisiɁyu da, te bidi dabego aga suali te hale me isiɁwai, teda te bidi aga homu wiegi yai mu yaibao, te ena asabo sogode.”) *

¹⁶ Tama te dwai haubo noma bidi augwaligo te tuni bidi dabe teba sisinai, te Hibru pogo augwaligo te bulu nogi Armagedon wai. *

¹⁷ Te a naga olama me badu nogo si wali ensel mobo bidigo aga pou te wali elalubo digi gelai. Tama te Moni Lotu Be tempel be tomode te God dulalubo digi tuni bidi bidibo nai tedu te pedauwali me delidu i bomonama wali, tama te i wali te bulu badu pedalai. Agai te po wai, “Te sɛ megi tama silai dao,” te po wai. ¹⁸ Tama dagalude be sele eyu, tama be kulu kulu weyu, genuai po me weyu, tama moni genuai dwai tɔ mali yai. Te mali genuai mu yali, tama bidi tɔde bidibo sogo tigidali, te polobadu te tiwai tɔ mali genuai me pedalai menio. Te maligo bomogo te tigidali polobadu yali maligo bomo aiyaba mu elaluali. ¹⁹ Te genuai hanu tomode te sela pepeda pali, tama te tigidali tɔde hani bidigo hanu te mu dolai. Tama Godigo te genuai hanu Babilon homugo koneani, tama agai te Babilon te wain Ɂi elalubo kapde Ɂi tigidali tumainogo yai. Te Ɂi wain te Godigo agai genuai sɛbɛ mu elalubo dao.

* ²⁰ Tama te tigidali dwasianu tamu Ɂi tomode elaluali ailan bulu dabe te augwali wi pela silai, tama te haniani tɔde elalubo bulu du tigidali augwali tedela pali. ²¹ Tama te genuai talua ge tulubage tulai. Tigidali deli deli badu tulali talu ge tulubage te sɛgɛ te moni masigi tiwai yai. Te talua ge tulubage dagalude asiyu, te bidi tigiba ugwadu tulai. Tama augwali te talua ge tulubagego mu dolai, meba isali. Tama te talua ge tulubagego augwali dolobaso, tama bidi dabego God dali dwai posobo po wali, te talua ge tulubagego augwali dolobo sɛ te genuai dwai mu ebaso, augwaligo te dwai po Godigo nogide wai.

17

Genuai penani we aga dwai dene mu sai

¹ Te pou elaluali a naga olama me badu nogo si ensel mobo bidi augwali tomode me deli te aga asama, enabolo te po wai, “Nage suagasao. Te penani ebo we te genuai Ɂi dabe ugwadu daide dulaluali, aga te yali dwai sɛde dwai dene mu sabo sɛ, eno nagebolo te sɛ ebo ola mawaibao. * ² Te haniani tɔde tuni bidi augwaligo penani sɛ ebo kolesaga hauwa te we dali yali dao. Tama tigidali tɔde bidi dabe augwaligo me te we dali te penani ebo kolesaga eyu, tama augwali te kolesaga meni yai bidi tiwai eyu, te bomai Ɂi tuai bidi tiwai yai dao,” te ensel bidigo enabolo te po wai. *

* **16:15:** Mat 24:43-44; Luk 12:39-40; Ped 3:3 * **16:16:** 2 Kin 23:29; Sek 12:11 * **16:19:** Ais 51:17 * **17:1:** Jer 51:13 * **17:2:** Ais 23:17; Jer 51:7

³ Tama agai enabolo te po olama, tama agai eno noma bidi te bidi meni yai tɔba selasa pai. Te tɔde eno te we me deli aga te mama yai genuai dwai hudigi ebo hasa daide ugwadu dulalubo suai. Te mama yai dwai hudigi ebo hasa tigide te Godigo nogi posobo po hauwa aseṇa paṅanaluai. Tama aga tobolu a naga olama me badu nogo si elalui, tama te gaṅ nogo si me te hasago elalubo eno suali. ⁴ Te we agai te mama yai bobage ugwa me, te pe yai ugwa me muani, tama te ugwade haniani au yai te kapa golgo nigai nai elaluali, tama te wiegi yai au yai nai augwaligo gasa haniani wiegi yai masigi dali te bis dali sigo nigai. Tama te we agai nogogo te gol kap tolaluai. Tama te dwai damua pai haniani kolesaga me, te haniani dwai meda yai kolesaga te penani wego yali, te dwai kolesaga tigidali te kapde paṅanaluai. ⁵ Tama aga te dwai se yali nogi aga gebode aseai elalui. Te nogide te geme dualali page elaluali, tama te nogi aga digi te e dao: “Genuai hanu Babilon, te tigidali penani we dabego ida mu, tama te tigidali tɔde elalubo dwai dwai meda yai kolesaga augwaligo ida me dao,” te po te penani wego gebode aseani, te eno suali. ⁶ Tama te we agai te Godigo po wali pabo we bidi augwali dali te Jisasde homu keṅ pai we bidi dali augwali te wego ela munama, tama eno suali te wego augwali kaneme tulama te kolesaga meni yai bidi tiwai aga yai.

Eno te sulama, ena noma mu siyu, tama eno homu hauwa mu yai. ⁷ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Magi baso nago noma siyu tama homu hauwa ebawe? Te eno te wede geme dualali po page nagebolo ola mawaibao. Tama te dwai hudigi ebo hasa tobolu a naga olama me badu nogo si me, te nogo si gaṅ tobolude elaluyu, tama te naigo te we selasa pabo. Agade me te geme dualali po page nagebolo ola mawaibao. ⁸ Te nago suali dwai hudigi ebo hasa aga polobadu bidai, tiali goli megi aga me bidibeo. Tamadi tama agai te page meni yai tɔ dedage tagalama, tama aga edaba holama, tama aga pelama, aga mu dolaibao. Polobadu mu te Godigo te tɔ nigisiṅbadi agai te augwali isiṅama gamonaibao wali we bidi nogi te bukude aseai dao. Tama te bukude nogi aseṅiṅwani te tɔde bidibo we bidi augwali tigidaligo te hudigi ebo hasa sulama, tama augwali homu hauwa eyu, aga nogi ugwaba saibao. Magi basowe? Polobadu aga bidai, tama megi aga me bidibeo, tama nosali aga ma pedalaibao,” te ensel mobo bidigo te po enabolo wai.

⁹ Te po me agai enabolo wai, “Te dwai hudigi ebo hasade te dwagi yai homu kolesaga elalubo bidi agai bugagia kone palao, te hasade po page kuna konemainogo yao. Te a naga me badu nogo si tobolu te tiwai te a naga olama me badu nogo si bulu du dao, tama te penani we te bulu du dabe daide ugwadu dulalubo dao. ¹⁰ Tama te tobolu dabe augwali te tuni bidi a naga me badu nogo si me tiwai dao. Tama te tuni bidi dabe tomode te a naga dolai, tama me deli megi bidibao, tama me deli nosali pedalaibao. Nosali aga pedalobo si, teda aga te dwasianu sogo naga bidaibao. ¹¹ Tama te polobadu bidali dwai hudigi ebo hasa, tama megi aga me bidibeo, te aga digi aga te a naga olama me badu nogo sela wali tuni bidi dao. Tiali goli aga te gasa tuni bidi a naga olama me badu nogo si te hanigo deli hani bidali. Tama tiyu, aga pelama tama aga dolama, tama mu hagawaibao.”

¹² “Tama te nago suali te nogo si gaṅ, te gaṅ dabe te tuni bidi nogo

si tiwai dao. Megi augwaligo te tuni bidi bomo me sabeo. Tiali goli augwaligo te tuni bidi bomo te dwai hudigi ebo hasa dali selama, tama augwali aga dali te dwasianu sogo naga we bidi tonalubo se yaibao. *

¹³ Tama te tuni bidi nogo si augwaligo homu deli naga elaluyu, tama augwaligo augwa genuai nogi me, te bomo me, te tigidali te hudigi ebo hasabolo mawaibao. ¹⁴ Tama menama, augwaligo te Kibu Sipsip Wai dali hwjaibao. Tiali goli, te Sipsip Waigo augwali aiyaba mu elaluaibao. Magi baso meni. Aga da te genuai bidi dabe tigidaligo Genuai Bidi dao, tama aga te tigidali tuni bidigo genuai tuni bidi aga dao. Tama aga dali bidibo we bidi te augwali agai i olama, tama augwali agai gasa we bidi tomodu dia selama, tama augwaligo homu agade mu kea peyu bidibo we bidi hani dao.”

¹⁵ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wali, “Nago te genuai ai dabe, te ai daide ugwadu te penani we dulalubo suali. Tama te aide po digi po begelama wali te po page e dao: te ai wali da, te haniani genuai tode bidibo we bidi me, te tigidali hani we bidi me, tama te tigidali haniani tigi yai me, te tigidali haniani po wabo bidi hani me, augwali te genuai ai dabe elalubo tiwai dao. ¹⁶ Tama te nogo si gaq nago suali, te dali te dwai hudigi ebo hasa dali augwaligo te penani we dali boi bidi yaibao. Te penani we augwaligo aga mu dolama, tama agai ugwa dabe me tigidali doado bage dolaibao. Tama augwaligo agai tigi mi tuyu, tama aga tigi tigidali siago domainogo ulaibao. ¹⁷ Magi baso meni. Godigo augwali homu kolesaga mawai, tama augwaligo te se emainogo eyu te polobadu agai te po wai. Te augwaligo homu deli naga eyu, tama augwali tuni bidi bidainogo te bomo sai, augwaligo te bomo tigidali te dwai hudigi ebo hasabolo mawainogo yai. Te augwaligo tama tede pidubadi, te Godigo te penani wede wali poba te usu nainogo tiaibao.”

¹⁸ “Tama nago te suali we, agade te po digi po begelama wali te po page e dao, te we da te genuai hanu, te tigidali tode bidibo tuni bidi dabe tonalubo tobolu hanu dao,” te ensel mobo bidigo te po enabolo wai.

18

Te moni hanu Babilon dolalio

¹ Te penani wede pedalabo se eno te tiwai suali. Tama nosali te sogo eno suali gasa ensel mobo bidi te dagalu tagalama e toba dulubo eno suali. Agai bomo genuai mu elaluai, tama agai bomo yai ulago te to ula mu ilai. ² Agai i genuai bomo elama mu weyu, te po wai, “Dolalio, dolalio, te genuai hanu Babilon mu dolalio. Megi te bulu te dwai haubo noma bidi dabego bulu pedalama bidibao. Te dwai meda yai mobo bidi dabe me augwali tede bidibao. Te meda yai ba dabe me, te dwai bulude bidibo ba dabe me, augwali me tede naga kalabus bidibo dao. *

³ Magi baso meni. Te moni hanu Babilon aga te bomo yai ai wain hauwa tubo penani se ebo we tiwai dao. Te we agai te bomonama tama te dwai dwai se ebo dao. Tama agai aga bomo yai ai wain te tigidali tode bidibo we bidibolo menama, tama

* **17:12:** Dan 7:24 * **18:2:** Ais 13:21; 21:9; Jer 50:39; 51:8; Ped 14:8

augwaligo me te penani ebo kolesaga aga dali me yali dao. Tama te tōde tuni bidi augwaligo me te penani ebo kolesaga aga dali me yali dao. Tama tigidali tōde bidi augwaligo mone sabo bisnis sē eyu, tama tede te masigi hauwa mu umabo sali. Te moni hanu aga te we me deli tiwai bidiyu, tama te wego homugo ‘Eno ena tigi tau sabo nai, te tigde pusubo nai, te ena homu dwagi yai ilibo haniani nai, te tobage wiegi yai nai hauwa eno abelaio,’ te tobage homu eyu, tama te hanugo te bisnis bidi dabego nai umabo abelai dao,”

te ensel mobo bidigo te po wai. *

⁴Tama eno odali, gasa pedauwalidu po dagaludu pedalali, tama agai te po wali,

“Eno we bidi hani, dage te bulu tagalama buluba soao. Dage aga dali te dwai sē ebode te dene sidali weyu, tama dagego agai ebo dwai dwai sē me egimio. Tama tibaso, te bulu tagalao.

⁵Magi baso meni. Te agai dwai sē ebo sēge te pobeke bage deliba sisinibo tiwai mu yali, tama te dagaluba mu usu nainogo holai. Tama God agai te bulude ebo dwai dwai kolesaga tigidali agai homuga ma koneai.

⁶Dagego te penani wego yali kolesaga tiwai koneyu, tama dagego te kolesaga ebo usu nama aga dali wei sao. Te agai dage dali yali dwai kolesaga dali gasa me dali ugwadu daganama agabolo ma mao.

Te wego dagebolo dene dali sēge si mani, te bidigo bomo yai aī si te kap deli tomode taluama tama gasa bidibolo mabo tiwai yai. Tama te kapde po digi po begelama, tama dagego te bomu mu yai aigo te wego kap paḡanama tama aga tumainao. Tama tiyu, tama agai dagebolo mani dene dali sēge dali agabolo ma mao.

⁷Te aga digi aga nogi ugwaba siyu, tama aga tigi naga tau sabo sē yai dao. Tama dagego agabolo dene dali sēge dali si hauwa mayu, te yali dwai sē usu nama yao. Tama dagego aga gela hauwa omainogo yao.

Magi baso meni. Agai aga homude e tama po wabo dao: ‘Ena te tuni we bidibao, tama ena te tuni bidi bidibo saide dulalubo dao. Ena te bidi isai we bidibo tiwai olo bidibeo. Tama tibaso, te sēge enabolo pedaluyu, te ena gela me wagobeo. Mu menio,’ agai te homu ebo dao.

⁸Agai te homu ebaso, polo te haniani dwai sē mu agabolo te deli sogo pedalaibao. Te genuai gasi pedaliyu, tama bidi hauwa augwaligo dwai gela weyu, tama genuai nasi yaibao.

* 18:3: Ais 23:17; Jer 51:7

Tama siago te Babilon tigidali daibao. Magi baso meni, te genuai bomo mu elalubo Genuai Bidi God aga digi dagalama tama Babilon hanuba te dwai dene wei ponobo dao,”
te po wabo te dagaludu asobo eno odali.

⁹ Te tøde tuni bidi augwaligo te penani we dali penani eyu bidai dao. Tama te kibu dabe augwali te we gede pebege pibo tiwai, te tuni bidi augwali te wego haniani wiegi yai naide dwagi yai homu eyu bidai dao. Tama augwaligo te penani we siago deyu hano holobo subaso, tama augwaligo moni gela weyu nogo pagasayu bidaibao. ¹⁰ Te we aga te dwai dene sabo suyu, te augwali aga digibulu dolaluyu te po wabo, “Aua, hobede yali, hobede mu te bulu Babilon dali yai. Nage te genuai hanu, tama nage bomo yai hanu dao. Tiali goli te deli sogo naga nago dwai se yali sege nageba mu pedalalio.”

¹¹ Tama tigidali tøde bidi augwaligo te mone sabo bisnis se ebo bage, augwaligo homugo te bulu Babilon kone paliyu, tama augwaligo agade gela weyu, te homu sege dali bidibao. Magi basowe, te augwaligo doado bage abelabo bidi me menio. * ¹² Te wiegi yai doado bage e tiwai dao, te kapa gol me silva, te gasa haniani wiegi yai masigi me, te bis gasagi yai nai me, te wiegi yai tedela yai ugwa dabe, tama te haniani mama yai ugwa me, te dila pai ugwa nogi slika elalubao. Tama te gasagi yai denami ebo ni dabe tigidali, tama tigidali dila pai nai augwaligo te kibu elefan kelego nigali nai dabe, tama te genuai masigi elalubo nigo te nai tigidali nigali, te kapa nogi bras me, te ain me te sigo nigali wiegi yai nai tigidali, me te tomode dodobolo pai wiegi yai masigigo nigali nai me, te tobage doado bage. ¹³ Tama te meba doado bage e tiwai elalubo, te denami ebo tubo nai nogi sinamon me, te tubo gagi, tama te denami ebo nai pauda me, tama te haniani denami ebo ili yai nai elaluai, tama wiegi yai denami ebo nai sanda, me te bomai aï wain me tubo wel, te wiegi yai tubo plaua me te tubo nai wit ge, te kibu bulmakau me sipsip, te me hos dali te hosgo kegasa pabo wiegi yai nai nogi karis dabe me, tama te augwaligo mu abelai masigi sisabo se ebo we bidi dabe me, te tigidali nai bidi dabe augwaligo ma abelegobeo. ¹⁴ Te masigi hauwa sabo bisnis se ebo bidi dabe augwaligo te po waibao, “Te nai nago homu hodaloyu sabo homu yai, te nai tigidaligo nage tagalama pai dao. Tigidali dwagi dwagi yai tubo nai dabe te genuai mone naga elaluali, te nago wiegi wiegi yai tigidali au ebo doado bage dali, te nai tigidaligo nage taga palio. Tama te bidi dabe augwaligo te tobage nai dabe nagede munalubo ma sugobeo,” te bisnis se ebo bagego te po waibao. ¹⁵ Tama te seđe te mone umabo sali bisnis se ebo bidi dabe augwaligo te masigi hauwa mu te hanude sai, te augwali te hanugo dwai dene mu sobaso tama augwali wi mu yaibao. Tama augwali aga digibulu dolaluyu, tama augwali gela weyu, tama dwai homu sege elama bidaibao. ¹⁶ Tama tiyu, augwaligo te po waibao, “Hobede ebo, te genuai hanu te hobedagia bidibao. Polobadu agai te wiegi yai tedela yai ugwa gudai, tama haniani mama yai ugwa gudama, tama aga tigi te golgo au ilai, tama te wiegi yai dila pai masigi dali bis dali te nai dabego tama au yai. ¹⁷ Te megı deli sogo naga, te

* 18:11: Ese 27:31, 36

masigi me te tigidali au ebo doado bage tigidali dola silai dao,” augwali gela weyu te po waibao.

Tama te moni geba sip guni tolasa bilibo bidi tigidali me, tama te sip abelama gasa buluba painogo ebo bidi dabe me, te sip tomode se ebo bidi dabe badi, tama te tamu ađe masigi sabo bisnis se ebo bidi tigidali me, te bidi dabe tigidali augwali te Babilon bulu digibulu dolaluali. * ¹⁸ Tama dolalubadi, augwaligo aga te siago dabo hano ebo suyu, tama augwaligo i e tama wai, “Mena hanu te e tiwai genuai hanu elalualiwe? Mu menio,” te po wai. ¹⁹ Tama augwaligo te to pobele bage augwa digi augwa toboluba sayu, tama gela weyu augwali homu sege dali bidai dao. Tama augwaligo i weyu, “Hobede ebo, te genuai hanu te hobedagia bidibao! Te tigidali moni geba sip aga aya te tamu ađe masigi sabo bisnis se ela biliyu, te augwali te seđe masigi sabo bidi mu pedaliyu, te genuai hanude genuai masigi sabo se yai dao. Hobede mu ebao! Te megi deli sogo naga mu te genuai hanu aga mu dola silai dao!” te po wai.

²⁰ Nage te dagalu, nage dali te Godigo we bidi dali, tama dage te Godigo po pusigi pabo bidi dabe me, te Godigo nosali yabo se po ola mabo bidi dali, dage tigidaligo te genuai hanude megi pedalobo seđe wiegi yai homu yao! Godigo aga dagalama, tama agabolo te dwai dene sabo wei ponai dao. Tama te kolesagade agai te hanu agai dwai kolesaga dage dali yali wei ponai dao!

²¹ Te po silali, tama moni bomai ensel mobo bidi me deligo te wit ge agaga pelama pega sabo moni masigi tiwai sela asai. Tama agai te moni sege yai masigi ugwaba selama, tama tamu ai aba sawai. Tama agai te po wai, “Te kolesagade naga augwaligo te genuai hanu Babilon selama bomonama aiyaba sayu, tama bidi dabe augwaligo aga ma suaingo ebo usu egobeo. * ²² Tama te gita elebo po wabo me, te haniani habidi po wabo tiwai ebo me, te genagi me te bu wabo nai me, te tobage naigo po wabo nage pagede ma te po wagobeo. Tama bidigo tigidali haniani seđe konea sali bidi, te tiwai bidi nage Babilon bulu tomode bidibo augwaligo ma sugobeo. Te nai wit ge agaga pabo masigigo kulu kulu wabo, te tiwai wabo augwaligo nagede ma odogobeo. ²³ Te lam sole ula ebo te ula nagebolo ma iligobeo. Tama te we sainogo ebo bidi me, te bidi dali painogo homu ebo we me, augwali si dwagi yai homu eyu po wabo te nage tomode ma wagobeo. Polobadu nago bisnis bidi dabe augwaligo te masigi sabo se elama, tama augwali te tode genuai nogi yai bidi dabe bidai. Tama nago tigidali bidi hani dali te nago tibo pode haniani pobi po wabo se elama, tama augwali dwai tuba kegasa pali.”

²⁴ “Tama Godigo suali, te Babilon hanude bidibo we bidi augwaligo agai po ola mabo bidi dabe dali, te agai po wali pabo we bidi dali ela mubo se yai. Tama tigidali tode augwaligo we bidi meba dali boi bidi eyu, augwali ela myu, tama te dwai se ebo page te bulu Babilonde naga elalubo dao. Tama tibaso, te hanu dola silai dao,” te moni bomo elalubo ensel mobo bidigo te po wai.

* **18:17:** Ais 23:14; Ese 27:26-30 * **18:21:** Jer 51:63-64; Ese 26:21

19

Babilon bulu dolobaso te dagalude bidibo we bidi augwali wiegi yai homu yai

¹ Tama te sogo nosali eno odali, te genuai dagalude bidibo we bidi hani tiwai moni i wabo odali. Augwaligo te po wai, “Dago God nogi ugwaba sao! Dago God agaduba deligo naga te we bidi ma dobola sabo se yabo bomo elalubao. Agai genuai nogi dali bomo dali elalubo dao. ² Magi baso meni, te po tu ebode God agai te mu po naga wali peyu, doloba pai kolesaga te po tu ebode ebo dao. Te genuai penani we agai te tode we bidi agai te penani ebo kolesagago mu dolai dao. Tibaso, Godigo aga dali po tu elama, tama dwai dene wei agabolo ponai dao. Te we agai Godigo se bidi dabe augwali ela mubaso, tama Godigo agai te dwai se ebo wei ponoyu, te penani we aga dene mawai dao,” augwaligo te po wai.

³ Tama augwaligo i e tama ma wai, “Dago God nogi ugwaba sinao! Te genuai hanu sia dabo hano ebo, te sesemane sogo te hano ugwaba holobo dao!” te po wai. ⁴ Tama te bidi sese olama me si me si tama polalubo tobolu bidi dali, te bidibo ula elalubo hasa me si me si te augwali kidu sugunama, Godibolo lotu po wali, te aga te tuni bidi duabo wiegi yai nai saide dulalubadi augwaligo agabolo te po wai, “Mu tama dao. Dago God nogi ugwaba sinao!” te po wai.

Kibu Sipsip Wai we siyu, genuai nai tubo si pedalai

⁵ Tama Godigo te tuni bidi dulalubo te naidu i ola asiyu te po wali, “Dage Godigo se bidi dabe, dage God dali wi ebo we bidi dali, te dage olo bidi me, te dage nogi yai bidi me, te dage tigidaligo Godigo nogi ugwaba sao,” te po wai. ⁶ Tama eno odali, te genuai we bidi hani sisinama bidibo digi po me deli tiwai pedalai. Ma, te ai hauwa kulu kulu weyu u wabo tiwai yai. Tama te dagalu be kulu wabo tiwai genuai u wabo tiwai yai, te eno odali. Te augwaligo i bomonama wai, “Dago God nogi ugwaba sao! Genuai Bidi, aga e dago God, te Tigidali Bomo Elalubo Bidi, megii aga te tuni bidi mu bidibao. ⁷ Te megii dago bugagia homu pemene eyu, tama dago wiegi yai mu ela pidu geyu, tama aga nogi ugwaba sao! Magi baso menio. Te Kibu Sipsip Waigo we sabo bodolu megii pedalalio. Tama aga we sisilama bidibao. ⁸ Tama Godigo te webolo te tedela yai bobobage ugwa menama, te wiegi yai ugwa te ula mu yai, tama meda mu meni yai, tama agai te ugwa aga tigide muaibao,” augwaligo te po wai. (Te wiegi yai tedela mu yai ugwa te Godigo we bidigo ebo wiegi yai doloba pai kolesaga dao.)

⁹ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wali, “Nago te po aseao: te we bidi dabe augwali Godigo te genuai nai tubo digi asomainogo i wai, te Kibu Sipsip Wai aga we kebode te sogo te i wali we bidi augwali wiegi yai homu pemene eyu bidaibao,” agai te po wai. Tama olama, agai enabolo te po me wai, “E po, eno nagebolo tama wali po, e po te Godigo wali mu po dao,” te ensel bidigo enabolo te po wai. *

¹⁰ Tialima, ena te ensel mobo bidi sagan paba kidu sugunama, tama eno gesabidi toba munama, tama eno aga dali lotu po wabo homu yai. Tiali goli agai enabolo te po wai, “Nago tama tigio! Ena nage dali, nago ama dede dali deli se ebo bidi dao. Dagego konealubo po Jisasde dau

* 19:9: Mat 22:2-3

olama, agai nogi haninama pusubo dao. Nago God deli dali naga lotu po wao. Te Jisasde gasa bidibolo po pusubo we bidi, te Godigo Mobo Bidi agai augwali homu hodolama, tama augwaligo te po pusubo dao. Te Mobo Bidigo te tobage sę naga te Godigo nosali yabo sę po pusubo bidi dali me ebo dao,” agai te po wai.

Bidi tedela yai kibu hos ugwadu daide dulalulai

¹¹ Te eno suali, dagalu tų genuai dawali, tama tedela yai kibu hos me deli tede bidibo eno suali. Bidi te kibu hosde dulalulai. Te bidi agai sę te we bidi po tų ebode dagaliyu da, tama agai boi bidi dabe dali wabi hwıbaso da, teda agai te mu po dali, te wiegi yai doloba pai kolesaga dali si naga wali peyu, agai te sę si bugagia ebo dao. Tama tibaso, agai nogi si elalubao, me nogi “Godide homu keę pai bidi.” * ¹² Tama te gasa nogi te “Mu po naga wabo bidi.” Tama agai gedu te sia bogoli ebo tiwai yali, tama agai tobolude te tuni bidigo mubo wiegi yai madi hauwa muai elalulai. Tama agai tigide po me deli aseai elalulai, te aga nogi dao. Te agaduba deligo naga te nogi page koneani, tama gasa bidi dabe augwaligo te nogi me konebeo. ¹³ Tama agai muani bobage ugwa te kanemego aı telawai dao. Tama augwaligo agai nogi e tama wai: “Godigo po dao.” ¹⁴ Te dagalude bidibo ami bidi dabe augwaligo te augwa tedela yai bidi duabo kibu hos dabede dulalulai, tama augwali te bidi wali pai. Tama augwali tigide te tedela yai meda mu meni yai wiegi yai bobobage ugwa gudali. ¹⁵ Tama te bobage poabi hwą ge me deli te augwa polalubo bidigo pedauwalide munalulai, tama te hwą ge buluba teda soai. Tama te hwą gego agai te tigidali tųde we bidi hani elaibao. Tama agai te ain wabi nogogo tulama, tama te we bidi hani augwali te ain dono wabigo tonalueibao. Tama agai augwali tonaluyu, tama te Tigidali Bomo Elalubo God agai te we bidi dali moni dwai sębe ebaso, te bidi agai augwalibolo dwai dene mu mawaibao, te bomo yai aı wain nigibo bidigo te wain bono du dabe te masigi halobage tomoba munama, tama agai saęaęo agalalubo tiwai yaibao. * ¹⁶ Te aga nogi aseani aga ugwade me te saęa telede me elalulai. Te nogi aseani e tama tiwai, tigidali tuni bidigo Tuni Bidi, te tigidali genuai bidi kingo Genuai Bidi King dao.

¹⁷ Tama te sogo eno suali, te ensel mobo bidi me deli te giliga ge paęde te dagalude dolalulai. Agai te dagalude ugwadu bola bilibo tigidali ba dabe dali bomonama i weyu, tama agai te po wai, “Dage te Godigo genuai nai tubo digi sisanagasao. ¹⁸ Dagego te tuni bidi king dabego tigi mi tuyu, tama te ami bidi polalubo bidi dabego tigi mi me tuyu, tama te ami bomai bidi dabego tigi mi me tuyu, te hos dabe mi dali, te hosde duawali bidi dabego tigi mi me tuao. Tama dagego te tigidali Godigo po sela saęwani bidigo tigi mi tuao, te olo mu bidibo bidi me, te masigi sisabo sę ebo bidi me, te nogi meni yai bidi dali te nogi yai bidi, te augwali tigidaligo tigi mi tuagasao,” te ensel mobo bidigo te po te ba dabebolo wai. *

¹⁹ Tama eno suali, te polobadu suali dwai hudigi ebo hasa dali, te haniani tųde tuni bidi dabe dali augwali eno suali, te augwa ami bidi dabe dali, te augwali deliba sisinai elalulai. Augwaligo te kibu hosde dulalubo bidi dali wabi hwıainogo yai, te aga ami bidi dabe dali

* 19:11: Tib 96:13; Ais 11:4; Ese 1:1 * 19:15: Tib 2:9 * 19:18: Ese 39:17-20

augwaligo hwiainogo eyu deliba sasinagasali. ²⁰ Tiali goli agai te dwai hudigi ebo hasa dali, te ili po wabo po ola mabo bidi dali, augwali si kalabus ilai. Te tibo po wabo se ebo bidi agai te bidigo isiawai bomo yai se hauwa te hudigi ebo hasago gedude te se yai, tama agai te tebo kolesagade te bidi tibo po ola mayu, augwali te hudigi ebo hasago da augwa tigide selama, te hudigi ebo hasa nomade lotu po omainogo yai. Te hudigi ebo hasa dali te tibo po ola mabo bidi augwali si te bidibadi, tama augwaligo te bidi si te genuai bagua si dedage pageba aiyaba mu sawai dao. Tama te dedagede te posolo yai sia dabo masigi salfa elalubao. ²¹ Tama te kibu hosde dulaluali bidi, agai te pedauwalide elaluali bobage hwa gego te augwali sigo ami bidi dabe ela muai. Tama tigidali ba dabe augwaligo te bidi dabe tigi mi tuali, tama augwali tabi mu pagana pai dao.

20

Satan kalabuside kibu be hauwa mu 1,000 bideibao

¹ Tama eno suali, ensel mobo bidi me deli te dagalu tagalama e toba dulai. Te agai nogode te page meni yai dedage ki tolaluai. Tama agai te genuai aligabo bono sen me elalubo, te me eno suali. ² Agai te genuai dwai hasamani da ola sai, te hasamani te polobadu mu bidai, agai nogi Satan dao, tama agai gasa nogi page e dao: "Agai te tigidali we bidide kisiliyu po tu ela mabo bidi dao." Tama te ensel mobo bidigo aga te sen bonogo da ola bidibadi te kibu be hauwa mu 1,000 bidai. ³ Te ensel bidigo aga te page meni yai dedage aiyaba sawai, tama te ugwadu paliai, tama bomonama e tu da walai. Tama tibaso, Satan agai te haniani tode we bidi augwali ili po ma ola magobeo. Agai te bodolu muani kibu be hauwa 1,000 te bolo silimainogo tonalueibao. Tama nosali augwaligo aga kalabuside bidali tagalama silibo side, tama pewadage sogo aga menaba painogo ebaso da, te aga pomainao.

⁴ Tama eno suali, te tuni bidi dulalubo nai meba elaluai, tama bidi meba te duabo naide duawai. Godigo augwalibolo te bidi dabe po tode dagalobo kolesaga ebo se yabo bomomawai. Tama eno me suali, we bidi hauwa augwaligo konealubo po Jisasde da weyu, tama agai nogide po pusubo se yai, tama tiyu Godigo po bomom elama tola sai. Te augwaligo agai nogide po pusubo se ebaso, te boi bidi dabego augwali elama, mage togolama, augwali isai dao. Tama eno augwaligo noma bidi homu ogwa wai dabe suali. Tama tode bidibadi augwaligo te dwai genuai hudigi ebo hasabolo lotu po wasiama bidibadi, te agai noma me, te augwaligo gebode me te nogode me te hudigi ebo hasago aseai da me sabeo. Te we bidi dabe augwali te bidibo ula ma selama, tama augwali Jisas dali tuni nigilama bidibadi te kibu be hauwa 1,000 bidai. * ⁵ (Te gasa isali we bidi dabe augwali bidibo ula te sogo sabeo. Augwaligo te bodolu mani kibu be 1,000 te bolo silimainogo tonalueibao.) Tama te sogo te hasia sogo mu te we bidi meba augwali te gu pagede ma hodaluali, te hasia sogo mu dao. ⁶ Tama augwali te gu pagede hasia sogo hodalobo we bidi, augwali te wiegi yai homu pemene elama, te magi dwai se isiawai bidi tama tiyu, augwali bugagia bideibao. Tama te si wali isibo bomogo te bidi dabe augwali aiyaba me elalugobeo. Menio. Te augwali God de Kraisisibolo lotu po weyu,

* 20:4: Dan 7:9, 22

sesemane sogo augwali sigo se ebo pris bidi dabe bideibao. Tama augwali te Krais dali tuni bidi te hauwa kibu be mu te 1,000 bidaibao.

Satan mu dolai

⁷Te nosali te kibu be 1,000 silibo side, teda te kalabus be tu palialuali te tu dabode, tama Satan aga te kalabus elaluali tagalaibao. ⁸Tama kalabus tagalama, tama aga buluba solama, agai te haniani tigidali digibulu to padaide bidibo we bidi hani augwaliba tibo po ola mena mena biligi paibao, te bidi hani me nogi Gok me Magok dao. Te Satango augwali deliba sisinama hwimainogo yaibao. Tama augwaligo namba te nedebo te usu egobeo, te masigi kemi tiwai dao. ⁹Tama augwali te tigidali to habu badu tedela pelama, tama augwaligo te Godigo we bidi hani dali, te Godigo godolo ebo hanu dali te bidibo digi pelama, augwaligo te we bidi dali te hanu dali bagulai. Tiali goli dagaludu sia tulaluyu, tama te boi bidi hani ami bidi dabe augwali siago mu dela silali. ¹⁰Tama te augwali ili po ola mani bidi Satan aga Godigo te genuai dedage pageba te posolo yai sia ula te masigi salfa teba sawai dao. Tama te dedage pageba polobadu augwaligo te dwai hudigi ebo hasa dali, te ili po ola mani bidi si aba sawai dao, tama augwali sela te siade me hulide me dene siyu, tama te dene ebo sesemane bidada pabo sogo te dene ela pidubadi bideibao.

Te genuai po tu pedalai

¹¹Te eno suali, genuai tedela yai te tuni bidi duabo nai elaluali, tama bidi te duabo naide dulaluai. Tama to dali dagalu si te agade wi pali, tama augwaligo bulu ma elalugobeo. Menio. Augwali si mu silalio. ¹²Tama eno ma suali, te isai we bidi dabe augwali bidaluali, te augwali nogi yai bidi dali, te nogi meni yai bidi dabe dali, augwali te tuni bidi dulalubo nai te gesabidide dodolalubo, te eno suali. Tama te saide dulalubo bidi agai te buku meba dagawai. Tama agai gasa buku me deli dagawali, te augwali isinama gamonaibao wali we bidi nogi aseani buku dao. Tama agai te tigidali isai we bidi dagalai. Agai te augwaligo yali kolesagade po te buku dabede aseani po nedama, tama te aseani pode agai augwali dagalali. * ¹³Tama te tamu aidi isali bidi tigidali te ma pedalali, tama te isibo kolesaga dali te isai bage osogo bidibo sao dedage page te side bidali bage augwali ma pedalali. Tama te po tu ebo bidi agai te tigidali deli deli bidi po tu de dagalali, te augwaligo yali kolesagade te sogo naga dagalai dao. ¹⁴Agai te isibo bomo dali, te isai bage osogo bidali madi dali si te genuai sia dabo dedage pageba aiyaba sawai. (Te genuai dedage sia dabo elalubo te si wali isibo bomo dao.) ¹⁵Tama e po tu odobo bidi agai te gamonaibao wali we bidi nogi aseani buku nedeyu, tama niwai bidi agai nogi te bukude me elalusiabaso da, teda agai te bidi te moni genuai sia dabo dedageba aiyaba te siade dene somainogo sawai.

**Godigo tigidali gesi noma nai dabe pedelabo se
ilali**

21

(Daj 21–22)

Gesi dagalu dali gesi to side po wai

* 20:12: Dan 7:9-10

¹ Te po tų ela silama, tama nosali eno suali, gesi dagalu dali, gesi tų dali elalui. Te hasia dagalu dali, te hasia tų dali, te tigidali pela silai. Tama te tamu ąi me te ma elalugobeo. * ² Tama eno te wiegi yai magi dwai sę isiąwai hanu suali, te gesi hanu nogi Jerusalem dao. Eno te hanu te God dali bidibo suali, tama te hanu te dagalu tagalama, tama e tųba dulali. Te gesi hanugo au dobage wiegi yai elaluali, te we aga bidi dali painogo aga wiegi yai au dobage sisi elama aga bidi dali painogo ebo tiwai ebo suali. ³ Tama eno odali, po me deli te tuni bidi dulalubo digi pedauwalidu pedalama, tama i bomonama e tama wai, “Odao! Megi te God agai bidibo digi te bidi dabe augwali dali elalubao. Tama aga augwali tomode bidiyu, tama augwali agai we bidi bideibao. Awe, God aga digi te augwali dali bideibao. * ⁴ Tama agai augwaligo gedude elalubo gedu ąi omainogo deli deli hola sųwaibao. Tama te we bidi dabe augwali ma isigobeo, tama augwali homu sęęę ma isiąma, tama augwali gela weyu dene eyu ma egobeo. Tama te polobadu elaluali kolesaga tigidali pela silai dao,” te po wai. *

⁵ Tama te duabo wiegi yai naide dulalubo bidi, agai te po wai, “Megi eno te tigidali nai gesi noma pedalomainogo nigibao.” Tama agai po ma wali, “Nago e po aseąo. Magi baso meni, e po te mu po dao, tama tigidali bidigo e pode homu dų olama, tama teba tųlubo te usu yaibao,” te po wai. ⁶ Agai enabolo te po ma wali, “Te sę tigidali pedela silalio! Ena da, ena digi te hasia bidaluali bidi dao, ena te nosali mu sogo bidalueibao wali bidi mu dao, te ena tigidali nai page bidi, tama eno ebo sę tigidali ela silibo dao. Tama niwai bidi aga te ąi nogone ebaso da, teda eno te bidibo ula sabo ąi te wę ulude selama tama agabolo olo mawaibao. * ⁷ Tama niwai bidi agai bomogo te dwai sę ebo kolesagago bomu aiyaba elalubo bidi, te bidi agai te tama siyu, tama ena agai God bidiyu, tama aga eno ogwa bideibao. ⁸ Tiali goli te wi elama tama Godigo po wali pabo tagalabo homu eyu, ma geasa painogo ebo bidi dabe augwali me, te Godigo pode augwaligo homu dų wasiąbo bidi augwali badi, te haniani dwai dwai kolesaga mu ebo bidi badi, tama te bidi ela mubo bidi, tama te penani kolesaga ebo bidi, tama te dwai pobi elalubo bidi dabe, tama tibo god dali lotu po wabo bidi, tama tigidali tibo po wabo bidi, te augwaligo sabo bulu te genuai posolo mu yai sia dabo dedage page masigi salfa teba bidigi paibao. Te isibo te si sogo wali isabo dao,” agai te po wai.

Gesi hanu Jerusalem po

⁹ Te ensel mobo bidi me deli enaba asai. Aga te a naga olama me badu nogo si wali te tomode ensel bidi te pou te a naga olama me badu si te bidi dolabo dwai nai elaluali pou dabe nogogo tolaluali, te bidi me deli dao. Te dwai sę ebo nai pedalabo sogo te nosali mu dao. Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Nage asao. Te eno nagebolo te Kibu Sipsip Waigo sabo we ola mawaibao, te we agai nosali mu saibao,” agai te po wai. ¹⁰ Tama te po olama, tama agai eno noma bidi te genuai bobobage bulu du ugwaba mu tolasa holai. Tama agai enabolo te Jerusalem hanu ola mani, te wiegi yai magi dwai sę isiąwai hanu, aga te God dali bidai, tama dagalu tagalama e tųba dulubo te

* 21:1: Ais 65:17; 66:22; 2 Pi 3:13 * 21:3: Ese 37:27; Prs 26:11, 12 * 21:4: Ais 25:8

* 21:6: Ais 55:1

eno suali. * 11 Godigo genuai bomo yai ula te hanude ula yai. Te ula te gasagi yai mu, te masigide genuai mone elalubo tiwai mu dao. Awe, te wiegi yai masigi nogi daimon tiwai, tama gegemani ebo, tama te ula hania mu ula yai. 12 Te hanude te genuai masigigo nigai obo ugwanu mu yai elaluai dao. Te obode tų te nogo si olama te sağa badu si elalubo, tama te nogo si olama sağa badu si tama ensel mobo bidi augwali deli deli te tų deli deli pađe dolaluai. Tama te Israel hani nogo si olama sağa badu si nogi deli deli te tų deli delide aseai elaluai. 13 Tama te hanu obode te giliga pedalobo te badu te obo tų sela elaluai. Tama sesege badu obo tų sela elaluai. Tama me sesege badu tų te sela elaluai. Tama te giliga ge dega sabo badu te obo tų sela elaluai. * 14 Te hanu obo page daų walali moni masigi te nogo si olama sağa badu si elaluai, tama te nogo si olama sağa badu si bidi augwali te Kibu Sipsip Waigo po pusigi pabo se bidi nogi te masigide aseai elaluai.

15 Tama te ensel mobo bidi agai ena dali po wali bidi, agai te kapa golgo nigai dono te hanu usu sabo nai nogogo tolaluai, tama te usu nigo agai te obo me te obo tų dabe me usu sela sueinogo yai. 16 Te genuai hanu usu sali te genuai mu yai. Te hanu tigidali badu usu sali, te tiwai si naga ususu si yali. Tama tigidali badu deli deli usu selama, tama te namba te 2,400 kilomita yai. Te hanu ugwaba yali bobage me te tigidali badu me, te tigidali tiwai si naga yali. 17 Agai te hanu obo ugwaba bobage me usu sai, tama te obo usu sali aga bobobage te namba ugwaba mu holai te namba te 64 mita, te genuai mu. Te usu sabo nai te da bidi dabego usu sabo ni tiwai yai, tama te ensel bidigo te naigo naga te obo usu sai. 18 Te hanu obo te wiegi yai masigi nogi jaspas te masigigo nigai. Tama te hanu te kapa nogi golgo naga nigidubadi, tama te ula te dula ula ebo tiwai yai. 19 Te hanu obo page masigi dabe augwaligo te haniani genuai mone elalubo masigigo au ilai. Te hasia page masigi te wiegi yai masigi nogi jaspago au yali. Tama te si wali muani moni masigi te sisi yai wiegi yai masigi nogi sapaia te masigigo au yali. Tama te sela wali obo page masigi te tedela yai masigi nogi aget tego au yali. Tama te me si me si wali te masigi te ni yabe tiwai masigi emeral elaluai. 20 Tama te a wali obo page genuai masigi te wiegi yai sadonikis masigigo au yali, te sadonikis masigi te mama yai dali te tedela yai dali dao. Te a naga olama me badu nogo deli te mama yai masigi konilian. Tama te a olama me badu nogo si te sewa yai masigi krisolait. Tama a olama me badu nogo sela wali te gasagi yai wiegi yai masigi te ni yabe tigi tiwai masigi beril. Te a olama me si me si te sewa yai masigi topas. Te nogo si wali masigi te krisopres, te me ni yabe tiwai me te sewa yai masigi dao. Te nogo si olama sağa badu deli wali te gasagi yai sisi yai masigi nogi haiasin. Tama te nogo si olama sağa badu si gasagi yai mama yai masigi nogi ametis masigi dao. Te obo page genuai masigi dabe augwali te tedali tedali wiegi yai masigigo tama tiwai au elama bidibo eno suali. 21 Te nogo si olama sağa badu si obo tų te nogo si olama sağa badu si te tedela yai bis te wiegi yai mu dao. Tų me deli augwaligo te genuai bis mu me deligo naga nigai. Te tigidali hanude pabo tų te wiegi yai kapa golgo naga nigai, tama hania mu te glas tiwai yai eno suali. *

* 21:10: Ese 40:2 * 21:13: Ese 48:30-35 * 21:21: Ais 54:11-12

²² Eno te moni lotu be tempel me deli te hanude elalubo subeo. Magi baso meni. Genuai Bidi God, aga Tigidali Bomo Elalubo Bidi, aga dali te Kibu Sipsip Wai dali, augwali si digi te hanugo moni lotu be tempel tiwai dao. ²³ Tama te hanude te giliga dali polua si te se esiayu te ula ilibeo. Menio. Te God aga digi te genuai ulago te ula mabo dao. Tama te Kibu Sipsip Wai te aga te hanugo ula mabo lam sole dao. * ²⁴ Tama tigidali tõe bidi hani augwali te hanu ula ebode biliyu bidaibao. Tama haniani tõe tuni bidi augwaligo nogi elalubo au dobage tigidali te hanu tomoba naga selasa asaibao. ²⁵ Tama siade augwaligo te hanugo obo tũ dabe munu me paliagobeo, tama be hulua sabo te hanuba pedalogobeo. ²⁶ Tama tigidali tõe bidi hanigo genuai nogi me, te ula yai homo me, te tigidali te augwaligo te hanu tomoba naga sela paibao. * ²⁷ Tiali goli, te dwai meda yai kolesaga ebo bidi te hanu tomoba pogobeo. Te haniani dwai kolesaga eyu, te tibo po weyu ebo bidi dabe, te hanu tomoba me pogobeo. Mu menio. Te Kibu Sipsip Wai agai te we bidi dabe meba augwali nogi te isisama gamonaibao wali we bidi nogi aseani buku, te bukude augwali nogi aseani we bidi dabe augwali naga augwa te hanu tomoba pabo usu yaibao.

22

Bidabo ula mabo aĩ badi, te bidabo ula mabo ni dali si

¹ Tama te ensel mobo bidigo pabo aĩ me deli ena ola mawai, te bidibo ula mabo we, tama te we te dula ula mu gegemani ebo tiwai ula yai. Tama te aĩ aga gomo, te God dali te Sipsip Wai augwali sigo tuni bidi duabo sai pagede te aĩ gomo elalubao. * ² Tama te aĩ te duabo sai pagedu pedalama, tama te aĩ te hanu moni pabo tũ tomodu mu pabo dao. Te we sesege u badu me, te we sesege e badu, tede te bidabo ula mabo ni dabe elalubao. Te ni dabe augwaligo du walobo sogo te kibu be delide te nogo si olama saça badu si sogo walobo dao. Te tigidali poluade walobo dao. Tama te ni yabego te tigidali tõe we bidi hani augwali usu ilibo dao. * ³ Tama tigidali nai Godigo agabolo po hwa pabo po obaso, te nai te hanude ma elalugobeo. Te God dali te Sipsip Wai augwali sigo tuni bidi duabo sai te hanu tomode elalueibao, tama Godigo se bidi augwaligo aga dali lotu po waibao. ⁴ Tama augwaligo aga gesabidi sueibao, tama agai nogi augwali gebode ase nama elalueibao. ⁵ Tama be ma hulua sogobeo. Tama te lam sole ulade me te giliga ulade me se yali te se ma elalugobeo. Menio. Genuai Bidi Godigo aga digi ula augwalibolo mawaibao. Tama augwali te sogo tuni bidi bidada peyu bidada paibao. *

Jisas tamadi asaibao po wai

⁶ Tama te ensel mobo bidigo enabolo te po wai, “Te nago aseani po tigidali, e po te mu po dao, tama tigidali bidigo e pode homu daũ olama tama teba tiãlubo te usu yaibao. Tama Genuai Bidi God agai po pumainogo ebo bidigo homu noma bidi hodolomainogo agai aga Mobo Bidi te bidi dabebolo mabo dao. Tama megı agai aga ensel mobo bidi tagala palama, agai se bidi tıgıdalıbolı te tamadı pedalıbo seđe po ola momainogo yai,” te ensel mobo bidigo enabolo te po wai.

* 21:23: Ais 60:19-20 * 21:26: Ais 60:11 * 22:1: Ese 47:1; Sek 14:8 * 22:2: Gag 2:9

* 22:5: Dan 7:18

⁷ “Odao,” te Jisasgo te po wai. “Te ena dage bidibo madi tamadi asaibao. Tama niwai bidi me deligo agai te e bukude elalubo po wali peyu da, teda te bidi aga wiegi yai homu pemene yaibao.”

⁸ Ena Jon, eno digi te po tigidali odai, tama te nai dabe tigidali eno suai dao. Eno odolama tama eno suai, tama enabolo te nai ola mani ensel mobo bidi saꝓa paꝓa eno kidu sugunama, tama agabolo eno lotu po wainogo yai. ⁹ Tiali goli agai enabolo te po wali, “Nago tama tigio! Ena nage dali me, e naga ama dede dali, da deli se naga ebo dao, augwali te Godigo po ola mabo bidi dabe dao. Tama ena e bukude po wali pabo tigidali bidigo deli se ebo bidi dao. Nago lotu po God deli dali naga wao,” te ensel bidigo te po wai. ¹⁰ Tama agai enabolo te po wai, “Te po nago e bukude aseani po, te nago geme dualama daꝓ wagio. Menio. Te po we bidigo nedemainao. Te bukude wali se dabe yabo sogo te paꝓa yagasai dao. ¹¹ Tama te dwai kolesaga ebo bidi agai te dwai kolesaga me ela pomainao. Bidigo dwai meda yai kolesaga ebo, te bidi agai te meda yai kolesaga me ela pomainao. Tama te wiegi yai doloba pai kolesaga ebo te bidi, agai te wiegi yai doloba pai kolesaga me ela pomainao. Tama magi se me isiꝓa olo mu bidibo bidi, te bidi aga te se me isiꝓa aga olo mu me bidimainao,” te ensel mobo bidigo te po wai. *

¹² Te Jisasgo te po wai, “Odao! Te ena tamadi asaibao. Tama eno te tigidali bidibolo maiabo nai sesaibao. Tama eno te tigidali we bidi deli deli augwalibolo wei ponomainogo, te augwa yali kolesaga te usu nama te tama tiaibao. * ¹³ Ena da, ena digi te hasia bididuali bidi dao, ena te nosali sogo mu bididueibao wai bidi mu dao. Ena naga te polasa mu peyu, te ena nosali mu eyu ebo bidi dao. Te ena tigidali nai page bidi, tama eno ebo se tigidali ela silibo dao,” agai te po wai. *

¹⁴ Te we bidi augwaligo augwa ugwa we telabo bage, te we bidi augwaligo wiegi yai homu yao. Augwaligo te bidabo ula sabo nide te du sabo usu yaibao. Tama augwali te hanu tomoba pabo tuꝓu pabo usu yaibao. ¹⁵ Tiali goli te dwai dwai kolesaga ebo bage, augwali te yowi dabe tiwai da, augwali me, te pobi po wabo bidi dabe me, te penani kolesaga ebo we bidi me, te bidi ela mubo bidi dabe me, te tibo god dali lotu po wabo bage, tama te ili po wabo kolesaga godolo eyu wali pabo bidi dabe, te dwai kolesaga wali pabo bidi dabe augwali te Godigo hanu bulu badu bidaibao.

¹⁶ “Ena Jisas, eno digi eno mobo bidi dageba tagala palai, tama agai te eno po wali pabo we bidi hani dagebolo e po pusumainogo yai. Ena digi ena te polobadu bidai bidi Devit aga hani bidi waꝓi dao. Tama te kigamu mu pedalobo te genuai ho te ena dao,” agai te po wai. *

¹⁷ Te Godigo Mobo Bidi dali, te Kibu Sipsip Waigo we dali sigo te po obao, “Nage asao.” Tama e po odali we bidi tigidali augwaligo me te po wao, “Nage asao.” Tama te we nogone ebo bidi, aga asomainao. We tuainogo ebo bidi, aga aselama, te bidabo ula mabo we tuagasao, te Godigo agabolo olo mu mawaibao. *

¹⁸ Te ena te bidi Jon dao, tama te e bukude elalubo po, te nosali pedalabo se po, te po odobo we bidi tigidali augwalibolo eno e bomo

* 22:11: Dan 12:10 * 22:12: Tib 28:4; Ais 40:10; Jer 17:10 * 22:13: Ped 1:8 * 22:16:

Ped 1:8 * 22:17: Ais 55:1

yai po megı obao. Niwai bidi me deli agai aga homu wali peyu, tama te gasa po e bukude wasıwıwai po agai te po wadolobaso da, teda e bukude wali dwai bidi dolobo nai te Godigo te bidi dolomainogo te bidiba te dwai nai tagala palaıbao. ¹⁹ Me ma, bidi me deligo te e bukude elalubo po, te nosali pedalabo se po, te po meba agai sela sayu da, teda Godigo te agabolo maiabo sa muani nai sela sawaıbao. Tama tiyu, te bidigo te bidabo ula mabo nide te du sogobeo. Tama aga te dwai se isiabo wiegi yai hanude bidabo madi tede bidigobeo. Te nai side po e bukude elalubao. *

²⁰ E tıgidali se de po pusali bidi megı agai te po obao, “Mu tama, te ena polo asaıbao!”

Awe, mu tama dao. Genuai Bidi Jisas, nage asao!

²¹ Te eno homugo te Genuai Bidi Jisas agai da
olo mu tau siyu te mabo wiegi yai kolesaga te dage
tıgidali dali bıdao.

* **22:19:** Bom 4:2; 12:32

Godigo Nogi Ugwaba Sabo Teḡabi Po Wabo Buku Dabe Hasia nedabo tau sabo po

Te e buku da, te Israel dabe augwaligo te lotu po wabo teḡabi buku elalui dao. Me badu teḡabi po dabe e bukude elalubo, augwali te Godigo beba sisinibo sogo augwaligo te Jerusalemde lotu weyu, te teḡabi dabe wali. Te me badu po dabe te we bidi dabego te lotu wabo side te gedu haluasa po wabo tiwai yali, ma te deli deli we bidi augwade te seḡe elalubaso, te tiwai wali.

E tiwai homu ebao, te bidi hauwago te teḡabi po dabe aseḡyu, te gedu haluasa po wabo dabe aseḡyu yali, te haniani sogode aseḡani. Tama nosali, gasa bidi dabego te po dabe deliba sisinama, tama te buku me deli pedalubo tiwai ilali.

Te teḡabi po dabe me, gedu haluasa po wabo dabe me, te homu kolesaga page te haniani elalubao. Te Godigo nogi ugwaba sabo teḡabi po dabe me elalubao, tama me te seḡe po pusulama, te dwai se sela saḡo gedu haluasa po wabo me elalubao. Tama me te mena usu sabo seḡe yai seḡe te tau sabo gedu haluasa po wabo me elalubao, tama me te gesi king bidi nigiliyu, genuai side wabo teḡabi po elalubao. Tama te Godiba konealubo homu elalubo haninibo po wabo teḡabi po me elalubao, tama te Godiba huba hwi po wabo teḡabi po me elalubao, tama me te haliga seḡe ebo me homu hauwa ebode gedu haluasa po wabo me elalubao. Tama me te boi bidi dabe dolomainu te Godiba gedu haluasa po wabo me elalubao, tama te teḡabi po dabego te wiegi yai kolesaga te we bidi dabe augwaligo wali pomainogo ola mani po me wai dao.

Te teḡabi po dabe me gedu haluasa po dabe te deliba taluama wali pode, te da we bidigo bidibo ula te badu po olama walio. Dago wiegi yai homu pemene ebo sogo elalu, me haliga seḡe ebo me elalubao. Te da gesi we bidi bidiyu, te bomu elalubao, tama te monu dabe yabo sogo me elalubao. Me sogo da gasi siyu, te me sogo da wiegi yai bugai haliga eyu yaibao. Te teḡabi po wabo bukude te tobage seḡe dabe te da we bidi dabe e tḡe bidibo ulade bidibo sogo, te dabolo dolo pedalubo seḡe dabede po dolo pusalio, tama tialima polobadu digi gagalama, te seḡe ela asali, megi e sogoba usu nagasoyu, te teḡabi po wabo bukude wali pogo te dago konealubo po daḡ waliyu, tama te Godigo we bidigo bidibo ula tau mu sabo po wai elalubao.

Buku 1

1

(Tib 1–41)

Doloba pai bidi dali, dwai bidi dali side po wai.

¹ Niwai bidi agai

te dwai bidigo po wali pisiḡo bidi,
tama dwai seḡe sai bidigo tḡe bilibo menio,
tama God dali posobo po wabo bidi
dali taluama, dulaluyu bidibo menio,
tama tiyu, te bidi aga

- dwagi yai homu mu eyu bidaibao.
- ² Magi baso meni, te bidigo Genuai Bidi Godigo
bomo yai po naga godolo mu eyu,
te po wali pabo dao.
- Tama agai te bomo yai po siade dali, hulide dali nedeyu,
tede homugo kone paliyu ebo dao.
- ³ Te bidi te ni bidi mego ʔi sesegede
bulai ni elalubo tiwai bidibao.
- Te nigo nedudu walobo,
te sogo dolo naga waliyu ebo dao,
tama te ni yabe me sasia pabo menio.
- Tama tigidali se agai ebaso,
te bugagia pedalobo dao. *
- ⁴ Tiali goli, dwai bidi dabe augwali
te tiwai gilama mu menio.
- Augwali te tubo nai wit bo
te waligo selasa pabo tiwai ebo dao,
te yalala pai olo nai mu dao.
- ⁵ Tama tiyu, dwai bidi dabe augwaligo
Godigo po tu ebo aiyaba elalugobeo.
- Awe, te dwai sege sai bidi dabe,
augwali doloba pai bidi bidibo hani
tomode bidigobeo.
- ⁶ Magi baso meni, Godigo te doloba pai bidi dabe
bugagia tonalubo dao,
tialima dwai kolesaga ebo bidi dabe,
augwali dwai dene ebo bulude
bidada peyu, bidada pabo elalubo.

2

Godigo king nigilali.

- ¹ Magi baso te Israel hani isawai we bidi dabego
te God dali hagoma kolesaga yabo po mia saliwe?
Magi baso te we bidi dabe augwaligo
te dwai kolesaga yabo po te odolali po mia saliwe?
- ² Te augwaligo king dabe tigidaligo
me te hwjabo sisi yali.
- Tama te tobolu bidi dabe sisinama,
tama Godiba po dwai wali,
tama agai te sa muani bidi te polalubo bidi,
agaba me te dwai po wali. *
- ³ Augwa te po wai, “Dago te augwali sigo nogo
aligabo togoinao,” wali,
“tama me te augwali sigo da kealubo
bono pisigina sainao,” wali.
“Te dena tedali bidinao,” wali.
- ⁴ God Genuai Bidi te dagalude dulalu, aga gisugu mayu,
tama agai augwaliba posobo po obao.

* 1:3: Jer 17:8 * 2:2: Tpi 4:25-26

⁵ Aga te haliga sẹ̀bẹ̀ posolo elama,
tama augwaliba bomai po mobao.

Tama agai wado po genuai weyu,
te augwali wi dwai ilibao.

⁶ Tama te agai augwaliba te tama po obao,
“Ena eno te bidi me deli nigilama, te king bidimainu yai,
tama eno aga te Saionde munama bidimainu yali,
te eno tedali gasagi yai wiegi yai
bulu du dao,” agai te po obao.

⁷ God Genuai Bidigo sa muani kingo te po wali,
“Megi da, eno te Genuai Bidigo enabolo mani po pusubao.

Agai enaba te po wai,
‘Nage eno wai dao.

Megi tama nage te king bidi pedalubo sogo,
ena te nago aya pedalubao. *

⁸ Enaba hanalubaso, tama te tigidali hani
we bidi nageba mayu,
tama te tigidali tọ̀ pedai te naga saibao.

⁹ Te nago augwali te nago bomogo tonaluagameo.

Tama te nago augwali dwasianu kakali
minama, te bidigo te tọ̀go nigai sene
alubo tiwai yaibao,’ Genuai Bidigo te po wai.”*

¹⁰ Tama tibaso, te dage king dabe,
dagego bugagia olo muiąo.

Dage te tọ̀de tobolu bidi dabe, dagego te po odolama,
tama dage dua dao.

¹¹ Dagego Godide wi elama, tama agade midigi siąo.

¹² Dage aga dologoba mu pelama, tama kidu sugunao.

Meni baso da, teda agai haliga sẹ̀bẹ̀
polo elama, te dage isaibao.

Bidigo konealubo homu Godiba daų weyu,

tama agaba mu kẹ̀a pelama ebo bidi,
te aga wiegi yai homu pemene eyu bidaibao.

3

Te kigamu bidi me deligo te bomo sainu, gedu haluasa po wali

Devit te aga ogwa Apsalomde wi pali, tama te sogo agai te balia po
aseai dao. Te buku 2 Samuel, Daį 15 me 16, te suao.

¹ Genuai Bidio, te eno boi bidi dabe augwali
te hauwa mu pedalubao.

Te bidi hauwago ena dolobo sẹ̀ ebao.

² Mu tama, te augwa hasi augwaligo

enade te tama wabo,

“Te Godigo aga me tau sogobeo,” wabo.

³ Tiali goli, menio. Genuai Bidi naga digi

te nago ena geme dualubo awa tiwai ebo dao.

Nago naga ena te augwali aiyaba elalumainu ebo dao.

* 2:7: Tpi 13:33; Hib 1:5; 5:5 * 2:9: Ped 2:26-27; 12:5; 19:15

Awe, nago naga te eno homu seḡe sela saḡu,
tama eno tobolu ugwaba sabo dao.

⁴ Eno te Genuai Bidiba i weyu,
te ena tau somainu ebao.
Aga te aga wiegi yai tedali gasagi yai
bulu dude digi bidiyu,
tama eno i wabo odoyu, tau sali.

⁵ Ena te betde pibo, te ena isibo tiwai ebo dao.
Kigamude ena ma hodasa holama,
tama ena bugagia bidibao, magi baso meni,
Genuai Bidigo ena tonaluali.

⁶ Te 10,000 boi bidigo ena
te tigidali badu bobogela sobaso,
tagalao, ena augwalide wi me egobeo.

⁷ Genuai Bidi nage asao. Nage eno God,
nage aselama, ena tau sagasiyu,
te boi bidi dabego nogode ma sao.
Nago te eno boi bidi dabe tigidali
aiyaba mu elalubo dao.

Nago te dwai se ebo bidi dabe dolobo dao.

⁸ Genuai Bidi, nago deligo naga te da ma siyu,
tama da me dolisiabo da.
Eno homugo nago te naga we bidi dabe
wiegi yai bugagia bidimainu ilao.

4

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te hulide bidi me deli te bomo sainu gedu haluasa po wai

¹ God, nago ena tonalubo bidi da.

Te eno nageba i wabo sogo,
nago te eno i wabo odoyu, tau sao.

Polobadu ena haliga seḡe dwai ebao,
tama nago eno te haliga seḡe ebo dagala saḡwani.

Nago te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga enaba megì elama, tama eno
gedu haluasa wabo po odao.

² Dage nogi elalubo bidi dabego,
te nisu naga sogo te dagego nogi
posobo po enaba obawe?

Nisu naga sogo dagego te haniani te dwai
se ebo godolo homu iduaibawe?

Nisu naga sogo dagego te tibo po wabo
kolesaga wali piduaibawe?

³ Tiali goli, dagego te ebo se koneiabo,
te aga pagede bidibo we bidi,
te Genuai Bidigo augwali sa muani,

te aga da weyu yali.

Tama tigidali sogo eno agaba i obaso,
agai eno te wabo i odobo dao.

⁴ Dage te Godide wi elama, tama
te dwai se ebo kolesaga tagaliyo.

Te dage betde godege pibo sogo,
dagego tede bugagia kone paliyu,
tama pedauwali pania siyo. *

⁵ Dagego te Genuai Bidigo wei eyu
godolo ebo tobage ofa dabe iyao.

Tama dagego konealubo homu agaba day mu waiyao.

⁶ Bidi hauwago te tama po wabo dao,
“Dago te wiegi yai nai dabe sobaso da,
teda dago homu pemene
wiegi yai yaibao,” wabo.

God, nago te olo mu tau sabo wiegi yai
kolesagago te da tau sao.

⁷ Te wit me wain te gide hauwa pedalubo sogo,
te bidi dabe augwa wiegi yai homu
pemene ebo dao.

Tiali goli, te nago eno homude muani
wiegi yai pemene ebo homugo,
te augwaligo wiegi yai homu pemene ebo
te aiyaba mu elalubo dao.

⁸ God, nago naga ena tonalubaso,
tama ena bugagia bidibao.

Tama tiyu, eno te magi nai me delide wi me ebeo.
Te ena betba pabo sogo, te polo tama ena pibadi,
nago ena tonalubo dao.

5

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te bidigo gedu haluasa po Godigo aga tonalumainu wali

¹ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po wabo odao,
tama eno homu he wabo madi olo muao.

² Nage king me eno God da, te nago ena tau somainu,
eno nageba gedu haluasa po obaso,
nago eno i wabo odao.

³ Genuai Bidi, te tigidali sogo kigamude
nago te eno gedu haluasa po odobo dao.

Te giliga pedalubode eno nageba
bomonama, gedu haluasa po obao,
te ena ofa ebo tiwai.

Tama eno te gedu haluasa po wali
wei ponobo te nageba tonalubo dao.

* 4:4: Ef 4:26

- ⁴ God, te dolo isiꝓbo kolesagade
 nago te wiegi yai homu pemene me egobeo.
 Tama te dwai we bidi te nago augwali gesegobeo.
- ⁵ Nago gedude te hagoma ebo bidi dabe
 te dolalumainu me egobeo.
 Tama te dwai kolesaga ebo bidi dabe
 te nago godolo homu mu me isiꝓwaibao.
- ⁶ Nago te tigidali tibo po wabo bidi dolobo da.
 Tama bidi ela mubo bidi dabe, me te tibo po weyu,
 te gasa po dali ugwadu ma daganobo bidi,
 te nago godolo homu mu me egobeo.
- ⁷ Tiali goli, nago ena sesemane godolo mu ebo da.
 Tama ena te nago be tomoba asabo
 usu ebo tiwai yali.
 Eno te kidu sugunama, te nageba te nago tedali genuai
 lotu be tempel tomode lotu obaso, te usu yaibao.
- ⁸ God, te boi bidi hauwago ena dolainu ebao.
 Tama tiyu, nago eno saꝓa dodolobaso,
 teda eno nago doloba pai kolesaga wali paibao.
 Awe, te nago homugo ena somainu
 homu ebo sunumi te enaba ola mao.
- ⁹ Te eno boi bidi dabego
 te mu po dwasianu me wagobeo.
 Augwaligo te gasa bidi dolabo homu naga ebao.
 Te augwaligo pedauwali te ꝓu page tꝓ dedage
 dalalubo tiwai elalubao.
 Augwaligo te homu bega sabo po hauwade te bidi dabe
 dwai madiba kekebo dao. *
- ¹⁰ God, nago augwali po tꝓ ilama,
 tama augwaliba dwai dene mao.
 Te augwaligo dwai se emainu sininama,
 te bage augwali dwai madi tula palomainao.
 Te augwali nago gesabidide digibulu
 sela saꝓao, magi baso meni,
 augwaligo te nagede hagoma eyu,
 tama te dwai se hauwa ebao.
- ¹¹ Tiali goli, te nago tonalubo we bidi
 augwali tigidali,
 augwa wiegi yai homu pemene yao.
 Augwa te bugai homu mu elama,
 tama te wiegi yai homu pemene ebo
 balia sesemane waiꝓao.
 Nago augwali bugagia sesela sao.
 Tama tiyu, te nage wei mu ebo
 we bidi dabego nago nogi ugwaba saibao.
- ¹² Genuai Bidi, nago po wali pabo bidi
 dabeba te nago wiegi yai nai mayu ebo da.

* 5:9: Rom 3:13

Awe, nago augwali geme dualiyu,
tama augwali bugagia mu tonalu ebo da,
te bidi te awago te seselaluyu,
te bugagia bidibo tiwai ebo dao.

6

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te sege elalubo bidigo te Godiba gedu haluasa po weyu, aga tau somainu yai

¹ Genuai Bidi, nago wado yabo homu elalubao,
tiali goli nago
enaba wado po me wagio.

Nago haliga sebe yali, tiali goli nago enaba
dene me magio. *

² God, nago te ena homu dene eyu,
te tau sabo kolesaga enaba yao.

Magi baso meni, ena bomo mu menibao.
God, nago ena usu ma ilao, magi baso meni,
eno bomo tigidali sia salio.

³ Eno haligade genuai sege mu elalubao.

Tiali goli, God, nago magi ebawe?
Nisu naga sogo enade
te haliga sege elalu bidimainuwe?

⁴ Genuai Bidi, nage begasa aselama,
ena usu ma ilagasao.

Awe, nage te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga ebo bidi da,
tama tibaso, te ena isidali weyu, nago ena tau sao.

⁵ Magi baso meni, te isali bidi dabego
te nage homu kone me egobeo.

Te gu pagede te bidi me deligo
nago nogi ugwaba sobaso, te usu me egobeo.

⁶ Ena i udu udubadi genama,
tama ena bomo tigidali sia salio.

Tigidali sogo hulide te gedu gela giguai aigo
te eno bet te gologo yai.

Eno gela umabo mu udali digi,
te eno tobolo ni het pilo
te gela giguaigo gologo mu yai dao.

⁷ Ena gela udali madigi tama eno gedu bo dali,
tama eno te nai dabe suabo
usu meni yai, magi baso meni,
eno boi bidi hauwa elalubao.

⁸ Dage te dwai kolesaga ebo bidi dabe, dage geda sao.

Godigo eno gedu haluasa po odalio. *

⁹ Eno Godiba i weyu, ena tau somainu yali,
tama agai eno i wabo odalio.

* 6:1: Tib 38:1 * 6:8: Mat 7:23; Luk 13:27

Agai eno gedu haluasa po wabo odali.

¹⁰ Te Godigo te boi bidi dabe aiyaba elaluama,
tama augwali te seḡe toliyu,
tama augwali hale mu yaibao.

Tama polo tama augwali ma geasa wi peyu,
augwali te noma siyu, umuna paibao.

7

Te seḡe elalubo bidigo gedu haluasa po wali

Me sogo Devitgo te Kus paniabo homu seḡe elaluali, te Benjamingo hani bidi me deligo, te po agaba wali, tama tiyu agai te Genuai Bidiba gedu haluasa po wabo balia po wali.

¹ Genuai Bidi, eno God da, ena nageba asiyu,
tama ena te boi bidi dabede geme duala saibao.

Nago ena tau sobaso,
te ena pobeasa asali bidi dabego
te augwaligo ena me eligobeo.

Nago ena ma sobaso, te ena me dolobeo.

² Tiyu, te ena augwaligo dolidalio,
te laiongo bidigo tigiwali togobo tiwai gilama idalio.

Tiyu, te augwaligo ena te gasaba me kekasa peyu,
tama ena ma sainu yabo bidi me deli meni yaibao.

³ Genuai Bidi, eno God da,
te eno dwai seḡe meba te tama eyu da,
te eno gasa bidiba dwai seḡe eyu,

⁴ tama eno ena abagi dali geagano bilibo seḡe eyu,
tama eno te ena boi bidi dolobo seḡe olo eyu ebaso da,

⁵ teda, nago te boi bidi dabego ena pobelama,
tama ena tola somainu yagameo.

Tama augwa ena ela muyu,
tama ena mu dolomainu yaibao.

Awe, eno tigi te tḡ daide olo elalumainao.

⁶ God, nago haliga seḡe elama, te nage hogodama,
tama te boi bidi dabego dwai seḡe eyu,
ena dali bomonama mu hwilbaso,
te nago augwali dwai dene ilao.

Ena God, te nago ena polo mu tau sao.
Magi baso meni, nago te doloba pai kolesaga naga
wei homu ebo dao.

⁷ Te tigidali we bidi nage paḡa naga sisinama,
tama nago augwali tonalumainu yao.

⁸ Genuai Bidi, nago te tigidali we bidigo kolesaga
dagalubo da.

Tama tiyu, nago ena te po tude tau sao.
Magi baso meni, nago koneani,
eno dwai seḡe me ebeo, eno te wiegi yai
doloba pai kolesaga naga yai.

⁹ God, nage te doloba pai mu da.

Nago te tigidali bidigo haliga me
homu te dagalubo dao.

Tialima, nago te dwai sę ebo bidi dabego
dwai kolesaga ebo te tigidali silao.

Tama nago te wiegi yai bidi dabego
ebo dwagi yai kolesaga wei ponao. *

10 God aga da, te ena tonalubo bidi da.

Agai te aga po wali pabo bidi dabe tau sabo dao.

11 God te po tų dodolobo odobo wiegi yai jas bidi,
tama te doloba pai po tų ebo da.

Sesemane sogo agai te dwai bidi dabe aiyaba elalueibao.

12 Te dwai sę ebo bidi dabe te augwa

homu begeleyu, ge nesiąbaso da,

teda Godigo te aga bainat hwą dulaibao.

Tama te agai enesigi halibi dolama,
te hwąbo sisi elalueibao.

13 Agai augwali te sia dabo enego usu sali.

Agai te bidi dabe augwali ela muabo
ene dabe sisi yai elalubao.

14 Te dwai bidi suao, agai te gasa bidi dali

dwai sę yabo homu beasi elalubao.

Agai te tobage dwai sę yabo sisi elama,
tama te sesemane sogo tibo po wabo dao.

15 Agai tųde genuai tų dedage nigilama,

te gasa bidi aba tulalumainu yali, tiali goli aga digi

aga te nigali tų dedageba tulalubo dao.

16 Te tiwai naga aga te yali dwai sę

tiali aga pageba ma asobo dao.

Tama agai te gasa bidiba te wado me hwųyu ebogo
begelama, tama aga digi aga dolaibao.

17 God te doloba pai mu da,

tama tiyu, eno agaba usu da weyu,

gedu haluasa po waibao.

Tama te Ugwadu Mu Bidibo God nogi ugwaba selama,
te eno balia po dabe waibao.

8

Te Devitgo aseąani balia po me deli dao.

Te Godigo magi baso da we bidi dade homu kone ebo dawe?

1 Yawe, nage dago Genuai Bidi da, tama te tigidali
tų badu

te nago nogi te mu polalubao.

Nago genuai nogi dali, nago bomo dali si

te ugwanu mu elaluyu,

te dagalu aiyaba mu elalubao.

* 7:9: Ped 2:23

² Nago te wai dabe me te ogwa wegi sibi munama,
 tama augwaligo nago nogi dali,
 bomo dali si te ugwaba sabo dao.
 Tebogo nago te nage dali boi homu
 ebo bage augwali dwai hale iliyu,
 tama augwaligo sagia sabo dao.
 Te nago po sela sabo bage me
 augwaligo po wabo tagaluyu, olo bidibo dao.*

³ Te eno nago nogogo nigali dagalu subo sogo,
 tama eno te poluaba me,
 te tigidali ho te nago ugwade muani tonono ebo sogo,
⁴ eno midigi siyu, tama homu ebo da,
 ‘Da tode bidi te magi nai,
 tama nago dade homu kone ebo dawew?
 Da te olo nai tiwai da.
 Magi baso nago da te bugagia tonalubo dawew?’*

⁵ Nago da nigilama, tama nago da
 te nagaduba deli naga dologode bidimainu muani.
 Nago da ugwaba siyu,
 tama daba genuai nogi mabo dao.

⁶ Nago da sa muyu, te nago nigali nai tigidali
 tonalumainu yai.
 Nago te tigidali nai dago dologoba munama, elalubo dao.
⁷ Awe, tigidali sipsip me, bulmakau me,
 te buside elalubo tigidali hasa dabe me,
⁸ tama te ugwadu bola bilibo tigidali ba me,
 tama te tamu aide tigidali sugu me,
 tama te tamu aide bilibo tigidali nai me.
 Tigidali te da bidigo dologode bidibo dao.
⁹ God, nage dago Genuai Bidi da.
 Te tigidali bulu habude te nago nogi te mu polalubao.

9

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Bidigo te Godigo doloba pai kolesagade te Godiba usu da weyu, gedu haluasa po wali

¹ God, eno nageba usu da weyu,
 gedu haluasa po mu obao.
 Eno te we bidi augwaliba te nago
 midigi sabo wiegi yai se tigidali yali po waibao.
² Eno nageba homu koneama,
 tama eno te wiegi yai homu
 pemene ebo balia waibao.
 Te Ugwade Bidibo God mu, te eno balia weyu,
 nago nogi ugwaba saibao.
³ Te eno boi bidi dabego nage sulama, tama wi pai.
 Augwali tulaluama, tama mu isalio.

* **8:2:** Mat 21:16 * **8:4:** Jop 7:17-18; Tib 144:3; Hib 2:6-8

4 Nage te jas tiwai te siade dulalu,
tama nago te doloba pai po tų ebao.
Nago eno kolesaga osola suyu, dagalali,
te nago suali, eno magi sę me deli ebeo.

5 Nago po odisiawai bidi hani dabe,
te Israel hani isawai hani dabe, te nago po tų ilali.
Nago te dwai sę ebo bidi dolali,
tama te bidi mego augwaliba
te homu kone munu me ma egobeo,
augwa hani nogi mu miya saibao.

6 Awe, te boi bidi dabe sesemane doludubadi usu nanio.
God, nago te augwaligo hanu dabe dolama,
tama te mena bidi me deligo
te augwaliba homu kone ma egobeo.

Mu menio. *

7 Tiali goli, God te sesemane king bididubadi usu yai.
Agai te po tų yabo sisi yai dao.

8 Mu tama, agai te tųde we bidi tonalubo,
tama agai bomai po te doloba pai mu da.
Agai te tigidali we bidigo kolesaga
dagalubo sę te deli tigi poai sego naga dagalubo dao.

9 God te bomai be me deli tiwai.
Te bidi dabe te boi bidide seę sobaso,
augwa te agaba aselama, bidagasobo dao.
Te seę sabo augwa te agaba pelama,
te geme dualalubo dao.

10 God, te nageba asobo we bidi
te nago augwali tudiba munu me mugobeo.
Tama tibaso, te nage koneani bidi dabego
da, te nageba konealubo homu dą mu wabo dao.

11 Genuai Bidi God te Saion hanude king bidibao.
Dagego te aga nogi ugwaba siyu, te tęabi waiya.
Tama dagego te tigidali Israel hani
isawai bidiba po hanilama weyu,
te agai yali tigidali bomai sę po waiya.

12 Magi baso meni, Godigo te dene
tolobo bidi homugo konebo da.
Tama agai te augwaligo gela wabo
te homugo me gegeda palugobeo.
Agai te augwaliba dwai dene mabo
bidi dabeba te dwai dene wei ponobo dao.

13 Genuai Bidi, nago enaba te olo mu
tau sabo wiegi yai kolesaga yao.
Te boi bidi dabego enaba
te dene me seę mabo, te nago suo.
Te pade ena isainu ebadi goli,

* 9:6: 1 Ko 15:27; Ef 1:22; Hib 2:8

tiali goli nage asiyu, ena daꝝ walao,
te ena bugagia bidimainogo tiao.

¹⁴ Tama tiyu, eno te nago yali se po tigidali weyu,
tama eno nago nogi ugwaba saibao.

Ena te Saion hanu sunumide dolalu,
tama te nago ena ma sali po weyu,
te wiegi yai homu pemene yaibao.

¹⁵ Te Genuai Bidigo po odisabo Israel
hani isaꝝwai bagego te to dedage diginama,
te da kalabus emainu yali.

Tiali goli, augwa digi teba tulaluai.
Augwaligo te da tola somainu yabo bono
gaꝝga geme muani, tiali goli,
te bono gaꝝga augwa digi ma tola sai.

¹⁶ Awe, te tama tebogo te God agai
kolesaga te bidi dabeba
te po tu ebo sogo ola mawai dao.

Te dwai se ebo bidi dabego te gasa bidi dolabo se yali,
tiali goli te naigo begelama, te augwa digi ma dolai.

¹⁷ Te dwai bidi dabe, me te God tudiba mubo we bidi
hani dabe, te tigidali isimainu ebo dao.

¹⁸ Me ma, Godigo te magi doado bage
meni yai bidi dabe te sesemane sogo homu
kone palubo me tagalobeo.

Mu tama, Godigo te genuai sege elalubo
bidi dabe tau siyu, te augwa konealubo homu
te odolali me tagalugobeo.

¹⁹ Genuai Bidi, nage asao.

Te tode bidi dabego nage ela soyu,
te poligi soabo bidi dabe te nago me
gogolamuo.

Nago po odisabo Israel hani isaꝝwai bidi dabe
te nago po tode augwali dodolama,
tama augwa kolesaga dagalamainao.

²⁰ Genuai Bidi, nago augwali dwai wi ilao.
Nago te we bidi dabe augwali ge nomainu ilao,
augwali te osogo bidibo tiwai konemainu ilao.

10

*Te Godigo te dwai se ebo bagego kolesag dagalamainu eyu, bidigo
gedu haluasa po wali*

¹ O Genuai Bidi, magi baso nage digibulu
dolalubawe?

Magi baso te dwai se daba
pedalubo sogo nago dade geme duala sobawe?

² Te dwai bidi dabego te hagoma eyu,
tama te magi doado bage
meni yai bidi dabe pobeasa biliyu,

te augwali dolainu ebo da.

Augwa te gasa bidi dabe kalabus ilainu,
te nigali tɔ dedageba te augwa digi teba
tulolumainao.

³ Te dwai sɛ ebo bidigo te aga ebo
dwai homu kolesagade hagoma homu eyu ebo dao.
Tama te hauwa nai wei eyu, pesa ebo bidigo agai
te Godiba dwai po weyu,
tama aga tudiba mudu gebo dao.

⁴ Te hagoma ebo bidigo te tama po wabo da,
“Eno koneani, Godigo eno ebo dwai sɛ wei ponobeo.
Agai enade magi homu me egobeo.”

Te dwai sɛ ebo bidigo te tama homu eyu,
agai te Godigo ebo kolesaga wali pabo menio.

⁵ Te agai yali sɛ tigidali, te wiegi yai pedalubo dao.
Agai te Godigo po tɔ yabode

te homu kone dwasianu me ebeo.
Agai te boi bidi dabeba
te posobo po weyu ebo dao.

⁶ Agai te aga homude kone palama, tama te po weyu,
“Ena bomonama dolalubo da,” po wai.

“Te magi nai me deligo ena dwasianu me degelegobeo.
Te enade sɛɛ me gegegobeo,” te po wabo dao.

⁷ Te sesemane sogo agai te gasa bidi dolomainu,
agai te i ola mabo po wabo dao,
tama tibo po me, te gasa bidi
wi ilibo po me weyu ebo dao.

Polo tama agai te dwai sɛ ebo kolesaga me,
te haniani sɛ yabo po mibo sɛ ebo dao. *

⁸ Te bidi te bidibo be nani pesage
tomode geme dulaluyu,
tama te dwai sɛ isɔwai bidi dabe asobo tonaluama,
tama augwali ela mubo dao.

Agai te geme dulaluyu,
tama te bomo meni yai bidi dolainu tonalubo dao.

⁹ Agai te geme duala selama, tonalu,
te laion me deligo aga tɔ dedage
tomode tonalubo tiwai ebo dao.

Agai te geme duala selama,
te bomo meni yai bidi tola sainu tonalubo dao.

Agai te aga bono gɔgɔ haliga gebelama,
tama aga kegasa pabo dao.

¹⁰ Te dwai sɛ isiɔwai bidi dabe
mu dolama, tama pila mudali.

Te dwai bidigo genuai bomogo
te augwali aiyaba elalubo dao.

¹¹ Te dwai sɛ ebo bidigo te tama homu ebao,

* 10:7: Rom 3:14

“Godigo te se ebode magi se me egobe da,”
 homu ebao. “Agai ena me sugobeo.
 Agai te aga gedu panianio,”
 dwai bidigo te tama homu ebo dao.

12 Genuai Bidi, holalua, nago aga elao.
 O God, nago te sege tolobo bidi dabede
 homu kone ebo me tagalugio.

13 Te dwai se ebo bidigo te God
 tudiba muani, tama aga homude
 te tama homu ebo dao,

“Agai te eno dwai se ebo wei ponogobe da,” wabo.
 Magi baso agai te tama po wabo daweo?

14 Tiali goli, menio.

God, nago te dwai se ebo bidi dabego
 kolesaga subo dao.

Tama da gasa we bidi dabeba te sege me dene mabo,
 te nago koneani,
 tama nago da tau sainu sisi yai.

Te bomo meni yai bidi aga digi
 te nage nogoba muani,
 magi baso meni, te sesemane sogo
 nago te magi nai meni yai bidi
 tau sabo dao.

15 Nago te dwai se ebo bidi dabego
 bomo silao.

Nago te augwa yali dwai kolesaga
 deli deli wei ponama,
 tama mu usu nao.

16 Te Genuai Bidi te sesemane sogo
 te king bidada peyu, bidada paibao.

Agai te aga po odisabo Israel hani
 isawai bidi dabe
 te aga tode ela gudulama,
 tama augwali tede mu me bidigobeo.

17 God, te nage dologoba
 asobo we bidigo usu da weyu,
 gedu haluasa po wabo te nago odao,
 tama nago augwali homu da walao.

18 Te nago te tiana wai dabe me,
 te haliga sege elalubo bidi dabego me, te augwaligo
 gela wabo nago odobo dao.

Te nago augwali tau selama,
 te augwa po tude te gasa bidi aiyaba elaluama,
 buluba dia soaibao.

Tama tiyu, te dwai se ebo bidi dabego
 te augwali wi ma ilibaso, te usu me egobeo.

Te dwai se ebo bage augwali te tude
 osogo bidabo bage naga dao.

11

Te Devitgo aşani balia po me deli dao.

Bidigo konealubo po God dali daı wai

¹ Eno konealubo po mu daı wali,

Genuai Bidigo ena tonaluaibao.

Abagi dede, dage kolesaga isıyu,

dagego enabolo te po wali,

“Nage bulu duba wi pao,

te ba me deli wi ebaso, polo pabo tiwai yao.

² Magi baso meni,

dwai bidi dabe augwaligo ene selama,

te balibiba tulama, nage enainu, te kegebao.

Augwali te hulıa sai bulude geme dualama,

tama te dwagi yai bidi dabe enainu te ebaso.

³ Tama tıbaso, te we bidi dabe

augwaligo te bomai po dologode

bidıbo kolesaga tagaliyu da,

teda dwagi yai kolesaga ebo bidi

aga mena tama tegowe?”

Dagego enabolo te po wali.

⁴ Genuai Bidi God aga dwagi yai bede bidıbo.

Tama aga dagalude genuai tıni bidi bidıyu,

tama agai gedugo tıgidali bidi subo dao.

Tama augwaligo tıgidali se ebo agai osola subo dao.

⁵ Genuai Bidigo dwagi yai bidi dali,

dwai bidi dali osola subo dao.

Agai bomo yai po sela saıbo

te bidi agai hagela mu ebo dao.

Te bagego gasa we bidi elebo kolesaga ebo dao.

⁶ Agai dwai kolesaga ebo bidıbolo

posolo yai sia ugwadu aiyaba gelebo dao.

Tama te posologo augwali mu dene sabo dao.

Te augwaligo dwai se ebaso, dene somainogo tiwai.

⁷ Genuai Bidi aga dwagi yai dolo mu dao.

Tama agai te dwagi yai kolesaga ebo

we bidi godolo mu ebo dao.

Bidi augwaligo agai

po wali pabo bidıgo aga gesabıdi sueıbao.

12

Te Devitgo aşani balia po me deli dao.

Te gedu haluasa po wabo bidi da, te Godıgo aga tau saıbao

¹ God, nago da tau sao.

Te wiegi yai bidi deli me bidıbo menio.

Te doloba pai bidi dabe subo me usugobeo.

² Te tıgidali bidıgo te gasa bidi dabeba

tıbo po wabo da.

Te homu bega sabo pogo augwali

te geagano bilibo tiwai ebo dao.

³ Genuai Bidi, nago te homu bega sabo
po wabo bidi dabe pedauwali paniamas,
tama te hagoma ebo bidi dabe
pedauwali me paniao.

⁴ Te bidi dabego te tama po wai,
“Te dena digi dena homugo po waibao,” wai.
“Te mena bidi mego da me paligobeo,” wali.
“Dego da tonalubo dawewe?”

⁵ Tiali goli, Genuai Bidigo te tama po wai,
“Te megi da, ena asaibao, magi baso meni,
te magi doado bage meni yai bidi dabe te bidi
dabego aiyaba elaluai.

Tama te dene me seḡḡ tolali bidi dabe,
te augwaligo gela udali.

Te eno augwali te bugagia bidabo
te augwa sainu tonaluali madi, teba muaibao,” wali.

⁶ Godigo daḡ walali po te mu po naga dao.

Agai po te wiegi yai mu,
te wiegi yai kapa silva tiwai dao,
tama te silva augwaligo te a naga olama,
nogo me badu si,
te tama sogo siaba ulama, te dwasianu meda
mu meni yai tiwai mu dao.

⁷ Genuai Bidi, da bugagia tonaluaos.

Te sesemane sogo da bugagia tonaluaos,
te tobage bidi dabego da dolomainu me egobeos.

⁸ Te dwai se ebo bidi dabe
te tigidali habu badu bilalubaos.

Tama tigidali we bidigo te dwai se ebo kolesaga
te wiegi yai nai da homu ebo dao.

13

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te Godigo aga tau somainu eyu, bidigo gedu haluasa po obaos

¹ Genuai Bidi, nisu naga sogo nago te enade
homu kone ebo tagalubawe?

Te bidada pabo sesemane sogo usu nama, agawe?

Nisu naga sogo mu nago ena sula tagalobawe?

² Te nisu naga sogo ena te dene tolomainu ebawe?

Te nisu naga sogo ulade me hulide

te eno haliga seḡḡ elaluaibawe?

Nisu naga sogo ena te boi bidi dabe
dologode bididuaibawe?

³ Genuai Bidi, nage eno God da.

Nago enade homu koneama,
te eno gedu haluasa po wabo odaos.

Te ena isidali weyu, nago ena daꝋ ma walao.

⁴ Tama tialima, te boi bidi dabego
te enade po me wasiꝋwaibao,
“Dago aga aiyaba elaluali,” te keꝋe po me wagobeo.
Tama augwaligo ena tulalubaso,
te wiegi yai homu pemene me idali weyu obao.

⁵ Tiali goli, ena da, eno te nago ena
sesemane godolo ebo kolesagade
eno homugo daꝋ walai dao.

Tama eno wiegi yai homu pemene nageba ebao,
magi baso meni, te nago ena tau saibao.

⁶ Awe, Genuai Bidi, te eno nago nogi ugwaba sabo
balia po waibao. Magi baso meni, nago enaba
wiegi yai seꝋ mu yai dao.

14

Te Devitgo aseꝋani balia po me deli dao.

Dwai kolesaga ebo bidi dabede elalubo po

¹ Kolesaga meni yai dwai seꝋ ebo bidi dabe
augwa hasi te po wabo dao,
“God bidibo menio,” wabo dao.
Te bidi dabe augwali te dwai bidi dao.
Augwaligo dwai kolesaga mu naga ebo dao.
Bidi me deligo dwagi yai kolesaga me ebo menio.

² Genuai Bidi dagalude bidiyu,
tama agai tꝋde bidibo we bidi aiyaba tonalubo dao.
Agai te kolesaga koneai bidi me deli gegeyu,
te God gegebo seꝋ ebowe naga suainu tebo dao.

³ Tialima, menio. Tigidali augwaligo dwagi yai tuꝋ
wali pabo tagalai.

Tigidali tiwai naga yai,
augwali dwai bidi mu pedelai dao.
Tama augwali me deligo dwagi yai kolesaga me ebeo.
Mu menio. *

⁴ Genuai Bidigo te po wai, “Te bidi dabe augwaligo
dwai kolesaga yai,
augwaligo homu kolesaga meni, agawe?
Augwaligo te eno we bidi dabe ela silibao,
te augwaligo te bret tubo tiwai gilama te mu silibao.
Tama augwaligo enaba gedu haluasa
po wabo menio,” wali.

⁵ Tialima, te bidi dabe augwali wi mu yaibao.
Magi basowe, God aga te agai
po wali pabo bidi dabe augwali dali bidibao.

⁶ Te dwai seꝋ ebo bage augwaligo
te nai meni yai bidi dabego yainogo ebo seꝋ dali
gisugu mabo dao.

* 14:3: Rom 3:10-12

Tiali goli, Genuai Bidigo te nai meni yai bidi dabe
augwali bugagia tonalubo dao.

⁷ Eno homugo Genuai Bidigo Saion bulu bidi me deli
tagala palama,
Israel we bidi ma somainogo te homu ebao.
Nosali Genuai Bidigo aga hani bidi tau selama,
tama augwali bugagia ma bidimainogo yaibao,
tialima, Israel hani augwali homu dwagi yai emainogo.
Ao. Te Jekop aga hani bage augwaligo
dwagi yai homu mu yaibao.

15

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Godigo godolo yabo kolesaga dago emainogo yai

¹ Genuai Bidi, de nago dwagi yai bede bidibo
usugowe?

De nago te dwagi yai bulu du Saionde duagawe?

² Bidigo God agai homu kolesaga
tigidali wali painogo ebo bidi,
tama sesemane sogo doloba pai kolesaga naga eyu,
tama tigidali sogo mu po naga weyu ebo bidi,
aga te Genuai Bidigo bede bidibo usu yaibao.

³ Agai gasa bidigo nogi doliyu,
wialubo po wasiabo bidi,
tama abagi dabe augwali dali dwai se isama,
tama agai te sabilibo po
gasa bidi dabe dali me wasiawai bidi dao.

⁴ Agai Godigo te tudiba muani bidi dabe
augwali godolo isama,
tama agai Godigo po wali pabo bidi
dabego nogi ugwaba sabo dao.

Tama agai te Godigo gedude eno
te se yaibao po obaso da,
teda agai te po usu naibao.

Ma, tebogo te sege agaba mobaso da,
tagalao, agai te dau walali po togobeo.

⁵ Tama te agade negeli sali bidigo
te negeli wei ponobo sogo,
agai te giguai mone ma ugwadu
daganobo mone mao olama, agai sogobeo.
Te gasa bidi dabego te dwai se isawai bidi me
deli dali po tu yainogo eyu,
tama augwaligo homu augwaligo
te doloba pai bidibolo mone meba geme menama,
tama agai te po tu ebode
te tibo po kisilibo po waibao.
Tiali goli, agai te mone selama,
agai te tibo po kisilibo po wagobeo.

Bidigo te dwagi yai kolesaga ebo
wali pabo bidi aga tulalugobeo.

16

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Bidigo konealubo po daꞗ olama, God dali gedu haluasa po wai

¹ God, nago ena tonalua.

Magi baso meni, eno te nago
ena bugagia tonalueibao homu eyu,
tama ena nage dologoba bidagasobo dao.

² Eno Genuai Bidi Godibolo te po wai,
“Nage eno genuai bidi dao.

Tigidali dwagi yai nai eno tolalubo,
te nai nago naga mabo nai dao,” wali.

³ Augwaligo konealubo homu Godiba
naga daꞗ wali we bidi, augwali e tɔde bididubadi,
augwali te tedali gasagi yai we bidi hani dao.

Eno dwagi yai homu mu elama,
augwali dali bidaio homu ebo dao.

⁴ Tibo po wabo god pageba painogo udabo we bidi,
augwali seꞑe hauwa saibao.

Ena augwali dali deliba sisinama,
te tibo godibolo nai ula mabo ofa seꞑ egobeo,
tama eno augwaligo te tibo godiba lotu po wagobeo.

⁵ God, nage deli eno God mu,
tama eno gasa nai me menio.
Tama nago eno soꞑa pali nai tigidali ena mawai.
Eno bidibo ula nago tolalubo dao.

⁶ Eno dwagi yai nai tigidali nage dali naga olo sai.
Mu tama, te nai dabe dwagi yai mu dao.

⁷ Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao, magi basowe,
agai ena bugagia dodolobo dao.

Tama hulide eno homu kolesagago
te dwagi yai tu enabolo ola mabo dao.

⁸ Sesemane sogo eno homugo konebo,
Genuai Bidi ena paꞑe bidibao, te eno dolo nogo badu,
tama magi nai mego ena me degelegobeo.

⁹ Tama tibaso, eno homu dwagi yai eyu,
tama eno po wabo mobo dwagi yai homu ebo dao.
Tama eno magi nai me dali wi ebo menio.

¹⁰ Magi baso meni, nago ena
te isai bidigo bulude bidimainu tagala palogobeo.

Tama nago naga tedali gasagi yai bidi
aga te gu pagede damua pomainao wagobeo.*

¹¹ Nago digi ena te bidibo ula te tu ola mawai.

* 16:10: Tpi 13:35

Nage ena dali pade bidibaso, nago
 te eno dwagi yai homu mu ebo dao.
 Tama nago ena sesemane bidada pabo sogo tau sabo,
 eno dwagi yai homu mu ebo dao. *

17

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Dwai se isqwani bidigo gedu haluasa po wai

¹ Genuai Bidi God, nago eno gedu haluasa i
 wabo po odao.

Ena bugagia dolo bilai, tama eno te po sela aselama
 nagebolo obao.

Eno tibo po olama, gedu haluasa po wabe,
 tama nago eno te gedu haluasa po wabo odao.

² Nago ena tau selama,
 tama eno po tu ebo aiyaba elaluaio.

Magi basowe, nago koneai,
 mena kolesaga dwagi yai ebo.

³ Nago eno homude koneai.

Nago ena hulide me suagasai,
 tama nago ena usu sai,
 tama nago eno homu kolesaga
 dwai elalubo nago me subeo.

⁴ Eno dwai po bidi mebago wabo po tiwai wabo menio.

Eno nago po bomo elama daju weyu,
 tama eno te wado po weyu,
 hwjibo po wabo kolesaga tudiba muai.

⁵ Eno sesemane sogo nago kolesaga wali peyu,
 tama eno saqa dwasianu me geda mubeo.

⁶ God, eno nagebolo gedu haluasa po wabo dao.

Magi baso meni, nago eno gedu haluasa
 po wei ponobo dao.

Nago olo eno gedu haluasa
 po wabo digi munama, odao.

⁷ God, nago dabolo dwagi yai homu elama,
 olo mu tau sabo genuai kolesaga
 ola mayu, tama ena tau sao.

Da nage dali pade bidiyu, tama boi bidi augwaligo da
 suidali weyu duala sai.

⁸ Ena tonalua, nago naga gedu tonalubo tiwai
 ena tonalua.

Ena nago bugagia mu dualao,
 te ba kakaruk aga wai dabe bogogo
 mesega sabo tiwai ilama yao.

⁹ Tama dwai bidi dabe augwaligo ena dologobeo.
 Augwaligo ena dali boi bidi mu elama,

* 16:11: Tpi 2:25-28

tama augwaligo ena bobegelebao.

¹⁰ Augwaligo gasa bidi dali

homu dene eyu, olo me tau sabeo.

Augwaligo genuai po daḡa weyu,

tama augwa nogi naga ugwaba sabo dao.

¹¹ Augwaligo ena pobeasa biliyu,

tama megi augwaligo ena bobegelebao.

Augwaligo ena aiyaba elaluainogo

bodolu munama, tonalubo dao.

¹² Augwali te laiongo hasa elainogo ebo tiwai,

tama te bomai laion duala sela

tonalubo tiwai ebo dao.

¹³ Genuai Bidi, nage aselama,

eno boi bidi dali hwɨnama, augwali aiyaba elalua.

Nago bobobage hwɨgo augwali dali hwɨnama,

tama ena dwai se ebo bidi dabego nogode ma sao.

¹⁴ Mu tama, Genuai Bidi, nago bomogo ena tau siyu,

tama bidi dabe augwaligo ena siligobeo.

Ena te tɔde nai naga sisinibo bidi dabe

augwaligo nogode ma sao.

Nago te dwai se ebo bidi dabego

kolesaga wei ponainogo sisi yai,

tialima megi augwalibolo te se yao.

Tama augwaligo wai dabe dali me tiwai,

tama augwaligo wai dabe nosali pedalubode me

tama naga tiwai se yao.

¹⁵ Tialima, ena da, eno augwalide

dwai se me deli isama,

tama nosali eno nage mu sueibao.

Nosali ena piali tagalama, ena hodaluama,

tama nage ena dali bidibo sulama,

ena dwagi yai homu mu yaibao.

18

Te Devitgo aseani balia po me deli dao. Me sogo Genuai Bidi Godigo te Devit te Sol dali, gasa boi bidi dali augwaligo nogode ma sali sogo, te sogo Devitgo e balia po Genuai Bidibolo wai.

Te Godigo Devit tau sobaso, agai aga boi bidi dabe aiyaba elaluali

¹ God, eno nage wei mu ebao.

Nago ena daḡ walai.

² Genuai Bidi agai ena tau sabo da.

Aga te eno bomai obo tiwai da.

Genuai Bidigo ena tonalubaso, tama te boi bidi dabego

ena me dologobeo.

Genuai Bidi te hwɨbo sabele tiwai elama,

tama ena geme seselalubo.

Agai te ena ma selama,

tama ena tonaluabo bomo elalubo dao.

³ Dago te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Eno agaba gedu haluasa po weyu,
 usu da obaso, te agai ena tau selama,
 tama te boi bidi dabego dolainu yali usu ebeo.

⁴ Te pade ena isainu yai,
 tama te bonogo ena bomonama kenani tiwai yali.
 Te dwai se ebo bidi dabego enaba bomonama hwjani,
 tama augwali te genuai tamu ai sigo
 ena mesegelibo tiwai yali.

⁵ Te pade ena isainu yali,
 te bonogo ena bomonama kenani tiwai yali.
 Te gu pagedo ena dalainu tonaluai.

⁶ Ena haliga sege dwai ebaso, tama eno Godiba i wai.
 Eno gedu haluasa po te ena Godiba weyu,
 te agai ena tau somainu yai.
 Aga te aga wiegi yai be mude bidiyu, tama eno po odali.
 Te eno gedu haluasa po wabo te agai oloba pedelali.

⁷ Tialima, megi da, Genuai Bidigo wado po elalubao.
 Tama agai te to mali mu ilali.
 Tama te bulu du page dabe te mumunu ela silali.

⁸ Te hano aga gunide pedelali.
 Tama aga pedauwalide dabo siago
 te doado bage hauwa ulali.

⁹ Agai te po dabe sela sanama, tama aga aiyaba dulali.
 Tama husugu yai po te aga saqa dologode elaluali.

¹⁰ Aga te ensel dabe daide ugwadu dugulasa,
 tama bola asai.
 Te bogo te ba dabego bogo tiwai elalubao,
 tama te God auwasa polo mu asaibao.

¹¹ Aga digi aga te hulua sigo haluali.
 Aga te tulubage umabo mu elalubo
 husugu yai po tomoba duala sai.

¹² Te pade be sele eyu, tama te bogoli mu elama,
 te agaba kisa sigi pali.
 Tama sia me talua ge tulubagego te husugu po aluama,
 tama aiyaba dulai dao.

¹³ Tama Genuai Bidigo te dagalude bomonama mu
 i weyu, te po kulukulu wabo tiwai yali.
 Tama te bidi dabego te Ugwade Mu Bidibo Godigo
 i wabo odali.

¹⁴ Agai te be selego te bidi dabeba ula enani,
 te bidigo te boi bidi dabe
 te enego enebo tiwai ebaso.

¹⁵ Genuai Bidi, nago te dwai se ebo bidi dabeba
 wado ebo sogo,
 te bomai waligo augwali degelibo tiwai ebao.
 Tama te tamu ai dologode tigidali to
 te bulu ulaba hania pedelali, tama te to page me
 te hania pedelalio.

- 16 Genuai Bidi te dagalude bidiyu,
tama agai nogo te aiyaba muyu, tama ena tola sali.
Ena te aianu mu yai wēde
te hagawainu ebo bidi tiwai ebadi,
tama Godigo ena ma salio.
- 17 Agai ena te boi bidi dabego bomai nogode me,
te ena wei isiābo bidi dabego nogode ma salio.
Te bidi dabe augwaligo bomogo
te eno bomo aiyaba elaluai dao.
- 18 Polobadu, te dwai sēgo ena gegelama,
tama augwaligo enaba hwiagasali.
Tiali goli tagala, te Godigo ena tonaluali.
- 19 Agai ena tonalubaso,
tama eno te boi bidi dabe tagalali.
Agai ena wei mu elama,
tama agai ena ma sai dao.
- 20 Eno te doloba pai kolesaga wali pobaso,
tama Godigo wiegi yai sē enaba bugagia yai.
Eno dwai me deli ebeo,
tama tiyu, Godigo wiegi yai sē enaba mawai dao.
- 21 Magi baso meni, eno te Genuai
Bidigo bomai po bugagia wali pai.
Eno dwai sē me isiāma, tama ena God tudiba me mubeo.
- 22 Eno te agai doloba pai bomai po
te sesemane homu kone paliyu,
tama eno agai po tudiba me mabeo.
- 23 Te magi dwai sē me deli isiābo te agai koneani,
tama eno te magi nai me delide magi sē me ebeo.
- 24 Tama tiyu, Godigo te eno doloba pai
kolesagade homu koneama,
tama agai ena bugagia mu tonaluai.
Magi baso meni, agai koneani,
te eno magi sē me isiāwai.
- 25 Te bidigo nage wali mu asobaso da,
teda nago te nago po dolo wali pelama,
tama nago aga tonalubo dao.
Te bidi dolasa biliyu, tama te magi naide
te magi me deli isiābaso, nago agade te wiegi yai
homu ebo dao.
- 26 Te bidi me deligo te meda mu
meni yai kolesaga ebaso da,
teda nago me agaba te wiegi yai kolesaga ola mabo da.
Tiali goli, te bidigo dwai kolesaga wali pobaso da,
teda nago agaba te dwai kolesaga wei ponobo dao.
- 27 Nago te augwa digi te haliga
aiyaba elalubo we bidi dabe augwali te ma sabo da.
Tiali goli, nago te augwa digi
augwa nogi ugwaba sabo we bidi
te aiyaba elaluaibao.

- 28 Te enade digi te Genuai Bidigo ula elalubao.
Awe, tama ena Godigo te enade
hulia sai elalubo te sela sābo dao.
- 29 Godigo te boi bidi dabe dali
hw̄ibo bomo te enaba mawai.
Tama agai enabolo te augwaligo
seselalubo nai dabe dōlobo
te genuai bomo mawai dao.
- 30 Te God da, agai kolesaga te wiegi yai mu elama,
tama dolo mu elalubao.
Te Godigo te magi nai me delide po dāu obaso da,
teda agai po te mu po naga wabo waibao.
Te agaba pabo bidi tigidali te agai bugagia tonalu,
tama te boi bidi dabede geme dualalubo da.
- 31 Genuai Bidi naga te God mu da.
Agaduba deli naga te dago boma pai obo dao.
- 32 Agai naga ena dāu walama, tama ena bilibo sogode
te bugagia tonalubo dao.
- 33 Agai ena te bulu uni kibu hasa
bugagia bilimainu ebo tiwai eyu,
tama ena te bulu du dabede bidibo sogo
agai ena tau sabo dao,
tama ena tulalu me ebo meni. *
- 34 Agai enabolo te hw̄ibo ola mawai,
tama eno te bomai kapago nigai enesigi kegebaso,
usu yaibao.
- 35 Genuai Bidi, nago ena tonaluama,
tama ena ma dobola sabo dao.
Awe, nago dolo nogogo bomogo ena tau sabo dao.
Nago ena tau selama, tama ena te we bidi dabego
gedude genuai nogi elalubao.
- 36 Nago te eno sunumide tonalubaso,
tama te boi bidi dabego ena pageabi eyu,
te ena me tola sabeo.
Tama eno sāga te me kikila pīsama,
tama ena me tula mubeo.
- 37 Eno te boi bidi dabe pobelama,
te augwali tola sali.
Tama eno augwali polo me tagala palobeo.
Menio. Eno hw̄inama, te augwali aiyaba elaluyu yai.
- 38 Eno te enego augwali enama,
tama augwali te ma hodaluainu
ebaso, te usu meni yai.
Augwali te isilama, tama te eno sāga pāde pila mubo
tiwai yai dao.
- 39 Naga digi nago ena te boi bidi dabe
dali hw̄ibo bomo dāu walai.
Naga digi nago ena tau selama,
tama eno augwali aiyaba elaluai.
- 40 Nago te boi bidi dabe tudi ola momainu ebaso,

* 18:33: Hab 3:19

tama enade wi pai.

Te enaba boi bidi yali bidi dabe
te eno augwali ela muani.

41 Te augwali bidi me deli tau somainu te i wali,
tiali goli dego augwali tau saibawe?

Te me deli meni yai.

Augwaligo te Godiba i wali, tiali goli agai augwaligo
te gela wabo me odobeo.

42 Eno augwali mu dolama,
tama augwali te waligo sela holobo t̄ hogomu
tiwai pedelali.

Eno te boi bidi dabe elaluama,
eno te sunumide agabo pu tiwai gagawai dao.

43 Nago ena tau siyu,
tama te hagoma ebo bidi dabego ena dolomainu
me ebeo.

Nago ena te we bidi hani dabego
king pedalumainu ilali.

Te eno konesiawai we bidi augwali, te augwali aselama,
tama eno s̄ yagasai.

44 Augwaligo eno po odolama,
tama polo tama augwaligo wali pabo dao.

Te digibulu bulu bidi dabego
kidu sugunagasiyu, gagamu ebo dao.

45 Te augwaligo haliga nagamea pelama,
tama augwali didibili elama,
tama augwa bomai obo tomode bidali tagalama,
tama augwali ena dologoba bidagasobo dao.

46 Genuai Bidi bididubadi gebao.
Agai ena sesemane sogo bugagia seselalubo dao,
te moni dobo dwai masigi tiwaigo ena
mesegalobo dao.

Tama tiyu, eno agai nogi ugwaba sabo da.
God da, te ena tau sabo bidi da.

Tama tiyu, eno agai genuai nogi ugwaba sobao.

47 Agai naga ena tau selama,
tama eno te boi bidi dabe aiyaba elalubo dao.
Tama agai deligo naga te haniani we bidi hani dabe
ena dologoba mubo dao.

48 Genuai Bidi, naga digi ena tau selama,
tama te boi bidi dabego ena me dolobeo.

Mu tama, Genuai Bidi, nago naga
ena te hw̄ibode tau selama,
tama eno te boi bidi dabe
aiyaba elaluai.

Nago ena tau siyu, tama te hw̄ibo bidi dabego
ena me ela mubeo.

49 Tama tiyu, te haniani t̄de bidibo
we bidi hani dabe tomode

eno nago nogi ugwaba siyu,
 tama eno nago nogi ugwaba sabo balia po waibao.*
 50 Genuai Bidigo ena Devit sa munama,
 tama ena te king bidibao.
 Tama agai eno te hwibode
 sesemane sogo te boi bidi dabe
 aiyaba elalumainu ilali.
 Agai ena godolo mu elama, tama te eno waji nou,
 te nosali pedalubo bagede me, te tama tiaibao.
 Agai te da godolo mu ebo kolesaga munu me siligobeo.

19

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Godigo nigali tigidali naigo aga genuai nogi dabolo ola mabo dao

1 Dagalugo dabolo ola mabo dao,
 God agai bomo dali,
 genuai nogi dali si mu elalubao.
 Awe, tigidali nai dagalu ugwadu
 elalubo naigo dabolo te Godigo digi augwali nigai,
 te hania ola mabo dao.
 2 Tigidali bidibo sogo te nai dabego po
 naga hanilama, po wabo dao.
 Tama tigidali be hulibo sogo,
 augwaligo dabolo te po ma wabo dao.
 3 Ulade me, be hulide dali,
 te dagalude elalubo nai dabego
 pedauwali meni yai dao,
 tama tiyu, po me wagobeo.
 Dago te ulade me hulide dali
 te nai dabego dogonide
 po me wabo dago odobo menio.
 4 Tiali goli, ulade me, hulide me,
 te nai dabego da tigidali tode we bidi
 te Godigo bomo dali,
 genuai nogi dali si ola mabo dao.
 Tama augwaligo po tigidali
 buluba pelama, usu mu ebo dao.

Tama dagalude Godigo giligago
 ugwa be me deli se yai tiwai elalubao. *

5 Siago buluba teda soai, te bidi we siyu,
 dwagi yai ebo gilama,
 tama aga bidibo be tagalama, buluba teda soai.
 Giligago aga dwagi yai homu eyu,
 aga pabo tu wali pabo dao,
 te bidi udawainogo sisi elama,
 dolalubo tiwai ebo dao.
 6 Sia ge pedalobo te dagalu sesege badu pedalobo dao,
 tama gasa badu pabo dao,

* 18:49: Rom 15:9 * 19:4: Rom 10:18

tama magi nai me agai posolo ebo
digi me duala sogobeo.

⁷ Genuai Bidi Godigo bomo yai po
te tigidali dolo mu naga ebo dao,
tama dabolo bidibo bomo yai ula mabo dao.
Genuai Bidi God agai pode dago bomo yai
homu agabolo daꝝ olama, muyu da,
te usu mu yaibao.

Te pogo dwagi yai homu kolesaga
agai po kuna koneſiꝝwani bidi polo agai mabo dao.

⁸ Genuai Bidigo dabolo dwagi yai po mu ola mabo dao.
Te pogo dago homu kolesaga
dwagi yai pemene mu ebo dao.
Genuai Bidigo tama tiao wabo po te dwagi yai mu dao,
tama dabolo dwagi yai koneabo homu kolesaga
mabo dao.

⁹ Bidigo Genuai Bidide wi eyu,
aga dologode bidibo bidi,
agai dwagi yai meda isiꝝwai kolesaga mu ebo dao.
Tama te kolesaga sesemane sogo
elalua peyu, mu elalua paibao.

Genuai Bidi Godigo dago yabo
kolesaga po tigidali wabo dao,
tama te mu po tigidali dolo mu ebo dao.

¹⁰ Te tobage pogo te wiegi yai nai go te aiyaba elaluai,
awe, te meda isiꝝwai te gol,
te me te pogo aiyaba mu elaluai,
tama dago agai te po mu godolo yao.

Genuai Bidi God agai bomo yai po te pusu mu yai,
tama te megego pusu ebo aiyaba elaluai.

Agai te dwagi yai pusu mu ebo mege
ꝝi tubo te aiyaba mu elaluai dao.

¹¹ Nago bomo yai pogo naga ſe bidi
eno koneabo homu kolesaga mabo dao.

Eno nago bomai po wali pobaso,
tama nago ena dulalubo digi dwagi yai ilibo da.

¹² Tialima, niwai bidigo aga yali dwai ſe koneaibawe?
Eno dwai ſe meba yali te eno kuna konebeo,
tama nago eno te dualai dwai ſe yali
peꝝ ſalama, ma sela ſayao.

¹³ Ena nago ſe bidi dao,
nago ena bugagia tonaluo,
tama eno hagoma homu eyu, nago po sela ſayyu,
dwai ſe ma idali weyu yao.
Nago eno dwai kolesaga ebo nago sulama tonalugio.
Tama tiyu, ena dolo bugagia bidiyu,
eno dwai ſe genuai me egobeo.

¹⁴ Genuai Bidi, eno homugo eno po dali,

eno homu kolesaga dali,
 te nago gedude usu emainogo te homu yai.
 Genuai Bidi, nage bidibo digi ena duala selama,
 tama nago ena tau siyu, ma dobola sabo bidi dao.

20

Te Devitgo aseñani balia po me deli dao.

Te gedu haluasa po wabo bidi te Godigo aga tau siyu, te boi bidi aiyaba elaluaibao

Devit, te Genuai Bidigo se bidi, agai te balia po aseñani. Agai te po Godiba wali te ula te bubugade Godigo aga tau selama, tama te boi bidigo aga aiyaba me elalusiayu, tama te Solgo aga me dolobeo. Te po olama, te balia aseñai dao.

¹ Dago king bidio, eno homugo

te nage haliga sege ebo sogo,

te Genuai Bidigo nage tau somainu yao.

Mu tama, te Jekopgo Godigo nage seselaluaibao.

Awe, agai nogigo bomogo tama tiao.

² Aga te aga wiegi yai be mu te Saionde bidibao,

tama agai nage tau selama,

tama nage daꝝ walomainu yao.

³ Agai te nago ofa tigidaliba homu koneama,

tama agai te nago tigidali

te siaba ulubo ofa te wei elama, godolo yao.

⁴ Eno homugo Godigo te nago wei ebo nai

tigidali momainu yao.

Tama nago yainu homu yali se tigidali

te agai nage tau sobaso,

tama nago te se ebo usu yaibao.

⁵ Tama nosali nago te hwjani aiyaba elalubaso da,

tada dago nago te yalide

wiegi yai homu pemene eyu, bomonama i waibao.

Tama dago te homu koneama,

tama dili buduama, tama dago

dobuali balia po weyu,

dena Godigo nogi ugwaba saibao.

Dago homugo te Genuai Bidigo

nago te gedu haluasa po wabo po tigidali odaibao.

Te kingo te po wei ponani po wali.

⁶ Megi da, eno koneanio,

Genuai Bidigo ena tau sabo da, te king aga digi sa muani.

Aga te aga wiegi yai tedali bulu dagalude bidibao,

tama agai eno gedu haluasa po wabo odobo dao.

Te agai bomode digi agai ena tau selama,

tama eno hwjbo side te eno augwali

aiyaba mu elalubo dao.

⁷ Te meba hanigo hagoma eyu,

te hwjbo karis dabeba homu muani,

tama gasa hani mebago te augwa

hos dabeba homu muani.

Tiali goli, dago te dena God Genuai Bidiba,
Godiba, konealubo homu daꝝ wabo dao.

⁸ Te we bidi dabe augwali tulaluama,
tama mu hagawaibao.

Tiali goli, da te hodalu, tama bomonama dolaluaibao.

⁹ Genuai Bidi, nago ena king tau sobaso da,
teda eno te hwibo aiyaba elaluaibao.

Te Genuai Bidigo te dago i wabo sogo te da tau sao.

21

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Godigo te king tau selama, tama agai Godigo nogi ugwaba sali

¹ Genuai Bidi, nago te kingba bomo mobaso,
te agai wiegi yai homu pemene yai.

Te nago agai te hwibode augwali aiyaba
elalumainu yali seꝛe

te agai homu pemene wiegi yai mu ebao.

² Te agai wei eyu sainu yali nai, nago agaba manio.

Awe, agai nageba hanalu wali nai, nago te agaba mani.

³ Nage agaba asiyu, te wiegi yai homu ilabo nai dali
sela asai.

Tama nago te wiegi yai kapa gol elalubo
kingo madi aga toboluba muai.

⁴ Agai nageba te bidibo ula mao po hanalu obaso,
tama nago aga mawai.

Mu tama, nago aga bidibo ula
te sesabi mu elama, bidimainu yai.

⁵ Nago aga tau selama,
tama aga genuai nogi mu elalubao.

Nago nogi me bomo digi nago aga mani.

⁶ Mu tama, te nago wiegi yai seꝛe ebo
kolesaga agade sesemane elaluaibao.

Nage aga paꝛe bidiyu, tama tebogo aga wiegi yai homu
pemene mu ilibo dao.

⁷ Te Ugwade Mu Bidibo
Boma Pai God, kingo nageba
konealubo homu daꝝ mu wali.

Nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga
sesemane sogo te kingba ebaso,
tama tiyu, te aga bomo elama, dolalu iduaibao.

⁸ Te kingo aga boi bidi tigidali nogogo touwaibao.

Tama aga digi te aga wei homu isiꝛabo
bidi dabe te kalabus yaibao.

⁹ Te aga hania te pepeli diliba pedalubo sogo da,
teda agai te boi bidi dabe ela silibo da,

te genuai siago te nai dabe ulubo tiwai gilama

yaibao.

Mu tama, te Godigo wado po weyu,
tama augwali aiyaba elaluama,
tama te siago augwali tigidali dela silaibao.

¹⁰ Te kingo augwaligo wai tigidali ela silaibao.

Tama te augwali hanigo wai dabe
te t̄ode munu me bidigobeo.

¹¹ Te boi bidi dabe augwa homude koneama,
tama agaba dwai s̄e yabo miani.

Tiali goli, augwaligo aga aiyaba
elaluainu ebo usu me ebeo.

¹² Magi baso meni, te agai ene te augwaliba eneyu,
wi ilibaso te augwali wi paibao.

¹³ God, nage te naga bomo dali asao.
Tama dago te nago naga bomogo yali
genuai s̄e dabede balia po waibao.

22

Te Devitgo aseñani balia po me deli dao.

Te seḡe elalubo bidigo gela wabo, me te bidigo puba hwi wabo balia po

¹ Eno God, eno God,
magi baso nago ena tagaluwe?
Magi baso nago ena tau sis̄ama ebawe?
Magi baso eno gela wabo nago
odobewe? *

² God, eno nageba te giligade i wabo da,
tiali goli nago eno po odobeo.

Eno nageba te hulide me i wali,
tiali goli nago te po wei ponesībaso,
eno dwasianu toma me nabeo.

³ Tiali goli, naga digi nage
te tedali wiegi yai mu elalubao.

Nage te king bidibaso,
tama te Israel dabego nago nogi ugwaba sabo dao.

⁴ Polobadu dago w̄aj n̄oḡ dabe
augwaligo konealubo homu nageba d̄aḡ wali.

Augwa konealubo homu d̄aḡ obaso,
tama nago augwali tau selama,
tama te boi bidi dabego augwali aiyaba me elalubeo.

⁵ Augwaligo nageba i weyu, gedu haluasa po obaso,
tama nago augwali te boi bidi
dabego nogode ma dobola sai.

Awe, augwaligo konealubo homu nageba d̄aḡ wali,
tama augwa te konealubo homu d̄aḡ wali
te odolali me hagagobeo.

* 22:1: Mat 27:46; Mak 15:34

6 Tiali goli, bidigo gedude ena te t̄de osogani tiwai,
ena te olo bage tiwai mu da.

Tigidali bidigo enaba wado po weyu,
tama ena tudiba muani.

7 Tigidali we bidigo ena sulama,
tama augwaligo posobo po enaba wabo dao.

Augwaligo hamena enaba diniyu,
tama augwa tobolu peme eyu ebo dao.*

8 Augwaligo te po weyu, “Nago konealubo homu
te Godiba mubo da,” wabo.

“Magi baso agai nage ma sabewe?

Te Godigo nage wei homu eyu da,

te magi baso agai nage tau sabewe?”

Augwaligo te tobage po wabo dao. *

9 Tiali goli, God, nago naga ena

te idago haligade selama, tama ena bugagia pedelali.

Tama ena te ame tubadi, nago ena tonaluai.

10 Eno konealubo homu nageba muani,

te idago ena ame nani sogode

d̄aḡ elasa, megi e sogoba su nagasobao.

Idago ena gesi noma ame nabode,

tama nage eno God bidai.

11 Te seḡe enaba megi pedalubao,

tama tiyu, nago ena me tagaligio.

Ena tau sabo bidi deli me menio.

12 Te boi bidi hauwago ena

te bulmakau dabe pobeasa bilibo tiwai ebao.

Augwali te Basan bulude omai bulmakau dabego

bomo tiwai gilama ebo dao.

13 Te boi bidi dabe augwaligo te ena dolainu sisi elama,

te laiongo dwai hw̄a wabo tiwai eyu,

tama te uni hasa tuabo pedauwali nalubao.

14 Eno homo tigidali silalio,

augwa te t̄ba w̄e gelama,

te soa sabo tiwai gilama yai.

Te dili ununani tigidali te guda pai.

Eno homu te mu nagamea pali,

te posolo yai ili w̄e pedalubo tiwai yali.

15 Eno dogoni te wa mu pali,

tama eno hamena te pedauwalide agana sai.

Naga digi ena tagalama, ama ena mu isainu ebao.

16 Te dwai bidi dabego ena te tigidali habu badu

te yowigo uni hasa pobeasa bilibo

tiwai gilama ebao.

Augwaligo eno saḡade me nogode

te augwaligo gaḡo kelebao.

17 Eno tigi dili tigidali te hania pedelali.

Tama te bidi dabego ena sulama, tama ena dolali seḡe

* 22:7: Mat 27:39; Mak 15:29; Luk 23:35 * 22:8: Mat 27:43

- te augwa wiegi yai homu pemene yai.
 18 Augwaligo te eno ugwa dabe selama,
 augwa dobola sali,
 tama mena bidigo te eno ugwa dabe deli deli sabo bidi
 pedalumainogo eyu, augwaligo te satu gagali yai.*
- 19 Genuai Bidi, nage enade digibulu me bidamuo.
 Nage da, te ena sesemane sogo tau sabo bidi dao.
 Nage polo tama asiyu, ena tau sagasao.
 20 Nago ena ma dobola sali da,
 teda augwaligo ena te moni hwągo me ela mugobeo.
 Nago ena tau sobaso da, teda te yowi tiwai bidi dabe
 augwaligo ena ela muainu ebaso,
 te usu me egobeo. Menio.
 Te ena bidibo ula elalu, bidaibao.
 21 Augwaligo ena te laiongo uni hasa
 ela tubo tiwai gilama silainu ebaso.
 Nago ena te augwaligo nogode ma dobola sao.
 Eno magi se me deli ebo te uni bulmakau dabe
 gesabidide me usugobeo.
- 22 Nago tama tiwai ebaso da, teda eno te ena hani
 bidi dabebolo nago yali se po pusaibao.
 Augwali te lotu weyu, deliba sisinibo side,
 tama eno nago nogi te augwali tomode
 ugwaba saibao. *
- 23 Eno tama po waibao, "Dage te Godigo hani da,"
 po waiba, "aga nogi ugwaba sao.
 Dage Jekopgo hani, te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Awe, dage te Israel dabego hani,
 dagego agaba lotu wabo po wao.
 24 Agai te magi doado bage
 meni yai bidi dabe tudiba me mubeo.
 Agai te augwalide sege me dene ebo
 te olo nai da homu me egobeo.
 Tama aga te augwalide digibulu me bidigobeo. Menio.
 Agai te augwaligo usu da weyu,
 gedu haluasa po wabo odobo dao."
 Eno tama po waibao.
- 25 Te lotu wainu sisinibo genuai
 pesagede te eno nago nogi deli naga ugwaba saibao,
 te nago ebo se tigidalide te tama tiaibao.
 Te polobadu eno yaibao po daų wali ofa,
 te eno te nagede wi ebo
 we bidi gedude yaibao wali.
 26 Te magi nai doado bage
 meni yai bidi augwali eno i obaso,
 augwali aselama, te nai tulama,

* 22:18: Mat 27:35; Mak 15:24; Luk 23:34; Jon 19:24 * 22:22: Hib 2:12

haliga mu paḡana paibao.
 Tama te Godiba pabo bidi dabego,
 teda augwaligo aga nogi ugwaba saibao.
 Eno homugo Godigo augwali sesemane sogo
 bugagia wiegi yai ilama, bidimainu yao.

27 Te tḡde tigidali we bidigo augwaligo
 te Godiba homu koneama,
 tama augwa agaba ma asaibao.
 Te tigidali hani we bidi dabe
 augwaligo kidu sugunama, agaba lotu waibao.
 28 Magi baso meni, Genuai Bidi te king bidiyu,
 tama agai te tigidali hani we bidi tonalubo dao.

29 Te dwai kolesaga eyu, hagoma ebo bidi dabego
 kidu sugunama, tama agaba lotu waibao.
 Te bidabo ula elalubo usu isiḡyu,
 te isabo ḡḡ ebo bidi dabego,
 te tigidaligo kidu sugunama, te Godiba lotu waibao.

30 Te nosali pedalubo we bidi hani,
 augwaligo te agai ḡ yaibao.
 Te bidi dabego te nosali pedalubo haniba
 te Godide po hania pusaibao.

31 Te hani augwali ame nisiḡbadi,
 tiali goli augwali pedalubo si da,
 teda augwaligo te tama po augwaliba waibao,
 “God aga digi te aga we bidi dabe ma sai dao,”
 te po waibao.

23

Te Devitgo aḡani balia po me deli dao.

Genuai Bidi agai da tonalubo bidi dao

1 Genuai Bidi te ena tonalubo bidi da, tama
 ena te aga sipsip me deli tiwai dao.

Tama tiyu, te magi nai me deli ena me ḡḡ pogobeo.

2 Agai ena te wiegi yai tuabo nosaide
 pila mumainu ebo dao.

Tama agai ena te dwasianu wḡ ulu
 pedalubo madi odasa pelama, tama ena te wḡ tuyu,
 te ena toma nabo dao. *

3 Agai enabolo gesi bomo mabo dao.

Tama agai ena te doloba pai sunumidu
 odasa pabo dao, te agai tama tiaiba po
 polobadu wali gilama ebo dao.

4 God, ena te dwai bulu
 te be hulua sai madi bilibaso da,
 te tagalao, ena te dwai naide wi me egobeo.

Magi baso meni, nage ena dali bidibao.
 Eno suali, nago te sipsip tonalubo

* 23:2: Ped 7:17

bidigo dono tolasa bilibo suali,
tama tibaso, eno homu nagame elama,
bidibo dao. Ena me dologobeo.

⁵ Nago te eno wiegi yai nai te hania
te tebol saide sisi ilama,
tama eno boi bidi dabego suali goli,
te augwaligo magi se me yabo usugobeo.
Nago ena selama, te nage dali duayagasobo,
tama ena nago bugagia gesebo dao.

⁶ Genuai Bidi, eno mu koneani,
te nago ena bugagia tonalu,
tama nago enade homu dene eyu, tau sabo kolesaga,
te kolesaga si te ena dali sesemane sogo bidaibao.
Tama, Genuai Bidi, ena nago bede
sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao.

24

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

God da, te genuai tuni bidi king dao

¹ Te to dali, tigidali tode elalubo nai,
te tigidali Godigo nai naga dao.

Tigidali bulu me, te Godigo nigali nai dao.

Tama tigidali bulude bidibo we bidi me,
augwali me te Godigo hani we bidi naga dao.*

² Magi baso meni, agai to ugwadu nigai,
tama ai aiyadu mu elalubo dao.

Tama agai to page tamu ai tomode nigai.

³ Niwai bidi te Genuai Bidi Godigo
bulu duba holobo usugowe?

Niwai bidi agai dwagi yai be tomoba pogowe?

⁴ Dwai se isawai bidi,
tama agai homu meda meni yai dwagi yai.

Tibo god dalibolo lotu po wasiawai bidi,
tama bidigo gasa bidi tibo daw wabo po me
ola masiawai bidi. *

Tiwai bidi aga te usu yaibao.

⁵ Te bidi dali te Genuai Bidigo dwagi yai se yaibao.

Awe, Godigo aga ma selama, tama te bidi dwagi yai bidi
dao waibao.

⁶ Tiwai bidigo God subo dao.

Aga te Jekopgo God paba pabo dao.

⁷ Dage te tempel bede elalubo tu, dage dayao.

Dage te augwaligo polobadu mu
nigali tu, dage genuai gisiga dayao.

Tama polalubo genuai tuni bidi king tomoba somainao.

⁸ Genuai polalubo bidi, aga de daw?

* 24:1: 1 Ko 10:26 * 24:4: Mat 5:8

Aga te Genuai Bidi God deli dao.
 Agai genuai bomo elalubao,
 aga te boma pai king mu dao,
 tama bidigo aga dali hwıbo usu ebo menio.

⁹ Dage tı, dage dayao.

Dage polobadu tı dao,
 dagego genuai tı gisiga dayao.

Tama genuai polalubo tuni bidi king
 be tomoba somainao.

¹⁰ Genuai polalubo tuni bidi king aga de dawe?

Aga te Genuai Bidi God dao, agai te genuai ami bidi
 hani tonalubo dao.

Aga deli digi mu te polalubo tuni bidi king mu dao.

25

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te bidigo Godiba gedu haluasa po weyu, te aga bilibo dodolama, te tonalualo po wai

¹ Genuai Bidi, megi eno

gedu haluasa po nageba obao,
 te eno ofa me deli tiwai mobao.

² Nage eno God da, tama eno konealubo homu
 nageba naga daı wabo da.

Nago ena tau sao.

Tiyu, eno konealubo po odolali elama,
 tama ena hale idalio.

Nago te boi bidi dabego

ena aiyaba elalumainu elama,
 tama augwaligo ena keıe po omainu me igio.

³ Awe, nageba te konealubo homu aı wabo bidi dabe,
 te augwaligo konealubo odolali

daı omainu elama, tama me
 tagaliyu me egobeo. Menio.

Te nageba hagoma polo ebo bidi dabe,

augwali naga te dwai dene somainu elama,

tama augwa yali kolesagade hale yaibao.

⁴ God, nago te naga kolesaga enaba ola menama,
 tama nago sunumi enaba ola mao.

⁵ Te nago po mu eno wali pomainu ola mao,

magi baso meni, nage te eno God dao,
 tama nago ena ma sabo dao.

Te tigidali sogo nago ena tau somainu tonalubo dao.

⁶ Genuai Bidi, nago te naga olo mu

tau sabo wiegi yai kolesaga,

me homu dene ebo kolesaga te homu kone palao.

Nago te kolesaga da dali ebo

te polobadu digi yali te ela asudubadi,

megi sogoba usu nagasobao.

- 7 Genuai Bidi, nago eno dwai seḡe sali,
 me dwai seḡe yali kolesagade homu kone me palamuo,
 te ena gesi bidide te seḡe yali.
 Nage te da godolo ebo Genuai Bidi God dao,
 tama nage te sesemane wiegi yai elalubo da.
 Nago enade homu koneama, tama nago ena te olo mu
 tau sabo wiegi yai kolesaga yao.
- 8 Genuai Bidi te wiegi yai elama,
 tama agai te po tu sesemane dolo naga ebo dao.
 Tama tiyu, agai te dwai seḡe sabo bidi
 dabeba te agai wei eyu, godolo homu yabo kolesaga
 wali pomainu ola mabo dao.
- 9 Te aga dologode bidibo bidi dabe
 te bilibo dodolaibao,
 tama augwa te doloba pai kolesaga
 wali pomainu ebo dao.
 Agai te aga sunumi me te augwaliba ola mabo dao.
- 10 Godigo te agai da dali daḡ wali po,
 me bomai po te wali pabo we bidi
 tigidaliba te agai homu keḡ peyu,
 godolo mu ebo dao.
 Tama agai homu me hasegeliyu me egobeo.
- 11 God, nago te naga daḡ wali po wali peyu,
 tama eno yali dwai seḡe hauwa sela saḡao.
 Nago eno yali dwai seḡe tigidali sela saḡaso,
 tama eno nago nogi ugwaba saibao.
- 12 Te Genuai Bidigo po wali mu pabo we bidi,
 te Godigo augwaliba wiegi yai sunumi ola mayu,
 tama augwali te sunumidu pomainu tebo dao.
- 13 Te tobage bidi dabe augwali da
 te wiegi yai mu bidaibao,
 tama augwa wai dabe me te toḡe
 bugagia bididuaibao.
- 14 Genuai Bidi God aga
 te aga dologode bidibo we bidi dabe
 augwaligo abagi mu dao,
 tama augwali dali te daḡ wali bomai po kontrak
 te augwaliba ma ola mabo dao.
- 15 Tigidali sogo te Genuai Bidigo ena
 tau somainu tonalubo da.
 Magi baso meni, te ena dolainu yali
 nai dabede te agai ena ma sabo dao.
- 16 Genuai Bidi, eno homugo nage ena ma aselama,
 tama nago te olo tau sabo wiegi yai
 kolesaga enaba yao,
 magi baso meni, enaduba deli tama eno bomo silalio.
- 17 Nago eno haliga seḡe elalubo tigidali sela saḡao,
 tama eno haliga te nagame yai dua bidimainu yao.
 Nago ena tau selama,

tama te seḡe dabego ena elalumainu me egobeo.

18 Nago enade te haliga seḡe,
me haliga dene ebo tigidalide
nago homu kone palama,
tama nago eno seḡe tigidali sela sayao.

19 Nago te eno boi bidi dabe subao,
augwali te hauwa mu tama.

Augwaligo ena dali seḡe mu genuai ebao.

20 Nago ena ma selama,
tama ena bugagia seselaluao,
tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.

Nago ena tonalumainu eyu, te ena nageba asobao.

21 Eno konealubo homu nageba elalubao,
tama tiyu, nago eno te tigidali wiegi yai
doloba pai kolesaga emainu eyu,
tego te sesemane sogo ena tonalumainu ilao.

22 God, nago te naga we bidi tigidali ma dobola sao.

Tama te tigidali haniani seḡeḡo
augwali aiyaba elalumainu me elamu dao.

26

Te Devitgo aseḡani balia po me deli dao.

Te doloba pai bidigo gedu haluasa po wali

1 Genuai Bidi, nago ena doloba pai bidi nogi
yao.

Magi baso meni, eno te doloba pai kolesaga yali,
tama eno konealubo homu nageba tigidali muani.

2 God, nago eno kolesaga tigidali usu sao.

Tama nago eno haliga, me homu, te dagalao.

3 Magi baso meni, nago te olo tau sabo wiegi yai
kolesaga enaba eyu,
tama ena sesemane sogo dodolobo dao,
tama nage te ena soabo madi
sesemane poligi solama,
tama nago ena me tagalubo menio.

4 Ena te dwai se ebo bidi dabe dali me bilisiḡawai.

Ena te tibo po wabo bidi dabe dali me bilibeo.

5 Ena te dwai se ebo bidi dabe dali
bilabo te hagela homu mu ebo da.
Eno augwali ela soabo dao.

6 Genuai Bidi, eno nogo weḡe telayu,
te eno dwai se me yali menibasoo,
te nageba ola mayu tiali.

Tama eno nago alta bagulubo se eyu,
tama eno nageba lotu po wabo dao.

7 Eno tama tiyu, tama eno nageba usu da wabo
teḡabi po me deli obao,
tama eno te we bidiba te nago yali
wiegi yai se po pusubao.

- 8 Genuai Bidi, eno nago be te wei elama,
 godolo mu ebao,
 te nago genuai nogi dali,
 bomo dali si elalubo bulude.
- 9 Nago ena te dwai se ebo bage dali me dologio.
 Nago ena te gasa bidi ela mubo
 bidi dabe dali me ela mugio.
- 10 Te bidi dabe augwaligo te
 dwai kolesaga sesemane sogo ebo dao,
 tama augwaligo te bidi meba
 te monego homu bega selama,
 te gasa bidiba dwai se emainu tebo dao.
- 11 Tiali goli, ena digi eno da,
 te doloba pai kolesaga ebo dao.
 Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
 enaba elama, tama ena ma sao.

- 12 Ena bomonama dolalubao.
 Te magi nai me deligo ena dolomainu me egobeo.
 Te eno Genuai Bidi nago nogi
 te we bidi sisinama lotu wabo tomode
 te eno nago nogi ugwaba saibao.

27

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te Godigo nogi ugwaba sabo gedu haluasa po dao

- 1 Genuai Bidi God aga te eno ula page da,
 tama agai ena tau sabo da.
 Tama tiyu, te bidi me delide ena midigi me egobeo.
 Genuai Bidigo naga ena seselalubao,
 te moni bomai obo tiwai te palialubao.
 Tama tiyu, te magi nai me delide ena wi me egobeo.
- 2 Te dwai se ebo bidi dabe ena paba aselama,
 tama dolainu usu sobaso da,
 te bidi dabe augwa digi saqa to dedageba tuloliyu,
 habala paliyu, augwa digi augwa ma dolaibao.
- 3 Awe, te ami hani me deligo ena
 bagua sagasobaso da, teda ena wi me egobeo.
 Te boi bidi dabego enaba hwiagasobaso da, tagalao.
 Eno konealubo homu Godiba munama,
 tama ena ibaba me kila sogobeo.
- 4 Eno te nai me delide naga te Godiba hanalu wali,
 tama eno homugo agai
 te tama se emainu homu yali.
 Eno agaba te tama po hanalu wali,
 te ena bidibo ula elalubo sogo
 ena te agai bede tigidali sogo bidainogo yai.
 Te agai enaba wiegi yai homu bugagia ebaso,

te eno wiegi yai homu pemene agaba yaibao.
 Tama eno agaba hanalu,
 te enaba wiegi yai sunumi
 ola momainu homu ebo dao.

⁵ Te dwai se enaba pedalubo sogo,
 teda agai ena te agai beba geme dualaibao.
 Te aga wiegi yai beba te sunumi paliama,
 tama ena geme bugagia mu dualaibao.
 Te agai ena te genuai masigi mu
 me deli te daiba dualama,
 tama ena bugagia bidaibao.

⁶ Tama tiyu, te ena bobegelalubo
 boi bidi dabe augwali eno aiyaba elaluaibao.
 Te eno wiegi yai homu pemene umabo mu elama,
 tama i weyu, te Godigo tedali wiegi yai bede
 ofa yaibao.
 Te eno aga nogi ugwaba sabo balia po waibao.

⁷ Genuai Bidi, te eno nageba i wabo sogo,
 nago enaba te olo mu tau sabo
 wiegi yai kolesaga yao.
 Tama nago eno gedu haluasa wabo po odao.

⁸ Eno homude eno te koneanio,
 nago enabolo te tama po wali,
 “Nage enaba asao,” wai.

Tialima, Genuai Bidi, te ena paibao.

⁹ Naga digi nage te enade geme duala selamuo.

God, te nago ena tau sabo da.
 Nago enade sebe elama, tama ena sela saggio,
 ena naga se bidi da.

Nago ena hauwa sogo tau sali.

Nago ena me tagaligio.

Nage enade wi me pigio.

¹⁰ Aya me ida sigo te ena tudiba mubaso da,
 tagalao, te Genuai Bidigo ena tonaluaibao.

¹¹ Genuai Bidi, te nago enabolo
 te nago homugo emainu ebo se ola mao.
 Nago ena te wiegi yai sunumiba odasa pao.
 Magi baso meni, eno boi bidi te hauwa elalubao.

¹² Te boi bidi dabego ena somainu,
 te nago ena me tagaligio.
 Augwaligo te po tu ebode tibo po weyu,
 tama ena wi ilainu eyu,
 augwaligo ena elaibao po wabo dao.

¹³ Mu tama, nosali ena me bididubadi,
 eno te Godigo wiegi yai se te aga
 we bidi dabeba ebo te eno sueibao.

14 Te nago konealubo homu daꝝ olama,
 tama te Genuai Bidigo nage tau sagasobo tonalua.
 Bomo elama dolalua, nago haliga seꝝe me igio.
 Awe, nago konealubo homu daꝝ olama,
 tama te Genuai Bidigo nage tau sabo tonalua.

28

Te Devitgo aseꝝani balia po me deli dao.

Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tau somainu yai

1 Genuai Bidi, nage da
 te ena seselalubo bidi dao,
 tama eno nageba i obao.
 Eno gela wabo odao.
 Te nago eno gedu haluasa po wabo
 wei ponisiꝝayu da,
 teda ena te isai we bidi dabe tiwai elama,
 tama te isali bidi dabego pesageba paibao.
 2 Te eno nageba i weyu,
 nago ena tau sao wabo sogo,
 te nago eno gela wabo odao.
 Eno gedu haluasa po weyu,
 tama eno nogo ugwaba siyu,
 te nago wiegi yai be elalubo
 madiba nogo du yaibao.
 3 Nago ena te dwai se ebo bidi dabe
 dali aiyaba me elalugio,
 tama te dwai kolesaga ebo bidi dabe dali me,
 te tama me tigio.
 Augwali da te wiegi yai pusu yai pogo
 homu bega sabo po wabo bidi dabe dao,
 tiali goli augwali homude
 te dwai se ebo kolesaga paꝝanalubao.

4 Te augwa yali kolesagade usu nama,
 te augwali dene mao.
 Te dwai dene augwaliba wei ponao.
 Te augwa yali seꝝe tigidali usu nao. *
 5 Augwaligo te Genuai Bidigo genuai se
 te homu konesiꝝayu,
 tama agai ebo se dabede homu konebeo.
 Tama augwaligo tama tialigo da,
 teda agai augwaliba te dene mayu,
 tama augwali tigidali silimainu yaibao.

6 Eno te Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao.
 Agai ena dali homu dene eyu, tama ena tau somainu,
 eno agaba gela wali,
 tama agai eno gela wabo odalio.

7 Godigo naga ena seselaluyu,

* 28:4: Ped 22:12

tama ena bobegela sai elalubo dao.
 Tama tiyu, eno konealubo homu agaba muani da.
 Genuai Bidigo ena tau sobaso,
 tama eno wiegi yai homu pemene agaba ebao,
 tama eno aga nogi ugwaba sabo balia po dabe obao.

⁸ God Genuai Bidigo te aga we bidi dabe seselalubo dao.
 Aga te tudibadu daganalu,

tama aga sa muani king tau sabo dao.

⁹ Genuai Bidi God, naga we bidi dabe tau siyu,
 tama naga te sa muani we bidi hani dabe
 bugagia wiegi yai ilao.

Nage te augwali tonalubo bidi bidiyu,
 tama augwali te bidada peyu,
 bidada pabo sesemane sogo bugagia tonalua.

29

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

*Dago Godigo dogoni te genuai tulubage tulubode, ma wali asobode,
 te dago odaibao*

¹ Dage te boma pai ensel mobo bidi dabe,
 dagego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Te agai genuai nogide me bomode
 te wiegi yai homu pemene yao.

² Te Genuai Bidigo genuai nogi ugwaba sao.
 Agai magi se isama, wiegi yai mu

bidiyu, tama dagego agaba lotu waiào. *

³ Genuai Bidigo po obadi,
 tama augwaligo te tamu ai pedai
 tigidali badu odobo dao.

God aga te genuai nogi me homo elalu,
 tama agai i bomonama wabo
 te be kulukulu wabo tiwai ebo dao.

Te agai po te genuai tamu ai
 tigidali badu pedaide te po wabo dao.

⁴ Te Genuai Bidigo i wabo homo te genuai elalubao.
 Tigidali bidigo Godigo i wabo odolama,
 tama augwali agade wi ebo dao.

⁵ Te Genuai Bidigo i wabogo
 te genuai ni sida dabe pedaibao,
 tama agai te Lebanon bulu du dabede
 ni sida dabe me peda sabo dao.

⁶ Agai te Lebanon bulu du dabe
 te bulmakau wai te sasamano pabo tiwai ilibo dao,
 tama te Hermon bulu du te ogwa bidi

bulmakau omai sasamano pabo tiwai yaibao.

⁷ Te Genuai Bidigo i wabogo te be sele elibo dao.

* 29:2: Tib 96:7-9

8 Te agai dogonigo te wa pai bulu te geḡ ilaibao.
 Agai te Kedes hanu wa pai bulu te geḡ ilibo dao.
 9 Te Genuai Bidigo i wabogo
 te uni hasa dabego wai saḡanobo tiwai yaibao,
 tama te tigidali ni yabe dabe sela saḡo dao.
 Tama te Genuai Bidigo wiegi yai bede
 tigidaligo te tiwai i weyu,
 “Godigo genuai nogi elalubao,” te po wabo dao.

10 Genuai Bidi te king bidiyu,
 tama te tigidali genuai tamu aḡ tonalubao.
 Aga te king sesemane sogo bidibao.
 11 Genuai Bidigo bomo
 te aga we bidi dabeba mabo dao.
 Agai augwaliba te wiegi yai se yabo
 homu kolesaga menama,
 tama augwali homu nagame elama, bidibao.

30

Te Devitgo aseḡani balia po me deli dao.

Bidi me deligo te Godiba usu da po olama, gedu haluasa po wai

1 Genuai Bidi, nago ena ma selama,
 tama nago ena te boi bidi dabego aiyaba
 elaluama, te keḡe omainu me ebeo.
 Tama tibaso, eno nago nogi te ugwaba mu sobao.
 2 Genuai Bidi, nage eno God da,
 tama eno gedu haluasa po nageba olama,
 tama nago ena usu ma ilai dao.
 3 Genuai Bidi, ena isibo bidi tiwai yai digi,
 tama nago ena ma hodolali.
 Ena te isai bidi dabego pesageba dulali.
 Tiali goli, nago enaba te bidibo ula ma mawai dao.
 4 Dage te Genuai Bidi dali homu keḡa pai we bidi,
 dagego te aga nogi ugwaba sabo teḡabi po wao.
 Aga da, te dwai se isaḡo
 tedali gasagi yai God mu dao.
 Tama agade me, te agai yali se tigidali homu koneama,
 tama agaba usu da po weyu, gedu haluasa po wao.
 5 Magi baso meni, agai wado po
 te peḡadage sogo naga waibao.
 Tama agai homu wiegi yai daba elama,
 tama da bugagia wiegi yai ilaibao.
 Te tigidali sogo da tḡde bidibo sogo te tama tibo dao.
 Te hulide eno gedu aḡ dulali, tiali goli te kigamu da,
 eno te wiegi yai homu pemene ma yaibao.
 6 Polobadu te ena bugagia mu bidibaso,
 tama eno te tiwai po wali,
 “Te magi nai me deligo ena dwasianu degelainu ebaso,
 usu me egobeo,” wali.
 7 Genuai Bidi, nago enaba wiegi yai se mu eyu,

tama ena te bomonama dolalumainu eyu,
 te bulu dude dolalubo bomai be tiwai gilama ilali.
 Tiali goli, nage geme duala sali sogo,
 te sogo ena wi elama, aiyaba mu dulai dao.

⁸ Tama Genuai Bidi, eno nageba i wali.
 Te nago ena tau somainu,
 te eno nageba bomonama usu da po weyu,
 gedu haluasa po wai dao.

⁹ Tama eno te po wai,
 “Te ena te isai madiba pobaso da,
 teda te mena wiegi yai nai pedelaibawe?
 Te ena gu pageba pobaso da,
 teda tebogo de tau sogowe?
 Te isali bidi dabego nago nogi ugwaba somainu
 te homu eba, agawe?
 Te augwaligo nageba pusuyu, te nago sesemane sogo
 augwali wiegi yai bugagia ilibo da
 homu ebo po waiba, agawe? Menio.

¹⁰ Genuai Bidi God, nago eno
 wabo po odao, tama te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enaba yao.
 Genuai Bidi nago ena tau sao.

¹¹ Nago eno homu sege elaluali te sela sanama,
 tama nago ena te wiegi yai homu
 pemene teabi po omainu yali.
 Hasia ena te bidi isaide gela wabo bidi tiwai yali.
 Tiali goli, nago eno gela wabo hasegelama,
 tama eno homu pemene wiegi yai mu ilali.
¹² Tama tialima, eno pedauwali me pania sogobeo.
 Te eno nago nogi ugwaba sabo teabi po waibao.
 Genuai Bidi, nage eno God da,
 te eno sesemane sogo nageba usu da weyu,
 gedu haluasa po waibao.

31

Devitgo te balia aseani. Augwaligo te balia po augwa te moni lotu be tempel te Godiba mani sogo wai tiwai po dao.

Bidigo konealubo homu dau olama, te Godigo aga tau somainu yai

¹ Genuai Bidi, ena nageba asobaso, te nago
 ena tonaluo.
 Nago ena tau sao, nago te boi bidi dabego
 ena aiyaba elalumainu me igio.
 Nage te doloba pai mu da, nago ena ma selama,
 te ena me dolobeo.
² Nago eno i wabo odolama, tama ena polo ma sao.
 Tama tiyu, nage te ena duala sabo madi
 te genuai masigi bulu du tiwai elalubao.
 Tama nago ena bugagia bobegelalu,
 te ena bugagia bidiyu, tama te boi bidi dabego

ena aiyaba me elalugobeo.

³ Mu tama, nage te ena geme
duala sabo pesage tiwai elama,
tama nago ena tonalubo dao.

Tama tibaso, nage ena asobodu poligi pelama,
tama ena te wiegi yai sunumiba odasa pao,
te nago polobadu te se yaibao po wali gilama tiao.

⁴ Te boi bidi dabego ena tola somainu
yabo bono gaga muani.

Nago ena bugagia tonalubaso da,
teda ena tede me dologobeo.

Magi baso meni, nage naga te ena geme duala sabo
pesage dao.

⁵ Ena te eno mobo nage nogoba mobao.

Genuai Bidi, nage te mu kolesaga
naga mu ebo God, nago ena ma sao. *

⁶ Nago te tibo god dabede lotu wabo bidi dabe
te wei mu me isiawai.

Tiali goli, eno konealubo homu nageba daw wali.

⁷ Nago ena sesemane sogo
homu dene yai, tama tiyu eno nageba
wiegi yai homu pemene ebao.

Nago eno te sege suali, tama nago enaba
te pedalubo dwai ebo kolesaga te koneanio.

⁸ Nago ena te boi bidi dabego
kalabus emainu me ebo.

Nago ena bugagia tau siyu, tama ena
te dwagi yai madigi bugagia bidibao.

⁹ Genuai Bidi, nago te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga enabolo yao.

Ena te genuai sege elalubao.

Ena gela hauwa weyu, tama eno gedu bo dalio.

Eno dili dabe te bomo kimi meni yani.

¹⁰ Te ena haliga segego digi
ena bidabo ula pewadage ilali.

Ena gela mu udu gebaso,
tama tiyu, te ena sesabi elama me bidigobeo.

Eno genuai sege mu elalubao,
tama tiyu, eno bomo silalio,
tama eno dili tigidali dolobo se ebao.

¹¹ Te boi bidi dabego dwai posobo po enaba wali.
Tama tibaso, te abagi dabego me enaba po dwai weyu,

tama eno abagi dabego enade dwai wi mu yali.

Ena te sunumidu pobadi,
te bidi dabego ena sulama,
augwali wi peyu ebo dao.

* 31:5: Luk 23:46

12 Tigidali bidigo ena homu kone ebo tagalali,
 augwaligo te isai bidi homu
 kone isiabo tiwai gilama yalio.

Ena te togo nigali sospen sene
 alua pobaso sabo tiwai gilama yai.

13 Eno odali, te boi bidi dabe hauwago
 ena posobo po odali.

Augwaligo ena moni wi ilali.

Tama augwa deliba sisinama,
 tama enaba dwai se yabo po mia sai.

Augwaligo ena ela muabo po wai.

14 Tiali goli, tagalao.

Genuai Bidi, eno konealubo homu
 nageba daŋ wabo da.

Eno te tama wali, nage eno God da po wai.

15 Ena nago nogode sesemane sogo bidibao.

Nago enade te boi bidi ebo bidi me,
 te ena pobeasa bilibo bidi dabego
 nogode ma dobola sao.

Tiyu, augwaligo ena dolidalio.

16 Ena nago se bidi da,
 nago olo tau sabo wiegi yai
 kolesagago ena tau sao.

Nago ena godolo mu ebo kolesaga te siligobeo,
 tama tiyu, nago ena ma sao.

17 Genuai Bidi, eno nageba i wabo,
 te nago ena tau somainu obao.

Nago ena te boi bidi dabego
 aiyaba elalumainu me igio.

Tiali goli, te boi bidi dabe da, dolomainu yao.

Augwali isimainu elama, tama augwa pedauwali
 te isibo bidi dabego pesagede pania sai
 elalumainu yao.

18 Te bidi dabe augwaligo te hagoma eyu,
 te posobo po weyu ebo da,

tama doloba pai bidi dabeba
 po dwai weyu ebo dao.

Augwaligo tibo po naga wabo da.

Nago augwali dolama, tama augwa pedauwali
 te mu pania somainu yao.

19 Nago te nage dologode bidibo

we bidi olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga hauwa tolalubo dao.

Nago te nageba konealubo homu daŋ wabo
 we bidi bugagia tonalubo dao.

Nago te augwali tau sabo
 te tigidali we bidi gedude umabo mu ebo dao.

20 Nago te konealubo homu daŋ wabo bidi dabe
 te nage paba geme dualubo dao,

tama te augwali elainu te po mia sali bidi dabe,
augwali usu me egobeo.

Nago te nageba homu keꝥ pabo bidi dabe
geme bugagia dualama,
tama te boi bidi dabego tibo po kisilibo po wabogo
te augwali aiyaba me elalugobeo.

21 Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Agai enaba dwagi yai se umabo mu elama,
tama agai ena tau sabo wiegi yai se yali,
te boi bidi dabego ena pobeasa biliyu,
dolainu yali sogo te ena tau sai.

22 Genuai Bidi, polobadu ena wi mu elama,
tama eno homugo te nago ena sela sayu,
tama ena nage paꝥe ma bidigobe homu yalio.
Tiali goli, nago eno gela wabo odoyu,
tama nago ena tau sali, te eno nageba i olama,
enade homu dene eyu, tau sao po wali sogo
te tama tiai dao.

23 Te Godigo we bidi dabe,
dagego aga wei eyu, godolo mu yao.
Agai te aga wali asobo we bidi dabe
bugagia tonalubo da.
Tiali goli, agai te hagoma ebo
we bidi dabeba te dwai dene dolo wei ponobo dao.

24 Dage te Genuai Bidiba konealubo
homu daꝥ wali we bidi tigidali,
dage bomo elama dolalu,
tama duga haliga sesemane bomo sao.

32

Te Devitgo aseꝥani balia po me deli dao.

Bidigo seꝥe te Godiba pusama, tama Godigo agai seꝥe sela sayu yai

1 Te Godigo bidi me deligo
dwai se yali seꝥe tagaliyu,
tama agai seꝥe sela saꝥo si da,
teda te bidi aga wiegi yai homu
pemene eyu, bugagia bidibao.

2 Te Genuai Bidigo te po weyu,
te bidigo seꝥe megi me elalubeo po weyu,
tama te bidigo te tibo po wabo kolesaga
wali me pabe da po obaso da,
teda aga wiegi yai homu pemene eyu,
bugagia bidibao. *

3 Te eno ena dwai se yali po
te Godibolo pususiꝥabadi digi,
eno te giligade me hulide dwai gela wali.

* 32:2: Rom 4:7-8

Tama eno tigi bomo kimi mu meni yai.

⁴ Te giligade me hulide nago nogogo enaba dene mani.

Eno bomo tigidali te hagawali,
te genuai giliga tōba naniyu,
te tō wa pabo tiwai yai.

⁵ Nosali eno seḡe te eno nageba pusali.

Eno ena yali dwai kolesaga geme me dualubeo.

Eno te homu yali, eno te bomai po bolali
kolesagade sali seḡe tigidali

eno te Genuai Bidiba pusabo homu yali.

Eno hania pusula silibaso,

tama nago eno yali dwai se me, eno seḡe me,
sela saḡwai dao.

Tama tiyu, nago ena tede nosali

elegobeo wali. *

⁶ Tama tibaso, nage wali asobo tigidali we bidi,

te augwaliba seḡe pedalubo sogo,

te augwaligo gedu haluasa po nageba omainao.

Tama te seḡe genuai mu pedaliyu,

tama te aḡ genuai asiyu,

tama te bidi sainu ebo tiwai gilama ebaso da,

teda te seḡeḡo augwali aiyaba me elalugobeo.

⁷ Nagede naga ena duala sabo pesage elalubao.

Nago ena tonalubaso,

tama te seḡeḡo ena aiyaba me elalugobeo.

Awe, nago ena te seḡeḡe siyu yali,

tama tede te eno balia po genuai mu wabo dao.

⁸ Genuai Bidigo te tama po wai,

“Eno nage bugagia ola mayu, tama nage bilabo madi

te sunumi nageba ola mawaibao.

Te nago konemainu te nage eno ola mawaibao.

⁹ Nage te hos me donki tiwai pedelamuo.

Te augwali sigo kolesaga me elalubeo.

Nago te ain elalubo bobobage baklain

te augwali sigo pedauwaliba munama,

tama augwali si pabo ola mabo

te baklaingo kegeyu, ola mabo dao.

Te menibaso da, teda augwali sigo

te nago homu wali me pogobeo.”

¹⁰ Te seḡe me dene hauwa

te dwai se ebo bidi dabeba pedalaibao.

Tiali goli, Genuai Bidigo te

agaba homu keḡ pabo we bidiba

te olo tau sabo wiegi yai kolesaga elama,

tama augwali bugagia tonaluaibao.

¹¹ Dage te doloba pai we bidi,

dage te bugai haliga elama,

* 32:5: 2 Sml 12:13

tama te Genuai Bidigo wiegi yai sę tigidali yalide
 te wiegi yai homu pemene yao.
 Dage tigidali we bidi,
 dage te God gedude doloba pai mu yali, dage
 te wiegi yai homu pemene elama,
 tama hae weyu, nogo eleyu yao.

33

Te Godigo nogi ugwaba sabo balia po dao

- 1 Te doloba pai we bidi dabe,
 dagego te Genuai Bidigo tigidali
 sę yalide te wiegi yai homu pemene yao.
 Dage te Godigo po wali pabo we bidi,
 dagego te Godigo nogi ugwaba siao,
 te dolo naga dao.
- 2 Te musik po kulelego weyu,
 te Godigo nogi ugwaba sao.
 Te nogo si string elalubo gita eliyu, te musik agaba wao.
- 3 Te gesi teębi po wao.
 Te gita bugagia eliyu, tama wiegi yai musik mu weyu,
 tama bomonama i dali wao.
- 4 Magi baso meni, te Genuai Bidigo
 po da te mu po tama dao.
 Agai te doloba pai kolesaga wali peyu,
 te tigidali sę ebo dao.
- 5 Genuai Bidigo te wiegi yai kolesaga tigidali me,
 tama te doloba pai kolesaga tigidali
 te wei homu ebo dao.
 Sesemane sogo Genuai Bidigo
 te tęde we bidi tigidali wei eyu, godolo ebo dao.
- 6 Genuai Bidi Godigo te po naga obadi,
 tama te giliga, me polua, me hę dabe
 te dagalude pedelai.
 Awe, agai po naga obaso, tama tigidali nai te ogwade
 pedelai dao.
- 7 Agai te tamu aę selama, te deliba naga sisinani,
 te bidigo te deli sene sospende naga
 te wę tabibo tiwai gilama yali.
 Agai te tamu aę page te aga pesagede
 aiyadu mu elalumainu yai.
- 8 Te tigidali tęde bage te Genuai Bidide wi elama,
 tama aga dologode bidimainu yao.
- 9 Magi baso meni, agai po naga obaso,
 tama te tę pedelali.
 Agai bomai po waligo, tama tigidali nai elalubao.
- 10 Genuai Bidigo te we bidi hani dabego
 homu kolesaga te olo tama hagamainu yaibao.
 Mu tama, te bidi dabego po miyu,

te magi nai me deli nigaiba wali,
tama agai augwaligo te se yabo paliyu,
tama te se mu egobeo.

11 Tiali goli, Genuai Bidigo te se yao po wali da,
teda agai po te sesemane bomo elaluaibao.

Agai te mena se me deli yabo
homu eyu da, tama te homu yali
te sesemane elalua peyu, elalua pabo dao.

12 Te hani dabe augwa God te Genuai Bidi bidibao,
augwa te wiegi yai homu pemene iyao.

Te bage te aga da olama sa muani bage,
te augwa wiegi yai homu pemene yao.

13 God te dagalude bidu, tama aiyaba tonalubao.

Agai te tigidali tode we bidi subo dao.

14 Aga te king aga pesagede bidibao,
tama te tigidali tode we bidiba
aiyaba tonalubo dao.

15 Aga digi te tigidali we bidigo
homu kolesaga pedalumainu ilibo dao,
tama te augwaligo ebo kolesaga
tigidali konebo dao.

16 Te hwibode te we bidi hanigo kingo
te boi bidi aiyaba elaluama,
tama te genuai ami dabede naga
te boi bidi dabe me sela sagobeo.

Te ami dabe augwa bomogo digi
te boi bidi aiyaba me elalugobeo.

17 Te hwibo hos dabego te ami dabe tau sobaso,
te hwibo aiyaba elaluainu ebaso, usu egobeo.

Tama te hosgo bomogo naga te ami
te hwibode hagabo ma sainu ebaso, usu me egobeo.

18 Tiali goli, odao.

Genuai Bidigo te aga dologode bidibo
we bidi tonalubo dao.

Awe, te agai te da godolo ebo kolesaga ebo siligobeo
homu ebo we bidi, te augwali agai
bugagia tonalubo dao.

19 Agai te we bidi dabe augwali tonalu,
te augwali me isigobeo.

Tama agai augwali te nasi ebo sogo nai mayu yaibao,
te augwali bidibo ula dali bidimainu yaibao.

20 Te da Genuai Bidigo tau sabo te dago tonalubao.

Genuai Bidigo naga da tau sabo da.

Aga te hwibo sabele tiwai elama,
tama da agade duala sabo dao.

21 Dago konealubo homu agai
wiegi yai nogide daq obao.

Tama tiyu, dago agade
wiegi yai homu pemene yao.

22 Genuai Bidi, dago konealubo homu daꝓ olama,
tama nago da tau sabo tonalubao.
Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
daba sesemane sogo yao.

34

Devit te Abimelek dali bidiyu, tama Abimelekigo aga elidali weyu, aga te wabo pabo bidi tiwai bilibaso, tama te Abimelekigo aga sela saꝓani. Te Devit pelama, nosali tama te e balia po aꝓai dao. 1 Sml 21:13-15 suao.

Godigo wiegi yai seꝓ Devitba ebaso, tama agai Godigo nogi ugwaba sai

¹ Te eno Godiba usu da weyu,
gedu haluasa po weyu,
tama eno aga nogi sesemane sogo ugwaba sobao.

² Te Godigo ena tau sali homu elama,
tama eno agaba wiegi yai homu pemene ebo dao.
Te seꝓeꝓeꝓeꝓe we bidi augwa te po odama,
tama augwa bugai homu mu emainao.

³ Dago te Godigo genuai nogide po pusubao.
Dago agai nogi ugwaba sao.

⁴ Eno te Genuai Bidiba usu da weyu,
te ena tau somainu gedu haluasa po wali,
tama agai eno gedu haluasa po wabo odali.
Agai te eno homude wi ebo tigidali sela saꝓnama,
tama megi da, ena haliga nagame yai bidibao.

⁵ Te tigidali we bidigo seꝓeꝓeꝓeꝓe elaluali,
tiali goli te augwa Genuai Bidiba
konealubo homu daꝓ weyu,
te augwa wiegi yai homu pemene yaibao.

Tama tiyu, te augwa konealubo homu
daꝓ wali te me dolobeo,
augwali tede hale munu me egobeo.

⁶ Te seꝓeꝓeꝓeꝓeꝓe elalubo bidi dabego
te Genuai Bidiba gedu haluasa po obaso,
tama agai te augwaligo
gedu haluasa po wabo odolama,
tama augwa te tigidali seꝓeꝓeꝓeꝓe
te augwali tau sali.

⁷ Te Genuai Bidigo mobo bidi ensel
te Genuai Bidi dologoba pelama
bidibo we bidi dabe paꝓe bidiyu,
tama agai augwali tau sobaso,
te augwali me dologobeo.

⁸ Genuai Bidigo wiegi yai kolesaga
dabolo ebo dao.
Duga digi te usu bugagia selama, suiꝓo,
tama te dagego koneyu,
te Genuai Bidi wiegi yai mu da waibao.
Te Genuai Bidiba konealubo homu

dąq mu wabo bidigo da,
aga te bugai haliga mu elama bidaibao. *

⁹ Te Genuai Bidigo we bidi dabe,
dage te aga dologode bidao.

Magi baso meni, te aga dologode
bidibo bidi dabe da,

te augwali magi nai deli me sqa pogobeo.

¹⁰ Awe, te boma pai ogwa bidi laion dabe me sogo
te bulu hasa dabe sqa peyu,

tama augwali nasi eyu, augwa bomo kimi isaibao.

Tiali goli, te Genuai Bidi wali pabo we bidi dabe da,
augwali te wiegi yai nai dabe me sqa pogobeo.

¹¹ Te dage konea sabo homu ebo bage, dage aselama,
tama eno poba olo bugagia muagasao.

Eno dage ola menama,

tama dage te Genuai Bidi dali wi eyu,

aga dologode sesemane bidimainu yaibao.

¹² Magi ebowe, te nago homugo
te nago bidibo ula bugagia
pedalumainu homu ebawe?

Tama nago homugo te nago bidibo ula
te sesabi elama bidimainu eyu,

tama nage te bugagia bidiyu,

te wiegi yai pemene yabo homu ebawe?

¹³ Te homu nago wei eyu, godolo ebaso da,
teda nago te po dwai me wagio,
tama nago tibo po me olamuo.

¹⁴ Tama nago te dwai kolesaga ebo te tudiba muao,
tama wiegi yai kolesaga naga wali pao.

Nage te gasa we bidi dabe dali
te bugagia bidabo sunumi gegeyu,
tama te sunumi naga dolo wali pao.

¹⁵ Genuai Bidigo te doloba pai bidi dabe tonalubao,
tama agai te augwaligo usu da weyu,
gedu haluasa po wabo odobo dao.

¹⁶ Tiali goli, agai te dwai se ebo bidi dabe wei isiayu,
tudi ola mabo dao.

Tama agai te augwali ela muyu,
tama te we bidigo augwali homu
kone ma egobeo. *

¹⁷ Te doloba pai we bidi dabego
te Genuai Bidiba usu da weyu,
gedu haluasa po obaso,
tama agai augwaligo wabo po odobo dao.

Agai augwali tau siyu,
te segego augwali me elalugobeo.

¹⁸ God te sege elalubo we bidi dabe pade bidaibao.

* 34:8: 1 Pi 2:3 * 34:16: 1 Pi 3:10-12

Tama agai te we bidigo konealubo homu
 daꝝ wali te dolainu ebaso,
 te augwali tau sabo dao.

- 19 Mu tama, te seꝝe hauwa
 te doloba pai bidiba pedelaibao,
 tiali goli, te Genuai Bidigo aga tau siyu,
 tama te seꝝe dabego aga aiyaba me elalugobeo.
- 20 Genuai Bidigo aga mu tonaluaibao,
 tama agai tigigo dili me deli me
 togwa pogobeo. *
- 21 Te dwai se ebo bidi dabego haniani
 dwai kolesaga ebogo augwa digi isaibao.
 Tama Genuai Bidigo te doloba pai bidi
 dabeba dene mabo boi bidi dabeba
 dwai dene mu ilibo dao.
- 22 Godigo te aga seꝝe bidi dabe ma selama,
 tama augwa bidibo ula dali bidaibao.
 Tama tigidali we bidigo homu agaba keꝝ pelama,
 te agai augwali tonaluminumu eyu,
 te augwali me hagagobeo. Mu menio.

35

Te Devitgo aseꝝani balia po me deli dao.

Te bidigo Godiba gedu haluasa po weyu, te aga tau somainu yai

- 1 Genuai Bidi, nago te ena dali
 wado yainu elalubo bidi dabeba
 te nago wado ilao.
 Te ena dali hwibo bidi dabe dali te nago hwꝝiao.
- 2 Nago te hwibo doado bage,
 me te sabele dali selama,
 tama nago ena tau sagasao.
- 3 Nago te ene me hwꝝ selama,
 tama ena te pobeasa bilibo bidi dabe dali hwꝝiao.
 Nago te po enabolo wao,
 te ena nage tau sabo bidi da wao.
- 4 Te bidi dabego ena ela muainu ebao.
 Nago te hwꝝiyu, augwali elaluama,
 tama augwali hale ilao.
 Augwaligo te ena dolabo po mia sali.
 Nago augwali pobelama,
 tama augwali kone tua pomainu mu yao.
- 5 Genuai Bidi, nago enselgo te dwai bidi dabe
 sela saꝝmainu ilao,
 te waligo te nosa kakali sela saꝝbo tiwai yao.
- 6 Te nago enselgo te augwali pobeasa pelama,
 tama augwaligo sunumi te hulua selama,
 tama dwai bedege mu pedalumainu ilao.

* 34:20: Jon 19:36

7 Eno dwai sę augwaliba me isiawai, tiali goli tagalao,
te augwaligo ena dolabo bono
gaga dualali elalubao.

Tama augwaligo ena tulalumainu yabo
to dedage me deli nigai dao.

8 Tiali goli, te augwaligo konesiawai sogo,
te augwaligo ena dolomainu te muani bono gagago,
nago te augwa digi polo dolomainu ilao.

Tama augwa digi augwa te nigali
dedageba tolalumainu yao.

9 Genuai Bidigo te tama tibaso,
tama te eno wiegi yai homu pemene agaba yaibao.
Te agai ena tau sobaso,
te eno bugai homu agaba yaibao.

10 Tama te eno usu da po mu te Godiba waibao,
“Genuai Bidi, te nage tiwai me deli elalubeo.
Nago te bomu meni yai bidi dabe bugagia tau sabo dao,
tama te bomu mu ebo bidi dabego
augwali dolainu ebo te usu me egobeo.”

11 Te tibo po wabo bidi dabego enaba
te eno isiawani dwai sę meba po
enaba kisilama wali.

12 Eno wiegi yai kolesaga augwaliba ebadi,
tama augwaligo dwai kolesaga enaba wei ponani.
Tama tibaso, eno haliga sęę mu yai.

13 Tiali goli, eno augwaliba
te tiwai sę me ebeo. Mu menio.
Te augwali gasi elalubaso, eno homu dene mu elama,
tama eno ugwa dwai gudali.
Eno te nai tubo me habu selali,
tama tego digi enaba sęę mani.

Tama eno usu da weyu, gedu haluasa po
te nago augwali tau somainu wali.

14 Te eno abagi me ama teba
homu sęę ebo tiwai yali.
Ena te ida isaide te homu dene eyu,
gela wabo bidi tiwai bilali.
Ena te haliga sęę mu elama, tama ena te gela weyu,
homu dene dali bidali.

15 Tiali goli, te sęęę ena gegebo sogo,
augwali sisinama, te wiegi yai homu pemene yai.
Augwali sisinama, ena elaluainu yali.
Te eno konesiawani bidi meba,
augwaligo enaba te dwai po
kisilibo sę te toma me nabeo.

16 Augwaligo posobo po umabo mu weyu,
tama enaba sęę mani.
Augwaligo ena wei me isiama,
tama augwaligo enade gebo hulua sali.

17 Genuai Bidi, te nisu naga sogo
 nago augwali sula tagalogowe?
 Nago ena ma siyu,
 tama augwaligo ena me dologobeo.
 Augwaligo te laiongo ena ela muainu ebo tiwai ebao,
 tama ena nago te augwali nogode ma sao.

18 Te nago tama tibaso da,
 te eno nageba usu da wabo po
 te hauwa we bidi sisinibo tomode te po waibao.
 Mu tama, te eno nago nogi te genuai hani
 we bidi tomode ugwaba saibao.

19 Te bidi mebago ena dali odolali boi bidi ebao.
 Tiyu, augwaligo ena aiyaba elalu,
 te keṅe wabo te nago sula me tagaligio.
 Augwaligo odolali ena dali dwai homu ebao,
 tama tiyu, nago eno seḡede
 te wiegi yai pemene emainu sula me
 tagaligio. *

20 Augwaligo te gasa bidi dabe dali
 bugagia bidabo po dwasianu me migobeo.
 Augwaligo te bidibo bulude bugagia bidibo bidi dabe
 dolabo po weyu ebo dao.
 Augwa te wiegi yai bidi dabe tibo po ola mayu,
 dolabo po sisinama mibo dao.

21 Augwaligo enaba po kisilama,
 te genuai po ḡaḡa weyu, te tama po wabo dao,
 “Mu tama, dago te nago dwai kolesaga
 meba te ebo gedugo سوالو,” te po wabo dao.

22 Tiali goli, Genuai Bidi, nago
 te bidi dabe augwali سوالو.
 Tama tiyu, nago pedauwali panialuamuo.
 Genuai Bidi, nage enade
 te digibulu me bidilamu dao.

23 Nage God, me eno Genuai Bidi,
 nage hogodama, te ena tau sagasao.

Nago ena hasegelama,
 tama ena tau sabo po hanilama pusao.

24 Genuai Bidi, eno God,
 nago te doloba pai kolesaga ebo dao.
 Nago ena tau sabo te boi bidi dabego koneama,
 eno te doloba pai kolesaga wali pabo da po omainao.
 Te ena dolomainu eyu, augwaligo te keṅe wabo te nago
 sula me tagaligio.

25 Nago te augwade digi augwa po
 mia siyu, te tama po wali,
 “Wiegi yai mu da,” te po wabo
 nago sula me tagaligio.

* 35:19: Tib 69:4; Jon 15:25

“Te dago yainu yali se, megi da te se yalio.”
 Nago te po augwaligo omainu me igio,
 “Dago aga dolali dao.”

²⁶ Augwaligo te enaba pedelali segede
 wiegi yai homu pemene yali.
 Tama tiyu, nago augwali dwai hale emainu elama,
 tama augwaligo homu kone mu tuə pomainao.
 Augwa digi augwa nogi ugwaba siyu,
 te ena aiyaba elaluainu yali,
 tama tiyu, nago augwali
 te hale dwai mu emainu elama,
 tama augwaligo nogi te aiyaba elaluo.

²⁷ Tiali goli, te gasa bidi dabego
 homugo nago ena te doloba pai bidi
 nogi emainu homu eyu,
 augwa wiegi yai pemene elama i weyu,
 tama bugai haliga elama bidimainu emainao.
 Sesemane sogo augwa te po omainao,
 “Genuai Bidi te polalubo bidi mu da,” waibao,
 “agai te aga se bidi bugagia bidimainu
 godolo ebo dao,” omainao.

²⁸ Tama tiyu, te eno nago doloba pai
 kolesagade po hanilama weyu,
 tama nago nogi tigidali sogo
 giligade me, hulide me ugwaba saibao.

36

Te Devitgo aşani balia po me deli dao.

Te dwai kolesaga ebo bidi dabede wali po dao

¹ Agai dwai seđe sali sege te dwai bidigo
 haligade elalubao,
 tama te po meba agabolo mabo dao.
 Te bidigo te Godide wi me egobeo.
 Mu menio. Agai aga tudiba muaibao. *

² Agade digi aga hagoma eyu, te homu ebo da,
 “Ena te polalubo bidi mu da,” waibao.
 “Tama tibaso, Godigo te eno ebo dwai se dabe
 te me gegegobeo elama,
 tama agai ena po tu me iligobeo,” wabo dao.

³ Sesemane sogo agai te dwai se yabo po,
 me te gasa bidi tibo po ola mabo po weyu yaibao.
 Agai te wiegi yai kolesaga yabo homu
 te agade me elalubo menio.

⁴ Aga te betide pila mudu,
 tama te dwai se yabo kolesaga te
 homu kone paludaibao.
 Agai te dwai se ebo sunumi naga wali pidu,

* 36:1: Rom 3:18

tama te dwai se ebo kolesaga tudiba me mugobeo.

Godigo wiegi yai kolesaga ebo dao

⁵ Genuai Bidi, nago te we bidi

godolo ebo kolesaga te dwasianu meni,
te godolo ebo dai te dagaluba usu nigi pali.

Nago te mu kolesaga naga wali pabo,
tama te me te dwasianu menio.

Te dai te ugwadu mu elalubo qoba usu nigi palio.

⁶ Te nago doloba pai kolesaga te genui mu elalubao,
te bulu du dabe tobage tiwai elalubao.

Dago nago te doloba pai po tu ebo page koneainu ebaso,
te usu me egobeo.

Te aiyanu mu dulali,

te tamu ai aiyanu mu ebo tiwai yai.

Genuai Bidi, nago te bidi dabe

me te hasa dabe bugagia tonalubaso,
te augwali bugagia bidibo dao.

⁷ God, nago te da godolo ebo kolesaga te siligobeo,

tama te wiegi yai mu yai, dago wei homu mu ebao.

Tama te we bidi dabe

te nageba pelama, duala sabo da,
te kakaruk wai dabe te aga idago
bogo dologoba duala sabo tiwai gilama ebo dao.

⁸ Nago bede te nai hauwa elalubao,

tama tiyu, te we bidi dabe te nai me
sq̄a pabo menio.

Te nago wiegi yai nai te umabo mu elalubao,

te soabo genuai we tiwai eyu,
tama nago da te we tumainu mabo dao.

⁹ Magi baso meni, nage te tigidali

naigo bidibo ula page bidi dao.

Tama nage te ulago page da.

Dago te nagede naga ula siyu,

tama da bugagia bidibao.

¹⁰ Sesemane sogo nage konebo

we bidi te nago augwali wei eyu,
godolo mu idu geao.

Nago te doloba pai bidi dabe tau siyu,

te augwali bugagia bidimainu tau sidu geao.

¹¹ Nago ena te hagoma bidi dabego

sagago agamainu me elamuo.

Tama ena te dwai se ebo bidi dabego sela samainu me igio.

¹² Suao. Te dwai se ebo bidi dabe

te qoba tulaluama, te pila mubao.

Augwali te ma hodalugobeo.

37

Magi nai te wiegi yai bidide, me dwai bidide pedalubo po wai

¹ Abagi, nago te dwai se ebo bidi dabego te
wiegi yai nai dabe sabode
te nago homugo pesa me elamuo.

Nago te dwai kolesaga ebo bidi dabego
naide haliga dwai me elamuo.

² Te dwasianu sogo naga tama,
te dwai se ebo bidi dabe dolaibao,
te nosa wa pabo tiwai eyu,
me te ni yabe wa pabo tiwai yaibao.

³ Nago konealubo homu Godiba munama,
tama wiegi yai kolesaga yao.
Nago tama tiali da, tama nage te naga tode sesabi
elama bidaibao,
tama magi nai me deligo nage me dologobeo.

⁴ Nago Genuai Bidiba wiegi yai pemene yao,
tama agai te nago godolo homu ebo
nai dabe mawaibao.

⁵ Nago te naga bidibo ula te Genuai Bidi nogoba muao.
Te konealubo homu agaba daŋ weyu,
te agai nage tau saibao.

⁶ Tama tiyu, te agai nago wiegi yai kolesaga
te hania pepeli diliba pedalumainu ilama,
te giliga ula pedalubo tiwai yaibao.
Tama agai te nago doloba pai kolesaga
te bidi dabego gedude te pepeli diliba haniliyu,
te nai tubode te giliga tomo yagasu
ula ebo tiwai yaibao.

⁷ Nage dua digi te Genuai Bidi paŋa pelama, bidao.
Te dua digi bidiyu, te agai nage tau sabo tonalua.
Te bidi dabego augwa ebo kolesagade
te wiegi yai nai dabe sabode te
nago homugo pesa me elamuo.
Mu tama, te haniani dwai kolesaga yabo
homu ebo bidi dabego ebo homude
nago homu kekele eyu, tama te tiwai se eyu,
pedelabo homu me elamuo.

⁸ Nago wado po me wasiayyu,
tama nago te haliga sebe ebo kolesaga me tagalao.
Nago homu te nai dabede kekele elama,
homugo pesa me elamuo.
Te kolesagago nage kekelama,
te dwai kolesaga emainu yaibao.

⁹ Te dwai se ebo bidi dabe mu dolaibao.
Tiali goli, te konealubo homu daŋ olama
bidibo we bidi dabego
te Genuai Bidigo augwali tau somainu
tonaluali we bidi dabe da,
te augwali te augwa tode bugagia bidaibao.

- 10 Te pade tama digi sogo,
te dwai se ebo bidi dabe mu hagawaibao.
Te nago augwa pesagede te augwali gegebo se yaibao,
tiali goli nago augwali me sugobeo.
- 11 Tiali goli, te augwa digi augwa
aiyaba elalubo we bidi dabe,
te augwali te tode bugagia bidaibao.
Te augwali wiegi yai mu bidiyu,
tama wiegi yai pemene elama, bidaibao. *
- 12 Te dwai se ebo bidigo
te wiegi yai bidi dolabo homu eyu,
te wado po wabo dao.
- 13 Tiali goli, Genuai Bidigo te sogo me deli
te bodolu pedalubo koneyu, tama te sogo
te dwai se ebo bidi dabe dolaibao.
Tama tiyu, Genuai Bidigo augwaliba gisugu mabo dao.
- 14 Te dwai se ebo bidi dabego te bainat hwa di siyu,
tama te enesigi kegelama,
te nai meni yai bidi dabe,
me te magi doado bage sa pabo
bidi dabe enainu yaibao.
Augwaligo te doloba pai kolesaga
wali pabo we bidi dabe ela muabo homu ebo dao.
- 15 Tiali goli, te augwa bainatgo
te Godigo augwali isilaibao,
tama Godigo te augwaligo enesigi togwa paibao.
- 16 Te doloba pai bidigo te dwasianu naigo
te tigidali dwai bidigo nai hauwa
te aiyaba elalueibao.
- 17 Magi baso meni, Genuai Bidigo
te dwai bidi dabego bomo silama,
tama agai te doloba pai bidi dabe tonalueibao.
- 18 Genuai Bidigo te aga po wali pabo
we bidi bugagia tonalueibao.
Tama te Godigo augwali mani doado bage,
te augwa sesemane sogo tolalueibao.
- 19 Te dwai sogode te segego augwali me gegogobeo.
Tama te nasi ebo sogo, te augwa nai hauwa elalu,
te augwali nai me sa pogobeo.
- 20 Tiali goli, te dwai se ebo bidi dabe,
augwali da, mu dolaibao.
Te Genuai Bidigo boi bidi dabe augwali te hagawaibao,
te wiegi yai plauago, me nosaigo au toba tegaluama,
te hagabo tiwai gilama yaibao.
Mu tama, te augwali te sia hano
te dwasianu sogo naga elaluama,
tama te hano pela silibo tiwai gilama ebo dao.

* 37:11: Mat 5:5

- 21 Te dwai se ebo bidigo te nai dabede negeli selama,
tama agai te negeli sali wei me ponogobeo.
Tiali goli, doloba pai bidigo te wiegi yai kolesaga eyu,
tama agai te gasa bidi dabeba te nai olo mabo dao.
- 22 Te Genuai Bidigo wiegi yai po
augwaliba wabo we bidi da,
te augwali te bugagia tode bidaibao.
Tiali goli, te Genuai Bidigo te dolomainao po wali
we bidi dabe da, teda agai augwali sela sawaibao.
- 23 Genuai Bidigo te we bidi
bilibo dodolobo se ebo dao.
Te agai bidi me deligo kolesaga
wei eyu, godolo ebaso da,
agai te aga dolasa bilimainu daw walaibao.
- 24 Tama te bidi tulalubaso, tagalao,
aga te mu dologobeo.
Magi baso meni, Genuai Bidigo
te aga nogo tola selama,
tama aga ma dolugulumainu ebo dao.
- 25 Polobadu ena gesi ogwa bidi bidali,
tama megii da ena monu dabe yalio,
tiali goli te Godigo doloba pai bidi
me deli tudiba mubo te eno me subeo.
Tama te doloba pai bidi dabego
wai dabe te nai saq pabo te eno me susiayu,
tama te gasa bidigo augwali
tau somainu i me wabeo. Mu menio.
- 26 Te sesemane sogo
te doloba pai kolesaga
ebo bidigo te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga eyu,
tama te gasa we bidi dabeba nai
hauwa mayu ebo dao,
tama augwa wai dabego
te aya ida wiegi yai homu
pemene ilibo se ebo dao.
- 27 Nago te tigidali dwai kolesaga tudiba munama,
tama wiegi yai kolesaga naga yao.
Te tiwai nago ebaso da,
teda nago nosali pedalubo hani bage
augwaligo te tode sesabi elama,
bugagia bidada paibao.
- 28 Magi baso meni, Godigo te doloba pai kolesaga ebo
we bidi wei eyu, godolo mu ebo dao.
Agai te aga we bidi hagamainu me egobeo.
Sesemane sogo Genuai Bidigo te
we bidi dabe dolasa bilimainu tonalueibao.
Tiali goli, te dwai bidi dabego
wai dabe da, te mu dolaibao.
- 29 Tiali goli, te doloba pai bidi dabe da,

te Godigo augwa mani t̄o saibao,
tama augwa tede sesemane sogo bidada paibao.

³⁰ Doloba pai bidigo te wiegi yai
kolesaga koneani elalu,
tama wiegi yai po naga pusaibao.

Agai te doloba pai kolesagade po mibo dao.

³¹ Te Godigo bomai po aga homude elalu,
tama agai God wali peyu,
tama te bomai po me tagalogobeo.

³² Te dwai s̄e ebo bidi geme dualalu,
tama te doloba pai bidi tonalueibao,
tama aga ela muabo sunumi gegeyu tebo dao.

³³ Tiali goli, Genuai Bidigo te doloba pai bidi
te dwai bidigo ela mumainu me tagalogobeo. Mu menio.

Tama te dwai s̄e ebo bidigo
te doloba pai bidi po t̄u ilibaso da,
teda Genuai Bidigo agai te doloba pai bidi
te po t̄ude aiyaba elalumainu me
sula tagalu me gogologobeo.

³⁴ Nago konealubo homu Genuai Bidiba d̄aḡ olama,
tama agai po dolo wali peyu,
tama agai kolesaga wali pao.

Nago te tiwai eyu da, teda agai nageba
te genuai nogi mayu,
tama nago te agai nageba mani t̄o tolalu bidaibao.
Tama agai te dwai s̄e ebo bidi dabe
dolobo te nago sueibao.

³⁵ Eno suali, te dwai s̄e ebo bidigo
genuai bomo elalubao, tama agai te we bidi dabe
aiyaba elalu, te Lebanonde elalubo
te moni ni sidago te gasa ni dabe aiyaba elalubo
tiwai gilama ebo dao.

³⁶ Tiali goli, nosali ena te badu ma pali,
tama aga te munu ma elalubeo.

Eno aga gegebo s̄e yali,
tiali goli eno aga me subeo. Mu menio.

³⁷ Nago te magi dwai s̄e me deli is̄awai
bidide homu kone paliyu,
tama te doloba pai bidi suabo homu yao.

Te gasa we bidi dabe dali
dua digi bidibo bidi yaibaso da,
teda aga hani te sesemane sogo bidaibao.

³⁸ Tiali goli, Genuai Bidigo
te dwai s̄e ebo bidi dabe te mu dolaibao.
Te augwa hani w̄ai n̄oḡ dabe
augwali nosali te mu menia saibao.

- 39 Genuai Bidigo digi te doloba pai dabe ma sabo dao.
Te seḡe augwaliba pedalubo sogo,
 augwali te udulama, agaba pobaso,
 tama agai augwali tonalubo dao.
- 40 Augwaligo konealubo homu agaba daḡ wai.
Tama tiyu, agai augwali tau siyu, tama agai augwali
 te dwai bidi dabego nogode dobola selama,
 tama augwa bugagia bidibo dao.

38

Te Devitgo aḡani balia po me deli dao.

Te seḡe elalubo bidigo gedu haluasa po wai

- 1 Genuai Bidi, nago wado yabo homu elalubao,
 tiali goli nago enaba wado me iligio.
Nago haliga seḡe yai,
 tiali goli nago enaba dene me magio.
- 2 Nago ene dabego nago ena mu enama,
 tama naga nogogo nago ena aiyaba elaluali.
- 3 Nago enaba wado ebaso, tama ena dwai gasi yai.
Eno seḡe elalubaso,
 tama eno tigi homo mu meni yai.
- 4 Te ena seḡe dabego te ena mesegelama,
 tama te seḡe dabe te eno walu tolai
 seḡe tiwai elama, tama seḡe mu ebo dao.
- 5 Te eno tigide elalubo kenide
 te keni bole hauwa elalu, tama te kugumini mu ebao.
Eno te geda mubo kolesaga mu eyu,
 tama te se enaba pedelai.
- 6 Eno haligade te genuai seḡe mu elama,
 tama ena dolobao.
Te tigidali side ena homu dene eyu,
 tama gela naga wabo dao.
- 7 Eno tigi te posolo mu eyu, te siago dabo tiwai ebao,
 tama ena genuai gasi mu elalubao.
- 8 Ena mu dolama, tama ena dwai bidali,
 te magi nai me deligo ena bomonama agabo tiwai
 gilama yali.
Eno haligade te dwai homu mu yali,
 tama ena te genuai denede i me weyu yali.
- 9 Genuai Bidi, nago te eno bomai homu
 wej ebo koneani.
Eno haligago dwai gela wabo,
 tama nagede tebo te geme me
 dualalubeo.
- 10 Te eno hoboludu seḡe bomo mu ebaso,
 tama eno bomo te mu sia salio.
Te eno gedu hulua selama,
 tama eno bugagia ma tonosiabo dao.
- 11 Te eno abagi, me hai namu dabe,

- te augwali ena pāba asabo homu isāwai.
 Augwaligo te eno keni suabo homu isāwai.
 Tama ena hani sibi dabe augwali te digibulu bidibao.
- 12 Te ena ela muainu ebo bidi dabe,
 augwaligo te ena tola somainu yabo
 bono gāgā sisi elama, muani.
 Te ena dolainu ebo bidi dabe,
 augwaligo te enaba dwai sē yabo po miani.
 Tama sesemane sogo augwaligo enaba
 dwai sē yabo homu kolesaga ebo dao.
- 13 Tiali goli, ena te olo degai bidi tiwai elama,
 tama eno augwaligo wabo po me odobeo.
 Ena te pedauwali pania sai tiwai elama,
 tama eno pedauwali me a me wabeo.
- 14 Ena te po odisābo bidi me deli
 tiwai gilama yali, tama eno augwaliba
 te po wei me ponobeo.
- 15 Tiali goli, Genuai Bidi,
 eno konealubo homu nageba dāu wali.
 Genuai Bidi, nage eno God da,
 te naga digi enaba te po
 wei ponomainu yaibao.
- 16 Eno te tama gedu haluasa po wali,
 “Nago te boi bidi dabego ena aiyaba elaluama,
 tede kēnē omainu me elamuo,” wali.
 “Te ena dwasianu tula mubo sogo,
 nago te augwali hagoma eyu,
 wiegi yai homu pemene emainu me igio,” wali.
- 17 Magi baso meni, te pāde ena tulaluainu eyu,
 tama ena sesemane sogo dene ebo dao.
- 18 Eno dwai sē yali po nageba pusali,
 tama ena yali sēgēde ena homu dene yai.
- 19 Te eno boi bidi tigidaligo te bomu mu ebao.
 Te bidi hauwa umabogo
 te enaba odolali boi bidi ebao.
- 20 Eno dwagi yai kolesaga augwaliba ebadi,
 tiali goli augwaligo enaba
 dwai kolesaga wei ponoyu yai.
 Eno te wiegi yai kolesaga wali pobadi,
 tama tede augwaligo homu koneama,
 tama enade augwa boi bidi pedelali.
- 21 Genuai Bidi, nago ena me tagaligio.
 Eno God, nage te enade digibulu me bidigio.
- 22 Genuai Bidi, nage da ena ma dobola sabo bidi da.
 Nago ena polo tama tau sao.

39

Te Devitgo asēani balia po me deli dao.

Te seḡe elalubo bidigo po wali

¹ Eno po te tama wali,

“Eno te ena ebo kolesaga tigidali te bugagia tonalueibao,” po wali.

“Tiyu, te ena wali pode seḡe sidalio.

Te dwai se ebo bidi dabe ena paḡe bidibo sogo da, teda eno po deli me wagobeo,” wali.

² Tialima, eno pedauwali pania selama, tama eno po deli me wabeo.

Tama eno te wiegi yai naide me po me deli me wabeo.

Tiali goli, eno haliga seḡe te genuai mu pedelalio.

³ Tama eno moni homu mu yai.

Eno homu kone palubo se idubadi, tama eno haliga te mu dwai yali.

Tialima, megı da, eno pedauwali pania sobaso, usu egobeo. Menio.

⁴ Eno Godiba te tama po hanalu wai,

“Genuai Bidi, te ena bidabo ulade te nisu naga kibu be elalubawe?

Te mena sogo ena isigowe?

Te eno bidabo ula te peḡwadage sogo naga elalubo homu ebao.

Nago enabolo pusa mao,” po wali.

⁵ Nago ena bidabo bodolu

te peḡwadage sogo mu muani elalubao.

Te nago gedude ena te bidabo bodolu muani, te olo bage tiwai yali.

Tigidali bidi te wali tiwai eyu, te bidi me deligo te pedauwalide ponobo tiwai gilama ebo dao.

⁶ Tigidali bidi te ni noma te giligade elalubo tiwai ebao.

Augwa te doado bage hauwa sabo se dene ebadi, tiali goli, augwa te se dene odolali hagayu yai.

Te bidi dabego doado bage hauwa sisinani, tiali goli, augwali isibo si,

dego sogowe, te augwaligo me konebeo.

⁷ Tiali goli, Genuai Bidi, megı eno magı nai tonalubowe? Menio.

Eno konealubo homu nageba ḡaḡ weyu, tama nago naga ena tau sabo tonalubao.

⁸ Nago ena ma selama, tama eno seḡe tigidali sela sayao.

Nago te kolesaga geda mubo bidi dabego te enaba posobo po omainu me elamuo.

⁹ Tiali goli, eno da po me wagobeo.

Eno pedauwali pania saibao.

Magı baso menı, nago digı te dene mabo se enaba yali.

¹⁰ Nago ena me dolamuo dao.

Nago ena dene mu menama,

tama pade ena isainu ebao.

11 Nago te bidi me deliba wado eyu,
tama aga yali se wei ponoyu ebo dao.
Tama nago te agai godolo ebo nai te mu siliyu yaibao,
te asobago te ugwa togobo tiwai eyu,
tama te ugwa dolobo tiwai ebao.
Mu tama, tigidali bidi pedauwalide
te po mobo wali asobo tiwai ebo dao.

12 Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po odao.
Nago te eno i waboba olo bugagia muao.
Te eno nageba i wabo sogo, nago olo pania selamuo.
Nago koneani, ena te dwasianu sogo
nage dali te tode bidaibao.
Ena te ena wai nqi dabe tobage tiwai dao,
augwali me te pewardage sogo naga te tode bidai dao.
13 Nago enaba te dene mabo se me elamuo.
Enabolo sula tagalu, te ena haliga wiegi yai
ma emainu yao.
Tama nosali ena isibaso, te tq mu taga paibao.

40

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Te God nogi ugwaba sabo teabi po dao

1 Ena dua digi bidiyu,
tama eno te Genuai Bidigo ena
tau sabo tonalu bidai.
Tama agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga enaba eyu,
tama eno gedu haluasa po wabo odali.
2 Ena te aiyaba mu igulai genuai dedage
tomode bidibo bidi tiwai bidiyu,
tama ena dolainu ebaso,
tama Genuai Bidigo ena kegelama,
tama ena ugwaba holali.
Ena te pu wede mu dau olama,
tama tego ena tola sai elalu,
tama Genuai Bidi agai ena tedu gudulama,
tama ena te masigi elalubo madiba dodolama,
tama ena bomonama ma pai dao.
3 Agai te gesi teabi po me deli enaba mani,
te agaba konealubo homu dau wabo
God nogi ugwaba sabo teabi po dao.
Te bidi hauwago te agai enade yali se
po odolama, tama augwa wi elama,
tama augwa te Genuai Bidiba
konealubo homu dau omainu yaibao.
4 Bidigo konealubo homu te
Genuai Bidiba dau wabo bidi da,
te aga wiegi yai homu pemene yao.
Te hagoma ebo bidi dabe wali pisabo bidi tiwai,

tama te Genuai Bidi me tagalisiama,
tama te tibo god dabeba lotu po me wagobeo.

Mu menio.

⁵ Genuai Bidi, eno God,
nago te da tau sabo se wiegi yai hauwa yali.
Te nage tiwai bidi me elalubeo.
Nago augwali aiyaba mu elaluali.
Eno te bidi dabeba po pusuyu,
tama nago se me homude po weyu da, ya tegobao!
Te umabo umabo mu yaibao.
Eno nedebaso, usu me egobeo.

⁶ Nago te augwaligo elama ofa ebo
kibu dabe te wei ebeo.
Te tobage augwaligo
te siaba tigidali ulama domainu
te sege sela sabo ofa, te me nago wei me isiawai.

Tiali goli, nago eno homu hodolobaso,
tama eno nago po wali pabo dao.

⁷ Tialima, megi eno e tama obao,
“Suao. Ena asalio.
Te nago bomai po elalubo bukude nago homugo
te eno emainu yabo se aseanio.

⁸ Eno God, eno te nago
homu wali pabo wei mu ebao.
Te nago bomai po te ena haliga tomode
elalubao.” *

⁹ Genuai Bidi, eno te nago bukude po pusubo se
te nago we bidi dabe sisinibo tomode wai dao.
Eno te tama po wai,
“Genuai Bidigo te da ma sabo dao.”

Genuai Bidi, nago koneani,
eno te po sesemane pusaibao.
Eno pedauwali me pania sogobeo.

¹⁰ Nago ena tau selama, tama ena ma sali,
tama te eno me geme dualubeo.
Te nago naga mu po te wali pelama,
tama te nago da ma sabo da po eno pusalio.
Nago te tigidali we bidi wei mu eyu,
tama nago mu kolesaga wali pobaso,
tama eno te lotu wainu sisinibo
we bidi dabeba eno me dualubeo.
Menio, eno augwaliba wai dao.

¹¹ Genuai Bidi, eno koneani,
te nago homu dene eyu,
tau sabo se ebo te palia sogobeo.
Menio, nago ena sesemane sogo homu ebo dao.
Nago ena wei eyu, tama naga mu po te wali peyu,
tama tebo kolesagade te nago

* 40:8: Hib 10:5-7

ena sesemane sogo tonalubo dao.

Agai te Godiba gedu haluasa po weyu, aga tau somainu yali

- ¹² Te seḡe hauwa enaba pedelali,
tama te augwali eno nedebaso, usu egobeo.
Te dwai kolesaga dabe eno yali,
tego ena aiyaba elalualio,
tama eno bugagia me tonono me ebeo.
Te dwai kolesaga hauwa mu pedelama,
tama te eno tobolude elalubo
tobolu nisi namba te aiyaba elaluai.
Eno homu kolesaga tigidali tuloluai,
tama ena bomo meni yai dao.
- ¹³ Genuai Bidi, ao, te nago ena ma sao.
Genuai Bidi, te nago ena polo tau sao.
- ¹⁴ Te bidi mebago ena ela muainu ebao.
Nago augwali elalu,
tama augwali homu kone mu tuḡ palama,
te augwali dwai hale somainao.
Te bidi dabego eno seḡede wiegi yai pemene ebao,
nago augwali ma sela saḡama,
tama augwali te elalualo.
- ¹⁵ Te bidi dabego enaba posobo po weyu, keḡe wali.
Nago augwali te hale mu elalumainu yao,
te augwa yali kolesagade
dwai midigi mu somainu yao.
- ¹⁶ Tiali goli, eno homugo te nage koneani bidi dabego
da, augwa te nageba wiegi yai pemene eyu,
tama bugai homu elama bidaibao.
Te nage godolo mu idubo we bidi dabe,
te nago augwali ma sao, augwa te po omainu yao,
“Genuai Bidi te polalubo bidi mu da,” omainao.
- ¹⁷ Tiali goli, ena te bomo meni yai bidi,
tama ena te tigidali doado bage saḡ pai elalubao.
Tama nage, Genuai Bidi, nago ena homu koneani.
God, nago digi nago ena tau sabo bidi da,
tama nago ena ma sabo dao.
Nago me tonalugio, nago ena polo tau sao.

41

Te Devitgo aseḡani balia po me deli dao.

*Gasi yai bidigo te Godiba gedu haluasa po weyu, te Godigo aga usu
ma ilimainu yai*

- ¹ Bidigo te magi doado bage meni yai bidiba
homu kone palama,
tama augwali tau sabo bidi da,
te bidigo homu wiegi yai pemene yao.
Te seḡe agaba pedalubo sogode,
te Genuai Bidigo aga tau saibao.
- ² Godigo te aga tonalu,

tama aga bidibo ula daꝝ walaibao.
Tama Genuai Bidigo te aga pesagede
bugagia bidimainu ilaibao.

Tama te Genuai Bidigo te boi bidi dabego
aga dolomainu me iligobeo.

³ Te bidi aga gasi elalubo sogo,
te Genuai Bidigo aga tonalubao.

Agai te aga gasi usu ma ilama,
tama aga bomo ma somainu ebo dao.

⁴ Tiali goli, ena digi eno te po wali,
“Genuai Bidi, eno nageba dwai seꝝ yali,” po wai.

“Tiali goli nago te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga enaba eyu,
tama eno gasi silao,” wali.

⁵ Te eno boi bidi dabego enade dwai haliga eyu,
tama augwa te po wai,

“Te aga polo isibaso, te dago homu kone agade ebo
tagalaibao.”

⁶ Te bidi mebago ena suagasu,
tama augwa enade odolali po miani.

Augwaligo te ena gasi dwai ebo po odainu yali.
Tama nosali augwa buluba diꝝ soyu,

tama augwaligo ena te gasi ebo po
te tigidali habude te po pusubo dao.

⁷ Tigidali bidigo ena wei me isayu,
te augwaligo eno gasi po geme wabo dao.

Augwaligo homugo te dwai nai mugo
ena dolomainu homu ebo dao.

⁸ Augwa te tama po wai,
“Te dwai naigo aga salio,” wali.

“Te aga ma hodalubaso, te usu egobeo.
Te aga isaibao,” wai.

⁹ Eno abagi me deli elalui,
aga te eno hai namu mu tama,

tama aga te ena dali nai tuyu yai.

Tiali goli, aga me te eno boi bidi pedelali.*

¹⁰ Genuai Bidi, nago te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga enaba eyu,

tama e gasi silimainu yao,
tama te eno te bidi dabe augwa yali
kolesaga wei ponaibao.

¹¹ Te boi bidi dabego ena dolisaꝝbaso da,
teda eno koneyu,

te nago ena godolo eba homu yaibao.

¹² Nago suali, te ena dolo hilibaso,

tama nago ena tonaluali,
tama nago ena te naga paꝝde sesemane dolaluaibao.

* **41:9:** Mat 26:23; Mak 14:20; Luk 22:21; Jon 13:18

13 Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao,
 aga te da Israel dabego God dao.
 Tama te nosali pedalubo hani
 augwa te tama naga tiaibao.
 Te mu dao. *

Buku 2

42

(Tib 42–72)

Polobadu mu te dago megı wabo Tib 42 dali, Tib 43 dali te balia po me deli naga elaluali. Tiali goli, nosali augwaligo te balia po pedama, tama megı dago te balia po si badu elalubao. Tama te balia side elalubo po page te deli page dao, te bidi aga page bulude homu dene mu eyu, tama Genuai Bidi Godibolo aga gedu haluasa po obao. Te Kora hani dabego asęani balia po me deli dao.

Te aga bulu digibulu bidibo bidigo gedu haluasa po wali

- 1 Uni hasa te węde nogene eyu,
 tama te tubo dwasianu węba
 udua pabo dao.
 Tama te tiwai naga, God, eno homu wei eyu,
 te nage pąde bidabo homu ebao.
- 2 God, nage te bidibo ula elalubo God da,
 tama eno nage wei homu mu ebao,
 te bidi aga dogoni wa pobaso,
 te wę tuainu ebo tiwai yaibao.
 God, mena sogo te ena nageba aselama,
 tama te moni lotu be tempelde
 nageba lotu wagowe?
- 3 Sesemane sogo te bidi dabego enaba te tama po wali,
 “Te nago God mena bidibawe?”
 Tama tibaso, ena sesemane sogo gela udubo sę yali.
 Te eno gedu ąi te eno siade me hulide
 nai tubo tiwai gilama yali.
- 4 Eno te polobadu wiegi yai homu elaluali sogo
 homu kone palama,
 tama eno haliga seęę mu yali.
 Polobadu ena te hauwa we bidi dali bilali,
 tama ena poligi pelama,
 tama augwali te Godigo beba odasa pai.
 Da pelayu, tama wiegi yai pemene ebo i me wali,
 tama Godiba usu da wabo teębi po wali.
 Te sogo da tigidali te olo bidibo side sisinani.
- 5 Magi baso ena sesemane sogo
 te haliga seęę ebawe?
 Magi baso eno haliga midigi ebawe?
 Eno konealubo homu te Godiba daų olama,
 tama ągai ena tau sabo tonalueibao.
 Aga te eno God da, tama ena tau sabo da.
 Tama tiyu, eno aga nogi ugwaba ma saibao.

* 41:13: Tib 106:48

6-7 Te boi bidi dabego ena te augwa
 buluba odasa asobaso,
 tama megi eno page bulu te digibulu mu elalubao.
 Tama tibaso, eno haliga seḡe mu ebao.
 Tama tiyu, God, eno homu kone nageba ebao.
 Nago te enaba te haniani genuai seḡe menama,
 tama augwaligo ena mesegelali,
 te moni soabo aḡi tiwai dao.
 Tama te masigi yai madi soabo we
 te aiyaba sabo duluyu,
 te weḡo kulukulu umabo mu wabo dao.
 Te tiwai me te enaba pedelali seḡe dabego
 te eno homu kone tuḡa pali.
 Nago te biksi peda pomainu elama,
 tama pepeda pomainu yali,
 tama te nambisde tḡ mesegebo dao.
 Tama te tiwai naga nago enaba
 te muani seḡe tigidaligo te ena mesegelibo dao.
 8 Tiali goli, eno homugo te Genuai Bidigo enabolo
 te olo tau sabo kolesaga te giligade emainu yali.
 Tama te hulide eno te agaba usu da weyu,
 gedu haluasa po wabo teḡabi po waibao,
 tama te ena bidabo ula mabo Godiba te usu da po
 wabo gedu haluasa po waibao.
 9 God da, te ena seselalubo bidi mu dao,
 tama eno agaba te tama po obao,
 “Magi baso nago enaba homu kone ebo tagalubawe?
 Magi baso nago ena te boi bidi dabego elalumainu eyu,
 tama ena te haliga seḡe emainu ebawe?”
 10 Te sesemane sogo te boi bidi dabego
 enaba te tiwai keḡe po weyu,
 “Te naga God mena bidibawe?” po wabo.
 Te pogo te ena tigide te ene enama,
 tama ena isainu ebo tiwai yai.
 11 Magi baso ena haliga seḡe sesemane sogo ebawe?
 Magi baso eno haliga midigi ebawe?
 Ena te Godiba konealubo homu daḡ olama,
 tama aḡai ena tau sabo tonalueibao.
 Aga te eno God da, tama ena tau sabo dao.
 Tama tiyu, eno aga nogi ugwaba ma saibao.

43

Aga bulu taga pelama, digibulu bidibo bidigo gedu haluasa po wai

1 God, te bidi dabego nage tudiba muyu,
 te augwaligo ena aiyaba elaluainu
 homu ebao.
 Nago ena tau selama,
 tama augwaligo te dwai po wabo togolama,
 tama augwaliba eno ebo
 wiegi yai kolesaga naga ola mao.
 Augwali te tibo po wabo bidi dabe da,

tama augwaligo kolesaga te dolo me isawai.
 Nago ena tau selama,
 tama augwali nogode ena ma dobola sali.
² Magi baso meni, nage naga, nage eno God da.
 Ena nageba aselama,
 tama te dwai bidi dabede geme duala sali.
 Tialima, magi baso nago
 ena homu ebo gegeda palubawe?
 Magi baso te boi bidi dabego ena aiyaba elaluama,
 tama ena haliga sege
 dwai mu iduaibawe?
³ Nago te naga mu po ola toliyu,
 tama nago ula me asiyu,
 tama enabolo sunumi ola mobaso da,
 teda ena te naga tedali bulu du dolo
 te Saionba pelama digi,
 tama te nage bidibo lotu be tempelba
 paibao.
⁴ Tama tialima, ena te God, nago alta sai teba paibao.
 Magi baso meni, nago ena wiegi yai
 haliga iliyu, te pemene ilibo dao.
 Nage eno God da, te eno gita selama, te musik weyu,
 tama nago nogi ugwaba sabo tɛɛbi po naga waibao.
⁵ Magi baso ena haliga sege sesemane sogo elalubawe?
 Magi baso eno haliga dwai midigi sobawe?
 Eno konealubo homu Godiba daɣ weyu,
 tama te agai ena tau sabo tonalueibao.
 Aga te eno God da, tama ena tau sabo dao.
 Tama tiyu, eno aga nogi ugwaba ma saibao.

44

Te Kora hani dabego aseani balia po me deli dao.

Te Israel dabego te Godigo augwali tau somainu hanalu wali

¹ God, te dago wai noɣ dabego te nago
 polobadu bomai se yali po te dabolo pusali,
 te augwali tɔde bidali sogo.
 Tama dena digi te po wabo odai dao.
² Nago digi te Israel hani isawai bage
 te augwa tɔde sela sanama,
 tama nago te tɔ te da Israel bagego
 wai noɣ dabeba mani,
 tama augwali tede bomu elalu bidali.
 Nago te gasa hani dabego yali
 dwai kolesaga wei ponani,
 tiali goli nago te dena wai noɣ dabe
 te bugagia bidimainu elama,
 tama hauwa umabo we bidi pedalumainu yai dao.
³ Te wai noɣ dabego hwiani,
 tiali goli augwaligo te tɔ te hwinama me sabeo.
 Te augwa digi augwa bomogo te hwibo tau selama,

- te boi bidi aiyaba me elalubeo.
 Menio. Nago augwali wei mu yali,
 tama tiyu, nage augwali dali bidiyu,
 tama augwaliba ula mani.
 Tama nago bomogo digi te boi bidi
 aiyaba elaluai dao.
- ⁴ Nage eno king me eno God dao.
 Nago po obaso, tama te Jekopgo hanigo
 te boi hwibode
 te boi bidi dabe aiyaba elalubo dao.
- ⁵ Te nago bomogo naga dago
 te boi bidi dabe sela sayu ebo dao.
 Mu tama, nage da dali bidiyu,
 tama dago te da dali hwibo bidi dabe
 aiyaba elaluyu, saḡaḡo agabo dao.
- ⁶ Eno enesigi me ene elalubao,
 tiali goli eno homugo eno te hwibode
 te nai dabego ena tau sabo homu me ebeo.
 Eno te bobobage bainat hwa elalubao,
 tiali goli tego me ena te hwibode tau me sogobeo.
- ⁷ Menio. Nago naga da tau sobaso,
 tama te boi bidi dabego da aiyaba me elalubeo.
 Te bidi dabego da wei me isabadi,
 tiali goli nago augwali dali hwinama,
 tama nago augwali aiyaba elaluai dao.
- ⁸ God, sesemane sogo dago nago nogi ugwaba sobao.
 Tama dago nageba usu da weyu,
 geda haluasa po sesemane sesemane sogo wabo da.
- ⁹ Tiali goli, megı da, magı yaliwe?
 Nago da tudiba munama,
 tama nago dago nogi aiyaba muani.
 Tama nage te dago ami bidi dabe dali
 te hwiboba me pabeo.
- ¹⁰ Nago tama tibaso,
 tama da te boi bidi dabede wi sobadi,
 tama augwaligo te dago doado bage salio.
- ¹¹ Nago da te augwaligo ela muabo
 kibu sipsip tiwai pedalumainu ilali.
 Tama nago da te dena tɔde bidali sela sabaso,
 tama da tedela pelama, te gasa hani bage tomoba
 bidigi pai dao.
- ¹² Nago te naga we bidi te gasa haniba tagala palama,
 tama nago augwalide dwasianu mone mu sai.
 Nago te augwalide gasa ugwadu
 daganobo profit mone me sabeo.
- ¹³ Nago dade te tiwai yali,
 tama te da paḡe bidali hanigo
 te posobo po daba wali.

- Te we bidi dabego dwai gisugu mayu,
tama dabolo hale ebo po wali.
- 14 Nago te hani bage dabe homu hodolubaso,
tama augwaligo dago nogide hale yabo po wabo dao.
Te daba pedalubo seḏe augwaligo
dwai gisugu mabo se ebao.
- 15-16 Te bidi dabego posobo po,
me dwai po enaba wali,
tama te boi bidigo me te bidi dabego
te dwai se enaba wei ponobo eno suali.
Tama ena sesemane sogo homu seḡe
elalu, tama ena hale mu yai dao.
- 17 God, dago nage homu kone palubo
me gegeda palisiayu,
tama dago nago ḏaḡ walali bomai po
te me sela sayu ebeo.
Tiali goli, te se dabe daba pedalubao.
- 18 Dago nage tudiba me musiayu,
tama dago nago sunumi wali asobo me tagalubeo.
- 19 Tiali goli, nago da te uni hasa dabego
pesagede dolomainu ebao.
Tama nago da te be hulua sai dwai
madi mu te mesegelibo tiwai ebao.
- 20 Dago God, te dago nageba homu kone me isiayu,
tama dago te tibo godiba
gedu haluasa po obaso da, teda nago koneaibao.
- 21 Nago te bidi dago haligade geme elalubo homu
te tigidali konea pai elalubo dao.
- 22 Dago te nage naga wali pobaso,
tama te tigidali sogo augwaligo da ela mubo dao.
Augwaligo homugo te da
ela muabo sipsip tiwai homu naga ebo dao.*
- 23 Genuai Bidio, nage hodaluao.
Magi baso nage pila mubawe? Nage hodaluao.
Nago te sesemane sogo da tudiba mudamuo.
- 24 Magi baso nage dade geme duala sobawe?
Te bidi dabego da dwai mu ilama,
tama da te genuai seḡe mu tolobao.
Nago dago te seḡeḏe homu kone me gegeda paligio.
- 25 Da te toba tula munama,
tama dago tigi te isai bidigo tigi
pila mubo tiwai elalubao.
- 26 God, nage hogodama, te da tau sagasao.
Te nago da godolo ebo kolesaga te me elalua paibao.
Tama nago tede homu koneama, tama da ma sobaso da,
teda da me isigobeo.

* 44:22: Rom 8:36

45

Te Kora hani dabego aṣeṇani balia po me deli dao.

Te kingo we sabo sogo wabo teṣabi po

¹ Te wiegi yai po hauwa eno homude elalubao.

Eno te teṣabi po aṣeṇama,

te kingba mawainu yali.

Eno pedauwali da, te wiegi yai kuskus

bidigo te po aṣeṇbo hoda pen tiwai dao.

² King bidi, nage te gasa sawi yai bidi mu dao.

Te gasa bidi nage tiwai me menio.

Nago po te wiegi yai naga elalubo.

Tama te sesemane sogo Godigo nageba

te wiegi yai homu ebo yai.

³ Nage te bomai king da.

Nago au dobage te hauwa elalubao,

tama nago genuai nogi te ugwanu mu yai.

Nago te bainat hwą dią selama, te hwįabo sisi elaluo.

⁴ Nage te genuai nogi elalu, te polalubo king dao.

Nage te hosde dugulasa, tama te hwįboba pelama,

tama te hwįbo bage aiyaba elaluo.

Nago hwįainu da, te bidi dabego

nago po te aiyaba me elalugobeo.

Tama nago hwįbo te bidi dabe dolasa

bilimainu tau siyu hwįani.

Te nago hwįbo te bomo yai pedelaibao,

tama te dwai bidi dabe nagede

wi mu emainu ebo dao.

⁵ Te nago ene dabe te mu poa pelama,

tama te boi bidi dabe mu eneyu ebo dao.

Nago hwįyu, te gasa hani dabe aiyaba elaluama,

tama augwali te nage dologode bidibao.

⁶ Godigo nage te king nigilama,

tama nage te king sesemane

bidada peyu, bidada paibao.

Nago te naga we bidi dabe

te doloba pai kolesagade naga tonalubo dao.

⁷ Nago te doloba pai kolesaga wei eyu,

tama nago te dwai kolesaga te

wei isiąyu, hagela mu ebo dao.

Tama tibaso, naga Godigo digi, agai te nage sa muyu,

tama agai nago nogi ugwaba mu muyu,

tama nago nogi te gasa king dabego

nogi aiyaba elalubo dao. *

⁸ Te nago gudubo bobage ugwade

te wiegi yai denami ebo haniani nai,

te sanda tiwai mea, me kasia te denami elalubao.

Augwaligo te kingo be te haniani

au ilibo naigo te au ilali,

* 45:7: Hib 1:8-9

augwa te elefan kelego nigali,
tama augwa te nage wiegi yai homu
pemene ilibo musik weyu ebo dao.

⁹ Te gasa tɔ pedai kantri tonalubo king
dabego wegi dabe,
te genuai nogi elalubo we dabe dali,
te nago bede bidibao.

Kwin we te nago dolo nogo badu dolalubao.
Augwa te bulu Ofirde sali wiegi yai
golgo nigai au ilibo naigo
te agai au elama, bidibao.

¹⁰ Nage te gesi wegi te king dali bidi painu,
nago te eno po odolama,
tama tede homu kone palao.

Nago te naga bulude bage
te homu kone ebo gegeda palama,
tama naga deli kaneme bage me
te homu kone ebo tagalao.

¹¹ Nago tama tebo te kingo subaso da,
te nage sawi yai we da weyu,
tama te nage godolo mu yaibao.

Aga te nago genuai bidi da,
tama tiyu, nago agai po wali pao.

¹² Te Tair bulu we bidi augwaligo
te nageba wiegi yai homu ilibo nai dabe sesaibao,
tama te mone hauwa elalubo
bidi dabego me te nageba
wiegi yai homu ebo nai dabe mawaibao.

¹³ Te kingo gesi we te aga be habude bidibao,
tama aga te gasa sawi yai mu.

Agai te ugwa augwaligo te nigilama,
tama te golgo nigai hobigo au ilai ugwa muai.

¹⁴ Agai te ugwa kala te dodobolo pali
te hauwa elalubao.

Megi da, augwaligo te we te kingba odasa pobao.
Tama te gesi wegimani te aga hai namu dabe
augwali te aga wali pali.

¹⁵ Augwali te wiegi yai haliga pemene elama,
tama augwa te kingo wiegi yai
genuai be tomoba palio.

¹⁶ Tama king, nago da, te nago wai ogwa
te hauwa elaluaibao,
tama augwaligo te nago wai nɔɔ dabe
bidali pesage hasegeliyu,
tama king dabe pedelaibao.

Te nago augwaliba genuai namba mayu,
tama augwaligo te tigidali bulu
tɔ pedai we bidi dabe tonaluaibao.

17 Te nago genuai nogide po eno hanilama pusuyu,
 tama te nosali pedalubo hani tigidaligo
 te nage sesemane sogo homu kone paibao.
 Tama tiyu, te me badu we bidi dabego
 te nago nogi sesemane sogo
 ugwaba siyu yaibao.

46

Te Kora hani dabego aşani balia po me deli dao.

God da dali bidibao

¹ God aga te da seselalubo bidi da, tama agai
 sesemane sogo da bombo mabo dao.
 Aga te pade bidiyu,
 te dago genuai sege sabo sogo
 tau sainu sisi elalubo dao.
² Tama tiyu, te haniani se dabe pedalubo side,
 te dago wi me elamuo.
 To te mali eyu aluaibao, tama te bulu du dabe te
 tamu ai tomoba degasa dulaibao.
³ Tama genuai tamu ai te bomonama, kulukulu weyu,
 tama pepeda pelama, tama te dini pedaliyu,
 tama genuai tamu ai boi samanu,
 tama te bulu du dabe degelaibao.
 Te tobage genuai se pedaligi sogo da,
 teda da wi munu me igi meni.

⁴ Te Godigo hanu da, te magi dwai se meni yai
 wiegi yai bulu,
 te Ugwadu Mu Bidibo Godigo hanu dao.
 Te genuai soabo we me deli te tomode elalubao,
 tama te we de te we bidi dabego
 wiegi yai pemene ebo dao.

⁵ God te taunde bidibao,
 tama tiyu, te taun munu me dologobeo.
 Te be posisabadi, tama te Godigo aga tau saibao.

⁶ Te haniani to pedai kantri we bidi hani dabe
 augwali dwai midigi selama,
 tama hwiyu dali yai, tama te king dabe dali,
 te augwa we bidi dabe me,
 te augwali dolaibao.

Godigo genuai po daga mu obaso,
 tama to te olo we tiwai pedelaibao.

⁷ Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
 Bidi aga te da dali bidibao.
 Te Jekopgo God aga te dago duala sabo pesage elalubao.

⁸ Ae, tegobao!
 Dagego te Genuai Bidigo yali se suagasao.
 Te dagego haliga te agai
 te tode gasa tobage bomai se hauwa

ebaso, midigi saibao.

⁹ Agai te tigidali t̄o pedai badu
te hw̄ibo togolobo dao.

Agai te tigidali enesigi me ene togolama,
tama te sabele dabe te siaba ulubadi ebo dao.

¹⁰ Agai te po wai,

“Dage munu ma hw̄inamuo,” wali.

“Dagego ena bugagia koneīao, ena God mu dao.

Ena ugwadu mu elalu,

tama te tigidali t̄o pedai kantrigo

we bidi hani dabe ena dologode bidibao.

Te tigidali bulu pedai t̄ode

ena te polalubo bidi bidibo dao.”

¹¹ Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai

Bidi da dali bidibao.

Te Jekopgo God aga te da seselalubo bidi mu da.

47

Te Kora hani dabego asēani balia po me deli dao.

God te tigidali t̄ode we bidigo king bidibao

¹ Dage tigidali we bidi,

te wiegi yai pemene elama, nogo elao.

Dagego wiegi yai pemene ebo i weyu,

tama Godigo nogi ugwaba sabo t̄ēabi po wao.

² Dago te Genuai Bidide wi yao,

aga te Ugwade Mu Bidibo God dao.

Agaga te tigidali t̄ode we bidi tonalubo polalubo king dao.

³ Agai te tigidali Israel hani is̄awai we

bidi aiyaba elaluama,

tama da Israel bage te augwali daide

ugwadu bidibao.

Agai te gasa hani dabe te da dologode bidimainu ilali.

⁴ Godigo digi te t̄o me deli d̄ai ilama,

tama dabolo mawai dao.

Da te Jekopgo hani da, Godigo da godolo mu eyu,

tama dago te dena t̄ode wiegi yai pemene ebo dao.

⁵ God te dagaluba pali.

Te Genuai Bidi ugwaba holali sogo,

te we bidi dabe wiegi yai homu pemene elama,

tama bomonama i weyu,

tama biugel bu weyu dali yai.

⁶ Ae, tegoba, dago te God nogi ugwaba sabo

t̄ēabi po hodolama, waīao.

Dago te t̄ēabi po hodolama weyu,

tama agaba wiegi yai pemene inao,

aga te dago king dao.

⁷ God te king bidiyu, tama tigidali t̄o pedai tonalubao.

Dago te aga nogi ugwaba sabo t̄ēabi po wao.

8 God te king bidiyu, te tigidali hani we bidi tonalubao.
 God te aga sia kingde dulaluyu,
 te aga magi se meni yai wiegi yai mu bidibo dao.
 9 Te haniani we bidi hanigo te tobolu bidi dabe
 augwali te Abrahamgo God
 wali pabo we bidi dabe dali sisinama, bidibao.
 Godigo bomogo te tigidali ami
 dabego bomo aiyaba elalubo dao.
 Aga te polalubo king dao.

48

Te Kora hani dabego aseani balia po me deli dao.

Saion taun te genuai nogi elalu, te au wiegi yai elalubao

1 Genuai Bidigo genuai nogi elalubao.
 Da te Godigo bulu duba holinao,
 tama agai taun tomoba pelama,
 tama dago agai nogi ugwaba mu sinoa.
 2 Godigo te bulu du te wiegi yai mu,
 tama te ugwanu mu elalubao.
 Te tigidali tode we bidi augwaligo
 te Saion bulu du godolo mu ebo dao.
 Te bulu du te not badu elalubao,
 tama te polalubo kingo taun dao. *

3 God te taun tomode bidiyu,
 tama agai te we bidi dabego
 hwibo sogo tau siyu yai.
 Tama tiyu, augwali bugagia bidai.
 4 Polobadu te king dabego te Saionba hwigi painu yai.
 Augwali te deliba sisinama, tama te taun paba asai.
 5 Tiali goli, augwaligo te taun sulama,
 tama augwali polo tama dwai midigi sali.
 Tama augwali wi umabo mu ebaso,
 tama augwali wi pai dao.
 6 Augwali te dwai noma mu selama,
 tama augwali genuai dene sali,
 te wego wai ame nayu ebo dene tiwai gilama yai.

7 Godigo te genuai wali
 te giliga asobo badu asomainu elama,
 tama te Tasis hanu bidi dabego
 genuai sip dabe dolali.
 8 Te se te polobadu Godigo yali po odolama,
 tama megidago subo me agai te tiwai ma yai.
 Da te Genuai Bidigo taunde bidibao.
 Dago God, te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
 tama agai te se ebo dago suai.
 Godigo te aga taun daq walama,
 tama te taun sesemane sogo
 elalua pomainu yai dao.

* 48:2: Mat 5:35

- ⁹ God, da te nago tempel bede bidibao,
tama dago te nago da sesemane
godolo ebo kolesagade te homu kone palubo dao.
- ¹⁰ Te tigidali tɔ habu badu
te we bidi dabe augwaligo
te nago nogi ugwaba sabo dao.
Te tigidali habu badu we bidi dabego
te nago genuai nogide wiegi yai pemene ebo dao.
Nago te tigidali bage te doloba pai kolesagade naga
tonalubao.
- ¹¹ Tama tialima, te Saion bulu dude
bidibo we bidi tigidaligo te augwa
wiegi yai pemene yao.
Nago te tigidali we bidigo ebo kolesaga
te dolo dagalubo dao.
Tama tibaso, eno homugo te Juda taun we bidi dabe
augwa te wiegi yai pemene mu emainao.
- ¹² Dage we bidi, dage te Saion bulu dude biliyu,
tama te taun obo baguliyu,
tama tede elalubo bobobage be taua dabe nedao.
- ¹³ Dagego te Saion bagulali
obode bugagia homu kone palao,
tama agai te bomai be dabe bugagia suiɔo.
Tama tiyu, dagego te nosali pedalubo
hani dabeba te po pusagameo.
- ¹⁴ Dagego augwaliba te tama waiyagameo,
“Te Godigo da tonaluai da,” po wao,
“Aga te dago sesemane sogo
bidada peyu, bidada pabo God dao.
Tama sesemane sogo te aga poligi soyu,
tama dabolo te sunumi ola mawaibao,” te po wao.

49

Te Kora hani dabego aseani balia po me deli dao.

Bidigo homu masigi dali, genuai walu dali, teba homu mubo bidi, te bidigo kolesaga menio

- ¹ Dage tigidali we bidigo, odao.
Dage tigidali tɔde bidibo we bidigo,
eno wabo poba olo bugagia muao.
- ² Dage nogi yai bidi me, dage olo bidi me,
dage masigi hauwa munalubo bidi me,
dage magi nai meni yai bidi me,
dagego te po odao.
- ³ Eno homu kolesagade wiegi yai kolesaga koneama,
tama eno dwagi yai po dagego
konemainogo pusubao.
- ⁴ Eno po digi po begelama, hasia meba pusaibao.
Tama eno dwagi yai tɛɛbi gita dali elama,
tama dagebolo te po begelama wali po page pusaibao.

5-6 Bidi dabe augwaligo masigi hauwa munalubo,
 te homugo augwali daɗ omai te homu elama,
 tama augwa digi genuai po daɗa ola bilibo dao.
 Augwaligo nai hauwa munalubo homu elama,
 te bidi dabe augwaligo ena dolainogo bobegelali.
 Tialima, eno augwali dali wi egobeo.

7 Dago koneai, bidi mego aga masigigo
 aga digi aga ma abelama, ma dobola sabo menio.
 Tama agai Godibolo aga bidabo ula abeliyu,
 mone masigi Godibolo magobeo. Mu menio.

8-9 Bidigo mone masigigo God abelama,
 tama Godigo aga te bidibo ulade bidao omainogo,
 tama aga isidali weyu,
 dago tama tiali usu munu me egobeo.

10 Da tigidaligo koneai, kolesaga
 koneai bidi, augwali me isibo dao.
 Tama dwai kolesaga ebo bidi,
 te kolesaga meni yai bidi me, augwali isibo dao.
 Te bidi dabe augwaligo walu me
 mone masigi tigidali nai isu, taga peyu,
 tama gasa bidi dabego te nai sabo dao.

11 Hasia te bidi dabe augwaligo tɔ me elalui,
 tialima megi te gɔ page augwaligo tɔ tiwai elama,
 augwali tede sesemane sogo bidada peyu,
 bidada pabo dao.

12 Dago genuai nogi sabo tego dago
 te isibo tɔ daɗ wagobeo. Menio.
 Da te hasa dabe isibo tiwai yaibao.

13 Te se ebo te bidi dabe augwa digi
 tɔde tigidali nai homugo
 daɗ wabo bidide pedelebo dao.
 Tiwai bidi dabego dwagi yai homu kolesaga menio.
 Te bidi dabe augwaligo e tɔde tigidali nai
 dali osogo dwagi yai elama, tama augwali isibo dao.

14 Godigo agai bodolu muyu,
 augwali te kibu sipsip isibo tiwai elama,
 augwali te isali bidigo buluba paibao.
 Tama te isibo tego augwali tonalubo bidi tiwai bidai.
 Augwaligo tigi tigidali polo damua pabo si,
 tama augwali te isibo bidigo bulude
 augwaligo be tiwai elama bidaibao.
 Tama te dwagi yai doloba pai we bidigo
 augwali aiyaba elaluama, tonalueibao.

15 Tiali goli, Godigo ena ma saibao,
 tama isibo bidigo bulude
 te agai bomogo ena daɗ wabo usu egobeo.

16 Niwai bidi me agai masigi hauwa selama,
 tama genuai be seɗama,
 tama te bede dwagi yai nai hauwa elalui,

- tagalao, nago te nai sulama, godolo igio.
- 17 Nago koneai, nosali te bidi aga isibode,
tama agai te tigidali nai me sela pogobeo.
Be me, te au ebo nai me, masigi me,
te nai tigidali aga dali te isibo bidigo buluba
selasa pogobeo.
- 18 Tama aga e t̄de bidibo sogo
te bidi agai te tigidali nai dali dwagi yai homu yai.
Agai s̄e bomo elama, nai hauwa sai,
tama bidi augwaligo te po wai,
“Aga dwagi yai bidi dao.”
- 19 Tialima, aga isilama,
tama te hasia isali w̄ai dabe
augwali dali te giliga ula is̄awai bulude bidada peyu,
bidada paibao.
- 20 Dago genuai nogi siyu da,
tego dago isibo t̄u d̄au wagobeo.
Menio. Da te bulu hasa dabe isibo tiwai yaibao.

50

Godigo te we bidi dabego kolesaga dagalaibao po wai.

- 1 Te Tigidali Bomo Elalubo God,
aga te dago Genuai Bidi da,
megi da agai po weyu, tama te giliga pedaluboba,
me te giliga dega siguluboba
usu nama, te tigidali we bidiba i obao.
Agai te tigidali bulu t̄u we bidiba i wabo dao.
- 2 God te Saionde bidiyu,
te taun te polalubo taun mu,
tama te gasa sawi yai mu elalubao, tama Godigo ula
te pepeli diliba pedelali.
- 3 Dago God aga megi da te asobao.
Tama pedauwali me pania sabeo. Mu menio.
Te tigidali nai dabo sia bogoli
te aga asobodu polasa paibao,
tama genuai wali me, tulubagego me,
aga bagulama, elalubo dao.
- 4 Agai te dagalu me t̄u asomainu i olama,
augwali sigo agai te aga we bidi dabego ebo
kolesaga te bugagia dagalobo suagasainu eyu,
agai augwali si i obao.
- 5 Godigo te tama po obao, “Te eno we bidi dabe,
dagego ena dali te bomai po d̄au walali,
tama dagego te d̄au walali po d̄au waliyu,
te kibu hasa dabe ofa yai.
Dage te ena dali deliba sisinagasao,” po wai.
- 6 Te dagalugo digi te tama po obao,
“God te doloba pai mu dao.
Aga digi te po t̄u odobo bidi jas bidibao,” wabo.

7 Godigo te po wali, “Dage te eno we bidi da, odao.

Eno po elalubao.

Dage Israel dabe, eno dage po tų ilaibao.

Ena naga, ena te God mu da,
tama ena te dagego God dao.

8 Eno te dagego yali ofade
te eno dageba wado po weyu me wabeo. Menio.

Te sesemane sogo dagego te ofa
te siaba tigidali ulubo te eno suai dao.

9 Tiali goli, eno te dagego obo tomode
te omai bulmakau, me ma meme omai te dagego
ofade sabo homu ebo meni.

10 Magi baso meni, te tigidali buside bidibo uni hasa,
tama te tigidali bulu dude bidibo bulmakau me,
te tigidali te eno naga dao.

11 Te tigidali ba, me te busi hasa dabe
me, te kala nosa bulude bilibo ba sibi me, te tigidali
eno muai nai naga dao,”

Godigo te po wai.

12 “Ma, te ena nasi ebaso,
te eno dageba po me wagobeo.

Magi baso meni, te tų dali, tigidali elalubo nai,
te eno naga dao.

13 Te eno omai bulmakau mi tubo
homu ebawe?

Eno te meme kaneme tubo homu yaiba, agawe? Menio.”

14 “Te dagego enaba usu da mu waiya,
tebo te dagego yabo ofa tiwai tama.

Te dagego te enaba olo mabo
tigidali nai maiyabo po wali,
te Ugwadu Bidibo God Mu te enaba dagego maiya.

15 Dagego tama tibo si,
tama te seę pedalubo sogo, dagego enaba i waiya,
tama te eno dage tau mu siyu,
tama dagego eno nogi ugwaba sgameo,” po wali.

16 Tiali goli, Godigo te dwai seę ebo
bidi dabeba te tama po wali,
“Magi baso te dagego eno bomai po
tigidali nogibo dawe?

Tama magi baso te dagego eno daų wali bomai pode
te po mibo dawe?

17 Te eno dage dodolobo te dagego hagela homu eyu,
tama dagego eno po sesemane sela saęo seę ebo dao.

18 Dagego te nai wi sabo bidi dabe sulama,
tama dage augwa abagi pedelali.

Tama dage te we sabo seę dolama,
tama te penani seę ebo we bidi dabe
dali munasa, biliyu yai.

- 19 Dagego te dwai po,
me te tibo po sesemane sogo wabo sę ebo dao.
- 20 Tama dagego te duga ama dabe
po tų ilibo sę eyu,
tama dagego augwaliba te posobo weyu ebo dao.
- 21 Dagego te tiwai yali,
tama eno po deli me wabeo.
Tama dagego te ena te dage
tiwai tobage da homu yai.
Tiali goli, mu menio.
Megi eno dageba wado po olama,
tama dage te pepeli diliba sela munama,
te po tų ilaibao,” wali.
- 22 “Te ena tudiba mubo we bidi, dagego odao.
Te dage te tiwai tama bididubaso da,
teda eno dage dolaibao, tama te bidi me deligo dage
ma sainu ebaso, te usu me egotheo.
- 23 Te enaba usu da weyu, gedu haluasa po weyu,
te enaba ofa mabo tiwai ebo bidi,
agai te eno nogi ugwaba sobao.
Tama eno te po wali pabo bidi dabe
te eno ma dobola saibao,” po wai.

51

Te Devitgo asęani balia po me deli dao. Agai te gasa bidigo we nogi Batseba dali penani yai, tama te profet bidi Natan aselama, “Nago dwai sę yalio,” te tobage po wali. Tama Devitgo ge neyu, e balia po weyu asęani.

2 Samuel Dąi 11, 12:1-15 suo.

Bidigo gedu haluasa po Godibolo weyu da, te bidigo sęęę sela sqwaibao

- 1 God, nage hobede ebo page bidi,
nago ena olo mabo sęgo ena tau sao.
Nago olo mabo sę hauwa mu elalui,
tama eno homugo nago eno
dwai kolesaga tigidali sela sayao.
- 2 Nago ena tigidali ąi telayao,
tama dwai kolesaga enade ma elaludalio.
Eno sęęę sela sęnana,
ena dwagi yai pedelama bidaio.
- 3 Eno koneai, eno dwai sę yai.
Tama ena yali sęęęde eno homugo konealubo tagalobeo.
- 4 Eno dwai sęęę nage deli dali naga yai.
Eno dwai kolesaga nago gedude yai.
Tama nago ena po tų ela menama,
tama nago doloba pai kolesaga naga yao.
Nago eno sęęę wei siyu, tama nage da,
dwai sę isiawai bidi. *
- 5 Nago koneai, idago ena ame nani sogo,

* 51:4: Rom 3:4

- ena dwai se ebo bidi pedelai.
 Mu tama, ena idago haligade bidibadi,
 ena sege sai bidi dao.
- 6 Nago homugo te eno nage dolo naga wali asiyu,
 tibo kolesaga igio homu ebao.
 Tama tibaso, nago ena dwagi yai
 homu kolesaga ola mao.
- 7 Nago eno sege sela sanama,
 ena meda meni yai pedelaio.
 Nago ena ai tedelama,
 ena meda isiawai mu pedelaio,
 tedela yai kedau ebo nai sno te tiwai pedelaibao.
- 8 Nago eno homu dwagi yai ma ilao.
 Mu tamao, nago ena aiyaba elalui,
 tama nago eno sege wei ponai,
 tialima, megie eno dwagi yai homu ma yaibao.
- 9 Nago eno dwai se yaliba ma tonono igio.
 Tama eno homugo nago eno dwai se yali
 te nago tigidali sela sayao.
- 10 God, nago eno homu kolesaga
 tomode meda meni yai dwagi yai
 gesi kolesaga ilibo se ma yao.
 Awe, ena nage dali homugo kea pai bidi
 pedalumainu yao.
- 11 Nago ena sela sayu,
 tama ena nage digibulu bididalio.
 Nago ena dali bidibo mobo bidi naga ma sidalio weyu.
- 12 Polobadu nago ena ma sobaso,
 te ena dwagi yai homu yai, nage dali.
 Tama megie eno te homu yai,
 nago ena te dwagi yai homu
 kolesaga enabolo ma mao.
 Nago eno homu kolesaga hodolama,
 tama nago po eno wali paibao.
 Eno tama homu kolesaga emainogo
 nago ena daa walagameo.
- 13 Tama eno nago kolesaga
 te sege sai we bidi augwalibolo ola mawaibao,
 tama te we bidi augwali
 nage bidibo digi ma asaibao.
- 14 God, nage te God nago ena ma sabo bidi dao,
 nago ena dali olo mabo se tigidali dwagi yai eyu,
 tama nago ena ma elegio.
 Tama eno nago nogi ugwaba siyu,
 nagebolo teabi hauwa waibao,
 nago doloba pai kolesaga naga ebo dao.
- 15 Genuai Bidi, nago ena tau siyu,
 mu po dolo hanilama, enabolo wao,

tama eno nago nogi ugwaba saibao.

16 Ma, te nago eno yali dwai se sela samainu eyu,
eno te kibu sipsip nagebolo ofa mobaso,
nago sogobeo.

Nago te sabo homu igi sogo da,
teda eno te ofa magasigi da.
Eno kibu sipsip me elama, siaba ulama,
tigidali mu dela peyu da,
te nago te ebo se dwagi yai homu egobeo.

17 Tialima, God, ena digi ena aiyaba elaluama,
nage dologode ena bidaibao.

Te tobage kolesaga ebo da,
te nago gedude te nago sabo ofa mu tiwai dao.
Eno koneai, bidi aga yali dwai se dwagi aga ma koneyu,
aga digi aga aiyaba elaluai magi basowe?
Aga te yali dwai se dwagi homu dene eyu, tebo dao.
Te tobage kolesaga ebogo te nagebolo ofa mabo se
hasegelama, te nago gedude te usu mu dao.

18 Naga homu kolesagago digi,
te Saion we bidi dwagi yai homu ma ilao.

Naga digi Jerusalem genuai hanu
moni masigigo nigali obo ma dodolao.

19 Tama te sogo nago dwagi yai doloba pai
te usu da olama, ela mabo
kibu sipsip ofa nago godolo yaibao,
tama meba siago tigidali dela pabo nai dabe.

Tama dago bulmakau omai selama,
nagebolo usu da olama, siaba tigidali ulama,
tama siago tigidali dela paibao,
te nagebolo nai ula ofa mabo
sawali sai altade te se yaibao.

52

Devitgo te balia po aseani, te dago homu konemainogo yai. Hasia bolo te Idom bidi Doek te Solba pelama, tama agabolo te tama po walali, "Devit te Abimelekgo bede bidibao," po wai. Tama tede Devitgo homugo ma kone palama, te balia po aseani. 1 Samuel 21:7, 22:9-10 tede elalubo po suo.

Te dwai kolesagade wiegi yai pemene ebo bidi, aga te wabo pabo bidi tiwai ebo

¹ Nage te bomai bidi, te magi baso nago
te genuai po daga weyu,
tama nago te Godigo we bidi
augwaliba dwai kolesaga elama,
tama tede nago odolali te wiegi yai homu
pemene ebo dawo?

Te sesemane sogo Godigo te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga augwaliba ebo dao.

² Nage te tibo po wabo bidi da,
 te nago po te resa te mu poa pai tiwai elalu,
 tama nago po wabogo te gasa bidi dolobo dao.
 Tigidali side nago te gasa bidi dolabo homu elalubo dao.
³ Nago te wiegi yai kolesaga wei me isiʻyu,
 nago te dwai kolesaga naga wei ebo dao.
 Nago te mu po wabo kolesaga wei meni yai.
 Nago te tibo po wabo kolesaga naga wei ebo dao.
⁴ Nage te tibo po wabo bidi dao.
 Nago te gasa bidi dolabo homu ebo
 po wei mu ebo dao.

⁵ Tiali goli, odao.
 Godigo te nage mu doloyu,
 tama nage te tiwai elalua paibao.
 Agai te nage pageabi elama,
 tama naga bede te nage sela saʻwaibao.
 Tama nage mu sia somainu ilama,
 tama nage te tɔde ma bidimainogo me elalugobeo.

⁶ Te doloba pai bidi dabego te tiwai
 pedalubo sulama, te augwali wi yaibao.
 Te augwaligo nage gisugu mayu,
 te tama po waibao,

⁷ “Suao. Te bidi te Godigo aga
 tau sabo homu wei isiʻyu,
 te aga ɗaɗ me walobeo.
 Agai te aga mone, me doado bage
 hauwade teba homu munama,
 tama aga homugo te dwai kolesagago
 aga bugagia bidimainu ilaibao,
 te homu yali,” te po waibao.

⁸ Tiali goli, eno te tiwai me ebeo.
 Ena te Godigo be paɗe elalubo ni oliv tiwai dao.
 Eno konealubo homu Godiba munama,
 te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga te
 sesemane bidada peyu,
 bidada pabo sogo te enaba
 te kolesaga emainu ebo dao.

⁹ God, nago ena tau sali, tama tiyu, eno sesemane sogo
 nageba usu da weyu, gedu haluasa po wabo dao.
 Tama te nago we bidi dabego gedude
 te eno nago nogi ugwaba siyu,
 tama eno te po waibao,
 “Godigo te wiegi yai kolesaga enaba
 ebo da,” po waibao.

53

Te Devitgo aʻɛani balia po me deli dao.

Te kolesaga geda mubo, me te dwai se ebo bidi dabego kolesagade po wai

- 1 Te kolesaga meni yai
 dwai sɛ ebo bidi dabego
 augwa digi te tama po wabo dao,
 “Te God me bidibeo,” wabo da.
 Te bidi dabe te augwali bidi dwai naga dao.
 Augwaligo kolesaga te dwai mu ebo dao.
 Te bidi me deligo wiegi yai kolesaga me ebo menio.
 Mu menio.
- 2 God te dagalude bidiyu,
 te we bidi dabe bidalubo madi aiyaba tonalubo dao.
 Agai te kolesaga koneai bidi me deli gegeyu,
 te God gegebo sɛ ebowe naga suainu tebo dao.
- 3 Tiali goli, menio.
 Tigidali mugo te sunumi tagalalio.
 Tigidali te deli tobage tiwai naga elalubao,
 augwali te dwai bidi dabe mu elalubao.
 Te bidi me deligo wiegi yai kolesaga
 me ebeo. Mu menio. *
- 4 Godigo te tama po wali,
 “Te bidi dabego te dwai kolesaga ebao,
 te augwaligo kolesaga koneai me
 elalubo homu meni da, agawe?
 Augwaligo te eno we bidi dabe
 te augwaligo te bret tubo
 tiwai gilama te mu silibao.
 Tama augwaligo enaba gedu haluasa
 po wabo menio,” wali.
- 5 Tiali goli, te augwali wi umabo mu yaibao.
 Polobadu augwa te tiwai wi me ebeo.
 Mu menio. Magi baso meni,
 te Godigo dagego boi bidi tigidali silimainu yaibao.
 Agai augwali ela munama,
 tama agai augwaligo dili dabe sɛ sɛ paibao.
- 6 Eno homugo Godigo te Saion
 bulu bidi me deli tagala palumainu elama,
 te Israel dabe ma sagasomainu homu yai.
 Nosali Godigo te aga bage tau selama,
 tama augwali bugagia ma bidimainu yaibao,
 teda te Israel hani augwali wiegi yai pemene yaibao.
 Ae, te Jekop aga hani augwali bugai haliga mu yaibao.

54

Devitgo te balia aseani, te Sifde sɛ yali bidi dabego te Solba po waligi
 peyu, te Devit augwali tomode geme dualalubo po waligi pai, te sɛde
 agai homu kone ma paliyu, e balia po aseai dao.

1 Samuel 23:19, 26:1 tede elalubo po suo.

Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tau somainu yai

* 53:3: Rom 3:10-12

- 1 God, te nago bomogo,
nago ena te dwai bidi dabego nogode ma sao.
Te nago genuai bomogo nago ena
te olo mu bidimainu ebo bidi pedalumainu ilao.
- 2 God, eno homugo nago eno
gedu haluasa po wabo odomainu homu ebao.
Eno homugo nago eno wabo poba
olo mumainu homu ebo dao.
- 3 Te hagoma ebo bidi dabe aselama,
te augwaligo ena dali hwɨainu ebao.
Te homu dene isiabo bidi dabe
augwaligo ena ela muainu ebao.
Te bidi dabe augwaligo homugo
te God olo nai tiwai da homu ebo dao.
- 4 Tiali goli, Godigo digi ena tau sabo bidi dao.
Mu tama, Genuai Bidigo te ena tonalubaso,
tama ena bugagia bidibo dao.
- 5 Te Godigo eno boi bidi dabeba
te tiwai dene mawaibao.
Te augwaligo enaba ebo kolesagade,
tego augwa digi dolaibao.
Godigo ena me tagalogobeo,
tama tiyu, agai te boi bidi dabe mu silaibao.
- 6 Genuai Bidi, eno te nageba ofa
mai yabo homu wei ebao.
Nage te wiegi yai mu da,
tama tiyu, eno nageba gedu haluasa
pode usu da mu obao.
- 7 Nago ena tau selama, tama enaba
te pedelali tigidali seḡeḡo te ena aiyaba me elalubeo.
Tama eno suali, te nago eno
boi bidi dabe aiyaba elalubo subo dao.

55

Te Devitgo aṣani balia po me deli dao.

Bidigo abagigo aga dali dwai se ebaso, agai gedu haluasa po wai

- 1 God, nago eno gedu haluasa
po wabo odao.
Nago eno gela wabode olo me pania sigio.
- 2 Ae, nago eno gedu haluasa po bugagia odolama,
tama enaba po wei ponao.
Te seḡeḡo ena mu dolainu ebo dao.
- 3 Te boi bidi dabego ena dolabo po bomu mu yai.
Te dwai bidi dabego ena aiyaba mu elalu yali.
Tama tiyu, eno haliga te dwai seḡe mu yai.
Augwaligo te seḡe hauwa enaba muyu,
te wado po dali weyu yai,
tama augwaligo enaba boi bidi mu ebao.
- 4 Ena te augwalide wi umabo mu eyu,

- tama ena isabo homu elama,
tama tego ena haliga seḡe mu ilibo dao.
- ⁵ Awe, ena wi mu elama,
tama eno tigi te didibili dwai mu ebao.
Te wigo ena aiyaba mu elaluai.
- ⁶ Tialima, eno te tama po wali,
“Hobede ya, te eno homugo
te ba dabego bogo tiwai sigi da homu yai.
Tama ena bola pelama, te toma nabo
pesage me deli gegelama,
tama ena tede dugulalu dabo homu ebao,” wali.
- ⁷ “Te ena digibulu mu bola pelama,
tama ena te bidi meni yai pesageba
mu bidigi paibao,” wali.
- ⁸ “Te ena asesa bola peyu,
tama geme duala sigi pelama,
bidabo pesage me deli gegelama, bidainu yaibao,
tama ena te bomai walide me tulubagede
geme duala selama, bidaibao,” wali.
- ⁹ Eno suali, te bidi dabego te taun tomode hwibo suali.
Tama tialima, Genuai Bidi, nago
augwaligo po kone tuḡ palumainu elama,
tama augwali mu silimainogo yao.
- ¹⁰ Te giligade me hulide augwali
te taun bagulali obo daḡde bilalu ebo dao.
Tama te taun we bidi dabego te
dwai seḡe sabo kolesaga ebo se hauwa eyu ebo dao.
- ¹¹ Te taun pedai tigidali badu te
bidi dabego gasa bidi dabe me,
doado bage dabe me doloyu ebao.
Te sunumi sesegede,
me te bidi sisinibo pesagede,
te bidi dabego te gasa bidi dabe aiyaba elalu ebao,
tama augwali tibo po ola mayu,
te augwaligo doado bage sainu ebo dao.
- ¹² Te boi bidi me deligo po dwai
enabolo wagi sogo da, tagalao,
eno te agai wabo pogo seḡe bugagia toligi da.
Ma, ena wei isiḡwai bidigo enaba
keḡe po wagi sogo da,
teda ena agade geme duala sabo usugi da.
- ¹³ Tiali goli, menio. Te nage naga dao.
Nage te eno polalubo abagi da,
tama nage te eno hai namu mu da.
Nago digi te dwai po wabo kolesaga ebo dao.
- ¹⁴ Polobadu da si hodobo biliyu,
tama po dali bugagia miyu, ela bilai,
tama te Godigo moni lotu be
tempelba te gasa bidi dabe dali peyu yali.

15 Eno homugo te eno boi bidi dabego
haligade me, te augwa bede me,
te dwai kolesagago pağanaluao.

Tialima, eno homugo
te augwali polo isimainu homu yai.
Te augwali bidibo elalubadi,
tama augwali te isibo bidi dabego
pesageba pomainu ebao.

16 Tiali goli, te Godigo ena tau somainu
te gedu haluasa po obao.
Tama aga digi ena ma saibao.

17 Te kigamude me,
te genuai giliga nanobode me,
te hulide me, te seḡe dabego ena dolobaso,
tama eno agaba gela wabo da.

Tama agai eno gedu haluasa po odoyu yaibao.

18 Te bidi hauwago ena dali hwı̄bao.
Tiali goli, ena me dolobeo.

Magi baso meni, Godigo ena tonaluyu,
tama ena ma odasa asaibao.

19 Polobadu mu God king bidali,
tama megi me aga te king bidibao.

Te aga digi eno gedu haluasa po wabo odama,
tama agai te boi bidi dabe
te hwı̄bode aiyaba elaluaibao.

Augwali te agade wi me isaı̄wai,
tama tiyu, augwaligo te dwai se ebo
kolesaga tagalogobeo.

20 Eno te abagigo agai te
aga abagi dabe dali digi hwı̄iani.

Tama agai te augwali dali polobadu
te daı̄ walali bomai po bolalio.

21 Te pedauwalide agai pusai po wali,
tiali goli te haligade agai te boi bidi enade elaluali.

Te agai pogo dago tabi nagame ilama bidibao.

Tiali goli, te po te bobobage bainat hwaı̄
tiwai mu poa pelama, tama da togobao.

22 Tigidali seḡe nago tolobao,
te nago Genuai Bidiba mao.

Te agai tolama,
tama te agai nage daı̄ walaibao.

Te agai te magi nai me deligo
te doloba pai bidi dabe dolomainu me iligobeo.

23 Tiali goli God, te nago te bidi
ela mubo bidi dabe sela saı̄yu,
tama te tibo po wabo bidi dabe me sela saı̄yu elama,
tama augwali te dwai pesageba pelama,
tama augwali hagawaı̄bao.

Te augwaligo bidabo sogo bodolu
 te me elalubadi, tama te augwali isaibao.
 Tiali goli, ena digi, teda eno konealubo homu nageba
 mu sesemane keḡa paibao.

56

Te Filistia dabego Devit te Get taunde pageabi elama, tola sobaso, tama
 Devitgo te gedu haluasa po weyu, te Godiba gela wali. 1 Samuel 21:10-
 15 tede elalubo po suo.

Te Godiba konealubo homu daḡ wabo bidigo gedu haluasa po wai

- ¹ God, nago te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enaba yao.
 Te bidi dabego ena pobeasa biliyu,
 tama ena dali hwiyu ebao.
 Te boi bidi dabego sesemane sogo dwai enaba ebao.
- ² Tigidali sogo giligade
 te boi bidi dabego ena dali hwjai.
 Te bidi hauwago enaba boi bidi ebo dao.
- ³ Te Tigidali Bomo Elalubo God Mu,
 te ena magi nai me delide wi ebo sogo,
 eno konealubo homu nageba daḡ mu wabo dao.
- ⁴ Eno konealubo homu Godiba keḡa pelama,
 tama eno agai mu poba homu konealubao.
 Tama tiyu, eno agai nogi ugwaba sobao.
 Eno konealubo homu Godiba munama,
 tama ena te magi nai mede wi me egobeo.
 Te bidi dabego mena seḡ enaba yaibawe? Menio.
- ⁵ Tigidali seḡ eno yainogo ebadi goli,
 te boi bidi dabego dolobo seḡ yai.
 Te sesemane sogo augwaligo homugo
 te ena dolabo sunumi gegebo seḡ yai.
- ⁶ Augwa deliba sisinagaselama, geme dualalubo dao.
 Te augwaligo ena bilibo bugagia tonalu,
 tama ena augwaligo ela muabo
 homu eyu, te tama tibo dao.
- ⁷ God, nago te augwa ebo kolesagade dwai dene mao.
 Nago augwalide haliga seḡe eyu,
 tama augwali mu dolama, aiyaba mu elaluo.
- ⁸ Nago ena te seḡe toliyu,
 tama ena te dwai dene me eyu,
 tama ena te gela udubo te nago koneai.
 Tialima, nago tede homu konealu elama,
 tama te naga bukude te nago aseai dao.
- ⁹ God, eno nage koneanio.
 Nago ena tau sainu yai.
 Tama tialima, nosali eno nageba
 gedu haluasa po waibao,
 te nago te boi bidi dabe pobebaso,

tama augwali wi paibao.

¹⁰ Eno te Godiba homu konealu,
tama eno agai daꝋ wali poba homu konealuai.
Tama tiyu, eno agai nogi ugwaba sabo dao.
Mu tama, eno te Genuai Bidigo
daꝋ walali poba homu kone palama,
tama eno aga nogi ugwaba sabo dao.
¹¹ Eno konealubo homu te Godiba daꝋ obaso,
tama tiyu, te eno magi naide wi me egobeo.
Te bidi dabego mena se enaba yaibawe? Menio.

¹²⁻¹³ God, te polobadu eno yaiba
olama po daꝋ wali se, te se eno yaibao wali.
Nago ena ma dobola saligo tama, ena me isibeo.
Nago ena tau saligo
te boi bidi dabego ena me aiyaba elalubeo.
Tama tialima, God, ena te nage dali
sesemane sogo bilibao,
tama ena te nago ulade bilidubadi,
te ena isiboba usu naibao.
Tama eno nageba usu da mu weyu,
tama eno te usu da wali po daꝋ iliyu,
te eno ofa me deli yaibao.

57

Devit te Solde wi pelama, tama te bulu du odua beba bidigi pai. Te
1 Samuel 22:1; 24:1-3 tede elalubo po suo. Agai te dabolo kolesaga
konemainu ola mayu, te balia aseai dao.

Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tau somainu wai

¹ God, nago te homu dene eyu,
tau sabo kolesaga enaba yao.
Magi baso meni, nago ena tonalumainu
eyu, ena nageba asobao.
Ena nage dali bidibaso, te ena bugagia bidibao,
te ba kakaruk wai dabe te aga idago bogo dologode
bugagia geme dualalubo tiwai gilama ebao.
Ena te tiwai tama bididu, te ena dolainu yali nai tigidali
silibo sogoba usu nigi paibao.
² Eno te Ugwadu Mu Bidibo Godigo
te ena tau somainu i wabo dao.
Tama agai te ena saꝋ pabo nai tigidali mabo dao.
³ Aga te dagalude bidiyu,
tama agai eno gedu haluasa po wabo odama,
tama ena ma dobola saibao.
Agai te ena dolainu ebo bidi dabe te aiyaba elalueibao.
Godigo te sesemane sogo
ena wei mu eyu, godolo elama,
tama agai ena munu me tagalugobeo. Mu menio.
⁴ Te dwai hasa laion tiwai bidi dabe
augwaligo ena bobegelali,

tama augwaligo te we bidi dabe tuainu sisi yali.
 Te augwaligo kele te ene me sesemone poa pai mu
 tiwai elaluai.
 Te augwaligo hamena te bainat hwa poa pai mu
 tiwai elaluai dao.

⁵ God, nago magi se me deli te dagalude
 te tigidali we bidiba te tiwai ola mao,
 naga digi te polalubo bidi mu da olama,
 tama nage te augwali daide ugwadu bidibao.
 Te nago bomo te tigidali bulu to padaide
 pepeli diliba hanilama, pedalumainu yao.

⁶ Te boi bidi dabego ena tola somainu
 ebo bono gaga muani.
 Tama tiyu, genuai segego ena aiyaba mu elaluai.
 Augwaligo eno sunumide te to dedage dogolama,
 teba ena tula mumainu yai.
 Tiali goli, ena tula mubeo.
 Augwa digi te dedageba ma tulaluai.

⁷ God, te eno haligade da,
 eno konealubo homu nageba daq wali.
 Awe, eno konealubo homu nageba mu mubao.
 Tama tibaso, te eno nago nogi ugwaba
 sabo teabi po waibao.

⁸ Te ena pila mubo tagalama hodaluaibao.
 Eno te gita me, kulelego me, te musik waibao.
 Te be posa pabode, teda eno te musik waibao.

⁹ Genuai Bidi, te eno nageba usu da wabo po
 te gasa hani tomode waibao.
 Te ena tigidali tode bidibo we bidiba pelama,
 te nago nogi ugwaba saibao.

¹⁰ Magi baso meni, nago da sesemane
 godolo ebo umabo mu ebao.
 Te dago usu sainu ebaso da, teda te daq te dagaluba
 usu nigi paibao.

Nago da tonaluabo po daq walama,
 tama nago da me tagalubeo.
 Te nago da tonalubo sogo tigidali te dago nedebaso da,
 teda daq te dagaluba usu nigiluaibao.

¹¹ God, nago magi se me deli
 te dagalude te tigidali we bidiba te tiwai ola mao,
 naga digi te polalubo bidi mu da olama,
 tama nage te augwali daide ugwadu bidibao.
 Te nago bomo te tigidali bulu to padaide
 te pepeli diliba hanilama, pedalumainu ilao.

Te Godigo te dwai sę ebo bidi dabeba dwai dene mawainogo eyu, te bidigo gedu haluasa po wai

¹ Dage te tobolu bidi dabe,
dagego te doloba pai po
te po tude wabo da, agawe?

Te dagego tigidali bidigo po
bugagia dagalubo da homu eba, agawe?

² Mu menio. Te dagego homu
te dwai kolesagaba naga keę pai elalubao.

Tama dagego te tigidali badu
te bidi dabe dolobo sę ebao.

³ Te dwai sę ebo bidi dabe te
augwa tigidali sogo bilibode
te wiegi yai sunumi tagalali.

Te augwali wai będe digi gagalali,
te augwa monu dabe eboba usu nigi peyu,
te augwaligo tibo po wabo sę naga yalio.

⁴ Te augwaligo wabo po te bidi gaę kelebo hasamanigo
kelede elalubo te bidi isibo nabi tiwai dao.

Augwa olo pania siyu yali, te hasamanigo ebo tiwai,
te aga olo pania selama, te aga po te me odobeo.

⁵ Te hasamanigo te kolesaga koneai
bidigo po me odisięwaibao,
te agai musik wabo sogo te hasamani hodaluama,
teębi emainu yai.

Te agai ona elaidu geani,
tama te hasamanigo me odogobeo.

⁶ God, nago te dwai bidi dabe dolao.
Genuai Bidi, te augwali
te dolama hwibo laion tiwai ebao,
tama tialima, nago augwali kele togolama,
tigidali guda sayao.

⁷ Augwali te wę pelama,
tama te tęde odolali menia siyu,
hagabo tiwai emainao.

Nago augwali agayu, tama te bidigo nosa agalama,
te isibo tiwai gilama emainao.

⁸ Eno homugo augwali te ma damubo
tiwai gilama emainao,
moni dwai kukumini emainao.

Tama augwali te wai idago haligade
isibo tiwai emainao.

Nosali idago aga ame nenama,
tama te waigo giliga susiębo tiwai emainu yao.

⁹ Te polo mu tama, Godigo augwali dolaibao,
te bidigo dwasianu ni gelibo tiwai gilama yaibao.

Augwali te bidibo ula elalubadi,
tama Godigo augwalide haliga sębę mu elama,
tama agai augwali te pobele bage
sayo tiwai gilama ebo dao.

10 Te doloba pai bidi dabego
 te Godigo te dwai sę ebo bidi
 dabebolo te dwai dene mabo subo si,
 te augwali wiegi yai pemene yaibao.
 Te doloba pai bidi dabego saęa
 te dwai bidi dabego kanemego saęa wę telaibao.
 11 Tama gasa bidi dabego te tama po waibao,
 “Mu dao, Godigo te doloba pai bidi dabeba
 wiegi yai sę wei pona mawai.
 Mu tama, God bidibao, tama agai te tigidali bage
 te doloba pai po tuęo dagalaibao,” waibao

59

Polobadu Solgo bidi meba tagala palama, te Devitgo beba tonalugi pai.
 Augwaligo aga ela muainu yai. Te 1 Samuel 19:11 tede elalubo po suo.
 Tialima, Devitgo megi te balia aseęu, te dabolo bugagia ola mawai.

Te bidigo gedu haluasa po weyu, te boi bidigo aga me dolidali olama wai

1 Eno God, nago ena te boi bidi dabego
 nogode ma dobola sao.
 Nago ena bugagia seselalubaso,
 te augwaligo ena me dolisięwaibao.
 2 Nago ena te dwai bidi dabego
 nogode dagala sao.
 Tama ena ela muainu ebo bidi dabede
 nago ena ma dobola sao.
 3 Augwali suo. Augwali geme dualalu,
 te ena ela muainu ebao.
 Augwali te dwai hwıbo bidi dabe,
 tama augwali sisinama, te ena dali hwıainu ebo dao.
 4 Genuai Bidi, augwali dali eno dwai sę me isięu,
 tama eno nago bomai pode hagoma me ebeo,
 tama eno magi nai me delide magi dwai sę me ebeo.
 Tiali goli, augwali asesa pelama,
 te ena dali hwıainu paęa bidagasai elaluali.
 5 Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo
 Elalubo God dao.
 Nago polo tama ena tau sagasao.
 Nage te Israel dabego God, te bidi dabe suo.
 Nage polo aselama, tama te Israel hani isęwai we bidiba
 dwai dene magasobo sę yagasao.
 Nago augwalide homu dene me elamuo.
 Te bagego wiegi yai kolesaga yaiba po wali,
 tiali goli, augwaligo te dwai kolesaga
 yabo homu naga elaluai.
 Te augwali wei ponobo sę nago mu yao,
 6 Te hulide augwali te genuai hanuba ma aselama,
 tama augwali te taun bobegelali obo
 sesege badu bagula biliyu,

tama te yowi dabego wabo tiwai i ola bilai.

⁷ Odao. Te augwaligo po te dwai mu weyu,
te bainat hwaꝓ poa pai mu tiwai yali.

Tiali goli, augwaligo te po wali,
“Dego dago te po odomainu yagawe?”

⁸ Tiali goli, Genuai Bidi,
nago augwaliba dwai gisugu mu mabo dao.

Nago te tigidali Israel hani isaꝓwai we
bidi haniba te keꝓeꝓ po wabo dao.

⁹ Nago naga ena daꝓ waliyu, tama ena tonalubao.

God, ena te nageba naga pelama,
tama ena te boi bidi dabede geme duala sabo dao.

¹⁰ Te eno God agai ena wei eyu, godolo mu elama,
tama aga aselama, ena tau sagasali.

Godog te agai eno boi bidi dabe te
aiyaba elalubo te enabolo sumainu yaibao.

¹¹ God, te nago augwali ela mugio.

Magi baso meni, te eno hani bage augwaligo
te naide homu kone ebo tagalidalio.

Genuai Bidi, nage da tonalubo bidi dao.

Te nago bomogo naga,
nago te boi bidi dabe sela saꝓnama,
te augwali tedela pomainao.

¹² Sesemane sogo augwaligo
te dwai seꝓ yabo po naga weyu ebo dao.

Te augwa hagoma ebo kolesagade
te augwa dolomainu sula tagalao.

Augwaligo te nago nogide po dwai weyu,
tama sesemane sogo tibo po wabo dao.

¹³ Tama tialima, te nago haliga seꝓeꝓ
augwalide eyu, te augwali elao.

Te dwai seꝓ ebo bidi dabe mu silao.

Nago te tibaso da,
tama te we bidi dabego koneama,
nage te God, nage te da Israel dabego king bidi me,
tama nage te tigidali bulu tꝓde
bagego king da olama,
te augwaligo konemainao.

¹⁴ Tama hulide te eno boi bidi dabe
te taunba ma aselama,
tama augwali te bagula biliyu,
tama te yowi dabego go wabo tiwai ebo dao.

¹⁵ Augwali te yowi tiwai biliyu, te uga peyu, eda asiyu,
te nai gegebo ebao,

tama te augwali haliga paꝓasiꝓbaso,
augwali te i dwai mu weyu ebo dao.

¹⁶ Tiali goli, eno te nago genuai
bomode te teꝓbi weyu yaibao.

Te tigidali sogo kigamude te eno teꝓbi genuai weyu,

te nago ena sesemane sogo godolo ebode
 te homu paliyu tiaibao.
 Magi baso meni, te haniani seḡe dabe
 polobadu enaba pedelali,
 tama nago ena bugagia tonalu,
 tama nage te eno obo tiwai elalubo dao.
 17 God, nage naga te ena seselalubo bidi dao.
 Eno te nago nogi ugwaba sabo teḡbi po wainogo ebao.
 God, nago ena godolo mu ebao,
 tama nage te eno bomai obo elalubao.

60

Devitgo te da ola mayu yai. Agai te polobadu te Mesopotemiatode bidali bage, me Soba tode bidali bage, te Siria dabe dalihwiani sogo, te hani kone ma palali. Tama agai te bidi Joapte ma geasa asiyu, tama te Tamu Elalubo Tḡ Malude bidali, te Idom bidi dabe te 12,000 bidi ela muani, teba agai homu konema palama, te balia po aseai dao. Te 2 Samuel Daj 8; 1 Stori Daj 18, tede elalubo po suo.

Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali ma somainu yali
 1 God, nago da tagalama,
 tama da te hwibode aiyaba
 elalumainu sula tagalalio.
 Nago dade wado homu elalu, tama nago te tiwai yali.
 Tiali goli, megī te nage ma asiyu,
 te da ma tau sagasao.
 2 Nago dago tḡ mali emainu ilama,
 tama nago te alumainu elama,
 tama genuai tḡ dedage pedelalio.
 Megi da, te tḡ mu dolainu ebao.
 Tialima, nago ma dodolao.
 3 Nago te seḡe hauwa te naga we bidi dabolo mawai.
 Tama nago dabolo te wain aḡ menama,
 tumainu ebo tiwai yai.
 Dago tulama, tama da te umuna pai mu pedelali.
 4 Nago te wi pao po te nageba
 lotu wabo we bidiba pusai,
 te boi bidi dabego augwali dolidali weyu,
 augwali wi pomainogo yali.
 5 Da te nago bomogo ma sao,
 magi baso meni, te nago da godolo mu ebo dao.
 Tama tibaso, nago dago gedu haluasa po wabo odolama,
 tama da te boi bidi dabego nogode ma sao.
 6 God te aga wiegi yai bulude bidiyu,
 tama aga te po wai dao,
 “Te eno hwibo boi bidi dabe aiyaba elaluama,
 tama eno wiegi yai pemene mu yaibao.
 Megi da, eno te Sekem bulu tḡ pedaibao,
 tama te Sukot tḡ malu bulu pesagede me, tama eno
 te ena we bidi dabeba dobawaibao.

7 Te Gileat tɔ pedaide bidibo we bidi
 me, te Manase hani dabe me, te eno bage dao.
 Te Efraim hani we bidi te eno kapago
 nigai tobolu madi tiwai elalubao,
 tama eno king te eno bage Judade munama,
 elalubao.

8 Te eno te Moap dabe te eno sɛ yabo bidi
 pedalumainu elama, tama eno te Idom dabe
 te eno sɛ olo ebo bidi dabe nigilaibao,” wali.
 “Te eno te Filistia dabe te hwɪnama, aiyaba elalubaso,
 tama eno homu pemene eyu,
 tama i waibao,” po wai.

9 God, dego ena te Idomba odasa pogowe?
 Tama dego ena te bomai obo elalubo
 taunba odasa pogowe?

10 God, te nago da
 te tudiba muani homu eba, agawe?
 Nage te dago ami dabe dali pisama eba, agawe?

11 Nago da tau sobaso,
 tama dago te boi bidi dabe dali hwɪaibao.
 Magi baso meni, te bidi dabego naga da tau sobaso da,
 te olo nai tiwai naga dao.

12 Tiali goli, te God da dali bidibaso da,
 teda dago te hwɪbode te boi bidi dabe elaiabao.
 Mu tama, Godigo te dago boi bidi dabe
 aiyaba elaluaibao.

61

Te Devitgo asɛani balia po me deli dao.

Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga seselalumainu wai

1 O God, te eno nageba i wabo te nago odao.

Te nago eno gedu haluasa po waboba
 bugagia olo muao.

2 Ena te ena bulu pesage digibulu bidibao,
 tama eno haliga te sɛɛ mu ebao.

Tama tibaso, te eno nageba i weyu,
 te nago ena tau somainu ebo dao.

Nago ena te geme dualabo
 pesage me deliba odasa pobaso da,
 teda te boi bidi dabego ena me dologobeo.

3 Magi baso meni, nago naga ena
 te bugagia seselalubo dao.

Nage naga te eno bomai obo elalubao,
 tama tiyu, te boi bidi dabego
 ena me dolainu ebao, te usugobeo.

4 Eno homugo te godolo mu eyu,
 ena te nago bede bididubadi,
 te ena isibo sogoba usu nabo homu ebao.

Tama ena nage pade bugagia bidiyu,
te kakaruk wai te aga idago bogo
dologode bugagia bidibo tiwai gilama yaibao.

⁵ God, te tigidali naide eno nageba
te po daꝝ walali, te nago odalio.

Tama nago te nai dabe enabolo mawai,
te nago nogi ugwaba sabo we bidi
augwaliba mabo tiwai gilama yalio.

⁶ Nago te king te bidibo ula dali
te hauwa kibu be bidimainu yao.
Nago aga te tode sesabi elama, bidimainu yao.

⁷ God, nago gedude te aga sesemane sogo
te king bidimainu ilao.

Nago aga sesemane godolo mu ebaso,
tama te nago aga sesemane sogo bugagia tonalua.

⁸ Nago tama tibaso da,
teda te tigidali side te eno polobadu
te po nageba daꝝ walali po, te eno wali peyu,
tama eno nago nogi ugwaba sabo teꝝbi po
te sesemane bidada pabo sogo udaibao.

62

Te Devitgo aseꝝani balia po me deli dao.

God deligo naga da tonalubo dao

¹ Mu tama, eno konealubo homu te God deliba
naga daꝝ weyu, tama sagia siyu,
tama eno te agai ena tau sabo tonalubo dao.

Agai deligo naga te ena ma selama,
tama ena bidibo ula dali bidibo dao.

² Agai deligo te ena tonalu, tama ena tau siyu ebao.
Tama aga deli naga eno bomai obo elalubao.
Tama tiyu, te hwꝝbo side ena me hagagobeo. Mu menio.

³ Ena dali boi homu ebo bage, nisu naga sogo dagego
ena dali hwꝝyu, te ena dolainu ebawe?

Dagego homugo ena te obo tomage
me deli te tulaluama,
te mu togwa pabo tiwai gilama emainu ebao.

⁴ Eno genuai nogi elalubadi,
tiali goli, te dagego eno genuai nogi dolainu ebao.

Dagego te tibo po wabo
godolo homu mu ebo dao.

Dagego te Godigo enaba wiegi yai se yabo po pusai,
tiali goli dagego haligade dagego
te tama weyu wali, "Dago homugo te Godigo
aga dolomainu homu ebao," po wali.

⁵ Eno konealubo homu te God deliba
naga daꝝ wabo dao.

Tama eno te agai deligo ena tau sabo tonalubo dao.

⁶ Agai deligo naga ena tonalu, te ena tau sabo dao.

Tama aga deli naga eno bomai obo elalubao.

Tama tiyu, ena te hwıbo side me
hagagobeo. Mu menio.

⁷ God deligo naga ena ma sali,
tama aga digi enaba te genuai nogi mani.

Aga te ena tonalubo bomai bidi te bidibao.

God aga digi aga te eno bomai obo elalubaso,
tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.

⁸ Eno hani dabe, sesemane sogo dagego
te Godiba konealubo homu dą waiya.

Dagego te duga tigidali seęę me,
te tigidali homu te agaba pusao,
awe, bidigo te weę gelibo tiwai eyu yao.

Magi baso meni, da te agaba pelama,
bugagia bidainu te tama tiao.

⁹ Te we bidi da, augwali e tiwai dao.

Te olo we bidi dabe te pedauwalide
olo mobo pedalubo tiwai te ebao.

Tama te genuai namba elalubo bidi dabe
augwali me, te olo nai tiwai naga yai.

Te augwali dago dagalobaso da,
teda augwali te seęę mu elalusiąbo
te dago me suaibao.

Te augwaligo seęę te pedauwalidu
pedalubo mobogo seęę dali usu egobeo.

¹⁰ Tama tibaso, dagego te tama homu igimio,

“Te hwıbo kolesaga me,
te nai dabe wi sabo kolesaga me,
te wiegi yai kolesaga da weyu,
tama da te mone bidi pedalubaso,
te usu yaiba,” homu me igio.

Ma, te dagego mone me doado bage
te hauwa pedalubaso da,

teda dagego te nai dabeba naga duga
homu mugio. Te usu egobeo.

¹¹ Godigo te tama po wabo te eno odali,

“Ena God, eno te genuai bomo elalubo dao,” wali.

Me ma, e tama po wabo eno hauwa sogo odali,

¹² “Tama sesemane sogo eno te
tigidali we bidi godolo mu ebao.”

Te po wabo si eno mu odalio.

Genuai Bidi, nago te da tigidali
we bidigo ebo kolesagade usu nama,
te seę wei si ma ilibo dao. *

* 62:12: Jop 34:11; Jer 17:10; Mat 16:27; Rom 2:6; Ped 2:23

63

Devitgo te balia aseñani, te aga te Juda bagego te bidi meni yai bulude bidali sogo, teba kone paliyu, te balia aseñai. Te 2 Samuel 15:23-28, tede elalubo po suao.

Te bidigo homugo te God aga dali bidimainu homu eyu, gedu haluasa po wai

¹ O God, nage eno God dao.

Eno nage gegebo se bomo ebao.

Te eno homu ogwa waigo te nage dali
bidabo homu godolo mu ebao.

Eno tigigo me, te nage dali bidabo homu godolo yali,
te bidi te we meni yai wa pai bulude
te we nogonego sabo tiwai gilama yai.

² Eno nage te naga mena wiegi yai bede
mu suabo homu elama,
tama eno homugo te nago genuai
bomo te enabolo ola momainu
homu yali, tama nago genuai
nogi yai ula me te ola momainu yai.

³ Te e tede bidibo ula te wiegi yai yai,
tiali goli nago te da sesemane
godolo ebo wiegi yai kolesaga te polalubo dao.

Tama tiyu, eno nago nogi ugwaba sabo dao.

⁴ Te eno nageba usu da weyu,
tama nago nogi ugwaba sidubadi,
te ena isibo siba usu naibao.

Te eno nogo ugwaba selama,
tama nageba gedu haluasa po waibao.

⁵ Te eno homu ogwa wai mobo
te wiegi yai mu elalubao,
te bidigo wiegi yai nai dabe tulama,
tama te usu yai tiwai gilama yai.

Tama ena wiegi yai pemene elama,
tama nage nogi ugwaba sabo dao.

⁶ Te ena betba pigilubo sogo,
te eno nageba homu kone palu ebo dao.

Te hulide eno homu kone nageba naga ebo dao.

⁷ Magi baso meni, nago ena sesemane sogo tau sali.
Ena nage pade bidali,

te kakaruk wai te aga idago bogo
dologode bidibo tiwai gilama eyu,
tama eno te wiegi yai pemene ebo balia po wali.

⁸ Ena nage dali bilibaso,
tama nago ena bugagia tonalubo dao.

⁹ Tama te ena ela muabo homu ebo
bidi dabe, teda augwali
te isibo bidi dabego pesageba dulaibao.

¹⁰ Te hwibo side augwali isibaso,
tama te uni yowi dabego augwaligo
tigi te pesela tuaibao.

11 Tiali goli, ena king da, te eno wiegi yai pemene
 te nage Godiba yaibao.
 Te bidi dabego nogo guni sisu muyu,
 tama nago nogi weyu, tama augwa
 po daꝋ wabo bidi dabe,
 te augwaligo nage wali pabo bidi dabe,
 augwa te wiegi yai pemene mu emainao.
 Tiali goli, nago te tibo po wabo bidi dabego
 pedauwali pania somainu yaibao.

64

Te Devitgo aseꝋani balia po me deli dao.

Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tonalumainu yali

1 O God, eno seꝋe te genuai elalubao.
 Nago eno gedu haluasa po wabo odao.
 Ena te boi bidi dabede wi ebao.
 Nago ena tau sobaso da,
 te ena augwaligo ela muainu ebaso,
 te usu me egobeo.
 2 Te dwai seꝋ ebo bidi dabego te
 ena ela muabo sunumi gegebao,
 tama augwali sisinama, te elainu ebao.
 Tama te nago ena seselalubaso da,
 teda augwaligo enaba te dwai seꝋ me egobeo.
 3 Te bidi dabego po te mu poa pelama,
 tama te bainat hwꝋgo ena togobo tiwai ebao.
 Te augwaligo dwai pogo enaba ponama wali,
 te bidigo enesigiba ene nanama,
 te bidi usu sabo tiwai gilama ebo dao.
 4 Augwali te geme duala selama,
 tama te wiegi yai bidiba enego enani.
 Augwaligo te gagamua siyu, te wi me isiꝋama,
 tama augwaligo polo eneyu ebo dao.
 5 Augwaligo augwa digi daꝋ waliyu,
 tama te dwai kolesaga ebo dao.
 Augwaligo te gasa bidi tola somainu yabo
 te bono gaꝋa muabo po miani.
 Tama augwa te tama homu yali,
 “Te mena bidi me deligo te da me sugobeo,” wai.
 6 Augwaligo te dwai kolesaga meba
 yabo po mia selama, tama augwa te po wai.
 “Dago yabo te dwai kolesaga me deli
 te homugo koneanio, tama te dago yainu ebo seꝋ
 te bidi me deli gegeyu,
 koneainu ebaso, usu egobeo,” te po wai.
 Dago te bidi dabego haligade elalubo
 homu kolesaga te koneabo usu egobeo,
 te geme mu dualalubao.
 7 Tiali goli, te Godigo augwali

- te agai enego enebaso da, tama polo mu tama,
te genuai keni pedelaibao.
- ⁸ Augwaligo te gasa bidi dolabo po wai,
tama tibaso, te Godigo augwali dolaibao.
Te augwali subo bidi dabego
te augwaliba te augwaligo dwai gisugu mu mayu,
tama tobolu peme yaibao.
- ⁹ Te tigidali we bidigo Godiba wi yaibao.
Tama augwaligo Godigo
te yali se dabede po mimi peyu,
tama tede sesemane homu kone palaibao.
- ¹⁰ Te tigidali doloba pai we bidi augwaligo
te Genuai Bidigo yali se de
wiegi yai pemene yaibao,
tama augwali agaba pelama,
te dwai se de geme wi duala sigi paibao.
Tama te tigidali doloba pai we bidi augwaligo
te Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.

65

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Augwa wiegi yai pemene elama, te Godiba usu da weyu, gedu haluasa po wai

- ¹ O God, da te Saionba pelama,
tama nago nogi ugwaba saibao.
Te kolesaga ebo te usu mu yaibao.
Tama dago te po daŋ waliyu,
te polobadu yaiba wali se tigidali usu nama yaibao.
- ² Nago dago gedu haluasa po wabo odobo dao.
Tama tibaso, da tigidali we bidi te nageba asobao.
- ³ Dago te dena yali dwai se de homu
kone palu tama tiali.
Te dena dwai se go da aiyaba mu elaluali,
tiali goli, dago koneani, te nago dago dwai se
te dagala saŋaibao wabo dao.
- ⁴ Te nago sa munama,
tama nago paŋa odasa pabo bidi
dabe, augwa te wiegi yai pemene emainao.
Te tigidali wiegi yai se yabo kolesaga
nago dabolo te moni lotu be tempelde,
te nago wiegi yai tedali bede mawai,
tego da mu usu naibao.
- ⁵ God, nago naga te nago da
te boi hwibode ma selama,
tama da bugagia bidibo dao.
Nago dago gedu haluasa po wabo odao.
Te nago da ma sainu yali se te se mu yai.
Te dade te digibulu mu
te tigidali to habude bidibo bage dabe,

tama te augwa pesageba sabolainu,
te tamu ąi nogeali,
augwaligo konealubo homu nageba
daų mu wabo dao.

⁶ Te nago bomogo te bulu du dabe pedalumainu elama,
tama augwali te augwa pesagede elalubao.

Nago bomo te genuai mu dao.

⁷ Nago naga te tamu ąi moni dini ebo,
te wę kulukulu wabo me isimainu ilibo dao,
tama nago te bidi dabego
hwıbo me togolobo dao.

⁸ Te tigidali tǝde bidibo we bidi dabego
nago te ebo sę dabe sulama,
tama tigidali te nagede wi ebao.

Te giliga pedalubo badu, me te giliga dega sigilubo badu
bidibo we bidi augwaligo
te nago ebo sę tigidalide homu kone palama,
tama augwaligo te wiegi yai homu pemene elama,
te nageba i wabo dao.

⁹ Nago te tulubage tagala palu,
te tama tebogo naga nago te tǝ bugagia tonalubao.

Tama nago te tǝ ili hauwa pedalumainu ilama,
tama te nai bugagia holobao.

God, nago te wę dabe tigidali badu muai elalubao,
tama augwali te me sula sabeo.

Tego te nai hauwa pedalumainu ilama,
tama te we bidi dabego sobao.

Te sę nago digi ebo dao.

¹⁰ Nago te tulubage hauwa
te tigidali giba tulumainu elama,
tama wę te tǝ tomode elalubao.

Węgo te tǝ nagame ilibaso,
tama nai bugagia holobo dao.

¹¹ Nago wiegi yai sę daba eyu,
tama nago te nai hauwa pedalumainu yai.

Te nage gasa me deli pobaso me,
nago tede me te nai wiegi yai hauwa
pedalumainu ebo dao.

¹² Te tigidali bulu pesagede te bulmakau me
sipsip dabego tuabo nosa te paęanaluali.

Tama te dwasianu bulu du dabede
te gigo paęawai elalubao.

¹³ Te sipsip hauwa mu te nosa elalubo
pesagede mu paęanalubao.
Te bulu dabe odogo tomode te wit nai mu
paęanalubao.

Tama tigidali nai te wiegi yai pemene ebo dao.

66

Augwaligo te wiegi yai pemene elama, tama Godiba usu da po weyu, balia po wai

- ¹ Te tigidali tōde we bidi,
dago wiegi yai pemene elama,
tama bomonama i weyu,
tama Godigo nogi ugwaba sao.
- ² Te balia po weyu,
te agai genuai nogide po pusao.
Te agai genuai nogi te ugwaba mu sao.
- ³ Dago te tama po Godiba wainao,
“Te nago ebo sē tigidali te wiegi yai mu ebao.
Te nago bomo genuai ugwanu mu igulai elalubao,
tama nago boi bidi dabe te wi mu elama,
tama augwali te nago gesabidiba pibia sagaselama,
te kidu sugunagasobo dao.”
- Te tobage po wainao.
- ⁴ Te tōde we bidi tigidaligo nageba lotu waibao.
Augwa te balia po weyu, nago nogi ugwaba sabo dao.
- ⁵ Dage aselama, te Godigo yali sē suiāo.
Te genuai genuai sē dabe agai
te we bidi dabe tomode yai dao.
- ⁶ Agai te tamu āigo pesage
te wa pai pedalumainu ilama,
tama dago wāi nōu dabe tedu pelayu,
tama te wē nogegi pai.
Tede te augwaligo Godiba wiegi yai
homu pemene yai dao. *
- ⁷ Agai te genuai bomo elalu, tama aga te king sesemane
bidada peyu, bidada pobao.
Tama agai te we bidi hani tigidaligo
ebo sē tigidali te bugagia subao.
Tama tiyu, te meba hanigo te Godide hagoma yabuo.
- ⁸ Dage tigidali hani, dagego
te dena God nogi ugwaba siāo.
Dagego te God nogi ugwaba sabo,
tama te we bidi dabego odaibao.
- ⁹ Agai da tonalubaso,
tama da te bidibo ula dali bidibao,
tama agai da te dwai segeba
tulalumainu me sula tagalubeo.
- ¹⁰ God, nago da usu siyu, te bidi dabego
te wiegi yai kapa silva te siago ulama,
tama te hogomu kakali sela sābo tiwai ebo dao.
- ¹¹ Nago da te bono gagāgo tola selama,
tama nago genuai segeba daba muani.
- ¹² Nago te boi bidi dabego da mu agala somainu ilali.

* 66:6: Sai 14:21; Jos 3:14-17

Tama da te sia dobadi te sia dabo
 tomodu bilali tiwai eyu,
 tama te asobo wẹ tomodu pabo yali.
 Tiali goli, megi nago da te wiegi yai
 pesageba odasa aselama, bidibao.

13-14 Polobadu te seḡe enaba pedalubaso,
 tama eno nageba po daḡ weyu,
 te siaba tigidali ulama, domainu ebo ofa
 mawaiba po wai.
 Eno te daḡ walali po me konealuyu,
 tama tialima, eno te ofa dabe nageba selasa asaibao.
 Te eno nago tempel beba te hasa dabe sela aselama,
 te siaba ulumainu yaibao.
 15 Te eno te nisali kibu hasa dabe te altade ulama,
 tama eno nageba te ofa mawaibao.
 Awe, eno te omai sipsip dabe ulama,
 tama nago te ofago te denami ebo
 te wiegi yai odaibao.
 Tama eno te omai bulmakaugo,
 me te omai memego te ofa yaibao.

16 Dage te God dologode bidibo
 we bidi dabe, dage aselama, te eno po odagasiḡo.
 Te eno dagebolo te tigidali se po
 te Godigo ena tau selama, yali se po waibao.

17 Polobadu te eno agaba i weyu,
 te ena tau sao olama,
 tama eno aga nogi ugwaba sabo
 balia po wainu sisi ilali.

18 Tiali goli, eno homugo te eno dwai
 se ebo kolesaga te olo nai tiwai da
 wagi sogo da, teda Genuai Bidigo
 te eno gedu haluasa po wabo
 te me odogi menigi dao.

19 Tiali goli, Godigo eno wabo po odalio.
 Mu tama, agai eno gedu haluasa po wali odai dao.

20 Eno God nogi ugwaba sobao.
 Magi baso meni, agai eno gedu haluasa po
 te tudiba me musiḡwai,
 tama agai te enade godolo mu
 sesemane ebo te me dagala sabeo.

67

Te Godiba wiegi yai pemene eyu, wabo teḡbi po e dao

¹ God, nago te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga dabolo elama,
 tama daba te wiegi yai se yao.
 Nago daba homu kone palama, tama da tau sao.

² Tama tiyu, te tigidali we bidigo
 nago kolesaga te konemainu elama,
 tama tigidali hanigo te nago
 augwali ma saiba weyu,
 te augwaligo konemainao.

³ God, eno homugo te tigidali bagego
 nageba wiegi yai pemene elama,
 tama nago nogi ugwaba somainu yao.

⁴ Tigidali hani we bidi te bugai haliga elama,
 tama wiegi yai pemene ebo tɛɛbi emainu yao,
 magi baso meni, te nago tigidali
 we bidigo kolesaga te doloba pai
 po tɛ ebogo dagalaibao,
 tama nago te we bidi hani dabe
 te wiegi yai sunumidu bugagia
 bilimainu dodolobo dao.

⁵ God, eno homugo te tigidali bagego
 te nageba wiegi yai pemene elama,
 tama nago nogi ugwaba somainu yai dao.

⁶ Te wiegi yai nai hauwa dago tɔde pedelalio.
 God, aga te dago God, agai
 te dabolo wiegi yai sɛ bugagia mu yai.

⁷ Mu tama, Godigo te wiegi yai sɛ dabolo bugagia yai.
 Te tigidali tɔde we bidite aga dologode bidaluao.

68

Te Israel dabe augwali te Godigo tau sobaso, wiegi yai pemene yali

¹ God te polo asomainu elama,
 tama aga boi bidi dabe
 sela sɔmainu yai.

Te Godiba boi bidi ebo bidi dabe,
 augwali te agade wi pabo dao.

² Waligo te hano sela sɔbo dao,
 te tama tiwai gilama naga Godigo
 te boi bidi dabe sela sɔyu tiaibao.

Siago te kandel ili posolo ilibaso,
 tama ili te wɛ tiwai pedelaibao.

Te tama tiwai naga te dwai sɛ ebo we bidi dabe
 te augwali God gedude dolaibao.

³ Tiali goli, te doloba pai bidi dabe da,
 te wiegi yai pemene elama,
 tama augwa te God gedude
 bugai haliga yaibao.

Augwa te wiegi yai pemene umabo mu yaibao.

⁴ Dago te Godigo nogi ugwaba sabo tɛɛbi po wao.
 Aga te pɔ dabede dugulasa, tama pabo dao.

Agai sunumi dodolao.
 Aga nogi te Genuai Bidi dao.
 Dago aga gedude wiegi yai pemene yao.

⁵ God te aga gasa wiegi yai bede bidiyu,
 tama agai te aga aya ida isai
 wai puluba dabe tonalubao.
 Tama agai te wilawe we dabe, te agai tau sabo dao.

⁶ Agai te bidi me we agaduba deli
 bidibaso, te be menama,
 tama augwa tede bugagia bidimainu ebo dao.
 Tama agai te kalabus bidi dabe
 augwa te kalabus silimainu elama,
 tama augwa pesagede te bugagia bidimainu ebo dao.
 Tiali goli, te se hagoma ebo bidi dabe,
 teda dwai pesageba mu bidigi paibao.

⁷ God, polobadu te naga
 we bidi dabede nage poligi sulama,
 tama nago augwali odasa asiyu,
 tama nage te magi nai meni yai
 te t̄ wa pai bulude bilali.

⁸ Te sogo te t̄ gē elama,
 tama tulubage genuai aiyaba tulali,
 magi baso meni, God, nage asalio.
 Mu tama, te da Israel dabego God nage asobaso,
 tama te Sainai bulu du gē
 umabo mu yai dao. *

⁹ God, nago te moni tulubage te
 naga t̄ba tulumainu elama,
 tama nago te e t̄ dwali te
 wiegi yai ma pedalumainu ilai dao.

¹⁰ Te naga we bidi augwali bidabo pesage
 te t̄de nigilama, bidai.
 Nage te wiegi yai mu,
 tama te nago te magi nai doado bage
 meni yai bidi dabe te nai mayu yai dao.

¹¹ Genuai Bidigo te aga we bidi dabeba po mawai,
 tama we hauwago te po pusugi pai.

¹² Te po e tama wali, "Te king dabe dali
 te tigidali ami dabe me, tigidali te wi palio," po wai.
 Tama te augwa bidali pesagede bidali we dabego
 te augwa bidi dabego hw̄iyu sali
 doado bage te dobayalio.

¹³ Te we dabe te silvago, me golgo
 te gasagi yai au mu elama,
 tama augwa te tonani te gasa
 wiegi yai ba sawi yai tiwai yali,

* 68:8: Sai 19:18

tama aga te silvago ula tiwai yali,
tama aga bogo te golgo gegemani ebo tiwai ebao.
Tiali goli, magi baso bidi meba

te sipsipgo obo tomode bidibawe?

14 Te Tigidali Bomo Elalubo Godigo
agai te king dabe te Salmon bulude
sela sanama, wi pelawali sogo,
teda agai te talua ge ais tulubage
te bulu duba tulumainu yai dao.

15 Te Basango bulu du te moni bage mu dao.
Aga te sau pado hauwa mu elalubao.

16 Nage te sau pado hauwa dalubo bulu du da,
magi baso nago te God aga
dugulaluainu ebo bulu du sulama,
tama nago homugo
te olo nai tiwai da homu ebawe?
Genuai Bidi da, te bulu dude
bidada pidu, bidada paibao.

17 Genuai Bidi te hwibo bomai hauwa
tausen karisde dugawali ami bidi dabe dali asaibao.
Aga te Sainai bulu duba aselama,
tama aga te gasa wiegi yai be mu
tomoba bula sagasaibao.

18 God te ugwanu mu yai bulu duba holama,
tama agai te kalabus bidi hauwa sela pai.
Agai te hagoma ebo bidi dabego
te aga dali hwiani bagego nogode
te haniani wiegi yai nai sela peyu, aga dali pali.
God, Genuai Bidi, te bulu dude bidaibao. *

19 Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao.
Tigidali side agai dago sege tolobo dao.
God deligo naga da ma siyu ebo dao.

20 Dena Godigo digi te da tau siyu,
tama da bugagia bidibao.
God, dena Genuai Bidigo,
te da tau sobaso, tama da me isibeo.

21 Mu tama, Godigo te aga boi bidi dabe mu dolaibao,
te dwai kolesaga sesemane wali pabo
bidi dabe te tama tiaibao.

22 Genuai Bidigo te tama po wali,
“Te eno dagego boi bidi dabe te Basande
selama, ma odasa asaibao,” wali.
“Tagalao te tamu ai dologode mu bidibo,
tede eno augwali ma odasa asaibao,” wai dao.

23 “Te dagego duga boi bidi dabeba
te dwai dene mobaso,
tama dage bugai haliga yagameo.

* 68:18: Ef 4:8

Tama duga yowi dabego te boi bidi
dabego kaneme te homu usu nama
wali peyu, te kaneme tuaibao.”

24 God, me eno king, tigidali we bidigo suali,
nago te hwjibode ugaba ela holama,
tama nage wiegi yai pemene dali asobo suali.
Tigidaligo nage te naga gasa tedali
wiegi yai be tomoba soabo suai.

25 Te tɛɛbi wabo bidi dabe augwali poligi soali,
tama te musik elibo bidi dabe
augwali nosali asali,
tama te dwasianu habidi elibo gesi
wegi ogwa we dabe, augwali te tomodu palio.

26 Augwaligo tɛɛbi po te tama tiwai po wai,
“Da Godigo we bidi, da sisinanio,
tialima, dago te Godigo nogi ugwaba sao,” po wai.
“Da te Israel hani dabe, dago te Genuai Bidi nogi
ugwaba sao,” wai dao.

27 Te Benjamingo dwasianu hani dabe
augwali polasa pai.
Tama te Juda tobolu bidi dabe dali,
te Juda we bidi dabe dali,
augwali te Benjamin wali pai.
Tama te Sebulungo tobolu bidi dabe me,
te Naptaligo tobolu bidi dabe me,
te augwali nosali pali.

28 God, nago te naga bomo dabolo ola mao.
Polobadu nago te bomogo naga da tau sai dao.

29 Te king dabe nageba te wiegi yai
olo maiyabo nai presen dabe seselama,
tama nageba menama,
te nago moni lotu be tempel
te Jerusalemba mawai dao.

30 Nage te naga tempel bede bidiyu,
tama nago te Isipba wado ilao,
te uni hasa te wɛ pude bidibo tiwai ebao.
Nago te we hidi hani dabe wado ilama,
augwali te omai kibu bulmakau
te augwa wai puluba dabe dali bidibo tiwai ebao.
Te augwaliba wado iliyu,
te augwaligo nageba kidu sugunama,
tama augwa silva dabe te nageba momainao.
Nago te hwjabo homu ebo we bidi dabe
te sela sɔyu, ela gudulao,
tama augwa wi tedela pomainao.

31 Te Isip kingo te polalubo bidi dabe
te Jerusalemba tagala palama,
te nago po odomainu yaibao.
Tama te Itiopia dabego nogo ugwaba siyu,

tama nageba gedu haluasa po waibao.

³² Dage te gasa hani we bidi dabe,
dagego te teḡabi po dabe te Godiba weyu,
te aga nogi ugwaba sao.

³³ Agai te dagalude bilibao,
tama te dagalu polobadu digi elaluai.
Odao. Godigo te be kulukulu wabogo
i bomonama mu wabo dao.

³⁴ Dage tigidali we bidigo te Godigo
genuai bomode po haninama pusao.

Agai te Israel dabego king dao.

Dage agai genuai bomo te dagalude subo dao.

³⁵ Te Israelgo God te aga wiegi yai tedali bede bidibao,
tama dago te Godide wi yao.

Agai te aga we bidi dabeba te genuai bomo mobao.

Te God nogi ugwaba sao.

69

Bidigo te Godiba hanalu, aga tau somainogo yali

¹ God, ena tau sao.

Weḡ te pedelama, te eno dogoniba usu igulalio.

² Ena te genuai ḡi pu tomoba hoa sigiluai.

Te ena doligiluabo madi te tḡ dili yai me elalubeo.

Ena te weḡ ge bo delama,

te aiyanu mu igulai madi bilibao,

tama te ge bo dali weḡo

ena mesegelainu mu ebo dao.

³ God, eno nageba te i wedu wedu gebo seḡ edubadi,

tama eno bomo te silalio.

Tama eno dogoni wa pelama,

tama eno gedu dene yai,

magi baso meni, eno te sesabi elama

gana nago ena tau sabo tonaluai.

⁴ Te enaba odolali boi bidi ebo

bidi dabe, augwali te hauwa umabo mu dao,

te eno tobolu nisigo namba

te augwalide usu isḡawai.

Te boi bidi dabego enaba dwai seḡ yainu yali,

tama augwaligo te ebo kolesaga pagede tibo po wali.

Te bidi dabego bomo mu elama,

te ena ela muabo homu yali.

Eno te augwaligo nai doado bage me deli

te eno wi me sabe, tiali goli augwaligo

te po hauwa enaba kisilama wali.

Tama tialima, eno ena doado bage digi

te augwaliba mawai. *

⁵ God, nago ena koneanio, ena te kolesaga

geda mubo bidi naga dao.

Te eno dwai seḡ yali dabe

* 69:4: Tib 35:19; Jon 15:25

te nago gedude geme me duala sabeo.

⁶ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo
Elalubo God da, nago eno te kolesaga meba
emainogo eyu,

te konealubo homu dꞑꞑ wali
bidi dabe hale somainu elamuo.

Te da Israelgo God, nago eno te
kolesaga meba emainu eyu da,
te bidi dabego te nageba lotu po wabo
we bidi dabeba te po dwai omainogo elamu dao.

⁷ Eno nage wali pobaso,
tama te bidi dabego posobo po enaba weyu,
tama augwaligo ena hale emainu ebo dao.

⁸ Te eno ama dede augwaligo ena
te gasa hani bidi tonobo tiwai yai.
Tama ena hani we wai sibigo ena
te augwaligo digibulu bidi tonobo
tiwai gilama yai dao.

⁹ Eno te nago tedali wiegi yai be te godolo mu elama,
tama eno te be wiegi yai bugagia
elalumainu, te sꞑꞑ bomo ebao.

Te bidi dabego nageba wabo dwai po,
tama te po enaba me boaga sobao. *

¹⁰ Eno te nai me habu seliyu elama,
tama te kolesaga ebogo te nago gedude ena digi
te ena aiyaba elalubao.

Tiali goli, te we bidi dabego enaba po dwai wai.

¹¹ Eno te homu dene ebo ugwa gudali,
tiali goli, te bidi dabego enaba dwai po weyu,
tama posobo po enaba wai dao.

¹² Te bidi dabe sunumiba sisinama,
tama enade po miani.

Tama te wain wꞑꞑ tulama, te gꞑꞑ ebo bidi dabego
te balia mebade te dwai po enaba weyu yali.

¹³ Tiali digi tagalao, eno te nage
Genuai Bidiba gedu haluasa po waibao.

God, te me sogo deli nago digi te sa muani sogo,
nago te eno gedu haluasa po wali wei ponao.

Nago tama tiaibao, te magi baso meni,
nago te ena godolo mu elama,
tama nago ena ma sabo po dꞑꞑ walali,
tama nago tibo po me wagobeo. Mu menio.

¹⁴ Nago ena te wꞑꞑ pude ma sobaso da,
teda ena te tomoba hoa selama,
tama tede me hagagobeo.

Nago ena tonalubaso, te boi bidi dabego
ena me dologobeo,
tama te pu aiyanu igulali wꞑꞑo

* 69:9: Jon 2:17; Rom 15:3

te ena me mesegeligobeo.

15 Nago ena te ge bo dali wəgo somainu me elamuo.

Tama nago ena te wə ge bo aiyanu igulali

wədə hagamainu me elama,

te isibo gū pagego ena elalumainu me elamu elao.

16 Genuai Bidi, sesemane sogo

nago ena godolo mu ebo tama te wiegi yai mu da,

tama tiyu, te nago eno gedu haluasa

po wali wei ponao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga

umabo mu enaba eba wida,

teda nago ena tau sagasao.

17 Ena naga sę bidi da,

tama tiyu, nago enade geme me duala selamuo.

Eno sęę genuai elalubao,

tama tiyu, nago asesa polo tama

te eno gedu haluasa po wali wei ponao.

18 Nage ena paba aselama, tama ena ma sagasao.

Nago ena te ena boi bidi dabego nogode ma sao.

19 Te bidi dabego enaba po dwai wabo

te nago koneanio.

Tama augwaligo te ena hale emainu eyu,

tama ena nogi aiyaba elalubo me,

te nago koneai dao.

20 Te po dwai wabogo eno homu kolesaga dolama,

tama ena haliga sęę umabo mu elalumainu yai.

Tama eno homo meniyu, me elalubeo.

Eno homugo te bidi mebago

ena homu dene yaiba homu yali,

tiali goli me deli meni yai.

Tama eno homugo te bidi mebago

te enabolo te haliga dą walobo wiegi yai po

meba mayu, waiba homu yali,

tiali goli, te menio.

21 Te eno nasi ebo sogo,

augwaligo te dwai marasin ena mani.

Te ena dogoni wa pobaso,

tama augwaligo te ha ebo ąi nogi

viniga naga ena mayu yai dao.*

22 Tialima, nosali augwali

te genuai nai tuboba sisinani sogo,

eno homugo tego augwali dolomainu yao.

Tama augwaligo te ofa me nai dabe sesebaso da,

teda tego te augwali tulaluama,

hagamainu emainao.

23 Te augwali gedu hulua somainu elama,

te augwaligo ma tonono yainu ebaso,

* 69:21: Mat 27:48; Mak 15:36; Jon 19:28-29

te usu munu ma egobeo.

Te augwali tudi dili dolobaso da,
te augwali bomo elama dolalubaso,
te usu me egobeo. *

24 Nago augwaliba te wado umabo mu eyu,
tama augwaliba dwai dene mao.

Tama nago haliga sɛbɛgo te augwali selama,
tama augwali hagamainu yao.

25 Te augwali bidalubo pesage te olo elalumainu elama,
tama nago augwali me deli te bede

bidibo ula dali bidimainu me elamuo. *

26 Te bidi mebabolo nago hasiabolo
te augwa yali dwai sɛ wei ponani bidi dabe,
te dwai sɛ ebo bidi dabego
augwaliba dwai dene mabo sɛ idubao.

Nago te bidi meba tigiwali togolama,
te augwaliba dene mani bidi dabe,
tama te dwai sɛ ebo bidi dabego posobo po weyu,
tama augwaliba sɛgɛ mayu ebo dao.

27 Nago te dwai sɛ ebo bidi dabego dwai sɛde
te homu kone ebo me gegeda paligio.

Tama nago te naga hani tomoba asomainu me igio.

28 Nago augwali nogi
te bidabo ula elalubo bukude
elalubo nogi sela sayao.

Tama nago te augwali nogi te
doloba pai we bidi dabego nogi dali
elalumainu me elamu dao.*

29 Tiali goli, ena te genuai sɛgɛ me dene tolali.
God, nago ena ma selama, tama ena usu ma ilao.

30 Te eno tɛɛabi weyu, tama God nogi ugwaba sai,
tama te eno agaba usu da po weyu,
tama agai genuai nogide po hanilama pusaibao.

31 Tama Genuai Bidigo te kolesaga wei mu ebao.
Agai te bulmakaugo ofa ebo te wei eyu, godolo me ebeo.

32 Te sɛgɛ tolali we bidi dabe augwaligo te sulama,
tama wiegi yai pemene yaibao.

Tama te Godiba lotu wabo we bidi dabe,
augwaligo te bomo ma saibao.

33 Genuai Bidigo te doado bage
sɔa pabo we bidi dabego
gedu haluasa po wabo odali,
tama agai te aga we bidi dabe te kalabuside bidibo bage
te homu kone ebo me tagalugobeo.

34 Dagalu dali, tɔ dali, tamu ai,
me te tamu wɛde elalubo tigidali
sugɔ dabe, dage tigidaligo te God nogi ugwaba sao.

35 Magi baso meni, Godigo te Saion

* 69:23: Rom 11:9-10 * 69:25: Tpi 1:20 * 69:28: Sai 32:32; Ped 3:5; 13:8; 17:8

we bidi dabe te boi bidi dabego
 nogode ma dobola selama,
 tama agai te Juda dabego taun ma nigaibao.
 Agai tama tiyu, tama te Godigo
 hani bage augwa te taunde bugagia bidiyu,
 tama te tɔ tigidali somainu yaibao.
³⁶ Te Godigo sɛ bidi dabego wai te nɔɔ dabego
 te tɔ te augwaligo saibao,
 tama te God godolo mu elama,
 wei ebo we bidi dabe da,
 teda augwali te tɔde sesemane sogo
 bidada peyu, bidada paibao.

70

Devitgo te balia po ašai. Te Godigo olo tau sali wiegi yai kolesaga yalide, te augwaligo homu kone ma palubo sogo da, teda augwaligo te balia wai dao.

Bidigo te Godigo aga tau somainu gedu haluasa po wali

- ¹ God, nago ena ma sao.
 Genuai Bidi, nage polo aselama,
 ena tau sagasao.
- ² Bidi mebago ena ela muainu ebao.
 Tama tialima, nago augwali homu puna palama,
 tama augwali aiyaba mu elaluao.
 Tama bidi mebago eno sɛgɛde wiegi yai pemene yali.
 Nago augwali ibaba ma kilasa pomainu elama,
 tama dwai hale somainu yao.
- ³ Bidi mebago enaba posobo po wali.
 Tialima, nago augwali mu dwai ilama,
 tama augwali hale mu emainao.
- ⁴ Tiali digi, te nageba asobo we bidi
 augwali da, augwa te bugai haliga elama,
 tama nageba pemene emainu yao.
 Te tigidali we bidi nago augwali ma sali,
 tama te nago augwaliba yali sɛde
 te augwaligo wei mu yai,
 augwa te tiwai po omainu emainao,
 “Godigo nogi ugwanu mu elalubao.”
- ⁵ God, eno bomo meniama, tama ena digi
 ena ma tau sabo usu isɔwai.
 Tama tialima, nage polo enaba asao.
 Genuai Bidi, nago naga nago ena tau selama,
 ena ma sali bidi dao.
 Tama tialima, nago sesabi gana elama,
 me tonalugio. Polo asao.

71

Monu dabe bidigo gedu haluasa po wali

- ¹ Genuai Bidi, ena nage dali bidibaso,
 tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.

Nago ena te augwaligo elalumainu me sula tagaligio.

² Nage doloba pai mu da,
tama tiyu, nago ena tau selama,
tama ena te boi bidi dabego nogode ma sao.

Nago eno gedu haluasa po wabo odama,
tama ena ma sao.

³ Nage te bomai obo tiwai elalu,
tama te bomai be tiwai elalubaso,
teda ena te tomoba aselama,
tama nago ena tonalubao, magi baso meni,
ena te nageba naga aselama, te ena duala sai.

Nago naga ena bugagia tonalubaso,
tama ena bugagia bidibao.

⁴ Ena God, nago ena te
dwai bidi dabego nogode ma sao.

Augwaligo bomo mu eyu,
tama augwaligo kolesaga dwai mu ebao.

⁵ Genuai Bidi, eno konealubo homu
nageba naga muani.

Polobadu ena gesi ogwa bidide digi,
te nageba konealubo homu daꞑ wali,
tama eno konealubo homu daꞑ ola asali,
megiba usu nagasobao.

⁶ Sesemane sogo ena nago nogode naga bidiyu bilali.
Idago ena ame nabode,

te nago ena tonalua asali,
te megiba usu nagasobao.

Tama tialima, te eno sesemane sogo
nago nogi ugwaba saibao.

⁷ Te we bidi hauwago ena sulama,
tama eno ebo se dabede
te augwali homu hauwa dogia pai.

Tiali goli, te eno bomogo me ebeo. Menio.

Nago naga te ena tonalubo bomo mu ebo dao.

⁸ Te tigidali sogo te eno nago nogi ugwaba siyu,
tama nago genuai nogi
te we bidi dabeba hanilama, pusubo dao.

⁹ Megi da, ena monu dabe ebaso,
te eno bomo me menio,
tialima tiyu, nago ena tagalama tudiba muidalio.

¹⁰ Te boi bidi dabego ena ela muainu,
tama augwali sisinama, tama po daꞑ waliyu,
ena dolaibao po wai.

¹¹ Augwa te tama po wali,
“Ae, tegoba, dago aga pobelama,
tama tola sinoa,” wali.
“Te aga tau sabo bidi me deli menio.
Godigo aga tagalai dao,” wali.

¹² Tialima, God, nage enade digibulu me bidigio.
Eno God, nage polo tama aselama, ena tau sagasao.

13 Te enaba po kisilama wabo bidi dabe,
 nago augwali elaluama, tama augwali mu silao.
 Augwaligo ena dolainu yali,
 tialima, nago augwaligo homu
 kolesaga puna palama,
 tama augwali hale dwai mu emainu yao.

14 Tiali goli, eno sesemane konealubo
 homu nageba daꝓ olalu,
 tama eno nago ena tau sabo tonalubao.

Te eno nago nogi ugwaba mu saibao.

15 Te eno te we bidi augwaliba
 te nago doloba pai kolesaga ebo po te pusaibao.
 Eno te nago ebo seꝓ page tigidali
 te bugagia konesiaꝓbadi digi,
 tiali goli tagalao, te tigidali side eno
 te augwaliba weyu,
 te nago ena ma sali po waibao.

16 God, Genuai Bidi, te eno nago
 genuai bomode homu kone palu,
 tama te eno nago nogi ugwaba sobao.
 Eno te tiwai po waibao,
 “Genuai Bidi naga, aga te doloba pai dao,” waibao.

17 God, nago ena te sogo
 te dwasianude digi ola mani,
 tama megi e sogoba usu nagasobao,
 tama eno nago te wiegi wiegi yai
 seꝓ dabe ebo po pusudu gebo dao.

18 Megi da, ena monu dabe elama,
 te ena tobolu nisi ayadeba yalio,
 tiali digi God, nago ena me tagagio.
 Nage ena dali bidiyu,
 tama eno nago genuai bomode po
 te nosali pedalubo we bidi dabe pusaibao.

19 God, nago doloba pai kolesagago
 te tigidali badu usu nani,
 tama te tigidali we bidigo gedude
 te pepeli dilide elalubao.

Nago genuai seꝓ mu yai.
 Te tꝓde bidi me deli te nage tiwai me elalubeo.
 Menio. Nago tigidali mu elaluai dao.

20 Nago te deli tigi poai seꝓeꝓ enaba tagala palali.
 Tiali digi, eno koneai,
 te nago ena ma daꝓ walainu yai.

Te ena guꝓ pageba pidali weyu,
 te nago ena ma hodolaibao.

21 Te nago eno nogi te genuai mu igi pomainu yali,
 tama nago eno haliga te dua nagame
 ma emainu yai dao.

22 Te eno gita me musik eliyu,
 te eno nago nogi ugwaba sobao.
 Eno God, nago ena me tagalisiawai,
 nago po te mu naga dao,
 tama tialima, te eno nago nogi ugwaba sobao.
 Te Israelgo God, nage tedali wiegi yai elalubao.
 Te eno gita eliyu, tama teḡabi weyu,
 nago nogi ugwaba sabo dao.

23 Eno te musik weyu, te ena wiegi yai pemene elama,
 i waibao.
 Te eno nageba teḡabi po wabo,
 te pedauwaligo naga me wagobeo. Menio.
 Te homu kolesaga tigidaligo me, haliga daligo me obao,
 magi baso meni, nago ena ma sai dao.

24 Tama tialima, tigidali sogo te eno te we bidi dabeba
 te nago doloba pai kolesagade po
 hanilama pusaibao.
 Magi baso meni, te bidi dabego ena dolainu usu sali,
 tiali goli, nago augwali aiyaba elaluama,
 tama augwali hale mu ilali.

72

Bidigo gedu haluasa po weyu, Godigo te king tau somainu wali

1 God, nago te king doloba pai kolesaga
 bugagia ola mao.
 Tama agai te we bidi dabe
 po tuḡde bugagia dagalumainao.
 Nago po tuḡ te doloba pai naga ebo dao,
 tama nago te king tau sobaso da,
 teda agai me te doloba pai po tuḡ emainao.

2 Tama agai te nago we bidi dabe me,
 te dwai bidi dabe me,
 te doloba pai kolesagago tonaluaibao.

3 Nago te wiegi yai seḡ hauwa
 te augwaligo seḡde pedalumainu yao.
 Tama nago te we bidi dabego
 te doloba pai kolesaga sesemane sogo emainu yao.

4 Kingo te dwai bidi dabego seḡḡ bugagia dodolama,
 tama agai te doado bage soḡ pabo
 bidi dabe tau somainu yao.
 Tama agai te gasa bidi dabeba
 te dwai seḡ yainu ebo bidi dabe elalumainu yao.

5 Te giliga me polua ula elalubadi,
 te naga we bidi dabego nageba lotu po omainu yao.

6 Nago te king wiegi yai bidi pedalumainu ilao,
 teda agai kolesaga wiegi yai eyu,
 te tulubage te gi nasi dabeba tulama,
 tama te nai wiegi yai pedalubo tiwai emainu yao.

7 Tama aga bidibo sogo te bidi dabego

te doloba pai kolesaga naga wali pomainu yao.
Tama te wiegi yai nai hauwa te tigidali sogo
te polua pedelama elalubo sogo te pedalumainu yao.

⁸ Aga te king bidiyu, tama te tamu ʻai pʻabadu bidalubo
tigidali we bidi me,
te tamu ʻai digibulu badu bidalubo
we bidi me, te tonaluaibao.

Tama agai tʻo dʻai te wʻe Yufretisde gagalasa palama,
te tigidali bulu tʻo pedaiba usu nigi paibao. *

⁹ Te masigi kemi tʻo yai bulude
bidalubo hani bage dabe,
teda augwali te king dologode bidaibao.

Tama aga boi bidi dabe te tʻoba dolo pigulaibao.

¹⁰ Te Spen king, me te tamu ʻai tomo
bulu ailan king dabego, teda augwaligo agaba
te wiegi yai nai presen dabe mawaibao.

Tama te Arebia king me, Itiopia kingo me,
teda augwaligo agaba takis mawaibao.

¹¹ Tigidali kingo agaba kidu sugunaibao.
Tama tigidali hani we bidigo te agai sʻe yaibao.

¹² Agai te magi nai meni yai bidi
dabego agaba i obaso,
te agai augwali tau sabo dao.

Tama te we bidi dabe
te doado bage sʻa pelama,
tama te tau sabo menibaso da,
teda aga digi te augwali tau saibao.

¹³ Agai te bomo meni yai we bidi dabe
te dwai bidibo, te agai augwali homu dene ebo dao.

Tama te magi doado bage meni yai
we bidi dabe agai augwali ma sabo dao.

¹⁴ Te dwai sʻe ebo bidi dabego augwali elaluama,
tama augwali dolainu ebaso da,
agai augwali ma siyu ebo dao.

Agai augwali godolo elama,
wei ebaso te tiwai eyu ebo dao.

¹⁵ Eno homugo te king te sesabi
gana elama, bidimainu yao.
Te Arebia dabego agaba te gol momainao.
Tama te we bidi dabego Godiba
gedu haluasa po weyu, te Godigo aga sesemane
tau somainu yao, tama Godigo agaba
te wiegi yai sʻe agaba emainao po wai.

¹⁶ Te yuyu me wit hauwa te we bidi
dabego gide pedalumainu yao,
te Lebanonde pedalubo usu tiwai.

Tama te we bidi dabe

* 72:8: Sek 9:10

te taunde hauwa pedalumainu yao,
te nosa hauwa te tigidali pedaide
pedalubo tiwai emainao.

17 Tama te bidi hani bagego

te kingo nogi homu kone me gegeda palu tagaligio,
tama agai genuai te sesabi gana elama,
te giliga nanalubo sogo usu nama elalumainu yaibao.

Tama tigidali hani we bidigo aga nogi ugwaba sao.

Tama augwa te Godiba hanalu,

te augwali wiegi yai homu ilibo nai
momainu yao wao,

te agai te king wiegi yai homu ilali tiwai emainu yao.

18 Te God nogi ugwaba sao,

te Israel dabe augwa Genuai Bidi dao.

Agaduba deligo naga te wiegi yai se dabe ebo dao.

19 Te agai wiegi yai nogi te sesemane sesemane sogo
ugwaba sao.

Te agai Genuai nogigo te tigidali to badu usu nai dao.

Te mu tama dao.

20 Te Jesigo ogwa, Devitgo wali

te gedu haluasa po dabe
te megie eba tama siminagasobao.

Buku 3

73

(Tib 73–89)

Godigo te dwai se ebo bidi dabeba dwai dene mawai

1 Godigo te Israel dabeba
wiegi yai mu yai.

Godigo te wiegi yai haliga elalubo

we bidi dabeba te wiegi yai se mu ebo dao.

2 Tiali goli, pade ena te dwai segeba tulaluainu yali.

Ena te sagan pasega muyu,

tama ena tagalainu ebo tiwai yali.

3 Magi baso meni, eno suali, te dwai se ebo bidi dabe
te moni bidi pedalubaso,

tama eno te hagoma ebo bidi dabego
nai dabede pesa yali.

4 Augwali te augwa tigde te dene me sisawani.

Augwali te bomai bidi dabe,

tama augwa tigi te wiegi yai naga elalubao.

5 Augwali te sege meba tolisiayu,

te gasa bidi dabego sege tolobo tiwai me ebo meni.

Te gasa bidi dabe augwali te haniani sege tolali,

tiali goli te tobage se augwaliba me pedalisiabo.

6 Tama augwali te odolali hagoma elama,

tama augwa tigi pemene dogia pabo dao.

Tama augwaligo gasa olo bidi dabe elama,

- tama aga doliyu ebo dao.
- 7 Te augwa haligade homugo,
augwa yainu homu ebo
te haniani dwai kolesaga augwaligo
ebaso, te pedelali.
- 8 Augwaligo te posobo po gasa bidi dabeba weyu,
tama augwaligo te bidiba
te dwai sę yabo po wabo dao.
- Augwa te hagoma mu eyu,
tama augwa te gasa we bidi dabe
dolabo sunumi gegebo po mia sabo dao.
- 9 Augwaligo po dwai
te dagalude bidibo Godiba wabo dao.
- Tama augwa digi te augwa nogi ugwaba selama,
tama augwaligo te we bidi dabede homo eyu,
te augwaligo homu wali pao po weyu ebo dao.
- 10 Tama te Godigo we bidi dabego
te hagoma ebo bidi dabego po wei elama,
tama augwaligo te poba homu keę pai.
- 11 Te dwai sę ebo bidi dabego te tiwai po wabo,
“Godigo te dago ebo sę
te mena tama me konegobeo,” wai.
- “Te Ugwade Mu Bidibo Godigo te dago ebo kolesaga
te gegelama hanilama
sunumi me elalubeo,” wabo dao.
- 12 Te dwai sę ebo bidi dabego te tama tibo dao.
Augwaligo doado bage te hauwa elaluali,
tiali goli augwaligo umabo mu sabo sę ebo dao.
- 13 Ena bugagia tonalubaso,
tama eno haliga te wiegi yai elaluali,
tama eno te dwai sę meba me ebeo.
Te tiali sę te odolali hagawaibao, agawe?
- 14 Magi baso meni, te giligade me hulide
God, nago dene enaba mani, tama tigidali kigamude
nago te dene enabolo mawai.
- 15 Eno te bidi dwai dabego wabo po tiwai,
te nago we bidi dabeba wagi da,
teda eno augwali tibo po ola mayu,
te augwali homu puna palagi dao.
- 16 Eno homu hauwa elama,
tama eno te sę page konemainu ebao,
te dwai sę ebo bidi dabego ebo sę page.
- Tiali goli, te enade sesabo sę mu ebo dao.
- 17 God te eno usu sesa pidubadi,
te ena nago be tomoba peyu, usu nigi pai.
- Ena te nago bede bidiyu,
tama eno homu peda pelama,
tama te dwai sę ebo bidi dabeba
mena nai pedelabo te eno koneai dao.

- 18 Nago augwali bilabo sunumi
te bedege mu emainu ilama,
tama nago augwali tula mumainu elama,
tama augwali mu dolomainu ilaibao.
- 19 Augwali te polo tama dolali.
Tama augwali te isibo te dwai mu ebo dao.
- 20 Genuai Bidi, augwali te na ebo bidi tiwai elama,
tama te na yali te kigamu be posobode silaibao.
Bidigo te kigamu hodaluama,
tama te na yali te agai homude me ma elalugobeo.
- 21 Te sogo eno homu te midigi selama,
tama eno haligago te dwai mu yai.
- 22 Tama eno homu te pania selama,
tama eno nago kolesaga me konesiawai.
Eno te nago gedude kolesaga yali,
te uni hasago homu kolesaga umuna pabo tiwai ilali.
- 23 Tiali goli, ena nage dali sesemane bidibaso,
tama nago ena nogo tolalubo dao.
- 24 Nago ena bugagia bilimainu ebo po mawai,
tama nosali nago ena sobaso, tama ena nage dali
te dagalude bidaibao.
- 25 Te gasa de te dagalude bidiyu,
tama ena tonalubo dawé?
Te gasa bidi me meni, naga deli naga dao.
Tialima, God, eno nage godolo mu ebao.
Eno te tigidali tōde nai wei ebo tiwai gilama me ebeo.
- 26 Te eno tigi, me homu kolesaga,
te bomo me elalusiabaso da,
teda God, nago digi nago ena dāu walao.
Tama nage ena dali bidiyu,
tama ena sesemane bidada peyu,
bidada pabo sogode te ena usu mu elaluaibao.
- 27 Mu tama, te nage tudiba mubo we bidi dabe,
teda augwali mu hagawaibao.
Tama nage polobadu te wali pali bidi dabe,
tama megi te augwaligo nage tagalubaso da,
teda nago augwali dolaibao.
- 28 Tiali goli, ena, te ena nage pade bidibaso,
tama te wiegi yai mu ebao.
God, Genuai Bidi, nago ena mu seselalubo da,
tama eno nago yali se po tigidali
hanilama, pusainu ebo dao.

74

Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo te Israel dabe tau somainu yai

- ¹ God, magi baso nago da tudiba mubawe?
Te nago wado po sesemane
te naga we bidi daba ududa, agawe?

- ² Nago te naga hani bage dabolo
 te homu kone ma palao.
 Polobadu mu nago te naga we bidi da sa muai.
 Nago da ma abelama,
 tama da naga hani bidimainu yai.
 Nago te Saion bulu duba homu kone ma paliyu,
 te polobadu tede nage bidai dao.
- ³ Te dago boi bidi dabego
 te dago moni lotu be tempelde
 doado bage tigidali dolalio.
 Te doado bage dolali elalubo, te nage aselama, suagasao.
- ⁴ Te nago boi bidi dabego te tempel be selama,
 tama augwali te nago tedali
 te wiegi yai pesage elalubo madi tomode dolalu,
 tama augwaligo win yai da olama, i wali.
- ⁵ Augwaligo te nago bede ni name togwali,
 te bidi dabego te buside ni togobo tiwai yalio.
- ⁶ Te ni name dabe augwa nigilama,
 tama te wiegi yai nai dabego au ilai,
 te boi bidi dabego te sigi hwa me
 sege yai hamago aluai dao.
- ⁷ Augwaligo te nago tedali wiegi yai be te siago ulai.
 Augwaligo te tedali wiegi yai pesage elalualu dolali,
 te nago we bidi dabego nageba lotu wabo madi,
 te dolai.
 Augwaligo aluama, tigidali mu dolai dao.
- ⁸ Augwaligo te da mu dolabo homu yalio.
 Tama tialima, augwaligo te Godigo lotu be tigidali
 dago tede elalubo, te siago ulai.
- ⁹ Te nago dabolo mani te tigidali sa muani nai,
 te augwaligo sela sawanio.
 Tama dago profet megi me bidibeo.
 Te da me deligo te sege te mena sogo silabo,
 te dago me konebeo.
- ¹⁰ God, nisu sogo naga te boi bidi dabego dabolo
 te posobo po udumainu yaibawe?
 Te augwaligo naga nogide
 te sesemane sogo po dwai omainu yaibawe?
- ¹¹ Magi baso nago da tau sisama ebawe?
 Magi baso nage odolali naga dulalubo dawew?
- ¹² Tiali goli God, polobadu mu nage dago king bidali,
 tama megi me nage dago king bidibao.
 Tama hauwa sogo nago da tau selama,
 tama da te hwiani digi da me dolobeo.
- ¹³ Te nago bomode naga,
 nago te genuai tamu ai togolama,
 tama me badu buga siyu,
 meba buga siyu elama, dolalualu.

Tama nago te Isip we bidi dabe dolali.

Augwali te tamu ȧide moni ṡu̇u tiwai yalio. *

14 Tama nago te genuai pukpuk dabego tobolu aluali,
te Isip tobolu bidi dabe da,

tama nago agai tigi te augwali
te kemi ṫo wa pai bulude bidibo

uni hasa dabeba menama, tama augwa tuai dao.*

15 Nago te wė dabe te ṫode pedalumainu elama,
tama te wė dabe tedu palio.

Tama nago te genuai wė dabe
tigidali mu sula somainu ilai dao.

16 Nago te be posobo me be hulibo nigali,
tama nago te giliga me polua

te ugwadu muai elalubao.

17 Tama nago te tigidali ṫogo dȧi muanio.

Tama nago te tigidali kibu bede
giliga nanobo sogo muyu,

te tulubage tulubo sogo muyu yai elalubo dao.

18 Genuai Bidi, nago homu kone ebo me tagaligio.

Te nago boi bidi dabego te posobo po nageba obao.

Augwali te esela pabo kolesaga
meni yai bidi tiwai eyu,

tama augwa homugo nage
te olo bage me tiwai da homu ebo dao.

19 Te nago hani bage te augwali bomo meni yai.

Tama tiyu, nago da tagalubaso,
tama te boi bidi dabego daba

te dwai sė mu elama mu dolaibao.

Te boi bidi dabego te naga we bidi dabolo
te dwai dene mabo sė ebao.

Iya, nago da homu kone me gegeda paligio.

20 Te tigidali ṫo pedaide, te dago ṫode me
te bidi dabego wabi hẇi hẇi pai.

Tama tialima, nago da dali te dȧu walali bomai po
te homu kone ma palao.

21 Nago te dwai bidi dabego te gasa bidi dabe agalama,
tama augwali aiyaba mu elalumainu

me sula tagaligio.

Nago te magi doado meni yai te nai dabe
sq̇a pabo bidi dabe tau sobaso da,

teda augwaligo te nago nogi ugwaba somainao.

22 God, nage aselama, te boi bidi dabe dali
po bomo elama wagasao.

Nago te hagoma ebo bidi dabego te
tigidali sogo posobo po nageba wabo,

te nago homugo koneao.

23 Te nago boi bidi dabego

* 74:13: Sai 14:21 * 74:14: Jop 41:1; Tib 104:26; Ais 27:1

te genuai po daḡa ola biliyu,
 nageba po dwai weyu ebao.
 Augwaligo te sesemane genuai i naga wabo dao.
 God, nago te augwaligo kolesagade
 homu kone me gegeda paligio.

75

Godigo te dwai se ebo bidi dabe aiyaba elaluama, te wiegi yai bidi dabe tau sabo dao

¹ God, dago usu da olama,
 tama nago nogi sesemane ugwaba sabo dao.
 Tama dago nago genuai nogide po hanilama pusuyu,
 tama augwaliba te nago haniani
 wiegi yai se ebo po pusubo dao.

² Godigo te tama po wali, “Eno te po tu yabo sogo
 bodolu me deli te daḡi ilai elalubao.

Tama eno po tu te dolo mu paibao.

Te me kone tua pogobeo.

³ To dali tede bidalubo nai tigidali te hagawaibao.

Tiali goli, te to page da,

te eno tolalu, tama bomo elalueibao.

⁴ Eno te hagoma ebo bidi dabebolo po walali,

‘Dagego te hagoma me igio,’ po wali.

Tama eno te dwai se ebo bidi dabebolo walali,

‘Dagego te duga nogi ugwaba me sigio,’ po wai.

⁵ ‘Dagego duga bomogo digi

te wiegi yai pemene me igio,

tama dagego po daḡa genuai weyu,

tama ena posoyu me elamu dao,’ wali.”

⁶ Te we bidigo kolesaga dagalubo se
 te giliga asobo badu, me te giliga dega sabo badu,
 ma te not badu me, saut badu me
 pedalubeo. Menio.

⁷ God agaduba deligo naga dago

kolesaga dagalaibao.

Agai te bidi me deli aiyaba elalu, tama te gasa bidi

ugwaba sagoa sabo dao.

⁸ Genuai Bidigo te bomo yai gesi wain we te kap

me delide paḡawai tolaluai.

Agai gea palama, tama tigidali bidi dwaigo tulama,

tama mu siminanio.

Te tama tiwai naga te dwai se yali we bidi dabe

te Godigo po tuḡa pedelama,

tama te augwali mu hagawaibao.

⁹ Tiali goli, eno te Jekopgo God po

te sesemane hanilama pusaibao,

tama eno agai nogide

te teḡabi umabo mu udubadi geaibao.

10 Te Godigo te dwai sę ebo bidi
 dabego bomo silimainu yaibao,
 tiali goli, agai te doloba pai bidi dabebolo
 te genuai bomo mu mawaibao.

76

Godigo te hwiani ugaba ela holali

1 Te Juda dabego God bugagia koneai.

Tama te Israel dabego

agai genuai nogi ugwaba salio.

2 Aga be te Jerusalemde elalubao.

Tama aga sesemane sogo

te Saion bulu dude bidibo dao.

3 Te bulude agai te boi bidi dabego

enesigi ene dabe me,

te sabele delage me tologali, tama augwaligo

bainat hwa me togwai.

Godigo te hwibo doado bage tigidali dolai dao.

4 God, nago genuai nogi elalu,

tama nage te polalubo king dao.

Nage ugwanu mu elalu,

tama nago genuai nogigo te genuai

bulu du dabego genuai nogi aiyaba mu elaluai.

Te bulu du pesagede nago

te boi bidi dabe dali hwinama,

tama nago augwali elaluama,

tama nage ma begasa asai dao.

5 Augwaligo te augwa bomai ami dabego

wiegi yai doado bage dagala siyu yai.

Tama megı da, te ami dabe isalio.

Tama augwaligo te hwiani

doado bage sabo bidi dabe meni yanio.

6 Te Jekopgo God, nago augwali wado ilama palialio.

Tama tibaso, te hos dabe dali,

te hosde dugawali bidi dabe me,

tigidali isila silama, tama tıde te pila mubao.

7 Tiali goli, God, te bidi dabego nagede

te wi umabo mu ebo dao.

Te nago augwaliba wado po obaso da,

teda de te nago gedude

dolalubo sogo usu egowe?

Te me deligo usu me egobeo.

8-9 Nage te dagalude bidiyu,

tama nago te tigidali we bidi po tu ela mawaibao.

Te sogo nage dolugulama,

tama nago te bidi dabe augwaba

te augwa po tu yabo po pusaibao,

tama nage asiyu, te gasa bidi dabego

dolali we bidi dabe tau sagasaibao.

Tama tigidali we bidi wi mu ebaso,
 tama po me wagobeo.
 Augwa pedauwali pania siyu naga yaibao.
¹⁰ Te bidi dabego haliga seḅe yali,
 tiali goli, te tebogo te gasa bidi dabego
 nago nogi ugwaba somainu ebaso.
 Tama te hwibode dolisawani bidi dabego
 te genuai lotu wabo sogode te nageba lotu waibao.

¹¹ Nago te naga Genuai Bidi
 Godiba te bomai po ḁu walali,
 teda nago te ḁu walali po wali pao.
 Nago tibo po me wagio.
 Dago te Genuai Bidide wi elama,
 tama tiyu, te tigidali we bidigo
 te agaba wiegi yai olo maiyabo nai dabe selasa pao.
¹² Agai te hagoma ebo king dabe te aiyaba elalueibao.
 Agai te ṭode king dabe te wi mu ilibo dao.

77

Godigo te bidi me deliba te seḅe ebo sogo te nagamea pai homu mawaibao

- ¹ Eno Godiba i bomo elama obao.
 Eno homugo te agai eno gedu haluasa po wabo
 odomainu ebaso.
² Te seḅe ebo sogo, eno te Genuai Bidiba
 gedu haluasa po agaba weyu yali,
 tiali goli, eno te nagame pai homu ebo me sabeo.
³ Eno homugo Godiba kone palama,
 tama eno haligade gela wali.
 Eno homu konealubode tama
 eno haliga seḅe elalui.
⁴ Godigo ena godege pmainu me ebeo.
 Eno haliga te seḅe mu ebaso,
 tama tiyu, eno po wabo usu me ebeo.
⁵ Eno te polobadu yali wiegi yai sogoba
 homu kone palali.
 Mu tama, eno te bidali kibu be dabe
 tede homu kone ma yalio.
⁶ Te hulide eno homu kone paludubo se yali.
 Eno homu hauwa elama, tama enaba digi ena te tiwai
 hanalu wai.
⁷ “Te Genuai Bidigo ena te sesemane sogo
 tudiba muba homu ebawe?
 Te agai ena godolo homu mu
 me isiabo homu ebo agawe?
⁸ Agai megi ena homu dene me ebewe?
 Te aga ḁu wali po te tulalumainu eba, agawe?
⁹ Te Godigo homu kone gegeda paliyu,
 tama te olo tau sabo wiegi yai

- kolesaga dabolo me egobe homu eba, agawe?
 Te agai wado ebogo te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga te palia sali homu ebawe?"
- 10 Eno te tama homu eyu, tama eno te po wali,
 "Te Ugwade Mu Bidibo Godigo te ena megı me tau sabeo.
 Tama tialima, eno tede te haliga seęę mu ebaı," wali.
- 11 God, te eno nago te genuai seę dabe yaliba
 te homu kone ma palobao.
 Awe, te eno nago polobadu te haniani seę dabe yaliba
 te homu kone ma palubo dao.
- 12 Te eno nago yali tıgidali seęa
 ma homu kone palaıbaı.
 Nago te bomai seę dabe yali,
 tama eno te me homugo koneıbaı.
- 13 God, nago kolesaga tıgidali
 te tedali wiegi yai naga dao.
 Te tıbo god me delıgo nage dali usu me egobeo.
 Nago augwali aiyaba mu elaluı dao.
- 14 God, nagaduba delıgo naga te bıdı mego isawai
 bomai seę ebo dao.
 Polobadu nago genuai bomo te tıgidali
 we bıdı hanıba ola mawai dao.
- 15 Te naga bomogo dıgi nago
 te naga we bıdı dabe ma sali,
 te Jekop de Josep sıgo wai nıı hani dabe,
 te augwali sı tıdı badu nosalı pedelalı bage dao.
- 16 God, te polobadu te weę dabego
 nage sulama, augwali wı mu yalı,
 tama te aıyadu mu elalualı
 tamu ai me te geę yalı dao.
- 17 Genuai tulubage mu tuluyu,
 tama pı bomonama kulukulu weyu,
 tama te pıgo be sele ula edaba asıyu, uba peyu yalı.
- 18 Nago te pı te popoge ebo walı tomode
 kulukulu omainu ilalı.
 Te pıgo be sele eyu, ula ebo
 te tıgidalı tı pedaıba ula yalı, tama tı aga dıgi
 te mumunu mumunu yalı.
- 19 Nage walı te tamu weę tomode bılalı.
 Nago sunumi te genuai tamu ai tomode elalualı.
 Tıalı gılı, dago te nago saęa pasalu me susııbo dao.
- 20 Nage te tonalubo bıdı mu tıwalı elama,
 tama nage polasa pobaso,
 tama te we bıdı dabe nage walı pelawalı.
 Nago seę te Moses de Aron sıbolo menama,
 tama augwali sıgo te augwalı tonalualı dao.

78

God aga we bidi dabe dali yali sę po wai

- ¹ Eno hani bage dabe,
dagego eno po bugagia odao.
Dagego eno wainogo ebo poba olo bugagia muao.
- ² Eno dageba te po dabe pusainu ebao.
Eno te haniani sę dabe te polobadu geme dualaluali sę
me te megı e sogoba usu nagasu, te po pusaibao,
tama eno te po dabego
page dagebolo pusaibao. *
- ³ Polobadu te wai nõu dabego dabolo
te tiali sę dabe po wali,
tama dago odolama, tama dago te koneai dao.
- ⁴ Dago te po te dena wai dabeba
geme me dualugobeo.
Menio, te dago te gesi tamadi ame nabo
wai dabeba te po waibao.
Te dago Godigo genuai bomogo yali sę po pusaibao,
tama te bomai sę dabe me agai yali,
tama te bidigo isiawai sę
te haniani bomai sę agai yai dao.
- ⁵ Godigo aga bomai po
te aga we bidi Israel dabebolo mawai.
Agai po te Jekipgo wai nõu dabebolo menama,
te augwa wali pomainu yai.
Agai te polobadu wai nõu dabebolo te tama po wai,
“Dagego te duga wai dabeba te eno bomai po tigidali
te bugagia ma mao,” po wai.
- ⁶ Tama tialima, te nosali pedalubo hani wai dabego
te nosali augwa me ola mayu,
tama te hanigo te augwa wai dabeba
te po omainao, te po wai.
- ⁷ Te augwa te tiwai eyu da, teda te hani dabego me te
Godiba konealubo homu daw waibao,
tama agai te yali sę dabe
te augwaligo homu kone gegeda
pidali weyu, te tiwai yao.
Tama te augwa agai bomai po tigidali wali pomainu yao.
- ⁸ Tiyu, augwali te augwa wai nõu dabe
tobage tiwai pedelabuo.
Te wai nõu dabego te hagoma eyu,
tama Godigo po sela sanama,
tama augwa konealubo homu agaba
daw mu me wasiawai,
tama augwaligo te agai po sesemane wali me pabeo.
- ⁹ Polobadu te Efraim dabego hwıani,
te enesigi enego te hwıai.
Tiali goli, te sogo te wabi hodolama hwıbaso,
tama augwali wi pai dao.

* 78:2: Mat 13:35

- 10 Augwaligo te Godigo daꝝ walali
 bomai po wali pişayu,
 tama augwaligo agai bomai po
 wali pabo homu isiawai dao.
- 11 Augwaligo te agai yali şe dabe
 te homu kone gegeda pali,
 tama te bidigo isiawai bomai şe
 agai te augwali gedude yai,
 te me augwaligo gegeda pali.
- 12 Te wai nõ dabego gedude Godigo
 bomai şe me deli te Soan bulu,
 te Isip t̃o pedaide, yai dao. *
- 13 Godigo te tamu ai togolama,
 tama tamu ai te me badu buga siyu,
 me badu buga siyu elama, dolaluali,
 tama agai te Israel dabe tomodu
 odasa palio. *
- 14 Te giligade aga te p̃odu polasa pali,
 tama hulide aga te sia ulade
 te augwali asobodu polasa pai. *
- 15 Agai te masigi t̃o bulude
 te masigiba elama,
 tama te w̃e aiyadu pedalumainu
 elama, te augwaligo tuali.
- 16 Agai te masigide w̃e pedalumainu
 elama, tama w̃e te busidu soabo
 genuai w̃e tiwai soali. *
- 17 Tiali goli, augwaligo te Ugwade Mu Bidibo Godiba
 dwai şe yali,
 tama augwali te kemi t̃o bulude
 bidiyu, agaba hagoma yalio.
- 18 Augwaligo God usu siyu, te tiwai yai.
 Augwaligo i bomonama agaba weyu,
 te augwaligo wei ebo nai agai momainu yai.
- 19 Augwaligo te tiwai posobo po Godiba wali,
 “Godigo dabolo te t̃o wa pai bulude
 te nai hauwa mabo usu yaiba, agawe?
- 20 Mu tama, hasiabolo agai
 te genuai masigiba elibaso, tama te w̃e pedelali.
 Tiali goli, magi ebawe?
 Agai dabolo te bret meba me
 te tubo mi magowe?” wali.
- 21 Tialima, Genuai Bidigo augwaligo po odolama,
 tama agai wado po wali.
 Agai te Jekopgo hani dabeba te sia tula palali.
 Tama agai wado po te genuai mu pedelalio.

* 78:12: Sai 7:8–12:32 * 78:13: Sai 14:21–22 * 78:14: Sai 13:21–22 * 78:16: Sai 17:1–7; Nam 20:2–13

- 22 Magi baso meni, augwaligo konealubo
 homu agaba musiḡawai.
 Tama te agai augwali tau selama,
 te bugagia bidimainu yaibao,
 tede augwaligo agaba konealubo
 homu ḡaḡ me wabeo.
- 23 Tiali goli, tagalao, agai te ugwadu elalubo dagaluba
 po olama, tama te dagalu dalaluai dao.
- 24 Tialima, agai te nai mana tagala palama, tulalubosi,
 te augwaligo selama, tuali.
 Agai te dagalude nai te we bidi dabe augwaliba
 mawai dao. *
- 25 Tama tialima, augwa te enselgo nai salio.
 Godigo te nai hauwa mu augwaliba menama,
 tama augwali usu mu yai.
- 26 Tama nosali agai te giliga
 pedalubo badu te wali hodolali,
 tama agai bomogo naga,
 agai te saut badu wali hodolali.
- 27 Tama agai te ba sibi hauwa mu
 te ḡ hogomu tiwai me,
 te nabis wḡ sande te kemi tiwai,
 te augwali tomoba tulalumainu yai dao.
- 28 Godigo te ba dabe te augwa
 bidalubo pesage tomoba tulalumainu ilali,
 tama augwaligo ugwa be bagua salio.
- 29 Tama tialima,
 te we bidi dabego tulama,
 tama augwa mu paḡana peyu, tabia palio.
 Te we bidi dabego sainu te gela wali nai,
 te Godigo augwali manio.
- 30 Augwa te nai tutubo ḡ yai.
 Mu tama, augwa te nai tula silisḡbadi,
- 31 tama Godigo augwaliba wado po weyu,
 tama te bomai bidi dabe ela muani,
 te Israel wiegi yai ogwa bidi dabe dao. *
- 32 Godigo te bidigo isiḡawai
 te tobage bomai ḡ dabe yali,
 tiali goli, te we bidi dabego
 te dwai ḡ umabo mu idu geyu,
 tama augwaligo konealubo homu
 agaba ḡaḡ me wabeo.
- 33 Tialima, polo tama mu, te agai augwali dola silalio,
 te pedauwalide mobo pedelama,
 te polo pela silibo tiwai yalio.
 Agai augwali polo tama mu dolama,
 tama augwali isai dao.
- 34 Te Godigo meba ela mubo sogo,

* 78:24: Jon 6:31 * 78:31: Sai 16:2-15; Nam 11:4-23, 31-35

- te gasa bage ge neyu, augwa homu begelama,
 tama agaba ma begasa aselama,
 tama agaba gedu haluasa po bomonama walio.
- 35 Te megı da, augwaligo homugo ma koneama,
 God te augwa tonalubo bidi dao homu yai.
 Te Ugwadu Mu Bidibo Godigo agai
 te augwali tau sabo bidi dao.
- 36 Tiali goli, augwa tibo po olama,
 tama agaba te odolali pedauwalide
 ąı soabo tiwai elama, daganobo po walio.
- 37 Augwaligo agai po wali me pabe,
 tama augwaligo te aga dali dąą walali
 bomai po bolama, togalio. *
- 38 Tiali goli, Godigo te olo tau mabo
 wiegi yai kolesaga augwaliba elama,
 tama augwaligo te dwai seęę sela saąwani,
 tama agai augwali me dolobeo.
 Hauwa sogo te agai wado yali, te palia selama elalu,
 tama augwaliba haliga seęę me ebeo.
- 39 Agai te tama tiwai homu augwaliba yai.
 Augwali te we bidi naga tama tiwai,
 augwali te wali aselama pabo tiwai ebao.
- 40 Hauwa sogo augwa hagoma eyu, agai po sela saąyu,
 te bidi meni yai tą wa pai bulude bidiyu tiali.
 Tama hauwa augwaligo aga haliga seęę ilali.
- 41 Te Israel dabego God
 te tedali gasa wiegi yai mu dao.
 Tiali goli, hauwa sogo augwaligo aga usu sabo seę eyu,
 tama agai wado yabo seę ilali.
- 42 Augwaligo te agai genuai bomo
 teba homu konesiąwai,
 tama agai augwali te boi bidi dabego
 nogode ma sali, te sogoba augwaligo homu
 kone me palobeo.
- 43 Te sogo agai te bidigo isiąwai bomai seę dabe
 te Soan bulude yali, te Isip tą pedaide dao.
- 44 Godigo te weę dabede te kaneme
 pedalumainu elama,
 tama te Isip dabego tuainu yali usu me ebeo. *
- 45 Tama agai te bolia hauwa,
 me te gedeli hauwa te augwaliba tagala palai.
 Tama te bolia dabego augwali gaą kela tuyu yali,
 tama te gedeli dabego
 te Isip bagego gide nai dabe
 hauwa dolali. *
- 46 Tama Godigo te suma digi me,
 kauwa bidi dabe me,

* 78:37: Tpi 8:21 * 78:44: Sai 7:17-21 * 78:45: Sai 8:1-6, 20-24

te kuli mano dabe dali tagala palama,
tama augwaligo te augwa gide nai dabe
tula silai. *

47 Agai te talua ge tulubage tagala palama,
tama tego te augwaligo wain ni dabe dolali.
Tama agai te talua ge tulubagego te augwaligo ni kaya
dolomainu yai dao.

48 Agai te genuai tulubage,
te talua ge tulubage, tagala palama,
tama augwaligo bulmakau dabe ela muai dao.*

49 Agai augwaliba te wado umabo mu
udubadi udubadi genama,
tama augwaliba te dene mu mawai.
Tama agai te ensel bidi meba tagala palama,
te augwali doligi pali,
tama augwali te sege genuai mu salio.

50 Agai augwaliba haliga sebe elama,
tama agai augwali me gogolobeo. Menio.
Agai te genuai gasi tagala palama,
tama augwali isila palio.

51 Agai te Isip hani tigidaligo te gomunai ogwa dabe
ela muna silali. *

52 Tama agai te sipsip tonalubo bidi tiwai elama,
tama aga polasa peyu tama,
aga we bidi dabe tonaluali.
Tama te tq wa pai bulude agai augwaliba
te sunumi ola mawai. *

53 Agai augwali odasa peyu,
tama augwali bugagia bidali,
tama tiyu, augwali wi me ebeo.
Tiali goli, te tamu qigo augwa
boi bidi dabe mesega salio. *

54 Agai augwali te aga tqba digi odasa asali.
Te bulu du te pesage te aga digi bomogo sali bulu dao.*

55 Agai te gasa hani dabe te aga hani dabe asobo si,
te augwali sela sawani.
Tama agai te tq te Israel hani dabeba doba yali.
Tama agai augwali te augwa ugwa be dabede
bugagia bidimainu yai dao. *

56 Tiali goli, te Israel dabego
te Ugwadu Mu Bidibo God usu selama,
tama agaba hagoma yai.
Augwaligo agai bomai po
wali me pisawai. *

57 Augwa hagoma elama, agai po sela sawani,
te augwa waj noq dabego

* 78:46: Sai 10:12-15 * 78:48: Sai 9:22-25 * 78:51: Sai 12:29 * 78:52: Sai 13:17-22

* 78:53: Sai 14:26-28 * 78:54: Sai 15:17; Jos 3:14-17 * 78:55: Jos 11:16-23 * 78:56:

Tob 2:11-15

- te polobadu yali tiwai yalio.
 Augwali te gagea pai enesigi
 te enebo dolo pisabo tiwai yai dao.
 58 Augwaligo te tibo godigo alta dabe nigali,
 tama te tebogo te Godigo wado po omainu ilali.
 Augwaligo te tibo god dabe nigilama ebaso,
 tama Godigo augwaliba dwai haliga yai dao.
 59 Godigo augwaligo te tebo kolesaga sulama,
 tama agai augwaliba haliga sebe dwai mu yai,
 tama tibaso agai te Israel dabe tudiba mu muanio.
 60 Tama agai te aga Silode elaluali ugwa be tagalalio.
 Te bede aga te we bidi dabe tomode bidali.*
 61 Tama agai te boi bidi dabego
 te daḡ walali bomai po muani halobage,
 te bokis kontrak, sela pomainu ilali.
 Te bokis halobagede augwaligo
 te agai bomo me ula suali.*
 62 Agai te aga we bidi dabeba wado po olama,
 tama te boi bidi dabego
 augwali ela mumainogo yai dao.
 63 Te gesi ogwa bidi dabe
 te genuai boi hwjani madi isali,
 tama te gesi ogwa we wegi dabe
 te augwali sabo bidi dabe meni yai dao.
 64 Te boi bidi dabego te pris dabe ela mubaso,
 tama augwa we dabego
 te augwalide homu dene eyu,
 tama gela wainu ebo te usu ebeo.
 65 Tialima, megı da, Genuai Bidi hodaluali,
 te bidi betde pilama hodalubo
 tiwai gilama yali, tama te bomai bidigo
 te wain we hauwa tulama, tama te i hai ola bilibo
 tiwai gilama yali.
 66 Tama agai te boi bidi dabe dali hwjnama,
 tama augwa asaliba ma pobeasa pali.
 Agai augwali aiyaba mu elalubaso,
 tama augwali hale dwai mu yali,
 tama augwaligo ma hwjabo usu ebeo.
 67 Tiali goli, agai te Josepgo
 waj nḡ hani bage te wei isiḡwai,
 tama agai te Efraimgo hani bage
 te sa me mubeo. Menio.
 68 Agai te Juda hani bage dali,
 te Saion bulu dali sa muani, te bulu du te agai
 wei mu ebo bulu dao.
 69 Agai te aga genuai tempel be te bulu dude nigali,
 te aga dagalude elalubo be tiwai.
 Tama agai te tempel be sesemane
 te bomo dali elalumainu yali,

* 78:60: Jos 18:1; Jer 7:12-14; 26:6 * 78:61: 1 Sml 4:4-22

te e tọ dili daḡ elalubo tiwai gilama emainu yai dao.

⁷⁰ Godigo Devit sa muani,
te aga sẹ bidi, tama aga selama,
te genuai sipsip dabe tonalubo sẹ me,
te sipsip wai dabe
tonalubo sẹ emainu sa muai dao.

⁷¹ Tama Godigo aga
te Israel king bidi mubaso bidali,
tama aga te Godigo we bidi
tonalubo bidi bidai dao.*

⁷² Devitgo te aga sẹba naga homu kone palama,
tama augwali bugagia tonaluai.

Tama aga te augwaligo
wiegi yai polalubo bidi bidai dao.

79

Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali tau somainu yalio

¹ God, te gasa hani dabe dago tọba asalio,
tama augwaligo te naga we bidi dabe
da dali hwjani ebao.

Augwaligo te nago tedali wiegi yai be dwai ilama,
tama meda mu pedelali.

Tama augwaligo te Jerusalem
dwai mu ilama, dolalio.*

² Augwaligo te we bidi dabe ela muyu,
tama nago sẹ bidi dabe me ela tagalali,
tama te ba dabe dali, te uni hasa dabe daligo
te augwaligo tigi tualio.

³ Te boi bidi dabego nago we bidi dabe ela munama,
tama augwaligo kaneme gelama, tama te wẹ tiwai
te Jerusalem tomodu pai.

Tama augwaligo tigi dabe
pubulabo bidi deli me bidibeo.

⁴ Te da pade bidalubo we bidi hani dabe,
augwa te posobo po weyu, te gisugu weyu,
tama te po dwai dabolo wali.

⁵ Genuai Bidio, nisu naga sogo nago dade
wado po wabo me elalu, elaibawe?

Te nago wado po wabo
te sesemane elaluabo homu eba, agawe?

Te nago wado ebo me elalu,
tama te sia bogoli elalubo tiwai eyu,
tama me sula sogobe da, agawe?

⁶ Te nageba lotu po wasiabo we bidi dabeba
nago te wado po wao,
te we bidi dabe augwaligo

* **78:71:** 1 Sml 16:11-12; 2 Sml 7:8; 1 Sto 17:7 * **79:1:** 2 Kin 25:8-10; 2 Sto 36:17-19; Jer 52:12-14

te nage tudiba mubo dao.

⁷ Magi baso meni, te hani dabe
augwaligo te nago hani we bidi dabe ela muani,
tama augwaligo te nago t̄ mu dolai dao.

⁸ Tiyu, nago daba te dago w̄ai n̄u dabego
dwai kolesaga yalide te dabolo dene maidalio.

Megi da, nago te olo tau mabo
wiegi yai kolesaga dabolo yao, magi baso meni,
te dago konealubo homu te bomo kimi meni yanio.

⁹ God, nage te da ma sabo God dao.

Nago te naga genuai nogi sabode
koneama, te da tau sao.

Nago da ma siyu, tama dago dwai seḡe tigidali
te sela sayao,
tama dago te nago nogi ugwaba saibao.

¹⁰ Magi baso te gasa hani dabego
dabolo te tiwai hanalu,
“Te dagego God mena bidibo?” waibawe?

Dago nago te gasa hani dabeba te
dago kaneme gelali wei ponoyu,
te dene mabo dago suabo
homu ebao, magi baso meni,
augwaligo te nago seḡe bidi dabe ela muai dao.

¹¹ Nago te kalabuside bidibo bidi
dabego gela wabo odao.

Tama te nago genuai bomogo, nago te bidi dabe
te boi bidi dabego po weyu,
te isimainao po wali bidi dabe, augwali ma sao.

¹² Te boi bidi dabego nageba te dwai po wali.

Tama tialima, Genuai Bidi, nago
te augwaligo yali dwai kolesaga
te nogo a naga olama,
me badu si sogo te wei ponao.

¹³ Nago te tama tibaso da,
teda da naga we bidi dabe,
da te nago sipsip wai tiwai yaibao,
teda dago nageba te usu da weyu,
gedu haluasa po sesemane sesemane sogo waibao.
Tama te nosali nosali pedalubo w̄ai n̄u dabego,
teda augwaligo me te nago nogi ugwaba saibao.

80

Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali tau selama, ma dolalumainu yali

¹ Te Israel dabe tonalubo bidi, nago te naga
sipsip dabe da bilibo dodolobo dao.

Te dago gela wabo odao.
Nage te ensel dabe daide

- ugwadu king bidibo dao. *
- ² Nago te Efraim dabe, me Benjamin dabe,
me te Manase hani bage augwali homu dene yao.
Nago te homu dene ebo
te pepeli diliba hanilama, pedalumainu ilao.
Te nago genuai bomo dabolo ola mayu,
tama aselama, da tau sagasobaso da,
teda da me dologobeo.
- ³ God, nago da selasa, te nagaba ma pao.
Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo eyu, tama da tau sobaso da,
teda da munu me hagagobeo.
- ⁴ Genuai Bidi, nage
te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
nisu naga sogo digi te nago
naga we bidi dabego gedu haluasa po wabode te
wado po me nago elalu odaibawe?
- ⁵ Nago da te gela mu udumainu elama,
tama dena gedu ʻi te tubo nai,
me te genuai tubo ʻi tiwai ebao.
- ⁶ Nago te gasa hani we bidi dabe
te da paba asomainu ilama,
te augwaligo dago tʻ sainu hwɨbao.
Tama te boi bidi dabego dabolo
te posobo po weyu, gisugu mayu, ebo dao.
- ⁷ Te Tigidali Bomo Elalubo God,
nago da edaba ma sao.
Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo eyu, tama da tau sobaso da,
te da me hagagobeo.
- ⁸ Polobadu nago te ni wain deli te Isipdu selasa asali.
Tama nago gasa hani dabe te tʻde sela sanama,
tama nago te ni wain te augwaligo tʻde bulai dao.
- ⁹ Nago aga tʻ delide peda selama, tama nago bulalio.
Aga holama, tama aga sele te aiyanu mu dulalio,
tama aga genuai mu holama,
tama te tigidali tʻ pedai mesega sai dao.
- ¹⁰ Tama te ni wain nologogo te tigidali bulu du me,
tama te moni dobo dwai ni sida dabe mesegelai dao.
- ¹¹ Te aga nologo pali, te genuai tamu ʻi
Mediterenian si, te dʻi igi pelama,
tama giliga asobo badu me pali,
te wɛ Yufretisba usu nigi pai dao.
- ¹² Tiali goli, magi baso nago
te wain gi bagulali obo dabe alualiwe?
Megi da, te sunumidu soabo we bidi dabe
augwaligo te wain gi du dabe wi saibao.

* 80:1: Sai 25:22

- 13 Tama te uni kibu dabego agayu,
tama te uni hasa dabego tubo dao.
- 14 Te Tigidali Bomo Elalubo God,
nago daba homu kone ma palao.
Nage te dagalude bidiyu, tama nago daba aiya tonaluaao.
Tama nage aselama, da tau sagasao,
da naga nago ni wain tiwai dao.
- 15 Nago da tau sagasao, naga digi nago
te naga bomogo da bulali.
Da te gesi ni wain tiwai nago
te bomonama mu pedalumainu yai dao.
- 16 Te dago boi bidi dabego togolama,
tama siaba ulalio.
Te nago augwaliba wado eyu, tama augwali mu dolao.
- 17 Tiali goli, nago da we bidi dabe tau sao,
nago te naga da weyu, sa munama,
tama da tonalubao.
Nago da genuai pedalumainu elama, tama bomo ilali.
- 18 Nago tama tibaso da,
teda dago nage ma tagalugobeo.
Nago da bugagia bidimainu eyu, tau sobaso da,
tama te nageba gedu haluasa po weyu,
tama nago nogi ugwaba saibao.
- 19 Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
nago da te nagaba ma sao.
Nago te olo tau mabo
wiegi yai kolesaga dabolo eyu,
te da tau sao, te da me hagagobeo.

81

Te genuai side wabo teḡbi po me deli e dao

- 1 Te wiegi yai pemene elama, te Godiba i wao,
te da tau seselalubo bidi dao.
Te Jekopgo God nogi ugwaba sabo teḡbi po wao.
- 2 Te wiegi yai musik te tobage temborin dali,
wiegi yai gita dabego, me te kulelede wao.
- 3 Te biugel bu wabo te genuai side
te gesi polua nanama,
tama te polua genuai pedalubo
sogode, te biugel bu waiyaḡ. *
- 4 Te da Israel dabego bomo yai po elaluai.
Te Jekopgo Godigo te bomo yai po dabolo mawai dao.
- 5 Te polobadu Godigo te Isip dabe dali hwigi pali sogo,
agai te bomo yai po da Israel dabeba mawai dao.
- 6 Eno te bidi me deligo dogonide
po odolama, tama te dego dogoni te eno konesiḡawai.
Agai te tama po wali, “Eno te dagego nagede elaluali

* 81:3: Nam 10:10

seḡeḡ tigidali tega saḡwanio,” wali.
 “Tama eno dagego te seḡ ebo basket dabe
 te tḡba mumainu yai dao.
 7 Te dagegede genuai seḡeḡ elalubaso,
 tama enaba i wabo sogo, eno dage tau selama,
 tama dage bugagia bidai.
 Ena te geme dulalubo pesagede
 te pḡ kulukulu wabo tomode ena bidibao,
 tama eno dagego gedu haluasa po wabo odali.
 Polobadu dage te Meriba weḡ ulu pedalubode bidibadi,
 tama eno dage usu sai dao.” *

8 “Eno we bidi dabeo, eno dageba
 te bomai po mawainu ebao.
 Mu tama, te Israel dabe, eno homugo
 te dagego eno po odomainu homu ebao.
 9 Dagego te gasa hani dabego tibo god wali me pigio.
 Tama dagego gasa godiba lotu me wagimio.
 Dagego ena deliba naga lotu waiyaḡ.*
 10 Ena naga ena Genuai Bidi da, ena dagego God dao.
 Ena digi dage selama, te Isip taga soyu asai.
 Dagego pedauwali a olalubadi,
 tama eno te dage pedauwaliba nai muaibao,” walio.

11 “Tiali goli, eno we bidi dabego
 te eno po me odisaḡwai.
 Mu tama, te Israel dabego eno po wali
 homu me isiaḡwai dao.
 12 Tama tibaso, eno te augwa
 hagoma ebo kolesagade
 wali bilimainu sula tagalali,
 tama augwa te mena augwa homugo ela palio.
 13 Eno wei mu ebaso, tama eno hani bage
 augwaligo te eno po odomainu homu yali.
 Tama eno homugo te Israel dabego
 te eno homu sesemane
 wali pomainu homu ebao.
 14 Te augwaligo tama tibaso da,
 teda polo tama eno te augwaligo
 boi bidi dabe doligi da.
 Te eno boi bidi dabe augwali dali hwiḡnama,
 tama augwali aiyaba mu elalualigi da.
 15 Te ena wei homu isiaḡbo we bidi augwali,
 teda augwali wi mu dwai elama,
 tama enaba kidu sugunagasaibao.
 Tama eno augwaliba te sesemane sogo dene magi dao.
 16 Tiali goli, eno wiegi yai nai mu
 dageba maiyabo homu eyu,
 tama dage te buside elalubo tubo nai

* 81:7: Sai 17:7; Nam 20:13 * 81:9: Sai 20:2-3; Bom 5:6-7

te hani menama, tama dagego haliga
te pağana peyu igi da,” wali.

82

God te polalubo king dao

¹ God te dagalude genuai kaunsel miting
po mibo polalubo bidi bidibao.

Te tobolu bidi dabe sisinama,
tama God agai homude elalubo po pusubo dao.

² Agai te tama po wali,
“Dagego te tibo po tu eyu,
te po me bugagia dodolobeo.

Tama dagego te bidi dwai dabe
te po tuđe tau sabo se eyu yali.

Te tobage dwai kolesaga ebo tagaliąo.

³ Dagego te magi nai meni yai bidi dabe,
me te tiana wai dabe tau sao.

Tama te sege toloyu, bugagia bidisaąo bidi dabe,
dagego augwali bugagia wiegi yai ilao.

⁴ Tama te dwai bidiyu,
te doado bage saą pai bidibo we bidi dabe,
dagego augwali te dwai bidi dabego
nogode ma dobola sao,” po wai.

⁵ “Dagego kolesaga me konebeo,
tama dage kolesaga me konesiąyu,
tama umuna pai mu dao.

Dage te hulide biliyu, tama te we bidi dabego
doloba pai kolesaga wali me pabeo.

⁶ Eno te po wali, ‘Dage tigidali deli deli te god dao.
Dage te Ugwanu Mu Bidibo
Godigo wai dao.’ *

⁷ Tiali goli, dage te isibo bidi dabe
tobage tiwai gilama, te dage me isaibao.

Te dagego bidibo ula te silaibao,
te kingo wai dabe te bidali ula tagalu,
te isibo tiwai gilama te silaibao.”

⁸ God, nage aselama, tama te tuđe we bidi tigidali
tonaluagasao.

Te tigidali bage te naga hani naga dao.

83

*Bidigo gedu haluasa po obaso da, teda Godigo te Israel dabego boi
bidi tigidali silaibao*

¹ God, nago pedauwali me pania sigio.

Nage odolali me dualalugio.

God, nage odolali me bidigio.

² Suao. Te nago boi bidi dabego te hwıbaao.

* 82:6: Jon 10:34

- Augwa te nage wei me isiꝑyu,
te nageba hagoma ebo dao.
- ³ Augwa te geme duala selama,
tama nago we bidi dabeba
te dwai sꝑ yabo po mia salio.
- Nago te we bidi dabe
augwali bugagia tonaluali,
tiali goli, te boi bidi dabego
augwali dolabo po mia sai dao.
- ⁴ Augwa te po wai, “Ae, tegobao.
Dago te Israel dabe mu silinao,
teda te we bidi dabego te augwaliba
homu kone munu me ma egobeo,” wali.
- ⁵ Augwa te deli homu elama, te sꝑ yalio.
Tama augwa te nage elaluainu,
te hai namu dali ola sai dao.
- ⁶ Augwali te hani dabego te tiwai yainu yali,
te augwali Idom dabe me, Ismael dabe me,
tama te Moap dabe me, te Hakri dabe me dao.
- ⁷ Tama te Gebal dabe me,
te Amon dabe, tama te Amalek dabe me dao.
Te hani bage dabe, augwali te augwali
te Filistia badu, me Tair badu bidali.
- ⁸ Siria me te augwali dali sisinani.
Te bomai hani augwali te Lotgo hani tau salio.
- ⁹ Nago te tobage tiwai kolesaga te augwaliba yao,
te polobadu nago te Midian dabeba yali tiwai,
me te Sisera, me Jabin dabe,
te genuai wꝑ Kisonde yali tiwai yao.*
- ¹⁰ Te sogo nago augwali te Endor bulude dolama,
tama augwa tigi te tꝓde munaluama,
tama damua pai dao.
- ¹¹ Nago te augwa ami dabego kepten
bidi dabebolo te dwai dene mao,
te polobadu nago te Orep de Sep side
yali tiwai gilama yalio.
Nago te augwaligo tobolu bidi dabe aiyaba elaluo,
te nago te Seba de Salmuna side yali
tiwai gilama yalio. *
- ¹² Te bidi dabe augwaligo te tama po wai,
“Dago Godigo te tꝓ sobaso da,
teda te dena tꝓ mu naga tama pedelaibao,” wali.
- ¹³ Eno God, nago augwali te tꝓ hogomu tiwai
sela sꝑyu, tedela palao.
Augwali sela sꝑyao, te waligo te wit bo sela sꝑyu,
tedela palubo tiwai yao.
- ¹⁴ Siago te kala dobaso, tama te kala elalubo bulu dude

* **83:9:** Tob 4:6-22; 7:1-23 * **83:11:** Tob 7:25; 8:12

te sia genuai dabo dao.

15 Te tiwai naga gilama,
nago te genuai tulubage tagala palama,
tama te hani bage te pobeasa pobaso,
te augwali wi paibao.

Tama nago te bomai wali mu augwaliba
tagala palubaso, te augwali wi yaibao.

16 Genuai Bidi, nago augwali aiyaba mu elalubaso,
tama augwali hale dwai mu eyu,
tama augwaligo nage wali pabo homu yaibao.

17 Eno homugo te nago augwali elalubaso,
tama augwali te sesemane wi dwai mu yaibao.

Nago augwali hale ilama, tama augwali ela muao.

18 Eno homugo nago te tiwai yao homu ebao,
teda augwa mu konemainu ebao,
nagaduba deli naga, nage te Genuai Bidi,
tama nage te Ugwade Mu Bidibo God da,
tama nago te tigidali tɔ tonalubo dao.

84

Bidigo te Godigo be wei mu yali

1 Te Tigidali Bomo Elalubo God, eno nago be
wei mu ebao.

2 Ena tede bidabo homu wei mu ebao.
Te eno homu kolesaga tigidaligo
te nago be wei mu ebao.

Te tigo, me homu tigidaligo, eno te
wiegi yai pemene ebo tɛɛbi po nageba obao,
God te bidabo ula elalubo God dao.

3 Genuai Bidi Te Tigidali Bomo Elalubao,
nage te king, me eno God dao.

Te dwasianu ba dabe te nago alta pade be sɛnama,
tama augwaligo
te augwa wai dabe tonalubo dao.

4 Te nago bede bidalubo we bidi dabe
augwa te bugai homu mu elama bidibo dao,
tama sesemane sogo augwa te tɛɛbi po weyu,
tama nago nogi ugwaba sabo dao.

5 Te we bidi dabe augwa te nagede bomo selama,
tama te Saion bulu duba pabo homu wei elama,
augwa te sesemane pemene yabo homu ebo dao.

6 Augwa pelayu, te wa pai bulu odogo pesageba dulama,
tama te bulude te wɛ ulu hauwa
pedalubo pesage elalubao.

Tama te kigamu tulubage tulama, tama te dedageba
te wɛgo paɣabo dao.

7 Te bidi dabe bilama, te bomo yai pedelaibao.

Te augwali pelama, te Saionba sabolama,
tama te God bidibo sueibao.

Aga te tigidali tibo godide

te ugwadu elalubo God dao.

⁸ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God,
te eno gedu haluasa po wabo odao.

Nage te Jekopgo God,
te olo bugagia munama, eno po odao.

⁹ God, nago dago kingba wiegi yai se yao.
Naga digi aga sa mubaso, tama aga te king bidibao.

¹⁰ Te ena deli sogo naga
te nago tempel bede bidibaso da,
tego te 1,000 sogo te gasa bulude bidibo
te aiyaba mu elalui.

Ena te ena Godigo be sunumide
dolaluabo homu wei mu ebao.
Tiali goli, ena te dwai bidi dabego
bede bidabo hagela homu ebo dao.

¹¹ Genuai Bidi, te da seselalubo bidi,
te dago genuai nogi elalubo king dao.
Agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo eyu,
tama daba genuai nogi mayu yali.

Agai te bugagia dolasa bilibo we bidi dabede
te mena nai me deli me daꝋ me ela sogobeo.

¹² Godigo Te Tigidali Bomo Elalubao,
te nageba konealubo homu daꝋ wabo we bidi dabe,
augwa te wiegi yai pemene
sesemane emainu yagameo!

85

Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga hani tonalumainu yai

¹ Genuai Bidi, nago naga tɔba
wiegi yai yali.

Nago da Israel dabe ma tau selama,
tama da bugagia mu bidibao.

² Nago naga we bidi dago dwai seꝑe dagala sanama,
tama dago yali seꝑe sela sawai dao.

³ Polobadu nago daba wado yali,
tiali goli, megi nago wado po ma wabeo.

Mu tama, nago daba haliga seꝑe yali,
tiali goli megi da, menio wali.

⁴ God, nago da ma selama, megi da, nago da te nagaba
odasa ma pao.

Ya, nago dabolo wado ma igio.

⁵ Magi yaliwe, te nago dabolo sesemane
wado iduaibawe?

Te nago wado po me sia sogobe da, agawe?

⁶ Nago dago bidibo ula ma daꝋ walao,
te nago we bidi dago te wiegi yai pemene elama,
tama nago nogi ugwaba saibao.

⁷ Genuai Bidi, nago dabolo te nago

da sesemane wei ebo ola mao,
tama da ma selama, te da bugagia bidaibao.

- ⁸ Eno te Genuai Bidi Godigo
pusubo poba olo muani.
Agai te wiegi yai nagame yai homu,
me te da bugagia bidabo po wali,
te dago polobadu yali dwai kolesagaba
da ma begasa pisabaso da te tama tiaibao wali.
- ⁹ Mu tama, agai te agaba lotu weyu,
agai homu wali pabo we bidi dabe
ma sainu te sisi yalio.
Tama agai da ma selama, tama aga digi da dali dago
tode bidaibao.
- ¹⁰ Te sogo da, te we bidi dabego
te gasa bage wei mu elama,
tama wiegi yai kolesaga augwaliba yaibao.
Tama augwa dolasa bidiyu,
tama haliga nagame elama,
tama hodobo bugagia bidaibao.
- ¹¹ Te tode te we bidi dabego
te Genuai Bidi wali mu paibao,
tama te dagalude Godigo augwali
doloba pai pedalumainu ilaibao.
- ¹² Genuai Bidigo te da bugagia
bidimainu tau saibao, tama dago ebo se dabe
te wiegi yai pedelaibao.
Tama dago tode te nai hauwa walaibao.
- ¹³ Genuai Bidigo te we bidigo doloba pai kolesaga
wali pomainu elama,
tama te tebogo te aga asabo sunumi dodolubo dao.

86

Te Devitgo aseani gedu haluasa po me deli dao.

Godigo aga tau somainogo, bidigo te gedu haluasa po wali

- ¹ Genuai Bidi, ena bomo meniama,
tama ena digi ena tau sabo usu ebeo.
Tama tialima, eno homugo nago
eno gedu haluasa po wabo odolama,
te ena tau sao.
- ² Nago ena ma siyu, tama ena me isigobeo,
magi baso meni, ena nage wali asai.
Nage da, te eno God dao.
Ena naga se bidi da, tama eno konealubo
homu nageba muai,
tama tiyu, nago ena tau sao.
- ³ Naga digi nage eno God dao.
Ya, nago ena homu dene eyu,
tau mabo kolesaga enaba yao.
Tigidali sogo, giligade me hulide,

- eno gedu haluasa po nageba wabo dao.
- ⁴ Genuai Bidi, nago eno haliga
wiegi yai pemene mu ilao, te naga se bidi dao.
Magi baso meni, eno gedu haluasa po
nageba naga wabo dao.
- ⁵ Genuai Bidi, nago
te wiegi yai se mu elama,
tama nago eno dwai sege sela sabo dao.
Nago te nageba gedu haluasa po wabo
we bidi tigidali wei mu eyu,
tama naga homugo augwali dali kepa pai dao.
- ⁶ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa
po wabo bugagia odao.
Eno nageba i wabo, te nago ena dali
homu dene eyu, tau somainu wali.
Eno i wabo odao.
- ⁷ Te eno nageba i wabo sogo,
te nago ena tau sabo dao.
Tama tiyu, tigidali sogo ena sege tolobaso,
eno te nageba gedu haluasa po waibao.
- ⁸ Genuai Bidi, te God nage tiwai me deli elalubeo.
Te Israel hani isawai dabego
augwa god wabo nai dabe da,
augwali te tibo god dabe naga dao.
Nago augwali aiyaba elalui.
Tama te bidi me deligo te nago
ebo se tobage tiwai me elalubeo.
- ⁹ Tigidali hani we bidi nago augwali nigali,
te augwaligo lotu po wainogo eyu,
nageba kidu sugunagasaibao,
tama augwaligo te nago nogi ugwaba saibao.*
- ¹⁰ Magi baso meni, nago naga te genuai bomo elaluyu,
tama nago te we bidigo
isiabo genuai se dabe ebo dao.
Tama nago naga te haniani wiegi wiegi yai se ebo dao.
Nagaduba deli naga, nage God mu dao.
- ¹¹ Genuai Bidi, eno homugo te nago eno emainu ebo
kolesaga te ena bugagia ola mao,
tama eno te nago mu po wali sesemane paibao.
Te ena bugagia ola mayu,
te eno nageba naga konealu, tama eno nago se
sesemane sogo yaibao.
- ¹² God, eno Genuai Bidi, eno te usu da wabo
te eno homu sesego nageba mobao.
Tama eno nago genuai nogi
te sesemane bidada pabo sogo ugwaba saibao.
- ¹³ Magi baso meni, nago sesemane sogo
ena wei mu ebo dao.
Nago ena te isabode ma dobola selama,
tama ena te isibo bidi dabego pesageba pabeo.

* 86:9: Ped 15:4

- 14 God, megi te hagoma ebo bidi dabe meba aselama,
tama ena dali hwjainu ebao.
Te dwai se ebo bidi dabego te bidi hasi homu dene eyu,
tau sabo kolesaga eyu, me sogobeo,
tama augwali sisinama, ena ela muainu yali.
Augwaligo te nago po wali me pisawai,
augwaligo te sela sayu naga ebo dao.
- 15 Tiali goli, Genuai Bidi, nagede
te homu dene ebo,
me olo tau mabo wiegi yai kolesaga
paganalubao, tama nage da, te bobobage
guni yai bidi dao.
Nago da wei mu eyu,
tama nago homugo da dali kea mu pai dao.
- 16 Nage enaba ma aselama,
ena homu dene eyu, tau sao.
Ena bomo mao, tama ena ma sao, magi baso meni,
eno nago se ebo te ena idago yali tiwai ebo dao.
- 17 Genuai Bidi, eno homugo
te nago ena wei ebo da homu ebo
te nago enabolo ola mao.
Tama te boi bidi dabego suyu, te nago ena tau siyu,
te daq walobo te augwa konemainu yao.
Tama augwa ebo kolesagade te augwa
hale mu somainu yao.

87

Augwaligo Jerusalemde wiegi yai pemene yali

- 1 Godigo aga taun te aga bulu dude digi nigali.
2 Genuai Bidigo Israelde gasa tigidali
elalubo bulu te wei homu yali,
tiali goli agai te Jerusalem te wei mu yai dao.
- 3 Te Godigo taunde we bidi dabego, odao.
Godigo te wiegi wiegi yai se dageba ebo dao.
- 4 Godigo te tama po wali,
“Te eno ena po wali pabo hani bage
augwali nedebo sogo da, teda eno te Isip me Babilon
te augwali dali nedaibao.
Tama eno te Filistia, me Tair,
me Itiopia bulu dabeba te tama po waibao,
augwali me te Jerusalem bage dao, waibao.
- 5 Te eno Jerusalembe te tama po waibao,
‘Te bulu te tigidali hani we bidigo bulu da.’
“Tama te Ugwadu Mu Bidibo God,
aga digi te Jerusalem dodolama,
tama bomai mu elaluaibao.
- 6 Te Genuai Bidigo te gasa hani
we bidi dabe augwaligo nogi asenama,
tama augwali sisinama, tama augwali dali nedeyu,
te Jerusalem we bidi dali nedaibao.

7 Tama te Jerusalemde bidali we bidi dabe,
 te augwaligo teḅabi weyu, wiegi yai pemene yaibao.
 Tama augwa te tama po waibao,
 “Jerusalem da, te nago dolo mu tama,
 tama nage te wiegi yai kolesaga
 tigidali ebo page mu dao,” waibao.

88

Bidigo te Godiba i weyu, te aga tau somainu yai.

- 1 God, Genuai Bidi, nago ena tau sabo da.
 Te giligade eno nageba i weyu,
 te ena nago tau somainu yai,
 tama hulide me eno nageba
 gedu haluasa po wabo dao.
- 2 Nago eno gedu haluasa po wabo odao.
 Te nago ena tau somainu, eno nageba i wabo odao.
- 3 Te seḅeḅ hauwa enaba pedalubaso,
 tama te tebogo naga ena paḅe isabo homu ebao.
- 4 Ena te gasa bidi dabe isainu ebo tiwai gilama yai.
 Te eno bomo tigidali mu silalio.
- 5 Augwa ena tagalubaso,
 tama ena te isali bidi dabe dali bidibao.
 Ena te gasa bidigo ela muai bidi tiwai gilama,
 tama te gu pagede munaluai.
 Ena te bidi dabe nago te homu kone mu
 gegeda palubo bidi dabe tiwai gilama yali,
 tama te nago augwali munu ma tau sisabo tiwai yai dao.
- 6 Nago ena te aiyanu mu yai dedage pageba sanama,
 tama ena te be hulua sai mude,
 te aiyanu dologode mu bidai.
- 7 Nago haliga seḅeḅo ena mu elaluama,
 tama te moni tamu ai dinigo
 ena mu mesegelibo tiwai yai dao.
- 8 Nago te ena abagi dabego ena tudi ola momainu ilali.
 Nago ena te dwai mu pedalumainu elama,
 tama augwaligo enade wi mu yai.
 Tego ena kalabus ilama,
 tama eno pedelabo usu meni yai dao.
- 9 Ena dene tolu, tama eno gedu dolama,
 tama eno bugagia suabo usu isaḅwai.
 Tama tigidali sogo eno gedu haluasa po nageba weyu,
 te nago ena tau somainu yali.
- 10 Nago te isali bidi dabe tau sabo
 bomai se ebo da, agawe?
 Te isali bidi dabe ma hodaluama,
 tama nago nogi ugwaba saibawe?
- 11 Te gu pagede te isali bidi dabego nage dali po miyu,
 te nago augwali sesemane wei mu
 ebo da po wabo da, agawe?
 Te dolabo bulude augwaligo nageba po weyu,

te nago augwali bugagia tonaluai
dao po wabo dawē?

12 Te gū pagede bidibo bidi dabego
te nago bomai sē ebo subo dawē?

Tama te dolabo pesagede bidalubo bidi dabe,
augwaligo nago te wiegi yai kolesaga
subo da, agawē?

13 Genuai Bidi, eno nageba i wabo,
te nago ena tau somainu ebao.

Te tigidali sogo kigamu eno
gedu haluasa po wabo dao.

14 Tiali goli, Genuai Bidi, magi baso
ena nago tudiba mubawē?

Magi baso nage enade geme duala sobawē?

15 Te ena gesi ogwa bidide digi
gagalasa, te e sogoba megī usu nagasobao,
ena te sēgē tolu, tama paḍe ena isainu ebao.

Nago enaba te dene mabogo
te ena nogo saḡa dili kimi isalio.

16 Genuai Bidi, nago haliga sēbēgo ena mesegelali.
Nago ena dodolagia mu elama,

tama ena mu dolai dao.

17 Nago enaba te tiwai te giligade me hulide dali yai,
tama te bidi dabego ena te tigidali pedai badu

pobeasa bilali, te wē ge bo deyu,

te tḡ tigidaliba mesega sabo tiwai yai dao.

18 Nago te eno wiegi yai abagi dabego
ena tagalumainu ilali.

Te be hulīa sabo naga te eno abagi bidalio.

89

Etan te Sera hani bidi me deligo aḡani balia po me deli dao. [1 Kin 4:31]

Te augwa bidibo bulu tḡ pedāibate sēgē pedalubo sogo te balia po me deli wali

¹ Genuai Bidi, nago da sesemane sogo godolo
homu ebo dao,

tama te kolesaga ebode eno e balia udaibao.

Mu tama, te nosali ame nabo bagego konemainu eyu,
te eno nago po te me hasegelibo meni da po olama,
te po hanilama pusaibao.

² Eno koneani, nago da sesemane
bidada pabo sogo wei homu ebo koneani.

Awe, te nago mu po te me hasegeligobeo,
te dagalu bomo elalubo tiwai gilama elaluaibao.

³ Nago te tama po wali,
“Eno te bidi me deli sa muai da,” wali,

“tama eno ḡaḡ wabo po me deli
aga dali wai dao,” po wai.

“Eno ena sē bidi Devitba po ḡaḡ walalio,” po wai.

⁴ “Tama eno te po wali,

‘Te king dabe nago hanide naga pedelaibao,’ wali.
 ‘Mu tama, sesemane sogo eno te nago hani bidi me deli
 te king bidi mudaibao,’ te po wai.”
 Nago te po wai dao. *

⁵ Genuai Bidi, te ensel dabego
 te nago ebo wiegi yai se dabe balia po wabo dao,
 tama augwaligo te nago nogi ugwaba sabo dao.
 Me te dagalude konealubo homu daꝝ wai
 mobo bidi dabego
 te nageba balia po weyu,
 tama nago po wali mu pabo dao.

⁶ Genuai Bidi, te dagalude
 nage tiwai tobage me deli me elalubeo.
 Te ensel me te nage tobage tiwai deli me menio.

⁷ Te ensel dabe augwa polalubo dabe
 te po miting ebo sogo augwali
 te nagede wi ebo dao.
 Tama te nage bagualubo gasa ensel tigidali,
 augwali te nagede wi mu ebo dao.

⁸ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
 te me deligo nago te genuai bomo tiwai me elalubeo.

Nago naga po sesemane sogo wali peyu yaibao.
 Nago po me hasegelama eyu, me egobeo.

⁹ Nago te bomai tamu aꝝ tonalubao.
 Te aꝝ dini hogodobo sogo, nago aiyaba elalubaso,
 tama memenege me eyu me egobeo.

¹⁰ Nago te Isip dabego genuai bomo togolama,
 tigidali mu dolalio.

Tama nago nogogo genuai bomogo,
 nago naga boi bidi dabe aiyaba elalualio.

¹¹ Dagalu me tꝝ te nago naga dao.
 Nago tꝝ nigali, te tꝝde tigidali nai me bugagia nigali.

¹² Nago te not badu, me saut badu dali, te nigai.
 Te Tabor bulu du, me Hermon bulu du sigo
 te wiegi yai pemene eyu, nageba balia po obao.

¹³ Iya, tegoba. Nago bomo genuai mu elalubao.
 Nago bomo te umabo mu dao.

¹⁴ Nage te king bidiyu, tama nago te we bidi dabe
 doloba pai kolesagade tonalubao.

Tama nago po tꝝ dolo naga ebao.
 Nago te tigidali we bidi wei mu elama,
 tama nago naga po sesemane wali peyu yali,
 tama nago po hasegelama eyu, me egobeo.

Te tobage kolesaga ebo da,
 te nago naga we bidi tonalubo se page mu dao.

¹⁵ Te we bidi dabego nageba

* 89:4: 2 Sml 7:12-16; 1 Sto 17:11-14; Tib 132:11; Tpi 2:30

balia weyu, lotu po weyu yali,
 tama nago te olo tau mabo
 wiegi yai kolesagade biliyu,
 te augwa te ulade bilibo tiwai ebao,
 te augwa wiegi yai pemene emainao.

16 Augwaligo te nago wiegi yai
 kolesaga augwaliba ebo te homu kone palu,
 tama tigidali sogo giligade me hulide
 augwa te wiegi yai pemene eyu,
 tama nago nogi ugwaba sabo dao.

17 Magi baso meni, nage naga
 te nagede dago bomo elalubaso,
 tama dago wiegi yai pemene nageba ebao.
 Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo elama,
 tama da te hwibode tau selama,
 te boi bidi aiyaba elaluai dao.

18 Awe, nago digi te da seselalubo bidi sa muai.
 Nage te da Israelgo Tedali Wiegi Yai God,
 nago te dena king dabolo mawai dao.

Godigo Devitba po daꝋ walali

19 Te ugwadu sogo polobadu,
 nago te nage wali pabo bidi dabe
 muba te na menama,
 tama nago augwaliba te tama po wali,
 “Eno te polaluabo ami bidi me deli sa munama,
 tama eno agaba te kingo hat madi muai.
 Eno aga te we bidi dabe tomode selama,
 tama aga te king munama bidai.

20 Eno Devit nigilalio, ena seꝋ bidi da,
 tama eno aga te dagego king
 pedalumainu yai dao. *

21 Tama tiyu, eno bomo te aga dali sesemane bidaibao.
 Mu tama, eno homogo aga tau saibao.

22 Te aga boi bidi dabego te hwibode
 aga aiyaba elaluyu, mone mao me wagobeo,
 tama te dwai seꝋ ebo bidi dabego aga me elalugobeo.

23 Te ena digi eno agai boi bidi dabe agala selama,
 tama te aga wei isiꝋbo bidi dabe ela muyu yaibao.

24 Te eno aga wei mu elama,
 tama ena aga dali sesemane sogo bididuaibao.
 Te aga boi bidi dabe dali hwibo sogo,
 te eno agai tigidali sogo augwali
 aiyaba elalumainu ilaibao.

25 Te eno elama, tama agai tonalubo toꝋ
 te genuai tamu aꝋ Mediterenian
 tedu gagalasa peyu, te weꝋ Yufretis
 elalubo madiba usu nigi paibao.

26 Tama agai enabolo te tama po waibao,

* 89:20: 1 Sml 13:14; 16:12; Tpi 13:22

‘Nage Aya me eno God dao.

Nago ena tonalu, tama ena sesemane tau sabo dao.’

²⁷ Tialima, te eno polalubo gomunai wai aga munama,
tama aga te polalubo king pedelama,

te tigidali tɔde king aiyaba elalueibao. *

²⁸ Te eno sesemane sogo aga wei mu iduaibao.

Tama eno te po ɖɔ wabo kontrak aga dali elama,
tama te ɖɔ walali po kontrak

te sesemane elalua peyu,

elalua paibao po wai dao.

²⁹ Sesemane sogo te aga hani bidi me deli

te king pedalu, ela piduaibao wali.

Tama aga hani king me deligo

te Israel dabe sesemane tonaluaibao,

te dagalu ugwadu sesemane elalubo

tiwai gilama yaibao.”

³⁰ “Tiali goli, te agai wɔ nɔɔ hani dabego

te eno bomai po sela sanama,

tama augwaligo eno kolesaga wali me pisama,

³¹ tama augwaligo eno po tudiba munama,

tama augwaligo eno bomai po wali me pisabaso da,

³² teda eno augwaligo dwai seba homu kone paliyu,

tama augwaliba te dene mawaibao.

Tama eno te augwa yali dwai seɖe homu kone palu,

te augwali keloago elaiba wai.

³³ Tiali goli, te sogo me te Devit

te eno wei mu elaludaibao.

Tama eno aga me tagalogobeo, tama eno agade

te ɖɔ walali po mu me tagalogobeo.

³⁴ Tama eno aga dali te ɖɔ walali bomai po

te kontrak me tagalisiama,

tama eno te ena po deli me

hasegeliyu me egobeo. Mu menio.”

³⁵ “Eno ɖɔ walubo po te deli sogo naga weyu,

tama eno ena digi tedali wiegi yai

nogi nogilama weyu, te po ɖɔ walali,

tama te sesemane sogo me

elalua pidu, elalua paibao.

Eno te tama wai.

Eno te tibo po Devitba me wagobeo wai.

³⁶ Te aga hani wɔ nɔɔ dabe me sia sisama,

te sesemane me elaludaibao wai.

Tama aga hanigo te we bidi dabe

sesabi elama, mu tonalu,

te giliga me elalubo tiwai gilama yaibao.

³⁷ Te augwali sesemane elaludu,

te polua dagalude elalubo tiwai eyu,

tama te we bidi dabeba te eno po mu da weyu,

* 89:27: Ped 1:5

te ola mawaibao,” wali.

Te boi bidi dabego te king te hwiyu, aiyaba elalubaso, agai te gela wali

³⁸ Genuai Bidi, nago te po Devit dali
polobadu daꝥ walai goli,
megi nago te sa muani kingba nago wado po wali.

Nago aga tagalama, aga tudiba muani.
³⁹ Nago te naga se bidi dali daꝥ walali
te kontrak po togwali.

Nago agai te kingo tobolude mubo madi
te toba sanama, tama meda yali.

⁴⁰ Nago agai taun bagulali obo dabe togolama,
tama agai te ami bidi dabego
bomai be dabe te dolalio.

⁴¹ Te paꝥu soabo bage tigidaligo
te agai doado bage dabe wi sabo dao.

Tama te abagi dabego agaba posobo po wabo dao.

⁴² Nago aga te boi bidi dabego elalumainu ilali,
tama nago augwali deliba sisinama,
te dili bubo se emainu yai.

⁴³ Nago agai ami bidi dabego
te hwiꝥo nai dabe usu isaꝥo se ilali,
tama nago aga te hwiꝥo side aiyaba elalumainu ilalio.

⁴⁴ Nago aga elaluama, tama aga te king ma bidibeo,
tama agai te we bidi munu ma tonalubeo.

Tialima, agai genuai nogi dali, bomo dali si silalio.

⁴⁵ Nago aga monu dabe polo tama pedalumainu ebaso,
tama hale genuai mugo aga mesegelalio.

Agai te gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali tau somainu yai

⁴⁶ Genuai Bidi, nisu naga sogo
te nage dualaludaibawe?

Te sesemane sogo usu nama da, agawe?

Nisu naga sogo te nago haliga seꝥe
te sia posolo mu ebo tiwai elaluaibawe?

⁴⁷ Genuai Bidi, iya, nago
te peꝥadage sogo naga bidabo bidiba
homu kone palao.

Nago da nigali, tiali goli da te isaibao.

Nago odolali da nigali da, agawe?

⁴⁸ De mu te sesemane bidada pidu, bidada pelama,
tama te me isigobe dawe?

De te bomo elama bididu,
te aga gu pageba me pogobewe?

Te mena bidi deli me tegobeo, mu menio.

⁴⁹ Genuai Bidi, magi yaliwe?

Nago megi da, da wei me ebe da, agawe?

Te nago Devit dali te daꝥ walali pode menagi yaibawe?

⁵⁰ Genuai Bidi, nago naga se bidi,
ena homu kone palao.

Te bidi dabego enaba posobo po obao.

Eno te gasa hani dabego
te keṅe po wabo seṅe tolobo dao.

⁵¹ Genuai Bidi, te nago boi bidi dabego
enaba po dwai wali, te naga sa muai king dao.

Te ena tigidaliba pabode te augwaligo
dwai po enaba weyu ebo dao.

⁵² Dago te Genuai Bidigo nogi
te sesemane bidada pabo sogo ugwaba sao.
Te mu tama dao.

Buku 4

90

(Tib 90–106)

Godigo po, me bidigo po wai

¹ Genuai Bidi, sesemane sogo nage te dago be
mu tiwai dao.

Te wai nq̄ dabe nage dali bidali,
tama megi da me te tiwai bidibo dao.

² Te sesemane bidada peyu, bidada pabo sogo,
nage te God bidibao,
te polobadu me bidali, nosali me bidaibao.

Tigidali bulu du pedalisabadi,
tama nago te t̄de nai tigidali nigisabadi,
tiali goli, nage God bidai dao.

³ Nago te we bidi dabe isimainu elama,
tama augwali te t̄ ma pedalumainu ebo da.

Tama nago te tama po wali,
“Dage t̄de we bidi, dage isilama,
tama te t̄ ma gagawaibao,” wai dao.

⁴ Nago homu kone palu,
tama te kibu be 1,000 d̄ai yabo homu
te deli sogo bubugade tiwai naga elama,
tama te polo tama pela silaibao, te pilama hodalu,
te do bidali sogo tiwai gagawaibao.

Awe, te kibu be 1,000 te hulide p̄wadage sogo naga
tiwai ebo dao. *

⁵ Nago te bidi dabe sela sabo, te w̄ asiyu, bidi selama,
tama augwali isibo tiwai yaibao.

Augwali te p̄wadage sogo bidiyu,
te naa tiwai naga ebao.

Augwali te gesi nosa te kigamu pedalubo tiwai elama,

⁶ tama te genuai holama, tama duduli pedelai.
Tiali goli, te piode te sasia pelama, tulalubo dao.

⁷ Nago dade wado elalubaso, tama nago da dolobo dao.
Nago dade haliga seḅe ebaso, tama da wi mu ebo dao.

⁸ Nago dago dwai kolesaga tigidali subo da.

* 90:4: 2 Pi 3:8

Tama dago geme dualama ebo seḡe tigidali,
te nago pepeli diliba hanilama,
munama, tama nago sualio.

⁹ Nago wado ebogo te da tḡde bidibo
bodolu pḡwadage ilali.

Mu tama, te dago bidibo sogo polo silali,
te dago mobo deli sogo naga sabo tiwai ebo dao.

¹⁰ Da bidibo kibu be te 70 usu naga bidaibao.

Tama dago bomo elalubaso,
da te kibu be 80 usu naga bidaibao.

Tiali goli, te tigidali kibu bede da te seḡ dene naga eyu,
tama seḡe naga gegaibao.

Te tigidali kibu be polo silama,
tama da me pela silaibao.

¹¹ Dego te nago wado ebo genuai bomo
te bugagia konebawe?

Tama nago augwaliba te wado ebo homu ebode
genuai wi te we bidi augwaliba pedalubo te koneaniwe?

¹² Nago da bugagia ola mobaso,
te dago koneaibao,
da te tḡde sesabi elama me bidigobeo.

Tama tiyu, dago wiegi yai kolesaga koneama elaluaibao.

¹³ Genuai Bidi, nisu naga nago haliga
seḡe ebo me elaludaibawe?

Nago naga seḡe bidi da homu dene yao.

¹⁴ Nago da sesemane sogo wei yali,
tama tego te tigidali sogo kigamu
te da paḡanumainu yao.

Tama tiyu, te tigidali sogo da
te bidibo ula dali bidiyu,
dago homu wiegi yai pemene elama,
te bugai haliga yaibao.

¹⁵ Hasiabolo nago daba seḡe mawai.
Tialima, megi da, nago da
te wiegi yai pemene yabo usu nao,
te sogo dabe da te seḡe tolali.

Mu tama, hauwa kibu bede
te da dwai bidali, tama nago da
te wiegi yai pemene ilibo
te tigidali kibu bede dwai bidali
usu nama, tama tiwai yao.

¹⁶ Nago te naga bomai seḡe dabe
te naga seḡe bidi dabolo ola mao.

Nago te wiegi wiegi yai bomo
te dago nosali pedalubo waḡe noḡ dabebolo ola mao.

¹⁷ Genuai Bidi, nage dago God da, dago homugo
te nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo eyu,
tama da wiegi yai bugagia ilao.

Tama dago ebo se tigidali te wiegi yai pedalumainu ilao.
 Mu tama, nago te dago ebo se tigidali daꝓ walama,
 tama te bugagia elalumainao.

91

God te da tonalubo bidi dao

- ¹ Bidi te Ugwade Mu Bidibo Godiba pelama,
 te agai aga tonalumainu yali,
 aga te Tigidali Bomo Elalubo God paꝓe bidiyu,
 tama agai aga mesegalubo dao.
- ² Te bidigo te tama po Genuai Bidiba waibao,
 “Nago ena bagualu, tama nago
 ena bugagia seselalubo dao.
 Nage eno God dao.
 Eno konealubo homu nageba muai dao.”
- ³ Mu tama, te Godigo nage bugagia tonalu,
 tama te geme dualalubo naigo
 nage me dologobeo.
 Tama agai nage bagualubaso,
 tama te dwai gasi dabego nageba me sogobeo.
- ⁴ Te agai nage bugagia mesegalu,
 te kakarukgo aga wai dabe
 te bogogo mesega sabo tiwai yaibao.
 Nage te bugagia Genuai Bidigo bogo
 dologode dualaluaibao,
 tama agai nage tonalubao.
 Agai nage tonaluabo po te tibo po me wagobeo.
 Tama tiyu, nage Genuai Bidi dali bidiyu,
 te bidi aga te hwjibo sabelede
 duala sabo tiwai ebo dao.
- ⁵ Nago te magi nai me deli nageba
 te hulide pedelaiba homu eyu, wi me egobeo.
 Tama te giligade nage te magi nai me delide wi eyu,
 te nage dolabo nai me deli te polo
 pedelabo homu wi me elamu dao.
- ⁶ Tama te genuai gasi nageba te hulide
 pedelabo te wi me igio,
 tama te giliga tomode me te dwai nai
 nageba pedaliyu,
 tama nage dolainu me egobeo.
- ⁷ Te 1,000 bidi nage paꝓe isibaso me,
 tama te 10,000 bidi nago
 dolo nogo badu isibaso,
 te tagalao, te dwai nai nage paꝓa me asogobeo.
- ⁸ Te naga digi te Godigo te dwai se ebo bidi dabe
 augwa yali seꝓe wei ponobo te nago suaibao.
- ⁹ Nage te Godiba pelama,
 te dwai nai dabede geme duala sao,
 tama te Ugwadu Mu Bidibo Godigo

te nage mu seselalubo bidi dao.

¹⁰ Tama tiyu, te dwai nai nageba me pedalugobeo.

Tama genuai gasi te nago be paba me asogobeo.

¹¹ Te Genuai Bidigo aga ensel dabeba
te nage menaba pabo madi tigidali badu
te nage tonalubo se mawaibao. *

¹² Tama te ensel dabego nogogo nage tolalu,
tama tiyu, te masigigo nago sagade
me dologobeo. *

¹³ Te nago laion me hasamani agayu,
tama te gesi ogwa bidi laion,
me genuai hasamani dwai mu me
agayu, yaibao. *

¹⁴ Godigo te tama po wali,
“Te eno te ena wei mu ebo bidi dabe
augwali ma saibao,
tama te eno te ena mu koneani
bidi dabe seselalubo dao.

¹⁵ Te augwaligo enaba gedu haluasa po wabo sogo,
te eno augwaligo wabo po odaibao.

Tama te sege augwaliba pedalubaso da,
te ena augwali dali bidaibao.

Tama eno augwali ma selama, tama augwaliba
te genuai nogi mawaibao.

¹⁶ Te augwaligo bidabo ula
te ibanu gana bobage kidilama,
te ugwa gasa ugwadu me daganobo tiwai yaibao.

Tama eno augwali ma selama,
tama augwali ena dali bidaibao,” wali.

92

Te God nogi ugwaba sabo teabi po dao

¹ Genuai Bidi, nage Ugwadu Mu Bidibo God
da, te eno nageba usu da wabo te wiegi yai da,
tama te nago nogi ugwaba sabo teabi dabe waibao.

² Tama te tigidali kigamude te eno nageba
te nago ena wei ebo po hanilama
wabo, te wiegi yai ebao,
tama tigidali sogo hulide te nago ena bugagia
tonalubo da po hanilama, nageba waibao.

³ Eno te wiegi yai musik te gitade weyu,
te nage nogi ugwaba saibao.

⁴ Eno te nago bomai seba homu kone palama,
tama ena bugai haliga mu elama,
tama eno te wiegi yai homu
pemene ebo teabi ebo dao.

⁵ Genuai Bidi, nago te genuai se mu ebo dao.

* 91:11: Mat 4:6; Luk 4:10 * 91:12: Luk 4:11 * 91:13: Luk 10:19

Nago homu kolesaga te genuai mu elalubao.

⁶ Te homu kolesaga meni yai bidi, te umawai bidigo,
te tama se ebo dabe me koneainu
ebaso, usu me egobeo.

⁷ Te dwai bidi dabe te wiegi yai nosa
tiwai ma pedaliyu,
tama te dwai kolesaga ebo bidi dabego
te doado bage hauwa selama,
tama augwa bugagia bidaibao,
tiali goli, nago augwali mu dolaibao.

⁸ Magi baso meni, Genuai Bidi,
naga digi te sesemane king
bidada peyu, bidada paibao.

⁹ Dago koneai, te nageba boi bidi
ebo bidi dabe te augwali isaibao,
tama nago te dwai se ebo bidi dabe
aiyaba elaluaibao.

¹⁰ Nago enaba genuai bomo mawai,
te uni bulmakau omaigo bomo tiwai mawai.
Nago enaba wiegi yai se ebaso,
tama ena wiegi yai pemene mu ebo dao.

¹¹ Eno te ena boi bidi dabe dolobo sulama,
tama eno te dwai bidi dabego gela wabo odali.

¹² Te doloba pai kolesaga ebo we
bidi dabe te wiegi yai pedalu,
te nigo wiegi yai du walubo tiwai yaibao,
tama te genuai holama,
te Lebanonde te wiegi yai ni
sida dabe tiwai yaibao.

¹³ Augwali te Genuai Bidigo bede
bulai ni dabe tiwai yaibao.

Augwali te dena Godigo be tomode
te wiegi yai mu pedalubo tiwai dao.

¹⁴ Te augwali monu dabe pedalubo sogo,
te augwa nai du me waludaibao.

Augwali te bomo elalu, tama augwali me sasia pabeo.
Te augwa yabe te ni yabe gesi sogo
elalubo tiwai sesemane elaluaibao.

¹⁵ Te kolesaga augwaligo te we bidi
augwaliba ola mabo dao,
Genuai Bidi te mu doloba pai dao.
Agai te ena seselalubo homo elalu,
tama agade dwai se ebo me elalubeo.
Mu menio.

93

God te king bidi bidibao

¹ Genuai Bidi king bidibao.

Agai genuai nogi mu elalubao,

tama genuai bomo me elalubo.
 Agai e t̄o te aga bidibo pesagede bomo elama,
 mu elalumainu yai dao.
² Genuai Bidi, te tigidali nai me
 pedalis̄abadi, nage bidali.
 Nage sesemane bidada peyu, bidada pali,
 tama nage te king sesemane
 bidada peyu, bidada pabo dao.
³ Genuai Bidi, tamu ̄ā ge bo dali aiyanu mu igulali,
 te kulukulu umabo mu waibao.
 Te bomonama, mu kulukulu wabo dao.
⁴ Genuai Bidi, te nago genuai bomogo
 nago te dagalude tigidali nai tonalubao.
 Te tamu ̄āgo kulukulu wabo bomo
 te dwasianu naga ebao.
 Tiali goli, nago bomo te genuai mu elalubao.
 Te tamu ̄ā dini peda peyu, te nambisde
 bomonama kulukulu wabo,
 tiali goli, te ̄ā dini dabego bomo
 te nago bomo dali tiwai si me usugobeo.
⁵ Te nago tigidali bomai po te sesemane
 elalua peyu, elalua pobao.
 Mu tama, Genuai Bidi, te nago tempel be
 te tedali wiegi yai sesemane elalubo dao.

94

Godigo dwai s̄e ebo bidi tigidali aiyaba elaluama, dwagi yai bidi tigidali tau saibao

¹ Genuai Bidi, nage da
 te dwai s̄e ebo we bidi augwaliba wei ponobo
 God dao.
 Megi nago s̄ēb̄e ebo augwaligo sumainogo waselao.
² Nage hogodama, nago po t̄ūba tigidali
 we bidi pedelaibao.
 Megi nage aselama, hagoma eyu dwai s̄e ebo bidi
 augwaligo ebo kolesaga wei ponao.
³ Nisu naga sogo dwai s̄e ebo bidi
 augwaligo ebo kolesagade dwagi yai homu egowe?
 Genuai Bidi, augwaligo bidabo sogo
 nisu naga elalubawe?
⁴ Nisu naga sogo elaluai dwai s̄e ebo bidi dabe
 augwaligo dwai kolesaga ebo dali dwagi yai homu
 te dwai s̄e dali yaibawe?
⁵ Genuai bidi, augwaligo nago we bidi
 aiyaba elaluama,
 tama genuai s̄ēge augwalibolo mabo dao.
⁶ Augwaligo te wilawe we dabe, augwali ela muyu,
 tama te tiana wai dabe me ela muyu,
 tama gasa bulu we bidi dago t̄ōde bidibadi,
 augwaligo ela muyu ebo dao.

- 7 Tama augwaligo te po wabo,
 “Genuai Bidi agai da subo menio.
 Israel bidigo God, agai dago
 te sę ebo agai tede homu palobo menio,”
 augwaligo te po wabo dao.
- 8 Dage eno we bidi, magi baso dagego gegeda pobawe?
 Dage kolesaga meni yai, nisu sogo dagego koneaibawe?
- 9 Godigo dago olo nigai. Tama agai odogobewe?
 Tama God agai dago gedu me nigai.
 Tialima, aga digi tonolo bilibo meniwe?
- 10 Agai te tigidali tęde bidibo bidi hani tonalubo dao.
 Tialima, agai augwali dodolobo meniwe?
 Tama aga tigidali we bidigo po ola mabo bidi.
 Agai konebewe?
- 11 Genuai Bidi agai tigidali we bidigo homu koneai.
 Agai koneai, augwaligo homu kolesaga
 te olo magi nai me tiwai yaibao. *
- 12 Genuai Bidi, nago te bidi me deli
 dodolomainu eyu, nago bomo yai po
 te bidi ola mayu da, te bidi aga dwagi yai
 homu emainao.
- 13 Nago te sę ebo aga olo bidimainogo tiwai,
 tama sęgego aga gegeidali weyu,
 tama te dwai bidi dabe isilama, gų pageba paboba
 usu nigi pabo dao.
- 14 Magi basowe, Genuai Bidigo
 aga we bidi augwali tagalobo menio.
 Mu tama, aga sa muani we bidi augwali
 tudiba me mugubeo.
- 15 Tama nosali bidi dabego po tų ebode,
 augwaligo sę dolo naga yaibao,
 tama dwagi yai doloba pai bidi
 augwaligo usu dao po weyu,
 te kolesaga wali paibao.
- 16 Niwai bidigo ena tau selama,
 tama te dwai sę ebo bidi aiyaba elaluaibawe?
 Niwai bidigo ena tau selama,
 te dwai sę ebo bidi sela sęwaibawe?
- 17 God agai ena tau sigi menigi sogo da,
 ena polobadu isai gų pagede
 polo pila mugi dao.
- 18 Eno te homu yai, “Eno sęęę kikila peyu,
 ena tula muaibao,” wai.
 Tiali goli, menio.
 Genuai Bidi nago ena godolo mu eyu,
 tama nago ena nogo tola selama,
 ena te dwai sęęę ebo digi tulalubeo.

* 94:11: 1 Ko 3:20

- 19 Tama eno homu seḡe yali sogo
 tama eno homu nai hauwa dali yai,
 nago eno homu dwagi yai eyu,
 tama nagame elama bidai,
 tama eno homu dwagi yai emainogo yai.
- 20 Te bomo yai po mubo bidi dabe
 augwaligo te we bidibolo
 augwaligo dwai se emainao wai.
 Nago te tobage dwai se ebo tobolu bidi
 dabe dali abagi homu ebo menio.
- 21 Augwaligo dwagi yai se ebo bidi
 dwai seḡo aga dolainogo sisinama, po mibo dao,
 tama augwaligo dwai se isawai bidi
 dabe dali po tu ebo dao, augwali elainogo tiwai.
- 22 Tiali goli, Genuai Bidi agai
 bomo mu elama, ena tau sai.
 Ena agaba pelama, eno God agai
 ena bugagia tonalubo dao.
- 23 Augwaligo dwai kolesaga hauwa mu yai,
 tama agai augwaligo dwai se yali wei begelaibao.
 Genuai Bidi dago God, megi agai
 augwali tigidali dolaibao.

95

Te God nogi ugwaba sabo balia po dao

- 1 Dage asiḡo. Dago te Genuai Bidi nogi
 ugwaba sabo balia po wainao.
 Dago te bomai Godigo da ma sali, te homu koneama,
 tama dena balia weyu,
 tama agaba wiegi yai pemene yao.
- 2 Da te aga paḡa pelama, tama agaba usu da po wao.
 Dago te wiegi yai pemene ebo balia po meba weyu,
 tama agai nogi ugwaba sino.
- 3 Magi baso meni, Genuai Bidi aga te bomai God dao.
 Aga te bomai king,
 tama te tigidali tibo god daide
 aga ugwadu daide bidibao.
- 4 Agai te tigidali bulu tu pedai tonalubao,
 te aiyaba odogo gulali bulu tigidali,
 me te ugwanu igiluali bulu du tigidali,
 te agai naga tonalubo dao.
- 5 Aga digi te tu, me tamu ai nigilama,
 tama tialima, agai augwali tonalubao.
- 6 Dage asiḡo, dago tobolu basi gulama,
 tama agaba lotu wainao.
 Genuai Bidigo da nigai.
 Tialima, da aga paḡa pelama, tama kidu sugunao.
- 7 Aga digi dago God dao.
 Aga digi da we bidi te sipsip wai tiwai tonalubao,

tama agai da nai mobao.
 Te e sogo megi tama dagego agai pedauwalide po odiào.
 8 Genuai Bidigo te po wai,
 “Dagego te duga haliga bomonama daų ola sigimio,
 te polobadu duga wai nõu dabego
 te bulu Meriba me Masa,
 te tọ wa pai bulude yali homu tiwai
 igimio,” po wai. *

9 “Te bulude augwaligo ena usu sali.
 Augwaligo te eno ebo tigidali bomai se suali,
 tiali goli, augwaligo ena usu sai dao. *

10 Eno te hani we bidide dwai haliga iduali,
 te kibu be bidi sese siba usu nai.
 Tama tibaso, eno te po wali, augwa hagoma mu yali.
 Augwaligo te eno wali pabo homu me isiawai.

11 Tama tialima, te ena haliga sebe elama,
 tama augwaliba te tama po daų weyu wali,
 ‘Mu tama, dage te bulu tomoba me pogobeo,
 eno te dage toma nomainu mawainu yali
 buluba me pogobeo,’ po wai dao,” wali. *

96

God te polalubo king, tama agai tigidali we bidi tonalubao

1 Dagego gesi balia Genuai Bidiba waiyào.
 Dage tigidali tode we bidigo
 te Genuai Bidiba balia po waiyào.
 2 Genuai Bidiba balia wao.
 Agai nogi ugwaba sao. Agai da ma sai.
 Te tigidali side dago te po te we bidi dabeba pusa maiyào.
 3 Dagego agai genuai nogide po
 te tigidali tọ pedai kantride bidibo
 we bidi hani dabe pusyào.
 Te tigidali we bidiba te agai
 genuai wiegi yai se dabe yali po pusa mao.
 4 Genuai Bidigo te genuai nogi elalubao.
 Dago agai nogi ugwanu mu sidu geao.
 Da te tibo god dabe wi me igio.
 Dago te Genuai Bidide naga wi yao.
 5 Magi baso meni, te gasa hani
 we bidi dabego tibo god dabe
 te augwali tibo god naga dao.
 Tiali goli, Genuai Bidigo te dagalu dali,
 te ugwadu elalubo nai tigidali nigai dao.
 6 Genuai Bidi te genuai nogi elalu, te king bidibao.
 Te aga tedali wiegi yai tempel bede
 te tigidali doado bagego te agai bomo daį ilama,
 tama aga gasa sawi yai au te elalubao.

* 95:8: Hib 3:15; 4:7 * 95:9: Sai 17:1-7; Nam 20:2-13 * 95:11: Nam 14:20-23; Bom 1:34-36; 12:9-10; Hib 3:7-11; 4:3, 5

- 7 Dage tigidali t̄ode bidibo hani we bidi,
dagego agai genuai nogi me bomo te ugwaba sao.
- 8 Dagego Genuai Bidigo genuai nogi ugwaba sao.
Te ofa yabo nai me deli selasa,
te agai tempel be tomoba pao.
- 9 Dage tigidali we bidi te tedali wiegi yai bidiyu,
tama Genuai Bidiba lotu waiȳao,
tama dage agade noma sīao. *
- 10 Dagego te tigidali we bidi haniba te tama po waiȳao,
“Genuai Bidi te king bidibao,” wao.
“Agai te t̄o d̄aṽ walama, tama te t̄o bugagia bidiyu,
tama te mumunu me egobeo.
Nosali te Genuai Bidigo po t̄u eyu,
tama tigidali bidi dolo dagalaibao.”
Te po wao.
- 11 Dagalū, me t̄o, dage pemene yao.
Tamu aṽ, nage dali, te nage tomode bidibo tigidali nai,
dagego kidagalo weyu, i hae waiȳao.
- 12 Tigidali gi me, dage dali te dagede
elalubo nai tigidali, dage wiegi yai pemene mu iȳao.
Tama te Godigo gedude, te buside tigidali nigo
augwa te wiegi yai pemene ebo balia waibao.
- 13 Magi baso meni, Genuai Bidi te aselama,
te tigidali t̄o tonaluagasaibao.
Agai te tigidali t̄ode we bidi
te doloba pai kolesagade tonaluaibao.
Tama agai augwali te mu pogo naga dagalaibao.

97

God polalubo king dao

- 1 Genuai Bidi king bidibao!
T̄o, nage pemene yao.
Tama te tamu aṽ tomode elalubo bulu
ailan dabe, dage bugai haliga iȳao.
- 2 Te p̄o dabe me hulīa sabogo aga mesegelebo dao,
tama agai te we bidi dabe te
doloba pai kolesagade tonalubao.
- 3 Sia te aga pabodu polasa peyu,
tama aga te pobeasa biliduali
boi bidi dabe ulaibao.
- 4 Agai te be selego ula pedalumainu
ilama, tama te t̄o ula ilibao.
T̄ogo sulama, tama noma sabo dao.
- 5 God te tigidali t̄ogo Genuai Bidi dao.
Aga asobaso, tama te bulu du dabe
te w̄e tiwai pedelaibao.
- 6 Te ugwadu elalubo dagalugo te agai
doloba pai kolesaga po pusuyu,
tama tigidali hani we bidigo agai

* 96:9: Tib 29:1-2

te boma pai ula subo dao.

⁷ Te tibo god dabeba lotu weyu,
te nogi ugwaba sabo we bidi dabe,
augwali te hale dwai mu saibao.

Genuai Bidigo te tibo god wabo nai
tigidali aiyaba elalubo dao.

⁸ Te Saion we bidi tigidali,
me te Juda taun we bidi dabe,
augwa te bugai haliga elama,
tama nago po tude wiegi yai pemene yaibao.

⁹ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God,
nago te tigidali to pedai tonalubao.

Nago genuai nogi elalu,
tama nago tigidali tibo god aiyaba elaluai dao.

¹⁰ Genuai Bidigo te dwai kolesaga
wei isabo we bidi dabe augwali
te agai wei homu mu ebao.

Agai te aga we bidi dabe bugagia tonalu,
tama augwali te dwai bidi dabego
nogode ma sabo dao.

¹¹ Godigo te doloba pai we bidi dabeba ula mayu,
tama augwali homu pemene ilibo dao.

¹² Dage doloba pai we bidi,
te Genuai Bidigo ebo se dabede pemene yao.

Te homu kone palama, tama agaba usu da weyu,
aga te tedali wiegi yai da wao.

98

God te tigidali bagego king dao

¹ Dago gesi halia Genuai Bidiba wao.

Agai te haniani wiegi yai se yai.

Te agai genuai bomogo,
tama aga tedali wiegi yai kolesagade naga, agai te
hwibo boi bidigo bomo aiyaba elaluai.

² Genuai Bidi agai te hwinama,
te boi bidi aiyaba elaluali po pusali,
tama agai augwali ma dobola sabo bomo
te aga hani we bidi dabeba ola mawai,
te agai Israel dabe ma sali sogo tialio.

³ Agai te aga daw walali pode homu konealuai,
tama agai te Israel dabe homu dene eyu,
tama augwali me tagalubeo.

Tigidali bulu te tigidali we bidigo سوالio.

Te dena Godigo te boi bidigo bomo
aiyaba elaluama, tama da ma sai dao.

⁴ Dage tude we bidi dabe i hae weyu,
Genuai Bidiba pemene yao.

Te bugai haliga ebo teci hodolama weyu,

tama agai nogi ugwaba sao.

⁵ Te gita eliyu, tama te tɛɛbi dabe weyu,
te Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

Te gitago wiegi yai musik mu waiyaŋo.

⁶ Te biugel me ona eliyu, me bu weyu,
tama i weyu, te wiegi yai pemene
Genuai Bidiba yao, aga te king dao.

⁷ Tama tamu ɛi, nage dali te nagede elalubo tigidali
sugɔ me, dagego te tɛɛbi waiyaŋo.

⁸ Te genuai soabo ɛi dabe, dagego te nogo eliyaŋo.

Tama te bulu du dabe, dagego tɛɛbi weyu,
te Genuai Bidi gedude pemene yao.

⁹ Magi baso meni, aga te tigidali bulu
tɔ tonaluainu asobao.

Tama aga te king bidu, tama tigidali we bidi
te doloba pai kolesagade tonaluyu,
te po tɔ ebo dolo naga yaibao.

99

God te polalubo king dao

¹ Genuai Bidi king bidibao.

Te we bidi dabe wi elama, noma sai.

Aga te sia kingde te ensel dabe daide dugulalubaso,
tama te tɔ mali ebo dao. *

² Te Saionde Genuai Bidigo
te genuai bomo mu elalubao,
tama agai te tigidali tɔde bidibo
hani bage tonalubao.

³ Tigidali we bidigo aga te polalubo king
te genuai nogi elalubo homu koneaibao.

Tama augwa aga genuai nogi
ugwaba somainu yaibao.

Aga te tedali wiegi yai mu dao.

⁴ Bomai king, nago te doloba pai kolesaga wei ebo dao.

Nago da Israel we bidi dabeba
te doloba pai me wiegi yai kolesaga menama,
tama dago wali pali.

Tama nago dago te gasa we bidi dabe
te doloba pai kolesagade dagalumainu ilali.

⁵ Dagego te Genuai Bidigo nogi
ugwaba siŋo, aga te dena God dao.

Dage pɛba pelama, tama agaba lotu waiyaŋo.

Aga te tedali wiegi yai mu dao.

⁶ Moses dali Aron si te Genuai Bidigo pris bidali,
tama Samuel me augwalide te

* 99:1: Sai 25:22

Godiba lotu wali bidi me deli dao.
 Augwa te Genuai Bidiba gedu haluasa po obaso,
 tama agai augwaligo gedu haluasa
 po wabo odai dao.
 7 Aga te genuai dagalu p̄de bidama,
 tama augwaliba te bomai po mani.
 Tama te Godigo augwaliba mani bomai
 po tigidali te augwaligo wali pai dao. *

8 God, dago Genuai Bidi, nago te naga we bidi
 augwaligo gedu haluasa po odali.
 Nago augwaliba ola mawai, naga digi nage te God,
 tama nago te augwaligo seḡe sela saḡo dao,
 tiali goli, nago te augwa ebo
 dwai seḡe te dene mayu yai dao.
 9 Te dena Genuai Bidi Godigo nogi ugwaba sao.
 Tama aga bulu dude te agaba lotu wao.
 God, dena Genuai Bidi, aga
 te tedali wiegi yai mu bidibo dao.

100

Godigo nogi ugwaba sabo teḡbi me deli dao

1 Tigidali t̄de we bidi,
 dagego God dali dwagi yai homu elama,
 teḡbi wao.
 2 Dagego dwagi yai homu Genuai Bidi
 dali eyu, lotu po waiyaḡo.
 Dagego dwagi yai homu ebo teḡbi weyu,
 tama aga pageba pao.
 3 Dagego Genuai Bidi homugo konebo tagaligio,
 aga deli te God mu dao.
 Aga deligo da nigai, tama da aga we bidi dao.
 Da agai we bidi, da agai te kibu sipsip tiwai dao.
 4 Da agai dwagi yai be tomoba pelama,
 agabolo puba hwi po olama, gedu haluasa po weyu,
 aga nogi ugwaba sao.
 Dago aga dali usu da olama, gedu haluasa po weyu,
 tama agabolo genuai nogi mao.
 5 Genuai Bidigo dwagi yai kolesaga naga ebo dao.
 Sesemane sogo agai da godolo mu ebo dao.
 Agai sesemane bidada pabo sogo mu po wabo
 wali pabo dao. *

101

Kingo daḡ walali po dao

1 Genuai Bidi, eno te nage
 wali mu pabo kolesaga,

* 99:7: Sai 33:9 * 100:5: 1 St 16:34; 2 St 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Jer 33:11

me te doloba pai kolesagade tɛabi po obao.
 Genuai Bidi, eno nageba homu kone palama,
 tama eno te tɛabi po obao.
 2 Te eno doloba pai kolesaga naga wali paibao.
 Genuai Bidi, mena sogo nago ena tau sagasaibawe?

Eno te doloba pai kolesaga naga ena bede ebo dao.

3 Eno te dwai sɛ ebo kolesagade
 usu da me wagobeo. Mu menio.

Eno te God tudiba mubo bidi dabego
 kolesaga wei me egobeo.

Ena augwali dali me biligobeo.

4 Eno te tibo po wabo kolesaga me wali pogobeo.

Tama eno te dwai sɛ ebo kolesaga
 dabeba homu kone me palogobeo.

5 Te eno te gasa bidi dabeba
 posobo po wabo bidi dolaibao.

Tama eno te hagoma ebo bidi dabe
 bidimainu me sula tagalogobeo.

6 Te eno te God wei elama, te wali pabo bidi dabe
 augwali naga te eno genuai wiegi yai bede
 ena dali bidimainu yaibao.

Tama te wiegi yai kolesaga sesemane ebo bidi dabe,
 te bidi dabe naga te eno sɛ emainu yaibao.

7 Te tibo po wabo bidi dabe,
 augwali te eno genuai bede me bidigobeo.

Tama te tibo po wabo bidi dabe ena dali
 bidimainu me egobeo. Mu menio.

8 Tigidali side eno te dwai sɛ ebo bidi
 te dago bulu tɔ pedaide dolaibao.

Eno te dwai sɛ ebo bidi dabe sela sayu,
 tama augwali te Genuai Bidigo
 taunde bidimainu me egobeo.

102

Te sɛgɛ tolobo gesi bidigo gedu haluasa po wali

1 Genuai Bidi, eno gedu haluasa po wabo
 odao.

Eno nageba i wabo, te nago ena tau somainu ebao.

Eno i wabo odao.

2 Te ena sɛgɛ genuai tolobo sogo,
 nage enade geme me duala sigio.

Eno gedu haluasa po odao.

Tama eno nageba i wabo sogo, nago eno i polo odolama,
 tama ena tau sao.

3 Te eno bidibo ula te sia hano tiwai dao,
 te dwasianu sogo naga elaluama,

tama pela silaibao.

Tama eno tigi posolo mu dao,
te genuai siago ulubo posolo tiwai ebo dao.

⁴ Godigo ena elalubo,
te bidigo wa pai nosa agabo tiwai yali.

Tama eno haligago te nai tuabo wei me ebeo.

⁵ Ena dene ebaso, tama eno i dwagilama mu wai.

Tama eno tigi te me nisibeo, ena mu nomona salio.

⁶ Ena te wa pai bulude te ba kemedage
bidibo tiwai bidibo,

tama te hulide bilibo ba me deli
te tolabo pesagede bidibo tiwai eyu,

tama te bidi mu meni yai pesagede mu bidibao.

⁷ Ena te betde piali, tiali goli eno gedu pedaluali.

Iya, enaduba deli te ba me deli te be pedu daide
ugwadu dulalubo tiwai ebao.

⁸ Te giligade, me hulide, te boi bidi dabego enaba
dwai po wabo.

Augwaligo posobo po enaba weyu, tama ena nogi weyu,
te ena dolobo sego gegebo sogo te dwai po wabo.

⁹⁻¹⁰ Nago wado po genuai enade elalubaso,

tama ena te sia keli naga tudu,
tama gedu ai gela guga te kapba tulaluama,
tama eno tuyu ebo dao.

Nago ena selama, tama ena meba me
te pobele bage sabo tiwai yalio.

¹¹ Eno bidibo ula te pewadage sogo naga bidibao,
te giliga pio dega sabo tiwai yali.

Ena te nosa wa pai tiwai yai dao.

¹² Tiali goli, Genuai Bidi,
nage sesemane sogo king bidibao.

Te nosali pedalubo hani we bidi tigidaligo
te augwaligo nage koneaibao.

¹³ Megi da, nage aselama, tama nago te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga te Saion taunba yagasu,
tama aga tau sao.

Te nago aga homu dene yabo sogo te pedelalio.

Megi naga tama, te tiwai se ebo sogo dao.

¹⁴ Te Saion taun dolali,
tiali goli te nago we bidi dabego aga wei mu ebao.

Megi da, aga dolali, tiali goli augwaligo aga homu dene
mu yai dao.

¹⁵ Tigidali hani bage te Genuai Bidide wi elama,
tama aga dologode bidibao.

Tama tigidali tode king dabe,
te augwali agai bomode wi yaibao.

¹⁶ Nosali, Godigo te Saion taun ma nigibo sogo,
agai te aga bomo te we bidi dabeba ola mawaibao.

¹⁷ Tama agai te aga we bidi dabego

gedu haluasa po odaibao,
te polobadu agai augwali tagalama,
te augwali odolali bidali.

Te agai augwaligo gedu haluasa po wabo
te tudiba ma mugobeo.

18 Te sę Genuai Bidigo yali,
dago te bukude asęnama muao,
te nosali pedalubo te wai nõu dabe
augwaligo konemainu yao.

Nosali te idago augwali ame nabo side,
teda augwaligo me te Genuai Bidigo
yali sę po odolama,
tama augwaligo me te aga nogi
ugwaba somainu yai dao.

19 Dago te tama po asęaibao:
Genuai Bidi te ugwadu aga tedali
wiegi yai pesagede bidibao, tama aiyaba tonalubao.
Aga te dagalude bidiyu, tama te tıba aiya tonalubo dao.

20 Agai te kalabus bidi dabe augwa
tolali seęede gela wabo odali.

Tama agai te po tı silama tama augwa
te kalabus silali bidi dabe tau siyu,
te augwali me isidali weyu yalio.

21 Tama tibaso te Jerusalemde te we bidi dabego
te Genuai Bidigo nogide po pusama,
tama augwaligo agaba usu da po waibao.

22 Augwaligo te tama tiaibao, te we bidi hani dali,
te augwa king dabe dali, te Jerusalemba sisinama,
te Genuai Bidiba lotu wabo sogo
te tama tiaibao.

23 Ena gesi ogwa bidide digi,
tama Genuai Bidigo eno bomo dolali.
Ena te eno bidibo ula sesabi elama, bidimainu ebeo.
Agai ena bidabo sogo bodolu togwai dao.

24 Eno God, nage sesemane bidada peyu, bidada pobao.
Nago megi ena me tagaligio.
Ena monu dabe me ebeo, ena gesi bidi tigi me elalubao.

25 Polobadu mu nago te tı nigali.
Tama naga nogogo digi nago te dagalu nigiyu,
tama ugwade elalubo nai tigidali nigai dao.

26 Te tigidali nai te hagawaibao.
Tiali goli, nage te sesemane bidaibao.
Te augwali te poloba ugwa
badia pabo tiwai pedelama, te dolaibao.

Tama nago augwali hasegelama,
te bidigo ugwa hasegelibo tiwai yaibao,
tama augwali pela siliyu, tama me elalugobeo.

27 Tiali goli, nage da, me bididubadi,
tama nage me isigobeo. *

* 102:27: Hib 1:10-12

28 Tama nago dago wai dabe tonalu,
 tama augwali bugagia bidaibao.
 Tama nago te augwa wai nõu nosali
 pedalubo hani dabe selama,
 tama augwali te nage dali sesemane
 bidada pomainu yaibao.

103

Godigo da godolo mu yai

- 1 Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.
 Ao, eno tigi me homu kolesaga tomode
 elalubo nai tigidaligo
 Genuai Bidigo dwagi yai nogi ugwaba sainogo ebo dao.
- 2 Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba siyu,
 tama agai dwagi yai se ena dali ebo
 te eno homugo tagalogobeo.
- 3 Agai eno dwai se ebo tigidali sela sawai,
 tama eno gasi ebo tigidali usu yai.
- 4 Genuai Bidigo ena ma sai, tama ena isibeo.
 Agai olo ena tau sabo dwagi yai homu eyu,
 ena hobede mu ebo dao.
- 5 Tigidali sogo ena tõe bidibo Genuai Bidi agai
 dwagi yai nai ena mabo usu mu ebo dao.
 Agai tama tiyu, ena gesi ma pedaliyu,
 tama te ba kemodagego bomo tiwai
 elalubo ena bidibao.
- 6 Genuai Bidigo dwagi yai se we bidi
 augwali gasa dwai bidi dabego
 dwai se dologode bidibadi tau sabo dao.
 Tama agai augwali ma hodolama,
 augwali bugagia bidibo dao.
- 7 Polobadu Moses dali agai yabo te se po wai.
 Tama agai Israel we bidigo
 te agai bomo yai se ebo sumainu yai.
- 8 Genuai Bidi agai dwagi yai homu eyu,
 da hobede mu elama, olo tau sabo dao. *
- Agai sebe polo isama, tama agai
 da sesemane godolo mu ebo dao.
- 9 Agai da dali odolali olo wado po me wabo menio.
 Tama agai sebe ebo hauwa sogo elalubo menio.
- 10 Dago dwai se ebode da dene sabo digi,
 agai te dago yali dwai se usu nama
 dene dabolo mabo menio.
 Dago dwai kolesaga hauwa yai,
 tama agai genuai sege dabolo
 wei begelaibao homu yai,
 tialima agai te se ebo menio.

* 103:8: Jer 5:11

- 11 Aga dali wi ebo we bidi,
 agai augwali godolo mu ebo dao.
 Agai genuai godolo ebo homu augwali dali ebao,
 te dagadu digibulu ugwaba mu
 elaluyu, t̄o aiyadu mu elalubo tiwai dao.
- 12 Giliga pedalobo dali,
 te giliga iba dega sigi pabo dali,
 te si p̄ade elalubo menio.
 Te digibulu mu elalubao.
 Te tiwai Godigo dago dwai s̄e ebo
 aga digibulu bidiyu, te dwai s̄e sela s̄abo dao.
- 13 Ayago aga wai dabe hobede ebo dao.
 Tiwai Genuai Bidigo aga dali wi ebo
 we bidi augwali hobede ebo dao.
- 14 Agai koneai, agai da t̄o selama nigai,
 tama agai homugo da te t̄o hogomu ebo tiwai dao
 homu ebao.
- 15 Da we bidi bidibo ula p̄ewadage mu, te nosa tiwai.
 Da p̄ewadage sogo bidilama,
 da te plaua nosa du walama, isibo tiwai yaibao.
- 16 Wali asu, te plaua memenege elama, tulalubo dao,
 tama bidi dabego te plaua elalubo ma subeo.
- 17 Tialima, Genuai Bidi agai nogi
 ugwaba sabo we bidi augwali
 sesemane bidada pabo sogo agai godolo mu ebo dao.
 Tama aga te dwagi yai aga w̄aj̄
 dabe augwali nosali pedalobo te dwagi yai yaibao.
- 18 Tama augwaligo Genuai Bidigo
 d̄aj̄ olama muani po wali peyu,
 tama augwaligo agai te bomo yai po
 tigidali wali pai pobaso da,
 agai augwali dwagi yai we bidi nogi nogi yaibao.
- 19 Genuai Bidi dagalude tuni bidi bidiyu,
 tama aga tigidali nai tonalubo bidi dao.
- 20 Dage tigidali Genuai Bidigo ensel mobo bidi,
 dagego genuai bomo elalubao.
 Dagego agai po wali pabo bage,
 dagego olo agai po wabo digi bugagia mubo dao.
 Tialima, dagego Genuai Bidi nogi ugwaba sao.
- 21 Dage Genuai Bidigo s̄e bidi, dage dagalude bidiyu,
 agai homu wali pabo bage,
 dagego agai nogi ugwaba sao.
- 22 Dagego koneao, tigidali nai Genuai Bidigo nigai,
 tama tigidali t̄ode elalubo,
 tama aga dagego tuni bidi bidibao,
 dagego Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Tama eno me agai nogi ugwaba saibao.

104

Godigo tigidali nai nigibaso, dago aga nogi ugwaba sao

- ¹ Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.
 Genuai Bidi, nage eno God,
 nage ugwadu mu dao.
 Nage genuai polalubo tuni bidi,
 nago nogi genuai mu yai.
- ² Nage naga ulago digi ma mesegelebo dao,
 te bidigo aga tigi ugwago mesegelebo tiwai ebo dao.
 Tama nago dagalu dali, tigidali hq munama elalubao,
 te bidigo ugwa be senama,
 tama baklain bonogo kekelama
 daq elalubo tiwai yai.
- ³ Tama nago be ai daide ugwadu sewai.
 Dagalu pq te nago dulalubo nai karis tiwai,
 tama waligo nage selasa pabo dao.
- ⁴ Nago te wali tagala palama,
 tama waligo nago po sela pabo dao.
 Tama nago te be selego ula ebo
 te nago se bidi pedalobo dao. *
- ⁵ Nago te tq aga bulude munama elalubao,
 tama tqgo bomo mu elalubo dao.
 Aga memenege me egobe. Menio.
- ⁶ Nago tamu ai muani, te tq mesegelai elalubao.
 Tama aigo tigidali bulu du mesegelai.
- ⁷ Tialima, nosali nago tamu ai dali po
 bomo elama wai, tama aga wi pai.
 Awe, tamu aigo odali, nago i bomo elama wai,
 tama aga bomonama mu pai.
- ⁸ Tama peyu, tamu aigo tigidali bulu du tagalama,
 tama aga tq odogo dwagi yai digi pai.
 Nago tamu ai tede bidao wai,
 tama megai aga tede bidibo dao.
- ⁹ Nago dai muai,
 tama tamu aigo te dai muani bolobeo.
 Tama tamu aigo tigidali tq ma halugobeo.
- ¹⁰ Nago te ai ulu bulu du odogo yai digi
 tomode asomainogo pedelao wai,
 tama nago te ai dwagi yai digi dolo pomainogo yai.
- ¹¹ Bulude bidibo uni hasa dabe,
 augwaligo te ai tumainogo yai,
 tama te uni donki dabe augwaligo me te ai tuyu,
 tama augwali dogoni wa pogobeo.
- ¹² Ba dabe augwaligo pibo be te ai sesegede
 elalubo nide be se yai, tama augwali ni nologode
 dulaluyu, augwa po wabo dao.

* **104:4:** Hib 1:7

- 13 Nage bulu ugwade bidiyu, nago tulubage bulu duba
tulumainogo tagala palobo dao.
Tama tiyu, nago te tɔde elalubo nai
tigidali dali dwagi yai sɛ ebo dao.
- 14 Nago te kibu bulmakaugo tuabo nosa
dabe pedalao wai, tama nai dabe meba da
we bidigo bulama, sela tuabo nai me pedelai.
- 15 Tama dago bono ni du wain wai
bulama, wain ʔi tuyu, dago homu dwagi yai
emainogo tiwai.
Tama dago te ni oliv wel ʔi selama,
dago gesabidide pilama, tama gesabi ula
emainogo yagameo.
Tama dago te wit ge bulama,
dago tigi ɖɔ omainogo tubo nai bret nigibo dao.
- 16 Tulubage tuluyu, Lebanon tede elalubo sida ni dabe
augwaligo ʔi genuai sabo dao.
Te ni sida Genuai Bidigo ni mu dao, polobadu aga bulai.
- 17 Ba dabe augwaligo te ni sidade be sɛ ebo dao.
Tialima, dogoni bobobage yai bago be gasa nide
sɛbo dao.
- 18 Uni meme dabe, augwali te genuai
bulu dude bilibo dao,
tama hasa kesebe me, hoiyu me,
augwali te genuai masigi dedagede
geme bidibo dao.
- 19 Nago polua nigai, tama agai
tigidali kibu be koneabo ɖɔ ela pabo dao.
Tama giliga aga aiyaba dulabo sogo
koneama, dulubo dao.
- 20 Nago be huliao wabo dao,
tama hulide uni hasa dabe bilibo dao.
- 21 Gesi laion dabe augwaligo tuabo hasa dabe gegeyu,
i bomonama ebo dao.
Augwaligo hasa Godigo augwali momainogo gegebo dao.
- 22 Tama giliga asobode, augwa bidibo
dedageba ma pabo dao.
- 23 Tama bidi dabe hodaluama, augwali sɛba pabo dao,
tama augwali sɛ idubadi,
giliga iba dega sigi pabo dao.
- 24 Genuai Bidi, nago nai hauwa nigai!
Nago genuai homu kolesagago koneama,
te nai tigidali nigai.
Nago nigali nai tigidali tɔde mu pɔɔwai.
- 25 Tamu ʔi genuai mu yai,
tama genuai sɔɔ, me dwasianu sɔɔ,
me gasa nai meba hauwa te tamu ʔide bidibao.
Dago nedebo usu egobeo.
- 26 Tama tamu ʔide sip geba dabe augwali uga soayu,

- eda soayu elama, bilibo dao.*
 Tama polobadu nago nigali genuai sugu,
 augwali me te tamu aï tomode biliyu,
 posoga palu ela bilibo dao.
- 27 Tigidali sugu augwali nage tonalubo dao,
 augwali nasi ebode nago nai momainogo ebo dao.
- 28 Nago nai augwali mobaso,
 te nai augwaligo tubo dao.
 Nago naga augwali nai mabo dao,
 tama augwaligo haliga pağawai.
- 29 Nago augwali tudiba mubaso, augwali wi ebo dao.
 Tama nago augwaligo mobo sela sawani da,
 te augwali isilama, tğ tiwai ma gagawaibao.
- 30 Nago mobo augwali mobaso,
 augwaligo bidibo ula sabo dao.
 Nago tigidali nai tğde gesi ma pedelabo dao.
- 31 Eno homugo Genuai Bidigo genuai
 nogi dali, ula dali, sesemane
 sogo bidada peyu, bidada pao.
 Tama Genuai Bidigo aga nigali nai
 tigidali dali dwagi yai homu yagameo.
- 32 Agai tğba tonalubaso,
 te tğ memenege eyu, mali ebo dao.
 Agai te bulu duba nogo mubaso,
 te bulu dude sia hano ebo dao.
- 33 Eno bidibo ula elalubo te sogo,
 eno Genuai Bidi dali tğabi yaibao.
 Eno Godigo nogi ugwaba selama,
 tğabi eyu, ena isiboba usu nigı paibao.
- 34 Agai ena dwagi yai homu ilai,
 tama eno homugo agai eno tğabi ebo
 godolo emainogo ebao.
- 35 Genuai Bidi, nago te dwai sğ ebo
 we bidi tigidali dolao.
 Eno homugo dwai sğ ebo bidi dabe
 augwali mu haga yabo homu yai.
 Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao.
 Genuai Bidi agai nogi ugwaba mu saibao.

105

God dali aga we bidi augwaligo te po wali

- 1 Dago Genuai Bidi dali usu da weyu,
 tama agai genuai nogi elalubo po
 hania pusao.
 Dago tigidali tğde we bidi dali
 agai genuai sğ yali po pusao.

* 104:26: Jop 41:1; Tib 74:14; Ais 27:1

2 Dago tɛɛbi po agabolo weyu,
tama aga nogi ugwaba sao.
Tama agai dwagi dwagi yai sɛ yali hania pusao.

3 Da Genuai Bidi aga hani,
tama dago aga dali dwagi yai homu yao.
Genuai Bidi wali pabo we bidi,
augwaligo homu dwagi yai mu yao.

4 Da Genuai Bidi agai tau somainogo pinao.
Tama da sesemane sogo aga dali pade bidainogo.

5-6 Dage Abrahamgo wai dabe,
aga Genuai Bidigo sɛ bidi,
dage Jekop agai wai dabe nosali pedelai,
te bidi Godigo dai muani bidi,
dagego homugo agai polobadu gasagi yai bomo yai
genuai sɛ yali koneyu,
tama agai te dwai sɛ ebo bidi dabe
augwali dene mabo,
te kolesaga dagego homugo koneao.

7 Genuai Bidi aga dago God dao.
Agai bomo yai po te tigidali tɔde
we bidibolo mabo po dao.

8 Agai dai olama muani,
te po sesemane sogo elaluaibao.
Tama agai po me elaluama, nosali pedalobo bidi hanigo
te po odaibao.

9 Polobadu agai Abraham dali
te po augwali si dai wai, tama
agai te dai wali po Aisak po wai. *

10 Genuai Bidigo Israel hani dali po dai wai,
tama te dai wali po sesemane sogo
me elaluyu, bidada paibao.

Agai te dai wali po Jekopgo hani dali
dai wali, te po siligobeo.

11 Agai Jekop dali te po wai,
“Nage eno te Kenan tɔ mawaibao,” wai,
“tama te tɔ naga tɔ, te naga hani dali.” *

12 Godigo we bidi augwali dwasianu hani,
tama augwali gasa bulu we bidi te tɔde bidibo tiwai.

13 Augwali bugagia duabe, augwali dodolama biliyu,
gasa bulude bilama, gasa buluba peyu yai.
Augwali dwasianu sogo tuni bidi me deligo tɔde bidai,
tama augwaligo te tɔ tagalama,
gasa tuni bidi mego tɔba bidigi pai.

14 Tialima, Genuai Bidigo augwali gasa bidi dabego
augwali me dolomainogo ebeo.

Tama agai tuni bidi meba dali wado po weyu,

* 105:9: Gag 12:7; 17:8; 26:3 * 105:11: Gag 28:13

- augwali dali dwai sę me igio wai.
 15 Agai te po wali, “Eno te we bidi augwali dąi muai,
 augwaligo eno sę emainogo.
 Dagego dwai sę augwali dali me elamo dao,” wai.
 “Tama dagego eno po pusubo bidi
 augwali dologio. Mu menio,” wai. *
- 16 Genuai Bidigo augwaligo tęde nasi emainao wai,
 tama augwaligo nai tigidali agai sela sęwai.*
- 17 Tialima, agai Josep
 aga polasa pomainogo tagala palai.
 Tama aga te Isip bulude bidigi pai.
 Augwaligo Josep te olo mu sę ebo bidi
 abelebo tiwai yai. *
- 18 Augwaligo te sen aga sęęęde dąę olama kęai,
 tama aga sęęę dene yai.
 Tama augwaligo te genuai ain aga dogonide dąę wai.
- 19 Tama te tiwai me bidaluai, tama agai pusali po
 te mu pedalobo suainogo yai.
 Genuai Bidigo po augwalibolo ola mayu,
 te Josepgo po mu dao wai. *
- 20 Tialima, Isip tuni bidi agai bidi me deli tagala palai,
 Josep kalabuside bidali tagalama,
 buluba asomainogo tiwai.
 Awe, te gasa tuni bidi hani tonalubo bidi
 agai Josep kalabus yali silama, tagalai. *
- 21 Tama tuni bidi agai Josep agai
 gavman tobolu bidi bidao wai.
 Tama Josep aga te Isip gavman polalubo bidi bidai.*
- 22 Agai te tuni bidigo sę ebo ofisa
 bidi dabe augwali agai tonalubo sę yai,
 tama agai bomogo te tuni bidi
 homu kolesaga ola mabo bidi
 dabe agai augwali ola mawai.
- 23 Nosali Jekop te Isip buluba bidigi pai.*
- 24 Tama nosali Genuai Bidigo aga we bidi tau selama,
 augwaligo wai dabe hauwa ame nai.
 Tama agai augwaligo bomogo
 boi bidi dabego bomo aiyaba elalumainogo yai.
- 25 Agai te Isip bidi dabego agai
 we bidi dali boi bidi emainogo yai,
 tama augwaligo tibo sę agai sę bidi dali yai. *
- 26 Nosali Genuai Bidigo Moses,
 agai sę bidi dąi munama bidai,

* 105:15: Gag 20:3-7 * 105:16: Gag 41:53-57 * 105:17: Gag 37:28; 45:5 * 105:19:
 Gag 39:20-40:23 * 105:20: Gag 41:14 * 105:21: Gag 41:39-41 * 105:23: Gag 46:6;
 47:11 * 105:25: Sai 1:7-14

- te Aron me agai se bidi muani,
tama augwali si Isip te buluba tagala palai.*
- 27 Augwali sigo Godigo bomo yai se yai,
tama augwali sigo gasagi yai
bomo yai se Isip bulude yai.
- 28 Tama Godigo augwaligo to
be hulua siyu, mesega sai,
tialima, Isip bidi dabego agai po sela sawai.*
- 29 Agai augwaligo ai tigidali kaneme emainogo begelai,
tama tigidali te aide bidali
sugu tigidali ela silai. *
- 30 Tama gedeli dabe hauwa pedelama,
augwaligo to pagana sai,
tama genuai tuni bidigo be tomode
me pagana sai. *
- 31 Godigo po olama, tama bolia me,
dina me, hauwa pedelama,
tigidali to, me bulu dabe tigidali mu
pagana sai. *
- 32 Agai te tulubage mu augwaligo toba tagala palobeo.
Agai te tulubage te talua ge tiwai yai, te toba tulaluai,
tama te be sele hauwa ula yai.
- 33 Agai augwaligo te bono ni du wain me,
ni kaya me, dolai,
tama tigidali ni dabe mu dola silai. *
- 34 Agai po obadi, te kuli mano dabe pedelai,
te hauwa mu pedelai, dago nedebo usu egobeo wai.
- 35 Te kuli mano dabe augwaligo
tigidali nai yabe tula silai,
tama augwaligo te bulali nai yabe me
tigidali mu silai. *
- 36 Tama Godigo Isip hanigo
gomunai ogwa wai dabe tigidali ela muai. *
- 37 Nosali agai Israel bidi hani augwali
Isip bulu tagalama, augwali odasa pai.
Augwaligo silva, me gol, te me sela pai.
Tigidali Israel we bidi bugagia bidai, me deli dolobeo.
- 38 Isip hani augwali Israel hani dali wi yai.
Tama Isip hani augwaligo suali,
Israel bidi hani augwali paibaso,
tama augwali dwagi yai homu yai. *
- 39 Godigo po hauwa ugwadu munama,
aga hani bidi haluai.
Tama hulide agai genuai sia ula munama,

* 105:26: Sai 3:1-4:17 * 105:28: Sai 10:21-23 * 105:29: Sai 7:17-21 * 105:30: Sai 8:1-6
* 105:31: Sai 8:16-17, 20-24 * 105:33: Sai 9:22-25 * 105:35: Sai 10:12-15
* 105:36: Sai 12:29 * 105:38: Sai 12:33-36

- augwali te ulade bidai. *
- 40 Augwaligo agabolo nai po hanaluai,
tama agai ba dabe augwalibolo mawai,
tama te ba augwali sela tuai.
Agai dagalude giguai nai bret augwali mawai,
tama augwali te nai tulama,
haliga mu paḡawai. *
- 41 Agai aḡ masigide pedela wai.
Tama genuai aḡ te masigide pedelama,
tama te aḡ masigi kemi wa pai digi te aḡ pai,
te genuai aḡ bulude asobo tiwai yai.*
- 42 Agai homugo te polobadu
aga seḡ bidi Abraham dali daḡ wali bomo yai po
homude me konealuai.
- 43 Tama tiyu, agai we bidi augwali agai
te Isip buludu odasa pai.
Tama augwaligo teḡabi ela peyu,
dwagi yai homu dali pai.
Te we bidi augwali aga digi daḡ muyu
sa muai, augwaligo i weyu,
dwagi yai homu elama, augwali pai.
- 44 Gasa we bidi augwaligo toḡ agai
augwalibolo te toḡ mayu,
tama augwaligo te toḡde elaluali
gi dabe me sai. *
- 45 Agai tama tiwai, te Israel hani
augwaligo agai tigidali bomo yai
po wali pomainogo tiwai.
Tama Genuai Bidi agai nogi ugwaba sao.

106

Godigo wiegi yai kolesaga aga we bidiba yali
(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5; 107:1; 118:1; 136:1;
Jer 33:11)

- ¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Dago agaba usu da waiyaḡ,
magi baso meni agai
te wiegi yai kolesaga sesemane ebo dao,
tama agai da sesemane bidada peyu,
bidada pabo wei mu ebo dao.
- ² Dego te agai genuai seḡ dabe yali po pusaibawe?
Tama dego agai te wiegi yai kolesaga
yalide te agai nogi ugwaba saibawe?
- ³ Te agai po wali peyu,
te doloba pai kolesaga ebo bidi dabe
augwa te pemene yao.

* 105:39: Sai 13:21-22 * 105:40: Sai 16:2-15 * 105:41: Sai 17:1-7; Nam 20:2-13

* 105:44: Jos 11:16-23

- 4 Genuai Bidi, nago te naga we bidi
 dabe tau sabo sogo,
 nago ena me homugo koneao.
 Tama nago augwali ma sabo sogo,
 nago te ena me ma sao.
- 5 Eno te nago hani bage te bugagia dugulama,
 tama te wiegi yai nai dabe sabo suabo homu yai,
 tama eno augwali dali wiegi yai
 pemene yabo homu yali.
 Dago te pemene yaibao, magi baso meni,
 da te nago hani bidibao.
- 6 Dago te dwai sę yalio,
 te polobadu dago w̄aj n̄oꝥ dabego
 yali tiwai sę yalio.
 Dago te dwai sę haniani yai.
- 7 Te Isipde te w̄aj n̄oꝥ dabego
 te nago yali genuai sę dabe
 te bugagia me konesiawai.
 Nago augwali hauwa sogo tau sali,
 te nago augwali wei mu ebo homu
 te augwaligo koneai.
 Tiali goli, augwa te homu tagalu,
 tama augwali te nosa elaluali
 tamu ą̄iba sabolali sogo,
 augwa te nage Tigidali Bomo
 Elalubo Godiba hagoma yai dao. *
- 8 Tiali goli, Genuai Bidigo te aga genuai bomo
 augwaliba ola mawainu yali.
 Tama tiyu, agai augwali ma selama,
 tama augwali me dolobeo,
 te agai augwaliba d̄aꝥ walali po
 tiwai gilama yali.
- 9 Agai te nosa elaluali tamu ą̄iba po bomonama obaso,
 tama tamu ą̄i te wa pai t̄oꝥ tiwai pedelali.
 Tama agai te we bidi dabe peyu,
 tama augwa te tamu ą̄i nogegi pali,
 te bidi te wa pai t̄oꝥdu pabo tiwai ą̄o yai dao.
- 10 Agai augwali te augwa boi bidi
 dabego nogode ma sali.
 Agai augwali t̄aꝥ selama,
 tama te boi bidi dabego augwali me dolobeo.
- 11 Tiali goli, te w̄eꝥo te boi bidi dabe mesega selama,
 tama augwali isai dao.
 Tama me deli te bidibo ula me elalubeo.
- 12 Genuai Bidigo tama tibaso,
 tama aga we bidi dabe augwaligo augwa
 te agai d̄aꝥ walali poba homu k̄eꝥ pelama,
 tama augwa t̄eꝥbi wabode

* 106:7: Sai 14:10-12

te agai nogi ugwaba sabo po walio.*

13 Tiali goli, polo tama mu, te augwaligo

Genuai Bidigo yali sę dabede

homu kone ebo tagalalio.

Tama augwaligo te Godigo po bolo hasia me sabeo.

Augwaligo yali sę dabe te augwa

homugo digi nigilama yalio.

14 Te masigi tọ wa pai bulude,

augwaligo haliga te tuabo naiba homu hogodalu,

tama augwaligo te God usu sai dao.

15 Augwaligo Godiba te nai po

hanalubaso, tama agai augwaliba

mawai, tiali goli, agai te genuai gasi augwaliba

pedalumainu ilalio. *

16 Augwali te wa pai bulu pesagede

bidalu, tama bidi mebago

te Moses de Aron sigo ebo sęde

pesa homu yalio, te bidi si

te Genuai Bidigo sę yali sę bidi si dao.

17 Tialima, genuai dedage

te tọde pedelama,

tama Datan dali, Abiram,

me te augwa si hani dabe dali,

augwali te dedageba tulaluama,

tama te tọ pania selama,

tama augwali mesega sai dao.

18 Tama augwali wali pali bidi dabeba te sia tulaluama,

tama te siago te dwai sę yali we bidi

dabe ulai dao. *

19 Augwali te bulu du Horepde bidalu,

tama augwa te bulmakau me deli te golgo nigilama,

tama augwa te tibo godiba lotu wai dao.

20 Augwaligo te nosa tubo bulmakau

piksa selama, tama augwa teba lotu wali.

Te kolesagago augwaligo

te Godigo genuai nogi aiyaba elalubo sę yali.

21 Godigo te Isipde bomai sę mu elama,

tama te Israel dabe te Isip dabego

nogode ma dobola sali.

Tiali goli te Israel dabego te tiali sę

te homu kone me palubeo.

22 Godigo te genuai polalubo bomai

sę dabe te Isipde yali,

tama te nosa yai tamu ąide

te agai gasagi yai sę mu yalio,

tama te we bidi dabe dwai noma mu sai dao.

* 106:12: Sai 14:21-31; 15:1-21 * 106:15: Nam 11:4-34 * 106:18: Nam 16:1-35

23 Tialima, me sogo nosali

Godigo te aga we bidi augwali dolaibao po wali.
Tiali goli, Moses, te Godigo daj
muani se bidi, aga te God geduba doligi pelama,
tama agai te Israel dabe tau siyu,
tama Godigo haliga sebe yali togolama panibaso,
tama Godigo augwali me dolobeo. *

24 Tama nosali augwaligo te wiegi yai
to wei isiwai, magi baso meni,
augwaligo te Godigo dau walali poba
homu kea pabeo.

25 Augwali te ugwa bedede bidalu,
tama Godiba wado po weyu yai,
tama augwaligo te Genuai Bidigo po wali me pabeo.

26 Tialima, Godigo bomai po augwaliba
mayu, tama augwali te to wa pai
masigi to bulude isaibao po walio. *

27 Tama agai te nosali pedalubo
wai no dabe ela gudulama sela sayu,
te augwali gasa hani dabe tomoba bidigi pelama,
tama augwali te gasa bulu to pedaide
isaibao, te po wai dao. *

28 Nosali augwaligo te bulu Peorde
te tibo god Bal dabeba lotu wai dao,
tama augwa te bidibo ula elalusiabo
te god dabeba ofa mabo nai dabe tuai dao.

29 Te kolesagade te Genuai Bidigo
augwaliba wado yabo se ilibaso,
tama agai te dwai genuai gasi augwaliba
tagala palai dao.

30 Tiali goli, Finias hogodalu,
tama te dwai se ebo bidi dabeba
te dwai dene mobaso, tama te genuai gasi silalio.

31 Tama megisogoba usu nagasu dago
agai te doloba pai kolesaga yali homu kone palubao,
tama nosali nosali me, tigidali we bidigo
te tiwai homu emainu ebo dao. *

32 Te Israel dabego te Godigo wado
te Meriba we dabo yabo se ilali,
tama Moses te augwaligo yali se de se se salio.

33 Augwaligo te Moses haliga dwai mu yabo se ebaso,
tama te agai te dolo isaabo po wai. *

34 Te Genuai Bidigo augwalibolo
te gasa hani dabe tigidali ela muao po wali.

* 106:23: Sai 32:1-14 * 106:26: Nam 14:1-35 * 106:27: Prs 26:33 * 106:31: Nam
25:1-13 * 106:33: Nam 20:2-13

- Tiali goli, augwaligo te bage tigidali me
 ela mubeo. Menio.
- 35 Te Israel dabego te Godigo po
 odisawani hani bagede we sali,
 tama augwaligo ebo dwai kolesaga wali palio.
- 36 Tama augwa te tibo godiba lotu obaso,
 tama tego te Godigo augwa
 dolomainu ilai dao. *
- 37 Augwaligo te augwa wai ogwa me,
 wegi me, ela munama,
 te tibo god dabeba ofa yai dao. *
- 38 Augwaligo te augwa ogwa me
 wegi dabe digi elalio.
- Te wai dabego te magi dwai se me isiawani,
 tiali goli, augwa te augwali elama,
 tama augwali te Kenan tibo god dabeba
 ofa tiwai elama mawai.
- Tama tialima, augwaligo kanemego
 te to meda pedelai dao. *
- 39 Te kolesagago augwali te God
 gedude meda yai pedelalio,
 tama augwaligo te God tudiba munama,
 tama augwaligo aga wali me pabeo.
- 40 Tialima, Genuai Bidigo aga we bidi dabeba
 te wado mu elama,
 tama agai augwali wei ma ebeo.
- 41 Tama agai augwali tagalama,
 te gasa hanigo augwali tonalumainu yali.
- Tama tiyu, augwali te boi bidi dabego dologode bidiyu,
 tama te boi bidi dabego nogode bidai dao.
- 42 Te boi bidi dabego augwaliba sege hauwa menama,
 tama augwali te augwaligo bomo
 dologode mu bidalio.
- 43 Te hauwa sogo mu Genuai Bidigo
 te aga hani bage tau sali,
 tiali goli, augwa digi te augwa homu wali ma peyu,
 tama augwa hagoma elama, tama agai po sela sayu,
 tama augwa te dwai se ebo kolesaga
 tomoba mu palio.
- 44 Tiali goli, augwa te Genuai Bidiba
 i weyu, gedu haluasa po wabo sogo,
 agai te augwaligo gedu haluasa po odolama,
 tama augwali te dwai bidibo te homu dene yalio.
- 45 Agai augwali homu dene mu elama,
 tama aga daw walali poba homu kone ma palali.
- Tama aga homu ma hasegelalio.
- 46 Agai te Israel dabe kalabus yali
 boi bidi dabego homu hodolobaso,

* 106:36: Tob 2:1-3; 3:5-6 * 106:37: 2 Kin 17:17 * 106:38: Nam 35:33

tama augwaligo te Israel dabe
homu dene yalio. *

47 God, dena Genuai Bidi, nago da te
gasa hani dabego nogode ma sao.
Tama nago da te dena tɔba ma odasa asao.
Tama tiyu, dago nageba homu kone paliyu,
te nage tedali wiegi yai mu da, te homu elama,
tama dago nago nogi ugwaba siyu,
tama nageba te usu da weyu,
te wiegi yai pemene dali mabo dao po wagameo.

48 Dago te Genuai Bidigo nogi
ugwaba sao, te da Israel dabego God,
megi, me tigidali sogo nosali.
Tama tigidali we bidigo te po waiyaɔ, “Mu dao,” wao.
Genuai Bidi nogi ugwaba sao po wao. *

Buku 5

107

(Tib 107–150)

Dago Godigo te wiegi yai kolesagade pemene yao

(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5; 106:1; 118:1; 136:1;
Jer 33:11)

1 Dago Genuai Bidiba puba hwi po wao.

Magi baso meni, agai daba
te wiegi yai mu ebao.

Sesemane sesemane sogo agai da wei mu ebo dao.

2 Dage tigidali we bidi, Genuai Bidigo dage

te boi bidi dabego nogode ma sali,
dage dali, ena me, dago te Genuai Bidi
nogi ugwaba sinao.

3 Agai dage we bidi dabe te gasa bulu tɔ badu,
te giliga pedalubo badu, ma giliga dega sabo badu,
me te not badu, ma saut badu, te ma sai dao.

4 Meba te genuai bulu te kemi tɔ
wa pai bulude bilaluai dao.

Te augwali bidigi pabo madi
te taunba pabo sunumi me deli te me subeo.

5 Augwali te nasi mu elama, tama te wɛ nogonego siyu,
tama augwa homugo te augwali dolaiba homu yai.

6 Augwali te tiwai dwai bidibaso,
teda augwa te Genuai Bidiba i obaso,
tama agai wiegi yai sɛ mu eyu,
te augwali tau sai dao.

7 Agai augwali pabo dodolama,
tama augwali odasa peyu, tama augwali te taun me
deliba pedelama, te augwali tede bidai.

8 Tialima, augwaligo te Genuai Bidiba
usu da mu waiyaɔ, te sesemane agai augwali

* 106:46: Tob 2:14-18 * 106:48: 1 Sto 16:35-36

- homu dene mu elama,
 tama agai augwali tau sabo se wiegi yai mu yalio.
⁹ Agai te we nogonego dogoni wa sali
 we bidi dabeba te we mayu,
 tama augwa te we tulama mu usu yali.
 Tama agai te nai hauwa te nasi ebo bidi dabeba
 menama,
 tama augwa te dwagi yai nai tulama,
 tama augwa tabi pagana pali.
- ¹⁰ Meba te be hulua sai madi,
 te kalabus be tomode bidali.
 Te bidi dabego augwali te sengo kalabus elama,
 tama augwaliba te sege mawai.
- ¹¹ Magi baso meni, augwaligo
 te Tigidali Bomo Elalubo Godigo pode hagoma eyu,
 tama augwaligo agai po sela sayu ebaso,
 te augwali kalabus eyu, sege mawai dao.
- ¹² Augwali te tigi dene se mu elama,
 tama augwa bomo tigidali sia sai.
 Tama augwali te toba degasa dulama,
 tama augwali tau sabo bidi meni yani.
- ¹³ Augwali te tiwai dwai bidibaso,
 teda augwa te Genuai Bidiba i obaso,
 tama agai augwali tau selama,
 tama augwalide elaluali te sege dagala sawani.
- ¹⁴ Genuai Bidigo augwali selama,
 tama augwali te hulua saide bidali tagalu,
 tama agai augwaligo te sen togolama,
 tama augwali te kalabus ma elalubeo.
- ¹⁵ Tialima, augwa te usu da mu te Genuai Bidi wao.
 Sesemane sogo agai augwali homu dene mu elama,
 tama agai wiegi yai se mu eyu, augwali tau salio.
- ¹⁶ Agai augwaligo te brasgo nigali sunumi dabe aluali,
 tama te kalabus be bagulali obo
 ain ba aluama, togogo pai dao.
- ¹⁷ Meba te augwa yali dwai kolesagade gasi sali.
 Augwa te dwai se hauwa ebaso,
 tama tialigo augwa te sege tolai dao.
- ¹⁸ Augwa te nai tubo hagela yai,
 tama tiyu, augwa pade isainu yali.
- ¹⁹ Augwa te tiwai dwai bidiyu,
 tialima augwa te Genuai Bidiba i obaso,
 tama agai augwalide te sege dagala sayu yalio.
- ²⁰ Aga digi po obaso, tama augwa tigi usu ma ilama,
 tama augwali te gu pagede ma dobola sai dao.
- ²¹ Tialima, augwaligo te Genuai Bidiba
 usu da mu waiyao,
 sesemane sogo agai augwali homu dene mu elama,
 tama agai augwali tau selama,

te wiegi yai sę mu yai dao.

22 Augwa te agaba usu da wabo ofa emainu yao.

Tama augwa te pemene ebo teębi po weyu,
tama te we bidi dabeba
te agai wiegi yai sę yali po pusao.

23 Bidi meba te moni geba sipde boskru sę eyu,
tama augwali te genuai tamu ąidu
te tigidali buluba tedelama pobao,
tama te walu selasa pabo bisnis sę
te bidi dabede ebo dao.

24 Te boskru dabego te Genuai Bidigo
ebo sę dabe subao.

Augwaligo agai te genuai tamu ąide
wiegi yai sę ebo subo dao.

25 Genuai Bidigo po weyu,
tama agai te genuai boma pai wali te nai hodolama,
tama tego te moni dobo dwai biksi hodolubo dao.

26 Te sip dabe ugwaba mu holama,
tama aiyaba mu dulu ebao.

Tama tiyu, te boskru dabego te augwali
dolaiba homu elama,
tama augwa wi dwai ebo dao.

27 Augwali te sipde umuna sai biliyu,
te bomai wę tuai bidi tiwai ebao,
tama augwaligo te sip tau siyu,
te magi sę me deli ebaso, te usugobeo.

28 Augwali te tiwai dwai bididubaso,
teda augwa te Genuai Bidiba i olama,
tama agai augwali tau selama, tama augwalide
te sęęę dagala sęwaibao.

29 Agai te moni wali me biksi silimainu elama,
tama te tamu ąi ma hogodalugobeo.

30 Augwaligo te tamu ąi dua digi bidibo sulama,
tama augwa wiegi yai pemene mu elama,
tama Genuai Bidigo augwali odasa pelama,
te taun sesege, te augwa painu yali
madiba, sabalubo dao.

31 Tialima, augwa te Genuai Bidiba
usu da wao, sesemane sogo
agai augwali wei mu ebao,
tama agai augwali tau siyu,
wiegi yai sę mu ebo dao.

32 Te augwali Godigo we bidi dali
sisinibo sogo, augwaligo
te agai genuai nogide po pusa mao.

Augwali te tobolu bidi dabe dali
sisinama, tama augwaligo agai nogi
augwa tomode ugwaba somainao.

33 Genuai Bidigo te genuai wę

- te mu sula somainu elama,
tama te tɔdu pedalubo wɛ tigidali
sula somainu ebo dao.
- 34 Te ili elalubo tɔgo te tamu elalubo tɔ
pedalumainu elama,
tama tede te magi nai deli me pedalisiaɰwai.
Magi baso meni, te badu bidi dabego
te dwai kolesaga ebaso,
tama Genuai Bidigo te tama tiwai sɛ ebo dao.
- 35 Genuai Bidigo te tɔ wa pai bulude
te wɛ hauwa pedalumainu elama,
tama te wa pai bulude wɛ hauwa elalumainu yalio.
- 36 Tama agai te tubo nai meni yai
bidi dabe tede bidimainu ilama, augwali tede
bidalu,
tama augwa te taun nigilama,
tama augwa tede bidali.
- 37 Augwa te nai dabe, me te ni wain dabe bulama,
tama augwa te nai me wain hauwa salio.
- 38 Genuai Bidigo te aga we bidi dabeba
wiegi yai sɛ ela mani.
Tama tiyu, augwa te wai hauwa ame neyu,
tama agai te bulmakau dabe me
hauwa pedalumainu ilalio.
- 39 Te boi bidi dabego augwali te hwɣyu,
aiyaba elaluama,
te augwali hale emainu ebo sogo,
tama augwali aiyaba mu elaluama,
tama augwaliba dene mawai.
- 40 Genuai Bidigo te boi bidi dabego
tobolu bidi dabe te olo nai tiwai naga
pedalumainu elama,
tama agai augwali te wa pai bulude
te sunumi meni yai madi bilalumainu yalio.
- 41 Tiali goli, te magi doado bage
meni yai bidi dabe te dwai bidibaso,
agai augwali tau sali.
Tama agai te augwaligo wai dabe
te hauwa te sipsip dabe tiwai pedalumainu yai.
- 42 Te doloba pai we bidi dabego te sulama,
tama augwa bugai haliga yalio.
Tiali goli, te dwai bidi dabego po meni yani.
Augwa pedauwali pania siyu naga yalio.
- 43 Tialima, dage te wiegi yai homu
elalubo we bidi dagego
te sɛ tigidali bugagia homu kone palao.
Tama dagego te Genuai Bidiba po hanilama pusuyu,
te sesemane sogo da wei mu ebo da po waiyaɔ.

108

Bidigo te gedu haluasa po obaso, te Godigo aga we bidi tau saibao

¹ God, eno homu te sisi ilama, dodolali
elalubao.

Megi da, te eno tɛabi weyu,
tama nago nogi ugwaba saibao.

Ena me pigobeo, te ena hogodama tama tiaibao.

² Eno te gita me eliyu, tama musik waibao.

Te kigamu mu te eno tɛabi waibao.

³ Genuai Bidi, te eno nageba usu da wabo po
te gasa hani dabe tomode waibao.

Te eno nago nogi te augwali tomode ugwaba saibao.

⁴ Te sesemane sogo nago da wei mu ebao.

Te nago wei ebo homu te genuai mu dao.

Tama nago te nago po sesemane wali pabo dao.

⁵ God, te dagalude nago te genuai bomo elalubo
nago te tigidali we bidiba ola mao,
tama tigidali bulude te tigidali we bidigo
nago genuai nogi konemainu yao.

⁶ Nago da wei mu eyu,
tama nago dago gedu haluasa po wabo odolama,
tama nago genuai bomogo nago da ma selama,
tama da bugagia bidimainu yao.

⁷ God te aga tedali wiegi yai bede bidiyu, te po wai,
“Eno te hwɔani aiyaba elalubaso,
tama ena te pemene elama,
tama te Sekem dobayu, tama te Sukot bulu odogo
te ena we bidi dabeba dobawaibao.

⁸ Gileat dali Manase, te eno dao.
Efraim te eno kapago nigai tobolu madi tiwai gagawali.
Tama Juda te king bidigo wiegi yai dono tiwai dao.

⁹ Tiali goli, Moap te eno wɛ paubo
dis pɔu gagawai tiwai,
tama Idom te eno su mubo pesage tiwai dao.
Tama ena pemene elama,
tama eno te Filistia dabe aiyaba elaluali i waibao.”

¹⁰ God, dego ena augwaligo te bomonama bagulali
te taun tomoba odasa pogowe?

Tama dego ena te Idomba odasa pogowe?

¹¹ God, nago da tudiba muani da, agawe?

Te nago dago ami dabe te tau sogobe da
homu ebo da, agawe?

¹² Te dago boi bidi dabe dali hwɔbo tau sao,
magi baso meni, te bidi dabego naga da
tau me sogobeo.

¹³ Te Godigo da tau sobaso da,
teda dago te hwɔbo ugaba ela holaibao.

Tama aga digi te boi bidi dabe aiyaba elaluaibao.

109

Te sege elalubo bidigo i walio

- ¹ God, eno nago nogi ugwaba sabo da.
Iya, nago eno gedu haluasa po wabo
odoyu, tama wei ponao.
- ² Magi baso meni, te dwai bidi dabego,
me te tibo po wabo bidi dabego
enaba boi bidi eyu,
tama gasa we bidibolo enade tibo po obao.
- ³ Augwaligo po dwai mu enade wali,
tiali goli augwaligo po te odolali walio.
Te po page menio.
- ⁴ Eno augwali wei elama,
tama eno gedu haluasa po weyu, augwali tau sali,
tiali goli augwaligo ena wei me ebeo.
- ⁵ Eno wiegi yai kolesaga augwaliba yali,
tiali goli, augwaligo dwai kolesaga
enaba wei ponani.
Eno augwali wei mu yali, tiali goli, augwaligo ena
wei homu meni yai.
- ⁶ Te bidi dwai me deli nigilama, te agai eno boi bidigo
po te po tude dagalumainu emainao.
Te aga boi bidi me deligo digi aga po tu ela momainao.
- ⁷ Te po tu odobo bidigo te bidigo
dwai se yali hanila palama,
tama aga te kalabusiba tagala palao.
Tama agai te bidigo gedu haluasa
po wali me te sege da homu yaibao.
- ⁸ Eno homugo te aga polo tama isimainu homu elama,
tama gasa bidigo te agai se yali
pesage somainu yao po wai. *
- ⁹ Tama eno homugo aga isimainu elama,
tama aga wai dabego aya meniama,
tama aga wego te bidi me te meni emainu yao.
- ¹⁰ Tama eno homugo te aga wai dabego be meniyu,
tama augwa dwai mu bidimainu yao, wali.
Augwaligo te augwa bidibo bede te tologa pali bede
megi bidibadi te ela gudulama, sela samainu yao.
- ¹¹ Te boi bidigo te bidi mebade negeli elalubaso da,
eno homugo te bidi dabe aselama,
tama te bidi dabego te agai to
dagala sagasomainu yao,
te tigidali doado bage agai te bidigo abelimainu
se yali nai tigidali te somainu yao.
- ¹² Eno homugo te bidi me deligo agaba
te olo tau sabo wiegi yai kolesaga

* 109:8: Tpi 1:20

me egobe, homu yai.

Tama te me deligo te aga aya meni yai wai dabe
homu dene me egobe, homu ebao.

13 Eno homugo te agai wai dabe isimainu homu ebao,
tama te nosali pedalubo hani dabego
te bidigo nogide homu kone me isiayu me egobeo.

14 Eno homugo Genuai Bidigo te dwai kolesaga
te aga hani wai nõ dabego yali s̄eba
homu kone palumainu ebao.

Tama agai te aga idago seḡe sela samainu
me egobe homu ebo dao.

15 Genuai Bidigo te augwa yali
dwai s̄eba me konealudubaso,
tama te we bidi dabego aga haniba
te homu kone isiḡainu yao.

Eno te homu ebao.

16 Te bidigo te gasa bidiba olo tau sabo
wiegi yai kolesaga yabo homu isiḡawani.
Agai te magi doado bage meni yai bidi dabe,
me te doado bage s̄aḡ pai bidi dabe,
me te bomo meni yai bidi dabeba boi bidi eyu,
tama te bidi dabe haliga seḡe ilama,
tama agai augwali ela muyu yai dao.

17 Polobadu agai te gasa bidi dolomainu
dwai po wainu yali,
teda meḡi da, aga digi te dolomainao.

Agai te gasa bidi dabeba
te wiegi yai s̄e yabo po te Godiba me hanalube,
teda agai me te wiegi yai mabo s̄e me selamuo.

18 Agai te gasa bidi dolabo po wabo
te s̄e dene tiwai me ebeo,
te bidigo ugwa name te tigide bebo
te s̄e dene me ebo menio.

Eno homugo te agai te i ola mabo po
te aga tigi tomoba pomainao, te w̄e tiwai yao,
tama aga dili tomoba pabo
te wel tiwai gilama emainao.

19 Tama aga te pogo aga te ugwago
mesege sabo tiwai elama,
tama aga haliga te kukulu gudubo
tiwai elalumainao.

20 Eno homugo te Genuai Bidigo ena po t̄u ebo bidiba
te tiwai dene momainu yaibao,
magi baso meni, augwaligo te dwai po enaba walio.

21 Tiali goli, Genuai Bidi, eno God,
eno homugo nago ena tau somainu homu ebao,
te nago po daḡ wali gilama yao.

Nage wiegi yai mu eyu, tama nago ena sesemane
wei homu elama,
tama tiyu, nago ena ma sao.

- 22 Ena dwai bidi mu bidiyu, tama ena odolali bidibao,
tama ena dwai dene mu ebao.
- 23 Ena te pabo tiwai eyu, te eno noma te giligade subo
tiwai elama, tama te giliga dega sigilubo sogo,
te pio ebode silaibao.
- Ena te tɔde bidalubo nai tiwai te
waligo selasa pabo tiwai ebo dao.
- 24 Ena te nai habu selama,
tama eno kidu te bomo meni yai.
- Ena te nomona selama, tama eno dili tigidali
te kimi mu isalio.
- 25 Te we bidi dabego ena sulama,
tama enaba posobo po wabo dao.
- Tama augwa tobolu bebegelu, tama ena gisugu mobao.*
- 26 Genuai Bidi, eno God,
nago ena sesemane wei mu ebao.
- Nago ena tau selama, tama ena ma sao.
- 27 Te boi bidi dabego konemainu elama,
nago naga nago ena tau selama,
tama ena ma sabo dao.
- 28 Augwa te po weyu, te Godigo ena dolaibao po wali,
tiali goli nago enabolo wiegi yai se yaibao.
- Eno homugo te enaba dwai se ebo bidi dabe aiyaba
elalumai homu yai, tama ena naga se bidigo,
eno bugai haliga yaibao.
- 29 Eno homugo te eno boi bidi dabe
te genuai hale somainu yaibao,
tama augwali te hale dwai mu ebo
te we bidi dabego sumainu yao.
- 30 Tiali goli, eno genuai po daɣa weyu,
te Genuai Bidiba puba hwi po waibao.
- Te we bidi dabego lotu weyu sisinibo madi,
teda eno nago nogi ugwaba saibao.
- 31 Magi baso meni, aɣai te magi
nai meni yai bidi dabe tau selama, tonalu ebao,
te bidi dabego augwali po tɔ eyu,
tama te augwali isimaina obaso, te usu me egobeo.

110

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Genuai Bidi dali, te aɣa sa muani king dali side po wali

(Mat 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Tpi 2:34-35; 1 Ko 15:25; Ef 1:20-22; Kol 3:1; Hib 1:13; 8:1; 10:12-13)

¹ Yawe Genuai Bidigo eno genuai bidiba te
tama po wali,

“Nago eno dolo nogode dugulalu, te nago boi bidi dabe
te eno nage dologoba mubo sogoba usu naibao.”

² Yawe Genuai Bidi te Saionde bidiyu,

* **109:25:** Mat 27:39; Mak 15:29

tama agai nago te bulu hauwa tonalumainu
 nigilama, tama agai te po waibao,
 “Nago naga boi bidi dabe tonalua,” waibao.
³ Te nago te boi bidi dabe dali hwiainu ebo sogo,
 te naga hani bidi dabego usu da,
 pinao po weyu, te nage dali pelama,
 tama nage tau somainu yaibao,
 tama dage te Godigo bulu duba ugwaba holaibao.
 Tigidali sogo hulide tulubage wɛ segeni te nosade pedalu,
 tama te nosago gesi homo siyu ebo dao.
 Tama nage me nage te tigidali sogo bomo saibao.

⁴ Yawe Genuai Bidigo nageba po
 daɣ waliyu, te tiwai wali,
 “Nage te pris sesemane bidada peyu,
 bidada pagameo,” wali.
 “Nage te pris Melkisedek tobage tiwai dao.”
 Genuai Bidigo te mu po naga weyu,
 tama agai te aga po me
 hasegeligobeo. *

⁵ King bidi, Yawe Genuai Bidi nage dali dolalu,
 te daɣ walainu yaibao.
 Te aga haliga seɓe ebo sogo
 agai te king dabe dali hwiinama,
 te agai hwiɓo te ugwaba ela holama,
 tama augwali aiyaba mu elaluaibao.

⁶ Agai te we bidi hani dabego
 dwai se yali wei ponama,
 tama te hwiɓo pesagede agai
 te bidi hauwa ela muaibao.
 Agai te tigidali tɔ pedai badu te king
 dabe aiyaba elaluyu, agawaibao.

⁷ Agai te sunumi paɗe elalubo
 te dwasianu aɣi gamiade elalubo wɛ tuaibao.
 Tama tialima, aga te bomo selama,
 tama te hwiɓo ugwaba ela holaibao.

111

Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao wali

¹ Genuai Bidi nogi ugwaba sao.
 Eno wei ebo homu te bomo elalubao,
 tama tiyu, eno agaba usu da
 po wabo genuai mayu,
 te aga we bidi tigidali sisinibo madi tiaibao.
² Genuai Bidigo te polalubo seɓe dabe mu ebo dao.
 Te we bidi dabego te Genuai Bidigo
 ebo seɓe te wei mu yali, augwaligo te seɓe dabe
 te bugagia koneainu homu yalio.

* **110:4:** Hib 5:6; 6:20; 7:17, 21

³ Tigidali sę agai ebo te aga genuai nogi
 pedalumainu yai, tama te wiegi yai mu yali.
 Te agai doloba pai kolesaga te sesemane elalua pidu,
 elalua pabo dao.

⁴ Genuai Bidigo te we bidigo homu hodolama,
 te augwaligo agai ebo wiegi yai
 sę dabe te sesemane sogo
 homu konealumainu yai.

Sesemane sogo Genuai Bidigo te olo
 tau sabo wiegi yai kolesaga eyu,
 tama da homu dene eyu, tau sabo dao.

⁵ Agai te agade wi ebo we bidi dabe
 tubo nai mabo dao.
 Agai te aga hani bage dali dą walali pode
 te homu kone gegeda peyu me egobeo.

⁶ Agai te meba hanigo tọ
 te aga hani we bidi dabeba mawai.
 Tama tiyu, te kolesagade agai te aga bomo
 te aga te augwaliba ola mawai dao.

⁷ Agai kolesaga te mu elalu, te dolo mu elalubao.
 Dago te agai bomai po tigidaliba
 homu keę pelama, wali pobaso, te usu dao.

⁸ Te Godigo bomai po sesemane elalubao.
 Godigo te wiegi yai doloba pai kolesaga naga elama,
 tama te bomai po dodolama, elalubo dao.

⁹ Agai aga we bidi augwali ma abelali.
 Tama agai augwali dali te bomai po me deli dą walali,
 tama te dą walali bomai po te
 sesemane elalua peyu, elalua pobao.

Genuai Bidi aga te tedali wiegi yai da,
 tama agai te tigidali bomo elalubao.

¹⁰ Te bidi te kolesaga koneai bidi
 pedelainogo eyu da, aga te Godide wi yao.
 Agai te wiegi yai homu kolesaga
 te agaba homu mubo we bidiba mabo dao.

Dago aga nogi sesemane bidada pabo sogo ugwaba sao.*

112

Dwagi yai we bidi augwaligo homu pemene ebo dao

¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Genuai Bidi dali wi eyu,
 agai bomo yai po wali pabo bidi,
 agai dwagi yai homu yaibao.

² Agai wai dabego genuai nogi
 augwali we bidi tomode elaluaibao.

Godigo te dwagi yai bidigo hani dali dwagi yai sę yaibao.

* **111:10:** Jop 28:28; Prs 1:7; 9:10

³ Agai we wai augwaligo mone dali nai hauwa siyu,
tama augwali bugagia sesemane sogo bidaibao.

⁴ Hulia sai elaluai, tialima ula pedelama,
dwagi yai bidi dabe augwali te ulago tau sabo dao.
Dwagi yai bidigo gasa we bidi dali dwagi yai se eyu,
augwali bugagia olo tau sabo homu elama,
dolo bugagia bilibo dao.

⁵ Dwagi yai kolesaga ebo bidi aga dali
gasa bidigo nai negeli aga dali somainogo ebo,
tama aga masigi sabo se bisnis ebo
tigidali bugagia dolo pabo,
te bidigo homu dwagi yai yao.

⁶ Dwagi yai bidi aga tula mugobeo,
tama we bidi augwaligo homugo
aga gegeda pogobeo.

⁷ Agai te sege pedelabo po odolama,
aga wi homu me egobeo.

Agai Genuai Bidi dali konealubo po
bomo elama, daŋ wabo dao.

⁸ Agai te magi nai dabe dali wi eyu,
moni homu me ebo menio.

Tama agai koneai, te boi dabe augwali
hwibo digi hagabo dao.

⁹ Agai nai hauwa nai meni yai bidi dabe
augwali mabo dao.

Agai dwagi yai kolesaga sesemane sogo ebo dao.

Tama agai genuai nogi agai bulude elaluaibao,
tama augwaligo aga nogi ugwaba saibao. *

¹⁰ Dwai se ebo bidi dabe, augwaligo te se ebo sulama,
wado po wabo dao.

Augwaligo te dwagi yai bidi dali dwai homu ebo dao,
tama nosali augwali mu dolobo dao.

Tama augwaligo te dwagi yai nai
sainogo tonaluali nai mu sogobeo.

113

Te Godigo wiegi yai se augwaliba ebaso, te augwa wiegi yai pemene yai

¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Dage Genuai Bidigo se bidigo,
te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

² Da tigidaligo te wiegi yai pemene
te Genuai Bidigo nogide yao,
megi, me tigidali bidada pabo sogo
nosali, te tama tiao.

³ Te giliga pedalubo badu,
me giliga dega sigulubo badu,

* 112:9: 2 Ko 9:9

teba usu nigi peyu, da tigidali we bidigo te Genuai
Bidi nogi ugwa sao.

⁴ Genuai Bidigo te tigidali hani bage tonalubao.
Te aga genuai nogigo te tigidali
dagalude nai aiyaba elalui dao.

⁵ Dago God Genuai Bidi tiwai bidi me deli elalubeo.
Aga te ugwadu mu bidibao.

⁶ Agai te dagalu me tɔ dali suainu, aiyaba tonalubao.

⁷ Agai te magi nai meni yai bidi dabe tau sobaso,
tama augwali dwai me ma bidibeo.

Augwali bugagia naga bidibao.
Agai te doado bage sɔq pali bidi dabe tau selama,
tama augwa usu nama sabo dao.

⁸ Agai te aga bage tobolu bidi
dabe dali munama, bidibo dao.

⁹ Tama agai te wai ame nisabo we
dabebugai se elama,
tama augwa te wai hauwa ame nomainu ebaso,
tama te we dabe augwa pemene mu ebo dao.

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

114

Pasovago teqabi po e dao

¹ Polobadu Israel dabego te Isip tagalama
pelawalio.

Te Jekopgo hani dabego te gasa hani
dabego bulu taga soai dao. *

² Te augwaligo tama tiali sogo,
te Juda te Genuai Bidigo
tedali gasagi yai hani bage pedaliyu,
te Israel dabe me tama tiali.

³ Te nosa elalubo tamu ai agai
te tonono elama, tama wi palio,
tama te we Jordan dolalu,
tama te we ma soabeo. *

⁴ Te genuai bulu du dabe
te meme sasa mano pelabo tiwai eyu,
tama te dwasianu bulu du dabe
te sipsip dabe sasa mano pelabo tiwai yalio.

⁵ Tamu ai, magi nai pedalubaso, nage wi paliwe?
Jordan we, magi baso tama nage ma soabewe?

⁶ Te bulu du dabe, magi baso dage te meme sasa mano
pelabo tiwai ebawe?

Te dwasianu bulu du dabe, magi baso dage
te sipsip sasa mano pelabo tiwai ebawe?

⁷ Tɔ, megi da Genuai Bidi asobaso,

* 114:1 Sai 12:51 * 114:3 Sai 14:21; Jos 3:16

tama nage mumunu yao.
 Te Jekopgo God asalio, tama nage mumunu yao.
 8 Agai te masigigo ulu wẹ pedalumainu ilali,
 tama te bulu du masigigo
 te genuai soabo wẹ pedalubo dao.*

115

God deli naga te God mu dao

1 Genuai Bidi, sesemane sogo nago da wei
 mu ebo da, tama nago da me
 tagalubo menio.

Tama tialima, dago nago genuai nogi
 naga ugwaba saibao.

Dago digi dena nogi ugwaba me sogobeo.

2 Magi baso te gasa hani dabego dabolo
 te tiwai po hanalu obawe,

“Te duga God menade bidibawe?”

3 Dago God te dagalude bidibao.

Te agai magi sẹ me deli yabo homu ebaso da,
 teda agai te sẹ eyu naga ebo dao.

4 Te gasa hani dabego te augwa tibo god dabe
 te gol me silvago nigali.

Te bidi dabego naga te augwali nigibo dao.

5 Te tibo god dabe pedauwali elalubao,
 tiali goli augwaligo po obaso, usu me egobeo.

Augwaligo gedu elalubo,

tiali goli augwa tonono bilibaso, usu me egobeo.

6 Augwa olo elalubao, tiali goli augwa po me odogobeo.

Augwa guni elalubo, tiali goli augwa
 te nai denami odogobeo.

7 Augwa nogo elalubao, tiali goli augwa
 te nai me tola sogobeo.

Tama augwa saḡa me elalubo,
 tiali goli augwali me biligobeo.

Tama augwaligo te i me deli weyu,
 ma gela deli me wagobeo.

8 Eno homugo te bidi dabego te tibo god nigibaso,
 augwali te augwa tibo god tobage tiwai nigali god
 dabe pedelaibao. *

Tama te tibo god dabeba homu keḡ pabo we bidi dabe,
 augwali me te tiwai pedelaibao.

9 Dage Israel we bidi, dagego konealubo homu
 te duga Genuai Bidiba muiḡo.

Agai dage tau siyu, tama dage tonalubo dao.

10 Dage te Godigo pris te Arongo hani,
 dagego homu te Genuai Bidiba keḡ pao.

* 114:8: Sai 17:1-7; Nam 20:2-13 * 115:8: Tib 135:15-18; Ped 9:20

Agai dage tau siyu, tama dage tonalubo dao.

¹¹ Dage te Genuai Bidide wi ebo
we bidi, dagego konealubo homu agaba daꝋ wao.
Agaduba deligo naga dage tau selama,
tama dage tonalubo dao.

¹² Genuai Bidigo te sesemane sogo
dade homu kone paliyu,
tama agai da wiegi yai bugagia ilaibao.
Agai te Israel dabe bugagia wiegi yai ilama, tama
te Godigo pris haniba tama tiaibao.

¹³ Genuai Bidigo te agade wi ebo we
bidi bugagia wiegi yai ilaibao,
te nogi yai we bidi, me te nogi
meni yai we bidi dabeba,
te tama tiwai se yaibao. *

¹⁴ Eno homugo te Genuai Bidigo
dageba te wai hauwa momainu homu yai,
tama te duga wai noꝋ nosali pedalubo haniba me,
te tama temainu yaibao.

¹⁵ Genuai Bidigo te dagalu de to si pedalumainu ilali,
tama eno homugo agai te wiegi yai se ebo kolesaga
dageba emainao.

¹⁶ Dagalu te Godigo pesage naga elalubao,
tama agai te to da we bidiba mawai dao.

¹⁷ Te isibo bidi dabe
te augwa isali bidi dabego pesageba pobao,
augwaligo te Genuai Bidigo nogi
ugwaba me sogobeo.

¹⁸ Tiali goli, da bidibo bagego digi,
teda te Genuai Bidiba usu da po wabo,
te megi me nosali waiyaꝋ.

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

116

Godigo te bidi me deli ma sobaso, tama aga te Godiba usu da wali

- ¹ Genuai Bidigo eno i wabo odobo dao.
Tama tibaso, eno aga wei mu ebao.
Mu tama, agai eno gedu haluasa po wabo odobo dao.
- ² Agai eno i wabo tigidali odali.
Tama tialima, tigidali sogo ena
bidibo ula dali bidibo sogo
te eno agaba gedu haluasa po waibao.
- ³ Isibogo te bonogo ena kebo tiwai yali.
Eno te isibo bidi dabego pesageba homu kone ebode,
tama tego ena wi mu ilama,
tama ena gasa homu tedali mu yai dao.
- ⁴ Tama tibaso, eno Genuai Bidiba i olama,
tama eno te tama po wali,

* **115:13:** Ped 11:18; 19:5

“Genuai Bidi, eno i wabo te nago ena somainu ebao,
tiyu ena isidalio,” wali.

⁵ Genuai Bidigo te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga elama,
tama dabolo wiegi yai sę ebao.
Te dena God agai da homu dene eyu, tau sabo dao.

⁶ Genuai Bidigo te bidi dabe
augwa digi augwa tau sabo usu isabo
bidi dabe seselalubo dao.
Polobadu gasa bidi augwaligo ena dolainu ebadi,
tama agai ena ma dobola sai dao.

⁷ Megi da, eno homu dua digi ma tegalubao,
magi baso meni, Genuai Bidigo enaba
wiegi yai sę mu yalio.

⁸ Genuai Bidi, nago ena ma selama, tama me isigobeo.
Nago eno gedu gela gua wa palama,
tama nago ena tonalubaso, tama ena me tulalubeo.

⁹ Tama ena te Genuai Bidi dali te tigidali sogo
ena te tõe bidibo bilaibao.

¹⁰ Eno tama po wabo sogo,
te eno homu Godiba kęa pali,
“Te genuai sęęęo mu ena mesegelalio.” *

¹¹ Tama ena wi eyu, eno te po wabo sogo,
“Eno konealubo homu te mena bidi me
deliba me mugobeo,”
te sogo me eno konealubo homu te Godiba muanio.

¹² Genuai Bidigo enaba wiegi yai sę mu yalio.
Tama tialima, eno magi nai agaba mawaibawe?

¹³ Te eno kap wain wę me deli te Genuai Bidi
selasa paibao, te Godigo ena ma salio weyu,
te dąi ebo ofa tiwai dao.

Eno te tama tiyu, te Genuai Bidigo ena ma salide
te puba hwi wabo tiwai dao.

¹⁴ Te aga we bidi tigidali sisinibo madi
te eno po dąu wali gilama te tama tiwai yaibao.

¹⁵ Te Godigo we bidi dabe aga gedude
te usu mu elaluali.
Tama me deli isibaso da, te aga magi homu me ebe,
te olo nai da homu ebeo.

¹⁶ Genuai Bidi, ena naga sę bidi dao.
Eno nago sę ebao, te polobadu idago yali tiwai.
Nago ena te kęaluali bono pisigina sanama,
tama ena magi naigo me dąu wasiama,
te olo wiegi yai pedelama bidibao.

¹⁷ Te eno nageba usu da wabo ofa eyu,
tama eno nageba gedu haluasa po waibao po wali.

¹⁸ Polobadu eno po nageba dąu walali,
tama megi da, eno te sę

* 116:10: 2 Ko 4:13

nago we bidi tigidali gedude yaibao.

¹⁹ Genuai Bidi, eno te tama sę
te Jerusalemde, te nago tempel be
tomode, te sę yaibao.

Dago te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

117

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao

¹ Dage tigidali tֹde bidibo hani bage,
te Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

Awe, dage tigidali we bidi, aga nogi ugwanu sao.*

² Agai bomonama, da sesemane godolo mu ebao.

Agai te aga po sesemane wali peyu,
tama agai da me tagalogobeo.

Te Genuai Bidigo nogi ugwanu sao.

118

*Te Godigo augwali tau salide te gedu haluasa po weyu, usu da po
walio*

*(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5; 106:1; 107:1; 136:1;
Jer 33:11)*

¹ Dago te Genuai Bidiba usu da wao,
agai dabolo wiegi yai sę yai.
Sesemane bidada peyu, bidada pabo sogo
agai da godolo mu ebo dao.

² Da Israel dabego te tama po waiֿo,
“Agai da sesemane bidada pabo sogo godolo mu ebao.”

³ Te Godigo pris dabego me te tiwai po wao,
“Agai da sesemane bidada pabo sogo
godolo mu ebo dao,” po waiֿo.

⁴ Te Genuai Bidide wi ebo we bidi tigidali, augwaligo
te tiwai po waiֿo, “Agai da sesemane bidada peyu,
bidada pabo sogo godolo mu ebo da,” waiֿo.

⁵ Eno sęę genuai elalubaso, tama eno Genuai Bidiba
gedu haluasa po wali,
tama agai eno te wabo po odolama,
tama te sęę dagala sֿwani.

⁶ Genuai Bidi ena dali bidibaso, tama ena wi me egobeo.
Te bidi dabego enaba magi sę deli me
yainu usu egobeo. *

⁷ Genuai Bidigo digi ena tau sabo dao.
Tama te Genuai Bidigo te boi bidi dabe elaluama,
tama augwali dolobo te eno suaibao.

⁸ Te dago konealubo homu te Genuai Bidiba muani,
te wiegi yai da, tama dago te olo bidi dabeba
te konealubo me usugobeo.

⁹ Te dago konealubo te Genuai Bidiba

* **117:1:** Rom 15:11 * **118:6:** Hib 13:6

- mubaso, te wiegi yai ebao,
tama dago te konealubo homu te king dabeba,
me te tobolu bidi dabeba muyu, me usugobe dao.
- 10 Te boi bidi hauwago ena bagua sali,
tiali goli, te Genuai Bidigo bomogo
eno augwali silalio.
- 11 Augwaligo ena te tigidali badu bagua sali,
tiali goli, te Genuai Bidigo bomode
eno augwali ela silalio.
- 12 Augwaligo ena te bulude elalua pabo
hauwa nai tiwai bagua sali.
Tiali goli, augwali te kala sia polo
sula sabo tiwai eyu, isalio.
Te Genuai Bidigo bomode eno augwali ela silalio.
- 13 Augwaligo ena dali bomonama mu hwjani,
tama ena hagawainu yali.
Tiali goli, Genuai Bidigo ena tau salio.
- 14 Genuai Bidigo ena bomai mu pedalumainu ilalio.
Agai digi ena tau siyu, ma dobola sai dao.*
- 15 Te Godigo we bidi dabe te augwa ugwa be tomode
i wabo odao.
Augwa te po obao,
“Te Genuai Bidigo bomogo naga te tiwai ebo dao,” wali.
- 16 “Genuai Bidigo genuai bomogo da tau selama,
tama dago te boi bidi dabego bomo
aiyaba elalui dao,” wali.
- 17 Ena me isisabadi tegobeo.
Menio, te ena bidibo ula elalu,
tama eno te Genuai Bidigo yali se po dabe pusaibao.
- 18 Eno dwai se ebaso,
Genuai Bidigo enaba te dene mabo se mu yali, tiali goli,
agai ena isimainu me ebeo.
- 19 Te tempel be sunumi dabe dalao,
tama ena te tomoba pelama,
tama Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.
- 20 Te e da te Genuai Bidigo sunumi dao.
Te doloba pai we bidi dabe naga
te tomoba pabo usu yaibao.
- 21 Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa
po wabo odolama, tama nago ena tau selama,
te ena bugagia bidibao.
Tama tiyu, eno nago nogi ugwaba sobao.
- 22 Te masigi te kamda dabego te dwai da homu elama,
tama augwaligo sela sawani, te masigi da
te be daga daw elalu, polalubo masigi pedelali.*
- 23 Genuai Bidigo digi te tiwai elama,

* 118:14: Sai 15:2; Ais 12:2 * 118:22: Luk 20:17; Tpi 4:11; 1 Pi 2:7

tama dago suali, te wiegi yai mu yai dao.*

²⁴ Genuai Bidigo te wiegi yai side dabolo mawai.

Dago wiegi yai pemene elama,
tama agaba bugai haliga yao.

²⁵ Genuai Bidi, dago nageba hanalu, te da ma sao.

Nago da tau sobaso, tama dago ebo se
tigidali te wiegi yai pedelaibao.*

²⁶ Godigo te Genuai Bidigo nogide
asali bidiba wiegi yai se emainao.

Dago aga nogi te Genuai Bidigo lotu be
tempelde ugwaba sao.*

²⁷ Genuai Bidi naga aga te God mu dao.

Agai da bugagia tonalubao.

Te ni nologo dabe tulama,
tama peyu, te alta sai bagua sigi pao.

²⁸ Nage eno God da weyu,
tama eno nageba puba hwi waibao. Nage eno God,
tama te eno nage nogi ugwaba saibao.

²⁹ Dagego Genuai Bidiba usu da po wao.

Agai daba wiegi yai se yai.

Agai da wei mu elama, tama dabolo te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga sesemane idubo dao.

119

Godigo bomo yai po te dwagi yai mu po dao

¹ Niwai bidi dabe augwaligo magi se me
isiqama, bugagia biliyu,

tama augwaligo Genuai Bidigo
oda mabo bomo yai po wali pali bidi, augwaligo
homu dwagi yai yaibao.

² Homu si isiqwai bidi dabe, augwali Godigo po tigidali
wali pabo bidi dabe, augwaligo homu dwagi yai yao.

³ Mu tama, te bidi dabe augwaligo
dwai kolesaga wali pabo menio.

Augwaligo Genuai Bidigo bilibo
kolesaga tiwai wali bilibo dao.

⁴ Genuai Bidi, nago bomo yai po tigidali dabolo mayu,
tama nago te po wai, da dua bugagia bidiyu,
nago bomo yai po wali pabo dolo tama yao.

⁵ Eno homugo godolo mu elama,
bomo eyu, nago po tigidali wali painogo ebo dao.

⁶ Tama tiyu, eno hale homu me isiqwai, magi basowe,
eno homugo nago bomo yai po naga konealuai.

⁷ Eno nago da dagalabo doloba pai kolesaga tigidali
konea sainu idubadi, eno homu dolo elaluyu,

* **118:23:** Mat 21:42; Mak 12:10-11 * **118:25:** Mat 21:9; Mak 11:9; Jon 12:13
Mat 21:9; 23:39; Mak 11:9; Luk 13:35; 19:38; Jon 12:13

* **118:26:**

tama eno nago nogi ugwaba sainogo ebo dao.

⁸ Eno nago bomo yai po tigidali wali pabo homu ebao.
Tama nago ena tagaligio.

Godigo bomo yai po wali pabo bidi po

⁹ Mena tama tiyu, gesi bidigo
dwagi yai kolesaga dali biligowe?

Agai nago po wali peyu da,
aga magi se me isiama, dwagi yai bidaibao.

¹⁰ Eno homu deli naga elalubao.
Tama eno homugo nago se yainogo ebo dao.

Eno nago bomo yai po wali pabo
tagalidali weyu, nago ena tau sao.

¹¹ Eno nago po eno homude munama,
tama eno konealuai.
Magi baso meni, eno nage dali dwai se idali weyu tibao.

¹² Genuai Bidi, eno nage nogi ugwaba sobao.
Nago dwagi yai bomo yai po ena ola mao.

¹³ Nago bomo yai po tigidali dabolo pusa mabo po,
eno te we bidi augwaliba te po nedama,
tama te po augwa homude daq omainogo tiaibao.

¹⁴ Te eno nago po wali pabo homu
ebogo te mone hauwa saibao
homu ebo aiyaba elalubo dao.

¹⁵ Eno homugo nago eno
te se emainogo ebo homu eno kone palobo dao,
tama nago dabolo mabo
te po eno bugagia osola subo dao.

¹⁶ Nago bomo yai po eno godolo mu ebao.
Tama eno homugo te po gegeda peyu, tagalogobeo.

Godigo bomo yai po dali dwagi yai homu ebo bidi po

¹⁷ Naga se bidi ena bugagia bidimainogo,
nago dwagi yai se ena dali emai homu ebao.

Tama ena bidibo ula dali bidiyu,
nago po eno wali paio.

¹⁸ Nago eno homu dwagi yai iliyu,
tama nago dwagi dwagi yai bomo yai po tigidali
eno bugagia koneaibao.

¹⁹ Ena hauwa sogo e tode bidigobeo.
Tama nago te bomo yai po ena dali dualigio.

²⁰ Eno homugo eno te nago tigidali dwagi yai kolesaga
dolo wali pabo homu ebao,
tama tede eno moni nasi tiwai elalubao.

²¹ Nago te dwai se ebo bidi augwali dali
wado ebo dao.

Tama te bidi dabe augwaligo
nago bomo yai po tudiba muyu,
tama augwa homu kolesaga wali pai,
tebo bidi dabe augwali hagawaibao.

²² Augwaligo ena dali posobo po weyu,
tama dwai po me weyu yai.

Magi basowe, nago bomo yai po eno wali peyu,
 dwagi yai kolesaga ebaso,
 augwaligo dwai po ena dali wabo dao.
 Augwaligo ena dali te tiwai po ma waidalio,
 nago augwaligo te po wabo sula tagaligio.
 23 Tobolu bidi augwaligo po miyu,
 ena elabo tų gegebo dao.
 Tiali digi, ena nago sę bidi,
 te eno homugo sesemane sogo
 nago dwagi yai bomo yai po koneaibao.
 24 Eno saęa geselebo po nago
 enabolo mabo, te pode eno homu godolo mu ebao.
 Nago po ena sesemane sogo eno
 konemainogo ola mabo dao.

Godigo po bomo elama wali pabo bidi po

25 Augwaligo ena dolama, tųba aiyaba elaluai.
 Nago ena hodolama, bomo ma mawai,
 te nago wali po wali pelama tiwai.
 26 Eno tigidali kolesaga te po eno nage dali obadi,
 tama nago eno po wei ponai.
 Nago tigidali bomo yai po ola mawai.
 27 Nago ena ola mayu,
 nago bomo yai po wali pao weyu,
 tama eno nago tigidali dwagi
 dwagi yai homugo koneaibao.
 28 Tialima, eno homude sęę mu ebadi.
 Nago te wali po wali peyu, ena bomo mabo dao.
 29 Nago ena tonaluali da, te nago tų eno tagalogobeo.
 Nago dwagi yai kolesaga ena dali
 nago dwagi yai po ena ola mawai.
 30 Eno homugo nage mu wali paibao wai.
 Sesemane sogo nago dwagi yai po eno
 homugo konebo dao.
 31 Genuai Bidi, nago enabolo mabo po
 te eno wali pabo dao.
 Te nago magi sę me ena dali ebode,
 ena te sęde hale maıdali homu ebo dao.
 32 Eno nago po polo wali painogo yaibao,
 magi basowe, nago dwagi yai
 kolesaga meba enabolo momainogo
 eno te homu ebo dao.

Bidigo Godigo kolesaga momainogo hanalubo bidi po

33 Genuai Bidi, nago dwagi yai po ena
 bugagia ola mayu,
 tama tigidali sogo eno te po wali paio.
 34 Nago te dwagi yai po enabolo
 hania bugagia ola mayu da, te eno wali paibao.
 Eno homugo ena hodolobaso da,
 te eno te dwagi yai po tigidali wali paibao.

- 35 Nago eno saḡaḡo bilibo tų dodoliyu,
tama eno nago dwagi yai po
wabo wali bilainogo yai, magi basowe,
eno te dwagi yai po godolo mu ebo dao.
- 36 Nago eno homu hodoloyu da,
te eno nago po wali pabo homu yaibao.
Tama eno homugo te mena gasa bidigo
nai dabe suyu, homu hodolidalio.
- 37 Nago ena tau selama, te dwai se ebo tudiba muaibao.
Nago ena dwagi yai bugagia ilao,
te nago ena dali wali po wali pao.
- 38 Nago te bidi nage dali wi ebo bidi
augwalibolo te po mabo dao.
Tialima, naga se bidi, ena dali, nago tiwai yao.
- 39 Eno te dwai po wabo dali wi ebaso da,
nago ena tau sali da, te pogo ena aiyaba elalugobeo.
- 40 Eno homugo nago po tigidali wali painogo ebo dao.
Nage dwagi yai mu, tama nago bidibo ula
ena mawai dao.

Godigo bomo yai po daų wabo bidi po

- 41 Genuai Bidi, nago ena ola mani,
nago ena godolo mu eyu, nago ena ma sai.
Polobadu nago po weyu, tama tiaiba wai dao.
- 42 Nago ena tau siyu, te dwai bidi dabego ena dali
wabo po wei ponomainogo yai, magi basowe,
eno nago po koneama daų wabo dao.
- 43 Nago ena bomo mayu da,
te nago mu po tigidali sogo eno pusainogo yaibao,
magi basowe, eno nago doloba pai po
koneama daų wai.
- 44 Te nage dwagi yai po eno
sesemane bidada pabo sogo wali paibao.
- 45 Eno usu selama, nago po wali painogo yai,
tama te badi te dwai kolesgago ena daų wagobeo.
- 46 Nago po te eno tuni bidi augwali dali waibao.
Eno te se ebo ena hale me egobeo.
- 47 Eno dwagi yai dali nago po wali painogo yai.
Magi basowe, eno te dwagi yai po godolo mu ebo dao.
- 48 Eno homugo nago po dwagi yai eyu,
tama eno godolo mu ebao.
Tama sesemane sogo eno homugo
te nago dwagi yai po eno koneaibao.

Godigo po bidigo daų wabo te nai mu dao

- 49 Nago te naga se bidi enabolo hasia mani,
te daų walali po nago ma koneao.
Te tiali eno te pode konealubo po daų wai dao.
- 50 Ena te homu seḡe ebo sogo
te eno homu nagame yai,
magi basowe, nago wali po wali peyu,

- ena bidibo ula mawai.
 51 Dwai kolesaga ebo bidi
 augwaligo dwai po ena dali dwai posobo po wai,
 tama augwaligo ena dali te po obadi,
 eno nago dwagi yai po tudiba mubo menio.
 52 Genuai Bidi, nago polobadu enabolo mani
 te po eno homugo koneyu yai,
 tama te pogo ena bomo mabo dao.
 53 Eno suali, dwai bidi dabego
 nago dwagi yai po bolai,
 tama eno augwali dali wado po wabo dao.
 54 Ena eno bulu digibulu bidiyu,
 tama eno nago dwagi yai po koneama,
 te eno tɛɛbi po wabo dao.
 55 Genuai Bidi, hulide eno homugo nage koneyu,
 tama nago dwagi yai po eno wali pabo dao.

- 56 Eno nago dwagi yai po tigidali wali painogo eyu,
 tama tego ena homu dwagi yai ilibo dao.

Bidigo te Godigo bomai po wali pabo kolesaga godolo mu ebo dao

- 57 Genuai Bidi, nage mu nage enade usu yaibao.
 Eno nagebolo po daɣ olama weyu, tama wai,
 eno nago bomai po tigidali wali paibao.
 58 Eno nage bomonama hanalubao,
 nago ena homu dene eyu tau sao,
 magi baso meni, nago po daɣ weyu tama wai.
 59 Eno te ena bilibo kolesagade homugo kone palama,
 tama megɪ da, eno po nage dali daɣ weyu,
 tama ena nago po wali paibao.
 60 Eno tonalugobeo.
 Eno polo nago bomai po wali paibao.
 61 Te dwai bidigo usu sabo homugo ena paliyu,
 tama ena augwaligo kolesagaba oda sainogo ebao,
 tiali digi eno nago bomai po tagalobeo.
 62 Te hulide mu ena hodaluama,
 nago nogi ugwaba siyu,
 te me badu doloba pai po nago po tɛ
 ilibode wali tiai.

- 63 Ena te nago sɛ ebo bidi dabe dali biliyu,
 te nago bomo yai po wali bilibo bage
 te eno abagi dabe dao.

- 64 Genuai Bidi, nago te tɔde we bidi
 tigidali godolo mu ebao.
 Nago tigidali bomo yai po enabolo ola mao.

Godigo bomo yai pogo da tau sabo sɛ elalubao

- 65 Genuai Bidi, nago wiegi yai kolesaga
 naga sɛ bidi, enabolo yai dao.
 Nago naga daɣ wali po wali mu pabo dao.
 66 Nago bomo yai po tigidalide eno

homu daꝝ mu obaso,
tama tiyu, nago wiegi yai kolesaga
te ola mabo se ena dali yao.

67 Nago dene me enaba wasiꝓbadi digi,
te eno nago sunumi wali asobeo.

Tiali goli, megi da, eno nago po wali pabo dao.

68 Nago wiegi yai mu eyu,
tama nago olo mu tau sabo kolesaga enade ebao.

Nago bomo yai po ena bugagia ola maduao.

69 Te dwai hagoma ebo bidi dabego
tibo po hauwa enade

te gasa we bidibolo weyu ebao.

Tiali goli, eno gasa homu me isaꝝyu,
te eno nago bomai po naga tigidali wali pabo dao.

70 Te bidi dabe augwaligo
wiegi yai homu kolesaga me elalubeo.

Tiali goli, eno te nago bomo yai po
godolo homu mu ebo dao.

71 Te wiegi yai mu da, te nago dene
mabo se enabolo yali.

Te tiali sego nago bomo yai po wali pomainogo
ena bugagia ola mawai dao.

72 Eno te mone godolo homu me egobeo,
te eno nago bomo yai po godolo ebo
tiwai gilama me egobeo.

Godigo bomo yai po te doloba pai mu elalubao

73 Nago digi nago ena nigali,
tama nago ena bugagia tonalubao.

Nago wiegi yai homu kolesaga enaba mao,
te eno nago bomo yai po tigidali bugagia konea sabo
se emainogo yao.

74 Te we bidi augwali nagede wi eyu,
nage dologode bidibo bage,
te augwaligo ena sulama, homu pemene yaibao,
magi baso meni,

eno nago daꝝ wali pode homu daꝝ wabo dao.

75 Genuai Bidio, eno koneani,
nago bomo yai po tigidali te dolo naga mu elalubao.

Nago eno ebo kolesaga deli naga dodolabo homu eyu,
tama nago enabolo sege mawai dao.

76 Nago daꝝ wabo po walio,
te nago sesemane sogo ena godolo eyu,
te naga se bidi ena haliga daꝝ walabo po wai.

Tialima, megi da, eno homugo nago
tama se emainogo homu ebao.

77 Nago ena megi hobede eyu da,
te ena bidabo ula saibao,
magi baso meni, eno nago bomo yai po godolo mu ebao.

78 Te hagoma ebo bidi dabe augwaligo
tibo po weyu, ena olo po tu ilaibao.

- Augwa te ebo kolesagade hale mu ebo se ilao.
 Tiali digi ena, te eno sesemane sogo nago bomo yai po
 homu konealueibao.
 79 Mena bidi dabe te nagede wi eyu,
 tama te bidi dabego nago bomo yai po koneyu, te
 augwali enaba asomainao.
 80 Te eno homugo nago ena tau sobaso,
 te nago bomo yai po tigidali eno wali peyu,
 tama ena te ena ebo kolesagade
 hale sabo se me egobeo.

Te bidigo Godigo ena ma dobola somainogo gedu haluasa po wali

- 81 Nago ena ma sogowe weyu tonalu,
 te ena haliga sege mu ebao,
 tama eno bomo tigidali silibao.
 Tiali goli, eno nago pode konealubo
 homu daꞑ wai mu elalubo dao.
 82 Eno te nago daꞑ wali po mu usu nugowe weyu,
 nage tonalubadi, te eno gedu
 magane eyu, hagela mu ebao.
 Tama eno te po weyu,
 “Nisu sogo nago eno haliga dua digi nagame
 iligowe?” eno te po wabo dao.
 83 Ena te kibu meme wale te augwaligo wain aꞑ bulama,
 te dobaso, badia pai sabo tiwai yali.
 Tiali digi te eno nago bomo yai po
 te eno homude gegeda pabo menio.
 84 Nisu naga sogo eno tonalueibawe?
 Nisu sogo mu enabolo te dwai dene mabo bidi dabeba
 nago augwaliba dene magowe?
 85 Te dwai hagoma ebo bidi dabego
 te nago bomo yai po wali pabo meni.
 Augwaligo geme dualubo kolesaga
 me badu eyu, te ena tola sainu ebao.
 86 Da we bidigo nago bomo yai po
 tigidali daꞑ wabo homu ebao.
 Tama nago po te tulalugobeo.
 Te bidi dabe augwaligo tibo po dabego ena dolobao.
 Tama tibaso, nago ena tau somainu homu ebao.
 87 Paꞑde tama te augwaligo ena ela mueinu yai.
 Tiali goli, te eno nago bomo yai po
 tagala homu me ebeo.
 88 Nago ena bugagia tonalubao, magi baso meni,
 nago sesemane sogo ena godolo homu ebao.
 Tama tibaso, eno nago bomo yai po
 tigidali wali mu pabo dao.

Godigo bomo yai pode konealubo homu daꞑ wabo bidi dao

- 89 Genuai Bidi, nago po da,
 sesemane sogo elalua pidu elalua paibao.
 Te nago bidibo bulude nago pogo bomo
 munu me siligobeo.

90 Nago sesemane sogo naga wali po wali pidu bidibao.

Nago e tō naga gesabidi badu munama elalubao,
tama elalubo tiwai tama elalu,
te ibaba me kila sesa me pabeo.

91 Naga digi nago po wali gilama
te tigidali nai sibi te polobadu elalua asali,
megi e sogoba usu nagaselama,
megi me elalubao.

Magi baso meni, tigidali nai sibigo nago sē naga ebao.

92 Te eno nago bomō yai po godolo menigi sogo da,
teda nago enaba dene mabo sē ebaso, te isigi dao.

93 Eno nago bomō yai po me tagalogobeo,
magi baso meni, eno te po dabe wali pobaso,
te nago ena bidabo ula mobaso ena bidibao.

94 Ena naga nai mu tama, tama tiyu,
nago ena ma sao.

Sesemane sogo eno nago po wali pabo homu ebao.

95 Te dwai sē ebo bidi dabe geme duala sagaselama,
ena ela mueinu ebao.

Tiali goli, eno nago bomō yai po tigidali konealubaso,
te tama sē eno homu si me egobeo.

96 Eno megi konebao, te mena nai
te wiegi yai deli mu me elalubeo.

Tialima, te nago po te mu polalubao,
tama tego te tigidali nai usu elama,
te tigidali side elalua pidu, elalueibao.

Godigo bomō yai po godolo mu ebo bidi po

97 Eno nago bomō yai po godolo mu ebao!

Eno tede homu kone palobo sē
te siade me hulide ebo dao.

98 Nago bomō yai po ena dali sesemane sogo elalu,
tama te konebo homu kolesaga enabolo mabo dao.

Tama tebo sēgo te ena kolesaga
koneai bidi mu tiwai elama,
tama eno te ena boi bidi dabe
koneani homu kolesaga aiyaba elalui dao.

99 Te sesemane sogo eno nago mu poba
naga homu kone palobo dao,
tama tiyu, eno wiegi yai homu kolesaga mu selama,
tama eno ena po ola mabo tisa bidi
aiyaba elalui dao.

100 Tama eno koneani kolesagago
te monu dabego koneani kolesaga te aiyaba elaluali,
magi baso meni, eno nago doloba pai
bomō yai po wali mu pobaso, tebo dao.

101 Ena dwai kolesaga wali pabo
homu eyu, iba kila sabo dao, magi baso meni,
eno homugo nago po naga wali pabo homu ebo dao.

102 Naga digi nago po dabe ena ola mani.

Tama tiyu, eno te po me tagalobo menio.

103 Te bunu ge nai hani eno

pedauwalide tubo pusu yaibao,
 tiali goli, nago po pusu ebo te umagi mu yaibao.
 104 Nago bomai pogo enabolo
 te wiegi yai homu kolesaga mawaibao,
 tama tialima, eno te dwai kolesaga tigidali ebo
 te eno homu hagela mu ebao.

Godigo bomai pode bidi ula sabo po wai
 105 Nago po te lam sole ula tiwai eyu,
 te ena tau sobaso, dolo paibao,
 tama te ula tiwai eyu, ena sunumi ola mabo dao.
 106 Eno po daꞗ weyu, te eno nago doloba pai po
 tigidali wali paibao po walio.
 Tialima, eno te tiwai tama yaibao.
 Eno tibo po me wagobeo.

107 Genuai Bidio, odao.
 Genuai dene mugo ena mesegelali.
 Nago ena te bidibo ula elalumainogo
 te nago po daꞗ tiwai gilama yao.
 108 Genuai Bidio, eno gedu haluasa
 po weyu, te nageba puba hwi obao.
 Nago eno puba hwi wali po selama,
 tama ena nago po bugagia ola magameo.

109 Sesemane sogo eno ena bidibo ula
 tagalabo sisi elalubao.
 Tiali goli, eno nago bomai po
 homu kone ebo me tagalobeo.
 110 Te dwai bidi dabego ena tola sabo
 bono gaꞗa po diliginama, dalubao.
 Tiali goli, eno nago po me tagalobeo.
 111 Eno nago po sesemane sogo totalua pidubo dao.
 Tama te pogo eno haliga pemene ilibo dao.
 112 Eno po daꞗ weyu, te eno nago bomo yai po
 tigidali wali pidubadi,
 te ena isibo sogoba usu naibao po wai dao.

Godigo bomo yai pogo da bugagia bidimainogo ilibo dao
 113 Nage wali paibao weyu,
 tibo po wabo bidi dabe te eno godolo me egobeo,
 tiali goli, eno nago bomo yai po
 wali pabo homu eyu, godolo ebao.
 114 Nage naga tama ena seselalubo bidi elalubao,
 te eno bomai obo elalubo tiwai dao.
 Eno nago daꞗ wali pode konealubo
 homu daꞗ wai elalubao.
 115 Dage dwai seꞗe sabo we bidigo ena tagalao.
 Eno ena Godigo bomai po wali painogo homu ebo dao.
 116 Genuai Bidi, nago po daꞗ weyu,
 te nago ena daꞗ walama,
 te ena bidibo ula elalueibao po wali,
 tama eno nago daꞗ wali pode homu konealuyu bidali.

- Nago te homo enabolo mao,
 tiyu eno konealubo homu odolali tagalidalio.
 117 Ena nogo tolalubaso, te ena bugagia bidaibao.
 Tama sesemane sogo eno olo
 nago poba bugagia munama elalu,
 te eno wali paibao.
- 118 Te nago homo yai po wali pisama
 tagalobo we bidi tigidali te nago tudiba mubo dao.
 Te augwaligo tibo po wabo dabe te odolali waibao.
- 119 Nago homugo te dwai se ebo
 we bidi dabe te pobelebage tiwai
 naga homu ebo dao,
 tama tibaso, eno nago po godolo mu ebo dao.
- 120 Ena nagede wi mu elama, tama ena didibili ebao.
 Eno nago po tu ebode homu kone palama,
 te wi ebo dao.
- Godigo homo yai po wali pabo bidi po*
- 121 Eno te wiegi yai doloba pai kolesaga ebao.
 Eno homugo nago ena tagaligi homu ebao,
 tiyu te boi bidi dabego enaba dwai se idalio.
- 122 Eno homugo te nago naga se bidi
 ena tau sabo bomai po daŋ omainogo homu ebao.
 Te nago te dwai hagoma ebo bidi dabego
 enabolo te seŋe momai hagede sula tagaligio.
- 123 Te nago ena te dwai bidi dabego
 nogode ma dobola sogowe weyu,
 te nageba tonalu tonalu ebao,
 te nago polobadu tama tiabo po daŋ wai dao.
- Tiali goli, ena tonalubadi digi,
 te ena dwai dene mu ebo dao.
- 124 Eno homugo nago ena godolo ebo
 kolesaga wali peyu, te nago mu po te bugagia
 ola magameo.
- 125 Ena nago se bidi da, tibaso enabolo wiegi yai
 homu kolesaga mobaso da,
 te eno nago po page koneaibao.
- 126 Te we bidi dabe augwaligo nago
 homo yai po bolobao.
- Tama tibaso, megi da te nago dene
 augwaliba mabo sogo dao.
- 127 Eno nago homo yai po godolo mu ebao.
 Eno te polalubo nai te mone gol
 eno godolo homu elalubeo,
 tialima te eno nago po godolo homu ebo dao.
- 128 Tama tiyu, eno nago po tigidali wali pobao.
 Eno homugo te gasa sunumi dabego
 te nago sunumi ela soabo
 te eno homugo hagela homu mu ebao.
- Godigo sunumi wali pabo homu ebo bidi po*
- 129 Nago po te wiegi yai mu elalubao.

- Tama tiyu, eno homu si isiayu,
 eno te po tigidali wali pabo dao.
- 130 Te bidi me deligo gasa bidi
 tau siyu, te nago po page konemainogo tibaso da,
 teda aga haligaba ula mabo te saibao.
- Tama te pogo te homu kolesaga
 bugagia konesiawani bidibolo
 te homu kolesaga mabo dao.
- 131 Eno nago bomu yai po homu godolo mu ebao,
 tama eno haliga umagia hogodaluyu,
 wali pabo homu ebao.
- 132 Nage aselama, te nago homu
 dene eyu, tau sabo kolesaga enabolo yao.
- Te nage godolo homu ebo we bidi
 tigidaliba te tiwai se nago ebo dao.
- 133 Te nago tonalubaso da,
 teda ena te dwai segeba tulalugobeo,
 te nago tama tiabo se po polobadu dau wai.
- Te dwai kolesagago ena aiyaba elalu
 idali weyu, te nago tona tagaligio.
- 134 Te ena aiyaba elalubo se bidi dabego,
 te ena augwaligo dolidali dabego,
 te nago ena ma sao.
- Tama tiwai se augwaligo enaba isabaso,
 te eno nago po wali paibao.
- 135 Eno homugo te nage ena paba bidagaselama,
 te nago bomu yai po tigidali enabolo ola mayu,
 te ena bugagia wiegi yai ilao.
- 136 Eno gela hauwa weyu,
 tama eno gedu ai gela gigua umagi mu yaibao,
 magi baso meni, te bidi dabe augwaligo
 nago bomu yai po wali pisabaso,
 te ena gela wabo dao.
- Godigo bomai po te dolo elalubao*
- 137 Genuai Bidi, nage doloba pai mu tama elalubao,
 tama nago bomu yai po tigidali
 te doloba pai mu naga elalubo dao.
- 138 Nago dabolo mani bomu yai po
 tigidali doloba pai elalu,
 tama wiegi yai naga elalubo dao.
- 139 Te eno boi bidi dabe augwaligo
 nago pode homu kone palobo se me ebo menio.
- Tama tibaso, eno haliga te isi dabo posolo tiwai ebo dao.
- 140 Nago po dau wabo te mu po naga waibao,
 te eno usu sela suai dao.
- Tama ena, nago se bidigo, eno homugo nago te tiwai
 dau wabo po godolo homu naga ebo dao.
- 141 Ena olo bidi da, te bidi dabe
 augwaligo enabolo posobo po obadi,
 tiali goli, te eno nago ola mabo po

homu kone palobo me tagalogobeo.

142 Te nago doloba pai kolesaga
sesemane sogo elalua pidu bidaibao,
tama sesemane sogo nago bomai po te mu naga dao.

143 Te seḡe hauwa enaba pedelai,
tiali goli, eno nago bomo yai pode
homu pemene yaibao.

144 Nago po doloba pai sesemane sogo elalubao.
Nago ena tau sobaso da, teda eno te po page koneama,
tama ena te bidabo ula dali bidaibao.

Bidigo te Godigo aga ma somainogo gedu haluasa po wali

145 Genuai Bidi, eno gedu haluasa po
bomonama mu nageba obao.

Eno gedu haluasa po odao,
tialima te eno nago po tigidali wali paibao.

146 Megi eno nageba i obao.
Ena ma dobola sao, tama tibaso da,
te eno nago bomo yai po tigidali wali paibao.

147 Te be posisabadi digi,
te eno nageba gedu haluasa po weyu,
ena tau sao po obao.

Eno nago daḡ wali poba homu daḡ wagasai elalubo dao.

148 Te hulide ena godege me pigobeo.
Eno sesemane sogo nago poba naga
homu kone elalubo dao.

149 Genuai Bidio, nago sesemane sogo
ena godolo ebaso,
tama nago eno gedu haluasa po wabo odao.
Nago ena homu dene eyu, tau sao.

Tama tiyu,
nago ena bugagia tonalubaso da,
te ena bidibo ula dali bidaibao.

150 Te dwai homu elalubo bidi dabego
te ena dolabo homu eyu, te augwali paḡa asobao.

Augwaligo nago bomo yai po wali pabo
homu munu me ebeo.

151 Tiali goli, Genuai Bidi, nage ena paḡe bidibao,
tama nago hasegelesiabo bomo yai po
tigidali te mu po naga elalubao.

152 Te bidada asali sogo polobadu mu
eno nago po konea salio.

Nago te wali pogo te sesemane sogo
bidada pabo po wai dao.

Bidigo te Godigo aga tau somainogo i wai dao

153 Nago suali, ena te genuai seḡe elalubo,
tama tialima, nago te seḡe sela saḡao.

Eno nago bomo yai po homu kone me
gegeda palobo menio.

154 Ena tau siyu, ena ma selama,
te ena bidabo ula mao,

- te nago tama tiabo po daꝋ wai dao, te tiwai yao.
 155 Te dwai kolesaga ebo bidi dabego
 nago doloba pai po wali piṣabaso,
 tama tiyu te nago augwali ma sogobeo po wali.
 156 Tiali goli, Genuai Bidio, nago olo tau mabo
 wiegi yai kolesaga te genuai mu elalubao.
 Nago ena ma sabo po daꝋ walai elalubao,
 tialima, eno homugo nago te se
 megi tama yao homu ebao.
 157 Bidi hauwago ena dolobo se eyu,
 te enaba boi bidi ebao, tiali goli,
 eno nago wiegi yai mu bomai po me tagalogobeo.
 158 Te bidi dabego konealubo homu daꝋ wali
 te eno suali sela ṣabaso,
 te eno augwaliba wado po wabo dao,
 magi baso meni, augwaligo nago po
 wali piṣabaso tebo dao.
 159 Nago ena subao,
 eno nago ola mabo po godolo mu ebao.
 Nago ena godolo ebo kolesaga me hasegelegobeo,
 tama tiyu nago ena ma sao.
 160 Nago bomo yai po page da,
 te mu po naga tama elalubao.
 Tama nago doloba pai bomo yai po
 tigidali te sesemane sogo elalua pidu,
 elalua pabo dao.

Bidigo godolo homu eyu, Godigo bomo yai po wali mu pabo bidi po

- 161 Te tobolu bidi dabego enabolo dwai se ebo,
 tama augwaligo te tiwai se kolesaga page menio.
 Tiali goli, eno nago poba homu
 kone palobo se elalubao.
 162 Eno te nago daꝋ wali pode homu daꝋ weyu,
 wiegi yai pemene homu umagi mu ebao,
 te bidi me deligo te gol mone hauwa sobaso,
 pemene ebo tiwai ebao.
 163 Eno te tibo po wabo kolesaga
 hagela homu mu eyu,
 tama tede eno haliga dwai ebo dao.
 Me ma, eno te nago po godolo homu mu ebo dao.
 164 Te nogo a naga olama, me badu si wabo side,
 tigidali sogo eno nageba puba hwi weyu,
 te nago po tuḍe ebo doloba pai po
 naga obaso, tebo dao.
 165 Te we bidi augwaligo nago
 bomo yai po godolo mu eyu,
 tama augwali bugagia mu bidibao,
 te magi nai me deligo augwali
 tulaluabo se me ilibeo.
 166 Genuai Bidio, te nago ena ma sogowe weyu,
 te nago eno tonaluyu,

te nago po weyu, nago enabolo yao
wali kolesaga eno ebao.

167 Eno nago bomai po dabe wai pabo dao.

Eno te bomo yai po dabe wali pabo
homu godolo ebo dao.

168 Eno nago bomai po dabe tigidali,
me te nago po tigidali me wali pabo dao,
tama eno tama tebo kolesaga tigidali nago subo dao.

Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tau somainu yali

169 Genuai Bidi, eno nageba

i wabo odama, te ena tau sao.

Te wiegi yai homu kolesaga enaba mao,
te nago polobadu enabolo po
daꝝ wali tiwai gilama yao.

170 Eno gedu haluasa po waboba olo muao,
tama nago polobadu po wali gilama ena ma sao.

171 Te nago tigidali bomo yai po enaba
bugagia ola mobaso,
tama te eno nago nogi sesemane
sogo ugaba mu saibao.

172 Te eno nago bomo yai po
nogi ugaba sabo balia po waibao,
magi baso meni, te nago bomo yai po tigidali
te doloba pai naga elalubo dao.

173 Eno nago bomo yai po tigidali wali paibao,
tama tiyu, nago ena sesemane sogo
tau sabo sisi elaluaao.

174 Genuai Bidi, eno haligago nagede gela obao,
te nago ena ma sao.

Nago bomo yai pogo ena homu pemene ilibo dao.

175 Eno te nago nogi ugwaba somainogo,
nago enaba te bidabo ula mao.

Eno homugo te nago pogo ena
tau somainogo homu ebaso.

176 Eno te sunumi tagalama olo bilibao,
te kibu sipsip wai hagabo tiwai ebao.

Tama tibaso, nago ena naga seꝝ bidi gegagasao.

Magi baso meni, eno nago bomo yai po homu
kone palobo, me gegeda pabo meni dao.

120

Bidigo te Godigo aga tau somainu, gedu haluasa po wai

1 Te seꝝeꝝ enaba pedalubo sogo, eno te
Genuai Bidiba

i wali, tama agai eno gedu haluasa
po odoyu, tama wei ponani.

2 Eno gedu haluasa po te tiwai wali,
“Genuai Bidi, ena tau sao.

Tiyu, te tibo po wabo bidi dabego
ena dolidalio,” wali.

- ³ Dage tibo po wabo bidi dabe da,
 Godigo mena se dageba egowe?
 Agai dageba te magi dene mawaibawe?
- ⁴ Te agai dage te ami bidi dabego
 poa pai enego enaibao,
 tama posolai sia te dage tigiba gea palaibao.
- ⁵ Ena dage tomode dwai dugulalu,
 tama te ena te bulu Mesek,
 me te Kedar dabe tomode
 dwai dugulaluali tobage tiwai ebao.
- ⁶ Ena te gasa we bidi dabe dali bugagia
 wei elama dugulalu,
 te sesabi elama dugulaluama bidabo tiwai ebeo.
- ⁷ Te eno augwali bugagia dugaya
 wabo sogo, augwaligo hwiainu naga yai dao.

121

Genuai Bidi te da tonalubo bidi dao

- ¹ Eno te bulu du dabeba tonono ebao.
 Tiali goli, ena tau sabo bidi menadu
 pedelaibawe?
- ² Menio. Genuai Bidigo dagalu dali, to dali nigali,
 agai deligo naga ena tau sabo dao.
- ³ Te agai nage tulalumainu me egobeo.
 Te agai nage tonalu,
 tama aga me pigobeo.
- ⁴ Bugagia odao.
 Agai te Israel dabe tonalubo dao,
 tama aga dwasianu me pibeo. Mu menio.
- ⁵ Genuai Bidi agai te nage tonalubo bidi dao.
 Aga te nage pade dolalu, tama nage tonalubo dao.
- ⁶ Te giliga sesani te nago tigide me egobeo,
 tama te hulide te poluago nage me dologobeo.
- ⁷ Genuai Bidigo te nage tonalu,
 tama te dwai naigo nage dolidali weyu tiaibao.
 Agai nage tonaluaibao.
- ⁸ Te nago be taga pabo sogo,
 te Genuai Bidigo nage tonaluaibao.
 Tama te nago ma asobo sogo me, te agai nage tonalubao,
 tama megii me, te tigidali sogo
 nosali bidibode me, te tiaibao.

122

Te Jerusalemba wiegi yai pemene eyu wabo teqbi po dao

- ¹ Augwaligo enabolo walali, "Iya, tegoba,
 da te Genuai Bidigo beba pinao."
 Augwaligo te tiwai po obaso,
 te ena bugai haliga mu yalio.
- ² Tialima, megii da, da sabolama,
 tama te Jerusalem bagulali obo tomode dolalubao.

- ³ Augwaligo te Jerusalem ma nigilama,
tama te wiegi yai mu dodolama elalubao.
- ⁴ Te Israel hani dabe teba aselama,
te Genuai Bidiba puba hwi po wagasobo dao,
te polobadu agai augwaliba wali po
tiwai gilama ebo dao.
- ⁵ Te pesagede te po tų ebo be elalubao,
tama Israel king dabego te we bidigo
po tų odolama, tama po dodoliyu ebo dao.
- ⁶ Dagego te gedu haluasa po waiyao,
te Jerusalem dabe bugagia dugulalumainogo yao.
Dagego te tiwai gedu haluasa po waiyao,
“Te Jerusalem wei ebo we bidi dabe
augwa bugagia bidimainao.
- ⁷ Te Jerusalem obo tomode bidibo
we bidi dabe augwa te bugagia dugulalu,
te hwıbo menia somainao.
Tama king dali, te tobolu bidi dabe me,
te bugagia dugulalumainao,” wao.
- ⁸ Eno te abagi me hai namu homu koneama,
tama eno te tiwai po Jerusalemba obao,
“Eno homugo naga te bugagia bidiyu,
tama te hwıbo meni yaibao.”
- ⁹ Eno te dena Genuai Bidi, Godigo beba
homu kone paliyu,
tama eno te gedu haluasa po obao,
te nago tigidali nai te bugagia mu pedalumainao.

123

*Bidigo homugo te Godigo agade homu dene eyu, tau somainogo eyu,
gedu haluasa po wai*

- ¹ Genuai Bidi, nage te dagalude king
bidibaso,
tama eno konealubo homu nageba muani.
- ² Te se ebo bidigo te aga tonalubo bidiba homu muyu,
tama te se ebo wego me
te aga tonalubo weba homu muaibao.
Te tiwai naga gilama,
dago konealubo homu me nageba muyu,
Genuai Bidi, te dago God dao,
te nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo ebaso, te usu dao.
- ³ Genuai Bidio, nago te homu dene eyu,
olo tau sabo kolesaga daba yao, magi baso meni,
te we bidi dabego daba te dwai se
hauwa sogo ilibo dao.
- ⁴ Te sesabi elama bidibo sogo,
te mone bisnis se ebo bidigo

dabolo te posobo po wali,
tama te hagoma ebo bidi dabego
da aiyaba elalubo dao.

124

Godigo te aga we bidi tau sabo dao

- ¹ “Te Genuai Bidigo da me
tau sigi menigi sogo da, teda magi igi dawe?”
Te Israel dabego te hanalubo wei ponao.
²⁻³ “Polobadu te bidi dabego dabolo haliga sębę elama,
tama augwaligo da dali hwjani.
Tama Genuai Bidigo da tau sigi menigi sogo da,
te boi bidi dabego augwa haliga
sębęgo da mu doligi dao.
⁴ Te da węgo bomogo sabo tiwai elama hagagi da,
tama te węgo da mesegelibo tiwai igi dao.
⁵ Tama te wę homo yai asiyu, da sigibaso,
tama da isigi dao.
Tiali goli, me tebeo menio.”

- ⁶ Dago Genuai Bidiba usu da mu wao.
Agai te boi bidi dabego da silimainu me ebeo.
⁷ Dago augwali tagalali,
te ba te bidi me deligo muani wade tola sali
te tagalubo tiwai elama, tama bola pali.
Te wa alua pelama, tama da tede ma dąu me elalubeo.
⁸ Te dagalu dali, tọ dali nigali Genuai Bidigo, aga digi
te da tau sabo dao.

125

Godigo aga we bidi dabe bugagia dugulalumainu yali

- ¹ Te Genuai Bidiba homu
keą pali we bidi dabe,
augwali te Saion bulu du tiwai dao.
Te bulu du mumunu me isiąma,
tama aga page dąu mu elalubao.
² Te Jerusalem bagualu elalubo
bulu du dabe, te tiwai naga megı,
me nosali tıgidali sogo telaluaıbao,
te Genuai Bidigo aga we bidi bagualubo dao.
³ Te dwai bidi dabego te Godigo we bidi dabego
tọ te sesemane me tonaludugobeo.
Te tiwai augwaligo igi sogo da,
teda te Godigo we bidigo me
te dwai kolesaga eba homu igi da.
⁴ Genuai Bidi, nago wiegi yai kolesaga
te wiegi yai we bidiba yao,
te naga bomai po wali pabo we bidi dabe dao.
⁵ Tiali goli, nago te augwa digi augwa

dwai kolesaga wali pabo we bidiba
te dwai dene mabo sogo da,
teda nago kolesaga tagalubo
we bidi tigidaliba nago te dene mao.

126

Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali tau somainu yai

- ¹ Te Genuai Bidigo da te Saionba
ma odasa asali sogo,
dago homugo te dago olo nade ebo tiwai homu yai.
- ² Tama dago gisugu kisu selama mu wali,
tama dago pemene umabo mu ebo tɛɛɛbi wali.
Tama te Genuai Bidigo po konesiɛbo
bidi dabego te tiwai po wali,
“Genuai Bidigo te genuai sɛ mu ebogo
te Israel dabe tau sabo dao,” wali.
- ³ Mu dao, Genuai Bidigo
te genuai sɛ mu da tau siyu yai dao.
Tama tibaso, da bugai haliga mu ebo dao.
- ⁴ Genuai Bidi, nago da tigidali dena
tɔba ma odasa asao.
Te tama tiali, te buside wɛ gamia soabo
te wa pomainu ebo tiwai bolo yali,
tiali goli, nago te tulubage tulumainu
elama, tama wɛ te ɛ gamiade pɛɛɛmainu yao.
- ⁵ Te gela wabo sɛ eyu, te nai bulali bidi dabe,
te augwa wiegi yai pemene elama,
te inayu tau yali nai nosali saibao.
- ⁶ Mu tama dao. Te gela weyu, te nai wai sela pelama,
bulugi pali bidi dabe, nosali augwa te wiegi yai
pemene ebo tɛɛɛbi weyu,
tama te tau yali nai dabe selama, asaibao.

127

Godigo wiegi yai sɛ augwaliba ebaso, tama augwaligo agai nogi ugwaba salio

- ¹ Te Genuai Bidigo te be me deli sɛ igi
menigi sogo
da, te kamda dabego sɛ odolali igi dao.
Te Genuai Bidigo taun me deli tonalugi menigi sogo da,
teda te tonalubo bidi dabe augwali
te odolali tonalugi dao.
- ² Da te kigamu digi mu hodaluama,
tama sɛ dene ela pidubadi,
te be hulua saboba usu nani,
te mone me nai dabe sabo sɛ eyu tebao.
Tiali goli, teyu, te da odolali sɛ dene yabuo.
Magi baso meni, Godigo te aga
wei ebo we bidi dabeba

te toma nabo sogo mabo dao.

³ Godigo dabolo dwagi yai sę eyu,
tama te wai dabe te wiegi yai nai
mu tiwai mabo dao.

Te wiegi yai nai dabe mu dago te Godide sabo dao.

⁴ Te gesi bidigo wai ogwa te ami bidi me deligo nogode
te enesigi ene tolalubo tiwai ebao.

⁵ Te wai ogwa hauwa elalubo bidi,
aga te wiegi yai pemene yao.

Te agai te aga boi bidi dabe dali
te po tų ebo pesagede te po tų ebo sogo,
te augwaligo aga tau saibao.

Tama aga te po tųde hagamainu me egobeo.

128

Godigo te aga po wali pabo we bidiba wiegi yai sę bugagia ebo dao

¹ Te Genuai Bidide wi elama, tama agai
po wali pabo we bidi dabe,
augwali te wiegi yai pemene ebo dao.

² Tama te naga yali sęde te mone selama,
te nago sqą pali doado bage abelibaso, te usu yaibao.
Tama nago ebo sę tigidali te wiegi yai
pedelama, tama nage pemene yaibao.

³ Te nago we da,
te wain bonogo te nai hauwa walubo tiwai yaibao.
Tama nago wai dabego te nago nai tuabo
tebol sai bagua selama,
te gesi ni oliv dugo bagua sabo tiwai yaibao.

⁴ Mu tama, te Genuai Bidigo po wali pabo bidi da,
te aga te tiwai wiegi yai nai sabo dao.

⁵ Genuai Bidi te Saionde bidibao, eno homugo agai
te nage wiegi yai sę ilaibao.
Me eno homugo te tigidali sogo nage te tųde bidibo sogo
te nago te Jerusalemde tigidali nai te bugagia mu
pedalubo suaibao.

⁶ Eno homugo nage sesabi elama,
bidimainu homu elama, te nago naga wųi nų dabe
sumainu ebo dao.
Te Israel dabe bugagia dugulalumainu elama,
tama te hwųbo menia somainu yao.

129

*Te Israel dabego Godiba gedu haluasa po olama, te augwa boi bidi
dabe dolomainu yali*

¹ Israel, nago dabolo te boi bidi dabego
nage dwai mu ilibo sę ebo po pusali,

te nage gesi bidide gagalasa,
megiba te usu nagasobao.

² Nago te tiwai po wali, “Te boi bidi dabego enaba
dwai sẹ mu yali,
te ena gesi ogwa bidide gagalasa,
megiba usu nagasobao.

Tiali goli, augwaligo ena aiyaba me elalubeo,” po wai.

³ “Augwaligo ena dodolagia mu elama,
tama elali bigo ena tigiwali tudi badu togwali.
Augwaligo te bobobage keni hauwa
te gide wẹ gamia tiwai pedalumainu ilali.

⁴ Tiali goli, Genuai Bidi te doloba pai mu da,
tama agai ena tau selama,
tama ena te dwai bidi dabego nogode tagalama,
tama ena te olo sẹ ebo bidi ma bidibeo,” wali.

⁵ Eno homugo dago te Saionba boi bidi
ebo bidi aiyaba elalumainu homu yai,
tama augwali pobeasa te augwa buluba ma pao.

⁶ Te tialima, augwali te be daide
ugwadu pedalubo nosa tiwai ebao.
Augwaligo te nosa togosiabadi, tama polo sasia pabo dao.

⁷ Te bidi me deligo te nosa me sisinama,
tama dunama, tama me tolasa pabeo.

⁸ Tama te we bidi dabe augwali paba pobaso,
te augwaligo te tama po me wagobeo,
“Te dago homugo Genuai Bidigo nage wiegi yai sẹ yaibao.
Te Genuai Bidigo nogide, dago dagebolo
te tobage wiegi yai po mobao,”
augwaligo te tobage po wagobeo.

130

Bidigo gedu haluasa po Godiba weyu, te aga tau somainu yali

¹ Genuai Bidi, ena haliga sẹsẹ dwai mu
ebaso, tama eno nageba i obao.

² Genuai Bidi, eno gela wabo odao.
Te nago ena tau sao olama, te eno nageba i wabo odao.

³ Te nago dago yali dwai sẹ tigidali nedebaso da,
teda dego nago te po tų ebo ugwaba
ela holobo usu egowe?

⁴ Tiali goli, nago dago dwai sẹde sali sẹsẹ sela sẹbo da,
tama tiyu, dago nagede noma siyu, wi ebo dao.

⁵ Eno homugo te Genuai Bidigo
ena tau somainu homu elama,
tama eno aga tonalubao.

Tama eno konealubo homu agai poba dą mu wabo dao.

⁶ Eno te Genuai Bidi tonalu, tama eno homugo
te agai ena tau somainu homu mu ebao.
Tama tego te be posobo tonalubo bidi
dabego wei ebo homu te aiyaba elalubao.
Te bagego hulide te taun bugagia tonalubo se ebo dao,
tama augwaligo homugo te be posobo
polo asao homu ebo dao.

⁷ Da Israel dabe, dago konealubo homu
te Genuai Bidiba muiyao, magi baso meni,
agai da sesemane wei mu idubao.
Tama sesemane sogo te agai da tau sabo homu eyu,
te da dolidali olama tebo dao.
⁸ Agai aga we bidi dabe te ma saibao, te da Israel,
tama dago yali dwai se ebo sali sege
tigidali sela sawaibao. *

131

Bidigo te konealubo po daq olama, Godiba gedu haluasa po wali

¹ Genuai Bidi, eno te hagoma yali kolesaga
tagalama, tama eno te ena digi te nogi
ugwaba me sabeo.
Eno te genuai nai dabede homu kone me isiama,
tama te eno konesiawai nai dabede
me eno homu kone me ebo menio.
² Tiali goli, ena te bugagia duagulama,
tama ena homu dua tegaluai.
Ena te wai boq aga idago nogode digi
pagealubo tiwai elalubao.
Tama tiwai naga, eno haliga me te dua digi elalubao.
³ Te Israel dabe, dagego konealubo
homu Genuai Bidiba muiyao,
megi me, tigidali sogo nosali me, te tama tiao.

132

Te Godigo wiegi yai tedali bede te augwa wiegi yai pemene yali

¹ Genuai Bidi, nago te Devit homu kone
ebo me tagaligio,
tama te tigidali sege agai bugagia tolali,
te homu kone tagaligio.
² Te Israelgo Bomai God, nago te Devitgo nageba
te daq walali po meba koneao.
³ Agai te tama po wali, "Ena te beba me pisama,
tama ena te betba me pigi pogobeo," wali.
⁴ "Ena toma neyu, tama me pila mudugobeo.
⁵ Hasiabolo eno te Genuai Bidigo
pesage me deli nigaibao, te Israelgo Bomai God,
te aga bidimainu yabo pesage nigilaibao.
Tama nosali te ena toma naibao," wai.

* 130:8: Mat 1:21; Tai 2:14

- 6 Te Betlehemde dago te Genuai Bidigo
 Dą̄ Wali Bomai Po Munalubo Halobage po odali.
 Tama dago te Kiriati Jearim tōde elalubo gegelama suai.
- 7 Tama dago te po wai, “Iya, tegoba,
 da te Genuai Bidigo beba pinao,” wali.
 “Dago te aga sia king pą̄ba
 lotu wagi pinao,” wai dao.
- 8 Genuai Bidi, nage te naga toma nabo
 pesageba dulao,
 tama te Dą̄ Wali Bomai Po Munalubo Halobage
 nage dali selasa asao.
 Te nago genuai bomo dą̄ ilali te dao.
 Tama nage aselama,
 tama tede bidada peyu, bidada pao.
- 9 Te nago naga pris dabe tau selama,
 tama augwaligo te doloba pai kolesaga naga
 tigidali sogo emainao.
 Tama naga we bidi dabe augwa
 wiegi yai pemene elama, i omainao.
- 10 Genuai Bidi, nago te naga sę̄ bidi Devitba
 te bomai po me deli dą̄ walali elalubao.
 Tama tiyu, nago te naga sa muani king
 te tudiba me mugio. *
- 11 Polobadu nago Devitba bomai po me
 deli dą̄ walali,
 tama nago te naga po me hasegeligobeo.
 Nago te tama po wai, “Te eno nago ogwa me deli
 te king pedalumainu yaibao,” wali,
 “tama agai te nage hasegelaibao. *
- 12 Te nago ogwa dabego eno
 dą̄ wali po kontrak wali peyu,
 tama eno augwaliba mani bomai po
 tigidali wali pobaso da,
 teda nago wai nų̄ dabego
 te augwa ogwa dabe augwali me te king pedelaibao,
 te tigidali sogo tama tede piduaibao,” wali.
- 13 Genuai Bidigo te Saion sa muanio,
 tama aga tede sesemane bidainu yai.
- 14 Agai te po wali, “Te ena te taunde
 sesemane bidada peyu, bidada paibao,” wali.
 “Eno te pesage te ena king bidabo madi sa muai dao.
- 15 Eno te Saionba usu nama nai mayu,
 tama te we bidi dabe te nai me sq̄ pogobeo.
 Tama eno te magi nai meni yai bidi dabe nai menama,
 tama augwa mu pą̄gawaibao.

* 132:10: 2 Sto 6:41-42 * 132:11: 2 Sml 7:12-16; 1 Sto 17:11-14; Tib 89:3-4; Tpi 2:30

- 16 Eno te Saion pris dabeba sę menama,
 eno te tõe we bidi ma sabo po te pumainu ebao.
 Tama te Saion we bidi dabe augwa tęabi weyu,
 tama pemene elama, tama i omainu yaibao.
- 17 Te eno te Devitgo hanide bidi me deli selama,
 tama aga te bulude king pedalumainu elama,
 tama aga hani te sęde me hagagobeo. *
- 18 Te eno agai boi bidi dabe
 te dwai hale mu somainu ilaibao,
 tiali goli, te agai tonalubo we bidi dabe da,
 te augwali wiegi yai pedelama,
 tama bomo elalu bidaibao," po wai dao.

133

Augwaligo te ama wei ebo kolesagade pemene yali

- 1 Te Godigo we bidi dabe deliba bugagia
 dugulalu, tama te deli haliga elama,
 te ama dabe tiwai mu elama bidiyu ebaso da,
 te wiegi yai mu dao, tama augwa bugai haliga elama
 bidimainu yao.
- 2 Te kolesaga te oliv ni dugo
 te wiegi yai wel tiwai ebao,
 augwaligo te Arongo toboluba gelama,
 tama te naboge tobolu nisiba dulama,
 tama aga bobage gudali ugwa sabiba usu nugulali.
- 3 Te deli haliga ebo kolesaga te hulide genuai wę segeni
 te Hermon bulu duba,
 me te Saion bulu du dabeba tualalubo tiwai ebao.
 Te bulude Genuai Bidigo te bidi dabe
 bugagia mu te deli haliga elama, bidimainu ebo dao.
 Agai augwaliba te bugagia mu bidada peyu,
 bidada pabo ula augwaliba mawaiba.

134

Dago te God nogi ugwaba sao

- 1 Dage Genuai Bidigo sę bidi tigidali,
 te agai tedali wiegi yai tempel bede
 te hulide sę ebo da, dagego agai nogi ugwaba siao.
- 2 Dagego te tempel be tomode
 gedu haluasa po bomo elama weyu,
 tama Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- 3 Genuai Bidigo te dagalu me tō nigali,
 tama te Saionde bidiyu, eno homugo agai dage dali
 wiegi yai sę emainao.

135

Te Genuai Bidiba wiegi yai pemene eyu, wabo tęabi po dao

- 1 Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

* 132:17: 1 Kin 11:36

- Te Genuai Bidigo sę bidi dabe,
dagego aga nogi ugwaba sao.
- ² Dage te Genuai Bidigo be tomode dolalubao,
te dena Godigo tedali wiegi yai tempel be dao.
- ³ Aga nogi te ugwaba sao, magi baso meni,
agai wiegi yai sę daba ebao.
- Agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo ebao,
tama tiyu, dago te tęabi dabe weyu,
agai nogi ugwaba siąo.
- ⁴ Genuai Bidigo Jekop te aga mu da weyu, te sa muani,
tama tialima, te Israel dabe
te Godigo hani mu gagawai dao.
- ⁵ Eno koneani, Genuai Bidigo nogi
te genuai mu elalubao,
tama aga te tibo god tigidali daide
ugwadu aga bidibao.
- ⁶ Genuai Bidigo mena sę te dagalude
me, te tęde me, te tamu węde me,
te tamu wę pagede yabo homu ebaso da,
teda agai te sę ebo dao.
- ⁷ Agai te tulubage tulubo pę
te tigidali tę badu pedalumainu elama,
tama be sele te tulubage dali
pedalumainu ebo dao, tama te wali hodolama,
te tedela palobo dao.
- ⁸ Te Isip tę pedai kantride agai
te Isip dabego gomunai ogwa dabe ela mubadi,
te augwa kibu bulmakau omai dabe me ela silali.
- ⁹ Tama te Isipde agai te bidigo me
isiąwai bomai sę dabe
te kingba me, aga ofisa dabeba dali,
te dene mawai dao.
- ¹⁰ Genuai Bidigo te bulu tę pedai hauwa dolama,
tama te bomai king meba ela muai dao.
- ¹¹ Agai te Sihon elali, te Amor dabego king,
tama Ok, te Basan bulu king da,
tama te Kenan tę king tigidali ela silai dao.
- ¹² Tama agai te king dabego tę
te aga hani bageba mani,
te Israel dabebolo mawai dao.
- ¹³ Genuai Bidi, sesemane sogo
te we bidi dabego te nage koneama,
te naga digi nage te God da homu yaibao.
Tama te nosali pedalubo hani dabe,
augwaligo me te nage homu konealuaibao.
- ¹⁴ Tama Genuai Bidigo te seselalubo
kolesaga te aga we bidi dabeba eyu,

- tama aga te seḡ bidi dabeba homu dene yaibao.
 15 Te gasa hani dabe augwaligo
 te augwa tibo god dabe te silva me golgo nigali.
 Te bidi dabe augwa nogogo digi
 te tibo god dabe nigai.
 16 Te tibo god dabe augwa pedauwali elalubao,
 tiali goli augwa po wabo usu meni yai.
 Tama augwa gedu elalubao,
 tiali goli augwa nai dabe me subeo.
 17 Tama augwa olo elalubao,
 tiali goli augwa po wabo me odosiḡwai,
 tama augwa mobo sabo usu meni yai.
 18 Eno homugo te tibo god nigibo bidi dabego
 tama augwa homu te nai dabeba
 mubaso, augwa te tibo god dabe
 tobage tiwai pedelaibao. *

- 19 Dage Israel we bidi dabe,
 te Genuai Bidi nogi ugwaba siḡo.
 Dage Genuai Bidigo pris dabe,
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 20 Te Livai hani dabe, te Genuai Bidigo
 nogi ugwaba siḡo.
 Dage te Genuai Bidide wi eyu
 aga dologode bidibo we bidi dabe,
 te aga nogi ugwaba sao.
 21 Te Saionde bidalubo we bidi dabe,
 te Jerusalem, te Genuai Bidigo pesage mu da,
 te agai nogi ugwanu sao.
 Genuai Bidigo nogi ugwanu mu sao.

136

*Te Godiba usu da wabo teḡbi po dao
 (1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5; 106:1; 107:1; 118:1;
 Jer 33:11)*

- ¹ Dago Genuai Bidiba usu da wao, magi
 baso meni, agai dabolo wieḡi yai seḡ yai.
 Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu ebao.
² Dago Genuai Bidiba usu da waiyḡo.
 Agai te tigidali tibo god aiyaba elaluai.
 Sesemane sesemane sogo agai da wei mu ebo dao.
³ Dago usu da po te Genuai Bidiba wao.
 Agai te tḡde genuai bidi tigidali aiyaba elaluai.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebao.
⁴ Agaduba deligo te genuai seḡ
 te bidigo me isiḡwai bomai seḡ dabe ebo dao.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo dao.
⁵ Te aga koneani kolesagade digi agai
 te dagalu nigilama,

* **135:18:** Tib 115:4-8; Ped 9:20

te ugwadu elalubo nai dabe me nigalio.

Sesemane bidada pabo agai da wei mu ebao. *

⁶ Agai te tɔ ugwadu munama,
tama te wɛ dabe aiyadu elalubao.

Agai da sesemane bidada pabo sogo
wei mu ebo dao. *

⁷ Agai te giliga me, polua me, nigali.
Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu ebo dao.

⁸ Agai te be posobo sogo te ulade
te giligago tonalumainu ilali.

Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebao.

⁹ Agai te polua me hɔ dabego te be hulua sabo sogode
tonalumainu ilali. *

Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo dao.

¹⁰ Agai te Isip dabego gomunai ogwa dabe ela muani.
Te sesemane bidada pabo sogo agai
da wei mu ebo dao. *

¹¹ Agai te Israel dabe odasa peyu,
tama augwaligo te Isip taga palio.

Agai da sesemane bidada pabo sogo
wei mu ebo dao. *

¹² Te agai genuai bomogo digi,
agai augwali odasa palio.

Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu ebo dao.

¹³ Agai te nosa elaluali tamu ɔi
te si badu peda somainu bugulali.

Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo dao.

¹⁴ Aga polasa peyu,
tama aga we bidi dabe odasa peyu,
tama augwali te tamu ɔi nogealio.

Agai te sesemane bidada pabo sogo da wei mu ebo dao.

¹⁵ Agai te Fero me, aga ami bidi dabe dali,
te wɛ tulama tama isimainu ilalio.

Agai sesemane bidada pabo sogo
da wei mu edubao. *

¹⁶ Te aga we bidi dabede aga
te wa pai bulude polasa palio.

Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebao.

¹⁷ Agai te bomai king dabe ela muani.

Agai da sesemane sogo wei mu eyu, tama tialio.

¹⁸ Tama agai te genuai nogi elalubo
king dabe ela muai.

Agai da bidada pabo sogo sesemane wei mu eyu, tiali.

¹⁹ Agai te Sihon ela muai,
te Amor dabego king dao.

Te sesemane bidada pabo sogo agai
da wei mu ebo dao. *

²⁰ Tama agai te Ok elali, te Basan bulu king bidi dao.

* 136:5: Gag 1:1 * 136:6: Gag 1:2 * 136:9: Gag 1:16 * 136:10: Sai 12:29 * 136:11:
Sai 12:51 * 136:15: Sai 14:21-29 * 136:19: Nam 21:21-30

Te agai sesemane bidada pabo sogo
 da wei mu ebo dao. *

21 Tama agai te king dabego t̥ɔ
 te aga we bidi dabeba mawai.
 Te agai sesemane bidada pabo sogo da wei mu ebo dao.

22 Agai te t̥ɔ te Israel dabeba mawai,
 te aga s̥ɛ bidi dabeba mawai dao.
 Agai te bidada pabo sogo sesemane te
 da wei mu ebo dao.

23 Te boi bidi dabego da aiyaba elalubo sogo,
 agai dade homu kone me elaludalio.
 Te agai bidada pabo sogo sesemane da wei mu ebo dao.

24 Tama agai da te boi bidi dabego nogode ma salio.
 Agai te bidada pabo sogo sesemane
 da wei mu idubo dao.

25 Agai te tigidali we bidiba nai mayu,
 tama te tigidali kibu hasa dabe me nai mabo dao.
 Agai te bidada pabo sogo sesemane
 te da wei mu ebo dao.

26 Tama tialima, dago te dagalude bidibo Godiba
 te usu da po waiya̋o.
 Te sesemane bidada pabo sogo agai
 da wei mu ebo dao.

137

Te Israel dabe gasa bulude bidalu, te augwa page bulu hagede gela wali

1 Da te Babilon dabego w̥ɛ sesegede bidalu,
 tama dago te Saionba homu kone palubao.
 Tama tiyu, da gela udubao.

2 Dago dena gita dabe te p̥ade elalubo
 ni nologode walama, elalualu.

3 Tama da te kalabus yali bidi dabego te tama po wali,
 “Dago homugo te dagego da bugai haliga yabo
 t̥ɛ̋abi meba omainu homu ebao,” wali.
 “Te Saion t̥ɛ̋abi me deli waiya̋o,” po walio.

4 Tiali goli, magi baso dago te Genuai Bidiba t̥ɛ̋abi
 te dago bulude wabo a̋ɔ te mena bulude waibawe?
 Te usu mu me egobeo.

5 Jerusalem, te eno nageba homu kone isiay̋u da,
 teda eno te gita ma elainu ebaso, te usu me egobeo.

6 Jerusalem, te eno nageba homu kone me isiay̋u,
 tama te eno polalubo pemene ebo
 homu nageba sa munama, bidis̋abaso da,
 teda eno dogoni dolobaso,
 tama eno t̥ɛ̋abi ma wainu ebaso, usu me egobeo.

7 Genuai Bidi, nago te Idom dabego

* 136:20: Nam 21:31-35

yali kolesaga homugo ma kone palao,
 te augwa hwiiani sogo te Jerusalem sai.
 Augwa te wali po ma homude koneao.
 Augwaligo te tama po wali,
 “Te Jerusalemde tigidali be me te tigidali aluama,
 tama tigidali dolao,” po wai dao.
⁸ Babilon, odao. Te nage dolaibao.
 Te nago dabolo yali dwai se wei ponobo bidi da,
 te bidi aga pemene yagameo. *
⁹ Te bidigo te nago dwasianu wai puluba dabe selama,
 tama augwali te masigiba aiya sanama
 tama augwali mu dolagameo.

138

Bidigo Godiba puba hwi po wali

¹ Genuai Bidi, te eno haliga tigidali mugo
 nageba usu da obao.
 Te tigidali tibo godigo gedude
 te eno nago nogi ugwaba sabo teabi po obao.
² Eno te nago tedali wiegi yai tempel
 bego gedude kidu sugunama,
 tama nago nogi ugwaba sobao.
 Magi baso meni,
 nago ena sesemane sogo godolo mu elama,
 tama nago ena bugagia tonalubo dao.
 Nago dabolo ola manio,
 nage dali, te nago po dali, te mu polalubo dao.
³ Te eno nageba i wabo sogo,
 nago eno gedu haluasa po wabo odolama,
 tama nago naga bomo digi enaba menama,
 tama ena bomo mu elalu bidalio.
⁴ Te tigidali tode kingo nago daw walali po odola silama,
 tama tiyu, augwa te nago nogi ugwaba saibao.
⁵ Tama augwaligo te nago yali se dabede
 te augwa teabi po weyu,
 tama nago genuai nogide te teabi po me waibao.
⁶ Genuai Bidi, nage te ugwadu mu bidiyu,
 tama nage polalubao,
 tiali goli, nago te hagoma homu isiabo
 we bidi dabeba homu kone ebao.
 Tama te hagoma ebo bidi dabe me
 te nagede geme me duala sogobeo.
⁷ Te sege hauwa enaba pedalubo sogo,
 nago ena tonalubaso, tama ena bugagia bidibao.
 Te boi bidi dabego enaba wado ebo dao,
 tiali goli, nago augwali dali hwiyu elama,
 tama nago bomogo naga nago ena ma sabo dao.
⁸ Genuai Bidi, eno koneani,

* 137:8: Ped 18:6

te nago enabolo po daꝥ walali
 gilama te tigidali se yaibao.
 Tama nago ena te sesemane
 bidada pabo sogo godolo mu ebo dao.
 Eno homugo nago te hodolali se tigidali
 silimainu homu ebao.

139

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Godigo da mu konea pelama, tama da bugagia mu tonalubao

- 1 Genuai Bidi, nago eno homu osola sulama,
 tama nago ena mu konea pai dao.
- 2 Nago te eno ebo se tigidali mu konea pali.
 Nage digibulu bidibao,
 tiali goli nago eno homu kolesaga
 tigidali konea pai dao.
- 3 Nago ena te se ebadi,
 me te godege pibo sogo, te subo dao.
 Nago eno kolesaga tigidali koneanio.
- 4 Tama eno te po me deli wainu ebaso da,
 nago te po polo koneanio.
- 5 Nago ena tigidali mu bagua selama,
 tama te nago homogo te nago ena tonalubo dao.
- 6 Nago te koneani homu kolesaga
 te ena daide ugwanu mu elalu,
 tama eno homu kolesaga te aiyaba elaluai dao.
- 7 Te ena menaba peyu, tama eno
 te nago hoboludu ogwa wai taga pogowe?
 Tama ena menaba wi pelama,
 te nagede geme duala sigi paibawe?
 Woo, te duala sigi pabo bulu menio.
- 8 Ma, te ena dagaluba ugwaba holama, bidainu ebaso,
 nage te dagalude bidibao.
 Ma, ena te isali bidi dabego pesageba bidigi pobaso da,
 nage te bulude me bidibao.
- 9 Te ena te giliga pedalubo badu
 te digibulu bola pigi sogo da,
 ma ena te giliga dega sigilubo badu
 digibulu bidigi peyu da,
- 10 teda nage te pesagede me bidiyu,
 te ena bilibode te saꝥa dodolu,
 tama te ena tau sigi dao.
- 11 Tama eno te po weyu,
 “Te hulua sabogo ena geme duala sao,” po obaso,
 “tama te giliga ulago ena bagua selama,
 te hulua somainu yao,”
- 12 tiali goli, tagalao, te nago gedude te be hulua sabo
 te be mu hulua sabo tiwai egobeo.
 Tama hulude te ula mu eyu,

te giliga ula tiwai yaibao.
 Be hulibo, me be posobo, te nago gedude
 te deli tigi tiwai naga dao.

13 Nago eno tigi pedai tigidali badu nigali.
 Nago ena tigidali te idago haliga tomode nigai dao.

14 Ena nagede wi ebaso,
 tama eno nago nogi ugwaba sobao.
 Tigidali nai nago nigali, tede eno midigi sabo dao,
 te tedali gasagi yai mu elama,
 tama te wiegi yai sawi yai mu dao.

Nago te ena mu bugagia koneama,
 tama ena mu konebao.

15 Te ena idago haliga tomode
 geme dua dua pedalubo sogo,
 nago te eno tigi dili ununama,
 te deliba daꝝ wabo te nago tigidali suai dao.

16 Ena te haga piligai wai idago
 haligade bidibadi digi, nago ena suai.
 Ena te tꝛde pedalisiaꝑbadi,
 tiali goli, nago te naga bukude aseꝑani
 te nago homugo te tigidali sogo ena
 te tꝛde sesabi elama, bidabo bodolu aseꝑai dao.

17 God, te eno nago homu kolesaga
 tigidali koneabo te ena kone tꝛa pobao.

Iya, tegobao. Nago homu kolesaga
 te dwasianu me menio.

18 Te augwali eno nedebaso da, teda nambago
 te nabisde weꝛ kemi masigi sane
 te aiyaba mu elaluaibao.

Te ena pilama, hodalubo sogo
 te ena nage dali me bidibao.

19 God, eno homugo nago te dwai seꝛ ebo bidi dabe
 ela mumainu homu ebao.

Tama eno homugo te hwꝛbo bidi dabego
 ena tagalumainu homu ebo dao.

20 Te bidi dabego te nageba po dwai wali.
 Tama augwaligo te haniani dwai po
 nago nogide wabo dao.

21 Genuai Bidi, eno te nage
 wei homu isiꝑbo bidi dabe
 augwali te eno wei homu me ebeo.

Tama eno te nageba hagoma homu ebo bidi dabede
 te dwai haliga mu ebo dao.

22 Mu tama, eno haliga augwalide pania selama,
 tama eno te bidi dabe wei mu me ebeo.
 Eno augwali te ena boi bidi dabe subo tiwai ebao.

23 God, eno homugo nago ena bugagia dagala sulama,
 tama nago te enade elalubo

homu kolesaga tigidali koneao.
 Ena usu siyu, tama nago te eno homu kolesaga
 tigidali bugagia koneao.
 24 Nago ena bugagia dagalao,
 tiyu te tibo homu meba enade elalu idalio.
 Tama nago ena te bidada pabo ula sabo sunumidu
 odasa pao.

140

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Bidigo te Godiba gedu haluasa po weyu, te aga bugagia tonalumainu yai

- 1 Genuai Bidi, nago ena te dwai se ebo
 bidi dabego nogode ma sao.
 Awe, te dwai hwiibo bidi dabego
 enaba boi bidi me idali weyu, nago ena tau sao.
- 2 Te sesemane sogo augwaligo dwai
 kolesaga yabo homu ebo dao.
 Tama te se edelama, sesemane sogo
 augwaligo te we bidi dabe tomode
 konila po hodolama, wabo dao.
- 3 Te augwaligo po wabo te hasamanigo
 kele poa pai tiwai mu elama,
 tama augwaligo pedauwalide te bidi
 dolabo po te hasamanigo dwai
 nabi tiwai elalubo dao. *
- 4 Genuai Bidi, nago ena bugagia tonalua.
 Tama tiyu, te dwai se ebo bidi dabego
 bomogo ena aiyaba elaluainu ebaso, usu me egobeo.
 Nago ena bobogela selama,
 tama te hwiabo bidi dabego ena dolabo po miani,
 te augwaligo te tama me tegobeo.
- 5 Te hagoma ebo bidi dabego
 te ena tola somainu ebo
 bono gaga munama, elalubao.
 Te bono gaga augwa te bomai kedoago nigai,
 augwaligo te ena bilibo sunumide
 gebelama, te ena te hasa tiwai gilama sainu yali.
- 6 Eno Genuai Bidiba te tama po walali,
 "Nage eno God dao," obao.
 Genuai Bidi, nago ena homu dene eyu, tau sao.
 Eno i wabo odao.
- 7 Genuai Bidi, eno God da,
 nage te ena ma sali bomai bidi dao.
 Te polobadu dago te boi bidi dabe dali
 hwiiani sogo, nago ena bugagia tonaluai dao,
 bidigo sabelego aga tigi seselalubo tiwai gilama yali.
- 8 Genuai Bidi, nago te dwai se ebo bidi

* 140:3: Rom 3:13

dabeba te augwaligo sainu ebo nai
dabe munu me magio.

Tama augwali hagoma idali weyu,
nago augwaligo te dwai sę yainu
po mia sali sę emainu me elamu dao.

⁹ Nago te eno boi bidi dabego
te ena aiyaba elalumainu me igio.
Augwaligo te ena silabo wado po wali.
Tiali goli, augwaligo enaba
te yainu yali sę, nago augwaba digi
ma pedalumainu ilao.

¹⁰ Awe, te nago augwaliba
te dabo sia tulalumainu ilao.
Tama nago augwali te genuai tọ
dedageba aiya şanama,
tama augwa edaba ma holainu ebo
te usu me egobeo.

¹¹ Te gasa bidi odolali po tų ilibo bidi dabe,
nago augwaligo te po tųde gasa bidi aiyaba
elalumainu me elamuo.
Tama eno homugo te dwai nai te hwıbo
bidi dabeba pedelama,
tama bomonama eyu, augwali mu
silimainu homu ebao.

¹² Genuai Bidi, eno te tama koneani,
nago te nai meni yai bidi dabe
te po tų ebode tau siyu,
tama te magi doado bage sọ pali
bidi dabe tau sabo dao,
te bidi dabego augwaliba
dwai sę ebo sogo tama tibo dao.

¹³ Mu tama, te doloba pai we bidi
dabego te nago nogi ugwaba siyu,
tama te augwali nage dali sesemane bidada paibao.

141

Te Devitgo aşani balia po me deli dao.

Bidi me deligo gedu haluasa po hulide walio

¹ Genuai Bidi, megi eno nageba gedu
haluasa po obao.

Eno homugo nago ena polo tama
tau somainu homu ebao.
Eno nageba i obao, tama eno homugo nago
eno gedu haluasa po odomainu homu ebo dao.

² Eno homugo nago eno gedu haluasa
po wabo te nageba denami ebo nai
hano asobo tiwai emainao.
Awe, te eno nogo si ugwaba siyu,
nagebolo gedu haluasa po wabo si,

- eno homugo te ebo te nago gedude
te piode mabo ofa tiwai emainao. *
- ³ Genuai Bidi, nago eno pedauwali bugagia tonalua,
tama eno po wabo me bugagia tonalua.
- ⁴ Ena te dwai kolesaga ebo tomoba
pidali weyu, nago ena hageao.
Tama nago ena te dwai sę ebo bidi dabe
dali deliba sisinama,
tama te dwai sę meba emainu me elamuo.
Ena te augwali te moni nai daa tuboba pelama,
te augwali dali deliba dugamainu me
idali weyu, nago ena togolao.
- ⁵ Wiegi yai bidigo te ena homu dene elama,
tama ena sesanobo sę eyu, te enaba wado ilaibao.
Awe, usu dao, po menio, te kolesaga ebogo agai
ena tau sabo dao.
Tiali goli, eno te dwai sę ebo bidi dabe
dali abagi me wagobeo.
Magi baso meni, te sesemane sogo eno
te augwa ebo dwai kolesaga tagalomainu,
te gedu haluasa po wabo dao.
- ⁶ Te bidi mebago te dwai sę ebo bidi
dabego tobolu bidi dabe selama,
tama augwali te bobobage sauba sęwaibao.
Te augwali te tiwai dolobo sogo da,
teda te dwai sę ebo bidi dabe augwaligo koneama,
te eno polobadu wali po te mu po da waibao.
- ⁷ Tama augwaligo te bidi dabe
augwaligo dili te gę pageba sęwaibao,
te bidigo te ni dage kakali miminama,
te sęsębo tiwai gilama yaibao.
- ⁸ Tiali goli, Tigidali Nai Tonalubo God,
Genuai Bidi, eno konealubo homu
nageba beagasalio.
Nago ena bugagia tonalua, nago ena isimainu me igio.
- ⁹ Te ena te dwai sę ebo tomoba painu eyu,
te dwai bidi dabego ena kegebo dao,
bidigo te bulu hasa sabo kę geme
dualama mubo tiwai ebo dao.
Tiali goli, nago ena bobogela selama,
te kę dabede ena dę me wagobeo.
- ¹⁰ Meni. Nago te dwai sę ebo bidi dabe
te augwa muani kęde digi te augwa
ma tola somainu mu yao.
Tiali goli, ena menio.
Ena te augwali bugagia ela soayu,
tama te magi nai me deligo ena me dologobeo.

* 141:2: Ped 5:8

142

Te Devit aga te Solde wi pelama, tama ola be tomode geme dualali sogo,
te sogo agai e gedu haluasa po wabo balia po aseani. [1 Sml 22:1; 24:3]

Bidi me deligo te Godigo aga tau somainu, gedu haluasa po wali

¹ Eno te Genuai Bidiba bomonama i weyu,
te agai ena tau somainu ebao.

Eno agaba te hanalubo se bomonama weyu, te agai
homu dene eyu,

ena tau somainu ebao.

² Eno agaba te enade elalubo
te homu dogia pabo homu tigidali,
me te enaba pedalubo tigidali sege po walali.

³ Te eno haliga sege mu ebo sogo,
tama eno homugo ena dolaiba homu yai, te eno
pabo tu te nago koneanio.

Te eno sunumide te bidi dabego
ena tola sabo bono gaga geme dualama, elalubao.

⁴ Eno ena pade tonono bilali,
tiali goli, te ena tau sabo bidi me
elalubo te eno me subeo.

Ena menaba wi pogowe?

Te enade homu kone palobo bidi meni.

⁵ Tama tialima, Genuai Bidi, eno i nageba weyu,
te nago ena tau somainu ebao.

Nage naga te ena tonalubo bidi dao.

Te ena bidibo ula elalubo sogo digi
eno homugo te nagaduba deli naga
te ena dali bidimainu homu ebo dao.

⁶ Te nago ena tau somainu, te eno nageba i wabo odao.

Magi baso meni, eno haliga te sege mu ebao.

Te enaba dwai se yainu ebo bidi dabe
augwaligo te bomu mu ebaso,
tama eno augwali aiyaba elaluainu
ebo usu egobeo.

Tama tiyu, nago ena
te augwaligo nogode ma dobola sao.

⁷ Awe, nago ena te segede ma selama,
tama ena te bugagia bidimainu yao.

Tama tiyu, te doloba pai we bidi dabe
sisinibo pesagede te eno nago nogi ugwaba saibao.

Magi baso meni, nago enaba wiegi yai se ebo dao.

143

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

Bidi me deligo te Godiba gedu haluasa po weyu, aga tau somainu yai

¹ Genuai Bidi, eno homugo nago te eno
gedu haluasa po wabo odomainu homu
ebao.

Te eno gela waboba nago olo muao.

Nage doloba pelama, tama nago sesemane sogo

mu po wabo da,
 iya, nago eno gedu haluasa po wabo odao, tau sao.
² Te nago po tude te ena naga se bidi me dagaligio.
 Magi baso meni, te mena bidi me deligo
 te nago gedude magi dwai se me ebeo.*

³ Te eno boi bidigo te ena pobeasa bilama,
 tama ena aiyaba mu elalualio.
 Agai ena te be hulia sai pesageba kalabus elama,
 tama ena polobadu isai bidi tiwai gana yalio.

⁴ Tama tialima, eno homu kolesaga te dolobaso,
 tama eno haliga te sege mu elalubadi geani.

⁵ Megi da, eno te polobadu pedelali nai
 dabeba homu kone ma ebao.
 Tama eno te nago yali se dabe,
 me te nago wiegi yai se dabeba
 te eno homu kone ma ebao.

⁶ Eno nogo si ugwaba siyu,
 gedu haluasa po nageba weyu,
 tama eno homu noma ogwa waigo
 te nage wei mu elama,
 te bidigo dogoni wa selama,
 tama aga te we nogone mu ebo tiwai ebao.

⁷ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po polo odao.
 Magi baso meni, te eno konealubo homu te dolali.
 Nage enade geme me duala sigio, tiyu ena isilama,
 te ena isali bidi dabego pesageba pidalio.

⁸ Eno konealubo homu nageba muani.
 Tialima, eno homugo te tigidali sogo
 kigamu nago eno homu
 te nago ena godolo ebo kolesagade
 ma homu kone palomainu ilao.
 Eno gedu haluasa po nageba naga wabo dao.

Tama tiyu, nago enaba te sunumi
 ola mobaso, te eno wali paibao.

⁹ Genuai Bidi, ena nageba asiyu,
 te nago ena tonalumainu ebao.
 Nago ena te eno boi bidi dabego nogode ma sao.

¹⁰ Nage eno God da,
 eno homugo te nago ena bugagia
 ola momainu homu eyu,
 te eno nago homu wali pabo homu ebao.
 Eno homugo te nago homu mobo bidigo
 ena bugagia wiegi yai ilimainu homu elama,
 tama ena te wiegi yai sunumiba pabo
 dodolumainu ebo dao.

¹¹ Genuai Bidi, nago ena ma sao,
 te nago po daw walali tiwai gilama yao.
 Nage doloba pai bidi mu da,
 tama tiyu te nago nogi aiyaba pidali weyu,

* 143:2: Rom 3:20; Gal 2:16

te tigidali seḡe enaba pedalubode
te nago ena ma sao.

¹² Nago ena tigidali sogo wei mu ebo dao,
tama te kolesaga ebo sia sogobeo.

Tama nago te boi bidi dabe,
me te ena dolabo bidi dabe ela muao,
magi baso meni, ena te nago seḡe bidi bidibaso,
te tama tiao.

144

Te Devitgo aseḡani balia po me deli dao.

Te Godigo aga te tau selama, te boi bidi aiyaba elalubaso, te kingo usu da po wali

¹ Eno te God nogi ugwaba sobao.

Agai ena homo elama, tonalubo dao.

Agai enabolo te hwıbo kolesaga bugagia ola mobaso,
tama agai eno te hwıabo sisi elalumainu yalio.

² Agai te ena godolo ebo God da, tama ena sesemane
bobegelalubo dao.

Tama aga te geme duala sabo pesage
elalu, te ena ma sali.

Eno konealubo homu agaba keḡa pobaso,
tama agai ena bugagia bidimainu ebo dao.

Agai te Israel hani isḡawai we bidi dabe aiyaba elaluama,
ena dologoba munama, bidibo dao.

³ Genuai Bidi, da we bidi te magi nai da weyu,
tama nago dade homu kone ebawe?

Da te olo bage tiwai, tialima magi baso
tama nago dade homu wei ebo dawe?*

⁴ Da te pedauwalide mobo
deli sogo naga te pedalubo tiwai ebao.

Da te peḡwadage sogo naga bidibao,
te giligade noma pedelama,
tama te polo hagabo tiwai ebao.

⁵ Genuai Bidi, nago te dagalu
buga saḡama, tama dulao.

Te nago nogo te bulu du dabeba mubaso,
tama te hano genuai pedelaibao.

⁶ Te dagalu be sele pedalumainu elama,
tama te boi bidi dabe sela saḡayu, tedela palao.

Awe, te nago ene baso, tama te augwali wi pomainu yao.

⁷ Nago nogo aiyaba munama,
tama nago ena te Israel hani isḡawai
we bidi dabego bomode ma sao,

te bidigo nogo aiyaba munama,
tama gasa bidi ugwaba keka selama,
tama aga te moni weḡe gede mu bidali
tagalobo tiwai yalio.

* 144:3: Jop 7:17-18; Tib 8:4

8 Te bidi dabego te mu po me wasiawai,
 augwaligo te nogo guni sisu muyu, mu po da weyu,
 tama tibo po dali wabo dao.

9 God, megi da, eno te gesi balia po nageba waibao.
 Te eno gita eliyu,
 tama nageba balia waibao.

10 Nago te Israel hanigo king dabe te hwibode tau siyu,
 tama augwaligo te boi bidi dabe aiyaba elalubo dao.

Tama dwai boi bidigo ena
 te moni hwago elidali weyu,
 nago naga se bidi, ena Devit, ma sabo dao.

11 Te dwai se mu ebo boi bidi dabego
 nogode nago ena ma sao.

Tama ena te Israel hani isawai dabego nogode ma sao.
 Augwa te mu po me wasiama,
 tama augwa te nogo guni sisu muyu,
 te mu po da weyu, te tibo po dali wabo dao.

12 Dago homugo te dago ogwa dabe
 te gesi ogomani te augwali
 te homo yai ni dabe tiwai pedalumainu homu ebao.

Tama dago homugo te wegi dabe
 te kingo te genuai be pos au ilibo
 wiegi yai piksa noma tiwai pedalumainu homu ebao,
 augwali sawi yai wegi dabe pedalumainao.

13 Dago homugo te gi dabede te nai
 hauwa walomai homu elama,
 tama te nai mubo be mu pagamainu homu ebao.

Tama te sipsip dabego te wai dabe
 umabo umabo mu ame nomainu homu ebo dao.

14 Tama te bulmakau dabego me
 te wai dabe hauwa umabo ame nenama,
 tama te wai dwai me pedalisama,
 tama te me deli isiyu, me eyu egobeo.

Dago homugo te dena hanu tomode
 bidibo bidi me deligo, ma we me deligo me,
 te sege me dene te hanu tomode pedelamuo.

15 Te tiwai wiegi yai nai sabo
 we bidi hani, augwa te wiegi yai pemene yao.

Awe, te we bidi dabego te Genuai Bidi augwa
 God da homu elama bidibo we bidi dabe,
 augwali me te wiegi yai pemene yao.

145

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

God nogi ugwa sabo balia po dao

1 God, me eno tuni bidi,
 te eno nago genuai nogi po pusaibao.
 Tama sesemane sogo bidada peyu,

eno nagebolo usu da po waibao.

² Tigidali sogo eno nagebolo usu da po waibao.

Tama sesemane sogo bidada peyu,
eno nago nogi ugwaba saibao.

³ Genuai Bidigo genuai nogi elalubo,

tama dago agai nogi ugwaba mu sidu geao.

Agai ugwanu mu elaluyu,

tama dago agai genuai nogi tigidali koneainogo ebo
te usu me egobeo.

Magi baso meni, dago homu kolesaga te habuge dao.

⁴ Megi bidalubo we bidi hani

augwaligo te gasa nosali pedalubo hanibolo nago
ebo se po pusuyu,

tama augwaligo nago nogi ugwaba saibao.

Tama augwaligo nago genuai se yali po miaibao.

⁵ Te bidi dabe augwaligo nago bomu elalubo po weyu,

tama nage genuai tuni bidi mu da waibao.

Tama eno digi te eno nago dwagi

dwagi yai se ebo da homu ebo dao.

⁶ Tama te we bidi augwaligo nago

bomu yai se ebo po weyu,

te bidigo isiabo se naga dao,

tama eno nago genuai se yali po pusaibao.

⁷ Te augwaligo nago wiegi yai kolesaga

hauwa ebo po pusuyu,

tama nago olo mu tau sabo kolesaga po olama,

wiegi yai homu pemene eyu, balia po waibao.

⁸ Genuai Bidigo da godolo mu eyu,

homu dene eyu, tama da olo tau sabo se ebo dao.

Agai wado po polo wasiama,

tama sesemane sogo agai da wei mu ebo dao.

⁹ Agai wiegi yai se tigidali we bidi dali eyu,

tama agai nigali nai tigidali homu dene eyu,

dolo mu tau selama, mabo dao.

¹⁰ Genuai Bidi, nago nigali nai

tigidaligo nago nogi ugwaba saibao.

Tama nago we bidi

augwaligo nagebolo usu da po waibao.

¹¹ Te augwaligo nago genuai nogi

te nago tonalubo bulu tigidalide elalubo po weyu,

tama nago genuai bomu elalubo po waibao.

¹² Tama tibaso, tigidali we bidi

augwaligo nago genuai se ebo konemainogo yaibao.

Tama nage bomu yai tuni bidi bidibo

te augwaligo konemainogo,

tama nago nogi genuai mu dao.

¹³ Tama nage te tuni bidi bidiyu,

tama tigidali we bidi sesemane sogo
nago tonaluyu, bidada peyu, bidada paibao.

Genuai Bidi Godigo agai aga we bidi dali daꝝ wali po
wali naga pabo dao.

Te agai me deli tagalobo menio.

Agai wiegi yai se naga eyu, da tau siyu ebo dao.

¹⁴ Agai te tigidali seꝝ elalubo we bidi,
me te gasa bidi dabego aiyaba elalubo we bidi,
augwali tigidali agai ugwaba siyu, tau sabo dao.

¹⁵ Tama te bidibo ula elalubo nai
tigidaligo agaba tonono ebo dao,
tama agai augwali nasi ebo sogo nai mabo dao.

¹⁶ Awe, agai augwali usu elama,
bugagia bidimainogo tigidali nai mabo dao.

¹⁷ Godigo doloba pai kolesaga naga wali peyu,
tama agai da olo mu tau sabo kolesaga mayu,
te agai tigidali ebo seꝝe tebo dao.

¹⁸ Tigidali we bidigo homu agaba mu
munama, i weyu da,
teda aga augwali paꝝe bidibo dao.

¹⁹ Te agade wi ebo we bidi, te augwali nai meni baso,
teda agai augwali nai mabo dao.

Tama agai augwali gela wabo odolama,
te augwali ma sabo dao.

²⁰ Agai te aga godolo mu ebo we bidi
bugagia tonalubao.

Tiali goli, te dwai kolesaga ebo we bidi,
augwali dolaibao.

²¹ Te eno Genuai Bidigo nogi
sesemane sogo ugwaba saibao.

Tama tigidali nai agai nigali,
dagego aga wiegi yai olo bugagia
bidibo nogi sesemane bidada pabo
sogo ugwanu mu sao.

146

Te da tau sabo bidi God nogi dago ugwaba sino

¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Ena digi eno te aga nogi ugwaba sabo dao.

² Te ena toꝝe bidibo tigidali sogo,
te eno aga nogi ugwaba saibao.

Te eno ena Godigo nogi ugwaba sabo balia po odubadi,
te ena isiboba usu nigi paibao.

³ Te king dabego, me te toꝝe bidi
dabego nage me dobola sogobeo.

Tama tiyu, nago homu te nosali isabo
bage augwaliba me muidalio.

4 Te augwali isibo sogo, augwali te begelama,
te tɔ ma pedalubao.

Tama te sogo augwaligo te yaibao po wali sɛ
tigidali te me egobeo.

5 Te bidi me deligo te Jekopgo Godiba
homu kɛɔ pelama, te agai aga tau siyu,
te God dali kɛɔ pelama,
te aga Genuai Bidi da homu eyu da,
teda aga pemene emainao.

6 Godigo te dagalu, me tɔ, me tamu ɔi,
me te tigidali elalubo nai pedalumainu yali.

Tama sesemane sogo te Godigo
aga dɔɔ walali po tigidali wali pabo dao.

7 Te boi bidi dabego dologode dwai mu bidibo
te we bidi dabe te Genuai Bidigo tau sabo dao.

Tama agai te nai sili bidalubo we bidi
dabe nai mabo dao.

Genuai Bidigo te kalabuside bidibo
bidi dabego kalabus silimainu ebo dao.

8 Tama agai te gedu widai bage
te ma tonono yabo usu ma elama,
tama te sɛgɛgo augwali aiyaba elalubo bidi dabe
te sɛgɛ augwalide dagala sɔɔyɔ ebo dao.

Genuai Bidigo te aga doloba pai
we bidi dabe wei mu ebo dao.

9 Agai te dago tɔde bidibo
te gasa bulu bidi dabe tau sabo dao.

Tama agai te wilawe we dabe tau siyu,
tama te tiana wai puluba me tau sabo dao.

Tiali goli, agai te dwai sɛ ebo bidi
dabego yainogo ebo sɛ dabe te augwali homu
kone tɔɔ palobo dao.

10 Genuai Bidi te sesemane sogo king
bidada peyu, bidada paibao.

Te Saion we bidi dabe, dage Israel dabe, te duga God
te sesemane king bidada peyu, bidada paibao.

Te Genuai Bidigo nogi ugwanu sinao.

147

Augwaligo te Tigidali Bomo Elalubo God nogi ugwaba sai

1 Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Te dago balia po weyu,
tama te dena God nogi ugwaba sabo
te wiegi yai dao.

Te agai nogi ugwaba sabo te wiegi yai
doloba pai kolesaga dao.

2 Genuai Bidigo te Jerusalem ma dodolama,

- tama te boi bidi dabego sela pelama,
te kalabus igi pali we bidi dabe
te ma odasa asai dao.
- ³ Te dwai segego te augwali homu dolama,
te augwa dwai dene ebo we bidi dabe,
te agai usu ma ilibo dao.
Tama agai te augwaligo keni s̄is̄ibo dao.
- ⁴ Agai augwaligo namba te h̄ogo d̄aj̄ ilama,
tama mu tama, agai te augwali
deli deligo nogi nodigi pabo dao.
- ⁵ Te dago Genuai Bidigo nogi me
te tigidali bomo elalubao.
Dago agai koneani kolesaga
te usu me siyu, d̄aj̄ me iligobeo.
- ⁶ Agai te augwa digi augwa haliga
aiyaba tegaluama bidibo bidi dabego nogi
ugwaba saibao,
tiali goli, agai te dwai se ebo we bidi dabe augwali
te bomonama mu agala sabo dao.
- ⁷ Puba hwi po weyu,
te Genuai Bidigo nogi ugwaba sabo
balia po dabe waiȳao.
Te dena Godiba te gita me musik wao.
- ⁸ Agai te dagalude p̄o pedalumainu elama,
tama te tulubage tagala palama,
tama te bulu du dabede te nosa
pedalumainu ebo dao.
- ⁹ Agai te tigidali kibu hasa dabeba nai mobao,
tama te gesi tamadi dilibo ba tagadi
dabego i wabo sogo,
te agai augwaliba nai mabo dao.
- ¹⁰ Genuai Bidigo te bomai hos dabede,
me te bomai ami bidi dabe
te wiegi yai pemene me egobeo.
- ¹¹ Menio, agai te wiegi yai pemene
te agade wi ebo we bidiba yaibao,
tama te agai da sesemane godolo ebo dao homu eyu,
agaba homu k̄ə pabo we bidi
dabede, te agai augwalide
dwagi yai homu ebo dao.
- ¹² Te Jerusalem dabeco,
te Genuai Bidigo nogi ugwanu sīao.
Awe, dage Saion dabe, te duga God nogi ugwaba sao.
- ¹³ Agai te nago Jerusalem obo bagulali sunumi
te d̄aj̄ walama elalu,
tama te naga we bidi dabeba
te wiegi yai nai mayu ebo dao.

14 Te boi bidi dabe asidali weyu,
 agai te dagego t̄ me tonaluyu,
 tama te gide wiegi yai wit mu holomainu elama,
 tama dagego tulama, tama paḡana pabo dao.

15 Te agai po me deli obaso da,
 teda polo tama te po te t̄ba dulubo dao.

16 Agai te talua ge tulubage hauwa
 te aiyaba tagala palama,
 tama te t̄ mesega sigulobo dao.

17 Agai te talua ge tulubage hauwa
 te w̄ sane kemi tiwai tagala palama,
 tama te mena bidi me deligo
 te talua ge tulubagego
 kedau te aiyaba me elaluainu ebaso,
 usu me egobeo.

18 Tialima, nosali te agai po ma obaso,
 tama te ais te w̄ ma pedalobo dao.
 Agai te wali asomainu iliyu,
 tama te aisde pedelai w̄ pabo dao.

19 Agai aga po te Jekopba mawai.
 Awe, te po dabe me, bomai po me,
 agai te Israel dabeba mawai dao.

20 Agai te tiwai s̄ te gasa hani dabeba
 munu me isiḡwai.

Augwaligo te aga bomo yai po dabe me konesiḡwai.
 Dago te Genuai Bidigo nogi ugwaba sino.

148

Te tigidali dagalude me t̄de naigo te Godigo nogi ugwaba somainao

1 Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Dage tigidali dagalude, ugwa badu
 bidibo bage, te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

2 Dage tigidali ensel,
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba siḡo.

Dage tigidali dagalude ami dabe,
 te agai nogi ugwaba siḡo.

3 Giliga me polua, dage sigo me
 te aga nogi ugwaba sao.

Tama te ula mu ebo h̄o tigidaligo
 te agai nogi ugwaba sao.

4 Te ugwanu mu elalubo dagalu,
 te agai nogi ugwanu sao.

Te dagalude ugwadu elalubo w̄go,
 te agai nogi ugwaba sao.

5 Te nai dabego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao,
 magi baso meni, agai digi po obaso,

- tama augwali pedelama bidibao.
⁶ Agai te po wali gilama tama augwa
 te bidimainu yali pesagede mu
 sesemane sogo bidibao,
 tama te agai po munu me siligobeo.
- ⁷ Dage tɔde bidibo bage tigidali, dagego
 Genuai Bidigo nogi ugwaba siɔ.
 Te moni dobo dwai sugu dabe,
 me te tamu ɔi aiyaba badu mu pagede bidibo nai dabe,
⁸ tama te pɔde elalubo be sele,
 tama te talua ge tulubage me,
 te pɔ dabe, te bomai waligo me,
 te Genuai Bidigo po wali pabo bage,
 dagego agai nogi ugwaba siɔ.
- ⁹ Awe, dage genuai bulu du dabe,
 me dwasianu bulu du dabe,
 tama nai du walobo ni dabe me,
 tama te buside ni dabe,
¹⁰ tama te bidi dabego tonalubo kibu hasa dabe, me
 te bulu uni hasa dabe,
 tama te hasamani dabe, me te ba dabe, te dagego
 Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ¹¹ Te king dabe, me tigidali hani bage,
 tama te gavman dabe me,
 tama te tigidali gasa tobolu bidi dabe me,
¹² tama te gesi bidi, me gesi wegimani dabe,
 tama te monu dabe, me te wai puluba dabe,
 dage tigidaligo
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ¹³ Mu tama, tigidaligo
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Te agaduba genuai nogigo deli te tigidali we bidigo
 genuai nogi aiyaba mu elalubao.
 Agai genuai nogi te ugwanu mu elalu,
 te dagalu me tɔ aiyaba elalui dao.
¹⁴ Agai te Israel dabe wei mu eyu,
 tama aga we bidibolo bomo mabo dao,
 tama tiyu, augwaligo
 agai nogi ugwaba sabo dao.
 Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

149

Te Genuai Bidiba wiegi yai pemene ebo balia po wao

- ¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Te gesi balia Genuai Bidiba waiyɔ.
 Tama te we bidi dabego aga sesemane sogo wali peyu,
 augwa te lotuba sisinibo sogo,

dago agai nogi ugwaba sao.

² Dage Israel dabe, te Godigo dage nigalide
te dagego bugai haliga iyao.

Awe, te Saion we bidi dabe,
te duga kingba wiegi yai pemene yao.

³ Dagego teabi weyu, aga nogi ugwaba sao.

Mu tama, te habidi dabe, me taborin,
me gita, te tama eliyu, te agai nogi ugwaba sao.

⁴ Magi baso meni, Genuai Bidigo aga
we bidi dabe wei eyu,
augwalide dwagi yai homu ebo dao.

Tama agai te augwa digi te augwa nogi
aiyaba elalubo bidi dabego nogi ugwaba siyu,
tama augwa te hwibode ugwaba ela pabo dao.

⁵ Te Godigo we bidi dabe augwa te edelebaso,
te wiegi yai pemene emainao.

Tama augwa te nai tuainu sisinibo sogo,
augwa te wiegi yai pemene ebo teabi wagameo.

⁶ Augwa te i weyu, tama te Godiba pemene elama,
tama te poa pai bainat hwa mu tolalumainao.

⁷ Tama augwa te gasa hani dabe dali hwinama,
tama augwaliba te dwai dene mu mayu,
te augwali aiyaba elalumainao.

⁸ Tama augwa te augwaligo king dabe,
me tobolu bidi dabe,
te augwa aingo nigali sen dabego
te kenama, elalumainao.

⁹ Tama augwa te hani dabeba te Godigo
wali po tiwai gilama te dene mabo se emainao.

Te Godigo we bidi dabego augwa te tiwai elama,
te augwa genuai nogi dali bomo dali si saibao.

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

150

Godigo nogi ugwaba sao

¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sinao.

Te Godigo nogi te aga tempel bede
ugwaba sao.

Dago te aga genuai bomo te dagalude elalubaso,
te aga nogi ugwaba mu sao.

² Agai te genuai se dabe yai.

Tama tibaso, dago aga nogi ugwaba sao.

Agai te mu polalu,

tama te genuai nogi ugwadu mu elalubao.

Dago aga nogi ugwaba sao.

³ Te biugel bu weyu, te aga nogi ugwaba sao.

Te gita dabe me, musik me eliyu,
tama te aga nogi ugwaba sao.

- ⁴ Te tamborin eliyu, te tẹ̀abi weyu,
tama aga nogi ugwaba sao.
Te gita eliyu, tama te ona eliyu,
tama aga nogi ugwaba sao.
- ⁵ Te simbol eliyu,
tama te aga hwā ola peyu,
tama te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Te simbol bomonama weyu,
te hwā wabo genuai pedaliyu,
tama te hwā wabogo
Genuai Bidigo nogi ugwaba siāo.
- ⁶ Dage te bidibo ula elalubo tigidali nai,
dagego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sinao.